D VIII 5

Digitized by Google

Digitized by Google

ETYMOLOGICVM TEVTONICÆ LINGVÆ: SIVE DICTIONARIVM TEVTONICO-LATINVM,

PRÆCIPVAS TEVTONICÆ LINGVÆ DICTIONES ET PHRASES Latinè interpretatas, & cum aliis nonnullis linguis obiter collatas, complectens:

Studio & Opera

CORNELII KILIANI DVFFLÆI.

BIBLIOTH. ACADEM. LAUSAN. BIBLIOTHECA PATRUM

Opus Germanis tam superioribus quàm inferioribus, Gallis, [illegible] tùm Anglosaxonibus, Italis, Hispanis, & aliis lectu perutile.

Quid hîc præstitum sit, Præfatio ad Lectorem docebit.

Quartæ editioni Auctarium est additum, continens propriorum nominum Germanicæ originis Etyma & significationes vtriusque sexus, & Nomenclaturas animalium quadrupedum, volatilium, ac piscium, in vsum tam docẽtium quàm discentium ex variis Autoribus collectum:

Opera D. LVDOLPHI POTTERI Groeningensis.

ALCMARIÆ, Ex Typographeio Iacobi Meesteri.
Et
Prostant Amsteldami, apud Cornelium Nicolai.
Anno M. VI^c. V.

Beneuolo Lectori S.

EN Lector, quartam tibi Etymologici ſiue Dictionarij Teutonico-latini editionem, in communem ſtudiorum vtilitatem adornatam, exhibemus. Ad quam elaborandam, vtiliſſimus Autoris labor, induſtria ſingularis, ac vota ſtudioſorum, quibus omnes boni & literarum amantes, lubenti promptoq; animo fauent, nos potiſſimùm impulêre. Quamuis enim argumenti ſimilis aliquot extent hominum eruditorum de lingua Latina libri: tamen Dictionarium hoc diuerſum ab illis prorſus eſt.

Si quis igitur arbitrabitur Etymologicum D. Kiliani in hoc conſcriptum eſſe, vt Vocabularij aut Dictionarij, quemadmodum vocant, loco, quis eo vtatur, nec prius ad id confugiat, quàm de vocabuli alicuius ſignificatione ac interpretatione dubitet, vehementer admodum errat.

Nam quidquid in Autoribus, quorum in tradendo maximè teſtimonijs vtimur, eruditum atque elegans latuit, id ex tenebris erutum legentibus explicat ac declarat. Adducuntur porrò, præter accuratam vocum explicationem, Latinamq; interpretationem diuerſis linguis accommodatam, varia Synonyma ex probatiſſimis Autoribus deprompta, & diuerſarum linguarum phraſes, quæ earundem affinitatem & cognationem luculenter oſtendunt, ita vt multiplicem ſtudioſis omnibus vſum exhibere poſſint, ad linguas faciliùs perfectiuſq; intelligendas, addiſcendaſq; minori negotio ac labore faciliori.

Etenim auidis ſciendi ingenijs, ſimpliciaq; diligenter per-

ſcrutantibus, viam regulamq́ aperient ad altiora abſtruſioraq́ perueſtiganda. Siquidem dubium non eſt, quin ex diuerſarum linguarum collatione, cognationiſq́ perueſtigatione, multa peti poſſunt, ad iudicij vim acuendam, & ad rerum cognitionem vberiorem comparandam, & qaidem magis apertam. Dignum igitur imprimis duximus, atque adeò neceſſarium, tantas huius operis vtilitates non ſolùm noſtris inferioris Germaniæ prouincijs impertiri, verùm eaſdem ad exteras quoque nationes, hac quarta editione, propagare. Quamobrem primum omnium in toto hoc opere excudendo, in eam curam & ſollicitudinem, quoad fieri potuit, ſedulò incubuimus, ne temere in ipſo Etymologico quicquam immutaremus: Itemq́ affirmare religioſiſſimè poſſumus, præſtitiſſe ſummam fidem nos ac diligentiam, vt ad Plantini exemplar tertiæ editionis noſtrum fideliſſimè excuderemus; ne eius induſtriæ ac laboribus, quibus præclarè de literis meritus eſt, vel minimum detraxiſſe videamur: Quod non erit obſcurum ei, qui editionem vtramque conferre volet. Horum te (optime Lector) præmonere voluimus, vt noſtrum ſtudium in promouendis bonis literis, & amor ad iuuanda ſtudioſorum commoda propenſiſſimus, tibi atque omnibus innoteſcerent. Pro tua igitur humanitate hoc, quicquid eſt laboris, boni conſule, ac benignè eidem faue.

NOBILIBVS ET MAGNIFICIS

CONSVLIBVS

SENATVI POPVLOQ. ANTVERPIENSI

CORNELIVS KILIANVS DVFFLÆVS

HOC LINGVAE TEVTONICAE

ETYMOLOGICVM

SVI IN PATRIO SERMONE EXCOLENDO

STVDII, ITEMQVE

SINGVLARIS ERGA EOS AFFECTVS

TESTANDI CAVSSA

M. L. DEDICAT CONSECRATQVE.

CORNELIVS KILIANVS DVFFLÆVS

Candido Lectori S. D. P.

CVM ab hinc annos aliquot Christophorus Plantinus Dictionarium Teutonico-latinū typis edere decreuiſſet, me id temporis, vt pro mei ingenij modulo aliquid in patriæ linguæ ornatum ac ſplendorem meditarer atq; tentarem, inſtigauit. Cogitanti autem mihi & deliberanti, qua potiſſimùm ratione viro optimè de me merito gratificari, de patrio ſermone bene mereri, & multorum ſtudiis conſulere poſſem, operæpretium tandem viſum eſt, Teutonicas ſiue Teudiſcas dictiones, quibus Germania inferior præcipuè nunc vtitur, aut olim vſa eſt, in ordinem alphabeticum redigere, Latina interpretatione adiuncta, ídque via maximè compendioſa, ſatis tamen (ni fallor) moderata: ne obſcuritatem breuitas, nauſeam prolixitas ſtudioſis moueat.

Voces itaque Brabantis in primis vſitatas; plurimas inſuper Flandris, Selandis, Hollandis, Friſijs & Sicambris, (Gheldris nempe, Cliuiis & Iuliacis) Saxonibus quoque & Alamanis ſiue Germanis ſuperioribus vſitatiſſimas, nobis autem nunc minùs tritas; imò quaſdam ferè incognitas; ex unaquaque lingua (vt non Brabantiæ ſolùm, ſed & aliis Germaniæ, præcipuè inferioris, regionibus, noſter hic labor vſui eſſe poſſet) ſtudioſè collegi ac digeſſi: & ſingulis; cuiuſcunque proſapiæ; ſuam interpretationem Latinam, ſynonymis largè copioſéque ex probatiſſimorum auctorum meſſe depromptis, attribui: dictiones autem parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgò* vſitatas, annotaui.

Communem Brabantici ſermonis dialectum, & orthographiam typographis maximè tritam, ſedulò obſeruaui,

ſeruaui, neque temerè quicquam mutaui.

Dictiones compoſitas; vt rudioribus & in Teutonica lingua minùs exercitatis cognitu inuentúque faciliores eſſe queant; ordine continuo collocatas, diaſtole ſiue diſtinctione deſignaui. Deriuatiua quoque ſuis primitiuis apta conuenientíque ſerie ſubieci.

Etymologias ſiue origines ſi non omnes veras, ſaltem veriſimiles, multis vocabulis obiter addidi: quæ ſi philoglotto nimis curiosè ſcrutanti, longiùs, rationéque minus exacta, petitæ videbuntur; is ne Varronis quidem, Iſidori, aliorúmque veterum coniecturas omnibus probari ſciat. Scribit Varro, *Obſcura multa eſſe: quòd neque omnis impoſitio verborum exſtat, quòd vetuſtas quædam deleuit: nec quæ exſtat, ſine mendo omnis impoſita: nec quæ rectè eſt impoſita, certa manet: neque omnis origo eſt noſtræ linguæ è vernaculis verbis: & multa verba aliud nunc oſtendunt, aliud antè ſignificabant*, &c. Et Iſidorus: *Omnis rei inſpectio, etymologiâ cognitâ, planior eſt. Non autem omnia nomina à veteribus ſecundum naturam impoſita ſunt, ſed quædam & ſecundum placitum. Hinc eſt quòd omnium nominum etymologiæ non reperiuntur: quia quædam non ſecundum qualitatem qua genita ſunt, ſed iuxta arbitrium humanæ voluntatis vocabula acceperunt. Sunt autem etymologiæ nominum, aut ex cauſa datæ: aut ex origine, aut ex contrariis: quædam etiam facta ſunt ex nominum deriuatione: quædam etiam ex vocibus: multa etiam ex diuerſarum gentium ſermone vocantur: vnde & origo eorum vix cernitur*, &c. Hæc Varronis & Iſidori verba de Latinis: quis Teutonicę linguæ peritus, de Teutonicis quoque etymis dici poſſe neget?

Vocabula quàm plurima non tantùm cum Germanicis ſuperioribus, Saxonicis, veteribus Anglicis ſiue Anglo-ſaxonicis; (quæ cum Germanicis inferioribus ſiue Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorſus ea-

dem ſunt,) verùm etiam cum Gallicis, Italicis, Hiſpanicis, Latinis quoque & Græcis, paſſim, vbi Ortographia, Etymologia, vocis ſimilitudo, aut alia ratio poſtulare videbatur, contuli: vt mutua linguarum collatione, illuſtriora fiant, quæ alioqui obſcura manerent. Quam quidem opellam linguarum ſtudioſis non parum profuturam, ídque expertos facile ex vſu & fructu iudicaturos haudquaquam dubito: erit enim ad linguas faciliùs perfectiúſque intelligendas & addiſcendas apta imprimis & compendioſa iſagoge ſiue introductio: maximè ſi frequẽtiſſimæ per proſtheſin, apheresin; epentheſin, ſyncopen; paragogen, apocopen; antitheſin, metatheſin, aliáſque metaplaſmi ſpecies mutãdarum & variandarũ literarum, ſyllabarum ac vocum rationes atque conſuetudines diligenter obſeruentur, iudicióque acri perpendantur. Ingentem autem dictionum Gallicarum, Italicarum & Hiſpanicarum cateruam cum Germanicis ſuperioribus & inferioribus, cum Saxonicis quoq; & Angloſaxonicis communem eſſe, hiſtoriarum veterum ſtudioſo Lectori ſatis conſtat: quandoquidem Germani, magna Galliarum parte ipſis tradita à Gothis, in Gallia regnarint; & Franci, veteres Germani dicti fuerint: imò eandem cum Germanis linguam, vt multi aſſerunt, habuerint: Gothi ex Cimmeriis orti, & lingua inferiori Germanica vſi Italiam armis ſubegerint, vaſtarint atque occuparint: in Hiſpania quoque vt in Gallia regnarint: & Hiſpani antiqui Teutonica lingua vſi ſint, vt teſtantur Lucius Marineus, Iornandes, Paulus Oroſius, Rodericus Toletanus, S. Iſidorus, Paulus AEmilius, Io. Goropius Becanus, & alij non pauci. Et has quidem linguarũ, cum vicinis Gallicis, Italicis, Hiſpanicis; Latinis quoque & Græcis; collationes curſim annotaſſe ſufficiat. Earundem autem & aliarum propinquiores origines affinitatéſque excutere, atque Babylonicum omne chaos, perſcrutando diſcutere,

cuiuis,

cuiuis, in his & alijs linguis exercitato atq; verſato, liberum eſto: ego me intra meos limites; ne ſutor vltra crepidam; contineo.

Peregrinarum, abſurdarum, adulterinarúmque aliquot vocum Appendicem ad calcem libri adiunxi, earum maximè quas primò Pragmatici, & Rabulæ forenſes; deinde Rhetores rhythmici, naſutuli, ſcioli; poſtremò exterorum militū colluuies hac belli inteſtini, nimis (proh dolor) diuturni tempeſtate, invexerunt: vt ſingulis exactè cognitis, legitimis rectè vti, adulterinis autem nō abuti diſcant purioris linguæ Teutonicæ curioſi.

Nomenclaturam prætereà Teutonico-Latinam Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Siluarum, veteres & recentes appellationes complectentem, ex diuerſis ſcriptoribus excerpſi, collegi, & tertiæ huic editioni addidi.

Denique Colophonis loco acceſſerunt propria quædam hominum, præcipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, & Angloſaxonum nomina, à viris doctis variè explicata, à me verò vndique conquiſita, & in ordinem alphabeticum digeſta: è quorum plurimis, continua ſerie diſpoſitis, conuenientérque interpretatis, multarum dictionum veterum veræ genuinæque ſignificationes & origines elici poterunt.

Breuiter quicquid ad vernaculæ noſtræ linguæ cognitionem, Latinam interpretationem, & cum aliis nonnullis linguis collationem requiri poſſet, ſedulo & compendiariò congeſſi atque digeſſi: ita vt noſtrum hoc opus noſtratibus ad Latinam linguam ex Teutonica; extraneis autem qui Latinè ſciunt, ad Teutonicam ex Latina perfectè addiſcendam, vſui imprimis futurum ſperem.

Vale candide Lector, & noſtro labore vtere ac fruere. Antuerpiæ ex anagnoſterio Plantiniano. M. D. XCVIII.

CONRADI GESNERI IN MITHRIDATE, DE LINGVÆ BRABANTICÆ EXCELLENTIA PRÆSTANTIAQVE TESTIMONIVM.

BRABANTICA lingua inter cæteras Belgicas ſiue inferiores Germanicas circa Rhenum & ad Oceani litora ſitarum regionum, elegantior hodie habetur, propter Louanium metropolim, in qua literarum ſtudia florent, & Bruxellas primariam imperatoris aulam, & Antuerpiam, celeberrimum emporium.

Friſij quondam planè peculiari, dura, & multum à vicinis diſtante dialecto vſi ſunt, qua contractus omnes & negotia tranſigere & deſcribere ſolebant. Hodie autem Occidentales Friſij, in ciuitatibus præcipuè, ad Brabanticum & Hollandicum ſermonem proximè accedunt: cùm propter Hollandorum negotiatorum commercia, tum quòd Cæſar ibi principatum obtinens in ſumma eorum Curia Brabantos plerunque conſtituit: qui ſua lingua & ius dicunt, & res controuerſas contractuſque omnes plebi conſcribunt.

IN

IN CORNELII KILIANI ERVDITI VIRI ETYMOLOGICON.

Quiſquis Belgica amare, Belga, verba
Audes; hunc quoque amare KILIANVM
Aude. qui egregio ſuo labore
Sermonem tibi patrium propinat
Iam purum nitidumq́; qui fuiſſet
Aut aui aut proaui tui, meiq́.
Non hìc Galle tuas, tuas Ibere,
Tuas Itale nunc repoſce voces:
Noſtra hæc fabula, ſcæna tota noſtra eſt.
Ite exotica verba: KILIANVS
Dat pura & puta Belgica. & quid vltra?
Et pura & puta dat ſimul Latina.
Duplex gloria. gratia eſto duplex,
Et Belga hunc amet, atque amet Latinus.

I. Lipſius ἐσχεδίασε.

AD

AD DICTIONARIVM ETYMOLOGICON

Cornelij Kiliani Dufflæi.

Quis putet in medio nos ſolem ſole latere?
Sol tamen in medio nos quoque ſole latet.
Lux in luce, latex in flumine, in arbore poma,
Sic nos Tantalidas copia ludificat.
Quid magis eſt noſtrũ, quã verni idiomatis vſus?
Nos tamen hoc vernum penè idioma fugit
Neſcio an ignaros, pertæſos an mage noſtri,
Semper vt in propriis nauſea rebus ineſt.
Non ita germani vindex ſermonis, & æui
Seu Cicero aut Varro poſthumus ille ſui
Interpres KILIANVS, ab ipſis fontibus omnes
Qui Belgarum vnus ritè recludit opes.
DVFFLIA quo tanto modò clarior exit alumno,
Et propè par Grudiis tollit in aſtra caput.
Ille nouum cornu reſerans CORNELIVS, ille
Diuite inexhauſti gurgitis amne fluens
Indigenas latè latices natiuaque pandit
Flumina, quæſitam prompta leuare ſitim.
Inde domi pleno ſe TEVTO ingurgitet ore:
Nil hîc quod vitioverterit exter habet.
Quĩ mage Belgarũ ſemel ille nouo ebri⁹ hauſtu,
Non alio poſthac fonte madere velit.

Max Æmylianus de Vriendt
Senatui Gand. à ſecretis.

CORNELIO KILIANO
LINGVÆ TEVTONICÆ ASSERTORI,
Epigramma.

Aurea Cecropiæ miramur flumina linguæ,
Miramur linguæ delicias Latiæ:
Dementes: patrij in patriâ ſermonis egentes
Lucem in luce, & aquas quærimus inter aquas.
Ergóne Belgarum, quæ quondam floruit, ibit
Peſſum armis tellus, linguaq́ne barbarie?
Fallor. adeſt vindex, rediuiua vocabula Belgis
Qui reddat, patriæ reſtituens patriam.
Te Kiliane dij dederunt: tu fortiter auſus
Perfice: ſiſte, tene iam fugientem aciem
Verborum veterum: quorum pars maxima ſparſim
Depoſita ab denſis nupta erat à tenebris!
Tu ſiſte: & linguæ tu Stator habebere noſtræ;
Sic Statorem habuit Romula terra Iouem.

Fr. Raphelengius FF.

IN

IN CORNELII KILIANI DVF-FLÆI ETYMOLOGICVM BELGICÆ LINGVÆ.

Ad ipſam Belgicam Carmen.

BElgica iamdudum vario labefacta tumultu
Ciuilis inter arma belli, viribus
In peius collapſa tuis; ah, perdita tandem
Sapiſcis? an necdum vides miſerrima,
Ingens quò veteris ceſſit tibi gloria famæ,
Dum mutuis perire gaudes cædibus,
Fortunis inimica tuis? experta malorum,
Quæ dira Martis ſuſcitauit factio,
Plus ſatis. Heu! toto quid reſtat corpore ſanum?
Vox ipſa fari patrios neſcit ſonos.
Sæua peregrinas miſces in prælia voces,
Oblita priſcum nominis tui decus.
Crede, haud obueniant grauioris ſigna ruinæ,
Quàm perdidiſſe propriæ linguæ ſonum.
An neſcis? Iudæa potens & Græcia bellis,
Atque ipſa Roma totius mundi caput,
Imperij ac linguæ ſimul amiſère decorem.
Damnis alîus ſi ſapis, rectè ſapis.
En tibi, qui tantæ minuat diſcrimina cladis,
Vindex adeſt Dufflæus; inter cæteros
Sidere quos fauſto peperiſti Belgica natos,
Tuam tueri curat ille gloriam.
Vocibus inſomnes noctéſque diéſque legendis
Tranſegit, arte ſeu labore maximus:
Priſtina queis rurſum conſtet tibi gratia linguæ,
Nec exterorum ſerua mendices ſonos.
Aſt docto proprios diffundas ore lepores,
Quos hoc libro te Kilianus edocet,
Dignus amore tuo, atque æterno dignus honore:
Etſi hunc ſibi non quærit, at magis tibi.

Balthaſar Moretus I. F.

INDEX EORVM, QVORVM NOMINA COMPENDIO IN HOC ETYMOLOGICO appellantur, & quorum opera vſi ſumus.

Abrahamus Ortelius.
Adrianus Iunius.
Adrianus Turnebus.
Alfricus Saxo.
Amſterodam. Rhet. Rhyth. Teuton. Colleg.
Andreas Alciatus.
Andreas Althamerus.
Andreas Velleius.
Antonius Nebriſſenſis.
Antonius Poſſeuinus.
Baptiſta Fauolius.
Beatus Rhenanus.
Benauentura Vulcanius.
Burckhardus Mangelfeldius.
Carolus Bouillus.
Carolus Stephanus.
Chriſtophorus Vladeraccus.
Conradus Geſnerus.
Cornelius Kempius.
Eckardus de Rebkaw, Speculi Saxonici interpres.
Emanuel Sà.
Eraſmus Roterodamus.
Flaccus Illyricus.
Franciſcus Hottomannus.
Franciſcus Brugenſis.
Franciſcus Phœbus.
Gabriel Paleotus.
Georgius Agricola.
Georgius Coluenerius.
Gerardus Mercator Rupelmondanus.
Gilbertus Cognatus.
Guilielmus Budæus.
Guilielmus Durandus.
Guilielmus Camdenus.
Guilielmus Lambardus.
Guilielmus Rondeletius.
Henricus Stephanus.
Henricus Friſius.
Hermannus Comes Nuenarius.
Hubertus Thomas Leodius.
Iacobus Marchantius.
Ioachimus Hopperus.
Ioochimus Perionius.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Bocatius.
Ioannes Bodinus.
Ioannes Brodeus.
Ioannes Claius.
Ioannes Cuſtos Brechtanus.
Ioannes Friſius.
Ioannes Goropius Becanus,
Ioannes Heroldus.
Ioannes Murmellius.
Ioannes Paludanus.
Ioannes Rauiſius Textor.
Ioannes Tritthemius Spanheimenſis abb.

Iodocus Badius, Aſcenſius.
Iodocus Willichius.
Iornandes Epiſcopus Rauẽnas.
Ioſephus Scaliger.
Iuſtus Lipſius.
Lambertus Lambardus.
Lazarus Bayfius.
Leuinus Lemnius.
Lilius Greg. Gyraldus.
Ludouicus Cælius Rhodiginus.
Ludouicus Guicciardinus.
Ludouicus Viues.
Martinus Iſlebius.
Mathias Lobelius.
Mathias Schenckius.
Michael Angelus Blondus.
Michael Beuterus.
Nathan Chytræus.
Otfridus Monachus S.Galli.
Pancratius Caſtricomius.
Paulus Diaconus.
Paulus Merula.
Petrus Andreas Matthiolus.
Petrus Apherdianus.
Petrus Bellonius.
Petrus Diuæus.
Petrus Hanſius Edammenſis.
Petrus Nannius.
Philippus Malerius.
Rombertus Dodoneus.
Robertus Conſtantinus.
Robertus Stephanus.
Salicæ legis Francorum Scriptor.
Sebaſtianus Munſterus.
Simon Pelegromius.
Simon Verepæus.
Stephanus Pigius.
Theodorus Clutius.
Thomas Cantipratanus.
Thomas Thomaſius.
Vitus Amerpachius.
Willeramus Abbas.
Wolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renaſcentur quæ iam cecidêre; cadentque
Quę nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet vſus,
Quem penes arbitrium eſt, & ius & norma loquendi.

ETYMOLOGICVM
TEVTONICAE LINGVAE:
SIVE
DICTIONARIVM
TEVTONICO-LATINVM.

A

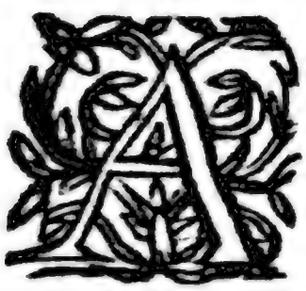

In compoſitione priuatiua eſt particula: vt, **Amachtich**/Impotēs: **awijs**/Amens, ἄνους, *&c. Græcis quidem frequens, Latinis verò in hac ſignificatione rara.*

A/ Articulus olim vſitatus ante ſubſtātiuas voces, cuius loco inoleuit **een**: *angl. a. Adr. Iun.*

A B

Abaſt/**alabaſt.** Alabaſtrites, onyx, genus marmoris candidi. *gal. alabaſtré: ital. & hiſp. alabaſtro: angl. alabaſter.*

abaſten buſſe. Alabaſter, alabaſtrus, alabaſtrum: vas ex alabaſtrite.

Abberdaen. Aſellus ſalitus. *gal. abordeā: angl. habberdyne.*

Abd/**abt.** Abbas, archimādrita, cœnobiarcha, antiſtes. Abba *Hebraicè vel potiùs Syriacè*, pater *dicitur. germ. ab: gal. abbé: ital. abate: hiſp. abad: angl. abot.*

abdije. Abbatia.

abdiſſe. Abbatiſſa, antiſtita, ſacerdos prima, ſacerdos maxima.

Abe/**abece.** Abecedariū, Alphabetum, elementa, elementa prima.

abe-berdeken. Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

abe-meeſter. Magiſter pedaneus: qui prima elementa docet: magiſter literarius, literator.

Abeel/**abeel-boom**/**alb-boom.** Populus alba.

Abel. Habilis, aptus, cōcinnus, idoneus: & Ingenioſus, artificioſus, ſolers. *gal. abil, habil: ital. habile: hiſp. habil.*

abelaert. Homo bellus, concinnus.

abelheydt. Habilitas, concinnitas, condecentia, conuenientia, aptitudo: & Artificium, ars, ſcientia, ſolertia.

abelick. Habiliter, aptè, concinnè, idoneè, condecenter: & Artificioſè, ingenioſè, ſolerter.

Abolghe.j.ou-bolghe.

A C

Acht. Octo. *germ. acht: ital. otto: hiſp. ocho: ang. eyght.*

acht hondert. Octingenti.

acht-mael. Octies.

acht-thien. Octodecim, duodeviginti.

acht-thiende. Decimus octauus.

achtentigh/ *per proſtheſin* **tachtentigh.** Octoginta.

achtſte. Octauus.

Achte/**achtinghe.** Æſtimatio, exiſtimatio.

achte/**toeſicht.** Reſpectus, circumſpectio, obſeruatio, conſideratio, ratio.

achte hebben/ **neuen oft ſlaen op eenigh dinck.** Videre, curare, procurare, curæ habere rem aliquam: curam rei alicui impendere vel intendere: rationem habere alicuius rei: obſeruare, aduertere, conſpicere rē aliquā: attentum eſſe, animum attendere: cauere, cautionem adhibere.

achte/**echte.** *ger. ſax. ſic.* Sententia Imperialis, proſcriptio, deliberatum iudicium, annotatio Rei abſentis requirendi vt copiam ſui prętet intra annum ad ſe purgandum. **In d'achte doen.** Annotare, notare exquirendū reum, proſcribere, & hoſtem iudicare Romani Imperij.

achte-loos.j.onachtſaem. Negligēs.
acht-ſaem. Obſeruans,ſollicitus.curā rerum gerens.& Æſtimabilis, æſtimandus,ſpectabilis obſeruandus.
acht-ſaemheyd.Obſeruantia,cura,ſollicitudo.& Æſtimatio,reputatio.
Achtē/ ſchattē.Æſtimare,facere,cenſere,appretiare,pēſi eſſe,penſi habere.
achten.Curare,curam habere.
achten/meynen.Putare,arbitrari,ſentire, exiſtimare, opinari, ducere, reputare,iudicare.
achten/ in weerden houden. In pretio habere,magnificare.
achten/echten. Proſcribere.
achtinghe.j.achte.
acht-baer.Æſtimabilis,ſpectabilis.
acht-baerheydt. Auctoritas,dignitas.
Achter. Retro,poſt,pone,à tergo,ten achterzijn.Reliquari.
Achter-ſtraten. Per plateas.
Achter-bande.j.achter-tocht.
Achter-blijuen. Remanere, relinqui.& Non venire,abeſſe,non cōparare.
Achter-booghe.j.ſlaeghel. Suffrago: nexura in poſterioribus quadrupedum cruribus.
Achter-darm.j.aerſ-darm.
Achter-deel. Incommodum,damnū, fraus,detrimentū,diſpendium, nocumentum,iactura, cāptio, præiudicium: & Obtrectatio,detractio.
achter-deel van pemanden ſeggben. Detrahere alicui.
achter-deel pemanden doen. Damno vel detrimento eſſe alicui,præiudicare alicui.
achter-deelich. Incōmod⁹,damnoſus.
Achter-dencken. Futura meditari,habere rationem futuri. Suſpicari,diffidere.
Achter-denckigh. Scrupuloſus,anxi⁹, ſollicitus:& Suſpicioſus.
achter-denckinghe. Suſpicio,ſcrupulus,ſolicitudo, futuri meditatio.
Achter-deure. Poſticum,poſtica,pſeudothyrum.
Achter-docht/*holl.*j.achterdēckinge.
Achter een.j achter-volgbens.
Achter eynde van t'ſchip. Puppis.
Achter eer-ghiſteren. Nudiuſquartus.
Achter-gancks.*fiand.* Conſequenter.
Achter-gherepdt. Poſtilena.
Achter-getuygh. Poſtilena.
Achter-haelen. Aſſequi,conſequi,adipiſci.& Deprehendere.
Achter-haem. Poſtilena.
Achter-hoedt.*vet.flan.* Subſidiū,tertia acies,poſtrema acies.*gal.arriere garde.*
Achter-hals.j.neck.Ceruix.
Achter-hooft.Occiput,occipitium.
Achter-houden. Detinere,remorari.
Achter-huys. Vltimæ ædes,ædes poſteriores.
Achter-iaer. Anni poſtrema pars.
achter-iaerigh/achter-iaerſch.Corn⁹, ſerotinus.
Achter-kaſteel van t'ſchip. Puppis.
Achter-klap. Obtrectatio,detractio, diffamatio,morſus clancularius.
achter-klappen. Obtrectare,detrahere,diffamare, mordere clanculum, dictis abſentum rodere famam.
achter-klapper. Obtrectator,detractor,delator,ſycophanta.
Achter-kop.Occiput.
Achter kroppier. Poſtilena.
Achter-laeten. Omittere,prætermittere,relinquere.
Achter-leen. Prædium ſubclientelare, ſubclientela.
Achter-maepe.j.nae-weyde.
Achter-maendagh/*vet.*j.dingſt-dach.
Achter-malcanderen.j.achtervolgēs. Conſequenter,continuè.
Achter-nae. Tandē,poſtremò,demū.
achter-nae volghen.Ponè ſubire,ſubſequi.
Achter-noen. Poſt prandiū,à meridie: tempus pomeridianum.
achter-noen eten. Sumere merēdam.
Ijet achter-noen eten. Antecœniū, merenda.
Achter-ouer-morghen. *Ab* hinc dies quartus.
Achter-pand. Lacinia poſterior veſtimenti. (da.
achter-pād bāde koetſe.Extrema ſpō-
Achter-poorte.Poſticum.
Achter-raed.Poſterius conſilium.
Achter-reypel.Poſtilena.
Achter-riem. Poſtilena.
Achter-rugghe.*metaphor.* Subſidiū,refugium.
Achter-ſprake.j.achter-klap.
Achter-ſtel.j.hinder.Remora.

achters

achter-ſtel. Reliqua, reliquatio, reliquũ non ſolutum.
achter-ſtellen. Poſtponere. & Remorari impedire.
Achter-ſteue. Puppis.
Achter-ſtijl. Poſtis.
Achter-tafle. *holl.* j. achter-klap.
Achter-tanden. j. hoeck-tanden.
Achter-tocht. Acies poſtrema, acies tertia. Vragi, tergiductores, *Iuſt. Lipſ.*
Achter-volgh. Continuatio, continua ſeries, conſequentia, ſucceſſio.
achter-volghen. Conſequi, cõtinuare, ſuccedere.
achter-volgis. Conſequẽter, cõtinuè, deinceps, ex ordine, ſine intermiſſione
Achter-waeren. Conſeruare, reſeruare, cuſtodire. achter-waeren de craem-vrouwe. Curarre puerperam.
achter-waerder. Cõſeruator, curator, cuſtos.
achter-waerſter. Curatrix puerperæ.
achter-waerts. Retrorſum, retrorſus.
achter-waerts gaen. Retrogredi, gradum referre, ceſſim ire, receſſim ire, intergum retrocedere.
achter-waerts houden. Supprimere, premere, detinere, retinere.
achter-waerts leeren. Dediſcere.
achter-waerts waſſen. Decreſcere.
achter-waerts wijcken. Repedare, pedem referre.
Achter-wijn. Vinacea, orum.
Achter wt-ſlaẽ. Calcitrare, recalcitrare
achter-wt-ſlaẽde. Calcitro, calcitroſus.
achter-wt-vaeren. Poſtico diſcedere. j. vanckeroert ſpelen.
Achterzeyd. j. achterſtel. Reliquatio.
Achterſte. Poſterior, poſtremus.
Ach'ech. Pus, ſanies.
Achel-ſtad. *germ. ſax. ſicamb.* j. walghe. Nauſea, faſtidium.
Achelen. *vetus.* j. ſchroomen. Horrere.
achelick. *vetus* Horribilis.
Acker. Ager, aruum. ackerken. Agell'.
achten. Arare, exarare.
acker-baer. Arabilis.
acker-bedde j. bedde. Porca.
acker-bouw. j. land-wtminghe.
acker-man. j. land-man.
acker-miſt. Lætamen, fimus.
acker-ſchaede. Calamitas.
acker-ſieck. *vetus. ſland.* j. veld-ſieck.

acker-trappe. j. trap-gans.
acker-vore. Lira, ſulcus.
acker-werck. Agricultura.
Ackſe/are. j. aeckſe. Aſcia.

A D

Adebaer. j. opebaer. Ciconia.
Adder. Vipera, excetra. *ger. nater: angl. adder.*
Adebe. *vet.* j pekel. Salſugo, muria.
Adel. j. edel. Nobilis. & Nobilitas.
adel-hoeft. Miles generoſus, egregius, primarius.
adel-hoeder. *vet.* Adelphus.
adeler. *ger. ſax.* j. arent. Aquila, aquila nobilis.
Adem/aeſſem. Anhelitus, ſpiritus, halitus, flatus, anima. ἄϑμ⊙. i. vapor, exhalatio: ἄϑμη. ſpiratio.
adem/ader. j. poſt-ader.
adem-hoeſtich. Aſthmatic⁹, anhelator.
adem-gat. Spiramen, ſpiraculum.
adem-kele. Trachea.
adem-loos. Halitus ſiue ſpirit⁹ expers.
adem-tocht. Reſpiratio, ſpiraculum.
adem-tonghe ſken. Epiglottis.
ademen/aeſſemen. Spirare, halare.
Ader. j. adder. Vipera, excetra.
Adere. Vena, arteria. aderken. Fibra.
ader-laeten. j. laeten.
Adere. j. are. Spica.
Adick/hadick. Ebulus, pumilla, ſambucus, chamæacte. *ger. attich.*

A E

Aecke/naecke. *ger. ſicamb.* Cymba.
Aecker. j. aker. Ahenum.
Aecker. *holl.* j. eeckel. Glans *angl. acorne.*
aecker-boom. *holl* j. eeckel-boõ. Quercus. *ang. oketree.*
aeckerigh. *vet.* Querceus, quernus.
Aeckſe/timmer-bijſe. Aſcia, dolabra. ἀξίνη. *ger. axt: gal. hache: hiſp. hatha: angl. axe.*
Aeck-ſteen. j. haeck-ſteen. Succinum.
Aeckſter. *holl.* j. erter. Pica.
Aeſſch. Auerſus, inuerſus, præpoſter⁹, contrarius.
aeſſche hand. Manus inuerſa.
aeſſchelick. Præpoſterè, abſurdè.
Aeghe. *friſ.* j ooghe. Intula.
Aepſſel. *ſland* j. unſter/unſel.
Ael/eel. *angl.* Ceruiſia muſtea.
Ael. *germ. ſax.* j. aelſene/elſene. Subula. *ang. als, aule: gal. aleſne.*

Ael. Anguilla minuta. *ger. aal: angl. eele.*
ael-gheer/ el-gheer/ael-ſcheere/ael-ſperre. Fuſcina, tridēs, inſtrumentū dentibus mucronatū, quo anguillæ collectæ figuntur & capiuntur.
ael-katte. j. **ael-kozf.** Naſſa.
ael-mule. *ſicamb.* j. **ael-quabbe.**
ael-puyt. Muſtela piſcis.
ael-quabbe. j. **lompe.** Borbocha.
Ael. Extremus, vltimus.
ael-ende. Extremus finis, extremitas.
ael-eſele/ eſelken ouer zee. Acinus ribis, acinus vltramarinus.
ael-eſele-ſtruyck. Ribes, ribes Arabū.
ael-machtich. j. **amachtich.** Impotēs.
ael-weerdich. Indignus: & Indignans, indignabundus, ſtomachoſus.
ael-weerich. Impotens animi, impos rationis, incontinens animi, qui appetitus ſuos vincere nō poteſt: proteruus, petulans, laſciuus, laſciuiēs, ineptiens.
ael-witte/ ael-wete. Mulier inſipiens, inſcia, ignaua, inepta.
ael-wittigh/ael-wetigh. Inſanus, inſipiens.
Ael-ding / ael-dinger / yaeling/ yaeldingh. *ſland.* Hæres.
Aelke. *ſax. ſic.* Graculus, monedula.
Aemis. *ſicamb.* Formica.
Aelmoeſſe/ aelmiſſe. Eleëmoſyna, ſtips collatitia, pia benignitas: agape, es. agapa, æ. *ger. almuſe: gal. aulmoſne: ang. almeſſe.*
Aelmoeſſe/ aelmiſſe. *ſax. ſicamb. vet.* j. **bzood-tailloor.** Orbis, diſcus, orbis cruſti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis menſarius, menſa. *Virgil. Eſt autem propriè* orbis cerealis, *ſiue* menſa panitia, quæ prandio & cœna abſolutis, pauperibus eleëmoſynæ loco dari ſolet à ditioribus.
aelmoeſſenier. Præfectus eleëmoſynis, collector & diſtributor eleëmoſynarum, ſacræ vel piç ſtipis erogator: *vulgò* eleëmoſynarius.
Aelſene. j. **elſene.** Subula.
Aembeld/ aemboozd/ &c. j. **aen-beld/ aen-boozd/ &c.**
Aen. Ad: & Apud.
Aen-ademen/ aen-aeſſemē. Adſpirare, adhalare.
Aen-baeren. j. **aen-boozden.** Appellere.
Aen-baſſen. Allatrare.
Aen-beld. *vet.* Effigies.
aen-beld. Incus, acmon.
aen-beldt-ſtock. Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.
Aen-beſteden. j. **beſtedē.** Locare opus faciendum.
Aen-bergh. Cliuus.
Aen-bidden. Adorare.
Aen-bieden. Offerre.
Aen-bijt. *vet.* Eſca.
aen-bijt. j. **in-bijt.** Ientaculum.
aen-bijten. Admordere.
aen-bijten/in-bijten. Ientare.
Aen-bilckt. *ſland.* Incus.
Aen-binden. Alligare.
Aen-blaſen. Afflare, adſpirare.
Aen-blick. *vet.* Aſpectus, intuitus.
aen-blicken. *vet.* Aſpicere.
Aen-bold. *ſax. friſ. ſic.* j. **aen-beld.** Incus.
Aen-boozd/ aem-boozd. *Zeland.* j. **calengieringhe/ naederſchap.**
aen boozd trecken/ ont-aen-boozden. *Zeland.* j. **kalengieren/ bernaerderen.** Retrahere emptionē iure proximitatis.
Aen-boozden. *holl.* Appellere.
aen-boozdinghe. Appulſus, appulſio.
Aen-bzanden. Adurere.
Aen-bzengen. Adferre, deferre, referre: & Deferre, indicare, nūciare, accuſare.
aen-bzengher. Delator, index: & Accuſator, quadruplator.
Aen-dacht. Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, ſtudiū: & Religio, deuotio *apud Eccleſ.*
aen-dachtich. Attentus, intentus, memor: & Religioſus, deuotus *vulgò apud Eccleſ.*
aen-dachtiglick. Attentè, intentè: & Religiosè, deuotè.
Aen-deel. Rata portio: & Sors, ſortitio in diuiſione bonorum.
Aen-dienen. Adminiſtrare.
Aen-doen. Addere, admouere.
aen-doen/ cleeden. Induere, veſtire.
aen-doen. Afficere. **Yemanden eere aen-doen.** Afficere aliquem honore, honorem alicui impendere. **Pijne aen-doen.** Afficere dolore.
Aen-dzaeghen. Adferre, apportare.
aen-dzaegen/ aen-bieden. Offerre.
aen-dzaeghen. Arrogare, aſſumere, attribuere, vendicare. **Ick dzaghe my**

dat aen. Id mihi aſſumo, adſcribo, vendico, ad me attinere volo.

Aen-dijuen. Impellere, appellere, adigere, incitare.

Aen-dzucken. Apprimere.

Aen-een. Simul, vnà, cóniunctim.

aen-een hanghen. Cohærere.

aen-een pappen oft lijmen. Conglutinare.

Aen-eynden. Confinem eſſe, conterminum eſſe.

aen-eyndinghe. Confinium.

Aen-gaen. Adire, aggredi, attingere: inire, incipere.

aen-gaen/voort-gaen. Progredi.

aen-gaen. Subire, ſuſcipere negotium, munus, onus. **Aen-gaē een verbond.** Inire fœdus.

aen-gaen. Attinere, pertinere. **Het gaet v aen.** Ad te attinet, tua intereſt, tua refert, tuum eſt, tua res agitur.

aen-gaende den vader. Circa patrem, quoad patrem.

aen-gaēde dat ghy ſchrijft/&c. Quod ſcribis, &c.

aen-gauck. Acceſſus, aditus. **ten aen-ganck comen.** Superuenire, ex inſperato aduenire.

Aen-ghebrande ſpijſe. Cibus aduſtus.

Aen-geboré. Genuinus, natiuus, innatus, ingenit⁹, inſitus, inditus à natura.

Aen-ghelandigh. Confinis.

aen ghelandighept. Confiniũm.

Aen-ghenaem. Accept⁹, gratus, placẽs.

aen-ghenaemheyd.j.danck. Gratia.

aen-ghenaemlick. Gratè, grato animo.

Aen-ghenomen. Receptus, aſſumptus.

aen-ghenomen kind. Filius adoptiuus.

aen-ghenomen werck. Opus conductum, opus redemptum.

Aen-ghelicht/aen-licht. Aſpectus, cõſpectus, us: & Facies, os.

Aen-gelien. Aſpectus, cõſpectus, a, um.

aen-gelien dat. Cùm, quũ, quia, quandoquidem.

aen-ghelien den tijdt. Vt diei tẽpus eſt.

Aen-gheſtoruen goedt.j.ver-ſtoruen.

Aen-gheuen. Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & Proponere.

aen-gheuinghe. Exhibitio, traditio.

aen-gheuinghe der menſchen, Traditiones hominum.

aen-gheuer. Index: & Auctor.

Aen-grijp. Comprehenſio: & Aggreſſio, congreſſus, inſultus.

aen-grijpen. Apprehendere, comprehendere, arripere.

aen-grijpen. Adoriri, aggredi, inuadere, impreſſionem facere.

Aen-haelen. Adferre, adducere.

aen-haelen/aen-locken. Allicere.

aen-haelen het ſeyl. Stringere vela.

Aen-hanck. Appendix, adhæſio: & Societas, ſocij: & Secta, ſequela, factio.

aen-hanghen. Adhærere, appendère: & Appendere, ſuſpéndere.

aen-hanghen. Sectari, conſectari.

aen-hanghende. Appendens.

aen-hanghende ſieckte. Contagium, & Morbus ſonticus.

aen-hangher. Adhærens, & Socius: & Sectator, conſectator, aſſectator.

aen-hanghigh. Adhęrens: & Deditus, addictus.

aen-hanghſel. Appendix, appendicula.

Aen-hechten/aen-heften. Figere, affigere, alligare.

Aen-heffen. Alleuare: & Erigere: & Incipere, ordiri, exordiri.

Aen-hiſſen. Inſtigare.

Aen-hooren. Auſcultare, exaudire.

Aen-hoorn.j.ahoorn. Platanus.

Aen-houden. Adhærere, attinere.

aen-houden de hand. Manum admouere, adhibere, iniicere.

aen-houden volherdichlijck. Perſeuerare, inſiſtere, inſtare.

aen-houdē met pemanden. Stare cum vel ab aliquo. **j houden.**

aen-houdē. Detinere aliquem officiis, beneficiis, blanditiis.

aen-houden de dieuen/moordenaren/&c. Recipere, occultare fures, latrones, &c.

aen-houder van dieuen ende moordenaren. Receptor, receptator: qui fures, latrones eorumq; ſurrepta recipit & occultat.

Aen-iaghen. Adigere. **Vreeſe pemanden aen-iagen.** Incutere metũ alicui.

Aen-karre. Semiapertus.

aen-karre ſtaen.j.aen-ſtaen.

Aen-keerē. Aduertere, conferre, applicare.

Aen-klaghe. Accuſatio, dica.

aen-klaeghen. Accuſare,incuſare,accerſere crimine.

aen-klaghte/aen-klaeghe. Accuſatio, incuſatio.

aen-klaegher. Accuſator.

Aen-klauwe. *ſiã. holl. ſic.* **j. enckel.** Talus.

Aen-kleuen/aen-klijuen. Agglutinare, affigere,dengere.& Agglutinari,affigi,adhærere.& Agere contagia,afflatu vel contactu nocere.

aen-kleuende ſieckte j haelende.

Aen-komen. Aduenire,aduentare,appropinquare,accedere,appellere:& Creſcere,augeſcere,adoleſcere.

aen-komen te ſchepe. Appellere nauẽ, appellere naue.

aen-komelinck. Aduentitius,nouitius: proſelytus & Adoleſcens.

aen-komſte. Aduentus.

aen-komſte der koortſen. Paroxiſmus, acceſſus,acceſſio,exacerbatio febris.

Aen-kouten. Alloqui,colloqui.

Aen-lacchen. Arridere.

Aen-laeghe. *vetus.* Impenſæ,ſumptus.

Aen-laet. *vetus.* **j. ooz-ſaecke.**

Aen-landen. Confinem eſſe,cõterminum eſſe.

aen-landẽ. Terram attingere,appellere,ad portũ venire,ad litꝰ appellere.

Aen-langhen. Porrigere.

Aen-lappen. Affigere,aſſuere,addere.

Aen-legghe. *vetus.* Actio,accuſatio.

Aen-leggen. Apponere. **Vper aen-leggen.** Struere ignem.

aen-legghen. Nauim aduertere,ripęq; propinquare.

aen-legghen/beſteden. Sumere *vel* inſumere in re aliqua, impendere,cõferre, locare, collocare pecunias emendis libris,*&c.*

aen-legghen. Applicare.

aen-legghen ſijn kracht ende macht. Adhibere vires,applicare vires.

aen-legghen ſijn ſaeckẽ. Inſtituere res ſuas,aggredi.

aen-legghen in rechte. Agere,agere litem, intendere actionem, ius ſuum perſequi iudicio,dicam ſcribere.

aen-legghet. Auctor,primus motor.

aen-legghet in recht. Actor,accuſator,

Aen-lepden. Adducere,deducere:& attrahere,allicere,inducere.

Aen-lenẽ. Inniti,incumbere,inclinare,

Aen-ligghẽ. Adiacere.& Confinẽ eſſe.

aen-ligghen. Pertinere. **Wat light ij daer aen?** Quid tua id refert? quid tua intereſt? quid ad te attinet?

Aen-lijck. Aſſimilis.

aen-lijcken. Similem eſſe.

Aen-lijmen. Agglutinare,

Aen-locken. Allicere,allectare,illicere, illectare,pellicere.

aen-lockigh. Illecebroſus,illex.

aen-lockinghe. Illecebra.

Aen-loop. Accurſus,incurſus,incurſio, procurſus,aſſultus.

aen-loopen. Accurrere,incurrere.

Aen-mael. Macula,nęuus. *ger. ammaal.*

Aen-mennen. Adigere,impellere,incitare.& Incitare ad opus,vrgere opꝰ.

aen-menner. Monitor,qui opꝰ vrget, & ceſſatores increpat.

Aen-mercken. Conſiderare,notare,attendere, obſeruare, animaduertere, perpendere.

aen-mercker. Cõſiderator,obſeruator.

aen-merckinge. Cõſideratio,animaduerſio,obſeruatio.

Aen-moedinge. Affectus,affectio,animi motus,animi paſſio,perturbatio.

Aen-naeyen. Aſſuere.

Aen-nemen. Accipere,acceptare,excipere,recipere, ſuſcipere, adſciſcere, ſumere,aſſumere,comprehendere.

aen-nemen voor ſijn kind. Adoptare.

aen-nemen/leeren. Diſcere,addiſcere, comprehendere intellectu.

aen-nemen/toe-nemen. Accreſcere, augeri.

aen-nemen/huyren. Conducere,pretio vtendum accipere, mercede alicuiꝰ operam emere.

aen-nemen eenich werck. Redimere, condicere opus, ſuſcipere opus certo pretio faciendum,accipere pretiũ pro re aliqua facienda:recipere in ſe opus ſtata pecuniæ ſumma, locare alicui operam ſuam.

aen-nemen knechtẽ oft crijghs-volck. Scribere,conſcribere exercitũ, contrahere copias, colligere milites,cogere exercitũ,milites cõquirere,centuriare,cogere copias, facere agmẽ.

aen-nemẽ de repſe. Suſcipere iter, profectionẽ aggredi,incipere,inſtituere.

aen-nemende. Diſcens:& Docilis.

aen-nemelinck. Diſcipulus. & Adoptiuus.

Aen-paert. j. **aen-deel.**

Aen-paelen. Confiné, conterminũ eſſe,

Aen-plackẽ. Agglutinare, affigere glutine.

Aen-poirẽ. Inſtigare, exhortari, cogere.

Aen-prekẽ. Perſuadere: & Cõmẽdare.

Aen-prijſen. Commendare.

Aen-rãdẽ. Aggredi. inuadere, impetere

Aen-rechte aen-recht-tafel. Abac°, repoſitorium.

aen-rechten. Apparare, inſtruere, aptare, promere, depromere.

aen-rechten ſijn leuẽ. Inſtituere vitam.

aen-rechten pet nieuws. Inducere vel introducere aliquid noui.

aen-rechten pet quaeds. Moliri aliquid mali, machinari, conari, ſtruere.

aen-rechter. Inſtructor, machinator, auctor.

aen-recht-tafel recht-bancke. Abacus.

Aen-reden. Alloqui, affari.

Aen-reſen. *vel. flæn.* Apprehendere, invadere cum impetu.

Aen-rycken. Attingere. & Porrigere, ſuppeditare.

Aen-rijſen. j. **rijtſen.**

Aen-roepen. Inuocare, in vota vocare, appellare, implorare & obteſtari.

Aen-roeren. Tangere leuiter, attingere, arrectare, contrectare, lambere.

Aen-rucken. Impreſſionem facere.

aen-ruckinghe. Impetus.

Aen-ruyſchen. Atterere.

Aen-ſchieten. Adiicere.

aen-ſchieten den rock. Feſtinanter induere veſtem.

Aen-ſchijn. Aſpectus, conſpectus. & Facies, vultus, os.

aen-ſchijnen. Affulgere, allucere.

Aen-ſchouw. Aſpectus, aſpectio, conſpectus: reſpectus, obſeruatio.

aen-ſchouw nemẽ. Obſeruare, reſpicere

aen-ſchouwen. Aſpicere, cõſpicere, cõtemplari, intui, intueri.

aen ſchouwinghe. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, contuitus, intuitus.

Aen-ſchuyren. Atterere.

Aen-ſchrijuen. Adſcribere.

Aen-ſeggẽ. Imputare: & Denuntiare, indicare, nunciare.

Aen-ſetten. Apponere, adducere,

aen-ſettẽ inpaetrẽ. Impreſſionẽ facere.

aen-ſettẽ t'ſeyl. Obliquare ſin° velorũ.

aen-ſettẽ te lande. Exponere in terrã.

aen-ſettinghe. Appoſitio. & Alluuio.

Aen-ſicht/aen-ghe-ſicht. Aſpectus: & Facies, os, frons, pars anterior capitis humani. **aen-ſichtich.** Spectabilis.

Aen-ſien. Aſpicere, conſpicere, intueri. **ghet aen-ſien.** Aſpectus conſpectus, reſpectus: & Cauſa, ratio: & Dignitas, poteſtas, authoritas.

Aen-ſlaen. Affigere ictu.

aen-ſlaen de boeyen. Cõpedes iniicere

aen-ſlaen de hand. Admouere manũ. & Apprehendere, inijcere manum.

aen-ſlaen pemandts goedt. Inuadere, occupare alicuius bona, manus inijcere alicuius facultatibus.

aen-ſlaen Incipere, aggredi, inceptare: & Inire conſilium: machinari.

aen-ſlagh. Cœptum, inceptum, res inchoata, ſuſceptio, operis inſtitutio, cõſilium, ratio, conat°, machinatio.

Aen-ſoecken. Requirere, poſtulare, ſollicitare, ambire, petere.

Aen-ſpannen met pemanden. Addere ſe ſociũ alicui, partes alicui° fouere.

Aen-ſpoelen. Alluere.

aen-ſpoelinghe. Alluuio.

Aen-ſpraecke. Alloquutio, alloquium.

aen-ſpraecke voor recht. Poſtulatio, iuridica actio, dica, accuſatio.

aen-ſpraecke / aen ſpreker in recht. j. aenleggher. Actor.

Aen-ſpreken. Alloqui, affari, appellare, compellare, conuenire aliquem.

aen-ſprekẽ in recht. Arceſſere, arceſſere iudicio, accuſare, agere, actionẽ intẽdere

aen-ſprekẽ van den lijue. Arceſſere capitis, iudicio capitis arceſſere.

aen-ſpreken van ongheljck. Agere iniuriarum, poſtulare aliquẽ pro acceptis iniuriis.

Aen-ſprenghen. Aſpergere.

Aen-ſpringhen. Aſſilire.

aen-ſpronck. Aſſultus. & Impreſſio.

Aen-ſtaen. Adſtare. **aen ſtaen.** j. **naecken** Inſtare, imminere. **aen-ſtaendẽ tijd.** Inſtans, imminens tempus.

aen-ſtaen/aen-karre ſtaen. Cõniuere, non plenè clauſum eſſe. **De deure ſtaet aen.** Conniuet oſtium: ſtat ſeniapertum.

aen-ſtaen/behaghen. Placere, ſedere, ſedere animo.

aen-ſtaen.j.goedt doen. Luere, perſoluere, præſtare.

aen-ſtand. *germ.ſax.ſic.* Procraſtinatio, perendinatio: & Induciæ.

Aen-ſteken. Affigere. **aen-ſteken het vleeſch/aen den ſpit ſteken.** Figere carnes veru.

aen-ſteken ontſteken met vier. Incendere, accendere, ſuccēdere, inflāmare.

aen-ſteken een hups. Inferre taces tectis, facere incendium.

Aen-ſtellen. Inſtituere: & Applicare: & Incipere.

Aen-ſterven. Obuenire morte alicui⁹.

Aen-ſtoot. Impulſus, illiſus, offenſio, offenſatio, occurſus, aggreſſura, aggreſſio, aggreſſus.

aen-ſtooten. Impellere, illidere, offendere, offenſare, incurrere.

aen-ſtooten/by-ligghē. Attingere, adiacere, confinem eſſe, contiguū eſſe.

aen-ſtootende. Contiguus. **aen-ſtootende landen.** Contiguæ terræ.

Aen-ſtouwen. Adigere, ſtimulare.

Aen-ſtranden. Appellere littori.

aen-ſtrandinge. Maris iectamētum: quidquid mare in littus expellit.

Aen-ſtrijcken. Allinere.

Aen-taele.j.aenſpraecke.

aen-taelen.j.aen-ſpreken.

Aen-taſt. Tactus, tactio: & Apprehenſio.

aen-taſten. Tangere, attingere, attrectare, contrectare.

aen-taſten met gheweld. Inuadere, apprehendere, impreſſionē facere, cum impetu aggredi.

Aen-teeckenen. Annotare.

Aen-tijen. Prodere, indicare: & Imputare, incuſare, inſimulare.

Aen-tijghen. Demonſtrare, indicare: & Accuſare, prodere: & Imputare, incuſare.

aen-tijgher. Index, demonſtrator: & Imputator, delator.

Aen-trecken. Attrahere: & Attrectare.

aen-trecken/aen-doen. Induere.

aen-trecken. Aſſumere. **Sich eenighe ſaecke aen-trecken.** Aſſumere ſibi rem aliquā, attribuere, arrogare ſibi.

aen-treckende oogen. Oculi illices.

aen-trecker/ſchoeyer. Calcipes. *vulgò* attractorium.

Aen-tredē. Incedere, ingredi, ꝓgredi.

Aen-vaen.j.aen-vanghen.

Aen-val. Aggreſſeus, impreſſio, impet⁹.

aen-vallen. Aggredi, adoriri: & Impetere, inuadere: & Impreſſionem facere, irruere.

Aen-vanck. *germ.ſax.holl.ſic.* **j.beghinſel.**

aen-vanghen.j.beghinnen. Incipere.

Aen-vatten. Arripere.

Aen-vechtē. Oppugnare, impugnare, tentare.

aen-vechtinghe. Oppugnatio, tētatio.

Aen-veerden. Accipere, acceptare, capeſſere.

aen-veerden/aen-taſten. Arripere, apprehendere, aggredi.

Aen-voeren. Adducere, adferre, aduehere: & Introducere.

aen-voeren om te vechten. Educere in aciem.

aen-voerder. Adductor, ductor: ſtrategus, dux.

Aen-waeyen. Afflare, adſpirare.

Aen-wald. *ger.ſax.ſicam.* Legatus, orator: & Procurator litis, cauſidicus.

Aen-was/aen-waſſinghe. Accretio, accrementum, incrementum.

aen-was/aen-woꝛp. Alluuio, alluuies: tacitū incrementū, quod paulatim à flumine acceſſionem præbet.

aen-waſſen. Accreſcere, increſcere, ſupercreſcere, adnaſci, ſubnaſci.

Aen-wenden.j.aen-keeren.

Aen-wijſen. Demonſtrare, adnotare, aſſignare, deſignare, indicare.

aen-wijſen/toe-wijſen met recht. Adiudicare, addicere.

aen-wijſinge. Demōſtratio, annotatio.

aen-wijſer. Index.

Aen-woꝛp. Appendix, adiectio, adiectus, us: & Alluuio.

aen-woꝛpen. Adiicere.

Aen-wꝛijuen. Atterere.

Aene/aen-heere. *ger.ſax.ſicamb.* Proauus, aui pater.

aen-bꝛouwe. *ger.ſax.ſic.* Proauia.

Aerckel/erckel. Proiecta, podium.

Aerd. Indoles, natura, ingeniū, genſus.

aerden. Indolem ſiue naturam ſequi.

aerden nae den vader. Patriſſare: inge-

Ingenium ſiue indolem patris referre ſequi: reſpondere moribus patris.

aerdigh. Ingenioſus, ſolers, argutus, venuſtus, elegans.

aerdighepd. Venuſtas, elegantia, geni⁹, gratia, lepos.

aerdighlijck. Ingeniosè, venuſtè, elegantèr, affabrè, lepidè.

aerdſoen. Indoles, natura.

Aerde/eerde. Terra, tellus, humus, ſolum. arida, *apud Eccleſ. ſic dicta, quòd aretur, teſte Ioanne Bocatio.* Artham, *id eſt*, terram matrem, *veteres Germani coluerunt. Iuſt. Lipſ.*

aerde. *ſland. gand.* Forum. **Koren aerde.** *ſland.* j. **koren merckt.** Forum frumentarium.

aerd-aecker. *holl.* j. **aerd-not.** Bulbocaſtanum.

aerd-appel. j. **berckenſ-blood.** Cyclaminus, rapum terræ.

aerd-beſie. Fragum, morum in herbis humi repentibus naſcens.

aerd-bruinghe. Terræ motus, terræ quaſſatio.

aerd-bodem. Solum: *&* Orbis terrarũ.

aerd-kupl. Hypogeum, locus ſubterraneus.

aerd-muys. Mus agreſtis, nitedula, mus ſubterraneus.

aerd-not. Bulbocaſtanum.

aerd-rijck. Tellus, terra.

aerd-roock. Fumus terræ, fumaria.

aerd-ſlanghe. Cherſydrus.

aerd-ſteen. Later non probè coctus.

aerd-ſpinne. Stellio. *vulgò* tarantula.

aerd-vochtigh. Vliginoſus.

aerd-vleyle. Hedera.

aerd-vleylen-toorſchen. Corymbi.

aerd-woorm. Inteſtinum terræ, lumbricus, vermis terreſtris.

aerde-werck. Vas fictile, figlinum, luteum, teſtaceum, ſamium, aretinum, tuſcum.

aerden. Terreus.

aerden-kruycke. Serea.

aerden-pot. Poculum fictile, figlinũ, luteum.

aerdtſch. Terrenus, terreus.

aerdiſſie. j. **hegdiſſe.** Lacerta.

Aert. j. **eere/nere.** Area, pauimentum.

Aeren/eren/eeren. Æs, æris, *gal. rain.*

aeren-werck/eeren-werck. Æramẽtũ, ærificium, opus æreum, vaſa ærea, ænea, ahenea.

aere-pot/ere-pot. Æneum poculum, olla ænea, ærea.

Aere van coren. Spica.

aeren-angel. Ariſta.

aeren-blieme. Ariſta.

aerene/erene. Aruum, ager aruus.

Aeren eeren/eren/errien. Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proſcindere aruum, exercere campos, terra moliri, ἀρόω.

Aerpel/erpel. *ſland.* Anas mas.

Aers/eers. Anus, podex, ἄρχος.

aers-billen. Nates, clunes.

aerſ-bleyne. Mariſca, ficus, tuberculũ in ano.

aerſ-darm/ſchijt-darm. Inteſtinũ rectum, longanon.

aerſ-darm/eynde/lijf. Anus, ſedes.

aerſ-gat. Podex, circulus ani, foramen poſticum, ſedes.

aerſ-kerf. j. **aerſ-gat.** Podex.

aerſ-kiele. j. **bloeck-kiele.**

aers-boet. Mergulus. *auis teut. dicta à pedibus podici adiunctis,* πυγοκνήμις.

aers-wiſch. Spongia tergendo podicĩ. *vulgò* anitergium.

aerſ-woormen. Aſcaris.

aerſelen aerſelinghen/erſelen. Retrogredi, retrocedere, tergiuerſari, repedare, remeare, ceſſim ire, iter retro vertere. *q. d.* culum verſus ire. *ita quoq; gal. reculer.*

aerſſel-maend. *vet. flan.* October. *ſic dictus, quòd annus tunc præcipuè retrogrediatur.*

aerſelincks. Retrogradè.

Aerue. j. **erue.**

Aerwete. j. **erwete.** Piſum.

Aes/aeſken/een ooge op t'ſpel. Canis, canicula, monas. *vulgò* haſarda, *germ. eß: gal. ais: ital. aſo: hiſp. as.*

aes int ghewicht. Monas, momẽtum.

Aes. Eſca, alimentum.

aeſen/eſen. Eſcam in os ingerere, obeſcare, cibare.

aeſ-ſack/knap-ſack. Pera, aſcopera, mantica, pera viatoria.

Aeſſem. j. **adem.** Anhelitus.

aeſſemen. j. **ademen.** Spirare.

Aet. *vet. flã.* Eſca, cibus, eſculẽta, cibaria.

aet-maet. j. **et-maet.**

aet-ſchaere. *vet.* Edulia, res edules.
aetterlinck. *holl.* j. **baſtaerd.** Nothus, illegitimus, inceſtus.
Aette. *ger. vet.* j. **tente.** Tata, pater.
Aexe/Aerter. j. **aeckſe/aeckſter.**

A F

Af. Ab, abs, de. *ger. ab angl. of.*
Af-beeldē. Depingere, effigiē reddere.
af-beeldinghe. Effigies.
Af-betacten. Perſoluere.
Af-bidden. Deprecari.
Af-bijten. Demordere.
Af-binden. Diſſoluere.
Af-blaeſen. Deflare.
af-blaeſen. j. **af-trompen.**
Af-blijuen. Abeſſe, deeſſe.
af-blijuinghe. Abſentia.
af-blijuigh. Abſens.
Af-branden/af-barnen. Deurere, exurere, incendio delere: & Deuri, exuri. conflagrare.
Af-breke/ af-breucke. Abruptio: & Abſtinentia: & Defectio.
af-breken. Defringere, abrumpere, cōuellere, refigere.
af-breken/ af-worpen. Demoliri, deſtruere, diruere, proſternere.
af-breken de brugghe. Interrumpere pontem.
af-breken de ghewoonte. Conſuetudinem abolere, abrogare.
af-breken/af-wijcken. Deſciſcere, deficere.
af-breken/ont-houden. Abſtinere, cōtinere ſe.
Af-brenghen. Deducere: & Auocare, remouere à propoſito.
Af-danck. Miſſio, dimiſſio, cōmeatus.
af-danckē. Dimittere cum gratiarum actione.
af-dancken de krijghslieden. Miſſionē dare militib°, milites dimittere, miſſum facere exercitum, exauctorare militem, ſacramento abſoluere.
Af-dedighen. Tranſigere, controuerſiam dirimere.
Af-deelen. Departiri, partes facere, ſecernere, diuidere.
Af-dienen/de tafel opnemen. Auferre menſam, auferre epulas menſa, tollere menſam, ſuſtollere menſam.
Af doē. Deponere, demittere, demere, adimere, auferre, ſemouere, tollere.
af-doen den hoed. Aperire caput.
af-doen j. billen. Glubere, deglubere.
Af-draeghen. Deferre, deportare.
af-draeghen. Sarcire, compenſare. **af-draeghen den cooper de ſchaede.** Emptori damnum præſtare, ſarcire damnum.
af-draeghenthept. *vet. ſland.* Obtrectatio, detractio, cōtemptus, ignominia.
Af-drijuen. Depellere, repellere, propellere, arcere, abigere.
Af-dringen. Deprimere. & Extorquere, extundere, vi elicere vel eripere.
Af-drooghen. Detergere.
Af-druckē. Exprimere, imprimere.
Af-druppen / af-druppen. Deſtillare, diſtillare.
Af-dwaen. Abſtergere, eluere.
Af-dwinghen j. af-dringhen. Extorquere.
Af-eten. Depaſcere.
Af-gaen. Deſcendere: & Abſcedere, decedere, recedere, diſcedere.
af-gaen. Deficere, deſtituere, derelinquere.
af-gaen. Negare, inficias ire, inficiari, defugere, renunciare, abdicare.
af-gaen/den dienſt verlaeten. Abire magiſtratu, conſulatu, ſenatu, &c. Abdicare ſe magiſtratu, deponere magiſtratum.
af-gaen/af-nemen Decreſcere, exoleſcere, obſolere, obſoleſcere, deficere, rareſcere, attenuari. **af-gaēde ouder.** Vergēs ætas, præcipitata, grandior.
af-gaen als de wijn. Fugere, annis cedere. **af-gaende wijn.** Vinū fugiens, exoleſcēs, dubium, in vitium inclinans, quod ætati cedit, nec diutiùs ſeruari poteſt, ætatem non ferens.
af-gaende man. Vir defectæ ſenectutis, exactæ ætatis, defectus ſenio.
af-gaende maene. Luna decreſcens.
af-gaende verwe. Color defluens, caducus, euanidus.
af-ganck. Deſcēſus, occaſus, diſceſſus, receſſus, obitus: & Extremitas, ſenium: & Deflexus, deliquiū: & Intertrimentum, intertritura.
Af-ghedzeuen eſel. Ruptus aſellus, ſtrigoſus, curſu exhauſtus.
Af-ghelaeten. Demiſſus.
af-ghelaeten wijn. Vinum defœcatū.

Af-ghenomen. Ademptus,ablatus.
af-ghenomen van sieckte. Cõfectus, affectus,fractus,debilitatus morbo.
Af-ghereden peerd. Equus strigosus, ruptus,cursu exhaustus,detrit⁹ multa equitatione.
Af-gheschenrt. Abruptus.
Af-gheschepdē. Separatus,diremptus.
Af-ghescyoren. Abrasus.
Af-ghe-schrift.j.af-schrift. Exemplū.
Af-ghe-schut. Interclusus.
Af-gheset. Depositus.
af-gheset van sijn ampt. Amotus, reiectus ex inita dignitate.
af-gheset van de straet-schenders. Spoliatus a grassatoribus, exutus a latronibus.
af-gheset gheld. Abrogata pecunia, æs abolitum.
af-gheserte brieuen. Literæ in via interceptæ.
Af-gheseyden. Decisus.
af-gheseyden kousse. Tibialia.
Af-gheslotē. Demortuus,defunctus.
Af-gheslroopte huyd. Exuuiæ.
Af-ghe-wendt. Auersus.
Af-ghieten. Defundere. & Fundere, effigiē arte fusoria exprimere, fundendo, siue conflando formare.
Af-ghijlen. Eblandiri,expalpare.
Af-god. Idolum. **af-goddinne.** Idolum,dea.
af-godēdienaer/af-goderer. Idololatra
af-goderye. Idololatria, Idolorū cult⁹.
Af-grijsen. Horrere,execrari.
af-grijselick. Horribilis,detestabilis,execrabilis.
af-grijselickheyd. Horror,abominatio
Af-grond. Abyssus,barathrum,locus immensæ altitudinis,fundo carens.
af-grondigh. Immensè profundus.
Af-gunste/af-gunstichevdt. Inuidia, maleuolentia.
Af-gunstigh. Inuidus, maleuolus,infensus,malignus.
Af-hangh aen den timmer. Proiectū, proiectura, appēdix ædificij,tectum in vnam partem deuexum habens: & Podium.
af-hanghen. Dependere, propendere.
Af-hepmen. Interseptre.
Af-hendigh/oft af-handigh maeckē. Eripere ę manibus,extorquere.
Af-houden. Inhibere,depellere,arcere.
af-houden. Abstinere,desistere.
Af-houwen. Amputare,abscindere,resecare,demetere,succidere.
af-houwer. *hol.gorck.* **j.beul.** Decollator, carnifex.
Af-ionste. *stand.* **j.af-gunste.**
Af-keer. Auersatio. & Diuerticulum.
af-keer hebben. Auersari,auerti,vultū auertere odij vel abominationis causa.
af-keeren. Auertere,abducere,deflectere,arcere,decedere.
Af-kladden .j. kladden / kladderen. Abstergere sordes.
Af-klaerē. Absoluere,pficere. **af-klaeren de rekeninghe.** Putare rationes: puram,putam & absolutā conficere rationē. *vulgò* claram facere rationē.
Af-klimmen. Descendere.
Af-komen. Descendere.
af-komē. Defūgi,expedire se re aliqua
af-komelingh. Oriundus.
af-komelinghen. Nepotes,posteri.
af-komstigh. Progenitus,prognatus, oriundus,ortus.
af-komste. Descensus.
af-komste/gellacht. Progenies,posteri,nepotes.
Af-koop. Redemptio. **af-coop doen.** Redimere.
af-koopen. Emere ab aliquo: & Redimere.
Af-kozten. Decurtare,abbreuiare,precidere,resecare.
af-kozten/af-rekenen. De summa detrahere, deducere, reputare, decidere,demere summæ.
af-kozt sel.j.af-snijt sel.
Af-laet. Cessatio.
af-laet. Absolutio,remissio,cõ donatio.
af-laet des Paus. Indulgentiæ,pontificiæ,largitiones veniales,donatiuū veniale,donatiuum pontificium.
af-laet brief. Diploma veniale.
af-laeten. Demittere,dimittere,deducere: & Absoluere.
af-laten den wijn. Elutriare,defœcare.
af-laeten/ophouden. Cessare,desinere, quiescere,finem facere,omittere,sistere,absistere,abstinere.
af-laeten/ontspannen. Retendere,detendere,relaxare.
Af-langhen. Attingere atq; proferre.

Af-leenen.j.ont-leenen.
Af-legghen. Ponere, depònere.
af-legghen den rouw. Elugere, deponere luctū ſiue veſtitum lugubrem.
af-legghen de renten. Reditus perſoluere, redimere, luere, ſe prorſus liberare à reditibus.
af-leggen/kaluen. Fœtare, fœtū edere.
Af-leyden. Deducere, abducere.
af-leyden het water. Deriuare.
Af-leken. Deſtillare.
Af-leſen de appelen. Decerpere, legere poma.
af-leſen ter puyen. Denūtiare ſiue promulgare publicè.
Af-lijuigh. Mortuus.
af-lijuigh maecken. Occidere.
af-lijuigh worden. Mori.
af-lijuighepd. Mors, obitus.
Af-loop. Decurſus.
af-loopen. Decurrere, deorſum currere: & Delabi, defluere.
af-loopen het plat land. Depopulari agros, deſtruere, deprædari, diripere, vaſtare.
Af-loſſen. Abſoluere, diſſoluere.
Af-lupcken. Secludere, ſepire.
af-lupckſel. Secluſorium, ſepimētum.
Af-maecken. Conficere, perficere, effectum reddere, abſoluere, expedire.
Af-maeyen. Demetere.
Af-maelen. Molere: & Depingere.
Af-maenen. Dehortari, diſſuadere, auocare.
Af-mennē de beeſtē. Fatigare iumēta.
af-mennen een ſaecke. Peragere, abſoluere, expedire rem.
Af-meten. Dimetiri.
Af-nepghen. Proclinare.
af-nepgigh. Proclinis, accliuis.
Af-nemen. Demere, tollere, auferre, adimere, eripere.
af-nemen. Accipere, excipere.
af-nemen den eed. Iuſiurandum accipere, excipere.
af-nemen wel oft quaedlijck. Accipere in bonam vel malam partem: amicè aut ægrè accipere.
af-nemen. Decreſcere, rareſcere, deficere, macreſcere, extenuari.
Af-nijpen. Decerpere.
Af-paelen. Determinare, limitibus diſtinguere.
Af-panden. Pignora capere, exequi.
Af-pellen. Decorticare.
Af-pitſen. Decerpere.
Af-pluckē. Decerpere, carpere, delibare
Af-pzeken. Diſſuadere longa oratione.
Af-raeden.j.ontraeden.
Af-rede. Epilogus.
af-reden. Perorare.
Af-rekenen/af-tellen. Dinumerare.
af-rekenen/af-kozte. De ſumma deducere, detrahere, reputare.
af-rekenen. Diſpungere, expungere rationes, putare rationem, ſubducere calculum.
Af-rijden een peerd. Exhaurire curſu equum, eneruare equitando.
Af-rijſen. Delabi.
Af-rijten. Deuellere, auellere.
Af-roepen. Auocare.
af-roepen.j.wt-roepen. Proclamare.
Af-rollen. Deuoluere, deuolui.
Af-rotten. Putredine perire.
Af-rucken. Auellere.
Af-rupen/af roopen. Detrahere, auellere, decerpere, deſtringere.
Af-ſaghen. Deſecare ſerra.
Af-ſaet/af-hanck/ouer-ſpzonck. Podium, proiecta, antes, ium.
Af-ſchauē. Dedolare, dolabra abradere.
af-ſchaeffel. Ramentum.
Af-ſchelffern. Deſquamare.
Af-ſcheren. Abradere, detundere.
Af-ſchermen. Ictum auertere, propulſare, repellere more gladiatorio.
Af-ſcheuren. Abrumpere, derumpere.
Af-ſchepd. Abitus, deceſſus, diſceſſus, diſceſſio, abſceſſus, receſſus, digreſſus, digreſſio: & Miſſio, dimiſſio.
af-ſchepd des houwelijcks. Diuortiū.
af-ſchepden. Segregare, diſcernere, ſecernere, ſeiungere.
af-ſchepden/ wech gaen. Digredi, abire, diſcedere, abſcedere.
Af-ſchieten. Eiaculari, emittere ſagittas, exonerare arcum: diſplodere, explodere ænea tormenta.
Af-ſchzabben. Abradere, deſtringere.
af-ſchzabſel. Ramentum, deſtrigmentum.
Af-ſchzift.j.wt-ſchzift. Apographum,
Af-ſchudden. Decutere.
Af-ſchupmen. Deſpumare.
Af-ſchutten. Secludere, ſeparare ſepimento,

mento, asseribus, pariete: interſepire: opere iuteſtino veſtire parietes.

af-ſchutſel. Conſeptum, ſeptum, ſepimentum, interſeptum, diaphragma, paries.

Af-ſeggben/ ont-ſeggben. Abnegare, renegare, recuſare, renuntiare.

Af-ſetten. Deponere, mouere loco: amouere, tollere, abolere, abrogare.

af-ſetten van ſijn ampt. Dimouere officio, deponere imperio: abrogare alicui imperium, abolere alicui magiſtratum, amouere aliquem magiſtratu, remouere è ſenatu, mouere ſenatu: poteſtatem abrogare alicui.

af-ſetten het gheld. Numiſmatis æſtimationem remittere, abrogare.

af-ſetten/rooven/ſtraet-ſchendē. Spoliare, graſſari, latrocinari.

af-ſetten een lid. Recidere membrum, demere artus.

af ſetten / ver-lichten met verwen. Depingere variis coloribus, ornare coloribus.

af-ſetter ſtraet-ſchender. Graſſator, latro, ſpoliator.

af-ſetter/ver-lichter. Depictor, ornator imaginum, pictor variorū colorum.

af-ſetſel. Vmbra, ton⁹, ſplēdor picturę.

Af-ſicht. Deformitas: deſpectus, us, deſpectio, deſpicientia, auerſio.

af-ſichtigh. Deformis, horrid⁹ aſpectu. & Deſpect⁹, abominādus, horribilis.

af-ſien. Deſpicere, deorſum aſpicere. & Deſpicere, deſpicari, auerſari.

af-ſien. Collimare, degere penitus oculos in rem aliquam.

Af-ſijpen. Defluere.

Af-ſinnich. *ſicamb.* Amens, demens.

Af-ſitten van den peerde / wagben. Deſcendere equo, curru, &c.

Af-ſlach. Minutio, diminutio, imminutio: & Remiſſio.

af-ſlach/wepgheringhe. Repulſa, recuſatio.

af-ſlach maecken. Vilitatem inferre.

af-ſlach maecken int koren. Leuare annonam, laxare annonam, facere vt frumenta minus cara ſint, & minoris vendantur.

Af-ſlaen/af-ſnijten. Decutere.

af-ſlaen het hooft. j. onthooſden. Decutere enſe caput.

af-ſlaen. Repellere.

af-ſlaen den ſlach/af-keeren. Excipere ictū gladio, repellere, auertere ictū.

af-ſlaen de vpanden. Pellere, repellere, depellere, propulſare hoſtes mœnibus, muris, &c.

af-ſlaen/ wepgheren. Abnegare, denegare, recuſare, abnuere.

af-ſlaen. Diminuere, imminuere, detrahere.

af-ſlaen ſijn water. j. piſſen.

af-ſlaen. j. af-coꝛten van de ſomme. De ſumma detrahere.

Af-ſlaen. Laxare. **Het coꝛen ſlaet af.** Frumētum laxat, annona laxat, pretio diminuitur, annonæ pretium ſe remittit.

Af-ſlijten. Deterere.

Af-ſlooven. Stringere, diſtringere, deſtringere: & Soluere, explicare.

Af-ſlupten. Secludere, diſcludere: & Intercludere, præcludere.

af-ſluptſel. Secluſorium, conſeptum.

Af-ſmacken. Decutere.

Af-ſmeecken. Eblandiri, expalpare.

Af-ſnijden. Abſcindere, reſecare, demetere, ſuccidere.

af-ſnijdſel/af-ſnijdelinck. Segmē, præſegmen, reſegmen, putamen, ramentum.

Af-ſonderen. Separare, ſegregare, ſecernere.

Af-ſpannē. Detendere, retēdere, laxare.

Af-ſpenen. Ablactare.

Af-ſpinnen. Pernēre, plenas exonerare colos.

Af-ſpoelen. Abluere, eluere, proluere.

Af-ſpꝛeken. Reſpondere, fideiubere.

af-ſpꝛinghen. Deſilire.

af-ſtaen. Abſiſtere.

af-ſtaen/opheudē. Abſiſtere, deſiſtere, abſtinere, ſupſedere, ceſſare, deſinere.

af-ſtand. Conceſſatio, vacatio, abſtinentia.

af-ſtand doen. Deſiſtere, cedere alicui re aliqua.

af-ſteken. Detrudere.

af-ſteken het ſchip van lande. Soluere, ſoluere ora vel oram, ſoluere nauē, ſolutis anchoris nauigationi ſe committere, à portu diſcedere, nauem à portu ducere, ſoluere è portu, linquere portum.

af-ſteken de kele. Iugulare, in iugulum enſe deſcēdere, defigere cultrum in iugulo, iugulum confodere.
Af-ſtellen. j. af-ſetten. Deponere.
Af-ſteruen. Demori.
Af-ſtijghen. Deſcendere.
Af-ſtompen. Detruncare, diſtruncare, demutilare.
Af-ſtooten. Detrudere, deturbare.
Af-ſtormen. Diſturbare, deturbare.
Af-ſtrijcken. Abſtergere, detergere, diſtringere.
af-ſtrijckſel. j. affchyt abſel.
Af-ſtroopen. Stringere, diſtringere, deſtringere.
af-ſtroopſel. Deſtrigmentum.
Af-ſweren. Sacramento negare.
Af-taelen. Sermone ſiue eloquētia, ſuperare, vincere dicendo.
Af-teckenen. Deſignare, denotare: & Lineare, delineare, deformare.
Af-tellē. Dinumerare, pſequi numero.
Af-terren/ont-terren. Diſſuere.
Af-tocht/ver-treck. Receptus, receſſus, diſceſſus, us.
Af-treck. Detractio, ablatio, amotio, auocatio: & Auerſatio.
af-trecken. Detrahere, abſtrahere, retrahere, auellere, abducere, auocare.
af-trecken. j. verttrecken. Diſcedere.
af-trecken van de ſomme. Deducere, detrahere, demere de ſumma.
af-trecken den wijn van de moeper. Elutriare, defœcare vinum.
Af-treden. Deſcendere: & Abſcedere, ſecedere, digredi.
af-tredinghe. Deſcenſus: & Abſceſſio, digreſſio, ſeceſſus.
Af-trennen. Abſcindere, abrumpere, diſſuere.
Af-troetelen. j. af-vlepden. Eblandiri.
Af-trompē. Proclamare, publicare ſono tubæ.
af-trompen. Eblandiri fallaciis.
Af-tronck/aue-tronck. *vetus ſlan.* j baſtard. Nothus, ſpurius.
Af-tronchen. Detruncare.
Af-tummelen. Deuoluere, deuolui.
Af-vaeghen. Detergere.
Af-vaerdighen. Expedire, perficere, conficere, abſoluere.
Af-varen/af-ſteken. Linquere oram, ſoluere nauem,
Af-val. Caſus: & Excrementum.
af-val. Poma cadiua, caduca.
af-val. j. laeckagie. Diminutio.
af-val van ghellaghen beeſten. Exteriora, trūculi, extremitates trūcatæ.
af-val/gheroof/krooſt van de gans. Acrocolia anſeris, trunculi, extremitates membrorum truncatæ.
af-val tot de vyanden. Transfugium, trāſitio, ad hoſtes, apoſtaſis, defectio.
af-vallen. Decidere, labi.
af-vallen van t' verbond. Deſciſcere.
af-vallen van ſynen veld-heere. Deſciſcere ab Imperatore, deficere à principe, duce.
af-vallich. Deciduus, caducus, cadiuus.
af-vallich/af-valligher. Defector, trāsfuga, perfuga, deſertor, apoſtata.
Af-vellen. Proſternere, diruere.
Af-vijlen. Delimare, elimare.
af-vijlſel. Limatura, ſcobs.
Af-villen. Excoriare.
Af-vlepden. Eblandiri.
Af-vlieten. Defluere.
Af-waeter. Alueus lateralis.
af-waeterken. Riuus ſiue amniculus lateralis.
Af-waſſchen. Abluere, eluere.
Af-wegh. Deuium, deflexus, iter auiū, diuerticulum.
af-wegigh. Auius, deuius.
Af-weyden. Depaſcere, tōdere herbas.
Af-weldighen. Vi eripere.
Af-wenden/af-keeren. Auertere, deflectere, decedere.
af-wendigh. Auertens, amouēs, deflectens: & Auerſus, abalienatus.
af-wendich maecken. Auertere, abducere, abſtrahere, abalienare.
af-wendinghe. Auerſio.
Af-wenſchen. Deprecari.
Af-wentelen. Deuoluere, deuolui.
Af-werck, *ger. ſax. ſic.* Stupa.
Af-weren. Auertere, arcere.
Af-werpen. Deiicere, ſternere, diruere, demoliri, deturbare.
af-werpen/af-ſetten. Spoliare.
af-werpē de brieuē. Intercipere literas.
Af-weſen. Abeſſe.
af-weſigh. Abſens.
Af-weuen. Pertexere.
Af-winden. Deuoluere: & Demittere cochlea,

Af-winnen. Euincere, vincendo extorquere.
Af-wiſſchen. Abſtergere, detergere.
Af-wijcken. Deflectere, declinare.
Af wijckē af-vallē. Deſciſcere, deficere
Af-wijſen met recht. Abiudicare.
Af-woꝛpen. j. **af-werpen.**
Af-wꝛijuen. Defricare, deterere, detergere.
Affel/naffel. *ſland.* j. **nauel.**
Affodille. Aſphodelus, haſtula regia: albucum. *vulgò* affodillus. *ger.* affodillwurtz: *gal.* aſphodille: *ital.* amphodillo: *angl.* affodil.
After. *holl. campin. angl.* j. **achter.** Retro.

A G

Aggher j. **eggher.** Terebra.
Agheram. Scarabeus cornutus.
Aghet j. **ghet.**
Aghetucht. *ſax. ſic.* Cloaca.
Agrimonie. Eupatorium, inuolucrum maius. *officin.* agrimonia. *ger.* agrimonie: *gal.* aigrimoine: *ital.* agrimonia: *hiſp.* agrimonia: *ang.* aigremonie.

A H

Ahoꝛn/aen-hoꝛn. *ger. ſax. ſic.* Platanus.

A I

Aiuoꝛ/oiuoꝛ. Cæpa, cæpe: vnio, onis. *gal.* oignon: *ang.* oryon.
aiuoꝛ-bedde. Cepotū, cepitiū, cepina.

A K

Akx aecke naecke. *ſicambr. colon.* Cymba, hippago.
Akelene. Aquilegia, aquilia, aquilina, columbina. *germ.* akeley: *gal.* ancolie: *ital.* aquilegia.
Aker. Vas aquarium, vas aquale, ahenum aquarium.
Aker. *holl.* j. **aecker.** Glans.
Akruſſe. *ſland.* j. **haeghdiſſe.** Lacerta.

A L

Al/alle. Omnis, cūctus, totus, vniuerſus
al gheheel. Totus.
al gheheerlick. Prorſus omnino.
al iſt dat. Licet, quamuis, quantūuis, quanquam, etſi, etiamſi, tametſi.
al gaende / al ſtaende / al ſittende / al ſpringhende / al lachende. Eundo, ſtando ſedendo, ſaltando, ridendo.
al willens. Volens, ſponte.
al hier al daer/al waer. Hac, illac, quâ.
al om. Circum. **al om ende om,** Circumcirca.

al reed. Omnino promptus.
al reed. In promptu.
al reed. Iamiam, iam.
al te ſeer. Nimis, nimis quàm, ꝓquam.
Al-be-dille. *hol.* j. **al-be-dzijf.**
Al-bedzijf / al-be-ſchick / al-be-wind/ al-be-ſtier. πολυπράγμων, Ardelio, homo inquies: omnibus ſe negotiis ingerēs: qui rerum omnium ſatagit, nihilq; rectè fieri putat, niſi cui ipſemet præfuerit, manūq; admouerit.
Al-deur. Aſſiduè, continenter, cōtinuè.
Al-dus. Hoc omnino modo, ſic, ꝓrſus.
al-duſ-daenigh. Huiuſmodi prorſus.
Al-een. j. **alleen.** Solus.
Al-en-een. Continenter, aſſiduò.
Al-eer. Antè, priùs.
Al-ghemeyn. Vniuerſus, vniuerſalis, generalis, omnino communis.
Al-machtigh. Omnipotens.
Al-moghende. Omnipotens.
Al-mutſe / amutſe/ mutſe / al-mups. Amiculum pelliceū, amictus, tutul⁹, noëgæum: pallium pelliceū quo ſacrific⁹ caput humeroſq; tegit: veſtis ſacerdotum, maximè canonicorum (*inquit Geſnerus cap. de Mure Ponticо*) ex pellibus murium Ponticorū, ſiue variorum aut Venetorū, cum caudis ad imum dependētibus marginem. *vulgò* amuſia, amicia, aumicia, amucius, almuchium, almutium, almucherium, beſſa, byrrus. *gal. amuche: hiſp. muceta: dicitur quoq;. teut.* **Hooꝛhoeds Hooꝛ-kappe/ & Beſſe.**
Al-noch. Adhuc.
Al-ſo. Sic omnino, ſic, taliter, ita.
al-ſo haeſt. Tam citò.
al-ſo ſeer. Vſque adeò.
al-ſo vele. Tantum, tot.
al-ſo daenich. Talis omnino.
Al-ſolck/al-ſulck. Omnino talis.
Al-ſus. j. **aldus.** Hoc modo.
Al-te groot/al-te ſeer. Nimius, & Nimis quàm, perquam.
al-te gader. Simul omnes.
al-te hands. *holl.* Statim, continuò.
al-te-mael / al-t'eene-mael. Simul & ſemel, prorſus, omnino.
al-te-met. Subinde, aliquādo, aliquoties
al-te ſaemen. Omnes ſimul, omnes ad vnum, ad vnum omnes.
al-te ſeer. Nimis,

al-te-veel. Nimium prorſus.

al-te-veel. *vetus.* Hermaphroditus: *qui nimium habet, quia vtrumque ſexum.*

Al-thenen/allen-thenen. Vbique.

Al-tijd. Semper, perpetuùm, perpetuò, omni tempore.

Al-toos.j.altijd. Semper.

Al-vraet. Pamphagus, omnivorus.

Al-weerdigh. Pretioſus, multi pretij, quantiuis pretij.

Alle. Omnis, omnes.

alle beyde. Ambo, vterque.

alle daghe. Quotidie, ſingulis diebus, in ſingulos dies: indies, per ſingulos dies.

alle die. Omnes qui, quotquot, quicunque.

alle iare. Quotannis, ſingulis annis.

alle-man. Quilibet, quiſque, omnis homo.

alle-wege/aller-wege. Vbique locorũ.

Alleen/al-een. Solus, ſolitarius, vnicus: & Seorſum. *ger. allein: angl. alone.*

alleen ſpreken met mennanden. Amotis arbitris, ſine arbitris loqui.

alleenheyd. Solitudo.

alleenlick. Solùm, modò, tantùm, ſolummodo, tantummodo, dũtaxat.

alleenſkens/al-eenſkens. Singulatim, vnumquodque ſeorſum & per ſe.

alleenſkens.j.allengſkens. Senſim, ductim, paulatim.

alleleens/al-euen-eens. Par, idem: ſimiliter, perinde, omnino idem.

allengſkens / allangſkens / allentſkens/ allenſene / allinſelinghen/ allinſkens/allijnſkens/allepdſkens. Longiuſculè: omnino lentè, prorſus lẽtè: ſenſim, ductim, paulatim, pedetentim, gradatim, minutatim, minutim, minutè. *Variè à variis hæc dictio ſcribitur, pronuntiatur & explicatur.*

allenthalven/allenthenen.j.aller-weghe. Vbique.

Aller. Omnium. *Superlatiuis pulchrè præponitur, eorumq; ſignificationem adauget hæc dictio: vt,* **allerbeſte/aller kleinſte/allermeeſte.** Omnium optimus, minimus, maximus.

aller-hande.j.allerley.

aller-ley. Omnigenus. **aller-ley volck.** Omne genus homines, cuiuſuis generis homines.

aller-malck. *holl.* Omnis, cunctus.

aller-meeſt. Cùm maximè, omnium maximè, præcipuè, potiſſimùm, potiſſimè.

aller-tier. *ve. ſæ.j.allerley.* Omnigenus.

aller-weghe/alle-weghe. Vbique viarũ, vbique locorũ, vbique, quoquouerſum, quaquauerſum: ſemper & vbique.

Alleſ-ſins. Omni ſenſu, omni modo: & Omni loco, vbique: perpetuò, prorſum. *germ. alweg: ang. alwaye.*

Allick/allinghe/allicken. *ſland. holl.j.alghelijck.* Prorſus, omnino.

Al-lijcke-wel. Nihilominus, attamen.

Alabaſt.j.abaſt.

Alaem/alem. Vtenſilia, inſtrumenta artificum, inſtrumenta mechanica.

Aland-wortel. Helenium, inula, terminalium. *vulgò* Enula campana. *germ. alantwurtz: gal. aulnee: hiſp. ala.*

Alb-boom / alber-boom. *germ. ſax.* **j. abeel-boom.** Populus alba.

Albe/alue. Alba veſtis ſacrificì: dalmatica, poderis.

albe. *ſicamb.j.wit-penninck.*

Ald.j.oud. Antiquus.

Ale.j.ael.

Alem.j.alaem. Vtenſilia.

Alf/alue. Incubus, ephialtes, faunus, ſatyrus, ſyluanus: dæmon inſultor hominum. *reliqua vide in* **alue.**

alf-pape. Bryonia, vitis alba.

alf-rancke. Amara dulcis, dulci-amara, ciclaminos altera, ſiliquaſtrũ, Circea: *à Circe nempe venefica: quod & Teutonica dictio videtur innuere.*

Alhoren-boom/el-horen. *ſicamb.* Sambucus.

Allende.j.ellende.

Almanack. calendarium. *q.d.* **al-maen-achte.** j. omnium lunarum totius anni conſideratio ſiue obſeruatio. Almanack numerus ſiue numeratio, *Arabibus, Chaldæis & Hebræis, ſecundùm quoſdam dicitur.* Almanack (*inquit Ioſephus Scaliger in notis in Ætnam Virgilij*) *dixerunt Arabes* Calendarium: *addito ſcilicet articulo ſuo: non enim, quod quibuſdam perſuaſum audio, mera vox Arabica eſt, ſed tantùm in Arabicarum vocum familiam recepta.*

Almaris.j.ammaris. Armarium. *ger. almerge, armerge.*

Almere/

Almere/ almer-bom. j. **hammere.** Clathrus, clathrum.

Alpe. Ala tympani molæ aquariæ.

Alruyne/alrune. *ger. sax. sic.* mādragora

Als. Cùm, quando.

als gelijck als. Vt, vti, ſicut, ſicuti, ceu, tanquàm, velut, veluti, vtpote, quaſi, quemadmodum, inſtar, adinſtar, quaſi.

als hacks/hachemick. Quaſi, quaſi vero, ſimulatè, non verè nec ex animo, dicis gratia, luſoriè, in ſpeciem, diſſimulanter.

als oft. Quaſi, ac ſi, ita vt, perinde ac.

Alſem. Abſinthium. *gal. aluyne: ital. aſſenzio hiſp. aloſna.*

alſem-wijn. Abſinthites.

Alſem. j. **elſem.** Subula.

Alſtarck/ alſtrack j. **eſtrick** *ſax.* Pauimentum.

Alter. j. **outaer.**

Alue. j. **albe.** Alba veſtis ſacrificì.

Alue. j. **alf.** Incubus, faunus, *&c. ger. alb: ang. elfe: ſax. alf, alpe.*

alven *inquit Becanus, dicuntur,* **wit-vrouwen.** j. albæ mulieres, *nempe* albæ nymphæ diabolicæ: Oreades, montium deæ.

alvinne. Lamia, larua, empuſa, ſtrix: ſpectrū albo habitu viduæ lugentis nocturnè obambulans. *vulgò* elua. *ang. elfe.*

alvinen. Laruam agere, induere perſonā lamiæ: *&* Ludere, nugari, iocari: *&* Inſanire.

alvinge. Præſtigiæ, deluſiones: *&* Ludus, luſus, iocus: *&* Inſania, ſtultitia.

Alvn. Alumen. *ger. alaun: gal. alun: ital. allume hiſp. alumbre: ang. alume.*

Alvnen. Intingere in alumen.

A M

Am/ amme/ ham. Paſcuum, locus paſcuus: *&* Pars eſculenta.

am. *vetus.* Nutritius; præfectus, dominus, patronus: qui paſcit & regit: amo *Hiſpanis dicitur: hinc conūcio etymologiam petendam harum dictionum.* **ambacht/ am-man/ ammaris:** *& harum ſimilium peregrinarum,* **am-baſſaet/ ammirael/** *&c.*

Amacht/ on-macht. Impotentia, impotentia animi, *dictio compoſita ex* **a** *&* **macht.**

amachtich/ on-machtich. Impotens, impotens animi, imbecillus, laſſus, debilis.

amachtighedt. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

Amandel. Amygdala, amygdalū, nux Græca, nux Thaſia. *germ. mandel: gal. amande: Ital. mandola: hiſp. almendra: ang. almonde.*

amandelkēs. Tonſillæ, glandulę colli. *vulgò* amygdalæ.

Amarelle. *germ. ſax. ſicamb.* Ceraſum apronianum, ceraſum amari ſiue aridi ſaporis. *vulgò* amarinum.

amarelle/ Armeniacum malum, præcox. j. **pruym-perſe.**

Ambacht am-bacht. Artificium, opificium, ars manuaria, ars mechanica, ars lucroſa, ars alma, ars nutrix: *vulgò* ars de pane lucrando. *quidam ſcribunt* **hand-bacht.**

ambacht/ gilde. Collegium artificū.

ambacht. *vetus.* Officium, munus, munus publicum, iuriſdictio, præfectura: *&* Territorium ciuitatis.

ambachten (*ait Ioan. Goropius Becanus*) eiuſmodi in ciuitatibus corpora dicuntur, quæ vnum ſibi legunt, cuius auctoritatem perinde atque capitis ſui venerantur. *Hinc apud Flādros quatuor pagi ſunt, aut potius vnus pagus in quatuor regiones diuiſus, cuius ſingulæ partes* **ambachten** *vocantur: quod diligenter notandum, ne quis opinetur hoc vocabulo mechanicam artem ſignificari, quod quidam ſermonis ſui nimis rudes opinantur.*

Ambachten (*repetit idem Becanus*) ſunt collegia artificū in ciuitatibus. *Sed quia Ambactorum nomen artificum maximè corporibus inopidis eſt tributum, omnes artes ad quas ad collegia illa peruenitur, abuſu quodam per ambitionem irrepente, cœperunt* **Ambachten** *nominari voce non propria.*

ambachtſ-heeren. Ambacti: illuſtres viri, penes quos eſt ſumma rerum & dominatus in coloniis, municipiis & territoriis. *Lewin. Lemnius.*

ambachtſ-lieden. Opifices mechanici.

ambachtſ-mā. Opifex manuarius, artifex mechanicus, cerdo, manibus victum quæritans.

ambachter. Præfectus *vulgò* Officiarius

Ambaſſaed/ ambaſſaet/ ambaſſaeur/

deur. Legatus, orator, apoſtolus, legationi præfectus. *vulgò* ambaſſator, ambaſciator. *gal. ambaſſadeur: ital. imbaſciatore: hiſp. embaxador: ang. ambaſſadour.* (tio.

ambaſſaete/ambaſſaet-ſchap. Lega-

Amboꝛſtich. *holl.* j. **engh-boꝛſtich.** Aſthmaticus.

Ambꝛe. j. **emmer.** Succinum.

Ame. Cadus: hama, (*cui noſtras vox* **ame** *conſona eſt*) aquarium eſt vas rotundioris formæ & ventris globoſioris, *teſte Turnebo.* **Ame** *antwerp.* i. 50. **ghelten.** (Clathrus.

Amende. j. **almeſboom / hammende.**

Amel-bonck / amel-bloeme / amelmeel / ſtijfſel. Amylum: farina ſine mola facta. *vulgò* amidum.

amel-koꝛen. Olyra, far candidum.

Amer/amer-ſtad. Acta, æ.

Amer. Fauilla.

ameringhē. Strictuꝛæ, ſcintillę, fauillę.

Amerik. j. **ſmerghel.** Smiris.

Amman/am-man. Prætor, præfectꝰ: cauſarū ciuilium prætor. *vulgò* ammannus. **Amman.** *germ.* Conſul. **Amman** *Petro Nannio* alt-mannus, out-mannus, & olt-mannus *dicitur*, q. d. ſenex vir. *Becano* **ampt-man.** *vide* **Am.**

ammanſchap. Præfectura.

Ammare/aminaris/ almaris/ ſchapraede. Armarium, promptuarium, theca eſcaria: aumarium. i. arca *Lipſ. ger. almeꝛge, armergen: gal. armaire: ital. armato: hiſp. almario: ang. almery.*

Amme. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* Alumna, alma mater, nutrix.

amme/am. *ſland.* j. **ham.** Paſcuum.

ammen. *ger. ſax. friſ. ſic.* Paſcere, nutrire, alere.

amme-laetken. Mappa: *vox Brabantis uſitatiſſima, pro qua alii* **tafel-laetken.**

Ammiraet. Architalaſſus, præfectus maris, claſſis: imperator rerum maritimarum. *vulgò* ammiralius, ammirandus. ammir *Arabicè* rex *ſive* imperator *dicitur. gal. ammiral: ital. ammuraglio: ang. admiral.*

ammiraet-ſchip. Nauis prætoria.

Ammer. j. **emmer.** Succinum.

Amper. Acerbus, immaturus, auſterus, aſper, amarus.

amperlick. Acerbè, auſterè, aſperè, ama-

Ampt. *ger. ſax. ſicamb.* Munus, officium: & Munus publicum, magiſtratus.

ampt-bedelen. Ambire.

ampt-bedelrije. Ambitio.

ampt-ghenoot. Collega.

ampt-man. j. **amman.** Præfectus.

Ampulle/pulle. Simpulum. *vulgò* **ampulla:** & Amula, *ſive* hamula.

Amſel. *ger. ſax. ſic.* j. **meerle.** Merula.

Amutſe. j. **al-nutſe.**

A N

An. *vetus. holl. friſ.* j. **on.** Sine.

Ancke. *ger.* j. **boter.** Butyrum.

Ancken. *vetus.* Figere.

Ancker. Anchora, vncus. *ger. ancker: gall. ancre: ital. ancora: hiſp. ancla: ang. anker.*

ancker in den timmer. Subſcus.

anckeren. Figere anchoram, dente tenaci ancoræ fundare nauem, anchora fundare nauem.

ancker grond. Fundus anchoris iaciẽdis ſiue figẽdis aptus, fundus anchorarius.

ancker-hout. j. **krupſ-hout.** Crux lignea anchoræ.

ancker-pael. Tonſilla, palus de quo religatur nauis.

ancker-hand/ancker-haeck. Anchoræ dens, vncus.

ancker-blat. j. **boepe.** Suber anchoræ, index anchoræ.

Ander. Alter, alius, ſecundus.

ander-half. Seſqui, *vulgò* ſeſquimedius.

ander-half iaer. Seſquiannus.

ander-half maend. Seſquimenſis.

ander-half pond. Seſquilibra.

ander-half ure. Seſquihora.

ander-haluen voet. Seſquipes.

ander-linck. j. **ander-ſweer/ ander-maet.** j. **ander-werf.**

ander-ſweer. *ſland.* Conſanguineus in ſecundo gradu. **Ander-ſweeren.** Patruelium, conſobrinorum, & amitinorum filij.

anderwerf. Iterum, ſecũdò, altera vice.

anderde. *holl.* j. ſecundus.

Anders. Aliter, ſecus.

anders/ſonder dat. Alioqui, alioquin.

anders dan. Aliter quã, cõtrà ac, aliter ac, aliter atq;, ſecus atq;, ſecus quàm.

anderſ-ſins. Alio modo, aliàs, alio ſẽſu

And-woozde. Reſponſio, reſponſum. *ductio compoſita ex* **ander** .i. alius, & **woozd**.i. verbū, ſermo. *germ. antwort: ang. answeere.*

and-woozde in rechte. Exceptio.

and-woozden. Reſpondere.

anderen. *vetus.* Mutare.

Andozen. Marrubium.

Anghel/hanghel/hengel/viſch-haeck. Amus, vncus piſcatorius: *dicitur* **anghel** *ſiue* **hanghel** / *quòd piſces ſuſpendat & anguſtus premat, inquit Becanus. germ. angel: hiſp. anzuelo.*

angel der vien. Aculeus, ſpiculum.

angiel *ſland.* j. **hanghel.** Climacter.

anghel van de aeren. Ariſta.

angiel. *ger. ſax.* Cardo.

anghelen. *vetus.* Pungere.

angrlē. Piſcari hamo. *ſa. angelē. an. angle.*

anghel-ſnoer/anghel-corde. Linea, ſeta, funis hami, tragus, piſcatoria linea. hamat' piſcatoris funiculus, calam',

anghrier/ anghel-viſſcher. Hamiota, qui piſciculos hamo venatur: *ſax. angeler: ang. angler.*

Anghelicre angiere. *hol.* j. **ghenoffel.**

Angier. *ve.* Anguſtia, periculum. *gall. danger.*

Angſt. Anxietas, anguſtia, angor.

angſtelick. Anxiè.

Anys anijſ-ſaed. Aniſum. *germ. aniß, ruſs: gal. anus: ital. aniſo: hiſp. anis: ang. aneſe, aniſe.*

A P

Apt *ſax. fri. ſic. holl.* Simi'. *ger. affe: ang. ape.*

apune. Simia.

Apoteke / aptеke / aptekerij-winckel. Myropolium, pharmacopoliū. *vulgò* apotheca. j. repoſitoriū, recōditoriū.

apotеker/ aptеker. Pharmacopola, myropola, medicamentarius. *vulgò* apothecarius.

apotekerije. Aromata, ſpecies, pharmaca, medicamenta.

apotekerije/ apoteke. Myropolium, pharmacopolium.

Appel. Malū, pomū. *ger. apffel: ang apple.*

appel van de wanghe. Mala, gena: *pars facie, rotundam mali ſpeciem referens.*

appel der oogben. Pupula, pupilla.

appel van den ſwaerde. Caput manubrij. *vulgò* pomum capuli.

appelken/ appeelken. j. **hoepelken.**

appel-boom. Malus, pomus.

appel-dranck. Sicera, ſiſera: potus è pomis factitius.

appel graeuw verwe. Scutulatus color. *vulgo* pomaceus, pomulatus, *qui mali cydonei pallorem imitatur. gal. pommelen: ital. pomellato.*

appel-merckt. Forum pomarium.

appel-groen. Color melinus.

appel-hack. *vetus.* j. **appel-man.**

appel-man. Pomarius.

appel-moes. Pomatium.

appel-pepre. Melapia, *q. d.* mala & pira.

appel-ſap. j. **appel-dranck.**

appel-ſolder. Oporotheca, pomarium.

appel-ſteel. Petiolus, pediculus.

appel-teer/ *vetus.* j. **appel-boom.**

appel-verkooper. Pomarius.

appel-verkoopſter. Pomaria.

appel-wijf. Pomaria.

appeler. j. **appel-boom.** Malus, pomus.

Apteker. j. **apotеker.** Pharmacopola.

A R

Aranie-appel. Malum aurantium, aureum, Chryſomelum, Medicum. *gal. pomme d'orange, orenge: ital. arancio: hiſp. naranja: ang. orenge.*

aranie-appel-boom. Malus Aſſyria, Medica, citrus, malus citria.

aranie-verwe. Color aurantius, aureus.

Arbeyd. Labor, opera, ſudor.

arbeyd. Nixus, partus, labor parturientium. **In den arbeyd ſitten.** Parturire, in pariendo laborare.

arbeyds loon. Merces, præmiū, manupretium, manus pretiū, merces quæ laboris nomine datur, æs manuatiū, pretium manuarium, ſalarium.

arbeyden. Laborare, opus facere, operari, operā dare, moliri, niti, ſudare.

arbeyder. Operator, operarius, opera, opifex, mercenarius.

arbeyder/ſack-draegher. Baiulus, doſſuarius, gerulus.

arbeydigh. Laborioſus.

arbeyd-ſaem. Laborioſus, durus, patiens laboris.

arbeyd-ſaem dier. Armentū, iumentū.

Arrinael. *ger ſax. ſic.* Naualia: locus in quo naues ſtant vel ſiunt.

Arcke. Arca: & Cadurcum, vmbella.

Arckel/arckener/erckel. Podiū, proiecta.

Arduyn. j. **ezduyn.**

Are. j. aere. Ariſta, ſpica.

Arend/arend-vogel. Aquila.

arend-ſteen. Aëtites: lapis qui in aquilarum nidis reperiri ſolet: *ſic dictus vel à colore auis, vel à virtute, quia abſque eo aquila parere non poteſt.*

Argh. Argutus, callidus & Malitioſus, malus, doloſus, fraudulentus, verſutus, fallax.

argheliſt Dolus, dolus malus, malitia mala, fallacia, ſtropha; techna, ars, calumnia, fraus.

argheliſtich. Doloſus, fraudulentus, ſubdolus, aſtutus, veterator.

argh-waen. Suſpicio.

argh-waenigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.

argheyd. Argutia, calliditas: & Malitia, malignitas, dolus malus.

argher. Peior, peius: deterior, deterius.

argheren/verargheren. Deterius facere, deterere, ingrauare: & Deterius fieri, in peius ruere, ad peius transire, recrudeſcere, ingraueſcere.

argheren. Offendere, offendiculum obiicere. *vulgò* ſcandalizare.

argherniſſe/ Offenſio, offendiculum, ſcandalum.

Arm. Pauper, egenus, inops, tenuis fortunæ, tenuis, miſer.

arm-hertigh. Puſillanimis.

armoede. Pauperies, paupertas, inopia, egeſtas, penuria, indigentia, inedia, miſeria, anguſtia.

armoedich. Pauper, inops, miſer.

armelick. Tenuiter, miſerè.

Arm. Brachium, vlna. *dictioni Teutonicæ* **arm**/*Latina* armus *affinis eſt, qua veteres humeros cum brachiis denotabant. ger. arm: ang. arme.*

arm der zee. Æſtuarium, brachium maris, ſinus, ſinuoſus flexus maris.

arm-band. Mitella; & Manica.

arm-boghe. *vetus.* j. **ellen-boghe.**

arm-boiſt. *ger. ſax. ſicamb.* Baliſta, catapulta, ſcorpio, arcus chalybeus. *vulgò* arcubaliſta, manubaliſta.

arm-cieraet. Brachiale, armilla.

arm-geſmijde. j. **arm-cieraet.**

arm-pijpe/ arm-ſpille. Pechys, vlna, minus os lacerti. **Arm-pijpken.** Radius minus os brachij.

arm-rinck. Armilla, brachiale.

arm-wachtel. j. **ſluper.** Mitella.

Armaris. j. **ammaris.** Armarium.

Armijne/armelijne/hermijne. Muſtela alba, Alpina: mus Alpinus, Ponticus, Armenius, *vulgò* armelina, harmela, mus armelinus.

armijnen. Pelles Alpinæ. *vulgò* armelinæ: & hermelinæ. *ger. hermele: gal. hermine: hiſp. armiños: ang. hermin.*

Arne/erne. *ger. ſax. friſ.* Meſſis.

arnen/ernen. *ger ſax. fr ſic.* Metere ſegetē.

arn-maendt/ *ſax.* Auguſtus.

Aronde *vet. ſland.* Hirundo. *gal. arõdelle.*

Arſelen. j. **aerſelen.**

Arſte. j. **aertſe.** Medicus.

Artſch-biſſchop. Archiepiſcopus.

artſch-boeue. Peſſimus nebulo.

artſch-dief. Trifur.

artſch-enghel. Archangelus.

artſch-hertoghe. Archi dux.

artſch-ketter. Hæreſiarcha.

artſch-roouer. Archipirata.

artſch-vader. Patriarcha.

artſch-vyand. Hoſtis capitalis, acerbiſſimus.

Artſe/artſet/arſte. *germ ſax. ſicamb. holl.* Medicus.

artſenen *vetus.* Mederi.

artſenije/arſtedije *vetus.* Medecina.

A S

Aſche. Cinis.

aſch-dach/aſſchen-woenſ dach. Cineralia, orum.

aſch-grauw. Cinereus, cineraceus, leucophæus.

aſch-koeck. Panis ſubcinericius.

aſch-krupd. Cineraria, chryſanthemū, artemiſia marina: *herba cineris comis.*

aſch-ſout/aſſchen ſout. Sal adulteratū, friabile.

aſch-vijſter. Ciniflo, cinerarius.

aſchera ge. Lixiuus cinis, lixiuiū cum cineribus, lixiuium non excolatum.

Aſijn. Acetum. *ger. eſſich: ital. aceto.*

aſijnachtich. Acetoſus, acidus.

Aſſe van den waghen. Axis.

aſ-ijſers. Auræ: ferramenta quæ axi immiſſa attritum eius prohibent.

Aſſijſe. Oblatio, indictio, canon, cēſus, tributū. *vulgò* excenſus, aſſiſium: *aſſeſſe anglicè* taxare, cēſere, indicere *ſignificat.*

aſſijſ-meeſter/ aſſijſener. Publicanus, redemptor canonum, oblationum & tributorum, manceps.

Aſt/ eſt. *ger.* Ramus.

aſt oeſt. *boll. ſax. ſicamb.* Noduſ, tuber arboris.

Aſt eſt. Vſtrina, concameratus fornax, *vulgò* focus frumento torrendo ſiue exſiccando idoneus. *vulgò* toſtrinum focarium.

aſt van t'verticken. *ſland.* j. **harſt.**

aſterluick. *boll.* j. **hupſ-bzood.**

A T

Att j. **aet.** Eſca, *&c.*

Atſel *ger. ſicamb.* Pica.

A V

Au *in compoſitione, vide* **aue** *&* **ou.**

Au-bolligh. j. **ou-bolligh.**

Aud. *ſland.* j. **oud.** Antiquus, ſenex.

Aue. *vet. ſland.* j. **af.** Ab, de. *Hinc.* **auegaen/ aue-hanghen.** j. **af-gaen/ af-hanghen/** *&c.*

Aue-laue. Mulier fatua, delira, ignaua.

aue-ſaeghe. *vetus.* Abſurda narratio, ſermo abſonꝰ, abſurdus, fabula anilis.

aue-ſaegen. Abſurda & inepta narrare.

aue-ſpraeche. Abſurdus ſermo.

aue-tronck/ af-tronck. *vetus. ſland.* Nothus, ſpurius.

Auegher. j. **eueghet.** Terebra.

Auen *vetus.* Abire, deficere.

auend. Veſper, veſpera, tempus veſpertinum, tempus ſerotinum, occubitus ſolis, abitus ſolis, occaſus, tempꝰ occidentium ſol occidiuus. *ger. abend. ang. euening.* **Heyligh-auend.** Feriæ præcidaneæ, feriæ quæ ſolennes ferias præcedunt: vigiliæ: *&* dies vigiliarũ *apud Eccleſiaſtas* **Kerſt-auend. Paeſch-auend/ Paeſch auend.** *&c.*

auend-bzood. Merenda, antecœnium.

auend maet. Cœna, *vulgò* veſperna.

auend-ſpel. Luſus veſpertinus.

auend-ſterre. Veſperus, heſperus, veſperugo, ſtella veſpertina.

auend-ſtond. Veſper, veſpera, ſuprema tempeſtas, diei nouiſſimũ tempus.

auend-ſtondigh. Veſpertinus.

auend-ure. Hora veſpertina, tempus veſpertinum.

auend-ure. Euentus, exitus, fors, fortuna, caſus, alea, ſors, *vulgò* auentura, *dicitur autem* **auend-ure.** *dictione merè teutonica, q. d.* hora veſpertina, auſpicium veſpertinum: *vulgò* auentura, *ger. abenteur: gal. auanture: ital. auētura: hiſp. auentura.*

auend-ure. *vet. ſax.* Heminaria venditio, minutaria negotiatio.

auend-uren. Audere, audaciã adhibere, tentare fortunã, exponere fortunæ, committere fortunę. **Bp auend-ure.** Caſu, fortè, forſan, forſitan, fortaſſe.

auend-urier/ auend-urer. Audax, audaculus, temerarius: *&* Miles gregarius, miles voluntarius, miles leuis armaturæ, veles: *&* Circulator, hiſtrio, ventilator, præſtigiator: *&* Parabolarius: parabolanus; qui ſe periculo exponit frequenti ęgrotũ contactu.

auend-urs menſch. Audax, audaculus, temerarius. (tuijo.

auend-urlick. Fortè, fortuna, caſu for-

auenden. Veſperaſcere, adueſperaſcere

Auer. *ſax. friſ.* j. **ouer.** Super, prętet, vltra.

auer-ghelooue/ ouer-ghelooue. Superſtitio, nimia religio: vanus & inanis Dei cultus.

auer-gheloouigh. Superſtitioſus.

auer hands/ ouer-hands. Manu auerſa, manu præpoſtera.

auer-recht/ ouer-recht. Contrarius recto, præter rectũ: prępoſterus, ſiniſter.

auer-rechte hand. Auerſa manus.

auer-wijs. *vetus.* Inſipiens.

auer-wittigh. *vetus.* Delirus, delirans, inſipiens, amens.

Auerije. j. **hauerije.**

Auerrone/ auer-krupd. Abrotonum

Auooz. j. **huooz.** Ebur. (mas.

Autaer/ outaer. Altare. *germ. altar: gall. autel: ital. altare: hiſp. altar: ang. aultare.*

Auwe. j. **ouwe.** Ager, pratum, locus paſcuus.

Auweerd. j. **aweerd.** Indignus.

Aweerd/ au-weerd/ ou-weerd. Indignus, vilis. *dictio compoſita à priuatiua particula* **a** *ſiue* **au** *&* **ou** *pro* **aue** *ſiue* **oue/** *id eſt,* à, ab, de: *ſicut* **aweghy/ awijs/ auwijs/ ouwijs/** *&c.*

aweerdigh/ auweerdigh/ ouweerdigh. Indignabundus, indignans, ſtomachoſus, moroſus.

aweerdighend/ auweerdighend/ ouweerdighend. Indignatio, ſtomachus, moroſitas. (uius.

Aweghy af-weghy. *vet.* Locus auius, de-

aweghigh/af-weghigh. *vetus.* Auius, deuius.

Awept/awert. *vetus. fland.* Excubiæ, vigiliæ, vigiliæ nocturnæ. *gal. guet:* & Præſidium, militare præſidiū: & Certamē cōcertatio, velitatio: & Inſidiæ.

awept. j. lawept. Ludus matutinus.

Awijs/auwijs/ouwijs/awijſigh. Abſonus, diſſonus, auius auribus. *ab* a & wijſe.

awijs/auwijs/ouwijs. Amens, inſipiens *ab* a & wijs.

awijſe/auwijſe. Diſſonantia.

awijſe/auwijſe. Amentia.

awijſe *ſax ſicamb.* locus.

awijſigh auwijſigh ouwijſigh. Abſonus, diſſonus, abſurdus, inconditus.

ouwijſighe ſteinme. Abſona vox.

awijſigh. *ſax. ſicamb.* locoſus.

Axe. j. ackſe. Axis.

Axe. j. acxiſe. Aſcia.

Axel. j. ackſel. Axilla.

B A

Babbaerd/babbaerdeken. Pupus, pupulus, pupa: infans. *ital. bambo, bamba, bambolino, bambolina: gal. poupart: angl. baby.*

Babbelen/barbelen. Præſepiola, alueoli, cauitates oſſium in quibus dentes firmantur.

babbelen. Mandere præſepiolis ſiue acie gingiuarum, edentulorū more.

Babben. *fland.* Garrire, nugari, cauillare. *gal. bauer: ang. babble.*

Babel/bebel. Loquacitas confuſa & inepta, garrulitas.

babelen bebelen. Confundere verba, inarticulatè loqui, confusè loqui, blaterare, garrire, loquacitare, *βαβάζειν.* j. confusè loqui. *gall. babiler: angl. babble.*

babeler. Blatero, garrulꝰ, ineptè loquax, Babylo, *vel fortè* Babyla, *βαβύλας, dicitur* futilis. *Anton. Muretus in Adelph. Terent. gal. babillard.*

Bachten. *flan.* j. achter. Retro. *an. backe.*

Back/backe. j. baecke. *vetus.* Porcus.

Back/troch. Linter, alueus, mactra.

Back. *ger. ſax. ſicamb* j. beke. Torrens.

Back/beker. Poculum, vas potorium.

Back/ſchupte. Scapha, ponto. *gal. bac, bachot.*

backſken. Alueolus: & Lembus, phaſelus, faſelus.

Back/backe. Bucca, maxilla, mala.

back-hups. Bucca, os, rictus, roſtrum.

back-ſlach. Alapa.

back-tand. Dens maxillaris, molaris, genuinus, columellaris.

Back/ghebacken. Cibus piſtus, cibus coctus, coctum piſtum.

back-buer. j. ouen-buer.

back-boord. Nauigij ſiniſtra pars: pars nauigij quæ furnū & focū continet.

back-hups. Piſtrinum: locus vbi panis coquitur.

back-krupd. *fland.* Holus, herba eſculenta.

back-ouen. Furnus, clibanus.

back-panne. Teſtus.

back-ſteen. Later coctus, later coctilis.

back-troch. j. moelie. Mactra.

backē in den ouē. Coquere in clibano.

backen/broodbacken. Pinſere, panem coquere, panem facere.

backen in de panne. j. frijten.

backer. Piſtor, artocopus, panifex.

backerije. Piſtrinū, artopteum, coquēdi panis officina: & Piſtura, artopeia, furnaria, panis coctura, panificium.

backerije houden. Furnariam exercere.

backerſſe. Piſtrix, panifica, artopta, fornacaria.

backſel. Coctura panis.

Bad. Balneæ, balneum, balineum, laconicum: ſudatorium, *Senec.* tepentes fontibus Baiæ, *Iul. Flor.* thermæ. *vulgò* baia. *ger. bad: gal. baim: ital. bagno: hiſp. baño: angl. bath.*

bad-boeck/bad-kleed. Caſſula, præcinctorium.

bad-kuppe/bad-tonne. Soliū, labrum.

bad-meeſter. Balneator.

bad-ſteen. Pumex.

bad-ſtoue. j. bad. Balneum, thermæ.

bad-ſtouer. Balneator.

bad-ſtoffter. Balneatrix.

baden. Perfundere, madidare, madefacere, lauare, rigare. *germ. baden: gal baigner: ita. bagnare: hiſp. bagñar: ang. bathe.*

Bade. *ſax.* j. bode. Nuncius.

Bademoeme. *ſax.* Obſtetrix.

Badupt. *vetus.* j. uperken. Cheopina.

Baeck.j.buick. Truncus corporis.
Baecke/backe. *vetus.* j. **becken.** Porcus.
baecke/baecke-vleesch/baeck-vleesch. *flan.* Caro porcina, caro suilla, lardū, succidia, perna. *gal. bacon: ang. bacon.*
baecke-smeer. *fland.* Adeps porcinus, aruina.
baecke-speck. *fland.* Caro porcina, lardum.
baecke vleesch. *fland.* Caro porcina.
baeckelen/baggelē.j.biggen. Fœtare.
Baecke/vier-boete. Specula, pharus, signum siue vas litorale.
Baecke. *sicamb.* j. **keerne.** Nucleus.
Baeckelaer/lauwer belie. Bacca lauri.
Baeckelaris. Tyro bonis artib⁹ imbutus, qui è tyronibus initiat⁹ excessit.
baeckelaris in de rechten. Lita, qui tyrociniū iuris fecit, baccalaurius, bacca laureat⁹. Batalarius dicitur is miles, qui iam semel prœlio siue batalię interfuit collatis signis, & manum cum hoste conseruit: ita in palæstra literaria, batalarius vocatur is, qui publicè de arte quapiam disputauit. *Lud. Viues. gal. bachilier: ital. bacalario: hisp. bachillier: ang. bachiler. Bachiler quoque angl. dicitur,* Ephebus, vesticeps, iuuenis.
Baeckerē. Curare corpus, curare cutē.
backeren. Satis superque calefacere, excalfacere, fouere, nutrire.
baeckeren een kint ende op houden by t'vier. Fouere infantē ad ignem, puerum fasciis exemptū ad ignē pādere.
baeckeren in de sonne. Apricari, captare solem, percoqui in sole.
baecker korf. Corbis nutritia: in qua nutrix infantem ad ignem fouet.
Baey. Leuidensa: pannus vilis raro & tenui rextu. **Baeyken.** *fland.* Leuis vestis, theristrum.
Baeye baey-verwe/baeyaert. Badius siue baius color, spadiceus. *gal. bay: ital. baio: hisp. vayo.*
baeyaert. Badius. **Ros baeyaert.** Equus badius, balius, spadiceus.
Baeye/beye. *flan. holl. frisi.* j. **belie.** Acin⁹.
baeye/beye. *vetus. fland.* j. **baeckelaer.** Bacca lauri. *gal. baye.* **Olie vā baeyen.** Oleum laurinū, oleū ex baccis lauri.
baey-not. *fland.* Bacca lauri.
baey-tere. *vet.* Laurus, *ang. bayetree,*
Baeye. *holl.* Sinus maris, statio nauium. *hisp. baia.*
baye-sout. Sal æquoreus, marinus.
Bael. *vet. fland.* j. Prefectus, administrator: & Tutela, administratio tutelæ. *gal. vet. bail.* j. tutela. *balio. ital.* altor, nutritius: quem nos **vocht** vocam⁹: sicut **am-man** teutonicè à pascendo siue nutriendo dici videtur.
bael-monden.j.balmonden.
baeliu/baelliu/baillui. *fland. holland. Zeland.* Nomarcha, diocetes, præpositus, prætor, prætor peregrinus, qui ius dicit inter peregrinos, & ruti causas audit. *vulgò* baliuus, balliuus. *gal. bailli, baillif. Bailife ang.* satelles, stator, & villic⁹, villę gubernator *dicitur.*
baeliuschap. Præfectura, prætura. *vulgò* ballia, ballionatus.
Bael-not. Balan⁹: & nux muscata sele-
Baene.j. bane. (cta.
Baenst. *fland.* j. **boneite.**
Baer.j. bere. Vrsus.
Baer. Paratus, prōptus, apparens, præsens: nudus, apertus, planus. *ger. bar: angl. baer.*
baer gheld. Præsens pecunia, numerata, præsentaria.
baer gheld gheuen. Repræsentare præsentem pecuniam. **Met baer gheld cooper.** Mercari Græca fide. i. numerata pecunia.
baer-hoofts. *vetus.* j. **bloots hoofts.** Aperto, nudo capite.
baer-blyckende/baer-blyckelyck. Manifestus, euidens.
baer-schuldich. Manifestè reus.
baer-voet/baer-voets/baerschyer-bee. Nudipes, planipes.
baer-voet broeder.j. minder-broeder.
baere/baerē-spel. Gymnas, ludus gymnicus, exercitium gymnasticum, palæstra, certamē currendi. **De baere iaeghen.** Cursu ad metas contendere, cursu certare.
Baere. Repagulum, vectis, longurius, obex. *gal. bare: hisp. barra: ang. barre.*
Baere. *sicamb.* j. **berie.** Feretrum.
baere. Cenotaphium, vacuum sepulchrum, tumulus honorarius, inanis. *ger. baar: gal. biere: angl. beare.*
Baere/water-baere. Fluctus, vnda.
baer-wijs. Vndatim.

baere/bod baere. Feretrum, capulum, ſandapila, liburna, orciniana ſpõda, Stygius ſectus. *ital. bara. βαρὶς*, baris, cymba qua Ægyptij cadauera ad ſepulturam vectabant.

baeren. Oſtendere, manifeſtare.

baeren/beren/ghebaeren. Geſtire, vultum ſimulare, vultu, geſtu & ſermone aliquid præ ſe ferre.

baeren/beren/ghebaeren. Baritum edere, ſublate & ferociter clamare more vrſorum: *vnde & fluctibus marinis apud nos nomen. Iuſt. Lipſ.*

baeren/beren/bozen. *vetus.* Vti.

baeren. Párere, edere, gignere, procreare, edere in lucem, eniti.

baer-moeder. Loci, orum, vulua, vter, vterus, matrix.

baer-waeter. Secundæ, arum.

baeringhe. Nixus, genitura, enixus.

baerlick. Manifeſtus, euidens.

Baerd. Barba, veſtis, barbitium. *Apul. ger. bart: gal. barbe: ital. barba: hiſp. barba: ang. beard.*

baerd/aere. Ariſta.

baerd-weelt. Velum menti ſiue barbę

baerd-loos. Imberbis, inuerſus, impubes.

baerd-man. Barbatus.

baerd-mannelien. Barbatulus.

baerd-maecken. *ſland. vetus* .j. **baerd-ſcheren.**

baerd-maecker. *ſland. vet.* Tonſor.

baerd-ſcheren. j. **barbieren.**

baerd-ſcherer. j. **barbier.**

baerden. Barbam emittere, pubeſcere.

baerdende. Pubeſcens.

Baerg/barg. Maialis, porcus caſtratus.

baerghen-ſmeer. Aruina, adeps ſuillus.

Baerm/barm/berm. Agger.

baerm. *vet.* Fluctᵘ, globus aquæ, vnda.

baerm hoops *ſic.* Meta fœni, cõgeries.

Baerm. j. **berm.** Fæx.

Baers. Perca, piſcis.

Baerſcher-boets. j. **baer-boets.**

Baerſen baerſten. *ſlã.* j. **baeren.** Párere.

Baerſie j. **barſie.**

Baes. Amicus: & Herus, paterfamiliãs. *q. d* bie-aes. j. præbens nutrimẽtum. *Beran. Sicambri regem ſuum* Baſan *ſiue* Baſanum *ſolent appellare, anno, vt ſcribit Tritemius, ante Chriſtum natum* 284.

Baſan-goth. j. Deus Dominus, & Deus amicus, θεὸς φίλος.

baeſinne. Amica: & Hera, materfamiliàs.

baſinneken. Amicula.

baeſken. Amiculus.

Baeſen *ſax fiſ.* Delirare, errare, oberrare, vagari.

Baet. j. **bat.** Melius.

baete. Vtilitas, commodum, fructus, lucrum, profectus emolumentum: & Medela, remedium: & Emẽdatio, correctio.

baet-ſoeckẽ. Quærere propriũ lucrum.

baet ſoecker. Sui ſtudioſus, cupidus priuati commodi ſiue lucri: lucrio: quęſtuoſus.

baet-ſoeckigh .j. **baet-ſoecker.**

baeten. Prodeſſe, vtile eſſe, conferre.

Baffen. *holl* j. **baſſen.** Latrare.

Baffuſen/ghiſarmen/ *&c.* Armorum veterum genera.

Bagagie. Sarcina. *vulgò* bagagia.

bagagie/tros. Impedimenta, ſarcinæ, clitellaria iumẽta, aſſeclæ exercitus, *&c. gal. bagagie: ital. bagaglie: hiſ. bagajes: ang. baggage.*

Bagghe. Bacca, gemma, lapis pretioſus: & Bulla, monile. *vulgò* bagga.

bagghen ende iuweelen. Cimelium, cimelia, orum.

Bagghele. *holl.* j. **bigghe.** Porcellus.

bagghelen. j. **bigghen.**

Baghyne. j. **beghyne.**

Bay. j. **bacy.**

Bailliu. j. **baelliu.**

Bake j. **baecke.**

Bal/kaetſ-bal. Pila, pila luſoria, follis. *germ. bali: ital. balla, palla: hiſp. bala, bola: angl. bal.*

bal van de hand. j. **bergh.** Metacarpiũ.

bal der ooghen. *vetus.* Pupilla.

bal des voets. Planta pedis, inferior pars pedis, callus pedis.

bal-net. Rete rotundum, panſum.

Bal/bale/balle. Faſcis, faſcis mercium, ſarcina conuoluta. *gal. balle, bale: ital. balle. vulgò* balla, & bala.

Bal. *vet. holl.* Malus, inutilis.

bal-daed. *vet.* Malefactum, maleficium

bal-daedigh. *vet. holl. ſland.* j. **boos.** Malus, maleficus.

bal-daedigh. *rectius* **bald-dardigh.** Audax.

bal-monden/bael-monden. j. **berbael-monden.**

warden. Malè tueri rem pupilli: & Prohibere ſiue adimere tutori tutelam, reiicere tutorem tanquam ſuſpectum, *Specul. Sax.*

bal-laſt. Saburra, inutilis ſarcina, inutile onus: ſabulum vilius, quo nauis oneratur, vt ſtabilior ſit. *ſax. ballaſt: ang. balleſſe.*

bal-laſten. Saburrare.

bal-oogh bal-hoogh. Defeſſus audiendo: ſæpè & graviter eade audiens.

Balance Libra, trutina. *vulgò* bilanx, *gal balance: ital balancia: hiſp. balança: ang. balaunce.*

Balck. Trabs, tignus, tignum.

balck-ghewicht. Trutina, ſtatera.

balck-hane. Subſcus, ſibula.

balck-ſteen not not-ſten. Mutulus.

balck-waeghe. Trutina ſtatera.

Bald. *ger. c.* Citò brevi, propediem.

Bald. *vetus* j **boude.** Audax.

bald-hardigh. Audax temerarius, præceps.

Bale. j **bal.** Faſcis.

Balgh. Scortum, pellis, cutis.

balgh j **quabbel.** Scirthus

balgh. *ger. beluet.* Pellex, pallaca.

balgh. Venter, alvus ſtomachus. *germ. bauch ang. belly, belly* **Den balgh vullen.** Curare cuticulam, curare pellicula.

balgh. Corpus, truncum.

balgh. Puer. *Per contemptum dicitur.*

Balghen *vetus* j **belghen.** Iraſci.

balghen. Decertare, pugnare, altercari, conſerere manus, confligere.

Balie. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* j. **huppe.**

balie. Conſeptum, vallum, ſeptum.

balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

balie. j. **parck.** Arena: locus in quo pugnant gladiatores.

balie wind-boom. Ergata.

balie/egghe heck. Cataracta.

balie/lene. Podium.

balie. Hippodromus, equorum curriculū: & Xyſtū: ambulacrū ſubdiale.

balien. Concludere, conſepire.

balie-boom balie. Repagulum.

Balinck *holl.* j. **trachter.** Infundibulum.

Balieu. j. **baelieu.**

Ballinck. j. **banlinck.** Exul.

Ballouwet. Teſtis, teſticulus, coleus. *ang. balluke.*

Ban. *ger. ſax. vetus.* Iuriſdictio, auctoritas iudicialis: iudicium, ius: & Territorium. *vulgò* bannus, bannum.

ban. *vetus* j. **ghebannen bierſchaere.**

ban-mijle. Lapis primus, miliare circūſcriptū territorio ſiue iuriſdictione.

ban-molen. Mola publica intra terminos iuriſdictionis.

ban-ouen. Furnus iuriſdictionis.

Ban. Dira proſcriptio, execrabile programma, anathema. **In den ban doen/verwaerē.** Anathemate ferire, interdicere eccleſia, eccleſiæ, & eccleſiam: abdicare à matre eccleſia, à cœtu collegioque abigere.

Ban. Denunciatio publica, proclamatio, edictum publicum.

Ban. *inquit Ioachimus Perionius, ad milites cùm deliguntur, & ad ineunda coniugia, & ad molas piſtrinas, & ad furnos accommodatur, ἀπὸ τοῦ πάντα: πᾶν quidem in ß mediam ſæpè transfertur: itaque πᾶν i. omne, totum, vniuerſale, generale, ban appellare Gallos exiſtimo: vt ſi ad coniugium tranferatur*, generalis denuntiatio, prima, ſecunda & tertia: *ſi ad piſtrinā molam*, mola communis, *itemque* furnus communis: *ſi ad milites*, extremus delectus generalis, atque omnium, *intelligatur.*

ban-foreeſt/ban-wout. Lucus, nemus regium ſiue imperiale: *in quo nemo ſine graui mulcta venari, aut feras capere poteſt.*

Ban. Exilium, proſcriptio, relegatio, exterminatio. *vulgò* bannum, bannus. *gal. ban: ital. bando.*

banlinck. *& euphoniæ gratia* **ballinck.** Exul, extorris, apolis, relegatus.

banlinck zijn. Exulare.

banlinckſchap. Exilium, relegatio.

Bannen. *vetus.* Edicere, denuntiare: & Obligare. *vulgò* bannire.

bannen oft banden de bierſchare. Tribunal denuntiare, ſenatū ſiue prætorium cogere, edicere ſenatū, edicere conuentum ſenatorum, dare ſenatoribus diebus iuridicis dicendi iuris auctoritatem, tribunal denūciare: *hinc* banniti in *Specul. Sax. dicuntur* ſcabini, *ſiue* ſenatores, & eorum nati atque poſteri: *eorumque ſedes* bannitorum ſedes *vocatur.*

banne̅n/ut-bannen. Exilio afficere, in exiliū agere, in exiliū mittere, multare exilio, relegare, exterminare, proſcribere. *vulgo* bannire. *gal. bannir: ital. bandire, sbandire: angl. banniſhe.*

banne̅n/vloecken ende ſchenden. Sinistra imprecari, diris deuouere, execrari, deteſtari, deuouere. *vulgò* anathematizare. **Met bannen eñ ſchenden.** Diræ, ſiniſtra imprecatio, deteſtatio, execratio.

Bancke. Scamnum. *vulgò* banca. *germ. banck: gal. banc: ital. banco, banca: hiſp. banco: ang. benche.*

bancke/pijn-bancke. Equuleus, fidiculæ. **Ter bancken brengen.** Quæſtioni ſiue torturæ ſubiicere.

bancke van recht. Tribunal, conſeſſus iudicum, ſenaculū, ſedes iudicū, ſedes iudicii, ſubſellia: & Iuriſdictio, forū.

bancke.i.plaete. Puluinus. *ang. bancke.*

banckigh. Scopuloſus.

bancke. Menſa, trapeza, taberna argentaria.

bancken.i.roeder-bancken. Iuga, tranſtra.

banck-houder.i. banckier.

bancke-rote. Argentaria diſſoluta, *vulgò* banca rupta. *gal. banqueroutte: ital. bancorotto: hiſp. bancarota: ang. banckroute.*

bancke-roten bancke-rote ſpelen. Argentariam diſſoluere, cedere foro, tabernæ numulariæ exercitiū deſerere, conturbare, rationes conturbare, diſſipare pecuniam, fraudare creditores. *vulgò* Facere bancam ruptam, rumpere bancam.

banckerotier. Decoctor, conturbator.

banckier/ banck-houder. i. wiſſelaer. Menſarius, argentarius, *gal. banquier: ital. banchiero: hiſp. banquero: an. banqueter.*

banckeren/bancketeren. Comeſſari. *gal. banqueter: angl. banqueten.*

banck-arm-boyſt. *vetus.* Catapulta, baliſta maior, tormentum bellicum in ſcamno collocari ſolitum.

banck-broeder. Potator aſſiduus, comeſſator, epulo, barathro, lurco, calicum remex, decoctor.

banck-broeder. Epulo, compotor.

banck-geſelle. Compotor, comeſſator.

banck-laecken. *ſicamb.* Tapes, opus plumariū. *vulgò* ſcamnale. *ang. benchclothe,*

banck-kuſſen. *holl.* Puluinar plumariū.

banck-werck. *ſax. friſ. ſic.* Tapes, tapetū, opus polymitum, opus plumarium, periſtromata. *vulgò* bācalia, ſcamnaſia. *bancal. hiſp.* ſubſellij ſtragulum.

banckaerdt. *germ. ſax. ſicamb.* Spurius, nothus, illegitimus. *vulgò* banchardus: non in lecto geniali, ſed quouis ſcamno fortuitò à matre conceptus. *VVolfgang: Hunger.*

bancket. Comeſſator, epulo.

bancket. Conuiuium, comeſſatio, concœnatio, epulum, ſympoſiū, compotatio, *vulgò* banquetum. *gal. banquet: ang. banquet.*

banckettken ſlaep-broock. Pocœnium, comeſſatio à cœna.

banckettéren. Agitare conuiuium, comeſſari, epulari.

Band/ Ligamen, ligamentū, ligatura. vinculum, copula, lorum, loramentū

band-wendel. Faſcia, faſciola.

band-hondt. Canis vinculis aſſuetus: & Canis pecuarius, paſtoralis.

band-hout. Lignum viminale, lignum vietorium.

band-naghel. Confibula.

band-roede. Vimen maius.

band-roeden. Vitilia, vimina lēta, virgæ viminales, retinacula.

bandeken/ſnoer. Tęnia, vitta, faſciola.

bandelen. Deuincire, obligare, aſtringere, vinctum tenere.

bandigh. Vinctus: cicur, domitus.

bandighen/bandigh maecken. Ligare, vincire, domare, refrænare.

Bande/bende. Sodalitium, caterua, cōuentus, claſſis, grex hominū, copia, copiæ, arū, cohors, turma. *vulgò* banda. *gal. bande: ital. banda: hiſp. banda: ang. bande, bende.* Banda & bandum *dicitur* vexillū, ſiue ſignum militare: & Bādophorus, qui ducis gerit ſignum.

bande ruyters. Turma equitum.

bande van ordinantie. Turma equitū equis publicis merentium.

banden/rotten. Coire in vnum, colligi in turmas, cohortes, claſſes.

banden bannen. *vetus.* Obligare. *vulgò* bannire.

banden de bier-ſchaere.i. bannen.

bander-heer, banet-heer. Baro, dynaſta, dynaſtes, ſatrapes: banlophorus *Be-*

tamo dicitur, id est, dominus bandę siue precipitis signi. *gal. barõ: ital. barone: hisp. varon ang. barõ.* Baro *autem vulgo vocatur*, qui inter nobiles opibus & potentia antecellit: homo generosus & insignis, merum mistumque imperium in aliquo castro aut opido cõsensu principis habens, *quem* Satrapem *Persæ appellabant*. Baro *item Gallis dicitur* mas, vir, maritus.

Banderotse/banrotse/bãrotſ-heer. *flan.* j. **baner-heer.**

banderye banerije. *vulgò* Baronia, baronatus, banderia, bãdophori ditio.

Bane. Via, platea, planities, callis, via trita, via aperta. **bane.** *vet.* Cãp⁹, ager.

bane hlos-bane tupsch-bane. Area, locus vbi ludi tur

bane-doeck baen-doeck. Cerotum siue ceratum, malagma viatorium.

banen den wegh. Viam munire, viam planam reddere.

Baner-heer. j **bander-heer.**

Bangie/banghigh. Anxius, angustus, oppressus, afflictus: & Languidus.

banghen. *vet. q. d.* be-anghen/ be-enghen. Angere, angustiare.

banghichepd. Angustia, pressura, angor, ægritudo premens.

Baniere. Signum militare, signum, vexillum *vulgò* bandera & banda. *germ. panier: gal baniere: ital bandera, bandiera: hisp. bandera: ang banner, bander.*

Bannen. *vide* **Ban.**

bannigh. j. **verwaeten.**

Barbelẽ. j **babbelẽ.** Presepiola, alueoli.

barbelen-betten. Minutal frixum. prosumenta, *carnes minutim tritæ, aut frustulatim concisæ, ita vt etiam gingiuis siue dẽtium alueolis mandi possint.*

Barbel. Barbus, mullus barbatus. piscis genus. *ger. barbel: sax. barle, barble: ital barbone.*

Barbier baerd-scherer. Tonsor. *vulgò* barberius. *gal. barbier: ital. barbiero: hisp. barbero: angl. barboure.*

barbiers winckel. Tonstrina.

barbieren/baerd-scherẽ. Radere barbã

Barch bargh j. **bergh.** Mailis.

Barche j. **berche.**

Barde. *vet.* Dolabra, ascia: & Bipennis. *germ. barte.*

barde-acxe, *vet.* Bipennis,

Barde ban myrre. *vetus. fland.* Fasciculus myrrhæ.

barde ban peerden. Phaleræ. *gal. bardes.*

barderen. Phalerare, phaleris ornare. *gal, barder.*

Bardse. j. **barde/bijle.**

Bare. j. **baere.**

Barentéren. *vetus. fland.* Perterrere.

Bargh. j. **bergh.**

Barm. j. **baerm.**

Barmen. *vetus. q. d.* **be-armen.** Commiserari, commiserescere.

barm-hertigh. Misericors, pius.

barm-hertichepd. Misericordia, eleemosyna: alienæ miseriæ in nostro corde compassio.

Barmer/ bermer. j. **barbeel.**

Barnen. j. **branden/bernen.** Ardere.

barninghe. j. **berninghe.**

barninghe plate. Breuia, vadosa maris loca, *vbi mare arenarum æstu fertur.*

barn-steen. *germ sax. fc.* Succinum. *q. d.* lapis ardens: *nam succinum accensum tedæ & resinæ modo deflagrat.*

barnuick-hout. *holl.* j. **ber-hout.**

Barre. j. **baere.** Repagulum.

Barret/birret. *germ. sax. sicambr.* Pileus. *vulgò* biretrum, birretum, birrum, birrus. *ital. berretta.*

Bars/barsch. Perca, *piscis genus.*

Barse. Nauis vectoria, nauis actuaria, nauigium actuarium. *ang. barge.*

Barste. j. **borste.**

Barste. j. **berst.**

Barsten/borsten/berssten. Crepare, rũpi, frangi, dirumpi.

barsten. *fland.* j. **baeren.** Parere.

Barterren. j. **talengieren.** Exigere mulctam, irrogare mulctam.

Bas. Vox depressa, inclinata, grauis, infima: & Cãtilenę pars infima: harmonia grauiore voce concinenda. *gall. basse contre.* j. imus sonus. *ang base.*

bas-contre. Succentor, cantor infimæ vocis, barritonans: *vulgò* bassus: & basis; *siue fundamentum musices.*

base/neder-houssе. Tibiale, caliga inferior. *gall. bas.*

base. Basis columnæ, spira: & Basis ædificij, stereobata, fundamentum. *gall. basement: ital. basamento.*

Bas/ghebas. Latratus.

bassen, Latrare. βαύζειν.

Baſt. Cortex: & Scheda, liber, membrana: & Funis, reſtis: & Laqueus.

baſt/booſte/ſluyne. Siliqua.

Baſt.j.ſom-ſadel. Clitellæ. *βάσαγμα. gal. baſt.*

Baſtaerd. Nothus, ſpurius, illegitim⁹, proles naturalis: *dicitur* **baſtaerd.** *q.d.* **beſt-aerd.** i. optima indoles ſiue natura: *illegitimo enim & furtiuo concubitu procreati, animo plerunque ſunt alacri & elato, ingenio ſagaci, & iudicio exacto. Huc quoque facit quod Columel. libr. 8. cap. 2. 10. ait, Nothos pullos ex peregrinis maribus, conceptu optimos eſſe. Euripides in Andromache indicans ſpurios legitimis eſſe meliores, inquit,* πολλάκις δὲ τὸ χερὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σπορά, νόθοι τε πόλλοι γυναῖκ' ἀμείνους. *id eſt, Sæpè arida ſeminatio vicit profundam aut pinguem terram: & multi nothi ingenuis meliores. Aut fortè* **baſtaerd** *ſiue* **beſtaerd** *per antiphraſin dici poſſe coniicio; quaſi* minimæ bonæ indolis: *ſunt enim nothi ſiue ſpurij legitimis nequiores, praui ores & ſalaciores. Pro ſpuriorum vituperatione & defenſione multa congeſſit Palaotus in libro de ſpuriis & nothis filiis, à cap. 55. vſque ad libri finem. Rhetores rhythmici Amſterod. vocem* **baſtaerd** *deriuant à* **baſt** & **aerd.j. die niet nae het pit / maer nae den baſt aerdt.** *Vulgo* baſtardus. *germ. baſthart: gal. baſtard: ital. & hiſp. baſtardo: angl. baſtarde.*

baſtaerd. Adulterinus, degenerans, *vel* alterius naturam nō ſatis æmulans.

baſtaerd-peper. Piper adulteratum, non ſincerum.

baſtaerd-wijn. Canis hybris, *vel* hybrida ex venatico & gregario natus.

baſtaerd-wijn. Vinum paſſum, vinum dulce & generoſum ex vuis paſſis & ſole ſiccatis expreſſum.

baſtaerdije. Stemma illegitimum, thorus illegitimus, natales illegitimi.

Baſune/baſoene/baſuyne. *ſax. ſic. holl. ſland* Buccina. *gal. buiſine: hiſp. boſina.*

baſunen. Buccinari, canere buccina.

baſuner. Buccinator.

Bat.j.bad. Thermæ, balneum.

Bat/bet. Potius, melius, rectius, magis, amplius, plus.

bate/baten.j.baete/baeten.

Batalie. Dimicatio, cōflictus, certamē, prœlium: batualia, *à verbo* batuo, is. Batualia, *inquit Iuſt. Lipſ. ſunt* exercitationes gladiatorum vel militum. *gal. bataille: ital. bataglia: hiſ. batalla: ang. battayle.*

batalie. Secunda acies.

batalien. Prœliari, conflictari.

Batſch. Aſtutus, argutus, cautus, callidus, verſutus.

batſchepd. Aſtutia, ſtropha. *gal. baſte.*

Baude.j.boude.

Bauiaen bauiaenkē. Cynocephalus, arctopithecus, ſphinx. *vulgo* papio. *ital. babuino: angl. babion.*

BE *in compoſit.*

Be. *præpoſitio inſeparabilis plerunque exponitur Latinè per* con *ſiue* com. *vt* **begrijpen/be-wegen/be-droeuen:** Comprehendere, commouere, contriſtare. *& per* de: *vt* **be-drieghen / be-leyden / be-weenen.** Decipere, delucere, deplorare, *&c.*

Be-ademen/be-aeſſemen. Adſpirare, afflare.

Be-aerden.j.begrauen.

Be-and-woorden. Reſpondere.

Be-angſt. Coanguſtatus, anxius, ſollicitus.

be-angſten. Coanguſtare, angere.

Be-arbeyden. Elaborare, aduiti.

Be-bloeden. Cruentare, cruore inficere, ſanguine maculare.

be-bloedt. Cruentus ſanguinolentus, ſanguine cōſperſus, cruore maculat⁹.

Be-bolwerckē. Aggere ſiue vallo munire.

Be-drieuen. Literis mandare, inſtrumentis inſcribere.

Be-droedt. Fotus.

be-droedt ey. Ouum pulleſcens.

Be-dacht. Meditatus, deliberatus, conſideratus.

be-dachtigh. Meditatus.

be-dachtigh'ick. Meditatè, cōſideratè, cogitatè, cogitatò, cogitatim, cōſultò

Be-daegh.t. Proiectę ætatis, ſenex dierum, maturus æui, maturus dierum, dies debitos aſſequutus. **bedaeghdē ouder.** Ætas proiecta, integra.

be-daeghde maegh.t. Virgo plenis nubilis annis.

be-daeghtheyd. Proiecta ætas, ætatis maturitas, matura ętas, maturitas ęui.

Bedammen. Aggere, munire.

Be-dampelen. *fland.* Pedibus terere, conculcare.

Be-danckē.j.dancken. Agere gratias l. abere grates.

bedancken.j.belouen. Cõtentum eſſe, gaudere.

Be-darren. *holl.friſ.* Reualeſcere.j.bekomen.

Be-dauwen. Irrorare, rore aſpergere.

be-dauwt. Roſcidus, rorulentus.

Be-decken. Tegere, contegere, obtegere, velare, operire.

be-derken *holl* j.**bzoeden.**

be-derkſel. Obtexus: prætextꝰ, velamẽ.

be-derkſtelick. Tectè, abſcõditè, latẽter.

Be-derfen. Parcere.

Be-deemē/be-deemſterē. *flã.* Obſcurare

Be-degen. *vetus fland.* Factus: & Auctus, re auctus, re vel liberis auctus, promotus. (foſſa.

Bedelf. Defoſſus, us: foſſa, agger cum

be-delue. Terræ infodere, terra obruere, defodere, ſepelire: & Vallo ac foſſa munire.

Be-denckē. Meditari, cogitare, animo verſare, deliberare, conſiderare, ponderare, mente pertractare.

be-denckinge. Meditatio, deliberatio, cogitatio.

be-denck-dach. Induciæ deliberatoriæ.

Bederuc. *vetus.* j.**behoef.** Neceſſitas, egeras.

be-deruen. *vet.* j.**deruen.** Carere, egere.

be-deruen.j.verderuen. Corrumpere, perdere, d perdere.

be-derueliack.j.ver-derueliack.

be-derueniſſe.j.ver-derueniſſe.

Be-died. Significatio, interpretatio, declaratio, argumentum.

be-dieden/bedupden. Significare, denotare, deſignare: & Exponere, declarare, explicare, interpretari. **Niet te bedieden hebben.** Eſſe parui momenti. *adag.*

bedidenisſe. Significatio, ſignificatus: & Interpretatio, declaratio, expoſitio

be-diedſel. Significatio: & Interpretatio

be-diedet. Interpres, explicator, declarator.

be-diedelick. Apertè, ſignificanter, expreſsè.

Be dienen. Adminiſtrare, tractare, gerere, obire, curare munus, officium, prouinciam: fungi officio, munere, prouincia.

Bedijdē. *vet.* Fieri, euadere, peruadere.

be-dijdē be-dijghē. Augeſcere, augeri, bene prouenire, rectè prouenire, creſcere, proficere, rem multã coaceruare, rem facere, promouere, rem augere, diteſcere, venire in diuitias.

Be-dillen. *holl.* Actitare, factitare, adminiſtrare, regere, imperitare.

Be-dingh. Condictio, condictum, conditio, pactum: & Diſceptatio.

be-dinghen. Diſceptare, condicere, paciſci: & Conducere, redimere.

Be-dodden.j.be-dzieghen. Imponere alicui.

Be-dompen. Fumigare, vaporare.

Bedoꝛf. *vetus.* Egeſtas.

be-doꝛuen/be-deruen. *vetus.* Egẽre.

Be-dzaegen. Referre, reportare, cõferre: & Deferre, accuſare, criminari.

be-dzaegen. Referre, in conſultationẽ alterius ponere, referre ad alterius iudicium ſiue arbitrium, committere iudicio alicuius, referre ad arbitros, permittere arbitris rem omnẽ, reijcere cauſam ad arbitros.

be-dzaegen. Conferre, conficere. **De ſomme be-dzaegt hondert guldẽs.** Summa centum florenorum rem tenet. **Het be-dzaegt oft beloopt veel.** Ratio in magnam excreſcit ſummã, abit in magnam ſummam.

be-dzaegen. Conteſtari.

be-dzaegẽ. Sanie ſiue pure cõtaminare.

be-dzagh. Relatio, reportatio: & Accuſatio.

Be-dzaepen. Inuoluere, perplexum reddere.

be-dzaept. Perplexus.

be-dzaepthepd. Perplexitas, difficultas.

Be-dzaepen *holl.* j.**betrapen.**

Be-dzeuen. Commiſſus, admiſſus. **Een bedzeuen feyt.** Facinus commiſſum.

be-dzeuen in den handel. Exercitus, exercitatus, doctus experientia, aſſuetus, tritus, expertus.

be-dzeuen zijn. *vet.* j. **begaen. be-noodight.** Angi, anxium eſſe.

be-dzeuen wegh. Via trita.

Be-dzieghen. Decipere, capere, defraudare, ludificari, circũuenire, illudere, eludere, verba dare, fraudare, fallere, cir-

circumſcribere, imponere, fucū facere, fruſtra habere, fruſtrare.

Be-drieger. Deceptor, impoſtor, illuſor, ludificator, fraudator, planus, captioſus. (lentus.

Be-drieghelick. Fallax, doloſus, fraudu-

Be-drieghelicken. Fraudulēter, dolosè, inſidiosè.

Bedrijf. Exercitium, exercitatio, actio, actus, geſtio, adminiſtratio, opera, officium: & Admiſſum, commiſſum: & Molimen.

Be-drijuen. Exercere, agere, edere: & Perpetrare, committere: & Moliri.

Be-drijſten. ſ. **be-ſchijſten.**

Be-droeſt. Turbatus, cōtriſtatus, mœſtus, triſtis, afflictus.

Be-droeſtheyd. Triſtitia, mœror, ægritudo.

Be-droefdelick. Mœſtè.

Be-droeuen. Turbare, perturbare, commouere.

Be-droeuen. Contriſtare, ſollicitare, turbare, afficere mœrore, triſtitia, ſollicitudine.

Bedroeuen ſy ſeluen/bedroeſt worden/bedroeſt zijn. Concipere dolorem, mœrorem, triſtitiam: ſuſtinere, pati, ferre dolorem: angi dolore, triſtitia, mœrore: dolere, contriſtari, mœrere.

Be-drogh. Fraus, fallacia, impoſtura, pellacia, ludificatio, dolus, techna, ars, artificium, fucus, aſſutia, ſtrophi.

Be-droghen. Deceptus, fraudatus, ludificatus, circumſcriptus, captus dolis, falſus.

Be-druckē. Premere, vrgere anguſtiis, premere doloribus.

Be-druckt zijn. Premi anguſtiis, doloribus, malis.

Be-druckt zijn van herten. Premere altum corde dolorem.

Be-druckthēyd. Anguſtia, mœror, mœſtitia, mœſtitudo.

Be-druckt elick. Mœſtè, dolenter.

Be-druppen/bedruppen. Guttis maculare, guttis aſpergere.

Be-ducht. Solicitus, anxius.

Be-ducht zijn. Metuere.

Be-duchte. Reuerentia, obſeruantia.

Be-duchten. Vereri, metuere, timere.

Bedupden. ſ. **bedieden.**

Be-dupuelt. ſ. **berdupuelt.**

Bedunck *holl.* Opinio.

Be-duncken. Opinari.

Be-dwanck. Coactio, coactus, us: & Vis, violentia. *vulgò* angaria.

Be-dwāck. *ſtand.* ſ. **dzaecke.** Lupatum.

Be-dwelmē. *vet.* Opprimere, aggrauare

Be-dwelmē. Concidere animo, deficere animo, exanimari, vertigine corripi

Be-dwelmt. Semianimis, exanimis, defectus animo.

Be-dwelmtheyd. Defectus animi, mētis caligo, ſcotoma, exanimatio: & Vertigo: vertigines & tenebræ oculorum.

Be-dwingen. Cogere, compellere, adigere, cōprimere, reprimere, coërcere, cohibere, reſtringere. *vulgò* angariare.

Be-eeden/be-eedighen. Iurare, iuramento confirmare, coniurare.

Be-eedt/be-eedight. Iuratus, iuramēto confirmatus.

Be-eedde. Coniurati, conſpirati. (lites.

Be-eedde kriechſ-lieden. Authorati mi-

Be-eruen. Hæreditatem acquirere, hęreditate frui.

Be-faemen. Diffamare, infamiæ nota aſpergere.

Be-faemt. Famoſus, diffamatus.

Be-gaeden. Decorare, ornare, colere, deformare, conformare, formare, figurare. **Leelick begaeden.** Dedecorare, deturpare.

Be-gaedē de wonde. *vet.* Curare vulnus

Be-gaeft. Donatus, præditus.

Be-gaen. Adire, aggredi, accedere, inire, obire, circumire: & Celebrare, cōcelebrare.

Be-gaen. Obire, agere, facere, committere, admittere.

Be-gaen een quaed feyt. Incurrere in crimē, admittere facinus, obire, committere flagitium.

Be-gaen zijn met eenighe saecke. Premi cura alicuius rei: laborare, ſolicitum eſſe, anxium eſſe.

Be-ganckeniſſe. Aditus, acceſſio, congreſſus, frequens conuentus, frequētia, celebritas. & Exequiæ.

Be-ganckeniſſe houden. Celebrare, concelebrare.

Be-gapen. Aperto ore intueri, oſcitando aſpicere, cōtueri hiātibus oculis.

Be-gauen. Donare, dare, dotare.

Be-ghecken/be-ſpotten. Deridere.
Be-gheeren. Petere,expetere,appetere, cupere, poſcere, depoſcere,deſiderare,auere, ſtudere.
be-gheerigh. Cupidus,auidus: & Deſiderabilis,deſideratus.
be-gheerlick.j. begheerigh.
be-gheerlickheyd. Cupiditas.
be-gheerlicken. Cupide,auidè.
be-gheerte. Cupido,cupiditas,deſiderium,appetitio affectus,animus,voluntas: animi ſententia: & Appetitus,orexis.
be-gheerte/bede. Petitio.
Be-gheuen. Conferre,applicare,dedere,dare,tradere,addicere,adiungere.
be-gheuen.j.wt-gheuen. Erogare.
be-gheuen. *germ.ſax.ſic.* Euenire accidere.
be-gheuen/verlaeten. Deſtituere,deſerere, relinquere, derelinquere, deficere. **De beenen begheuen mp.** Genua ſuccidunt, labant.
Begieten. Aſpergere,conſpergere,perfundere, offundere,rigare.
Be-ghiften. Donare, munere donare ſiue ornare aliquem, donis honeſtis ornare,munerare.
be-ghiftinghe. Donatio.
Be-ghijlen. *ſland.j.be-dzieghen.* Decipere. *angl.begyle.*
Be-ghijne/be-ghine. Virgo ſacra,virgo veſtalis, mulier monaſtica, monacha: *vulgò* beguina. *Sunt autem* beguinæ *mulieres religioſæ nulli voto adſtrictæ, in ſacro muliebri contubernio viuentes quamdiu illis gratum eſt. Ioach. Hopperus à* **be-ghinnen.** i. incipere *deducit: quod principium ſiue initium quoddam rei monaſticæ ponant.*
be-ghijne. Bos pulli ſiue cinerei coloris: *quo ſcilicet beghinæ ſiue virgines ſacræ plerunque veſtiuntur.*
be-ghijne. Vitta puerilis, vitta puellaris, *gal.beguin.*
Be-ghin.j.be-ghinſel. Principium.
be-ghinnē. Incipere,inceptare,inchoare,ordiri,exordiri,oriri,aggredi,auſpicari,inſtituere.
be-ghinſel. Principiū,initiū,cœptum, exorſus,primordium,exordium.
Be-ghipſen. Gypſare.
Be-ghipſelen. Illudere.
Begoedighen. Mitigare,pacare.
Be-gonſt. Inceptus,orſus,a,um.
Be-gozden. Cingere,accingere.
be-gozden. Grauidam reddere fœminam,grauidare, *vulgò* incingere.
be-gozd. Cinctus,accinctus.
be-gozde vzouwe.j.be-vzuchte. Prægnãs,grauida mulier. *vulgo* incincta.
Be-graſde boter. *holl.j.graf-boter.*
Be-graun. Defodere,infodere, terra obruere.
be-grauen. Sepelire,humo mandare, humãre,inhumare,funerare,cõdere terra,tumulare,mandare tumulo.
be-grauen/be-ſchantſen. Munire foſſa, vallo.
be-grauinghe/be-grauenijſſe. Sepultura,humatio: & Funus,exequię inferię.
Be-gremen/be-grienen/ be-gremelē. *flandr.* Denigrare,maculis inficere, maculare. *angl.grime.*
Be-grijp. Comprehenſio,captus. **Cort begrijp des inhoudts.** Argumentū, periocha.
be-grijp. Reprehenſio.
be-grijpen. Comprehendere,capere: complecti,continere,concipere: & Occupare.
be-grijpen/be-riſpen. Reprehendere, carpere, taxare, perſtringere, redarguere,vituperare.
be-grijpelick. Comprehenſibilis.
be-grijpelick/be-grijpachtich. Vitupero,vituperator, reprehenſor; facilè aliquem reprehendens ſiue vituperans: & Captioſus,fallax.
be-grijper. Comprehenſor.
be-grijper/berijſper. Reprehenſor,carptor,vituperator,vitupero.
be-grijpigh. Capax.
Be-grijſen pemanden. Frendere in aliquem,fremere ore in aliquē: & Subſannare.
Be-grooten. *vetus.* Compenſare.
be-grooté. Augere: & In magnos ſumptus aſcendere, magno conſtare.
Be-gupghen. *holl.* Illudere.
Be-haegen. Placere,cordi eſſe,arridere,adlubeſcere,ſedere animo.
be-haeghinghe. Lubentia,libentia,voluptas.
be-haeghelijck. Gratioſus,gratus.
be-haeghſel. Lubentia,voluptas.

Be-haelen. Acquirere, nanciſci, cõtrahere, adipiſci, obtinere.

Be-haelen danck. Inire gratiam ab aliquo, beneuolentiã alicui⁹ demereri.

Be-haelen de ſieckte. Cõtrahere morbũ

Be-haelen de ſieckte. j. **haelende.**

Be-haeren. Crinibus aſpergere, pilis obducere.

Be-haeren. Gelido vento afflare ſiue adhalare, vrente auia aſpirare.

Be-haetẽ. Odio habere, odio perſequi.

Be-haluen. j. **wtghenomen.** Præter, abſque, extra.

Be-handen/behandighen. j. **be-hendighen.**

Be-handſaem. j. **behendigh.**

Be-hanghen. Obhærere, adhærere.

Be-hanghen met doecken/&c. Velare, prævelare, conuelare, obtendere.

Be-hanghen tuſſchen de beenẽ. Mutoniatus, vaſat⁹, teſticulatus, mẽtulatus.

Be-hanghen zijn met ſorghen. Implicari, conſtringi curis.

Be-hanghen met gierighedt. Implicitus ſiue implicatus, irretit⁹, illaqueatus auaritia, deditus auaritiæ.

Be-hangſel. Velum, obtendiculum, ſiparium.

Be-hangſel/voor-hanck van kameren oft bedden. Periſtromata, velamina, peripetaſmata, ornatus penſilis.

Be-hangſel der peerden. Phaleræ.

Be-harnen j. **be-hermen.**

Beharren. *germ. ſax.* Manere.

Be-heet. *vetus.* j. **gebiedt.**

Be-hepmẽ. Sepire, cõſepire, obuallare.

Be-henniſel. Sepes, ſeps, ſeptũ, ſepimẽtũ.

Be-help/be-hulp. Auxilium.

Be-helpen. be-hulpen. Auxiliari, opitulari: & Vti, frui: & Fouere, nutrire.

Be-helper. Auxiliator, opitulator.

Be-helpigh. be-hulpigh. Auxiliaris, auxiliarius: & Munificus.

Be-helpigh zijn. Auxiliari, ſuffragari.

Be-helpelick. Auxiliaris.

Be-helpelickheyd. Auxilij promptitudo: & Munificentia.

Be-help-ſaem. Auxiliaris.

Be-helſen. Amplecti.

Be-hend / be-hendigh / be-handigh/ be-hand-ſaem. Dexter, manu promptus agilis, citatus, pernix, ſagax, induſtrius, ſolers, nauus.

Be-hendigheyt/be-hendſaemheyt. Dexteritas, agilitas, ſagacitas, ars, ſolertia.

Be hendighlick. Dexterè, rapidè, propere, ſagaciter, fabrè, affabrè.

Be-henden/ be-handen/ be-handigen. Tradere, tradere in manus, dare, offerre; reddere.

Be-hend-ſaem. j. **be-hend.**

Be-hendſen/be-handſen. Comitari: & Congredi, conſerere manus.

Be-hermen/ be-harmen. Defendere, tueri, ſeruare, conſeruare à damno & malo.

Be-herten/ be-hertighen. Cordi eſſe, placere: & Adamare.

Be-hertight. Amicus ex animo, amicus, charus, intimus.

Be-hinderen. Cohibere, impedire, obeſſe, interpellare.

Be-hoed. Conſeruatio, cuſtodia, protectio.

Be-hoeden. Conſeruare, cuſtodire, protergere.

Be-hoeder. Conſeruator, protector, cuſtos.

Be-hoed-ſaem. Sibi cauens, cautus, precaurus.

Be-hoed-ſaemlick. Cautè.

Be-hoef. Egeſtas, neceſſitas, indigẽtia, vſus.

Be-hoeftigh. Egens, indigens.

Be-hoeftigheyd. j. **behoef.**

Be-hoeuen. Egere, indigere, carere, opus habere.

Be hoeuigh/be-hoeftigh. Egens, egenus, indigens, indigus.

Be-hoeuelickheyd. Neceſſitas.

Be-hoozen. Pertinere, attinere.

Be hoozen. Debere.

Be-hoozen/be-taemen. Decere, condecere, conuenire.

Be-hoozlick. Decens, cõdecens, cõſentaneus, conueniẽs, proprius, honeſt⁹.

Be-hoozlickheyd. Condecentia, conuenientia, decor, decentia.

Be-hoozlicken. Decenter, condecenter, conuenienter.

Be-hoozte. Condecentia, proprietas.

Be-hoozte. Vice, vicem. j. **Met behoozte pet doen.** Per vices aliquid agere, per vices & condecenter, alternatim

Be-houden. Seruare, conſeruare, tenere, retinere, continere.

Be-houdē. Seruatus, ſaluus, incolumis.
Be-houdeniſſe. Conſeruatio: & Salus.
Be-houder. Seruator, cōſeruator, cuſtos
Be-houden. Matrimonio nanciſci: & Coniugio iungere vel iungi.
Be-houdt bꝛoeder. j. ſchoon-bꝛoeder.
Be-houdt maeghe / be-houdt bꝛiendt. Affinis.
Be-houdt maeghſchap. Affinitas.
Be-houdt vader. Socer.
Be-houdt ſone. Gener.
Be-houde moeder. Socrus.
Be-houde dochter. Nurus.
Be-hulpen. j. behelpen.
Be-iam. Affirmare.
Be-iaerd. Maior annis, matur⁹ annis, maturus æui, ætatis maturæ, *nempe* 25. annorum.
Be-iagh. Aucupium, venatio.
Be-iaghen. Aucupari, venari, nanciſci venando.
Be-iammeren. Miſereri & Miſerari.
Be-ieghenen. *ſland.* j. be-teghenen.
Be-iackē. Commerdare, permerdare.
Be-iaem. j. bequaem. Conueniens.
Be-iaemen / be-iaemen. Incaneſcere ſitu, muceſcere.
Be-iaemt. Canus ſitu, mucidus.
Be-iaemthepdt. Canus ſitus, mucor.
Be-iallen. j. be-houten.
Be-ieerē. Conuertere, reducere, reuocare in rectā viā, reducere ad frugem
Be-ieeren. Conuerti, reſipiſcere, redire in viam, emendari & corrigi, recipere ſe ad bonam frugem.
Be-iehē. Inclamare, clamore obiurgare
Be-iemmē. Noſcere, cognoſcere, agnoſcere, recognoſcere.
Be-iemmen. j. beliyden. Fateri.
Be-iemmen. Coire, cōcumbere: cognoſcere, *apud Eccleſ.*
Be-iemſaem. Cognoſcēs, recognoſcēs: & Gratus, memor beneficij accepti.
Be-iem-ſaemhepdt. Gratitudo.
Be-ient. Notus, cognitus.
Be-ient maecken. Notum reddere, palam facere.
Be-ient wꝛdē. Noteſcere, innoteſcere
Be-ientenisſe. Confeſſio.
Be-iermen. Lamentari.
Be-ietenen. Catenare.
Be-ieuſelen. j. bekoſelen.
Be-iijcken. Inſpicere, intueri, aſpicere, obſeruare, intendere, inſpectare, luſtrare, circumſpicere.
Be-iijuen. Obiurgare, increpare.
Be-iladden. Luto aſpergere, commaculare, inficere maculis, interlinere.
Be-ilagh. Querela, queſtus, cōqueſt⁹, querimonia, lamentatio: & Poſtulatio, expoſtulatio: & Accuſatio.
Be-ilagh doen. j. be-ilaghen.
Be-ilaghen. Queri, conqueri, iactare querimonias, iacere ore querelas, querimoniā habere, querelā interponere.
Be-ilaghen / aen-ilaghen. Accuſare.
Be-ilaghen van onrecht. Expoſtulare.
Be-ilaghen eñ iameren. Lamentari: & miſerari, plangere, deplangere.
Be-ilappen. Infamare, diffamare, deferre aliquem, accuſare.
Be-ileeden. j. kleeden. Conueſtire, amicire.
Be-ileemen. *ſland.* j. beleemen.
Be-ileppen / be-ilippen. Deprehendere, decipere ſiue capere tranſenna aut laqueo, illaqueare, irretire, excipere incautum.
Be-ilicken. j. be-ilippen. Deprehendere: *& holl.* Acculare, deferre.
Be-iijuen. Coaleſcere, concreſcere, adhærere, cohærere: & Coagmētare: & Proficere, rem facere.
Be-ilimmen. Conſcendere, adſcendere, inſcendere.
be-ilimmen een ſtadt. Scalis muros aſcendere.
Be-ilippen. j. bekleppen.
Be-inabbelen. Arrodere, corrodere.
Be-iniſſpen. *holl.* Coarctare, cōprimere.
Be-iomen. Conuenire, congruere.
be-iomen. Cedere, ſuccedere, euenire.
Wel be-iomen. Bono eſſe, fœlix & fauſtum eſſe, prodeſſe.
be-iomen. Aſſequi, conſequi, acquirere, recuperare, nanciſci.
be-iomen. In veterem ſtatum redire, reualeſcere, ad ſanitatem redire, colligere ſe, recolligere ſe ab ægritudine, vires reſumere, recipere: Emergere ex morbo, calamitate, malis.
be-iomte. *vetus.* Conuenientia, cōgruentia, ſucceſſus.
Be-iommeren. Impedire, detinere, diſtinere, retinere, cōprimere, ſubſiſtere, remorari, occupare, moleſtia afficere,

angere, cõtriſtare, infeſtare, inquietare, moleſtare, vrgere, vexare, ſollicitare, obruere negotiis, moleſtiis: & Diſtringere, diſtrahere negotiis, difficultatib⁹: & Retẽtare, man⁹ iniicere. *vulgò* arreſtare. *gal. encombrer: ang. encombre.*

Be-kommeringhe. Angor, impedimentum, occupatio, negotium.

Be-kommerniſſe. Angor, ægritudo, incommoditas, impedimentũ, mora, remora, occupatio.

Be-koopen. Satisfacere, ſoluere, luere: & Multari, pœnas dare.

Be-kozen. Tentare, experiri.

Be-kozinghe. Tentatio, experientia.

Be-kozſten. Cruſtare, incruſtare.

Be-koſelen/be-keuſelen. Squalore ſiue ſordibus maculare.

Be-koſelt. Squalidus, ſordidus.

Be-koſten/be-koſtigen. Sumptus ſiue impenſas ſoluere, impendere.

Be-kouten. Alloqui, colloqui: & Blãdè dicere, mulcere verbis: & Perſuadere, inducere verbis.

Be-krabbelen. Vnguibus arare, radere.

Be-krachtigen. Vires dare: & Vi ſuperare: & Niti, moliri, conari pro viribus

Be-kraepen pemanden. Cornicari in aliquem, calumniari aliquem.

Be-krijten. j. beſchrijpen.

Be-kronen/be-kreunen. Conqueri.

Be-kroſelen. j. be-krupſen.

Be-krotten. *ſland. j.* **be-kladden.**

Be-krupp en. Adrepere, irrepere, obrepere: & Occultè inuadere, ſuggredi, latenter aggredi.

Be-krupp en een maegh. Imprægnare virginem: ſubagitare.

Be-krupſen / be-krupſelen. Oblinere fuligine, denigrare.

Be-krupſen/be-kroeſen. Vrgere cululli s ſiue ſcyphis, obruere poculis.

Be-labberen. j. be-lammeren.

Be-lacchen. Ridere, arridere: riſu & ioco proſequi.

Be-lacchelick. Iocularis, iocularius, ioco riſuque dignus.

Be-lacken. Lactare, illectare, ineſcare, captare, decipere, fallere illecebris.

Be-laeden/be-ſwaeren. Degrauare, onerare, onus imponere, premere.

Be laeden/be ſwaert. Grauatus, oneratus, onuſtus.

Be-laeden met een pack. Suffarcinatus, ſarcina oneratus.

Be-laeden zijn met eenighe ſaecke. Laborare, angi, ſolicitum eſſe.

Be-laeghen. Inſidiari, inſidias ponere.

Be-laeghinghe. Inſidiæ.

Be-lammeren. Impedire, intricare, diſturbare, præpedire, interturbare, inquinare, polluere.

Be-landen. Potiri terra.

Be-langh. j. ber-langh. Res momentoſa, neceſſaria.

Be-langh. *vetus.* Propinquus, proximus, vicinus, affinis.

Be-langhen/aen-gaen. Attingere, attinere, pertinere, peruenire.

Be-langhend. *vet.* Propinquitas, neceſſitudo.

Be-langhende. j. aengaende.

Be-laſten. Onerare, grauare, onus imponere: & Munus imponere, prouinciam tradere, dare negotiũ, mandare negotium, in mandatis dare.

Be-laſten/ver-ſetten te pande. Oppignerare.

Be-leedighen/leed doen. Nocere.

Beleeft/beleuet. Humanus, ciuilis, comis, vrbanus.

Be-leeſthend. Humanitas, ciuilitas, comitas, vrbanitas.

Be-leeſdelick. Humaniter, humanè, ciuiliter, comiter, vrbanè.

Be-leemen. Linere argilla.

Be-leenen. Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.

Be-leent. Pigneratitius, pignori oppoſitus.

Belegh. Appoſitio, appoſitus, diſpoſitio, diſpoſitus.

Be-legh/be-leghſel. Inſtita.

Belegh. j. be-legheringhe. Obſidio.

Be-legghen. Apponere, diſponere, componere, ordinare.

Be-legghen. Prætexere, inſtita cingere.

Be-legghen ſijn woorden. Ornare verba: apposite, ornate, eleganter loqui.

Be-legghen/belegheren. Obſidere, circumuallare, obſidione cingere vrbẽ, claudere muros obſidione, obſidionem facere.

Be-leghſel/ſoom. Inſtita, fimbria, prætextus, prætextum, limbus.

Be-legheren. i. **beleggen.** Obſidere.
be-legheringhe. Obſidio, obſidium, obſeſſio.
be-legherer. Obſeſſor.
Be-lepd. Deductio: & Adminiſtratio.
Be lepd doen op den pand oft grond. Poſtulare addici ſibi fundum. **Het be-lepd op de goeden volghen.** Fundos ſibi obligatos perſequi, iudicemque in rem præſentē deducere: curare fundum ſibi addici & necti.
be-lepden. Deducere.
be-lepden de erue. Iudicem ad fundum vectendū in rem præſentem ducere.
be-lepden int goed. Mittere in poſſeſſionem fundi.
be-lepden. Regere, dirigere.
be-lepden ſijn leuen. Vitam inſtituere.
be-lepden eenen handel. Adminiſtrare, regere, exercere.
be-lepden het ghedinghe tot t'bonniſſe. Curſum litis ad ſententiā perducere.
be-lepden de oorloge. Ducere bellum, gerere bellum.
Be-lemmeren. i. **belammeren.**
Be-lenden *ſtand.* i. **ver-epnden.** Euadere, peruadere.
Be-leſen. Lectione adiurare, exorcizare, coniurare, incantare.
be-leſinghe. Incantatio, incantamentum, exorciſmus.
be-leſer. Exorciſta.
Be-let. Impedimentum, impeditio.
be-letſel. Impedimentum, impeditio, obſtaculum, remora.
be-letten. Impedire, præpedire, obſtare, obſiſtere, obeſſe, cauere, interpellare, remorari, officere.
Be-leuen. Viuere, ſuperſtitem vitam agere.
be-leué. Exercere vita, præſtare viuēdo.
be-leuet. i. **be-leeft.**
Be-liegghen. Criminari, falſo culpare.
Be-lieuen. Placere, libere, collibere.
be-lieſte. Placitum, voluntas, cōſenſus, votum.
Be-lijd. Confeſſio.
be-lijden/be-kennen. Fateri, confiteri, agnoſcere.
Be-lijuen. *vetus.* Manere.
Be-locken. i. **be-lachen.** Illicere.
Be-loeren. Obducta fronte adſpicere.
Be-loſte/belouinghe. Promiſſum, promiſſio, policitatio, fides.
be-loſteniſſe. i. **beloſte.** Promiſſum.
Be-loken. Clauſus, concluſus.
be-loken paeſſchen. Paſcha cōcluſum, paſcha abſolutum, octaua paſchæ, quaſi modo, dominica in albis: vltimus dies clauſi temporis *apud Eccleſ.*
Be-lomberen. Opacare, obnubilare, obumbrare.
Be-loncken. Limis adſpicere.
Be-loonen. Mercedem perſoluere, præmio afficere.
Be-loop. Concurſus, diſcurſus.
be-loop van de rekeninghe. Collectio, numerus, ſumma.
be-loopen. Concurrere, percurrere.
be-loopen. Incurſare.
be-loopen oft be-remmen een ſtad. Explorare locum commodum expugnationi, luſtrare equis muros: & Oppugnare.
beloopen eenighe ſaecke. Obire legationem, exſequi munus legationis, obire negotium.
be-loopen. i. **be-draeghen.** Conferre.
Be-loſt. i. **be-luſt.** Appetens.
be-loſten / be-loſtighen / be-luſtighen. Delectare, oblectare.
be-loſthepd. Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.
be-loſthepd der bevruchter vrouwen. Malacia, pica, appetētia abſurda prægnantium.
Be-louen/ghe-louen. Polliceri, promittere, fide ſpondere, fidē dare, recipere.
be-louen. Laudare, probare, approbare
be-louen/be-dancken. Laudes & gratias agere. **Sich belouen.** Contentum eſſe, gaudere empto, facto, *&c.* **Sich quaelick belouen.** Dolere empto, facto, *& c.*
Be-lunck. Clauſum, ſeptum, locus concluſus ſiue ſeptus.
be-luncken. Claudere, concludere.
Be-luſt. i. **be-loſt.** Appetens.
Be-machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.
Be-maenen. Admonere.
be-maenen. Adiurare, coniurare, exorcizare.
Be maennen. *vet. ſax. ſicamb.* Nubere viro.

Be-mantelen. Amicire penula: & Palliare, celare.

Be-maſchelen/bemaſcheren. Maculare, commaculare, contaminare.

Be-merck. Conſideratio, conſpectus, inſpectio, ratio.

be-mercken.j.aen-mercken.

Be-minnen. Diligere.

be-mindt. Dilectus.

Be-moed.j.ber-moed. Suſpicio.

be-moeden.j.bermoeden. Suſpicari.

be-moeden.j.moeden onderwinden.

Be-mozē/be-moozē *ſtan.* Maculare lu-

Be-mozghen-gauen. Dotare. (to.

Be-moſelē. Maculare luto, aut ſordib⁹.

Be-moſen.j.beſlijcken.

Be-moſſen. Obduci ſitu.

be-moſtlyeyd. Situs. (ro.

Be-nuueren. Cingere ſiue munire mu-

Be-mullen. *ſtand.* Aſpergere puluere.

be-mult. *ſtand.* Puluerulentus.

Be-nachten.j.bernachten.

Be-naemē. Nominare, cognominare. & Famoſum reddere.

Be-nauwen. Arctare, coarctare, cōprimere, premere, opprimere, anguſtiis premere, angere, adducere in anguſtias, arctè vrgere, arctè premere, opprimere.

be-nauwt. Anguſtus, anxius, arctus, anguſtiis oppreſſus.

be-nauwtheyd. Anguſtia, angor, anxietas.

be-nauwtheyd van herten. Contractio cordis.

be-nauwtheyd van adem. Difficultas ſpirandi, anguſtia ſpiritus.

be-nauwtheyd des tijdts. Anguſtia tempo is.

be-nauwdelijck. Arctè, anguſtè, ſtrictè.

Be-neden. Infrà, inferius, ſubter, ſubt⁹. *ger. daniden: angl. beneth.*

Be-neen/be-neenen. Negare, inficiari.

Be-neerſt. Solicitus, diligens.

be-neerſten/be-neerſtighen. Procurare, accurare, ſtudioſè & diligēter curare: operam dare, conferre, nauare, ponere: adniti ſummo ſtudio diligētiam adhibere, conferre, ponere: cōtendere & eniti: ſatagere.

Be-neffens.j.bij-neuen. Iuxta.

Be-nemen. Adimere, auferre, eripere, intercipere.

be-nemen het licht. Officere luminib⁹, obſtruere luminibus, ædificando officere luci domus vicini.

benemē de vitalie. Intercludere commeatum.

be-nemen den wegh. Iter claudere, intercludere, præcludere.

be-nemen pemanden ſijn eere. Detrahere famæ, honori, gloriæ alicuius.

Be-neuen/bij-neuen. Iuxta.

Be-nijden. Inuidere, æmulari.

be-nijder. Inuidus, æmulus, zoilus.

be-nijdinghe. Inuidia, inuidentia, liuor.

Be-noeghen.j.ghenoeghen. Placere. & Satisfacere.

Be-noemen. Nominare: & Conſtituere, deſignare.

Be-noodighen/be-nooden. Neceſſitate premere, neceſſitate compellere.

Be-nooſen. Nocere.

Be-noodſten.j.benauwen/be-noodighen.

Be-ooghen. Aſpicere, obſeruare.

Be-oor-ſaecken j.ber-oor-ſaecken.

Be-paelen. Determinare, termino diſtinguere, definire.

Be-panden. Oppignerare. **Be-pandē de renten.** Conſtituere reditus in hypotheca, ſtatuere cenſibus hypothecam, obligare hypothecā reditibus.

Be-pecken. Picare, impicare, pice oblinere.

Be-peynſen. Meditari, deliberare, mēte pertractare.

Be-piſſen. Commingere, permingere.

Be-placken / be-plecken. Maculare, commaculare.

be-placken. Cruſtare.

be-plackſel. Opus tectorium.

Be-planten. Plantare, conſerere, plantis opplere.

Be-proeuen. Probare, tentare, experiri reipſa, periculum facere.

be-proeuinghe. Experientia.

Be-quaem. Conueniēs, idoneus, apt⁹, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-quaem maecken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.

be-quaem ſijn. Conuenire, quadrare, congruere.

be quaemheyd. Conuenientia, aptitudo, commoditas, congruentia.

be-quaemelick. Conuenienter, aptè, commodè appoſitè, *q.d.* **becomelijck.**
Be-quelen Elanguere, oblanguere.
Be-quicken/ver-quicken. Refocillare, reficere.
Be-quijlen. *ſland.* j. **be-ſeruieren.**
Be-raed. Deliberatio, deliberatũ conſilium, conſultatio.
be-raed-dagh. Inducię deliberatoriæ.
be-raden. Deliberare, conſultare, conſulere.
be-raeden. *ſax. friſ. holl.* Connubij fœdus inire: & Elocare, viro tradere.
be-raedigh. Conſultus, pollens cõſilio.
be-raed-ſaem/raed-ſaem. Frugi, frugalis.
be-raed-ſaemheyd. Frugalitas.
be-raed-ſaemlick. Frugaliter.
Be-raed-ſlaghen. j. **raed-ſlaghen.**
Be-rapen. Colligere, acquirere.
be-rapen. j. **be-haelen.**
Be-raeſt. Furore percitus, furiatus, furioſus.
Be-recht/be-rechtinghe. Doctrina, inſtitutio, inſtructio, rectio, gubernatio
be-recht. Doctus, inſtructus, inſtitutus.
be-rechtē. Docere, inſtituere, inſtruere. & Regere, gubernare.
be-rechten. Decernere.
be-rechten. Adminiſtrare ius, iure agere, iudicare.
be-rechten. Sacramẽta Eccleſiæ adminiſtrare.
Be-reden. Perſuadere, inducere.
be-redene. *vetus.* Eloquens, facundus.
be-redenheyd. Eloquentia, facundia, perſuadendi facultas.
Be-reed/be-reyd. Paratus, promptus, expeditus.
be-reeden/be-reydē. Parare, prępparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: inſtruere.
be-reeder/be-reyder. Præparator, paratior, inſtructor.
be-reeder/laecken-bereeder/droogh-ſcheerer. Fullo.
be-reedſel. Apparatus, us.
Be-reghenen. Compluere.
Be-repcken. Pertingere, attingere.
Be-reyden. j. **be-reeden.**
Be-rekenen. Pernumerare, enumerare.
Be rennen. j. **be-loopē,** Incurſare, equis percurrere.
be-rennen een ſtad. Luſtrare equo muros.
Be-reſpen. *ſland.* j. **beriſpen.**
Be-richten. j. **be-rechten.**
Be-riecken. Subolere, perſentiſcere: & Examinare, explorare, ſagaciter inquirere.
Be-rijden. Perequitare.
be-rijden een peerd. Conſcẽdere equũ, inſidere, reſidere equo: inuehi, prouehi equo: equitare, inequitare.
be-rijden/be-ſpringhen. Inire, ſalire feminam.
be-rijdſel. Equitatus: & Admiſſura.
Be-ringhē. Circũdare, cingere circulo
Be-riſpen. Reprehendere, redarguere, arguere, improbare, vituperare.
be-riſpelick. Improperabilis, vituperabilis.
be-riſper. Reprehenſor, vituperator, momus.
Be-rocken. Veſtire tunica.
be-rockē met vlaſch. Lino veſtire colũ.
be-rocken iet quaedts. Moliri, machinari, concitare aliquid mali.
be-rocker van t' quaed. Molitor, machinator, auctor mali.
Be-roemen. Celebrare, prædicare, illuſtrare: & Iactare, iactitare, arrogare, oſtentare, gloriari, magna loqui, iactare ampullas, meras ſpirare glorias
be-roeminghe. Celebratio: & Iactatio, iactitatio, iactantia, arrogantia, oſtẽtatio, præſumptio.
be-roemer. Iactator, arrogans, oſtentator, magniloquus, glorioſus.
be-roemigh. Iactabundus.
be-roemlick. Iactanter, arroganter, glorioſè.
be-roemt. Celebris, clarus, inclytus.
Be-roep/beroepinghe. Prouocatio.
be-roepen. Prouocare, ciere, citare, vocare, aduocare, appellare: in certamẽ vocare.
Be-roeren. Contingere, attingere.
be-roeren. Commouere, turbare, perturbare, agitare.
be-roeringhe. Commotio, agitatio.
be-roerlick. Mobilis.
be-roerniſſe. *friſ. ſic.* j. **ghe-raeckthepd.** Apoplexia, paralyſis.
be-roert. Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.

be roert. *fris.sic.* j. **gheraeckt.** Apoplecticus, attonitus.

be-roerte. Commotio, tumultus, turba, turbatio: & Seditio.

Be-roest. Rubiginosus, æruginosus.

be-roesten. Rubiginem siue æruginem contrahere.

Be-royt. j. **berooft.** Depauperatus.

Be-rooken. Fumigare, infumare, suffumigare, suffire, fumo denigrare.

be-roockinghe. Fumigatio, suffumigatio, suffitus, suffitio, suffimentum.

Be-rooft. Spoliatus, priuatus, orbus, orbatus, exutus, destitutus.

be-rooft van sinnen. Mente captus, demens, amens.

be-rooven. Spoliare, deprædari, priuare, expilare, orbare.

be-rooninghe Spoliatio, priuatio, compilatio, expilatio, direptio.

be-roouer. j. **roouer.** Spoliator.

Be-rouw. Pœnitentia, pœnitudo.

be-rouwē. Pœnitere, pœnitudine duci.

be-rouweniſſe. Pœnitentia.

be-rouwigh. Pœnitēs facti vel de facto

Be-ruchtighen/be-ruchtē. Diffamare, infamare.

be-rucht. Famosus.

Be-rueren. j. **beroeren.**

Be-ſabberen. Maculare, coinquinare.

Be-ſaeyen. Serere, conserere, obserere.

be-ſaeyt land. Seges, terra subacta & sata.

Be-ſaluen. Vngere, inungere.

Be-ſchaedighen/beſchaeden. Damnū dare, facere: damno afficere: nocere, officere.

Be-ſchaduwen. Obumbrare.

Be-ſchaemen. Confundere, pudefacere, pudorem incutere.

be-ſchaemt. Pudefactus, pudibundus.

be-ſchaemt aē-ſicht. Verecūdus vult°.

be-ſchaemt woꝛden. Pudefieri, pudore suffundi, verecundari, pudore affici, erubescere.

be-ſchaemthęyd. Pudor, verecundia.

be-ſchaemdelick. Pudēter, verecundè.

Be-ſchaffen. Conficere, perficere.

Be-ſchampen. j. **beſchimpen.** Subsannare.

Be-ſchantſen. Vallo munire, vallo cingere. vallo & fossa circundare, vallare, obuallare: munire genis.

be-ſchantſinghe. Vallus, vallum, munimentum.

Be-ſchatten. Taxare, adærare.

Be-ſcheed/be-ſchędt. Distinctio, discretio, discrimen, definitio. **Int beſcheed gaen.** Intercedere, concilio di gratia interuenire.

be-ſcheed. Decretum, conditio, ratio & Argumentum.

be-ſcheed. Responsio, responsum.

be-ſcheed/be-ſcheed-bꝛief. Libellus, pictacium.

be-ſcheed gheuen. Decernere, certum facere.

be-ſcheed hebben. Certum habere.

be-ſcheed doen. Æquum, iustumque præstare.

be-ſcheed doen in dꝛincken. Æquali haustu respondere: præscriptam & prohibitam poculi mensurā ebibere. *vulgò* æquum facere, rationē facere.

be-ſcheeden/beſchędt. Definire, præfinire, determinare, constituere, præstituere, decernere.

be-ſcheeden. Discernere, distinguere.

be-ſcheeden. *vetus.* Respondere.

be-ſcheeden. Condicere.

be-ſcheeden. Distinctus, discretus, definitus, constitutus, præstitutus: & Modestus, moderatus, temperatus.

be-ſcheedenhęyd. Discretio, discrimen.

be-ſcheedēhęyd. Modestia, moderatio, temperantia.

be-ſcheedelick. Distinctè, discretè, manifestè, liquidè, apertè, expresse, euidenter.

Be-ſchelden. j. **be-kyuen.**

Be-ſchemen/ be-ſchemeren. Obumbrare, adumbrare: & Perstringere oculos.

Be-ſchencken. Donare, munerare.

Be-ſchęren. *ger. sax. sicamb.* Præfinire, præstituere, destinare, ordinare, disponere, proponere: & Concedere.

be-ſcheringe/be-ſchęre. Ordinatio, dispositio: & Fatum, fatalis necessitas.

Be-ſchermen. Defendere, tueri, tutari, patrocinari, adesse alicui, protegere. *ital. schermire.*

be-ſchermer. Defensor, protector, patronus.

be-ſcherminghe. Defensio, protectio, tuitio, clientela.

be-ſchermſel. Defensio, munimē, munimen-

nimentum, munitio, tutamen, tutamentum, præsidium.

Be-schicht. Dispositio: & Gubernatio, regimen.

be-schicken. Disponere, destinare, curare, procurare, administrare, præstare, cõstituere, gubernare, regere, moderari.

be-schicken wt-rechten. Expedire, exequi, obire, curare, cõficere, transigere.

be-schicker. Curator.

Be-schieten. Iaculis impetere.

be-schieten met een stad. Tormentis concutere oppidum, muros contundere machinis bellicis, quatere mœnia tormẽtis æneis, verberare bõbardis.

be-schieten met wagē-schot. j. beseté.

Be-schijnen. Affulgere.

Be-schijten/be-klachen. Commerdare, permerdare, cõsorire, stercore liquido fœdare, siue inquinare.

be-schijten/be-drieghen. Decipere, defraudare.

Be-schimmelen. Mucere, mucescere.

be-schimmelt. Mucidus.

Be-schimpen. Subsannare, carpere, irridere, conuitiari, insultare.

be-schimper. Subsannator, irrisor, conuitiator.

Be schoubben/be schoppen. *fland.* j. bespotten. Irridere.

Be schoft. Compositus, decens.

Be schot. Interstitium, intercapedo.

be-schot. Contignatio intermedia, coænio, contabulatio.

be-schot. Paries mediãnus.

be schot/ghe-schot. Prouentus, incrementũ, accrementum, accretio, augmentũ, momentũ, põdus. *ger. beschuß.*

be-schot. j. schot. Pollen.

Be-schouwen. Contemplari, intueri, lustrare, speculari.

be-schouweniſſe. Visio, contemplatio, inuitus.

be-schouwinghe. Visio, contemplatio, speculatio.

Be-schrepen. j. be-weenen.

Be-schrijden. Passu attingere.

be-schrijden een paerd. Conscendere equum.

Be-schrijuen. Describere, conscribere, perscribere: & Annotare.

be-schrijuen. Libello citare, scripto in iudicium vocare.

be-schrijuen te houe. Citare in curiam.

be-schrijf-brief. Libellus, scriptũ quo quis in ius vocatur.

be-schrijuinghe. Descriptio.

Be-schroden. Amputare, resecare, circumcidere.

Be-schudden. j. beschutten. Protegere, defendere.

Be-schupmen. Spuma adspergere.

be-schupm. Spuma adspersus.

Be-schuldighen. Accusare, incusare, culpare, reum agere, reum postulare, insimulare, arcessere.

be-schuldigh. Accusatorius.

be-schuldighlick. Accusatoriè.

Be-schut. j. be-schermsel.

be-schut der schepē. Nauiũ tuta statio.

be-schutten. j. be-schermen.

be-schutsel. j. be-schermsel.

Be-seeuerē. Saliuare, saliua madefacere

Be-seeuwen. Madefieri a qua marina.

be-seeuwt goed. Merces salo infectæ, siue madefactæ.

Be-seffen. *fland.* Comprehendere, percipere.

Be-seghelen. Consignare, obsignare sigillo, signare signo.

Be-sepcken. j. be-pissen.

Be-seplde schepen. Naues veliferæ, veliuolæ.

be-seplen. Nauigare naue velifera, nauigare æquor velo.

be-seplich. Nauigabilis velo, siue naue veliuola.

Be-senghen. Adurere, suburere.

Be-seten. Possessus, occupatus: & Obsessus.

be-seten menſch. Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furiosus, arreptitius, abreptitiº, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, spiritu correptº: pythonicus, spiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionẽ diaboli in se patitur, laruatº, ceritus. *vulgò* Obsessus à dæmone, dæmoniacus.

Be-set. Compositus, appositus: & Decens, aptus: & Consertus, intextus, intercinctus.

be-set. *vetus.* Hypotheca.

be-set/be-setsel. Detentio, sequestratio, eiectio.

be-set van goede. Detentio bonorum per prætorem, sequestratio, retentio.

Be-ſette goeden. Bona ſequeſtrata & retenta.

be-ſethepd. Decentia, condecentia.

be-ſettelick. Compoſitè, decenter, condecenter, aptè.

be-ſetten. Componere.

be-ſetten. Conſtituere, inſtituere.

be-ſetten j. be-planten. Conſerere.

be-ſetten ende beſlaen den pand. Percludere pignus : bona auctoritate iudicis poſſidere ſiue detinere, euincere, conuincere.

be-ſetten den pand / doen beleyden eñ wt-winnẽ. Pignora perſequi, & eorum addictionem poſtulare.

be-ſetten tot een teſtament. Legare.

be-ſetten met kalck/leem. Cruſtare, incruſtare, exornare tectoriis, tectoriũ inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.

be-ſetten met berd. Contabulare, coaſſare : & Opere inteſtino munire parietem, murum.

be-ſetten/plauepen. Sternere locũ ſaxis, aream conſternere ſilicibus, pauimentare.

be-ſetten rond-om. Circumdare.

be-ſetten met coſtelick gheſteente. Cõſerere, intexere gemmis.

be-ſetten met krieghſ-volck. Munire præſidio militum, firmare præſidiis, fulcire, communire, ſepire præſidiis.

be-ſetten de weghen. Itinera obſidere, occupare.

be-ſetſel. Conſtitutio.

be-ſetſel van mueren ende wanden. Cruſta, incruſtatio, tectoriũ, albariũ.

be-ſetſel. Detentio, ſequeſtratio.

be-ſetter. Cruſtarius, tector, dealbator.

be-ſetter. Teſtator legati.

be-ſettinghe van kriechſ-volck. Præſidium præſidia: milites qui tutelæ & defenſioni locorum imponuntur. *vulgò* garniſonium.

be-ſettinghe. Legatum.

Be-ſeuen j. be-ſeffen.

Be-ſeuluwen. *ſland.* **j. be-kladden.**

Be-ſeuren. Fallere, decipere.

Be-ſibbe. j. ghe-ſibbe. Cognatio.

Be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

Be-ſieckt. Affectus morbo, contaminat⁹ morbo, morbidus: & Comitialis

Be-ſien. Intueri, inſpicere. videre. **Be-ſien ſy ſelven.** Contẽplari ſe: & Circumſpicere ſe magnificè, gloriari & ſeipſum admirari.

Be-ſigh. j. beſigh. (ſum.

Be-ſyden/beſydens. A latere: & ſecor-

be-ſyden ſetten. Seponere.

be-ſyden gaen. Secedere.

Be-ſilueren. Obducere argento, cælare argento.

Be-ſinnen. Meditari, animaduertere.

Be-ſit. Poſſeſſio. **Oudt beſit.** Vſucapio.

be-ſit/be-ſitte. *vet. holl.* Obſidio.

be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.

be-ſitten een ſtade. *vet. holl.* Obſidere ciuitatem.

be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.

be-ſittinghe. Poſſeſſio.

Be-ſlabben. Lambẽdo inquinare, cibo liquido commaculare.

Be-ſlach. Occupatio, negotium.

be-ſlach. Detentio, retentio.

be-ſlach met vochtichepd. Maceratio.

be-ſlach. Intritum, arenatum.

be-ſlach/vulſel. Fartura fartum, intritũ

be-ſlach. Fibula.

be-ſlach van den boeck. Vmbilicus, lamella libro extrinſecus exhibita.

be-ſlach van den riem. Bulla.

be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo abſis munitur.

be-ſlach maecker. Fibularius.

Be-ſlaen. Circumcludere.

be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.

be-ſlaen. Retinere, retentare, manus iniicere. *vulgò* arreſtare.

be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere iure, ne pateant amotioni, vſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.

be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: tẽperare, miſcere conuenienter.

be-ſlaen het kalck. Calcem harenato linere, interere.

be-ſlaen met naeghelen. Figere ſiue affigere clauis.

be-ſlaen het peerd. Equum calceare, calceum ferreum equi vngulę inducere, induere ſoleam equo.

be-ſlaẽ met yſer. Cludere ferro. **beſlaeghen met yſer.** Ferratus.

beſlaẽ met goud. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. **be-**

ſlae-

Slaeghen met goud. Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.

Be-ſlaen met ſiluer. Argento tegere, cludere, claudere. **Be-ſlaegen met ſiluer.** Argentatus, argento tectus.

Be-ſlaepen. Concumbere, cõdormire.

Be-ſlaepen eens anders wijf. Temerare alterius cubile.

Be-ſlagh. j. **beſlach.**

Be-ſlichten. Explanare, æquare.

Be-ſlichten. Conficere, componere negotium, compponere lites, dirimere controuerſiam.

Beſlijckē. Lutare, luto linere, luto maculare, inquinare, inficere.

Be-ſliſſen. j. **be-ſlichten.**

Be-ſlommerē. Occupare reb⁹ friuolis.

Be-ſloten. Cõcluſus, occluſus, clauſus.

Be-ſloten brief. Diploma: principum literæ.

Be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita, muris ſiue mœnibus cincta.

Be-ſloten dagen. *vet. ſax. ſicamb.* j. **ghebonden daghen.** Dies nefaſti.

Be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolemnitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum vſque in octauam Paſchatis incluſiuè: à prima quoque Dominica Aduentus vſque in diem Epiphaniæ.*

Be-ſlupt. Concluſio, clauſula.

Be-ſlupt des raeds. Sęnatuſconſultum, ſtatutum, placitum, decretum. *vulgò* arrestum.

Be-ſlupt-rede. Epilog⁹, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

Be-ſlupten. Cõcludere, claudere: intercludere, includere, ſecludere, diſcludere.

Be-ſluyten/vaſtelijck vooz-nemē. Cõſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.

Be-ſluytſel. Clauſura, concluſio.

Be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, obducere.

Be-ſmet. Commaculatus, maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.

Be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, cõquinare, polluere.

Be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.

Be-ſmettelicke ſieckte. j. **haelende.** Morbus contagioſus.

Be-ſmetſel. Contaminatio, maculæ.

Be-ſmeuren. j. **beſmeeren.**

Be-ſmockelen. *ſland.* Maculare, inquinare.

Be-ſmupſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.

Be-ſnarren. Reprehendere, obiurgare.

Be-ſnauwen/be-ſnabben. Latrare in aliquem, allatrare alicui.

Be-ſneden. Circumciſus, præciſus.

Be-ſneden als een Jode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.

Be-ſneden. Contractus, attenuatus,

Be-ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.

Be-ſnedenlick. Præciſè.

Be-ſnijden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare: & Minuere, diminuere: & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.

Be-ſnijdinghe/beſnijdeniſſe. Circumciſio.

Be-ſnijdſel. Segmen, reſegmen: & Præputium.

Be-ſnoeyen. Concidere, præſecare.

Be-ſnoeyer. Ferramentũ conciſorium, quo vngulæ iumentorũ concidũtur.

Be-ſnot. Mucoſus.

Be-ſnotten. Muco maculare, muco vngere.

Be-ſnuffelen. Sagaci naſo perſcrutari: indagare canum more.

Be-ſoeck. Viſitatio: & Tẽtamẽ, examẽ.

Be-ſoecken/bezoem ſoeckē. Viſere, inuiſere, viſitare.

Be-ſoecken dick-wils. Frequentare.

Be-ſoecken/ber-ſoecken. Experiri, tentare, examinare: & Exercere.

Be-ſoeren. j. **be-ſueren.** Acerba pati.

Be-ſoetelen. Inquinare, coinquinare, fœdare fuligine, contaminare, conſpurcare, maculare, polluere.

Be-ſoetelt. Inquinat⁹, ſordid⁹, ſqualidus.

Be-ſoeuen. j. **beſorghen.**

Be-ſolden. Soluere ſtipendium.

Be-ſoldinghe/ſoud. Stipendiũ, æs militare.

Be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.

Be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.

Be-ſolffert. Sulphuratus.

Be-ſoluwen. *ſland.* Maculare. *gall. ſouiller*

be-ſolffert. Sulphuratus.
Be-ſomeren.j.ber-ſomeren.
Be-ſonder/be-ſunder. Singularis,peculiaris,exquiſit⁹,proprius, priuat⁹.
be-ſonder/be-ſonderlick. Singulatim, ſigillatim,ſingillatim,ſeorſum,peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter,ſeparatim,priuatim,priuatè. *ger. beſunder: ang.aſonder.*
be-ſonderen. Diſtinguere,ſeparare,ſeligere.
Be-ſondighen. Peccato inquinare.
Be-ſorghen. Vereri, timere.
be-ſorghen. Procurare,accurare,curare,proſpicere:& Satagere.
be-ſorgher. Curator.
be-ſorght. Sollicitus,cura affectus,metu affectus.
be-ſorght zijn. Angi,laborare,ſolicitũ eſſe.
be-ſorghtheyd. Solicitudo.
be ſorghſaem. Sollicitus.
Be-ſoudinghe.j.be-ſoldinghe.
Be-ſpaeren. Comparcere.
Be-ſparſen. *ſtand.* Aſpergere.
Be-ſpeuren.j.be-ſpozen.
Be-ſpieden/be-ſpien ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſeruare, inſidiari,inſidere.
be-ſpieder/ſpie. Explorator,ſpeculator, cataſcopus.
be-ſpie-ſchip. Nauis epiſcopia,nauis exploratoria,cataſcopium.
be-ſpie-toꝛn. Specula.
Be-ſpijen.j.beſpouwen.
Be ſpozen/beſpeuren. Indagare,inueſtigare,perueſtigare.
be-ſpozer. Indagator,inueſtigator.
Be-ſpotten.j.ſpotten. Sublannare,naſo ſuſpendere adunco.
be-ſpotter.j.ſpotter.
be-ſpottinghe.j.ſpot.
Be-ſpouwen. Conſpuere,ſputo defœdare:& Conuomere.
Be-ſpꝛaepen/be-ſpꝛepen. Cõſternere.
Be-ſpꝛeck/be-ſpꝛeck. Conditio,conditio,conditum, pactio,pactum.
be-ſpꝛeck. *vetus.ſtand.* Legatũ,donatio teſtamento relicta.
be-ſpꝛeck. *holl.* Conſultatio,deliberatio.
be-ſpꝛeken Condicere,prædicere conditionem,paciſci,præfinire,prꝛfigere conditionem.
be-ſpꝛeken. *vetus.ſtand.* Legare, decernere & teſtamento relinquere.
be-ſpꝛeken. *vet.holl.*j. **beraeden.** Conſulere,conſultare,deliberare.
Be-ſpꝛenckden.j.be-ſpꝛenghen.
Be-ſpꝛenghen. Aſpergere,conſpergere, inſpergere,reſpergere.
Be-ſpꝛingen. Aſſilire,inſultare,adoriri, inuadere,impetere : & Salire,inire feminam,aſſilire.
Be ſpꝛoepen. Aſpergere.
Be-ſpupten. Aſpergere.
Be-ſpupten. Siphone conſpuere.
be-ſpupt-krupcke. Harpagium,clepſydra:vas foraminoſum,quo hortorum herbæ & puluilli irrigantur.
Be-ſtaen. Conſtare,conſiſtere,ſubſiſtere,manere, perſiſtere.
be-ſtaen. Incipere,inceptare,attentare, experiri,conari,audere,aggredi,inſtituere, inire,ſubire.
be-ſtaen/aen-gaẽ. Attinere,attingere.
be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſiue cognatũ eſſe, cõnecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: iungi ſanguine,teneri cognatione.
be-ſtaen. Affectus. **be-ſtaen vã ſieckte.** Affectus morbo.
be-ſtaen/be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus,fanaticus.
be-ſtaende. Cognatus,agnatus,neceſſarius,affinis.
Be-ſtand/be-ſtandighept. Firmitas, immutabilitas.
be-ſtand. Induciæ,pax ſequeſtra,ceſſatio pugnæ,pactitia,belli feriæ.
be-ſtandigh. Stabilis, firmus,durabilis conſtans.
be-ſtandighept. Conſtantia.
Be-ſteck. Septum,ſepimentum.
be-ſteck. Cœptum, incœptum,molimen,machinatio,dolus.
be-ſteck/be-wꝛp. Delineatio ſiue adũbratio operis conficiendi.
be-ſteckẽ. Figere clauis ligneis:& Sepire.
Be-ſteden. Locare,elocare,collocare, ablocare,oblocare,impendere.
be-ſteden ter aerden. *vetus.ſtand.* Sepelire,inhumare.
be-ſteden/wt-gheuen. Inſumere,erogare,impendere,expẽdere,collocare.
be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendũ, mercedem

dē alicui cōſtituere pro opere faciēdo.

Be-ſteden te houwelijck. Locare, vel elocare in matrimoniū, nuptum dare, nuptui dare, nuptui collocare, maritare, iungere coniugio.

be-ſteeſter. Commendatrix ancillarū.

Be-ſteken. Configere, aſſigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-ſteken met bloeme. Ornare floribꝰ.

Be-ſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi cōficere.

be-ſtellen. *verus.* Conducere.

be-ſtellen. *fland.* Curare equum, alere, paſcere.

be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio: & Redemptio: & Expeditio, apparatꝰ bellicus.

Be-ſtemmen/be-ſpꝛeken. Condicere, prædicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.

Be-ſterven. Mori, emori.

Be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-ſtieren. Regere, dirigere: moderari, & Domare: & Fallere.

Be-ſtieven. j. **ber-roeſten.** Squalere.

Be-ſtoken. *fland* j. **be-ſtoꝛmen.**

Be-ſtolpen. *holl.* j. **be-decken.**

Be-ſtompen. Fallere incautum, imponere incauto.

Be-ſtoote. Impetere, inuadere, aggredi, incurſare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

Be-ſtoppen. Obthurare: & Fallere.

Be-ſtoꝛmen. Oppugnare, impugnare, impetere.

be-ſtoꝛminghe. j. **ſtoꝛm.**

Be-ſtoꝛten. j. **be-ghieten.** Perfundere.

Be-ſtouen. Puluereus, puluerulentus, reſperſus puluere, puluere ſordidatꝰ, obductus ſitu puluereo, afflatus puluere.

be-ſtouen. j. **be-waept.** Afflatus ſpiritu, fanaticus.

Be-ſtraelen. Affulgere radiis.

Be-ſtranghen. j. **benauwen.**

Be-ſtrecken. Extendere: & Erogare.

Be-ſtricken. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

Be-ſtrijckē. Illinere, oblinere, inūgere.

be-ſtrijcken. j. **wt-ſtrijcken.** Fucum facere alicui, os alicui ſublinere, circūſcribere.

Be-ſtrijden. Oppugnare, debellare, impugnare.

be-ſtrijden. *vet. fland.* Obiurgare.

Be-ſtringhen. Vinculis coercere.

Be-ſtropen. Conſpergere, conſternere, inſternere.

Be-ſtueren. j. **be-ſtieren.**

Be-ſtuyuen. Reſpergere ſiue aſpergere puluere, ſordidare puluere, obducere ſitu puluereo, afflare puluere.

Be-ſuecken. j. **be-ſoecken.**

Be-ſueren. Acerba, pati, dura perpeti, perferre: acerbos labores ſiue dolores exanclare: elaborare.

be-ſueren de doot. Acerbam pati mortem, duram ſubire mortem, perferre mortem.

Be-ſunder. j. **beſonder.**

Be-ſwaercken. j. **be-ſwercken.**

Be-ſwaeren. j. **belaeden.**

Be-ſweeten. Sudando uiti, ſudare multo labore.

be-ſweet. Sudabundus.

Be-ſweiken. Langueſcens, viribus deſtitutus.

Be-ſwelten. *fland.* Deficere, langueſcere animo, linqui animo.

Be-ſwercken / be-ſwaꝛtken. *ſax. friſ. ſlcamb.* Caligare, nubilum fieri.

Be-ſwerē. Iurare, iuramēto cōfirmare.

be-ſweren. Adiurare, coniurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-ſweren. j. **be-eeden.** Iurare in leges alterius.

be-ſweringhe. Adiuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorciſmus.

be-ſwerer. Adiurator, exorciſta, exorcitator, incantator.

Be-ſwijcken. Fatiſcere, peſſum ire: & Deficere, deſerere, linquere.

be-ſwijcken. j. **be-ſwijmen.**

be-ſwijmē. Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquiū pati.

be-ſwijminghe / be-ſwijmtheyd. j. **onmacht.** Deliquium animi.

Be-ſwijmt. Lypopſychus, lypothymicus, intermortuus.

Be-ſwoꝛcken. j. **be-ſwercken.**

Be-taelen. Soluere, perſoluere, reſoluere, exoluere, ſatisfacere, luere, pendere, penſirare, dependere.

Be-taelen ten vollen. Satisfacere in aſſem, in ſolidum.

Be-taelinghe. Solutio, numeratio, pēſio.

Be-taemen. Decere, condecere. **Het betaemt.** Decet, cōdecet, conuenit, par eſt, æquum eſt.

Be-taemelick. Decens, conueniens.

Be-taemelickheyd. Decentia, conuenientia.

Be-taemelicken. Decenter, conueniēter.

Be-taeteren. *ſland.* Fœdare, maculare, inquinare.

Be-taſten. Scrutari tactu.

Be-teeckenen. Significare, indicare, notare.

Be-teeckeniſſe. Significatio.

Be-teghenen. Obuiare, occurrere, aduerſum ire, adire contra, fieri obuiā. offendere, incidere in euntem, contra ire.

Be-teghenen. *germ. ſax. ſicamb.* Accidere, euenire.

Be-teghenheyd. Occurſus, offenſio.

Be-terden. j. **be-treden.**

Be-tichten. Accuſare, agere contra aliquem.

Be-tichtinghe. Accuſatio, actio contra aliquem.

Be-tichter. Accuſator.

Be-tijen. Pergere, tendere vlterius.

Be-tijen. *vetus.* Agere, iure agere.

Be-tijghen. Accuſare, imputare.

Be-timmeren. Inædificare, inſtruere ædificio. **Be-timmeren yemandts licht.** Officere luminibus alicuius, obſtruere luminibus, propiore aut altiore ſtructura alicuius lumē tollere, & luci officere.

Be-tochte goedē. Bona vſufructuaria.

Be-toogh. *ſland.* j. **be-toon.**

Be-tooghen. *ſland.* j. **betoonen.**

Be-toomen. Refrenare.

Be-toon. j. **be-wijs.**

Be-toonen. j. **be-wijſen.**

Be-tooueren. Incantare, excantare, faſcinare, effaſcinare.

Be-tooueringhe. j. **toouerije.**

Be-toteren/be-totelen. Commouere, turbare animo, difficultate afficere, incutere metum.

Be-trachten. Meditari, excogitare, perpendere, deliberare, ſubtiliter: excogitare.

Be-traenen. Lachrymis rigare.

Be-trapen/be-trappen. Siſtere curſum aufugientis: & Deprehendere aliquē in delicto, interuenire, ex inſidiis ſuperuenire, opprimere in actu. *gall. attrapper.*

Be-treck. Attractio, pertractio.

Be-treck. j. **be-woꝛp.** Delineatio.

Be-treck van vonniſſe. *ſland.* Appellatio, prouocatio.

Be-trecken. Attrahere, pertrahere, allicere, ducere, inducere.

Be-trecken. j. **be-woꝛpen.** Delineare, ruditer depingere.

Be-trecken in recht. In ius vocare, prouocare.

Be-trecken het ghewijſde. *ſland.* Appellare, prouocare.

Be-treckelick in recht. Qui in ius vocari poteſt.

Be-treden/be-terdē. Cōculcare, terere pedibus. **Be-treden weech.** Via trita.

Be-trepelen / be-trippelen. Tripudio conculcare, tripudiando calcare.

Be-trompen. j. **trompen.** Fallere.

Be-trouwen. Fidere, confidere, fidem habere, credere: & Committere, cōmittere fidei, mandare, commendare fidei.

Be-trouwt ghelt. Pecunia depoſita, ad cuſtodiendum tradita.

Be-trouwinghe. Fiducia, confidentia.

Be-tuyghen. j. **ghetuyghen.** Teſtari, teſtificari.

Be-tuyginghe. Teſtatio, teſtificatio.

Be-tuynen. Sepire, conſepire, præſepire, circumſepire.

Be-twijfelt. Dubius, dubitans.

Be-vaen/be-vanghen. Capere.

Be-vaen/be-vanghen. Captus.

Be-vaeren. j. **bervaeren.** Expertus.

Be-vallen. Accidere.

Be-vallen. Euenire caſu vel ſorte: & Obuenire ſorte, accidere ſorte, obtingere ſortito.

Be-vallē. Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obuenire: cadere,

apud

apud Eccleſiaſt. *Hierem.* 42,2. *Cadat oratio noſtra in conſpectu tuo, id eſt,* placeat, accepta ſit.

be-ballick/ Venuſtus,lepidus,feſtiuus, gratioſus, gratus.

be ballicken. Venuſtè,lepidè,feſtiuè.

be-ballicheyd. Venuſtas,lepor,feſtiuitas,gratia.

Be-bangh.j.bijbang. Confunium.

be-bangh/be-banck. Conſeptum:locus clauſus ſiue munitus,ambitus.

be-banghen. Capere,comprehendere, implicare,irretire,corripere,occupare.

bebangen. Captus,implicitus,irretitus.

be-bangé met ſlaep. Correptus ſomno.

Be-bechten.j.be-ſtrijden.

Be-beden. Hoſtili animo nocere.

Be-bel. Mandatum, commendatum, commiſſum,delegatio,mun⁹: & Imperium, præceptum,iuſſum.

be-bel-hebber. Diſceptator,recuperator, delegatus.

be bel-man. Mandator,imperator.

be-belen. Mandare, commendare,demandare,committere,munus iniungere,prouinciam tradere,negotium legare, dare: curationem deferre,in tutelam tradere, mandare ſiue committere alicuius fidei.

be-belen. Imperare,indicere,iubere.

Be-beſten/be-beſtighen. Confirmare, corroborare,firmare,fortificare,munire,cõmunire: & Mœnire,cingere mœnibus,muris,vallo,foſſa:& Sepire præſidiis, mœnibus: & Sancire, ſtabilire,ratum facere, inuiolabiliter & ſanctè conſtituere: & Affirmare, aſſerere, aſſeuerare.

Be-beut-monden. Tueri pupillum, agere tutorem.

Be-beut-waerden.j.be-ſpreken. Condicere,ꝑſcribere:& Paciſci,depaciſci.

Be-binden. Comperire, reperire, deprehendere,ſentire, præſentire, perſpicere,experiri re ipſa.

Be-blecken.j.be-ſmetten.

Be-blijten/be-blij.ighen. Diligentiam adhibere.

Be bloten melck. *zeland.*j.**ghe-bloten.**

Be-bochtighen. Humectare,rigare.

Be-boelen.j.gheboelen. Sentire.

Be-boghden. Tutorem pupillo conſtituere:& Tutari pupillum.

be-boghdinghe. Tutela.

Be-boickt, Populis frequens, populi multitudine munitus, copioſus populi frequentia.

Be-bolen. Cõmendatus:& Præceptus, iuſſus. **ſ'Hy is bebolen te gaen.** Iuſſus ſum ire.

Be-bonden. Compertus,inuentus.

be-bonden dieuerije. Conceptum furtum,cùm apud aliquem teſtib⁹ præſentibus furtiua res quæſita & inuenta eſt.

Be-bracht en. Vecturam imponere.

be-bracht en een ſchip. Nauicularium facere.

Be-braeghen. Interrogare:& Conſultare,deliberare.

Be-bredighen/be-breden. Pacare,pacificare,placare,complacare.

Be-breeſen. Vereri,timere.

be-breeſt. Anxius, perterritus timore, trepidus,pauidus,timens.

be-breeſt maecken. Incutere metum.

Be-brienden.j. ber-maeghſchappen.

Be-briesen/ber-briesen. Gelaſcere, gelari,cõgelaſcere, durari glacie, glacie conſtringi, aſtringi,glaciari, frigore denſari: congelare, congelari.

Be-brijen. Munire,tutum reddere.

Be-brijen. Dare immunitatem, dare vacationẽ: & Aſſerere,liberare,vindicare in libertatem.

be-brijinghe. Manumiſſio,vindicta.

Be-broeden. Animaduertere,conſiderare, perpendere, ſapienter ſecũ putare.

be-broedſaem. Conſideratus homo.

Be-broſen. Gelatus,congelatus.

Be-brucht. Grauidus,fœtus.

be-bruchte brouwe. Mulier fœta,grauida,prægnans,vterum ferens,vtero grauis.

be-bruchtijn. Vterum ferre.

be-bruicht worden. Concipere vtero.

be-bruchten. Implere vterum,grauidã ſiue prægnantem reddere.

Be-wachſen. Incerare.

Be-waepen. Afflare,inſpirare.

be-waept. Afflatus aura,vento.

be-waept/be-ſtouen. Afflatus ſpiritu, fanaticus,infatuatus.

Be-waen. *vetus. ſland.* Suſpicio.

be-waenen. *vetus.* Suſpicari,putare.

be-waent. Putatus, existimatus, credit'.
be-waent vader. Pater creditus. *vulgò* putatiuus.
Be-waeren. Custodire, seruare, reseruare, conseruare, asseruare, tueri: & Condere, reponere: & Munire: & Probare, approbare. **Te be-waeren geuen.** Deponere, fidei alicuius committere, dare seruandum, cōcredere.
be-waerder. Custos, seruator.
be-waerder hand. Manus sequestra, sequester. **In bewaerder hand stellen.** Sequestrare, sequestro deponere, apud sequestrum deponere.
be-waeringhe. Custodia, seruatio, conseruatio: & Munimen, munimentū.
be-waerniſſe. Custodia.
Be-waerighen. Ratum facere: & Probare: & Approbare.
Be-waeteren. Munire aquis: & Adaquare, humectare, irrigare.
Be-wallen. Cingere aut munire vallo.
Be-wandelen. Perambulare.
be-wandelt. Tritus itinere.
be-wandelde weghen. Viæ tritæ, itinera trita.
be-wandelt man. Expertus multis itineribus: qui mores hominum multorum vidit & vrbes.
Be-weenen/be-ſchreyen. Deflere, deplorare, complorare, lugere, plorādo lamentari, fletu prosequi.
be-weeninghe. Deploratio, complorat⁹, comploratio.
Be-weghen. In viam dirigere.
be-weghen. Mouere, commouere, permouere, ciere, conciere, concitare.
be-weghelick. Mobilis.
be-weldighen. Vi superare.
be-weren. Defendere: & Probare, approbare: & Asserere.
Be-werp / be-werpen. j. be-wozp / bewozpen.
Be-werren. Acquirere.
Be-wettighen. Lege affirmare, lege probare: & Cognitionem rei ad iudicem deferre.
Be-wichtighen. Ponderare, perpēdere.
Be-wieren. j. be-kijcken.
Be-wijs. Demonstratio, constitutio, argumentum, documentū: & Ratio.
be-wijſen. Demonstrare, probare, arguere.
be-wijſen. Præstare. præbere, perhibere, exhibere, constituere, assignare, attribuere.
be-wijſen met redenen. Probare rationibus, demonstrare argumentis.
be-wijſen met ghetupghen. Testarum relinquere, testimoniis comprobare, testari, testificari.
Be-willighen. j. berwilligen.
Be-wind. Inuolucrum.
be-wind. Administratio, curatio, prouincia, officium.
be-wind hebben. Administrare, curare.
be-wind-hebber. Administrator curator.
be-winden. Inuoluere, conuoluere, obuoluere, implicare, circumplicare, intricare.
be-winden. j. be-dienen. Administrare, tractare.
Be-wimpelen. Velare, palliare, tegere, celare, implicare, inuoluere: & Tegere, simulare.
Be-winteren. Hibernare, hiemare.
Be-wiſt. *friſ.* Certus.
be-wiſten. *holl. friſ. j. berſekeren.*
Be-witten. Dealbare.
Be-wolckt. Nubilus.
Be-wompelen. *ſland. j. bewimpelen.*
Be-woonen. Habitare, inhabitare, colere domum, ædes: incolere vel tenere locum.
be-woonde ſteden. Vrbes habitatæ.
be-woonlick. Habitabilis.
Be-wozp/be-werp. Lineamentum, linearis pictura, monogrammus.
be-wozp/be-werp. Summarium, breuiarium.
be-wozp/be-wozp-boeck. Protocolū: breuiter & succinctè notata à tabellione, vt deinde extendi & absolui possint: protocolorum liber.
be-wozp der ſchilderijen. Adumbratio: pictura rudibus lineamētis cōstans: graphis, ichnographia, delineatio futuræ picturæ.
be-wozp van een hups. j. platte forme.
be-wozpen/be-werpen in't kozt. Summatim comprehendere.
be-wozpen. Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodāmodo informe & impolitū dare.
be-wozpen in ſchrifte. Breuiter & succinctè

cinctè notare, *vt deinde extendatur & abſoluatur.*

be-woꝛpè met de kole oft anders. Delineare, lineamentum ducere, deſignare, primas lineas ducere, deformare, adumbrare.

be-woꝛp-boeck. j. **be-woꝛp.** Protocolorum liber.

be-woꝛpſel. j. **be-woꝛp.** Lineamẽtum, adumbratio.

B E *extra compoſitionem.*

Beck. Roſtrum *vulgò* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum *vocat* roſtrum. *gall. becq: ital. becco: hiſp pico. beço hiſp.* labium *ſignificat. ang. beake.*

becken/picken. Roſtro ictum facere.

beckſken. Roſtellum.

Becken. Peluis. *vulgò* bacinum. *ger. becken: gal. baſſin: ital. bacino: hiſp. bacin: ang. baſyn.*

Beckenel/helm. Galea, caſſis.

Beckenel/hooft-ſchotel. Calua, caluaria, cranium.

beckenel hupd. Pericranium, cutis capillum gignens.

beckenel-nard. Commiſſura ſiue ſutura cranij, *vtpote* Coronalis, lambdoides, & ſagittalis, ſiue veruculata.

beckenel-marcker. Buccularius.

Bedde. Lectus, torus, lectus cubicularis, ſtratum, cubile. *ger. bedt: ang. bedde.*

bedde. Torus coniugalis, matrimoniũ. **Met hollen bedde.** Conſtante matrimonio.

bedde. Puluinus, puluini torus, torus, arcola, eminentior in hortis terra in qua ſemina depanguntur: & Porca, terra inter ſulcos duos elata.

bedde-ghelijck deplen. Æqualiter per ſtirpes cuiuſque tori diuidere.

bedde-ghenoot. Coniux, maritus, vxor: ſocius & ſocia lecti, ſiue tori: cõſors thalami.

bedde-kleed. Lodix, ſtragulũ, lecti operimentum, lecti faſcia.

bedde-laecké. *ſax holl. friſ. ſicamb.* j. **ſlaep-pe-laecken.** Toral.

bed-luys. j. **wand-luys.**

bedde-maecker. Culcitrarius.

bed-panne. Batillus cubicularius: ignitabulum: inſtrumentum æneum, in quod coniectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.

bed-plancke. Sponda.

bed-ſchraegghe. Fulcrũ, fulcimentũ lecti.

bed-ſijde. Sponda.

bed-ſponde. Sponda, fulcrum lecti.

bed-ſpreeder. *friſ. holl.* j. **bedde-laecken.** Toral.

bed-ſtroo. Stramenta lecti.

bed-ſtede. Sponda, fulcrum lecti.

bed-ſtoue. j. **bed-panne.**

bedde-vulſel. Tomentum, fartura lectorum ſiue culcitarum.

bedden. In lecto collocare & curare puerperam.

bedder. Clinicus: ita morbo affectus, vt ſurgere è lecto non poſſit.

beddericke. *vetus.* Maritus, conſors thalami.

Bede. Precatio, petitio, preces, rogatio, poſtulatio, poſtulatum.

bede/bede-ghelt. Oblatio, ſubſidia, orũ: indictio, collatio, collecta: exactio, cenſus, vectigal: & Exactiones principũ: rogationes ſiue petitiones *primo dictæ: nam ſubãt rogato, & conſentiente populo in proborum principum ſubſidium: nunc etiam acerbiſſimæ exactiones vetus nomen retinent: vrgent enim principum preces: Cogit rogando qui rogat potentior. Eſt orare Ducum ſpecies violendi iubendi, Et quaſi nudato ſupplicat eſſe potens.*

bede-ſetter. Cenſor.

bede-vaert. Peregrinatio religionis ergo. *q. d.* iter precationum gratia.

bedelen. Mendicare, emendicare, victũ precibus expoſcere, quæritare victũ, ſtipem cogere.

bedel-armoede. Mendicitas.

bedel-ſack. Mantica mendici: & Mendicitas, mendicabulum.

bedel-werck. Mendicabulum, mendicatio.

bedeler. Mendicus, mendicabulũ, rogator *apud Plautum.*

bedelerſſe. Mendicans mulier.

bedelrije. Mendicitas, mendicatio, mẽdicabulum.

Bedelle. Apparitor, viator: apparitor academiæ, rhabduchus academiæ, accenſus, miniſter ſcolæ: clauarius, *quòd clauam argenteam gerat, Ludouic. Viues. vulgò* bedellus, petellus. *ger. buttel: ſax. petel: gall. bedeau: ital. bedello: ang. bedle.*

Be-dillen. Regere ſiue adminiſtrare, actitare, factitare.
Bee/bee. Vox eſt ouium. *Varro.*
been/been Balare.
Beeld/beld. Imago, ſimulachrum, ſculptura, ſignum, icon, effigies, ſtatua.
beeldeken. Imaguncula.
beeld-ſnijder / beeld-houwer. Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.
beeld-ſteker. Sculptor.
beeld-ſtormer Iconomachus.
beeld-ſtormerije. Iconomachia.
beeld-wever. *ger. ſax. ſicamb.* Barbaricarius, phrigio, textor barbaricę veſtis.
beelden. Effingere: effigiem ſiue imaginem fingere, pingere, ſculpere, formare, cudere, imaginare, effigiare.
beeldinge. Imago, ſignum, imaginatio.
beeldenuſſe. Imago, ſimulachrū, imaginatio.
beeldener. Typus, figura, proplaſma, architypus, exemplar, exemplum.
Beemd. Pratum.
Been. Os, oſſis. **Beenken.** Oſſiculum.
been. Crus, tibia.
been-bergye. Tibialia, ocreę. arma quibus teguntur crura. *vulgò* beinberga. *in legibus Ripuariis Francorum.*
been-herd. Oſſeus.
been-hout. Liguſtrum.
been-houder. *j.* **bleeſch-houwer.**
been-huys der dooden. Oſſuaria, æ.
beer-loos. Exos, exoſſis.
been-pijpe. *j.* **pijp-been.**
been-ſchene. *vet.* Tibiale.
beenstuck. *vetus.* Tibiale.
beenē. Oſſeus. **beenē kam.** Oſſeus pectē.
beente. *j.* **ghebeente.**
Beenen. *ſland.* *j.* **ſchimpen.** Cauillari.
Beer/eber-ſwijn. Aper. *ger. eber: an. boare.*
Beer/beer-bercken. Verres, porcus nō caſtratus: *Becanus* **beer** à **baeren** *dicit, quòd plurimos fœtus gignat. germ. eber: an. boare: ſax. beber: gal. verrat: ital. verro: hiſp. berraco.* **Ten beere gaen.** Subare.
beer. Vinea: inſtrumentum bellicum.
beren-bleeſch. Caro aprugna.
beer-wortel. Libanotis, *officin.* fœniculus porcinus.
Beere/bezie. *ger. ſax. ſic.* *j.* **beſie.** Acinus, bacca. *ang. bery.*
Beeſte. Beſtia, animal ferū, animal brutum, brutum, pecus, belua. *gal. beſte: ital. beſtia: hiſp. beſtia: angl. beaſte.*
beeſt-hamper/ Beſtiarius.
beeſten-voeder. Pabulum.
beeſtelick. Brutus, beluinus.
beeſtachtigh/beeſtigh. Brut⁹, beluinus.
beeſtalie. *ſland.* Pecus. *gal. beſtiail.*
Beete. Beta. *ital. beta: ang. bete.*
beet-koole. *ſland.* Beta.
Beete. *ſland.* *j.* **recke.** Sedile auium, pertica gallinaria.
beeten *ſland. holl.* Deſcendere, ſidere, cōſidere, ſedere.
Beeten. *ger. ſax. ſicamb.* Inficere, officere.
beeten het leder. *j.* **betten.** Præparare coria, *vulgò* frunire, tannare. *ger. beitzen.*
beet-water. Nautea, aqua corariorum.
Beffe. *j.* **almutſe.** Amiculum pelliceū. *vulgò* beffa.
beffe. *holl.* *j.* **kraghe.** Collare.
beffe. Nugę, irriſio. *vulgò* beffa. *ital. beffa.*
beffe. Mulier garrula, nugatrix.
beffen. *vetus.* Gannire, latrare: *&* Nugari, nugas effutire: illudere. *ital. beffare: gal. bauer.*
Beghijne. *j.* **be-ghijne.**
Bepaerd. *j.* **bapaerd.** Badius.
Bepard. Frequentamentum tintinnabulorum.
bepaerden. Reſonare, modulari tintinnabulis, in numeros pulſare tintinnabula.
bepaerder. Nolæ curator, æramēti curator.
Bepde. Ambo, vterque.
bepde-gaders. Ambo, ſimul. *ger. albeid: angl. bothe.*
Bepden. Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, præſtolari. *vulgò* badare. *ital. badare.*
Bepe. *holl.* *j.* **bape.** Acinus.
Bepz. *j.* **bere.** Vrſus.
Bepſigh weder. Cœlum æſtuoſum.
Beptel/klief-beptel. Cuneus.
beptel/ſteck-beptel. Cælum.
beptel/kloſ-beptel. Vola.
beptel. Priſtis: nauigium oblongum & anguſtum.
Bepteler/bupteler. *holl.* Ludius, hiſtrio. *gal. baſteleur.*
Beke. Torrōs, riuus, amnis, πηγή. i. fons.
Beke-boō. *holl.* Cepæa, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.
Beker. Calix, cyathus, ſcaphiū, capis, ſcyphus.

ſcyphus, crater, poculum. *ital. bichiero.*

Beckerken. Caliculus, acetabulũ, cyath°.

Beckken / bulckē *ſicamb.* Mugire, boare.

Beld. j. beeld. Imago.

Bele-witte. *ſicamb.* Lamia, ſtryx.

Belghen. Indignari, ægrè ferre, grauiter accipere, ſtomachari, iraſci: offendi: & offendere.

belghen. j. balghen. Pugnare.

Belle / ſchelle. Nola, tintinnabulum. *vulgo* bella. *ang. bell.*

belle. j. bobbel. Bulla.

bellen ſchellen. Pulſare tintinnabulum, concutere nolam.

bellen penanden. *ſland.* j. ſtadt-kindt marcken.

bellen. *ger. ſax. friſ.* j. **baſſen.** Latrare.

bel-hamel. Veruex ſectarius, dux gregis, *& per metaph.* coryphæus. *gal. mouton à la ſonnette.*

belle-man. Præco feralis: qui funus præuia nola edicit.

belle-man. j. bel-hamel.

Belue. *vetus.* Belua.

Bemd / beemd. Pratum, ager ex quo fœnum percipitur.

Bm bin. Sum. **Ick ben.** Ego ſum. **Ghy bent oft bint.** *ſax. friſ. ſicambr.* pro quo *nos dicimus,* **Ghy zijt.** Tu es.

Bende. j. bande. Turma.

Bende. *ſland.* j. **wendel.** Faſcia.

bendel / wendel. Faſcia, faſciola, tænia.

Beneden. j. be-neden.

Benghel. Fuſtis, ſtipes, baculus, ſparus, ſparum.

benghel. Ruſticus: & Homo ſtupidus, truncus, caudex.

benghel-kruyd. Mercurialis.

benghelen. Cædere fuſtibus, *vulgò* fuſtigare.

Benne. Ciſta plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *gal. banne: angl. bynne.* Benna *teſte Feſto, lingua Gallica & Belgica,* vehiculum *ſiue* carrus *dicitur.*

benneken. Ciſtula plana, corbula plana, ſiſcella.

Berbele. j. barbele.

Berberen. j. barbelen.

Berch. j. bergh. Mons.

Berck / bercken-boom / berckeler. Betula, ſiue betulla. *ger. birck: ang. bryche.*

bercken. Betulaceus. **bercken roeden.** **Virgæ betulaceæ.**

bercken mep. Ramus betulaceus: & Culullus betulace°, ſiue faginus. Fabricata, fago pocula, quæ caua ſunt flauentibus illita ceris. *Ouid. Metam.* 8. Pocula fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis: Lenta quib° torno facili ſuperaddita vitis, Diffuſos hedera velùt pallente corymbos, *&c. Virgil. Eclog.* 3. *Solent autem ex fago fieri pocula, quæ nunc ex betula fiunt.*

berck-hoen. Erythrotaon, tetrao, tetrix, vrogallus. *vulgo* gallus betulæ.

Berck / bercke / barck / barcke / boyck. *ger. ſax. ſicamb.* Cortex. *ang. barcke.*

bercken / barcken. Arbores decorticare, delibrare, deſquamare: & Emuſcare ſiue purgare cortices.

Bercke / barcke. Nauigium actuarium. *vulgò* barca. *gal. barque: ital. & hiſp. barca: ang. barke.*

berck-hout / goyden van t'ſchip. Cinctus, ſubligaculum, zona nauis.

Berd. Aſſer, aſſis, tabula, planca. *ger. bred: ang. bourd.*

berd. j. ſpel-berd. Magis.

berdelen. Aſſerculus, aſſiculus, aſſula.

berderen. Coaſſare, contignare.

berderen aenſicht. Atticus aſpectus, os impudens: frons proterua, frons ſiue facies perfricta. *q. d.* facies lignea: quæ perſonis aut laruis ex ligno aut aſſere factis non habet opus. **Een berderen aenſicht hebben.** Sine perſona laſciuire; impudentiam ipſam loco laruæ aut perſonæ habere.

berderinghe. Aſſamenta, aſſeres, tabulæ ſectiles, coaſſatio, contignatio.

Bere / beyr / baer. Vrſus. *ger. baer: ang. bere.* **bercken.** Vrſulus.

Bere. Nauis genus.

Bere. Vinea: inſtrumentum bellicum.

beren-vleeſch. Caro vrſina.

berinne. Vrſa.

beren-klauw. Acanthus, herpacantha, topiaria. *officin.* branca vrſina, marmoraria.

bere-leggher. *ſland.* j. **beur-cooper.** Propola, dardanarius.

Beren / baeren / boren. *vetus.* Vti, in vſu habere. *hinc* **oyberen / oybaren / oyboren / ontberen / &c.**

beren. j. **baeren / ghe-beren.** Geſtire: & Barritum edere.

Beren. *flan.* j. **knedē.** Depſere, ſubigere.
Berf/berue. *ſax. ſicamb.* j. **berie.**
Bergh/bargh. Maialis, porcus exſect⁹ ſiue caſtratus. *ger. bargh: ang. baroune.*
Bergh. Mons, **berghſken.** Monticulus, collis.
bergh. *holl. ſicam.* Promptuarium, pabulatorium, fœnile, horreum.
bergh. *vetus.* Portus: & Statio nauium.
bergh-blauw. Cæruleus, cyane⁹ color.
bergh-dellinghe. Conuallis.
bergh-ganck. Arrugia, cuniculus ſubterraneus ex quo aurum effoditur.
bergh-gheel. Ochra, ſil.
bergh-ghepte. Ibex.
bergh-groen. Chryſocolla, auri gluten, terra viridis, viror mōtan⁹ ſeu ſaxoſus
bergh-knaep/bergh-man. Metallari⁹, metallicus, foſſor ſiue artifex metallicus: qui metallis effodiēdis & purgandis dat operam.
bergh-hoen/bergh-haen. Lagopus.
bergh-rood. Sādyx, ſandaraca factitia.
bergh-ſout. Nitrum, niter, ſalniter, ſal lucid⁹, ſal petroſus, ſal foſſilis, natiuus.
bergh-top. Iugū montis, vertex mōtis.
bergh-wachs. *ſax.* Bitumen.
bergh-werck. Metallum: & Fodina: & Res metallica.
berghachtigh. Montoſus.
Berghen/borghen. Condere, abſcondere, abdere, occultare, celare: & Seruare, cuſtodire, tueri, ſaluare.
berghen ſijn lijf ende goed. Conſulere vitę & rebus ſuis, prouidere, proſpicere.
bergh-loon. Merces pro re ſeruata.
Berie/berrie. Feretrum *gall. biere: angl. beare.*
berie/heyligh dom-berie. Theſa.
Berm. j. **baerm** *ſland.* Agger.
Berm/berme/barme. *ſax. ſicamb.* Fæx, craſſamen, ſanies. *berm, barme: angl.* Spuma cereuiſiæ.
Bermer. j. **barbeel.**
Berm-hertigh. j. **barm-hertigh.**
Bern/berne/bzern. *vetus.* Stercus. *galli tranſpoſita litera r, bren dicunt.*
bern-ſteken. Tollere ſtercora, latrinas purgare.
bern-ſteker. Coprophorus: ſcarabæus opifex, foricarius, purgator latrinarū.
Bernagie. Borago, bugloſsū, euphroſynon. *gall. borraches: hiſp. borraienes, borraies.*
Bernen/barnen/bzanden. Ardere, vri, *ger. brennen: ang. bren. burn.*
bern-hout. Ligna igni ſtruendo accōmoda, ligna foco apta.
bern-ijſer. Cauterium.
bern-mape. Cicindela, lampyris.
bern-oogen. Oculis ardētibus intueri, lumina immota & ardentia tenere, ſcintillantibus & flāmæ inſtar ſubſilientibus oculis intueri.
bern-ouen. Clibanus.
bernende kole. Pruna.
bernende hitte. Febris.
berninghe/berringhe/bern-hout. Materia foco apta.
bern-ſteen. j. **barn-ſteen.**
Bers/bozs. *holl.* Vrſus.
Berſch. Properatio, properantia, acceleratio: & Colluuio, colluuies, concurſus ſordium.
berſchen. Properare, accelerare: & Cōfluere.
Berſt *ſland.* Crepitus, fragor.
berſten. j. **barſten.** Frangi, rumpi, crepare *ang. braſten.*
Berſt. *vetus.* j. **ghebzeck.** Penuria, defectus. *ger. breſt: ghebreſt.*
Berte. *vetus.* j. **tupte.** Obba.
Bertram. *ger. ſax. ſic. ang.* Pyretrum, ſaliuaris.
Berue. *ſax. friſ.* Quietus, tranquill⁹, placidus, bonus, modeſtus, probus.
Berue/berf. *ſax. friſ.* j. **berie.**
Beſane. Epidromus, epidromon: velū ad puppim ſiue in parte poſteriori nauis extentum. *ital. & hiſp. mezana.*
Beſe beſie. Acinus, bacca, ſemen.
beſeken ouer zee j. **ael-beſie.** Acinus ribis. *q. d.* acinus vltramarinus.
Beſem/beſſem. Scopæ. *germ. baeſen: angl. beſome.*
Beſigh/on-ledigh. Occupatus, impeditus, intentus operi, actuoſus, operoſus. *gal. embeſogné: ang. buſy.*
beſigh zijn. Satagere, vacare alicui operi: operari.
beſighept. Op⁹, operoſitas: occupatio, negotium.
beſighen. Vti, frui, vſurpare.
Beſſem. j. **beſem.** Scopæ.
Beſt. Melius, potius.

beſte. Optimus, perbonus, potiſſimus. *germ. beſt: ang. beſt.*

beſte van der ſtad. Optimates, primates, ſummates.

beſte-vader. *ſic. friſ. holl.* j. **groot-vader.** Auus.

beſte-moeder. j. **groot-moeder.** Auia.

beſte. Optimum, potiſſimum. **Zijn beſte doen.** Sedulò operam dare, niti, conniti. **Ten beſten gheuen.** Dare in ſumptum, largiri in commune: dare in ſymbolum. *vulgò* in antipodium dare. **Ten beſten ſpreken.** Intercedere, deprecatorem agere, interuenire conciliandi gratia.

Beſten. *friſ. ſicamb.* j. **dzieghen.** Leuiter conſuere.

Beſuyne. Pedule, calceus laneus.

Bete. Morſus, bolus, buccea. **Betken.** Morſiuncula, buccella.

bete mond-vol. Bol⁹, buccea, buccella.

betigh. j. **ghe-betigh.**

Betten. j. **beeten.**

Bet beth. *ſax. friſ. holl. ſica.* j. **tot.** Vſque. *ger. bis.*

Bet. *boll. fland.* j. **bat.** Melius, amplius.

bet-voorts. *boll. fland.* Vlterius, longius, præterea.

beter. Melior, melius: potior, potius, ſanior, ſatius. *ger. beſſer: ang. better.*

beter dat/bet. Melius, potius, ſatiùs.

betren beter maecken. Meliorare, melius reddere, corrigere, emendare.

betren/beter worden. Melioreſcere. **Sich betren.** Animum ad frugem applicare, recipere ſe, ſiue redire ad frugem bonam.

betringhe/beterniſſe. Emendatio, correctio.

Betonie. Betonica, vettonica, ſerratula.

Betten. *fland.* j. **ſtouen.** Fouere, fomētis foris applicatis tepefacere.

Beuk. *vet.* j. **buyck.** Venter, aluus.

beuck van de kercke. Alu⁹ templi, medium templi, gremium templi, mediana baſilicæ pars: baſilicæ concauitas. *vulgò* capſum.

beuck van t'ſchip. Carina: *pars nauis, quam* aluum, vterum, *aut* ventrem *vocant:* nauis concauitas.

beuck/baeck. Truncus corporis, truncum corpus.

beuck. Tunica ſiue induſium ſine manicis & collari: colobium, exomis: thorax.

Beuckeler. j. **bockeler.** Clypeus.

Beudel. j. **beul.** Carnifex.

Beuen. j. **beven.**

Beughel. j. **boghel.**

Beughen. j. **booghen.** Flectere.

Beul/beule/bole/beudel. Carnifex, tortor, lictor. *ital. boia.*

beulije/beulerije. *ſax. ſicamb.* Carcer: & Carnificina: & Cruciatus, ſupplicium, tormentum.

Beulinck. Inteſtinum, inteſtinum fartum. Farcimen, hila. *q. d.* **bullinck.** *vulgò* bodellus. *germ. fulle: gall. boudin: ital. bodello: ang. boding.*

beulinck-depl. Viſceratio, diſtributio farcimium vel carniū, cum mactantur ſues.

Beur/boze. Eleuatio, acceptio.

beuren/bozen. Leuare, tollere, eleuare: & Portare, gerere, ferre: & Accipere in promptu, recipere. *ang. beare.*

Beurte. j. **behooze/ ghebeurte.** Vice, vicem.

beurtigh. Alternus.

Beuſel. Nugæ, tricæ, gerræ, nugamenta, friuola. *ital. bugia.*

beuſelen. Nugari, tricari, nugas agere.

beuſeler. Nugator, friuolarius, gerro, nugigerulus: & Impoſtor.

beuſelinghe. Nugæ.

beuſelrije. Nugæ, futilia, tricæ, gerræ, logi.

beuſel-merckt. Cauſa futilis, friuola, tricæ, res nugatoriæ, nugamenta.

Beven. Tremere, contremere, tremiſcere, tremore concuti.

bevende. Tremulus, tremebundus.

bevinghe. Tremor.

Bever/beuer-ſwijn. Fiber, caſtor, canis ponticus. *germ. biber: gal. bieure: ital. biuaro: hiſp. biuerio: ang. beuer.*

bevers kullen. Caſtoreum.

Bevernelle/beuernaert. j. **pimpernelle.**

B I

Bibbelen. *fland.* j. **babbelen.** Acie gingiuarum mandere.

Biberen. *vet.* Bibere, potare. *ital. bere, bevere: hiſp. bever.*

biberer. *vet.* Bibaculus. *ang. bibber.*

Bichten. j. **biechten.**

Bick-bere. *ſicamb.* Vaccinium.

Bickel/pickel. Talus ouillus: & Talus, taxillus, talus lusorius.

bickel. *vetus.* Cœlum, instrumentum sculpendi.

bickel/bickel-steenken. *vetus.* Petrę mica, petræ fragmentū quod scalpendo desilit, assula, segmen, segmētum.

bickelen/pickelen. Ludere talis.

bickelen/bicken. *holl.* Sculpere, scalpere, frangere, frendere, mandere.

bickelen. *vetus.* Desilire, exsilire. **De tranen bickelen wt de ooghen.** Exsiliūt oculis lachrymæ.

bickeler/bicker. *holl.* j. **steen-houwer.**

bickeler. Alcator, lusor talorum.

bicken. *holl.* j. **steen-houwen.**

bickelken. Scrupus, scrupulus.

Bicken. *q.d.* **becken.** Rostro pungere.

Bidden. Rogare, precari, orare, postulare, obsecrare, obtestari: & Petere.

bidden. j. **nooden.** Inuitare.

bid-brief. Libellus, libellus supplex.

biddinghe. j. **bede.** Rogatio.

Bider. *ger. sax. sic.* Probus.

bider-man. Vir probus.

Bie/bye. Apes, apis. **bieken.** Apicula: *dicitur* **bie** / *inquit Beccanus. q.d.* **biede:** *quòd multa nobis offerat. hisp. abeia: angl. bye, bee.*

bie-bancke. *vetus.* Apiarium.

bie-beck/bie-bupck. *vetus.* Apiarium, aluearium.

bie-gaerder. Apiarius.

bie-hof. Apiarium.

bie-karre. *vetus* j. **bie-korf.**

bie-korf. Aluearium, aluear, alueus, aluus, apiarium, cærea cassa.

bie-moeder/bie-koningh. Dux apum, rex apum, dux examinis.

bie-man. Apiarius.

bie-stock. *vetus.* Aluearium.

bie-swerm. Examen.

bie-wolf. Merops, apiaster.

Biechte. Confessio delictorum coram sacerdote: exomologesis.

biechten. Confiteri, fateri, exomologesin conscientiæ facere: animi sui pōdus exponere. *D. Cyprian.*

biechter. j **biecht-vader.**

biecht-vader. Presbyter à sacris cōfessionibus, auditor confessionis, presbyter auricularius. *vulgò* confessarius.

Bieden. Offerre, præbere, præstare.

biedē gheluck. Gratulari, bene precari

bieden/repcken. Porrigere.

bieden om te koopen. Licitari, offerre. *ang bye.*

Bieghen. Pandare, incuruare, flectere. & Pandari, incuruari, flecti.

bieghende. Pandus, incuruus.

Bier. Cereuisia, ceruisia, cereale poculum, potus cerealis, zythum. *βρύτ. gal. biere: ang. biere, vulgò* bera & biria.

bier-bancke. Sedile potorium.

bier-bups/bier-bupck. Bibax, bibulus, potor cereuisiæ.

bier-brouwer. Cereuisiarius.

bier-sieker. j. **bier-tapper.**

bier-pappe. Puls cereuisiaria.

bier-en-brood. Sorbitiuncula cereuisiaria. *Eras.*

bier-tap. Zythopolium, taberna cereuisiaria.

bier-tapper. Zythopola.

bier-vliege. *holl.* j. **bronckaerts pupste.**

Biese/biendse. Iuncus, scirpus. *Sicut* iūcus *Latinè à iungēdo, ita* **biese** *sive* **biendse** *Teutonicè à ligando dicitur. germ. binz, binzen.*

biesen-loock. Scœnoprassum: *sic dictum Teut. à iuncis, qui illi vice foliorum sunt. ger. binzlauch.*

biesen. Scirpeus. **biesen korfken.** Scirpiculum, scirpiculus, sportula scirpea.

Biesaerd/biesarre. Bellus, elegans, bullatus: & Vagus, inconstans, cerebrosus, morosus, phantasticus, vesanus: & ingeniosus, euporus, εὐφαντασιωτὸς, felix & dexter in imaginando. *ital byzarro. vulgò* byzarrus. *Dignum relatu, (inquit Cæl. Rhodigin.) imagines id genus homines dici passim* byzaros, *credo, ab inconditis moribus populorum qui in Ponto dicuntur Byzares.*

Biesen j. **bijsen.** Æstu exagitari.

bies-bout. Scarabeus alis strepitans, & cum maximo impetu ac stridore volans. *q.d.* stridulum telum.

bies-bouten. Discurrere cum impetu & strepitu.

Biest. Area, platea spatiosa, forum, vicus rusticus, viculus.

Biest/biest-melck/bienst. Colostrum, colostra, lac nouum, lac fœtantis enixæque bouis. *ger. bienst.*

biestighe boter, Butyrum è colostro.

Bijten. j. **bijten.** Mordere.

bijtebauw/ bijtebauw. Manducus, larua, ſpectrum.

Bijgghe. *ſax. friſ. holl.* j. **bigge.** Porcellus.

Bij. Ad, apud, penes, iuxta, prope, propter, ſecus: & Circa, circiter. **Bij de deure.** Ad portam.

bij. Per. **Bp God ſweren.** Per Deũ iurare. **bp uwen raed.** Tuo conſilio. **bp daghe ende bp nachte.** Nocte dieque, de die, de nocte. **bp ghebal.** Fortè, forſan, fortè fortuna, caſu fortuito.

Bij-blijuen. Permanere, aſſiduum eſſe, perſiſtere.

bij-blijuende coortſe. Febris aſſidua.

Bij-brenghen. Adducere, afferre, apportare: & Allegare: & Adferre ętatem, ægritudinem, occupationes, id eſt, in cauſam vel excuſationẽ adducere: & Circumuenire, ludere, fallere, circumducere dolis.

Bij doen. Addere.

Bij-gaen. Adire, accedere.

Bij ghe-looue. Superſtitio.

bij ghe-loouigh. Superſtitioſus.

Bij-goedel. Zona, paſceolus.

Bij hanck. Appendix.

bij-hanghen. Appendere.

Bij-hants. Propè, ferè, fermè, propemodum, penè.

Bij-land. Vicina terra.

bij-landigh. Conterminus.

Bij leggben. Apponere.

Bij-leuen. Conuiuere.

bij leuenghe. Vſus fructus: & Dos, doralis fructus. *vulgò* vitalia.

Bij liggben. Adiacere, accubare: & Concumbere.

bij-liggbende landen. Terræ adiacentes, confines, contermiñæ.

bij-liggher. *vetus.* Concubinus.

Bij-moeder. j. **baer-waerer.** Secundæ, ſecundinæ.

Bij nae bij naeſt. Propè, proximè: & Ferè, fermè.

Bij-naem. Cognomen, cognomentũ, agnomen.

bij-naemen. Agnominare, cognominare.

Bij-nemen. Aſſumere.

Bij-neuen be-neuen/ bij-neffens. Secus, juxta, apud, prope.

Bij-oordeel/ bij-vonniſſe. Decretum iudicis interpoſitum, interloquutio decretoria, ſententia diſceptationis interpoſita, ſentẽtia interloquutoria.

Bij-ſcheute. j. **rieffe.** Palmes foraneus.

Bij-ſchicken. Adiungere, adaptare, accommodare.

Bij-ſchien. *vet.* j. **mach-ſchien.** Fortè.

Bij-ſetten. Apponere.

bij-ſetten int wedden/ oft ſpelen. Ponere, deponere, apponere in ludum.

Bij-ſien. Propius videre.

bij-ſiende/ bij-ſienigh. Luſcioſus, lucitioſus: & Myops, qui niſi propiꝰ admota non videt.

Bij-ſijn. Adeſſe.

Bij-ſinnigh. *hol.* Prudens, conſideratus.

bij-ſinnigh/ biſinnigh. *ſicamb.* Amens, demens.

Bij-ſitten. Aſſidere: & Concumbere, illegitimé cohabitare.

bij-ſitte/ bij-ſitſter. *flam.* Concubina: & Pellex.

bp-ſitter/ raed-gheuer. Aſſeſſor.

Bij-ſlach. j. **beur-berd.**

bij-ſlach. *friſ.* j. **ſtoepe.** Exedra.

Bp-ſlacp. Concubitus.

bij-ſlaepen. Concumbere, concubare.

bij-ſlaeper. Concubinus.

bij-ſlaepſter. Concubina.

Bij-ſonder. j. **be-ſonder.**

Bp-ſpel. Exemplum, parabola, ſimilitudo, prouerbium, apologus.

Bij-ſpraecke. *holl.* Parabola, prouerbiũ.

Bij-ſtaen. Adſtare, aſſiſtere: & Adeſſe.

bij ſtaen. Adeſſe, præſto eſſe alicui, ſtare pro aliquo, opitulari alicui.

bij-ſtand. Aſſeſſio, ſuffragium, ſubſidium, ſuppetiæ.

bij-ſtand. *vet.* j. **be-ſtand.** Induciæ.

bij-ſtand doen. Adeſſe, opitulari, ferræ ſuppetias.

bij-ſtandigh. Auxiliaris, fautor.

bij-ſtandigheyd. Auxilium. *vulgò* aſſiſtentia.

Bij-ſtier/ bijſter. Immanis, ferus, nocẽs

bij-ſtier/ bijſter. Ad extremum redactus: exhauſtus bonis. exinanitus: inops.

bij-ſtier ſijner ſinnen. *vet.* Mẽtis inops, demens.

bij-ſtier arm maecken. Ad extremam paupertatem redigere, exinanire, vaſtare. **De ſtad bij-ſtier maecken**

met den ſweerde. Vrbem ferro vaſtam facere.

bÿ-ſtier groot/bÿſter groot. Vaſt°, immenſus, enormis.

bÿ-ſtierheyd. Vaſtitas, vaſtities: & Miſeria, anguſtia, inopia.

bÿ ſtierlick. Vaſtè: extremè, ſummè.

Bÿ-teecken. *ſax. friſ. ſicam.* Exemplum, exemplar.

Bÿ-vangh. Comprehenſio: & Septū, locus concluſus.

bÿ-vangh. Confinium.

bÿ-vangh der ſtad. Territorium, diſtrictus, & ſuburbia, regio ſuburbana, ager, circumiectum territorium vrbis vel prouinciæ.

bÿ-vanghen. Comprehendere.

Bÿ-voeghen. Adiungere, applicare, adaptare, accommodare, admouere, addere, ſubijcere.

Bÿ-voet. Artemiſia: *vulgò* herba ſancti Ioannis. *dicitur* bÿ-voet/ *vt interpretatur Becanus, quòd pedibus euntium adſit & opituletur.*

Bÿ-vonniſſe. j. bÿ-ontdeel.

Bÿ-wegh. Diuerticulum, diuortium.

Bÿ-werpen. Adijcere.

Bÿ-weſen. Adeſſe. hÿet bÿ-weſen. Præſentia.

Bÿ-wÿf. Pellex, pallaca, ſuccuba.

Bÿ-wÿlen. Quandoque, ſubinde.

Bÿ-woord Prouerbium.

Bÿ-worpen. Adijcere.

Bÿle. Securis, aſcia. bÿlken. Securicula.

Bÿle. j. nol/tote. Epomis.

Bÿſe. *vetus.* Boreas, Septentrio.

bÿſe. Tempeſtas horrida, furens impetus aëris.

bÿſe. *ſicamb. colon.* Peſtis.

bÿſen/bieſen. Æſtuare, exæſtuare, æſtu exagitari: & Furente ac violēto impetu agitari, inſano more diſcurrere: & Morſicatim lūdere, laſciuire. *germ. büſſen.* i. mordere, ſiue morſicatim ludere. *Geſnerus.*

Bÿſter. j. bÿ-ſtier.

Bÿt/bÿte. *hol.* j. loeme. Apertura glaciei

bÿten het ÿs. *holland.* Glaciē rumpere, ſue aperire.

Bÿten. Mordere, dentibus lædere. *ger. beyſſen: ang. byte.*

bÿten. Mordere, mordicare, pungere, dolore afficere.

bÿten op de tonghe. Vrere, vellicare linguam.

bÿten. j. voocken. Prurire.

bÿten/etſen. Erodere a qua forti, inſculpere æri aut ferro, aſperſa aqua erodēte ſiue cauſtica: encauſtica arte pingere in laminis æreis: incidere in æs.

bÿt-tanden. Dentes inciſorij.

bÿtachtigh. Mordax.

bÿtigh/ghebetigh. Mordax.

bÿtebauw. j. bietebauw.

bÿter. Mordax.

bÿters. Dentes primores, inciſores.

Bilck. *ſland.* Paſcuum.

Bild. j. beld.

Bille. Natis, clunis, pygis. billē. Nates, clunes, ſedes.

billen/ op de billen ſlaen. Cædere nates.

Bille. *vetus.* Securicula, inſtrumentum lapicidæ. *vulgò* lilla.

billen den molen-ſteē. Acuere lapidem molarem, lapidis molaris ſulcos excudere, cudēdo exaſperare. *vulgò* billare. *ger. byllen.*

Billet/bullet. Inſcriptum, ſymbolum, ſyngraphum. *gal. bulette: angl. byl: ital. bolletino.*

Billigh. Æquus, a, um.

billigheyd. Æquitas, æquum.

billighen. *ger. ſax. ſicam.* Approbare, cōprobare.

billighlick. Iure, iuſtè, merito.

billighs. Iure, iuſtè, licitè, meritò.

Billion. Æs: & Æs confuſaneum: & Moneta adulterina, improba. *gal. billon: hiſp. billon.*

Bilſen. j. mal-krupd. Hyoſcyamus, altercum.

Binck/binghel. Ruſticus.

Binden. Ligare, nectere, vincire. binden de boecken. Compingere libros, compaginare libros. *germ. binden: ang. bynde.*

bind-ÿſers/ſlotelen. Anſæ ferreæ.

bind-ſeel. Ligamen, camus, vinculum,

bindel. Ligamen: & Faſcia, faſciola,

binder. Ligator.

binder. *ſicamb.* j. kupper. Victor.

binder/ boeck-binder. Bibliopegus, compactor librorum.

bindſel. Alligatura.

Binghel. j. benghel. Fuſtis, &c.

bin-

binghel-kruyd. Mercurialis, linozoſtis.
Binnen. Intra, intus, in.
binnen een iaer. Ad annum, intra annum.
binnen een ure. Ad horam, hinc ad horam, intra horam. **Binnen twintich daghen.** Intra viginti dies.
binnen die daghen/ binnen die jaeren. Per dies illos, per annos illos.
binnen-dyck. j. **in-dam.** Sinus.
binnen-kamer. Conclaue, conclauiū: locus ſecretior in penetralib⁹ domus.
binnen-landtſch. j. in-landtſch.
binnen plegn/ dinghel der ſtadt. Pomerium.
binnen-waerts. Intro, introrſum.
binnenſte. Interior, intimus. **Het binnenſte des huys.** Penetrale, interior pars domus.
Birre. j. barret.
Biſchop. Epiſcopus, antiſtes, antiſtes ſacrorum, myſta infulatus, protomyſta. *ger. biſſchoff: gal. eueſque: ital. veſcouo: hiſp. eoſpo: ang. byſſope, byſſhop.*
biſchop-dom / *per ſyncopen.* **biſchdom.** Epiſcopatus, munus epiſcopale.
biſchop-dom/ **biſch-dom/ ſticht.** Diœceſis, tractus in quem epiſcopus ius exercet.
Biſm. j. bieſen.
Bitm. j. byten.
Bitter. Amarus, acerbus. *ger. bitter: angl. byter.*
bitter van t'haſſioen. *ſland.* j. ſoet. Fuligo, q. d. amarum.
bitterheyd/ **bitterniſſe.** Amaritudo.
bitterlick. Amare.

B L

Black blanck. AEquus, planus: & AEquor, planities.
blanck. *vetus.* Glaber.
Blanck. *ſax. ſic. ang.* Ater, niger.
blanck. *ſax. ſic. ang.* Atramentum.
blanck-hoyen. j. **enckt-hoyen.**
blanck-papier. Papyrus nigra.
blanck-biſch. *germ. ſax. ſicam.* Lolligo, ſepia, ſelis marina: *piſcis cuius ſanguis atramentum eſt.*
Blad. Folium: frons, frōdis. **blat** /*inquit Becanus, dicitur à* **plat.** i. latus, planus.
blad papiers. Philyra, philura, ſcheda, membrana papyri.
blad oft ſyde des boecks. Pagina,
blad van metael/ folie. Bractea.
blad/ plācke. Aſſer, tabula ſectilis, πλαξ.
blad van de riemen. Palmula, tonſa, extrema & latior pars remi.
blad. *ſax. ſicam.* j. **weuers kam.** Pecten.
blad van de ſaghe. Lamina.
blad/ blade. *ſland. holl.* j. **bladinghe.** Vſusfructus. bladum *vulgò.* i. fruges.
Blader. *vetus.* j. **blad.** Folium. **Bladeren.** Folia, frondes.
bladeren. Frondere.
blader-looſe. Vermicularis herba, craſſula minor.
blader-bobbel. Bulla. *ger. blader: ang. bladder.*
blader/ blaere/ pupſte. Puſtula, veſicula: ruber, tuberculum *ger. blaeterle: ang. bladder.*
blader. j. **blupſter aen het bloed.** Hecta, hetta.
bladerachtigh. Puſtuloſus.
bladinghe. Vſusfructus bonorū, prouentus, fructus agrorum, fruges. *vulgò* bladum. *ital. biada.*
blaecken. Flammare, flagrare.
Blaecker. Lychnuchus penſilis vel pēdens: candelabrum laquearibus, aut parietibus affixum.
blaecker/ vier-panne. Trulla ferrea.
blaecker/ *ſiue* **blacker/** *Becano.* flammæ vibratio, & incendij maior vis *dicitur.*
Blaepen. Pandare, curuare.
blaepen oft waepen een ſweerd. *ſland.* Vibrare, ventilare gladium.
Blaeme. j. **blame.** Vituperium.
Blaere. j. **blader.** Puſtula.
Blaeren. Boare, mugire.
blaeren. *ſax.* Vagire: & Balare.
blaere. Vacca nigra, ſed fronte alba.
Blaes/ blaeſinghe. Flatus. *germ. blaſt: ang. blaſte.*
blaeſe. Veſica. **blaeſken.** Veſicula.
blaeſe. *ſax. ſicamb.* j. **bobbele.** Bulla.
blaeſen. Flare, ſufflare, ſpirare.
blaeſen het vier. Excitare ignem bucca, folle, flatu: excitare crebris languentem flatibus ignem: ſuſcitare ignem flatu.
blaeſer. Sufflator: & Follis.
blaeſ-balgh. Follis.
blaeſ-hoyen. Buccina.
blaeſ-kaecke. Buccinator: & Blatero, iactator, glorioſus, magniloquus, tumidus

midus faſtu, ventoſus, inflatus, logodædalus.

blaſ-kaecke. Bucco, qui tumidiores habet buccas.

blaeſ-kaecken. Buccas inflare: iactare, iactitare: proflare faſtum.

blaeſer. Sufflator: & Follis.

blaeſoen. Buccina, tuba: & Præconium, laus. *gal. blaſon. fortè à* **blaeſen** / *inquit V Volfgangus Hungerus.* i flare: & nimiis vaniſque laudibus rem efferre, ac inani flatu infarcire.

blaeſoen Spinter, armilla: clypeus, pictura ſcuti: & Deſcriptio ac declaratio clypeariorum armorum: & Symbolum clypei, clypeus pictus armis & ſymbolis: & Symbolū heroicum, emblema. *vulgò* blaſonium.

blaeſoen. Buccinator. (quus.

blaeſoen. Thraſo, glorioſus, magnilo-

blaeſoenen. Publicare, diuulgare.

Blaet. Blatero, inaniloquus, vaniloquus, ventoſus, bardus, blax: & Glorioſus, magniloquus.

blaet. *vetus ſland.* Accipitris genus.

blaeten/blaeteren. Blaterare, ſultè loqui: & Proflare faſtum.

blaeterije. Iactantia: vaniloquentia.

blaetachtich. Inaniloquus, magniloqu°

Blaeuw/blauw. Cærule°, cæruleus, cęſius, glaſtinus, glaucus. *vulgò* blauius. *germ blaw: gal. blau: ital. biauo: ang. blewe.*

Licht blauw. Venetus, thalaſſinus, cymatilis color.

blaeuwen hemel. Apertum cœlū. **Onder den blaeuwen hemel.** Sub dio, ſub Ioue, ſub cœlo aperto, ſub diuo, ſub æthra. *q.d.* ſub cœlo cæruleo.

blaeuwe ooghe. Suggillatio: liuor ſub oculis ex percuſſu: oculus ſuggillatus: oculus ſanguine perfuſus & liuidus: liuor.

blaeuw-ſchupt. *j.* **ſcheur-bupck.**

blaeuw-voet. *ſax.* Accipiter ſtellaris, aquila ſtellaris, circus, *vulgò* blauipes.

blaeuwen. Inficere cæruleo colore.

blaeuwen/blauwen. *vetus.* Laceſſere, vexare.

blaeuwen. *j.* **blouwen.** Percutere.

blaeuwighepd van ſlaegen. Inſignita.

Blaf. Planus, æquus & amplus: ſuperficie plana, non rotunda. **Blaf aenſicht.** Facies plana, & ampla.

blaf van boos-hooft. Fronto.

blaffaert. Facie planus: & Luridus, pallidus, ſuppallidus, ſubcæruleus. *gal. blaffard.*

blaffaert. Nummus ſuperficie plana, nūmus nulla ſignatus nota: & Nūmus argenteus *idem ferè qui* **blancke.**

blaffaert. Charta ampla: & Catalogus: & Commentarius, commentarium.

blaffetuere. Speculare chartaceum, feneſtra papyracea vel membranacea: tympanum.

Blaf. Latratus.

blaffaert. Balatro, blatero, blaterator, iactator.

blaffen. *ſax, ſicamb. friſch oll.* **j. baffen.** Latrare: & Inepta effundere verba: reddere ſine mente ſonum, gannire.

Blaken. *j.* **blaecken.**

Blame/blaemte. *j.* **laſter.** Blaſphemia, vituperium. *gal. blaſme: ital. biaſimo: ang. blame.*

blamen/blameren. *j.* **laſteren.** Blaſphemare. *gal. blaſmer: ital. biaſimare: biaſtemare: ang. blame.*

Blanck/blinckende wit. Candidus. *gal. blanche: ital. bianco: hiſp. blanco: angl. bleache.*

blanck. *j.* **blancketſel.** Fucus.

blanck oft wit papier. Charta pura, nō deſcripta.

blanck/rolle. Album: dealbata tabella edictorum & interdictorum.

blancke. Dipondius, dupondius, *vulgò* blanca. *hiſp. blanca.* i. as, beſſis.

blancketten. Fucare coloribus, tingere, pingere, inficere, linire fuco.

blancketſel. Fucus, ceruſſa, pigmentū.

blancketſel/rooſetſel. Purpuriſſum.

Blanden. *ſland.* **j. ſmeecken.** Blandiri.

Blanſen. *ſland* **j. ſtoxten.**

Blaſoen. *j.* **blaeſoen.**

Blauw. *j.* **blaeuw.**

Bleck/blick. Bractea tenuis: lamina: & Plumbi lamina, charta plumbea.

bleck-ſlaegher. Bractearius, laminari°.

blecken. *vet.* **j. blickē.** Coruſcare, fulgere

bleckē. Decorticare, corticē detrahere, delibrare, deſquamare: & Excoriare.

bleck aers/blickaers. Intertrigo, attritus, intertrimentū in feminibus: pellis attrita circa nates. *q.d.* podex decorticatus. **eenen bleck-aers rijden.**

den. Adurere fœmina equitatu.
bleck-houtt. Lignum decorticatum.
Bleecke. *vetus.* j. bleecke. Pagus, vicus.
Bleeck. Pallidus bleecke verwe. Color pallidus: & Color dilutus, minus intenſus.
bleeck worden. Palleſcere, expalleſcere, exalbeſcere.
bleeck-gheel. Luteus color, & Flauus, buxeus.
bleeck-rood. j. baei. Heluus, giluus.
bleeck-ſteert. j. quick-ſteert. Motacilla.
bleeck-verwigh. Pallidus, ſubalbidus.
bleeckachtigh. Suppallidus, pallidulus.
bleeckheyd. Pallor.
bleecken. Pallere, palleſcere.
bleecken. *holl. ſland.* j. blepcken. Excandefacere.
Bleffen. j. blaffen. Gannire.
Bleyck. *vetus.* j. bleeck. Pallidus.
bleyck. Inſolatio, & Linteorum dealbatio: & Solarium.
bleyckē. Dealbare, cādidare. *ang. bleuche.*
bleycken. Albeſcere, inalbeſcere.
bleyckē. *ger.* Fullonicā artem exercere.
bleyckē / bleecken in de ſonne. Excandefacere inſolando. bleyckē het lijnwaet. Candificare lintea, candidare, candifacere, inſolare. *gal. blanchir: ital. biancheggiare, embiancare: hiſp. blanquear: ang. bleache.*
bleyckerije. Solarium; locus vbi lintea adſolem candeſcunt.
bleyck-pleyn / bleyck-velt. Solarium, planicies graminoſa candificandis lineis apta.
bleycker. *ger.* Fullo.
Bleye. Alburnus. *piſciculus. ang. bleye.*
Bleyne / blaere. Puſtula, puſula. *angl. bleyne.*
Blicken. *ſax.* Latrare.
Blincke. Macula emicans.
blincke / blincke. *holl.* Tenia maris, crepido cautiū longo tractu excurrens: *dicta* blencke à ſplendore.
blencken. *holl.* j. blincken. Micare; ſplendere.
Blind. *ſland.* j. blind. Cæcus.
Bles / kael. Caluus, recaluaſter, recalnus.
bleſſe. *vet.* Synciput.
bleſſe / veur bleſſe. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.
bleſſe. Antiæ, *rectius* breſſe.
bleſſe. Macula alba frontis.
bleſſe. Nigram medio frontem diſtinctus ab albo: albus maculà in fronte: phalius: dicitur de equis, vaccis, &c.
Bleſſchen / leſſchen. Extinguere.
Bleten. Balare. *ang. bleate.*
Bleuelinck. Reliquus.
bleuelinghen / ouerblijffel. Reliquiæ.
Blick. j. bleck. Bractea.
blick. *vetus.* j. blanck. Candidus.
blick. *holl.* j. ſiluer-cruyd. Argemone, argentina.
blick. *ger. ſax. ſicam.* j. blepe / blije. Alburnus. *piſciculi genus.*
blick. Lux micans, fulgor coruſcans, vibratio luminis.
blick. *ſax. ſicamb.* Vmbra.
blick / ooghen-wit. Album oculi.
blick. Nictus, nictatio.
blick-ooghen. Micare oculis, nictare, nictitare pupillis.
blicken. Coruſcare, reſplendere, micare, nitere, fulgere.
blickende. Coruſcus, nitidus.
blick-aers. j. bleck-aers. Intertrigo.
blick-ſpel ſpelen. j. bock ouer yaghe. Micare digitis.
blick-tand / tuyte-muyl. Broncus, brochus: qui dentes habet prominulos & os productum. *q. d.* micans ſiue coruſcans dentibus.
blick-tand. Aglaodos: canis nitidis admodum dentibus.
blick-tanden. Dentes renudare, vt canes & equi mordere volentes.
blickſem. Fulmen, telum triſulcum, ignis triſulcus, ſulphur ſacrum.
blickſem / weder licht. Fulgetrū, fulgur.
blickſemen. Fulgurare, fulminare. het blickſemt. Fulgurat, fulminat, abrūpitur ignibus æther.
blickſem ſteen. j. donder-ſteen.
Blij / blep. *ger ſax. ſicamb.* j. loot. Plumbū.
blij-waeghe. j. richt-loot. Amuſſis.
blij-wit. j. loot-wit. Ceruſſa.
Blijcken. Patere, liquidò conſtare, cōpertum eſſe. het blijckt. Liquet, palam eſt, liquidò conſtat. voor blijcken. Palam facere, patefacere, oſtendere, manifeſtare, docere.
blijckelick. Manifeſtus, euidens, conſpicuus: & Palam.

Blÿde. Lætus, hilaris.
blÿd-gheeſtigh. Hilaris.
blÿd-rood. Flammeus.
blÿd-ſchap. Lætitia, hilaritas. (ſtire.
blÿd-ſchap toonen. Ouare, iubilare, ge-
blÿde-maendt. *ſax. ſic.* Februarius. *q.d.* Hilaris mẽſis: *ob Bacchanaliũ petulantiã.*
blÿdelick. Lætè, hilarè.
Blÿe. *vetus.* Trutina, ſtatera.
blÿe. *vetus.* Balliſta: organũ petrobolicũ, baliſta lithobolica, petraria. *vulgò* Biblia, biblia petraria, balea, baleſtrũ: *Ego* trutinam bellicam, *ſiue* ſtateram petrariã *interpretari poſſe puto. Machina bellica inſtar trutinæ, qua ſaxa maximi põderis proĳci olim ſolent.* Balliſtam, *inquit Blondus, dixerunt maiores priſci* trabẽ validam, ita libratam, vt cum pars dẽſior ponderibus attracta deſcenderet, eleuata proceritas ſua funiculis quos habebat alligatos, funda ſaxum maximi ponderis longè emitteret.
Blÿuen. Manere, morari, hærere. *q.d.* **be-lÿuen.**
blÿuen. Cadere, interfici, perire.
blÿuen hanghen. Hærere.
blÿuen ſtaen. Subſiſtere, conſiſtere: reſtitare, ſiſtere gradum.
Blincken. Splẽdere, fulgere, nitere, micare, candere, coruſcare, rutilare.
blinckende. Fulgidus, coruſcus, nitidus, candidus, ſplendidus.
blinckſel. Candor, fulgor, ſplendor.
Blind. Cæcus, oculis captus. *ger. blind: ang. blÿnde.*
blinde. *ſax. ſicamb.* **j. focke.** Dolon.
blinde muer. Paries cæcus, *Virgil.* qui feneſtras non habet: murus ſine feneſtris.
blinde venſter. j. maſier-gat. Riſcus.
blinden hooft-ſweer. Vertigo: capitis grauedo & rotatio cum tenebris & caligine oculis obuerſantibus.
blindheyd. Cæcitas.
blinden/ver-blindẽ. Cęcare, obcæcare, excæcare, priuare oculis.
blindelick/blindelincks. Clauſis oculis
blind-hocken. *holl. ſicamb.* Collocare in obſcuro ſtabulo, collocare in tenebris, obſcurare: velare oculos.
blind-ſleycker. *ger. ſax.* Cæcilia, cæcula, ſerpentis genus cæci.
blind-ſpel. Myinda: puerilis ludus obſtructis oculis.
blindſelen. Cæcutire, cæcultare.
Block. Trũc⁹, caudex. *gal. blocq: ang. block* Homo ſtupidus, ignauus.
block lands. Ager, foſſa, aggere aut ſepe clauſus: ſeptum, ager ſeptus. *q.d.*
beloock/à lucken. i. claudere.
block/ ſtock ver gheuanghenen. Numella, cippus.
block-hout. *bruxel.* **j. hol-block.**
block-huys. Propugnaculum: arx, turris, moles turrita.
block-werck. j. bol-werck.
block-wijck. Curia.
block-meeſter. j. wijck-meeſter.
block beld. Statua.
block-ſlepper. Anteambulo.
blocken. *zeland.* Truncare, mutilare.
Blocken. Aſſiduum eſſe in ſtudiis, in opere, in ergaſtulo. (ſtudiis.
blocker. Aſſiduus in ſtudio, immerſus
Bloed. Sãguis, cruor. **bloed-ader.** vena.
bloed-ganck. Fluxus ſanguinis: dyſenteria, tormina.
bloed-gierigh. Sanguinarius.
bloed-hond. Canis ſagax.
bloed-lauw. Tepidulus, ſubtepidus.
bloed-loop. Profluuiũ ſanguinis, cruẽta alui deiectio. **bloed-loos.** Exſanguis.
bloed-rood. Sanguineus, rubicundus.
bloed-ſchande. Inceſtus.
bloed-ſchandigh/ bloed-ſchender. Inceſtus, inceſtuoſus.
bloed-raſten. Suggillare.
bloed-raſtinghe. Suggillatio.
bloed-repſen/ bloed-rÿſen. *vet.* Effundere ſanguinem, infligere cruẽtum
bloed-ſteen. Hæmatites. (vulnus.
bloed-ſuyghet. *vetus.* **j. erthel.** Sanguiſuga. *ang. bloudſucker.*
bloed-ſuyper. Exactor ſanguinarius: ſanguiſuga.
bloed-ſweer. Carbunculus.
bloed-veder. j. ſtoppel-veder. Penna tenerior, ſanguinea: caulis.
bloed-vincke/ loof-vincke. Rubicilla, pyrrhula, frigilla ſanguinea: *auicula rubra collo, pectore & ventre.*
bloed-verwigh. Sanguineus.
bloed-ver-wante. Conſanguineus.
bloed-vendel. Cohors prima in acie.
bloed-vinne. *vet.* Vlcus.
bloed-vrient, Coguat⁹, conſanguineus

bloeds

bloed-waerkel. j. **bloed-ſweer.**
bloed-wortel. Hæmathodes.
bloed-vogt/bloed-richter. *ſicamb.* Latruncularor.
bloed-worſt. Apexabo, botulus.
bloeden. Sanguinem reddere, ſanguinem emittere, ſanguinare.
bloeden/bloepen/bloemen. Florere.
bloedachtigh. Subcruentus.
bloedigh. Cruentus, cruẽtatus, ſanguinolentus, cruore reſperſus.
bloedighe ſaecke. Cauſa criminalis, capitalis.
bloedſel/bloemſel. Flos, flores.
Bloeme. Flos **bloemken.** Floſculus.
bloeme. Vacca maculoſa.
bloeme. *vet. flan.* Antrax, vlceris genus.
bloeme. Menſtruum, fluxus menſtrui.
bloem-bieſe. Iuncus floridus.
bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloem-kráns. Sertũ, corolla è floribus.
bloem patten / bloem-teplen. Horti imaginarij.
bloeme bloemen-meel. Flos, pollen: & Similago, ſimila.
bloem-koole. Braſſica Pompeiana, Cypria, florida.
bloem-maend. *vetus.* Maius.
bloem-werck/fruytagie/vinierẽ. Encarpa: implexus florum frondiúmve zophoro inſculptarum, frondes fructuariæ.
bloemaerd/bloem-gaerd, Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloemen/bloepen/ Florere, floreſcere, frondere, frondeſcere.
bloemigh. Floridus, florens.
bloemſel/bloedſel. Flos, flores, floſculi. & Nucamenta, iuli.
Bloot. Flauus, ſubflauus, auricomus. *vulgò* blondus. *gal. blond: ital. biondo.*
bloot/blaſch-verwigh. Xerampelinus, ſubflauus.
Bloode. Ignauus, timidus, imbellis, ceruinus, formidoloſus.
bloedhept. Ignauia, formido.
bloedelick. Ignauè, timidè.
Bloot. Nudus: & Implumis.
bloot hooft. Caput nudum, apertum.
bloots hoofts. Capite nudo, aperto.
bloot ſweerd. Enſis nudus, ſtrictus.
bloot-gat. Podex nudus. *epithetum ſimia.* **Simmeken bloot-gat.** Simia cluna. *ab attritu clunibus.*
bloote. Pellis ouilla, cui lana detõſa eſt.
blootheyd. Nuditas.
blootelick. Nudè.
blooten. Nudare, denudare.
blooten de vellen. Decerpere lanã velleribus, nudare vellera lanis.
bloot-wolle. Lana velleribus decerpta.
blooter. Vellerum ſiue lanarum tõſor.
Bloſe/bloſken. Rubor, purpuriſſum.
bloſen. Rubeſcere, irrubere, erubeſcere genis. *ang. bluſhe.*
bloſende verwe. Purpuriſſum, purpureus color.
bloſende wanghen. Purpureæ, rubeſcentes, roſeæ, rubentes genæ.
bloſem. j. **bloemſel.** Flos, floris.
bloſaerd. Ruber facie.
bloſaerd. Malum ſanguineum, rubellum, purpureum.
Blouw. j. **blauw.**
Blouwe. *vetus.* Alapa. *ang blowe.*
blouwen. Alapas impingere: batuere: & Punire.
blouwen. *boll.* Brachia quatere calefaciendi cauſa.
blouwen het blaſch. j. **ſwingen.** Flagellare, mollire linum: *ger. pluwen.*
blouwel. Malleus ligneus planus, malleus lotorius.
Blupſter. Puſtula. *ang. bliſter.*
Blupſter / blupſteringe op het brood. Hecta, herta, puſtula, puſtula in panis cruſto aſſurgens. *ang. bliſter.*
blupſteren. Adurere, retorrere.
bluſſchen/bleſſchen. Extinguere.
bluſch-pot. Olla carbonaria: in qua prunæ extinguuntur.
Blutſe/butſe. Contuſio, illiſio.
blutſen/butſen. Quaſſare, contundere, illidere.
Blutten. Homo ſtolidus, obtuſus, incautus, inanis.

B O

Bo. Satur, oppletus, obrut⁹ cibo, potu.
bo. Talus ab vna tantùm parte punctos habens: *vulgò* talus cæcus.
bo/rouw-kappuyn. Cucullus lugubris oculos faciemque obſtruens.
Bobbel/bobbert. Iuncus leuis, mariſcus.
Bobbel. Bulla, veſicula aquæ ſupernatans.

tans. *gall. bouillon: ang. buble.*

bobbelen. Bullare, bullire, ebullire.

bobbelinge. Ebullitio, ſcatebrę aquarũ.

Bocael. Baucalium, caucalium, vaſculum anguſti oris. *vulgò* bocalium *gal. bocal: ital. bocale.*

Bocht/bucht. Septum, ſepta, orum; interſeptum, ſepimentum clauſum.

Bock. Hircus, hirquus, caper, vir gregis. *ger. bock: gal. bouc: ital. becco.*

bock ouer haghe ſpelen/ bockē ſpelen/ bocken ſetten / bock-hoꝛen ſpelen. Micare digitis.

bocken-leer/bocken-leder. Pellis hœdina, hircina.

bocken leer/bokeler. Pelta, ancile, parma, cauus orbis, clypeus, ſcutũ, vmbo pelliceus. ægis, clypeus Palladis Amaltheæ capræ corio factus. *q.d.* **bocken-leder.** j. coriũ ſiue pellis hirci: *quod clypei coriis beſtiarum & iumentorum, præcipuè verò hœdorum, veſtiantur.* Scutum *quoque ἀπὸ τῦ σκύτους. i. à corio ſiue pelle deriuant Latini: Simili etiam ratione Græci* rhinon *pellem vocant & ſcutum. gal. bouclier: ital. brocchiere: hiſp. broquel: ang. buckler.*

bocken-ſtal. Hœdile.

bocken-vel. Hœdina pellis: & Vter.

bockſ-hoꝛingh / bockſ-haꝛinck / buckingh/ bocking. Halex infumata, fumo durata, p. ſſa. *q.d.* halex hircina, *à fœdo nempe odore.*

bockingh. *holl.* j. **buckingh.**

bockſken. Hœdus, hœdillus, hœdulus.

Bockel. *ſax. ſic.* j. **boeckel.** Bulla.

Bockerael. Tela cannabina leuigata. *gal. bougrain: ital. bucherani.*

Bocken. *holl.* j. **bucken.** Inclinare ſe.

Bockſe. Campeſtre, bracca.

bockſen/wijde kouſſen. Caligæ follicantes.

Bod. *vetus.* j. **ghe-bod.**

Bodde. j. **botte.** Corbis doſſuaria, orca, vas. *ang. butte.*

boddeker. *ſicamb.* j. **kupper.**

Bode. *ſax.* j. **boede/boepe.** Domuncula.

Bode. Nuncius: & Tabellarius.

bode van macht. Legatus, orator.

bode/dienſt-bode. Famulus, ſeruus: famula, ſerua. **boden/dienſt-bodē.** Famuli, famulitium: ſeruitia, orum.

boden-bꝛood/boden-loon. Euangeliũ,

bode-ſchap/bod-ſchap. Nuncius, nuncium: & Legatio.

bode-ſchappen/bod-ſchappen. Nuntiare, nuntium adferre.

Bodel. *vetus. ſax. ſicamb.* Apparitor: & Carnifex.

Bodem. j. **grond.** Fundum: & Fundus, ſolum. *germ. bodem: ang. bottome.*

bodem van t'ſchip. Carina.

bodemrije. j. **boomerije.**

Bodſigh land. *holl.* Palus.

Boech/bocht/boecht van t'ſchip. Nauigij latus vtrumque ad proram.

boech-lijne. Funis bolidis.

boech-ſeerden/boecht-ſeerden. Vtrinque inire: & Remulco trahere: remigãdo trahere nauẽ grandẽ è ſcapha.

boech-ſpꝛiet. Antenna anterioris veli.

Boeck. Liber. **boeckſken.** Libellus.

boeck papiers. Volumẽ papyraceum, 25. membranæ papyri.

boeck-binder. Bibliopegus, compaginator, compactor librorum.

boeck-dꝛucker/ boeck-pꝛinter. Typographus, librarius.

boeck-houder/ reken-boeck. Codex accepti & expenſi, tabulæ accepti & expenſi.

boeck-hoeder/rekening-ſchꝛijuer. Ærarius ſcriba, librarius.

boeck-houder/in-blaeſer int ſpel. Monitor, poſticus admonitor.

boeck-kaſſe. Pluteus, armarium librorum, librarium, foruli.

boeck-laepe. Pluteus foruli.

boeck-mangher. *vetus.* Bibliopola.

boeck-pꝛinter. j. **boeck-dꝛucker.** Typographus.

boeck-ſtaf/boeck-ſtaue. *ger ſax. ſicamb.* Character, litera.

boeck-ſtauen. j. **ſpellen.**

boeck-vercooper. Bibliopola, librarius.

boeck-boerder. Bibliopola.

boeck-winckel. Taberna libraria, bibliopolium.

boeck-woꝛm. Blatta.

Boecke/buecke. Fagus: & Glans fagi(nea.

boecken-weyt. Fagopyrum, fagoriticũ, faginum, frumentũ. *q.d.* **bueck-weyt.**

boecken-boom/buecken-boom. Fag⁹. Arbor, *inquit Becanus,* quæ libris materiam ſuppeditare conſueuit. *q.d.* librorum arbor.

boeckel/bockel. Anſa, fibula: & Bulla, *gal.boucle: ang.buckle.*

Boechel/ *holl.*j.**bult.** Gibbus.

boechelen/buechelen. Niti, conari ſub onere.

Boede/bode.j.**boepe.** *ſax.ſicam.* Domũcula, caſa.

Boedel.j.**boel.** *holl.* Facultates à defuncto relictæ: & Dos.

Boef/boeue. Nebulo, tenebrio.

boef. Puer, adoleſcens. *ang.boye.*

boefken. Puellus, puerulus.

Boeget/boegiet/boegie. Bulga, hippopera. *gal.bougette: ital.bolgia: hiſp.bolſa: ang.bowget.*

Boepe/boede. Tugurium, domuncula, caſa, caſula: & Promptuarium mercium, horreum, cellarium.

Boepe. Compes, pedica, vinculum pedis: boia *apud Plaut.*

Boepe. Anchoralis tabula, anchorę index in ſuperficie aquæ natans.

boep-ancker-touwe. Anchoralia, vrgentes, camelus.

boepſſel van t'ſchip.j.**op-boepſſel.**

boepen. Compedire.

boeper/karreueel. Dromas, dromon: genus nauis.

Boel/boedel/inboel. *friſ.holl.* Supellex, & Dos: & Bona à defuncto relicta: pars hæreditaria, hæreditas, facultates.

boel-goed/boel-gaue. *friſ.holl.* Dos.

boel-huys. *friſ.holl.* j. **ſterf-huys.** Domus feralis.

Boel/boelken. Concubinus, cõcubina: amaſius, amaſia, glycerium.

boel. *vetus.* Ancilla, ſocaria.

boelen. Amare.

boeler/boeleter. Procus, amator, amaſius: & Scortator, homo venereus.

boeleren. Amare, operam dare amori, ſcortari.

boelinne. *vetus.* Amica, amaſia.

boel-ſchap/boeleringhe. Venerea res, venerea voluptas, amor venere°, amor.

boel-ſchap/boel. Cõcubinus, cõcubina.

boel-gheld. Mulcta pecuniaria concubinatus.

boel-krupd.j. **krupdekē loopt mp nae.**

boel-dranck. Philtrum, poculum amatorium.

Boen. *ſax.* Palatum oris.

Boene/buene. *ger.ſax.ſicamb.* Tabulata.

Boenen. *ſland.* Inquinare colore, aut maculis.

boenſel. *ſland.* Macula, inquinamenta.

Boer. Agricola, colonus, ruricola, agricultor. *dicitur* **boer** / *per ſyncopen pro* **bouwer.** *ſax.buer: ger.baur.*

boeren. *vetus.ſland.*j.**bouwen.** Rurari, ruſticari, ruri agere.

boeren-huys. Villa.

boeren kermiſſe. Paganalia.

boer-mael. *vet.ſax.* Ius pagi, ius ruſticũ.

boerachtigh. Ruſticus, agreſtis, ſubruſticus, ruſticulus.

boerachtighedt. Ruſticitas.

boerinne. Ruſtica, villica.

boerſch. Ruſticus, ruſticanus, agreſtis.

Boerde/iock. Nugæ, iocus, ioci, ioca. *gal.bourdes: ang.bourde.*

boerdigh. Nugax, iucundus, facetus.

boerdighlick. Iocosè, ioculariter.

boerden. Nugari, tricari, iocari. *gal.bourder: ang.bourden.*

Boerdinck. *ſax.* Carabus, genus nauis.

Boeſem. Sinus. *ger.buſen: ang.boſome.*

boeſem/ſlab-boeck. Faſcia pituitaria, rica, ricula.

boeſem der zee. Sinus maris.

Boeſem-weeſe. Poſthumus.

Boeſen. Impetuosè pulſare.

boeſ-man. *friſ.*j.**biete-bauw.**

Boeſen. *vet.* Baſiare, oſculari. *gal.baiſer: ital.baſciare: hiſp.beſare.*

boeſen het duymken. Baſiare pollicem alterius.

Boeſt.j.**bolſter.** Gluma: & Muſcarium herbæ.

Boete. Pœnitentia.

boet-baerdigh. Pœnitens.

boet-baerdighedt. Pœnitentia.

boete/baete. Emendatio, correctio: & Remedium: & adiumentum. **Boete** *Becanus* naturale adiumentum *vocat.*

boete/bzeuck. Mulcta, multa, pœna: & Satisfactio, luitio.

boeten. Mulctare, multare, multam irrogare: & Piare, expiare.

boeten. Mulctari, multari: pœnas depẽdere, pœnam aut multam ſubire, lucre delictum, redimere.

boeten. Remedium adhibere, mederi.

boeten den dorſt, Sedare, ſiſtere, leuare ſitim.

boeten den luſt. Explere animum voluptate, explere libidinem, ſatiari.
boeten het vier. *friſ. ſic.* Struere ignem. admouere titiones. *gal. bouter.*
boeten. Emendare.
boeten de netten. *holl.* Retia reficere, reſarcire.
boetſel. j. baete/beteringhe. Emẽdatio.
Boetſe. j butſe. Tuber.
Boetſe bootſe. Cauillum, cauillatio, facetiæ, ludicrum, res ludicra, geſticulatio, ludibrium.
boetſe. j. bootſe. Adumbratio picturæ.
boetſen-maecker/ boetſer. Atellanus, ſcenicus, geſticulator, hiſtrio, pantomimus, mimus, ludio.
boetſen/bootſen. Iocari, geſticulari.
boetſeren. j. bootſeren.
boetſigh. Iocoſus, facetus, venuſtus, feſtiuus.
Boetſen. j. lappen *ger. ſax. ſicamb.* Interpolare, ornare. *ang. bodge. botche.*
boetſer. Interpolator. *ang. bodger.*
Bottſen. *germ. ſax. ſic.* **j. ſnutten.**
boetſel. j. ſnutſel.
Boeue/boef. Nebulo, nequam, impoſtor, tenebrio, ſemiſſis homo, varinio, vappa, frugiperda: homo improbꝰ: & Homo impurus, impudicus: & Famulus, ſeruus, fur *apud Virgil.* & Scortator, adulter: & Hiſtrio, mimus, ſcurra. *vulgò* bouinus bufo *ital. bufone.*
boeue boef ken. Puer, ephebus.
boeuen-net. Tranſenna, funis extẽtus: textũ è funibus ſupra foros nauium, ſupra quod itur. *vulgò* bouenetum: *quod nebulones, fures & piratas arceat.*
boeuen-ſtuck. Scelus, flagitium.
boeuerije. Nequitia, impoſtura, ſtropha, verſuria, probrum: & Impudicitia.
boeuerijachtigh / boefſch. Nequã, flagitioſus, ſcurrilis, impurus, impudens.
Bof. j. bou. Celeuſma.
Boſ/boffe/poſ. *vetus.* Bucca, buccarum inflatio, *&c.*
boffen. Inflare buccas: & Iactare.
boffen. *holl. friſ.* A contractu reſilire: pœnitere contractus. (riũ.
Bogaerd. *rectius* **boom-gaerd.** Pomarium.
Boggert. j. pot-appel.
Boghe/booghe. Arcus, cornu, *à* **bogen/** *ſiue* **booghen.** i. flectere. *ger. bogen. ang. bowe.*
boghe/welffel. Arcus, concameratio, fornix, teſtudo.
boghe-koker. Corytus.
boghe-ſcheut. Teli iactus.
boghe-maecker. Arcuarius.
boghe-ſaghe / boghel-saghe. Serrula arcuaria.
boghe-ſchutter. Sagittarius, arcitenẽs.
boghe-wijs. Arcuatim.
boghe-wijs ghemaeckt. Arcuatus, curuatus in modum arcus.
boghel/beughel. Hemicyclus: ſemicirculus, curuatura ſemicircularis.
boghel/beughel. Numella, & Annulus.
boghel/kloſ-poorte. Annulus, porta, annulus ferreus ſphæriſterij.
boghel-bane. Area, ſphæriſterium: locus, in quo globis luditur per annulum adactis.
boghel-saghe j. boghe-saghe.
boghelẽ. Ludere ſphæra per annulum.
boghelen. j. booghen. Arcuare.
boghen. j. booghen. Arcuare.
Boget. j. boeget.
Bokael. j. bocael.
Boke. j. baecke/ beuck.
Bokel. *vet. ſland.* Vmbo: & Fibula. *gall. boucle.*
Bockeleer. j. bocken-leer. Pelta.
Boken. j. booken. Batuere.
Bokene. *vetus.* Phantaſma, ſpectrum.
Bokerael. j. bockerael.
Boket. Sertum, faſciculus florum. *gall. bouquet.*
Bol. Tumidus, turgidꝰ, fungoſus, ſpõgioſus, cauernoſus, fiſtuloſus, multicauus: & Paluſtris.
bol-hooft. Hydrocephalõ, caput aqueo humore turgidum.
bol-koꝛſtigh bꝛood. Panis ruptus: cuius cruſta à medulla ſeparata eſt.
Bol/bolle. Globus, ſphæra. *gal. boule: ital. balla: hiſp. bola: ang. boule.*
bol/bolle. Caput. *per metaphoram, à ſphærica figura.* **bolleken.** Capitulum, capitellum.
bol-aerſen. In caput deuolui, clunibus in altum ſublatis: præcipitare, præcipitari: inuertere, inuerti, ſubuerti.
bol/bolleken van loock. Caput allij, bulbus.
bol. *holl.* Panis rotundus.
bol des booms. *ſland.* Caudex, trũncus.

bollen. Voluere, rotare. *hiſp. boluer.*
bollen. Voluere globū, iactare globū.
bollert. *vet.* **j. bonder-buſſe.** Bāliſta.
Bol. Garrulitas, loquacitas.
bollen klappen. Fabulari, nugari, effutire.
bollaert. Homo futilis, fabulator.
bol-baue/rol-bane. Sphæriſterium.
bol-werck/block-werck. Propugnaculum, agger, vallus, vallum. *vulgò* balloarrus. *gal. bouleuert, boulewark, bouleuer: ital. bellouardo, baluardo: hiſp. baluarte: ang. bulwarke.*
bol-wercken. Emunire, munire propugnaculo, aggere, vallo, vallare, circūuallare, aggerem iacere.
Bolck/bolgh. Aſellus piſcis.
Bolckē. *ſax. friſ. ſicamb.* Mugire: rudere.
Bolderen/bulderen. Blaterare, debacchari, intonare, minari.
bolder-gheeſten/bulder-gheeſten. Lemures nocturni, nigri.
Bole/beul. Carnifex. *ital. boia.*
Bolge/bulghe. *ſax. friſ.* Fluctus maris, vnda, procella.
Bolghelchap. *vetus.* Offenſa, culpa.
Bolingh. j. beulingh. Inteſtinum. Farcimen, botulus, botellus. *gall. boudin: ital. budelle: ang. boding.*
Bolle j. bol. Globus.
bolle bulle/bollen. Taurus non caſtratus. *ger. bollen: ang. bulle.*
bolle-gheld. Merces pro admiſſura tauri: & Mulcta pecuniaria illegitimi concubitus, ſiue concubinatus. *que & boel-gheld dicitur.*
Bollinck/bolck. Aſellus piſcis.
Bolſter. Peripſema, limatura, ramentū: & Tomentum: & Furfures.
bolſter ſloeſter. Culleola.
bolſte/booſte. Siliqua, gluma, folliculus grani.
bolſtē. Stramenta.
bolſter. Culcita, ſiue culcitra, culcitra ſtramentitia, culcitra lanea, tomentitia. *bolſter. ang.* Cervical.
bolſter-gelijuigh. Pinguis corpore, habitior: & Bucculentus, malis plenioribus & inflatis.
bolſtercken. Tomix, *ſiue* tomice.
bolſteren de not. j. ſloeſteren.
Bolt. j. bout. Sagitta capitata.
bolten-boom. *ſicam.* Sambucus.

Bombammen. j. bepaerden. Pulſare campanas, tinnire, *ital. rbombare.* i. reſonare.
Bombaſijn/boom-baſijn/boō-wolle. Goſſipium, xylum, goſſipiū linum, xylinum, lana xylina, ſiue de arbore, aut ligno, *βάμβαξ, βαμβάκιον. vulgò* bombaſiū: & bambaſiū. *q. d.* **boomſijde.** i. ſericum arboreum, *gal. bombaſin: ital. bambagia, bambace.*
bombaſijnen kleed. Veſtis goſſipina, xylina, bambacina.
Bomme. j. trommel. Tympanum.
bomme/oft bonde van t'vat. Operculum vaſis, obthuramētum dolij. *gall. bondon.*
bomme-gat. Gula ſiue os dolij.
bommen het vat. Vas operculare, operculo operire.
bommen. Reſonare: & Tympanum pulſare.
bommele. *ſland. j. hommele.* Bombilius, fucus.
bommeler/bommel-necker. Neptunus, dæmon aquaticus: larua, lamia, ſpectrum: manducus.
Bommerije. j. boomerije. Fœnus nauticum.
Boneck/ *ſax. friſ.* **j. been.** Os, oſſis.
boncket. Globulus oſſeus, ſphærula eburnea.
Bond. *vetus.* Vinculum: Ligatura: & Faſcis: & Fœdus. *ger. bund: ang. bond.*
bondelken. Faſciculus.
bond-ghenoot. Fœderatus, ſocius.
bond-vrekigh. Fœdifragus.
bonde. j. bomme. Operculum dolij.
bondel/bundel. Faſcis, ſarcina.
bondel. *ſland.* Spicarum faſcis.
bondel-loos. Non ligatus, ſolutus vinculis: & Irritus.
bondelen/bundelen. Colligare.
bonder/bunder. Iugerum.
bondigh. Firmus, ligatus: & Ratus.
bondſel. *ſland.* Cunabula, faſciæ.
bondſelen. *ſland.* Faſciare, faſciis ligare.
bond-ſchoen. Pero, gallica: & Ocrea.
Bonet. Pileus, pileum. *vulgò* bonetum. *ger. baret: gal. bonnet: ital. beretta: hiſp. bonete: ang. bonnet.*
bonet. Orthiax, appendix quæ infimæ veli parti adijcitur.
bonet-maecker. Pileo.

Bonghe/bunge. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **bonme.** Tympanum.

Bonne/bunne. *ger. ſax. ſicamb.* Coaſſatio, tabulatum: & Fori nauium.

Bonne. *holl* j. **wijck.** Vicus, regio vrbis.

bonne-meeſter. *holl.* j. **wijck-meeſter.** Vici pf ct⁹, magiſter regionis in vrbe.

bonne-gheſeten. Vicũ vrbis inhabitãs.

Bonſinck/bontſinck/buntſinck. *ſicam. holl. friſ.* j. **biſſe.** Putorius.

Bont. Varius, maculoſus.

bont kleed. Veſtis pellita, pellicea, diſcolor, maculoſa.

bonte mutſe. Pileus pellitus, pelliceus.

bonte kraepe. Cornix varia, cinerea.

bonten os. Bos maculoſus, varius.

bont-werck. Pelles variæ, maculoſæ: Babylonicæ, diuerſorum colorum.

bont-wercker. Pellio, maculoſarũ pellium concinnator.

Boocken/boken. Tudere, pulſare, batuere. *gal. buquer.*

boocken het vlaſch. Demulcere linum malleo: contundere linum. (parius.

boock-hamer. Tudes: & Malleus ſtu-

Booghe. j. **boghe.** Arcus.

boogheu/bogen/bupgen/buegen. Flectere, curuare, ſinuare, pãdare, arcuare.

boogh-ſaem. Flexilis, flexibilis.

Boõ. Arbor, arbos. **boomkẽ.** Arbuſcula.

boom. Vectis: & Repagulum: & Trabs & Pertica.

boom. j. **ſchip-boom.** Contus.

boom. j. **vlaey-boom.** Repagulum.

boom j. **vlaegh-boom.** Phalanga.

boom. j. **weuers boom.** Iugum.

boombaſijn. j. **bombaſijn / boom-ſije/ boom-wolle.** Goſſipium. *q. d.* ſericum arboreum.

boom-gaerd. Arbuſtum, arbuſtin⁹ locus, arboretum, locus arboribus cõſitus, amœnitatis vtilitatiſq; gratia.

boom-gaerd/ooft-gaerd. Pomarium, locus fructuum gratia conſitus.

boom-gans. Anſer arboreus, concha anatifera.

boom-gheld/hauen-geld. Portorium.

boom-leere. j. **ſchooy-leere.**

boom-meeſter/boom-ſluyter. *hol.* Portitor, limenarcha.

boom-not. Iuglans, nux baſilica.

boom-olie *ger. ſax. ſicamb.* j. **olie van olijuen.** Oliuum.

boom-planter/boom-ſetter. Conſitor plantator.

boom-ruyter. Elurus ſilueſtris. *q. d.* ques arborum.

boom-ſchip/boom-kaen. *ſax. ſic.* M noxylon: nauigiolum ex vno lig

boom-ſluyter. j. **boom-meeſter.**

boom-ſterck. Robuſtus, validus.

boom-ſwamme. Panus, tuber, tum fungoſus in arboribus.

boom-varen j. **eycken-varen.** Polyp dium, filicula.

boom-wachs. *vetus.* Reſina.

boom-wolle. *germ. ſax. ſicamb. flam*

boom-waſijn. Goſſipium, xylon, na xylina, lana lignea. *Vlpian.*

boom-woꝛm. *vetus ger.* Cantharis: ve mis in ſummitate ramorum fraxi oliuæ naſcens.

boom-vrucht. Pomum.

boomigh ghewas. Arboreus fœtus.

boomighe tanden. Dentes ſtupidi. *q.* arborei: *prouenit enim dentium ſtupor fructuum immaturorum & acerborum.*

boomighheyd der tanden. Stupor den tium, torpor dentium.

boomerije / *rectius* **bodemrije.** Fœnu nauticum, vſura maritima, nautica traiectitia, reditus ex nauibus. *ſa* **bodmerije:** *à* **bodem.** i. carina nauis

Boone. Faba. *Romberto Dodonæo* be na *dicitur.*

boon-houde. Siliqua.

boon-lapken. Hilum.

boon-meel. Lomẽtum, farina fabacea

boon-ſtroo. Fabalia, ſtipulæ fabales.

boon-woꝛm. Midas, vermis fabas exe dens.

boonken. Fabula, fabulum.

boonken. Cruſtu'um.

boonken. *metaphor.* Nanus, pumilio.

boonkens hol-woꝛtel. Capnos faba cea radice.

Booꝛ/booꝛer. Terebra. *hiſp. barrena.*

booꝛken. Terebellum.

booꝛen. Forare, fodere, infodere, perforare, fodicare, foramen facere. *gal. forer: ang. bore.*

booꝛen met het booꝛ. Terebrare. *hiſp. barrenar.*

booꝛ-ijſer. Terebra.

Booꝛd. Margo, ora, extremitas.

booꝛd/ſoom. Inſtita, limbus, ora veſtis, fimbria:

fimbria: *gall.bord: hiſp.borde.*

boozd oft rand van de ſchotel. Crepido lancis aut catini, extremꝰ margo.

boozd oft rand van den pot. Labrum, corona, margo, ora poculi.

boozd van t'ſchip/ouer-loop. Fori, orum.

boozd-vol. Ad marginẽ plenus, à ſummo plenus, coronatus.

boozd-vol ſchencken. Craterem inducere corona, vina coronare, cereuiſiã coronare: ad ſummũ vſque marginem implere poculum, calicem.

boozden. Prætexere, præſuere fimbrias. *gal.border.*

boozdinghe. j. **knupſeringhe.** Limbus, impages. *Adr.Ium.*

boozduerren/boozduer-wercken. Pingere acu, plumare, variare acu. *gall. broder: hiſp.bordar: ang.embroder.*

boozduerr/boozduer-wercker. Acupictor, phrygio, plumariꝰ, limbolarius, barbaricarius, tegmentarius. *gall.border, broddeur: hiſp.bordador.*

boozduerſel/boozduer-werck. Limbus veſtimenti, peniculamentũ, fimbria, opus phrygium. *gal. bordure: hiſp. bordadura.*

boozdſel. Limbus, inſtita.

Boozen. *vide* **booz.**

Boos. Malus, prauus, peruerſus, malignus.

boos-baerdigh. Ad malum pronus.

boos-ber. *ſax. ſic.* Morbus ſonticus, caducus.

boos-wicht. Sceleroſus: telluris inutile pondus, terræ onus: homo prauus & inutilis, terram ſuo pondere grauãs.

boos-willigh. Maleuolus.

boosheyd. Malicia, maligmitas.

boosliek. Malitioſè, malignè, malè.

Boosſe boosſtele. j. **pelle.** Siliqua, folliculus, *beiſte. gall.* ciſtula.

boeſtten/boosſtelen j. **pellen.** Glabere, deglabrare, decorticare.

Boot. Acacium, nauigium actuarium, ſcapha, lembus, cymba. *vulgò* boca, *ſax.boch: ang.bote, boate.*

boot. *vetus.* j. tonne. Cadus.

boots-gheſelle. Nauta, nauita, nauicularius: & Remex, ſocius naualis.

boots-man/boot-baerder. Nauta, nauita, nauicularius, epibata, vir nauticus: Nauclerus, nauarchus.

Booten. *ſlan.* Malleo contundere, pinſere.

boot-hamer. *ſlan.* Malleus.

Bootſe. j. **boetſe.** Cauillatio.

Bootſe. j. **be-wozp.** Adumbratio, delineatio.

bootſeren. *ſlan. holl.* j. **be-wozpen.** Delineare, deformare.

Boz. *holl.* Cholera, felliflua paſſio.

Bozagie/bzuynagie/ Buglоſſa. *vulgò* borago, bornago.

Bozat. Multitia, orum. *ital. buratto.*

Bozbelen. Scaturire, ſcatere.

Bozcke. j **bareke.** Cortex, cruſta.

Bozckel. *vetus.* j. **gheere ſlippe.**

Bozcht. j. **bozght.**

Bozd. *holl. friſ. ſland.* j. **berd.** Aſſer, tabula & Orbis ligneus, orbis menſarius. *ang. bourde.*

bozd-decks/bozd-deckſe. *ſland.* j. **loose.** Proiectum ligneum: vmbraculũ: & *bruxell.* **beur-berd.** Appendix tabernaria.

Bozde/burde. Onus, faſcis, ſarcina, põdus, φορτ⊙. *ger. burde: ang. burden.*

bozd-eſel. Burdo, mulus ex equo & aſina natus: aſinꝰ clitellarius, doſſuarius, ſarcinarius: Burdo, *inquit Cõrad. Geſnerus, dictus videtur, ἀπὸ τῶν φορτῶν. i. ab oneribus: nam & Græcè apud quoſdã recentiores ὁ φόρτων legitur.*

Bozdeel. Ganea, ganeum, proſtibulum, lupanar. *vulgò* bordellum. *gal. bordeau: ital. bordello: hiſp. burdel: ang. brotelhouſe.*

bozdeel-bzocker/bozdeel-bzocke. Ganeo, ſcortator.

bozdeel-hoere. Proſtibulum, abiectiſſimum ſcortum. *ang. brothel.*

bozdeel-houder. Leno.

bozdeel-houdſter. Lena.

Bozdelen. j. **bozrelen.** Æſtuare.

Bozdene/bozde/ *holl.* Onus.

bozdenen. Onerare.

Bozdeſſche. *ſland.* j. **bozd-decks.**

Bozdueren j. **boozdueren.**

Bozen. j. **boozen.** Forare.

Bozen. j. **beuren.** Leuare.

Bozen. j. **baeren/beren.** Vti.

Bozg/bozght. Arx, caſtrum, caſtellum. à **bozghen** *ſiue* **berghen.** i. *in tutum recipere, ſeruare: eſt enim* locus editus & munitus ad ſalutem hominum. *vulgò*

burgum. *Dicitur &* vrbs, oppidum, ciuitas, *apud veteres tam inferiores quàm ſuperiores Germanos.* Græcis πυργος, turris eſt. *gal. bourg: ital. borgo.*

bozgh-eſel. *j.* **bozd-eſel.**

bozg-graue. Burgi comes, arcis comes, vici comes, vicecomes, præfectus arcis, præfect⁹ caſtri. *vulgò* burggrauius, comes caſtrenſis.

bozgh-meeſter/bozgher-meeſter. Conſul, tribunus plebis. *vulgò* burgimagiſter. *q.d.* arcis, opidi, ciuium plebiſq; magiſter, præfectus, & defenſor.

bozgh-recht/bozgher-recht. Ius ciuiũ, ciuitas. (ſtri.

bozgh-ſaet. Incola arcis, habitator ca-

bozghen/berghen. Abſcondere.

bozgh-ſpel. Apodidraſcinda. *Pueritiæ ludus, quo obſtructis ei qui in medio ſedet oculis, cæteri in latebras ſeſe abdunt, mox dato ſigno, dum ille latentes veſtigat, hi ad ſedem eius tanquam ad metam recipientes ſe, præuertere illum ſatagunt.*

bozghen/berghen. In tutum recipere, ſeruare, dare ſalutem.

bozgher/poozter. Ciuis, municeps. *vulgò* burgus & burgenſis. *gall. bourgeois: ang. burges.*

bozgher-mael. *vet. ſax.* Ius ciuium.

bozgher-meeſter. *j.* **bozgh-meeſter.** Cõſul.

bozgher-ſchap. *j.* **bozgherije.**

bozgherije. Ciuitas: ciuium ius & prærogatiua.

bozgherlick. Ciuilis, ciuicus, politicus.

bozgerlick recht. Ius ciuile, municipale

Bozghe. Fideiuſſor, ſponſor, compromiſſor, appromiſſor, vas, præs, author credendi. *ger. burg: ang. borowe.*

bozghe blijuen. Vadari, ſpondere, fideiubere pro aliquo, præſtare, recipere in ſe alterius promiſſum, promittere ſe præſtiturum quod alter, pro quo ſe interponit, tenebatur: ſe debitorẽ fideiuſſoremque conſtituere: expromittere: dato fideiuſſore creditorem ſecurum reddere.

bozghe ſtellen. Vadari, ſatiſdare, cauere.

bozgh-man. Creditor.

bozgh-ſchap. Vadimonium.

bozgh-toght. Fideiuſſio, vadimonium, fideiuſſor.

bozghen/bertrouwen. Credere, credere debitum, dare mutuum.

Bozght. *j.* **bozgh.**

Bozlen. *ſland.* Clamare, vociferare.

Bozne. Fons, puteus: & Aqua fontana, aqua puteana. **Bozn** *Becano* aquę exortus *ſiue* aqua naſcens *dicitur, quale eſt fontium & puteorum perennes venas habentium.*

bozn-kanne. Hydria.

bozn-put. Puteus.

bozn-put water. Aqua putealis, puteana.

bozmen. *friſ.* *j.* **dzencken.** Aquare.

Bozmen. *holl.* *j.* **bernen.** Ardere.

bozn-ſteen. *ger. ſax.* Succinum, electrũ. gleſſum. *q.d.* petra ardens. *electrum enim accenſum tæda more ac nidore ardet.*

Bozs. *holland.* *j.* **bere.** Vrſus.

Bozs. *ger. ſax. ſicamb.* *j.* **rot.** Contubernium, manipulus.

bozſ-gheſel. *ger. ſax. ſicamb.* *j.* **rot-gheſel.** Contubernalis.

bozſ-meeſter. *j.* **rot-meeſter.** Decurio.

Bozſe. Crumena, marſupium, vidulus, ſacculus, loculus, loculi, mãtica, burſa. *βύρσα.* i. coriũ. *gal. bourſe: ital. borſa: hiſp. bolſa: ang. purſe.*

bozſe der koop-lieden. Baſilica, lanimedium, conuentus mercatorum. *vulgò* burſa: *ab ampla domo, burſa ſiue crumena ſigno inſignita Brugis Flandrorum ſic primo dicta.*

bozſen-ſnijder. Saccularius, manticularius, zonarius ſector, crumenileca.

Bozſt. Pectus, thorax. *germ. bruſt: angl. breaſt.*

bozſte/mamme. Mamma, mammilla, vber.

bozſt-been. Os pectoris, os ſternon.

bozſt-boghe. *vetus.* Antilena.

bozſt-gheſlagh. Planctus.

bozſt-ghetuygh. Antilena.

bozſt-gheſweer. Emphyema.

bozſt-gheweer. Thorax, pectoralis armatura.

bozſt-harnas. Thorax ferreus, ſiue æneus, pectorale.

bozſt-lap. Pectorale, & Mammillare, ſtrophium, faſcia pectoralis.

bozſt-plate. Thorax ferreus.

bozſt-riem. Antilena.

bozſt-tepel. Papilla.

bozſt-weer/ bozſt-weeringe/ ſchantſe.

Lorica

Lorica caſtrorum: ſepimentũ muri: ſepimentum militare: propugnaculum: ſtructura in muris, pectus vt lorica muniens.

boꝛſtigh. *holl.* Aſthmaticus, anhelator,

Boꝛſtel. Seta. *germ. burſthaar: ang. briſtle, briſſhe.*

boꝛſtel-kladder. Peniculus, penicillus.

boꝛſtelken. Echinus.

boꝛſtel-draet. Cheleuma, canabinum filum ſetis præpilatum, filum ſutorium.

boꝛſtich achtigh Setoſus, hiſpidus.

Boꝛſten. j. **berſten.** Rumpi, frangi: crepare.

Boꝛtelen. Tumultuari, æſtuare: & Fluctuare, agitari, tumultuare: & Bullire, ebullire.

Boſch. Silua, nemus, lucus, ſaltus, *vulgò* boſcum, buſcum. *gall. bois: ital. boſco: hiſp. boſque: ang. buſſe.* **Booren.** i. paſcere.

boſch beſie *holl.* j. **kraeckie-beſie.**

boſch-bupne. Palumbus.

boſch-ban haer. j. **haer-boſch.**

boſch-ban wijn-beſien. *vetus.* Vua, racemus, botrus.

boſch-godē. Fauni, ſatyri, dij ſilueſtres.

boſch-goeder. Saltuarius, ſaltuum cuſtos.

boſch-kolen. Ligna acapna, carbones acapni: carbones ſyluatici *vulgò dicti, quidam ſiluis vrantur & præparentur.*

boſch-man. Siluicola.

boſch-not. *ſland.* Nux decumana, prægrandis.

boſch-os. Bubalus.

boſch-roouer. Latro, graſſator.

boſch-ſlanghe. Coluber.

boſch-wachter. Saltuarius.

boſchaghe. Arboretum. *gal. boſcage.*

boſchachtigh. Silueſter: ſilueſtris.

boſcher. j **ſnoeper.** Frondator.

Boſele. j. **beuſele.**

Boſemer. j. **wſſel.**

Boſſe *ſland.* j **buſſe.**

Boſſe. j. **bokeler.** Vmbo.

Boſſe-boom. Buxus. *ital. boſſo: hiſp. box.*

Boſſen botſen. Pulſare, tundere, quaſſare. *ital. buſſare.*

Boſte. j. **booſte.**

Bot. *vide poſt dictionem* **Boter.**

Bote/boten-ſchoen. *holl. ſicamb.* Pero, calceus ruſticus è crudo corio. *ital.* *bottes: hiſp. botes: ang. & gall. bottes.* i. ocreæ.

bot-aerſen/leerſen/bꝛidſe ſlaen. Xylegogio caſtigare: ocrea, allere vel rudente ferire nates.

Boter. Butyrum. *ger. butter: ang. butter.*

boter-am/boter-ham. Panis butyratus, panis butyro illitus.

boter-bloeme. Ranunculus, polyãthemum: *herba floribus aureis, quæ à vaccis depaſta butyri colorem commendare creditur.*

boter-bꝛugge. *friſ. ſland. ſic.* j. **boter-am.**

boter-melck. Lac ſeroſum, lac agitatũ, lac ſecundarium, lac preſſum, lac ex quo butyrum confectum eſt.

boter-ſchete/boter-ſchijte/boter-ſchitte/boter-bliege. *ſlan.* j. **pepel.** Papilio.

boter-ſtande/kerne. Vas in quo lac agitatur, & butyrum cogitur.

boter-tandē. Dentes primores, inciſores tomici, gelaſini, ctenes anteriores.

boter-blaepe. *leod.* j. **boter-am.**

boter-blieghe. *ſland* j **pepel.** Papilio.

boter-boghel *ſax.* j. **boter-blieghe.**

boteren. Linere ſiue condire butyro.

boteren/kernen. Butyrum coagulare, cogere, conficere, lac in butyrũ denſare, ſpiſſare, cogere: lac agitãdo extundere butyrum.

Bot. *holl. friſ. ſicamb.* j. **been.** Os, oſſis.

Bot/bot-biſch. Paſſer, piſcis, rhombus: piſcis planus, latus & extenſus.

Bot/plomp. Bœoticus, bœotus, ſtolidus, ſtupidus, hebes, obtuſus, rudis. *hiſp. boto.*

bot maecken. Retundere, obtundere, hebetare.

bot-bijle. Imperitus & obtuſus faber lignarius.

bot-mupl. Homo obtuſus, ſtolidus, obeſæ naris.

bot-ooꝛe. Auris bœotica, auris bataua, auris pinguis, & craſſa: homo ſtolidus & pingui iudicio.

bot-aerd. Homo obtuſus.

bothepd/bottighepd. Obtuſio, hebetũdo, ſtupiditas.

botterick. Bœoticus, obtuſus homo.

bottelick/plompelick. Obtuſè, ſtolidè.

Bot/botte. Impulſus, ictus: & Reſultus. *gall. bouter.*

bottelinck. Subitaneus, ſubitus, repẽti-

nus: & Subitò, repẽte, ilicò. *it. di botto.*

Botte. Gemma, germen, oculus. *gal. bouton: hiſp. boton.*

botte. Papula.

botte. *Zeland.* Hydrops ac tumor ſtrumoſus ouium.

Bottel/buttel. *ſicam.* Arbutum, vnedo.

bottel. *ſicam. vet.* j. **cornoelie.** Cornum.

bottel-boom. *ſicambr. vetus.* j. **cornoelie-boom.** Cornus.

bottel dozen. *vetus.* Rubus.

Botten. *flã.* j. **ſtootẽ.** Trudere. *gal. bouter.*

botten/wt-botten. Gemmare, gemmaſcere, fruticare, pullulare, trudere gẽmas, *Virgil.* Vernare.

botten als een geſwil. Caput facere. *gall. aboutir.*

botten op-botten. Reſultare, reſilire. *ital. buttare: hiſp. botar.* i. tepellere, expulſare.

botten op d'water. j. **ſlingheren.**

botten. Edere, exponere, eũcere, ſternere, pellere, propellere, impellere. *gall. bouter: ital. butare: hiſp. botar.*

botten. *holl. fland.* j. **bedrieghen.** Fallere, imponere.

botten. Fraudulenter extrudere aleas, componere aleas, taxillos mittere compoſitos *Lud. Vives.*

botter. Deceptor, impoſtor, circumſcriptor, qui quauis ratione per fraudem priuat & emũgit aliquem rebus ſuis: & Aleator improb⁹ & præuaricator, aleator, famoſus, planus, deceptor.

Botſe/butſe. Pulſus concuſſus.

botſen/butſen. Pulſare, concutere, pellere, impellere. *gal. pouſſer: ang. puſhe.*

Bodde/butte/ bodde/ hotte. Corbis doſſuaria, orca, cophinus.

bot-dragher / bod-dragher. Baiulus corbis doſſuariæ, ciſtifer.

bot-dragher/bod-dragher. *louan.* j. **ruptерſche blancke.** Dipondius.

Botte/butte. Do ium, orca, cupa. *vulgò* butta, *germ. butten: ital. botte: hiſp. bota. ang. butte.*

botterije. Promptuarium, penarium, cella promptuaria, cella penaria, cella vinaria. *vulgò* botteleria. *gall. bouteillerie: ital. boteleria: hiſp. bottileria: angl. butterie, buttry: Bouteille gal.* lagena, *ſiue* ampulla *dicitur.*

botteliер. Promus, condus, præfectus cellæ penariæ, cellarius, œnophylax. *gall. bouteillier: ital. bottiglire: hiſp. botiler: ang. butler.*

Boude. Audax, confidens. *ital. balda, baldanzoſo: ang. bould.*

boudelick. Audacter.

boudelinck. Audaculus.

Bouen. Super, ſupra, ſuperne, ſurſum, deſuper. **Te bouen gaen.** Superare, antecellere, præſtare, præire, anteire, excedere, exuperare, pcellere, vincere.

bouen-boppel. Hyperthyrum, ſuperliminare, limen ſuperum.

bouen-camer. Cœnaculum.

bouen maeten. Præter modum, ſupra modum, vltra modũ, impendio, plus ſatis.

bouen-kouſſen. j. **broecke.** Fœmoralia.

bouen-leder. j. **ouer-leder.**

bouen-lijſt. Tænia.

bouen-net. j. **boeuen-net.** Tranſenna.

bouen-ſanck. Vox ſuperior in muſica. *vulgò* cantus, diſcantus, ſuperi⁹, ſuperior: *vox quæ artem ſeu apicem harmoniæ obtinet, & in ſublime præcipuè fertur.*

bouen-waerts. Surſum.

bouenſte. Supremus.

Bought. j. **boecht.**

Bout. Obex, pellulus, repages, repagulum, clauus, teres. *ang. bolte.*

bout van het ſchouder-blad. Caput ſcapulæ, ſummus humerus.

bout van t'been. Femur, coxa, clunis.

Hamelen bout. Femur veruecinum.

Ganſen bout. Femur anſerinum.

bout/bout-pijl. Sagitta capitata, pilum catapultarium, ſiue catapulticũ. *ger. boltz: ang. bolte.*

bout-gaten/bout-aerſen. Præcipitari: & Ire in defectionẽ, tranſitionẽ facere, rebellionem facere, deſciſcere. *ſumpta metaphora à ſagitta inuerſè reuolante.*

Bouw/bouwe. *friſ. ſicamb. holl.* Meſſis: & Aruum: & Agricultura: & Ædificatio: & Agger.

bouwen. Arare, colere agrum, agricolari, exercere ſolum, vertere agrum: & Ædificare, ſtruere, architectari.

bouwer/ & *per ſyncopen,* **boer.** Agricola.

bouwer. Ædificator.

bouwſel. Agricultura: & Ædificatio, conſtructio, ſtructura.

bouw-heer. j. **bouw-meester.**
bouw-maend. *sax. frisic.* Augustus.
bouw-man/bouwer. Colonus.
bouw-meester. Architectus, architecton: & Ædilis, fabricensis.
bouw-valligh. Ruinosus: & Valetudinarius.
bouw-valligher muer. Parietina, paries vetus & semirutus.
bouwigh. Sartus, tectus.
bouwigh maecken. Instaurare.
Bouwē. Cyclas, vestis longa, spatiosa.
Box. j. **bockse.**

B R

Brabbelē. Confundere, miscere, turbare, & Tricari, nugari, nugas agere: & Rixari, altercari. *gall. brouiller: angl. braule brawle.*
brabbelaer. Turbator: & Nugator, & Altercator.
brabbelinghe. Turba, turbatio, turbamentū, confusio, tricæ, nugæ, res nugatorie: & Rixa, iurgiū. *ang. brawling.*
Brack. Salsus: aquæ marinæ saporem quodam modo referens.
brack goed. Merces submersæ: salo siue aqua marina corruptæ.
brack. *sax.* j. **wrack.** Reijculus.
brack. *sax.* Cineres mediæ probitatis.
brack-brack. *sax.* Cineres vilissimi.
Brack brack-hond. Plaudus canis, odorus, sagax; canis venaticus. *vulgò* bracchus. *gall. braque: ital. bracco.*
brack-reusigh. Refimus.
Braden. *sland.* Testiculus.
brad-not. *sland. was.* j. **bupst-not.** Nux iecumana,
Brade/bredse. *sland.* Testiculus.
brade/bredse. j. **beur-broecke.**
Braecke. Fractura, effractura. **braecke doen.** Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.
braecke. Nausea, vomitus, dissolutio stomachi.
braecke. *sland.* Lupatum, lupus, murex, postomis. *ang. brake.*
braecke. *vet.* j. **ghebreck.** Defectus, carentia.
braecke. Malleus stuparius. *vulgò* lini frangibula.
braeck. Sterilis: semen non accipiens. *Ioan. Becan.*
braeck liggen. Iacere incultū, cessare, requiescere: *dicitur proprie de aruis alternis annis cessantibus.*
braeck-liggende-landt. j. **braeck-land.** Veruactum.
braeck-liggende brouwe. Mulier vacans, vacua, vidua.
braeck/braeck-land. Veruactum, nouale, incultum solum.
braecken. *vetus.* j. **breken.** Frāgere, rumpere. *ang. breake,*
braecken/braeckelen. Frangere mēbra laboribus, vigiliis.
braecken/ouer-gheuen. Vomere, prorumpere in vomitum.
braecken den acker. Proscindere agrū, arare, terrā moliri, nouare agrum, repastinare, aratris & ligonibus arua frangere.
braecken het blasch. Comminuere linum.
braecker. j. **braeck-land.** Nouale.
braeck-lād/braeck-acker. Nouale, nouālis ager, veruactū, requietus ager, aruum quod sterile iacet, ager quiescens, requiescens: solum incultum.
braeck-maend. Iunius mensis. *quo agri repastinantur, aruaque & vineta aratris & ligonibus passim frangumtur.*
braeckemaer. Ensis falcatus. *gall. braquemar.*
braeck-raepe. Rapum maius.
braeck-vogel. Arquata, numenius, ortygometra, phæopus: *aues diuersæ sic dictæ teutonicè, quod in noualibus & quiescētibus agris morari soleant: siue quòd quedam illarum Iunio mense aduentent.*
Braed. j. **ghebraed.**
braeden/braepen. Assare, torrere flammis.
braeder/braederij-houder. Popinarius, cupedinarius.
braederije. Popina, thermapolium, popina sellariola.
braed-haerinck. Halex macera.
braed-yser. Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.
braed-panne. Sartago, frixoriū, patella pinguiaria.
braed-sout. *Zeland.* Sal torridus, *qui exigua infusa aquæ marinæ, diutius torretur atque aduritur:* sal splendidus, lucidus.
braed-spit. Veru
braed-vercken. Porcellus, porculꝰ, nefrens:

frens: & Porcellus Troianus, fartilis.

Braede. *ſicamb.* Pulpa petaſonis, pulpamentum. *germ. brate.*

Braede braepe kupte des beens. Sura, gaſtrocnemium, venter cruris.

Braed-worſt. j. met-worſt. Lucanica.

Braeme/breme. Rubus, ſentis, vepres, morus vaticana.

Braeme. *ſax. ſicamb.* **j. bremme.** Aſilus, tabanus.

Braem-beſie. Morum rubi, morum ſentis, vaccinium.

Braeſſem. Cyprinus latus. *vulgò* praſemus.

Braeuwe. j. brauwe.

Braeuwen. j. kallefaten.

Braggaerd. Homo bullatus, elegans. *gall. braggard.*

Braggheren. Lenociniis ſuperbire: & Specioſe ingredi, ſuperbe incedere, oſtentare ſe. *ger. branghen: ang. bragge.*

Brancke. *ſland.* **j. rancke.** *gall. branche: ang. braunche.*

Brand. Incendium, vſtio, aduſtio, inflammatio.

brand. Torris: & Titio. *gall. brandon.*

brand. Vredo, fungus, clauus, patella: *arborum morbus è ſolis exuſtione:* & Robigo, rubigo, vredo, carbunculus, vſtilago: *vitiũ frumenti, auenæ & tritici, cùm ſpicæ quodam modo aduruntur.*

brand-braeſſem. Melanurus.

brand-brief. Literæ incendiariæ, litteræ indictionis incendij.

brand-deure. Ianua incendiaria: ianua in tabulatis per quam incẽdij & neceſſitatis tẽpore ſupellex demittitur.

brand-emer. Situla incẽdiaria, hama.

brand-gans. *holl.* Anſer anthracino pectore, alis piceis, extremis candens.

brand-haeck. Hama, harpago.

brand-hert. Tragelaphus: ceruus villis nigricantibus: *ſic dictus germ. à ſeminſti ligni colore.*

brand-yſer. Cauterium. ferrum quo notæ inuruntur: & membra morbida aduruntur.

brand-yſer/wend-yſer. Crateuterium.

brand-yser. Fulcrum focarium, dalopus, odis: inſtrumẽtum ferreũ, quod in foco ligna ſuſtinet.

brand-klocke. Tintinnabulum incendiarium.

brand-lacrouwe. j. hoef-blaedere. Toſſilago, populago. *vulgò* vngula cabalsi: *herba cuius folia ex melle trita ſacro igni & omnibus inflammationibus illita medetur.*

brand-leder. Scalæ incendiariæ.

brand-mael. Stigma.

brand-meeſe. Parus ater, carbonarius.

brand-meeſter. Præfectus incẽdiis extinguendis.

brand-merck. Stigma.

brand-nieuw. j. bier-nieuw.

brand-offer. Holocauſtum.

brand-ouen. Fornax.

brand-poppe. j. poppe. Malleolus.

brand-roede. *friſ. ſicamb. ſland. louan.* **j. brand-yſer.** Fulcrum, ſocariũ. *vulgò* alarium.

brand-rooven. j. brand-ſchatten.

brand-rooyer. j. brand-ſchatter.

brand-ſchappen. Incendia moliri.

brand-ſchapper. Incendiarius.

brand-ſchattẽ. Exactionem incendiariam extorquere, cogere ad conflagrationis redemptionem: & Redimere incendium violentorum.

brand-ſchatter. Incendiarius.

brand-ſchattinghe. Exactio incendiaria: & Redemptio incendiaria.

brand-ſiecke. Febris ardens.

brand-ſilver. j. ghe-brandt ſilver. Argentum excoctum.

brand-ſlãge. Vipera, vipera atra. *Horat.*

brand-ſpieghel. Speculum vrens, ſpeculum metallicum.

brand-ſpyte. Siplo incendiarius.

brand-ſtichten. Incendium violentum facere, incendia moli, tectis facem ſubdere, ignem inferre.

brand-ſticht. Incendiarius, clandeſtinus incendiarius.

brand-ſtocke. Fax: & Torris.

brand ſtorm-wind. Præſter.

brand-teeckẽ. Stigma, victurũ in cute punctum, nota publica, nota inuſta.

brand-teecken van de peerden. Triſippium.

brand-teecken. Stigmate inurere, notam inurere, notis compungere.

brand-voghel. Larus niger, fulica, & Ibis.

brand-voſch. Vulpes nigricans.

brand-wyn/brandende wyn. Aqua ardens,

ardens, aqua vitæ, vinũ igne liquatũ, vinum ardens, cauticum, liquor ſtillatitius ex vino. *dicitur* **brand-wijn: & brandende wijn.** i. ardens, *quia facile ardet flammamq; concipit.*

brandeler brander. *ſland.* j. **brand-yſer.** Fulcrum focarium.

brandeu bernen. Vrere, adurere, perurere, deurere: & Vri, comburi: & Ardere, exardere, inardere, flagrare, deflagrare, conflagrare.

brander. j. **brandeler.** Fulcrũ focarium.

brandende hitte. Cauſus, febris ardẽs.

brandigh Flagrans, vrens.

Brandteel. A clis, tragula: glans reuocabilis: plumbũ in glandis modum formatum, quod loro alligatum in hoſtem torquere & ad ſe retrahere ſolent antiqui, telum reciprocum: libellum, *brandir. gall.* i. librare.

Braſ. *ſland.* Pruna, carbo ignitus. *gall. braſe, braſier: ital. bragia: hiſp. braſa: βράσσω.* i. feruere.

Bras. Mixtio, commixtio, confuſio, commixtum chaos: & Conditus, conditura, compoſitio: & Comeſſatio, epulario.

brasſen. Miſcere, commiſcere, permiſcere, confundere, turbare. *gal. braſſer.*

brasſen ende brouwen. Confundere & miſcere, commiſcere aquas frugib⁹, coquere ceruiſiam.

Braſſen. Epulari, pergræcari, helluari, popinari, bacchari, comeſſari.

braſ dagben Bacchanalia.

braſpenninck. Treſſis, nummus tribus aſſibus æſtimatus. *vulgò* braſdenari⁹. *q. d.* nummus epulatis *ſolet enim eſſe communis conuiuij ſymbolum ſiue pretium: ſeu placito Caroli V. Imp. anno* 1544. j. *lucij ſtatutum eſt militi pretium menſæ in diebus feriis ciuitatum vnus braſdenarius, hoc eſt, duo groſſi cum medio ſland. ruri autem & in pagis ſtuferus, id eſt, groſſi duo: ex propotus pretio.*

braſſer. Barathro, lurco, edo, mãduco, helluo, popino, comeſſator, epulo.

braſſerije. Epulatio, popinatio, helluatio.

Brauwe brauw. Comptus, bellus, ornatus *gall. braue.*

brauwe. Ora, extremus ambitus, & Limbus pelliceus, ora pellicea veſtis, ora è pelle lanata.

brauwe. Area in hortis.

brauwe brouwe. Ciliũ: & Superciliũ.

brauwe. *vet. ſicam.* j. **braede.** Sura.

brauwen. Ornare, comere.

brauwen. j. **kalfaten.** Commiſſuras nauium ferruminare muſci coma.

Breb. *ger. ſax. ſicamb.* j. **berd.** Aſſer.

Breb brade. *ſax. ſicamb.* j. **ghe-braed.**

Bredſe. j. **bradſe.** Coleus, tetticulus.

Bredg riecken. Olere hircum.

Breed brepd. Latus, laxus, largus, amplus.

breed-bijle. *holl.* Aſcia.

breeden raed. Generale concilium ciuitatis vniuerſum populum repræſentans, publicum concilium: ſenatus prætorianus, conſilium prætorianũ, aulicum, publicum.

breed-borſtigh. Pectoroſus.

breed-voet. Panſa, latipes, palmipes, ſolidipes.

breedde brepdde. Latitudo.

breeden. j. **brepden.** Dilatare.

Breemſtigh. *ſland.* Luxurioſus, ardens in Venerem, Veneri deditus.

Breghe breghen. *ſax. ſicam.* Cerebrum.

Brepd. j. **breed.** Latus.

Brepdel. Habena, retinaculũ, frenum: capiſtrum: à **brepden.** quòd in reticuli modum contexi ſoleat. *gall. bride: ital. briglia: ang. bridle.*

brepdelen. Frenare, refrenare, infrenare. *gall. brider: ang. bridle.*

Brepden. Dilatare, amplificare, extendere.

brepden. Nectere telam, cõtexere rete, (virtam, *&c.*

brepd-naet. Sutura nexilis, reticulata.

Brenne brijne. *holl.* Cerebrum.

Breke. Fractura, infractio, ruptura.

breke breſſe. Labefactatio muri.

breke. *vetus.* j. **ghebreck.** Egeſtas.

Breken. Frangere, rumpere, quaſſare, diffringere, deſtruere.

breken in huys bp nachte. Nocte irruere in ædes.

breken de wet. Infringere legem.

breken de riemen. Detergere remos, defringere remos, in cõcurſu nauiũ remos comminuere.

breken den ſanck. *vulgò* Colorare, diminuere.

breken. *vet.* j. **ghe-breken.** Deficere.

Brek-yſſer. Aries ferreus, vectis.
Brek-ſpel. Interruptor vel interpellator luſus.
Brek-ſteen. j. **ſtop-ſteen.**
Brekelick. Fragilis.
Brem. Geniſta: & Spartum.
Breme. j **braeme.** Rubus: & Paſtomis.
Breme/bremel. *vetus.* Fimbria, inſtita, limbus.
Bremme/bremſe. Oeſtrum, aſilus, tabanus: & Repagulum poſtic ũ catàſtæ.
Bremmen. Sonitum edere. *βρίμμ.*
Bremmen. Hinnire, rugire: & Mugire. *hiſp. bramar.*
Bremẽ. *vet.* Ardere deſiderio. *it. bramare.*
bremſtigh. Ardens deſiderio.
Bremſe. *ſicam.* **bremme.** Oeſtrum.
bremſe/bremer. *ger. ſax. ſicam.* Paſtomis.
Bren. *cimbr.* Galea exploratoria, cornuta, criſtata. *Adr. Iun.*
Brenghen. Ferre, adferre, deferre, proferre, apportare.
brenghen tenẽ dronck. Propinare, præbibere.
Breſſe. *holl.* Antiæ, capronæ, anteuẽtuli.
Breſſe/breſehe. Labefactatio muri, ruina muri. *gall. breche.*
Brete/bretre. *ſicamb.* j. **brütte.** Fruſtum ſiue pars ceſpitis.
Breuck. j. **broeke.**
Breuſelen. j. **brüſſelen.**
Bricke/brücke. *ſland.* Later, laterculus. *gall. brique.*
bricke. *ſax. ſicamb.* Orbis, orbiculus. j. **ſchijue/&** talioque.
Bridſe. j. **bredſe/bradſe.** Coleus.
bridſe ſlaen. j. **pan-aerſen.**
Bridſel. *ſicam.* j. **brüſſelinck.**
Brieden. *vetus.* j. **brouwen.**
Brief. Literæ, tabellæ, ſcheda, epiſtola, epiſtolium. *ſax. breue: ital. breue. vulgò* breue, breuis. Breue (*inquit Vitus Amerpachius in ſuis Annotationibus in Cõſtitutiones Caroli Magni*) *quo vocabulo adhuc vtuntur Pontifices Romani, puto Germanicum eſſe, at ſignificare literas.*
brief ende ſeghel. Inſtrumentum, monumentum ſcripturarum.
brief-draegher. Grammatophorus, tabellarius.
brief-kamer. Grammatophylacium.
brieuen. Literis ſiue epiſtolis ſignificare, denuntiare.
Brieſchen. Rugire: & Hinnire.
Brij. Puls, pulmentum.
Brijcke. *ſland.* j. **bricke.** Later.
Brijm. *ſland* j. **pekel.** Muria. *ang. bryne.*
Brijne. *holl. friſ.* **brejne.** Cerebrum.
Brijſel/brijſelken. Mica.
brijſen/brijſelen. Friare, conterere, obterere, in micas frangere, confringere, comminuere, in minimas partes confringere. *gal. briſer: ang. bruſe.*
brijſelingh. *ſicam.* j. **kraeckelinck.** Spira.
brijſelinghen. j. **mozſelinghen.**
Bril. Specillum, ocularium ſpecillum, perſpicillum, conſpicillum: oculi vitrei.
bril. Clauicula, κλεῖθρον: officulũ circa pectus, *à ſpecilli ſimilitudine dictum.*
bril. Sedes latrinæ perforata: foramen ſellæ familiaris.
brillen verkoopen. *adag.* Facere fucum, dare verba, farcire centones.
bril-huyſken. Theca ocularia.
bril-maecker. Faber ocularius.
brillen. Admouere ſpecilla oculis.
brillen temanden. j. **bredelen.** Comprimere, refrenare aliquem. *vulgò* brigliare. *Briglia, ital.* i. habena, frenum.
Brinſſen. *holl.* j. **brieſchen.** Hinnire.
Britte/brutte. *holl. ſicamb.* Ceſpes, fruſtum ceſpitis.
Brobuſe/brobure. *ſicam.* Buteo.
Brocke. Bolus, buccella, fruſtulum, fruſtum eſculentum, mica.
brocken. j **brüſſelen.** Interere.
brocke/krop-aes. Turunda, offa,
brocke. *ſland.* Bolus venenatus, venenum.
Brodde. *vetus.* Fœdus, indecorus, turpis: & Sordes, turpitudo.
brodden. Reſarcire, interpolare, ſarcinare res veteres & obſoletas; & Ineptè operari.
brodder. Interpolator.
brodder/broddeler. Ineptus operator.
broddier. Podex turpis, anus ſtercore fœdatus.
Broeck. Palus.
broeck-land. Palus.
broeckachtigh. Paluſtris.
Broecke. Bracha, brachæ: campeſtre, ſubligar, ſubligaculum, fœmoralia, fœminalia, perizoma. *ital. braca, braga: hiſp. bragas; ang. breache.*

broeckille. Subligar, ſubligaculum.
broeck-man. Brachatus, bracha indut⁹.
broeck-ſnijder. j. ſteen-ſnijder.
Broeden/bruedē. Fouere: & Incubare ouis vel pullis, ſedere in ouis, oua fouere, refouere, nidulari. *ang. broude.*
broed-ey. Ouum vrinum, cynoſurum, generationi ineptum.
broed-hinne. Gallina matrix, gallina incubans, gallina oua & pullos fouēs.
broed-ganſe. Anſer oua fouens.
broedinghe. Incubatio, incubat⁹, fotio, fotus, fomentum, pullatio.
broedſel. Pullatio, pullities, genimen, genitura, fœtura: & Pullus.
Broeder. Frater, germanus, frater germanus. *ger. bruder: ang. brother.*
broeders kinderen. Patrueles.
broeders ſone. Nepos.
broeders wijf. Fratria.
broederken. Fraterculus.
broederlick. Fraternus.
broederlicken. Fraternè, germanè.
broederſchap. Fraternitas, germanitas: & Collegiū, phratria, cœtus fratrū, ſodalitium ſacrū, *vulgò* cōfraternitas.
Broey. j. **bruy.** Ius, iuſculum.
Broyen. *holl. friſ.* j. **ſchouden.** Calida perfundere: feruente aqua aſpergere.
broyen een bercken. j. **ſchouden.**
Broem/bruom. *ſland.* j. **bruem.** Geniſta.
Broem. Spuma, ſordes ſeu ſtrigmenta rerum decoctarum.
broemen. Deſpumare.
broemē. Paraſitari. **broemer.** Paraſitus.
broemſel/bruem. Spuma.
Broeſen. Tempeſtuoſum ventum flare, furentem ventum ſpirare.
Broke bruyck/breuck. Conſuetudo, vſus. **Hoyen eñ broken.** Leges & cōſuetudines. *à* **bruycken**/vti, frui.
broke/breucke. Fractura, ruptio, *à* **breken.** Frangere.
broke breucke. *ſlan. ſicam.* j. **gheſcheurtheyd.** Hernia.
broke breucke/boete. Mulcta, multa, pœna pecuniaria, pecunia multatitia: & Peccatum, culpa. **Broke betalen.** Culpam redimere.
brok-gheld. Pecunia mulctatitia.
broke/broocke. Curuatura.
broke/broocke/breucke. Bulla, torques, monile, ornamētum colli, quale geſtant equites Ordinis: *à* **breucken/broken** *ſiue* **broocken.** Pandare, incuruare. *ang. brouche.*
brokel. *vetus.* Friabilis, fragilis. *ang. brockle, brikle.*
broken/breucken. Frangere legem, infringere ius, perfringere legē, committere multam.
broken/broocken. Incuruare, pandare, flectere.
brokigh/brokel. Fragilis, friabilis.
brokigh. Delinquens, legē infringens, multam committens.
brok-ſaem. Lentus, flexilis.
Brom/ſlan. j. **bruem.** Geniſta. *ang. brome.*
Brom. j. **bruem.** Spuma.
Broncken. j. **broncken.**
Broocken. j. **broken.** Incuruare.
Brood. Panis. *βρωτὸς.* j. cibus. *germ. brot. ang. bread.*
brood. j. **koeck van metael.** Paſtillus.
brood backen. Pinſere, coquere panē.
brood-backer. Piſtor.
brood bidden. Mendicare.
brood-broncken. Proteruus, petulans, laſciuus, arrogans, fortuna dulci ebrius, elatus rebus ſecundis.
brood-broncken-ſchap. Proteruia, petulantia, laſciuia, arrogantia, inſolētia, panis ſaturitas, licentia morum rebus ſecundis, panaria ebrietas.
brood-kiſte/brood-ſpinde. Mactra.
brood-koren. Frumentum.
brood-koſf. Caniſtrum, panarium, panariolum, corbis, ſporta, qualus.
brood-loos. Carens pane.
brood-looſe konſte. Ars, ſterilis, ars nihil ad farinam faciens.
brood-mes. Culter eſcarius.
brood-taillioore. j. **aelmiſſe.** Panicia menſa, ſolum cereale.
brood-winner. Operarius.
broodlinck. *vet.* Domeſticus, cōuictor.
Brooſch/breuſch. Fragilis: & Debilis fluxus, caducus: & Præceps, ferox.
brooſche plaetſe. Locus præruptus, abruptus: abruptum.
brooſchelick. Fragiliter: & Debiliter.
broſchepd. Fragilitas.
Brootſe. *ſland.* Bipalium, paſtinum.
Broſeken/broſken. Cothurnus, ſocc⁹, ocrea. *gal. brodequin: ital. borzachino: hiſp. bolzequin.*

Bꝛoſelen/bꝛeuſelen.j.bꝛyſſelen. In minimas micas frangere.

Bꝛoſeme.*vet.ger.ſax.ſic.*j.**bꝛocke.**

Bꝛoſemen.j.bꝛocken.

Bꝛouwe.j.bꝛauwe. Cilium,ſuperciliũ, palpebra.*ger.brawe:ang.browe.*

Bꝛouwieren. Speculari,contemplari.

Bꝛouwen/bꝛaſſen/menghen. Miſcere, confundere.

Bꝛouwen. Coquere ceruiſiam.*ang.breuwe.*

Bꝛouwen pet quaedts. Coquere malũ, dolum,bellum. *Liu.*i.parare & moliri clanculum,conflare occultè.

Bꝛouwer. Ceruiſiarius,ceruiſiæ coctor, zythepſa.

Bꝛouw-huys. Officina ceruiſiaria.

Bꝛouw-ketel. Cortina ceruiſiaria.

Bꝛouwerije. Officina ceruiſiaria.

Bꝛouwſſel. Ceruiſiæ coctura.

Bꝛuwe/bꝛuwet/bꝛoepe. Ius,iuſculum, liquamen,ſorbitio.*vulgò* brodiũ.*ger. brue:ſax.brue:gal.bruet,brouet:ital.broetto,brodo,broedetto:angl.broth.*

Bꝛueden.j.bꝛoeden.

Bꝛugghe. Pons.*ger.bruck:ang.bridge.*

Bꝛugghe.*ſland.holl.ſic.friſ.*j.**boter-am.**

Bꝛug-ſtock.*ſland.*j.**bondele.** Ponticulus,planca pontis.

Bꝛugghes ken. Ponticulus.

Bꝛugghes ken van de lupte.j. lupten-bꝛugghes ken. Magas.

Bꝛupck/ghebꝛupck. Conſuetudo,mos.

Bꝛupck-baer. Vtilis,vtibilis,vſui aptus.

Bꝛupcken/ghebꝛupcken. Vti,frui.

Bꝛupd. Sponſa,nympha,virgo deſpõſa,noua nupta.*ger.braut:ſax.brut:ang. bride.*

Bꝛupd-gom/bꝛupdegom. Sponſus, nymphus.*q.d* ſpõſæ cuſtos.*ger.brautgam,breutgam:ſax brudegam:angl.bridegome:brutigomo* dicitur antiquiſſimo ſcriptori Germanico, Otfrido, monacho S. Galli.

Bꝛupd-gaue. Parapherna.

Bꝛupd-loft. Nuptiæ.*à* **lofte** *ſiue* **gelofte** .i. promiſſio : *ſicut* ſponſalia *à ſpondendo.*

Bꝛupd-loft. Conuiuium nuptiale.

Bꝛupd loft houden. Facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale.

Bꝛupd-loft-lied. Epithalamium,hymenæus.

Bꝛupd-loft-toght. Antipherna.

Bꝛupd-lepder. Paranymphus,ductor ſponſæ.

Bꝛupd-lepdſter. Pronuba,comes ſponſæ.

Bꝛupd-ſchat. Dos.

Bꝛupd-ſtuck. Sponſale munus.

Bꝛupd.*hollan.* Colluuio,colluuies:colluuies ex vaſis quæ porcis datur : & Stercora liquida.*ital.brodo,brodetto.*

Bꝛupd-lepder.*holl.*j.**bern-ſteker.** Cõprophorus.

Bꝛupn. Fuſcus,aquilus,ſubniger,nigricans,*vulgò* brunus. *gall.brun : ital. bruno:hiſp.bruno: ſax.bruyne:ang.brawn.*

Bꝛupne.*ſax.* Angina,ſynanche.

bꝛupne. Eriſypelas cerebri, *quibuſdam:* oris vitiũ,cum linguæ tumore,exaſperatione,ſiccitate & nigredine:*vnde & nomẽ teutonicè habet,vulgò* brunella: *quo nomine & herba vocatur,quæ huic morbo medetur.*

bꝛupn bꝛood. Panis ater, acetoſus,cibarius,ſecundarius.

bꝛupn-heplige. Mentha vulgata.*vulgò* fuſca ſacra.

bꝛupn-rood. Puniceus,ſpadiceus,badius,balius.

bꝛupn-viſch. Turſio,tyrſio,phocæna.

bꝛupnagie.j.bꝛagie. Borago.

bꝛupnachtigh. Subaquilus ſubfuſcus.

bꝛupnelle/bꝛupnken. Fuſca, nigella.

bꝛupnelle. Brunella,ſiue prunella herba:conſolidæ ſpecies.

bꝛupnéren. Infuſcare,offuſcare:polire,expolire metalla. *gall.brunir : ital. imbrunire.*

bꝛupneerſel. Politura.

bꝛupnet. Subaquilus.*gall.brunet: ital.brunetto.*

bꝛupnette. Fuſca, nigella,ſubnigra.

bꝛupnetteken/bꝛupnet-bloemken. Eranthemum,flos Adonis.

Bꝛups.*holl.*j.**ſchupm.** Spuma.

bꝛupſen.*holl.*j.**ſchupmen.** Spumare.

bꝛupſen.*ſax.ſicam.* Fremere,rugire,ſtrepere.

Bꝛupſtigh.j.bꝛunſtigh.

Bullen. Mugire,boare,rudere.

Bꝛummelen/bꝛuminen.*ſax.ſicam.* Rugire,mugire.

Bꝛumſe bꝛemſe. Oeſtrum.

Bꝛumſen.j.bieſen/bꝛyſen.

Bꝛumſtigh.*ſax.ſic.*j.**bꝛunſtigh.**

Bzunſt. *ger. ſax. ſic.* Ardor, feruor, & Subatio, catulitio.

bzunſtigh. *ger. ſax.* Ardens, feruens: & Laſciuus.

Bzunſtigh zijn. Ardere in Venerem, ſubare, catulire.

Bzuntſen. *ger. ſax.* j. **piſſen.**

Bzuſtigh j. **bzunſtigh.**

Bzuwe j. **bzue.**

B V

Bucheien. j. **boetchelen.**

Buchi/bocht. Septum, ſepta, orum: & Aruum concluſum: & Stabulum.

Buck. *ſland.* j. **boek.**

buckingh. j. **bockſ-hozingh.**

Bucken. Padare, curuare, incuruare.

Buecke/buerk-not. Glans fagea, *ſiue* fagínea. *ger. buch. ang. beche.*

buecke-boom. Fagus.

buerk-wept. j. **boeck-wept.** Fagopyrũ, fagotriticum.

Bueghel j. **boghel.**

Buelinck. j. **bolinck.**

Buene/boene. *ſax. ſicamb.* Tabulata, contignatio.

Buer *ſax. ſicamb.* Caſa, tuguriũ: & Appendix domus, ædificium alteri adiectum. *hinc* **ouen-buer.**

Buer *friſ. holl.* j. **ghebuer.** Vicinus.

buer-lieden *holl.* Vicini.

buer-man *holl.* Vicinus, accola.

buer-wijf *holl.* Vicina.

Buer *ſax.* j. **boer.** Ruſticus.

buer-bzouwe *ſax.* Ruſtica.

Buit/bupt. Spolium, exuuiæ: & Manubiæ. *vulgò* butinum. *gall. butin: ital. bottino: hiſp. botin.*

buet-ghelt. Manubiæ, pecunia manubialis, prædacea.

buet-pennick. Pecunia prædacea, manubialis: & Arrha militaris.

buiten/bupten. Prædari, prædam facere. *gall. butiner.*

buiten/manghelen. Permutare, commutare.

buiter. Prædo. **bzij-buiter.** Præmiator.

Buffel Bubalus bos ſilueſtris. *gall. buſle: ital. bufalo. hiſp bufalo: ang. buffe.*

buffelſch Bubalinus.

Buffet. Abacus, repoſitorium: & Vaſarium, argyrotheca. *vulgò* buffetum, *gal. buffet: ital. buffetto.*

Bupck. Venter, aluus: & Vterus.

bupck der bien j. **bie-bupck.**

bupck van de kercke. j. **beuck.**

bupck-dienaer. Parafitus.

bupck-herdighepd. Tenaſmus.

bupck-loop. Diarrhœa, alui profluuiũ.

bupck loopigh. Foriolus.

bupck-pijne. Dolor ventris: verminatio, vermina: tormina alui, inteſtinorum circa vmbilicum torſio: & Cholera, felliflua paſſio.

bupck-ſieck/bupck-ſichtigh. Æger vẽtre, aluinus, lientericus.

bupck-ſiecke/ oft bupckſichtige peppe. *ſland.* j. **platte.** Pirum fracidum.

bupck-ſieckte j. **bupck-pijne.**

bupck-ſpaerigh. Fraudans genium.

bupck-vaſt woonen. Fixam ſedem tenere, domiciliũ habere fixũ & ſtabile.

bupck-vet. Abdomen.

bupck-wee j. **bupck-pijne.**

bupck-wozm. Lumbricus: colubra cęca: vermis aluum humanã infeſtans.

bupckachtigh/bupckigh. Vẽtricoſus, ventrioſus, ventroſus.

Bupcken. Lintea lixiuio purgare ſiue lauare.

bupckſter. Lotrix.

bupckſel. Lixiuium: lauatio lixiuio. *gall. buee: ital. boccata.*

Bupde j. **bupe.**

Bupdel. Bulga, crumena, ſacculus.

bupdel/ bupdel-ſack. Cribrum pollinarium, cribrum farinarium, ſubcerniculum. *gal. bluteau: ang. bultre.*

bupdel-dzaegher. Saccarius, baiulus, gerulus, doſſuarius.

bupdelẽ. Cribro incernere vel ſubcernere.

bupdel-troch. Arca pollinaria.

Bupe/bupde. Nymbus, tempeſtas, horrida tempeſtas, procella, turbo.

bupe/bupde. *friſ. holl.* j. **peſt-kole.** Anthrax, carbunculus peſtilens.

bupachtigh oft bupigh weder. Inconſtans & improuiſa procella.

Bupghen j. **booghen.** Flectere.

Buple. Tuber, tuberculum, tumor rotundus. *ger. buhel: ang. byle.*

buple *ger.* Peſtis, peſtilentia.

buplen j. **puplen.** Extuberare.

Buplen j. **bupdelen.** Cribro incernere.

Bups. Ebrius, potus.

Bups/bupſken. *holl.* Amicus, ſodalis.

Buys/ghecneptken. *holl.* Sagum, ſagulum.

Buyſe. Canalis, tubus, fiſtula, ſipho. *gal. buiſino: ital. buſo* foramen *dicitur.*

buyſe. Amphitheton: poculum vtrinque anſatum, quod ob magnitudinē ambabus tollitur ac reponitur manibus: *id Hollandi nautæ vocant* buſam, *inquit Eraſ. in Adag. Ex amphitheto bibiſti.*

Buyſe/kraene. Sipho.

Buyſken. Canaliculus, tubulus, fiſtula.

Buyſen. Cothoniſſare, largiter potare, bibere ex amphitheto: poculis indulgere, confertim ingerere potum, à βύσσω. i. cumulatè, confertim, *inquit Adr. Iun.*

Buyſaerd/ buſaerd / buſ-haerd/ buyſinck. Buteo: accipitris genus. *vulgò* buſharda. *gal. buſard: ang. buſharde.*

Buyſe. Nauis piſcatoria: nauigiū rotundū, aluo pāda, obtuſa prora, qua haleces capiuntur. *vulgò* buſa. *gal. buſe.*

Buyſtel. j. **boſte/ booſtel.** Siliquæ.

Buyſtinck/buyſtinck. Pyrū volemū, *quod volam manus implet.* ſementinū, muſteum.

Buyſſchen. *ſland.* Pulſare, tundere.

Buyt. j. **buet.** Præda, ſpolium.

buyten. j. **bueten.** Prædari.

Buyten. Extra, foras, foris. **Vā buytē leerē.** Ediſcere memoriter. **Vā buyten ſeggben.** Memoriter dicere, ſiue recitare.

buyten-deure. Fores.

buyten-lander. j. **ut-lander.**

buyten-landſch. Extraneus, peregrin⁹.

buyten-ſaet. *vet.* Peregrin⁹, extraneus.

buyten-man. Hoſpes, aduena, peregrinus, exterus, extrarius, extraneus, externus.

buyten-tier/buyter-tier. *ſland.* Immodeſtus, inconueniens, indecens, petulans: & Immodeſtè, indecenter, petulanter, præter modum & rationē.

buyten-waerts. Foras.

buytenije / buyten-ſtadt. Suburbia, orum: territorium.

Buycke. *vetus.* Thorax.

Buycken. Inclinare ſe.

Buyckt. j. **bulte.** Culcita ſtramentitia.

Buyderen. j. **boldereu.**

Buyghe. j **boighe.** Fluctus.

Buyget. j. **boeget.** Bulga.

Bulle. j. **bolle.** Taurus non caſtratus. *ang. bull.*

Bulle-man. *holl.* j. **bietebaw.**

Bulle. Diploma: literæ principū. *vulgò* bulla. *gall. bulle: ital. bolla: hiſp. bolla, bula.* Bullæ *autem ſunt literæ Pontificiæ plumbeo ſigno notatæ, Pontificum decreta continentes. dictæ à βούλη. i. conſilium, &c. Ouid. Virgil.*

bullet. j. **billet.** Inſcriptum.

Bulſen. Pulſare: & Tuſſire.

Bulſter. j. **bolſter.**

Bult. Gibbus: & Tuber: & Bubo, panus inguinis.

bulte. Culcita ſtramentitia: & *hol.* Segeſtria: pelles nauticæ, quibus indormiunt.

bult-kuſſenken. Analectis.

bultachtigh. Gibboſus, gibber.

bultenaer. Gibboſus.

Bund. j. **bond/band.**

Bundel. j. **bondel.** Sarcina.

Bundſel. j. **bondſel.** Cunabula.

Bundel. j. **bonder.** Iugerum.

Bunghe. j. **bonghe.** Tympanum.

Buntſinck. j. **bontſinck.**

Burlen. j. **bullen.**

Burn. j. **boꝛn.** Fons.

Buſſe. Pyxis. **Buſken.** Pyxidicula. *ger. buchs: gal. boite: ang. boxe.*

buſſe/laet-buſſe. Cucurbitula.

buſſe. j. **bupſe.** Fiſtula.

buſſe/ſtadt-wapen. Spinther, monile, quod in humeris tabellarij & caduceatores ferunt.

buſſe/boſſe. Vmbo, media clypei pars eminentior. *gall. boſſe.*

buſſe. Bulla, ornamentum rotundum & concauum ex auro, argento aut ære, quod equi cingulo, ephippio & pectorali additur.

buſſe/ſchiet-buſſe. Bombarda: tormētum æneū ſiue ferreum: fiſtula ænea ſiue ferrea bellica: catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, baliſta: & Sclopus.

buſ-boom/boſſe-boom. Buxus. arbor vnde pixides & tibiæ fiunt. *ger. buchſbaū: it. boſſo, buxo: hiſp. box, boxo: an. boxe.*

buſ-gat. Scutula, foramen baliſtæ.

buſ-huys. j. **tuyghhuys.** Armamētarium.

buſ-gieter. Fuſor æramentarius.

buſ-

buſ-kloot/buſ-loot. Globus tormentarius, plumbum tormentariũ, ſphæra plumbea, glans.

buſ-kruyd/buſ-poeder. Puluis nitratus, nitroſus, tormentarius, ſulphureus, pyrinus, igneus.

buſ-meeſter. Machinarius, machinarũ bellicarum præfectus, rei machinariæ præfectus: & Baliſtarius, tormẽtarius.

buſ-poeder. j. **buſ-kruyd.**

buſ-ſchutter/buſ-ſchieter. Baliſtarius, tormentarius, bombardarius, ſclopetarius.

Buſtel. *ſicamb.* j. **bupſtel.**

Bolſter. Siliquæ.

Buſſel. Faſcis. **Buſſelken.** Faſciculus.

buſſel-hout. j. **mutſaert.**

Buten. j. **bueten.** Prædari.

Butor/putooz. Ardea ſtellaris.

Burſt/botſe. Pulſatio, pulſus, colliſus, contuſio, ictus.

buſe blutſe/buple. Tuber, tumor è lapſu ſue ictu. *gall. boſſe.*

Butſe. *ver. ſland.* Vlcus peſtilẽs, anthrax.

Butſel. Vter: vas vinarium.

butſen botſen. Pulſare, quaſſare, allidere, incurſare, contundere, arietare.

Butſen boetſen. Sarcire.

Butte botte. Corbis doſſuaria.

Buttel/buttel-boom. j. **bottel/bottelboom.**

Butter. j. **boter.**

C A

Ante incipientia, per literam k ſcribenda veteri more duximus, Græcâ ortographia potiùs quã Latinâ.

C E

Cebolle/cibol. *ſland.* Cæpula, cæpa. *ger. zwibel: gall. ciuol: ital. cipolla: hiſp. cibolla: ang. dryboll.*

Cedel/cedule/ſchedel. Scheda, ſcedula, pyctacium, exigua tabella. *gall. cedule: hiſp. cedule.*

Ceder-boom. Cedrus.

Ceſter. *ſax.* Bruchus.

Cegge. *ſax.* Capra.

Celle. Cella, cubiculum. *gall. celle: ital. cella: hiſp. celda.*

celle/klooſter-celle. Cella monaſtica.

celle-broeder. Cellita, frater Alexianus, veſpillo, ſandapilarius, necrophorus, libitinarius.

Cenderen. *ſland.* j. **ſenghelen.** Strictura.

Cepier. j. **cippier.** Cippi cuſtos, carcerarius.

Ceſſe. *q. d.* Ceſſatio, ſacriſtitium. *gall. ceſſe: angl. ceaſing.* **De kercke is in ceſſe.** Prophanatum eſt templum: *cùm ſcilicet à rebus ſacris ceſſatur, ob enormem alĩquam cauſam.*

Ceter. Mentagra, lichen.

Ceteren. *ſax.* j. **beuen.** Tremere.

C I

Cibolle. j. **cebolle.**

Ciborie. Ciborium, cibotium, hierotheca: arcula rei ſacræ.

Cicoreye. Cichorium, intubum. *gall. racorce: it. cicorea: hiſp. cicoria: ang. ſuccory.*

Ciere. *vetus ſland.* Facies, vultus: & Venuſtas, vultus venuſtus, ornatus. *gall. chere: ital. cera: ang. chere.* **Goede ciere maecken.** Curare cutem, genio carpere dulcia, indulgere genio, pergræcari. χαρὰ ρορ. i. lætitia.

cieraet. Ornatus, comptus, cultus, us: nitor, exornatio, coſmus.

cieren/bercieren. Ornare, exornare, adornare, decorare, comere.

cieren. *ſland.* j. **bꝛaſſen.** Pergræcari, popinari, curare cutem.

cieringhe. Ornatus, us.

cierſſel/cieraet. Ornatus, us, nitor.

cierlick. Elegans, concinnus, ſcitus, eũptus, venuſtus, ornatus: & Elegãter, concinnè, ſcitè, venuſtè, ornatè.

cier-haer. Coma adoptiua, adſcititia, galericulum, ſutile capillamentum.

Cier-pꝛupme. *holl.* Prunum decumanum, maius.

cier-ſtroom. *Zeland.* j. **ſpꝛinck-bloet.** Exundatio, æſtus marinus maior.

Cijfer. Numerus arithmeticus, notula numeraria. *vulgò* cifra & ziphera. Sephyra. *hebr.* i. numerus.

cijfer-ſchꝛift. Latebra ſcribendi, ſcriptura occulta, ſcriptum furtiuũ, literæ ſecretiores per notas numerarias ſcriptæ: furtiuæ literarum notæ.

cijfer-konſte. Arithmetica.

cijfer-meeſter. Arithmeticus.

Cijns/cijs. Cenſus, vectigal, penſio, tributum. **Gront-cijns.** Solarium, vectigal ſolarium,

Cijnſ-

cijns-baer. Vectigalis, tributarius, ſtipendiarius, cenſui obnoxius, cēſitus, cenſibus aſſcriptus vel annotatus.

Cijſſken/ſijſken. Acanthis, ſpinus, liguriuus. *germ. zeyſel: ang. ſiſkin.*

Cijpel.j.cibolle.

Cimbel. Cymbalum.

Cincke. Buccina.

Cinck int ſpel. Pentas.

Cinckſen/ſunckſen. Pētecoſte. *q. d.* quinquageſima. *gall. ſland. cinquieſme: hiſp. cinqueſma:* quinquageſim' *nempe* dies à Paſchate. *D. Auguſtin. in Homil. Numero Pentecoſtes, ſeptenario numero ſepties multiplicato, quo fiunt quadraginta nouem, quaſi octauus additur, vt quinquaginta cōpleantur. Et D. Gregor. in Hymn. Solemnis vrgebat dies. Quo myſtico ſeptemplici Orbis volutus ſepties Signat beata tempora.*

Cingh-roer.j.ſengh-roer.

Cinghel.j.ſenghel. Strictura.

Cinghel bunck-riem. Cingula, æ: lorum canabinum ventrem equi ſubcingens: hypozoma. *gall. cingle: ital. cinta: hiſp. cincha.*

cinghelen het pęrd. Vētrem equi ſubcingere. *gal. cengler.*

cinghel. Pomerium.

cingijel. Litus ſaburratum.

Cip/cippe. *ſland.* Cippus, numella. *gall. cep: ital. ceppo.*

cippier. *ſland.* Cippi cuſtos, carceris cuſtos. phylaciſta, carcerarius. *gal. cepier.*

Cipręſſe/cipręſſe-boom. Cupreſſus, cypariſſus. *germ. zipres: gal. cipres: ital. cipreſſo: ang. cypres.*

cipręſ-not. Galbulus, globulus, pilula ſiue nux cypreſſi.

Circkel. Circulus, circin', orbis, ciclus, corona. *ger. circkel: gal. cercle: ital. cerchio: hiſp. circulo: ang. cyrcle.*

circkelen. Circinare.

Circken als een muſſche. Titiſſare, minurire, pipilare.

Cirurgijn. Chirurgus, vulnerarius.

Ciſterne. Ciſterna, lacus compluuius.

Citer/citerre. Citharæ ſiue liræ genus. *ital. cetera: hiſp. guitarra.*

Citroen. Citreum, Heſperium, Medicum, Aſſyrium malum. *gal. citron: ital. citrone, cedro: hiſp. cidra.*

citroen-verwe. Citreus color.

Citteren.j.hupueren. Tremere. *angl. chytter.*

Ciuet. Cibeta, civeta, zibettum, animal odoriferum. *gal. ciuette: ang. ciuet.*

ciuet. Zibethum, odoramentum muſcum aſſimile odore.

CL. CN. CO. CR. CV. *in litera K. ſunt ſuo ordine collocata.*

D A

Dabben/dabbelen. Subigere, ſuffodere, fodicare: & Puluerem ſiue lutum verſare manibus aut pedib'. *Becanus.*

Dabbe-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, Orciculus, ima ſedes Erebi, barathrum, antrum Plutonium.

Dach.j.dagh. Dies.

Dacht. *ſax. ſicam.j.lemmet.* Elychniū.

Dachten. *ſland j.dencken.* Cogitare.

Dack. Tectum. *germ. tach: gal. toict: it. al. tetto: hiſp. techo, teiado.*

dack-balck.j.haen-balck.

dack-berderkens. Scandulæ, laminæ tecti.

dack-dicht ende wand-dicht. Sartum tectumque, domus ſarta tecta.

dack-drup. Stillicidium.

dack-gat. Impluuium.

dack-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquiæ colliciæ.

dack-hoſen. Proiectura tecti, ſuggrunda, æ: ſuggrundia, orum: ſtillicidia.

dack-panne. Imbrex: & Tegula.

dack-raue. Canterius.

dack-ribbe. Canterius.

dack-ſparre. Canterius.

dack-ſchoone. Stramen tecti, culmen.

dack-venſter. Impluuium.

Dade/dadel. Dactylus, palmula, caryota. *germ. dattel, dattelkern: gal. date: ital. dattole: hiſp. datile: ang. date.*

dadel-boom. Palma.

Daeck/dake. *ſax. friſ.j.neuel.* Nebula.

daecken.j.neuelen.

daeckerigh.j.neuelachtigh.

Daeckeren. *vet. flan. d.* Volitare, motari, mobilitari: & Vibrare, coruſcare.

Daed. Factum, actus, actum. *ger. thaat: angl. dede.*

daed-loos. Expers operis ſiue facti.

daeden. *vetus.* Facere, agere.

daeder. Actor, factor.

daedigh. Faciens, agens, actuosus.
daedelick. Re ipsa, ipso effectu, ipso facto, reapse.
Daedinghen. j. dedinghen.
Dael. j. dal. Vallis.
Daele. j. dole. Monedula.
Daemken / Deynken. Dama.
Daer. ibi, illic, istic: & Eò, illuc, istò. *ger.* da: *ang.* there.
Daer-binnen. Intro, intus.
Daer-deur. Illac, illinc, istinc.
Daer-en-bouen. Adhæc, præterea, insuper, quin etiam.
Daer-henen. j. daer-waerts.
Daer-nae. Postea, post illa, deinceps, inde, deinde, exinde.
Daer-om. Ob id, ideo, idcirco, igitur, ergo propterea, ex hoc, propter eam causam, ea de causa.
Daer-om-dat / om dat / wãt. Propterea quòd, quoniam, quia, quòd, quippe.
Daer teghen. Contra id: & Contrà, è contrario: & Vicissim.
Daer toe. Ad hæc, ad hoc.
Daer-tusschen / daer-en-tusschen. Interea, interim: interea loci, interea temporis: tantisper.
Daer wt. Ex eo, inde.
Daer-waerts. Eò, istò: Illuc, istuc.
Daes. *ver.* j. dwaes. Delirus.
Daesaerd. *flan.* Delirus: insanus, excors, fecors: & Phantasticus, phantasmate perterritus.
Daese. Terriculum, terriculamentum, phantasma, spectrum terrorem incutiens: & Insania.
Daesen. Delirare, insanire, phantasmate turbari.
Daeser. j. daesaerd. Delirus.
Daeserye. *fland.* j. Delirium, stultitia, amentia, insania.
Daese. daesele / daesene. *sicamb.* Asilus, tabanus.
Daes-hoenken. Gallina pumila.
Dagghe. Sica pugio, clunabulum, clunaculum. *ital.* daga: *hisp.* daga: *ang.* dagge. *vulgò* daga, diga.
Dagh. Dies, lux, tempus diurnum, lumen solis, soles, ium. i. dies, erũ. By daghe. Die, interdiu, luce, luci, de die, per diem. *Becanus ait* dagh *dici, quasi* de acht / *quod plurimi æstimetur: &* nacht / *quasi* nie acht *quod nihili ducatur sive æstimetur. ger. tag: ang. daye.*
dagh. Induciæ.
dagh van beraed. Induciæ deliberatoriæ.
dagh maecken. j. daghen. Citare.
dagh-boeck. Ephemeris, diarium, diurnum.
dagh-domelick. *vet.* Iugis, perpetuus. j. domelicke daghe.
dagh-domelickheyd. *vet.* Perpetuitas.
dagh-huere. Diarium.
dagh-licht. Lux.
dagh-loon. Diarium, diurnum, diurnæ operæ pretium, merces diurna, merces vnius diei.
dagh-looner. Mercenarius.
dagh-mael / dagh-wand. Modius agri, actus, versus, quadrans iugeri, quarta pars iugeri.
dagh-moes. *vetus.* Ientaculum, prandium.
dagh-schouwigh. Lucifuga.
dagh-slaeper. j. nacht-raue. Lucifugus.
dagh-repse. Iter vnius diei.
dagh-sterre / morghen-sterre. Iubar, lucifer, hesperus, Veneris stella.
dagh-vaerd. Iter vnius diei.
dagh-vaerd / lands-dagh. Comitia, orum. Dagh-vaerd houden. Conuentum, agere.
dagh-vaerd. Diei certi constitutio siue denuntiatio, præfinitio diei.
dagh-vaerden. Diem dicere, constituere, præfinire alicui.
dagh-vaerdinghe. Citatio, diei certi constitutio.
dagh-wachte. Statio, excubiæ diuinę.
dagh-wand. j. dagh-mael. Modius agri, versus. id quod vno die arari aut verti potest: à dagh & wenden.
dagh-wenne. *vetus.* Pensum.
dagh-werck. Pensum, iusta, orũ; plena opera.
dagh-werckter. Operarius, mercenarius.
daghlich / daghelick. Diurnus: & Quotidianus.
daghlick gast. Conuictor, quotidianus conuiua: qui nobiscum familiariter viuit in singulos dies.
daghlickschen koortse. Febris diaria, ephemera.
daghlicks / daghelicks. Quotidie, singulis diebus, in dies singulos, per dies singulos.

daghe-raed. Aurora, diluculum, crepuſculum matutinū: aurora roſca, roſida, rubens, rubra, aurea. *q. d.* **daghe-rood.** j. rubrum diei: *eadem ratione qua* **morghen-rood.**

daghen/dagh-wozden. Dieſcere, luceſcere, illuceſcere. **Het daeght.** Dieſcit, luceſcit.

daghen/dagh ſetten. Diem alicui dicere, condicere, finire, denunciare, cōſtituere.

daghen beur recht. Citare, in ius vocare, iubere adeſſe, conſtituere iudiciū, citare libello, diem dicere, certū diē conſtituere, impingere ſiue ſcribere dicam. *Plaut.*

daghen. *vet. ſax.* j. **daghe-dinghē.** Prorogare in alium diem.

dagh-brief. Libellus, dica.

daghement. Citatio, libellus, dica.

daghinghe/daeghſel. Citatio.

dagher. Citator.

daghe-dinghen. *vet. ſax. ſicam.* Citare, in ius vocare: & Inducias litis dare, prorogare in alium diem.

Dape. j. **dade.** Dactylus.

Dapncken. *holl.* j. **dedinghen.** Componere, paciſci, tranſigere.

Dapncken. j. **depncken.**

Dal Vallis, valles. *ger. tal. ang. dale.*

dalen. Deſcendere, demittere ſe.

dalinghe. Deſcenſus.

daler. Numus vncialis argenteus. *vulgò* dalerus, thalerus: *quod ex vallibus materia eius argentea defodiatur.*

Dallinck. *ſax. ſicamb.* j. **heden.** Hodie.

Dam. Agger obliquus, agger fluminibus obiectus: *dicitur* **dam** *Becano, à* **tammen** *ſiue* **temmen**: *quòd impetus fluctuum immundantis maris aggere domentur.*

dam. Emiſſarium, cataractæ clauſtrū, quo mare vel excluditur vel admittitur: hinc nomina locorū, **Amſterdam / Rotter-dam/ Schie-dam/ Spaer-dam/** *&c. Adr. Iun.*

dammen. Aggerare, obſtruere fluctus aggello.

dam-looper/barſie. Priſtis, nauigium oblongum & anguſtum.

Dam-beere/ *friſ. holland.* j. **ieneuer-beſie.** Bacca iuniperi.

dam-beſie. *holl. ſicamb.* Bacca iuniperi.

dam-beſie-boom. Iuniperus. *dicitur etiam* **dan-beſie.**

Dam/dāmel/dammen/dam-ſpel/ *&c.* **Damaſck/damaſt/** *&c. vide in Appellatiua.*

Damp. *ſland.* j. **mozwe.** Mollis.

damp *holl.* j. **bochtigh.** Humidus.

dampen. *ſlandr.* j. **mozwen.** Mollire: & Molliri, molleſcere.

damp/demp. j. **domp.** Vapor.

dampen/dompen. Vaporare: & Mollire: & Molleſcere ex vaporibus.

dampigh/dompigh. Vapidus.

dampigh/dempigh. Suſpirioſus.

Dampelen. *ſland.* Conculcare.

Dan. Tunc, tū. *ger. dan, den, dor. ang. than, then.*

Dan. Igitur ergo: & Ac, quam, atque: & Niſi, præterquā: & Inde, poſtea, tum. *gall, doncques: ital. dunque.*

Danck. Gratia. **Met uwen danck.** Te volente, ex tua ſententia, tua voluntate. **In danck nemen.** Recipere æquo animo, boni conſulere. **Danck weten/danck ſeggben.** Gratias habere, gratias agere.

danck be-haelen. *vide* **be-haelen.**

danck-baer. Gratus.

danck-baerheyd. Gratitudo.

danck-baerlick. Gratè, grato animo.

danck-ſeggbinghe. Gratiarum actio.

danckē. Gratias agere, perſoluere grates, gratiam habere, grates habere, gratari.

danckinghe. Gratiarum actio, grates.

Dan-beſie. *ſicamb.* j. **dam-beſie.**

Dans. Saltatio, tripudium, chorea. *vulgò* danſa. *gall. danze: ital. danza: hiſp. dança: ang. daunce.*

danſſen. Saltare, tripudiare, choreas ducere, alterno terram pede quatere, pedibus plaudere choreas, agitare choreas. *vulgò* danſare. *gall. danſer: ital. danzare: hiſp. dançar: ang. daunce.*

danſ-lied. Choreuma, cantiuncula ſaltatoria.

danſ-leyder. Præſultor: qui ſaltantium choream ducit.

danſ-pijper. Choraules.

danſ-ſchole. Ludus ſaltatorius.

danſ-merſter. Choragus.

danſſer. Saltator.

danſſerſſe. Saltatrix.

Dante/Dantinne/Danteloſe. Ambubaia, mulier ignaua.

Danten/Dantinnen. Ineptire. *gal. dãdiner*

Dapper. Strenuus, animoſus, fortis, acer, gnauus, maſculus, agilis. Toper a. cito, celeriter, *apud veteres Latinos.*

Dapperheyd. Strenuitas, fortitudo, vis, virtus, maſcula virtus.

Dapperlick. Strenuè, fortiter, animosè, viriliter.

Darc. *ſax. friſ* aſt. Vſtrina.

Darm/Darren. *germ.* j. **Doꝛren.** Arefieri, areſcere: & Arefacere. *gal. tarir.*

Darinck/Darp/Darie/Dari-toꝛf. *ſland. Zeland. holl.* Ceſpes bituminoſus, gleba bituminoſa, ſalſuginoſa: ceſpes foſſilius: nigra quædã viſcoſa gleba qua ignis fouetur apud Flandros Septentrionales & Zelandos. *vulgò* daria, darinca.

Darnſte. j. **Doꝛnſte.** Hypocauſtum.

Darm/Derm. Inteſtinum, ile.

Darm/Dupck. Aluus.

Darm-ghichte. j. **lanck euel.**

Darm-net. Omentum.

Darm-ſchendſel Meſenterium.

Darſchen. j. **derſchen.**

Darren. j. **derren.** Audere.

Daruen. j. **deruen.** Carere.

Daſſe. Melis, taxus, taxo, *vulgò* daxus. *gr. dachſ: gall. taiſſon: it. taſſo: hiſp. texon.*

Daſ-loock. Allium vrſinum.

Daſſen-ſmout. Axungia, melis.

Dat. Id, hoc, illud. (dicis, *&c.*

dat. Quod. **Dat ghy ſeght/** *&c.* Quod

dat. Quòd. **Ick beliide dat ick gedaen hebbe.** Confiteor quòd fecerim, fateor me feciſſe.

dat. Vt, vti. **Hy bidt dat ghy wilt komen.** Rogat vt venias.

dat. Ne. **dat ghy niet quaets en doet.** Ne aliquid mali feceris vel facias.

dat/als. Cum, quando. **Den tijd ſal komen dat.** Tempus veniet cum: dies erit cum.

Dauen. *ſax.* Furere, inſanire.

Daun. j. **daueren.** Nutare.

Dauern. Nutare, vacillare, tremere, cõtremere, contremiſcere: & Vibrare, coruſcare: micare. *ang. quauer, wauer.*

Dauw/dauwe. Ros. *ger. dawe, dow: ang.* dewe. (dus.

dauwẽ. Rorare. **dauwachtigh.** Roſci-

dauw-diſtel. Sonchus, cicerbita.

D E

De. *Articulus tam ſingularis quàm pluralis numeri.* **De Sonne.** Sol. **De menſchen.** Homines.

Decke. j. **deckſel.** Operimentum.

decke. j. **bedde-kleedt.** Lodix.

decken. Tegere, contegere, intregere, operire, cooperire, inſternere, velare, nubere, obnubere, obducere, veſtire.

decken de tafel. Sternere menſam.

decken. *vetus.* Inire, ſalire, aſſilire fœminam. *gall. couurir: ang. couer. q.d.* tegere.

deck-mantel. Pallium quo aliquid tegitur: & Prætextus.

deck-riet. Culmus, calamus.

deckſel. Operimentum, opertorium, tegumen, tegumentum, integumẽtum, tegmen: & Lodix, ſtragulum.

deckſel/ſtopſel. Operculum, coopertulum, orbis.

deckſel oft ſchijnſel van deughd. Species, vmbra, prætextus virtutis.

Dedinghe. Lis, litigium: & Fœd°, pactum, pactio.

dedinghen/daedinghen/dedighen. *ger. ſax. hol. friſ. ſland.* Litigare, diſceptare: & Componere, paciſci, tranſigere.

dedingſ-lieden. Arbitri, diſceptatores.

dedingſ-man. j. **ſchepdſ-man.** Arbiter.

Deegh. Maſſa, maſſula, offa, farina ſubacta: & Maſſa eſcæ in modum pultis redacta. **Deegh** *inquit Becanus,* quoduis genus incremẽti & promotionis in melius, *dicitur, à* **dijghen** *ſiue* **dijen.**

deegh-brood. Panis nõ probè excoct°.

deeghſem. j. **deeſſem.** Fermentum.

Deel/depl. Pars, portio.

deel des boecks. Tomus, pars operis: ſectio.

deel. *vetus ſax.* Iudicium. *hinc* **voꝛ-deel/achter-deel/** *&c.*

deel. Maritus, vxor, coniux: pars, *Plaut.*

deel-ghenoot. *ſland.* Hæres, particeps hæreditatis.

deelachtigh. Particeps, conſors, ſocius.

deelachtigh maecken. Impertiri, participare, communicare

deele. j. **dele.** Aſſer, ſectilis ta' ula.

deelen. j **deplẽ.** Partire, partiri, diuidere.

deelen. *vetus ſax.* Iudicare, diuidere, diſcernere. *vide* **voꝛ-deelen.**

deel-ſaem/depl-baer. Diuiduus.

Deemſter / demſter / dimſter / depmſter. *holl friſ. ſland.* j. **dupſter.** Obſcur⁹.

Deeren. j. **deren.** Nocere.

Deerne. Miniſtra, famula, puella, ancilla *q.d.* **dienerinne** *à* **dienen.** i. miniſtrare. **ghemeyne deerne.** j. **hoere.** Meretrix.

Deeſſel. Aſcia.

Deeſſem / heue. Fermentum. *q.d.* **deeghſem** *ſiue* **deegh-ſaem** / *confert enim ad farinam facilius muſtendam, ſubigendam, atque in maſſam redigendam: aut* **deedſem** *ſiue* **didſem** / *à* **dijden.** i. creſcere: *quòd feruendo creſcat. vide* **dijden / dijen.**

deeſſemen. Fermentare.

Deeghe. Salus, ſanitas: & Virtus, probitas: & Proſperitas, vigor, augmentū. **Te deege.** Integrè, probè, rectè, inſigniter, decēter, eximiè, ſedulò, honeſtè.

deeghelick. Eximius, præſtans, inſignis, integer, probus, auguſtus, honeſtus.

deeghelicken. Eximiè, inſigniter, probè, honeſtè.

deeghelickheyd. Præſtantia, integritas, probitas, honeſtas.

Deeghen / deeghen-man. *vetus. germ. ſax. friſ. holl. ſicam.* Athleta, pugil: Vir præſtans, ſtrenuus, fortis.

Deeghen / daeghen. Machera, gladius breuis & largus. *ger. taeghen.*

Deeghel. *ſax. ſicamb.* Lebes.

deeghel van de perſſe. Lamina præli.

Deegh. j. **deegh.**

Deel. j. **deel.** Pars.

deel / deelinghe. Partitio, diſtributio.

deel / deel-broodt. Panis gradilis: qui eleëmoſyne loco egenis diſtribuitur.

deele. j. **dele.** Aſſer.

deelen / deelē. Partire, partiri, diuidere, diſtribuere, partes facere, diſpertire, diſpertiri, impertire, impertiri: & Iudicare.

deel-baer. j. **deel-baer.** Diuiduus.

deel-ſaem. Diuiduus.

deeligh. Diuiduus.

deelinghe. Partitio.

Deemſter. j. **deemſter.**

Deen. Dama. **deenken.** Damula. *gall. dain: ital. daino.*

deen. Euclio, homo auarus, ſordidus.

deen. *ſlan.* j. **kozen-bijter.** Dardanarius.

deenachtigh. Auarus, ſordidus.

Deencken. j. **daencken.**

Deeninghe. Fluctus decuman⁹, decimus, magnus & inuſitatus: & Tumulus arenarius.

Deenſen / deenſen. Retrocedere, pedem referre, tergiuerſari, inclinari, retrocedere in pedes. **Al deenſende.** Ceſſim, receſſim.

Deke. j. **decke.** Tegumen.

deken. j. **decken.** Tegere.

deken-dicht. j. **dack-dicht.**

Deken. Caput contubernij, decurio. *vulgo* Decanus.

deken van t'ambacht. Præfectus opificum, tribunus opificum.

deken der gheeſtelicheyd. Cenſor eccleſiaſticus, caput ſacerdotū, archipresbyter. *vulgo* decanus.

Dele / deele. Aſſer, aſſamentum, tabula ſectilis, planca.

dele. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **vloer.** Pauimentū, area.

delen. *holl.* j. **deelen.** Partiri.

Delghen. j. **dilghen.** Delere.

Delle / dal. Vallis, lacuna, lacus.

dellen. *vetus.* j. **dalen.** Deſcendere.

dellinghe. Vallis.

delte. Meta.

Delue / dilue. *zeland. holl.* j. **gracht / ſloot.** Fouea.

deluē. Fodere, defodere, infodere: & Inhumare, humo tegere, humo obruere, ſepelire: & Viuū defodere. *ang. delue.*

Deluwe / eluwe. Decolor, liuidus, luridus, muſtelinus, plumbeus, aquilus, cineraceus, vepallidus, ſubliuidus, ſubpallidus.

deluwen. Liueſcere.

deluwheyd. Pallor lurid⁹, color plumbeus.

Deme. Vber, huber, rumen.

Demoed. *ger. ſax. ſicamb.* j. **ood-moed.**

Demp. *vet.* j. **domp.** Vapor.

demp. Helluatio, prodigalitas, voracitas

dempen. j. **dompen.** Vaporare.

dempen / ſmoozen. Coquere in olla operta, fouere foculo feruente.

dempen. Helluari, prodigere, vorare, vertere in fumum & cinerem, pergræcari.

dempen. *ger. ſax. ſicamb.* Proterere, obterere, conterere, conculcare, opprimere, in nihilum redigere, extinguere, ſuffocare.

demp-hozen. j. **domp-hozen.**

np-kupl. j. **bluſch-pot.**
npet. Gluto, manducо, mando.
npigh. j. **dompigh.** Vaporoſus.
npigh. j. **kort-doꝛſtigh.** Suſpirioſus, anhelus, aſthmaticus, dyſpnœicus.
npighend. Aſthma, dyſpnœa.
Demſtigh. *frif.* j. **deemſter.**
Dencken. Cogitare, mēditari, ducere animo, agitare animo. *germ. dencken: ang. thincke.*
Dene *ſax. ſic.* Aſſer, planca, tabula.
Denne. Area: & Pauimentum: & Tabulatum: & Antrum, cauerna.
denne van t'ſchip. Fori, tabulata nauiū
Denne. j. dennen-boom.
dennen-boom. Teda, pinus arbor conifera. **Wit dennen-boom.** Abies. **Rood dennen-boom.** Picea.
dennen-appel. Conus.
dennen-berd. Aſſer abiegnus, leuigat⁹.
dennen-not. j. **pyn-not.** Conus, nux pinea.
dennen-ſwam. Agaricum.
Derdhal j. **dryjuende landt.**
Derde dryde. Tertius. *ger. dritte: angl. thirde.*
derde-daghſche koꝛtſe. Febris tertiana.
derde-deel. Triens.
derdelinck/ derde-ſweer. *ſland.* Cōſanguineus in tertio gradu.
der-thien/ dryj-thien. Tredecim.
der thien-dagh. Epiphania, regalia: *dicuntur tertius dies à natali Chriſti.*
dertigh. Triginta.
dertigh-mael. Tricies, triginta vicibus.
dertighſte. Trigeſimus.
Dertt depte. Nocumentum, offenſa, noxa, diſplicentia. *Strijd.* i. pugna, rixa.
derven denyen. Nocere, officere, obeſſe, vrgere.
Derwen. Miſerari, miſereri, commiſerari, miſereſcere, commiſereſcere. **Gyp derwen my.** Miſeret me tui.
derwlick. Miſer: & Miſerè.
derwlickheyd. Miſeria.
derwiſſe. Miſeratio, commiſeratio, miſericordia, miſeria. **Derwiſſe hebbē.** Miſereri, miſerari.
Derf-brood. Panis azymus, nonfermentatus.
Derm. j. **darm.** Inteſtinum.
Derre. j. **aſt.**
derren. j. **darren/ darren.** Areſcere,

Derren. Audere. *ger. darffen: ang. dare.*
Derſchen. j. **doꝛſchen.** Batuere.
Dertel. Proteruus, petulans, laſciuus, procax, inſolens: & Molliculus, tenellus, delicatus.
dertel zyn. Proteruire, laſciuire, inſoleſcere.
dertel-moedigh. j. **koꝛtel-moedigh.** Moroſus.
dertelheyd. Proteruia, petulantia, laſciuia, inſolentia.
dertelick. Proteruè, petulanter.
Derthien/ dertigh. *vide* **derde.**
Deruen/ be-deruen/ doꝛuen. Carere, egere, opus habere.
Deruen/ doꝛuen/ derren. Audere, audaciam adhibere.
Deſe. Hic, hæc: iſte, iſta: hi, hæ: iſti, iſtę. *germ. diſer: ang. this.*
deſ-ghelyck/ deſeſ-ghelyck. Eiuſmodi, iſtiuſmodi, huiuſmodi.
deſ-ghelyckx. Similiter, pariter, item, itemque, itidem.
deſ-halven. Illius ergo, eius ergo, propterea, ideo, idcirco.
Deſſel. j. **dieſſel.** Dolabra.
Deughd. Virtus, valor, probitas: & Beneficium.
deughdelick. Virtute præditus, cōpos virtutum, probus.
deughdelicke ſchuld. Iuſtum debitum
deughdelicken. Probè.
deughdelicheyd. Probitas.
deughd-ſaem. j. **deughdelick.** Compos virtutum.
deughen/ doghen/ doogen. Valere, probum eſſe, vtilem eſſe, in pretio eſſe.
deugh-niet. Nequā, furcifer, homo ſemiſſis, trioboli, treſſis, nullius valoris, nullius frugis, profligatus, perditus.
Deunen. j. **donen.**
Deur. Per, trans, vltra. *germ. durch: angl. thor.* **Deur** *verbis præpoſitum exponitur per præpoſitiones* per, trans, *&c. vt* **Deur-backen / deur-booꝛen / deur-bꝛenghen/ deur-gaen/ deur-ſchynen/** *&c. Præpoſitum autem adiectiuis, redditur cum* per, præ *ſiue* valde: vt **deur-argh/ deur-blynde/ deur-wys/** *&c.*
Deur-argh. Periniquus, valde iniquus, valde malus.
Deur-backen. Percoquere. probè coquere,

Deur-bijten. Penetrare morſu.
Deur-blaeſen. Perflare.
Deur-blijde. Prælætus.
Deur-boozen. Perforare, perterebrare.
Deur-branden. Perurere: & Peruri.
Deur-breken. Perrũpere, perfringere.
Deur-brenghen. Tranſigere: & Prodigere, profundere, decoquere, abſumere.
deur-brenghet. Decoctor.
Deur-dicht. Prædenſus, valdè denſus.
Deur-dick. Præcraſſus.
Deur-doen. Tranſigere, tranſmittere: & Exprimere per linteum, cribrum, ſiue colum: percolare, excolare.
Deur-douwen. Traijcere premendo: & Penetrare.
Deur-dryuen. Exprimere: & Tranſadigere, traijcere, penetrare.
Deur-dringhen. Penetrare: & Impreſſionem facere: proruere, prorumpere.
Deur-dronckẽ. Potu obrutus: & *ſland.* Imbutus: & Aſſuetus.
Deur-drooghe. Peraridus.
Deur-enghe. Peranguſtus.
Deur-eten. Peredere.
deur-etigh. Faſtidioſus, ſatur, pertæſus: & Perduratus, induratus longo vſu.
deur-etigh zijn. Pertædere, percallere, occallere: & Indurescere vſu, obducere callum labori, dolori, &c. aſſuefactione æquius pati, deuorare tędium, concoquere moleſtiã: longa conſuetudine non ſentire laboris vel doloris moleſtiam. Conſuetudo diuturnum callum iam obduxit ſtomacho. *Cicero.*
deur-etighepd. Faſtidium, nauſæa, tædium.
Deur-gaen. Tranſire, pertranſire, permeare.
deur-gaen/deur-ſluppen. Proripereſe.
deur-gaende. Peruius.
deur-gaende. Perpetuus, continuus, cõtinuatus, non interruptus, aut vllo tẽporis ſpatio intermiſſus. **Deur-gaẽde twee iaeren.** Perpetuum biennium.
deur-gaens. Continuè, continenter, iugiter, aſſiduè, aſſiduò, perſeuerãter, vſque.
deur ganck. Tranſitus, tranſitio, meatus: & Fluxus ventris.
deur-ganghigh. Peruius.
Deur-gaten. Perforare, perfodere, tranſfodere.

Deur-ghe-daen. Percolatus: expreſſus per colum, cribrum, ſiue linteum.
Deur-gheraecken. Peruadere.
Deur-goed. Perbonus.
Deur-groen. Peruiridis.
Deur-grauen. Perfodere.
Deur-hackelen. Incidere, tranſcindere.
Deur-hael. Traiectus: & Hauſtus.
deur-haelen. Tranſferre, traijcere.
deur-haelẽ. Glutire, deuorare, hauſire.
deur-haelẽ/deur-nemen. Perſtringere, reprehendere.
deur-haelen. Delere, *vulgò* cancellare.
Deur-haeſtigh. Præproper, præceps.
Deur-heet. Præferuidus.
Deur-helpen/om-brenghen. Tollere de medio, interimere: & Abſumere, prodigere.
Deur-hittigh. Præferuidus.
Deur-houwen. Tranſcindere, tranſuerberare.
Deur-iaeghen. Tranſadigere.
deur-iaeghen. Decoquere, profundere prodigere.
deur-iaegher. Decoctor, dilapidator, profuſor, prodigus, gurges, vorago.
deur-iaegher/magher-hepn. Lucerna pinguior, pinguior lecytho: homo edax, nihilo tamen habitior.
Deur-kennen. Pernoſcere.
Deur-keruen. Tranſcindere crenis.
Deur-kijcken. Perſpicere, perſpeculari.
Deur-klepn. Perminutus, perparuus, perparuulus.
Deur-knaghen. Perrodere.
Deur-koken. Percoquere.
Deur-komen. Peruadere, cuadere, peruenire.
Deur-koud. Præfrigidus.
Deur-krabben. Perfricare.
Deur-kruppen. Perrepere, erepere.
Deur-laeten. Tranſmittere, dare viam, tranſitum præbere.
Deur-lanck Prælongus, perlongus.
Deur-leelick. Perturpis.
Deur-leeren. Perdiſcere: & Perdocere.
deur-leert. Perdoctus, pererudítus.
Deur-leſen. Perlegere.
Deur-lijd. Tranſitus.
deur-lijden. Tranſire, pertranſire, tranſgredi: & Perpeti.
Deur-loop. Tranſcurſus.
deur-loop des hupcks. Profluuium alui,

alui, fluxiones alui.
eur-loopen. Percurrere, peragere.
eur-loopen/deur-bloeden. Perfluere, transfluere.
deur-loopen pemandē met een lantie. Transadigere aliquem lancea: transadigere aliquem contento cursu.
deur-loopende papier. *flan.* j. deur-slaēde. Charta perfluens.
Deur-loos. Perastutus.
Deur-luchtigh. Illustris, perillustris, præclarus: transiucidus, pellucidus, omni vento peruius.
Deur-luttel. Perpaucus.
Deur-maecken. Perficere, perfectè & exactè facere.
deur-maeckt. Perfectus, exactè factus.
Deur-maegher. Strigosus.
Deur-moedelick. Permolestus.
Deur-nachtigh. Pernox.
Deur nat. Permadidus, perfusus liquore.
deur-nat zijn oft worden. Permadere, permadescere.
Deur-nemen. Percipere.
deur-nemen. Perstringere, reprehēdere, capere, tractare, conuitio accipere: & Castigare, punire, multare, plectere: & exercere, duriter tractare.
Deur-raedt j. deur-straelt.
Deur-reghen van speck. Confertus pinguedine.
Deur-reghenen. Perpluere.
Deur-repsen. Peragrare.
Deur-rijck. Perdiues, prædiues.
Deur-rijp. Permaturus, permitis, perfectè maturus.
deur-rijpen. Permaturescere.
Deur-rouw. Percrudus.
Deur-schalck. Perastutus.
Deur-scherdigh swaerd. Gladius vaginam vlterius penetrans.
Deur-schepen. Pernauigare.
Deur scherp. Peracutus.
Deur-schieten. Traijcere, trāsfigere telo, configere sagitta, confodere telo.
Deur-schijnen. Transiucere, perlucere.
deur-schijnigh. Perlucidus, pellucens, pellucidus, transiucidus.
Deur-schoon. Perpulcher, perbellus, perelegans.
Deur-schrabben het geschrift. Transuerso calamo iugulare, obliterare, dispungere, inducere, interlinere. *vulgò* cancellare.
Deur-sichtigh. Perspicax: & Perspicuus, perlucidus, pellucidus.
Deur-sieck. Perinfirmus.
Deur-sieden. Percoquere.
Deur-sien. Perspicere, peruidere, perlustrare, transpicere.
deur-sienigh. Perspicax.
Deur-slagh. Cribrū, incerniculū, colū.
deur-slaen. Transuerberare, percutiēdo penetrare, transadigere, pertundere.
deur-slaen. j. deur-iaeghen. Prodigere, abligurire.
deur-slaen. Exprimere, eliquare, percolare.
deur-slaen. Contrahere aquam, transmittere liquorem, perfluere.
deur-slaende papier. Charta bibula, perfluens, transmittens literas, transmittens siue absorbens atramētum.
deur-slaegher. Profusus, prodigus.
Deur-slepen. Extritus.
deur-slepen boeue j. deur-trocken.
Deur-sluppen. Perrepere: & Proripere se, subducere, subtrahere.
Deur-snijden. Perscindere, trāscindere.
Deur-snoode. Peruilis.
Deur-soecken. Perscrutari, perquirere, inuestigare, indagare, disquirere.
Deur-speten. Transfigere veru.
deur-speten/deur-steken. Traiicere, transadigere, transfigere.
Deur-spoelen. Proluere.
Deur-spoelinghe. Proluuies.
Deur-spoelinghe/leur-wijn. Dilutum vinaceorum, lora.
Deur-steken. Perfodere, confodere, cōfigere, transfigere, pertundere, transadigere, traiicere.
Deur-stooten. Pertundere: & Transadigere.
Deur-straelen. Radiis penetrare.
Deur-strepen j. deur-schrabben.
Deur-strijcken. Peragrare, pertransire: & Dispungere, iugulare transuerso calamo.
Deur-swaer. Prægrauis.
Deur-swert. Perniger.
Deur-togh. Transitus, traiectus, us.
deur-toghen. Traiectus, a, um.
deur-toghen boeue. j. deur-trocken.
Deur-trapt. j. deur-trocken.

Deur-trecken. Pertrahere,traiicere.
deur-trocken. Pertractus,traiectus.
deur-trocken boeue. Veterator,ſubdolus impoſtor, aſtutia vetere extritus, callidus, induratus & tritus in aſtutia,vafer,verſutus, verſipellis.
deur-trocken woozden. Sermo perplexus,intricatus,obſcurus.
Deur-baerē. Traiicere,permeare,peragrare,perlabi,tranſire.
deur-baerd. Meatus,tranſitus.
Deur-ballen. Perlabi.
Deur-bele. Permultus.
Deur-bliegben. Peruolare,trāſuolare.
Deur-blieten. Perfluere,transfluere.
Deur-bloeden. Perfluere.
deur-bloeden.i.deur-ſlaen. Contrahere aquam.
Deur-waecken. Peruigilare.
Deur-waeyen. Perflare.
Deur-wandelen Perambulare,peruagari,peragrare.
Deur-waſſchen. Perluere.
Deur-was. Perforata herba:cuius ramuli folia creſcendo penetrant.
Deur-waſſen. Creſcendo penetrare.
Deur-weerē. Perdurare:& Occallere.
Deur-weghen. Perpendere.
deur-weghen. Peruadere,tranſire.
deur-wegh. Tranſitus.
deur-wegigh. Peruius.
Deur-wien. Perluſtrare,perſcrutari.
Deur-windigh. Perflabilis.
Deur-wijs. Perſapiens.
Deur-wit. Percandidus.
Deur-wonden. Infligere multa vulnera,onerare vulneribus.
Deur-wꝛijuen. Perfricare,perterere.
Deure. Ianua,oſtium,porta,fores,θύρα. *germ.thur: ang.dore.* **Deurken.** Foriculа,oſtiolum,portula:
deur-anghel/deur-hāgel. Cardo oſtij.
deur-hamer/klepel. Marculus oſtij.
deur-hanghel. Cardo.
deur-naeghel.i. trugh-naghel.
deurpel. Limen,hypothyrum.lapis liminalis. *q.d.* **deur-pael.i.** oſtij limes.
deur-rinck.i. deur-hamer. Annulus oſtij.
deur-ſlot. Sera.
deur-ſtijl. Poſtis. **Deur-ſtijlen.** Antæ: latera oſtiorum: arrectaria vtrumq; oſtij latus munientia.

deur-waerder/deur-wachter. Ianitor,atrienſis,portarius,ad limina cuſtos,oſtiarius,accenſus,admiſſionalis,nicularius,ſtator,apparitor,pręco. *d.*oſtij cuſtos.
Deurne. Spina, ſentis, vepres. *dicitur* **deurne/ doꝛene/ dooꝛne** / *à* **deur doꝛe** : *quòd ſpina omnia motu celeri penetret. Becanus.*
deurne van de gheſpe. Aciculа fibulæ.
deurn-boom.i.haegh-doꝛen.
deurn-boſch/deurn-haghe. Spinetum dumetum.
deurn-haghe. Dumetum,ſenticetum, ſpinetum:& Vepretum,hirtæ ſepes.
deurn-kroone. Spinea corona.
deurn-ſwijn. Hiſtrix.*q.d.* porcus ſpinoſus.
deurn-achtigh. Spinoſus, ſenticoſus, dumoſus.
Deuſigh/dupſigh. Stupidus,exanimis, perturbatus mente,ſocors,vertigine laborans,attonitus.

D I

Dicht. Denſus,ſpiſſus, ſolidus, cōpreſſus, firmus,compactus,cōfertus: & Confertim.
dicht-by.i.haſt-by.
dichte.i.ghedichte.
dichten.i.dichtighen. Denſare.
dichten. Dictare:& Fingere,commẽniſci,commentari. **dichten een lied.** Condere,cōponere,pangere carmẽ.
dichter. Poëta,commentor,auctor inuentor,excogitator.
dichtigh.i.dicht. Denſus.
dichtighen. Solidare,ſolidum & firmũ reddere,denſare,ſpiſſare.
dichtigheyd. Denſitas.
Dick. Craſſus,ſpiſſus,denſus:concretus: & Latus,amplus:& Creber. **ger.** *dicke: ang.thicke.*
dick.i.vele. Frequens.
dick.i.dick-mael. Sæpè.
dick van lijue. Corpulentus, craſſus, plenus corpore.
dick melck. Lac coagulatum,concretum,coactum,denſatum.
dick-buyck/kaf-ſack. Venter collatiuus, homo ventricoſus, ventrioſus, ventroſus,gaſtrimargus.
dick-lippe. Labeo,labroſus,chilo: qui tumida aut prominula habet labra.

dick-

dick-maet. Sæpè, sæpiùs, identidẽ, crebrò, frequenter.
dick-maelsch. Frequens, creber.
dick-werf. Sæpè, crebrò.
dick-soze. Auris Bœotica: homo pingui iudicio.
dick-wijle. Sæpè, frequenter.
dick-wijlsch. Frequens, creber.
dicken. Crassescere, spissescere: & Densare, addensare, condensare, cogere, spissare, conspissare.
dickent. *fland.* Sæpè.
dickte. Spissitas, densitas, crassamẽ, crassitudo, crassamentum: & Latitudo, amplitudo.
dickte van lijue. Corpulentia, crassitudo, plenitudo corporis.
dicktemisse. j. dickte.
Die. Hic, hæc, iste, ista, ille, illa, *in singulari*: & Hi, hæ, hæc, isti, istæ, ista, illi, illę, illa, *in plurali. germ. die: ang. they.*
Die diede. j. diege dpe. Femur, femen.
dielingh. *vetus.* Femorale.
Dieden. j. dyden. Coalere, coalescere, augescere.
Dieden dupden. Nuere, innuere, significare, notare.
Dief. Fur, lauernio, trium literarũ homo. *germ. dieb: ang. theefe.*
dief. Medulla pẽnę siue calami scriptorij: *q. d.* fur atramenti. *vulgò* nihilum.
dief-hals. Fur.
dief-hangher/ dief-hencker. Tortor, carnifex, furum suspensor.
dief-keller. j. dief-put.
dief-leyder. Lictor, prætorianus minister. *q. d.* furum deductor.
dief-put. Robur, thesaurus, domiciliũ in carcere subterraneum: tullianum, barathrum: ancon.
dief-sack. Funda, sacculus sub veste cõsutus.
dief-stal. Furtum.
dief stock. j. stock. Cippus.
diefachtigh. Furax, pronus in furta, rapax.
diefachtighedt. Furacitas, rapacitas.
diefegghe. Fur. fœm.
dieflick. Furaciter, furtim, furtiuè.
diefsch. Furax, procliuus ad furandum.
diefte. Furtum.
dieftigh. Furtiuus, furto ablatus.
dieftuerije. j. dieuerije. Furtum.
Dieghe. j. diede. Femur. *germ. dieg: angl. thygh.*
Dienen. Seruire, ministrare, deseruire, inseruire, famulari, ancillari.
dienen/ sold winnẽ. Merere, merere stipendiũ, æra merere, facere stipendia, militare.
dienen/ te passe komen. Conuenire, conueniens & decens esse, ad rem pertinere, ad rem facere.
dienet/ dienaer. Minister, ministrator, famulus, puer: & Lictor, minister prætorianus: & Apparitor, stator.
dienaers te houe. Officia palatina *vulgò* officiales.
dienerisse. Ministra, ministratrix.
dienlick. Commodus, accommodus, aptus. vtilis.
dienlick. *vet. fland.* Minister, famulus.
dienst. Seruitium, famulatus, ministerium, obsequium, officium, cultus.
dienst in de kercke. Sacrum, res diuina.
dienst pemanden doen. Commodare alicui in re aliqua: beneficium alicui impertire: fidem, fauorẽ, obsequiũ, officium præstare: gratificari: facere rem gratam.
dienst-baer. Officiosus: & Seruilis, seruituti obnoxius.
dienst-barrheyd. Seruitium, seruitus, famulatus, famulitium.
dienst-bedieninge. Cultus, obsequiũ.
dienst-bode. j. bode. Minister.
dienst-boden. Seruitia, orum.
dienst-dagh. *vetus sax.* j. dinghs-dagh: Dies Martis.
dienst-deerne. Ancilla.
dienst-ionck-vrouwe. Ancilla nobilis.
dienst-knecht. Seruus, famulus.
dienst-loon. Merces, stipendium.
dienst-maeght. Ancilla.
dienst-maerte. Ancilla, ministra, famula.
dienst-man. *vetus.* Seruus: & Cliens, vasallus.
dienst-manschap. *vet.* Seruitus: & Clientela.
Dienst-schap. Seruitus.
dienst-wijf. Ancilla.
dienst-willigh. Officiosus, promptus ad præstandum officium.
dienstelick/ dienlick. Aptus, cõmodus.
dienstelick/ gedienstigh/ dienstachtigh. Officiosus.
dienstigh. j. ghedienstigh. Officiosus.

Diep. Profundus, altus. *germ. tieff: angl. deape.*

diep in. Penitus.

diep in gaen. Penetrare.

diepe wonde. Altè adactum vulnus.

diep-loot. j. grond-loot.

diepen. Profundum facere.

diepte. Profunditas, altitudo, profundum, altum.

diepte der zee. Pelagus, altum maris.

Dier. Animal, animans, bestia, fera. *θὴρ.*

dierken. Animalculum, bestiola.

dier-gaerd. Leporarium, roborarium.

dier-hond. Canis venaticus, plaudus aquaticus.

dier-wolf. Lynx, lupus ceruarius.

dieriaeckel/ dziaeckel. Theriaca, antidotum contra venenũ, aduersus theria, id est, feras veneno imbutas prę-stantissimum remedium. *germ. triack: gall. thriacle: ital. triaca: hisp. atriaca: ang. triacle.*

dierisch. Animalis, bestialis, ferinus.

Dier/ duyr. Carus, pretiosus. *ger. theur: ang. deare.*

dieren eed. Deiurium, sanctum iusiurãdum.

dier-baer. Pretiosus.

dier-koopigh. Carè vendens.

dierte. Caritas. *germ. theure: ang. derth.*

dierte/ dieren tijd. Annonæ caritas, difficultas, grauitas, sæuitia, incendiũ: annona compressa.

dierte maecken. Preria rerũ accendere.

Dieffel/ diechsel. Dolabra: & Ascia: Securis.

Dieffel. j. dijffel. Temo.

Dieffel. j. dijstel. Carduus.

Diet. *vetus.* **j. volck.** Populus.

Dieuel. j. duyuel/ duuel. Diabolus.

Dieuerije. j. dieffte. Furtum.

Dighen. *ger. sax. sic.* Aridus, torridus.

dighen vleesch. Caro infirmata.

Dij. Tu, tibi, te. *gall. ti toy: dictio hæc Germanis, saxonibus, frisiis, hollandis frequẽs, nobis tantũ in casu nominativo in fine verborum. ut:* **Wat doet-dy/ wat seghtdy?** *& c.* Quid agis? quid dicis? *& c.*

Dijck. Agger: & Fouea, alueus, folla. *apud Flandros Occidentales & Hollandos. gall. digue: ang. d tche.*

dijck. j. dijuer. Piscina, stagnũ. *ger. teich.*

dijck. *vetus.* **j. dick.** Densus, crassus.

dijcken. Aggerare, exaggerare, aggerem iacere: & Fodere.

dijck-graue. Chomarchus: **aggerum** comes: præfectus aggerũ: **qui** præest conficiendis aggeribus.

dijck-meester. Præfectus **aggerum.**

dijck-schouwen. Lustrare **aggeres,** curare aggeres conficiendos.

dijcker. Aggerator, coactor: & **Fossor.**

Dijden/ dijen. Coalere, coalescere, augescere, accrescere, intumescere, glisccre, augeri, promoueri, increscere, coagmentari, sumere incrementum: & Promoueri in maius siue **melius,** augeri motu quodam interiore. **Het pappe dijdt.** Puls attollitur, & **maius** corpus incremento quodã interiore sumit. **Het broodt dijdt.** Panis fermenti vi augetur, & molem sumit maiorem. *Ioan. Becan.*

dijen te niete. *vetus.* **j. vergaen.** Perire.

Dije/ dieghe. Femur, femen.

dijelingh. *vetus.* Femorale.

Dijghen. j. dijden. Coalere.

Dijn. Tuus. *germ. dijn: gall. tien: ang. thy, thyne.*

Dijnck/ dijncken. *vetus.* **j. dinck/ dincken/ dencken.**

Dijninghe. j. depninghe.

Dijnf-dagh/ dijffe-dagh/ dingf-dagh. Dies Martis. *ger. tingstag, zinstag, zinstag: ang. tewesdaye, twesdaye.*

Dijffel/ dieffel. Temo, gubernaculum currus.

Dijftel. j. dieftel. Carduus.

Dilghen/ delghen. Delere.

Dille / dilleken. j. klappepe / dillen. j. klappen/ klappepen.

Dille. Anethum. *ang. dill.*

Din. *sland.* **j. dun.**

Dinck. j. dingh. Res.

Dinckel. *sax. sicamb.* **j. spelte.**

Dinckel-kozen. *sax. sic.* Ador, far adoreum.

Dincken. *flan* **j. denckẽ.** Reri, cogitare.

Dingh/ dinck. Res, causa. *ger. ding: ang. tingh.*

dingh. Res, peculium: veretrum. *honesta rei fœdæ circumlocutio.*

dingh/ ghedingh. Res forensis, causalis, iudicium. Res *autem apud I. C. pro* lite *accipitur: sicut apud nos* **dingh / siue ghe-dingh:** *ita* rem amittere, *est* litem

litem amittere, litem perdere, cauſa cadere, t'ghedingh verlieſen.

dinghen. Diſceptare, contẽdere, certare, cauſas agere, lites agere, litigare, iudicio concertare. *& ſax.* Iudicare, cognoſcere cauſas. *vulgò* bannire.

dinghen. Liceri, licitari, diſceptare de precio: *&* Condicere.

dingh banckc. Forum, forum iudiciale vel iudiciarium, tribunal, conſeſſus iudicum.

dingh-dagh. Dies iuridicus, dies vtilis, dies faſtus, dies ſeſſionis.

dingſ-dagh. Dies Martis *q.d.* dies litigiis dicata: *litibus enim & bellis præeſt Mars. vide* dijſt-dagh.

dingh-graue. *vet.ſax.ſic.* Iudex iuriſdictionis.

dingh-plicht. Iudicatus, us.

dingh-plichtigh. Iuriſdictioni, iudicio & tribunali obligatus ſiue obnoxius.

dingh-ſack. j. plept-ſack. Sacculus litium.

dingh-ſtade. *ſax.* Terminus iudicialis.

dingh-ſtoel. Tribunal.

dingh-tacle. Lis, litigium, diſceptatio.

dingh-vlichtigh. Fugitans litium, tribunal ſubterfugiens.

Diſch. Menſa, menſa rotunda. *vulgò* diſcus. *ger. tiſch: ang. deſke.*

diſch. Abacus. *ital. deſco.*

diſch. *vetus.* Diſcus, lanx, patina, patella. *angl. diſhe.*

diſch-doeck. *ger. ſax. ſicamb.* Mappa.

diſch-ghenoot. Conuictor.

diſch-ghеſelle. Conuictor. *vulgò* commenſalis.

diſch-laecken. Mappa.

Diſen-dagh. *vet. ſland* j. dinghſ-dagh.

Diſſel. j. dieſſel.

Diſtel. Carduus. *germ. diſtel: ang. thiſtle.*

diſtel-iſer. j. minck-iſer.

diſtel-bloeme. Pappus cardui. (this.

diſtel-bincke. Carduelis, acãthis, acalãDit. Iſtud. *germ. diſs: ang. this.*

D O

Dobbe. j. dobbe. Labrum.

Dobbel. Duplex, geminus: *&* Duplũ: *&* Exemplar tranſcriptum, apographũ. *gall. double: ital. doppio: hiſpan. doble: angl. double.*

dobbel dief. Bifur, trifur, plus quã fur.

dobbel menſch. Homo duplex, verſipellis, verſutus, aliud loquẽs & aliud ſentiens.

dobbel ſoldenaer. Duplicarius, dupla ſtipendia merens.

dobbel-tongigh. Balbus, *&* Bilinguis, ambiloquus.

dobbel-verſtandigh. Ambiguus.

dobbel-wercker. *ſland.* j. tappiſſier. Tapetopœus.

dobbeleren. Duplicare, adduplicare, geminare, ingeminare.

dobbelen. Duplicare.

dobbelen. Ludere aleis: iacere talos, aleas, teſſeras; duplo ludere.

dobbeler. Alcator, aleo.

dobbel-ſpel. Alea, ludus aleæ.

dobbel-ſteẽ. Alea, teſſera, talus, taxillus.

dobbelierken. *louan.* Scutella, acetabulum, oxybaphum. *q. d.* doppelierken *à* doppen. i. intingere.

Dobber. *holl.* Calamus hamiotæ: calamus qui ſuſpendit hamum ne fundum petat.

dobber. j. boepe. Tabula anchoralis.

dobber. Ratis ſcirpea: congeries ſcirporum in oblongum faſciculũ colligatorum, cui pro fulcimento pueritia, quæ natare diſcit, innititur: *&* Cortex ſubereus lineæ piſcatoriæ.

Doch/toch. Saltem, tandem, denique, tamẽ: *&* Sodes, obſecro, age: *&* Sed, verùm.

Dochten. Tranſtra, iuga, remigum ſedilia.

Dochter. Filia, nata. *germ. tochter: angl. doughter.* Dochterken. Filiola.

dochterſ-man. Gener, filiæ maritus.

Docke. *ger.* j. poppe.

docken-kraemer. j. poppen-craemer.

Docke. *ſland.* j. keule/renne.

docke. *vetus.* Nauale. *ang. docke.*

docke-blaederen. Petaſites.

Docken. Dare, citò dare, promere: *&* Dare pugnos, ingerere verbera.

docken/ dockelen. j. dupcken/ dupckelen.

Dockſael. j. hoogh-ſael.

Dodde. Veruculum, obelus: caulis, fuſtis: epiſtomiũ: paxillus quo aliquid continetur aut obſtruitur.

dodde/liſch-dodde. Typha, ſceptrum, ſiue cęſtus aut claua morionis: caulis & ſpica typhæ paluſtris.

Dooer van d'eye. Vitellus, luteum oui. *germ. dutter.*

dooer-gheel. Luteus, citrinus.

Dooeſche oft dooteſche vijghe. Mariſca. *ang. figge dote: gal. figue folle. q.d.* inſipida.

Doe/doen. Tum, tunc.

Doeck/laecken. Pannus.

doeck/lijnwaet. Tela, linteum.

doeck/hooft-doeck. Peplum, rica, flãmeum, plagula, calyptra. velamen. *à* **decken.** j. tegere. *hiſp. toca, tocado.*

doecken-huyue. j. **hooft-doeck.**

doeckſ-ken. Linteolum.

doeck-ſcheerer. j. **droogh-ſcherer.**

Doeffer. *holl.* j **dupuerick.** Columbus.

Doel. Agger, aggeſta terra, in quam ſagittarij iaculantur ſagittas.

doel-pinne. Scopus.

Doeme. *vetus ſax.* Iudicium. *ang. dome.*

doemen. Damnare, condemnare, iudicare, cenſere, reum peragere.

doemeſ-dagh/doemſ-dagh. *vetus.* Dies iudicij.

doemeniſſe. Iudicium, damnatio.

doemlick. Damnatorius.

doemer. *vetus.* Iudex. (*adonc.*

Doen/doe. Tunc, tũ: & Cùm. *ger. do: gal.*

Doen. Facere, agere, efficere, cõficere. *germ. thun: ang. doo.*

doen doen. Impellere, cogere aliquem vt faciat.

doen doen/doen maeckẽ. Curare fieri, efficere vt fiat, iubere fieri, effectum reddere, curare faciendum. **De brieuen doen ſeghelen.** Curare literas ſigillo obſignãdas. **Te doen hebben.** Negotium habere. **Te doen hebben met yemanden.** Commercium ſiue negotium habere cum aliquo. **Van doen hebbẽ.** Opus habere, indigere.

doen met yemanden. Facere cum aliquo, ſtare cum aliquo, fouere partes alicuius.

doen den eedt. j. **ſweren.**

doen-niet. Deſidioſus, piger, ignauus, inutilis.

doende. Faciens, agens: & Operoſus, operi intentus.

doender. Actor, factor.

doenlick. Facilis.

Doeſen. Pulſare cũ impetu & fragore.

Doeſt. j. **douſt.** Simila, pollen.

Doghen. j. **deughen.** Valere.

Dogghe. Canis moloſſus, canis magnus. *gall. dogue: ang. dogge.*

Dogghe-boot. Cimba maior.

Dogghen doggheren. Surripere.

Doggher. *holl.* j. **bot-ſchip / haerincks-ſchip.**

Dogger-ſand. Arena alba pulmini, puluinus albus.

Doggher. Funda, ſacculus, reticulum.

doggheren. Conuaſare, ſacco furtim indere, ſupprimere, ſurripere.

Doghen/doghed. j. **deughen/deughd.**

Doper. j. **dooer.** Vitellus.

Dol/dolch/dolck. Pugio, ſica, dolo. *hiſp. dalle.*

Dol/dole. *ger. ſax. ſicamb.* j. **kauwe.** Monedula, graculus.

Dol. j. **dolle.** Scalmus.

Dolck/dolch. Pugio, dolo, onis.

Dolck. *fland.* Lolium, gith.

Dol. *ſicamb. holl. fland.* j. **dul.** Inſanus, mente captus, furioſus.

dol-hups/dul-hups. Gyrgathus.

dollaerd/dullaerd. Furioſus.

dollen. *vetus ſax.* Inſanire.

dolen. Errare, aberrare, deuiare, delirare, deflectere à via, exorbitare.

dol-hof. Labyrinthus.

dolinghe. Error, aberratio.

Dolfijn. Delphinus, delphin. *gal. dauphin: ital. delphino: hiſp. delfin: ang. dolphine.*

Dolfijn. j. **timp.** Focale.

Dolle. j. **dol/dolch.** Pugio, ſica.

dolle. *ſax. ſicamb. holl.* Scalmus, lignum teres, cui ſtruppis alligantur remi: & Obex remi.

Dolle/dole. j. **dol.** Monedula.

Dolmetſch/dolmetſcher. j. **tolmetſch.**

Doluen. j. **deluen.** Fodere.

Dom. *ſicamb.* j. **duym.** Pollex.

Dom. Obtuſus, ſtupidus, ſtolidus.

Dom. Surdus. **Dom en blind.** Auribus & oculis captus.

dom. Mente captus, temerarius.

dom-sinnigh. *holl.* Inſanus, mente captus.

dommelick. Stolidè, temerariè.

Dom. Dominium. *hinc* **pauſ-dom/biſ-dom/hertogh-dom/rijck-dom/maeghdom/** *&c.*

Dom/dom-kercke. Cathedralis eccleſia,

Ga, epiſcopalis eccleſia, baſilica, *vulgò* **domnum**: & dominicum. ędes ſacra vni omnium Deo, & vniuerſarum rerum domino dicata conſecrataq;. *In Chriſtianiſmi principio (inquit B. Rhenanus) templa* Dominica *ſunt appellata: vnde in hodiernum vſque diem vulgari nomine dicimus* **domme**. *ger. thum: ital. duomo.*

dom-heere. Canonicus cathedralis, ſacerdos dominici templi, domin⁹ de domo Saluatoris. **Dom-heeren**. (*inquit Sebaſtianus Munſterus*) domini de domo Saluatoris, *primò dicti Canonici Virteburgenſes: quod nomen Canonici aliarum cathedralium eccleſiarũ Germaniæ poſtea vſurparunt.*

dom-hof. Campus eccleſiaſticus.

dom-kercke. j. dom. Cathedralis eccleſia: principale antiſtitum templum.

dom-proſt. Præpoſitus domni, præfectus cathedralis eccleſiæ.

dom-ſtift. Collegium canonicorũ cathedralium.

domlicke-dagh. j. dagh-domelick. Iugis, perpetuus: & Perpetuò, quotidię, in ſingulos dies, ſingulis diebus.

Dom. *vetus*. Vapor.

domen. *vetus*. j. **dompen**. Vaporare.

Dommelen. Bombum edere, bombilare, ſtrepere.

dommelinghe/ghedommel. Bombus, murmur, ſtrepitus.

Domp/damp. Vapor, exhalatio, halitus, afflatus.

domp-gat. Vaporarium, æſtuariũ, ſpiramentum, ſpiraculum.

domp-horen/demp-horen. Cornu quo candela extinguitur vaporque obſtruitur: & Naſus, naris: & Naſus aquilinus: & Naſus fumans.

domp-horen. j. butoor. Ardea ſtellaris: *ſic dicta à prolixitate roſtri.*

dompen. Vaporare, fumare.

dompen/dempē. Suffocare, extinguere

dompigh/domp-achtigh. Vaporifer⁹, vapidus.

Doncken. j. duncken.

Doncker. Obſcurus, tenebricus, tenebroſus, tenebricoſus, caliginoſus, cæcus, ater, niger, furuus.

doncker-blaum. Cyaneus.

doncker-gheel. Rufus, è fuſco flauus.

doncker-groen. Luridus.

doncker mettenen. Matutinæ tenebrarum *vulgò*.

doncker-rood. Fuluus, muſtelinus, color obſcurior ruſſo.

doncker-ſwert. Subniger.

donckeren. Caligare: & Obtenebrare, obſcurare: & Tenebreſcere.

donckerachtigh. Subobſcurus, ſubnubilus.

donckerheyd. Obſcuritas, caligo, tenebræ.

donckerniſſe. Obſcuritas.

donckerlick. Obſcurè.

Donder. Tonitrus, tonitruum, tonitru, cæli ruina.

donder-baerd/dōder-bladers. Sedum maius, vitalis, ſemper viuum, hypogeſſon, ſeſuuium, caulis Iouis. *officin.* barba Iouis. *q. d.* barba tonantis.

donder-buſſe. Bombarda, tormentum igniuomum, tormentum æneum, *à tonitru ſiue fulmine quod tartarea bombarda & horrenda machina imitantur.*

donder-dagh. Dies Iouis. *q. d.* dies tonantis.

donder-kloot. Fulmen, telum Iouis.

donder-ſchoze. Fulgur, vis tonitrui.

donder-ſlagh. Tonitrus, ictus tonitrui: & Fulmen, ictus fulminis.

donder-ſteen/ blickſem-ſteen. Ceraunia, ceraunius lapis, lapis fulmineus: *gemma quæ cum imbribus & fulminibus cadere dicitur.*

donder-ſtraele. Fulmen.

donderen. Tonare, intonare. *germ. tonderen: gall. tonner: ital. tonare: hiſp. tronar: ang. thundre.*

Done/deune. Tonus, modulus, ſonus: & Actus, geſtus: & Ludus, facetiæ, nugę: & Tremor, coruſcatio: & Strepitus: & Crepitus. *gal. ton: ang. tune.*

donen. Tonare, ſonare, reſonare: & Geſticulari: & Ludere, iocari, nugari: & Tremere, tremiſcere, coruſcare, vibrare, micare: & Strepere: & Crepitare.

doninghe. j. done.

Donſe. j. donſt. Lanugo.

donſe. j. dodde. Typha, claua typhæ, ſceptrũm morionis.

donſen. Pugno ſiue typhæ claua in dorſo percutere.

Donſt/donſe. Lanugo, lanugo plumarũ, plumulæ ſubalares, molliores: &

Lanu-

Lanugo ſiue pappus typhæ, quo plumarum vice in fimę ſortis homines grabata farciunt.

donſt. Scobs, ſcobis: & Similago, ſimila, medulla tritici: & Flos, pollen.

donſt. Lanugo lintei.

danſt. *vet. ger. ſax. ſicamb.* Vapor, nebula.

Dood/de dood. Mors, letum, interitus, obitus, exceſſus, occaſus, nox, fatum, diceſſus animæ à corpore. *ger. doth: ang. death. dicitur* **dood.** *q.d* **de dod/ſiue d'dod.** *reddit enim corpus vacuum & caſſum anima. hinc An. Seneca: Poſt mortem nihil eſt, ipſaque mors nihil.*

dood ghe-ſtoruen. Mortuus, vita functus, ſilēs, lumine caſſus, anima caſſus.

dood lichaem. Cadauer, corpus anima caſſum.

dood ende vergeten. Obliteratus: cuius nulla amplius eſt memoria: ventis & auræ traditus.

dood drincken alle vijandſchap. Philoteſium craterem bibere, conciliari poculis. Apud Germanos acceptus a propināte cyath⁹ adimit omne ius agendi iniuriarum: ita vt poſt acceptum philoteſium poculum, veterū iniuriarum meminiſſe ſit turpiſſimum. *Eraſm. in Chiliad.*

doode hand. Man⁹ mortua ſiue emortua, aut immortalis: ius mancipij ſiue dominij morticini: ius emortui mancipij. *vulgò dicitur de ijs, qui nunquā habere hæredem deſinunt: vt collegia, cœnobia, ciuitates, &c. quæ quaſi immortalia ſunt: videtur autem* **doode hand** *propriè dici de monachis, cùm monachi iure pro mortuis habeantur. vulgò* amortiſatio. **In dooder hand ſtellen het goed.** Humano commercio eximere prædia: demortuę manus ius concedere, *vulgò* amortiſare.

doode oft dooue kole. Carbo, pruna extincta.

doode oft dooue netel. Vrtica labeo.

dooden begraeuer. Libitinarius, buſtuarius.

dooden-draegher. Veſpillo.

dood baere. j. baere. Feretrum.

dood-braecken. Agere animam, ad finem mortalitatis accedere, luctari cum morte.

dood-dagh. j. ſterf-dagh.

dood-heerſſe. *vetus ſland.* j. **ſtal-lichę.** Ignus fatuus.

dood-kiſte. Capulus, vrna feralis: ſandapila: capſula cadaueris.

dood-kiſt-maecker. Sandapilarius, ſandapilarum faber.

dood-kleed. Amictulum ferale, inuolucrum lineum cadauerale.

dood-laeghe/ *rectius* **dood-laeck.** Vorago paludoſa, abyſſus limoſa, gurges paluſtris, gurges limoſus: tellus paluſtris ad pedum pulſum vacillans: pratum tremulū: terra ad ingreſſum tremens.

dood-macle. Liuor, macula liuida.

dood-nepe. Liuor ſiue macula lurida: liuor vltro proueniens, abſq; contuſione aut dolore in corporis humani aliqua parte: qua mortē conſanguinei coniectat vulgus.

dood-ſchuldigh. Reus mortis.

dood-ſ hyne. j. dood-kiſte.

dood-ſieck. Æger morbo graui & exitiali.

dood-ſieck zijn. Ægrotare mortiferè.

dood-ſieckte. Morbus pernitialis, exitialis.

dood ſlaen. Cædere, occidere, necare, interficere, mactare.

dood-ſlagh. Homicidiū, cædes, parricidiū, internecio, interēptio, occiſio.

dood-ſlagher. Homicida, parricida, percuſſor.

dood ſonde. Peccatum mortale, criminale, capitale, piaculare: offenſa animæ capitalis & exitialis.

dood-ſteken. Confodere, punct im occidere.

dood-ſtrijd. Agon, certamen mortis.

dood-ſweet. j. reeuw-ſweet. Sudor lethalis.

dood-verwe. Color liuidus, luridus.

dood-verwigh. Luridus, liuidus.

dood-verwigh eñ ingeual'ē aenſichte. Facies cadaueroſa.

dood-vijand. Hoſtis capitalis, hoſtis acerbiſſimus, inimicus atrocis vindictæ cupidus aduerſarius capitalis, qui caput & mortem alterius petit.

dood-vleeſch/mooyd-mael. Gangræna, caro emortua ex vulnere vel inflamatione.

dood-wonde. Vulnus letale.

doodſ-

doodſ-been. Os defuncti ſiue mortui:
doodſ-beenderen. Oſſa & reliquiæ mortuorum.
doodſ-been hupſken. Oſſuaria: locus in quo defunctorũ oſſa reponuntur.
doodſ-hooft. Craniũ depile cadaueris.
doodſ-hoofdeken. Gallina Meleagris, Numidica guttata: auis Pharaonis: cuius caput depile cadauerũ craniis ſimile.
doodē. Occidere, interficere, interimere, perimere, trucidare, necare, enecare, mortem inferre, animam adimere, vitam adimere, priuare vita, extinguere. *Gall. tuer.*
doodē. *j.* ontdooden. Regelare, gelu reſoluere: & Reſoluere glaciem: & Reſolui calore. **Het doodt.** Soluitur iam hiems.
doodē. Liqueſcere, liquefieri. *an. thawe.*
doodlick. Mortifer, mortifer', lethifer, lethalis, peremptorius, funeſtus: & internecinus, exitiosus, exitialis.
doodlicken. Lethaliter.
Doof dooue. Surdus. *germ. taub: angl. deaf.* **Doof hout.** Lignũ carioſum. **Doof zijn.** Surdere, obſurdere. **Doof worden.** Surdeſcere, obſurdeſcere.
doof van ſinnen. *j.* **dom.** Amens, delirus. *ger. taub.*
doofachtigh / dooverick. Surdaſter, grauiter audiens, ſubſurdus.
Dooghd. *j.* **deughd.** Virtus.
dooghen. *j.* **deughen.** Valere.
dooghen. *j.* **ghedooghen.** Pati.
Doolen. *j.* **dolen.** Errare.
Doom. *ſland.* *j.* **domp.** Vapor.
doomen *ſland.* *j.* **dompen.** Vaporare.
Doon. *vetus campin.* Cito, ſtatim: & Prope, iuxta.
Doop. Baptiſma, baptiſmus baptiſmũ, immerſio, intinctio, tinctio, lauacrũ regenerationis.
dooper. Baptizare, mergere, immergere, tingere, intingere: tingere aqua ſalutari: purifico rore perfundere: in luſtrali piſcina mergere. *germ. tauffen: ang. dippe.*
doop-naem. *j.* **beur-naem.** Prænomẽ, nomen in baptiſmo inditum.
doopſel-dagh / doop-dagh. Dies luſtricus: dies quo puer luſtralibus vndis tinctus nomen accipit.
dooper. Baptiſta.
doopſel / doop. Baptiſmus.
doop-ſteen. Baptiſterium.
doop-vonte. Baptiſterium.
Dooz. *j.* **deur.** Per, trans.
Dooz. *ger. ſax. ſicam. holl. friſ. campin.* Stultus, ſtolidus ſocors.
doozinne. *j.* **ſottinne.** Stulta.
dooz-ſchap / doozheyd. *j.* **ſotheyd.** Stultitia.
doozijch *vet.* *j.* **dooz.** Stultus.
Doozne. *j.* **deurne.** Spina.
Dooſe / dooſken. Capſa, capſella, capſula, ciſtella, pyxis, pyxidicula.
Dooue. *j.* **doof.** Surdus.
dooue. *holl.* *j.* **dõſe.** Typha: ſuperior pars typhæ paluſtris, ſic dicta quòd eius lanugo ſurditatem adferat, ſi in aurẽ incidat: vnde & Italis *mazza ſorda* dicitur.
dooue kole. *j.* **doode.** Carbo.
dooue netel / doode netel. Vrtica labeo, lamium, vrtica mortua vel iners, nõ mordax.
dooue not. *j.* **looſe not.** Nux vitioſa.
dooven ſteck Stipes carioſus.
dooue oft doncker verwe. Color ſurdus, lentus, auſterus.
dooverick. Surdaſter, ſurdus.
Doowen. *vetus.* Inſanire, delirare. *germ. tauben.*
Dop / doppe / top / toppe. Turbo, turbẽ, trochus.
dop / doppe / eyer-dop / eyer-ſchaele. Oui teſta, putamen, cortex, ouũ exinanitum.
doppe van de not. *holl. friſ.* *j.* **not-ſchelpe.** Putamen.
doppe *holl.* *j.* **baſt.** Siliqua. **doppen.** *j.* **baſten.** Siliquę: vinacea, folliculi expreſſarum vuarum.
doppe *ger. ſax. ſic.* Patella, olla, aula.
doppe. *j.* **beſlagh des boecks.** Vmbilicus, lamella extrinſecus libris adhibita. *Adr. Iun.*
doppe / blader-ſpanne. Bulla.
doppe-maecher. *holl. friſ. ſicamb.* Barathro, decoctor, lurco, popino. *à teſtis ouorum frangendis & exhauriendis.*
doppen / toppē. Ludere trocho, verſare turbinem, flagello circumagere trochum.
doppen de eyeren. Oua è teſtis patellæ infundere.

doppen

Doppen ende wt-kloppen het ſilver. Argentum in aſpredines excindere, & celare.

Doppen. *fland.* j. **doopen.** Intingere.

Dorck/durck. Sentina.

Dorck-water. Aqua ſentinæ.

Dorckel. *germ. ſax. ſicamb.* Torcular, torculum. *ital. torcolo.*

Dore. j. **deure.**

Dorffen/durffen/doruen. Egere.

Dorſt/durſt. *vetus.* Egeſtas. *dicitur etiam* **droſt** & **druſt.** *litera r enim ſæpè tranſponitur: vt* **dorn/dron**/fons: **druchten/dorchten**/timere: **perſſe/preſſe**/prælum: **ors/ros**/equus: **dorſt/droſt**/frigus, *&c.*

Dorſtigh/durſtigh. Egenus, indigus.

Dorne. j. **deurne.** Spina.

Dornſſe/dornſte. *ſax. friſ.* j. **ſtoue.** Hypocauſtum, thermæ.

Dornſten. *vetus ſax. friſ.* j. **dornen.** Torrere, torrefacere.

Dorp. Pagus, vicus ruſticus.

dorp-kermiſſe. Paganalia.

dorp-lieden. Ruſtici.

dorp-man. Ruſticus, villicus, paganus.

dorp-vrouwe/dorp-wijf. Ruſtica, villica.

dorpachtigh. Ruſticus.

dorpachtichevd. Ruſticitas.

dorper. *fland.* Ruſticus, inurbanus, inciuilis: & Obſcœn⁹, turpis, impudicus.

dorperhevd. *flan.* Ruſticitas, inciuilitas: & Obſcœnitas, turpitudo.

dorperlick. *fland.* Ruſticè, inciuiliter, obſcœnè, turpiter.

dorpſch. Ruſticus.

dorpſchevd. Ruſticitas.

Dorpel. j. **deurpel.** Limen.

Dorre. Torridus, aridus, ſiccus, exuccus. *ger. durr: ang. drye.*

dorre-maend. *cimbr.* Martius. *q. d.* aridus menſis: *ob victus in quadrageſimali tempore aſperitatẽ ac tenuitatẽ. Adr. Iun.*

dorren. Arere, areſcere, torreſcere: & Torrere, torrefacere, arefacere.

Dorſchen/derſchen. Verberare, batuere, quatere. *ang. threſſe.*

dorſchen het koren. Pertica flagellare frumentum, frumẽta ſpicis excutere, excutere grana. *germ. troeſchen: ang. threſſe.*

dorſch-nere. Area.

dorſch-bleghel. Flagellum frumentarium.

dorſch-bloer. Area.

dorſch-waghen. Tribulum.

dorſcher. Areator.

Dorſt. Sitis. *dicitur à* **dorre**: *vnde &* arida, arens, ſicca ſitis, *aptiſſimis epithetis Ouidio dicitur. ger. durſt: ang. thirſte.*

dorſten. Sitire.

dorſtigh. Sitiens, ſiticuloſus.

Doruen. j. **deruen.** Audere.

doruen. j. **deruen.** Opus habere, indigere.

doruende/dorſtigh. Indigus.

Dos. Veſtis pellicia: veſtimentum duplex: amictus duplex: veſtis ſuffulta: diplois, veſtis duplicata: abolla.

doſſen. Munire veſtibus ſuffultis, veſtire duplicibus.

Doſſenaer. *fland.* j. **ſom-peerd.** Iumentum doſſuarium: equus clitellarius.

Doſten. j. **dochten.** Tranſtra.

Doteloze. Deliriũ, mentis error, inſania

doten/dutten. Delirare, deſipere. *gall. radoter: ang. dote.*

Douw/douwe. *holland. ſicamb.* j. **dauw/dauwe.** Ros.

Douw/douwe. Preſſura, preſſio, preſſus.

douwen. Premere, preſſare.

douwen. j. **ber-douwen.** Concoquere.

douw-ſwenghel. j. **wzaddel.** Palear.

D R

Drabbe. Fex.

drabbigh. Feculentus.

drabben. Curſitare, itare.

drabbers. j. **ſchoenen.**

Dracht. j. **draght.**

Drade. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* Statim, ſubitò, citò, celeriter. *gall. rade.*

Draeck. Draco. *germ. track: gall. dragon: ital. dracone: hiſpan. dragon: ang. dragon.*

Draeckſken. Dracunculus.

draecken-bloed. Lapathũ ſanguineũ. *vulgò* ſanguis draconis.

draeckẽ-wortel. j. **ſpere-wortel.** Anguina, ſerpentaria, colubrina, dracuntia.

draeckinne. Dracena.

Draed. Filum. *ger. drat: ang. tread.*

draed. Annulus, purus, lunula, annulus ſine gemma aut ſymbolo.

draeden een naelde. *fland. holl.* j. **veſſemen.** Acum filo traiicere,

Dzaeghen. j. **Dzaghen.**

Dzaep. j. **Dzade.** Citò.

Dzaepē. Torquere: & Vertere, voluere, rotare, circumagere.

Dzaepen. Tornare, detornare, torno radere, ſiue cælare & polire.

Dzaep-beptel. j. **Dzaep-yſer.** Tornus.

Dzaep-hout. Mymphur, mamphur: lignum quod circumagitur in tornādis operibus.

Dzaep-boom/balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

Dzaep-boom/wind-boom. Ergata.

Dzaep-hals/dzaep-halſken. Torquilla, iynx, turbo: auicula a colli obtorſione dicta.

Dzaep-yſer. Tornus: inſtrumentū quo cibur & ligna in orbē acta poliūtur.

Dzaep-koppen/dzaep-toppen. Vertigine laborare.

Dzaep-koppigh. Vertiginoſus.

Dzaep-werck. Diatretū, opus tornatile.

Dzaepſter/dzaeper. Tornio, toreuta, diatretarius.

Dzaepende. Torquens, vertens.

Dzaepende wind. Turbo, vortex, vertex: ventus contortus & rotatus: typhon, ventus ventricoſus.

Dzaepende wiel/dzaepēde water. Vortex, vertex, gurges, contorta in ſe aqua.

Dzaeyinghe int hooft. Vertigo capitis, ſcotoma.

Dzaelen. Cunctari, morari, ceſſare, tardare, extrahere moram, nectere morā.

Dzael-gaſt. Vmbra, cænipeta.

Dzaeler/dzaelaerd. Cunctator, cunctabundus, ceſſator.

Dzaeligh. Cunctabundus, deſes, ignauus, lentus, tardus.

Dzaeligheyd. Deſidia, cunctatio.

Dzaerlinghe. Cunctatio, dilatio, mora.

Dzaerlinghlick. Cunctanter, lentè, tardè.

Dzaue. j. **Dzaue/dzaf.** Succuſſus, us.

Dzaf/dzaue. Succuſſus, concuſſus, cōcuſſura.

Dzaf/dzauinghe der peerden. Succuſſatio, ſuccuſſus.

Dzaf. Siliquæ excoctæ, glumę grani decocti, excuſſum ſedimentum.

Dzaf-ſack. j. **kaf-ſack.**

Dzaghe. j. **ſyghe.** Colum, qualus.

Dzaghē. Portare, ferre, gerere, geſtare, baiulare. **Kindt dzagē.** Ferre vterū, ferre ventrem, prægnantē eſſe, grauidā eſſe. **Sich eerlick dzagen.** Honeſtè ſe gerere, honeſtè viuere, honeſtè vitam inſtituere.

Dzaghen/etteren. Pus emittere, purulentum eſſe.

Dzagher. Doſſuarius, baiulus, gerulus.

Dzaghende. Gerens, ferens.

Dzaghende vzouwe. Mulier grauida, fœta, prægnans.

Dzaghende wonde. Vulnus purulentū, pus emittens.

Dzaegh-boō. Phalanga, palanga, vectis.

Dzaegh-loon. Comiſtrum, merces quæ baiulo datur.

Dzaegh-moeder. Matrix.

Dzaegh-ſtoel/dzaegh-ſetel. Sella geſtatoria, geſtatorium.

Dzaght. Geſtus, geſtio: & Geſtamē, id quod geritur vel portatur: & Geſticulatio: & Monſtrifica ſoboles, larua: & Præſtigiæ.

Dzaght-dzaghen/ *ſicamb.* j. **dzocht-dzaghen/gupchelen.**

Dzaght-dzagher/ dzoght-dzagher. *ſic. vet.* Geſticulator: & Præſtigiator.

Dzaght. Fœtus, partus, fructus.

Dzaght/etter. Pus, ſanies. *ang. dregges.*

Dzaght der ooghen. Delacrymatio, gramiæ, lema.

Dzaghtigh ghedzaghtigh. Fertilis.

Dzapen. j. **dzaepen.** Torquere, vertere.

Dzanck. Potus, poculum. **Dzanck vā medecijne.** Potio, medica potio, medicata potio.

Dzancker. Potor, potator.

Dzangh. j. **ghedzangh.** Preſſura.

Dzangher. Homo corpore compacto, quadrato.

Dzangher. Decipulum columbarium, *à* **dzinghen.** j. vrgere, cogere.

Dzapen *hollan. friſ.* j. **paſſen.** Cōuenire.

Dzapier/dzapenier. Lanarius, lanifex, lanificus, *gall. drapier: hiſp. trapero: ang. draper.*

Dzapenieren/dzapieren. Exercere lanificium.

Dzaperije. Lanitium, lanificiū, pannificium, pannorum opificium. *vulgò* draperia.

Dzaſelē. Oberrare, circūerrare, vagari.

Dzaſeler. Oberrans, erro, errabundus.

Dzaſeler/

Dzaſeler/dzaepeler. Tornio,toreuta.
Dzauant/dzabant. *vet.ſicamb.*j. **trouwant.** Satelles.
Dzaue/dzaf. Curſus,ſuccuſſus,ſuccuſſatio.
dzauen/trotten/ſchocken. Succutere, ſucculſare.
dzauende/oft dzauigh pęrd. Succuſſator,ſucculſor,ſucculſarius equus.
dzauer/trotter. Succuſſator.
Dzauick. Feſtuca,feſtucago,ægilops, vitium ſecalis.
Dzaut.j.**dzut.**
Dzecht. Oppidum,forum aut municipium mercatu celebre, *vt exiſtimat Adr. Iun. atq; hinc* **Durdzecht/ſMoerendzecht/Papen-dzecht/Swindzecht/** *aliaque loca dicti.*
Dzeck. Cœnum,lutum: *&* Sterc⁹,merda,excrementū: *&* Sordes,illuuies, ſqualor.
dzeck-gote. Canalis.
dzeck-huys. *vetus.* Latrina.
dzeck-tozre. *friſ.* Scarabeus. *q.d.* vermis ſtercorarius.
dzeckigh. Cœnoſus,lutoſus,ſordidus.
Dzeeghen. *ſland.*j.**dzepghen.**
Dzeel. *ſland.*j.**boel.**
dzeelen. *ſland.*j.**troetelen.**
Dzeet.j.**dzete.** *friſ.ſicamb.* Crepitus.
Dzegghe. Harpago,lupus,manus: *&* Verriculum,euerriculū. *angl.dragge.*
dzegh-net. Verriculum,euerriculum.
Dzepgh bzood. *friſ.* Panis vetus,vnde minus perit aut in micas redigitur.
Dzepghen. Minari,cōminari,minitari, intentare,minas iactare. *ang.threaten.*
dzepghementen. Minæ,minaciæ.
Dzepl-gaſt.j.**dzael-gaſt.**
Dzempel *friſ.holl.*j.**dozpel.** Limen.
Dzencke. Aquarium.
dzencken. Aquare,adaquare,aquari, dare potum: *&* Appellere ad aquam: agere potum.
dzenck-troch. Aquarium.
dzenckelinck. Res ſubmerſa.
Dzenghet.j.**dzanghet.**
Dzenten. Turgere.
Dzes/dzeſ-land. *holl.*j.**dzies.**
Dzeſel. *vetus.* Dolabra.
Dzeſſchen/derſſchen/dozſſchen. Verberare, quatere.
Dzeſſeler. *germ.ſax.ſicamb.*j. **dzaepeler.** Tornio.
Dzeſſooz.j.**tritſooz.**
Dzete/dzeete. *holl.friſ.ſicamb.* Crepitus *&* Merda.
Dzeue. Pulſus,ictus.
dzeue. Alapa,colaphus.
dzeue. Iter,tritum: *&* Actus.
dzeue/rije van boomen. Series longa arborum.
Dzeuel. Mediaſtin⁹: *&* Seruus. *an.dniel.*
dzeuelen. Itare,frequenter ire.
Dzeuigh.j.**dzijuigh.** Catuliens.
Dzeunen/dzonen. *holl.*j.**daueren.**
Dzeutel/dzotel.j.**keutel.** Pilula ſtercoraria.
dzeutelę. Pumilionis paſſus facere,gradi inſtar nani.
dzeuteleerken. Homuncio globoſus, myſcelus,nanis cruribus.
Dzeuwen. *vetus.* Minari.*germ.trauwen.*
Dziaeckel.j.**dieriaeckel.**
Dzief.j.**drif.**
Dzieghen. *ger.ſax.ſicamb.*j. **bedzieghen.** Fallere,decipere.
dzieghen. Leuiter conſuere,longa futura adaptare.*q.d.* falsè luere.
dziegh-dzaed. Filum leuis futuræ,quo veſtis conſuenda leuiter adaptatur.
Dziele/dzille/trille. Tornus,*&c.*
dzielen.j.**dzillen.**
Dzies/dzieſch/dzieſ-land/dzes/dzeſland. Ager noualis,nouale,veruactū: ager paſcuus. *&* *ſlan.* Paſcuum publicum,pratum non concluſum.
Dzieſt/dzijſt. *ſax.friſ.*j.**dzieſtigh.**
dzieſten/dzijſten. *ſax.friſ.*j.**dzepghen.**
dzieſtigh. *ſax.friſ.* Audax,inuerecundus, effrons.
Dziſ/dzief. *Zeland.* Solum ſterile, ager ieiunus & aridus.
Dziſt/dzif-ſand/dzijſ-ſand. Glarea, arena mobilis: arena æſtuans: *&* Breuia,locus vadoſus.
dziſt-ſandigh. Glareoſus.
dziſtigh ſand. Glarea.
dziſte. Appulſus,appulſio. *ang.driſte.*
dziſte dziſt-goed.j **zee-dziſte.**
dziſte. Armentum,grex armentorum.
Dzij/dije. Tres,tria. *germ.drey ital.tre. ang.three.*
dzijde. *vetus.*j.**derde.** Tertius.

dzij-buyck. ſ. **trijp-buyck.** Venter collarinus, gluto.

dzij-dobbel. Triplex, triplus.

dzij-eenighheyd. *vet.* ſ. **dzij-vuldighheyd.** Trinitas.

dzij-hoeck. Triangulus triquetrum.

dzij-hoeck/dzij-wegh. Triuium.

dzij-hoeckigh. Triangularis, triquetr⁹.

dzij haefdigh. Triceps, tricephalus.

dzij-iaerigh. Trimus, trimulus, triēnis.

dzij-iaerighen tijd. Triennium.

dzij-maal. Ter.

dzij-maal grootter. Triplo maior.

dzij-maendigh. Trimeſtris.

dzij-pickel. Tripus, chytropus: tripoda: lebes vel cacabus tribus pedibus innixus.

dzij-pondigh. Tripondius.

dzij-puntigh. Tricuſpis.

dzij-ſlagh. Inceſſus equi tripedarij ſiue trepidarij.

dzij-ſpaltigh. Trifidus.

dzij-ſpitſigh. Tricuſpis.

dzij-ſplitſigh. Trifidus.

dzij-ſtraghe. *holl.* Triuium.

dzij-ſtoel. *ſicamb holl.* ſ. **dzij-voet.**

dzij-tandigh. Tridens.

dzij thien. *vet.* ſ. **derthien.** Tredecim.

dzij tigh. *vetus.* ſ. **dertigh.** Triginta.

dzij voet. Tripes, tripus, ſella tripes.

dzij-voet. *ſicamb.* ſ. **treeft.** Chytropus.

dzij-voetighe tafel. Menſa tripedanea.

dzij-voud. Triplum.

dzij-voudigh/dzij-vuldigh. Triplex, triplus, ter geminus.

dzij voudighlick / dzij-vuldighlick. Tripliciter.

dzij-voudighheyd / dzij-vuldighheyd. Trias: trinitas *apud Eccleſ.*

dzij-weghe. Triuium.

dzij-weruen. Ter, tribus vicibus.

dzijnighen. Tergemini.

dzijerley. Triplex.

dzijerley wijſe. Trifariam.

Dzijffen. ſ. **dzijuen.**

dzijf-dop. *Iouan.* Trochus obtuſor, turbo qui ſcutica agitatur.

dzijf-hamer. Marcul⁹, erariorū malle⁹.

dzijf-lant. Inſulæ fluctuantes.

dzijf-punt. Cælum, cælandi inſtrumētum.

dzijf ſant. ſ. **dzijf-ſant.** Glarea.

dzijf-wegh. Actus, us.

dzijfuen. ſ. **dzijuen.**

Dzijſten. ſ. **dzijſten.**

Dzijt. Stercus, ſordes. *ang. dyrt.*

dzijten. *friſ. ſicamb ſland.* Pedere: & Cacare, forire.

Dzijuen. Agere, facere, exercere. *germ. treyben: ang. driue.*

dzijuē. Adigere, vi aut feriēdo impellere: cogere, vrgere: & Hortari, incitare.

dzijuen/verdzijuen. Pellere, repellere.

dzijuen. Agi, agitari, pelli: & Fluitare, fluctuare, ſupernatare.

dzijuen. *ſland.* Garrire: ſecreta effutire.

dzijuen/doppen. Cælare.

dzijuen. *ſax. ſicamb.* Stipare, ferruminare nauem.

dzijuen. *vet.* Catulire.

dzijuer. Actor: & Agitator: & *ſland.* Garrulus, futilis.

dzijuinghe. Actio, agitatio: & Cælamē, cælatura.

dzijuigh/dzeuigh. *ger. ſax. ſicamb.* Catuliens, in Venerem pruriens.

Dzil/dzil. Nutatio, vagatio, curſus, gyr⁹.

dzil/dzille/trille. Tornus.

dzil/dzille. Verticulum, verticillum: & Trepanum, terebrum *vulgò* triuellū. *ital. triuello.*

dzille/dzillekē/dzil-not. *ſland.* Mola nucea: mola ex nuce caua, quā puerili filo traiecto verſant. *q. d.* nux verſatilis, nux terebrata.

dzille. Mulier vaga, leuis: & Meretrix.

dzille/trille. ſ. **molen-ſpille.** *vulgò* trilla.

dzille/trille. *friſ.* ſ. **ſpoel-wiel.** Rhombus quo fila deducuntur.

dzille/trille. Genus telæ.

dzille. *vet.* Foramen. *ang. trille.*

dzillen/trillen. Motitare, nutare, vacillare, vltro citroque curſitare, vagari, & tremere, motitari.

dzillen/trillen. Gyros agere, in orbem, vel orbiculatim verſari: gyrare, rotare, voluere.

dzillen/trillen. Tornare, terebrare. *ital. triuellare.*

dzillen/trillen. *friſ.* ſ. **beuen.** Tremere, motitari.

dzillen/trillen. *friſ.* ſ. **ſpoelen.** Trāmam rhombo glomerare: & Duplicare fila, conglomerare fila.

Dzincken. Bibere, potare. *germ. trincken: ang. drincke.*

Drinckelick. Potulentus, poculentus, potui idoneus.

Drincker / Drancker. Potor, potator.

Drinckachtigh. Bibulus, bibax, biboſus.

Drinck-broeder. Compotor, combibo.

Drinck-feeſte. Compotatio.

Drinck-gheſelle. Compotor, combibo.

Drinck-geld. *j.* **Drinck-penninck.**

Drinck-glas. Calix vitreus, potorium vitreum.

Drinck-horen ken / voghel-horenken. Potiſtris: vaſculum potorium, quod auiculis cauea incluſis apponitur.

Drinck-kop. Trulla.

Drinck-penninck / Drinck-geld. Donatiuum potorium: donũ epulare. *pecunia potioni inſumenda, quæ datur muneris loco ſedulam operam nauanti.* & Euangelium: *quòd lata nuncianti datur.*

Drinck-pot. Poculum, vas potorium.

Drinck-ſchaele. Scyphus, patera.

Drinck-ſuchtigh. Bibax.

Drinck-ſuſter. Compotrix.

Dringhen. Vrgere, angere, premere, preſſare: & Sollicitare, inſtare, perſequi, contendere.

Dringhigh. Vrgens.

Dringen. *vetus ſland.* Turgere, tumere, tumeſcere.

Drintigh. *vetus.* Turgidus.

Droch. *j.* **Drogh.**

Droef / Droeue / Droeuigh. Triſtis, mœrens, mœſtus, dolens.

Droef. Turbidus, turbulentus, feculentus.

Droef-weder. Cælum tenebroſum, nubilum, turbidum.

Droef-ſchap. *j.* **Droef-heyd.**

Droefachtigh. Subtriſtis.

Droef heyd / Droeuigheyd. Triſtitia, mœror, mœſtitia, luct⁹, animi ægritudo.

Droeffeniſſe. Triſtitia.

Droeflick. Mœſtè, dolenter.

Droes. *j.* **Droeſſem.** Fæx.

Droes / Droeſe. *ſland. ſicamb ſax.* Panus, phlegmone: apoſtema, hulcus, bubo.

Droes. Gigas, homo valẽs, homo mẽbris & mole valens, fortis bellator. *fortè nomen ſumptum à Druſo Tiberij fratre, Germanorum & Saxonum domitore acerrimo.*

Droeſſel / Droeſtel. *germ. ſax: ſicamb. friſ.* Turdela, turdus minor.

Droeſſem. Fæx. **Droeſſem van wijn.** Floces, fæx vini. **Droeſſem van olie.** Amurca, ſordes olei, ſanies oleæ.

Droeſtigh / Druſtigh. Violentus, impetuoſus.

Droeue. *j.* **Droef.** Triſtis. **Droeue wijn on-claere wijn.** Fæcatum vinum, fæculentum, turbidum, turbulentum.

Droeuẽ. *vet.* Dolere, triſtari: & Turbare.

Droeuigh / Droef. Triſtis.

Droeuigheyd / Droef heyd. Triſtitia.

Drogh / ghe-drogh. Fraus, impoſtura, phantaſma: & Præſtigiæ.

Drogh-licht / Drugh-licht. *ſicã.* *j.* **Dwarf-licht.** Ignis fatuus. *q.d.* ignis doloſus.

Droghener. *vet. ſax.* *j.* **Bedriegher.**

Drol. *j.* **Grouen draed.** Filum rudc.

Drol. *vetus.* *j.* **Dop.** Turbo.

Drol. Res conuoluta, teres, & rotunda: & Stercus duriuſculum, teres: pila ſtercoraria.

Drol. Trullus, drollus. *vulgò dicitur* diminum genus, quod in omni laborũ genere ſe videtur exercere, cùm tamen nihil agat: *alio nomine* **Kabouter-mannekẽ.** Trolus *Cimbrica lingua Gothicæ affini*, cacodæmon ruber *dictus*, *Adr. Iun.*

Drol. Homo facetus, feſtiuus, lepidus.

Drol. Geſticulator. *gall. drol.*

Drolle. Geſticulatio.

Drollen. Voluere, volutare: & Conglobare. *germ. trolen: ang. trole.* & Stercus duriuſculum egerere: & Fila rudia & dura nere.

Drollen. Geſticulari, facetum & lætum ſe exhibere. *gal. droler.*

Drolligh. Lepidus, feſtiuus.

Drom. *germ.* Trabs.

Drom / ghe-drom. Preſſura.

Drom / Drom-gaeren. Licium: & Titiuillitium: licij reſegmen: filũ quod vtrinque ſtamina ligat, & reciditur à ſtamine cùm ad vltimũ vẽtum eſt.

Drommel. Res ſimul compactæ, & deſæ: res compactiles.

Drommel van huyſen. Viculus, domus aliquot contiguæ, congeries domorum.

Drommeler. Strigo: homo corpore quadrato, compactoque.

Dromneler. Genus nauis.

ommen. *ſland.* j. **dringhen.** Premere, preſſare, protrudere, obterere, ſtipare.

ompedaris. Dromas: cameli genus. vulgo **dromedarius.**

Dompt. *ſax. ſicamb.* Trimodius.

Douck. Hauſtus, potus.

Dronck. Potus, vuidus, madidus: madulſa, maduſa, temulentus.

Dronken dzincken. Inebriari.

Dronckaerd. Bibax, bibaculus, potor, potator, ebrioſus, multibibus.

Dróckaerd. Lolium, zizaniæ, zizaniũ, *gall. yurayne, ab inebriando: parit enim eſi-tantibus vertigines, ſtupiditatem, & velut temulentiam quandam.*

Dronckaerds hooft-ſweer. Crapula.

Dronckaerds pupſtkens. j. **ſteē-pupſtkens.** Papulæ rubentes: vari, puſtulæ in facie ebrioſorum efflorescentes.

Dronckenheyd. Ebrietas.

Dronckenſchap. Ebrietas, ebrioſitas, crapula, temulentia.

Dronckerſſe. Multibiba, ebrioſa.

Dronen/dzeunen. *holl.* j. **dauweren.**

Droogh. Torridus, aridus, ſicc⁹, exſuccus *ge. trocken: ang. drye.*

Droogh. j. **dzooghertje.**

Droogh krauſſel. Petigo, impetigo.

Droogh haercinck. *ſland.* j. **bockſ-hoorn.** Halex infumata.

Dzooghen muer. Maceria.

Dzooghē. Siccare, deſiccare: & Siccescere: & Abſtergere humorem.

Dzooghēd. Siccitas.

Dzooghelick. Siccè.

Dzooghte. Siccitas.

Dzoogh-doeck. Mantile, peniculus, penicillus. (linteum.

Dzoogh-doeck/ ſweet-doeck. Sudariũ,

Dzoogh-gaſt. j. **dzael-gaſt.** Vmbra.

Dzoogh hozſte. *μυσιαρὸς* & .ſiccè ac duriter: homo perparcus, ſordidus, cumini ſector. *q. d.* cruſtum aridum edens.

Dzoogh-kleed. Penicillus, peniculus, penicillum, peniculum: linteum quo vaſa terguntur.

Dzooghe miſſe. Sacrum abſtemium.

Dzooghen hoeſt. Sicca ſitis, quæ nihil emolitur.

Dzoogh-ſcheeren. Tondere pannũ, tondere pannum ſiccum: panni villos lanceos bene ſiccos detondere.

Dzoogh-ſcheerer. Pannitonſor, fullo.

Dzooghertje. Siccitas: & Auaritia.

Dzooghertje/ dzooghe waere/ dzoogh krupd. Pharmaca, aromata. *vulgò* droga. *q. d* arida, exiccantia. *Pharmaca enim violenter corpus exiccant & extergunt, alimenti verò adferunt nihil.*

Dzooghertj-winckel. Pharmacopolium.

Dzooghiſt/ dzoogertj-verkooper. Pharmacopola, ſeplaſiarius.

Dzooghte. Siccitas.

Dzooghte. j. **ſand-plaete.** Breuia, puluinus, locus arenoſus in mari.

Dzooghaerd. Homo aridus, *Terent.* Valde auarus.

Dzooghs becks/ dzooghs mōdts. Siccus, ſicco ſine ieiuno ore.

Dzoom. Somnium, inſomnium, viſum, viſio. *ger. traum: ang. dreame.*

Dzoom-be-dieder/ dzoom-dieder. Coniector, interpres ſomniorum.

Dzoomen. Somniare, in ſomno videre, inſomnia videre.

Dzoomer. Somnioſus, inſomnioſus, dormitator, oſcitator.

Dzoomachtigh. Somnioſus.

Dzoomelick. Somniculosè, oſcitanter.

Dzomigh. Somnioſus, ſomniculoſus.

Dzoop. j. **dzop/ dzup.** Stilla.

Dzoopen/ dzuppen/ dzuppen. Stillare.

Dzoopen met bet. Conſpergere pingui liquore, adipe, butyro, &c. Perungere pinguedine, inſtillare.

Dzoopſel. Liquamē: pinguedo ad ignē liquata.

Dzooſen. Dormitare, dormiſcere.

Dzooſer. Dormitator, ſomnolentus.

Dzop/ dzoppe. *ſicamb ſax.* Paralyſis. *ger. tropff. vide* **Goete.**

Dzoppe/ dzoppele/ dzuppe/ dzuppele. Gutta, ſtilla, gutta deſtillans.

Dzoppelken. Guttula.

Dzoppen/ dzuppen/ dzuppelen/ dzuppē. Stillare, deſtillare, manare, liquere. *ger. tropffen: ang. droppe, drippe.*

Dzoppel-piſſe. Stranguria, vrinę ſtillicidium, vrinæ per guttas excretio.

Dzop-wijn/ dzoppel-wijn. j. **leck-wijn.** Vappa.

Dzopighepd. *ſland.* j. **water-ſuchte.** Hydrops. *ang. dropſie.*

Dzoſſaet/ dzoſſaert. Fercularius, dapifer, œconomus: architriclin⁹: & Satrapa,

trapa, ſatrapes. & Præfectus prouinciæ: & Prætor, iudex criminũ. *germ. truckſeß: ſax. droſte.*

Drossaert-ſchap. Satrapia, præfectura prouinciæ, prætura.

Drossel/drostel. j. **droessel.**

Drotel. j. **dreutel.**

Droten. *vetus.* j. **drepghen.** Minari.

Drouwen/ *ſax. ſicamb.* Minari. *germ. trawen: ang. threaten.*

Druck. Preſſura, preſſus, us, compreſſio, oppreſſio.

druck pʒinte. Impreſſio, character.

druck ende droef hepd. Mœror, triſtitia

druck-ſaligh. *vetus.* Mœſtus, triſtis, afflictus, miſer.

druckigh. Mœſtus, dolens.

druckelick. Mœſtus, dolens.

druckelicken. Mœſtè, dolenter.

drucken/douwen. Premere, preſſare.

drucken/pʒinten. Imprimere, incudere, excudere.

druck-boom. Prælum.

druck-pʒeſſe. Prælum.

drucker/boeck-drucker. Impreſſor, excuſor, typographus, chalcographus.

druckerije. Typographia, chalcographia.

druckſel. Impreſſio.

Drugh. *ſicamb.* j. **drogh.**

Druf. j. **druyue.** Vua.

druf-kruyd. Botrys, ambroſia. *officin.* quercula.

druf-ſtele. Scapus.

druf-tack/druf-toʒſch. Racemus, botrus, vua.

Drupl. j. **drol.**

druplen. Suggredi, latenter, ſiue clàm ire. **Gaen druplen.** Proripere ſe, ſubducere ſe. *ger. trollen.*

Druppen. j. **droppen.** Stillare.

drupp-neuſe. Naſus ſtillans.

drupp-ooghe. j. **leep-ooghe.**

drupper. Fœdum ab inguine ſtillicidium, veretri ſtillantis vitium.

Drupſch. Strepitus, impetus, fremitus, murmur, ſuſurrus.

drupſchen. Strepere, impetere, ſtridere, fremere, ſuſurrare.

Drunt. *vet. ſland.* Fidus. *vide* **Drut.**

Druyue. j. **druf.** Vua, racem⁹, botrus.

Druyn. j. **droyn.** Licium.

Druymmen. j. **droymmen.** Premere.

Druympel. j. **dʒempel.** *friſ.* Limen.

Druppe/druppele/druppen. j. **droppe/droppele/droppen.**

Druſtigh/droeſtigh. Violentus.

Drut/draut/drupt. j. **trouw/getrouw.** Fidelis, fidus. **Drupt ende druntſ.** *vet. ſland.* Fidelis & amicus. *true, ang.* verus. *truten, angl.* veritas.

drutin/trutin. Deus. *q. d.* fidelis. *Hos* Druidas, *diuinos viros ſiue Dei minſtros dictos putat M. Flac. Ill. Et Geſner⁹* Druidas *à* **treuw.** i. fides, *dici ait: nempe qui ſint homines fide digni. Iſlandi quoq;* **trutin** Deum *vocant.*

D V

Du. Tu. *Hæc vox* **du** *cum indignatione profertur: niſi fiat ſermo ad ter maximum, aut ſupremum aliquem, nempe ad Deum, Regem, Principem, &c. Non tantùm autem apud Teutones ignominioſum eſt quẽquam* **du** *appellare, verum etiam apud Italos, Hiſpanos, Gallos, &c. Anglum quoque tuiſſare, periculoſum eſſe, lepidè refert Eraſm. in Adag. Vnum improbum vel mus mordet. Veteres tamen Teutones,* **du** / *non* **ghy** *in ſingulari numero vſurpaſſe, certiſſimum eſt. germ. du: gall. tu: ital. tu: hiſp. tu: ang. thou.*

Dubbel. j. **dobbel.** Duplex.

Dubben. Dubitare, ſubdubitare.

dubbinghe. Dubitatio.

Dubben onder de aerde. Subdere ſub ſolum, ſuperiecta humo operire.

Duch-ſteen. j. **duf-ſteen.**

Duchte. Timor: & Reuerentia.

duchten. Vereri: & Reuereri.

duchtigh. Reuerendus.

Ducken/dupcken. Submiſsè latitare, ſubmittere ſeſe.

Duenen. j. **deunen.**

Dueren. Durare, perſiſtere, conſiſtere, perſeuerare, perennare. *gal. durer: ital. durar: hiſp. durar: ang. dure.*

duerigh. Durabilis, durans, perſiſtens, conſiſtens.

Duf-ſteen/tuf-ſteen. Tophus.

Dupcken. Verticem capitis demittere: caput demittere, inclinare.

dupcken. Submittere ſe, ſuggredi, ſubſidere, abſcondere ſe, latere ſubmiſsè.

dupcken int water. Mergere, immergere, demergere: & Vrinare.

dupckelen. Vrinare, inurinare.

dupckeler/dupcker. Vrinator.

dupcker,

upcker. Vrinator.
upcker. Vrinatrix auis: & Mergus.
upckerken. Mergulus.
Dupden/dieden. Signare, significare, notare, nuere, innuere.
dupdelick. Expreſsè, ſignificanter.
dupdſchen. *friſ.* Fingere, comminiſci.
Dupf/dupue. Columbus, columba.
dupfken. Columbus, pipio.
dupf-huys/dupuen-kot. Columbarium, peristerotrophiũ, peristercon.
Dupghe. Docus, asser dolij, asserculus vasis. *vulgò* doga. *gal. douue: ital. doga.*
dupghe. Epistomium: obturamentum quod ori dolij inseritur, illudq; obstruit. *Adr. Iun.*
Duym. Pollex. *ger. daum: ang. thombe.*
dupm j. ſpene. Cnodax.
dupm-yſers. Manicæ, vincula quibus pollices & manus illaqueantur.
dupm-yſeren. Innectere manicas, inijcere, connectere.
dupmelinck. Tegmen siue munimen pollicis, theca pollicis.
dupmelinck. j. winter-koninckſken. Troglodytes: auicula à pollicari magnitudine dicta.
dupm-kruyd. *adag.* Numi, pecunia.
Dupne ſand-dupne. Tumulus arenarius, mõs arenarius, sabuletum: cippus marinus, agger marin⁹, collis litoralis arenæ, meta arenarum, mons ammonius. **Dupnen** *inquit Beganus, exeuntes* sabulosi montes Oceano in Hollandia & Flandria obiecti. *gall. dune i.* agger. *Ἠιὸν Græcis dicitur* cumul⁹ arenæ, locus arenosus in littoribus aut ripis.
dupn-hond. Vertagus.
dupn-roosken. Rosæ species humillima per quam exigua, cãdida & suauiter odorata. *vulgò* Rosa dunensis, à collibus arenosis in marino littore.
dupn-kaeſe. Meta lactis.
dupninghe. j. depninghe. Fluctus decumanus.
dupninghe des hooſts. j. dunninghe. Tempora.
dupnen *friſ.* Tumere, tumescere.
Dupnſt. *ſland.* j. **donſt.**
Dupp. *vetus.* j. **diep.** Profundus.
duppen. Verticem capitis dimittere, suggredi, latenter proripere.
duppen/dupper. Homo submissus, submisse se gerẽs, prono capite spectãs terrã, obstipo capite defigẽs lumina terræ.
Dupz. j. dier. Carus.
Dupſe. *vetus.* Concubina.
dupſe-gheerken / dupſen-gheerken/ dupſel-gheerkẽ. Libi genus ex ouis & pane comminuto siue friato. *q.d.* cupediæ meretricum.
Dupſelen. Vertigine laborare, obstupere, mente & animo perturbari, attonitum fieri.
dupſelinghe/dupſighend. Vertigo capitis: & Stupor, animi perturbatio.
dupſigh. j. deuſigh. Attonitus.
Dupſinck. Monile, bulla.
Dupſent. Mille. *ger. tauſent: ang. thouſand.* **Dupſent menſchen.** Mille homines, mille hominum. **Thien dupſent.** Myrias.
dupſent-mael/dupſent werf. Millies.
dupſent-ſeboone. Pneumonãche, viola calathiana: gentianæ genus.
Dupſt. Mille. **twee/drij/ vier dupſt.** Duo, tria, quatuor millia.
dupſt. j. donſt/duſt. Pollen.
Dupſter/doncker. Obscurus.
dupſteren. Caligare.
dupſterheyd. Obscuritas, caligo.
dupſterniſſe. Obscuritas, caligo, tenebræ.
dupſterlick. Obscurè.
Dupt/duptken. *hol. friſ.* **j. neghen-mannecken.** Triens, *vulgò* deuta.
Dupue Columbus, columba. **dupfkẽ.** Pipio, columbæ pullus, columbulus.
dupuer. Columbus.
dupuerick. Columbus.
dupuinne. Columba.
dupuen-becken. j. treck-becken.
dupuen-gat. j. dupuen-neſt.
dupuen-huys. j. dupf-huys.
dupuen-kater. *holl.* Libi genus, quod strenæ loco datur: missile libum: libũ quod natalitiis Christi datur.
dupuen keruel. Fumus terræ, fumaria, capnos.
dupuen-kot. Colũbariũ loculamentũ.
dupuen-melcker. Columbarius: allector columbarum: qui alit & curat columbas. *dicitur* **dupuen-melcker.** *q.d.* mulgens colũbas: *eo quòd id genus hominum in re non multæ frugis operam*

ferè perdat: & hircos quodã modo mulgeat.

Dupuen miſt. Stercus columbare, fimꝰ columbinus.

Dupuen-neſt. Columbarium, columbarum loculamentum.

Dupuen-ſlagh. *ſax.* Columbarium.

Dupuel/duuel/dieuel. Diabolus, dæmon, cacodæmó, genius malus, genius vltor, ſathan, ſathanas, leuiathan. *dicitur* **d'uuel.** *&* **dieuel.** *q.d.* **de quel** *ſiue* **die euel.** i. malus: *ſicut &* **de quade** *&* **de booſe** *dicitur ſine ſubſtantiui adiectione: eſt enim diabolus malitiæ & vitiorum radix, auctor, atque princeps. ger.* **teuffel**: *ang.* **deuill, deuel.**

Dupuels bzood. Fungus, boletus.

Dupuels dzeck. Laſer Medicũ, vel Syriacum, *vulgo* aſa fœtida.

Dupuels kaeſe. Fungus.

Dupuels melck. Pepius *officin.* eſula rotunda.

Dupuel-ſuchtigh. j. **beſeten.**

Dupuelſch. Diabolicus, dæmonicus, ſathanicus. (ſtigiæ.

Dupuelrije. Impoſturæ diabolicæ, præ-

Dul/dol. Inſanus, furioſus, mente captus, maniacus: *&* Rabidus.

dul ban hoofde. Phreneticus.

dul-hups. Gyrgathus: locus in quo mẽte emoti vincti aut incluſi tenẽtur

dul-kop. Phreneticus.

dul koppigh. Cerebroſus.

dull-krupõ/dullebeſien. Solanuũ mortale, letale. **dulle-keruel.** Cicuta.

dulheyt. Inſania, furor.

dulheyd ban hoofde. Phreneſis.

dullaerd. Phreneticus, furioſus, inſanꝰ.

Dulle. j. **donſſe.** Typha.

Duiden. *vetus.* Ferre, pati.

Dun. Tenuis, exilis, junceus, rarus: *&* Liquidus, fluidus. *ger. dun: ang. thinn.*

dun gheſaeyt. Rarus, inuentu rarus. *q. d.* raro ſiue non densè ſeminatus. *germ. cler ſemé.*

dun-haerigh. Raripilus.

dun-ſlaepigh. Leuiſomnus.

dunne. *ſicamb.* Inguen. **dunnen-klicre, j. klap-boze.** Bubo, hulcus inguinarium.

dunne/dunninghe. *ſax. ſicamb. hollan.* j. **ſlaep oft ſlagh des hoofts.** Tẽpora, *ſic dicta, quod cauentur & attenuẽtur longa temporis diuturnitate.*

dunne-ſchijt. Foria, alui profluuium: venter liquidus, fluidus, laxus.

dunne ſchijter. Foriolus.

dunnen. Tenuare, attenuare, extenuare, macerare, rarefacere: *&* Liquare: *&* Liqueſcere.

dunnighepd. Tenuitas, raritas: *&* Liquor: humor liquidus.

dunachtigh. Subtenuis.

Dunckel-kozen. Far, ador. (ſio.

Dunck. Viſio, opinio, phãtaſia, perſua-

duncken. Videri, apparere: *&* Opinari, arbitrari. **Ick lact mp duncken.** Mihi videre videor, mihi perſuadeo. **Wat dunckt d?** Quid tibi videtur? **Wat dunckt d ban mp?** Qualis tibi videor? **Mp dunckt dat ghp** *&c.* Tu mihi videris doctus, probꝰ. **Mp dunckt dat ick ghehoozt hebbe.** Audire viſus ſum.

Duncker. *ſax.* j. **doncker.** Obſcurus.

Dunghe. *vetus.* Fimus, letamen, ſtercus. *ang. dunghe.*

dunghen. *vetus.* j. **meſten.** Sercorare. *ger. tunghen, dungen: ang. dunge.*

Dunninghe. j. **dunne.** Tempora.

Dunſt. j. **donſt.**

Duppe. j. **doppe.** Olla.

Durck. j. **dozck.** Sentina.

Duren. j. **dueren.** Durare.

Dus. Sic, ita, hoc modo, iſto modo.

duſ-daenigh. Huiuſmodi.

Duſent. j. **dupſt.**

Duſt. *ſax.* j. **donſt.** Scobs, lanugo: *&* Pollen, *&c. ang. duſt.*

Dut. *holl. ſicamb.* Delirium.

dutten. j. **doten.** Delirare.

Dutte. *ger. ſax. ſicamb.* j. **tote.** Papilla.

Dutſe/duſſe/duſſel. Glans, tonſilla, tuber, tuberculum.

Duuel. j. **dupuel.** Diabolus.

Duwiere. *ſland.* Spelunca.

D VV

Dwaele/dwele. *ſland.* Mappa. *vulgò* tobalia. *ital. touaglia: biſp. touaia.*

dwaele. Mantile, mantelium, mantelũ, mantele, is. *germ. zwahel: gal. touaille: ang. touwelle.*

Dwaelen *holl.* j. **dolen.** Errare.

dwael-gronꝺ. Breuia dubia.

dwaelinghe. Error.

dwaelinghe int waeter. j. **kolck.** Vortex, vertex.

Dwaen/

Dwaen dwaeden/dwaegen. *holl. ſicam. ſland.* Tergere, abtergere, lauare, maſcfacere.

Dwaep/dwęp. Fatuus.

dwaepen/dwępen. Fatuari, ineptire, deſipere, delirare.

Dwaeperije. Fatuitas.

Dwaers. j. dweers. Obliquus.

Dwaes. j. ſot. Stultus, inſanus.

dwaes-vogel. *vetus.* Nycticorax.

dwaesclachtigh. Phantaſticus.

dwaesheyd. Stultitia, inſania, inſipientia, mentis alienatio.

dwaeslick. Stultè.

Dwaesen. j. dwaepen. Deſipere.

Dwaes-licht. *ſicam. j. ſtal-licht.* Ignis fatuus, ignis erraticus: viatorem à via recta abducens in errationem.

Dwanck. j. be-dwanck. Coactio, vis.

dwanck-naghel. *ſicam. holl. j. nijd-naghel.* Rediuia.

dwergh. j. dwergh. Nanus.

Dwęp. j. dwaep. Fatuus.

Dwers/dweerſch. Obliquus, trāſuerſus.

dwers hout. Lignum tranſuerſum: & Paibulum.

dwers-ſchot. Septum tranſuerſum.

dwerſe balcken. Tranſuerſaria, trāſtra

dwerſe byle. *vet.* Aſcia: & Bipennis.

dwers-nacht. *vet. j. ouer-ander-nacht/ ouer-ander-dagh/derden dagh.*

dwerſelick. Obliquè, in obliquum, ex tranſuerſo.

Dwepl. *ſland. j. ſchotel-doeck/opneem-doeck.* Peniculus.

dweplen. *ſland.* Tergere.

Dwenghen. j. dwinghen. Cogere.

dwengher. *ſax. ſicamb.* Pomerium: & Propugnaculum.

Dwergh. Nanus, pumilio, pumilus, pumilus, pygmeus, homuncio. *germ. zwaergh: ang. dwaerfe.*

dwergh-peerd. Muſimon: equ⁹ pumilio, nanus.

Dwijnen. j. ſwijnen. Attenuare, extenuare: & Perire, deficere.

Dwinghen. Cogere, vrgere, domare, compellere, impellere: & Arctare.

dwingh-dienſt. Angaria, ſeruitus coacta.

dwingher. j. dwingher.

dwinghland. Domitor, monitor ſeuerus, caſtigator. *vetus participiū, q. d.* domans. *ita quoque* **heyland.**

E B

Ebbe. Abitus maris, receſſus maris, reciprocatio maris: refluxus, defluxus, æſtus, refuſio maris: mare refugum vel refluum, recedēs, decreſcens. *ang. ebbing.*

ebben. Abire, refluere, remeare, decreſcere. *dicitur tantùm de æſtu maris.*

Eber. *ſax. ſicamb. j. ope-baer.* Ciconia.

E C

Ecchel/acchel. Hirudo, ſanguiſuga.

ecchel. Inflammatio iecoris, internorūque viſcerum eroſio, & exulceratio, præcipuè in ouibus herba nimis feruente & ſicca paſtis.

ecchel-aerde. *vetus. j. klep-aerde.* Terra argilloſa.

ecchel-koolen. Flammula, flammeus ranunculus, ſanguinaria: hirudinis braſſica, *vulgò.* Ranunculi genus minimum & frequentiſſimū, quod comeſtum ſanguinem ouibus educit perinde atq; hirudines. *Io. Gorop. Bec.*

Echt. Legitimus, iuſtus: & Similis.

echte. *vetus.* Lex.

echte/achte. Proſcriptio hoſtilis, ἐχθος. odium, inimicitia.

echte/echten ſtaet. Matrimonium, coniugium, connubium. *ſland.* **hechten ſtaet.**

echte man. Maritus.

echte kinderen. Legitimi filij.

echte vrouwe. Vxor, marita, iuſta vxor.

echten ſtaet. Matrimonium.

echtelick gheboren. Legitimo matrimonio natus.

echt-breker. Adulter: & Tranſgreſſor legis.

echt-ſchap. Matrimonium, legitimum coniugium.

echt-ſchendinghe. Diuortium.

echt-ſtand. Matrimonium.

echte-loos. Cælebs: & Qui matrimonium contrahere non poteſt: & Illegitimus, nothus.

echten. *ſland. j. hechten.* Figere, nectere, aliigare.

echten *ſax. ſicam. j.* **achte** 1. Proſcribere.

Echter. *ſax. ſicamb. holl.* Iterum, denuo: & Præterea.

echter. *vetus. ſland. j.* **achter.** Retro.

echteren. *vet. j.* **laſteren.**

Echtisse/eghdisse heghdisse. Lacertus, lacerta.
Eck.j.egghe. Angulus.
eck-steen.j.hoeck-steen.
eckachtigh. Angulosus.
Eck.*sax.fr.camb.*j.ack. Pus, sanies.
ecken.*sax.* Exulcerare.
Ecker *sax.*j.aecker. Glans.
Echsel/heckel.*fland.* Monile bulla.
Eckster.j.aechster/exter. Pica.

E D

Edder.*sax.fr.f.cimbr.*j.oft. Aut.*germ. oder: ang.ether,or.*
Edel. Nobilis, generosus, nobili genere natus, natalibus clarus, illustris, præclarus: illustri loco natus.
edel/fijn. Tenuis, exilis, subtilis. Edel/oft fijn lijn-waet. Sindon, tela exilis. byssus, nebula linea.
edel. Pretiosus. Edel gheesteente. Lapides pretiosi, gemmæ.
edel-dom. Nobilitas.
edel-hond.j.brack/spiglioen.
edel-kind. Caso: puer ex vtero matris exectus. *q.d.* nobilis puer. *hos enim auspicatius nasci dicit Plinius lib.7.cap.9.*
edel-man. Vir illustris, heros.
edel-brouwe. Herois, heroina, femina illustris.
edelen/ver-edelen. Nobilitare.
edellinck/edel jonghelinck. Adolescēs nobilis, iuuenis generosi sanguinis. *vulgo* adelingus.
edelheyd. Nobilitas.
Edericken.j.ericken. Ruminare.
Edick/etick. Acetum.
edickachtigh. Acetosus, acidus, aciduslus.
edicken. Acescere.

E E

Ee/ewe/ewe.*vetus.holl.* Lex.
ee-setter.*vetus.* Legislator.
Ee. Matrimonium, legitimum coniugium.
ee-breken. Mœchari, adulterari.
ee-breker. Mœchus, adulter.
ee-bricke. Adulterium.
ee-dam/ey-dom.*sicamb.* Gener.
ee-gade.*vetus.* Coniux.
ee-ghe-mael. Coniux.
ee-loos. Cœlebs. ee-loosen staet. Cœlibatus.
ee-loos/wet-loos.j.ver-wacten. Exlex.
ee-man. Coniux, maritus, legitimus coniux.
ee-wijf. Coniux, vxor, socia thori.
ee-scheyd. Diuortium.
ee-stand. Matrimonium.
ee-stuyr.*vetus.* Arra sponsalitia.
Eechenen.j.eyghenen. Dedicare.
Eecke.*fland.*j.eycke. Quercus.
eeck-appel/eyck-appel. Galla.
eeck-loof.j.eyck-loof. Hedera.
eeck-horen/eeck-horenken/eyck-horē. Sciurus, mustela quercuum.
Eeckel. Glans: ἄκυλος.*ang.akorne.*
eeckel der manlickheyd. Glans, balanus, corone: penis suprema pars, glādi similis.
eeckel-boom.j.eycke. Quercus.
eeckel-schaele/eeckel-schelpe. Calyx glandis. putamē glandis.*offic.* cupula.
eeckelen op de pijpe.j.eenckelen.
Eecken-aen.*zeland.*j.aen-karre.
Eed. Iusiurandum, iuramentum, deiurium, sacramentum.*germ.eid: ang.athe.*
eed-doen. Sacramentum dicere, sacramento dicere, sacramento teneri, iurare in verba, iusiurandum præstare, dare: iuramentum facere.
eed-breken. Periurare, peierare, iuramentum infringere.
eed-breker/eed-brekigh/meyn-eedigh. Periurus.
eed-ghenoot. Fœderatus.
eeden. Iurare.
Eeffrouwe.*fland.*j.jonck-brouwe.
Eeghde.j.egghe. Rastrum.
Eeghel.j.eechel.
Eeghen.j.eyghen. Proprius.
Eeghenisse.j.enghenisse. Inguen.
Eel.j.edel. Nobilis.
Eel-bot/heyl-bot. Passer piscis: *angl. helbut. nomen germanicè integrum scribitur.* heyligh-bot. *q.d.* passer sacer. *Gesner.*
eel-kind.j.edel-kind. Cæso.
Eelickē staet.j.ee-stand. Matrimoniū.
Eel-land.j.ellend. Alce.
Eelt *holl.*j.weer. Callus.
Eemer. Hydria, situla, modiolus. haustrū, vrna, craterra, mergus: & Cymba, schapha.
Een. Vnus.*ger.ein: gall.vn: ital.vno: hisp. vno: ang.one.*
een van beyden. Alter.

een-

Quidam: & Singularis.
een-blad. Vnifolium, monophyllon. *genus lilij vno & singulari folio.*
een-draght. Concordia.
een-draghtigh. Concors, vnanimis.
een-draghtighept. Concordia, vnanimitas, concordantia, consentiēs voluntas, vnus consensus.
een-draghtighlick. Vnanimi cōsensu, vna mente, vno ore, vno animo, vna voce.
een-dertigh. Vnanimis.
een-horen. Vnicornis, monoceros.
een-iaertigh. Annicul⁹, hornus.
een-iegheliek. Vnusquisque, quisque, quilibet.
een-handigh. Vnanimus: & Mancus.
een-iedel ȷ. **een-ieghelick.**
een-kallen *q. d.* **alleen-kallen.** Sibi vni loqui, solus secum loqui, *sicut phantastici, furiosi, mente alienati, ebrij, somniantes, &c.* & Delirare, deliramenta loqui: aliena loqui.
een-kallinghe. Soliloquium: & Deliratio, delirium.
een-klippigh. *sland. brug.* Cælebs.
een-korn. Frumentum monococcon.
een-loopigh. Soliuagus, solus currens.
een-loopigh gheselle. Iuuenis cælebs, *qui neque uxorem, neque proles, neque familiam alit, sed solus quocunque libet vagatur.*
een-mael. Semel, vna vice.
t'eenen-mael. Simul, vnà, pariter.
een-moedigh. Vnanimis.
een-ode. *germ. sax.* Solitudo, eremus, secessus.
een-oogh/een-ooghigh. Cocles, luscus, vnoculus, monophthalm⁹, defioculus.
een-part. Vnitus.
een-partigh. *sland.* Continuus, assiduus.
een-partlick. Continuo ordine: & Pariter, simul, vnà, vniter, concorditer, coniunctè: & Assiduò.
een-paerhept. Cōtinuatio, cōtinuitas.
een-poot/een-pootigh. Vnimanus, mancus.
een-saem. Solus, solitarius: & Conçors.
een-saemlick. Simul, vnà, pariter.
een-saeter/een-sidler. Eremita.
een-sedel ȷ. **een-sidel.** Anachoreta.
een-selligh. Solus, soliuagus, solitarius, monachus, solus agens, sine alterius consortio: homo perpaucorum hominum: qui paucis vtitur. *Donat.* & Suæ solius sententiæ nimis tenax: & Morosus.
een-selleghept. Solitudo.
een-seluigh. Vnus idemque.
een-sidel/een-sidler/een-sedel. *germ sax. sicam.* Anachoreta, eremita, solitari⁹.
een-sinnigh. Vnanimis.
een-spannigher ȷ. **inspannigher.** Miles gregarius.
een-stemmigh. Consonus, consonans.
een-stemmighept. Consonantia, symphonia, vocum concordantia.
een-tydigh. Coæuus, æquæuus, coætaneus, eiusdem ætatis.
een-vaerdigh. Vniformis.
een-vaerdighlick. Vniformiter.
een-verwigh. Concolor: & Vnicolor.
een-voudigh/een-vuldigh. Simplex.
een-voudighept. Simplicitas.
een-voudighlick. Simpliciter, candidè.
een-werf. Semel, vna vice.
een-willigh. *vetus.* ȷ. **eyghen-willigh.** Pertinax.
een-willigh. Concors.
een-winter/enter-dier. Hornum animal, vnius hyemis, vnius anni.
eenckel. Simplex, simplus: & Merus.
eenckelheyt. Simplicitas.
eenckelick. Simpliciter: & Tantum.
eenckelen den sanck. Ornare cantum symphonia: vnam notam longam in multas breuiores musica arte redigere: cantū dispertire in varias voces, ac interim vnum eundemq; tonum exprimere: modos concidere & frāgere, minutitionem citare, minuonem citare: voce remittente canere. *vulgò* diminuere: *quod vna cītua nota in plures minuatur siue redigatur.*
eenckel-gaetkens van de pijpe. Foramina tibiæ siue fistulæ. **een pijpe met luttel eenckel-gaetkens.** Tibia quæ tenuis, simplexque foramine paruo *siue* pauco.
eenckelinghe. Chroma, modulatio crebritate & solertia modulorum oblectans.
eener-hande. Vniusmodi, singularis, vniformis. non varius,
eenerley ȷ. **eenerhande.**

eener-ley-herwigh. Concolor.
eenheyd.j.eenigheyd. Vnitas.
eenigh. Vnicus: & Singularis: & Solus, solitarius.
eenigh. Vnus, nõ nemo, quis, quisquã, aliquis.
eenighe. Quidam, aliqui, nonnulli.
eenigh-mael. Vnquam, aliquando, aliqua vice.
eenigh sins. Aliquo modo, aliquo sensu: vtcunque, quadantenus.
eenigheyd. Vnio, vnitas, monas, singularitas: & Solitudo: & Vnio, concordia, vnanimitas.
eenigher-hande. Alicuiusmodi.
eenigher-tier. *vetus*. j. eenigher-hande.
eenlien. j. aes. Monas.
eenlick. Solum, solummodo, tantum, tantummodo.
eenlick. Singularis.
eenlick. Solitarius: & Terribilis, horribilis.
eenlicke plaetse. Solitudo, locus solitarius, desertus, & proinde terribilis.
eens. Concors, vnanimis. Eens zijn met malcanderen. Concordare, cõuenire, consentire.
eens worden. Conuenire, in concordiam venire.
eens/een-mael. Semel, vna vice.
eens/eenigh-mael. Quondam, olim, quadam vice, aliquando.
eens deels. Partim, ex parte, pro parte.
eens-gaders. Simul, vnà, pariter.
eens ganghs. Eadem via, confestim, statim, protinus.
eens-ghelijck. Similiter.
eens-ghe-sint. Vnanimis. Eens-ge-sinthey d. Vnanimitas.
eens maels. *q. d.* een des maels. Singulatim, sigillatim.
eens-maels/t'eene-mael. Vnà, simul, pariter, semel simulque.
eens sins. Vno eodemque sensu, vno eodemque modo.
eens-weghs. Eadem via, cuestigio, protinus.
Eer Prius, antè: & Potiùs.
eer dan/eer dat. Antequam, priusquã.
eer-ghisteren. Nudiustertius.
eer-langh. Breui, propediem.
eer-tijdts. Olim, quondam, pridem.
eer-tijdigh. Pristinus.
Eerde. j. aerde. Terra.
Eere/ere. j. aere. AEs, æris.
Eere. Honor, decus.
eer-baer. Honest⁹, probus, honorabilis.
eer-baerheyd. Honestas, probitas.
eer-baerlick. Honestè, probè.
eer-be-wijsinghe. Obseruantia.
eer-bieden. Reuereri.
eer-biedinghe. Reuerentia, obseruãtia.
eer-biedighlick. Reuerenter.
eer-ghierigh. Ambitiosus, cupidus gloriæ, honoripeta, cupid⁹ honoris: laudis amore tumens: laudis cupidus: sitiens honoris & gloriæ.
eer-ghierigheyd. Ambitio, honoris cupiditas.
eer-ghierichlick. Ambitiosè.
eer-ionck-wrouwe. j. staet-dochter.
eer-loos Inglorius, infamis, inhonest⁹, ignominiosus, notatus infamia: qui honoris damnum fecit ex iudicum animaduersione: & Excommunicatus. *vide* ver-waeten.
eer-rijck. Glorioſus.
eer-saem. j. eer-baer. Honestus.
eer-suchte. Ambitio.
eer-suchtich. Ambitiosus.
eer-weerdigh. Honorabilis, honorificus, magnificus, venerabilis, dignus honore.
eer-weerdigheyd. Dignitas honoris.
eer-weerdighlick. Honorificè, honoratè
eeren-graf. Cenotaphium, tumul⁹ honorarius.
eeren-naem. Titulus.
eeren-wijs. Elatine, betonica. *herbæ genus.*
eeren-schenck. Honorarium.
eeren-wijn. Vinum honorarium.
eeren. Honorare, honestare, honorem tribuere: venerari, vereri, obseruare, suspicere, colere: decorare, honore afficere, honorem exhibere, deferre: decorare honore.
eeren. j. aeren. Arare, colere terrã, agrũ.
eerlick. Honestus, probus, castus, pudicus.
eerlicke wtreuen. Literæ honorariæ, sacræ: quibus honores alicui deferũtur.
eerlick/eerlicken. Honestè, honorificè, reuerenter, honoratè, magnificè: & Probè, castè, pudicè.
eerlickheyd. Honestas,

Eerst.

Eernſt. *j.* **ernſt.** Serius.
Eers. *j.* **aers.** Anus.
Eerſt. eerſte. Primus. **Ten eerſten.** Primò, primùm.
eerſt. Modò, nunc demum. **Nu eerſt.** Nunc demum.
eerſt-ganghs. Statim, confeſtim.
eerſt-gheboren. Primogenitus, primeuus, primogenius.
eerſt-gheboorte. Primogenitura: & Protococia: primatus natalitius.
eerſt-maal. Primò.
eerſt-werf. Primò, prima vice.
eerſtelinck. Primitiuus.
eerſtelinghen. Primitiæ: primi fructus qui Deo offeruntur.
Eerſt *holland.* *j.* **aſt.**
Eerſter eſter/heeſter. Frutex, talea, arbuſcula.
eerſter heeſter. *ſland. brug.* Hortus, pomarium.
eerſter-boſch. Frutetum, frutectum: ſemiarium, plantarium.
eerſter-boſch van eycken. Quercetum.
Eeten eten. Edere, comedere, manducare, veſci, cibum capere vel carpere. *germ. eſſen: ang. eate.*
eet-baer. Edulus, veſcus, eſui aptus.
eet-groen/nae-weyde. Fœnum cordũ & ſerotinum.
eet-kamer. Cœnatio, cœnaculum, diæta.
eet-ghemack. Diæta, victus ratio.
eet-maele eet-maele/at-maele. *holl. friſ. ſicamb.* Dies naturalis: 24. horarum ſpatium: *ab* **eten.** i. edere, prandere: *quia aſtrologi incipiunt diem à meridie: nẽpe tum ſol ingreditur circulum meridianum, quo tempore vulgò prandetur.*
eet-maal. *j.* **ſchoft.** Paſtio diurna quamorvicibus.
eet-mes. Culter eſcarius.
eet-ſaele. *j.* **eet-kamer.** Cœnatio.
eet-waere. Merces eſculentæ, edulia, penus eſculenta, res eſculentæ.
eet-weerck. Res cibaria, edulium, eſca, cibus, res eſculentæ.
eet-achtigh. Edulis, veſcus.
eetelick. *j.* **eet-baer.** Edulis.
eeter/eter. Eſtor, comeſtor, edo.
eeter/tozen-byter. Edo, dardanarius.
Eeuwe/eewe ee. *vetus holl. ſicamb.* *j.* **wet.** Lex: & Coniugium, matrimonium.
eeuwe. Æuum, æternitas, ſeculum, ætas longa ſiue perpetua.
eeuwigh/eewigh. Æternus, iugis, ſempiternus, perpetuus: æuiternus *apud veteres.*
eewighheyd. Æternitas, ſempiternitas, perpetuitas.
eeuwighlick. Æternum, ęternè, in æternum, iugiter, perpetim, perpetuò, ſempiternè. *germ. eeuwichlich: ang. euer.*

E F

Effen/euen. Æquus, planus. *germ. eben: ang. euen.*
effen ende glat. Planus, politus.
Effen/ghelijck. Par, æqualis.
effen/ende on-effen ſpelen. Ludere par impar. *Ouid. de Nuce: Eſt etiam, par ſit numerus qui dicat, an impar, Vt diuinatas auferat augur opes.*
effen rekeninghe. Pura, puta, abſolutaque ratio.
effen op rekenen. Putare rationem; puram, putam & abſolutam rationem conficere, parem rationem facere, paria facere.
effen op betaelen. In aſſem, ſiue in ſolidum ſatisfacere: rationibus redditis reliqua ſoluere.
effen veld. Planities, campus, æquor campi, æquor apertum.
effen. Iuxta. **Effen als oft.** Perinde ac ſi, quaſi, æque atque.
effen daer. Ibidem, eodem loci.
effen die. Idem, iſce.
effen te paſſe. Commodùm, commodè
effen wel. *j.* **euen wel.** AEquè bene.
effenen/euenen. AEquare, exæquare, planare, complanare, læuigare.
effenaer/euenaer. Iugũ, ſcapus, bilãcis.
effenheyd. AEqualitas.
effeninghe. AEquatio, exæquatio.
effentlick. AEqualiter, pariter, planè.
effens. Planè, æqualiter. **Teffens.** Simul, vnà, pariter.
Eft. *friſ.* *j.* **oft.** Aut, ſi, an.
Efter. *holl. friſ.* Iterum.

E G

Egh/egghe. *j.* **eck.** Angulus, *&c.*
egh-ſteen. *j.* **eck-ſteen.**
egh-valie. *j.* **egghe.** Cataracta.
Egghdiſſe. *j.* **heghdiſſe.** Lacerta.
Egghe/eeghde. Rattrum, pecten, occa, crates occatoria.

egghe tanden. *ſax. ſicamb.* j. egghighe. Dentes ſtupidi.

egghen de tanden. Dẽtes hebetare vel ſtupefacere. *ang. edge.*

Egghe/egh-balie/eck/heck/ſchof. Cataracta, vectes portarum, cancellatę portarum fores, cratis portarũ, hercius, ἔρκος &c.

egghe/eck. Anguſus, extremitas, ora. *ger. eck: angl. edge.*

egghe. j. ſelf-egghe/ſelf-eynde.

egghen. Occare, comminuere glebas: pectine humum vertere: & Sarrire, ſarculare.

eggher. Occator.

eggher/euegher. Terebra, terebellum.

eggherigh. j. ſcherp. Acutus.

eggherigh. j. ſuer. Acer, acerbus.

egghighe tanden. *boll.* j. boomighe. Dẽtes ſtupidi.

Egheen. j. gheen. Nullus.

Eghel. j ecchel. Sanguiſuga. *germ. aegel.*

eghel. Echinus, erinaceus. *vulgo* herici, ericius. *germ. igel.*

eghel-koolen. j. ecchel-koolen.

eghel-krupd. j. penninck-krupd.

Eghelentier. Cynosbaton, rubus caninus, ſentis canis, roſa ſilueſtris odorata; *vulgò* eglenterius: *quod eius caulis & rami aculeis & ſpinis horreant inſtar echini. q. d.* arbor echinorum.

eghelentier-bloeme. Roſa canina, ſylueſtris.

Eghenen. j. eyghenen. Dicare.

Eghenen. j. heghenen. Ornare.

Eghſter. j. exter. Pica.

E I ſiue E Y

Ey. *vetus cimbr.* j. eyl. Inſula.

ey-land. Inſula.

ey-lendigh. j. el-lendigh. In inſulam relegatus.

ey-loof. *friſ* j. eyck-loof. Hedera.

Ey/eye. Ouum. *germ. ey: ang. egge.*

Eyeren. Oua. Eyken. Ouulum.

ey-dop. j. eyer-dop.

ey-koeck. j. eyer-koeck.

ey-rond. Ouatus, a, um.

ey-ſchaele. j. eyer-ſchaele.

Eyber/eber *ſax.* j. opevaer. Ciconia.

Eycke eecke/eycken-boom. Quercus, Iouis arbor, arbor glandifera. *ger. eych: ang. oke.*

eyck-appel eeck-appel, Galla.

eyck-hozenken. j. eeck-hozenken.

eyck-loof. j. eeck-loof. Hedera.

eyckel. j. eeckel. Glans.

eycken. Quernus, querneus, querceus, quercicus, querculanus.

eycken-boom/eycke. Quercus.

eycken-boſch. Quercetum.

eycken-herd. Robuſtus.

eycken-hout. Lignum querceum.

eycken-baeren. j. boom-baeren. Polypodium, hlicula, dryopteris, querna, filix.

Eye. *ſicamb.* Socer, pater vxoris.

eydom/eydhem/eedom/eedum. *ſicam.* Gener.

Eye. j. ey. Ouum.

eyeren. Oua.

eyer-bzood. Panis crocatus: oui luteo & croco infectus atque imbutus.

eyer-dooer. Vitellus.

eyer-dop. j. eyer-ſchaele.

eyer-man. Ouorum negotiator.

eyer-melck. Oogala, puls ex ouis & lacte.

eyer-koeck. j. ey-koeck.

eyer-ſchaele/ey-ſchaele. Oui teſta, putamen, cortex.

Eyghen. Proprius, peculiaris, priuatus priuus. *ger. eigen: ang. owne.*

eyghen/ſijns ſelfs. Suus, ſui iuris.

eyghen goed. Priuata bona, bona propria, priuatæ poſſeſſiones: & Peculium.

eyghen hand-ſchrift. Autographum, ſcriptum manu propria.

eyghen knecht. j. ſlaeue. Seruus.

eyghen man. Seruus, mancipium.

eyghen-dom. Proprium, proprium dominium, poſſeſſio, mancipium, res mancipi. *vulgò* proprietas.

eyghen-reehtigh. Sui ſiue proprij iuris: & Obſtinatus, pertinax, refractarius.

eyghen ſchuld. Propria culpa. Meapte, tuapte, ſuapte culpa.

eyghen-ſinnigh. Refractarius: nimis ſuæ ſententiæ tenax, peruicax, pertinax, moroſus, capitoſus.

eyghen-ſinnighepd. Peruicacia, moroſitas.

eyghen-ſchap. j. eyghen-dom.

eyghen-ſoeckigh. Sua & propria quærens, ſui ſtudioſus.

eyghen-wijs. Sibi ſapiens, autoſophos.

eyghen-

eyghen-willigh. Spōtaneus, vltroneus: & Obſtinatus, moroſus.

eyghen-willighlick. Vltro, ſponte: & Obſtinatè.

eyghenaer. Proprietarius, dominus, poſſeſſor.

eyghenen. Dicare, proprium dicare, tribuere, tranſcribere, vendicare, addicere, tradere vt proprium.

eyghening̃e. Vendicatio.

eyghenheyd. Proprietas.

eyghenlick. Proprie, peculiariter: aptè, concinnè.

Eyle. *vetus.* j. **eyl-land.** Inſula. *gall. iſle: hiſp. iſla: ang. yle.*

eyl-land/ey-land. Inſula, terra ſalo aut aquis incluſa. *ab* **ey/** *cimbrica dictione.* i. inſula: & **land.** *q. d.* terra inſularis.

eyl-lander. Inſularis.

Eyn. *germ.* j. **een.** Vnus.

Eynckel. j. **eenckel.** Simplex.

Eynde. j. **ende.** Finis.

Eynſe. *ſland.* j. **heynſe.** Anſa.

Eynſel. *ſland.* j. **hnſel.** Statera.

Eyns. *ger. ſax. ſicamb.* Hulcus, pus, puris.

eyſen-kruyd/eyſen-hart. Verbenaca: ſagmen, herba putrida vlcera cohibens, & mitigans. *ger. eyſenkraut, eyſenhan: ſax. iſenkrut.*

Eyſch/heyſch. Poſtulatio, petitio, poſulatus, us: ſtipulatio, ſtipulatus.

eyſchen/heyſchen. Poſtulare, depoſtulare, exigere, petere, poſcere, depoſcere, requirere, ſtipulari. *ger. heyſchen, hayſchen: ang. aſke.*

eyſcher/heyſcher. Poſtulator, petitor, ſtipulator, actor.

eyſchinghe. j. **eyſch.** Poſtulatio.

Eyſt eys *ger. ſax.* j. **yys.** Glacies.

eyſen/quibuſdam yyſen. Horrere, horreſcere metu aut pauore: metum concipere: & Abominari, exhorreſcere, perfundi horrore.

eyſelick/eyſligh/yſelick. Horridus, abominabilis, abominandus.

eyſelickheyd yyſelickheyd. Horror, frigidus horror, gelidus terror, gelidus timor.

Eyſt. *ſicamb.* j. **aſt.** Vſtrina.

Eyter. j. **etter.** Sanies, pus.

Eyuer. j. **yuer.** Zelus.

E L

El. *vetus.* j. **ael.** Anguilla.

el-gher. j. **ael-gheer.** Fuſcina.

El. Alius, aliud. *hiſp. al.* **Yemand el.** Alter quiſpiam, alius quiſpiam. **Niemand el.** Nemo alius.

el/ellers. Alibi. **Nergens el.** Nuſquam (alibi.

el-lende. Exilium: & Miſeria, calamitas. *dicitur* **el-lende.** *q. d.* alia terra, *ſiue* alius orbis. *ab* **el.** i. alius: & **land.** i. regio terra: *ſolum enim exules vertunt & in aliam terram migrant: ſicut apud Latinos* extorris, *extra terram vel extra terminos:* & exſul. *i. extra ſolum dicitur. Quidam* **al-lende** *ſcribunt, vt* **al/** *idem ſit quod* **el/** & *referat originem Latinæ dictionis, alius, a, um: eſt enim ſumma apud nos affinitas literarum* **a** & **e.**

el-lend/ellend-dier/elland. Alce, tragelaphus, hircoceruus: animal Septentrionalis regionis, ex capratum genere: *ita dictum à miſeria, vt quidam tradunt: miſerrimũ enim animal frequentiſſimè caduco laborat morbo.*

el-lendigh. Exul, exulans, extorris: & Miſer, miſerabilis, calamitoſus, ærũnoſus, infelix.

el-lendighheyd. Exilium: & Miſeria, calamitas.

el-lendighlick. Miſerè, calamitosè.

el-lendighen. *vetus.* j. **bannẽ.** In exilium relegare.

el-waerts. Aliorſum, aliouerſum.

ellers. Alibi, aliubi: & Aliò, aliunde, aliorſum. *gall. ailleurs.*

ellerſ-waerts. Aliò, aliorſum.

Elck/ellick/peghelick. Quiſque, vnuſquiſque. **t'elcken.** Quauis vice.

elck beſonder/elck alleen. Singuli.

elck beſonderlick. Singulatim.

elckerlick. *ſlan.* Quiſque, vnuſquiſque.

elck-anderen. *ſland. hol. friſ.* j. **malck-anderen.** Alius alium, inuicem.

elck-een. Vnuſquiſque.

elcker-malck. *vet.* Quiſq;, vnuſquiſq;

elcker-iaerlick. *vet.* Singulis annis, & ſingulos annos.

Elder. Vber ouilli pecoris.

Elefant/olefant. Elephas, elephantus

elefen-been / elffen-been / elpen-been. *ſax. friſ. holl.* j. **tuoy.** Ebur, dens elephanti, os elephanti, elephantus, cornua elephanti.

Element. Elementum. **Element des vyers.** Æther ignis. **Elementen.** Elemen-

menta, genitalia corpora, radices & fontes rerum.

Elf. j. **alf.** Incubus.

Elf/elue. Vndecim. *ger. eylf. ang. eleuen.*

elf-mael. Vndecies.

elf-penninck. *holl.* j. **tupterſche blăcke.** Numus vndecim chalcorum.

elf-rubbe. Lõgurio: homo enormiter procerus. *q. d.* vndecim coſtarum.

elffte. Vndecimus.

Elft. Aloſa, clupea. *genus piſcis.*

Elgh. Biſon. Aſini ſilueſtris genus in regionibus ſeptentrionalibus.

Elle/elne. Vlna, cubitum, ſeſquipes, interuallũ à flexu brachij ad digiti medij ſupremam vſque partem. *ger. ehn: gal. aulne: ital. alna: angl. elle, elne.*

elle. Brachium, ſiue brachij menſura *Becano dicitur.*

elle-boghe. Cubitus, gibber brachij, ancon: brachij curuatura, ſiue arcus. *ger. ellenboghen: ang. elbowe.*

elle-bogh-kuſſen. Cubital: puluinus cui cubito inniti ſolent.

El-hoꝛen/al-hoꝛen. j. **vlier.** Sambucus.

Elpen-been. j. **elefen-been.** Ebur.

Elps/elpſch. *germ. heluet. ſax. ſicamb.* j. **ſwaen.** Cygnus.

Elſchouwe/elſchoude. *zeland.* Vrtica marina, ſpongia marina.

Elſ-waeter. Fluxiones ſiue aquæ laterales parturientium.

Elſe/elſt/elſen-boom. Alnus.

elſen ſtaeck. Palus alneus.

Elſſene. Subulã. *gal. aleſne: hiſp. aleſna.*

Elſt. j. **eiſe.** Alnus.

Elſter. *ſicamb.* j. **exter.** Pica.

Elue. j. **elf.** Vndecim.

Eluwe. j. **deluwe.** Liuidus, luridus.

eluwen. Liueſcere.

E M

Emde. *ger. ſicamb.* Fœnum cordum, ſerotinum.

Emmer/emmers. j. **ie-mer.** Imò, maximè.

emmertoes. j. **al-reed.** Tam citò.

Emmer / ember / ammer / amber. j. **barn-ſteen.** Succinũ, electrũ, gleſſum, glaſtũ, Lyncurĩũ, Solis filiarũ lachrymæ. *vulgò* ambra. *ger. amber: gal. ambre: ital. ambro: hiſp. ambar: ang. ambre.*

Emmerinck/emmerlinck. Emberiza: paſſeris ſpermologi genus.

Emſich. *ger. ſax. ſicamb.* Aſſiduus, ingeſ.

emſichheyd. Aſſiduitas, ſtudium aſſiduũ.

Emſter. *ſax. ſicamb.* Empetra: mus mõtanus.

Emte. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **miere.** Formica.

E N

En. Ne, non. **En bzerſt niet.** Ne meruas. **En dẽckt hy niet wat hy ſept:** Num cogitat quę dicat? **Ick en gae niet.** Non eo. **Ick en wille niet.** Non volo, nolo.

Enckel. *melius* **eenckel.** Simplex.

Enckel. *aliàs* **aen-klauwe.** Talus. *ſax. enckel: ang: ancle.*

enckel-been. Malleolus.

Enckel. *ger. ſax. ſicamb. holl.* Nepos.

enckel/enckle. *ſicamb. iuliac.* Iuuenis arator.

Enckt/inckt. Atramentũ: atra mẽtum ſcriptorium, librarium: encauſtum *apud* I. C. *ger. dinten: gal. encre: ital. inchioſtro: hiſp. tinta: ang. ynche.*

enckt-pot/enckt-hoꝛen. Atramentariũ

Ende/vnde. Et, ac, atque. *germ. vnd: ang. and.*

ende oock. Atque etiam, quin etiam.

Ende/epnde. Finis, calx, extremũ, terminus, coronis, cataſtrophe. *ger. end: ang. ende.* **Ten ende dat.** Vt tandem: **T'ende/t'enden.** Ad finẽ, ad calcem.

ende. Cauda ſalax, mentula.

ende. Anus, ſedes, aluus.

end-darm. Aluus, fundulus.

endel-darm/entel-darm. Aluus, aluus inferior, inteſtinum cęcum, fundul°.

endelick. Poſtremus, extremus: & Peremptorius.

endelick/endelinck/endelingh. Tandẽ, demum, denique, nunc, iam, poſtremò, nouiſſimè.

enden/epnden. Finire, terminare.

end-oꝛdeel/end-vonniſſe. Sententia litis decretoria. *vulgò* diffinitiua ſentẽtia.

Endiuie. Intybus, intybum. intubus ſatiuus, hortenſis: intubum ſatiuum, latifolium. *vulgò* endiuia, ſcariola. *gal. endiue: ital. endiuia: hiſp. endibia: ang. endyue.*

Endte/endt-boghel. Anas. *ger. ente: ſax. anthe: gal. anette: ital. anatte: hiſp. anade.*

endt-groen/endten-groen. Lens paluſtris

ſtris. *q.d.* anatum viride: *quòd anates eò paſcantur.*

ndt-poel. Natatile.

nden-ſtal/endten-wepde. Neſſotrophium.

ndteren. Tetrinire, vociferari ſiue garrire inſtar anatis: ineptè & odioſè garrire.

endteren. Garrulus inſtar anatis.

endteringhe. Anatum vociferatio, moleſtus garritꝰ anarū: nimia dicacitas.

endtrick. Anas mas.

Enghe. Anguſtus, arctus: contractus, ſtrictus.

enghe. Anguſtè.

engh-boſtigh. Suſpirioſus, anhelator, anhelus, aſthmaticus. *q.d.* anguſtus pectore.

engh-boſtighyd. Aſthma: anhelitus anguſtias.

enghde. Anguſtia, anguſtiæ, arum.

enghde der dalen. Fauces.

enghde der zee. Fretum, anguſtia maris.

enghde tuſſchen twee zeen. Iſthmus: terra anguſta inter duo maria.

enghen. Anguſtare, anguſtū ſeu arctū reddere, arctare, coarctare, contrahere, conſtringere.

enghenisſe/inghenisſe/eeghenisſe. Ingen, pars corporis concaua, pubi vicinaque vicina. *gall. aines.*

enghe inghet. Angaria, ſeruitus coacta: compulſio iniqua, exactio.

enghſter. klock-glas. Bombylius: vaſculum anguſti oris, inter bibendum bombum ſonitumque edens.

Enghel. Angelus, ſpiritus æthereꝰ, genius ſanctus, mens æthera. *ger. engel: gal. angent. al. angelo: hiſp. angel: ang. aungel.* Goeden enghel. Genius bonus. Quaeden enghel. Genius malus, genius vltor, diabolus, cacodæmon.

enghel-ſoet. *ſland.* j. boom-baeren. Fidicula.

enghellot. Aureus anglicus, angelatus; nummus aureus angeli effigie.

enghelſch. Angelicus.

engelſche. j. tweeendertich aſen.

enghelſche. j. twelf mÿten blab. acht blaems.

Enſter enſſer/entſter/vnſter. *friſ.* j. vnſel. Statera.

Enſte/inte. Inſitum. ſurculus, calamus, calamus nouellus, qui inſpicatur ad inſerendum. *gal. ente: ital. ento.*

enten/inten. Inſerere, pangere, emplaſtrare, inoculare, admittere.

Entel. *friſ. vetus.* Fimus, ſtercus.

entel-darm. j. endel-darm.

Enter/enter-dier. *hol. friſ.* Horna beſtia, hornotinum animal. *q.d.* een-winter. i. vnius hiemis.

E P

Eppe. Apium.

E R

Er. *ſland. holl.* j. her. *brabant.* re *Latinis & Gallis, vtriuſque literæ inuerſione. ſland. & hollandi dicunt* ermaeckē/*brabanti* hermaecken. *Latini* reficere, *Galli* refaire.

Er. *ger.* j. ver. Er-baeren/ver-baeren: er-klaeren/ver-claeren: er-dichten/verdichten. *&c.*

Er-barmen. j. ontfarmen.

Er-dencken. j. ver-dencken.

Ercke. j. ſpuye/ſlupſe.

Erckel. j. arckel. Podium.

Erckenaer. *ſax.* Menianum.

Erde. j. aerde. Terra.

Ere/aere. Area: & Pauimentum: & Officina, taberna. *gall. aire: hiſp. era.*

Ere/eren-werck. j. aere/aere-werck. Æs, æris, *&c.*

Eren. j. aeren. Arare.

erene. j. aerene. Aruum.

Erf/erf-goed/erue. Hereditas, hereditū, prædium: & Fundus, res ſoli: ædes, agri, fundi, & cæterę res immobiles ſolo coniunctæ: *mobiles autem* haue *dicuntur.*

erf-brief. Literæ hæreditariæ.

erf-cÿns. Solarium, vectigal ſolarium, cēſus hæreditarius, cenſus perpetuꝰ.

erf-deel. Hæredium, hæreditas.

erf-dom. Hæreditas: dominium ſiue poſſeſſio hæreditatis.

erf-ghenaem/erf-naemer. Hæres, cohæres: hæreditatem aut partem eius accipiens.

erf-ghenoot. Hæres, hæredij particeps.

erf-ghe-rechte. j. neder-ghe-rechte. Iudicium cauſarum ciuiliū, & poſſeſſionum: iudicium municipale.

erf-goed. Hæredium, res hæreditaria, bona hæreditaria.

erf-goed van des vaders weghen. Patrimonium.

erf-

erf-ghierigh. Hæredipeta.

erf-graf. Sepulchrum hæreditarium: quod ſibi hæredibuſque quis conſtituit.

erf-grond. Hæreditas, terra hæreditaria, fundus.

erf-houder. Poſſeſſor hæreditatis.

erf-kind. Hæres, proles.

erf-knecht. Perenniſeruus. *Plaut.* qui perpetuò ſeruit vni domino.

erf-koninck. Regni hæres, rex.

erf-koninck rijck. Regnum hæreditarium.

erf-land. Terra hæreditaria.

erf-loos/erue-loos. Exhæres, hæreditate carens, hæreditate priuatus: & Hærede carens, hæredē non habens.

erf-man. Proprietarius fundi.

erf-naemer. *vet.* j. **erf-genaem.** Hæres.

erf-pachte. Emphiteuſis, hæreditaria locatio, perpetua locatio, præſtatio ſoli, penſitatio prædij, emphiteutica præſtatio.

erf pacht-goed. Ager emphyteuticus, vectigalis.

erf-pachter. Colon⁹ perpetuarius: qui perpetuò agrum conduxit, aut certa penſione in vitam ſuam: conductor perpetuarius.

erf-recht. Hæreditas, jus hęreditarium.

erf-rechter. *vetus.* Iudex cauſarum ciuilium.

erf-rente. Reditus perpetuus, reditus hæreditarius.

erf-ſchap. Hæreditas.

erf-ſchepder. Ædilis, decempedator.

erf-ſieckte. Malum hæreditariū: morbus aut vitium à parentibus in liberos tranſiēs: & Contages, contagio, contagium.

erf-ſonde. Originale peccatum, primogenia noxa.

erf-tochte. Hæreditarius vſusfructus.

erf-tochtener. Hæreditari⁹ vſufructuarius, vſufructuarius fundi proprij.

erf-vijand. Hoſtis perpetuus, inimicus aſſiduus, inimicus hæreditarius.

erfachtigh. Hæreditarius.

erfachtighepd. Hæreditas.

erffelick. Hæreditarius.

erffelicken. Hæreditariè.

erffelickhepd. Hæreditas, bona hæreditaria, fundus.

erffen. j. **eruen.**

erffeniſſe. Hæreditas, ſucceſſio hæreditaria: & Inueſtitura.

erffeniſſe doen. j. **goedeniſſe doen.**

Erf. j. **erue/nerf.** Superficies corij, &c.

erf-grind Achor, ſcabies capitis: achores, vlcera capitis.

Ergh. j. **argh.** Malus.

Erghens/ierghens. Vſpiam, vſquam alicubi, aliquo loco.

erghens henen. Quopiam, quoquam ad aliquem locum.

Eremijt. j. **heremijt.**

Ericken. Ruminare, remandere.

Er-kauwen/er-kouwen. Ruminare.

Erien. *vetus.* j. **eeren.** Arare.

Er-inneren. *ger. ſax. ſicam.* Commonefacere, reuocare in memoriam: & Reminiſci, recordari.

Erm. j. **arm.**

Ermijne. j. **armijne.**

Erne. j. **arne.** Meſſis, &c.

Erne. Extremitas attenuata aſſeris ſiue tigni, quæ alteri iniuncta accommodatur firmaturque clauo ligneo.

Ernſt. Serium, res ſeria. *germ. ernſt: ang. earneſt.* **In ernſt.** Serio, ſedulò, exiniocum.

ernſtachtigh. Serius: & Sedulus.

ernſtigh. Serius.

ernſtighepd. Sedulitas.

ernſtighlick. Sedulò, ſeriò.

ernſten. *vetus.* Studere, niti.

Erpel/aerpel. *ſland.* Anas mas.

Erre-dom/erdom. *vetus. ſax. friſ. ſicamb.* Error. *gall. erreur: angl. errour.*

erren. *vetus.* Errare. *germ. irren: gall. errer: ang. erre.*

Errt. *vetus.* Ira: & Iratus.

er-ſchap. *vetus.* j. **gram-ſchap.**

Ers. j. **aers.** Anus.

erſelen. j. **aerſelen.**

Erte. j. **erwete.** Piſum.

ertinghe. *vetus ſlan.* Legumina: piſa, fabæ, cicer, lendes, ſimilaque quæ in ſiliquis naſcuntur.

Ertſch-biſſchop / ertſch-enghel / &c. j. **artſch-biſſchop/artſch-enghel. &c.**

Erue. j. **erf.** Porrigo, achor.

Erue/erf/nerf/nerue. Superficies cutis aut pellis, pilo adempto, præparatæ: grana in coriis, ſquamæ.

Erue/boeder/bitſe. Eruum.

ruit. Orobus. *hiſp yeruo.*
Erue. j. erf/erf-goed. Hæreditas, hæreditium: & Hæres.
erue-loos/erf-loos. Exhæres.
eruen. Tranſcribere alicui hæreditatẽ, tranſmittere vel tradere alteri hæreditatẽ: & Accipere hæreditatẽ, adire hereditatem, hęreditate accipere bona, ſuccedere in opes hæreditarias.
eruelinck. *vetus.* j. erfghenaem.
Eruete eruwte/erte. Piſum.
eruetinghe. j. ertinghe. Legumina: piſa, fabæ, ciceres, lentes & ſimilia.
eruet-houde. Piſa in ſiliquis, piſa cum folliculis: & Folliculus piſorum.
eruet-ſuycker. Tragemata ex ſaccaro in piſorum formam confecta: bellaria.

E S

Eſch. Fraxinus. *ger. eſch: ang. aſhe.* Wilde eſch. Ornus, fraxinus ſilueſtris.
eſchen-boom. Fraxinus.
eſchen-hout. Fraxinum ſiue fraxineum lignum.
Eſel. j. eſt/aſt. Vſtrina.
Eſel. Aſinus. *ger. eſel: gal. aſne: ital. aſino: hiſp aſno: ang. aſſe.* Eſelken. Aſellus. Eſelinne. Aſina. Eſelinneke. Aſella.
eſel/eſel-worm. Aſell⁹, millepeda, multipeda, oniſcus.
eſel/knaep der ſchilders. Pluteus, tripedaneum lignum, cui tabula, cum pingitur, innititur.
eſel-dijuer. Agaſo, aſinarius, agitator aſelli.
eſel-graeuw. Color murinus.
eſel-meulen. Mola aſinaria.
eſel-ſchreper. Onocrotalus. *auis vocem aſinæ ſimilem edens.*
eſel-ſtormer. j. eſel-dijuer.
eſel-worm. j. eſel. Oniſcus.
eſel-veulen. Pullus aſininus.
eſels eſelſch. Aſininus.
eſels ooren. Aſininæ aures.
eſels ooren ſetten. Auriculas aſini imitari: ſubſannare, irridere.
eſels ſadel/ſchoen-ſadel. Clitellæ.
eſels vijghen. Fimus aſininus.
Eſen. j. aeſen. Eſcam ingerere, nutrire.
Eſpe eſpen-boom *ſland. ſicamb.* Populus Libyca, populus nigra: tremul⁹. *ger. eſpenbaum: gall. nieſpe: ſax. eſpe: angl. aſpe.*
Eſpinck. j. pinck. Cymba.
Eſt. j. aſt. Vſtrina.
Eſter. j. eeſter. Frutex.
Eſtere. j. leme. Feſtuca cannabina: ſcapus.
Eſterick *ger. ſax. ſicamb.* Pauimentum.
Eſwel. Callum aprugnum: caro apri durior, ſolidior, calloſiorque.

E T

Et-wat. *vet.* j. iet-wat/e-wat. Aliquid, *ger. etwas.*
Eten. j. eeten. Edere.
Etick. j. edick. Acetum.
Etſen. *ger.* Depaſcere, erodere.
etſen/vyten in coper. Inſcribere, ſiue incidere in æs aqua forti.
Ettelicke/etlicke. Aliqui, quidam, nonnulli.
Etten. *ſland.* Paſcere pecus in aruis aut pratis. Ettinghe. Paſcua.
Etter. Sanies: & Tabum: & Pus.
etter-ſtock. Pus, puris.
etteracchtigh/etterigh. Sanioſus, tabid⁹, purulentus.
etteren/ver-etteren. Suppurare.
Ettick. *ſicamb.* j. edick.

E V

Euckel. Frontis ruga ſupra palpebras.
euckelen. Caperare frontem, frontem rugis contrahere.
Euder/uder/huyder. Vber.
Euegher/eggher. Terebra.
Euel. Malus, nocens, prau⁹, peruerſus. *ger. vbel: ſax. uvel, ovel: ang. euill, euell.*
euel/ramp. Malum, infortunium. Sinte Jans euel / vallende euel. Morbus caducus, morbus comitialis, morb⁹ maior, morbus Herculeus, morbus ſacer, morb⁹ ſonticus, epilepſia, lues deifica, lues ſacra. Lanck-euel/lancken-euel. Ileus, voluulus, tormẽtum, chordapſon, morbus interioris inteſtini. *q. d.* morbus ilium. *vulgò* Miſerere mei.
euel-daed. Malefactum, ſcelus.
euel-daedigh. Facinoroſus, ſceleratus.
euelen moed. Malus animus, infeſtus animus.
euel-moedigh. Malitioſus.
euelen/euel doen. Nocere.
Euen. j. effen. Æquus: & Par, & *c.*
euen als. j. effen als. Æquè atque.
euen-beeld. Exemplar.

euen-boꝛtigh. Æqualis progenie ſeu generatione.
euen-eens. Prorſus idem, perſimilis.
euen-gheleerd. Æquè doctus.
euen-gheliick. Conſimilis, compar, æqualis, æquabilis, peræqualis.
euen-gheliick als. Perinde, velut.
euen-groot. AEquè magnus, par magnitudine.
euen-handigh. Ambidexter, æquimanus.
euen-klepn. AEquè paruus.
euen-krachtigh. AEquipollẽs, æquiualens.
euen-nacht. AEquinoctium.
euen-naeſte. Proximus.
euen-oud. AEquæuus, æqualis, eiuſdẽ ætatis, par ætate.
euen-tijdigh. Contemporaneus, ſynchronos.
euen-verre. AEquè longè.
euen-verre. *ſland.* Dummodò.
euen-wichtigh. AEqualis pondere.
euen-wichtigheyd. AEquipondium, ponderis æqualitas, ſacoma.
euen-wijdigh. Parallelus, æqualiter diſtans.
euen-wel. AEquè benè,
euenen j. effenen. AEquare.
euenaer/effenaer. AEquator.
euenaer/effenaer in de waghe. Iugum, ſcapus bilancis, de quo lances vtrinque pendent: *ita teutonicè dictus ab æquationis argumento, obuerſante in anſæ mæditullio lingula.*
Euene. Auena, bromos. **Ghebaerde euene.** AEgylops, feſtuca.
euen-beſien. *ſicamb.* j. **hauer-beẽen.**
euen-maend. *ſicam.* j. **gerſt-maend.** September.
Euer/euer-ſwijn. j. **beer.** Aper, verres ſilueſtris *Becano germ. eber.*
euer-ſpit/euer-ſpꝛiet. j. **ſwijn-ſpꝛiet.**
euer-woꝛtel. Chameleon, carlina.
Eul. j. **heul.** Papauer.
Euoꝛ. j. **iuoꝛ.** Ebur.
Euwen. Paſcere, cibum in os in fere, ingerere cibum in os alterius.
euwſſel. Paſtio, paſtus: & Paſcuũ, ager paſcuus.

E VV

Ewat. *ſland.* j. **wat/etwat.** Aliquid.
Ewe. j. **eeuwe.** Lex: & AEuum.
Ewegh gaen. j. **wegh gaen.** Abire.

E X

Exeſſe. j. **aſſijſe.** Vectigal. *vulgò* excẽſus

Exel. *ſland.* j. **heckſel.** Monile.
Exter/aeckſter. Pica. *ſax. hegeſter: germ. aegerſten: gal. agache.*
exter-ooghe/aeckſter-ooghe. Clauus, tuberculum in cute extans rotundus, calloſum. *dicitur* **exter-ooge.** *q. d.* oculus picæ: *à ſimilitudine.* & **kraeps ooghe.**
exter-ooghe in de kele. Angina potoria, vinaria.
exter-oogh-ſalue. Medicamentũ ecpyloticũ: quo claui & calli exterũtur.
Exter-eer-ghiſteren / achter-eer-ghiſteren/echter-eer-ghiſteren. Nudiuſquartus.
exter-ouer-moꝛgen/achter-ouer-moꝛghen. Ab hinc dies quartus.

F A

Fabel. Fabula, apologus.
Fabelken. Fabella.
fabelachtigh. Fabuloſus, fabularis.
fabelen. Fabulari, fabulas narrare.
fabeler. Fabulator.
fabel-werck. Fabuloſitas: fabularum vanitas.
fabel-wijs. Fabulosè, falsè & per fabulas.
Facelen. j. **faſelen.**
Facke. *germ.* Ala.
Fackeel. Pars.
fackeel/back/backeel. Contignatio, pars ſtructuræ.
Fackel. Fax, tæda, funale, facula. *germ. fackel: hiſp. hacha.*
Facken. *ſland.* j. **grijpen.** Apprehẽdere.
Facteur. Inſtitor, negotiator, procurator negotiorũ, negotiationi præpoſitus, opera: *vulgò* actor: qui domini res curat. *gall. facteur: ital. fattore.*
facteur van t'ſpel. Comicus, comœdiæ ſcriptor, auctor comœdiæ.
facteurije/facteur-ſchap. Exercitium inſtitorium.
Fael. Erratum, error, mendum, mẽda, vitium, defectus. *dicitur* **fael** *q. d.* **val/** .i. lapſus. *gall. faulte: ital. falle: hiſp. falta.*
faelen/feylen/fallееren. Falli, labi, errare, delinquere, deficere, deeſſe: & labi facultatibus, redigi ad inopiam, deſinere eſſe ſoluendo, fieri nõ ſoluẽdo.

dicitur **faelen**/*q.d* **vallen**.i. labi, cadere, *inquit Becanus. ger.& ſax.felen: gall. faillir: ital.fallire: hiſp.faltar: ang.faile.*

faelie-kant. Angulus non æqualis, non quadratus aut rectus.

faelie-kantigh. Non quadratus, angulos rectos aut æquales non habens.

Falieren.i.**falen**. Falli, *&c.*

Fatſen.i.**faſen**.

Falie. Palla, cyclas, veſtis muliebris ſpatioſa, totum corpus circundans: calyptra, rica. *gall.falbe.*

falie-ſlepper.*boll.*i.**block-ſlepper**. Anteambulo.

Fame. Fama.

fame-ſchender. Sugillator.

Fantaſeren. Imaginari: & Animo peregrinari.

fantaſye. Phantaſia, phantaſma, viſio, imaginatio: figmentum.

fantaſt/**fantaſtijck**. Phãtaſticus, imaginatiuus: & Cerebroſus: & Fanaticus: & Moroſus. *gall.fantaſtique: ital. fantaſtico: hiſp.fantaſtico.*

Fardeel. Faſcis, onus. *gall.fardeau: ital. fardello: hiſp.fardaye: ang.fardel.*

Fatuel.*ſax.ſicamb*.i.**ramp**. Malum, infortunium.

Fas bas/**baſch**. Cartilago.

Faſan faſant. Phaſianus, Phaſidis auis. *germ.faſam, faſſan: gall.faiſant: ital. faſano, faſiano: hiſp.faiſan: ang.pheſan.*

Faſcel. Faſcis, faſciculus. φάκελος. *gall.faiſſeau.*

faſcel-hout. Faſcis lignorum: & Ligna quernea.

faſcel-mes. Falx arboraria, ſiluatica.

faſcelē Faſciare, faſcia ligare, colligare

Faſel baſel. Fœtus in vtero, embryon. *& ger.ſicamb.* Soboles.

faſel-hoeſe. Amniũ, fœtus inuolucrũ, ſecundiæ, arum, ſecundinæ, hyſtera.

faſen. Agitare, factitare: & Patrare, liberis operam dare.

Faſen.*ſland*.i.**bullen**. Farcire, implere condimentis.

Fateren. Nugari, friuola agere.

futerer. Nugator, friuolarius.

fatrachtigh. Nugax.

fateringhe. Nugæ, gerræ, friuola.

Fatſoen. Factura, figuratio, forma, habitus, modus. *gal.façon: ital.facsia: ang. faſhion.*

fatſonéren. Formare, figurare.

Faute. Erratum, vitium, mendũ, delictum: & Defect⁹: & Culpa. *gal.faulte.*

faut/**fout**.i.**ſpeck**/**ſpin**. Alburnum: materia inutilis in arbore aut ligno, facillimè cariem ſentiens.

ſauten.i.**faelen**. Falli, *&c.*

F E

Feeſte. Feſtum, feſtiuitas, feſtus dies, ferię, dies feriatus, ſolennitas: & Voluptas, gaudium: & Epulum, cœna dapalis, pollucibilis. *gall.feſte, feſtin: ital. feſta: hiſp.fieſta: ang.feeſte.*

feeſte houdē. Feriari, feſtum diem agere, celebrare.

feeſt-dagh. Dies feſtus, feriæ, dies feriatus.

feeſtelick. Feſtus, ſolennis: & Feſtiuè, feſtiuiter, ſolenniter.

feeſtéren pemanden. Feſtiuè excipere aliquem, curare vel tractare aliquem opiparè, ſplendidè: prolixè aliquem accipere: celebrare. *gall.feſtoyer.*

Fepl/**feplen**.i.**fael**/**faelen**.

Fept.i.**daed**. Factum, facinus.

Fel. Atrox, crudelis, immiſericors, truculentus. *gall. felon: ital.fello: ang.fell: gall.fel*.i. iracundus.

felheyd. Fel, animi amaritudo, atrocitas, crudelitas, immiſericordia.

fellick. Atrociter, crudeliter, immiſericorditer.

Felen.i.**faelen**. Errare.

Femele.i.**ſimele**.

Fenijn.i.**venijn**. Venenum.

Ferneele.i.**ſteele**. Tegula deliciaris.

Feuſelē. Feſtucas fruſtra carpere, floccos legere.

Ferret.i.**foret**. Viuerra.

Feſſe.*ger.ſax.ſicam*. Struma.

F I

Fick.i.**fijck**.

Ficken/**fickelen**. Ferire, leuiter virgis percutere.

ficken.*ger ſax*. Fricare, defricare, perfricare.

Fickfacken. Factitare, agitare.

fickfacker/**al-bedrijf**. Ardelio. *ſax. fickfacker.*

Fiecken. Figere: & Pungere. *gal.ficher: ital.ficare.*

fiecken.*zeland*. Iácere, iactare.

Fiel/**fielt**. Vilis homo, nebulo, tenebrio flagrio, maſtigia: & Homo fœd⁹, turpis;

pis, ſpurcus, ignauus, vappa, ſordidus, pannoſus. Filico, *teſte Feſto*, malus, inutilis, & nullius vſus: & Phelus, φίλος, malus, deceptor, impoſtor, improbus, *dicitur. ang. filte.* i. ſordes, illuuies, obſcœnitas, & *filthy*: fœdus, ſordidus, obſcœnus.

fielterije. Nequitia, ſpurcitia.

Fier. Fer°, ferox, aſper, atrox, faſtoſus, ſuperbus. *gall. fier.* **Fier ende mop.** Bellus. **Fier gelaet.** Vultus faſtoſus: & Vultus ſerenus, bellus. **Fieren ganck.** Inceſſus ſublimior & faſtum præ ſe ferens. **Fier** *Becano dicitur* pulchritudinem iactans oſtentanſque.

Fierte. *ſland.* Feretrum, ferculū: & Capulus. *gall. fierte: ital. feretro.*

Fiffel. *vetus.* j. **pijpe ſluyte.**

Fijck/ſupck. Pulſus, ictus.

fijck. j. **buyle.**

fijck/fick/bijg-wratte. Ficus morbus: therioma, mariſca. *gall. ſic. & holl.* Furunculus: tuberculum acutum cum dolore & inflammatione: & Vlcus digitale.

fijcken/fiecken. Figere.

fijcken/ficken. Ferire.

fijcken/ſupcken. Trudere, pulſare.

fijcken. *holl.* Cindaliſmus, luſus genus quo pax illos in terram vliginoſam mollemve adigunt pueri, & ſtantes proſternere ſtudent.

Fije-krupd. Thalictrū. *officin.* Sophia.

Fijghe. *ſland* j. **bijghe.** Ficus.

Fijmelen. j. **ſimelen.**

Fijn/fijne. Finis. *gall. fin: ital. fin: hiſp. fino: ang. fine.* **Ten fijne dat** .j. **ten eynde dat/** *&c.* Vt tandem.

fijn. Perfectus, abſolutus, exactus.

fijn / *Becano dicitur*, id quod inſigniter perfectum, omnibuſque venuſtatis numeris eſt abſolutum.

fijn man. Homo probus, frugi, ſcitus.

fijn/louter. Concinnus, purus putus.

Fijn/louter geud. Aurum obryzū, purum putum, excoctum, recoctū.

Fijn ſilver. Purum argentum, argētum excoctum.

fijn/dun. Tenuis, exilis, ſubtilis. **Fijn papier.** Charta tenuis, auguſta. **Fijn lijn-waet.** Tela exilis, tenue linum, nebula linea, byſſus multitia, ſindon.

Fijn gaeren. Fila ſubtilia, tenuia.

Fijn terwen brood. Panis ſimilagineus, ſimilaceus. **fijnen koeck.** j. **lieſkoeck.**

fijn. Callidus, vafer, verſutus, **cautus**, ſagax.

fijnaerd. *ſland.* Homo callidus.

fijnigheyd. Concinnitas: & Tenuitas, exilitas: & Calliditas, aſtutia.

fijnkens. Perfectè, exactè, ad vnguem, cōcinnè, bellè: & Callidè, cautè, aſtutè.

fijnancie. Facultates, pecuniæ, gaza: & Summa rei quæſtoriæ: pecunia publica: & Ventura.

fijnancie-meeſter. Præfectus ærarius: tribunus ærarij, quæſtor.

fijnéren. Acquirere, parare, comparare pecunias, diuitias.

fijnéren. Igne excoquere, purgare, præparare, defæcare.

fijt. j. **bijt.** Vulcus digitale.

Fijue. j. **bijue/bijuer.** Cyclus, vermina, ſtio.

Fimel. Cannabis breuior, diſcerpta, conuulſa; linum carptum, vulſum.

fimelen. j. **teeſen.** Vellere, carpere linū, cannabim, lanam.

fimelen/femelen. Motare, mobilitare; motari, mobilitari: laſciuire, ſubſultare, geſticulari digitis; actitare, agitare: & Nugas agere, fruſtra factitare rem friuolam.

fimeler/femeler. Ardelio, laſciuus: & Friuolus, nugator.

Firſten. j. **birſten/friſten.**

Fiſeel. *ſland.* j. **faſeel biſſeel.**

Fiſck. Fiſcus, principis ærarium, pecunia publica.

fiſck. Fiſcus, procurator fiſci, procurator iuſtitiæ. (fiſci.

fiſckael. Præfectus fiſcalis, præfectus

Fiſe-mije. Phiſionomia.

Fiſionomije. j **biſionomije.** Simulacrū

Fiſſe. j **biſſe.** Putorius.

Fiſtel. Fiſtula. **Fiſtel in d'oogbe.** Ægylops.

Fix. Fixus, firmus: & Ratus.

F L

Flabbe. Vulnus in faciem incuſſum: & Alapa, colaphus.

flabbe. Muſcarium. *ang. flappe.*

flabbe / flabbeken / flebbe/ flebbeken. Vitra puellaris.

Flaggheren. *vetus.* Flaccere, laxari.

flaggherende. Flaccidus, laxus.

Flam-

Flambeel. j. **toꝛtſe.** Fæx, funale. *gal. flãbeau.*

Flatteren. j. **ſletteren.** Adulari.

Flauw. Semianimis, ſemianimus, defectus animo, fractus animo, debilis, imbecillis, remiſſus, languidus, languidulus, affectus, defectus, a, um; ſyntecticus.

flauw-hertigh. j. **flauw.** Corde debilis.

flauw-hertighheyd. j. **flauwighheyd.** Defectio animi.

flauwaerd. *ſland.* Timidus, imbellis, ignauus.

flauwheyd/ flauwighheyd. Animi defectus, animi deliquium, lãguor, lipopſychia, lipothymia, ſyntexis, defectio.

flauwelick. Languidè, tepidè, remiſsè, negligenter.

flauwen. j. **ver-flauwen.** Deficere, langueſcere, concidere animo, frãgi animo, debilitari, diſſolui: frigere, lãguidum & remiſſum eſſe.

Flebbe. j. **flabbe.**

Flederen/ fledderen/ bledderen. Volitare, plaudere alis: & Vagari.

flederboom. *ſax.* Sambucus.

flieder-muys. j. **bleder-muys.**

fledercijn/ bledercijn/ flercijn. Morbus articularis vel articularius, arthritis.

Fledercijn in de handen. Chiragra.

Fledercijn in de voeten. Podagra.

Item **fledercijn:** *quòd per omnes artus velut, vageturque inter cutem & carnem.* vulgò gutta.

fledercijnachtigh. Arthreticus, articularis: podagricus, podagroſus: chiragricus.

Fleeuwen. *vetus. ſland.* j. **bleyen.** Blãdiri.

Fleere. Alapa, colaphus: & *ſland.* Ignaua & deformis puella.

Fleſche. Lagena. *vulgò* flaſca. *gal. flaccõ: ital. fiaſco: hiſp. flaſcon.*

fleſche. *ſicamb.* j. **concommer.** Cucumis.

fleſch kauwoozde. Cucurbita lagenaria: tumido cucurbita ventre. *Propert.*

fleſchken. Laguncula.

Fletſe. *louan.* j. **ſtrupue.**

Fletſen. j. **bleyden.** Adulari.

fletſer. Adulator.

fletteren. Adulari. *gall. flatter: ang. flatter.*

Flicken. *germ. ſax. ſicamb.* Suere, cõſuere, ſarcire.

fliggheré. Volitare: & Tolutim incedere.

Fliſſe. *ſicamb.* j. **teue.** Canis fem.

Flitſe. *holl.* j. **pijl.** Sagitta. *gall. fleche: ital. flizza.*

flitſ-boghe. Arcubaliſta. & *ſax.* Arcus.

flitſen. Auolare, euolare, fugere.

Flocke. j. **blocke.**

Flome. j. **blieme.**

Floꝛe. Homo futilis & nihili: vilis. φλαῦρος.

Flouwijne. j. **fluwijne.**

Flughs/ blughs. Velox: & Velociter, Feſtinanter.

flughs man. Vir agilis, impiger, celer, gnauus.

Flupme. Phlegma, pituita. *gall. flegme, fleume: ital. flegma: hiſp. flema: ang. fleame.*

flupmachtigh. Flegmaticus, pituitoſus

flupmen. Spuere phlegmata, excreare.

Flupſe. Aquagium, aquæductus.

flupſen. Fluere, meare cum impetu.

Flups. Chartæ luſoriæ tres eiuſdē no-

flupſen. *ſlan.* Ludere chartulis. (tæ.

flupſ-ſpel. *ſland* j. **kaert-ſpel.**

Flupte. Fiſtula, tibia, buxus. *gall. fleute: ital. flauta: hiſp. flauto, fluta.*

flupte. *adag.* Fallacia, mendaciũ blandũ

flupte. Popyſmus, popyſma.

flupte/ loote. Talea, ſurculꝰ, malleolus.

flupten. Fiſtula canere, tibiis canere: & *metaphor.* Mentiri, blandè dicere.

flupten. Popyſmo & vocis blandimento demulcere equum.

flupter. Fiſtulator, auletes, aulædus, tibicen. (mus.

fluptinghe. Sibilus, ſibillatio: & Popyſ-

Fluweel. Holoſericum, ſericum heteromallum, holouerum. *vulgò* fluetũ, villutum. *gall. velour: ital. velluto: hiſp. velludo.*

fluweelen kleed. Veſtis holoſerica, ſerica, heteromalla, veſtis holouera, *apud Iuriſc.* (ca.

Fluwijne. *q. d.* **pul-wijne.** Puluini the-

Fluwijne/ flouwijne/ fouwijne. Muſtela fœnaria, domeſtica: martes domeſtica, felis ſiue muſtelæ genus. *vulgò* fouina, fouinus: foina, foinus. *gall. foine: ital. foina.*

F O

Focke/ fock-ſeyl. Dolon, minimum velum ad proram. **Bꝛeede focke/ lulle.** Siparum.

focke. *vetus.* Superior tunica.

focken. *vetus.* Velificare, velificari, veladare: & Fugere.

focken/fockerē. Accommodare, adaptare: & Decere, conuenire. *ital. foggia.* i. forma, modus ritus, similitudo.

focken/fupcken. Trudere: & Conuasare, furtim colligere.

Focker. Monopola, pantopola. *vulgò* fuggerus, fuccardus.

fockerije. Monopolium.

Focy. Fœdus: & Væh, vah. *interiectio execrantis. hisp. fio.*

Foeragie. j. boederinghe. *gal. fourrage.*

Fope. j. bope.

Fopne. j. fluwijne.

Folie. *q. d.* Folium.

folie. Bractea, bracteola, metalli lamella tenuis: *à folij similitudine dicta.*

folie-flaegher. Bractearius.

folie/bzeed fweerd. Spatha.

folie/muſckaet bloeme. Macer, macis, inuoluerū nucis myriſticæ, flos nucis muſcatæ.

Fölteren. *germ. ſax. j. pijninghen.*

folter-ſeel. Fidiculæ, tormentum.

Fonck. *vetus fland.* Turba, turbatio, perturbatio, tumultus, tumultuatio. **In de fonck zijn.** Turbari, tumultuare, tumultuari, in perturbatione eſſe.

fonck-bzincken / wt bzincken ſonder ſnoeuen. Amyſtin vel amyſtide bibere, ducere, educere: affatim bibere ſine reſpiratione, ſtrenuè epotare.

fonck-bzoncke. Amyſtus: potio qua affatim hauritur abſq; reſpiratione.

foncke. j. boncke. Scintilla.

Fondament. j. fondeerſel. Fundamentum, foſſa vbi fit ſubſtructio.

fondament. Anus, podex, ſedes.

fondateur. Conditor, creator.

fondéren. Fundare, ſubſtruere, ſtabilire: fundamenta iacere, locare, ordiri, ſubſtituere, ponere, agere.

fondérſel. Fundamentum, fundamen, ſubſtructio, ſolum.

Fonte. j. bonte. Fons, fons ſacer.

fontepne. Fons. *gal. fonteine: ital. fontana: hiſp. fuente: ang. fountaine.*

fontemken. Fonticulus.

fontepn-ader. Vena fontis, ſcaturigo, ſcatebra.

fontepn-back. Crater.

fontepn-becken. Labrum.

fontepn-bedde. Crater, conceptaculum aquæ ſalientis in fonte. *q. d.* fontis lectulus, fontis alueus.

fontepn-bupſe. Tubulus.

fontepn-krane. Salientes, ſiphunculus.

fontepn-krupd. Potagometon, fontanalis, fontalis: herba in aquis & paludibus naſcens.

fontepn-meeſter. Aquilex, aquarum indagator.

fontepn-pijpe. Tubus, tubulus.

fontepn-ſchotel. Caſtellum: aquæ fontis receptaculum, è quo fiſtulis aqua redditur.

fontepn-ſteen. Lapis manalis, vnde fons emanat.

fontepn-tap. Salientes.

fontepn-tote. Salientes, ſiphunculus, papillæ, vbera, caput tubuli ſiue ſcaturiginis, vbi aqua exprimitur.

fontepn-water. Aqua fōtalis, fontana, viua: aqua quam fontes effundunt.

Foolen. *vetus fland.* Illudere, arrectare. *ang. fele.*

Fozagie. Pabulum. *gal. forrage: hiſp. forrage: ang. forage.*

Fozeſt. Saltus. *vulgò* foreſta. *gal. foreſt: ital. foreſta: ang. foreſt.*

fozeſtier / fozeſt-wachter. Saltuarius, ſaltuum cuſtos, ſyluæ præfectus. *vulgò* foreſtarius: *quanquā* **fozeſtier/ fozſter/** *ſiue* **bozſter** præfectus *duci poſſet.*

Fozet. j. boozken. Terebellum, *à forando. gal. foret.*

fozet/ furet/ fret. Viuerra, ictis, muſtela ſilueſtris. *vulgò* furus, furunculus, furo, foretta. *gal. furet: ital. foretta: hiſp. huron: angl. ferrette.*

Fozier. Menſor, deſignator hoſpitiorū ſiue diuerſoriorum. *vulgò* forierius. *gal. fourier: ital. foriero: hiſp. forerio.*

fozieren. Collocare apud hoſpitem, deſignare hoſpitium.

Fozmaet. Formatura, forma. *dicitur* **fozmaet/** *q. d.* **beur-maet.** j. prima menſura, *teſte Becano.*

fozmaet-houten. Aſſulæ formulares.

fozme/bozme. Forma, figura.

fozmen. j. bozmen. Formare.

Fozmooz. j. groef-ijſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.

Fozneps. Fornax. *gal. fournaiſe: ital. fornace: hiſp. hornaza: ang. fornace.*

Fozneps/

oznepe/ werm-ketel. Cucuma, caldarium : vas æneum calefaciendæ aquæ idoneum.

oznierē. Administrare, subministrare, suppeditare, instruere, munire, ornare. *gal. fournir: ital. fornire: angl. furnish.*

Foxst/ vetus. j. **foxest.** Saltus, nemus.

foxster / boxster. Saltuarius, custos nemoris : & Præfectus ruralis, prætor rusticus. *gal. forestier.*

Fox. Arx, propugnaculum.

foxtresse. Arx, propugnaculum, *vulgò* fortalitium. *gal. forteresse: ital. fortezza: hisp. fortaleza: ang. fortresse.*

foxtse. Fortitudo, vis, robur : & Vis, violentia. *gal. force: ital. forza: hisp. fuerza: ang. force.*

foxtsetten/ verfoxtsen. Vim inferre, vim adhibere, vim facere, vi agere, vi cogere. *gal. forcer: ital. sforsare.*

foxtsigh/ foxts. Violentus. & *fris.* audax, acer, trux.

foxtsinghe. Violentia, violatio.

foxtse. *sland.* Cista ferro munita, arcula cancrata. *ital. forziero.* j. arca, scriniū.

Foxtune. Fortuna, fors fortuna. *gal. fortune: ital. fortuna: hisp. fortuna.*

foxtun-leser/ foxtun-seggher. Sortilegus, qui per sortes futura prædicit.

Fosse. Fossa, fouea, scrobs. *gal. fosse: ital. fossa.*

Fotse. *ger. sax.* Villus.

Fotte. *vet.* Cunnus.

Foute. j. **faute.**

Fouwijne. j. **sluwijne.** Mustela fœnaria.

F R

Fradde. Puer, puerulus.

Fraet. j. **braet.** Edo, mando, heluo.

fraeigh. j. **gulsigh.** Gulosus.

Fraey. Bellus, scitus, comptus, lepidus, venustus, pulcher, elegans, lautus. *ang. fayre.*

fraey ende gheſondt. Incolumis, sanus, saluus.

fraeyaerd/ moyaerd. Homo elegans, splendidus, bullatus, bellus, lautus.

fraeyheyd. Elegantia, lepor, venustas,

fraeyelick. Belle, lepidè, venustè, pulchrè, eleganter, lautè.

fraeykens. Bellè.

Franck. j. **braeck.** Liber.

Francijn. Membrana Francica siue Gallica, Pergamena : membrana veruecina siue vitulina.

Frangie. j. **frengie.** Fimbria.

Fraſe. *sland.* j. **lobbe.** *gal. fraise.*

fraſe. Vituli lactentis filla intestina: intestina vitulina.

Frepſſel. Spuma lethalis.

Frept. j. **frupt.** Fructus, poma.

Frengie/ frangie/ frenie. Fimbria, lacinia, segmenta peniculamenta, fasciolæ assutæ extremis vestium oris. *vulgò* fronsia, frangia. *gal. frange: ital. fregi, frangia: hisp. franza: angl. fringe.*

Fret. j. **foxet.** Viuerra.

Fret/ fraet. Edo, helluo.

fret/ frette. Vsura, lucrum.

frexten. *sax. fris. sicamb.* Heluari, auidè comedere.

frexter. j. **braet.** Heluo.

Freuel/ wreuel. *ger. sax. fris. sicam.* Friuolus, vanus, temerarius, audax, malus. & Vanitas, temeritas, audacia, malitia. & Stomachus, iracundia.

freuel-moedigh. Temerarius, audax. & Stomachosus, morosus, rebellis, arrogans, contentiosus, cupidus vindictæ.

freueligh. j. **freuel-moedigh.**

freuelē/ wreuelē. *ger. sax. fris.* Malefacere, delinquere, pturbare. & Stomachari.

freueler. Malefícus. & Contentiosus, perturbator. & Vanus, temerarius, friuolus, audax.

Fricaſſerē. Frigere, torrere. *gal. fricasser.*

Frijt. Fructus, cibus fructus.

frijten/ rooſten. Frigere, torrere. *gal. frire: ital. frigere: hisp. freir.*

frijt-hof. j. **hyd-hof.** Hortus.

frijt-panne. Frixorium, frictorium, sartago.

Friſch/ verſch. Recens, nouus, iuuenis. & Viuidus, vegetus, alacer, alacris, vigorosus, firmus, integer, sanus. & Ornatus, pulcher. & Frigidulus, subfrigidus. *gal. frez: ang. fresh. vide* **verſch.**

friſchheyd. Vigor, robur. & Integritas corporis.

Friſe/ bloem-wert. Zophorus, encarpa

friſe. j. **hope van de koetſe.** Frons, anterior pars lecti.

friſe/ friſeer-laecken / ghefriſeert laecken/ hziese. Pannus crispatus, pannus villosus, amphimalla. *vide* **hzies.**

friſéren/vzieſeren. Refricare, criſpare, inducere pannis villos, *vulgò* friare. *gall. friſer hiſp friſar: ang friſell.*

Friſt/virſt/vozſt. *germ. ſax. friſ. ſicamb.* Tempus, oportunitas: & Termin⁹, temporis ſpatium: & Inducię liuis: ampliatio.

friſten/virſten/vozſten. Seruare, cõſeruare: & Differre, procraſtinare, prorogare, ſuperſedere, intermittere: ampliare.

friſten oft vozſten het oozdeel. j. wtſtellen. *vulgo* Actionem induciare.

friſtinghe. Inducię ampliatio.

Froch. *vetus. ſland.* Læna, ſuprema veſtis. *gal. froc.*

Fron/vzon. *vet. ger ſax.* Sacer: & Summus, præcipuus. Froniſge *apud Otfridum dicitur* honorandus, obſeruãdus, reuerendus.

fron-bode. *vetus. ſax.* Præco, miniſter publicus, ſtator, apparitor, accenſus. *q.d.* ſacer nuntius.

fron-autaer. Summũ ſiue præcipuum altare.

fron-dienſt. Seruitium.

fron-ghewalde. Iudiciaria poteſtas.

fron-recht. Ius ſacrum, ius diuinum.

fron-vaſten. Sacrum ieiuniũ, ieiunium quadrageſimale & Ieiuniũ quatuor temporum.

frone vzone/vzoone. j. heeren-tijns. Portorium, vectigal publicum, tributum, vectigal fundi: cenſus ſoli, qui principi penditur.

frone. j fron-bode. Accenſus.

frone. j. vzunte/gheuanghenisſe. Cuſtodia.

fron-ghewald. j. ghenanghenisſe.

Fronckele. *vet. louan.* j. fronſſe. Ruga.

fronckelen. j. fronſſen. Rugare.

Fronſſe/fronſſele. Ruga, plica, cutis contractio. *ger. runtzel.*

fronſſen/franſſelen. Rugare, corrugare, ſtriare, plicare: *gall. fronſer.*

fronſſen het veur-hooft. Contrahere ſupercilium, conſulcare frontem.

Fron-irren des lands. j. paelen. Limites terminι, fines, oræ. *vulgo* frontes regionis. *gall. frontieres.*

frontier garniſon. Milites limitanei.

frontier-landē. Agri limitanei, in limitibus prouinciæ ſiti.

Froone. j. frone.

Frupt. Fructus, fructus autumnalis, fructus arborum: pomum, arboreus fœtus. *gall. fruict: ital fruito: hiſp. fruta, fruto: ang. fruite.*

frupt/nae-diſch. Bellaria, tragemata, ſecundæ menſæ.

frupt-boom. Pomus, arbor frugifera, fructifera.

frupt-merckt. Forum pomarium.

frupt-ſoller. Oporotheca.

fruptagie. j. frupt. Fructus.

fruptagie. j. looſ-werck. Encarpa.

fruptenier. Pomarius. *gall. fruitier: ital. frutaruolo: hiſp. frutero: ang. fruter.*

fruptenieren. Poma emere: & Poma vendere.

Frupten. j. frijten. Frigere.

F V

Fuer j. vier. Ignis.

Fupck. Pulſus.

Fupcke. j. vupcke. Excipulus.

Fupcken. Pellere, trudere, protrudere, quatere, pulſare.

Furet. j. fozet. Viuerra.

Furnieren. j. foznieren.

Fuſſet. Panni ſerici genus. *vulgò* fuſſetta.

Fuſte. Nauis ſpeculatoria, exploratoria: cataſcopiũ, myoparo, biremis, liburnũ, liburna liburnica. *vulgò* fuſta, nauis fuſa. *gal. fuſte: ital. fuſta: hiſ. fueſta, fuſta.* (vinarij.

fuſte/fuyſte j. vzij amen. Genus vaſis

Fuſtepn. Goſſypiũ, xylum. *vulgo* fuſtanũ: & Pannus goſſypinus, xylinus. *vulgò* ſuſtaneus: *qua voce Eraſmus vtitur in Colloquiis:* & fuſtanicus. *Lud. Viues. gall. fuſtaine: ital. fuſtagno: hiſp. fuſtã: ang. fuſtyan.*

ſuſtepnen wambeys. Thorax goſſypinus, xylinus, fuſtaneus.

Fut/futte. *ſax. ſicamb.* Cunnus. *ger. futh.*

Futſel/vutſel. Panniculus.

futſelen. Conſarcinare.

futſelen. Agitare, factitare: ſubagitare, attrectare: manticulari; & Nugari, nugas agere, friuola agere, tricari, mugi-nari.

futſeler. Friuolus, friuolarius, nugator: & *ger.* Vxorius.

futſelinghe. Agitatio: & Gerræ, res friuolæ, nugæ, friuola.

futſel-

ſel-boeck ſoecken. Fingere cauſas, ſectere cauſas, moras quęrere, differendi occaſionem quæritare, elabēdi rationem quærere.

G A

Gabbe/gabbeken. *vet.* Galerus: pileolus rotundus.

Gabbe. *ſland.* j. **ſchyamme.** Inciſura.

Gabberen. Nugari, iocari. *gal. gaber: ital. gabare.*

gabberdacie. Nugæ, iocus.

Gachelen. *ger. ſicamb.* Cachinnari.

Gack/gacken. j. **gheck/ghecken.**

Gacke. *ger ſax. ſicamb.* Monedula.

Gadde. *fri. ſ.* j. **wytingh.** Apua.

Gadder. *ſicamb. ſax.* j. **tralie.** Clathri, clathra, cancelli. *germ. gatter.*

Gade. Cura, cuſtodia. *gall. garde.*

gade ſlaen. Obſeruare, aduertere, curare habere rationē, curam, animum aduertere.

Gade-loos. *ſland.* Negligens.

Gade-looſ heyd. *ſland.* Negligentia.

gade-looſelick. *ſland.* Negligenter.

Gade j. **gadinghe.** Forma, *&c.*

Gade gaepe/gaepken. Socius, ſocia: compar, coniux, *de auibus dicitur.*

gade *ſiue* **gaep** *id ſignificat* (*inquit Becanus*) quod ita placet, vt eo potiri velimus.

gadelick/gaeplick. *holl.* Aptus, conueniens, decens: *&* Conuenienter, aptè.

gaden/gaepen. Placere, collubere: *&* Conuenire, cōgruere: *&* Iungere ſiue coniungere par pari, coniugare paria: *&* Cōiungi, cōgregari ad generandū. Coniugari: *&* Commodare, accommodare: *&* Fōrmare, deformare.

gadinghe. Forma, figura, qualitas genus. *ger. gattung: &* Lubētia, voluptas: *&* Facilitas, commoditas, commodum, vtilitas: *&* Conuenientia, congruentia: *&* Res ſpecie vel ſtatura inter ſe conuenientes.

Gadelen. Garrire more auium.

Gader/te gader. Simul, vnà, pariter. **Al te gader.** Simul omnes.

gaderen/gaeren. Aggregare, colligere, congregare. *ἀγείρω. angl. gather.*

gader-vloed. Confluens, confluentes.

Gaep. j. **gap.**

Gaele. Callus, ſcabies, macula, impetigo. *gall. galle.*

gaelgh/ghelligh. Scabioſus. *gal. galleux.*

Gaelſch. Ingratus, inſuauis ſapore aut odore: hircoſus: ferinum ſaporem referens: inſipidus.

gaelſchepd. Virus ſaporis, ſapor ferinꝰ, ingratus.

Gaen. Ire, gradi, vadere: tendere viam, iter, greſſum: conferre ſe: iter facere: incedere, ingredi. *germ. gon: ang. goe.*

Gaen doen/gaen beſchickē. Faceſſere, ire ad faciendum. **Gaen loopē.** Dare ſe in pedes, coniicere ſe in pedes, coniicere ſe in fugam: fugere. **Gaen te voete.** Pedes ire, pedibꝰ iter conficere, pedibus proficiſci. **Gaen beſiē.** Viſere, inuiſere, viſitare. **Gaen.** Fermenteſcere, creſcere fermēto addito. **Gaen in ſyn thien iaeren.** Agere annum decimum. **Gaen oft vaeren wel oft qualick.** Succedere, valere, bene aut malè, &c.

gaen-eruen. *vet. ſax.* Hæredes acceleratēs: hæredes cognati eius qui neq; fratres neq; ſorores poſt ſe relinquit moriēs: *&* Hæredes in recta ꝓgenie deſcendentes, qui lateralibꝰ prę ferū-

gaende-man. Viator. (tur.

Gaepen. Oſcitare, hiare, hiſcere: *&* Aperto ore ſpectare, auidè ſpectare, inhiare ſpectaculo, inhiare loquēti, pēdere ab ore loquētis: *&* Fatiſcere, aperiri. *ger. gemen, gaenen: ang. gape.*

gaeper. Oſcitator.

gaepaerdt. Oſcitator, auidus ſpectator: intentus ſpectator.

gaepende. Oſcitans, hians: *&* Hiulcus.

gaep-ſpel. Spectaculum.

gaep-ſtock. Auidꝰ ſpectator, ſpectaculo inhiās, ſtupidus ſpectator, qui hiās & ſtupidus aliquid ſpectat: agēti vel loquenti inhians: obtutu hærens defixus in vno. *Virg.*

gaepinghe Oſcitatio: *&* Hiatus.

Gaer/gar. Prorſus, omnino.

Gaer. Coctus, percoctus, maturus. *ger. gar.*

gaer maecken. Apparare, perficere: *&* Percoquere, perfectè coquere.

gaer-bree. *friſ. ſicamb.* j. **kabaret.**

Gaer-kock. *ſax. ſic.* j. **kabarettier.**

Gaerand. j. **waerand.** Aſſertor.

gaerandéren. j. **waeranderen.**

gaerand-ſchap. j. **waerand-ſchap.**

Gaerbel. Braſma, abortus aromatum ſiue ſeminum, aromata ſiue ſemina abortiua, nutrimento defecta, caſſa, inania, minimique ponderis.

gaerbeleuren. Seligere ſiue ſecernere aromata, herbas, ſemina, & ſimilia, eaque cribrare & purgare. *Garbal arabicè*, cribrare dicitur.

Gaerde. j. **gheerde.** Virga, flagrum.

Gaerde. Pes, funis, quo trãsfertur velũ.

Gaerde/gaerd. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* Hortus, pomarium. *Brabantis hæc vox vſitatior in compoſitis, quàm in ſimplici: vt* **boom-gaerd/ rooſe-gaerd/** &c. *gal. iardin: ital. iardino: hiſp. iardin: ang. gardayne.* **Op de gaerde loopen.** Viuere ex ſtipe à ruſticis extorta: hortos, pomaria, agros & villas populari atque deprædari.

gaerden het land. *vetus holl.* Populari agros.

gaerdenier. *ſax. friſ. ſic. holl.* Hortulanus, horti cuſtos. *gal. iardinier: ang. gardyner.*

Gaerde/ waerde/ gewarde. Cuſtodia: & Prætoria cohors, ſatellites. & Præſidium. *vulgò* guardia. *gal. garde: ital. guardia: hiſp. guarda.*

gaerde-knecht. Stipator, ſatelles.

gaerdiaen. *vetus.* Cuſtos. **Gaerdiaen van de minder-broeders.** Præpoſitus Minoritarum. *vulgò* gardianus. *gal. gard'en: ital. guardiano: hiſ. guardador.*

gaerniſoen. Præmunitio. **Gaerniſoen van krieghſ-volck.** Præſidium, milites præſidiarij, milites qui cuſtodiæ, tutelæ, ac defenſioni locorum imponuntur: milites ſtationarij.

gaerniſoen op de frontieren. Milites limitanei.

Gaeren. j. **gaderẽ.** Aggregare, colligere

Gaeren. Filum. *angl. yarne.*

gaeren/ gaeren-net. Euerriculum, ſagena, caſſis: & Plagæ, retia. & Indago, reticulata indago, carbaſeum ſeptum: ſeries plagarum ſaltus cingentium & feras includentium.

gaeren-boom. j. **weue-boom.** Liciatorium.

gaeren-huyue. Reticulum.

gaeren-klopper. j. **vlaſ-hamer.** Malleus ſtuparius.

gaeren-kroone. j. **haſpel.** Harpedone.

gaeren-molen. Rhombus, harpedone.

gaeren-net. j. **gaeren.** Euerriculum. Indago, &c.

gaeren-ſtock. Ames, pertica aucupalis, tendiculum ſuſtentans.

gaeren-weder. j. **gaeren-winde.**

gaeren-wiel. Rhombus, girgillus.

gaeren-winde. j. **gaeren-kroone.** Harpedone, rhombus.

Gaerghel. Compago, commiſſura. & Ora, margo.

Gaerſel. j. **ber-gaerſel.**

Gaerner. j. **garnaerd.**

Gaerwe/garwe/garbe/garue. Stratiotes, millefolium, militaris. *vulgò* ſupercilium Veneris.

Gaerwe/garwe/ garbe/ toren-garwe. Merges, manipulus ſpicarum, faſcis ſpicarum. *gal. gerbe.*

Gaerwen/ gerwen. Præparare adornare, conficere.

gaerwen oft touwen het leder. Pelles conficere, perficere, macerare, depſere, ſubigere.

gaerwer. Coriarius, concinnator coriorum.

gaerw-kamer. Sacrarium: locus in templo, vbi ſacerdos ſe præparat, & ſacris veſtibus adornat: & Sacrarium, adytum, cella, pars templi ſecretior. *vulgò* veſtibulum.

Gaeue/ gaue. Donum, munus.

gaeue Gods. Donum Dei: & Peſtis vel alia lues à Deo immiſſa.

Gaeue. j. **gheue.** Integer.

Gaffel. Furca, bidens, merga: furcilla, furcula.

gaffel-tanghe/ gaffel-langh. *ſax. ſicam.* j. **oor-worm.** Fullo: vermis cuius cauda in bifurcum mucronem exit.

Gaffrepe. *brux. louan.* j. **af-val van de gans.** Acrocolia anſeris.

gaffrepe/ gaffrepde. *fland.* Libum. *gal. gaufre, goufre.*

Gaghel. Pſeudomyrtus, eleagnos.

Gaghel. *ſicamb.* Palatum, cælum oris.

gaghelen/ gaghen. Gingrire, glocitare inſtar anſeris. *ang. gaggle.*

Gagie. Merces, præmium, ſtipendium. *gal. gage: ital. gage: ang. gage.*

gagieren. Perſoluere ſtipendium.

Gap. *vetus.* Pica glandaria, graculus, monc-

nonedula. & Pſittacus. *gal. gaey, geay.*
1. Alacer, alacris. & Celer, ſubitus, præceps, repentinus. *ger. gehe: gal. gay: ital. gaio.*
p-beder. *j.* **gaeren-beder.** Rhombus, girgillus.
Gapch gapchlick. *ger. ſax. ſicamb.* Præceps, ſubitus, ſubitaneus, repentinus.
gapchlick oft gapelick ſteruen. Subitò mori: & Alacriter mori.
gapchlicke dood. Subita mors: & Mors deliberata, decreta.
Gape dood. *j.* **gapchlicke dood.**
Gape. *j.* **gade.** Cuſtodia: & Socius, ſocia, *&c.*
Gapet. *vet. ang.* Venuſtus, politus.
Gaen. *j.* **gaden.** Placere, *&c.*
Gaeole. *j.* **ghioole.**
Gal-not/gal-appel/epck-appel. Galla. *gal. noix de galle: ital. galla: hiſp. galha, agalla: ang. gallenutte.*
Galant-woꝛtel. *j.* **alant-woꝛtel.**
Gale. *j.* **gaele.** Callus, ſcabies.
Galepe. Nauis longa, nauis actuaria, triremis, quadriremis, quinqueremis, *&c. vulgò* galea, nauis galeata, galeatia galeo. *gal. galee, gallere: ital galea, galera: hiſp. galera: ang. galye.* **Op de galepe ſetten.** Ad remũ dare, remo publicæ triremis affigere: ergaſtulo nautico mancipare: ad triremes relegare.
galey-boeuen. Inſulari, ad remos damnati, ergaſtularij remiges, noxij ad triremes damnati. *vulgò* galiotæ. *galiote, hiſp. & galeotto, ital.* i. remex.
Galeote. Galea, biremis. *vulgò* galeota. *gal. galeote: hiſp. galeota.*
Galeon. *vide in Appendice.*
Galepſen. *j.* **glepſen.**
Galerije. Pergula: & Ambulatio, ambulacrum: hipetra ambulatio, ſubdialis inambulatio, paradromis. & Xyſtus, porticus tecta, hybernis exercitiis dedicata: & Peritſylium: & Lorica. *gal. galleie: ital. galeria. dicitur* **galerije/** *q. d.* **gaenerije.** *n, in l, mutato, ab eundo, ſicut Latinis* ambulacrum, *& Gallis pourmenoir, ab ambulando.*
Galghe. Gabalus, crux, patibulum, furca, arbor infelix, lignum infelix, infame: patibulum crucis.
galgh-aerd. Furcifer.
galghen-aes. Furcifer, cruciarius, patibulatus, ſuſpendioſus, dignus qui in cruce paſcat coruos.
galghen-knepel. Furcifer.
galghen-lap. Furcifer.
galghen-ſtrop/ galghen-ſtrick. Furcifer, verbero, magiſtia. *q. d.* laqueus patibuli, laqueus nexilis ſuſpendioſi.
galgen-beld. Carnificina: locus publicus, in quo iuſſu magiſtratus homines ſontes à carnificibus occidũtur.
galghen-boghel. Furcifer.
Galigaen. Cyperus Babylonius: galanga vulgaris. **Wilde galigaen.** Cyperus, iuncus quadratus, iuncus anguloſus, triangulus. *gal. galingal: ital. galega.*
Galle. Bilis, fel, χολὴ. *quaſi* **geale.** *ſiue* **gheele.** i. flauus. *ita Becanus. germ. gall: ang. gall.*
gallen-blaeſken. Veſicula fellis.
gallen den viſch. Exenterare piſcem, fel extrahere.
Galiſſen-hout. *j.* **kaliſſen-hout.**
Galm. Echo, reflexio ſoni: ſonus reſultans.
galmen. Reſonare, retonare, remugire.
galm-gat. Specula ſiue feneſtra tintinnabularis.
Galpen. Gannire inſtar vulpis.
Galueren. *ſland. holl.* Nugari, iocari, gannire.
Gamanderlijn / gamander-krupdt. Chamedrys, triſſago, quercula, ſerratula. *ger. gamanderle: gal. garmandree.*
Ganck/gangh. Greſſus, gradus, inceſſus, ingreſſus, itio, meatus.
ganck/gangh. Angiportus, angiportũ: vicus anguſtus exitum non habens.
ganck/galerije. Pergula, ambulacrum.
ganck onder de aerde. Cuniculus; via ſubterranea. & Vena rei metallicæ.
ganck in de ſchepẽ. Pergula, agea, fori.
ganck-baer. Meabilis; facilè per omnia meãs. & Peruius: per quod iri poteſt.
ganck-baere waere. Merx vendibilis.
ganck-baer gheld. Proba moneta, bonus nummus, nũmus, probatus, nummus vſualis, qui eſt in vſu, vſitatus.
ganghen. *j.* **gaen.** Ire.
ganghet. Viator.
Gans/ganſe. Anſer: ganza *vox veterum Gallorum ſiue Germanorum, apud Plinium. ger. ganß: hiſp. ganſo: ang. goſe, geeſe.*

ganſen-

ganſen-bout. Femur anſerinum.
ganſen-bloemen. Chryſanthemum, chamæmelum luteum.
ganſen-diſſtel. Sonchus.
ganſen-gheroof.j.af-val. Acrocolia.
ganſen-kiecken. Pullus anſerinus.
ganſen-panne. *vetus.* Sartago.
ganſen-poel. Natatile.
ganſen-ſmout. Adeps anſerinus.
ganſen-voet. Atriplex ſilueſtris, pes anſerinus *herbæ genus.*
ganſen-veldt/ganſen-weyde. Chenoboſcium, chenotrophium.
ganſer/ganſerick. Anſer mas. *ang.* gāder
Gant. *ger. ſax. ſicam.* Auctio. *gall. encant.*
Gants/gantſch. Integer, totus, ſolidus, perfectus: & Cunctus, omnis. **Gāts ende gaer.** Prorſus, omnino.
gantſchyd. Integritas, ſoliditas.
gantſchyelick. Integrè, omnino, prorſus, penitus, ſolidè.
gantſchen.j.geneſen. Integrare, ſanare.
Gapen.j.gaepen. Oſcitare.
Gaps/gaſpe. *fri.j.hand-vol.* Manipulus.
Gar.j.gaer. Prorſus.
Garand.j.gaerand.
Gabel.j.gaerbel.
Garde.j.gaerde.
Gardijne.j.gordijne. Cortina.
Gareel.j.gorreel. Helcium.
Garen.j.gaeren. Filum.
Garnaerd/garner. Gāmarus: & Squilla gibba, *piſciculi genus. gall. guernette.*
Garniſoen.j.gaerniſoen. Præſidium.
Garoffel-bloeme j.genoffel.
Gariete/gheriete. *ſland.* Speculę, minę, pinnæ, eminentię murorum. *gal. carneaux, creneaux.*
Garreel.j.gorreel. Helcium.
Gars.j.gras. Gramen.
garſe. *zeland.* Pratū viridans nullo cinctum aggere: herbida planities alluuione adiecta.
garſigh. Gramineus, herbidus.
garſinghe *ſland.* Paſcua herboſa, viridantia.
Garſte.j.gherſte. Hordeum.
Garſt/garſtigh. Rancidus, fracidus. **garſtigh ſpeck.** Rancidum lardum.
garſtigh zijn. Rancere. **garſtigh worden.** Rancescere.
garſtachtigh. Subrancidus.
garſtighyd/garſthyd. Rancor.
Garwe.j.gaerwe.
Gaſp/gaps. *fri.j.hand-vol.*
Gaſpe *ſland.j.ghеſpe.* Fibula.
Gaſt. Conuiua, hoſpes, qui hoſpitio excipitur, diuerſor. *ger. gaſt: ang.* ge**ſt.**
gaſt. *vetus. ſax. ſicam. holl. fri.* Extraneus, peregrinus: qui longius decem milliaribus extra ditionē habitat: & Habitator oppidi, qui ciuis nō eſt. **Wild gaſt.** Qui quotidie, quauis ſeptimana de vrbe in vrbem, de regione in regionem proficiſcitur: neq; in vlla ciuitate annū & diem habitat. *Quæſt. Magdeburg.*
gaſt-baer. Hoſpitalis.
gaſt-baerhyd. Hoſpitalitas.
gaſt-bodt. *ſax. ſic.* Conuiuium.
gaſt-gaue. Xenium.
gaſt-houder. Hoſpes, conuiuator.
gaſt-hups. Xenodochium, hoſpitium publicum, hoſpitium ſacrum. *vulgò* hoſpitale.
gaſt-hups der ſiecken. Noſocomium, valetudinarium, hoſpitium languētium.
gaſt-hups der bedelaers. Ptochodochium, hoſpitium mendicorum.
gaſt-kamer. Triclinium, conclaue, diſcubitorium, hoſpitale cubiculum.
gaſt-mael. Conuiuium.
gaſt-meeſter. Architriclinus, hoſpes, hoſpitator, cōuiuator, ſympoſiarchus, ſympoſiarcha, magiſter conuiuij.
gaſt-recht *vetus.* Ius peregrinorum.
gaſt-vriend.j.gaſt. Hoſpes.
gaſt-vrij. Hoſpitalis.
gaſt-vrijhyd. Hoſpitalitas.
gaſt-vrijlick. Hoſpitaliter.
gaſt-weerd/gaſt-weerder. Architriclinus, ſympoſiarcha, hoſpes, conuiuator.
gaſterije. Conuiuium, epulum, epulatio: & Hoſpitium.
gaſterij-houder. Conuiuator, hoſpes.
Gat. Foramen, foramentum.
gat. *vetus.* Ianua, porta. *ang. gate, yate.*
gat. *adag.* Anguſtia, res arctæ. **Int gat zijn.** In arcto verſari, rebus in arctis eſſe: & Timere.
gat/aerſ-gat. Podex, anus.
gaten. Forare, perforare.
gatigh. Foraminoſus.

aste. *vetus.* Vicus, platea. *ger.gaß: ital. thazzo.*

aud. *fland.* j. goud. Aurum.

aue. j. **gaeue.** Donum. *&c.*

auelote. *fland.* j. iauelijne. Tragula.

auw. Cautus, catus, sollers, acutus, agilis, alacer, acer, attētus ad rem. *gal. gay.*

gauwe-loos. *fland.* Negligens, socors.

gauwe-loosheyd. *fland.* Negligentia, socordia.

gauwe-looslick. *fland.* Negligenter.

gauwigheyd. Alacritas, vigilantia, diligentia.

gauwighlick. Alacriter, attentè, acriter, diligenter.

G H E *præpositiuum & separabile.*

Ghe *particula præponitur verbis & participijs præteriti temporis: vt,* **Ghe-acht/ ghe-bozen / ghe-broken / ghe-banghen/** *&c. Item verbi alibus: vt,* **Ghe-back/ghebod/ghehooz/gesicht/** *&c. Expeditur aliquando Latinè per* con: *vt,* **Ghenaem/ gheselle/ ghe-spele/** *&c. Quandoque etiam pluraliter: vt,* **Ghe-buute / ghe-boefte / ghe-berghte/ ghe-barmte/** *&c.* **Ghe** *(inquit Becanus) vocibus præposita, perfectionem indicat.*

Ghe-acht. Æstimatus.

Ghe-back. Pistura, coctura, coctio: *&* Opus pistorium, panis dulciarius, placenta.

ghe-backen. Pistus, coctus: *&* Coctilis.

Ghe-baenden wegh. Callis, via trita.

Ghe-baer. Partus, paritura.

ghe-baer/ ghe-beer. Gestus.

ghe-baer-dienſten. Ceremoniæ.

ghe-baer. Tumultus, tumultuatio, turba: *&* Baritus *siue* barritus; clamor militum, cùm acies vtrinq; iunguntur.

ghe-baeren/ baeren. Párere, edere partū: *&* Edere gestus, gesticulari gerere se: *&* Tumultuare, tumultuari, turbare: *&* Barritum edere, clamorem edere, barrire: *&* Furore siue clamore incondito sæuire, more vrsorum.

Ghebaerd. Barbatus.

Ghe-bannen. Exul, in exilium actus, deportatus, relegatus. *vulgò* bannitus.

Ghe-bannē zijn. Exulare. **Ghe-bannē wozden.** Relegari.

Ghe-bandelt. Deuinctus, obligatus, mancipatus.

Ghe-bannē dier-schaere. Senatus legitimè coactus siue conuocatus.

Ghe-bas. Latratus, us.

Ghe-beckt. Rostratus.

Ghe-bed. Precatio, comprecatio, preces: rogatus, us: oratio.

ghe-beden. Rogatus, oratus.

Ghe-bedt/ ghe-beddet. Decumbēs ex partus dolore.

Ghe-beeldt. Pictus, picturatus.

Ghe-beente. Ossa, compages ossium.

Ghe-belt/ ghe-bellet. *flan.* j. **stad-kind.** Prodigentiæ cōdemnatus: cui bonis interdictum est tintinnabuli sonitu.

Ghe-benedijdē. Bene precari, bona dicere, bona precari: benedicere *apud Eccl.*

ghe-benedijdinghe. Bona precatio: benedictio, eulogia.

Ghe-berdert. Coasslatus.

ghe-berdert aensicht. j. **berderen aensicht.**

Ghe-beren. j. **ghebaeren.**

Ghe-berghte. Montes. *vulgò* montana, orum.

Ghebet. j. **ghe-bit.** Morsus, us: *&* Frœnum.

ghe-beten. Morsus, a, um.

ghe-betigh. Mordax, dentatus, infest⁹.

ghe-betighe woozden. Verba dentata, aculeata.

ghe-betigheyd. Mordacitas.

ghe-betighlick. Mordicus, mordicitus.

Ghe-beuren. Cōtingere, accidere, euenire, obuenire, obtingere, fieri, vsu venire.

ghe-beurte/ gheboozte. Accidētia, euētus: *&* Vice, vicem. **Met ghe-beurten oft be-hooztēn pet doen.** Per vices, vicissim alternatim aliquid agere. **Tis nu mijn ghe-beurte.** Nūc ad me redit ordo.

Ghe-bied. Iussum, mandatum, præceptum: *&* Ditio, imperiū, iurisdictio: *&* Territorium: *&* Regio.

ghe-bieden. Iubere, edicere, præcipere, indicere, imperare, mandare, denunciare: *&* Offerre: *&* Commendare.

ghe-bieder. Mandator, iussor, præceptor, imperator.

ghe-biedenisse. Commendatio.

Ghe-bindte. j. **ghe-bondte,**

Ghe-

Ghe-bit. Morſus: & Dentes: & Orea, frenum, poſtomis: & Lupatū, lupus murex. *ger.* gebyß: *ang.* byt, bytte.

Ghe-blaes. Flatus.

Ghe-blepckt. Inſolatus.

Ghe-bladert. Frondoſus, folioſus.

Ghe-blancket. Ceruſſatus.

Ghe-blick. j. blickt. Nictus.

Ghe-bloemt/ ghe-beeld kleed. Veſtis picta, pictura.

ghe-bloembe tafel. Menſa vndulata, vndatim criſpata.

Ghe-bod. Iuſſum, mandatum, præceptum, edictum, edictio, imperium.

ghe-bod. j. kerck-ghe-bod. Promulgatio in eccleſia.

ghebod. Licitatio, oblatū: oblatio pretij: conditio lata.

ghe-boden. Iuſſus, indictus.

ghe-boden dier-dagh. Indictæ feriæ, feriæ imperatiuæ. **Ghe-bodē vaſtē-dagh.** Indicta ieiunia, imperatiua ieiunia.

Ghe-boefte. Nebulones, caterua nebulonum, colluuies, fæx.

Ghe-bonden. Ligatus, vinctus.

ghe-bonden dagben. *vetus.* Feriæ, dies feriati. *q. d.* dies ligati.

ghe-bondte/ ghebundte. Colligatio, faſcis: & Contignatio, lacunar, laquearium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, coaſſatio.

Ghe-boogh-ſaem. Flexibilis, flexilis: & Obediens, obſequens, humilis.

Ghe-boomte. Frutex: frutices, arbores.

Ghe-booȝdt / gheſoomt / gheſtickt. Fimbriatus, prætextus, acu pictus: *à* **booȝden.**

Ghe-booȝt/ gheboozet. Foratus, perforatus: *à* **booȝen.** **Gheboozt gat.** Foramen, foramentum.

Gheboȝen. Natus, prognatus, editus, genitus: & Oriundus.

Gheboȝē woȝdē. Naſci, enaſci, exoriri, prouenire in vitam, ſuſcipi in lucem.

Ghe-boȝſt. Mammoſus, pectoroſus.

ghe-boȝte. Natiuitas, ortus, exortus, geneſis. **Gheboȝt-dagh.** Natalis, natale, dies natalis, natalitius. **Ghe-boȝt-feeſte.** Natalitia.

ghe-boȝtigh. Natalis, natalitius: & Oriundus, ortus, prognatus.

Ghe-boȝſtelt. Setoſus, ſetiger.

Ghe-bouw. AEdificium, ſtructura, edificatio, fabrica.

ghe-bouwet. AEdificatus.

Gheb ȝaed. Aſſum, daps aſſaria, aſſatura, aſſa.

ghe-bȝaeden. Aſſus, toſtus. **gheb ȝaeden bleeſch.** Caro aſſa, toſta.

Ghe-bȝandt. Vſtus, aduſtus, toſtus.

ghe-bȝand-teeckēt. Stigmatias, literatus, inſcriptus, ſtigmaticus, ſtigmoſus, notis compunctus: cui inuſta eſt nota.

ghe-bȝandē wijn. j. bȝand-wijn. Vinum igne liquatum.

Ghe-bȝeck. Defect°, deliquium, penuria, egeſtas, inopia, indigentia, vitiū, morbus.

ghe-bȝeck van gheldе. Difficultas numaria, difficultas rei numariæ, inopia argentaria.

ghe-bȝeck hebben. Carere, egere, indigere, opus habere.

ghe-bȝeckelick / kranck. Morbidus, morboſus.

ghe-bȝeckigh. Egens, indigens, indig°: & Defectiuus, deficiens, mancus.

ghe-bȝeke/ ghe-bȝeck. Defectus, deliquium, vitium. **In ghebȝeke zijn.** Deficere, deeſſe. (eſſe.

ghe-bȝekē. Deficere, deeſſe, defieri, ab-

ghe-bȝekigh. j. ghebȝeckigh.

Ghe-bȝepdt. Dilatatus.

ghe-bȝepdt gheljck bupuen. Reticulatus.

Ghe-bȝockt. Friatus, tritus, intritus.

ghe-bȝockte ſpijſe. Intritum, intrita.

Ghe-bȝoeders. Fratres, ſymphratores. *vulgo* confratres.

ghe-bȝoeders hupſ-bȝouwen. Ianitrices, duorum fratrum vxores.

ghe-bȝoeders kinderen / ghe-bȝoedtr linghen. Patrueles, fratrum filij: fratres patrueles, ſorores patrueles.

Ghe-bȝoedt. Fotus, incubatus, a, um.

ghe-bȝoedſel. j. bȝoedſel.

Ghe-bȝoght. Latus, allatus, apportat°.

Ghe-bȝoken. Fractus, ruptus.

ghe-bȝoken ſtuck. Fragmentum.

ghe-bȝoken. j. ghe-ſcheurt. Hernioſus.

ghe-bȝokenheyd. Fractura: & Hernia, ramex.

Ghe-bȝoock-ſaem. Lentus, flexibilis.

Ghe-bȝupck. Vſus, vſio.

ghe-bȝupck-neminge. Vſucapio, onis.

ghebruyckelick. Vſualis,vſuarius: & Vſitatè.

ghe-bruyckē. Vti,vſurpare,frui,vſitare.

ghe-bruyckigh. Vſitatus.

ghe-bruyckinghe. Vſus,vſio,vſurpatio.

ghe-bruyckt. Vſitatus.

ghe-bruyckt worden. In vſu eſſe,vſurpari.

Ghe-bucht. j. **bocht/bucht.**

Ghe-buer. Vicinus,conhnis,accola,finitimus,conterminus.

ghe-buer-man. Vicinus.

ghe-burr-wyf. Vicina.

ghe-buere. Vicina.

ghe-burtlick. Vicinus: & Familiaris, comis,humanus.

ghe-buer-ſaem. Comis erga vicinos, ciuilis.

ghe-buerſaemheyd. Vicinia,vicinitas, comitas.

ghe-buere. Vicinia,vicini.

Ghe-buerten. j. **ghe-beuren.** Contingere,euenire.

Ghe-buerſt oeſt. *holl.* Pomum vietum.

Ghe-bult. Gibbus,gibboſus.

Ghe-bundte. j. **ghe-bondte.**

Ghe-bacht. Cogitatus,a,um.

ghe-bacht-weerdigh. Memoratu dignus,memorabilis.

ghe-bachte. Cogitatus,cogitatio,mēs, meditatio.

ghe-bachten. *ſland.* j. **ghebencken.** Meminiſſe,cogitare.

ghe-bachtenisſe. Memoria: & Meditatio,cogitatio,mens.

ghe-bachtigh. Memor.

Ghe-baē. Factus,diſpoſitus: & Forma, facie ſiue vultu præditus, figuratus.

Ghe-baēte. Facies,figura,forma,ſpecies

ghe-baente des aenſichts. Vultus,us.

Ghe-banck. *ger. ſax. ſicamb.* j. **ghebenck.** Meditatio.

Ghe-banck. j. **banck.** Gratiarum actio.

ghe-bancken. j. **banckē.** Agere gratias.

Ghe-barmte. Inteſtina.

Ghe-beckt. Opertus,tectus.

Ghe-beelt. Partitus,diuiſus in partes.

ghe-beelte. Partitio,diuiſio,pars.

Ghe-beeſſemt. Fermentatus.

Ghe-beghen. *vetus.* Formoſus.

Ghe-benck. Cogitatum,cogitatio.

ghe-benck-teecken. Monumentum, ſignum memoriale.

ghe-bencken. Meminiſſe,recordari,recolere,memorari,meminiſſe,reminiſci.

ghe-benckenisſe. Memoria: & Monumentum,mnemoſynon.

ghe-beplt. j. **ghe-beelt.** Diuiſus.

Ghe-beun. j. **beun.** Tremor.

Ghe-beurnt. Spinis ſeptus, vepribus munitus.

ghe-beurnte. Dumetum,dumus.

Ghe-bichte/ghebichtſel. Commentū, figmentū: & Poëma,poëſis,carmē, epigramma,rhytmus.

ghe-bichte des meeſters. Dictata magiſtri.

ghe-bichtſel. j. **ghebichte.**

ghe-bichtigh. Compoſitus.

ghe-bichtighlick. Cōpoſitè,aptè. **ghebichtighlick ſpreken oft ſchryuen.** Compoſitè loqui aut ſcribere.

Ghe-bienſtigh/bienſtigh. Obſequioſus,officioſus.

ghe-bienſtigheyd. Obſequium,officiū.

ghe-bienſtighlick. Obſequioſè,officioſè.

Ghe-bierte. Animal,pecus,animans.

Ghe-bÿden/ghe-bÿen. Fieri,confieri.

ghe-bÿden/be-bÿden. Proficere,ſuccedere: peruadere, procedere,euadere.

Ghe-bunghe. Conditio,pactū,lex,ius, iudicium,res: & Diſceptatio,cōtroverſia,lis,dica,forēſis cauſa,cauſa iudicialis,iudicium.

Ghe-bocht. j. **ghebacht.**

Ghe-boen. Agēdo perficere,proficere.

Wel ghe-boen. Rem facere.

Ghe-boluen. Foſſus.

ghe-boluen ſout. Sal foſſilis,foſſitius,è terræ viſceribus effoſſus.

Ghe-bommel. j. **bommelinghe.**

Ghebaodt. Occiſus,lethatus.

Ghe-booghe. Patientia: & Venia,licentia,permiſſio.

ghe booghen. Pati,permittere,ſinere, indulgere.

ghe-booghenisſe. Patientia,permiſſio, licentia.

ghe-boogh-ſaem. Patiens,tolerās,indulgens.

ghe-boogh-ſaemheyd. Patientia,licentia,tolerantia,indulgentia.

Ghe-booznt. j. **ghe-beurnt.**

Ghe-bopt. j. **ghebzeuen ſilueꝛ.** Argentum puſtulatum.

Ghe-bopt ep. Ouum frixum.

Ghe-boſt.

Ghe-doſt. Veſtibus munitus.
Ghe-dzaeghen. j. **be-dzaeghen.**
Ghe-dzaep. j. **dzaep.** Cito.
Ghe-dzaept. Tortus, tortilis, tornatilis.
ghe-dzaept werck j. **ghedzeuen.**
Ghe-dzaght. j. **dzaght.**
ghe-dzaghtigh. Fertilis, ferax, fecūdus.
ghe-dzaghtigheyd. Fertilitas.
Ghe-dzangh. Stipatio, preſſus, preſſura.
Ghe-dzeuen. Actus, agitatus, pulſus, impulſus.
ghe-dzeuē werck. Toreuma: opus cælatū tornoq; factum: & Opus malleo ductum: tenuatum in laminas.
ghe-dzeuen ſilueꝛ/ ghe-dopt ſilueꝛ. Argentum puſulatum, puſtulatū, cælatū: cruſta & emblemata argēti cęlati
Ghe-dzogh/ ghe-dzoght. Ludificatio, impoſtura, præſtigiæ, ſpectrū, phantaſma: & Animalcula monſtroſa. *à* **dzieghen.** i. fallere.
Ghe-dzom. *ſland.* Preſſura; preſſus, us.
Ghe-dzoncken. Potus.
Ghe-dzonghen. Preſſus; impulſus: & Tumidus, turgidus. **Ghe-dzonghen ſitten.** Sedere arctè, anguſtè.
Ghe-dzupſch. Impetus, vis, violentia, inuaſio.
ghe-dzupſch/ ge-rupſch. Strepitus, ſtridor, fremitus, ſonor, fragor, murmur.
Ghe-dueren. j. **dueren.** Durare, perennare, conſiſtere. **ghe-dueren de dien tyd.** Per id tēpus, per eos annos, dies.
ghe-duerigh. Durabilis, perpetuus, perennis, aſſiduus, cōtinuus, perpes, durans, conſiſtens.
ghe-duerigheyd. Aſſiduitas.
ghe-duerighlick. Aſſiduè, perennè, cōtinēter, iugiter, perſeuerāter, inſtāter.
Ghe-dught. Verendus: & Venerādus: obſeruandus, reuerendus.
ghe-dughte. Reuerentia, obſeruantia, obſeruatio.
ghe-dughtigh. Venerādus, reuerēdus.
Ghe-duld. Patientia.
ghe-duldigh. j. **ver-duldigh.** Patiens.
ghe-duldigheyd. Patientia.
ghe-duldighlick. Patienter.
Ghe-dwee/ ghe-dwaey/ dwee/ ghe-dweegh-ſaem. Mollis, mitis, māſuetus, tranquillus, lenis, lētus, placidus.
Ghe-dwoghen. Lotus, abſterſus.
Ghe-dwonghen. Coactus.
Ghe-echt. Legitimo matrimonio [illegible] ctus.
Ghe-eedt. j. **be-eedt.** Iuratus.
ghe-eedde. Coniurati.
Ghe-erft. j. **ghe-goedt.**
ghe-erue. Hæres.
Ghe-fondeert. Fundatus. **Wel ge-fondeert zijn op goed recht.** Niti æquo & bono, niti firmo ſolidoque iure.
Ghe-fryt vleeſch. Caro frixa, *vel* [illegible] fricta.
Ghe-friſeert laecken. Pannus villoſus
ghe-friſeerde mantel. Penula gauſapina, gauſape, veſtis villoſa.
Ghe-fronſſelt/ ghe-fronſt. Rugatus rugoſus.
ghe-fronſſelt oft ge-frōſt veur-hooft. Frons rugoſa, corrugata, caperata, contracta, ſtriata.
Ghe-gaet. Perforatus.
ghe-gaetten kaeſe. Caſeus fiſtuloſus, foraminibus plenus, parum preſſus.
Ghe-gheten. Eſus.
Ghe-gheuen. Datus, donatus. **Ghegheuē den eerſten dagh van Meye.** Datum calendas Maij.
Ghe-ghyſelde mannen. Obſides.
Ghe-goedt ende ghe-erft. Poſſeſſor factus, in bonorum poſſeſſione miſſus, inueſtitus in bona. **Wel gheghoedt/ ryck van eruen.** Prædiatus.
Ghe-gozdt. Cinctus.
Ghe-goten. Fuſus.
ghe-goten beeld. Fuſilis ſtatua, conflatile idolum.
Ghe-grauen. Foſſus, foſſitius.
Ghe-greffit. Inſitus.
Ghe-grepen. Apprehenſus.
Ghegroet. Saluatus. **Weeſt ghegroet.** Salue, ſis ſaluus, ſaluere te iubeo, aue.
Ghe-hack/ ghe-kap. Conciſio.
ghe-hackelt. Conciſus, diſcillus.
ghe-hackt/ ghe-kapt. Conciſus. [illegible]tal.
ghe-hackte oft ge-kapte ſpyſe. Min-
Ghe-haerdt/ ghe-hayzdt. Crinitus, comatus, capillatus.
Ghe-haet. Inuidioſus.
ghe-haeten. j. **haeten.** Odiſſe.
Ghe-hand ſaem. j. **be-hend.**
Ghe-hanghen. Suſpenſus: & Suſpendioſus, laqueo nexili ſtrangulatus.
Ghe-hanteert. Frequētatus, verſatus.
Ghe-hauent. Cultus, ornatus.

ghe-hauentert. Ornatus & inſtructus ſupellectile.

ghe-hecht. Firmus, fixus, deuinctus, alligatus.

ghe-hecht. *vetus.ger.* Ager, pratum: lignetum ſepibus circumſcriptũ, ab vſu publico ſeparatum, & cuſtoditum.

ghe-hechte banche/ghe-hechte dingh/ghe-hecht ghericht. *ſax.* j. ghe-banxm bier-ſchaere. Tribunal, ſacer circulus, conſiſtorium.

Ghe-heel. Totus, ſolidus, integer.

ghe-heelick. Omnino, prorſus, integrè, ſolidè.

Ghe-heet. j. ghe-bodt. Iuſſum.

ghe-heeten. Iuſſus, a, um.

ghe heeten/ ghe-noemt. Nominatus, vocatus.

ghe heeten woꝛden. Iuberi: & Nominari, vocari, dici.

Ghe-hepm. *ger.ſax.* Secretus: & Familiaris.

ghe hepmenisse. Myſterium, arcanum.

Ghe-hepmt. Septus.

ghe-hepmte. Septum.

Ghe-heldt. Inclinatus, procliuis.

Ghe-hemelt. Conuexus, a, um.

ghe-hemelte. Conuexitas: & Teſtudo.

ghe-hemelte des mondts. Palatum, cælum oris: οὐρανὸς.

Ghe-henghen/ghe-hinghen. Sinere, admittere, permittere; indulgere, conſentire, dare veniam vel licentiam, concedere.

ghe-henghenisse. Permiſſio, indulgentia, licentia, conſenſus.

Ghe-hardt/ ghe-hardt. Duratus.

Ghe-hermen. j. be-hermen/ ghermen. Mouere.

Ghe-hert. Animatus, corde ſiue animo præditus, animo aut voluntate affectus.

Ghe-heuelt bꝛood. Panis fermentatus.

Ghe-heughen/ghe-hoghen. Commemorare, meminiſſe, celebrare memoriam, memoria tenere.

ghe-heughenisse Commemoratio, memoria, celebritas, memoria læta, memoria celebris, celebratio, recordatio.

Ghe-hinghe. j. herre. Cardo.

ghe-hinghen. j. ghe-henghen.

Ghe-hoeckt. Angulatus.

Ghe-hoghen. j. ghe-heughen.

Ghe-holt. Cauatus, excauatus.

ghe-holte/ghe-heulte. Cauum, concauum, foſſa. ſolũ foſſæ: ima pars foſſæ.

Ghe-honight. Mellitus, melle cõditus.

Ghe-hoont. Deceptus.

Ghe-hoopt. Cumulatus, accumulatus.

Ghe-hooꝛ. Auditio, auditus, us: & Audientia.

ghe-hooꝛ der viſſchen. Branchiæ.

ghe-hooꝛ gheuen. Fauere linguis, benignè & attentè audire: attentè bonaque cum venia audire verba alicuius: dare aures alicui.

ghe-hooꝛ-loos. Surdus.

ghe-hooꝛſaem. Dicto audiens, obediens, obſequens, morigerus.

ghe-hooꝛſaem zijn/ ghe-hooꝛſaemen. Obedire, obtemperare, parère, obſecundare, morigerari, morem gerere.

ghe-hooꝛſaemheyd. Obedientia, morigerario, obtemperatio.

ghe-hooꝛſaemlick. Obedienter.

Ghe-hoꝛent. Cornutus, corniger.

Ghe-houden. Tentus, retentus, deuinctus: & Obligatus: & Obnoxius.

ghehouden zijn. Debere, teneri. Ick ben in d ghehouden. Sum tibi deuinctus, obſtrictus, obnoxius beneficiis: plurimum tibi debeo, in ære tuo ſum.

ghe-houden zijn dooꝛ beloſte. Teneri promiſſo.

Ghe-houd. j. houd/hold. Fidus, fidelis.

ghe-houd man. Maritus, fidus coniux: dominus.

ghe-houwde vꝛouwe. Vxor, matrona, marita, mulier nupta, fida coniux: domina, ſocia thori.

Ghe-hucht. Vicus, vicus paganus ſiue ruſticus.

ghe-huchtken. Viculus.

Ghe-huert. Conductus, conductitius.

Ghe-hupl. Vlulatus, eiulatus, eiulatio.

ghe-hupl. Leſſus, lugubris eiulatio.

Ghe-hupſe. *vetus.* Coniux, maritus, marita.

ghe-hupſene. *vetus.* Coniuges.

Ghe-huldt/ghe-huldet. Inauguratus.

ghe-huldigh. Fauens, fidelis.

Ghe-hult / ghe-hullet. Redimitus, vittatus.

Ghe-iaegh/ ghe-iagh. Venatus, us.

Ghe-ianck. Gannitus.

Ghe-ijdelt. Vacuatus, euacuatus, inanitus.
Ghe-ijst/be-ijst. Glaciatus, gelatus.
Ghe-iupt.j.iupt. Iubilus.
Ghe-kaft. Paleatus.
ghe-kaften moꝛter. Arenatum paleatum, lutum paleatum.
Ghe-kamert. Cubiculo incluſus.
Ghe-kamt. Criſtatus.
ghe-kamde haenen. Criſtati galli.
Ghe-kap/ghe-hack. Conciſio.
ghe-kapt.j.ghe-hackt. Minutim conciſus, minutatim conſectus.
Ghe-keert. Verſus, conuerſus.
Ghe-keret. Purgatus ſcopis.
Ghe-kemt. Pexus, pectitus.
Ghe-kerſt. Crenatus, pinnatus.
Ghe-kerm/ kerminghe. Lamentum, lamentatio, eiulatio.
Ghe-keurt. Legitimus, probus, lege approbatus.
Ghe-kijf. Lis, altercatio, diſceptatio.
Ghe-klanck. Clangor, ſonus, ſonitus, tinnitus, tinnimentum.
Ghe-klinck. Tinnitus.
Ghe-klont. In maſſas redactus: & Gleboſus.
Ghe-klontert. Conglobatus, coagulatus, concretus.
ghe-klopt. Tuſus. **ghe-klopten boeck.** Liber malleatus, malleo complanatus.
Ghe-klotert. Conglobat⁹, coagulatus.
Ghe-knabbelt. Roſus.
ghe-knabbelde minne. Irę amantium.
Ghe-knaeght. Roſus.
Ghe-knauwt. Manſus.
Ghe-kned. Subactus, depſiticus.
Ghe-knobbelt. Nodoſus, geniculatus.
Ghe-knoopt. Nodatus, in nodos ligatus, nexus in nodum.
Ghe-kocht. Emptus, emptitius.
Ghe-koppelt. Copulatus.
Ghe-koꝛen. Electus, cooptatus.
Ghe-koꝛſt. Cruſtatus, cruſtoſus.
Ghe-koꝛuen. Entoma, inſecta: animalcula exanguia, tenui quadam fiſtula cohærentia, & circa medium inciſa. *à* **keruen.** i. incidere, *quòd hol. & zelād.* **koꝛuen** *dicitur.*
Ghe-koſen/ghe-koꝛen. Electus.
Ghe-kouſt. Caligatus.
ghe-kouſte dupue. Daſypus: columb⁹ pedibus plumeis: columbus plumipes. *q.d.* caligatus.
Ghe-kraeck. Fragor.
Ghe-kraey. Cantus gallorum.
Ghe-krijghen.j.krijghen. Acquirere.
Ghe-kryſch. Conclamatio, clamor, vociferatio, exclamatio, barritus.
Ghe-krijt. Ploratus, eiulatus, planctus.
Ghe-krolt. Criſpus.
ghe-krolt met den pẏem. Calamiſtrat⁹
ghe-krolt hayr/krups hayr. Capillus criſpus, intortus, crines vibrati.
Ghe-krompen. Contractus.
Ghe-kromt. Curuatus.
Ghe-kronckelt/ghe-krolt. Criſpus, intortus, tortuoſus, ſinuoſus.
Ghe-kroont. Coronatus.
Ghe-krupdt. Aromatibus ſiue herbis conditus.
Ghe-lach. Riſus. *à* **lacchen.** i. ridere.
Ghe-laeden. Onuſtus, oneratus.
Ghe-laegh / ghe-laeghe. Symbolum, ſymbola, collecta, collatio in cœna apparatum, ſympoſiū, comportatio. *dicitur* **ghe-lagh** *ſiue* **ghe-laegh** *à* **legghen.** i. ponere: *quòd quiſque ſuam partem apponat & conferat.*
ghe-laegh-vẏe. Aſymbolus, immunis a ſymbolo.
ghe-laeghſ-man. Symboliſocius, ſympores, compotor.
Ghe-laegh-ſaem. *ſtand.* j. **wel ghe-leghen.** Commode ſitus.
Ghe-laeght. *vetus.* j. **ghe-leght.** Poſitus.
ghe-laeghde/ laeghen. *vetus.* Inſidiæ ſtructæ, inſidiæ compoſitæ.
Ghe-laet. Geſtus, habitus, vultus, apparitio, oſtenſio: ſtatus, ſpeciés.
ghe-laet des aen-ſichts. Vultus, os, habitus, frons, animi affectus quiet fronte perſpicitur. **Valſch ghe-laet.** Falſus & ſimulatus vultus. **Blỹ ghelaet.** Frons hilaris, vultus hilaris.
ghe-laeten/laeten. Apparere.
ghe-laeten. Simulare vultum, fingere vultum, præ ſe ferre. **Sich ſot ghelaeten.** Bardum ſe facere, *Plaut.* Oſtendere ſe fatuum, ineptire, ſtolidum ſe aſſimilare.
ghe-laetigh. Vultu venuſto & modeſto: vultu hilari.
Ghe-lagh.j.ghe-laeghe.
Ghe-lande. Conſors terræ, agri, prati: poſſeſ-

poſſeſſor agri aut fundi: & Confinis, conterminus.

ghe-lande. Portio, pars, proportio rata, proportio cõtingens & æquipollẽs. **Nae ghe-lande.** Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis. *vulgò* ad æquipollentiam. **Betaelen nae ghe-lande van den koop.** Pro rata proportione emptionis ſoluere pretium: pro ratione, modo & quãtitate emptionis.

Ghe-langht. Porrectus, promptus.

Ghe-lapt. Reſarcitus, ſarcinatus: & Compactus, compactilis.

ghe-lapt kleed. Veſtis pannoſa.

Ghe-lat j. glat. Lubricus.

Ghe-led ghe-lid. Membrum, articul⁹, iunctura: compages membrorum.

ghe-led / ghe-lid van de ſlagh-oꝛden. Acies exercitus, ordo, phalanx.

ghe-led maet j. lid-maet. Artus.

ghe-led-werf / ghe-led-knoop. Vertebra.

ghe-led-water j. lid-water.

Ghe-leden. Paſſus.

ghe-leden. Præteritus. **ghe-leden dꝛy iaeren.** Ab hinc triennium, ab hinc annos tres, ab hinc annis tribus.

Ghe-leent. Commodatus.

ghe-leent oft ont-leent goed. Mutuum, commodatum.

ghe-leent gheld. Pecunia mutuatitia, mutuo data, mutua.

Ghe-leert. Doctus, eruditus, bonus arte: & Literatus, peritus legendi & ſcribendi.

ghe-leerthepd. Doctrina, eruditio, ſcientia.

ghe-leerdelick. Doctè, eruditè.

ghe-leerligh. Docilis, docibilis.

ghe-leerlighepd. Docilitas.

Ghe-leerſt. Ocreatus.

Ghe-leerſten j. ghe-lepſten.

Ghe-legghe j. ſchoof. Merges, faſcis ſpicarum.

Ghe-leghe. Poſitus, ſitus, us.

ghe-leghe. Villa, domus ruſtica, magalia, domicilium, habitatio.

ghe-leghen. Situs, poſitus, a, um. **Wel ghe-leghen.** Opportunus, commodus, aptus.

ghe-leghen zijn. Situm eſſe.

ghe-leghen zijn. Iacere,

ghe-leghen zijn. Reſidere. **De wint is ghe-leghen.** Ventus reſedit, concidit, conſopitus eſt.

ghe-leghen / in-gheleghen van kinde. Puerpera, ex dolore partus decũbens.

ghe-leghenthepd. Situs, us: poſitus, us: poſitura, ſtatus.

ghe-leghenthepd des landſchaps. Situs, natura & regio prouinciæ poſitio: *vulgò* ſituatio.

ghe-leghenthepd. Commoditas, opportunitas, occaſio, tempus idoneũ, commodum, oportunum: & Conditio, ſtatus, locus, circumſtantia.

Ghe-legghen j. legghen. Ponere.

ghe-leght. Poſitus.

Ghe-lepde. Deductio, ductus. *vulgò* conductus: & Commeatus, miſſio, dimiſſio, permiſſus, venia. **Dꝛy ghe-lepde.** Fides publica, commeatus tutus & liber, commeatus public⁹: ſecuritas. *vulgò* ſaluus conductus. **Dꝛy ghe-lepde gheuen.** Tuti itineris literas concedere, ſecuritatem in itinere præſtare. *vulgò* ſaluũ conductũ dare.

ghe-lepd-bꝛief. Symbolum: diploma tuti & liberi commeatus, literæ publicæ fidei, libellus.

ghe-lepden. Deducere, conducere, comitari.

ghe-lepd-man j. lepd-man.

Ghe-lepſigh. Aſſuetus.

ghe-lepſigh zijn. Conſueſſe, aſſuetum eſſe.

ghe-lepſer / kallepſer. Concubinus, qui conſueuit ſiue conſuetudinem habet cum muliere.

Ghe-lepſten. *vetus.* Carere.

Ghe-lepſten j. leeſten. Facere, præſtare.

Ghe-leken. Similatus, aſſimilatus.

Ghe-lenght. Prolongatus, productus.

Ghe-lente / ghe-linte / glente. Sepes, lutamentum, maceria, maceries, ſepimentum fabrile, ſepes ſtructilis, ſepimentum, paries concratitius.

Ghe-lenſteren j. ghelinſteren / glinſteren. Fulgere, micare.

Ghe-leſen. Lectus.

Ghe-leuen. Peruiuere, vita frui.

Ghe-lickeren / glicken. Nitere, fulgere,

ſplendere, rutilare: & Polire, complanare.

ghe-lick-ſteen. Pumex.

Ghe-lid. j. ghe-led. Membrum.

Ghe-lieft. Amatus, dilectus, charus.

ghe-lieue. Amicus, amica.

ghe-lieſken / ghe-lieueken. Amicus, amica: amaſius, amaſia.

ghe-lieuen. Amare.

ghe-lieuen. j. be lieuen. Placere, complacere, lubere.

Ghe-ligghen. Decumbere, jacere: & Parere: decumbere ex partus dolore.

Ghe-lijck / lijck. Similis, æquus, æqualis, coæqualis, par, compar.

ghe-lijck / effen. Æqualis, compar.

ghe-lijck. Æquum, æquitas.

ghe-lijck als. j. als. Quaſi, ſicut.

ghe-lijck oft / ghe-lijck als oft. Ac ſi, quaſi, iuxta ac.

ghe-lijcke-veel / lijcke-veel. AEquè multum.

ghe-lijcke veel iſt. Non multum intereſt, parum refert, perinde eſt.

ghe-lijcke-wel / lijcke-wel. Æquè bene, nihilominus, ita quoque.

ghe-lijcken / ghe-lijck maecken. Comparare, aſſimilare, æquiparare, adæquare.

ghe-lijcken / lijcken / ghelijck zijn. Similem eſſe, ſimilitudinē referre, accedere.

ghe-lijcken. Conuenire, congruere.

ghe-lijckheyd. Similitudo: & Æqualitas.

ghe-lijckelick. Similiter: & Æqualiter, æquè, pariter.

ghe-lijckelick deylen. AEqualiter diuidere, ex æquo partiri.

ghe-lijcker / ſtrijcker der matē. AEquator.

ghe-lijcker hand. Simul, unà, pariter.

ghe-lijck-dagh. AEquinoctium.

ghe-lijck-formigh. Conformis.

ghe-lijck-formigheyd. Analogia, proportio.

ghe-lijck-maetigh. Conformis, conueniens menſuræ.

ghe-lijck-moedigh. AEquanimus.

ghe lijck-moedigheyd. Æquanimitas.

ghe-lijck-moedighlick. Aequanimiter, æquo animo.

ghe-lijck-wichtigh. AEquilibris.

ghe-lijcker-wijs. Similiter, perinde, ſicut, ſicuti, velut, veluti.

ghe-lijckheyd. Similitudo.

ghe-lijckheyd / effenheyd. Paritas, æqualitas.

ghe-lijckeniſſe. Similitudo, comparatio, ſimulacrum

ghe-lijckſem / gheliickſaem. Similis.

ghe-lijckſemen / ghe-lijckſaemen. Similare, aſſimilare, rei alicuius ſimilitudinem referre, ſimilem eſſe.

ghe-lijckſenen. Fingere, ſimulare.

ghe-lijckſener / gleyſener. Simulator, hypocrita, ſanctitatis ſimia, ſanctitatis ſimulator. *ger. gleychßner.*

Ghe-lijden. j. lijden.

Ghe-lijuigh / lijuigh. Corpulentus, habitior, vivax, viuidus, floridus.

ghe-lijuighe verwe / lijf-verwe. Color ruſſus: floridus, validꝰ hominis color.

Ghe-lincken. j. ghe-licken. Nitere, ſplendere.

Ghe-linghen. Contingere, attingere, pertingere: & Secundare, ſuccedere.

Ghe-linſteren. j. glinſteren.

Ghe-linte. j. ghe-lente.

Ghe-lochten. j. ghe uchten.

Ghe-loedigh. j. gloedigh.

Ghe-lofte. Promiſſum.

Ghe-logen. Falſus, mentitus, ementit⁹.

Ghe-loof / ghe-looue. Fides.

ghe-loofachtigh. Credulus, facilè credens.

ghe-loof-brekigh. Perfidus.

ghe-loof-gheuer. Creditor.

ghe-loof-weerdigh. Fide dignus.

ghe-loof-weerdigh ghetuyghe. Teſtis claſſicus, locuples, grauis.

ghe-looffelick. Credibilis.

ghe-looflicken. Credibiliter.

ghe-looue. Fides.

ghe-looue gheuen. j. gheloouen.

ghe-looue-loos. Infidus, cui non eſt fidendum aut credendum.

ghe-looue-loos / on-ghe-loouigh. Incredulus.

ghe-loouen. Credere, fidem habere.

ghe-loouigh. Credulus, fidelis.

ghe-loouigheyd. Credulitas.

Ghe-louen. j. be-louen. Polliceri.

ghe-louen Gode. Vouere, vouere votum, ſanctè promittere.

ghe-louet / belouet. Promiſſus.

ghe-louet / ghe-danckt. Laudatus cum gratiarum actione.

Ghe-lubt. Euiratus, caſtratus, eunuchus, ſemiuir.

Ghe-luchten/luchtē. Aſpicere, intueri: & Æquis oculis aſpicere, ferre.

Ghe-lucht. Fortuna, ſors, caſus.

Ghe-lucht / beur-ſpoed. Felicitas, proſperitas, fors fortuna, fortuna, fortunatus ſucceſſus. *ger. gluck: angl. lucke.*

Ghe-lucht toe. Sit fœlix & fauſtum, res bene vertat.

Ghe-luchten. Succedere, proſperè cedere, feliciter euenire, proſperè cadere: & proſperare, ſecundare.

Ghe-luchigh. Fortunat⁹, fauſtus, felix, proſper, fecūdus, auſpicatus, beatus.

Ghe-luchighlick. Fortunatè, fauſtè, fœliciter, proſperè, ſecundis auibus.

Ghe-luck-ſaeligh. Fauſtus, fortunatus, beatus, felix.

Ghe-luck-ſaeligheyd. Proſperitas, beatitudo, felicitas.

Ghe-luck-ſaem. Proſper, fortunatus.

Ghe-luck-ſaemheyd. Proſperitas.

Ghe-luck-val. Fortuitus caſus, fortunæ caſus.

Ghe-luck-wenſch. Congratulatio, gratulatio. (tulari.

Ghe-luck wenſchen. Cōgratulari, gra-

Ghe-lupd. Sonus, ſonitus.

Ghe lupd der trompetten. Clangor.

Ghe-lupden van de oꝛgelen / regiſters. Plicatides regulæ, regulæ laterales quæ impelluntur & reducuntur ad obturanda vel aperienda foramina.

Ghe luſten. *j.* **luſten.**

Ghe-macht. Vires, potentia.

ghe-macht. *vetus.* Mandatum, procuratio.

ghe-machte. Virilia, partes viriles, genitale, partes pudēdæ, inguen. **Ghe-ſcheurtheyd des ghe-machts.** Hernia, ramex.

ghe-machtight. Auctoritate donatus, poteſtate præditus, in poteſtate conſtitutus: & Procurator, cognitor.

Ghe-mack / ghe-maeck / ghe-mackelickheyd. Commoditas, facilitas, facultas.

ghe-mack. Locus, commodus. (alui.

ghe-mack *j.* **ghe-boegh.** Excrementū.

ghe-mack. *germ. ſax. ſicamb.* *j.* **kamer.** Cōclaue. **Heymelick gemack/ waerdaubbe.** Latrina.

ghe-mackigh/ghe-mackelick. Commodus, facilis, lentus lenis.

ghe-mackelick menſch. Homo lentus, ſegnis, tardus, piger, negligens, frigidus: & Homo indifferens, non difficilis aut moroſus, tractabilis, facilis.

ghe-mackelick ghe-mackighlick. Facilè, expeditè, commodè, ſine difficultate, nullo negotio: & Lentè, tardè, cunctanter.

ghe-mack-ſaem. Lentus, tardus, cunctabundus.

ghe-mack-ſaemlick. Commodè & Lentè, cunctāter, tardè, ſegniter, negligenter.

Ghe-maeck. *j.* **ghe-mackt.**

Ghe-maeckt. Factus, factitius.

ghe-maeckt. Fictus, ſimulatus, ſpecie tantum & ſimulatione factus, non verè aut ex animo.

ghe-maeckt woꝛden. Fieri, confieri, confici.

ghe-maeckte dinghen. Compoſito facta: res ex compoſito dolo factæ: cōpacto factum, de compacto geſtum.

ghe-maeckte wyn. Vinum factitium, arte factum, non naturale.

Ghe-maegh-taelde. *vetus.* Affinis, affinitate iunctus.

Ghe-mael. *germ.* Coniunx, conſors.

Ghe-mael. *vetus.* *j.* **ſchilderye.**

ghe-maelt. *j.* **gheſchildert.**

ghe-maelcerdt. Pictus encauſto.

Ghe-maent. Monitus, admonitus.

Ghe-maent / ghe-cromt gheliyck de maene. Lunatus.

ghe-maent gelijck een peerd. Iubatus.

Ghe-maet. *j.* **maet.** Socius.

Ghe-maniert. Moratus.

Ghe-mant. Maritatus: & Inſtructus ſiue munitus viris.

Ghe-mātelt. Penulatus, chlamydatus.

Ghe-matight. Tēperatus, moderat⁹.

Ghe-med-ſaem / med-ſaem. Familiaris, comis, affabilis.

Ghe med-ſaemheyd. Familiaritas, comitas.

ghe-med-ſaemlick. Familiariter, comiter.

Ghe-meen. *ſland. holl.* *j.* **ghe-mepn.**

ghe-meen togh. *vetus ſland.* Genus: & Vniuerſum, vniuerſitas.

Ghe-meerdert. Auctus.

Ghe-meeſtert. Medica arte curatus.
Ghe-mepn. Communis, vulgaris, publicꝰ: & Triuialis, minimè exquiſitꝰ.
ghe-mepn beſte. Reſpublica.
ghe-mepn houden. Habere comitia, agere conuentus.
ghe-mepn man. Homo priuatꝰ, in nulla dignitate conſtitutus.
ghe-mepn ſoldaet. Gregarius miles.
ghe-mepn volck. Vulgus.
ghe-mepn vrouwe. *vetus.* Meretrix, proſtibulum: mulier vulgaris, *Sueton. Vpian.*
ghe-mepn houden. Habere comitia, agere conuentus.
ghe-mepn maecken. Vulgare.
ghe-mepnſaem. Familiaris.
ghe-mepnſaemheyd. Familiaritas.
ghe-mepnſaemlick. Familiariter.
ghe-mepnlick. Communiter, vulgariter, vulgò.
ghe-mepnſchap. Communitas, cõmunio, commercium, conſortium, cõuictus: familiaritas, cõſuetudo, vſus.
ghe-mepnte. Commune, communis reſpublica, communitas, ciuitas, eccleſia.
ghe-mepnte/ghemeente. Paſcuũ commune.
ghe-mepntenaer. Publicola, populum colens & obſeruans: plebicola, plebi fauens.
Ghe-merck. Nota, notatio, argumentum: & Coniectura, coniectatio, veſtigium: & Conſideratio.
ghe-merck nemen. Obſeruare, conſiderare.
ghe-merckt. Notatus.
ghe-merckt.j.aenghеſien. Cùm.
ghe-meſt. Saginatus, altilis, fartilis.
ghe meſt land. Ager ſtercoratus.
Ghe-met. *vetus.* Modus, menſura.
ghe-met landts. Triens: tertia pars iugeri *brabant.* & tres quadrantes iugeri, *gland.*
ghe-meten. Demenſus.
Ghe-mick. Collimatio.
ghe-mick nemen. Collimare.
ghe-mickt. Collimatus.
Ghe-mindert. Minutus.
Ghe-minſaem. Amabilis.
Ghe-miſſen. Deficere, deſiderari: & Deſiderare.
ghe-miſſen/ont-beren. Carere, ſentire abſentiam ſiue defectum, deſiderare.
ghe-miſſen/miſſen. Errare, delinquere.
Ghe-moed. Animus, mẽs, affectꝰ, cor.
ghe-moedigh. Trãquillus, facilis, lenis, mollis, lentus, tractabilis, cicur, mãſues, mitis, moderabilis *ang. meeke.*
Ghe-moedigh leder. Corium ſequax.
ghe-moedt/ghemoedet. Affectus animo, prædituſ animo, animatus.
Ghe-moedt/ghe-moept. Moleſtatus.
Ghe-moet. Occurſus, occurſatio: & Reſiſtentia, impugnatio. **Te ghemoete komen.** Obuiam venire, obuiare: & Occurſare.
ghe-moeten/teghen-komen. Obuiare, obuiam venire. *ang. meete.*
ghe-moetende. Obuius.
Ghe-monſtert krieghſ-man. Miles auctoratus, delectus.
Ghe-moꝛſelt. Friatus, tritus.
ghe-moꝛſelde ſpyſe. Intrita, cibus intritus.
Ghe-mot/motachtigh. Tineoſus.
Ghe-muert. Muratus.
Ghe-mul. Puluis: & Rudus, rudera.
Ghe-munt ſilver. Argentũ ſignatum.
Ghe-nachte / ghe-nacht-dagh / ghenechte/nachte/nechte. Conſtitutum, dies ad ius experiendum condictus & conſtitutus, dies faſtus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies vtilis, dies ſeſſionum, concilium nocturnũ. *dicitur* **ghe-nachte/ghe-nechte. nachte/nechte** *q. d.* nox: *veteres enim Germani & Galli tempus per noctes computarunt, noctiumq; non dierum tempus nominarunt, & numerarunt, teſte Iulio Cæſare, lib. 6. de Bello Gallico: teſte etiam Cornelio Tacitõ, de Morib. German. Idem quoque obſeruant Britanni, vt ſcribit G. Camdenus: quod enim Latini* ſeptimanam *& duas* ſeptimanas *dicunt, illi* **wyknos.** i. octo noctes, & **vyftheſnos.** i. ſedecim noctes *appellant. Dierum autem tempus ab occaſu inceptum, liquet Geneſ. cap. 1. Et factum eſt veſpere & mane dies vnus, dies ſecundus, dies tertius, &c. nox enim dies quaſi ducere videtur.*
ghe-nachte ten vier-thien dagẽ. Actio iuridica poſt decimã quartam noctẽ.
ghe-nacht houden. Ius dicere, forum agere.

ghe-naecken. Appropinquare, imminere, instare.
ghe-naede. j. **ghenaede.**
ghe-naept. Sutilis, sutus.
ghe-naemt / ghe-naemigh / aenghenaemt. Acceptus, gratus.
Ghe-naem. Cognominis, ὁμώνυμος.
ghe-naemt. Cognominatus.
Ghe-nauw. j. **nauw.**
Ghe-neeren / neeren. Fouere, alere: & Quæstum facere, exercere sumptū, lucrari: & Victum quærere: tolerare se, tolerare vitam.
ghe-neerigh. Quæstuosus, almus, a, um.
Ghenee righe staet. Alma vrbs.
Ghe-neghen. Inclinatus, procliuis, propensus.
ghe-neghentheyt. Inclinatio, procliuitas, propensio.
Ghe-nerght. j. **ghe-neghen.**
Ghe-nesen. Sanare, conualescere, sanū facere, mederi, medicari, curare: & Sanari, conualescere, conualere, cōualescere, reualere, reualescere, inualere, sanū fieri, confirmare se, melius habere.
ghe-nesen van kinde. Eniti, párere.
ghe-nees-baer. Medicabilis.
ghe nees-dranck. Potio medica.
ghe-neselick. Medicabilis, sanabilis.
ghe-nesinghe. Medicatio, sanatio.
Ghe-neven. Patrueles, consobrini.
Ghe-nick. *germ.* j. **neck.** Ceruix.
Ghe-niet. Vsus, vsura, vtilitas, fructus, perceptio vsusfructus. *q.d.* **ghenut.**
ghe nutten. Vti, frui, fruisci, perfrui, percipere, vsum capere, vtilitatē capere. *q.d.* **ghe-nutten** / *siue* **nutten.**
ghe-nieten. *flan.* Permittere, cōsentire.
ghe-nieter. Vsurpator, vsusfructuarius.
ghe-nietinghe. Vsurpatio, fruitio, perceptio.
Ghe-noegh. Sat, satis. *germ.* gnug: *angl.* ynough.
ghe-noegh doen. Satisfacere, satisdare.
ghe-noegh-doeninghe. Satisfactio.
ghe-noegh zijn. Sufficere, satis esse, suppetere.
ghe-noegh-saem. Sufficiens, idoneus: & Contentus.
ghe-noegh-saemheyt. Sufficientia.
ghe-noegh-saemlick. Sufficiēter, affatim, sat, satis.
ghe-noeghe. Satias: & Sufficientia.
ghe-noeghen. Placere, cordi esse.
ghe-noeghen. Contentum esse.
ghe-noeghē. j. **ver-noeghē.** Satisfacere.
ghe-noeghlick. Iucundus, suauis, festiuus, amœnus, animum gaudio explens, animo satisfaciens.
ghe-noeghlickheyd. Iucunditas, suauitas.
ghe-noeghlickē. Iucūdè, festiuè, amœnè, suauiter.
ghe-noeghte. Iucunditas, oblectamentum, oblectatio, amœnitas, festiuitas, lepor, voluptas, ludus, ludicrum.
ghe noeghte hebben oft narpen. Delectare se, oblectare se, voluptatē capere.
Ghe-nomen. Captus, sumptus.
ghe-nomen datter so zije. Concede ita esse, pone, statue, finge ita esse, fac ita esse.
Ghe-noodight. Coactus, adactus, impulsus.
Ghe-noot. Consors, compar, compos, socius. *q.d.* simul vtens: *à verbo* **ghenieten.** *hinc* **bedde-ghenoot / pael-genoot / mede-ghenoot / eed-ghenoot.**
ghenooten van Vranck-rijck. Pares siue compares Francię: patricij Frāciæ: *ita ieut. dicti, quòd eadem potestate & dignitate vterentur.*
ghe-nooten. *vetus.* Simul vti.
ghe-nooten. *vet. flan.* Coire, concūbere.
Ghe-nueghen / ghe-nueghte. j. **ghenoeghen / ghenoeghte.**
Ghe-oeffent. Exercitus, exercitatus.
Ghe-offert. Oblatus: & Immolatus.
Ghe-olit. Oleo vnctus.
Ghe-ooghde kaese. Caseus ocellatus: plenus cauernulis & foraminibus.
Ghe-oort. Auritus.
Ghe-oxloft. Licitus. **Ijet is gheoxloft.** Licitum est, licet, fas est.
Ghe-past. Adaptatus, accommodatus, demensus, commodus, accōmodus, opportunus, aptus, idoneus, appositus.
ghe-pastelick. Cōmodè, accommodè, accōmodatè, opportunè apte appositè.
Ghe-pauepd / ghe-plauepdt. Stratus lapidibus.
ghe-pauepden vloer. Pauimentum lithostrotum, lapidibus stratum.
Ghe-peckt. Picatus, impicatus, pice illitus.
Ghe-pepns. Cogitatio, mens.

Ghe-pekelt. Muria ſiue ſalſugine conditus.

ghe-pekelde waere. Salgama.

Ghe-pelſt. Pellitus, pellibus tectus.

Ghe-pepert. Piperat⁹, pipere cõditus.

Ghe-perlet. Margaritis ornatus.

Ghe-pijnight ghe-pijnt. Tortus, excruciatus.

ghe-pijnden honigh. Mel preſſum.

ghe-pijnight worden. Torqueri, eſſe in tormentis.

Ghe-plackt / be-plackt. Maculatus, maculoſus.

ghe-plackt/ghe-plaeſtert. Incruſtatus.

Ghe-plaeſtert. Emplaſtro, ſiue malagmate fotus.

ghe-plaeſtert / ghe-plackt. Gypſatus, incruſtatus.

Ghe-plet. Conculcatus.

Ghe-ploghē. Aſſuetus, vſitatus, ſolitus.

Ghe-plopt. Plicatus, ſtriatus, ſinuoſus, laciniatus, lacinioſus, rugoſus, plicis inuolutus.

Ghe-plupmt. Plumatus, pennatus.

Ghe-popel. Murmur ſummiſſum, ſuſurrus: & Popeilus.

Ghe-polkerrert ſot. j. pol / polleken. Morio capitellum geſtans: ſtultus baculo ridiculo inſignis.

Ghe-praemt. Preſſus, compulſus.

Ghe-prangt. Strictus, preſſus.

Ghe-preſen. Laudatus.

Ghe-priemt. Acuminatus, cuſpidatus, ſpiculatus.

Ghe-print/ge-prent. Impreſſus, preſſus.

Ghe-proeft/be-proeft. Probatus.

Ghe-puffel/ ghe-popel. Popellus, fæx plebis, plebecula.

Ghe-quel. Moleſtia, moleſtatio, vexatio, afflictio.

ghe-quelt. Moleſtat⁹, vexatus, afflictus.

Ghe-queten. Remiſſus, ſolutus.

Ghe-quetſt. Læſus, ſaucius, ſauciatus.

Ghe-rack. j. **ghe-reck.**

Ghe raecken. Tangere, attingere, contingere, pertingere.

ghe-raecken tot eenighe plaetſe. Peruenire ad aliquem locum.

ghe-raecken wt het perijckel. Euadere, effugere periculum.

ghe-raeken. Prouenire, ſuccedere.

ghe-raeckt. Tactus, ictus.

ghe-raeckt worden/in ghe-raeckthepd vallen. Siderari, ſidere vexari.

ghe-raeckt van de handt Gods. Apoplecticus, ſyderatus, attonitus, paralyticus.

ghe-raeckthepd/ popelrije. Apoplexia, ſideratio, paralyſis, neruorum reſolutio, neruorũ ſideratio, ſtupor mentis & corporis, ſtupor attonit⁹, ictus ſanguinis. **In ge-raeckthepd vallen.** Siderari, ſidere vexari vel lædi.

ghe-raeckelick. Attingibilis.

ghe-raeckelicken wegh. Veſtigabilis, inueſtigabilis via.

Ghe-raed. *ſicamb.* Citus. & Citò.

Ghe-raed/ raed/ ghe-reed. *vet. ſax. ſic.* j. **huyſ-raed.** Supellex, vtenſilia.

Ghe-raed. *ger. ſax. ſicamb.* j. **effen/ ghelijck.** Par, rectus, directus, æquus.

Ghe-raeden/raeden. Coniectare, coniecturam facere, diuinare, explicare quæſtionem, reſpondere quæſtioni, ſoluere ænigma: coniectura aſſequi, conſequi.

ghe-raeden. *ſicamb. holl.* Succedere, feliciter euenire.

ghe-raeden duncken. Conſultum & vtile videri.

ghe-raedinghe. Coniectura, coniectatio, diuinatio.

ghe-raeder. Vaticinator, expoſitor ænigmatis.

ghe-raedſel/raedſel. Coniectura, ænigma.

Ghe-raedſaem. Conſultus.

ghe-raedſaem binden. Conſultum exiſtimare.

Ghe-raedren. *ger. ſax. ſicam, holl.* j. **ghe-raedē.** Euenire, cõtingere, ſuccedere.

Ghe-raemte / ghe-remte. Compages. & Sepimentum.

ghe-raemte der beenderen. Sceleton: humani corporis oſſium cohærentium compactio. *gerem vel garmo, Syris & Chaldeis* os *dicitur.*

ghe-raemte. Oſſa arida.

Ghe-raept. Collectus, collectitius.

Ghe-raes. Furor, rabies.

Ghe-rammel. Strepitus.

Ghe-raſch. Celer, velox.

Ghe-recht/tafel-ghe-recht. Ferculum, miſſus, us.

Ghe-recht. Erectus, directus.

Ghe-recht. Iuſtus.

ghe-recht zijn. Ius habere.

ge-recht/gherechtigheyd. Iuſtitia,æquitas:& Tribunal.
ge-recht. Iudicium,ſententia.
ge-recht. Adminiſtratio iuris.
ge-recht. Supplicium,crux.
ge-recht/galgben-velt. Carnificina.
ge-recht-ſchrijuer. Scriba curiæ,*vulgò* ſecretarius.
ghe-rechtigh. Iuſtus,æquus.
ghe-rechtigh. *holl. friſ.* Rex apum.
ghe-rechtigheyd. Iuſtitia,æquitas:& ius:id quod cuique iure debetur.
ghe-rechtighlick. Iuſtè,æquè.
ghe-rechtight zijn in eenige ſaecke. Iure poſſe, æquo & bono niti, firmo ſolidoque iure niti.
Ghe-reck. Extenſio,diſtenſio.
Ghe-reck/ghe-rick. Viſcera,exta,interanea.
Ghe-reed/ghe-reke. Ornatus,apparatus,cultus,us:& Inſtrumentum,armatura,arma.
Ghe-reedelick. Decens,cultus,ornatus,a,um:& Probus,ſerius,grauis,ſeuerus.
ghe-reedelickheyd. Decentia:& Probitas,grauitas,ſeueritas.
ghe-reedelickē. Decenter,ſeriò,ſeuerè.
Ghe-reedt. Extenſus,tenſus.
Ghe-reed. Paratus,promptus,præ manibus,in promptu.
ghe-reed gheld. *j.* **baer gheld.**
ghe-reeden/ ghe-repden. *j.* **be-repden.** Parare,apparare.
ghe-reedſchap. Preparatio,apparatus:& Arma, inſtrumentum, machina.
ghe-reed-ſchap der ſchepen. Armamenta, nauium.
Ghe-reeſſent. Racematus,racemoſus.
Ghe-reghelt. Lineatus.
ghe-reghelt. Temperans,temperatus, modeſtus,moderatus.
ghe-reghelthept. Temperantia,temperamentum,modeſtia,moderatio.
Ghe-reghen van ſpeck. Adiparus.
ghe-reghen vercke-vleeſch. Caro porcina quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta: lardum virgatum.
Ghe-repden. *j.* **ghe-reeden.** Parare.
Ghe-repen. *j.* **greten.** Placere.
Ghe-reke reke. Ordo:& Ornatus,apparatus,us. **Wel te ghereke.** Pulchrè ornatus,adornatus, bene inſtructus.

ghe-reket/ghe-reckt. Inſtructus,ornatus:& Reſtauratus.
Ghe-rekent. Computatus.
Ghe-rente. *j.* **ghe-raemte.**
Ghe-reſen. Exortus:laptus,delapſus.
Ghe-reten. Fiſſus.
Ghe-reuck. *j.* **reuck.** Odor.
ghe-reuckigh. Sagax.
Ghe-richt. *j.* **ghe-recht.**
Ghe-rick. *j.* **ghe-reck.**
Ghe-rief. Commodum,commoditas, copia,facultas,officium:vtilitas.
ghe-rieffelick. Commodus,facilis,officioſus,aptus,vtilis.
ghe-rief-ſaem. Commodus,facilis,officioſus.
ghe-rieuen. Commodare,accõmodare, ſuppeditare,officium præſtare,commoditatem preſtare,cõmoditati alicuius inſeruire.
Ghe-rijckt. Auctus,diuitiis auctus.
Ghe-rijd. Equitatus.
Ghe-rijpt. Maturatus,maturus factus.
Ghe-rijt. *vetus.* Rima,fiſſura.
Ghe-rijte. *j.* **gariete.**
Ghe-rimpel. *j.* **grimpel.** Scruta.
Ghe-ringh/ringh. Leuis,facilis,agilis,velox,citus,ocyor:& Vilis,parui valoris ſiue pretij.
ghe-ringh. Citò, properè, velociter, ocyus,ſtatim.
Ghe-ringhelt. Circundatus,intortus, circumcluſus,circumſeptus.
Gheringht. Anulatus,anulo ornatus, indutus,munitus.
Ghe-rid. *j.* **gheryot.** Equitatus.
Ghe-roep. Conclamatio,clamor,vociferatio.
ghe-roepen. Clamatus,vocatus.
Ghe-roert. Motus.
Ghe-roeſt. Rubiginoſus.
Ghe-roke/ghe-reuck. Odor.
Ghe-rolt. Volutatus,rotatus.
Ghe-ronnen/ronnende. Manãs,fluẽs.
ghe-ronnen. Coagulatus,denſatus,gelatus,concretus.
ghe-ronnen bloed. Sãguis cõglobatus.
Ghe-roockt. Infumatus.
ghe-roockt vleeſch. Caro infumata,fumo durata ſiue ſiccata.
Ghe-roof. Preda:& Prędatio,direptio, raptus.
ghe-roof van de gans. *j.* **af-val.**
ghe-rooft. Direptus,raptus.

Ghe-rooſt. Toſtus, frictus.
Ghe-rooſt gherſten meel. Polenta.
ghe-rooſt oft ghe-harſt brood. Panis eſchatites, ſuper craticula coctus.
ghe-rooſt oft ghe-dopt epe. Ouũ frixum.
ghe-rooſt vleeſch. Caro fricta vel frixa.
Ghe-rot. j. ver-rot. Putrefactus.
ghe-rot vlaſch. Linum in aqua maceratum, fluuiatum: cannabis fluuiata.
Ghe-rouwen. j. rouwen. Pœnitere.
Ghe-rucht. Fama, populi clamor: & Tumultus, ſtrepitus, murmur, turba, turbatio, turbamentum.
ghe-ruchtigh. Tumultuoſus, turbidus.
ghe-ruchtigh. Famoſus, celebris.
Ghe-ruſt. *holl.* j. ghe-rucht.
Ghe-rupſch. j. ghe-dzupſch.
Ghe-ruunen. j. gheronnen.
Ghe-ruſt/toe-gheruſt. Inſtructus, exornatus, expeditus.
ghe-ruſt/ſtille. Quietus, tranquillus, placidus, ſecurus.
gheruſt zijn. Acquieſcere: conſiſtere in re aliqua cum animi tranquillitate & quiete.
ghe-ruſthepd/ruſte. Quies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas.
ghe-ruſthepd van herten. Euthymia, animi tranquillitas.
ghe-ruſtelick. Quietè, placidè, trãquillè, ſecurè.
Ghe-ſadelt. Ephippio ſtratus, ephippiatus.
Ghe-ſadight. Saturatus, ſatiatus.
Ghe-ſaeght. Serratus.
Ghe-ſaept. Satus, ſeminatus.
Ghe-ſaemt/ ghe-ſamelt. Collectus, congregatus.
ghe-ſaemelder hãd. Simul, vnà, pariter.
ghe-ſaemtelick/ ghe-ſaementlick. Simul, vnà, pariter.
Ghe-ſaent melck. Lac cremore concretum.
Ghe-ſagh. j. gheſegh.
Ghe-ſaet/ ghe-ſaetigh. *holland.* j. gheſedigh. Modeſtus, tranquill⁹ placidus.
Ghe-ſalft. Vnctus.
Ghe-ſandte/ge-ſandt-bode. Legatus, apoſtolus, orator, miſſus nuntius. *vulgò* miſſus.
ghe-ſand-ſchap. Legatio.
Ghe-ſangh. Cantus, cantio, canticum, carmen.
ghe-ſangh-ſpel. Organum, muſicũ inſtrumentum.
Ghe-ſchach. Cachinnus frequens.
Ghe-ſchaeckiert. Alternus, variegatus, diſcolor, bicolor.
Ghe-ſchaeft. Raſus, raſilis, leuigatus.
Ghe-ſchaepen. Creatus: & Conſtitutus.
Ghe-ſchaerd. Serratus.
Ghe-ſchaf. Negotium, actio.
Ghe-ſchal. Clangor, tinnitus, ſonus, ſonor, ſonitus.
Ghe-ſchenden. Separatus, diuiſus.
Ghe-ſchelt. Decorticatus.
Ghe-ſchenck. Donum, munus, donario
Ghe-ſchendt. Vitiatus, corruptus.
Ghe-ſcherft. Conciſus minutatim.
ghe-ſcherſde ſoppe. Minutal.
Ghe-ſcherm. Gladiatura.
Ghe-ſcherpt. Acutus, acuminatus.
Ghe-ſcheurt/ghe-ſchozet. Ruptus.
ghe-ſcheurt kleed. Veſtis lacera.
ghe-ſcheurt van ghe-machte. Ramoſus, hernioſus.
ghe-ſcheurthepd. Ramex, hernia, tumor ſcroti, enterocele.
Ghe-ſchicht. Iaculum.
Ghe-ſchickt/gheſonden. Miſſus.
ghe-ſchickt. Compoſitus, inſtructus, ornatus, appoſitus, cómodus, aptus, idoneus, habilis, accommodatus.
ghe-ſchickt maecken. Formare, inſtituere, erudire.
ghe-ſchickthepd. Aptitudo, habilitas.
ghe-ſchickt-elick. Compoſitè, conuenienter, aptè, idoneè, decenter, commodè, appoſitè.
Ghe-ſchieden. Fieri, euenire, cadere, incidere, accidere, cõtingere, vſu venire, geri.
ghe-ſchiedeniſſe. Euentus, euenta, ordo actus, acta, res geſtæ: actum, factum.
ghe-ſchiedeniſ-boeck. Chronica, annales, hiſtoriæ.
Ghe-ſchier. *ger. ſax. ſicamb.* Vas, vaſculum: & Apparatus: & Armamenta.
Ghe-ſchil. Differentia, diſcrepantia, diſſidium, controuerſia, contentio.
ghe-ſchilligh. Differens, controuerſus, contentioſus.
Ghe-ſchildert. Pictus.
Ghe-ſchimmelt. j. ver-ſchimmelt.
Ghe-ſchock. Quaſſus, us.

ge-ſchockt. Quaſſatus, quaſſus, cõcuſſus, a, um.
he-ſchoept/ghe-ſchoent. Calceatus.
e ſchoepte. Calceamentum.
ghe-ſchoffiert. Violatus.
ghe-ſchoncken. Gratuitus, gratis datus, donatus.
Ghe-ſchoort. Fulcitus, nixus.
Ghe-ſchop. *ſtand.* j. paruŷs/poortael.
Ghe-ſchoren. Raſus, tonſus.
Ghe-ſchorſt. Succinctus.
ghe-ſchorſt werck. Opus ſuſpenſum.
Ghe-ſchot/ghe-ſchut. Iaculum, telum.
ghe-ſchot in de ſijde. Telum: lateris morbus immanis, ſubito dolore corpus gladij inſtar tranſuerberans.
ghe-ſchot/ſchot/ſchattinghe. Exactio, contributio.
ghe-ſchot/be-ſchot. Prouent⁹, augmẽtum, incrementum.
ghe-ſchot. Palmes, germen.
Ghe-ſchrabt. Raſus, ſcalptus.
Ghe-ſchrarpt. Collectus, contractus.
Ghe-ſchreuw. Vociferatio.
Ghe-ſchrey. Conclamatio, clamor, rumor, fama: & Fletus, vlulatus, lamẽtum, ploratus.
Ghe-ſchreuen. Scriptus.
ghe-ſchrift. Scriptura, ſcriptum, ſcriptus us, ſcriptio literatura, literæ.
Ghe-ſchropt. Reſectus, amputatus, mutilatus, mutilus.
ghe-ſchropt gheld. Moneta acciſa, arrola.
Ghe-ſchudt/ghe-ſchuddet. Succuſſus, quaſſatus, agitatus. *à* ſchudden.
Ghe-ſchuymt. Deſpumatus.
ghe-ſchuymde dichte. Cento; carmen coagmentum ex variis ſenſibus, linguis aut vocib⁹ hinc inde accerſitis.
Ghe-ſchut. gheſchuttet. Depulſus, propulſus, repulſus: & Incluſus, occluſus, ſepto clauſus, intercluſus *à* ſchutten.
Ghe-ſchut. Telum, iaculum, ſagitta, *à* ſchieten.
ghe-ſchut. Miſſilia, tormenta miſſilia, tela miſſilia, nubes belli.
ghe-ſchut/donder-buſſe. Tormentum æneum, catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, bombarda. Groot oft groſ geſchut. Tormentum murale.
Ghe-ſedigh. j. ſedigh. Modeſtus.
Ghe-ſeemt. Mellitus.
Ghe-ſeghelt. Signatus ſigillo.
Ghe-ſegh/gheſagh. Dictio, dictũ, ſermo, loquutio: & Edictum, edictio, iuſſus, us: & Imperium, auctoritas.
ghe-ſegghen. Edicere, iubere. Sich laten gheſegghen. Acquieſcere monitis alicuius: obedire iuſſis alicuius.
ghe-ſeght/ghe-ſept. Dictus.
Ghe-ſekert. Certior factus.
ghe-ſekerde maeght. Virgo deſponſa.
Ghe-ſelen. *vet.* Confligere.
Ghe-ſelle. Socius, ſodalis.
ghe-ſelle van een ampt. Collega.
ghe-ſellen. Sociare: & Comitari.
ghe-ſelligh. Socialis, ſociabilis.
ghe-ſelligheyt. Societas.
ghe-ſelligheu. Sociare.
ghe-ſellinne/ghe-ſelnede. *ſtand. vetus.* Socia thalami, conſors, vxor.
ghe-ſelſchap. Societas, ſodalitium, ſocialitas, ſodalitas, conſociatio, cõſortium, cõtubernium, comitatus: collegium, cœtus, coitio ſodalium.
ghe-ſelſchap houden. Comitari, aſſectari, ſocium eſſe.
Ghe-ſende. *vetus. ſtand.* Munus.
Ghe-ſet. Poſitus, diſpoſitus, ſitus. Gheſette vier-dagen. Feriæ anniuerſariæ, feriæ ſtatæ vel ſtatiuæ. Ten ghe-ſetten daghe. Ad diem, ad diem conſtitutum, ad diem præſtitutum.
gheſet. *ger. ſax. ſic. holl.* Lex, conſtitutio.
ghe-ſetten loon. Certum & ſtatutum pretium.
Ghe-ſete. Sedes, anus: & Nates: caro cõglobata ſedendi officio aptiſſima.
ghe-ſete. *ger. ſax.* Femorale, ſubligaculũ.
ghe-ſeten zijn. Sedere.
ghe-ſetten wijn. Vinum defæcatum.
Ghe-ſibbe ſibbe. *vet. ger. ſax. ſicam. ſtand.* Fœtura, genimen: & Neceſſitas, neceſſitudo: & Affinitas, conſanguinitas: & Affinis, neceſſarius: & Conſanguineus.
ghe-ſib-ſchap. *vetus.* Affinitas, neceſſitudo.
ghe-ſibben. Iungi ſanguine.
Ghe-ſicht. Viſus, viſum, viſio, aſpectus, conſpectus, intuitus, contuitus, & Facies, vultus: & Proſpectus.
ghe-ſicht-ender. Horizon.
Ghe-ſien. Viſus.
ghe-ſien zijn. Videri.

ghe-

ghe-ſien zijn/ghe-acht worden. Magni fieri, gratia & auctoritate pollere apud, &c. gratia plurimum valere apud aliquem.

Ghe-ſijn.j.ſijn. Eſſe.

ghe-ſijn. *vetus ſtand.j.* **gheweeſt.**

Ghe-ſinde.j.huyſ-ghe-ſinde.

Ghe-ſint. Animatus, animo ſiue voluntate affectus.

ghe-ſint zijn. Ea mente eſſe, eo animo eſſe. **Qualick ghe ſint teghen iemanden.** Malè animatus ſiue malè affectus erga aliquem.

ghe-ſinthepd. Affectus, animus, ſtudiũ, mens.

Ghe-ſipte.j.ghe-ſibbe.

Ghe-ſlacht. Progenies, propago, propages, proſapia, genus, origo, familia, ſanguis, ſoboles, ſtirps, natales, ſtemma, origo.

ghe-ſlacht/kunne. Sexus.

ghe-ſlacht-taele. Genealogia.

ghe-ſlachten. Generare.

ghe-ſlachten.j.ſlachten. Similem eſſe.

ghe-ſlachtenaer/ge-ſlachter. Patrici⁹. **ghe-ſlachtenaers.** Patritij: & Gentiles: eiuſdem familię & cognominis.

Ghe-ſlaeghen. Percuſſus, pulſatus, verberatus, ictus.

ghe-ſlaegen worde. Vapulare, percuti.

Ghe-ſlapt. Laxatus, remiſſus.

Ghe-ſlecht.j.ghe-ſlicht. Aequatus, planatus, complanatus.

Ghe-ſlepen. Exacutus.

ghe ſlepen. *adag.* Veterator callidus, tritus & exercitatus in dolis.

Ghe-ſleten. Tritus,

ghe-ſleten.j.ghe-ſcheurt. Ramicoſus, hernioſus.

Ghe-ſlicht.j.ghe-ſlecht. Aequatus.

Ghe-ſlipt. Laciniatus.

ghe-ſlipt. Lacer.

ghe-ſlipte ooren. Laceræ aures.

Ghe-ſleef. Exuuiæ.

Ghe-ſloten. Clauſus.

Ghe-ſmalt. Extenuatus, contractus.

Ghe-ſmeert. Vnctus, linitus, delibut⁹.

Ghe-ſmet. Maculatus.

Ghe-ſmeten. Percuſſus.

Ghe-ſmijd. Emollitus, emollid⁹, molliculus: & Lenis, mollis.

ghe-ſmijde. Monilia, ornamenta, bullæ, cælaturæ ex auro vel argento.

ghe-ſmijde. Apparatus: & Machina, inſtrumentum.

ghe-ſmijde. Loramentum fundamẽti ligamenta infima ædificij.

ghe-ſmijde der peerden. Phaleræ, monilia equorum.

ghe-ſmijdigh. Mollis. **ghe-ſmijdigh koper.** Aes ductile, quod facilè ducitur & extenuatur in laminas. **Ijſer ghe-ſmijdigh maecken.** Mulcere ferrum.

Ghe-ſmijs. *ſax.* Inſecta, orum.

Ghe-ſmolten. Liquatus, liquefactus.

Ghe-ſmout. Vnctus.

Ghe-ſnaelt. Roſtratus.

Ghe-ſneden. Sciſſus: & Caſtratus.

ghe-ſneden ſchoenẽ. Calcei feneſtrati.

Ghe-ſnoept. Putatus, amputatus.

Ghe-ſnorre. Turba ſiue multitudo vilioris populi, vilis plebecula, fæx ciuitatis: & Bombylus, apes bombylantes.

Ghe-ſoden. Lixus, elixus, decoctus, aqua coctus.

ghe-ſoden vleeſch. Caro lixa, elixa: iurulenta, iuſculenta.

ghe-ſoden op de helft. Decoctus ad dimidias.

Ghe-ſocht. Quæſitus.

Ghe-ſoffraent. Crocatus, croco infectus, croco conditus.

Ghe-ſolfert. Sulphuratus.

Ghe-ſoncken. Demerſus, ſubmerſus.

Ghe-ſond. Sanus, ſaluus, incolumis, integer, firmus corpore, bene valens.

ghe-ſond.j.hepl-ſaem. Saluber.

ghe-ſond maecken.j.heplen.

ghe-ſond zijn. Valere, bene habere.

ghe-ſond worden. Conualere, conualeſcere, conſaneſcere.

ghe-ſonde. *vetus.j.* **ghe-ſondhepd.** Sanitas, ſalus.

ghe-ſonde. *vet. ſax.* Corpus & membra hominis.

ghe-ſondhepd. Sanitas, ſalus, ſalubritas, bona valetudo, integritas corporis, integra valetudo.

ghe-ſondelick. Salubriter.

Ghe-ſooght. Lactatus.

ghe-ſooghelinck. Collactaneus.

Ghe-ſoomt. Prætextus.

Ghe-ſoort. Fœtura, genimen.

Ghe-ſouten. Salſus.

ſ ſouten viſch. Salſamenta, piſces muria conditi ſiue durati.

ſouten vleeſch. Caro ſalita, muriatica, conditanea: carnes ſalſugine conditæ, muria duratæ.

ſouten ſpijſ-hr kooper. Salſamentarius, ſalarius.

Ghe-ſpaerigh. Parcus.

Ghe-ſpaerighepd. Parcimonia, parcitas.

Ghe-ſpaerighlick. Parcè, frugaliter.

Ghe-ſpan. Tenſio.

ghe-ſpan oft weſſel van den ſolder. Lacunar, laquear.

ghe-ſpan. Iugalis ſocius, ſocius laboris, compar.

ghe-ſpan. j. kepers. Tigna coniuncta.

Ghe-ſpannen. Tentus, tenſus, intenſus.

Ghe-ſpannen gaeren. j. gaeren.

Ghe-ſpannen vier-ſchaer. j. ge-vannen.

Ghe-ſpent. Ablactatus.

Ghe-ſpickelt. *ſland.* j. ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus.

Ghe-ſpele. Sodalis, ſocius, ſocia.

ghe-ſpelinne/ ghe-ſpelene. Socia, ſocia luſus.

Ghe-ſpens. *germ. ſic.* j. ghe-ſpups.

Ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus, diſtinctus maculis, aſperſus paſſim punctis.

Ghe-ſpin/ ghe-ſpinſel. Lana neta.

ghe-ſpinne. Proxima cognata mulieris patre feminino. *vide* ſpille-maege.

Ghe-ſpitſt. Acuminatus, mucronatus.

Ghe-ſpit. Paſtinatus.

Ghe-ſpleten. Fiſſus, ſciſſus, hiulcus.

ghe-ſpleten leen. Feudum non integrũ.

Ghe-ſponnen. Netus.

Ghe-ſpoock. j. ſpoock. Larua.

Ghe-ſpoze. Inueſtigatio, inquiſitio, indago, veſtigium.

ghe-ſpozet. Veſtigatus, inveſtigatus.

Ghe-ſpot. *ſland.* Maculatus, maculis aſperſus, maculoſus. & Irriſio.

Ghe-ſprack. Colloquium, dialogus.

Ghe-ſprack-ſaem. Affabilis.

Ghe-ſprack-ſaemheyd. Affabilitas.

ghe-ſprack-ſaemlick. Affabiliter.

ghe-ſpraeckigh. Affabilis.

Ghe-ſprepd. Sparſus, ſtratus.

Ghe-ſprenckelt. Aſperſus, guttatus.

Ghe-ſprenght. Sparſus, aſperſus.

ghe-ſprenght vleeſch. Carnes ſale aſperſæ: ſale, ſalſugine, muria conditæ: caro conditanea, ſalita, muriatica: ſalſamentum.

Ghe-ſproken. Dictus.

Ghe-ſproten. Germine ortus, frutice natus.

ghe-ſproten van eerlijcke ouders. Oriundus honeſtis parentibus.

Ghe-ſpups/ ghe-ſpens. Spectrum, viſum, lemures, laruę, ſimulachra inania.

ghe-ſpups. Turba miſcellanea, colluuies, fæx hominum, fæx plebis, ſordes ciuitatis.

Ghe-ſtaede. *ger. ſax. ſicamb.* Litus, ripa.

Ghe-ſtaeden / toe-laten. Permittere, indulgere, ferre, tolerare.

Ghe-ſtaedighen. Firmare, confirmare.

ghe-ſtaedich. Conſtans, fixus, firmus, aſſiduus, iugis, continuus, frequens: & Conſtans, grauis, ſeuerus.

ghe-ſtaedigheyd. Cõſtantia, aſſiduitas.

ghe-ſtaedighlick. Conſtanter, aſſiduè.

Ghe-ſtaedt. In ſtatu collocatus. *vulgò* qualificatus.

Ghe-ſtaeft. Fixus, defixus.

ghe-ſtaeft. Baculo munitus.

ghe-ſtaeſden eedt. Iuſiurandum adactum, iuramentum conceptis verbis præſtitum, iuramentum dictatum, iuramentũ verbis ab alio conceptis, & dictatis iuratum. *vide* ſtaeuen.

ghe-ſtaeſden eedt doen. Iurare conceptis verbis: iuramentum præſtare certa quadam verborum formula, ab eo, qui iuramentum defert, propoſita ſiue dictata.

Ghe-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, perſiſtere.

ghe-ſtaen. Deſiſtere.

ghe-ſtaen. *ſland.* Fateri.

ghe-ſtaen ende voldoen. Satisfacere, liberare ſe.

ghe-ſtaen ende ghe-legen. Situs, a, um.

Ghe-ſtaepelt/ ghe-ſtaepeleert. Stabilis, conſtans, firmus, grauis.

ghe-ſtaepelthept. Stabilitas, conſtantia.

Ghe-ſtalt. j. ghe-ſtelt. Poſitus.

ghe-ſtalte/ ghe-ſtelteniſſe. Poſitus, us, diſpoſitio, ſtatus, habitus: & Facies, forma, figura, ſpecies, filum, habitus, qualitas, conſtitutio.

Ghe-ſtampt. Tuſus, contuſus.

ghe-ſtampte ſpijſe. Intrita, intritum, cibus in mortario ſubactus.

Ghe-ſtanck. Putor, fœtor.
Ghe-ſtandigh. Conſtans, firmus.
Ghe-ſteente. Lapides. **Coſtelick ghe-ſteente.** Gemmæ, lapilli, lapides pretioſi.
Ghe-ſteert. Caudatus, codatus.
Ghe-ſteken. Punctus.
Ghe-ſtelt. Poſitus, diſpoſitus, affectus, a, um.
ghe-ſtelteniſſe. j. **ghe-ſtalte.**
ghe-ſtelthepd. j. **ghe-ſtalte.**
Ghe-ſterckt. Corroboratus, firmatus, confirmatus.
Ghe-ſternt. Stellatus.
ghe-ſternte. Sidus, aſtrum, ſidera, ſigna compluribus ſtellis conſtantia.
Ghe-ſticht. Fundatus, ædificatus.
ghe-ſtichte. Ædificium, fabrica.
ghe-ſtichtigh. Prob⁹, modeſtus, grauis: aliis probitatis atque modeſtiæ exẽplum præbens.
ghe-ſtichtighepd. Modeſtia: probitas, grauitas, exemplũ virtutis: exemplar probitati, ædificatio *apud Eccleſ.*
Ghe-ſtickt. Punctus, a, um.
ghe-ſtickt met de naelde. Acu pictus.
ghe-ſtickt kleed. Veſtis acu picta, phrygia, phrygiana, acu variata.
Ghe-ſtilt. Sedatus, placatus.
Ghe-ſtipte. j. **ſtip-tuyn.**
Ghe-ſtockt ende ghe-ſtaeft. Baculis & fuſtibus munitus.
Ghe-ſtoelte. Sedes, ium: ſedile, ſedilia, exedra, ſubſellia, fori.
Ghe-ſtof/gheſtubbe. Puluis, puluceres.
Ghe-ſtoffeert. Munitus, ornatus, cælatus.
Ghe-ſtolen. Furtiuus, ſurreptitius.
Ghe-ſtolt. Conglobatus, conſtipatus, concretus.
Ghe-ſtompt. Mutilus, mutilatus, trũcatus.
Ghe-ſtoort. Turbatus, commotus ad iram, exacerbatus, iratus, infenſus, offenſus.
ghe-ſtoorthepd. Commotio, ira.
Ghe-ſtooten. Pulſus, truſus, offenſus.
Ghe-ſtopt. Obthuratus, oppilatus, obſtructus.
Ghe-ſtort. Fuſus, effuſus, ſparſus.
ghe-ſtorten haerinck. Halec recens capta.
Ghe-ſtoruen. Mortuus, vita functus, deſunctus.
ghe-ſtoruen van ſelfs. Morticinus, per ſe mortuus.
Ghe-ſtracks. Directè.
Ghe-ſtraft. Affectus pœna, punitus, caſtigatus.
ghe-ſtraft worden. Dare pœnas, affici pœna, multari; pœnam ſuſcipere, damnari.
Ghe-ſtreckt. Tenſus, intenſus, extenſus.
Ghe-ſtreken. Linitus, oblitus.
Ghe-ſtremt. Striatus.
Ghe-ſtrept. Striatus, lineis ſiue ſtriis notatus, virgatus, virgulatus, lineis ſeu virgis diſtinctus, ariegatus.
ghe-ſtrept kleed. Virgata veſtis.
Ghe-ſtrickt. Laqueatus, laqueo irretitus, laqueo nexus.
ghe-ſtrickte hupue. Reticulum, vitta reticulata.
Ghe-ſtropt. Sparſus, ſtratus.
Ghe-ſtubbe/ghe-ſtupf. Puluis.
Ghe-ſuchte. Gemitus, us; ſuſpirium, ſuſpiratio.
Ghe-ſuyckert. Saccaro conditus.
Ghe-ſuys. Suſurrus.
Ghe-ſuyuert. Purgatus, mundatus.
Ghe-ſulten. Conditaneus.
ghe-ſulten olijue. Oliua conditanea.
Ghe-ſuſters. Sorores.
ghe-ſuſters kinderen / ghe-ſuſterlinghen. Conſobrini, ſobrini.
Ghe-ſwadder. Srepitus, turba, colluuies.
ghe-ſwadder/ghe-ſwade/rot. *germ. ſax. ſicamb.* Manipulus, cohors, agmen, turma, turba.
Ghe-ſwaghers. Affines.
Ghe-ſweers. Conſoceri.
Ghe-ſweye/gheſwije. Glos, & Nurus.
Ghe-ſwel. ghe-ſwil. Tumor, inflatio, abſceſſus.
ghe-ſwel in de kele. Glandulæ, tõſillæ.
Ghe-ſwere/ſweringhe. Apoſtema, ſuppuratio, abſceſſus, bubo, vomica, vlcus, pus.
Ghe-ſwerm. j. **ſwerm.**
Ghe-ſweuelt. Sulphuratus.
Ghe-ſwijgh. Silentium.
Ghe-ſwil. j. **ghe-ſwel.**
Ghe-ſwind. Promptus, induſtrius, acer, alacer, alacris, ſolers, ſagax.

e-ſwindigheyd. Promptitudo, induſtria, alacritas, ſolertia, ſagacitas.
he-ſwindighlick. Prōpte, alacriter, induſtrie, ſolerter, ſagaciter.
he-ſwollen. Turgidus, tumidus, inflatus, tumens.
e-ſwollen zijn. Turgere, tumere.
e-ſwollenheyd. Inflatio, tumor.
ghe-ſwozen. Apoſtemate turgidus, tumidus.
Ghe-ſwozen. Iuratus.
ghe-ſwozen van den ambachte. Cenſores iurati opificiorum, iurati opificiorum collegij, aſſeſſores decani artis mechanicæ collegij.
ghe-ſwozen vā der ſtadt. Tribuni plebis, iurati ciuitatis iudices, ſenatores.
ghe-ſwozen krieghs-lieden. Authorati milites.
ghe-ſwozen muyterije. Coniuratio.
ghe-ſwozen vijand. Inimicus certus.
Ghe-tacht. Ramoſus. **ghe-tachte hozen.** Cornua ramoſa.
Ghe-tackelt. Inſtructus rudentibus.
ghe-tackelt. *holl.* j. **be-hanghen.** Mutonatus.
Ghe-tacken. *vetus. fland.* Capere, percipere, apprehendere.
Ghe-tal. Numerus.
Ghe-tandt. Dentatus, denticulatus.
ghe-tandt ghelijck een ſaghe. Serratus.
Ghe-tapt. Promptus è dolio.
ghe-tapt melck. *holl.* j. **blote-melck.**
Ghe-tauwe. j. **ghe-touwe.**
Ghe-teeckent. Signatus, notatus, inſignitus.
Ghe-telde. *vetus. fland.* Caſtra, tentoria. *germ. zelt.*
Ghe-telt. Numeratus.
Ghe-temperr. Tēperatus, moderatus.
ghe-temperthey d. Temperantia, modeſtia.
Ghe-temt. Domitus, manſuetus.
Ghe-terght. Irritatus.
Ghetier. j. **tier.** Clamor, turba.
Ghetijde. Tempeſtas, tempeſtiuitas, temporis opportunitas, tēpus oportunum, tempeſtas idonea.
ghe-tijde der zee. Aeſtus marinus, fluxꝰ & refluxus maris certis temporibus & horis, fluxio reciproca aquarum accedentium & recedentium, mare oportunum, tempeſtas idonea nauigationi. *ang. tyde.*
ghe-tijde-hauen. j. **tijde-hauen.**
ghe-tijden. Tempora.
ghe-tijden des iaers. j. **ſaed-ſoen.** Stationes anni. **Vier getijdē des iaers.** Quatuor anni ſtationes: horæ: *nempe*, ver, æſtas, autumnus, hyems.
ghe-tijden/ghe-tijd-ghebeden. Horariæ preces, preces canonicæ.
ghe-tijd-boeck. Liber precū horariarū, Liber horarius. *vulgò* breuiarium.
ghe-tijdigh. Tempeſtiuus, opportunꝰ, maturus.
ghe-tijdigheyd. Tempeſtiuitas, tempꝰ, temperies.
ghe-tijdighlick. Tempeſtiuè, maturè.
Ghe-timmer. Aedificium, ædificatio.
ghe-timmert. Aedificatus.
Ghe-toghen. Tractus.
Ghe-tons/ghe-tonſt. *vet.* Pactum.
Ghe-tooght. Oſtenſus, demonſtratus.
Ghe-toomt. Frænatus.
Ghe-tozent. Turritus.
Ghe-touwe. Rudentes, funes.
ghe-touwe/ghe-tauwe. Inſtrumētum mechanicum.
ghe-touwe des weuers. j. **weuers touwe.** Machina textoria.
Ghe-traelit. Clatratus, cancellatus, reticulatus.
Ghe-trepd/ghe-trepde/ghe-tredde. *ger. ſax. ſicamb.* Frumentum.
Ghe-trocken. Tractus.
ghe-trocken. Profectus.
ghe-trocken nae Andwerpen. Profectꝰ Antwerpiam.
Ghe-troffen. Tactus, ictus, percuſſus.
Ghe-trooſt. Solatus, conſolatus.
ghe-trooſten. Solari, conſolari.
Ghe-trouw. Fidus, fidelis.
ghe-trouwen. *vetus.* j. **be-trouwen.**
ghe-trouwigheyd. Fides, fidelitas.
ghe-trouwighlick. Fideliter.
ghe-trouwt. Spōſatus, ſponſus, nuptus.
ghe-trouwde kinderen. Filij legitimi.
Ghe-tuyghe/tuyghe. Materies, arma, inſtrumenta, ornamenta, impedimeta, armamenta.
Ghe-tuyghe. Teſtis, martyr.
ghe-tuyghe. *vet.* Teſtes, teſticuli, colei.
ghe-tuyghen/tuyghē. Teſtari, atteſtari, ferre teſtimoniū, teſtificari, dicere teſtimo-

ſtimonium, probare; teſtatum relinquere, teſtimonio comprobare.

Godt ghe-tuyghen. Deum teſtari: inuocare, ſiue adhibere Deum teſtem, *id eſt, vt arbitratur Cicero,* mentem, qua nihil homini dedit ipſe Deus diuinius.

ghe-tuyghenisſe. Teſtimonium, teſtatio, teſtificatio.

Ghe-tuynt. Septus, conſeptus.

ghe-tuynte. Sepes, ſeptum, ſepimentū.

Ghe-tweede broeder / ghe-tweede ſuſter. *vet. ſax. ſic.* j. **half broeder / halue ſuſter.** *vulgò* Diſtinctus, diſtincta.

Ghe-vader. Arbiter initiationis, parēs initialis, onomaſta initialis, parens myſticus. *vulgò* compater, ſiue communis pater, ſuſceptor.

ghe-vader-ſchap. Luſtrica cognatio, initialis neceſſitudo, propinquitas in Baptiſmo contracta. *vulgò* compatratus.

Ghe-vaen / j. ghe-vanghen. Captus.

Ghe-vaer. *germ. ſax. ſicamb.* Periculum, diſcrimen.

ghe-vaerlick. Periculoſus.

Ghe-vaerd. j. **ghe-vęrd.**

Ghe-vaeren *vet.* j. **vaerē / ghe-ſchieden.**

ghe-vaereniſſe. *vet.* j. **ghe-ſchiedeniſſe.**

Ghe-vaet. Comprehenſus, fixus.

ghe-vaet. In dolio conditus.

ghe-vaetten wijn. Vinum doliare, in dolio conditum.

Ghe-val. Caſus, accidens, euentus, fors fortuna. **Bn ghe-val.** Caſu, fortè. **In ghe-val dat.** Si, dummodo.

ghe-vallen. Lapſus.

ghe-vallen. Cadere.

ghe-vallen. j. **ghe-beuren.** Accidere, euenire.

ghe-vallen. j. **be-vallen.** Adlubeſcere, collibere, placere.

ghe-valligh / ghe-vallick. *vetus.* Fortunatus: & Fortuitus.

ghe-valligh. j. **be-vallick.** Acceptus, placens.

Ghe-valſcht. Adulterinus, corruptus.

Ghe-valuweert gheld. Numiſma iuſti ponderis, legitimum: nummus bonus, probus.

Ghe-vanghen. Captus.

ghe-vanghen nemen. Capere, ducere in cuſtodiam, apprehendere.

ghe-vangen ſetten. Dare in cuſtodiam, tradere in cuſtodiam, condere in carcerem, mandare vinculis: concere, includere, mittere in carcerem.

ghe-vanghen ſitten. Eſſe in vinculis, cuſtodiis retineri ac ſervari.

ghe-vanghen man. Captiuus, cuſtodia clauſus.

ghe-vanghen ſlaeue. Ergaſtulus, cataſtus.

ghe-vanghenisſe. Captiuitas.

ghe-vanghenisſe / ghe-vangen-huys. Carcer, ergaſtulum, cuſtodia, phylaca: vincula, orum.

ghe-vanghelick. Captiuus.

Ghe-vat. j. **ghevaet.**

Ghe-vecht. Velitatio, concertatio, certamen, pugna, dimicatio.

ghe-vecht hand teghen hand. Monomachia, duellum, ſingulare certamen.

Ghe-vedert. Pennatus.

Ghe-vęerd. Res, negotium, actio, geſtus: & Inſtrumentū, machina, machinamentum, moles: & Apparatus.

Ghe-vepnſen / ghe-venſen. Fingere, ſimulare, diſſimulare, mentiri, ementiri.

ghe-vepnſt / ghe-venſt. Fictus, ſimulatus, fucatus, hypocrita.

ghe-vepnſde woozden. Phalerata dicta, fucatà.

ghe-vepnſthepd. Simulatio, hypocriſis.

ghe-vepnſdelick. Simulatè, fictè, ſimulanter, diſſimulanter.

Ghe-veſt / ghe-veſtight. Munitus, firmatus.

ghe-veſte. Munitio, munimen, munimentum, firmamen.

ghe-veſte aen den hecht. Munimen manubrij, manubrium munitum, armatura manubrij.

ghe-veſtighen. j. **veſtighen.** Munire, firmare, confirmare.

Ghe-vetert. Catenatus, catena religatus, compeditus, compedibus ligatus.

Ghe-vier-deelt. Quadripartitus.

Ghe-vijlt. Limatus, lima politus.

Ghe-vleghen. *ſland.* j. **ghe-vilt.**

Ghe-vlochten. Textilis, perplexus.

Ghe-vlockte dupue. Plumipes columbus.

Ghe-vloghelt. Alatus.

Ghe-vloten. j. **vloten.**

Ghe-voedert. Pabulo paſtus.

ghe-voedert kleed. Suffulta veſtis, amictus duplex, abolla,
ghe-voedert met pelſſen. Pellitus, pellibus ſuffultus, ſubductus.
Ghe-voedſtert. Nutritus, altus, altilis.
Ghe-voedt. Nutritus.
Ghe-voegh. Commoditas, cõmodum.
ghe-voegh. Excrementum alui, aluus. ruhe raquiſita naturæ. Hijn ghevoegh doen. Exonerare aluum.
ghe-voeghen. Commodare, accõmodare, applicare, aptare, ordinare.
ghe-voeghlick. Commodus. accommodus, facilis conueniens, decẽs: & Commodè, conuenienter, decenter.
ghe-voeght. Accommodatus.
Ghe-voelen. Sentire: & Contrectare: & Palpare: & Tangere.
ghe-voelinghe. Senſus.
ghe-voelick. Senſilis, ſenſibilis.
Ghe-voghelte. Vulucres, volatilia, aues, auitium, alites, pecus volatile.
ghe-voghelte oft ge-vochelte vã d'eyn. Ombilicus, ſeminalis neruus ſiue lentor.
Ghe-volgh. Sequela.
Ghe-vonden. Inuentus, repertus.
Ghe-vonniſde ſaecke. Iudicatum, res iudicata.
Ghe-voyt. Putrefactus.
Ghe-vouden. Plicatus. ghe-vouden goudijne. Cortina ſtriata.
ghe-voudens beens ſitten. Incoxare, olim inſidere, ſarcinatorũ in more. Ghe-vouden vinghers. Digiti pectinatim inter ſe amplexi, pectine iuncti, palmæ in alternas digitorum viciſſitudines connexæ.
Ghe-vraeght. Interrogatus, rogatus.
Ghe-vreeſt. Formidatus.
Ghe-vrient. Coamicus: & Cognat⁹, agnatus.
Ghe-vrijdt. Liber, liberat⁹, emãcipat⁹.
Ghe-vroſen. Gelatus, congelatus, gelu adictus, frigore concretus.
Ghe-wachſt. Ceratus. ghe-wachſte ſchrijf-tafel. Cerata tabula, pugillares
Ghe-waed/ghe-wand. Veſtis, indumentum, ornatus.
ghe-waedt der benſteren. Iugamenta, compagines.
ghe waeſde. Veſtimenta, indumentũ.
Ghe-waegh j. ghe-wagh.
Ghe-waepent. Armatus.
ghe-waepent van den hooſde tot de voeten. Cataphractus.
Ghewaer. Certus, verus: & Caut⁹, prouidus: & Sentiens, perſentiens, perſentiſcens.
ghewaer worde. Re vera experiri, veritate perſentiſcere, cõperiri certò, deprehẽdere, ſubodorare, percipere, ſentire reipſa, præſentire, præſentiſcere.
ghe-waer-loos. Improuidus, non præſentiens aut prouidens, incautus.
ghe-waerigh. Verus, certus, ratus, ſolidus.
ghe-waerighen. Ratum facere.
ghe-waerſchouwet. Mõnitus, commonitus, præmonitus.
ghe-waerſchouwet worden. Commoneri, commonefieri, præmoneri.
ghe-waere. j. ge-weere/waerde/garde. Cuſtodiæ, cautio. &c.
ghe-waerder hand. Manus ſequeſtra.
ghe-waerdighen / ghe-weerdighen. Dignari.
Ghewagh. Momentũ, motus, motio.
ghe-wagh. Mentio.
ghe-wagh ergheus af maecken/ ghewaeghen. Facere mentionẽ alicui⁹ rei, breuiter perſtringere & attingere rem aliquam.
Ghe-wald. j. ghe-weld.
Ghe-wand. j. ghe-waed. Veſtis.
ghe-wand van t'ſchip. Armamenta, inſtrumenta, ornamenta nauis.
Ghe-warmt. Calefactus.
Ghe-waſſchen. Lotus.
Ghe-was. Germen, planta fructus.
ghe-was der aerden. Fructus terræ.
ghe-waſſen. Adultus, auctus, adauctus.
Ghe-wat. *ſland.* j. wateringhe.
Ghe-watert. Adaquatus.
ghe-waterden wijn. Vinum dilutum, lymphatum: aquatum. *Lud. Viu.*
ghe-watert kamelot. Veſtis vndulata.
Ghe-webbe. j. webbe. Tela.
Ghe-wederte/ghe-weerte. Tempeſtas.
Ghe ween. Ploratus, fletus.
Ghe weer/ghewepn. Arma, armatura, defenſio: id quo vim arcem⁹. à weeren j. keeren. *ſicut* arma *Latinis ab arcendo, quod iis hoſtes arceantur.*
ghe-weer-huys. Armamentarium.
Ghe-weere/ghe-were/were. *ſax. ſicam.*

Poſſeſſio, iuſta poſſeſſio: & Tutela, tutoris poteſtas: & Præſcriptio bonorum: & Cautio fideiuſſoria vel pignoratitia: & Aſſertor, vindex, auctor fundi venditi. *gall. guarent, garant.*

ghe-weeren. *ſax.* Præſcribere.

ghe-weer-loos. Inermis.

ghe-weeren. Defendere: & Arcere, reprimere.

ghe-weeren/ghe-waeren/waeren. Indemnem ſeruare, defendere.

ghe-weeren. Durare, firmare.

ghe-weerigh. Firmus, durabilis.

Ghe-weerdeert/ghe-waerdeert. Æſtimatus.

Ghe-weerdighen. Dignari.

Ghe-weerd-ſchap. *j.* **weerd-ſchap.** *vet.* Conuiuium.

Ghe-weeſt. Qui fuit. **Ick ben ghe-weeſt.** Fui.

Gheweghen. Penſus, expēſus, appēſus.

Ghe-wepckt. Maceratus, imbutus.

Ghewepde. Exta, interanea, inteſtina, præcordia, viſcera animalium.

Ghe-wepghert. Negatus.

Ghe-wepz. *j.* **ghe-weer.**

Ghewelt/ge-walt. Poteſtas, potentia: & Vis, violentia, vehementia, impetus: & Auctoritas, imperium.

ghe-welt doen. Vim adferre, inferre, facere, admittere, adhibere.

ghe-welt-bode. Legatus.

ghe-welt-brief. Diploma.

ghe-weldigh. Potens, fortis, violentus, impetuoſus.

ghe-weldighlick. Potenter, violenter, impetuosè.

ghe-weldighen. Vim facere.

Ghe-welde melck. *holl.* Lac tepidum caſeo conficiendo aptum.

Ghe-welf/welffel. Camera, teſtudo, fornix.

ghe-welft. Cameratus, fornicatus, arcuatus, in arcum curuatus.

Ghewelle. Turunda accipitrum, inſtar oliuæ oblonga, è ſtupa vel plumis, quæ accipitribus & falconibus datur: *à rotunditate dicta, vt conijcit Geſnerus. vulgò* curea. *gall. curee.*

Ghe-wendt/ghe-wēdet. Verſus, tort°.

ghe-weudt brood. Panis ouis maceratus, panis dulciarius.

ghe-wēdte des ackers. Porca in agro: lira, terra verſa & aggeſta inter duos ſulcos: verſura.

ghe-wendte/ghe-wende. *vetus. ſax.* j. **nozghe landts.** Fundus ſexaginta decempedum. *Spec. Sax.*

Ghe-wennen / ghe-woon maecken. Aſſuefacere, cōſuefacere, conſueſcere, aſſueſcere: & Aſſuefieri, inſueſcere.

ghe-went / ghe-wennet. j. **ghe-woon.** Conſuetus.

ghe-wente. j. **ghe-woonte.** Cōſuetudo.

Ghe-werck. Operatio, opus.

Ghe-werden/ghe-wozden. Fieri, contingere.

ghe-werden. Facere. **Laet my ge-werden.** Sine me quod volo facere: permitte vt faciam quod inſtitui ſiue incepi.

Ghe-were. j. **ghe-weere.**

Ghe-werf. Actio, negotiatio.

ghe-werf der leden. Nodus, ligatura articulorum ſpondyli, vertebræ.

Ghe-weſen. Oſtenſus, monſtratus.

Ghe-weſte. Plaga mundi, regio, ora, tractus, clima, regiones cæli: nempe ortus, occaſus, meridies, & ſeptentrio.

Ghe-wet. Acutus.

Ghe-wete/ghe-wiſſe. Conſcientia. *ge. ghewiſſe.*

ghe-weten. Scitus, cognitus.

ghe-wetigh. Conſcius.

Ghe-wette. *vetus. ſax. ſicamb.* j. **wette.** Mulcta.

Ghe-weuen. Textus, textilis.

Ghe-wicht. Pondus, momentum.

ghe-wicht. Libra, trutina.

ghe-wicht in de wage/ inſtaende ghewicht. Æquilibrium, æquamentum, libramentum.

ghe-wichtigh. Grauis, ponderoſus: & Momentoſus, magni momenti: & Iuſti ponderis.

Ghe-wiedt. Purgatus, runcatus, ſarculatus.

Ghe wijdt/ghe-wijdert. Dilatat°, amplificatus.

Ghe-wijdt/ghe-wijhet. Auguſtus, conſecratus, ſanctus, luſtratus, ſacratus, Deo dicatus.

ghe-wijdde oft ghe-wijhede plaetſe. Templum auguſtum, conſecratum.

Ghe-wijft, Coniugatus. *vulgò* vxorat°.

Ghe-

Ghe-wijsde. Iudicatum, res iudicata.
Ghe-wijsde doldoen. Iudicatum facere, parere iudicato, pſoluere quod iudex dependendum pronuntiauit.
Ghe-wijse j. wijſe/ghijſe.
Ghe-willigh. j. willigh. Libens.
Ghe-willighen. j. ver-willigen. Reddere voluntarium.
Ghe-wille-keurt richter. j. wille-keurer. Arbiter.
Ghe-win. Quæſtus, lucrum, compendium, emolumentum, commodum.
Ghe-winnen. j. winnen. Lucrari, lucrifacere, nanciſci, acquirere, mereri, conſequi quæſtum.
Ghe-winnen. Gignere, generare, ſuſcipere liberos.
Ghe-winſaem. Vtilis, fructuoſus, compendioſus.
Ghe-win-ſoecker. Lucrio, homo quæſtuoſus.
Ghe-winnigh. Quæſtuoſus, quæſtuari⁹, lucroſus.
Ghe-wintert. Hyemarus.
Ghe-wis/wis. Certus, indubitatus, verus, ratus, firmus.
Ghe-wiſſe/ghe-wete. Conſcientia. *ger. gewiſſe.*
Ghe-wiſheyd. Certitudo.
Ghe-wiſſelick. Certè, certò, proculdubio, vtique ſanè.
Ghe-wit ghe-wittet. Dealbatus.
Ghe-woeckert. Fœneratus.
Ghe-woel/ghe-wuel. Tumultuatio, turba, ſcaturigo: & Preſſura.
Ghe-wolck. Nubilum.
Ghe-wolckt. Nubilus, nubibus obductus.
Ghe-wolt. Lanatus, lanaris, lana tect⁹.
Ghe-wonden. Tortilis, intortus, cõuolutus, inuolutus.
Ghe-wonden broodt. *louan.* j. ghe-wendbroodt.
Ghe-wondt/ghe-wõdet. Vulneratus, ſaucius, ſauciatus.
Ghe-wondt worden. Accipere vulnus, vulnerari.
Ghe-wonnen. Victus, ſuperatus: & Partus, acquiſitus.
Ghe-wonnen ende ver-kregen goedt. Parta bona.
Ghe-wonnen ende ghe-boren. Natus, genitus, oriundus.
Ghe-woon/ghe-went. Conſuetus, aſſuetus, aſſuefactus, inſuetus, inſuefactus, ſolitus.
ghe-woon zijn. Solere, ſuere.
ghe-woonen. j. ghe-wennen. Conſuescere.
ghe-woonheyd. j. ghe-woonte.
ghe-woonlick. Conſuetus, frequens.
ghe-woonlickē. Frequẽter, ſolito more
ghe-woonte. Conſuetudo, aſſuetudo, aſſuefactio, mos, mos cõſuetus, vſus.
Ghe-worden. Factus, effectus.
ghe-worden j. ghe-werden. Facere: & Fieri.
Ghe-wormte. Vermes: & Inſecta.
Ghe-wortelt. Radicatus.
Ghe-woudt. *holl.* j. ghe-weldt. Vis.
Ghe-woudt. *ſland.* Ditio, regio, tract⁹.
Ghe-wricht. Artus quibus iunguntur membra: iuncturæ: & Vertibulum, vertebra.
Ghe-wrocht. Laboratus.
ghe-wrocht ſilver. Argentum factum.
Ghe wronghen. Tortus.
Ghe-wuel. j. ghe-woel. Tumultuatio.

GHE *per ſe nihil ſignificans, & inſeparabile.*

Ghebbe. *friſ.* j. ghēepe. Acus.
Gheck. Præceps, temerarius.
gheck. Fatuus, ſtultus, delirus, vecors.
gheck. Ludius, ludio, morio. **Dē gheck ſpelen/den ſot ſcheren.** Agere morionem.
gheck haer. *ſax. ſicamb.* j. gunghaer. Lanugo, ſtos. *gal. poil folet.*
gheck/ſpot. Iocus. **In gheck oft in ſpot ſeggen.** Ioco dicere.
ghecken. Morionem agere.
ghecken. j. ſpotten. Ridere, deridere, ludibrio habere, ludificare.
ghecken. Ludere, iocari.
gheck ſcherer. Morio.
gheckſ-maere. Nuntium ridiculum, narratio fabuloſa, res friuola, ridicula: narratio illuſorum & ludionum, nugæ.
gheck-ſpel. Ludibrium.
gheckelick. Ridiculus: iocularis, iocularius: & Temerarius, præceps.
gheckelick/gheckelicken. Ridiculè: & Temerariè, incõſideratè, precipitãter.
ghecker/gheckaerd. Deriſor, irriſor, cauillator,

gheckernije. Iocus: & Deriſio,irriſio, ſanna.

Gheddeken. *holl.friſ.ſicamb.* Prouerbiũ, dicterium,nugæ prouerbiales.

Ghedſe.j.roede. Virga,flagelium.

ghedſen. Flagellare.

Gheef/ gheue/ gaef. Integer, ſanus, mundus.

Gheel. Luteus,flauus,fuluus,croceus, citrinusGalbinus color *Becan.dicitur. vulgò* gialdus *germ.gal.gael: gal.iaulne: ital.giallo: ang.yellowe.*

gheel-goꝛſe/gheel-gherſſe. Paſſer ſpermologus, emberiza flaua : galgalus *quibuſdam* : curruca *nonnullis.* auicula flaui coloris.

gheel haꝛꝛ. Coma aurea,ceſaries flaua.

gheel haꝛꝛ. Tendo:motus inſtrumentum ex vinculo & neruo conflatũ, mediæque inter illa naturæ. *q. d.* filamentum flauum.

gheel groen. Praſinus, porraceus.

gheel-rood. Ruffus.

gheel-ghieter. Fuſor æramentarius.

gheel-ſuchte. Morbus regius,morbus arcuatus,icterus;aurigo : *morbus teutonicè dictus à flauo colore,quem bilis per totum corpus diffuſa parit.*

gheel-ſuchtigh. Arcuatus,arquat°,auriginoſus,ictericus.

gheel-waeter. Aſcites, hydrops ſolo ventre diſtento: & Flaua bilis.

gheel-woꝛtel. Daucus,ſtaphilinus.

gheelen gheel maecken. Rufare,rufum facere.

gheelen gheel zijn. Rufere,flauere.

Gheemelick.j.ghemelick.

Gheen egheen n'egeen. Nullus,nemo.

gheen van beyde. Neuter.

gheener-hãde. Nullius generis,nullius modi.

gheener-leꝛ. Nullius generis.**in geener leꝛ wijſe.** Nullo modo,nullo pacto.

gheenſ-ſins. Nullo modo,nullo pacto, nulla conditione,nequaquam,neutiquam,haudquaquam,minimè,minimè gentium.

gheenſ-tijds. Nunquam.

Gheenen. *campin.* Subridere.

Gheꝛpe. Acus,piſcis longiſſimo roſtro: xiphias,gladius piſcis.

Gheer. Fuſcina,cuſpidibus horrẽs quibus piſces capiuntur.

Gheerde/gaerde. Virga,flagrũ,ſcipio ſtimulus.**Gheerdeken.** Virgula.

gheerde van iſer. Clathrum ferreum

gheerdẽ/tralie. Clathri,clathra,cãcelli

Gheere/gheerene. Lacinia,ſinus veſtis limbus : & Pars qua largior fit veſtis. *ital.gerone: ang.garde.*

Gheeren/gherẽ.j.gaderen. Colligere.

Gheeren.j.be-gheeren. Cupere.

gheerigh.j.be-gheerigh. Cupidus.

gheern.j.gheren. Lubens.

Gheerſte.j.gherſte. Horreum.

Gheeſe. *vet.* j.**ganſe.** Anſer. *ang.geeſe.*

Gheeſe. *vetus.*j. **hoere.** Meretrix.

Gheeſſel. Scurica,flagellũ,virgæ,**lorũ.**

gheeſſelẽ. Flagellare,cẽdere virgis,**loro**

gheeſſeler. Flagellator,plagoſus,**lorarius:**virgator,*Plaut.*

gheeſſelinghe. Flagellatio.

Gheeſt. Spiritus,animus,anima,**mens,** ingenium.*germ.geiſt: ang.ghoſte.*

gheeſt. Genius. **eenen gheeſt hebben.** Genium habere:natiua quadam indole & arcana ratione animos hominum mouere , & ad ſui amorem ſponte ſua trahere,vehementerque afficere.

gheeſt bulder-gheeſt. Larua,vmbra.

gheeſten/nacht-gheeſten/doodeꝛ menſchen geeſten. Lemures, manes,vmbræ vagantes hominũ mortuorum.

gheeſt-ader. Arteria: vena vitalis: ſemita ſpiritus.

gheeſtelick. Spiritualis,religioſus,pius, ſacer, eccleſiaſticus.

gheeſtelick recht. Ius pontificium,diuinum. (eccleſiaſtici.

gheeſtelickheyd. Religio: & Religioſi,

gheeſtigh/aerdigh. Ingenioſus,ſolers, argutus.

gheeſtigh/fraey. Scitus,elegãs,bellus, venuſtus.

Gheete *ſland.*j.**gheyte.** Capra.

Gheet-ader. *ſland.* Vena iugularis.

Gheeue/gheue gheef/gaue. Sanus,integer:purus ab omni parte,ſincerus, ſolidus.

gheeue/gheue. *vet.ſax.* Quod datur accipiturque in commurationibus.

gheeue penninghen/ gheue gheld. *vet. ſax.* Nummus probus.

Gheeuel/ghꝛuel. Faſtigium,cacumen, ſupercilium,iugũ,apex. *Dicitur* **gheeuel**

uel *siue* **gheuel**. *q.d.* **ghe-heuel**. i. eleuatio ſurſum ſiue in altum, *ab* **heffen** *ſiue* **heffen**.

heuel/heur-gheuel. Frontiſpicium: frons ædificij: & Facies.

heuel ſpits opgaende. Culmen, altitudo anterior domus in acumē ſurgens pyramidale.

heuel recht opgaende. Paries ſolid⁹, qui à ſolo in faſtigium vſque ſurgit continuato ductu: faſtigium.

Gheuen. j. **gheuen**. Dare.

Gheuw. Oſcitatio.

gheuwen. Oſcitare, hiſcere, hiare.

gheuwer. Oſcitator.

gheuwinghe. Oſcitatio.

Ghe ghene *ſax. ſicam*. Regio, locus.

Ghepl/ghyl. Laſciuus, pruriens.

ghepl. *vetus*. Fecundus, vber.

ghepl wt-ſnyden. *vetus*. Caſtrare.

ghepl ſtincken. j. **gael ruecken**. Olere hircum.

ghepl minnigh. *vet*. Libidinoſus.

ghepl-hel. Siler, pumila ſalix in aquoſis naſcens: *ſic dicta, quod tanquam luxuriem & laſciuiens nimia alimenta vbertate ramos frondeſq; iuſto plures emittat.*

ghepl-en. j. **ghyflen**. Mendicare.

ghepl-en. j. **ghyflen**. Laſciuire.

ghepligh. *vetus*. Procax, laſciuus, petulans.

ghepligheyd/ghepl-heyd. Laſciuia, ſalacitas.

Ghepſter/ghenſter. Scintilla, fauilla.

ghepſteren. Fauillæ: & Strictūræ.

ghenſteren/ghenſteren. Scintillare, agere ſcintillas.

Ghepſen. *vet*. Curare, mederi.

Ghepte. Capra, hirci vxor. *germ. geiß: ang. goate.*

ghepken. Capella.

ghepten-baerd. Aruncus, barba caprę, villus à caprarum mento dependēs.

ghepten-baerd/ghepten-blad. Caprifolium.

ghepten-blad. Periclymenus, ſiluę mater, volucrū maius, lilium inter ſpinas. *officin.* Caprifolium, barbicapra, barba capri.

ghepten-bock. Hędus & Caper, hircus caſtratus.

ghepten-herder. Caprarius.

ghepten-manneken. Satyrus,

ghepten-melck. Lac caprinum.

ghepten-melcker. Caprimulgus.

ghepten vel. Pellis caprina.

Ghelanne, *vetus*. j. **koe-belle**.

Ghelas. j. **glas**. Vitrum.

Ghelat. j. **glat**.

Gheld. Pecunia, moneta, nūmus, nummus, numiſma, æs. *dicitur* **gheld**. (*inquit Adrian. Iun.*) *à* **gheldẽ**. i. valere: *quod penes pecuniam, rerum reginam, valoris omnis momentum ſit, & æſtimatio.*

gheld op de hand/ken-penninck. Auctoramentum.

gheld op de hand gheuen. Obligare ſtipendio ſiue prompta pecunia.

gheld-boete. Pœna pecuniaria.

gheld-bzeker/munt ſmelter. Conflator figurati æris.

gheld-gierigh. Cupidus pecuniæ, philargyrus.

gheld-gierighęyd. Philargyria.

gheld-hoere. Meretrix.

gheld-loos. Carēs pecuniis, ſiue nummis, inops.

gheld-potter. Euclio.

gheld-rijck. Pecunioſus, numoſus, numatus.

gheld-ſchyder. Acciſor monetæ, parapſalliſta.

gheld-ſack. Sacculus pecuniarius, ſaccus numarius.

gheld-ſack. Homo pecunioſus, numoſus, numatus, euclio.

gheld-ſchuld. AEs alienum.

gheld-ſtock. AErarium.

gheld-ſtraffe. Multa, mulcta.

gheld-wegher. Libripens.

ghelden. Valere, in prerio eſſe, vtile eſſe.

ghelden. Debere. **Het gheldt v**. Res tua agitur, de tuo certatur.

ghelden. *vetus*. Emere.

ghelden. Luere, ſoluere.

ghelder. j. **ghelde-man**.

ghelde-man. *vetus. ſland.* Qui ſoluere ſiue luere debet, debitor.

Ghele. j. **gheel**. Rufus, luteus.

Gheleſpe. j. **pape-gap-krupd**. Symphonia. *gal. geneſie, geleſie.*

Gheliſt. j. **ghelupe**.

Ghelfs. Obliquus.

Ghelligh/gaeligh. Scabioſus.

Ghellinck. Agnus hornus.

Gheloug. j. **ſalours**. Zelotypus.

Ghelte. *germ. ſax. ſicamb.* Alueus, orca, trulla.

ghelſe. Poculum maius, canthatus. *vulgo* ghelta.

Ghelte/ghelubde ſeughe. Sus caſtrata, porca caſtrata: & Porcetra. *ang. galte.*

ghelten. Caſtrare ſuem. *ang. ghelde.*

Gheluen. Obliquare.

Gheluue. *j.* **gluue.**

Gheluwe. *j.* **gheel.** Luteus.

Ghemelick/ghemmelick. Moroſus, faſtidioſus, irritabilis, difficilis: & *ger.* Laſciuus inſtar equi.

ghemelickheyd. Moroſitas, faſtidium.

ghemelicken. Morosè, faſtidioſè.

Ghemſe. *ger. ſax.* Rupicapra, dama, capra montana.

Ghenaede. Gratia, miſericordia: & Impunitas.

ghenaede doē. Gratiam delicti facere, remittere. **In ghenaede nemen.** In fidē accipere, in deditionē accipere.

ghenaede loos. Immiſericors.

ghenaedigh. Propitius, miſericors, exorabilis, bonus, benignus, pius.

ghenaedighlick. Benignè, piè.

Ghene. Ille, is. **De ghene die.** Qui, ille qui, illi qui. **Alle de ghene die.** Quicunque.

Ghender. Illic, iſtic.

ghender-waerts. Illuc, iſtuc.

ghenſwaerts. Illorſum, iſtorſum.

Ghenen. *campin.* Subridere.

Gheneuer-boom. Iuniperus. *gal. geneure: ital. ginepro: hiſp. enebro.*

gheneuer-beſie. Bacca iuniperi.

Ghenghber. Zingiber. *germ. imber: gall. gingembre: hiſp. gingibre: ital. gengiuo: ang. gynger.*

Ghennette/iannette. Equ⁹ alipes, pteropes, celer: genus equi Hiſpanici. *vulgo* gennettus, ginnettus, iannett⁹. *gall. genet: ang. genet.*

Ghe-noffel / ghenoffel-bloeme / gheroffel. Caryophyllea, flos caryophyllæus, ocellus: betonicæ *ſiue* vetonicæ ſpecies. *gall. giroflee: ital. garofolo: angl. gelo wer.*

ghenoffel-naghel. Caryophyllus. *gall. cloux de girofle: ital. garofano.*

Ghenſerick. Argentilla, potentilla: *herbæ genus.*

Ghenſt. *ſland* **j. hyem.** Geniſta.

Ghenſtaen. Gentiana, aloë Gallica. *ger. entzian: gal. gentiane: ital. genziana: hiſp. gentiana: ang. gentiane.*

Ghenſter. *j.* **ghepnſter.** Scintilla.

Ghent. Anſer mas. χὴν, χηνός.

Ghent/ient. Bellus, ſcitus, elegans, pulcher, laetus, concinnus. *vulgo* gentil. *gal. gent, gentil: hiſp. gentil: ang. gentle.*

Gheoole. *j.* **ghioole.** Cauea.

Gherbel. *j.* **gaerbel.**

Gherde. *j.* **gheerde.** Virga.

gherde-beenen. Varicare: varicari: crura diuaricare, vel diducere.

gherde-gaeten/gherde-kopen. Incoxare coſſim ſedere, iacere, aut ſtare. **Al gherde-gaetende oft gherde-kopende kacken.** Coſſim caçare: incoxare cacandi cauſa.

Ghere. Lubitus, appetitus, us.

gheren. Cupere, appetere.

gheren/gherne/gheern. Lubens, lubēter, lubenti animo, haud grauatè, nō inuitus, æquo gratoque animo. *ger. gen.*

Ghereck/gherick. Viſcera.

Gheren. *j.* **gaderen.** Congregare: & In faecem conuerti: condituram fecis recipere.

Gherghel. Ora, margo.

Gherijte. *j.* **gaerijete.**

Gherme. Ouis matrix: & Agna.

Gherinen. *vetus* **j. be-hermen.** Mouere.

Ghern. *j.* **gheern.** Lubens.

Gherneptken/bups. Exomis, ſagum.

Gheroffel. *j.* **ghenoffel.**

Gherre. *vetus. ſland.* **j. ſplete.** Rima.

Gherriete. *j.* **gariete.**

Ghers. *j.* **gars/gras.** Gramen.

Gherſelen. Horrere, horrorem habere.

gherſelinghe. Horror.

Gherſte. Horreum, crithe.

gherſt-maend. September. *ſic dictus ab hordeo meſſe.*

gherſten-bzood. Panis hordeaceus.

gherſten dzanck. Cremor puſanæ, puſana.

gherſten mout. Polenta.

Gherſtigh. *j.* **garſtigh.** Rancidus.

Gherwe. *j.* **gaerwe/gherue.**

Gheſond. *j.* **ghe-ſond.** Sanus.

Gheſpe. Fibula, conſibula, orbiculus, anſa. *ſland. gaſpe: ang. claſpe.*

ghespe setten. j. **lamsoore setten.** Subsannare.

ghespen maecker. Fibularius.

ghespen. Fibulare, infibulare.

gheest/ghist. Fæx, sanies, crassamen, crassimentum *ang. yest.*

gheest-achtigh. Fæculentus.

Gheester. j. **gheinster.** Scintilla.

Gheet/agheet. Gagates, gagitis. **Swert gheet.** Thracius lapis, gagatidis species nigri coloris. *ang. geate.*

Gheevelen/gobelen. Vomere.

Gheue. j. **gheeue.** Sanus, integer.

Gheuel. j. **gheeuel.** Fastigium, cacumẽ, culmen, *&c.*

Gheuen. Dare, tribuere, tradere, largiri, præstare, præbere: & Donare, dono dare. *ger. geben: ang. giue.*

gheuen ten besten. j. **beste.**

gheuen te kennen. Significare.

gheuer. Dator.

gheuigh. Datiuus.

Gheur/goor. Odor, nidor, fragrãtia: & Vapor: & Sapor: & Vigor.

gheuren/gheur geuen. Fragrare, olere, odorem siue nidorem emittere.

gheurigh. Flagrans.

Gheus/goos. *hol. friſ. ooſtlã.* Anser fœm.

Gheus. Mendicus impudẽs: homo vilis, vappa, nequam. *Dictio Gallica, siue potius Valonica, olim obscura, & Teutonibus ignota: nunc vero belli intestini in Belgio tempestatibus, peruulgatum vocabulum, videlicet nomen uni parti aduersæ abactæ indium.* Gæsus *Seruio dicitur* vir fortis, vir bello strenuus, *super illud Virgilij Æneid. 8. duo quisque Alpina torserat Gæsa manu, scutis protecti corpora longis:* gæsa *interpretatur* hastas viriles: & Gæsos *dicit* viros fortes *à Gallis vocari.* Gesatas, *inquit Polybius, Galli sua ũngua nominant* milites conductitios. Gueſſin *Britannos vocare* seruos conductitios, *scribit Guilielmus Camdenus.*

Gheute. j. **gote.** Fusio, fusura.

G H I

Ghichelen/giehen. Cachinnari.

Ghichte. *vet.* j. **ghifte.** Donum.

Ghichte. *ger. ſicamb.* j. **siecterijn.** Articularis morbus, arthritis.

ghichte. *ſax. friſ.* Paralysis, neruorum resolutio.

ghichtigh. Arthriticus, articularius: & Paralyticus.

ghichten. *vet.* j. **be-ghiſtẽ.** Donare, munerare.

ghichten. *ger. ſax.* Torquere, excruciare, adhibere tormentum.

ghichten. *friſ. ſicamb.* Fateri, confiteri, agnoscere.

ghichter. *ger. ſax.* Tortor, carnifex.

Ghiegaeghen. Rudere instar asini.

Ghienẽ. *ger. ſax.* Oscitare, hiare, hiscere.

Ghier. Vultur: vulturius, *apud Plaut.*

ghier-ſwaluwe. Apus, depes, cypselus.

ghier-balck. *vide in Append.*

Ghier-wolf. Lycaon: & Heluo.

Ghieren/ghierſen. Auidè petere, inhiare.

Ghieren. *ger. ſax.* Stridere, strepere.

ghierigh. Auarus, auidus, appetens, tenax, sordidus.

ghierighaerd. Homo auarus.

ghierighejd. Auaritia.

ghierighlick. Auarè, auidè.

ghierſen. j. **ghieren.** Auidè petere.

Ghieten. Fundere. *germ. gieſſen: ang. yet.*

Metael gieten. Conflare, fundere.

ghieter. Fusor.

ghieter van metael. Fusor, conflator.

ghieter. Haustrum: lignum excauatum quo hauriunt nautæ aquam ad irriganda vela.

ghietelinck. *vetus.* Merula.

ghietigh. Fusilis.

ghiet-eemer. Modiolus erogatorius, fistula quę in altũ elata aquã refundit.

ghiet-konſte. Ars fusoria.

ghiet-logher. Pseudocheus, spermopseudus, mendaciorum fusor, mendaciorum follis.

ghiet-bat. Guttus, gutturnium, malluuium.

ghiet-bat. j. **beſpuyt-kruytke.** Harpagium.

Ghift. j. **verghift.** Venenum, virus.

Ghifte. Donum, munus. *ang. gyfte.*

ghifte. *friſ.* Scutella alta ex solido ligno excauata.

ghiften. j. **beghiften.** Donare.

ghifter. *vetus.* Donator.

Ghy. Tu. **ghy-lieden.** Vos, vos homines. *ger. ihr: ang. yee, you.*

Ghijghe *ger. ſax. ſic.* Chelis.

Ghijghen. j. **hijghen.** Anhelare.

Ghÿl/ghÿle. Chylus, cremor cereuiſię. *Adr. im.*

ghÿl.j.ghepl. Procax, laſciuus.

ghÿlen.j.ſieden. Bullare, bullire, ferue-re, inferuere.

ghÿlen.j.gyeplen. Laſciuire.

ghÿlen. Flagitare, procare, inuerecũdè petere: & Ludificare, fallere. *ang. beg yle.*

ghÿligh.j.ghepligh. Procax.

ghÿler. Flagitator: & Paraſitus.

Ghÿle. *vetus. fland.* Mora, remora.

Ghÿnen.j.ghienen.

Ghÿſe.j. ghewÿſe wÿſe. Modus *vulgò* guiſa *gal. guiſe: ang. guyſe.*

Ghÿſel. Obſes. *vulgo* gitala.

Ghÿſelen. Obſidem capere.

ghÿſel:r. Obſes.

Ghilde. *fland.j.* **gnlde.** Collegium, contubernium. *ang. gylde.*

ghilde. Contubernalis. *q.d.* ſoluens. *à* **ghilden.** i. ſoluere.

ghilde. Liberalis, prodig⁹ æris. **de ghilde ſpelen.** Facere largitiones, largiri & profundere.

ghilde. *vetus.j.* **hoere.** Meretrix.

ghildeken. Nepos, decoctor.

ghildachtigh. Liberalis.

ghilden/gheldeu. Soluere, luere.

ghilde-bꝛoeder.j.ghuldebꝛoeder.

Ghillen. *hol. ſicam.* Stridere: & Grũnire

ghillinghe van de ſaghe. Stridor ſerrę. *hiſp. chillido.*

Ghilpen. *hol.j.* **ſiericken.** Pipilare.

Ghinder.j.ghender. Illic, illuc.

Ghinghber j.ghengber. Zingiber.

Ghinnen. *vetus.* Oriri. *hinc* **be-ghinnẽ/ ont-ghinnen.**

Ghinnicken. *hol.j.* **grenicken.**

Ghinoffel/ghenoffel.

Ghinsende weder. *vet.* Vltro citroq;.

Ghioole. Cauca, caueola, carcer, ſeu domuncula auiũ. *gal. gayole: ang. geyle.*

ghioole in den kercker. Arca robuſtea, robur. robuſtus carcer, ligneа cuſtodia. phylaca, mala manſio.

ghiolier.j. **ſteen-waerder.** Carcerarius.

Ghips/plaeſter. Gypſus, gypſum. *ger. gyp.: gal. gips: ital. geſſo, gypſo: hiſp. yeſſo.*

Ghipſen.j.plaeſterẽ. Gypſo incruſtare

Ghirghel.j.gherghel.

Ghiroffel.j.ghenoffel.

Ghirren. *ger. ſax.j.* **kurren.** Gemere.

Ghiſye. Flagellum, lorum, verber.

ghiſpen. Flagellare, flagello ſiue lora cædere, verberare.

ghiſſe. Cõiectura, coniectatio, æſtimatio. **ſlet der ghiſſen ghenen.** Dare vt fors fert, numen aut mẽſurę nulla habita ratione: nullo diſcrimine, delectu aut numero: prolixè & affatim dare.

ghiſſen. Coniicere, coniectare, cõiecturã facere, cogitare, colligere, diuinare, ſuſpicari, opinari, opinionẽ habere, reputare, æſtimare coniectura. *ang. geſſe.*

ghiſſinghe/ghiſſe. Coniectura, eſtimatio, opinio.

ghiſſinghe maecken. Coniectare, conijcere.

Ghiſt.j.gheſt. Fæx.

Ghiſter/ghiſteren. Heri, heſterno die. *ger. ghęſteren: ang. yeſter.*

ghiſter-auend. Heri veſperi.

ghiſter-moꝛghen. Heri manè.

ghiſter-nacht. Heſterna nocte.

ghiſterigh. Heſternus.

Ghitterne. Fidicula.

G I *vide* G H I.

G L.

Glad. *hol. friſ.j.* **gloedigh/gloedende.**

Glaerende oogh:n. Oculi cæſij, glauci.

glaer-oogigh. Cęſius ſiue glauc⁹ oculis.

Glaet.j.ghe-laet. Geſtus, vultus.

Glants. Splendor, fulgor, iubar.

glantſen. Splendere, fulgere, nitere.

Glas. Vitrum. *ger. glaſs: ang. glas, glaſſe. Gleſſe vet. germ.* Succinum, electrum. *Guil. Camd.*

glas.j.glaſen venſter.

glas/dꝛinck-glas. Vitrũ, calix vitreus.

glaſ-blaſer. Vitrari⁹ fuſor: qui vitrea mina conflat.

glaſ-krupd. Perdicium, helxine, muralium, muralis herba, parietaria, vrceolaris, vitrearia. *vulgò* vitriola. *herba qua vitra purgantur.*

glaſ-looper.j.ſand-looper. Clepſammidium.

glaſ-maecker. Vitriarius, vitrarius.

glaſ-maeler. Encauſtes.

glaſ-verwe. Color vitreus, hylianus.

glaſ-wꝛm. Cãtharis. *vermis qui plerumq; in vaſculis vitreis clauditur ſeruaturq;.*

glaſen/glaſen-werck. Vitrea, vitreamina, orum.

glaſen/

Glaſen/van glas. Vitreus, vitrinus, hyalinus.

Glaſen-berd. Hyalotheca: vbi vitrea vaſa reconduntur.

Glaſen-maecker/glaſ-maecker. Vitrarius, ſpecularius.

Glaſen-pot. Poculum vitreum.

Glaſen-venſter. Feneſtra vitrea: ſpeculare, ſpecularium.

Glat. Politus, planus, læuis, leuigatus.

glat. Mollis, læuis, læui & glabra cute.

glat haet. Glaber, glabrio, caluus.

glat/ſlibberachtigh. Lubricus.

glat ende vet. Nitidus & pinguis.

glat. Iucundus, hilaris: & blandus. *ger.* glatt: *ang.glad.*

glatten. Polire, læuigare, læuare, complanare.

glattigheyd. Læuor, læuitas: & Lubricitas, lubricum.

Glauie. Lancea, haſta. *gallis* gladius *dicitur.*

Glede. *ger.ſax.ſicam.* Lithargyrum, lithargyrus, argenti ſpuma.

Glepe. *j.* **glupe.** Stramen arundinaceũ.

Glepe. Terra figulina ſcintillans.

glep-backer. Plaſtes, figulus.

glepers werck. Vaſa ſcintillãtia, è ſcintillante ſiue ſplendente terra: vas fictile Balearicum, Maioricanum.

glepe pot. Culullus, vrceolus fictilis. *ang.galey potte. Dicitur quibuſdam Germanis* **glepſen.** *Andreas Althamerus in ſuis Commentariis in Cornelij Taciti librũ de moribus & populis Germanorum, ait:* Gleſum *veteres Germani appellarunt ſuccinum, ob nitorem, quod inſtar vitri lucet: quam vocem vernaculus Germanorum ſermo etiammum retinet: vitrum enim* **glas** *&* **gleſer** *appellant: &* gleſum *atque* **glaſter** omnem materiã quæ igne colliquata nitorem leuoremque fictilibus ſuperinducit: *quomodo* **ein glaſterten topf oder haſen/ ein gleſterten krug** *dicunt, id eſt,* ollam aut amphoram in hunc modũ figulina arte coctam.

Glepſen/glepſſen. *germ.* Nitere, ſplendere, lucere, relucere, pellucere.

Gloſeuen. *j.* **gheliꝛckſeuen.** Fingere.

Glid. *j.* **gelid.** Membrum, artus.

glid-krupd. Sideritis, ferruminatrix.

Glepſter. *j.* **glinſter.** Scintilla.

Glend/glent. *j.* **gelente.** Sepes, maceria.

Glenſter. *j.* **glinſter.** Scintilla.

Gletten. *j.* **glatten.** Polire.

Glicken. *j.* **ghe-lickẽ.** Nitere: & Polire.

Glier-mups/rel-mups. Glis, gliris.

Glijden. *vetus. ſland. holl. ſicamb.* **j. ſlibberen.** Labi, prolabi.

glijd-bacne. Planities glaciata.

glijdende. Labilis, lubricus.

Glijſener. *ger. ſax. friſ.* **j. ghe-lijckſenaer.** Hypocrita.

Glijſteren. *j.* **glinſteren.** Scintillare.

Glimme. *holl.* **j. gloedt.** Pruna.

Glimmen. *hol. ſicamb.* **j. gloeden.** Igneſcere, candere.

glimmende kole. *j.* **gloedende.** Pruna.

Glimpen. *j.* **glimmen.** Igneſcere.

Glinſen. *j.* **glinſteren.**

Glinſter. Scintilla.

glinſteren/gliſteren. Scintillare, fulgere, micare, nitere, ſplendere, candere. *ang.gliſter.*

glinſterigh. Scintillans, fulgens, fulgidus, nitidus, ſplendidus.

glinſterigh root. Rutilus, igneus, ſaturo ſplendore rubens.

glinſterigh ſwert. Coracinus. (lum.

Glippẽ. *holl.* Fugitare, trãsfugere clãcu-

glipper. *holl.* Fugitor: qui nubilo & periculoſo tempore fugit, tranquillo autẽ reuertitur: & Trãsfuga, perfuga.

Glis/gliſch. *ſland.* **j. liſch.** Iris.

Gliſſen/glitſen. *holl. ſicamb.* **j. ſlibberen.** Labi, prolabi. *gal. gliſſer.* γλιοχρω. i. lubricus.

gliſſen op d'ijs. *holl.* **j. rijden.**

Gliſteren. glinſteren.

Gloed. Pruna.

gloeden/gloepen. Igneſcere, inardeſcere, candere, candeſcere.

Gloedende. *j.* **gloedigh.**

gloedigh. Ignitus, candens.

gloedich ijſer. Candens ferrum.

gloedighe kole. Pruna.

gloedighen brand. Torris.

gloedte/loedte. Rutabulum, inſtrumentũ quo ignis proruitur: & Forceps: inſtrumentũ quo prunæ & alia candentia tenentur.

Gloeme. *ſicamb.* **j. loeme.**

Gloepe. *holl.* **j. gluppe.** Decipulũ, tranſenna, machina irretiẽdis auibus apta.

Gloepen. *j.* **gluppen.** Inſidiari.

Gloeren.ſ.gluperen.

Glooren.*holl.* Recreare, reficere: & Recreari, refici.

Gluck.ſ.ghe-luck.

Glupe/ghe-lupe.*ſland.holl.* Faſcis ſtramentorum, ſtramen arundinaceum, manipulus arundinaceus. *vulgò* glema, gelima. *gall.glu.*

Gluperen/gluper-oogē/gloeren/gluerren.*holl.friſ.* Nictare.

gluperen. Tranſuertere hirquos, limis hirquis cernere, limis oculis aſpicere. *ang.gleye.*

gluperachtigh.ſ.louckende. Pætus.

Gluppe.ſ.gloepe. Decipulum.

gluppen/gloepen/glupen. *holl. friſ. ſax.* Inſidiari, obſeruare.

glupper. Inſidiator.

Gnap.*holl.*ſ.knap. Gnauus.

G N

Gniſteren.*ſax.friſ.*ſ.knerſen.

Gnorren.ſ.knorren. Grunnire.

G O

Gobelen/geubelen. Vomere, eructare.

Gobelet. Calyx, cyathus, acetabulum. *gal.gobelet: ang.goblet.*

Gochelen.ſ.gupchelen.

God. Deus, numen. *ger.gott: ang.god.* dicitur **god**/*q.d.* **goed.** *nemo enim bonus niſi unus, Deus. Mar.*10. **God groete v**/ Salue, aue. **God geue.** Faxit Deus, vtinā, ô ſi. **God gheue wie.** Quiſquis, quicunque. **God gheue hoe.** Quomodocunq;. **God gheue wanneer.** Quandocunque. **Te gode.** Aue, vale. *q.d.* ad deum. **Te gode beuelē.** Valedicere. **Om gode bidden/om gode gaen/om godts wille bidden.** Mendicare, emendicare, per Dei numen & nomen ſibi hominum miſericordiam quærere. *Lactant.*

gode-man / *& per ſyncopen.* **gop-man.** Mendicus, coactor ſtipis. *gall.caiman, caymand.* mēdicus. *& caimander*, mēdicare, cogere ſtipem.

gode-lieden/gop-lieden. Mendici.

gode-wijf/gop-wijf. Mendica.

god-hoede. *vetus.ſland.* Salus, ſalutatio.

god-hoede bieden. *vet.* Salutare, ſalutem imprecari.

god-loos. Impius, atheus, expers omnis religionis.

god-looſheyd. Impietas.

god-moeder. *vetus.*ſ.pete/meter. Parēs myſtica. *ang.godmoder.*

god-vader. *vet.*ſ.peter. Parēs myſticus Onomaſta initialis. *ang.godfather.*

god-ſaeligh. Pius.

god-ſaeligheyd. Pietas.

god-vorchtigh/god-vruchtigh. Religioſus, pius, θεόφοβος, timens Deū.

vorchtē/vurchten/vruchtē.ſ. timere.

god-vorchtigheyd / god-vruchtigheyd. Religio, pietas.

gods-acker. *ger.ſax.* Cœmiterium, ſepulchretum. *q.d.* ager Dei. locus extra ciuitatē procul à templis & domibus, vbi mortui ſepeliuntur. *Veteres cadauera humana in ciuitate ſepelirī nolebant. & leges* XII. *tabularum, in vrbe ſepelire aut vrere mortuos prohibent. ad quem morem alludit quod in Euangel. legitur, elatum eſſe adoleſcentem mortuū quem Chriſtus veniens ad ciuitatem matri ſuæ reſtituit. & Chryſoſtom. in ſerm. de fide & grat. ait: Omnem ciuitatem & omne caſtellum ante ingreſſum habere ſepulchrum. Huiuſmodi conſuetudo adhuc multis Germaniæ locis obſeruatur.*

gods-dienſt. Sacrū, res diuina, religio, latria: ſeruitus quæ pertinet ad colendum Deum.

gods-dienſtigh. Pius, Deum colens.

gods-dienſtigheyd. Pietas.

gods-draght. *ſicam.coion.* Supplicatio, pompa ſacra.

gods-huys. Hoſpitiū ſacrum, noſocomium, xenodochium ſacrum. *vulgò* hoſpitale: & Cœnobium ſacrum.

gods-huys voor oude lieden. Gerontocomiū: locus vbi ſenes tractantur.

gods-laſter. Blaſphemia.

gods-laſteraer. Blaſphemus.

gods-loon. Merces diuina.

gods-peninck. Arrha, arrhabo.

gods-raed. Oraculum, reſponſum.

gods-ſpreuck. Oraculum.

goddinne. Dea.

godlick. Diuinus.

godlicke macht / kracht ende wille. Numen.

godlick/godlicken. Diuinè.

Godſe.ſ.af-god. Idolum, ſimulacrum. *germ.goetz.*

godſen-huys. Delubrum.

godſen-dienaer. Idololatra.

goed. Bonus, probus, ἀγαθός.
goed. Bona, orum: diuitiæ, fortunę, res, census, pecuniæ, substantia, facultates: & Merx, merces, iū: & Fruges, fructus terræ, annona: & Ager, villa, prædium.
goed doen. Benefacere.
goed doen/ deught doen/ dienst doen. Bene mereri de aliquo, officium alicui tribuere, beneficium cōferre, beneficiis afficere aliquem.
goed doen. Probare, approbare, ratum facere.
goet doen met ghetuyghen. Testibus probare, testimoniis comprobare.
goed doen de schaede. Præstare damnū: persoluere si quid res habet vitij, indemnem præstare emptorē: & Alienæ culpæ dispendium in se recipere, & relle luere: satisfacere, cautionem dare: & Spōdere merces esse probas.
goede goedt moeder. j. god-moeder.
goede dagen hebben. Bene curare ætatem suam, curare cutem, bene habere, ducere in bonis dies suos. *Iob.*
goede mannen. Arbitri, boni viri, ad quorum arbitrium causa litigiosa defertur.
goeden tijd. Seculum aureum, fertile, tempus aureum: annonæ laxitas, vbertas, vilitas.
goede weke. Hebdomada maior, sancta
goeden vrij-dagh. Soteria, dies parasceues, dies Veneris sanctus.
goed-aerdigh. Bonæ indoles.
goed-daed. j. wel-daed.
goed-daedigh. Beneficus, benignus, liberalis.
goed-daedigheyd. Beneficentia.
goed-duncken. Placere.
goed-dunckē. Existimare, putare, videri. dat geest my goet ghedocht. Existimaui, putaui, visum est, placuit.
goed-dunckel. *vet.* Arrogans, glorioſus: *vulgo* præsumptuosus.
goed-dunckenheyd/ goed-dunckinge. Arbitriū, arbitratus, opinio, sententia.
goed-gierigh. Auarus, auidus bonorū, diuitiarum, inhians diuitiis.
goed-gunstigh. Beneuolus, candidus.
goed-hertigh. Mitis, benignus, beneuolus liberalis ingenio. *vulgo* boni cordis.
goed-hertigheyd. Benignitas, beneuolentia, animi propensio.
goed-loos. Inops, pauper.
goed-rond. Planè, prorsus & omnino.
goed rond goed zeeus. *adag.* Crassa Minerua, incondite & simpliciter.
goet-rond wt seggen. Planè edicere & syncerè.
goed-vader. j. god-vader.
goet-willigh. Beneuolus, beneuolens.
goed-willigheyd. Beneuolentia.
goedt-willighlick. Beneuolè.
goeds moeds. Æquo & pacato animo
goeds tijdts. Opportunè, commodè, tempore oportuno.
goede. *vetus.* j. god-moeder/pete. Parens mystica, parens initialis. *vulgo* cōmater, promater.
goedelick. Benignus, clemens.
goedelicken. Benignè, clementer.
goedelickheyd Benignitas, clementia.
goeder-hande. j. goedertier.
goedertier/goedertieren. Benign⁹, clemens, mitis, facilis, commodus, exorabilis, lenis.
goedertierenheyd. Benignitas, clemētia, facilitas, lenitas.
goedertierlick. Benignè, clementer.
goedigh. j. goedelick. Benignus.
goeden/eruen. Transscribere, trāsferre, tradere alicui bona, fundum: transmittere alicui hæreditatem: inuestire in possessionem bonorum.
goedenisse/erffenisse. Hæreditas, transscriptio, siue traditio hæreditatis, inuestitio, traditio bonorum.
goedenisse doen. Mittere in possessionem, inuestire.
goedinghe. j. goedenisse. Transscriptio bonorum.
goedinghe. Bona, facultates.
Goedel. *vet vulgo* Commater. *ger.* goetel.
Goedsie/goedse. Falx, securis, gęsa, culter venatorius. *gal.* gouge, vouge.
Goen. j. goom. Custodia, cura.
Goens-dagh/woens-dagh. Dies Mercurij. *q.d.* Godens-dagh / *siue* Wodens-dagh. j. Dei dies. *Mercuriū enim Deum Teutones maximè coluerunt, eumque*
Gode/wode/woode & bode *vocauerunt, testibus veteribus Chronicis Teutonicè conscriptis: teste quoque Paulo Diacono de Gest. Longobard. lib. 1. cap. 9. cius verba hæc sunt: VVodan sanè, quem ad-*

iecta litera, Godan dixerunt: ipse est qui apud Romanos Mercurius dicitur, & ab vniuersis Germaniæ gentibus vt Deus adoratur. ang. wednesday.

Goes/goese. *fris. holl. sax.* j. **gans.** Anser. *ang. goose.*

Goesken. Corycæus: & Satelles, lictor.

Goete. Paralysis. *ger. gutt.*

goete/goet-cuel. *vetus. sland.* Morbus articularis, arthritis. *gal. goutte: ital. gotta: hisp. gota: ang. gowte.*

Gopen. Iactare cum impetu: & Quatere: & Batuere & Festinare.

Gokelen. *sax. sicamb.* j. **gupchelen.**

Golpe. *vetus.* Gurges, vorago. *gal. goufre: ang. gulfe.*

golpē. Ingurgitare, auidè haurire, haustim bibere.

golper. Ingurgitator, multibibus.

golue. Vnda, fluctus, κολπος. *gal. goulfe: ital. golfo: hisp. golfo.* i, sinus maris.

goluighe zee. Mare fluctuosum, vndosum, fluctiuagum.

Gomme. Gummi. κόμμι. *ger. gumme: gal. gomme: ital. gomma: hisp. goma: angl. gumme.*

gom-achtigh. Gummosus.

gommen. Gummi linere, inficere, miscere.

Gone. *vetus. sland. holl.* j. **ghene.** Ille.

Gome. *vetus. ger.* Homo. *Otfrid. VVeiss.*

goman/gomman. *vetus. germ.* Maritus, paterfamilias, *Otfrid. VVeissenburg.*

Gomen. Viscera perforare siue lędere.

Gompe. *germ. sax.* Gurges.

Gonnen. j. **gunnen.** Fauere.

Gonsen. *holl.* Susurrare.

gonsinghe. Susurrus, summissum murmur.

Gonste. j. **gunste.** Fauor.

Goo-graeue/go-graef. *vet. sax.* Iudex pedaneus siue pedarius, iudex qui plano pede iudicat, neque tribunal habet: *eligebatur autem apud veteres Saxones ad vim illatam illico iudicandā, eodem nempe die quo violentia facta erat.*

Go-graeue. Festinꝰ iudex, qui in necessitate celeriter iudicat. à **goch.** i. celer. *And. Altham.* vulgò gograuius.

Goom. *vet.* Obseruatio, custodia, consideratio, cura.

goom nemen. j. **goomen.**

goomen. *vetus.* Obseruare, considerare, curare, custodire. *germ. helvet. gaumen.*

goomer/goommaer. Curator, cutios vulgò gomarus. *germ. helvet. gaumer.*

Gooy. *sland.* Limus, lutum, cœnum.

gooy. *louan.* Sordes ædium.

gooy. Terra noua, quæ certum habet sine cultura lucrum. *Becan.*

gooy Palus, locus paludosus.

gooy riecken. *holl. fris.* j. **stincken.**

Goose. j. **goes.** Anser.

Goyde. Vinculum, lorum.

goyde/ribbe van t'schip. Cinctus, subligaculum.

goydel. Cinctus, lata zona, cingulum. *germ. gurtel: ang. girtle.*

goydel-hanghsel. Strophus.

goydel-maecker. Zonarius.

goyden. Cingere. *ger. gurten: ang. girde.*

goyden. Cædere loris.

goyd-riem. j. **goydel.** Cingulum.

Goydijne. Cortina, velarium, siparium, velum scenicum, anabathrum. *gal. courtine: ital. cortina: hisp. corredor: angl. curtayne, cortayne.*

goydijn-ringhen. Annuli velares, annuli cortinales: quibus cortinæ & aulæa contrahūtur & expandūtur.

Goye. j. **gheur.** Odor, nidor.

Goyghel. Gurgulio, epiglottis, sublinguium, columella. *ang. gargle.*

goyghel/goyghel-pijpe. Guttur, animæ canalis, canna pulmonis, aspera arteria *gal. gorge: ang. gorge.*

goyghel-pijpe. j. **goyghel.** Guttur. *&c.*

goyghelen. Gargarizare, fauces colluere, palato agitare. *gall. gargouiller.*

goyghel-tongesckē. j. **goygel.** Gurgulio.

goyghel-waeter. Gargarismus, gargarisatus: quod colluēdis faucibus adhibetur.

Goyps *ger. sax. sicamb.* Ructus, us.

goypsen. j. **rupsen.** Ructare.

Goyre. Equa: caballus. *dicitur plerumque* equus annosus & strigosus.

goyre. *holl.* Sordidus, valde auarus.

goyreel. Helcium, instrumētum ab humeris equorū pendēs. *vulgò* gorellus.

goyreel/half-kussen. Tomex, icis: tomice, es. *pulvillus lana pilisve fartus, quo veterinorum colla muniuntur ne ladantur.*

Goys. j. **gras.** Gramen.

goys. j. **garse.** Viridis gramine ripa.

goysc/ger. j. **gras-muscke.** Curruca.

Goyte.

oꝛte. Alica, zea deglubita, far factitiū.
ur. j. goꝛtighepd. Chalasa.
ꝛten teller. Euclio, cumini sector. *q.d.* alicarum numerator.
ut-woꝛm. *Zelan.* Vermicul⁹ pluuialis.
ꝛtije goꝛt-meulen. Chondrocopium, farreum: vbi far frangitur & alica fit.
goꝛtigh berrken. *friſ. ſicamb.* j. berſaedt. Sus grandinosus.
goꝛtighepd/ het goꝛt. Chalasa, grando, lepra qua porci infestantur: grana quædā alba & rotunda in carne suis grandinosæ.
goꝛtſelen. Torrere.
Goſſelen. *ſland.* j. ſtoꝛten. Fundere.
Goſtkoe. j. guſte.
Gott goute. Fusio. *goccia, ital. & gota, hiſp.* gutta, stilla.
gott. Canalis, tubus.
gott taſſy-gote. Incile, incilis canalis, fossa incilis, canalis in quē aqua cōfluit in viis lapide stratis. *gall. goutiere: gota autem hiſp.* stillicidium.
gotteioole. Cloaca: & Colluuiarium: *gal. égout.*
gott dack-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquia, collicia.
gottick. Fusilis.
gotdinck. Vas fusile: & Tormentum fusile. Fusilis bombarda.
gotgh geutigh. Liquidus.
gotter/ gotter-gat. *ſland.* j. moſe/ moſe-gat. Lauatrina, aquarium.
Gout. Aurum, chrysos. *germ. gold: gal.* gold.
gout-ader. Vena auri.
gout-berg/ gout-groeue/ gout-mijne. Aurifodina, aurarium metallum: auraria, vbi aurum effoditur.
gout-bloeme. Caltha, flos calthe, calendula, verrucaria, flos aurei coloris.
gout-gheel. Aureus color, fuluus.
gout-gheele quee. Chrysomelum, coteneum.
gout-glede. Chrystis.
gout-ghewicht. Trutina momentana, monetaria.
gout-graue / gout-groeue. j. goutberg. Aurifodina.
gout-gulden. Aureum, aureus.
gout-keuer. Cantharis, scarabeus luteo auri colore lucens.
gout-lijm. Chrysocolla.
gout-kruyd/ gout-woꝛtel. Chelidonea.
gout-meerle. Oriolus, merula aurea.
gout-mijne. j. gout-bergh. Aurifodina
gout-ſand. Pſegma, ramenta auri.
gout-ſchuym. Auri scoria, chrysitis.
gout-ſlaegher. Bracteari⁹, bracteator.
gout-ſmit. Aurifex, aurifaber, faber aurarius, vascularius.
gout-ſmitſe. Aurificina, aurificis officina.
gout-ſteen. j. toet-ſteen / proef-ſteen. Coticula, index. *lapis quo auri argentique experimentum fit.*
gout-verwe/ gout-verwigh. Aureus color, fuluus, rutilus.
gout-vincke. Auriuittis, fringillæ genus, pectore maximè rubens.
gout-vingher. Digitus annularis.
gout-waegghe. j. gout-ghewicht.
gout-woꝛm. Cicindela, nitedula, noctiluca: vermis aurei coloris, noctu lucens.
goude. j. gout-woꝛtel.
gout-woꝛtel. Chelidonium maius, hirundinaria maior.
gouden/ gulden. Aureus, a, um.
gouden keten. Torquis aureus.
gouden laecken. Vestis Attalica, vestis auro intexta.
Gouden. *vet.* j. ghelden.
Gouie/ gouiken. Gobio, piscis. *gal. gouion: hiſp. gobio: ang. gugion.*
Gouw. *vetus.* Regio, ager, rus, terra, pagus: *hinc multa regionum vrbiumq; nomina.* Bonne-gouw. Ager Bolonien-sis: Henegouw. Ager Haniæ, Hannonien-sis; Hannonia: Haſpen-gouw. Has bania: Ooſter-goe *siue* Ooſter-gouw & Weſter-goe *siue* Weſter-gouw. Terra oriētalis & occidētalis.
gouw. Agger fossa siue aquagio oductus. *hinc* Gouwe/ Gouda, vrbs holland. *Adr. Iun.*
gouwe ghedinghe / ghemeyn ghedinghe ende iaer-ghedinghe. *vetus.*
Gouwiere. *vetus. ſland.* Moretum, genus placentæ: collyra. *gal. goſſre.*

G R

Grabbel. j. griel. (raperu.
grabbelen. Rapere, prehendere, auidè
Gracelick. Gracilis, gracilētus, tenuis.

grace-

gracelickheyd. Gracilitas.

Gracie. Gratia: & Elegantia, lepos, vrbanitas, decor, concinnitas. *gall. grace: ital. gratia: hiſp. gracia: ang. grace.*

gracie/vergiffenisse. Gratia, impunitas, venia.

gracie be-ghetten. Petere gratiam, veniam, impunitatem.

gracie doen. Gratiam delicti facere, impunitatē dare, remittere culpam.

gracelick. Gracilis, gracilentus, tenuis: & Tenuiter: & Mediocriter.

Gracht. j. graft. Foſſa.

graed. j. graet. Gradus.

Graef/graue. Comes, regulus, *vulgò* graphio, & grauio, grauus. Graph°, *inquit Io. Auentin* Comes *eſt: priſca ætate* præfectum *nominauit.*

graef. *vetus. ſax.* Iudex, præſes, præfect°. *q.d.* **grauw.** j. canus, cenex cuius capillus in albedinem vergit: *qui Latinè* pater, ſenior, & ſenator *dicitur, ab ætate nempè prouecta.*

graef-ſchap. Comitatus, comitis dignitas ſeu officium.

graef-ſchap. *vetus. ſax.* Iuriſdictio, præfect[illegible]

Greef/graeue. Fouea. (prum.

graef ijſer/greef-ijſer. Cœlum, ſcal-

graef-ſteker. *ſtand.* j. **graef-ijſer.** Cœlū.

Graen/grepn. Granum, ſemē frugum. *gall. grain: ital. grano: hiſp. grano: angl. grayne.*

graen/grepn. j. beſie. Acinus.

graen/grepn. Granum, monas, momētum: genus ponderis menſurarij, auri & rerum pretioſarum. **Dier graenen** Siliqua, ceratium.

graen-kooper. Frumētarius mercator.

graenaet-appel. Malum punicū. *vulgò* malum granatum: *quòd rubētibus granis ſtateat: vel quòd in granata Hiſpaniæ parte frequentiſſimè proueniat. ger. granaet oepffel: gall. pomme de grenade: ital. granada: hiſp. granado: ang. granate.*

graenaet-appel boom. Malus punica. *vulgò* malus granata.

graenaet-appel-bloeme. Cytinus, ampullagium, balauſtium.

graenaet-appel ſchelle. Malicorium, putamen mali granati, cortium cortéxve mali punici.

graenaet-ſteen. Carbūculus charcedonius, garamanticus. *vulgò* granat[illegible] *pomi punici colore.*

graenen. j. botte. Gemmare, pullulare

graenen. Caput facere. *gall. grener.*

graenen. j. klonteren. Conglobari.

graenen. Germinare.

graener/graender. *ſtand.* Granarium, horreum. *gall. grenier: ital. granaio: ang. garner.*

graenen. j. garwen.

graener. j. garwer. Coriarius.

Graenen. *ger. ſax. ſicamb.* Vagire, obuagire. **Sijn graenen op ſteken.** Inclamare, inclamitare, exclamare, vociferari cum fremitu: fremere.

Graenen. Pili felis ſiue eluri circa os, quibus abſciſſis ferociā perdit: grunones *Alberto barbara voce dicuntur. Geſnerus.*

graenen. j. kneuel-baerd. Myſtax.

Graet/graed. Gradus. *gall. de gré: ital. grado: hiſp. grada.*

graet. *vetus. j.* **been.** Os.

graet/rug-graet. Spina dorſi.

graet/blieme van den viſch. Os piſcis, ſpina, ariſta, aculeus.

graet-boghe. Radius nauticus, quadrās quo poli altitudo inquiritur.

graeten den viſch. Exoſſare piſcem.

Graeten. *ſtand. j.* **krepten.** Irritare.

Graeue. j. graue.

Graeuen. j. grauen.

Graf/graft/graue. Sepulchrum, ſepultura, monumētum, tumulus, buſtum, tymbus, ſarcophagus. **Graf/** *q.d.* **garaf/** *Becano* foſſa quæuis *dicitur, & per excellentiam,* ſepulchrū, mortuorum corporum domicilium. *ga. grab: ang. graue.*

graf-ſangh/lijck-ſangh. Nenia.

graf-maecker/dooden-graeuer. Libitinarius, buſtuarius, qui humū ſepeliendo cadaueri aperit. *vulgò* foſſar°.

graf-ſchrift. Epitaphium, inſcriptio ſepulchri.

graf-ſteen/ſarck. Cippus, lapis ſepulchralis.

graft/graue/gracht. Fouea, foſſa, fodina, lacuna: & Alueus.

graſſen. Crocire, crotitare, corui inſtar vociferari.

Gram. Iratus, offenſior, infenſus, ſtomachoſus, aſper.

am maecken. Exaſperare,exacerbare,offendere,commouere,bilē alicui mouere.

am ȝijn/oft worden. Iraſci,indignari,ſtomachari.

gam-gat / kappoorken / hanneken. Palla, veſtis dimidias mulierum nates,tegens,collobium muliebre.

gram-moedigh. Iracundus,ſtomachoſus.

gram-moedighheyd. Iracundia.

gramſchap. Ira, ſtomachus,bilis,indignatio.

grammigh. Stomachoſus,iracundus.

grammelick. Iracūdè, cum ſtomacho, irate.

Grammetſe/gremetſe. *ſland.* j. grimmagie.

Grap: grope. *ſax. ſicam.* Chytra,lebes.

grapen-braed. *ſax. ſicam.b.* Caro elixa.

Grappe. Botrus,vua,racemꝰ. *gal.grappe: ang.grape.*

Gras/gars/ghers. Gramen. *ger.graſs: ang.graſſe. dictum* gras/ *q.d.* ghe-ras. *quaſi ire creſcat. Becan.*

graſ-boter/garſ-boter. Butyrum gramineum,è lacte vaccarum viridi gramine paſcentium.

graſ-dier. Hyena.

graſ-duynen. Colles ſiue aggeres gramoſi.

graſ-fillet. *holl.* j. genoffel-bloeme. Flos caryophyllus maior. *q.d.* graſ-violieren. *gal. violettes herbues.*

graſ groen. Herbeus,herbaceus,herbidus,viridis,praſinus.

graſ-groene ooghen. Oculi glauci,herbei.

graſ-hopper. Locuſta: & Cicada. *angl. graſſhopper.*

graſ-hoock. Porrum.

graſ-maend. *vetus.* Aprilis.

graſ-muſſche. Curruca.

graſ-voghel. Curruca.

graſ-wozm. Bruchus,campe,eruca.

graſachtigh. Graminoſus,herbidus.

graſe. *ſic.* j. groeſe. Ceſpes gramineus.

Grate. j. graet.

Graue j. graef. Comes.

grauinne. Comes *fœm. vulgò* comitiſſa.

Graue. j. graf. Sepulchrum.

graue/gracht. Foſſa,fouea,fodina,ſulcus,

graue der ſtad. Foſſa vrbis.

graue. *holl.* j. ſpaede. Ligo.

grauen. Fodere,defodere,fodicare,paſtinare.

grauen/grauérē. Sculpere,cælare,ſcalpere. *ger. graben: gal. grauer: ang. graue.*

grauéren/grauen. Sculpere.

grauér-ijſer/graef-ijſer. Cœlum,ſcalprum.

grauérer. Scalptor,ſculptor,cælator, anaglyptes.

grauérſel. Scalptura ſculptura,cælatura.

Grauen op yemanden. Perſtringere aliquem,procaciter lacellere,expoſtulare. *ang. graue.*

grauer. Procax linguâ. *ang. crauer.*

Graueel. *vetus.* j. grups ſand. Glarea, terra lapidoſa,arenâ: & Calculus,arenulæ veſicæ. *gal. grauier, grauois, grauelle: ang. grauel.*

Grauw. Canus: & Cinereus,cineraceus,leucophæus: & Pullus,pullulus,fuſcus. *ger. graw: ang. graye.*

grauw monick/grauw broeder. *ſland.* Monachus cinereus, leucophæus, Franciſcanus.

grauw papier. j. black papier.

grauw-wercker. *vetus ſland.* j. peltier.

grauw/grauwken. *holl. friſ.* Popellus, fæx plebis,leucophæati,leucopæati, leucophæo colore induti: *vt nautæ, baiuli, cerdones, & tenuioris fortunæ vulgus.*

grauw/grauwken. Carcer plebeius.

grauwen/ grauw ende grijs worden. Caneſcere.

grauwigheyd/grijſheyd. Canities.

grauwigheyd in d'ooghe. Glaucoma, vitium oculi glauceſcentis.

grauwken. j. grauw. Popellus & Carcer publicus.

grauwken. Apua minutula.

Grauwtken/gulleken. Aſellus minor, *piſcis genus.*

Grauwt. Condimentū cereuiſiæ,condimentum polentarium: ſpicigena bromos: *antiquo verbo anglico* kwrut *dicitur: pro quo perperam* Curmi *legitur apud Dioſcoridem. Guil. Camd.*

Grebbe/greppe. Fouea,foſſa.

Greep. j. grepe.

Greffie/griffie. Graphium,ſtylus. *gal. greffe: ang graffe.*

greffie.

greffie. Exedra ſcribarũ, cella actuaria, armamentarium cauſarum, officiũ, officium actorũ curiæ & ſcribarum.

greffie. Surculus qui fodiẽdo inſeritur.

greffie. Calamus, clauola, clabula, ſurculus, inſitum. *gal. greffe: ang. graffe.*

greffien/enten. Inoculare, inſerere, emplaſtrare.

greffier. Grapheus, graphiarius, ſcriba, actuarius, grammateus, librari⁹. *gall. greffier.*

greffierſchap. Graphiarij officium.

Greſkens. *ſland.* Tibialia. *gal. greues: greue, gall.* tibia.

Grepden/grepten. *ſland.* j. **greten.** Placere.

Grepn j. **graen.** Granum.

grepn/grepnken. Bullatus, bellus, elegans: bellulus, bellatulus.

grepnen. j. **graenen.** Conglobari.

Grepnſen. *ſland.* j. **grijſen.**

Grepſelen. j. **greſelen.**

Gre'ligh/grilligh. Pruriẽs: & Scabioſus: & Scaber, ſcabroſus.

grellighe puyſte. Phlegmone, inflammatio, tumor cum rubore & pruritu.

gre'lighend. Ardor & libido ſcalpendi, inflamatio cum rubore & pruritu.

Gremeelen. *ſland.* j. **grenicken.** Subridere, renidere.

Gremel. Guttatus: maculis diſtinctus in modum guttarum: intercinctus vel interſtinctus variis coloribus.

Gremelen. Maculare, inquinare. *angl. grime.*

gremelinghen. Sordes, maculæ, inquinamenta. *ang. griming.*

Gremen. *ſax. friſ.* Dolere, triſtari, mœrere.

Grempel j. **grimpel.** Scruta.

Grendel. Peſſulus, obex, repagulum, repages.

grendel-boom. Vectis.

grendelen. Obdere peſſulum, obicem aut repagulum oſtio vel feneſtræ.

Grenen/grijnen. *friſ. ſland.* j. **grenicken.** Subridere.

grenick. Riſus ſalſus, riſus equinus.

grenickẽ. Renidere, ſubridere, irridere, ſalsè ridere, non ex animo ridere, labiis ridere, ringentium in modum renidere, riſu ſimulato ridere, riſum Sardonicũ ridere: & Ringere. *ang. grinne.*

grenicker. Irriſor, ſalſus riſor.

Grenſen. j. **grijnſen.**

Grentſen. *germ. ſax. friſ. ſicam. holl.* Fines, oræ, limina terræ.

Grepe/gripe. Prenſatio. *ang. gripe.*

grepe/hand-grepe. Rapina: dragma, manipulus. quantum manus vna prehendit, *Ouid. ang. gripe.*

grepe. *vetus.* j. **haeck.** Harpago, vncus.

Grepe/greep/greppe. *friſ. ſland. ſax.* Fuſcina, tridens.

Greppe. *ſland.* j. **grippe.** Fouea.

Greſelen/grepſelen. Congerere, congredere auidè.

greſeler. Auarus, auidus, euclio.

Greſen. *ſax. ſicã.* Perterrefacere, terrere.

Grete/grepte. Auiditas.

greten/grepten/grepden. Gliſcere, cupere, auere: appetere: & Placere, gratum ſiue acceptum eſſe: potiri pro animi arbitrio: cordi eſſe. *gal. aggreer. ital. aggradire.*

Greten. *ſland.* j. **kreten.** Irritare.

gretigh. Auidus, appetens, cupidus, vorax. *ang. greedy.*

gretighend. Auiditas, voracitas.

gretighlick. Auidè, voraciter.

Greue. *ſax. ſicam.* j. **kape.** Cremiũ vulgò.

Greue. j. **graeue.** Comes, *&c.*

Greuel/greuinck. *ſax. holl. ſicam.* j. **daſſt.** Melis, taxus.

Grieck. Græcus, Æolicus: & Fallax. Græci *Hebraicè* Ieuanim. i. deceptores, *dicuntur: Æoles fraudulenti ſemper habiti.* **Ouden grieck.** Veterator.

Griecks vier. πῦρ ὑγρὸν. i. ignis humidus, in aqua viuens. *Iuſt. Lipſ.* Naphtha, ignis ex naphtha, Medeæ pharmacum: ex ſulphure & aſphalto humectiore conſtans: *de quo Seneca in Medea: Alit vnda flammas, quoque prohibetur magis: Magis ardet ignis, &c.* vulgò ignis Græcanicus.

Grieckelinghe. j. **krieckelinghe.** Aurora.

Grief *ſland.* Graue, aſperum, malũ, incommodum. moleſtia, nocumentũ, dolor. *gal. grief, gref: ang. griefe.*

Griel. Raptura. **In den griel woipen.** In vulgus promiſcuè ſpargere, ſpargere miſſilia.

grielen. In vulgus promiſcuè ſparſa rapere, arripere ſparſa.

griel-

grieſ-gheld. Miſſilia: pecuniæ in vulg⁹ promiſcuè ſparſæ.

Gries/greus *ſax. ſicamb. ſland.* j. **gruys.** Glarea, arena: & Furfures.

Grietenije *friſ.* Vicus, pagus, ſedes iudicialis.

Griet-man *friſ.* Præfectus pagorum, prætor ruſticus.

Griete. Paſſer aſper vel ſquamoſus: piſcis genus.

Grieue j. **grief.** Nocumentum.

grieuen *ſland.* Nocere.

Griffel *germ. ſax. ſicamb.* j. **greffie.** Graphium, ſtylus.

Griffie j. **greffie.**

Griffoen *q. d.* **grijp-hoen.** Gryps, gryphus. *germ. greyff: gal. griffoen: ital. griffo: hiſp. grifo: ang. grype. griffin.*

Grijnſel *ſland.* j. **ſwertſel.**

Grijnckelen *ſland.* j. **gremeelen.**

Grijnen/greuen. Renidere, ſubridere, falſe ridere.

Grijnen. Flere, plorare.

Grijnſen j. **grijſen.** Ringere.

Grijp grepe. Prenſario.

grijp boghel-grijp j. **griffoen.**

grijp j. **grijp-hond.** Harpalus.

grijpen. Prehendere, prendere, comprehendere, clauſo pugno tenere, inungere, prenſare, iniicere manus, innoxare vnguibus. γρῦν. *ger. greyffen. gall. gripper: ang. gripe.*

grijparhtigh. Rapax.

grijp-gierigh. Rapax.

grijp-hond. Harpalus, canis rapax, canis ferreus, canis ferreus.

grijpende wolf. Lupus rapax.

Grijs. Canus: & Cinereus, cinerace⁹, leucophæus. *vulgò* griſius: & Color fullus. *dicitur à fletu lugentium: huiuſmodi enim amictus lugentibus olim maximè conueniebat. Becanus. gal. gris: ital. griſo.*

grijs haer. Cani, capitis niues.

grijſaerd. Canus. *gall. griſard.*

grijſ heyd. Canities.

grijſen/grijs zijn oft worden. Canere, caneſcere.

Grijſen/grijnſen. Ringere, os diſtorquere, nares criſpare, os deprauare, os ducere, fremere, frendere: & Flere, plorare puerorum more.

grijſ-aenſicht j. **mom-aenſicht,** Larua.

grijſecram/grijſecrond. Fumus terræ, fumaria. *herba ſic dicta à* **grijſeen.** i. lachrymari, plorare. *quòd oculis illita lachrymas eliciat vt fumus.*

grijſelick. Rictu fœdus & minax, horribilis aſpectu.

grijſinghe. Rictus, horribilis oris habitus, deprauatio oris.

Grille. *ger. ſax. ſicam. holl.* Gryllus, genus locuſtæ ſimile cicadæ. *gall. grillon: ital. grillo: hiſp. grillo.*

grille int hooft. Phantaſia: & phantaſma.

grille. Geſtus, geſticulatio. **Grillen bedrijuen.** Geſticulari, geſtire. *ital. grillare.*

grillaerd. Geſtuoſus, geſticulator.

grilligh. Geſtuoſus.

grilligh j. **grelligh.** Pruriens.

Grim. *ger. ſax.* Sæuus, atrox, ieter, ferus, ferox, toruus. *ang. grimme.*

grimme. *ſax. ſicam.* Furor.

grimmen. Furere: & Frendere, infrendere, fremere: hirrire, *Feſt.* & Ducere vultus, contrahere rugas: & Ringere, ringi.

grimmende/grimmigh. Atrox, auſterus, frenens.

grimminghe/krimpinge in dē buyck. Dolor colicus.

grimmagie. Deprauatio oris. *gal. grimace.*

grimmigh. *ſax.* Sæuus, atrox.

grimmighejd. Atrocitas, ſæuitia.

grim-ſichtigh. Toruus.

grim-ſichtighejd. Toruitas.

grimpel/ghe-rimpel/grempel. *ger. ſax. ſic.* Scruta, orum.

grimpelen/grempelen. *germ. ſax. ſicam.* Cauponari, nundinari.

grimpeler/grempeler. Scrutarius: & Propola, mango.

grimpel-merckt. Forum antiquarium, ſcrutarium.

Grimſel. *ſland.* ſwertſel. Fuligo.

Grincken/grinckelen. *ſland.* j. **grenicken.** Edere riſus Sardonios.

Grinde. *ger. ſax. ſicam.* Scabies.

grindigh. Scabioſus.

Grinden j. **grimmen.** Ringere, hirrire. *ang. grinne.*

Grinnen j. **grinden.** Ringere.

Grippe/gruppe j. **groeue.** Sulcus.

Gritſel. Raſtellum, pecten.
gritſelen. Raſtello aceruare.
Groef ijſer/groef-beptelken. Cælum, cæltum.
Groepen/groenen. Virere, vireſcere, euireſcere, frõdere, frõdeſcere, florere, floreſcere, vernare, vigere, vegetari, adoleſcere, creſcere. *ger. grunẽ: ang. growe.*
groepende. Viridans, florens.
groependẽ hof. Viridarium, viretum, virectum.
groepinghe/groepeniſſe/groepſel. Viger, vernatio, incrementum, accretio, augmentum.
groepſel. Vigor, incrementũ, augmentum: & Germen.
Groen. Viridis, herbeus, herbidus, praſinus, ſmaragdin⁹. *ger. gruen: ang. grene.*
groen. *adag.* Recens: & Iuuenis.
groẽ viſch. Piſcis recẽs, piſcis fluuiatilis
groen vleeſch. *ſicamb.* Caro recens, non ſalita.
groen. Herba, olus, gramen.
groenen donderdagh. *ger. ſax. ſicamb.* j. **witten donderdagh.**
groenen hof/groen-hof. Viridarium.
groenen koeck. Herboſum moretum.
groen-haue. *vetus.* j. **onder-haue.** Hædera: *ſic dicta, quòd etiam hyeme vireat.*
groen-ſiecke. *holl. ſicam.* Cachexia.
groen-ſpaen. *ger. ſax. ſicamb.* j. **koper-groen.** (teola.
groen-vincke. Vireo, chloris, icter⁹, lu-
groen vlieghe. Cãtharis: viridis ſcarabei genus, luteo auri colore lucens.
groen-ver-kooper. Olitor.
groen-waere. Olus.
groen-wit. Glaucus.
groenen. j. **groepen.** Virere, vireſcere.
groenachtigh. Subuiridis.
groenheyd. Viriditas, viror.
groenінck. Mali genus viride: & Iuuenis temerarius.
groenlinck/groen-vincke. Chloris.
groenſe/groeſe/graſe. Cæſpes viridis, cæſpes gramineus.
groenſel. Viridia, viridantia folia, gramina, *&c.*
groenſel/groenſelkẽ/groẽlinck. Chloris, luteola: auicula viridis & lutea. *gal. verdier.*
groeſe. j. **groenſe.** Cæſpes viridis.
groeſe. *flan.* j. **groepſſel.** Vigor: & Augmentum, incrementum.
Groepe. j. **groeue.** Sulcus.
Groete/gruete. Salus, ſalutatio.
groeten/grueten. Salutare, ſalutem dicere, ferre, imperiri. **God groet v.** Salue, ſaluete: ſaluete, ſaluetote. *ger. gruſſen: ang. grete.*
groeten. *vetus ſax.* Accuſare: & Laceſſere, irritare, prouocare. **kamperlick groeten.** *vetus. ſax.* Capitis accuſare, criminis accuſare: & Indicere duellum.
groeter. Salutator.
groeteniſſe. Salutatio.
Groeue. Sulcus, folla, elix, ſcrobs, lacuna, fouea.
groeuen. *holl.* Cælare, ſculpere, cauare, excauare, incidere, inſculpere.
groeuer. Cælator, ſculptor.
Grof. Craſſus, ſpiſſus, denſus, impolitus, rudis.
grof gheſchut. Machinæ igniuomæ, tormenta ænea, bombardæ maiores, tormenta muralia.
grof ſif. Cribrum excuſſorium, incerniculum.
grof/bot/on-verſtandigh. Rudis, ſecors, ſtolidus, inſulſus, hebes, agreſtis, barbarus. *germ. grob: ital. goffo.*
grof-ſmit. Faber qui ferra maiora cudit, nec lima vtitur: faber durioris ſiue rudioris materiæ.
grof-heyd. Craſſities, craſſitudo, plenitudo: & Ruditas: ſecordia, ſtoliditas, ſtupiditas, ineptia, barbaries.
groffelick. Craſsè, ſtolidè, impolitè, ſecorditer, ineptè, barbarè, inſulsè, pingui ſeu craſſa Minerua.
Groffel. j. **gheneffel.** Caryophyllæa.
Groffel-naghel. Caryophyllum.
Grof-greyn. Subſericũ, veſtis cymatilis, ſubſerica.
Grol. *vetus.* Gracculus, monedula. *gal. grole. Grulla hiſp.* grus *dicitur, à clamore.*
grol. *ger. ſax. ſicamb.* Ira, odium.
grol. Odioſus orator aut ſcriptor, incõditus ſermocinator, inamœnus, ſalebroſus: auctor ſordidus, proletarius, capite cenſus. *Lud. Viues.*
grollen. Cornicari, ineptè vociferari: & Ineptè atq; odioſè ſcribere aut dicere.
grollen. *ſland.* Grunnire, murmurare, & iraſci.

rollen. Strepere, ſtrepitare, crepare, crepitare. *gal. groullar.*

rollen als de katten. j. lollen.

rollerije. Dicta aut ſcripta inepta & odiota.

Grom. Puer. *ang. grome.*

Grammelinghe. *ſland.* Rudera, glaree, furfures, micæ: & Mucor, ſordes, ſitus. *ital. gromma.*

Grammen/grommelen. Grunnire, murmurare, mutire. *gal. gromeler.*

Grond. Fundum, ſolum.

grond van erue. Fundus, prædium, res ſoli, bona immobilia, res immobiles ſolo coniunctæ.

grond/aerd-grõd. Solum, fundus: ima pars cuiuſq; rei *ger. grund: ang. ground.*

grond grond-veſte. Fundamentum.

grond. Vadum.

grond. j. aerd. Indoles, natura. **quaden grond.** Mala mens, malus animus, mala indoles. **Grond-argh.** Malitioſus, procliuis ad malitiam.

grond-dief. Autolycus, fur ſolers, ad furta natus, trifur, pronus ad furtum, fœix natura & indole.

grond-chijns. Solarium, vectigal, merces ſoli, cenſus fundi, vectigal quod pro ſolo penditur quotannis: canon emphiteuticus.

grond-haeck. Harpago, lupus, contus.

grond-heer. Dominus fundi, dominus proprietatis.

grond leggben. Fundare.

grond-loot/diep-loot. Bolis, linea: catapratæ: funis cum plumbo, quo fundus & maris altitudo exploratur.

grond-loos. Fundo carens, immenſus.

grond-looſe diepte. Abyſſus.

grond-looſen kuyl. Vorago, barathrũ,

grond-ſlagh. Fundamentum.

grond-ſop. Fæx fundi, craſſamen, craſſamentum, ſedimen, ſedimentum.

grond-veſte. Fundamentum: foſſa vbi fit ſubſtructio.

grond-veſten. Fundare.

grond-woord. Dictio primitiua.

grondachtigh. Vadoſus.

grondel/grondelinck/grondte. Gouiꝰ fluuiatilis, *vulgò* fundulus: *quòd fundo inhæreat.*

grondelick. Funditus, penitus.

grondenaer. *ſland.* Fundi poſſeſſor.

gronden/grondéren. Contari, tentare vadum, explorare profunditatẽ, ſcrutari fundum.

gronden. *ſlan. j. waden.* Vadũ tranſire,

grondigh. Profundus, intimus.

grondigh dief. j. grond-dief.

Groonen/gronen. Gemere, gemiſcere, conqueri. *ang. grone.*

groninghe. Gemitus.

Groot. Grandis, magnus. *ger. groß: ang. greate.*

groot bouen maten. Ingens, immẽſus, prægrandis, decumanus.

groot in ghetal. Numeroſus.

groot gaen van kinde. Vterum ferre, grauidam eſſe; vterum gerere, geſtare; vtero ingraueſcere. **Groot gaende vrouwe.** Grauis, grauida, prægnãs mulier, graui vtero.

groot heer. Heros, vir potens, vir princeps & nobilis. **Groot heeren.** Magnates, megiſtanes.

groot-daedigh. Magnificus.

groot-daedighevd. Magnificentia.

groot groot-vaeder. Proauus.

groot groot-moeder. Proauia.

groot groot-vaders vader. Abauus.

groot groot vaders moeder. Abauia.

groot ouer-out-vader. Abauus.

groot-herre. *ſland. j. groot-vader.* Auꝰ.

groot hooft. Capito, cui magnum caput eſt.

groot-machtigh. Præpotens.

groot machtighevd. Maieſtas.

groot-moedigh. Magnanimus.

groot-moeder. Auia *q.d.* magna mater, *μεγαλομήτηρ. groſsmuter: gal. mergrande: ang. grand mother.*

groot-mupl. Labeo.

groot-neuſe. Naſo, naſatus, naſutus.

groot-vader. Auus, progenitor.

groot-vaders groot-vader. Tritauus.

groot-vrouwe. *ſland. j. groot-moeder.*

groot-weerdigh. Auctoritate prẽditus.

groot-weerdighevd. Auctoritas.

groot-wichtigh. Ponderoſus.

grootachtigh. Grandiuſculus, maiuſculus, ſubgrandis.

groote. Monetæ argenteæ genus varij apud varios pretij. *vulgò* grollus. *ger. gros: gal. gros: ital. groſſone: hiſp. grueſſo: ang. grote. Brabant. triens. i. tertia pars ſtuferi: ſland. medium ſeſtertij.*

grooten. Grandire, *Plaut.* grādem facere, augere: & Grandeſcere, creſcere.

graoten. *vetus.* Æſtimare.

groatte. Magnitudo, quantitas, grandi-tas.

grootelick. Magnoperè, valdè.

grootken. j. **groot-moeder.** Auia.

groots/grootſch/grootſigh. Amplus, magnificus, elatus, ſplendidus, megaloprepes.

grootſ-ſpraeckigh. Grandiloquus.

grootſ heyd. Amplitudo, magnificentia, ſplendor: & Elatio animi.

grootſelick. Ampliter, amplè, magnificè, elatè, ſplendidè.

grootſaerd. Homo ſplendidus, elatus animo.

Grope. *vetus. ſicamb.* j. **grubbe.** Fouea.

Grope/grape. *ſax.* Chytra, lebes.

Gros, *ger.* Grandis, craſſus, plenus, amplus: totus. *vulgò* groſſus. *gall. groſ: ital. groſſo: hiſp. grueſſo.* **Verkoopen int gros.** Solidas & indiuiſas merces vendere, in ſolidum vendere.

groſſeren. Ampliare.

groſſier. Solidarius, magnarius, negotiator magnarius, mercator magnarius, pantopola. *vulgò* groſſarius. *gall. groſſier: ital. groſſiere: hiſp. grueſſero: angl. grocer.*

Groue. j. **grof.** Craſſus. **groue ſtemme.** Vox grauis.

grouaerd. Homo craſſus, hebes, ſtupidus, ſtolidus, bardus, Arcadicū germen: homo grandis ſtupidus & ignauus.

grouen. Craſſeſcere, ingrandeſcere, pingueſcere.

grouſgheyd j. **groſ-heyd.**

Grouw/grouwt growtiten. Piſciculi minuti, elixatiles.

Grouw. j. **graeuw.** Canus, *&c.*

Grouw. *ſland.* j. **grouwel.** Horror.

grouwel. Horror, abominatio.

grouwelen. Horrere, abhorrere, pauere, formidare.

grouwelick. Horribilis, horrendᵘˢ, horridus, formidabilis, abominabilis, dirus immanis.

grouwelick. Horridè, horrendum in modum.

grouwelickheyd. Horror, diritas.

grouwen. *ſland* j. **grouwelen,** Horrere.

grouwen eñ ſnauwen. *friſ.* Int[er] verbis protelare.

grouwſaem. j. **grouwelick.**

grouwſaemheyd. Horror, diritas

grouwſaemlick. Horridè, dire, niter.

Grubbe/gruppe. Fouea, cloaca

Gruen. j. **groen.** Viridis.

Gruete. j. **groete.** Salus, ſalutatio

Gruete/gruete. *friſ. holl.* Fæx: & friuola, ſupellectilia vetera &

Grups. Rudus, fragmenta lapi

grups/ſemelen. Furfures, farinę mentum craſſius. **Broodt m gruyſe.** Panis furfuraceᵘˢ, furfu

gruyſ-bier/gruyſen-bier. *ſland* Ceruiſia tenuis ex furfuribus

grupſ-ſif. j. **trijſel.** Cribrum rude cribrum excuſſorium.

gruys/ſand. Glarea, terra lapid

grupſ-achtigh. Glareoſus, are furfuroſus, furfuraceᵘˢ, recremē

gruyſen. Redigere in rudus.

Grupte. *vetus.* j. **gorte.** Alica.

grupte/gruite. *friſ.* j. **heffe/droeſſe**

grupte/gruitte. *zeland.* j. **hirs.** Mili

Grupte. *ſland.* Viridis lenticula bus gratiſſima: lēticula paluſtr in paludibus & ſtagnis per æ aquæ ſupernatat, gratiſſimū bus pabulum. *Adr. Iun. Iac. Ma*

gruyten. Retare. *q. d.* **gar ruyten.** nino & perfectè canales expu aquarum canales publicos pu & fodere. *l. Gorop. Becan.*

grupt-gheld. Ius grutæ: vectigal coctores cereuiſiarij pro vſu centeſimam nempe, perſoluu Vectigal quod penditur pro t diſſipandaque lenticula aquas riente, quo limpidam hauſtris liſq; hauriant ad concoquend realē potū: *Ad. Iunius.* Vectigal uiſiæ & aliis rebus impoſitū. *l.*

Grunnen. *ſland.* Grunnire. *gal.* gr *ang. grunte.*

Gruppe. j. **grippe.** Fouea, cloaca.

Grute. j. **groete.** Salutatio.

Grute. j. **gruet.** Fæx.

Grutte. *zeland* j. **hirs.** Milium.

G V

Gubbelen/gobelen. Vomere.

Guer. *vetus.* j. **ſuer/ſtuer.**

Guf. *ſland.* Liberalis: & Prodigus.
guf-heyd. *ſland.* Liberalitas: & Prodigalitas.
guffelick. *ſland.* Liberaliter, largè: & Prodigaliter, profusè.
Guggel/guckel. *ger. ſax. ſicam.* Gallus, gallinaceus.
Gugger/gucker. *ger.* Cuculus.
Gupch/gupgh. *vetus.* Fatuus.
gupch. j. **gupchel-haer.** Lanugo, pubes.
gupch/gupgh. *holl.* j. **gupſe.** Sanna, irrisio, iocus. **De gupgh nae ſteken.** *hol.* j. **gupſe ſetten.**
gupchelen. Ioculari, ſcurrari, ineptire, nugari, nugas agere, dexteritate quadam decipere, præſtigiis fallere. *germ. gaugklen: ital. iocolare: ang iuggle.*
gupchel-haer/gupch-haer. Lanugo, pubes j. **gyeck-haer/melck-haer.**
gupchel-heyl. Anagallis. *vulgò* mortus gallinæ. *herba genus. ger. gauchheyl.*
gupchel-merckt. Ludicru: & Præſtigiæ.
gupchel-ſack. Sacculus geſticulatoris ſiue præſtigiatoris.
gupchel-ſpel. Ludicrum, res ludicra.
gupchel-werck. Ludicrum: & Præſtigiæ.
gupchelen/kokelen. Ludius, ludio, geſticulator, hiſtrio, mimus, agyrta, chironomus, cybiſteter, petauriſta, circulator, ventilator, ioculator. *vulgò* cocloarius, coclarius, cauculator, gauculator. *ger. gaukler: gal. iongleur: gal. pic. iongleur: ital. iocolatore, giuocolatore: ang. iuggler.*
gupchelen/toouerer. Præſtigiator, ſacrificulus.
gupchelerſſe. Ludia, geſticulatrix, geſticularia mima.
gupchelrije/gupchelinghe. Ludicrum, res ludicra, res iocularia, nugæ, ineptiæ, mimus: & Præſtigiæ, goëtia.
Gupgh j. **gunch.** Fatuus.
gupghen. *holl.* Ridere, nugari. j. **gupchelen.**
Gupſe. Equus. *ger gaul.*
Gupſe. Sanna, illuſio ore diſtorto, naſus, naſus rhinocerotis, irriſio, myctériſmus.
gupſe van achter. Poſtica ſanna, irriſio clancula. is.
gupſe ſetten. Illudere alicui ore diſtorto vel alio quouis ſanne genere: ſubſannare, irridere, naribus vncis indulgere: naſo inſpendere adunco. pinſere à tergo, ciconiæ roſtrum effingere, digitis manus dextræ in vnum collectis; ciconiam manu ſignificare.
gupſe-ſetter. Sannio.
Gupſel. *vetus.* Nugæ, quiſquiliæ, nauci; res nihili.
Gupſen. Effluere cum murmure ſeu ſtrepitu.
Gupte. Scurra, nugator, nebulo, tenebrio.
gupten. Scurrari, agere ſcurrã, nugari, agere nugas.
gupteren. Gannire.
gupterije. Scurrilitas, nugæ, ineptiæ.
Gulde/guldte. *vet. ger. ſax.* Tributũ, vectigal, contributio, ſymbolum.
gulde/ghilde. Societas contributionũ, contuberniũ, curia, collegium, ſyſceniũ, *συσκήνιον*, contubernũ in publico cõuiuantiũ, ſyſſitia, *συσσίτια*, phratria, ſodalitas, corp⁹. Geldonia *in Cõſtit. Caroli Magni, &* guildonia *in legib. Longobard.* ſodalitas, corpus. *angl. gylde.*
gulde der ambachten. Collegium opificum.
gulde. *vetus.* Epulum, populare conuiuium.
gulde-broeder. Socius contributionũ, contubernalis, tribulis, contribulis, curialis, ſodalis, ſyſſenus, ſyſſitus.
gulden/gouden. Aureus, a, um.
gulden ader. *ger. ſax.* Vena auri.
gulden. Aureus, aureum, aureus nummus xx. ſtuferorum. **ſwaer gulden.** *leod.* j. x. ſtuf. **lichten gulden.** *leod.* j. v. ſtuf.
gulden ghe-tal. Aureus numerus: numerus Calendarij, lunam primam in menſe, ſiue lunæ coniunctionem indicans. Decem & nouem annorum periodus, ad faciliùs inueniendũ cuiuſlibet anni diem Paſchalem, *quam periodũ* Enneadecaterida, *teſte D. Ambroſio, vocarũt, &* Circulum nouennalem. *Dictus aureus, quia ſicut aurum omnia metalla, ita hic numerus omnes alias rationes lunares excellit. Guil. Durand.*
gulden iaer. Annus iubileus, annus aureæ libertatis, annus remiſſionis, annus quinquagenarius. *Dicitur* **gulde**

.i.aureus, *inquit Steph. Pighius in Hercule Prodicio: quod valde pretiosus & charus sit, & reliquis omnis antecellens.*

gulden miſſe. Miſſa ſolennis antelucana de annũtiatione B. Virginis, quatuor temporũ aduentus feria quarta celebrari ſolita: *ſic dicta ob excellẽtiam.*

guldelinck. Malum ſanguineũ, rubellianum, rubellum, purpureum, ſcandianum.

Gulpen. *ſland.* **j. golpen.** Ingurgitare.

Gulle. *vetus. germ. ſax ſicamb.* Palus, volutabrum, vorago, gurges.

gulle/gulleken *holl.* Aſellus piſcis.

gullen. Abſorbere, ingurgitare, vorare, intemperanter deuorare.

gulſigh. Guloſus, ingluuioſus, vorax. *gal. goulu: ital. goloſo: hiſp. goloſo.*

gulſighaerd. Heluo, gluto, lurco, pamphagus.

gulſighept. Gula, ingluuies, voracitas.

gulſighlick. Gulosè.

Gumme. *ger. ſax.* Palatum.

Gumpe. *ger. ſax.* Gurges.

Gumpen. Tripudiare, ſaltare, micare, exilire. *ang. iumpe.*

gumpigh. *ger. ſax. ſicamb.* Laſciuus.

Gunnen/gonnen. Fauere.

gunner. Fautor.

gunnerſſe. Fautrix.

gunſte. Fauor, gratia, aura, ſtudium, beneuolentia.

gunſtigh. Fauens, propitius, ſtudioſus.

gunſtighlick. Fauorabiliter, gratioſè, beneuolè.

gunſt-rijck. Fauorabilis.

Gurden. j. gorden.

Guſſelen/goſſelen. *flan.* **j. ſtorten.**

Guſte oft guſtighe koe. j. muntighe. Vacca lactaria à tauro non inita.

gunſte gaen. *ſicamb.* Non eſſe grauidã, non ferre vterum.

Gweet j. weet. Glaſtum. *gal. gueſde.*

H A

Habbe/habbe/ *flan.* **j. hobbel/ ſobbel.**

habben eñ ſnabben. Captare, captitare: & Latrare, ſiue latratu impetere.

hab-ſacken. Intonare verbis, intonare ingenti latratũ.

habber-gupl. *vet.* **j. half-bergh.** Lorica.

habijt. Habitus, cultus corporis, veſtiũ ornatus, veſtimentum, indumẽtum, ſtola, omne corporis tegmen: veſtiũ ornatus. *gal. habit: ital. habito: hiſp. habito: ang. habite.*

hachte. Inciſio, inciſura, fruſtum, pars ſciſſa, vel abſciſſa, tomus, præſecta portio, cruſtum, fruſtum.

hachten. Conſcindere, abſcindere.

hachte. Apprehenſio, comprehenſo, vincula, retinaculum, nexus: captiuitas, carcer.

hachte. j. achte. Proſcriptio.

hachten. j. hechten. Figere.

hachten. Apprehẽdere, comprehẽdere, capere, iniicere manum, vinctũ detinere, retinere, coërcere, impedire.

hachteniſſe/hachtinghe. Retentio, captiuitas, carcer.

hack. *vet.* Negotiator mercis vilioris.

hack. *ſax. ſicam.* Salſamẽtarius, ſalarius.

hacke. Vltimus, extremus, poſtremus: *accipitur plerumque in malam partẽ, ſicut* poſterior & poſtremus *apud Latinos.*

hack-darm. j. achterdarm. Aluus.

hacke. *ſax. friſ. ſicamb.* **j. hiele.** Calcaneus.

hacke-berd. Sambuca: triquetrum inſtrumentum, imparibus longitudine finibus.

hacke/ſpaepe. Paſtinum, ligo.

hacke. *germ.* Securis, aſcia *gal. hache.*

hackelen. Conſcindere minutim. *gall. hacher.*

hackelen. Titubare lingua, balbutire, hæſitare lingua.

hackeler. Inciſor.

hackeler. Balbus, blæſus, hæſitator, titubator.

hackelinghe. Inciſura, inciſio.

hackelinghe der kleederen. Laciniæ.

hackelinghe ende werringhe. Difficultates, res intricatæ.

hackelinghe der tonghen. Hæſitatio, hæſitantia linguæ.

hacken. Conſcindere, concidere, conſcindere minutim, lacerare, laniare. *gal. hacher: ang. hacke.*

hacken. Paſtinare, fodere.

hacker. Paſtinator, foſſor.

hack-mes. Culter conciſorius.

hackſel. Minutal.

hackenepe. j. telle. Aſturco, gradarius equus, equus tolutarius, *vulgò* hacchenea.

hea. *gal.haquenee: ital. haquinea: hisp. haca: ang.hackney.* **Hackeney** *(inquit Gesnerus) dictus, quòd alternatim pedibus elevatis soritum citet, similem illi, qui audiens, cùm olera, aut aliud quippiam geminis celeris minutatim super abaco ligneo incidatur, quod nos* **hacken** *dicimus.*

hadde. *Articulus est præteriti temporis.* **Ick hadde.** Habebam, habueram. **Ick hadde ghesien.** Videram. **Ick hadde lieuer.** Malim, mallem. **Ick hadde lieuer ghehadt.** Maluissem, potiùs voluissem.

hadekite. *fland.* Miluus. *ang. kyte.*

hader. Lis, altercatio, contentio, rixa. *vulgò* **haer** *per syncopen pronuntiatur.*

haderen. *vulgo* **haeren.** Rixari, altercari, tricari, contendere. *germ. haderen.*

hader-man. *vulgò* **haer-man.** Vitilitigator, altercator, rixator, litigiosus, comitialis homo. *ger. hadermã: gal. har-*

hader-schap. *vetus.* Odium. *(celeur.*

haderachtigh/ *vulgò* **haerachtigh.** Rixosus, iurgiosus, litigiosus.

haderer. Altercator.

hadarigh. Litigiosus.

hadick/adick. Ebulus. *ger. attich.*

haecht/haechten j. hacht/hachten.

Haeck. Vncus, dens, hamus, manus: & Harpago, lupus: & Ansa. *germ. haack: ang. hoke, hooke.*

haeckskien. Vncinulus, fibula, hamul⁹, vncinus.

haeck j. hoy-opper. Meta fœni.

haeck/haeck-ghe-schut. Sclopus, stlopus, minor bõbarda, fistula ignitiua, sclopus vncinatus.

haeck-buisse/haeck-bupse. *vetus. fland.* Sclopus. *q. d.* fistula vncinata. *vulgò* arcus busius. *q. d.* arcus foraminosus, qui per tubulum emittit. *gall. haquebousse, arquebouse.*

haeck-ghe-schut. Sclopus.

haecke-buseren. Sclopo traiicere & interimere. *gal. harquebuser.*

haecke-busier. Sclopetarius, ferentarius. *gal. haquebuzier.*

haecke-schut. Sclopetarius, ferentari⁹, Rorarius: & Funditor, librator.

haeckachtigh. Vncus, aduncus: & Furax, rapax: piceata manu, *Martial.* manibus rapacibus, vnguibus miluinis, aquilinis.

haeckel. j. hekel. *(re, fibulare.*

haecken. Vnco figere, inuncare, adũca-

haecken nae eenigh dinck. Captare rem aliquam, inhiare alicui rei, adspirare ad rem aliquam, flagrare desiderio alicuius rei, auidè appetere, inclinare se ad aliquid habendum vel tenendum.

haeck-stee/emmer. Succinum, electrũ, glessum, lyncurium, lachrymæ Solis filiarum, harpax, πτηνοφόρον, plumas leues, paleas, folia, festucas attrahẽs & rapiens. *vnde Poeta: Hic electra legunt alnis stillantia Celtæ, Succina quæ memorant mellis viníve colore, Quæ paleas rapiunt tractu, frondesque caducas. q. d.* lapis attrahens: *quòd scilicet festucas, folia, & id genus alia ad se trahat.*

haeck-weduwe. Mulier mariti absentis aduentum auidè affectans. *q. d.* vidua expectans siue appetens auidè.

haeckel. j. hekel.

haeckscl. *vetus. j.* **heckscl.** Fibula.

Haeder. j. hader. Lis.

Haef. j. haue.

Haeghe. j. tuyn. Seps, sepes, sepimentũ, septum. *ger. hag: gal. haye: ang. hedge.*

haeghe. j. doren-haeghe. Senticetum.

haeghe. *vetus. sax. ang.* Domus.

haegh-appel. Arbutum, vnedo.

haegh-appel-boom. Arbutus.

haeg-besie. Morum rubi, morum sentis, vaccinium.

haegh-bosch. Dumus, senticetum.

haegh-bueck. Ornus.

haegh-dief. Grassator.

haeghdisse/heghdisse. Lacertus, lacerta: *ab* **haeghe** *siue* **hegghe:** *quòd circa sepes in dumetis, rubetis & spinetis degat. vt apud Virgil. Nunc virides etiam occultant spineta lacertos. germ. eidex, egdeß, heydex, heydochs. sax. egedisse.*

haegh-doren. Spina acuta, oxycantha, spina appendix, spina tonsilis, quæ passim implexa sepib⁹ extimas hortorum pometorumque oras ambit.

haegh-eycke. Robur, robor: genus durissimæ quercus.

haegh-klerck. Discipulus infrequẽs in scholis, rarò scholas frequentans.

haegh-mes. Falx arboraria, siluatica. *vulgò* dumaria.

haegh-pape. Acephalus sacerdos: qui

ſub nullius epiſcopi diſciplina gubernatur.

haegh-munte. Numiſma reprobatum, malæ monetæ, malæ notæ, mali cõmatis, quod in vſu nõ eſt, infrequẽs, reprobum.

haegh-pooꝛter/bupten-pooꝛter. Ciuis paganus, ſuburbanus, incola.

haegh-pupt *ſtand* j. **loof-boꝛſch.**

haegh-ſchole. Schola non publica, exigua, nõ celebris, infrequẽs, obſcura.

haegh ſpel. Ludi pagani, non publici aut communes, non celebres.

haegh-tap. Taberna non publica, heminaria, exigua, infrequẽs, modica, obſcura & latens.

haeghen/tupnen. Sepire.

haegh-tepte. Paſſer rubi, rubetra.

haegh-wond. Spurius, obſcurus, vulgò quæſitus, vulgò conceptus.

haeghen-bueck/ hagen-buch. *ger. ſax. ſicamb.* Ornus, fraxinus ſilueſtris.

haeghedocht. Hypogeum, loc⁹ ſubterraneus.

haegaerdt. Faſciculus ſpineus, ſenticoſus.

Haeghel. Grando. *ger. hagle: ang. hayle.*

haeghel-bÿſe. Grandinis tempeſtas, calamitas.

haeghel bupe. Calamitas, grandinis tempeſtas.

haeghel-ghe-ſchut. Grando ſagittarũ, nubes ſagittarum, ſaxorũ, glandium: frequens ſagittarum, ſaxonũ, glandium iactatio: degrãdinatio lapidũ, iaculorum, glandium plumbeorum.

haeghel-gans. *ger. ſicamb* j. **hael-gans.** Fulica. *ſax.* **haghel goes.**

haeghel-ſlagh int koꝛen. Calamitas: grando comminuens calamos, ſiue culmos & ſegetes.

haeghel ſteen. Grando.

haeghelen. Grandinare. **Het haeghelt.** Grandinat.

haeghelachtigh. Grandinoſus.

Haegher koer. j. **blind-ſpel.** Myinda.

Haepe. Galeus piſcis.

Haepen. Exantlare, perpeti, perdurare.

Haepen. Fouere, colere. *Ioan. Auentin.*

Haepten. *ſtand.* Placere, gratum ſiue acceptum habere: & Deſiderare, optare, exoptare. *gal haiter, ſouhaiter.*

Haet haele. *vetus.* j. **ouen.** Furnus, clibanus. *hinc* **haelter/** *ſiue* **halter.** j. **pael.** infurnibulum.

haet-gans/haegel-gans. Fullica: anſer albus, præter alarum extremas quatuor aut quinque pennas nigerrimas.

haet-ſweruel. Fuligo.

Haet. Exuccus, in quo nihil eſt ſicci aut pinguedinis: ſiccus, aridus: & Subtilis, tenuis, acutus, acris. **Haet-bere ken.** Tenuis cereuiſia. **Haete kele.** Guttur aridum. (actus.

Haet. Latio, adferendi ſiue adducendi

haet/hanghel. Climacter.

haelen. Ferre, adferre, accerſere, accerſire, vocare.

haelende ſiecke. Contagio, contagiũ, contages, morbus contagioſus.

haelinck/haet-dinck. *ſtand.* Hæres.

haelter. j. **halter.** Capiſtrum.

Haem. Ham⁹ vel vncus cardinis, cardo

Haemel. Veruex, aries caſtratus.

haemelẽ vleeſch. Caro veruecina, ouilla

Haemer. Malleus, marculus. *ger. hãmere ang. hammer.*

haemerken. Malleolus.

hamer-ſlagh. Ictus mallei.

haemer-ſlagh/ÿſer-ſlagh. Ferri ſcoria, ferri ſtercus, ferri ſquama.

haemeren. Malleare, cudere.

haemerynghe/ameringhe. Strictura, ſauillæ.

Haen. Gallus, gallus gallinaceus, maritus gallinarum, Martis ales, auis criſtata **haenken.** Pullaſter.

haen. Homo imperioſus. *gallus enim ſuo generi imperitat.* **Den haen maecken.** Omnia pro imperio agere: criſtas erigere.

haen. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, pertinax in certamine inſtar galli.

haen. Homo ſalax inſtar galli.

haen. j. **weder-haen.** Triton.

haen/kraen tap. Epiſtomium, *à forma nempe galli.*

haen van t'ſengh-roer. Clauus ſclopi.

haen-balck. Columen: ſummũ tecti tignum quod à faſtigio in longum peruadit.

haen-ghe-kraey. Galli cantus, gallicinium.

haenen-ghe-ſchrey. Gallicinium.

haenen-kam. Criſta galli.

haenen-

aenen-kammekens. Crista galli, herminū: *herba cuius folia similia cristæ galli.*
aenen voet. Ranūculus, strumea, herba sardonia, scelerata. *officin.* pes corui.
aens-hooft. Delator, quadruplator, *qui ut gallus suo cantu diem & tempestates nuntiat, ita secreta aliorum prodit.*
aens-hoxf. Cauea gallinacea.
aens-hozuer. Pulsarius, qui gallos venales fert in corbe.
haer. j. hader. Lis. **haer-mā. j. haderman. haer-vliegher.** Litigiosus.
haer. haye. Coma, crinis, capillus, capillamenta, capillitium, cæsaries, pilus. *ger. haar: sax. haer: ang. heare.*
haer der boomen. Comæ arborum: rami & frondes.
haerkens der krupden. Fibræ, capillamenta herbarum.
haer der schamelheyd. Pubes.
haer-band. haer-bandeke. Tænia, redimiculū, fascia crinalis, tænia vittę: vinculum capillorum.
haer-band-hupue. Vitta.
haer-bosch. Coma, cæsaries, crinium sylua.
haer-boschken. Tutulus, suggestum comæ.
haer-hupue. j. hupue. Capillare.
haer-krans. Cæsaries, corona capitis.
haer-locke. Villus, cirrus.
haer-locken/byesse. Antiæ, capronæ.
haer-loos. Depilis: & Impubes.
haer-plucken. Pilare, pilos detrahere.
haer-snoer. Tænia.
haer-scheerder. *fris. sicam.* Tonsor.
haer-stoet. *vet.* Pubertas.
haer-stootigh. Puber, pubescēs pubes.
haer-stootigh worden. Pubescere.
haer-top. Vertex capitis: & Cirrus.
haer-trecketken. Volsella, vulsella.
haer-trecksster. Pilatrix, depilatrix.
haer-wachs. *sax. j. gheel-haer.* Tendo.
haer-worm. Impetigo: lichen: infectio & asperitas summæ cutis cū pruritu non leui.
haerachtigh haerigh/gehaert. Capillatus, comatus, crinitus: & Hirsutus, villosus, pilosus.
haerachtigh. j. haderachtigh. Litigiosus.
haere/hayre/stamijne. Cilicium.
haere/haeren-kleed. Cilicium: textum siue vestimentū è pilis hircorum aut caprarum. *gall. haire, here: angl. heere, heare.*
haeren. Pubere, pubescere, primam lanuginem emittere.
haere. Vrens pruina, vrens frigore vētus, adurens frigus, matutinū gelu, torrens gelu, gelida aura summam cutem vrens asperitate quadam.
haerē. Frigore aut calore nimio torrere vel vrere: vrētem auram spirare.
haerd. j. herd. Focus.
haersch. *holl. j. heesch.* Raucus.
haerinck. j. harinck. Halec.
haerne. *ger.* Vrina.
haernen. *germ. j. pissen.*
haerne-winde. Tormina vrinæ.
haerpe. j. harpe. Cithara.
haese. j. hase. Lepus.
haessen. Poples.
haest. j. haestigh. Festinus.
haest. j. haestighlick. Festinanter.
haest gram. Iracundus, irasci celer.
haeste. Festinatio, festinantia, properatio. *gal. haste: ang. haste.*
haesten. Festinare, celerare, accelerare, contendere, maturare, citare, properare. *gal. haster: ang. haste.*
haestigh. Festinus, festinans, properus, citus, citatus. *gal. hastif: ang. hasty.*
haestigh van hoofde. Irasci celer, iracundus.
haestige sieckte. Morbꝰ præceps, celer, acutus, pernicialis, subitus, subitaneꝰ.
haestigheyd. Festinatio, properatio, properantia, acceleratio.
haestigheyd. j. haestighe sieckte. Morbus præceps.
haestighlick. Properanter, properè, properatò, festināter, festinatò, actutum, citò, rapidè, raptim.
Haet. Odiū, simultas *ger. haß: ang. hatred.*
haete-nijdigh. Inuidus.
haeten. Odio habere, odisse. *germ. hassen: ang. hate.*
haeter. Osor.
haetigh. Odiosus: & Exosus.
haetighlick. Odiosè.
haetelick. Sæuus, horridꝰ, perhorridus, immanis: & Petulās, lasciuꝰ, insolēs: & Immodestꝰ, immoderatus, rudis.
haetelick. Odiosè & Petulanter, & Immodicè, præter modum, nimis.

Haetſe. Aſcia, ſecuris *gal. hache: ital. aſcia: ang. axe, hatchet: hiſp. hoce.* i. falx.

Haetſier. Spiculator, ſatelles. *gall. archier: ital. archiero: hiſp. arcero: ang. archer.*

Haeue. i. **haue.**

Hafkin. *ſland.* i. **hauick.** Accipiter.

Haft. i. **hacht.** Nodus, vinculum.

Haften. *ger. ſax.* i. **hachten.** Tenere.

Haſt-gheld/haſt-penninck. *germ. ſax. ſicamb.* Arra, arrabo.

Haſteel. i. **houweel.** Bipalium.

Hagghen. *friſ.* Rixari.

Haghe. i. **haeghe.**

Haye. Galeus leuis, hinnul⁹. *piſcis genus.*

Hayr. i. **haer.** Crinis.

Haichter. i. **halfter.** Capiſtrum.

Halderick. *ſland.* Struma.

Hale-hand. *ſax.* Vola.

Hale-ſchip. *ſax.* Carina, alueus nauis.

Half/halue. Semis, ſemi, dimidius, dimidiatus. **Een half broot.** Panis dimidiatus, panis dimidium. **Haluen appel.** Pomum dimidiatum. **Mijnē t'haluen/ uwen t'haluen.** Mei cauſa, tui cauſa.

Half-blind. Semicæcus.

Half-broeder. Vterin⁹ frater, frater cōſanguineus, frater ex altero tantum parente.

Half deel. Dimidium, dimidia pars.

Half dood. Semimortuus, ſemianimis, intermortuus.

Half-ghedaen. Semifactus.

Half-ghehanghen. Cruciarius, cruce dignus, ſuſpendioſus.

Half-god. Semideus.

Half-hacck. i. **hand-buſſe.**

Half-houſſe. Tibiale.

Half-houwer. Harpe, enſis falcatus.

Half-kind. Geminus, didymus. **Halue kinderen.** Gemini, didymi.

Half-mā. *ſic. colō.* i. **half-win.** Partiarius.

Half-mans goed. *ſicamb.* Villa.

Half-man. Semiuir, ſemimas, gallus, eunuchus, euiratus.

Half man/half wijf. Hermaphroditus, androgynus.

Half maene. Dichotomos, luna ſemiorbem oſtendens: luna dimidiata, dimidia, ſemiplena.

Half-meerte. Medius menſis Martius, medium Martij.

Half-menſch. Semihomo.

Half-mijle. Semimiliare, mediū miliarium.

Half-naeckt. Seminudus.

Half oncie. Semiuncia.

Half-ooghſt. Medium Auguſti, medius menſis Auguſtus.

Half open. Semiapertus.

Half pond. Selibra, dimidium libræ.

Half rouw. Semicrudus.

Half ſlaepēde. Semiſomnus, ſemiſomnis, ſemiſopitus.

Half-vaſten. Medium ieiunij quadragenarij, Dominica Lætare.

Half-viſch. i. **pladdijs.**

Half-voetigh. Semipedalis.

Half-vol. Semiplenus.

Half-ure. Semihora, hora dimidia.

Half-wacker. i. **half-ſlaepende.**

Half-waer. Verum ex ſemiſſe.

Half-win. Partiarius: colon⁹ partiarius

Halffelick. i. **haluelick.**

Halffenaer. i. **half-win.**

Halft. i. **helft.**

Halfter/ halter/ helchter. Capiſtrum. *germ. halfter: ang. haltre, halter.*

Halfteren/ halteren. Capiſtrare, capiſtrum induere.

Halle. Taberna: domus mercium.

Halle. Forum rerum venalium. *gal. halle ang. halle.* (ria taberna.

Halle/ſpijſ-merckt. Macellum, macella

Halle. *vet. germ.* Salina: locus in quo ſal excoquitur. *V Volſ. Hunger. Hinc vbicunq; vbi ſal conficitur Germani* halas *communiter appellant. hinc* Hala *in Sueuia, in Norico ad Oenum, in Saxonia, &c. Beat. Althamer.*

Halle. Aula, atrium: *gall. ſale: ang. halle. &* Phala *ſiue* fala: ſchola mœniana: *ita Louanij celebre gymnaſium* **halle.** i. phala *vocatur.* Phala *ſiue* fala, turris lignea *veteribus dicta fuit.*

Halle-barde. i. **helm-barde.**

Haller/heller. Obolus. *vulgò* hallenſis.

Hallinck pariſis. *ſland.* i. **mijte.**

Halm. Culmus, ſtipula, calamus. *germ. halm: gal. chaulme: ang. hawlme.*

Halm-goedinge/ſtock-legginge. Infeſtucatio, inueſtitura calamo, ſurculo, virga ſiue ſtipula, aut etiā fuſte, *veteri more.*

Halmgoedinghe doen/den halm ſchieten. Infeſtucare, fuſte inueſtire, inueſtire: confirmare & ſtabilire alienationem ſiue venditionem traditione

cione Fuſtis, virgæ, haſtæ, calami, aut ſtipulæ. *Formula quædam contractus vetuſtiſſimi inter Paſcuarium venditorem, & Segnitium emptorem, ex membranis antiquiſſimis Andreæ Alciati edita ſic habet: Tu paſcuei fuſte illum inueſtito: tu Segniti fuſtem ipſum manu capito. Flandri dicunt* ſtropken werpen.

halm-knoop. Geniculũ, nodus culmi.

hals. Collum. Om den hals brengen. Obtruncare, necare, trucidare. Op den hals verbieden. Periculo capitis vetare. Met den hals be-taelen. Perſoluere pœna capitis. Den hals onder ſetten. *vide* onder ſetten.

halſ-adere. Cephalica. halſ-aderen. *germ.* Ceruix, ceruices.

halſ-bagghe. Monile.

halſ-band/halſ-cieraet. Monile, torques, collare.

halſ-band der honden. Millus, millum, collare canum. (mella.

halſ-band/halſ-ijſer. Collaria, æ: nu-

halſ-band-naghelen. Milli muricēs: clauꝰ, aculei & aſpredines, qui millo inuntur.

halſ-band. j. lichte. Helcium.

halſ-berg. *holl. ſland.* j. ruugh-kraghe. Thorax, lorica, collare. *q. d.* munimẽ ſue tegmen colli.

halſ-cieraet. Monile, ſegmentũ colli, & guturis ornamentum.

halſ-doeck. Amictorium, tegmen pectorale, ſtrophium, faſcia pectoralis.

halſ-ghherecht. Iudicium criminale: & Manum imperium.

halſ ghheſmijde. j. halſ-cieraet.

halſ-gheweer lanck geweer. Framea, haſta, lancea: *arma longa quæ humeris ferantur.*

halſ-hayr. j. maene. Iuba.

halſ-heer. Tyrannus.

halſ-ijſer/ſtranghet. Numella, neruus, vinculũ quo ceruix includitur: collaria, æ.

halſ-kappe. *vetus.* Cucullus, amiculum.

halſ-keten. Catena collaris, torques, murenula.

halſ-kleed. Amiculũ: & Mammillare.

halſ-krans Corona collaris.

halſ-krudt. Trachelion, vualaria.

halſ-kuſſen. j. goorcel.

halſ-ſtranghe/halſ-ijſer, Numella,

halſ-richter. Iudex capitalis, quæſtor, prætor capitalis.

halſ-ringh. j. halſ-bergh.

halſ-ſack. Mantica. (lis.

halſ-ſaecke. Crimẽ capitale, res capita-

halſ-ſeel. Helcium: & Collare.

halſ-ſlagh. Colaphus, alapa.

halſ-ſtarrigh. *ſax. ſicam.* j. ſter-halſigh. Obſtinatus, duræ ceruicis.

halſ-ſtrenghe. Cynanche, angina.

halſ-ſtijfte. Tetanus.

halſ-ſtraffe. Pœna capitis.

halſ-toghel. Lorum.

halſen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire, in ingluuiem dimittere.

halſen/helſen/ombelſen. Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo. *germ. halſen: ang. halſe.*

halſen. Magno conamine niti.

halſter. Semodius, menſura varia apud varios. *Antwerp.* duæ fertillæ: *Louan.* tertia pars fertillæ, *vt vulgò vocant.*

halter. j. halſter. Capiſtrum.

halter/haelter. *ſax. friſ. ſicamb.* j. pael. Infarnibulum.

halue. j. half.

haluelick/haluelingh. Dimidiatim, ſemi: & Diuiduè: & Ferè, fermè, quodammodo, propemodum.

haluenaer. j. halffenaer.

hame. *ſland.* j. hamme. Poples.

hamel. j. haemel.

hamepe. j. hammepe.

hamer. j. haemer.

hameſter/hamſter. *ger. ſicam.* Cricetus, muris maioris genus: animal valde mordax & audax.

hamme. Pars abſciſſa rei cibariæ, fruſtum eſculentum. (hãme.

hamme/ham/hame. *flan.* Poples. *angl.*

hamme. Perna, petaſo, armus porci. *ger.* hãme: *gal. ian. bon: ang. gamond. lambe autem gal. & gamba. ital.* crus *dicitur.*

hamme *ſicamb.* Secundæ, arum.

hamme/koe-hamme/koe-kamme. *ger. ſax.* Numella.

hamme/ham/hammerick. *ſland.* Pratum, paſcuum.

hamme van wilghẽ. *vetus.* Salicetum, ſalictum, locus ſalicibus conſitus.

hamme/ham. *vetus. ſax.* j. hepm. Domus, habitatio.

hammepe/hamepde/hammep-boom.

Repa-

Repagulũ, obex, vectis: ſera, lignum tranſuerſum quod oſtiis opponitur in poſtem vtrinque immiſſum: ſera roborea, ſepes: clathrus, clathrum.

hammepe/ghe-hucht. Viculus. *gall. hameau.*

hammerick/ham. Pratum.

Hanck/hangh. Fumarium: locus vbi carnes & piſces fumo durantur & ſuſpenduntur. *ang ſhancke.*

Hanck/beeſch-hanck. Carnarium.

Hancke/henckte. *friſ. ſicam. holl.* j. **heupe.** Coxa, coxendix. *vulgò* hanca. *gal. hanche. ital. anca: hiſp. anca: ang. haunce.*

Hand. Manus. *ger. hand: ang. hande.* **Ter hand ſtellen.** Præbere, ſuppeditare. **Handts te handts.** *holl.* Statim, nunc, illico, eueſtigiò. **Hand beur hand bechten.** j. **man beur man.**

Hand papiers / boeck papiers. j. **24. bladeren.** Scapus chartæ. *gal. main de papier.*

Hand Gods. j. **popelcije / gheraeckthcyd.**

hand. Ancoræ dens, vncus.

hand aexkſe. Securicula, ſecuris manualis.

hand-bacht. *ſland.* j. **ambacht.** Opificium, ars manualis.

hand band. Manicæ.

hand-becken. Malluuium, polubrum, trulleum.

hand-bergh. Metacárpium, torus manus: tubercula vnde exoriũtur digiti.

hand-boeckſken. Enchiridium, manuale.

hand-boene. Manicæ, vincula manuũ.

hand-boge. Arcus, cornu arcº manuarius: *qui manu tenditur, pede non admoto.*

hand-boom. Vectis.

hand-bredde. Palmus, quatuor digitorum ſpatium.

hand-buſſe. j. **hand-roer.** Sclopus.

hand-buſſel. Manipulus, rapina, dragma, faſciculus manualis.

hand-daed. Opus manuũ, opus quod manu fit.

hand-daedigh. Manum admouẽs, manu ad nota agens, factor: facinus ſiue ſcelus ipſum admittens, reus criminis perpetrati.

hand-daedigh. In facinore manifeſto deprehẽſus: manifeſtus ſceleris, facinoris compertus.

hand-daedigh dief. Manifeſtus fur, manifeſtarius fur, in ipſo furto deprehẽſus, fur manifeſtò, *Plaut.* autophorus.

hand-daedighe dienerije. Manifeſtũ & euidens furtum.

hand-daedigh vyand. Hoſtis manifeſtus.

hand doeck. Mantile, linteum, chiromactium.

hand-dwaele. Mantile.

hand-euel. *vetus.* Chiragra.

hand-fiedertijn. Chiragra.

hand-ghe-beer. *friſ.* Exercitatio, occupatio.

hand-gheneyn worden. j. **ſlagh leueren.** Ad manus venire, conferre manum.

hand-ghe-merck. *vetus. ſland.* Signum, ſigillum, chirographum: & Signum oculis deſtinatum.

hand-ghemerck houden. Collimare.

hand-gheld. *vetus.* Fœnus.

hand-ghe-ſchrift. j. **hand-ſchrift.**

hand-ghe-ſelle. Socius operis.

hand-ghe-ſlagh. j. **hand-ſlagh.**

hand-ghifte. Strena, matutinæ venditionis auſpicium.

hand-ghiften. Matutinæ venditionis auſpicium facere.

hand-ghichte. Chiragra.

hand-grepe. j. **hand-vol.** Rapina.

hand-grepe. *ſax.* Anſa, capulus.

hand haemer. Malleus manuarius, malleus minor.

hand-haue. Anſa, capulus, manubriũ.

hand-hauẽ. Aſſerere manu, manu cõprehẽdere: & Liberare, ſeu libertate donare: & Conſeruare, retinere, defendere, tutari. *vulgò* manu tenere.

hand-hauer. Aſſertor, vindex alienę libertatis.

hand-houden. j. **hand-hauen.**

hand-yſer. Ferrum ignitum quod quis manibus geſtat. *vide* **hitt oz-deel.**

hand-yſers. Manicæ.

hand-kieſe. Caſeus manualis.

hand-kijcker / hand-be-ſiender. Chiromantis, chiromanticus.

hand-kloppen. Plaudere, complodere manus. **hand-ghe-klop.** Plauſus, Complo∫o manuum.

hand-

and-ledigh. Manumiſſus.
and ledigh maecken. Manumittere.
and-lichten *ſtand.* Dimittere vel reſtituere alicui rei poſſeſſionem, cedere bonis. *q.d.* manum leuare.
and-lichtinghe. Reſtitutio poſſeſſionis bonorum à fiſco occupatorum: acquiſitio poſſeſſionis.
and-lichtinghe doen. Cedere bonis.
hand-loos. Mancus, manibus carens: & Piger, ignauus.
hand-marck *ſax. ſicam.* Forum competens: forum proprium, bannus ſcabinalis: iuriſdictio in qua quis natus magiſtratu fungi poteſt: patritius magiſtratus, patritiatus: *q.d.* ſignum iuriſdictionis ſiue dignitatis ſenatoriæ manu iuratæ à maioribus ſiue parentibus. & Ius manu admota iuratum. *vulgò* binatus.
hand-maete. ſ. ſpanne.
hand-merie. Equa dextra.
hand-molen. Mola manualis, mola manuaria, mola trulatilis, vel ſatilis, molletrina.
hand-muys. Thenar.
hand-perde. Equus dexter in curru, equus dexterior
hand-penninck. *friſ.* Arrabo, arra.
hand-pijl. Iaculum.
hand-plichte. Vti, frui, manu tractare.
hand-plichten het ghelt. Occupare, exercere pecuniam.
hand-reycken. Porrigere manum, auxiliari.
hand reyckinghe. Eleemoſyna.
hand-reyckinghe doen. Porrigere manum, porrigere manus auxiliatrices, porrigere dextram, tẽdere dextram, auxilio eſſe, adiuuare, ſuccurrere, opẽ ferre: extenſa manu offerre, ſtipem porrigere.
hand-roer. Tormentum manuarium, ſtlopus, ſtlopus manualis.
hand-ſaem/be-hendigh. Dexter, manu promptus: & Tractabilis: & Cõmodus, accommodus.
hand-ſaemen boghe. Habilis arcus.
hand-ſaegge. Serrula, ſerra manuaria, lupus.
hand-ſchoen. Chirotheca, manica.
hand-ſchoof. Manipulus.
hand-ſchrift/hand-teecken. Chirographum, ſyngrapha, ſyngraphum, ſymbolum.
hand-ſettinghe. ſ. **hand-ſtellinghe.**
hand-ſitter. *vetus.* ſ. **klerr-maecker.**
hand-ſlagh. Plauſus: & Planctꝰ: & Colaphus, alapa.
hand-ſlagh. ſ. **palm-ſlagh.**
hand-ſlagh. *ſicamb.* Sponſalia.
hand-ſpaecke. Vectis.
hãd-ſpel. Ars manuaria: & Chirurgia. & Chironomia, manuũ geſticulatio: & Ludus aleæ.
hand-ſpeler. Chironomus: & Chirurgus: & Aleator.
hand-ſtellinghe. *holl. ſtand.* ſ. **be-ſlagh.** Manus iniectio: detentio, retentio: & Sequeſtratio.
hand-ſtoole. Brachiale ſacrum, zona brachialis.
hand-ſwelcken. *vetus.* Manu premere.
hand-tafelken. Pugillaris tabella.
hand-taſten. Manu tangere, inferre manus, appetere manu.
hand-teecken. Chirographum.
hand-tichtighe daed. Facinus recens perpetratum, iudici ſtatim ſignificatum, de quo ſine mora iudiciũ ferri debet.
hand-vaſt. Manu fortis, manu firmus: & Strenuus: & Tenax, auarus.
hand-vat. Guttus, gutturnium, aqualis, vrceus.
hand-veſte. *vet.* ſ. **hand-teecken.**
hand-voghel. Auis aucupatoria: quæ aucupis manu inſidet: vt accipiter, falco, *&c.*
hand-vol. ſ. **hand-vuſſel.**
hand-vulligh. Manualis. (culus.
hand-vulligh vuſſel. Manualis faſci-
hand-vulligh ſteen. Lapis manualis, ſaxum manuale. quod manũ implet manuque adijci poteſt.
hand-vullinghe. Satisfactio, ſolutio.
hand-vullinghe doen. Satisfacere, ſatis offerre, ſoluere.
hand-vrede. *ſax. friſ.* Pax per magiſtratum indicta, pax ſiue fides cõmiſſis dextris pacta.
hand-waeter. Aqua manibus: aqua qua manus initio prandij vel cœnæ lauamus.
hand-waeter-vat. Gutturnium.
hand-werck. Opificium, opera, ars manuaria,

nuaria, ars mechanica, opus mechanicum, artificium.

hand-wercker. Operarius, opifex, artifex, mechanicus, χειρότεχνος, manibus sumptum exercens.

hand-wijle. *fland.* Momentum temporis.

hand-wijligh. Momentaneus.

handſ-wijſe. *friſ.* Viciſſim, per vices, interdum, ſubinde.

hand-wormken. ſ ſiere. Acarus, teredo.

handachtigh. ſ. **hand-daedigh.**

handachtighe daed. Manifeſtum facinus. *vulgo* factio manualis.

handeken. Parua manus.

handeken. ſ. **ure-wijſer.** Gnomon.

handekens krupd. Satyrion, baſilicũ, palma Chriſti, ſerapias.

handel. Res, negotium, cauſa, actus, actio, pragma, tractatio.

handel van koop-man-ſchap. Commercium, negotiatio.

handel ende wandel. Conuerſatio, cõſuetudo, vſus.

handelen. Agere, tractare, pertractare, attrectare, contrectare, manu tractare, tãgere, attingere. *ger. handlen, handſlen: ang. handle.*

handelen met pemanden. Agere cum aliquo, pactiones facere cum aliquo.

handelen ende wandelen met pemanden. Conſueſcere alicui, verſari cum aliquo.

handelen. Adminiſtrare.

handelen Mercari, negotiari.

handelinghe. Actio, actus, pragma: & Negotium: & Tractatio, tractatus, attractatus, us.

handelinghe van ghelde. Diſpenſatio pecuniarum, adminiſtratio.

handelick. Manualis: & Tractabilis: & Patiens manº, mãſuetus: & Habilis.

handen. Commodũ ſiue aptum eſſe, conferre, placere, manui conuenire, accommodum eſſe manui.

handigh. Agilis manu: & Manſuetus.

handſe. Manubrium, anſa. *gall. anſe.*

handteren. Tractare, commercia facere, negotiari, exercere: & Frequentare, verſari, conuerſari, celebrare. *gall. hanter: ang. haunte.*

handterer. Cõuerſator: & Negotiator.

handteringhe. Frequentatio, conuerſatio: conſuetudo: & Commercij negotium, ars, artificium, profeſſio exercitium.

hangh. ſ. **hanck.** Carnariũ, fumarium.

hanghe/hanghſel. Cardo.

hanghel/hael/hoghel. Climacter. *vulg.* pendula, ſerratum.

hanghel. ſ. **anghel.** Hamus.

hanghen. Pendere, dependêre, hærere.

hanghen/op-hanghen. Péndere, ſuſpendere de arbore, in arbore, in furcas. *germ. hencken: ang. hange.* **het hangen.** Suſpendium. **het hanghen van den bergh.** Dorſum montis, clivus, latus montis.

hanghen ende woꝛghen. Suſpẽdio necare, ſuſpendio ſtrangulare. **hanghen** *quaſi* **anghen** *dici ait Becanus.* i. angũſtare, ſtringere, premere.

hanghen ſijn gheldt aen/ &c. Expẽdere, impendere, inſumere pecunias.

hangh-berd. ſ. **hupſ-berd.** Inſignis dium.

hanghende. Pendens, pendulus.

hanghende ooꝛe. Auris annulata. *Plaut.* & Auris gemma vel auro dependẽs inſignis, auricula inauri ornata. **Vã de hanghende ooꝛe.** Nobili proſapia ortus: *aurum enim in auricula geſtare nobilitatis eſt inſigne.*

hanghende waghen / ſtaet-waghen. Pilentum.

hanghende kamer. Pẽſile cubiculum.

hangh-dief. Carnifex, tortor.

hangh-man. Carnifex.

hangh-ooꝛe. Flaccus, auribus demiſſis pendulis.

hangher/ſtoet-deghen. Parazonium: pugio de zona pendens.

hangherken. Pugiunculus, enchiridiõ, acinacis, gladiolus qui à fœmore ſuſpenditur.

hanghſel/ghehenghe. Cardo.

hanghſel. Hamus: & Anſa.

hanghſel. Strophus, vinculum de quo gladius appendet.

hanghſel-riem. Baltheus.

hanne. *ver.* ſ. **henne/hinne.** Gallina. *Dicitur* hanne *quaſi ſemininum ab* **han** *ſiue* **haen.** i. gallus.

hanne. Curruca: adulteræ maritus: parũ vir: & Homo imbellis: & Vxorius.

hanne-wupt. *fland.* ſ. **roetaerd.**

hannecken.

ınneken. *ſland.* Monedula, graculus. & Pica.

ınncken. Collobium muliebre, palla.

ans. Socius, collega.

ıns. Antecellens cæteros mortales fortuna & opibus. **Hanſen.** Magnates, optimates. **Anſi** *ſiue* hanſi, *Gothica lingua dicuntur* ij, qui cæteros mortales fortuna & opibus antecellunt: heroum & ſemideorum conditioni proximi, & humanæ ſortis terminos egreſſi, *hinc dicti* Anſiuarij *ſiue* Anſibarij populi. *Adr. Iun.*

Hanſe. Societas, ſocietas Hanſeatica.

Duytſche Hanſe. Societas Teutonica. *vulgo* hanſa. **Hanſe** ſiue **anſe** *inquit Beatus*, ſocietas eſt: *hinc* Anſegiſus *Caſſ. q.d.* **anſe gyſel.** i. obſes apud Romanos initæ ſocietatis contra Francos.

Hanſ ſteden. Sociæ & liberæ ciuitates: fœderatæ: libera ac fœderata opida. *vulgo* Vrbes Hanſeaticæ ſocietatis.

Hanſen/henſen/Hanſe winnen. Satisfacere iuri ſocietatis, liberæ ſocietati inaugurari, recipi in ſodalitium, initiari myſteriis ſocietatis.

Hanſen/herhanſen p emanden. In numerum ciuium aut ſociorũ recipere, vrbanitatis aut ſocietatis priuilegiis frũatur. *gallicè hanſer.*

Hanſel. j. henſichte. Strena. *ang. hanſell.*

Henſichte. j. henſichte.

Haperen. Hæſitare, hærere.

Haperen met de tonghe. Hæſitare lingua, titubare, perplexè loqui.

Haperinghe. Perplexitas, hæſitatio: & Tricæ: & Linguæ hæſitatio.

Haperer. Titubator.

Happaert/happaert. Patibulum, crux.

Happen. Apprehẽdere, arripere, corripere, celeriter rapere, prendere, capere.

Haps. j. haſp.

Harcke j. hercke.

Harcken. *friſ.* j. horcken. Auſcultare.

Harcken j. hercken. Raſtello corradere, *&c.* (herder.

Hard/harde/harder. j. herd/herde/

Hare. j. haer.

Harſt. j. herſſt. Autumnus.

Harick. j. on-kruyd. Lolium.

Harinck/herinck. Halec, halex, alec. *vulgo* harengus, harenga. *gall. harang, hareng: ital. harengo: hiſp. harinca: angl. herring, hearing.*

Harinck-buyſe. Nauis halecaria: nauigium rotundum̃ aluo panda, quo haleces capiuntur.

Harinck-tonne. Cadus ſalſamentarius, orca.

Harnas. Armatura, arma, thorax ferreus, thorax æneus. *ger. harniſch: gall. harnois: ang. harneis.*

Harnaſ-maecker. Thoracopœus, armamentarius, faber laminarius.

Har-naſ-naghel. j. truygh-naghel.

Harnaſ-barger. Politor, polio, onis: qui arma in nitorem redigit: ſamiarius: qui terra ſamia loricas, arma & ſpicula defricat ad nitorem, & gladiorum cuſpides exacuit.

Harnaſſen. Armare.

Harpe. Cithara, lyra, ſambuca, barbytos, fides. *vulgo* harpa. *ger. harpf: gall. harpe: ital. harpa: hiſp. harpa: ang. harpe.*

Harpener/harpen-ſlaegher. Citharœdus, cithariſtes, fidicen.

Harpenerſſe. Cithariſtia, pſaltria, tibicina.

Harre/herre. Cardo.

Harre des monds. j. mond-harre. Extremitates mandibularum.

Harren. *vetus.* Hærere, commorari, durare.

Hars/hers/harts. Reſina, reſina liquida.

Harſ-boom. Arbor reſinifera, arbor reſinam exudans.

Harſ-achtigh. Reſinoſus.

Harſt. *ſland.* j. aſt. Vſtrina.

Harſt. j. herdſt. Spina porci: Aſſatura, *&c.*

Harſten. j. herdtſten. Torrere.

Haeſaerd. Canis in ludo, canicula. *vulgo* haſarda, & aſarium.

Haſaerd. Alea, fortuna, ſors, periculum. *gal. haſard: ang. haſarde.*

Haſaerden. Aleam omnem iácere, tentare fortunam.

Haſe. Lepus. **haeſken.** Lepuſculus. *ger. haß: ang. hare. Haſe. gall.* cuniculus annoſus. *Dicitur* **haeſe.** *q.d.* **haeſt** à celeritate: ſicut Latinè lepus, *q.d.* leuipes.

Haſe. j. ſpier. Pulpa.

Haſe van den os. j. lemmere. Pulpamẽtum.

haſe van den peckel-haeringh. *ſicamb.* .j. ſmachte.

haſen-pootkens. Lagopus, *herba vulgò* pes leporis *dicta.*

haſen-kneppel. *holl.friſ.* Claua, baculus quo cuniculi necantur.

haſen-kooſ. Sonchus, cicerbita, lactuca leporina.

haſen-ſlaep. Corybantia: & Somnus ſimulatus.

haſen-vleeſch. Caro leporina.

haſe-wind. Canis leporarius, canis venaticus, vertagus.

haſe-winden doſſt. *ſland.adag.* j. **hongher.** Fames.

haſen-wimpel. Cauda leporina. *q.d.* velamē ſiue vexillum leporinū. **Haſen-wimpel op ſteken** *adag.* Terga dare, conijcereſe in fugam.

Haſel-haye. Galeus ſtellatus, aſterias. *piſcis genus.*

haſel-hoen. Attagē. *gallinæ ſilueſtris genꝰ.*

haſel-muys. *vetus.* Glis, mus auellanarum ſiue corylorum.

haſel-not. Nux auellana, pontica, prænestina, nux minima, nucula *ger. haſelnuß: gall. auelline: hiſp. auellana: angl. heſelnutt.*

haſelaer/haſel-not-boom. Corylus.

haſeleren-boſch. Coryletum.

haſeleren-hout. Lignum colurnum.

haſel-woꝛtel. Aſarum, vulgago, nardus ruſtica *ital. aſaro: hiſp. aſara.*

Haſp/haps. Vellus lanæ: & Fila congregata & ex alabro depoſita, antequam glomerentur. *vulgò* haſpum, hapſum.

haſpe/haſpel. Rhombus, girgillus, harpedone, rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur. *vulgò* alabrum. (ctoria.

haſpel *ger. ſax. ſic.* Sucula, machina tra-

haſpen/haſpelē. Legere ſiue reuoluere fila girgillo. (pedibus.

haſpel-beenē. Vacillare greſſu, titubare

haten.j.haeten. Odio habere.

Hateren. Hæſitare lingua, titubare.

Hatte. *friſ. vetus.* Capitiū muliebre hyemale, viride.

Hauden.j.houden. Tenere.

Haue. Facultates, opes, diuitię, pecunię, ſupellex, bona mobilia, peculiū ſubſtantia. *ital. hauere.*

haue-loos. Inops, pauper, ſine Facultatibus. (Ia

hauelicke goedē. Supellex, bona mob

hauenen. Inſtruere, ſupellectile.

hauenen. *friſ. ſicam.* Comere, ornare, cc lere, mundare.

hauenērē. Inſtruere ſupellectile, ornar

Hauen. Portus, oſtium marinū. *vul* hauana. *germ. haf: gal. hable, haure. arg hauen.*

hauen-gheld/tol. Portorium.

hauen-meeſter. Limenarcha.

hauen-wachter. Limenarcha, portitor.

hauerye/auerije. Iactura ſiue damnum in mari. *ſax. haferye: gal. auaris.*

Hauer. Auena, bromos. *germ. haber: gal. auoine: ital. auena: hiſp. auena.*

hauer-beſie.j.kraecke-beſie. Vacciniū. *ſicam. cuenbeſie.*

hauer-eſſche. Fraxinus bibula, ſorbus ſilueſtris.

hauer-ghepte/hauer-gheptken. Capra auenæ: & Gallinula ſilueſtris.

hauicks kruyd. Hieracium, accipitrina, lactuca ſiluatica: *herba quam accipitres ſcalpunt, ſuccoque oculos tingunt, obſcuritatemque diſcutiunt.*

hauicks ſteen. Hieracites gemma, *à colore accipitris teuton. dicta.*

haueren meel. Farina auenacea.

Hauick. Accipiter, ſacer ales. *ang. hauke.*

hauicker. Accipitrarius.

hauicks neuſe. Naſus aquilinus, naſus aquilus.

Hauwe.j.houde/houwe/ *&c.*

H E

Hebben. Habere, tenere. *ger. haben: gal. auoir: ital. hauere: hiſp. auer: ang. haue.*

hebben te ſeggen/te doen. *&c.* Habere dicere, facere, audire. i. dicendum, faciendum, audiendum eſt.

hebben. *Articulus præteriti temporis.* **Ick hebbe gheſien.** Vidi: **ghy hebt gheſien/** Tu vidiſti: *&c.*

heb-achtigh. Auidus, habendi cupidus.

hebbelick. Habilis, decens, ſcitus, compoſitus, aptus.

hebbelickheyd. Decentia, habilitas, aptitudo: & Habitus.

hebbelicken. Decenter, conuenienter, ſcitè, aptè.

hebbigh. Tenax, auidus, parcus.

hebbigheyd. Tenacitas.

hebbinghe. Conuenientia, congruẽtia, aptitudo: & Res, facultates, diuitiæ, opes.

hebbinghe. *vetus.* Habitus, habitudo: qualitas ac forma corporis & cuiuscunque rei.

hecht. *ger. sax.* **snoeck.** Lucius.

hecht/heft. Manubriũ, capulus: & Fibula.

hechten/heften. Figere, configere defigere, suffigere, pangere, annectere, deuincire, alligare. *hisp. hincar.* (re.

hechten. j. **hachten.** Apprehẽdere, tene-

hechten de viet-schaere *ger. sax. sicamb.* j. **banden.**

hechten staet. *sland.* j. **echten.**

hechtsel. j. **heckstel.**

heck/hecke/egghe. Vectis, vacerra, cataracta: diathyrum, repagulum in vestigio ædium, cratis ianuæ.

heck schof/kam. Porta cataracta, pendula ac recidens: septum quod portis obiicitur: hercius, ἔρκος, vectes portarum, cancellatæ portarũ fores pendulæ: cratis portarũ, pensiles clathri, transuersariæ ad portas trabes.

hecken. Mordere: *propriè est venatorum animalium & bestiolarum. vnde* **hecht/** lupus piscis. *Io. Auentin.*

heckse. j. **here.** Saga.

heckstel. *vetus.* Sagum.

heckstel/hatckstel. *sland.* Fibula: & Spinter armilla: & Monile, bulla.

hede. *frisi. sax.* j. **werck.** Stupa.

heden/hupden/hupd. Hodie. *ger. heut: gal. hui: ital. hoggi: hisp. hoy, oy.*

hedens-daeghs. Nunc, hoc tempore, hac ætate, hodierno die.

hedensdeghen dagh. Dies hodiernus.

hedsen. j. **hudsen.** Panniculi.

heechel. j. **hekel.**

heef-vrouwe *sland.* j. **ioffrouwe.**

heel. Totus, integer, sanus.

heel ende al. Totus, ὅλος: & Prorsus, omnino. *ang. whole.*

heel ende gantsch. Integer, sanus.

heelen. j. **heplen.** Integrare, integritati restituere, sanare, solidare.

heelick/ghe-heelick. Integrè, prorsus, omnino, solidè.

heepe. *ger. sax. sicamb. holl.* Falx arboraria, falx puratoria, siluatica.

heer. j. **her/hep.** Exercitus.

heer. j. **heere.** Dominus.

heerd. j. **herd.** Focus.

heerdst/heerdsten. j. **herdst/herdsten.**

heerde. j. **herde.** Fibra lini.

heere/heer. Dominus, herus, heros.

heeren. Domini. **Groote eñ machtighe heeren.** Megistanes, purpurati, magnates, primarij.

heere van recht. Iuridicus.

heerken. Dominulus.

heerken. *campin. sicamb.* Auus.

heeren-hoot. Panis primarius, siligineus, candidus.

heeren-tijns. Vectigal, tributum.

heeren-dienaer. Satelles, stipator, speculator, latero, lictor.

heeren-huys. Prætorium.

heeren-huys/raed-huys/stad-huys. Domus augusta.

heeren-knecht. Assecla: & Satelles.

heeren-straete. Via regia, via cõsularis, prætoria: & Via militaris, via publica, *quæ etiam* **hep-straete:** & **her-straete** *dicitur.*

heerlick. Magnificus, augustus, basilicus, insignis.

heerlicke mael-tijd. Epulum.

heerlicken dagh. Iuridicus dies.

heerlick/heerlicken Magnificè, amplificè, basilicè, regiè.

heerlickheyd. Magnificentia.

heerlickheyd. Dominium, dominatus, principatus, imperium, ditio, potestas, præfectura, satrapia, iurisdictio, iurisditio.

heer-ban. Mulcta quæ domino aut principi debetur: herbannus, *in lege Salica Francorum.*

heer-bane. j. **her-bane.** Via regia.

heer-houd. Fidelis & fauens domino.

heer-schap/heer-schapper. Dominus, dominator, princeps.

heer-schap/heer-schappije. Dominatus, principatus, potentatus.

heer-schappen. Dominari, imperare.

heer-schappije. Dominatio, imperium, ditio, dominium.

heer-schild. Symbolum heroicum: & Status siue distinctio nobilitatis.

heer-strate. j. **heeren-strate.** Via regia, & Via militaris.

heerien. *vet.* j. **heerschappen.** Dominari.

heer-vluchtigh. Dominum deſerens & fugiēs in prœlio: Trāsfuga, perfuga.

heerien. *vetus.* j. **heer-ſchappen.**

heerſchen *ger. ſax. ſicamb.* Dominari.

heerſcher. *ger. ſax. ſicamb.* Dominator, regnator, rex, rector.

heerd. j. **herd.** Focus.

heers. j. **hirs.** Milium.

heesch/ *& vetus fland.* **heerſch.** Raucus, rauus. *ger. heyſer: ang. hoarſe.* **heesche ſtemme.** Vox rauca, raua, obtuſa.

heesch zijn. Raucere.

heesch worden. Rauceſcere.

heeſchachtigh. Subraucus.

heeſchheyd. Raucedo, raucitas, rauis.

heeſchelick. Raucè.

Heeſchen. *fland.* j. **heyſſchen.** Exigere.

heeſter/heſter. j. **eeſter.**

heet. Feruidus, feruens, præferuidus. *ger. heyſs: ang. hote.*

heet op de tonghe. Acris, mordicās, rodens valido calore.

heet/hittigh/ritſigh. Catuliens, pruriens, viroſus, libidinoſus.

heet-gram. Accenſus ira, incenſus ira, exæſtuans ira, feruens ira.

heet-gram worden. Excandere, excandeſcere.

heet-hongherigh. Valde famelic', guloſus, vorax, ingluuioſus.

heet zijn. Feruere, æſtuare.

heet oft ritſigh zijn. Catulire, prurire ad coitum, appetere coitum.

heet worden. Feruеſcere, incaleſcere.

heet wordē van gramſchap. Accendi in iram, incendi ira, exæſtuare ira.

heeten/hepten heet maecken. Feruefacere, accendere.

heetē den ouen. Ignē fornaci ſubijcere.

heet-ketel. Cucuma. (cipere.

heeten/hieten/ghebieden. Iubere, præ-

heeten/noemen. Nominare, vocare, appellare, dicere, nuncupare.

heeten/geheeten worden. Nominari, vocari, appellari, dici, nuncupari.

heeten wille-kom. Gratulari aduentū.

Heſ/heue. Eleuatio: & Fermentum.

heſ-amme. *vet ger. ſax. ſicamb.* j. **heſmoeder.** Obſtetrix *ger. hebamm.*

heſ-boom. Vectis.

heſ-deegh j **heue.** Fermentum.

heſ-yſer. Vectis, vectis roſtratus.

heſ-moeder. *fland. vetus.* j. **hoede-broe we.** Obſtetrix. Quæ maturum vterū molliter aufert onus.

heſ-moeder. Vuluæ exanimatio. *gal. l. mari ou matrice qui ſe leue. ab* **heffen.** leuare.

heſ-ſchouder. Armus.

heſſe/heuel. Fæx: ſedimentum: & Cremor ſiue flos ceruiſiæ: fermentū cereuiſiarium. *q. d.* eleuatio. *ger. heffen:*

heſſe/heue. Fermentum.

heffen. Leuare, eleuare, alleuare, attollere, ſubleuare, ſuſtollere.

heffen eñ op-lichten het geldt. Recipere pecunias, accipere.

heffen de kinderen ouer de vonte. Infantes ſubleuare à fonte luſtrali.

heffen aen. j. **aenheffen.**

heffer/heſ-boom. Vectis.

heffer. *vetus. fland.* j. **heue.** Fermentum.

heffinghe. Leuatio, ſubleuatio, eleuatio.

heſſel. *vetus.* j. **heue.** Fermentum.

heſſelen. *vetus.* Fermētare, fermēteſcere.

Heſt. j. **hecht.** Manubrium.

heſten. j. **hechten.** Figere.

Heftigh. Vehemens, acer, feruens: & Iracundus, cerebroſus.

heftigheyd. Vehementia.

heftighlick. Vehementer, acriter, feruenter, valdè, obnixè.

Heghen/heghenen. Inſtruere, ornare, colere: & Educare, ſeruare, cuſtodire: & Defendere, fouere.

heghen/hegghen oft hegenen het ghericht. *ſax* j. **bannen de vier-ſchaere.** Agere forum, iudicium legitimè cōfirmare.

heghenunge. Inſtructio, cultus, ornatus: & Educatio.

Hegghe. Dumus, ſentis, ſenticetum: & Sepes, ſepimentū: & Cratis, ſenticoſa, cratis viminea. *ger. heck: ang. hedge.*

hegh-dief. Latro, viarum obſeſſor: qui in ſenticetis & ſepimentis latenter inſidiatur, vt furetur ſpolietque.

hegh-diſſe. j. **haegh-diſſe.** Lacertus.

hegh-ſcherre. Gallina ſecus ſepes decurrens, latitans, terramque fodiēs.

hegghen. Sepire dumetis & vepribus.

Heghſter *ſax.* Pica.

Hey/heup *holl. friſ.* j. **wey.** Serum.

Hey/heup *ſax friſ.* j. **hoy.** Fœnum.

hey-loghen. *ſax. friſ.* j. **loghen.**

Heyckē

hepcke. *fland.* j. **hupcke.** Toga.

hepde. j. **hepd-krupd.** Erica, brya ſilueſtris.

hepde. Ericetum, locus copioſus erica.

hepde. *vetus.* Campus latus, vaſtus, incultus, ſterilis & aridus, cāpus hortidus: inculta planities: ager ſolitari°, præſertim ericæ plenus. Vaſta ſolitudo, arboribus, ædificiis, frumento & gramine carens.

hepde/hepde lands. *vetus. ſax.* Maxima fundi menſura ſiue terræ portio. *vulgò* hida, manens, manſa, *dicitur. vide* **hoeue.**

hepde. j. **hepden.** Homo agreſtis, *&c.*

hepd-krekel. Cicada.

hepd-krupd. Erica, brya ſilueſtris. *offic.* genitella.

hepd-hoppen. j. **plaſ-reghen.** Nimbus.

hepd-manneken. *ſicamb. colon.* Cicada.

hepd-ſchadde. Ceſpes ericetoſus.

hepdel hevden-kozen. *ger. ſax.* Panicum

hepdel-beſien/hepdel-beren. *ſicambr.* j. **hauer-beſien.**

hepdiſſe. j. **haeghdiſſe.** Lacertus. *fortè* **hepdiſſe** *quibuſdam dictus, quòd in inculto & aridis locis habitet.*

hepdſel. j. **heptſel.**

hepden/hepdenſch menſch. Homo agreſtis & incultus: paganus, gentilis, ethnic°: homo alienus à fide noſtraneque Chriſtianus neq; Iudæus. qui (*vt ait Oſorius*) à ciuitate Dei alienus, in locorum agreſtiū cōpitis & pagis oberrat. Pagani, *hoc eſt*, ruſtici, *dicti ſunt apud Romanos*, quicunque ſacramento militiæ ſoluti eſſent: *pari ratione maiores noſtri* Paganos *dixerunt*, quicūque militiæ Chriſtianę addicti non eſſent, exceptis Iudæis, qui ſuo nomine ſatis premuntur. *Gilbert. Cognat.* **Hepden** *autem ab* **hepde.** i. *à locis agreſtibus, ſicut* paganos *à pagis dictos, ſatis etiam conſtat ex verbis Iſidori libr.* 8. *Orig.* Pagani, *inquit, ex pagis Athenienſium dicti, vbi exorti ſunt: ibi enim in locis agreſtibus & pagis gentiles lucos idolaque ſtatuerunt, & à tali initio vocabulum ſortiti ſunt.*

hepd-lieden. Zeugitani, Nubiani, Cingari, Aſſyrij, Cilices, Ægyptij, & id genus hominum viliſſimū vtriuſq; ſexus, incertis ſedibus vagabūdum, in omnes orbis partes diffuſum, mēdicatione, chiromantia, & furtis clādeſtinis ſe exercens.

hepden-ſchap. Paganiſmus, gentilitas°

hepdenſch. Agreſtis, incultus, paganus°

hepden. j. **hepderen.** Coruſcare.

hepder *ger. ſax. ſicamb.* Clarus, coruſcus, reſplendens.

hepderen/hepden. *ger ſax. ſicamb* Clarere, clareſcere, coruſcare. **Het hepdert/ het hepdt.** Micat æther, coruſcat.

hepdinghe. Coruſcatio, fulgetrum.

hepe/hep-block. Fiſtuca, *ger. heyen: angl. hie.*

hepe/olie-block/ſlagh-hout. Pilum ruidum. palus in mola olearia, qui in ſublime euectus, mox decidens ſubiecta comminuit.

hep-pael. Sublica.

hepen/hyen. Fiſtucare, fiſtuca adigere: & Subagitare. *gal. hier.*

hep-gaten/hy-gatē. Perforare, inforare. *Plaut. Obſcœnum verbum.*

hepghde. *fland.* j. **egghe.** Raſtrum.

hepl. *vet. fland.* Brautum.

hepl. Salus, integritas, ſanitas.

hepl. j. **heel.** Integer, ſaluus, ſanus.

heplaud. *germ. ſax. ſicamb.* Saluator. *q. d.*

heplēde. Saluans, ſanās. *vide* **dwingh-land.**

heplen/heelen. Sanare, conſanare, ſanū facere, curare, mederi, medicare, medicari. *ger. heylen: ang. heale.*

heplen/toe-heplen de wonde. Glutinare, conglutinare vulnus.

heplen. Saneſcere, ſanum fieri, valeſcere, conualeſcere, conualere. *& ger. ſax. ſic.* Caſtrare, euirare.

hepl-baer. Medicabilis.

hepl-bock. *ger. ſax. ſic.* Caper, hircus caſtratus.

hepl-bot. j. **eel-bot.**

hepl-loof. *vet.* Hedera.

hepl-loos. Expers ſalutis, profligatus, perdit°, inutilis, malæ frugi, negligēs ſuæ ſaluris: & Infelix, infortunatus.

hepl-meeſter. Medicus.

heplouer. *ſic.* j. **opebaer.** Ciconia.

hepl-ſaem. Saluber, ſalubris, ſalutaris, medicinalis, medicamentoſus: & Sanabilis, medicabilis.

hepl-ſaemhepd. Salubritas.

hepl-ſaemlick. Salubriter.

heylicken/hijlicken.j.houdelicken.
heyligh. Sacer,ſanctus,diuus.*germ.hei-ligh: ang.holy.* **Heyligben die in den hemelzijn.** Cælites,cælicolæ,ſuperi, diui.
heyligh auend. Feriæ præcidaneæ:feriæ quæ ſolennes feriας præcedunt. *vulgò* dies vigiliarum.
heyligh-dagh.j.vier-dagh. Dies feſtꝰ, dies ſacer.
heyligbe. *ſland.j.bzupn-heyligbe.*
heyligh-dom. Sanctuarium:& Res ſacræ: & Reliquiæ ſacræ.
heyligbdom-hupſken. Sacrarium.
heyligh-geeſt-hups. Prochodochium.
heyligh-maend. December. *q.d.*ſacer menſis: *à Chriſti natalitiis ſic dictus à Carolo magno. Michael Beutherus.*
heyligheyd. Sanctitas,ſanctimonia, ſanctitudo.
heyligblick. Sanctè,religiosè,piè.
heyligben. Sanctificare,ſacrare,conſecrare.
Heylouer. *ſicamb.j.opebaer.* Ciconia.
Heym. Sepes,ſeptum,ſepimentum.
heym. *ger.ſax.friſ.ſicamb.* Domus:& Patria,locus natalis. *ang.hom.*
heym-ſtuyr/heym-ſtier. *ger.ſax.ſic.* Dos
heym-raed. *holl.* Curatores aggerum, prætecti aggeribus curandis,*q.d.*domeſtici conſultores, communis terræ conſiliarij. *Adr.Iun.*
heym ſoechē. *ger.ſax.ſic.* Viſere, inuiſere, viſitare: & Inuadere violenter alicuius domum, vi irrumpere in alterius ædes.
heymet. Patria,locus natalis.
heym/ghe-heym. *ger.ſax.friſ.ſicamb.* Secretus.
heymen. Sepire,obuallare,palare.
heyminghe. Septum,ſepimentum.
heymſel. Sepimentum.
heymſch. Indigena.
heymel/heymel-mugghe. *germ.ſax.ſic.* Gryllus. (cada.
heymlen/heymelken/heemlē. *ſic.* Ci-
heymken. *ſicamb.* Genus menſuræ.
heymelen. *vetus.* Condere,recondere, abſcondere,occultare.
heymelick. Occultus,abſconditꝰ,clandeſtinus furtiuus,tacitus.
heymelick/heymelicken. Clam,clãculum,abditè,celatim,latenter,ſecretò, abſconditè,occultè,tectè,tacitè,clandeſtinò,ex occulto,in occulto,furtiuè, furtim.
heymelick ſpzeken. Submiſſa voce loqui.
heymelick ghemack. Latrina.
heymelick lidt.j.ſchamelick lidt/ſchamelheyd.
heymelicke. Latrina,forica.
heymelickheyd. Secretum:& abditum, receſſus,receſſus:& Latrina.
heymeniſſe/ghe-heymeniſſe. Myſterium.
Heyn/heynen *holl.j.heym/heymen.*
heyninck *holl.* Sepes.
Heyn. *vetus. ger.* Extraneus,peregrinus.
Vogel heyn. Auis peregrina.
heyn/heyniſ-liſ/heyn met de bellen/mey-viſch. Scombrus vernus,crinitus:piſcis ariſtis ſcatens: alauſa verna & vilior.
heyn met de bellen. Phalangium,genus aranei.
Heynſe/eynſe/heyſe. Anſa.*hiſp.aſa.*
heynſ-koꝛf/heyſ-koꝛf. Corbis anſatus.
Heyꝛ.j.her. Exercitus.
Heyſſchen/heeſſchen.j.eyſſchen. Poſtulare.
Heyſelick/heyſigh.j.eyſelick.
Heyt. *ſland.j.heet.*
heytte.j.hitte. Ardor.
heytten.j.heeten. Feruefacere.
heytſe. *vetus.j.toꝛtſe.* Fax.
heytſel. Cremium, virgultum ſiccum & ad ardendum idoneum: & Fasciculus ericarum,virgultorum,ſpinarum, dumorum.
Hekel. Ferreus hamus,ferreus pecten, inſtrumentum quo linum pectitur, *q.d* **haeckel.**i.hamus.
hekel-pael/haeckel-pael. *ſax.ſic.* Vallus,palus.
hekel-werck/haeckel-werck. Sepimentum,palatio.
hekelen. Carminare,pectere linum,obliquo lanã deducere ferro,*q.d.* **haeckelen.**i.hamo trahere *ger.hachlen.*
hekeler. Carminator,
hekelerſſe. Carminatrix.
Heket. Lupus piſcis.
Hel. Clarus,luci dus,dilucidus,ſerenus.
Helle ſonne. Sol clarus, candidus, ſãmeus,ſerenus.

hel. *Becan.* Altus,excellens *dicitur: atque hinc* **helt.** i.vir præſtans, *deriuari putat.*

hel helligh. Argutus,ſonorus,tinnul⁹.

helle ſtemme. Vox alta,clara,clariſona, arguta, reſona, acuta,tinnula. *germ.hael.*

hel.j.helder/hael. Tenuis,ſubtilis: & Acer: & Siccus.

hel.*ger. ſax.*j.**ſlibberigh.** Lubricus.

hel.j.helle. Infernus.

helpter.j.halfter.

held. Heros,vir excellens,vir fortis & ſtrenuus, egregius factis : & Gigas.

helduinne. Herois,heroina,virago. *ab* **hel.**j.altus,excellens. *Becan.*

helde halde. *ſax. friſ. ſicamb. holl. ſland.* Compes,numella,pedica.

helden. Inclinare,acclinare,proclinare,reclinare,propendere,vergere. *ger. helden.* (ius.

heldende. Inclinatus,decliuis,propen-

heldinghe. Inclinatio,decliuitas,propenſio. (gutus.

helder.*holl.*j.**hel.** Tenuis,ſubtilis: & Ar-

helder van lichaem. *holl.* Araeoſyncritus : cui corpus eſt raræ texturæ & tranſpirabile.

helen. Celare,occultare,tacere,ſilere.

helet. Celator.

helet ende houder van dieven. Receptator,receptor : *qui fures recipit, eoſque & eorum furta occultat.*

helft halft. Mediũ,media pars,ſemis, ſemi,ſemiſſis, ſimidium: & Medietas.

dry helft grooter. Duplo maior.

helft-ſcheede.j.helft. Medium.

helfter.j.halfter. (Lubricus.

helle.j.hel. Altus: & Lucidus,clarus: & **helle.** Infernus,tartarus,gehẽna,orcus, acheron,ſtyx,ſtygia palus,ſtyx taciti, regna ſubterranea,telluris operta,latebræ tartareæ. **Hel** *inquit Becanus,* Infernus *dicitur, quia altiſſimus locus eſt ad inferiora, ea loquendi forma, qua altum profundum dicimus: nam altiſſimè à nobis deſcendit in oppoſitam vertici noſtro mundi partem. ger.hell: ang.hell.*

helle-gat. Charonea ſcrobs,ſpiraculum Ditis,atri ianua Ditis,fauces orci.

hel-doncker. Perobſcurus.

hel-hond. Cerberus,canis infernalis.

hel-beghe. Virago.

helſch. Infernalis,infernus,tartareus,

helſch vier. Gehenna : ignis infernus, tartareus: & Ignis ſacer.

helligh.*ger.* Laſſus,fatigatus,agitatus.

helligheu.*ger.* Laſſare,fatigare,agitare.

heller/hellinck/haller. *germ ſax. ſicamb.* Obolus. *vulgo* hallẽſis. numulus ſimplex,ſimplus,minuſculus.

helling.*holl.*j.**ſchep-werf.** Nauale.

helm. Galea,caſſis. *vulgo* helm⁹. *ger. helm: gal. heaulme: hiſp. yelmo: ang. helmette.*

helm. Pileũ naturale: mẽbrana quam infantes nonnulli capiti obuolutam præferunt in ipſo ortu. *vulgò* galea: *à galeæ ſimilitudine.*

helm.*holl. Zeland.* Carex,iuncus acutus, mas ſterilis : iuncus non admodum procerus in arenoſis colliculis Hollandicis & Zelandicis : *ſic dictus, quòd vt galea caput, ita hic frutex agros munitat ac tueatur ab arenæ incurſu.*

helm.*ſland. ver.*j.**galm.** Echo.

helm-barde. Quiris,bipennis,ſecuris Romana,ſecuris Amazonia,ſecuris longa. *dictio compoſita ex* **helm.** i.galea, & **barde.** i.dolabra: *Dicitur quoque veteribus Teutonibus* **helm-ar** *ab* **helm** & **ar.** i.aſcia,dolabra. *vulgò* aſſidolabrũ, caſſidolabrum. *quaſi dicas* caſſidis dolabrũ aſcia galeæ: *quòd ſcilicet caſſidem dolare, & galeam aſciare poſſit aciei duritia. vulgò* halebarda,albarda. *voce gallis, hiſpan. italis ex teutonico fonte oriunda. germ. hallenbarten: gall. halebarde: ital. & hiſp. alabarda: ang. halbard.*

helm-bardier. Satelles,ſtipator,ſpiculator, latero, ſomatophylax, miles prætorianus,aulicus.

helm-kam. Criſta galeæ.

helm-krupd.j.ſpeen-krupd.

helm-ruychte. Carectum: locus caricum prouentu hiſpidus.

helm-ruyte. Ruta canina.

helm-ſlaegher / beckenneel-maecker. Buccularius: qui galeas apparat.

helm-ſtock aen t'ſchip. Anſa gubernaculi, pars ſumma claui.

helm-ſtruys. Apex caſſidis plumeus, criſta galeæ.

helm-ſpits. Conus galeæ.

helm-teecken.j.ſchild. Inſigne,inſignia armorum.

helm-top. Conus galeæ.

helm-uyſier, Buccula.

helmet.j.helm. Galea. *ital.elmetto:angl. helmette.*

helmen. Galeam induere.

Helmen. *vet.fland.*j.**galmen.** Reſonare, retonare.

helpe/hulpe. Auxilium,iuuamen,ſubſidium,miniſterium,ſuppetiæ; opis, opi,opem,ope; adiutorium.

help-gheld. *vetus.*j.**bede.** Oblatio; ſubſidia,orum.

help-loos. Inops auxilij.

help-keur. *vetus.* Suffragium.

helpen. Iuuare,adiuuare,opitulari,adiumẽto eſſe,adeſſe.opem ferre,operam præbere,ſuppetias ferre,adminiculari,auxiliari,prodeſſe.*ger.heiſſen:an.helpe.*

helpelick. Auxiliaris.

helper. Adiutor,opitulator,auxiliator, adminiſter.

helpen-been.j.elpen been. Ebur.

helſen.j.halſen.

helte.j.hielte. Talus.

helt.j.held. Heros.

helue. *ſax.* Manubrium ſecuris.

hem. Ipſi,ipſum,ipſo.

hemde. Tunica intima,interior:interula;tunica linea ima; ſubucula.*vulgò* camiſia.

hemd-rockſken.j.lijf-rockſken. Subucula,induſium.

hemel. Cœlum,æther,olympus,arx ætherea, aſtriferæ ſedes, aula cæleſtis, ſedes beatorum,altum.*dicitur* **hemel/** *quaſi* **hepmel.** *q.d* locus abſconditus, *homini in hac vita inuiſibilis, incõprehenſibilis & ineffabilis, in quo Deus cum angelis & cælicolis habitat: poſuit quippe Dominus tenebras latibulum ſuum: inhabitatque lucem inacceſsibilem Deus,vtpote quem nemo vidit vnquam. Aut quòd inferiora omnia celet tegatque, qua ratione etiam Latinis dictum* cælum. *germ.himmel: angl.heauen.*

hemel/ghe-hemelte des mondts. Cælum oris,palatum.

hemel. Cadurcum,vmbella: tegmen quod in pompa ſolenni velat & ab aëris iniuria defẽdit monarchas aut alios principes viros. *vulgò apud Eccleſ.* baldachinum.

hemel van de koetſe. Cadurcum,tegmen ſuperius cubilis aut ſpondæ: conopeum.

hemel-blauw. Cæruleus,cærulus.

hemel-dauw. Manna,ros melleus mutinus:& Vrica,ſatorum vitium.

hemel-hof/locht-hof. Hortus penſilis

hemel-honigh. Aëromeli,Syriacus ros droſomeli, mel aërium,*officin.* mãna

hemel-rijck. Regnum cælorum,ſidera cæleſtiaque regna.

hemel-ſchijn. Æthra,ſerenitas.

hemel-vaert. Aſcenſio in cælum.

hemel-vloedigh. Vdus,humidus,vuidus,vliginotus.

hemelen/ten hemel vaeren. Sublimen abire in cælum,cælum petere, ſcandere æthera.

hemelen. *friſ.holl.* Componere,concinnare,ornare.

hemelen/ver-hemelen. Concamerare, conuexum facere inſtar cæli.

hemelen. *vetus.ſicamb.holl.q.d* **hepmelen.** Abſcondere,velare,tegere,celare.

hemelick. *vetus.*j.**hepmelick.** Clàm.

hemelinghen. *louan.*j.**ameringen.** Cineres abſtruſum ignem fouentes.

hemelſch. Cæleſtis,æthere⁹,olympius.

hemelſche ghenooten. Cœlites, cælicolæ,ſuperi,diui.

hemelte.j.ghe-hemelte. Palatum.

hemmen/hummen. Mutire,emutire, ſimplicem edere vocem. *vulgò* hemmare.

hemmerling. *ger.* Galgulus,galgula; ales luridus.

hemſt/witten hemſt. Althæa,ibiſcus, biſmalua, maluauiſcum.

hen *plurale ab* **hem.** Ipſis,ipſos,iis,eos.

hen/henen. Hinc,ab.

hen gaen/ hin gaen/henen gaen/ hen wegh gaen. Abire.

hen-laetigh/hin-laetigh. *germ.ſax.friſ.* Negligens,remiſſus.

hencke.j.hancke. Coxa.

hencken. *ger.ſax.ſicamb.*j.**hangen.** Pendere. *Hincar.hiſp.* i. figere,ſuffigere, affigere.

hencker.j.hangh-dief. Lictor, carnifex,tortor.

hende. *friſ.* Prope: & Vicinus,a,um.

hendt. *vetus.ſicamb.holl.* Vſque,donec.

henghe/henghene. Cardo,anſa,ham⁹.

henghel/hangel. Climacter.

henghen.j.hangen. Pendere.

hengelen. *holl.* Volitare,circũuolitare, cur-

curſi-

curſitare, ambire volitando ſiue curſitando.

nghen. *vetus.* j. **ghehanghen.** Permittere.

nghſel. j. **hanghſel.**

ngſt. Caballus, equus bellator: & Equus admiſſarius.

nghſt-loon / **hengſt-gheld.** Equimentū: merces pro admiſſura equi.

enne. *ger. ſax. friſ. holl. ſland. ang.* j. **hinne.** Gallina.

nne-hanne. Vxorius: & Homo imbellis, muliebri animo.

nnincke. *ſax. ſicamb.* Gallus.

nnep. *ſax friſ. ſicamb.* j. **kennep.**

nepſe **hendpſe.** Mantilla, auctarium.

nſichte **hanſichte / hendſghichte.** *vet.* j. **hand-ghifte.** Strena. *ang. hanſel.*

nſichten. Strenam dare.

her. Publicus, communis, *teſte Becano,* **her-aut / her-bane / her-man / her-togh / &c.**

her. *ſax.* j. **herde.** Grex.

her-hept. Exercitus, copiæ, multitudo, hominum communitas.

her-aut / her-out. Fecialis, pater patratus, internuncius vel pacis, vel belli ferendi: publicus præco. *vulgò* heraldus. *Becano dicitur* Senator publicus ſiue communitatis, ſenator exercitus, *ab* **her.** i. publicus, & **aut / alt out / olt / old.** i. antiquus. *Quidam* **heroldt** *ſiue* **her-out** / *quaſi* **ernhold** *ſiue* **ernhout** *interpretantur,* virtutem & honeſtatē quærens ſiue conſeruans. *Com. Agr.* **her-oud** / *ſiue* **her-ald.** i. ſenex in armis, in exercitu: veteranus miles. *ger. hermhold: ſax. ernhold: gal. heraud: ital. heraldo, eraldo: hiſp. heroldo: ang. heraulde. A ſenio autem hoc nomen rectè mihi deſumptum videtur, cum græcè* πρέσβυς & πρέσβος, ſenex, & legatus, & princeps legatus *dicatur.*

her-aut-rock. Paludamentum.

her-aut-ſtock. Caduceus, caduceum, virga Mercurij.

her-bane / hept-bane. Via militaris, via publica: & Via baſilica, regia, cōſularis, prætoria: *ab* **her** *ſiue* **hept.** i. publicus, *vel* exercitus: *aut ab* **her** *ſiue* **heer.** i. dominus. *vnde &* **heeren-ſtraet / & heeren-wegh** / *frequentiſſimè dicitur.*

her-berghe. Caupona, diuerſorium, manſio, hoſpitium, ſtabulū, taberna meritoria, taberna diuerſoria, pādocheum: commune & publicū hoſpitium: *dicitur* **her-berge** / *quod quoſlibet capiat ſiue recipiat, vnde & græce* πανδοχεῖον: *Itali* albergo *dicunt noſtrate vocabulo, ab* **al.** i. omnis, & **berghen.** *vulgò* herbergium, herberga. *ger. herberge: gal. heberge, hebergement: ital. albergo: ang. harborowe.*

her-berghe houden. Cauponari, cauponem ſiue ſtabularium agere, exercere cauponam, cauponem vel pandocheum eſſe.

her-berghen / be-her-berghen. Accipere ſiue recipere hoſpitio, tecto, domo, foco, laribus. *germ. herbergen: gall. heberger: ang. harborowe: ital. albergare: & hiſpanicè aluergar. q.d.* omnes recipere.

her-berghen / ghe-herberght worden. Hoſpitari, ſtabulari, hoſpitio excipi: foco, tecto, lare recipi: hoſpitio vti.

her-bergier. Hoſpes, hoſpes meritorius, caupo, ſtabularius, pandocheus, qui viatores accipit.

her-berghigh. Hoſpitalis.

her-ghewede / her-ghewaede / her-gewede. Hominij ſymbolum, redemptionis feudi teſtimonium, hominij introductorium. *εἰσαγωγικὸν: vulgò* lauda, laudimia, laudemium, laudatiuū: id quod nouus vaſallus patrono præſtat, quaſi beneficij agnoſcendi cauſa: Præmium illud, nempe quinquageſima, quod pro redemptione emphiteutica præſtatur: renouatio emphiteutica. Opora, annata, reditus vnius anni, quem vaſallus domino directo feudi ſemel in vita dependit. *Dicitur (teſte Lamberto Lambardo) Angloſaxonicè heregeate, ab* **her** *quod* exercitium *ſonat. Primis quidem temporibus nomine apparatus bellici dominis tributum, nunc autem noſtra hac memoria loco armaturæ ſiue belli apparatus, quod dominis ſolet tribui, pecuniæ exiguntur. Speeul. Sax. nomenclaturam huius dictionis in eandem ſententiam explicat.* **her-ghe wede** / *inquit,* Res expeditoriæ, res ad expeditionem neceſſariæ: indumenta, armamenta ſiue inſtrumenta belli: veſtitus, ornatus, apparatus belli:

nēpe gladius, equus ſella inſtructus, arma & reliqua ad militiam ſpectātia *vulgò* hereotum, mortamentum.

her-hamer heyr-hamer. Ceſtra, malleus ferreus, quō cataphracti equites vtuntur, ſecuris Amazonia.

her-hozen/heyr-hozen. Cornu, lituus, tuba, buccina.

her-cracht. Exercitus, militum copiæ.

her-ſeyder. Dux exercitus.

her-legher/heyr-legher. Caſtra, orum.

her-man/heyr-man. Mas gregis, dux gregis: verux ſectarius: *dicitur etiam* **herd-man** /*ab* **herde.** i. grex.

her man *vetus.* Vir exercituum.

her-oud. j. **her-aud.**

her ſchaere. Exercitus.

her-ſchild *ſax.* Dignitas originis, clypeus patris ac matris: feudum & clypeus, clypeus feudalis: nobilis proſapia paterna: clypeus militaris: inſignia, arma militaria.

her ſtraete. j. **her-baene.**

her-ſchouwinge. j. **monſter.** Delectus, recenſio militum.

her-ſchouwinghe doen. j. **monſteren.** Luſtrare exercitum.

her-ſtuyzinge. Tributum in belli vſus.

her-ſchlits *germ. ſax.* Exercitus ſciſſio: flagitium deſertionis exercitus. *vulgò* heriſchlitſium.

her-togh. Dux, regulus, ductor exercitus. *Becano* dux comitatus *dicitur.*

her-togh *ger. ſax. ſicam.* Bubo. *vulgò* dux. *quaſi* princeps auium. *gal. duc. ital. duco.*

her-togh-dom. Ducis dominium ſiue imperium. *vulgò* ducatus.

her-toght/heyr togh. Expeditio, profectio militaris, agmen.

her-vaert/heyr-vaert. Expeditio, profectio militaris, expeditio bellica.

her waeghen/heyr-waeghen. Arctos, vrſa, ſeptentriones, ſigna ſeptentrionalia. *vulgò* plauſtrum.

her-waeghen-man. Arctophylax, bootes ſydus iuxta maiorē vrſam, quod in modum bubulci plauſtrum ſequitur.

hier. j. **hier.** Hīc, huc, horſum.

her-komen. Progredi, procedere, ſuboriri.

her-komen. Conſuetudo. **een out her-komen.** Conſuetudo vetus: res à maioribus recepta, ad nos progreſſa, & in vſu retenta: inſtitutum antiquum mos & antiquorum vſu & conſuetudine receptus: & Genus, origo.

her-komſte. Progreſſio, origo, progenies.

her-waerts. Huc, horſum.

her weder/weder-om. Rurſus, iterum. *Flandri & Germani dicunt* **er:** *Galli, & Latini,* re: *eſtque præpoſitio inſeparabilis, compoſitioni tantùm conueniens.*

her-ademen. Reſpirare.

her-becken. Altercari, commutare verba, iurgiis ſe mutuo impetere, cōtendere verbis. *gal. rebecquer.* i. repugnare, contumaciùs ſe erigere.

her-bloepen/her-bloemen. Reflorere, reflorescere.

her-boeten. Reficere.

her-bozen. Renatus.

her-bozen wozden. Renaſci.

her-dencken. Recogitare, recolere, recordari, mente reuoluere.

her-doen. Iterare, reficere, de nouo agere ſiue facere, redintegrare.

her-doopen/weder-doopen. Rebaptizare.

her-dooper/weder-dooper. Anabaptiſta, catabaptiſta, retinctor.

her gaen. Iterare, reiterare, iterum aggredi: de nouo aggredi, repetere, redintegrare.

her-gheuen. Reddere, iterum dare.

her-ghieten. Refundere.

her-groenen/her-groepē. Reuireſcere.

her-haelen. Referre, repetere, iterare, reiterare, recuperare, reuocare, reſumere.

her-haelen den aeſſem. Reciprocare animam, ſpiritum.

her-haelen de woozden. Reſumere verba.

her-haelen de woozden / dooz dē hals haelen/ her-roepen. Palinodiam canere, reuocare per iugulum voces imprudentiùs effutitas, recantare.

her-houden. Retinere.

her houden/her-houwen. Iterare coniugium.

her-kauwen. *holl.* j. **her-kouwen.**

her-keeren. Reuertere.

her-kennen. Recognoſcere, agnoſcere. denuo cognoſcere.

her-knaghen. Remordere.
her-knaginghe. Remorſus.
her-knauwen. Remandere, ruminare.
her-koken. Recoquere.
her-komen/her-komſte. *expoſita ſunt in dictione* **her.** j. hic, huc.
her-kouwen/her-kuwen. j. **her-knauwen.** Ruminare.
her-leeren. Iterum diſcere.
her-leſen. Relegere.
her-leuen. Reuiuere, reuiuiſcere.
her-lichten. Relucere.
her-maecken. Reficere, reſtaurare, redintegrare, reformare.
her-maepen. Sicilire, retondere prata.
her-naepen. Reſuere, reſarcire.
her-naemen. Nomen mutare, aliud nomen dare.
her-nemẽ. Reſumere, recipere, repetere.
her-nemen het ſpel/de oꝛloghe/ *&c.* Redintegrare ludum, bellum: rurſus inchoare.
her-planten. Reſerere: iterum plãtare, vel alio loco plantare.
her-quencken. Refouere, refocillare.
her-rekenen. Iterum numerare.
her-roepen/weder roepen. Reuocare, reclamare.
her-roepen. j. **her-haelen de wooꝛden.** Palinodiam canere.
her-ſchijnen. Relucere, reſplendere.
her-ſchꝛijuen. Reſcribere, iterum ſcribere.
her-ſeggheu. Referre dicta, reiterare, repetere dicta prius.
her-ſenden. Remittere, relegare.
her-ſetten. j. **her-ſtellen.** Reponere.
her-ſlaen. Recudere, reuerberare.
her-ſmeden. Recudere.
her-ſnijden. Reſcindere, iterũ ſcindere.
her-ſoecken. Requirere, iterũ quærere.
her-ſpaedẽ. Repaſtinare, reſodere terrã.
her-ſpelẽ. Redintegrare, renouare, rurſus inchoare ludum.
her-ſpitten. Iterum figere veru: *&* Repaſtinare.
her-ſteken. Refigere, rurſus figere, aut pungere: *&* Trãsfigere, transfodere: *&* Transfigere cor ſiue pectus, *quod etiam* **her-ſteken** *dicitur.*
her-ſtellen. Reponere, iterum ponere ſiue componere.
her-ſtichten. Reædificare, inſtaurare.
her-ſuyueren. Repurgare.
her-teeckenen. Denuo notare, rurſus ſignare.
her-tellen. Renumerare.
her-timmeren. Reædificare.
her-verwen. Retingere, iterum tingere ſiue inficere colore.
her-vouden. Replicare.
her-vꝛaeghen. Iterum interrogare, repetere interrogationem.
her-weghen. Iterum ponderare, penſitare, penſiculare.
her-werpen. Redintegrare iactum.
her-wieden. Reſarrire.
her-wijen de kercke. Expiare templũ.
Hercke. *ſax. friſ. ſcan. b. holl.* j. **gritſel.** Raſtellum.
herckelen. Colere, exercere, tractare: *&* Blandè excipere, commodè curare, mulcere, demulcere, permulcere aliquem.
herckẽ. *ſax. friſ.* j. **gritſelen.** Raſtello corradere.
hercken/harcken. Auſcultare. *ang. harken.*
hercken. *vetus.* Inhiare, captare, appetere, percupere, affectare, cum affectu quęrere aut petere: *&* Hęrere, morari.
herd/hard. Durus. *ger. hart: ang. harde.*
herd/hard. Fortis, robuſtus.
herd ende ſtraf. Durus, aſper, inclemens, præfractus, ſeuerus.
herd maecken. Durare, indurare.
herd zijn. Durere.
herde. Valde, oppidò. **herde wel.** Perbene, valde bene **herde goed.** Perbon*. **herde vroegh** Admodum manè.
her-haer/her-haerigh Durus, tolerans laboris, frigoris, doloris: induratus, laborioſus, patiens inediæ, algoris, *&c.*
herd-bijtigh pęrd. j. **herd-mupligh.** Duri oris.
herd-bupckigh. Cœliacus.
herd-vꝛaaigh pęrd. Equus ſuccuſſator.
herd-hertigh. Durus corde, immiſericors, immitis.
herd-hooꝛigh. Surdaſter.
herd-hooꝛighęyd. Auditus grauitas, tarditas aurium.
herd-koppigh. Duri capitis, capito, capitoſus, ceruicoſus.

herd-leerigh. Indocilis.

herd-maend. *sax. sicam.* Ianuarius. *q. d.* durus menſis, perſeuerantis adhuc frigoris ratione.

herd-inupligh peerd. Equus refractarius, duri oris, tenax.

herd-neckigh. Duræ ceruicis, ceruicoſus, obſtinatus, præfractus, pertinax, obfirmatus, durus, capito, peruicax.

herd-toonigh peerd. Equus tenax cõtra ſua frena.

herd-willigh. Pertinax.

herd-achtigh. Duriuſculus.

herdden. Durare, indurare.

herddëren. Durare, perſeuerare, perſiſtere.

herdheyd. Duritas, duritia, durities.

herdheyd van buyckte. Alui duritia, aluus adſtricta, ſuppreſſa.

herdelick. Durè, duriter.

Herd / heerd / herd-ſtad / heerd-ſtad. Focus, caminus, lar familiaris, focus familiaris, locus in quo ignis ſtruitur: pauimentũ ſub camino, in quo ignis ſouetur & ſeruatur: Communis in domo ad ignem loc⁹, *vt inquit Ioan. Goropius Becan. ger. herd, herdſtad: ſax. herd: ang. herth, hert.*

hert-blad. *germ. ſax.* Focus. *q. d.* heerd-plaete / ſchooy-ſteen. i. lamina foci.

herd-ſtad / herd-ſtede. Focus, loc⁹ foci.

herdſt / harſt. Aſſatura, caro aſſa, cibus aſſus vel aſſatus, caro toſta, panis toſtus *ab* herd *ſiue* heerd. i. focus: *Dicitur autem* herdſt *propriè*, edulium ad focũ ſine igne ſiue aqua coctum: cremiũ.

herdſt van t'vercken. Spina porci, vertebrarũm contextus, dorſum porci: *ea pars ſuperior porci, quæ plerunque aſſari ſiue torreri ſolet. ſland.* aſt *dicitur.*

herdſten / heerdſten / harſten. Torrere, torrefacere, aſſare, prunis incoquere, torrere flammis.

Herde / heerde. Fibra lini.

Herde. *ger. ſax. friſ. ſicamb. ang.* Grex, pecuarium, armentum.

herde. *vetus. germ. ſax. ſicamb. ſland.* j. herder. Paſtor.

herde-man. Paſtor.

herden. Paſcere pecus.

herder. Paſtor, opilio, magiſter pecoris, cuſtos, pecuarius, armentarius, bubulcus, bucolus, ſubſequa, *ang. herde man:* *quo etiam nomine nobis dicitur* veruex ſectarius. *q. d.* vir gregis: *alio nomine* her-man.

herder. Mugil, capito: *piſcis ſic holland. dictus, vel à carnis duricie ariditateque: vel quod vti paſtorem oues, ita marem greges fœminarum etiam in præſens capturæ diſcrimen ſequantur, & è diuerſo mares fœminam. Adr. Iun.*

herder-looſe ſchaepen. Oues incuſtoditæ: ſine paſtore aut cuſtode.

herder-ſtock. Pedũ, paſtoralis baculus.

herdſt. *vide in dictione* herd. i. focus.

Here. j. haere. Cilicium.

Herfſt. Autumnus: & Tempus autũnale: & Vindemia. *germ. herbſt: ang. harueſt.*

herfſt-bloeme. *ger.* Bulb⁹ agreſtis: Colchicũ, hermodactylus. herba autũni exitu florem edens.

herfſt-draet. Fila ſereno cœlo in aëre texta, præcipuè autumni tempore: fila autumnalia.

herfſt-hoy. Fœnum cordum, ſerotinũ, ſecundarium.

herfſt-krape. j. bonte-krape. Cornix varia: *q. d.* autumnalis: *quod autumni tempore aduentet.*

herfſt-maend. September, menſis autumnalis.

herfſt-pruymken. j. ſlee. Prunum nanum, autumnale.

herfſt-tijdt. Autumnus, tempus autumnale.

herfſt-vruchten. Fructus autumnales, opora.

herfſten. Vindemiare, vindemiam facere.

Herick / hederick. Rapiſtrum aruorum.

Herm. *friſ.* Triſtis, lugens, dolens.

herme. *vetus.* Nocere. obeſſe. *ang. harm.*

Hermer. *ſicamb.* j. barbeel. Barbo.

Hermijne j. armijne.

hermijt / heremijt / *vide in Append.*

Hernas. j. harnas.

Herne / hirne. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* j. herſene. Cerebrum.

Herout. j. her-aut.

Herpe. j. harpe.

Herre. j. harre.

Hers. j. hars.

Herſe. j. hirſe. Milium.

Herſel-maend. j. aerſel-maend.

herſſen. Cerebrum, vitalia capitis. *q.d.* **hert** *ſiue* **heer-ſin**. i. dominus ſenſus: *hîc enim ſenſus habet arcem, hîc culmen altiſſimũ, hîc mentis regimen & animi principatus.*

herſſen-becken. Cranium, caluaria, teſta capitis. *q.d.* peluis capitis.

herſſen-loos. Cerebroſus, capitoſus, comitialis, cerebro carens, cerebri vacuus.

herſſen-panne. *j.* **herſſen-becken.** Cranium. *q.d* patella cerebri.

herſſen-windſel. Meninges, cerebri involucra. *vulgo* dura, & pia mater.

herſſen-woed. Phrenitis, phreneſis: morbus mentẽ cerebrumq; lædens.

herſſen-woedigh. Phreneticus, cerebroſus.

Herſt harſt. Reſina.

Herſten. *j.* **herdſten.** Torrere.

Hert. *j.* **herdt.** Durus.

Hert/herte. Cor. *germ. hertz: angl. harte, herte.* **Herteken.** Corculum. *Dicitur* **hert** *Becano, quòd cordis motioni perpetuæ vitæ duratio debeatur, quodque cor nouiſſimè moriatur.*

hert. Pectus. **Open hert.** Apertum pectus.

hert. Cor ventris, os ſtomachi ſiue ventriculi.

hert ende ghe-moed. Animus, ſpiritus, audacia.

hert. Medium rei cuiuſque: *cor enim medium eſt animalis.*

hert des winters. Summa hyems *q.d.* cor hyemis, mediũ hyemis. *gall. cœur d'hyuer.*

hert des booms. Matrix, medulla, cor arboris, medium arboris.

hert der zee. Cor maris, mediũ maris. 4. *Eſdr.* 13.

hert-grondich. Intimus.

hert-grondigh vriend. Amicus intimus, amicus ex animo.

hert-ghe-ſlagh. Planctus.

hertſ-leed. Animi dolor.

hert-pijne. Cardialgia.

hert-putteken. Ventriculus cordis.

hert-rouw/hertſ-rouw. Animi mœſtitia, luctus, mœſtus.

hert-ſeer. Cordoliũ, cardia, cordis dolor, cardialgia.

hert-ſweer. Cardia, cordolium, morbus cardiacus.

hertſ-toght/hertſ-treck. Affectio.

hert-vanck. *fri. ſicamb. holl.* Cardialgia, roſio ſtomachi.

hert-vingher. Digitus annularis, digitus medicus. *q.d.* digitus cordis. *aiũt enim à corde protẽdi illuc venam, quæ quum annulo redimitur, velut cor ipſum coronatur. L. Viues.*

herten-deckſel. Enſeforme os.

herten-krupd. *ſiand.* Mentha.

hert-wee. Cardialgia.

herten-gheſpan. Cardialgia, cardiaca, cardia, cardiacus morbus. *q.d.* tenſio cordis ſiue ſtomachi.

herten-leed. Ægritudo ſiue dolor animi, mœror, mœſtitia, luctus.

herten-lief. Intimè charus.

herten-loos. Excors, ſecors, vecors, demens, impos mentis.

herten-net. Præcordia, diaphragma, ſeptum tranſuerſum.

herten-waeter. Cholera, bilis.

herteken. Corculum: & Adoleſcentula, puella.

herteken. Bulla: ornamentũ pueritiæ, in cordis ſpeciem exornatum: & Acicularium, ſpinularium, crumenula acicularia.

hertelick vriend. Amicus ex animo, intimus.

hertelick/hertelicken. Vehemẽti animi contentione.

hertelick bidden. Precibus omnibus orare & obteſtari, omni contẽtione petere, magna cura & animi labore petere.

hertelick lief hebben. Corde & animo amare: ex corde, ex animo, toto pectore, medullitus, intimè amare.

hertelick eñ neerſtelick pet aengrijpen. Contendere neruos ingenij, corporis, induſtriæ, in re aliqua: vires omnes explicare in re aliqua.

herten. Animare, forrem reddere.

herten/hert-ſteken. Traicere cor cuſpide, tranſadigere pectus ferro, trãsfigere pectora ferro, defigere ſpiculum in cor.

Hert/herte/hirt. Ceruus. *germ. hirtz: ang. harte.* **Hertken/ionck hert.** Hinnulus. *Dicitur* **hert** */quod cervus diutiſſimè in vita duret. Ioan. Becan.*

hertinne. *vetus.* *j.* **hinde.** Cerua.

herten/van t'hert. Ceruinus.
herten-huyd/herten-vel. Pellis cerui-na, nebris.
herten-verwe. Color ceruinus.
herts. Ceruinus.
hertſ-hoꝛen. Cornu ceruinum.
hertſ-hoꝛen j. kraepen-voet. Coronopus, cornu ceruinum. *herba genus.*
hertſ-tonghe. Phyllitis, lingua ceruina, *herba vulgo* ſcolopendria *dicta.*
heſpe/hamme. Perna, perna.
heſpinghe/bootken. Lembus, cymba.
heſſe. *friſ. holl.* **j. ſtoot-degen.** Parazoniũ.
heſſe. *holl. heuſd.* **j. katte.** Catus felis.
heſſigh-waghen. j. hitſigh-waghen. Elledum. **heſſenaer.** Ellebarius.
heſſelick. *ger. ſax. ſicamb.* Fœdus, turpis, horribilis, deformis.
heſter j. hoeſter. Talea, frutex.
het. Id, illuc, hoc. *articulus nominum neutrius generis: vt* **het hoꝛen / het hooft.** Panis, caput: *& verborum impersonaliũ: vt* **het dondert/ het regent.** Tonat, pluit, *&c.*
hetſe. *bruxel.* **j flambeel.** Fax.
hetſen. j. hitſen. Inflammare, incitare, inſtigare.
hetſen/hatſen. *ger.* Venari canibus. *Io. Auentin.*
heu. j. hoy. *ſicamb.* Fœnum.
heude/hode. Celox, nauis vectoria.
heue. j. hef. Eleuatio.
heue/amme. *ſax.* Nutrix.
heue-moeder/heuel-moeder. *ſax. j.* **hef-moeder.** Obſtetrix.
heue. j. herf. Crena, inciſura.
heue/heuel/hef. Fermentum.
heuel/heue/hef-deegh. Fermentum. *ab* **heuen** *ſiue* **heffen.** i. attollere, eleuare: *attollitur enim & creſcit atque intumeſcit. ita quoque gal. leuain: ital. leuato: hiſp. leuadura, à* leuando.
heuelen. Fermentare, fermẽto miſcere, fermento incrementum dare.
heuel-gaeren *ſax.* **j. weuel-gaeren.**
heuen. j. heffen. Leuare, eleuare.
heuigh. *ſicam. holl friſ* **j. hefftigh.**
heughe/hoghe. Mens, ſenſus, intellectus: *&* Conſolatio: *&* Spes: *&* Delectatio, voluptas, lætitia. **Met heuge ende meughe eten.** Cũ voluptate & appetitu edere. **Teghen heughe ende meughe dꝛincken.** Inuito ſtomacho bibere. **Goeds heughens.** Animo alacri & hilari.
heugh-tijd / hoghe-tijd/ hoogh-tijd. Solenne, is: ſolennia, orum: dies ſolennis, ſolennitas, feſtum, dies feſtus, geniale tẽpus, genialis dies, lętº dies.
heugh-tijd. *ger. ſax. ſicam.* Nuptiæ.
heugh-tijd. Cæna dominica, communio euchariſtiæ.
heugh-tijd houden. Celebrare ſolẽne.
heugh-tijdigh. Solennis.
heugh-tijdighlick. Solenniter.
heughen/ ghe-heughen. Meminiſſe, commemorare, celebrare memoriã, memoria tenere.
heughen/hoghen. Lætari, gaudere, delectari, exultare lætitia, exilire gaudio: *&* Sperare.
heughelick. Iucundus, hilaris.
heugheniſſe/ ghe-heugheniſſe. Commemoratio, celebris memoria.
heughenisſe. Lætitia, gaudium, delectatio, celebritas.
heughel/hoghel. j. hanghel.
heul/eul/heul-ſaed. Papauer, ſemẽ papaueris.
heul-bloeme. Flos papaueris.
heul-bol. j. heul-kop.
heul-kop. Capur papaueris.
heul-kop-ſaed. j. heul-ſaed.
heul-ſaed. Semen papaueris.
heul-ſaed-kruyd. Papauer.
heul/lot/kauelinghe. Sors, ſortitio.
heulen/loten/kauelen. Sortiri.
heulen tſamen. j. bandẽ. Coire in vnũ.
heul-kote. Talus ſortilegus.
heulen. j. holen. Cauare.
heulte holte. Alueus foſſæ ſiue canalis, foſſæ concauitas, incile, canalis incilis, foſſa incilis, lacuna.
heupe. Coxa, coxendix, fœmur, femẽ, iſchia. *ger. hupffe: angl hippe.*
heupen-wee. Coxendix, morbº coxarius, iſchias, dolor iſchiaticus. *vulgò* ſciatica.
heuſch. Ciuilis, vrbanus, modeſtus. *q. d.* **hofſch.** i. aulicus. *ita gal. courtois.*
heuſchedt. Ciuilitas, vrbanitas, modeſtia: *&* Munuſculum ciuilitatis, humanitatis & gratitudinis ergò.
heuſthelick. Ciuiliter, humanè, benignè
heuſe. *vetus.* **j. hepſe.** Anſa.
heuuel. j. houel. Collis.

Hexe/toouerersse. Lamia, mulier venefica, saga, maga, incantatrix, præstigiatrix, hecate. *ger. haex: hisp. hechizera: ang. hegge.*

Hexen-werck. Veneficiū, malefica ars, vetita magia, incantationes, prestigię.

H I

Hicht. *sland.* j. **hecht.**

Hichten. *sland* j. **hechten.**

Hick/hickse. Singultus, conuulsio ventriculi.

Hicken/hicksen. Singultire. *germ. hixen: ang. zexe.*

Hic. *vetus. Zeland.* j. **ghe-hucht.** Vicus.

Hicken j. **ghe-huchtken.** Viculus.

Hiecken. *sland.* j. **iecken.**

Hiest. *sland.* Hædera.

Hiele. Calx, calcaneus, pes imus. *angl. hele, hele.*

Hiele-billen. j. **hille-billen.**

Hielick/hijlick. *fris. holl. sicamb. Zeland.* j. **houwelick.** Coniugium.

Hielte/hilte. *vet.* Capulus, manubrium. *ang. hilte.*

Hielte/hilte hielteken. *holl.* j. **bickel.** Talus ouillus.

Hielten. Ludere talis.

Hielten-spel hielteken-spel. Talus, talorum iactus, astragalismus.

Hier. Hic. *ger. hie: ang. here.* **Dan hier.** Hinc.

Hier/hier-her. Huc, horsum. *ger. hieher: ang. hither.*

Hier ende daer. Sparsim, hic & illic, diuersis locis: passim, carptim.

Hier af sullen wp spreke. De his loquemur, de hac re agemus.

Hier nae. Post hæc: & Post hac, dehinc.

Hier nae-maels. Olim, post hac, in posterum, amodo, deinde, deinceps.

Hier om/hier door. Hinc, hanc ob rem, hanc ob causam, hac de causa.

Hier veur-maels/hier-veur-tijds. Ante hac, olim, quondam.

Hier-her. Huc horsum.

Hier-lands/hier-landsch. Huius regionis, indigena, vernaculus.

Hieten. *vetus. holl. fris.* j. **heeten.** Iubere.

Hij. Ipse. *ger. er: ang. he.* **Hij selue.** Ipsemet

Hijcken. *sland.* j. **ycken/iecken.**

Hije. *sland.* j. **oye.** Ouis.

Hijen. *holl. sic.* Vexare, molestare.

Hijge j. **hepe.** Fistuca.

Hijsen. j. **hepen.** Fistucare.

Hijghen. Anhelare, hippacare, animam celeriter ducere.

Hijghende. Anhelus.

Hijken/hiken. *holl.* Parus maior, fringillago masculus: & Auis quælibet ex masculino genere.

Hijken/hepken. *vet.* Pater. hinc **pit-hijken/pit-hepken.** *louan.* Auus.

Hijlick/hielick. Coniugium.

Hijlicken. j. **houwelicken.**

Hijnde/hinde. Cerua.

Hijse. Tomus, præfecta portio.

Hijse/spier van vleesch. Torus, carnis portio exossis, musculis inclusa: pulpa: lacertus, lacertorum torus.

Hijsen. Præcidere, præsecare, discindere, abscindere partem.

Hijsel. j. **yssel.** Gelicidium, pluuia glaciata vel glacialis.

Hijtken. *sland.* Mensuræ aridæ genus.

Hil/hille. Collis, tumulus. *ang. hill.*

Hilde. *sicamb.* j. **schelf.** Pabulatorium promptuarium, fœnile.

Hille. j. **holte.** Capulus.

Hille/hil. *vetus.* Collis, tumulus, locus altus.

Hille-bil. Puerorum lusus, quo nates in altum tollunt, capiti insistētes. *Becan.*

hille-billen. Cymbachum agere, in caput saltare, in caput stando & prosiliendo crura tenere surrecta, & nates in altum tollere, crura in sublime iactare. *aut* **hiele-billen.** *q. d.* nates cedere calcaneis: *quod & in eodem puerili ludo fit.*

Hille-biller. Cymbachus, cybisteter.

Hilligh. *sax.* j. **hepligh.** Sacer.

Hilte. j. **hielte.** Talus.

Hilte. j. **hielte.** Capulus.

Himmen. j. **hijsgen.** Anhelare.

Himmen. j. **hemmen.** Simplicem edere vocem.

Himmen/himen. *sax.* Suspirare: & Anhelare.

Hincken. Claudicare, nutare, vacillare gressu, titubare.

Hinckelē. Vnico pede saltare, vnico pede inniti saltando, vnica tibia saltare: saltuatim currere vnico pede.

Hinckel-spel. Ascoliasmus, empusæ ludus, puerorum ludus cùm vnico pede subsiliunt.

hincke-pinck/ hincke-poot. Claudus, claudicans,loripes.

hincke-pincken. Claudicare,vnico pede ſaltare.

hincker. Claudicator.

hincninghe. Claudicatio.

hinde/hynde. Cerua. *germ.hind, hindin: ang. hynde, hinde.*

hinde-kalf. *ſland.* Hinnulus *ger.hindkalb: ang.hindecalfe.*

hindeken/ hinde-kalfken. Hinnulus, hinnuleus , ceruus iuuencus, cerua iuuenca.

hindē/ hinder. Retro,poſt. *ang.behynde.*

hinder. *ger.* j.**hinden.** Retro, poſt.

hinder-hoede. j. **hinder-toght.**

hinder-toght . j. **achter-toght.** Acies poſtrema,acies tertia.

hinder. Impedimentum,obſtaculū,remora,damnum.

hinder-liſt. *vet.* Inſidiæ.

hinder-liſtigh. Inſidioſus.

hinder loop van den haeſe. *ger.* Lumbus leporis.

hinderen. Impedire,impedimēto eſſe, obſtare, obſtaculo eſſe, remorare, remorari,retardare,detinere,prohibere, diſtinere,interpella,repræpedire,obeſſe, nocere. *ger. hinderen: ang.hinder.*

hinderlick. Nociuus,incommodus.

hinderniſſe. j.**hinder.**

hinghen. j.**ghe-hengē.** Sinere,permittere.

hinghenisse. j.**ghe-hingenisse.** Permiſſio: & Poteſtas è qua ſumma negotij pendet. *Ioan.Becan.*

Hinghene/ hinghe. *ſland.* Hamus: & Cardo. *ang.hinge.*

Hinne/henne. Gallina. *dicitur* **hinne** *ſiue* **henne** / *quaſi* **hanne** / *vt ſit fœmininum ab* **han** *ſiue* **haen.** i.gallus. *germ. henn: ang.henne.*

hinne net dē haen. Vergiliæ,pleiades, inſitores veris : *ſtellæ quæ gallicè poulſeniere, la poulle & les poulſins dicuntur.*

hinne/henne j.**hanne.** Parum homo, homo imbellis: & Vxorius.

hinnen-ey. Ouum gallinaceum.

hinnen-beſſe. Morum rubi Ideæi.

hinnen-braem. Rubus Idæus.

hinnen-kot. Gallinarium,ornithoboſcium. fulcrum pullarium.

hinnen-polder. Gallinarium,chors,cohors: ſedile gallinarum,pertica gallinaria.

hinnen-recke. j.**hinnen-polder.**

hinnen-roeſt. *ſland.* Gallinarium,ſedile gallinarum.

hippelen. j.**huppelen.** Saltare.

hipper. j.**hupper.** Locuſta.

hirn. *ger.ſax.ſicamb.* Cerebrum.

hirn-panne. j. **herſen-panne.**

hirs. j.**milie.** Milium.

hirſ-gras. Gramen miliaceum.

hirſ-voghel. Acanthis,miliaria : auis quæ milio veſcitur.

hiſſchen/hiſſen. Sibilare. *ang.hiſſe.*

hiſſchen/hitſchen/huſſen/hetſen. Stigare,inſtigare, agitare , incitare, ſtimulare,accendere,inflammare.

hiſſchen de honden op den wolf. Inſtigare canes,animos addere canibus, hortari canes,cōcitare canes in Lupū

hitſen. j.**hiſſchen.** Inſtigare.

hitsigh-wagen/ heſſigh-wagen. *Eſſedum:* currus ad itinerum commoditatem celeritatemque comparatus: currus quadrirotus. *Ioan.Becan.*

hitte. Ardor,feruor,æſtus. *ger.hitz: angl. heate.*

hittigh. Feruidus,æſtuoſus.

hittigh. Feruenter operi inſiſtens : & Præproperus,ardens, feſtinans, vehemens.

hittigh/ritſigh. Catuliens.

hittigh/hittigh-hou. Celeuſma,celeritatem equis imperans,eamq; moderatam. *Becan.*

hittighlick. Ardenter,feruidè.

H O

ho/hoo. *vetus.* j.**hoogh.** Altus. *hinc,* **hoe-uel/ houeerdigh.** *&c.*

hobbe. *holl.* j. **kautert-kaeſe.** Caſeus maior.

hobbel. *ſland.* j. **knobbel.** Nodus,tuber.

hobbel-tobbel / hobbel-ſobbel. Tumultuariè, confuſè permiſtè , ſparſim,aceruatim,promiſcuè.

hobbelen. Inglomerare: in nodi,ſiue globi formam inuoluere.

hobbelen tobbelen/hobben tobbē. Saltare & inſanire, tumultuare,tumultuari.

hobben. Saltare,motare. *hobber,gal.* i. moueri.

hob ſacken. Ineptè ſaltare aut tripudiare:

diare: Dare motus incõpositos. *Virg.*

hobbe-land *holl. friſ.* j. **dood-laeghe.** Vorago paludosa: pratum tremulum.

hobbyte. *ſland.* Accipiter columbarius ſiue palumbarius. *ang. hoby.*

hocht. Fruterum, fruticetum: locus fruticibus abundans: virgulta.

hock. *holl. friſ.* Ouile, ſeptum: & Cors, cauea.

hocklinck *holl friſ.* j. **harſe.** Iunix.

hocke. *vetus. ſland.* Sagum, tunica militaris. *ger. hockete: gall. hocqueton.*

hocken j. **hucken.** Deſidere.

hockſ-hoot. j. **ockſ-hoot.** Dolium.

hodt. j. **heude.** Celox. *nauis.*

hoden. *ger ſax. ſicamb.* Teſtes; teſticuli, colei.

hoden-loos. j. **ghelubt.** Euiratus.

hoden-breuck. *ger. ſax. ſicamb.* Ramex, hernia.

hoe. Quomodo, quo pacto, qui, qualiter, qua ratione, qua via. *ger. wie: ang. how.*

hoe dat? Qui dum?

hoe dan? Qui dum?

hoe dick-wijl. Quoties?

hoe groot. Quantus?

hoe haeſt. Quàm citò?

hoe langh. Quàm longus?

hoe langhe/ hoe langhen tijd. Quàm diu? quam dudum? quouſque?

hoe langer hoe meer. Magis magiſque, magis ac magis, quanto diutius tãto magis.

hoe-menigh. Quot?

hoe-menighſte. Quotus?

hoe oud. Quam ſenex, quot annorum, quot annos natus?

hoe veel. Quot? & Quantũ? & Quanti?

hoe-veel-heyd. Quantitas.

hoe verre. Quàm longè? quatenus?

hoe wel. Quam bene?

hoe wel dat/ al iſt dat. Quamnis, quãquam, etſi, etiamſi.

hoe-daenigh/ hoe-daen/ hoe-ghe-daẽ. Qualis, cuiuſmodi.

hoe-daenighheyd. Qualitas.

hoe-daenighlick. Qualiter, quomodo.

hoe-ghe-daen. *ſland.* j. **hoe-daenigh.**

hoeck. Angulus. **hoeckſken.** Angellus.

hoeck-huys. Domus angularis.

hoeck-ſteen. Lapis angularis.

hoeck-ſteenen. Antes, & Orthoſtatæ, arrectaria.

hoeck-tanden. Dentes genuini, intimi, angulares. (guli.

hoeck-wijs. Angulatim, in forma an-

hoeckachtigh/ hoetkigh. Anguloſus, angularis.

hoeck. *holl.* j. **haeck.** Hamus. *germ. hacke angl. hooke.* **hoecks ende cabbelinus.** Duæ olim factiones in Hollandia, quarum alteri nomen ab hamo, alteri à piſce aſello, qui hamo capitur.

hoeck-boot. *q. d.* **haeck-boot.** Nauis piſcatoria, *ab hamis dicta.*

hoecker/ hucker *ſicamb.* Caupo, propola. *ang. houkeſter, huckſter.*

hoecker. *vetus.* j. **oecker.** Fœnus.

hoed. Pileus, pileum, galerus, capitiũ, capitis tegmen. *ab* **hoeden.** i. tueri, protegere, *ſicut* tegmen *à tegendo. ger. hut: ang. hatte, hoode, headde.*

hoed/ hoedken. j. **krãs/ kranſken.** Corona, corolla, ſertum.

hoed. Menſuræ aridæ genus.

hoed-band j. **keel-band.** Spira.

hoed-maecker. Pilopœus.

hoede. Cuſtodia, protectio, cautio. *ger. hut.* **Op ſijn hoede zijn.** Sibi cauere, ſibi præcauere.

hoede-man. *ſax.* Præſes fodinę, cuniculi rei metallicæ.

hoeden/ hueden. Cuſtodire, tegere, protegere, conſeruare, cauere.

hoeden de beeſten. Paſcere greges, paſcere pecora.

hoeder. Cuſtos, protector.

hoef-lands. j. **hoeue.**

hoeffenen. *ſland.* j. **oeffenen.**

hoef/ hoef-klauwe/ hoef-horn. Vngula, cornu pedis equini. *ger. huff: ang. hoofe.*

hoef-bladeren/ peerds-klauwe. Tuſſilago, populago, *officin.* vngula caballina. *herbæ genus.*

hoef-horen. j. **hoef.** Vngula.

hoef-yſer. Veſtigium equi, calceus equinus, ſolea, ſolea ferrea.

hoef-klauwe. Vngula.

hoef-mes. j. **be-ſnoeper.** Ferramentum conciſorium.

hoef-naeghel. Clauus ſolearis.

hoef-ſlagh. *holl. ſicam.* j. **ſchaer-wachte.** Statio.

hoef-ſmid. Veterinarius: medic' equarius.

rius. & *ger. fax.* Faber ferrarius.

hoef-ſtal. Stratumen, cataſta veterinarij. *vulgò* angaria.

hoep/hoep-melck. *ſicam. friſ. hol.* j. **wepe.** Serum.

hoe:en. *ſland* j. **woꝛghen.** Torquere, torquendo claudere.

hoelie. *leod. ſland.* j. **ſteen-kolen.**

hoelette. j. **holette.** Pedum.

hoelinck. Genus aſſeris aut plancæ.

hoenneer. *hol.* j. **wanneer.**

hoen. Gallina. *Etſi* **hoen** *pro gallina ferè vſurpetur, tamen commune eſt nomen ad omne gallinaceorum genus.*

hoener-ooghe. *germ.* j. **erter-ooghe.**

hoeneren. Gallinæ: & Pulli gallinacei.

hoener-dief. Miluus, miluius. *q.d.* fur gallinarum.

hoener-hups. Gallinarium, chors, cohors.

hoener-kot. Gallinarium.

hoener-kouw. Saginarium, chors, cohors.

hoener-man. Pullarius, auiarius, gallinarius.

hoener-polder. j. **hinnen-polder.**

hoener-vulſel. j. **keule.** Cunila, atureia.

hoep/hoepe/hoepel. *friſ. holl. ſland.* Orbis, circulus, annulus: & Circulus ſiue vinculum dolij. *ang. houpe.*

hoepe. *ſland.* Floccus *gal houpe, houppeau.*

hoep hout. *vetus.* j. **reep-hout.**

hoep ringh. Annulus purus: lunula: annulus abſque gemma.

hoep-ſtock *holl.* j. **reep-ſtock.**

hoepeel-bloeme. *ſland.* j. **kepken.** Armeria, caryophillus minor.

hoepeelken. j. **tuplken.** *ſland.* Seruia, ſertum, orbiculus florum.

hoepel-koe. j. **hoppel-koe.**

hoepen. *holl.* j. **reepen.** Ludere circulo ligneo.

hoepſel. *ſiamb.* j. **toe-gaeue.** Mantiſſa.

hoer. j. **haer.** *ſicamb holl.* Ipſæ, ipſam.

hoere/gheld-hoere. Meretrix, ſcortum, nonaria, lupa, proſeda: recelliclunia *Plaut.* proſtibulum, quæſtuaria, mercenariæ ſtipis ancilla, mulier proſtãs & corpore quæſtum faciens. *dicitur Teutonicè* **hoere** *à* **hoeren**/*ſiue* **hueren**/*à* conducendo, *ſicut Latinè* meretrix, *à* merendo. *quod mercede ſuam exerceat militiam. Ouid. Stat meretrix certo cuius mercabilis are, &c. germ. hur: angl. whore.*

hoer-dom. *vetus.* Meretricium.

hoer-dom drijue. Scortari, meretrica

hoeren-hups. Ganea, ganeum, proſtibulum, lupanar, luſtrum, fornix.

hoer-iaghen. Scortari, meretrices ſectari.

hoer-iagher/hoeren-iagher. Ganeo ſcortator, fornicator, fornicarius meretricarius, meretricum ſectator aquariolus, impudicarum mulierum ſordidus ſectator.

hoeren-kind. Spurius, vulgò queſitus vulgò conceptus, obſcurus: incerta patre natus.

hoeren-koſt. Popina: delicatior cibus ganearum.

hoeren-kot. Ganea, proſtibulum, luſtrum, fornix.

hoeren-liedeken. Feſcenninũ carmen, obſcœnum.

hoeren-locke. j. **vreſſe.** Antiæ.

hoeren-luſt. Luxuria, res venerea.

hoeren-luſtigh. Luxurioſus, venereus.

hoeren-maend. December. *q. d.* menſis meretricum: *à ſcortorum genio operatarum laſciuia. Adr. Iun.*

hoeren-mangher. Concubitor, ſcortator. *ang. hoore monger.*

hoeren-ſone. Spurius.

hoerẽ-boerder. Leno, productor, aquariolus.

hoeren-weerd. Leno, productor, ſtupri arbiter, ganeo.

hoeren-weerdinne. Lena, ſtupri ſequeſtra.

hoeren-wijſe/hoerſ-ghe-wijſe. Meretricie, meretricum more.

hoeréren. Meretricari, ſcortari, mœchari, luſtrari, lupari: fornicari *apud Eccleſ.*

hoeréret. j. **hoer-iaegher.**

hoererije. Impudicitia, ſtuprum, ſcortatio: fornicatio, *apud Eccleſ.*

hoerſch. Meretricius, impudic⁹, obſcœnus, inceſtus.

hoeren. j. **hoeréren.** Meretricari.

hoeren. j. **hueren.** Conducere.

hoeſt hops. *ſicamb.* Meta fœni.

hoeſt. Tuſſis. **hoeſtken.** Tuſſicula.

hoeſten. Tuſſire.

hoetelẽ. Inartificialiter ſe gerere, ignauiter

citer aliquid agere: friuola agere, ſordida agere.

hoetelen/ſoetelen. Cauponari, ex rebus viliſſimis quæſtum captare.

hoeteler. Homo iners, operarius iners, ineptus in arte quam exercet: homo nihili, inanis, ſordidus, leuis, nequã, ſcurra.

hoeteler.j ſoeteler. Caupo ſordidus.

hoetel-volcãſken. Sordes vrbis, vulgus parui pretij, fæx plebis.

hoetel-werck/hoetelrije. Opus friuolũ, friuola, ineptiæ, turpis quæſtus, ſordidum lucrum, ineptiæ.

hoeue. Villa, prædium. *q.d.* **hof.j.** hortus. *Plin. lib. 19. cap. 4. In duodecim tabulis nostrarum nusquam nominatur* villa: *semper in ea significatione* hortus.

hoeue lands. *vetus ſax. ſicamb. friſ.* Fundus. & Ager. & Iugera aliquot agri, quę vni ruſtico ſufficiãt ad familiam alendam. *vulgò* hufa & Manſum, manerium.

hoeuener/hoeuen-pachter. Colonus, villicus, villæ conductor.

hoeuenerſſe. Villica.

hoeuel.j. houel. Dolabra. & Gibbus.

hoeuer. *vetus.j.* Gibbus. *ger. höger.*

hoeuĩ.j. be-hoeuẽ. Egere, opus habere

hof. Celeuſma. *vide* **hou.**

hoffen ẽn poffen. Celeuſma clamare, & buccas inflare.

hof. Hortus, viridarium. **hof-hẽ.** Hortulus.

hof. *vetus.j.* **hoeue.** Villa: hortus *apud veteres Latinos, teſte Feſto. hinc* **opper-hof/neder-hof/** *&c.*

hof. Cauædium, ſubdiale, locus ſub dio vacuus inter domus atrium.

hof. *vet. ſax.* Fundus.

hof.j. hof-ſtad. Area, ſolum.

hof-bedde. Puluinus, area.

hof-bloemen.j. ſleutel-bloemen.

hof-hond. *ſland.* Canis villaticus, ruſticus, domeſticus.

hof-kruyd. Holus, herba hortenſis. & Naſturtium. & Saluia.

hof-kunne.j. kruyd. Cunila, ſatureia, thymbria herba.

hof-man.j. houenier. Hortulanus, holitor.

hof-mangher. *vetus.j.* **houenier.** Hortulanus.

hof-padde/loo-worſch. Rubeta.

hof-wijf.j. houenierſter. Holitrix.

hof-ſtad/hof-ſtede. Fũdus, area, ſolum, locus ab ædificio purus: ſolum cui ædes imponũtur, & quod dirutis ędibus manet. *vulgò* domuſ-ſtadium, *q.d.* locus domus. **hof** *enim* domus cum ſolo & horto, *nobis quidẽ rarius, Saxonibus autem, Sitambris & Friſiis frequentiſſimè dicitur: vnde* **houen ende hupſen pemandẽ.** *j.* domo ſiue hoſpitio excipere aliquem.

hof. Aula, palatium, regia, domus regia, ædes regiæ, aula Principis, baſilica, curia.

hof-dancke van recht. Curia.

hof-dans. Saltatio numeroſa, chorea aulica, circularis; orbis ſaltatorius.

hof-danſer. Dux choreæ, præſultor: choragus, præſul.

hof-dienſt. Officiũ clientis: opera quã cliens præſtare tenetur domino ſiue patronõ: obſequium clientelare.

hof-ghe-ſinde. Familia aulica, comitatus aulicus: cohors, familia viri primarij.

hof-meyer.j. hof-meeſter.

hof-meeſter. Oeconomus, diſpenſator domus, architriclinus, prędectus aulæ, promus, promus condus, procurator peni, fercularius, ameambulo.

hof-narre. *ſax.* Morio: fatuus qui principum in deliciis eſt.

hof-poppe. Meretrix aulica.

hof-raed. Senatus principis, ſenatus prætorianus, curia conſiliaris, cõſilium prætorianũ, conſilium aulicũ.

hof-recht. Ius curiæ: & Ius feudale.

hof-recht.j. hof-dans.

hoffelick. Amplus, ſplendidus, magnificus, baſilicus, vrbanus, inclytus, megaloprepes.

hoffelicke maeltijd. Cœna lauta, magnificè inſtructa.

hoffelickheyd. Amplitudo, magnificẽtia, ſplendor, vrbanitas.

hoffelicken. Ampliter, amplè, aulicè, magnificè, vrbanè, feſtiuè, ſplendidè, prolixè.

hof. Epulum. **Open hof.** Cœna popularis, cœna gratuita, publicum conuiuium, in propatulo exhibitum.

hof-houden.j. houen/houeren.

Hoffe j. **hof**. Celeuſma.

Hofſch. *ſland*. j. **heuſch**. Aulicus, & Affabilis, humanus, vrbanus.

Hofſchepd. Affabilitas, humanitas.

Hoghe j. **hooghe**. Altus.

Hoghe. j. **heughe**. Delectatio.

Hoghel hoogel. j. **hangel**. Climacter.

Hop/hoep. *hol. ſicamb*. j. **wepe**. Serum lactis.

Hop/houw. Fœnum. *ger. hoew, hew: ang. haye, heye*.

Hop-bergh. *holl. ſic*. Fœnile, promptuarium fœnarium.

Hop-houw. Fœniſecium, meſſis fœni.

Hop-boter. *holl*. j. **ſtroo-boter**. Butyrum hyemale. *q. d.* fœnarium: *cùm deficiente gramine, fœno & paleis veſcuntur vaccæ*.

Hop-kaeſe. *holl*. Caſeus hiemalis. *q. d.* fœnarius.

Hop-delte. *ſland*. Fœnile.

Hop-gaffel. Furca fœnaria, merga fœnaria, furcilla.

Hop-herſſt. Fœniſecium, meſſis fœni.

Hop-land. Pratum.

Hop-maend. Iulius, Quinctilis. *q. d.* mẽſis fœnarius.

Hop-maepen. Fœnum ſubſecare, falce demetere.

Hop-maeper/maeper/Fœniſeca, fœniſex.

Hop-maepinge. Fœniſecium.

Hop-ooghſt. Fœniſecium.

Hop-opper. Meta fœni.

Hop-ſchelf. Fœnile, tabulatũ fœnariũ.

Hop-ſchuere Fœnile.

Hop-ſolder. Fœnile.

Hop-ſprenger. j. **ſprinck-haẽ**. Locuſta.

Hop-ſchrick. *ger. Iax. ſic. friſ*. Locuſta.

Hop-ſtal. Fœnile.

Hop-ſtock. Meta fœni.

Hop-tas. Fœnile.

Hop-teem. Fœnile.

Hop-tijd. Fœniſecium.

Hop-waghen. Vehiculum fœnarium.

Hopen. Fœnum raſtellis eradere & colligere, fœnũ furcillis verſare: herbã deſectam deſolare, fœnum in ſole exponere vt ſicceſcat.

Hoper. Verſator fœnarius.

Hopanen. *ſax*. Oſcitare, pandiculari.

Hokelinck. j. **hockelingh**.

Hol. Cauus, concauus. **Een hol**. Cauus, cauum, cauerna, antrum, ſpecus, ſpelæum, ſpelunca, luſtrum, lacũlum, crypta, fouea, foramen. *ger. hi. hiſp. hoyo: ang. hole, hollowe*.

Hol des voets. Vola pedis: concauitas pedis.

Hol der hand. Hir, manus concauitas

Hol hood. j. **poſ**. Spongioſus.

Holle ſtemme. Vox fuſca, non clara, canora.

Holleken. Cauernula.

Hol-aers. *Pomi genus*.

Hol-block/klompe. Calopodium, calceſculponea, ſolea lignea, colophonia calceamentũ, calceamẽtum ex ligno cauato cõfectum. *q. d.* cauus truncus.

Hol-bupck. j. **hol-kaecke**. Heluo.

Hol-dupue. j. **hout-dupue**. Columbi liuia, palumbus.

Hol-gans. *holl*. j. **hael-gans**.

Hol-iſſer. Cœſtrum.

Hol-kaecke. Pamphagus, heluo, lurco *q. d.* caua maxilla.

Hol-ooghe/hol-oogigh. Cœlophthalmus: qui reductos habet oculorum orbes.

Hol-ſtorte. j. **hol-kaecke**. Barathrum, heluo.

Hol-tichel. Imbrex, tegula caua.

Hol-woꝛtel. Fumaria bulboſa, radix cana.

Holachtigh. Cauernoſus, fiſtuloſus.

Holheyd/holligheyd. Cauitas, cõcauitas. (*dere*

Holen. Cauare, excauare, incauare, effo-

Holte/heulte. Cauitas, ima foſſa.

Holte oft holde des ſweerts. *vetus. fris*. Capulus, concauum gladij, anſa. *ang. holde*.

Holcke. j. **hulcke**.

Hold. j. **huld/houd**. Amicus, benignus, fauens.

Holder-boom. *vet*. j. **maeſ-hout**. Acer. *ger. maßholder*.

holder-boom/holler. *ger. ſax. ſicamb. hol*. j. **vlierboom**. Sambucus.

holder-tere/holler-tere/holen-tere. *vet. ſic*. Sambucus. *ger. holler, holder: ang. elder three*.

Hollen. *holl. ſicamb. friſ*. j. **waghen-loopigh zijn**.

hollende peerd. j. **waghen-loopigh**.

Holm. *vetus*. Cliuus, monticulus, puluinus.

holm/holme. *vetus. ang.* Insula amnica.
holm.j.hommel. Fucus.
hom.j.hepm. Domus.
homme.j.melcker. Lactes.
hommel. *vel. fland.* j. **hoppe.** Lupus salictarius.
hommel.j.bommel. Bombilius, Fucus, & Crabro. *insecti genus inter volandum bombum edens.*
hommelen. Bombilare, bombū edere, murmur & confusum sonum edere: vt fucus, apis, *&c. ang. humme.*
hommelinghe. Bombus fucorum aut apum bombilatio.
hompe. Pars abscisa, extrema pars abscisa. **hompe bzoods.** Cuneus panis: pars panis instar cunei abscisa, frustum præcidaneum.
hompen. Abscindere partes extremas.
hond. Canis. *ger. hund: ang. hounde.* **hón-deken.** Catulus, catellus, caniculus, canicula.
hond hondte. Scaldis fluminis p Flandriam decursus: *sic dictus à latratu & fremitu. Leuin. Lemn.*
hond. Euclionis aula, thesaurus reconditus aut in terra defossus.
hond. Homo sordidus, auarus, caninus.
honds.j.hondsch. Caninus.
hondf-blepne. Papula, pustula aquam in vesiculæ modum continens. *q. d.* pustula canina.
hondf-bloeme.j.herfft-bloeme.
hondf-boom.j.spoecken-hout. Alnus nigra, frangula.
hondf-hemen.j.haegh-dozen.
hondf-hzupd. Canis femina.
hondf-dagen. Dies caniculares, signi rabiosi tempora: canis æstiui tēpora.
hondf-egel. Erinaceus caninus.
hondf-ende. Inferior pars hastæ aut venabuli: cuspis inuersa hastæ: extremū venabuli, quo canes cædi solent: *de quo Virg. versaque inuencū Terga fatigamus hasta.*
hondf-feeste/hondf-mael. Nephalia, orum: sacrificium nephaliū: conuiuium abstemium: prandium caninū.
hondf-gras, grainē canariū, medicatū.
hondf-kerfen. Xylosteon, periclymenū sans. *vulgo* cerasa canum.
hondf-kullekens. Cynosorchis herba.
hondf-kot, Canile.
hondf-luys teet. Recinus: *vermis canibus infestus.*
hondf-meede. *holl. frisi.* j **hondf-blepne.**
hondf-ribbe. Plantago minor, lāceola, arnoglossa, quinqueneruia.
hondf-roosen. Chrysanthemum.
hond-slaegher. Canicida.
hondf-tonge. Cynoglossa: *herbæ genus.*
hondf-sterre. Syrius, canicula.
hondf-vliege. Cynomyia, cynips, scynipes, musca canina.
hondf-wozm/tong-wozm. Lytta: *vermiculus in canum lingua, qui exemptus rabiem auertit.*
hondsch/honds. Caninus: *&* Auarus, sordidus, deparcus.
hondschend. Canina natura: *&* Auaritia immoderata, sordes.
hondert. Centum. *germ. hundert: angl. hundret.*
hondert iaeren. Seculum, annorum centuria, centum anni.
hondert duysent croonen. Centena coronatorum millia.
hondert-mael. Centies.
hondert-voet. *flan.* Centipeda, millepeda, multipeda.
hondert-voudt. Centuplex, centūgeminus, centuplus: *&* Centuplicato.
hondert werf. Centies.
hondertste. Centesimus.
hondertste man. Centurio.
hongher. Fames, esuries, esuritio, esurigo. *germ. hunger: hisp. hambre: angl. hunger.*
hongheren/hongher hebben. Famere, famescere, esurire, fame laborare.
hongherigh. Famelicus.
honigh. Mel. *ger. honigh: angl. hony.*
honigh maecken. Mellificare.
honigh-azijn. Acetum mulsum.
honigh-bie. Apes mellifera, mellifica.
honigh-dauwe. Drosomeli, mel roscidum, mel coreum, melligo, saliua siderum.
honigh-dauwe. Robigo vel rubigo, ærugo in segetibus.
honigh-rate/ honigh-tote/ honigh-ratel. Fauus, cella apum, loculamentum: cellula sexangula apum, opetis fundamentum. *ger. honig-raß, honig-roeß, honig-wabe: gal. rayon de miel: angl. hony-combe. q. d* pecten mellis.

honigh-ſap. Melligo.
honigh-ſoet. Melleus.
honigh tuygh. Melligo.
honigh-verwe. Color melinus, melleus, ad fuſcum accedens.
honigh-vloedigh. Mellifluus.
honigh-water. Hydromeli, aqua mulſa, melicratum, aqua melle miſta.
honigh-werck. Mellificium, mellificũ opus.
honigh-wijn. Melitites, mulſum.
honigh-winner. Mellarius, melliturgus, mellificij operarum curator.
honighachtigh honiſch. Melleus.
hoo *ſax. ſicamb* j. hoogh. Altus.
hoo-moedigh / hoo-haerdigh. j. hoogh-moedigh hoogh-haerdigh.
hoocken. j. hoocken.
hood. j. hooft. Caput.
hooden. j. hoden. Teſtes, teſticuli.
hoofd. Caput. *germ. haubt: ang. head.*
hoofdeken. Capitellum capitulum.
hoofdeken der mannelickheydt. Glans, penis ſuprema pars præputio tecta.
hoofd / over-hoofd. Princeps, ſupremus, primarius vir.
hoofd van den pilaer. Epiſtylium.
hoofd aen den water-ſtroom. Choma, moles oppoſita fluctibus: mola ſiue agger eminens, quo fluminum vis coercetur: pila, opus in aquis iactum eductũmue ad portuum & aggerũ tutelam. hoofden die wt-ſteken. Chelæ: excurrentes in fluuium aut mare aggeres.
hoofd / ghemaeckte hauen / kaeye. Cothon, artificialis portus aggeſtis molibus.
hoofd / enghde der zee. Fretum, maris anguſtiæ.
hoofd / hooz-bergh. Promontorium.
hoofd in de zee. Promontorium, mons in mare prominens.
hoofd / oft hoofdeken der mannelickheyd. Glans.
hoofd / oft ooghe van t'geſwel. Caput apoſtematis.
hoofd-ader. Cephalica vena.
hoofd-artijckel. Caput, cardo cauſæ.
hoofd-bancke. Principale tribunal, tribunal primarium, tribunal præſidium.
hoofd-band. Vitta, tænia.
hoofd-bolinck. j. hooft-polſtre.
hoofd-bzekinghe. Cerebri turbatio.
hoofd-bundel. Vitta.
hoofd-cieraet. Redimiculum.
hoofd-cyns. Cenſus: id quod princip per capita ſoluitur.
hoofd-doeck / hulle. Capitium, mulie bre capitis tegmen, rica, flammeum.
hoof-dozp. Metrocomium, pagus primarius.
hoofd-draeynghe. Vertigo capitis.
hoofd eynde / hoofden eynde. Pluteus, fulcrum lecti à ceruicali, frons lecti.
hoofd-gat. j. hooft-slop. Orificium.
hoofd-geld / hooft-ſomme. Caput, ſors, ſumma.
hoofd-gheld / hooft-ſchattinghe. Capitatio, tributum in capita diſtributum, cenſio capitum.
hoofd-gelijck deplé. Portiones æquales pro numero perſonarum in capita conſtituere & diuidere: hereditatem in capita diuidere.
hoofd-goed. Sors, peculium.
hoofd-haer. Capillus, coma.
hoofd-kercke. Primarium templum, matrix eccleſia.
hoofd-ketter. Hæreſiarcha.
hoofd-kleed. *ſland.* Rica, velum capitis, flammeum, capitium.
hoofd-kuſſen. Ceruical.
hoofd-letter. Litera maiuſcula. *vulgò* capitalis.
hoofd-lieden. Duces militum, præfecti militiæ.
hoofd-lind. Tænia.
hoofd-loos. Acephalus, ſine capite.
hoofd-luys. Pediculus.
hoofd-marckſter. Pſecas: ancilla quæ matronarum capillitium fuco perpluit. coſmeta: ornatrix capitis.
hoofd-man. Præfectus, princeps: & Dux militum, ordinum ductor, dux exercitus, ſtrategus, primipilaris. *vulgò* capitaneus.
hoofd-manſchap. Præfectura, gubernatio, ſtrategia.
hoofd-naghel. Clauus capitat⁹, clauus muſcarius, vmbellatus, rotundo capite inſignis.
hoofd-naghel. j. loſſchen hoofd ſnee. Hemi-

Hemicrania: morbus capitis, tanquã claui punctio.

hoofd-panne/hoofd-schotel. Calua.

hoofd-penninghen/som-penninghen van den woecker. Sors, caput, summa: principalis summa quæ fœnori datur. *vulgò* summa capitalis.

hoofd-pijne. Cephalea, cephalalgia, dolor capitis.

hoofd-poluwe. Puluinar, puluinus, pulumarium, ceruical. *dicitur etiã* **hooft-bolinck.** *q.d.* farcimen capitis: *quòd planis farciatur, & capiti supponatur.*

hoofd-punt. Caput rei.

hoofd-redenaer. *stand.* Quæstor principis.

hoofd-rinck/ hooft-wronghel. Cesticillus.

hoofd-saecke. Status, caput rei, causa princeps, causa præcipua.

hoofd-schappen. *sax. fris.* Proceres, primates.

hoofd-schat. *vet.* j **hooft-penninghen.** Sors. *vulgò* capital: & Peculium.

hoofd-schepenen. Primarij iudices.

hoofd-schellekens. Furfures capitis.

hoofd-schotel j. beckeneel. Calua, caluaria, cranium.

hoofd-slop. Orificium indusij aut tunicæ: *foramen vestis cui caput inseritur.*

hoofd-somme, j hooft-penninghen.

hoofd-sonde. Crimen capitale.

hoofd-spansel. Tænia.

hoofd-stad. Metropolis, vrbs matrix, prouinciæ caput, vrbs princeps, primaria.

hoofd-stoel. *vetus.* **j. hoofd-schat.** Sors, *vulgò* capital.

hoofd-stoel. *stand.* Seruitutis genᵒ, quo directus dominus sibi optat vendicatque clientis præstantissimum iumentum, aut optimam supellectilis partem.

hoofd-stuck. Caput.

hoofd-stuck. Princeps, primarius vir, coryphæus, primas, caput. *vulgò* capitaneus. **De hoofd-stucken.** Præcipua capita, præcipui proceres, summates, optimates, primates.

hoofd-stuck. Articulus principalis negotij.

hoofd-stuck. *stand.* **j. meester-werck.** Canonarius, tyrocinium.

hoofd-sweer. Dolor capitis, cephalalgia, cephalea.

hoofd-sweer van dzincken. Crapula, helucᵒ, grauedo capitis è portu nata.

hoofd-sweerigh. Grauedinosus, grauedini obnoxius.

hoofd-swindel. Vertigo.

hoofd-tand. Dens maxillaris. *q.d.* præcipuus.

hoofd-top. Vertex capitis.

hoofd-touwe. Rudens.

hoofd-vloed. Rheuma, catharrus.

hoofd-vloedigh. Rheumaticus.

hoofd-vonnisse. Sententia præsidum: sententia iudicis superioris.

hoofd vzouwe. Lena. *q.d.* capitanea meretricum.

hoofd-wee. j. hoofd-pijne.

hoofd-wisch. Cesticillus.

hoofd-wzonghel. Cesticillus: circulus qui capiti imponitur, quo cõmodius onera ferantur.

hoofdelinck. Præcipitanter.

hoofdelinck af-worpen. Præcipitare, præcipitem dare.

hoofden Capita.

hoofden der wt-kijckende balcken. Proceres.

hoofden. j. hoofd-stucken. Proceres, primates.

hoofden aen nemanden. Habere aliquem pro domino: deligere sibi aliquem tanquã caput & patronum.

hoogh. Altus, celsus, excelsus, profundus, sublimis, arduus. aëreus, editus. *germ. hoch: gall. hault: angl. hige, heyge.*

hoogh eñ swaer. Arduus.

hoogh-boord. Altum nauis: *q.d.* pars superior: *cùm altera, quæ* **lijde** *dicitur, à velo & vento deprimitur.*

hoogh dagh. Multa dies, clara ac profunda dies.

hoogh in dẽ dagh slaepen. In multam diem dormire, in multam lucẽ stertere.

hoogh nacht. Multa nox.

hoogh in den nacht dzincken. In multam noctem potare.

hoogh achten. Magni facere, magni ducere, magni æstimare.

hooghen dagh. Solennis dies, solenne: solennia.

hooghen eed. Solenne sacramentum.

hooghe ſchole. Academia, gymnaſium literarum, lyceum. *vulgo* vniuerſitas.

hooghe ſtraete. j. **heeren ſtraete.**

hooghen hoot. Cella maior templi, adytum templi maius.

hooghe verwe/ volle verwe/ ſatte verwe. Color plenus, ſatur: & Color floridus, rutilus, ardens, igneſcens.

hooghen vloed. Inundatio maris.

hooghen wegh. Via militaris, via publica.

hoogh-beroemt. Famoſus, celebris, præclarus, nobilis.

hoogh ghe-acht mã. Clarus, præclarus, ſpectabilis, conſpicuus vir.

hoogh-boomſman. Nauarchus.

hoogh-borſtigh. Pectoroſus, prægrãdi pectore: & Elatus animo, ſuperbus.

hoogh-daedigh. Magnificus.

hoogh-dringhenden noot. Neceſſitas valde vrgens.

hoogh-ghe-boren. Generoſus, nobili proſapia natus, ſummo genere natus, alta ſtirpe genitus, ſummo vel ampliſſimo loco natꝰ: nobilis familiæ, generoſæ proſapiæ: altus, antiquus, nobilis.

hoogh-ghe-leerd. Perdoctus, ſummè doctus, ſingularis doctrinæ, exquiſitiſſimæ eruditionis, literatiſſimus, doctiſſimus, peritiſſimus literarum, apprimè doctus, inſigniter doctus, facilè doctiſſimus.

hoogh-herrigh. j. **hoogh-borſtigh.**

hoogh-konter. Altus, altitonans: cantor qui vocem maximè acuit: vox media inter cantum & tenorem, vocem virilem excedens acumine, *nunc vulgò* contratenor.

hoogh-lippigh. j. **hooghmuyl.**

hoogh-miſſe. Sacrum publicũ, ſacrum populare.

hoogh-moed / hoo-moed / hooghmoedighend. Magnanimitas, faſtus, arrogantia, elatio animi, ſublatio animi: celſitas: animi magnitudo.

hoogh moedigh/ hoo-moedigh. Magnanimus, faſtoſus, arrogans, elatus ſiue ſublatꝰ animo, glorioſus: ingẽtes animos anguſto in pectore verſans.

hoogh-moedighlick. Magnanimiter, faſtoſè, arroganter.

hoogh-moudigh. j. **hoogh-muyl.**

hoogh-muyl. Brocus, broncus.

hoogh-noodigh. Perneceſſarius.

hoogh-ruggigh. Gibber, gibboſus.

hoogh-ſael. Cella chori ſublimior: locus chori editior: pulpitum chori, orcheſtra chori, ſuggeſtus.

hoogh-tijn. j. **heugh-tijn.**

hoogh-vaerdigh/ hoo-vaerdigh. Superbus, elatus animo, ſupercilioſus, inflatus faſtu, faſtoſus, turgens, tumidus, turgidus, arrogans.

hoogh-vaerdigh zijn. Superbire, efferre ſe, tollere ſupercilium: tumere, intumere, intumeſcere faſtu.

hoogh-vaerdije/ hoo-vaerdije. Superbia, faſtus, arrogantia, ſublatio animi, elatio, inflatio, tumor animi, ſupercilium.

hoogh-vaerdigh-lick. Superbè.

hoogh-waerdigh. Venerabilis, veneräbus: & Auguſtus, ſplẽdidus, amplꝰ.

hoogh-waerdigheyd. Maieſtas, amplitudo.

hoogh-wichtigh. Ponderoſus.

hooghde. Altitudo, proceritas, ſublimitas, ſummitas.

hooghen. j. **ver-hooghen.**

hooghеyd. Altitudo, celſitudo, celſitas, ſublimitas, proceritas: & Gradus honoris, dignitas.

hooghelick. Altè, elatè, ſublimè: & Sũmè, ſummopere, valdè: & Sublatè, magnificè.

hooghſel. j. **ver-hooghſel.**

hooghſte. Altiſſimus, ſummus, ſupremus. **Ten hooghſten.** Summum, ad ſummum, vt plurimum.

hoon. *vetus.* Fraus, fallacia: & Probrũ, dedecus, infamia: & Indignatio: & Iniuria: & Ira.

hoon-ſpraecke. *ſax. friſ. ſicamb.* Blaſphemia, vituperatio, dedecus.

hoon-ſpreken. Blaſphemare, inhonorare verbis, deridere, dedecore afficere.

hoonen. Fraudare, defraudare, fallere, decipere, illudere: & Dedecorare, vituperare, inhonorare, dehoneſtare. *gal. honir*

hoon. *vet.* Fauor, gratia, ſuffragium.

hoonen. *vet.* j. **gunnen.** Fauere, ſuffragari

hoon-ſpraecke. *vetus.* j. **man-ſchap/ hulde.**

hoop. Cumulus, aceruus, agger, cõgeries, ſtrues: & Agmen, caterua, multitudo,

tudo, congregatio, globus. *ger. hauff: ang. heape.*

hoop beesten/ hoop beeghs. Grex, armentum, armenta pecuaria.

hoop oft swerm bien. Examen.

hoop volcks. Multitudo hominum, cœtus, congregatio, turba, cohors, synagoga, conuentus, globus.

hoop krieghs-lieden. Copiæ, manus, cohors, turma, exercitus, globus armatorum.

hoop houts. Strues lignorũ, congeries

hoop peerden. Equariæ.

hoopken. Grumus, grumulus. **hoopkens setten / hoopkens schieten.** Caſtellatim nuces conſtruere. *Ouid. de nuce: Quatuor in nucibus non amplius adiecta est: Cùm ſibi ſuppoſitis additur ictibus. Has puer aut certo rectas dimittere ictu, Aut pronus digito biſve ſemel petit.*

hoopen. Aceruare, coaceruare, cõſtruere, aggerare, exaggerare, ſtruere in aggerem, congerere, cumulare, accumulare, conferre in aceruum.

hooper. Aceruator, coaceruator, cumulator, accumulator.

hoopinge. Aceruatio, coaceruatio, accumulatio, exaggeratio.

hoopelinck. Aceruatim, cumulatim, cumulatè: & Turmatim, gregatim, cateruatim, agminatim.

hoop-man. Mas gregis; & Præfectus multitudini: dux militum, ductor ordinum, copiarum.

hoop-werck. Copia, multitudo, magnus numerus: aceruus rerum.

hoop-wijſe. Gregatim, cateruatim, turmatim.

hoor-rugghe hor-rugge. Pars thoracis prona, & circa ſpinam in bobus. *q. d.* dorſum ſuperius. *Geſner.*

hoorde. i. **horde.** Crates.

hoore. i. **hoor/hopre/oor.** Hæres.

hoorie. *ſland.* Hæreditas.

hoore. *ſland.* i. **oore.** Auris.

hooren. Audire: inaudire, haurire auribus, capere, percipere, excipere, accipere auribus *germ. horen: gal. ouir: hiſp. oyr: ang heare.*

hooren ſeggen. Audire, intelligere, percipere, accipere, diſcere relatu alio. ũ.

hoorer. Auditor.

hooringhe. Auditio, auditus.

hoor-ſaem. i. **ghe-hoor-ſaem.**

hoorſaemen. *vet.* Obedire.

hooren. i. **op-hooren.** Ceſſare.

hooren/be-hooren. Pertinere, cõpetere

hooren. i. **horen.** Cornu.

hoorick. *vet. ſland.* Pars quædã capitis.

hoorinck. Spinalis dorſi medulla, quæ ad os caudæ, quod ad anum deſinit, porrigitur: cerebrum longum *dicitur Macrobio. Leuin. Lem.*

hoornick. i. **hornick.** Cornu.

hooſen. i. **ooſen.** Haurire.

hooſ-drup. i. **ooſ-drup.** Subgrunda.

hope. Spes, fiducia, confidentia, exſpectatio. *ger. hoffnung: ang. hope.*

hope-loos. Exſpes.

hopen. Sperare, confidere, exſpectare, fidere, ſpem habere, fouere, paſcere, nutrire: ſpe teneri, lactari, duci, euehi, tolli: fiduciam habere. *ger. hoffen: ang. hope.*

hopelick. Sperabilis.

hoper. Sperans.

hopinghe. Spes, expectatio.

hoppe. Vpupa, epops. *ger. hopff, widhopff: gal. huppe, hupe, ital. vpega: angl. hewpe.*

hoppe. Obſcena, ſpurca mulier: & Meretrix. *quæ Plauto* vpupa *dicitur.*

hoppe top. *ſland.* i. **hoppe.** Vpupa.

hoppe/hoppe-krupd. Lupus, lupus ſalictarius. *officin.* lupulus. *ab* **hoppen** *ſiue* **huppen**: *quòd ſaliat, ſiue aſcendat arbores. germ. hopffen: gal. houblon: angl. hoppes.*

hoppen-hoef. i. **ſtupck-mande.**

hoppen. Condire ſiue miſcere lupulo.

hoppel/hoppel-koe. i. **bonte-koe.** Vacca maculoſa.

hoppen/hoppelen/hobben/huppelen. Salire, ſaltare. *ger. hoppen: ang. hoppe.*

hoorcken. *ſland.* & **harcken.** *friſ.* i. **lupſteren.** Auſcultare. *ang. harken, herken.*

hoorcken. *friſ.* Contrahere membra vt calefiant.

hoorde/hurde. Crates, cratis, gerræ.

hoorde in de venſter. Trãſenna, clathri, clathra, cancelli.

hoorden-wandt. Paries cratitius.

hooren/hoorn. Cornu. *germ. horn: gall. corne: ital. corno: hiſp cuerno: ang. horne.*

hoorenken. Corniculum.

hoorenken oft koppe. Cucurbita, cucurbi-

curbitula. **hoznken/papier-hupſken.** Cucullus, inuolucrum chartaceum inſtar corniculi.

hozen/zee-hozen, Cochlea.

hozen. *vetus. ſax.* j. **hoznick.** Angulus.

hozen/hoef. Vngula quadrupedum.

hozen-beeſte, Cornutum animal, cornuta beſtia.

hozen-bie. *friſ.* Crabro.

hozen-blaſer. Cornicen, cornicularius, buccinator, claſſicus,

hozen-bzaegher. Corniger. & Curruca: Adulteræ maritus: qui natos è mæcha vxore liberos pro ſuis legitimiſque educat. *vulgò* cornutus.

hozen-bzooghe. Siccus inſtar cornu. *Catull.* Sicciora corpora cornu: & Cornu magis aridum.

hozen-dul, Cornupeta: cerebroſum animal, furioſè cornu petēs ſiue feriēs

hozen-heed. Corneolus, durus inſtar cornu.

hozen-heul. Papauer corniculatum.

hozen-loos. Mutilus, carens cornibus.

hozen-maend. *rectius* **hoozen-maend.** December.

hozen-perckemēt. Membrana vitulina.

hozen-ſlanghe. Ceraſtes.

hozen-ſlecke. Cochlea.

hozen-ſteen. *ger. ſax. ſicamb.* Silex. *à duritie & colore cornu.*

hozen-ſteen. *vet.* j. **hoeck-ſteen.** Lapis angularis.

hozen-ſtootigh. Cornupeta, petulcus.

hozen-verwe. Corneus color.

hozen-viſch. *ſax.* j. **gheepe.** Acus.

hozen-voetigh. Cornipes.

hozen-wozm. Seps: *vermis qui cornua eradit.*

hozenen. *ſland.* Canere cornu.

hozener. Cornicen.

hozener. Corniger, cornutus.

hozener/hozute. *ſax. ſicamb.* Crabro.

hozener. *vetus.* Arcus: cornu, *Virg. propriè autem* Arcubaliſta, ſcorpio.

hozen-hedoz/ hozn-hedoz. Scarabeus cornutus, ſcarabeus Lucanus, taurus. *vulgò* ceruus volans: *animal ex inſectorum genere prælongis ac biſulcis cornibus armatum.*

hozen-hozen. *holl. friſ.* j. **weſpe.** Veſpa.

hozinck. j. **hoozinck.**

hozuick, *vetus. ſland.* Angulus.

hozuick-ſteen. *vetus.* Lapis angularis.

hozuick. Spina galeæ. *vide* **hoozinck.**

hozuinck. *germ. ſax. ſicamb.* Februarius menſis, *q. d.* menſis cornuum; *à deciduis cervorum cornibus: tunc enim cornua rejiciunt cervi: unde & Græcè hic menſis dictus* ἱλαφηβολιών, ἱλάφιος. *Adr. Iun. Aut fortè, meo quidem iudicio, ab* **hozen/hoozen** *ſiue* **op-hoozen/** i. deſinere, finem facere: *quod remiſſum gelu, tunc incipiat deſinere: qua etiam ratione* **ſpozkel** *inferioribus Germanis frequentius dicitur.*

hozuſel. j. **hozſel.** Crabro,

hozute. *vetus. ſicamb.* Crabro. *angl. horne.*

hozs/hozſe/ozs. *vetus. ſland. ang.* j. **ros.** Equus.

hozſe-bzeker. *vetus.* Equiſo. *angl. horſe breake.*

hozſel. Crabro, tabanus, aſilus, œſtrum. *dicitur ab* **hozſe.** i. equus: *eſt enim propriè inſectum ex equis creatum, equos & armenta infeſtans. Ouid. Preſſus humo bellator equus crabronis origo eſt.*

hozſelen. Oeſtro, incitari, inſanire, furore exagitari. & Bombilare. & Rixari.

hozſelinghe. Oeſtrum, inſania, furor: & Rixæ: & Bombilus.

hozſeler. Oeſtro percitus, inſanus, furioſus.

hozſcht/hozſt. Virgultum: ſylua humiles tantùm frutices proferens, frutetum, frutectum, ſenticetum.

hozt. j. **ſtoot.** Pulſus, pulſatio, impulſus; illiſus, us; offenſa. *gal. heurt: ital. vrto: ang. hurt.*

hozten. j. **ſtooten.** Pulſare, illidere, allidere. *gal. heurter: ital. vrtare: ang. hurte.*

hoztigh/hurtigh. Expeditus, promptus, agilis, vegetus.

hozts. *ſland.* Echinus, erinaceus, hericius.

hoſe. *ger. ſax. ſic. holl. ang.* Caliga.

hoſe/leerſe. Ocrea. *vulgò* oſa. *gal. houſſeau.*

hoſe. Theca coriacea.

hoſe-banden. j. **houſſebanden.** Faſcix crurales.

hoſe-mond. Vranoſcopus. *genus piſcis.*

hotte. *ſland.* Corbis doſſuaria. *gal. hotte.*

hottener. Ciſtifer.

hotte. *friſ. holl. ſic.* j. **matten.** Lac ſcyſton.

hot-gack. *ſax. ſicamb.* j. **hoppe.** Vpupa.

hotten. Coagulare, coalere, coaleſcere, concreſcere,

hotten. Euenire, ſuccedere. **Wel hotte/ qualick hotten j. ghe-lucken.**

hou. j. hof. Celeuſma nauticũ, clamor nautarum, helciariorum, *&c.* **Den hou gheuen/ den hof geuen.** Celeuſma clamare.

hou-hoofſ-man. Celeuſtes, hortatora.

houaer. *ſland.* **j. ope-haer.** Ciconia.

houd/ hold/ huld. Fauens, beneuolus, amans, fidus, fidelis. *hinc* **Vriend-houd.** ămico fauens. **Heer-houd.** fauẽs domino. *quidam* **hou** & **houw** ſcribunt.

houd-ſeligh/ hold-ſeligh. *ſax.* Comis.

houde. *vetus.* Fauor. & Comitas.

houde/ haude/ pelle. Tunica, concha, conex, valuulus, operculamentum: ſiliqua, folliculus, calyx. & Spica. *dicitur* **houde** / *quod fabas, piſa, legumina tegat ac ſeruetque.*

houdt j. houwe. Turbo.

houde. *bol.* Ius retrahendæ emptionis. **i. kalangieringhe.**

houdt. *vetus.* Anſa. *ang. holde.*

houde. Statim, confeſtim, citò. **Soo houde. j. ſoo haeſt als.** Simulac.

houden. Tenere, ſeruare: & Condere, reponere, cuſtodire. *germ. halten: angl. holde, hilde, holde.*

houden ſijn beloften. Seruare promiſſa, ſtare promiſſis, fidem ſeruare.

houden. Habere, in poteſtate tenere. & obtinere: & Vincere. & Continere.

houden ſtaende. Suſtinere.

houden van weerden. Ratum habere.

houden. Alere, nutrire, educare.

houden. Folliculum, valuulum, ſpicam proferre.

houden. Capere, tenere, obtinere, detinere, ſeruare.

houden. Manere, morari, commorari, agere, ſe continere in aliquo loco, habitare.

houden/ aen-houden met pemanden. Stare ab aliquo, ſtare cum aliquo, aſſentire vel aſſentiri alicui, ſtudere partibus alicuius: tueri alicuius cauſam, ſentire cum aliquo, in alicuius ſententiam pedibus ire, fouere alicuius partes, defendere, tutari.

houdẽ. Æſtimare, iudicare, exiſtimare, ponere, ducere, ſentire. **Veel houden van ſich ſelven.** Se ipſum magni facere, ſe extollere, efferre. **Voor goed houden.** Æſtimare, reputare bonum, ratum bonumque habere. **Voor ſijnen vader houden.** Habere loco patris, colere tanquam patrem.

houden voor vriend-ſchap / vyand-ſchap. *&c.* Ponere loco beneficij, amicitiæ: loco contumeliæ, maledicti, criminis, *&c.*

houden voor ghedaen. Actũ habere.

houden voor vyand. Habere in hoſtiũ numero: pro hoſte habere.

houden. Gerere, hoc aut illo modo ſe habere, viuere. **Sich eerlick houden.** Gerere ſe honeſte: honeſtè & decenter viuere.

houden ende ont-haelen pemanden. Excipere, curare, tractare aliquem, habere.

houden ende voldoen. Præſtare.

houdẽ. Celebrare. **Vruydt-loft houdẽ.** Nuptias celebrare, nuptias cũ celebritate quadã facere, facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale. **Vit-vaerd houden.** Celebrare exequias, facere funus. **Vier-dagh houden/ hoogh-tijd houden.** Celebrare diem feſtum, feriari, ſolenne celebrare.

houden herberghe/ backerije/ &c. Exercere cauponam, agere cauponem: exercere furnariam, *&c.*

houden ſchole. j. op-houden. Agere ludimagiſtrum. **Raed houden.** Conſilia agere, inire conſilia. **Wacht houden.** Stationem agere.

houden de vier-ſchaere. Agere forum, dicere ius, de controuerſiis iudicare.

houden/ op-houden een kind. Alere, educere, educare puerum.

houd-kind. Alumnus. **j voeſter-kind.**

houden. j. houwen. Matrimonio iungere vel iungi.

houd-vaſt. Fibula ferrea, fibula adũca.

houd-vaſt/ tapaerd. Homo tenax, auarus.

houder. Tenens, qui tenet.

houder. *vetus.* Præfectus.

houder. Receptaculum, retinaculum.

houder/ viſch-houder. Naſſa: vimineũ textum in quo piſces ſeruantur & aluntur.

houd-achtigh. Tenax.

houe. j. hof.

houcl houcl. *ſax. ſicamb.* j. bult. Gibbus, tumor.

houcl/houel *ſax. ſicamb.* j. ſchaeue. Dolabra. *ger. hoble.*

houel/heuuel. Collis, monticulus, cliuus, *ger. hubel.*

houcken. Cliuulus, grumus, grumulus, terræ tuber.

houeken/heuuelē. Aſſurgere in cliuum, excreſcere in collem, extuberare.

houelachtigh. Cliuoſus: & Gibboſus.

houelinck. Palatinus, aulicus.

houelinghen. Palatina officia, aulici, officiales aulici.

houen/houéren/hof houden. Epulari, comeſſari, agitare conuiuia, ſplendidè & lautè viuere aulico more.

houéren. Epulari, comeſſari: agere cōuiuia.

houéren. *ger. ſax.* Præſultare.

houen. Colere hortum.

houenier. Holitor, hortulanus.

houenierſter. Hortulana, holitrix.

houenieren. Colere hortum.

houen ende hupſen pemanden. Domo recipere aliquem. *vide* hof-ſtad.

houeſch eñ ſchoon. *vetus.* j. hupſch.

hout. Lignum, materia. *germ. holtz: ang. wood.*

hout. *vetus.* Sylua. *hinc pagorum nomina.* Bogh-hout/Bugger-hout/Gofter-hout/*&c. ita quoque wode anglis & veteribus ſaxonibus* lignum & ſilua *dicitur.*

hout-beptel. Cuneus.

hout-bieker. Faber lignarius, materiarius, negotiator abietarius, abietarius.

hout-braed hout-laeren. Pecten: *lineārum tractus, qui in longum excurrit in materia.*

hout-braeper. j braepeler. Tornio.

hout-dupue/hol-dupue. Palumbes, palumbus, liuia.

hout-haelen. Lignari.

hout-haeler. Lignator.

hout-huys. Lignile.

hout-laeren j. hout-braed. Pecten. *lineārum tractus, vnde lignorum ætas dignoſcitur.*

hout-kraepe. Picus niger, cornix ſiluatica.

hout-laeghe. j. hout-mÿte.

hout-maepe. Coſſus, teredo.

hout-mierckt. Forum lignarium.

hout-mÿte. Meta ligni, ſtrues.

hout-ſaeghe. Runcina, ſerra dentata.

hout-ſagher. Serrarius, priſtes.

hout-ſagen. Materiam ſerra deſecare.

hout-ſneppe. Gallinago, ruſticula, perdix ſiluatica, ruſtica.

hout-ſtal. Lignile.

hout-boꝛſter. j. boſch-boeder. Saltuarius.

hout-werck. Materia, opus ligneum, materiaria fabrica: & Opus inteſtinum, ſublicium.

hout-wercker. Faber lignarius, faber materiarius.

hout-woꝛm. Coſſus, teredo, termes: vermis ligna erodens.

hout-achtigh. Lignoſus.

houten/van hout. Ligneus, a, um.

houten aenſicht. j. berderen.

houten bꝛugge. Pons ligneus, ſublici⁹.

houten ſchoenen/holt-blocken. Calones, ſoleæ ligneæ.

houten mēſch. *adag.* j. ſwaer-moedigh. Melancholicus.

houten naeghel. j. ſpie.

houtten. Claudicare. *ang. halte, haulte.*

houttende. Claudicans, claudus.

houw. Eho, heus.

houw. j. hou. Celeuſma.

houwe. j. houde. Tunica ſiue calyx fabarum.

houwe/houw/hauw. *ger. ſax. ſicamb.* j. hop. Fœnū, herba reſecta in pabulū.

houwe/houw/hauwe. Inciſura, inciſio, inciſus, us, ſectura, ſectio, cæſura.

houwe. Cæſio, lignorum cæſura.

houwe/wonde. Vulnus.

houwe. Turbo: ventus è depreſſa nube contortus: *ſic teut. dictus, quòd obuia quæque decutiat & proſternat.*

houwe in d'oogh. Vnguis; membranula quædam in oculo.

houwe/houweel. Ligo, bipalium, paſtinum. *germ. hauwen: ſax. howe: gal. houe, hoyau.*

houweel. Paſtinum, marra, irpex; & Bipennis: & Runcina, Sarculum.

houwen/hauwen. Secare, inſecare, putare, amputare, ſcindere, cęſim ferire.

houwen in ſtuckē. Diſſecare. *ang. hewe.*

houw-baer. Maturus putari ſiue amputari, cæduus.

houw-

houw-bancke. Lanionia menſa, menſa in qua carnes ſcinduntur.

houw-byle. Securis.

houw-boſch. Cædua ſilua.

houw-mes. Falx putatoria, falx ſiluatica falx arboraria.

houw-ſpaenderen. Aſſulæ.

houwens. Cæſim. **houwens ende ſtekens.** Cæſim & punctim.

houwer. Sector, putator: & Paſtinator.

houwer. Enſis, ſecuris.

houwinghe. Sectio, putatio, amputatio.

houwen houden/ houwelicken/ hijlicken/ elicken. Matrimonium contrahere, inire, ſortiri: iungi matrimonij fœdere, connubij fœdus inire: ducere vxorẽ: nubere viro, maritari, viro tradi ſeu ſociari: *ab* **houw houd hold** *ſiue* **huld.** i. fauẽs, fidelis: *vnde etiam vet. dictio* **ghe-houw ende ghe-trouw**: & **vriend-houd/ heerhoud.** *Connubium enim fidum & ſtabile maxime eſſe debet; vnde & Senece fides ſacrata coniugij dicitur.*

houw-baer. Maturus vel matura coniugio.

houw-baere maeght. Virgo nubilis, matura viro.

houw-lieck. Appetens nuptiarum.

houwelick/ houdelick/ houlick. Coniugium, connubium, matrimonium, matrimonialis vel coniugalis copula, iugale vinculum, iugalis nodus.

houwelick-maecker. Auſpex.

houwelicks. Matrimonialis, cõiugalis.

houwelicks goed. Dos, res dotalis, bona nuptiarum cauſa tradita, pecunia marita dotalis.

houwelickſche voor-waerde. Pactum matrimoniale, contractus cõiugialis, ſyngrapha connubialis, conditiones ſiue condictiones nuptiales, tabulæ matrimoniales.

houwelickſchen band. Iugale vinculum, copula matrimonij.

houwelicken. Maritare, connubio iungere, collocare matrimonio, nuptui, nuptũ dare: deſpondere: & Cõnubio iungi: ducere vxorem: nubere viro.

H V

hubbelen. *ſland.* j. **huppelen.** Saltitare.

hube. j. **huyſ:** Lubo.

huberon. *vetus.* j. **hoppe.** Vpupa.

hucken. Deſidere, ſubſidere, reſidere, obſidere, in terram ſe ſubmittere.

hucken van ſwaeren laſt. Pandari, incuruari, cedere ponderi.

huck-ſehouderẽ. Humeros cõtrahere.

huckende. Subſidens, incuruus, pãdus.

hucker. Reſes, deſes, incuruus, pandus: & Inſidiator, ſubdolus.

hucker. j. **hoecker/ huecker.** Inſtitor, propola, caupo.

hucker / huckerken. Myſcelus, nanis cruribus.

huckup. *ſax.* Singultus.

hudſen/ hedſen. Pãniculi, panni viles, triti & laceri.

huede/ hueden. j. **hoede/ hoeden.**

hueck *ſax* j. **hupgh.** Vua.

huel. j. **heul.**

huelfte. *holl.* Sculponea, ſolea lignea.

hueghel. j. **heughel.** Climacter.

huelte. j. **heulte.** Imum foliæ.

huepe. j. **heupe.**

huere. j. **hure.** Caput apri.

huere. *ſland.* j. **ure.** Hora.

huere. *vetus.* j. **hoere.** Meretrix.

huere/ hueringhe. Conductio, locatio.

huere/ huer-loon. Locarium, penſio, merces.

huer-cedel. Tabulæ conductionis aut locationis: contractus.

huer-gheld. Locarium, penſio.

huer-knecht. Mercenarius.

huer-loon. Locarium, penſio, merces.

huer-peerd. Equus meritorius, conductitius.

huer-waegen. Vehiculum meritoriũ.

huer-waere. *vetus.* j. **huere.** Conductio, locatio.

hueren. Conducere. *ang. hyre.*

huerlinck. Mercenarius, mercede conductus.

huerlinck. Conductor. **huerlinck van een huys.** Conductor domus: inquilinus, in conducta domo habitans.

huericken. *ſland.* j. **ericken.** Ruminare.

hufte. *ſicamb.* j. **heupe.** Coxa, coxẽdix.

huggen. *vetus.* Obſeruare, conſiderare.

huggher. Obſeruator, explorator, corycæus.

huggeren. j. **hupueren.** Frigutire.

huggerigh. j. **hupuerigh.** Frigutiens.

hup/ hauw. j. **hoy.** Fœnum.

Hup/hop. *holl. friſ.* j. **wepe.** Serum lactis.

Hupben/ hupbeken. Buſio, aſio, otus, noctua, vlula. *germ. huw: gal. hibou: hiſp. bubo.*

Hupch. j. **hupgh.** Vua, vuula.

Hupchelen. Blandiri, aſſentàri. *germ. heucheln.*

Hupcheler. Adulator, aſſentator.

Hupcke. Toga, pallium. **Hupcke oft falie der vrouwen.** Calyptra, palla. *Dicitur* **hupcke.** *q. d.* **hoedke/** *ab* **hoeden.** i. *à tuendo, ſicut* toga, *à tegendo.*

Hupck oft hupckſken nae den wind hanghẽ. Seruire ſcenæ: ſeruire tempori: verſare ſuam naturam & regere ad tempus, *Cicero.* ad nutũ aliquorum circumferri.

Hupck-maecker. Pallio.

Hupd/hupden. *ger. ſax. ſicamb. holl.* j. **heden.** Hodie.

Hupdigh. Hodiernus. **Hupdigen dagh.** Hodie, dies hodiernus.

Hupd/vel. Cutis, pellis: corium, ſcortũ, tergus, exuuiæ. *ger. haut: ang. hyde.* **Metter hupd betaelẽ.** Tergo luere.

Hupd ende haer-ſtraffe. j. **ſtoepe.**

Hupd-betten. Depſere corium, ſubigere pelles.

Hupd-better. Coriarius, aluarius, ſubactarius, depſitor: qui coria & tergora depſit & pinguefacit.

Hupd-betterije. Officina coriarij.

Hupden. j. **heden.** Hodie.

Hupden. *vetus.* j. **hoeden.** Cuſtodire, cõſeruare.

Hupder/ upder/ vder / euder. Vber, mamma. *dicitur tantùm de beſtiarum mammis.*

Hupder-vret/ euder-vret. Sumen. *q. d.* **hupder-vraed.** i. vberum ſiue abdominis aſſum.

Hupderen/ uperẽ. Turgeſcere vberibus ſiue mammis, *vt vaccæ fœtui maturæ.*

Hupgh. Vua, vuula, columellę inflammatio, vuæ gutturis tumor, columella procidua.

Hupl. j. **vul.** Vlula.

Huplen. Vlulare, eiulare: quiritari, plãgere, lamentari. *germ. heulen: gal. hurler: ital. vlulare: hiſp. aullar.*

Hupler. Vlulator, eiulator.

Hupler */holl.* Cygnus, olor: *à querula voce ſic olorem dici putat Adr. Iunius.*

Huplinghe. Vlulatus, eiulatus: planctus, lamentatio.

Huppe *holl.* j. **hoppe.** Vpupa.

Hups. Domus, ædes, ium. *ger. hauß: ang. houſe.*

Hups. Familia, proſapia. **Van edelen hupſe geborẽ.** Nobili familia natus.

Hups. *vetus.* j **hof.** Epulum.

Hups. Antacæus: eſox, ſiue exos: *piſcis genus. vulgò* huſo: *ſax.* **huſe:** *quod domũculæ inſtar ſe oſtentet, vt quidam putant. vel q. d.* huys *ſiue* huyſca: *vnde & Illyricè* **hups** *appellatur, nimirum à pinguedine ſeu lardo quo porcum refert. Geſner.*

Hupſ-alame. Supellex.

Hupſ-arme. Egeni occulti: qui domi ſe tenuiter continent.

Hupſ-backen vrood/ hupſ-vrood. Panis cibarius, ſecundarius, autopyrus, cõfuſaneus, ſecundus, domeſticus, domi coctus.

Hupſ-blas. Ichthyocolla, glutẽ piſcium *dicitur* **hupſ-blas.** *q. d.* **hupſen-blaſe.** *fit enim ſirè ichthyocolla ex huſonum veſica. Geſner.*

Hupſ-vrenner/ huſ-vrenner. *ger.* Scarabæus maiuſculus, galeatus, rubris cornibus, & alis teſtaceis armatus.

Hupſ-hupck. Victum manu quærens, χειρόβιος, *vulgò* ventrimanus: & Incola.

Hupſ-verd/ hangh-verd. Inſigne ædiũ: ſignum domus.

Hupſ-vrief. Inſigne locandarũ ædium.

Hupſ-vraecke. Irruptio in ædes.

Hupſ-vreker. Effractor, vecticularius.

Hupſ-vie. Anis domeſtica.

Hupſ-veerne. Focaria.

Hupſ-vrop / dack-vrop. Stillicidium, ſtillæ de tecto cadentes.

Hupſ-vrop/ hoof-vrup/ oof-vrup. Subgrunda, vel ſubgrundia.

Hupſ-hupue. Columba cicur, domeſtica, palumbus cicur, cellaris.

Hupſ-hupue. *adag.* οἰκουρὸς. qui ſemper domi deſidere gaudet: cochlea.

Hupſ-eſel. j. **hupſ-hupue.** Cochlea.

Hupſ-ende. Anas cicur.

Hupſ-ghe-noot. Domeſticus, familiaris.

Hupſ-ghereck *vet.* Supellex, vtenſilia.

Hupſ-ghe-ſind. Familia domus.

Hupſ-ghe-reede. j. **hupſ-raed.** Supellex.

Hupſ-god. Lar, deus domeſticus.

Hupſ-

huys-goden. Penates, lares: dij domestici, dij patrij.

huys-haen. Gallus gallinaceus.

huys-heer. Herus, herus domus, dominus, paterfamilias: & Cōductor domus, inquilinus.

huys-hond j. **huys-wachter.**

huys-houden. Alere familiam, gerere rem domesticam, tueri siue curare rem familiarem: & Parcere siue cōparcere familiæ, parsimoniam adhibere, frugem facere, familiæ curam habere.

huys-houder. Oeconomus, vir œconomus, administrator rei familiaris.

huys-houdinghe. Oeconomia.

huys-houdigh. Frugi.

huys-huere. Locarium, pensio, merces inhabitationis ædium alienarum.

huys-kappelle. Latarium, sacrariū domesticum.

huys-knecht. Famulus: scoparius: & Oeconomius, columella.

huys-lieden. Inquilini: & Coloni.

huys-loock. *sax. sicambr. holl.* j. **donder-baerd.** Sedum maius. *sic dictum quod supra tecta crescat, & folia porri similia habeat. ang. houseleke.*

huys-maeght. Famula, ministra, ancilla: scoparia.

huys-man. Vir domesticus, paterfamilias, maritus: & Inquilinus. & Agricola, colonus, villicus, ruricola.

huys-meester. j. **hof-meester.** Oeconomus.

huys-meyer. *vetus. ger.* Oeconom⁹, maior domus.

huys-moeder. Materfamiliâs, matrona.

huys-mussche. Passer domesticus, passer tecticolus, passer solitarius.

huys-raed. Vtensilia, supellex, bona mobilia. *q. d.* **huys-reed** *nempe* res ad quotidianū vsum patrisfamiliâs paratæ, *secundum l. C. tit. de supell. leg. vnde* & **ghe-reede**/**huys-ghe-reede** & **ghe-rade** *dicitur. germ. haußrath: sax. hußgerath.*

huys-raed *metaphoricè.* Peculium, *apud Plaut. & Petron.* veretrum, genitalia. *q. d.* vtensilia: *honesta rei turpis circumlocutione.*

huys-raed houden. *vet.* j. **huys-houdē.** Tueri rem familiarem.

huys-rekel j. **huys-wachter.** Canis domesticus.

huys-sacke/**huys-sete.** *vet.* Domesticus: familiaris.

huys-soeckinghe. Inquisitio in domicilia. & Irruptio in ædes.

huys-soeckinghe doen. *vet. sax. sicambr.* Irrumpere in ædes violenter, & cum impetu ingredi.

huys-slanghe. Coluber.

huys-slacke. Limax, cochlea nuda.

huys-sorgher. Oeconomus.

huys-stofferinghe. Supellex.

huys-stormer. Effractor.

huys-vader. Paterfamiliâs, maritus.

huys-volck. j. **huys-lieden.**

huys-vriend. Familiaris.

huys-vrouwe. Hera domus: & Vxor, domina, nupta, socia thori.

huys-wachter/**huys-rekel** οἰκουρός, canis domesticus, canis villaticus, canis assiduus.

huys-weecke. *sland.* j. **huys-arme.**

huys-weerd. *sax. sicamb.* Maritus, herus domus.

huys-werck. Negotium domesticum, opus domesticum.

huys-wijf. Materfamiliâs, domina, hera domus.

huys-woortel. *germ. sax.* j. **huys-loock.** Sedum.

huysen. *vetus.* j. **houen.** Epulari. *hins paesch-huysen.*

huysen ende houen nemanden. Recipere aliquem hospitio, domo, tecto.

huysen. *vetus. sland.* Domum ædificare.

huysinghe. Domicilium, ædificium.

huyselick. Parcus, frugi.

huyselick dier. Animal cicur, mansuetum, domesticum.

huyselicken. Frugaliter.

huys-sitten. *holl.* j. **huys-armen.**

huysken. Domuncula, ædiculæ, parua domus, paruæ ædes.

huysken. Theca, locul⁹ in quo aliquid reconditur. **huysken van peper oft ander cruyden.** Cucullus, inuolucrū quo aromata claudūtur.

huysken. j. **hulse.** Siliqua, gluma, calyx, theca seminis. *ang. huske.*

huyssier. j. **deur-waerder.** Accēsus, apparitor, ianitor, ostiarius. *gal. huissier, ab huis.*

ab huis. gal. i. oſtium. *ital. uſſiere: angl. huſſer. uſſer.*

Huyue. Reticulum, capillare, vitta.

huyue. *vet. ſland.* **j. huygh.** Vua.

huyue. j. menigh-voude. Echinus, bouis ventriculus.

huyue des in-ghe-wandts. Omẽtum.

huyue van den waghen. Tympanum currus.

huyuen-vandeken / huyuen-vindſel. Tænia.

Huyuē. Caput operire, cõtegere ami(ctu.

Huyuueren. Horrere, horreſcere, frigutire, ſentire intrinſecus algorem ſeu tremorem.

huyuerigh. Frigutiẽs, horrens frigore.

huyuering. Horror, tremor p̃ frigore.

huyuering van koorſe. Perfrictio, quercera febris: rigor: frigus quod in acceſſione tertianæ febris tremorem adducit.

Hulcke / koop-vaerders ſchip. Holcas, nauis oneraria, grauis, frumẽtaria: ſtlata, nauigium latum vaſtumque. *ſax. holck: ital. hulca: ang. hulcke.*

hulcke / kinck-horen. Piſcis turbinatus.

Huld / hold. Fauens, amicus, beneuolus, amans.

hulde. Suffragium, fauor, gratia, fides, fidelitas: & Amor.

hulde / manſchap. Obſequium & obſeruantia clientis ſue vaſalli: hominium. *vulgò* homagium.

hulden / hulde doen. Obſequium & fidem præſtare: & Suffragio ornare.

hulden den landſ-herre. Inaugurare principem, initiare principatui, ſuffragiis dedicare principatui, ſolenni ſuffragio eligere principem: præſtare domino iuramentum fidelitatis. *vulgò* homagiare.

huld-ſchenck / huld-ghifte. Coronariũ: munus quod principi ad inaugurationem aut nouum honorem datur.

Hulle / hooſt-doeck. Capitium, plaga, plagula, velamẽ muliebre capitis, rica, ricula, calantica, vitta, redimiculũ

hullen. Redimire caput, caput tegmine ornare.

hulſel. j. hulle. Capitium.

hulpe / hulpen. j. helpe / helpen.

hulſe / hulſche / huldſche. Siliqua, calyx, folliculus, gluma, vtriculus, inuolucrum ſeminum in frugibus.

hulſen-vucht. *ger. ſax.* Legumen.

Hulden ende hulſen. Tuſſire vehementer quaſſari vehemente frequentẽq; tuſſi: vulſare, *apud Veget. germ. hulſen. Geſner.*

Hulſt. Ruſcus ſilueſtris, aquilenta, aquifolia *gal. houlx.*

Hummel. j. hommel. Fucus.

Hummen. j. hemmen. Mutire.

Humſken. *ſicamb.* **j. krekel.**

Humpeler. *ſicamb.* Inepte operari.

humpeler / humpel-man. *ſicam.* **j. vroedder.** Imperitus ſuæ artis, ineptus operator.

Hungher. *ger. ſax. ſic.* **j. hongher.** Fames.

Hungkeren. Affectare, cum affectu petere: *proprie eſt infantum & puerorum mammam aut alimoniam appetentium.*

hungkeren. *ſland.* Hinnire.

Hupe / huppe. j. heupe. Coxendix.

Huppt / huppetub. *ſiã.* **j. hoppe.** Vpupa.

Huppelen / huppen. Saltitare, ſubſilire, ſubſultare, perſultare, exſilire, tripudiare, argutari.

huppel-koren. j. hopper. Locuſta.

huppelinck. *vetus.* **j. voroſch** Rana. *Ouid. 15. Metamorph. de Rana: apta natando Crura dat: vtque eadem longis ſint ſaltibus apta.*

huppeler. Subſultor.

huppen. Saltare.

hupper / hipper. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* **j. ſprinck-haen.** Locuſta.

Hupſch. Specioſus, formoſus, decorus, pulcher, venuſtus, bellus.

Hurcken. j. horcken. Auſcultare.

Hurcken horcken. *holl.* **j. hucken.** Inclinare ſe.

Hurde. j. horde. Crates.

Hure. Caput apri aut cerui. *gal. hure.*

Hurig / hurlingh. *germ.* Hornus: intra primum adhuc annum.

hurighen win. *colon.* Vinum hornum.

Hurſel. j. horſel. Crabro.

Hurten. j. horten. Pulſare.

Hurts. j. horts. Hericius.

Huſ-bzenner. j. hupf-bzenner.

Huſſack / huſſeck / huſ-huyck. *germ. ſax. ſicamb.* Toga, pallium: & Maſtruca. *ger. huſſzacken, huzeck, huſ-iack.*

Huſſen / huſſchen. j. hiſſchen. Stigare, inſtigare.

hutſ/hutſinghe. Concuſſus,us.

hutſen/hutſelen. Quatere,concutere, ſuccutere,quaſſare,conquaſſare: & Labefactare,agitare. *gal.hocher.*

hutſ-pot. Caro inſulenta,iurulenta, carnes è iure:aulicocia,orum. *dicitur à concutiendo: quòd carnes conſciſſæ,& in iure ſuo coctæ à coquo in olla feruente concutiantur, ſuccuſſentur & inuertantur. gall. hochepot: ang. hotſpote,hotchepot.*

hutte *vetus.ſax. ſic.* j. **hoede/huede.** Cuſtodia,protectio.

hutte. Tuguriũ,caſa,gurguſtium,attegiæ,mapalia,magalia,ſigellũ,ſcena, taberna,tabernaculũ,tentorium. *dicitur* **hutte.** *q. d.* **hude** *ſiue* **hoede/** *à tegẽdo ſue protegendo, eadem ratione qua* tuguria *Latinis. gal, cahute.*

huttken. Tuguriolum,caſula.

I A

IA. Sic,ſanè,certè,etiam,imò, videlicet,ita eſt. *ger.ia: ang. yea, yee.*

ia dat meer is. Imò verò, quid quod, adde quod.

ia-heere/ia-man ia-ia-ſchepen. Iudex pedarius ſiue pedaneus.

ia-woord. Conſenſus,affirmatio.

Jachte.j iaghte. Venatio.

Jack. *ſland.* Thorax,diplois,lorica. *gal. iaque ital.giacco.*

Jacke. *germ.ſax.friſ.ſicamb.* Prætexta toga:velumẽtum quod tunicæ ſuperinduitur:& Supparus,ſupparum: & Endromis,veſtis rudis aut villoſa:& Gallica palla:& Tunica. *germ.iack: ang.iacke, iacket.*

Jacke. *ſland.* j. **kletſooze.** Scutica,flagellum aurigarum.

Jacken. *ſland.* Flagellare ſcutica.

Jackener. Auriga.

Jaeghen.j.iaghen. Venari.

Jaegh-pijcke.j.iaght-ſpriet.

Jaer. Annus. *ger.iar. ang. yere, yeare.*

Jaer ende dagh. Annus & ſex ſeptimanæ:& (*veterum ſaxonum more*) tres inſuper dies.

Jaer-boeck/ iaer-tijd-boeck. Annales, chronica.

Jaer-dicht. Verſus chronologicꝰ,chronographicus.

Jaer-dyaed.j. hout-iaer/ hout-dyaed, Pecten,pectines: lineæ ſiue venæ in arboribus.

iaer-ghetijde. Anni tempus.

iaer-ghetijde. Annus vertens.

iaer-ghetijden. j. iaer-tijden. Annalia tempora, anni partes.

iaer-ghetijde. Sacra anniuerſaria,feriæ ſolennes, ſtatæ, certæ, & quotannis recurrentes:anniuerſaria ſolennitas, dies anniuerſarius, memoria anniuerſaria. Annuus dies, *apud Tertullianum.*& Annuæ parentationes.

iaer-ghe-tijde houden. Feralia vel parentalia annua celebrare:oblationes annuas reddere, *Tertullian.* annua die facere pro defunctis: annuis diebus dormitionis offerre, *Tertull.* anniuerſaria die agere memoriam defuncti.

iaer-gheld. Annua,orũ:ſolarium vnius anni.

iaer-hoft. Annona,æ.

iaer-loon. Annua merces, annuum ſtipendium.

iaer-merckt. Nundinæ,forum nundinarium,mercatus,panegyris.

iaer-ſchaere. Annorum multitudo,numerus annorum, anni præfiniti:& Pubertas,tẽpus pubertatis,ætas quatuordecim annorũ.& Annus plenꝰ, completus,integer:anni ſpatium:& Prouentus anni,opora.

iaer-tandẽ. Gnomones iumentorum.

iaer-tijden. Horæ anni,tempora anni. **Vier iaer-tijdẽ.** Anni horæ,quatuor anni tempora, *nempe hyems, ver, æſtas, autumnus.*

iaer-tijd-boeck. Annales,libri chronici,chronica,orum.

iaerſ-auend. Pridie calend. Ianuarij.

iaerſ-dagh. Calendæ Ianuarij.

iaerſ-miſſe. Calendæ Ianuarij:primus dies incipientis anni.

iaeren. Annuare,perennare.

iaerens/t'iaeren. Anno elapſo, anno ſuperiore.

iaerigh/iaerlinck. Anniculus, annotinus.& Hornus,hornotinus.

iaerigh oft iaerlingh kind. Puer anniculus, puer vnum natus annum. **Twee-iarigh.** Biennis. **Drij-iarigh.** Triennis.

iaerighen tijd. Tempus annale, tempus vnius anni.

iaerigh van deſen iaere. Hornus. **Iaerigben wijn.** Vinum hornum, hornotinum.

iaerigh be-iaert. Maturus annis, maior annis, pubes.

iaerlick. Annuus, anniuerſarius, ſolēnis

iaerlick in-komen. Cenſus, annuus reditus.

iaerlicks. Annuatim, ſingulis annis, quotannis, in ſingulos annos, anniuerſariè, annua vice.

iaerlingh. Anniculus, vnius anni.

Jaghē. Venari, indagare, agitare feras, inſequi feras, ſectari beluas, apros, ceruos: *& metaphor.* Feſtinare, properare, deproperare.

iaghen dooz de ſpieſſen. Præpilatis hastis obiicere, ſpiculis ludibrium obiicere.

iagher. Venator, indagator, veſtigator.

iaghers gaerē. j. iaght-gaeren. Caſſis.

iagherānde. *vetus.* Viuarium. & Velitatio.

iagherſſe. Venatrix.

iagherye. Venatio: & Viuarium, leporarium.

iaght. Venatus, venatio.

iaght/iaghte/iaght-ſchip. Liburnica, celox: nauis prædatoria piratica, myoparo, piraticus myoparo. *nauis triremis formâ, incredibilis celeritatis.*

iaght-garen. Plagæ, retia, caſſis.

iaght-hond. Canis venaticus, canis venator, canis Gallicus.

iaght-hozen. Lituus, cornu venatoriū.

iaght-net. Plagæ, caſſis.

iaght-peerd. Venator equus: & Veredus.

iaght-ſchip. j. iaghte. Liburnica.

iaght-ſpzeet/iaght-ſtock. Venabulum.

iaght-vogel. Accipiter.

iaght-werck. Venatio.

iaghten. Venari, curſitare: & Feſtinare, properare, accelerare.

iaghtigh. Venaticus: & Properus, præproperus, valde celer & feſtinus.

iaghtigh. *ſax. friſ* **j. loopigh.** Catuliens.

Jaloers/ieloers. Zelotypus, zelotes *gall. ialoux: ital. zeloſo, geloſo: hiſp. celoſo: angl. ielouſe.*

ialoerſije/ialoerſheyd. Zelotypia.

Jamer/iammer. Miſeria, calamitas, ærumna.

iammeren/iammerlick klaghen ende ſchzeyen. Lamentari, voce querula & triſti damnum ac dolorē triſtari.

iammeren/beren. Miſereri, miſerari, miſereſcere. **Jlbp iammert.** Miſereat me.

iammerlick. Lamentabilis.

iammerlick gheſchzey. Lamentatio, lamentum.

iammerlicken. Miſerabiliter, miſerè: miſerandum in modum.

iammer-hertigh. Miſericors.

Jampelen. j. ſanckelen.

Jancken/keffen. Gannire: & Vagire.

iancken/huplen. Vlulare.

iancken/baffen. Latrare.

iancker. Gannitor, latrator.

Jannette/iennette/iennesteken. Narciſſus, lychnus ſilueſtris.

Jatten/ietten. Sarrire agrum, ſarculare, runcare.

iet-houweel. Sarculum, capreolus.

Jauelijne. Haſta: lancea velitaris, leuis: ſpiculum, ſariſſa. *gal. iaueline: ital. iauerima: ang. iauelin.*

iauelijnken. Aclis, tragula.

Jaute. *friſ.* Scyphus ligneus: & Donū.

I B

Jben-boom. *holl. friſ* **j. ieuen-boom.** Taxus.

I C

Jcht. j. pet. Aliquid.

icht-wat. j. wat/etwat. Aliquid.

Jchten. *friſ.* **j. ghichten.** Fateri.

Jck. Ego, ipſe. *ger. ich: gal. ie: ang. i.*

ick ſelus. Ego ipſe, egomet, idem ego.

I D

Jd. *ſax. friſ* **j. het.** Id, hoc, *&c.*

Jder. j. peder. Quiſque.

I E

Je. *vetus.* Aliquis: & Vnquam.

ie-ghelick. Omnis, quilibet, quāuis, quiſque, vnuſquiſque.

ie-man/ *& per paragogen,* **iemand.** Aliquis, quiſpiam, vllus, quiſquā vnus, aliquis homo.

ie-mer. Vnquam: & Imò. & Æternùm, æternè, perpetuo: & Saltem, imò, tamen, maximè.

ie-wat. j. iet-wat/et-wat. Aliquid.

ie-wers/ie-waers/ie-weringhs. Vſquam, vſpiam, alicubi.

Jechte j. ghichte.

Iecke. Paſſeris ſiue plani piſcis genus.

iecke. *holl. friſ.* Opus mellarium vilius: mel vilius, ex apum genitura & mellis fæce expreſſum.

Iecke. Oeſypum, œſypus, oſca, ouium ſordes: ſuccus ab immundæ vellere demptus ouis: ſudor ſordéſque lanis ouium adhærentes: ſuccidarum lanarum pinguitudo ſordida.

iecke-wolle/wolle met der iecken. Lana ſuccida, vellus ſuccidum, lana illota, & ſordibus adhærentibus imbuta, lana ouis ſordida cum ſuo œſypo.

Iecke/ijcke/yijcke. Vaſis menſura & capacitas, menſura capacitatis & ponderis iuſti: limitatio: ſignū ſiue nota iuſtæ menſuræ.

iecke-macte. Menſura deſignata.

iecke-merck/ieck-ijſer. Tudicula.

iecken ijcken/yijcken. Limitare, menſuram & pondus in vaſe deſignare: ſignum ſiue metam menſuræ iuſtæ indere.

Ied-iet/iet-wat. Aliquid.

Ieder. *germ. ſax. ſicamb. holl.* Quilibet.

ieder-man/een-ieder. Quilibet, quiuis, quiſque, vnuſquiſque.

ieder-tyds. *vetus.* Omni tempore, quouis tempore.

Ief. *vetus. holl.* j. **ſcheer-garen.** Stamen.

Ieft. *ſland* j. **aerd-bele.** Hedera. *ang. yuie.*

Ieghelijck. j. **ie-ghelijck.** Omnis.

iegh-welck. *vetus.* j. **ie-ghelijck.**

Iegher. *holl.* j. **regher.** Contra.

Iegher-woordigh. j. **regher-woordigh.** Præſens.

Ieloes. j. **ſaloes.**

Ieman. j. **ie-man.** Aliquis.

Iemer. j. **ie-mer.** Vnquam.

Ieneuer-boom. j. **geneuer-boom.**

Iennette. j. **geniette/ianette.**

Ient. j. **gent.** Bellus, ſcitus.

Iepen-boom. *ſic. holl.* j. olm. Vlmus. *ger. yſſenholtz.*

Iergheno/iergens. j. **ergens.** Vſquam.

Iet/ied. Aliquid.

Ietre. *friſ.* Tuaica.

Ietten. j. **ſatten.** Sarrire agrum.

Ieucken. j. **ioocken.**

Ieuen. *ſax.* Hedera terreſtris. *ang. iuye.*

ieuen-boom/ieuen-hout. Taxus, ſimilax. *vulgo* ifus. *germ. eyben: gall. if: angl.* **iew.**

Ieughd. Iuuenta, iuuentus, ætas iuuenilis, adoleſcētia, prætexta ætas, florens ætas, pubertas *germ. iugend: ang. youthe.*

ieugh-doom. Iuuenta, ætas florens, adoleſcentia.

ieughdigh. Iuuenis, iuuenilis, adoleſcēs, vigens, vegetus, florens ætate.

ieughdighlick. Iuueniliter.

ieughden. Iuueneſcere.

Ieweringhs. j. **ie-werts.**

I G

Igghel. j. **eghel.** Echinus.

I I

Iiben-boom. j. **ieuen-boom.** Taxus.

Iicke. j. **iecke.**

Iidel. Inanis, vacuus, vanꝰ, caſſus. *ijdel, ang.* Otioſus, deſidioſus, inanis.

ijdel/lichtveerdigh. Nugalis, friuolus, leuis, vanus.

ijdel van hoofde. Amens, demens, delirus.

ijdelen haerinck. Halec inane, lactibus & ouis carens.

ijdel-darm. Inteſtinum ieiunum: inteſtinum ſemper inane. *& metaph.* Homō vorax & ſemper famelicus.

ijdel-tupte. Ambubaia, mulier vana, vaniloqua, vanidica, inaniloqua.

ijdelheyd. Vanitas, inanitas.

ijdelheyd van hoofde. Demētia, amentia, delirium.

ijdelick. Vanè, inaniter.

ijdelen. Inanire, exinanire, vacuare, euacuare.

Iif/ijf-boom. *ſland.* j. **ieuen-boom.** Taxus.

Iile. *germ. ſax. ſicamb. friſ. holl.* j. **haeſte.**

ijlen. j **haeſten.** Properare.

ijlens. j. **haeſtelick.**

Iile. *ſicamb.* j. **eghel.** Sanguiſuga.

Iipelijne. Tilia mas.

Iipen-boom. j. **iepen-boom.**

Iis/eys. Glacies. *germ. eys: ang. iſe, yſe.*

iis/ijſe. j. **epe/epſe.** Hulcus.

ijſen-krupd. j. **epſen-krupd.** Verbenaca.

ijſen. j. **epſen.** Horrere.

ijſ-baene. Planicies glaciata.

ijſ-blocken. *ſland.* j. **kallupten.**

ijſ-bout/ijſ-boutken. Pirum acidulum, poſtautumnale.

ijſ-dacke. *vetus. ſax.* Stiria.

ijſ-dop/ijſ-top. *louan.* Trochus miſſilis, turbo

turbo iaculabilis. *q. d.* trochus glacialis.

ijs-droppel. Stiria.

ijs-grauw. Cæruleus instar glaciei.

ijs-hondeken. Canis Islandicus: ex Illādia siue glaciali regione.

ijs-kekel. Stiria, gutta gelu concreta.

ijs-koud. Gelidus.

ijs-see. Oceanus glacialis, Scythic⁹, Septentrionalis, mare Amaltheum.

ijs-spoor/doet ijser. Encentris: *stapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo utuntur qui lubricam glaciem calcant.*

ijs-vael. Cæruleus instar glaciei.

ijs-voghel. Alcedo, alcyon: *auis glaciali hieme pullos excludens.* & Ispida: *auis circa aquarum ripas glacie concretas degens.*

ijsachtigh. Glacialis.

ijsel. Stiria glacialis. *ang. üsde.*

ijsel/yysel. Gelicidium, pluuia glaciata, pruina glacialis.

ijselen/yyselē. Pluere minutam glaciē, siue pruinam glacialem.

ijselinghe. Gelicidium.

ijsen. Glaciare, gelare.

ijsen.j.bijten. Rumpere glaciem.

ijsen *holl.* **j.epsen.** Horrere.

ijselick *holl.* **j epselick.** Horribilis.

Ijser. Ferrum.

ijser hoef-ijser. Solea ferrea.

ijser/boepe. Compes.

ijser-ghelt. Pretium compedum. *pretiū quod pro vinculis ferreis captiui pendūtur.*

ijser-ghensteren ijser-straelkens ijser-voncken j senghel. Stricturæ.

ijser-hard. Ferreus, aheneus, solidus & firmus instar ferri.

ijser-hard.j.ijser-krupd. Verbenaca.

ijser krupd.j.epsen-krupd. Verbenaca. *ger. eyserhart, eysenkraut.*

ijser-kupl. Ferraria, ferri fodina.

ijser-lijm. Ferrumen, glutinum ferri, glutinum fabrile.

ijser-mael. Macula ferruginea.

ijser-maeligh/ijser-mael-verwigh. Ferrugineus.

ijser-mijne. Fodina ferraria.

ijser-roest. Ferrugo, ferri rubigo.

ijser-roestigh. Ferrugineus.

ijser-slagh.j.hamer-slagh. Ferri scoria.

ijser-smid. Faber ferrarius.

ijser-smidse. Fabrica ferraria, officina ferraria.

ijser-tuyghe. Arma ferraria, ferramenta.

ijser-verwe. Color ferrugineus.

ijser-voncken.j.ijser-ghensteren.

ijser-werck. Ferramentum.

ijseren/van ijser. Ferreus.

ijseren-man seer hert-haerigh. Chalcenterus, adamantinus: laboris, frigoris & inediæ patientissimus. *q. d.* vir ferreus.

ijseren vercken. *holl.* **j.eghel.** Erinaceus. *q. d.* porcus ferreus, *a setis suis spissis horridis & præduris tanquam ferreus.*

ijseren vercken. Ericius. *machina militaris undique præpilata, ac veruis horrens, aut clauis ferreis extantibus.*

Ijuer/epuer. Zelus, æmulatio. *ger. eyfer: ang. enuy.*

ijueren. Zelari, æmulari.

ijuerer. Zelotes, zelator, zelotypus, æmulus.

ijuerigh. Zelotypus: & Feruēs animo.

ijuerinyhe. Zelotypia, zelus.

Ijuoor.j.iuoor. Ebur.

I K

Ijke.j.iecke. Oesypus, *&c.*

I L

Ilder.j.elder. Vber ouilli pecoris.

Ile. *sax.* Hirudo. sanguisuga.

Illeken *sax.* Mustela siluestris, furūculus.

Iloof. *sax.* Corymbus, hedera.

I M

Im. *vetus.* **j.in.** In. *ger. im.*

Im-bijt.j.in-bijt. Ientaculū. *ger. imbiss.*

Im-boel.j.in-boel. Supellex.

Imde.j.emde.

Imme. *ger. sax. fris. scamb.* **j.bie.** Apes.

Immer.j.ie-mer. Vnquam, *&c.*

I N

In. In, intro, intus. *germ. ein, im: gal. en: ital. in: hisp. en: angl. in.*

In. *adiectiuis præpositum exponitur per* valde: *vt* **in-arg/in-goed/in-groen/in-quaed/in-soet/** *&c. augetque maxime adiectiui significationem, sicut apud Latinos* præ *&* per *& aliquando* in: *vt* impotens, *apud Martianum & Senecam.i.* valde potens. Indurus. *apud Ouid.i.* valde durus: & Inualidus *apud Lucret.* valde validus.

In dien ghy dat doet. Si id facis, modò id feceris.

In-

In-aderen. Interiora viſcera.
In-argh. Valde malus, peruerſus.
In-beelden. Imaginari, mente concipere imaginem ſiue ſimilitudinem.
In-beeldinghe. Imaginatio, phantaſia.
In-bijt. Ientaculum, prādiculum, prādiolum: acratiſma, acratiſmus, ſilatū.
In-bijten. Immordere, admordere: & Ientare ſumere ientaculum.
In-blaeſen. Inſpirare: & Suggerere: inſuſurrare: in aurem oggannire.
In blaeſer j. in-ſteker.
In-boei. j. **boel-goed.** *holl. friſ.*
In-booghen. Pandare, incuruare.
In-boxelinck j. **in-ghebozen.**
In-boxnſt in-bzunſt. Animus feruēs, ſtudium flagrans, ardor, zelus.
In-boxnſtigh in-bzunſtigh. Feruidus, acer, flagrans animo, ardens ſtudio, impetuoſus.
In-bzake/in-bzeke. Irruptio, incurſio, incurſus, effractura.
In-bzaecke. *ſland.* Delictum, legis infractio.
In-bzaecke doen. Irrumpere, irruere, incurrere, cum violentia & impetu ingredi: & Delictum committere, legem infringere.
In-bzanden. Inurere.
In-bzeke. j. **in-bzake.** Irruptio.
In-bzeke der wateren. Eluuies.
In-bzeken. Infringere, irrumpere, interorumpere, irruere.
In-bzeken de deure. Effringere fores, vi & impetū frangere oſtium.
In-bzeken den koop. Reſcindere emptionem: emptionē irritam, vanam & nullius momenti facere.
In-bzeker van deuren/ hensteren/ muren kisten. Effractor: directarius, perfoſſor *apud Apul.*
In-bzenghen. Inferre, introducere.
In-bzeucke. j **in-bzaecke.**
In-bzocken. Infriare, interere.
In bzunst j. **in-boxnst.**
In-dachte. Recordatio, memoria, attentio, intentio.
In-dachtigh. Memor.
In-doen. Indere, inſerere, inferre, immittere, imponere.
In-doopen. Intingere.
In-doopſel. Intinctus, embamma.
In-doxre. Feraridus.
In-douwen. Intrudere, impellere, inculcare.
In-draeghen. Inferre, importare, ingerere.
in-dzagh. j. **inſlagh.** Subtemen.
In-dzijuen. Impellere, impingere, adigere.
In-dzincken. Imbibere.
In-dzinghen. Imprimere, impellere, introrumpere, penetrare: & Impreſſionem facere: & Ingerere.
In-dzoeue. Pertriſtis.
In-dzooghe. Peraridus.
In-dzucken j. **in-dzinghen.**
In-dzuppen. Inſtillare.
In-fraey. Perdecorus, perpulcher.
In-gaen. Intrare, introire, ſubire, introgredi, inire, inferre pedem, ingredi, ſuccedere, ſubire: & Incipere. **In-gaende iaer.** Annus incipiens, exorions, veniens.
In-ganck. Introitus, ingreſſio: & Aditus: & Veſtibulum, oſtium, ianua, limen: & Receptaculum.
In-ghe-booght. Paudus, incuruus.
In-ghe-bozen. Innatus, ingenitus: & Indigena, genitus eo ipſo loco, quē incolit.
In-ghe-daen. Inditus, immiſſus.
In-ghe-dom. *ſax. ſicamb. holl.* j. **in-ghewant.** Inteſtina, viſcera.
In-gheeſten. Inſpirare.
in-gheeſtinghe. Afflatus diuinus.
In-ghe-land. Poſſeſſor agri, aut fundi.
in-ghe-lande. j. **ghe-goedde.**
In-ghe-leghen van kinde. Puerperā.
In-ghe-leght. Impoſitus, inſititius.
in-ghe-leght werck. Emblemata, emblema vermiculatū: opera ſegmētis coagmētatis vermiculata, teſſelata: opus ſegmentatum, opus muſciariū, muſcum, muſiuū: opus minutis ſegmentis elaboratum: opus ex ſecamentis & ſcandulis variorū lignorum ſtudioſe commiſtum, picturam quan lā elegantiſſimè repræſentans.
in-ghe-leght plauepſel. Emblema, pauimentū ex opere muſcio, pauimentum moſaicum, muſcacum, muſiuū, ſegmentatum, ſcalpturatū: teſſellatum, ex teſſerulis inſititiis, & lapidū fruſtis verſicoloribus.
in-ghe-leghen wijngaerd-ſtock. Propago,

pago, vitis: humi depressa, quò ex vna plures emergant.

In-ghe-maeckte penssen. Echin° conditaneus, ventriculus bouis cõditus.

Ingheniſſe. j. **engheniſſe.** Inguen.

In-ghe-noot. *vet.* j. **in-ghe-seten.**

In-ghe-setē. Incola, indigena, habitator

in-ghe-seten des lands. Prouincialis.

in-ghe-seten der stad. Oppidanus, municeps.

In-gheſin. *vet.* Familia.

In-ghe-ſoden. Decoctus ad tertias, quartas, *&c.*

in-ghe-ſoden wijn. Defrutum, ſapa: vinum decoctum.

In-ghe-ſouten viſch. Piſces muria cõditi.

In-ghe-valle. Si, modò, dummodo, ſi fortè, *q.d.* caſu.

in-ghe-vallen. Illapſus.

in-ghe-vallē ende ver-maghert. Strigoſus, cadaueroſus.

in-ghe-vallen van aensicht. Deplenus ore, facie cadaueroſa.

in-ghe-vallē aerd-rijck. Labes, diſciſſio terræ.

In-gheuen. Indere, immittere, ingerere: & Inſpirare, ſuggerere, inſtigare.

in gheuer. Inſtinctor, impulſor.

in-gheuinghe des heyligh̄s gheests. Diuinus afflatus, cæleſtis inſtinctus, diuina inſpiratio.

In-ghe-vlochten. Implexus.

In-ghe-voert. Inductus, adductus, aduectus.

In-ghe-wand/in-ghe-weyde. Inteſtina, viſcera, exta, interanea: vitalia: & Præcordia, tela cordi obtenta.

in-ghewand-net. Omentum.

In-ghe-weyde. *ſic amb.* j. **in-ghewand.**

In-ghe-wonden. Inuolutus.

In-ghierigh. Valde auarus.

In-ghieten. Infundere.

In-gloedigh. Excandeſcens, candens, & valde ignitus.

In-goed. Perbonus, valde bonus.

In-goeden. *vetus.* j. **goeden.**

In-gorden. Inſtringere.

In-gram. Excandeſcens ira: præferuidus ira.

In-groen. Perviridis, valde viridis.

in-groen. Clematis Daphnoides, vinca peruinca, chamædaphne. *herba cuius folia ſemper viridia manent.*

In-haal. Inductio.

in-haal/ſlock. Hauſtus. (ferre.

in-haelen. Inducere, introducere, in-

in-haelen/in-trecken den bupck. Cõtrahere ventrem.

in-haelen/in-ſlicken. Haurire, glutire.

in-haelen renten oft ſchattingen. Colligere reditus, cogere exactiones.

in-haeler van heden oft ſchattingen. Coactor exactionum, collector vectigalium.

In-ham der zee/ binnen-dijck. Sinus maris, litus incuruum mare amplectens.

In-hebben. Continere, habere, tenere, occupare. **De ſtadt in hebben.** Habere ciuitatem, habere muros, in poteſtate habere vrbem, occupare.

In-heet. Præferuidus, perferuidus.

In-heymlick. Intimus, penitus, in abditiſſima parte ſitus.

In-heymſch. Domeſticus.

in-heymſche oorloghe. Bellum inteſtinum, ciuile, domeſticum.

In-herd. Prædurus.

in-houd. Contentum, res contenta.

in-houd des ghe-ſchrifts. Argumentum. *vulgo* tenor.

in-houden. Capere, tenere, continere, obtinere, occupare, poſſeſſioni inſiſtere.

in-houden de gramſchap. Iram cohibere, reprimere, comprimere, concoquere. (ſtæ.

In-hout. Nauis ſtamina, ſtatumina, co-

In-huys. Telonium: vbi tributum ex piſcibus & aliis rebus exſoluitur.

In-klepn. Perminutus.

In-komen. Intrare, ingredi.

in-kom-gheld. εἰσιτήρια: ſymbola quæ dantur introitus cauſa, cùm quis recipitur in collegiũ aut corpus quoddam. **In-kom-gheld betaelen.** Iſagogicum dependere: rudimentum tirocinij deponere.

in-komende goed in-komſte. Reditus, prouẽtus annuus, vectigal, obuẽtio, cenſus.

in-komelinck. Aduena.

in-komſte. Introitus, ingreſſio.

in-komſte. j. **in-komende goed.**

in-koop

In koop. Emptio, coemptio.
in-koopen. Emere, coemere, in ſolidum emere.
in-kooper. Emptor, mercator, ſolidarius & Obſonator: coquus nundinarius.
In-koud. Prægelidus.
In-krijt. Vitalia, cor, pulmo, cerebrum, vitæ inſtrumenta.
In-krimpen. Contrahi, arctari.
In-krumpen. Incepere.
In-laeten. Immittere, admittere, intromittere.
in-laeter. Admiſſionalis. i. hupſſier.
In-lander. Indigena.
in-landſch. Indigena, vernaculus.
in-landſche oꝛloghe. j. in-hepmſche.
In-leelick. Perturpis.
In-legghen. Imponere, immittere, inſerere.
in-legghen / in-ghe-leght werck maecken. Vermiculata ſiue teſſelata opera conficere.
in-legghen den wijngaerd. Supplantare, propagare, deponere ſulco, deprimere vitem.
in-legghen het kleed / enghen. Coarctare veſtem.
in-leghſel. Inſitum, res inſititia.
in-leghſel. j. **in-ghe-leght werck.**
In-leyden. Inducere, introducere.
In-lief. Percharus.
In-ligghen van kinde. Decumbere ex partus dolore, puerperio.
in-liggende vꝛouwe. j. **kraem-vꝛouwe** Puerpera.
In-lijven. Incorporare, concorporare, in vnum corpus redigere.
In-loop. Incurſus, incurſio.
in-loop der wateren. Eluuio.
in-loopen. Incurrere, incurſare, occurrere, irruere.
In-loos. Peraſtutus.
In-lup. Valde piger.
In-lupde. Perſonans, valde ſonorus, ſiue clarus.
In-maecken. *vetus.* Condire.
in-maeckſel. *vetus.* Condimentum.
In-maenē de ſchuldē. Nomina exige-
in-maener / in-haeler. Coactor. (re.
In-nemen. Capere, aſſumere, ſumere ſibi, occupare: & Recipere, admittere, accipere.
in-nemen / in-haelen. Indere, introducere: & Colligere, cogere.
in-nemen / nutten. Cibum ſumere.
in-nemen de plaetſe. Occupare locum.
in-nemen een ſtad. Capere vrbem, occupare vrbem armis, vi expugnare, pugnando capere: vrbe potiri.
In-onderen / in-ongheren. *ſic. iul. col.* Meridiari, ſomnum meridianum capere.
In-planten. Inſerere.
In-roepen. Intus, ſiue intro vocare.
in-roepen de merckt. Proclamare nundinas.
In-ſchelligh. *vetus.* Furibundus.
In-ſchencken. Infundere
In-ſcherp. Præacutus.
In-ſchieten. Iniicere: & Inuadere: & Incidere ſubitò.
In-ſchoon. Perelegans, perbellus.
In-ſchꝛijuen. Inſcribere, ascribere. **Laeten in-ſchꝛijuen ter oꝛloghen.** Dare nomen militiæ, vel ad militiam.
In-ſchudden. Infundere.
In-ſchuld. Debitum quod nobis debetur.
In-ſeghel. Sigillum.
In-ſencken. Immergere.
In-ſetten Imponere, inſerere.
in-ſetten / be-ſetten. Conſtituere, inſtituere, ſtatuere.
in-ſetten. j. **in-ſtellen.** Subſtituere, *&c.*
in-ſettinghe. Impoſitio.
in-ſettinghe. Conſtitutio, decretum, dogma, *vulgò* ſtatutum.
in-ſettinghe. j. **ſchattinghe.** Indictio, exactio. *vulgo* impoſitio.
Inſ-ghelijck. Similis: & Similiter.
In-ſieden. Inferuere: & Decoquere, coquendo abſumere. **Laeten in-ſieden tot op het vier-deel.** Decoquere ad palmum, coquere ad quartas, ad quartam partem.
in-ſiedſel. Decoctum, decoctura.
in-ſien. Intueri, inſpicere, inſpectare, obſeruare, attentè conſiderare.
in-ſight. Intuitus, inſpectio: & Reſpectus, circumſpectio, obſeruatio.
In-ſincken. Sidere, inſidere, peſſum ire.
in-ſlagh. Interiectio, inſertio.

in-slagh/weuel-draed. Trama, ſubtemen.
in-slagh-spoele. Panus.
in-slaen. Incutere, illidere.
in-slaen den weuel-draed. Tramam intexere, ordiri telam.
in-slaen. Diuertere, ſe recipere in hoſpitium, domum, diuerſorium.
in-slaen de peerdē. j. in-spannen. Iungere equos.
In-slicken. j. slicken. Glutire.
In-slupten. Includere, intus claudere. & Coarctare.
in-sluptsel/in-sluptinghe. Incluſio.
in-snyden. Incidere.
in-snydinge/in-snydsel. Inciſio, inciſura.
In-soet. Prædulcis, valde dulcis.
In-sout. Præſalſus, valde ſalſus.
In-spannen. Intendere.
in-spannen de peerden. Iungere equos curru vel ad currū: adducere equos ad iuga, ſub currum: currum equis iungere: frena & funes equis accōmodare.
in-spannigher. Miles gregarius.
In-spouwen. Inſpuere.
In-spraecke des heyligben gheeſts. Inſpiratio diuina, inſtinctus diuinus.
in-spraecke der goden. Oraculum, reſponſum deorum.
In-springhen. Inſilire.
In-staen. Inſiſtere.
in-staen. *ſtand.* Compenſare, damnum ſarcire.
in-stand doen. *ſtand.* Compenſare.
in-staen voor yemanden / staen voor eenen anderen. Spōdere pro aliquo, vadimonium promittere. *vide* **staen.**
In-stampen. Impellere, infarcire, inculcare.
In-steken. Infigere, intrudere, inferre, ingerere, ſubdere, inſerere, indere.
in-steken/in-blaeſen. Suggerere.
in-steker/voorblaeſer. Suſurro.
in-steker in-blaeſer. Monitor: qui verba hiſtrionibus ſuggerit.
in-stekelinck. Subditicius, ſubditiuus, ſuppoſitus, ſuppoſitiuus.
In-stel. Inſtitutio, conſtitutio: & Inceptio.
In-stellen Imponere, & Inſtituere, cōſtituere, ſtatuere: & Incipere.
in-stellen oft in-setten de wetten. Condere leges.
in-stellen in eens anders plaetse. Subſtituere, ſuffi cere: & Delegare, pfic
in-stooten. Intrudere, impellere, imp gere.
In-swelghen Deuorare, deglutire.
In-swert. Perniger, valde niger.
In-togh. Ingreſſus, illapſus, us: & ruptio.
In-trecken. Intro trahere: & Aſtri gere, contrahere, arctare, coarctare retrahere. **In-trecken den bog** Lunare, curuare, ſinuare arcū. **buyck in-trecken.** Contrahere ventrem. **De beenen in-trecken.** Cōtrahere crura.
in-trecken. Hoſpitari, deflectere.
In-trede. Introitus, ingreſſus.
in-treden. Intrare, introire, ingredi.
in-treden/in-stampen. Inculcare.
In-twee. j. on-twee. Di, diſ: in du partes **in-twee scheuren.** Diſcerpere, diſrūpere; in duas partes rūpere. **in-twee snydē.** Diſcindere, diſſecare.
In-vaeren. Inuadere, inuehi, irruere irrumpere: & Impreſſionem face
In-val. Illapſus, ingreſſus, us.
in-val/in-ghe-vallen gat. Labes.
in-val. Receptaculum, diuerſorium **Ynnen in-val hebben.** Diuerte ad hoſpitem, recipere ſe.
in-vallen. Incidere, irruere, illabi.
in-val'ē. Diuerſari, diuertere ad hoſpi
in-vallen met ghe-weld. Impreſſio facere: irrumpere, ingredi cū impet
in-vallē/in't ghe-dachte komen. Incidere in memoriā, in mentē veni
in-vallen. Collabi, cōcidere, ruere, co ruere.
in-vallen/ver-vallē. Recidere in mor
in-vallen/ver-maegheren. Strigoſum & macilentum fieri: reſtringi macie aut ægritudine.
In-vierigh. Candens.
in-vierigh worden. Candeſcere, incandeſcere.
In-vlieghen. Inuolare.
In-voer. Inuectio.
in-voeren. Inuehere, introducere, importare, inducere.
In-vouden. Implicare.
In-waerts. Intro, introrſus, introrſum, interius penitus.
In-wel. Perbene, valde bene.

In-wen-

In-wendich. Internus, interaneus, intrarius, inteſtinus.
In-wendighlick. Internè, intrinſecus, intra, intus.
In-werpen. Iniicere.
In-weuen. Intexere, texendo inſerere.
In-weeſſel. Trama, ſubtemen.
In-wijck. Riuus, ſinus maris.
In-wijs. Perſapiens.
In-winden Inuoluere.
In-windſel. Inuolucrum.
In-wit. Candidus, prorſus albus.
In-woenē. Inhabitare, incolere. (tor.
In-woner. Incola, habitator, inhabita-
In-woner der ſtadt. Oppidanus, oppidum incolens.
In-worpen. Iniicere.
In-worpen den koop. Reſcindere, irritam facere emptionem.

I N *extra compoſitionem.*

Inck/inckt. j. enckt.
Inckt. *vetus. Zeland.* Vulnus, cicatrix: & Mulcta ob vulnus illatum.
Inckel. *ſland.* j. enckel. Simplex.
Inghel. j. enghel. Angelus.
Inghe. j. enghe. Anguſtus.
Ingher/engher. *vetus.* Exactio. *vulgò* angaria. i. cōcuſſio, violenta exactio.
Inmen. Indere, introducere: & Colligere, cogere, recipere.
Inmelick/innighlick. Intentè, intimè.
Innerlick. Penitus: & Inteſtinus, intraneus, internus, interior, intimus: & Penetralis.
Innerſte. *vetus.* j. **binnenſte.**
Innigh. Interior, interaneus, intrarius, intimus: & Attentus, intētus: & Religioſus, piæ meditationi intentus. *vulgò* deuotus.
Innighend. Attentio, intentio: & Religio. intentiſſima meditatio. *vulgò* deuotio.
Innighlick. Attentè, intentè: & Medullitus, intimè, ex intimo affectu.
Inſter. *ſax.* Interanea, viſcera, exta.
Int. j. **inckt/enckt.** Atramentum.
Inte. j. **ente.** Inſitum.

I O

Jobbe *ſland.* Inſulſus, ignauus, obtuſus homo.
Iobachtigh. *ſland.* Inſulſus, bardus.
Jock/ioch/iogh. Iugum. *germ. ioch: gall. ioug: ital. giogo: hiſp. iugo: ang. ioke,*
Iock-ghe-ſpan. Iugales, e qui eodē iugo ſubacti.
Iock-riem/ioch-goordel Subiugium lorum: *lorum quo colla equorum iugo alligantur.*
Iocken. Iugare. *ang. ioke.*
Iock/boerde. Iocus, ludus. *ital. gioco, giuoco: hiſp. iuego.*
Iock-wijs/in iock. Ioco, iocosè, ioculariter. per iocum & riſum. (laris.
Iockachtigh. Iocoſus, iocularius, iocu-
Iocken. Iocari, nugas agere. *ital. giuocare, giocare: hiſp. iuegar.*
Iocker. Iocularor, iocans.
Iofferken. j. **ſchaef ken.** Dolabella.
Ioffrouwe. *ſland.* j. **ionck-vrouwe.**
Ioghet. j. **ieughd.** Iuuenta.
Iope. *vetus.* Voluptas, gaudium. *gall. ioye: ang. ioye,*
Iope. j. **iuweel.**
Iopelier. j. **iuwelier.**
Iopen. *vetus.* Iocari, delectari: Venere delectari: venerea voluptate frui.
Jolijd. Feſtiuus, ſcitus, hilaris, lepidus: & Feſtiuitas, hilaritas: **io-lijd** *Becano dicitur* iucunda temporis in lætitia gaudioq; traductio *gal. ioly: ang. iolly.*
Jolleken. *holl.* Linter, alueus.
Jongh/ionck. Iuuenis. *ger. iung: gal. ieune: ital. iouane: ang. yonge.* **Van iongs af.** Iā inde à puero, iā à pueris, à pueris, vſq; à pueris, iā inde vſq; à pueritia, iā inde à cunabilis, inde ab incunabulis, iā inde à teneris, à teneris vnguiculis, ab infantia, ab ineūte ętate.
iongh dier. Pullus, fœtus.
ionck-fere. *vetus. holl.* Virgo.
iongh hert. Hinnulus, hinnuleus, ceruꝰ iuuencus.
iongh haerken. Lanugo: tenera quàſi lana in adoleſcentium genis.
iongh kind. Infans, infantulus, puer, puellus, puella.
iongh man. Iuuenis, adoleſcens.
iongh ruyter. Tiro, neoptolemus.
iongh werden. Iuueneſcere.
iongh-heer/ionck-her. Adoleſcens nobilis, iunior dominus *vulgò* domicellus, dominellus.
ionck-heeren *olim appellabantur* baronū filij. *q. d.* iuniores domini. *Seb. Munſt.*
ionck-her-ſchap. Nobilitas vel ſtatus iuniorum dominorum.

iongh-ſchap. *vetus.* Iuuenta, iuuentus.
iongh-vrouwe. Virgo: & Domina iunior *vulgo* domicella, dominella. Principum & baronum filiæ *olim vocabantur* virgines. *Sab. Munſt.*
iongh-vrouwe. *vet.* j. **iongh-wijf.** Ancilla, famula.
iongh-vrouwen hondeken. j. **ſchoothondeken.** Catellus Melitæus.
iongh-vrouw-ſchap. Virginitas: & Status iunioris dominæ.
iongh-vrouwe-met. k. j. **eppe.**
iongh-vrouwelick. Virginalis.
iongh-vrouwelickheyd. Virginitas.
iongh-wijf. Ancilla, famula.
ionghheyd. Iuuentus, iuuenta, adoleſcẽtia, ætas iuuenilis, ætas vernans.
ionghe ionghen. Iuuenis, puer, adoleſcens. **Jonghe der ghe-dierten.** Catulus, pullus. **ionghe koe.** Iuuẽca. **ionghe duyve.** Pipio, colũbę pullus. **iongen haen.** Pullaſter. **ionghe hinne.** Gallina iuuẽca, nouella pullatra. **ionghen os.** Iuuencus.
ionghen-ſchender. Pæderaſta, pædico.
ionghen/ver-ionghen. Iuueneſcere.
ionghen/worpen. Fœtificare, fœtare, fœtum edere.
ionghelick. Iuuenilis.
ionghelicken. Iuueniliter.
ionghelinck. Iuuenis, adoleſcens.
ionghet. Iunior, minor natu.
ionghet/leer-ionghet. Diſcipulus, condiſcens.
ionghſken. j. **ionghelinck.**
ionghheyd. Iuuenta, iuuentus.
ionghſte. Minimus natu.
ionghſten oft werſten dagh. Dies nouiſſimus, extremus, ſummus, vltimꝰ.
Jongleur/iougleur. *ſland.* j. **gupcheler.** Ludius, ludio, geſticulator, circulator, cybiſteter, hiſtrio, ioculator.
Jonnen. *ſland.* j. **gunnen.** Fauere.
ionſte. *ſland.* j. **gunſte.** Fauor.
Joocken/ieucken. Prurire, ſcalpturire, perpruriſcere. *ger. iucken: angl. itche.*
ioockſel/ioockte. Pruritus, prurigo, ſcalpurig , ardor & libido ſcalpendi.
ioockſelachtigh. Pruriginoſus.
Joole. j. **ſoole.** Stulta, ignaua mulier.
Joonen. *vet.* j. **hoonen.** Fallere.
Joopken. *holl.* Malum Claudianũ pleno ſafuroque colore tinctum.
Joſt. *vet. ſland.* Impetus.
Jougleur. j. **iongleur.**
Jouw. Io. Interiectio iubilantis & ſtridentis.
iouw. Iubilatus, clamor ruſticorum.
Jouweelen. j. **iuweelen.** Cimelia.

I P

Jpen. j. **iepen.**

I R

Jrren. *ger. ſax.* Errare.
Jrricken. j. **her-knauwen.** Ruminare.

I S

Jſ-been iſch-been/yſ-been. Iſchia, coxendix, os inferius circa nates: & Os pubis, os pectinis.

I T

Jtlick. j. **iedelick/etlick.** Aliquis, aliquid
Jtſund *germ. ſax. friſ.* Nunc, modò, ſtatim.

I V

Juche. *ſax. ſicamb.* Ius, iuſculum.
Juck. j. **iock.**
Jeucken. j. **ioocken.** Prurire.
Juen-boom. j. **ieuen-boom.** Taxus.
Jugler. j. **iongleur.** Ludius.
Jupghten/iupchten j. **iupten.** Iubilare
Juppe. j. **iuppe.** Supparus.
Jupper/iuper. *vetus.* Hubris: *ſpecies auis nocturnæ.*
Jups/iupſken. Ius, iuſculum. *gal. iuz: ang. iuyce.*
Jupſt/iuſt. Iuſtus, æquus: & Iuſtè, æquè, oportunè. *gal. iuſte: ang. iuſte.*
iupſt een dozijne hebben. Iuſtum habere duodenarium.
iupſt op de maete. Examuſſim.
iupſt op t'hooſd ghe-raecken. *adag.* Rẽ acu tangere; rem ipſam diuinare, nihilque aberrare.
iupſt ſo veel. Tantundem.
iupſten/iupſteren. Æquare, adæquare.
Jupt. Iubilum, iubilatus.
iupten/iupchten. Iubilare. & Vociferari: & Quare.
iuptinghe. Iubilatus, iubilum.
Juoor/auoor. Ebur, ebor, dens elephãti, elephãtus. *gal. iuoire: ital. auorio: angl. yuorie: q. d.* è barro, barrus enim elephas *dicitur.*
iuoozen. Eburneus, eburnus.
Juppe/iuppe. *ger. ſax. holl. ſicamb.* j. **kel/kevel.** Supparus, tunica linea. *gal. iube: iuppe, iube: hiſp. & gienoeſe ital.* thorax

dicitur:

dicitur: *gibba ital. quoque* vestis manuleata *siue* chirodata est.

Juweel/ iouweel. Cimelium, κειμήλιον, supellex pretiosa, bulla, monile: res pretiosa, chara, & gaudio afficiens. Res siue supellex pretiosa elegansque, soli voluptati seruiens. *qua ratione etiam* **klepn-noon.** dici coniicio. *vulgo* iocale: & iubelium. *gal. ioyaul: hisp. ioia: ang. iewel.*

iuweel-kasse. Cimeliarchium, cōclaue, pinacotheca.

iuweellier. Annularius, gemmari°. *gall. ioyer: ang. iewweller.*

K A

Kaban. Gurgustium, casula. *gal. cabane: ang. caban.*

Kabaret. Popina, thermapolium. *gall. cabaret: ital. cabareto.*

kabarettier kabaret-houder. Popinarius, thermapola.

Kabas. Scirpea, fiscus, fiscina, fiscella, capsula, capsella, cistella. *gal. cabas: hisp. cabacho.*

kabassen. Conuasare, surripere, compilare, suffurari, sublegere, manuari, manticulari.

Kabbe/ kabbeken. Porcellus.

kabbelen. Fœtare, fœtificare, párere. *dicitur propriè de porcis, felibus, &c. gal. caller.*

kabbelen. *metaphor.* Vomere.

kabbelinghe. Fœtura: & Vomitus.

kabel. Funis nauticus, rudēs. κάμηλος, camelus. *gal. chable: ang. cable, gable.*

kabel-garen. Fila rudentum.

kabel-touwe. *sax.* j. **ancker-touwe.** Prymnesium.

kabeliau/ kableau. j. **bollick.** Asellus piscis.

kabel. *vetus. sland.* Tumultus, turba, turbatio.

kabouter-manneken. Cobalus, κόβαλος, dæmon imitator hominū. *ger. kabel: gal. gebelin.*

kabupse. *sax. sicamb.* Promptuarium, cella promptuaria, penaria: & Exedra in naui: & Culina nautica.

kabupse-hoofd. Capito, onis. *caboche gal. picard. & cabeça hisp.* caput *dicitur.*

kabupse-koole. Brassica capitata, tritiana, imperialis. *germ. kabis-kraut: gall. choux cabu: ital. cabu & ang. cole cabage, cabige.*

kabupse-man. *sax.* Olitor.

kachel. j. **katchel.**

kack. Stercus, foria, merda. κάκκη. i. fœtor, merda.

kack hebben. Cacaturire.

kack. Phī, respuendi particula.

kack. *sland.* j. **hack.** Vltimus, extremus.

kack-darm. j. **schijt-darm.** Aluus.

kack-hiele/ kack-verssen/ schijt verssen. Pernio, morbus calcē pedis præcipuè infestans præ frigore.

kack-hups. Latrina, forica.

kack-in-nest/ kackert. Pullus postremò exclusus siue editus, educatu difficillimus: fœtus omnium postremus. *q. d.* postremus in nido.

kacke-mick. j. **als-kacks.** Quasi, quasi verò: simulatè, in speciem.

kacke-peps. Pax ficta, simulata. mala.

kack-setel/ kack-stoel. Sella familiaris, sella perforata, reddendæ aluo deputata.

kack-stille. *sland. holl.* Latrina.

kack-teple. Lasanum.

kack-verssen. j **kack-hiele.**

kacken. Cacare, merdare, exonerare aluum, facere olerum: purgare, euacuare, deponere, soluere, repurgare aluum: leuare ventris onus. *ital. cacar: hisp. cagar: ang. cacke.*

kacker. Cacator, merdator, foriolus.

kackerije. Foria, stercora liquidiora: & Alui profluuium.

kackert/ kackaerd. *sicamb.* j. **kack-in-nest.**

kade. j. **kaepe.** Acte, litus, *&c.*

kae ka. *fris. holl.* j. **kauwe.** Monedula.

kae. j. **kepe.** Silex, saxū. **De kae schieten.** Ludere silice, lapide, disco: certare iactu lapidis in metā terræ infixā: certare disco saxeo, ferreo, aut plūbeo

kae-dijck/ kaey-dijck *holl. fris.* Pons longus. *apud Cornelium Tacitum & Catullum, vt annotauit Had. Iunius.* agger angustiore tramite inter paludes & stagnātes aquas præcipuè aggestus.

kaey-dijcken. (*inquit Adr. Iunius in hist. Bat.*) *dicuntur* pontes longi, qui inter paludes, quibus omnia abundāt, aggesti, tramitibus angustis peditē deducunt vltro citroque, vt & aquâ & terrâ

terrâ commeatus pateat cũctis. **kaedijck** *dicitur Henrico Frisio. q. d.* agger monedulârum. *quòd in eo monedulæ præcipuè considerant, terra reliqua aquis tecta.*

Kaecke. Maxilla, mandibula, mala, bucca. *ang. cheeke.*

kaecken der visschen. Branchiæ.

kaeck-appel. *vetus.* j. **wanghe.** Mala, gena.

kaeck-been / kaeckf-been. Maxilla, mãdibula.

Kaeck-slabbe. Alapa.

Kaeck-harnasch. *sland.* Maxilla.

kaeck-slagh. Alapa, colaphus.

kaeck-smette. Alapa.

kaeck-tand. j. **back-tand.**

kaecken den haerinck. Branchias halecis excidere, halecem iugulare & euiscerare.

kaeck-haerinck. Halec branchiis & intestinis exutum, muriatum, conditũ: *halecis genus præstantissimum.*

Kaecke. *vet.* j. **tonne.** Cadus, orca. *gall. caque.*

kaecke schauot. Catasta, pegma: columna in qua damnati conspiciẽdi ac deridendi proponuntur: furca ignominiosa: suggestus sue structura sublimis, rotunda instar cadi siue orcę, in qua malefici ad horas aliquot ꝓponuntur deridẽdi. columbar, *Plaut.* **op de kaecke setten.** Catamidiare, publicè ignominia afficere.

Kaecke. j. **galghen aes.** Furcifer.

Kaecken. Suppilare, manticulari.

Kaeckel / kaechel. Vas figulinum, later, testa: & Cacabus.

kaeckel-ouen. Fornax figulina.

kaeckel-stoue. Hypocaustum figulinũ, tepidarium lateritium.

Kaeckelen. Cachinnari, garrire, cucurrire: glocire, glocidare, gracillare, glacitare, cacabare, gratitare: tetrinire, gruere: drensare: pupillare. κακκάζειν. *ang. cacle, gaggle.*

kaeckeler. Garrulus, rabula, blatero, Jocutuleius, verbosus, litigator, vitilitigator.

kaeckelersse. Garritus, garrulitas, cachinnus, cachinnatio.

Kaeckel-olle. Larua.

Kaef koe. i. j. **kaf koen.**

kaepe. Acte, es; acta, æ: cothon, litus, ora. Caieta portus. *huc alludit gal. quay.*

kaep. *vet. ang. sax.* Statio, crepido.

kaep-dijck. j. **kae-dijck.**

kaepen. Appellere, intrare portum.

kaep-meester. Præfectus actæ.

kaepe / kaede / kaepen. Frustula frixa siue adusta ex aruina adustæ & exuccæ pinguedinis crustæ. *vulgò* cremium. *convenit cum verbo καίω.* i. uro, aduro, torreo.

kaepe. j. **kepe.** Silex. **De kaepe schieten.** *vide* **kae.**

Kael. Caluus, caluaster, glaber, depilis. **Kael aen t'hooft.** Recaluus, recaluaster: præcaluus. *ger. kal: gal. chauue: ital. caluo: hisp. caluo.*

kael. Facultatibus exutus, in paupertatem redactus deplumis, implumis.

kael-kop. Caput caluum, area: caput hominis calui: & Homo caluus.

kael-poot / kael-been. Columbus, nudipes.

kael maecken. Caluare, decaluare.

kael zijn. Caluere.

kael worden. Caluescere.

kaelheyd. Caluitium, caluities.

kaeluwe. *sland holl.* j. **kael.** Caluus.

kaeluwe aerde. *holl.* Terræ cutis, superficies.

kaeluwaerd. *sland.* Caluaster, caluus, homo caluus.

Kaem / kaen. Canus situs, situs, mucor potus. *ger. kon: gal. canissure.*

kaemachtigh / be-kaemt. Canus situ, mucidus, muceus.

kaemen. Mucere, mucescere, mucorem contrahere.

Kaen. j. **kaem.** Situs canus.

Kaen. *sax.* j. **schupte.** Scapha.

Kaen. Aruina vilior ex balenis.

Kaerde / kaerden-krupd / kaerden-distel. Dipsacus, labrum vel lauacrum Veneris: *officin.* carduus fullonum, carduus, virga pastoris.

kaerde. Pectẽ: instrumentum stylis ferreis, quo lana carminatur: & Instrumentum fullonum, è carduis cõsertum, quo panni rudes confricantur, & in villos attolluntur.

kaerden. Carminare, pectere lanam: obliquo lanã deducere ferro carpere lanam pectine, tenuare pectine. *gall. carder:*

carder: ital. cardare: hiſp. cardar: ang. carde.

kaerder. Carminator, carminarius.

kaerderſſe. Carminatrix.

kaerdſel. Carminatio, carptus, carptura

kaere/kaerigh. j. **kare/karigh.**

kaerle. *holl.* j. **kerne.** Nucleus.

kaerle/keerle. Vir fortis & ſtrenuus: Vir proceræ ſtaturæ & grādis corporis: *qualem fuiſſe Carolū primum ſcribunt.* **Carl.** *Venedorum & Hunnorum lingua rex dicitur. Ioan. Auentinus.*

kaerle/keerle. *vet. ſax.* Parum fauens parumque propitius Saxonū genti: hoſtis Saxonicæ nationi. *q.d.* Carolus, *nempe Magnus ille, Saxonum domitor acerrimus: qui Saxones ſubiugatos omni ratione Chriſtianos facere conatus eſt. Specul Saxon.*

kaerle/keerle. *vetus.* Vir, homo: & Marītus.

kaerle/keerle. Ruſticus. *angl. carle, churle.*

kaerle/keerle. *ſland.* Tunica, tunica lōgior, veſtis ſuprema.

kaerte. Charta, papyrus, pagina, ſcheda *ger. karte: gal. carte: hiſp. carta: ang. karte.*

kaerte. Charta picta, charta luſoria.

kaerten. j. **kaert-ſpelen.** Ludere chartis.

kaert-ſpel/troef-ſpel. Chartulæ luſoriæ, paginæ luſoriæ, chartulę pictæ, ludus chartarum, ludus foliorū, rubri chartacea, ſymbola regis.

kaert-ſpelen. Ludere chartis.

kaeſe/kęſe. Caſeus. *germ. kaeſs: ital. caſcio: hiſp. queſo: ang. cheſe.*

kaeſ-hoyde. Fiſcella, fiſcina caſearia.

kaeſ-huyſken. Caſeale.

kaeſ-kooper. Caſearius, lactarius.

kaeſ-kraem. Taberna caſearia.

kaeſ-libbe. Coagulum.

kaeſ-runſſel. Coagulum.

kaeſ-ſchene. Forma caſearia.

kaeſ-vat. Forma ſiue fiſcina caſearia.

kaeſ-vlaepe/kaeſ-taerte. Artotyra, tyrolaganum, laganum.

kaeſ-voyme. Forma caſearia.

kaeſ water. Serum: *pars lactis aquea, à caſeo ſeparata.*

kaeſ-wepe. Serum.

kaeſken/kęſken. Caſeolus, paruus caſeus.

kaeſkens-krupd. Malua ſilueſtris, *q.d.* herba caſeolorum: *à forma ſeminis caſeolo non diſſimilis.*

kaet/quaet/keet. *ſax. friſ. ſicam.* Eluuies, limus, lutum, ſqualor, ſtercus, merda, ſordes, *ger. kaat.*

kaet haen. *ger. ſax. ſicamb.* Vpupa. *q.d.* gallinaceus ſtercorarius.

kaetſe. Ictus, percuſſio: & Colaphus, alapa.

kaetſe. Ictus pilæ: & Meta ſiue terminus pilæ. *gal. chaſſe: ang. chaſe.*

kaetſen/keiſen. Sectari pilam, ludere pila palmaria, exerceri pila.

kaetſ-bal. Pila, pila luſoria, pila manuaria, pila recuſſatilis.

kaetſ-bane. Sphæriſterium.

kaetſ-ſpel. Ludus pilæ: & Sphæriſterium: locus exercitio pilę deſtinatus.

kaeue. *ſland* j. **kaf/kaue.**

kaf/palie. Acus, eris; palea, purgamētum frumenti. *ang. chaffe.*

kaf-kiſte/kaf-ſolder. Palearium.

kaf-ſack. Saccus aceroſus, acere refert

kaf-ſack/draf-ſack/dick bupck. Vēter collatiuus, homo vētricoſus & obeſus. *q.d.* ſaccus aceroſus: *ſumpta metaphora à pecore paleis ſiue aceruis & ſiliquis ſaginato.*

kafachtigh. Aceroſus, paleatus.

kaf koen. *ſland.* j. **kaue/ſchoude.**

kaf koen-baegher. j. **ſchoud-baegher.**

kaffoor/kauffoor. Foculus, batillus menſarius *vulgo* recalfactorium. *gal. rechauffoir.*

kaghe/kaghe-ſchupte/kager-ſchupte krab-ſchupte. *holl.* Nauicula aperta. & oblonga velifera.

kaftel. *holl. friſ.* j. **boyſtel-draed.**

kagghe-neſt. *ſland.* j. **kack-in-neſt.**

kaiacke/kaſacke. Gallica palla. *vulgò* caſacca. *gal. caſaque: ital. caſaco, caſachino: hiſp. caſaca.* **iacke** *autem noſtras eſt dictio.*

kaiacke. *ſicamb.* j. **kedel.** Supparus, ſupparum, tunica ſuperior linea.

kaie. j. **kaeye.**

kaiute/kaiupte. Cubile naucleri, cubiculum nauarchi: & Caſteria: locus in naui vbi remi & gubernacula reponuntur. *gal. cahute.* j. caſa.

kake/kaeckelen. j. **kaecke/kaeckelen.**

kal. Pulcher. καλὸς.

kal. *holl.* j. **pit.** Nucleus pomi aut piri.

kal.

Kal.j.klap.

Kalâberen / kallaberen. Inter ſe in vtramq; partem de variis rebus otiosè ſuaues iucundoſque ſermones conferre. *Becanus.*

Kalaensch. Elegans, ſcitus, lautus. *gall. galland: hiſp. galan.*

Kalamijn-ſteen.j.kiemer-ſteen.

Kalander / kozen-wozm. Curculio, curgulio, cis: *vulgò* calandra. *germ. galander: gal. calandre: ital. calandra: hiſp. calandria: ang. calender.*

Kalanderen j.kalenderen.

Kalangie. Calumnia, vexatio in litibus per fraudem & frustrationem: malitioſa interpretatio rei alicuius.

Kalangieren. Exigere multam, vexare aliquem multa, irrogare multam.

Kalangieren. *vet. ſland.j.* **ſtraffen.** Arguere, reprehendere, multā irrogare, caſtigare.

Kalangieren. Sibi aſſerere: ſibi retinere, vendicare. *gal. chalanger, calanger, calenger: ang. chalenge.*

Kalangieren den coop. Emptionē alienam in ſe tranſmouere: iure præferentiæ ſiue propinquitatis emptionem anticipare: transferre in ſe emptionem bonorum: retrahere emptionem, remouere extraneum ab emptione. *dicitur* **kalangieren** *à* calumnia: *vt patet l. dudum. C. de contrahē d. empt. Grauis, inquiunt Impp. videtur iniuria, quæ inani honeſtatis colore velatur, vt homines de rebus ſuis aliquid facere cogantur inuiti.*

Kalangieringhe. Irrogatio multæ.

Kalangieringhe des koops. Ius prę ferentiæ in rebus emptitiis: ius πρωτομίσιον & *vulgò* retractus *dicitur: cùm alienam emptionem quis in ſe transfert: maximè autē cùm alienata à propinquis prædia oblato intra legitimum tempus pretio recuperantur.*

Kalck. Calx. *germ. kalch: gall. chaux: ital. calce: hiſp. cal. chalke autem angl.* creta *dicitur.*

Kalck-brander. Calcarius.

Kalck-lijm. Bitumen.

Kal.k-grups. Rudus, eris.

Kalck-loedte. Rutrum, rutabulum.

Kalck-ouen. Calcaria fornax.

Kalck-ſcheruen. Rudus.

Kalebaſſe. Cucurbita lagenaria.

Kalenderen.j kallanderen.

Kalendier. Faſti, orum: faſtus, uum. *vulgo* calendarium.

Kalendier-boeckken. Calendarium, tabulæ calendariæ, libellus faſtorum.

Kalengieren.j.kalangieren.

Kalf. Vitulus. *ger. calb: ang. cawlſe, calfe.*

kalf. Homo obeſus. *ita Suet. Tranq. ait Seruium apud Gallos olim appellatum Galbam, id eſt, prapinguem, ſiue vitulam bene ſaginatum.*

kalf van het hout.j.muys. Pulpa.

kalf-koe kaluer-koe. Forda, horda, fœta bos, vacca fœta, prægnans.

kalff-mupl kalff-neuſe. Antirrhinum, anagallis ſilueſtris.

kalff-ſnupte. Antirrhinū, cynocephalis. caput canis, caput vituli. *herbæ genus*

kalff-voet.j.papen-kullekens. Arum. *officin.* pes vituli.

kalf-vleeſch. Caro vitulina.

kalffen.j.kaluen. Fœtare.

Kalfaten.j.kallefaten.

Kalibaerd. Comarchus, vici ſiue villæ princeps.

Kalioote kelioote. *ſland. holl.* Vectigal, exactio, tributum. *gal. cueillette.*

Kaliſſen-hout. Glycyrrhiza: radix Scythica, dulcis. *vulgò* regalitia, liquiritia. *gal. recliſſe, regaliſſe: ital. regolitia: hiſp. regaliza.*

Kalkoen. *vet.j.* **hoef.** Cornu pedis equini.

Kalkoenſchen / oft kalekutſchē haen. Pauo Indicus, pauo Gallicus, Gallopauus.

kalkoenſche hinne. Gallina Indica, Afra, Africana, Numidica, Gallica.

Kallâberen.j.kalaberen kallen.

Kallander.j kalander. Curculio.

kallanderen het lijn wact. Polire, leuigare, mangonizare pannum lineum: ornare telam venalem ad alliciēdos emptores. *gall. calendrer.*

Kallant. Qui alterius opera vtitur. *q. d.* cliens.

Kallant. Permutator, commercia excercens cum aliquo: & Aduentor. *gal. chaland.*

Kallanterije kallandijſſe. Clientela: & Commercium. *gall. chalandiſe.*

Kalle. *vetus.* Pulchra, formoſa.

Kalle. *vetus. ſtamb.* Canalis: & Stillicidium.

Kallefaten / kalfateren / bzaeuwen de ſchepen. Comiſſuras nauium ferruminare muſci coma interiecta: infarcire, ſtipare ſtuppa. **kalefatē** (*inquit Adrianus Iunius, Animadverſorum libr. 5. cap. 6.*) eſt conſolidare & compingere hiulca, à καλαφατὴς, qua voce naupægus vocatur, cuius munus eſt, nauis commiſſuras rimaſque ſolidare ſtuppa aliáve materia. **Kal-baten** *Becano eſt* nauem ſiue vas apparare ne aquam per rimas vllas admittat, eique vltimam manum imponere: *dictione compoſita à* **kal** & **bat**, *gall. calfatter, calfeutrer.*

Kallefater. Stipator.

Kallen. *ſicamb. friſ. holl. ſland.* Dicere, loqui, ſermocinari, fabulari. *call, angl.* i. vocari, καλέω.

Kal-waet. *vet.* Fabulator, gerro.

Kallepſer. j. **ghelepſer.** Concubinus.

Kallewep. *ſland.* Enſiculus venatorius.

Kallupte / klupte. Globus: & Rapa, rapum.

Kallupten. j. **klupten.**

Kalm. Tranquillus, quietus, placidus, tacitus, ſtratus: & Tranquillitas, malacia. *vulgò* calmus. *gal. calme: ital. calmo: hiſp. calmo: angl. calm, cawlme.*

Kalme ſee. Malacia, fluſtrum: maris trãquillitas, mare trãquillum, mare ſtratum, clemens, mite.

Kalmafrepe. *ſland. brug.* j. **barbelen-bet-ken.** Iſinium.

Kalmep-ſteen. Lapis calaminaris. j. **klemmer-ſteen.**

Kaluen / kalueren. *plurale à* **kalf.** Vituli.

kaluen / kalueren. Fœtare, fœtum edere, fœtificare. *propriè dicitur de vacca vitulum edente.*

kaluen / bzaecken. Vomere, reddere vomitu.

kaluer-koe. j. **kalf-koe.** Vacca fœta.

Kaluwe. j. **kael.** Caluus.

Kam / kamme. *vetus.* j. **bzouwerije.**

kammer j **bzouwer.**

kammer-ſtraete. j. **bzouwerſ-ſtraete.**

kam-ſtock. Tridens cereuiſiarius.

Kam. Pecten. *ger. kamp: ang. combe.*

kam / ſtruys der vogelen. Criſta, apex.

kam van de ſtadt-poozte. j. **heck.** Cataracta, cratis portarum inſtar pectinis dentata.

kam / koe-kam. Numella.

kam-tand. Radius pectinis.

kam-wijs. Pectinatim, ad pectinis ſimilitudinem.

kam-wijs ghe-maeckt. Pectinatus.

kammen. *ſland.* j. **kemmen.** Pectere.

Kamant / kamãtigh. Scabioſus, ſcabie ſiue impetigine laborans: ſcabioſus inſtar mendici: *gallis caimand dicitur* mendicus, *quem nos* **gopman** *& perfectiùs* **gode-man** *vocamus: & caimãder gal.* i. cogere ſtipem.

kamanterije / kamantichepd. j. **rab-bauts krauſſel.** Impetigo: fœdatio cutis, ſerpens cum pruritu: ſcabies ſicca, aſpera, & prominens: ſcabies mendicorum.

Kamepe. *ſax. ſic.* j. **blote.** Ratis, ſchedia.

Kamel. *vetus. holl.* j. **kemel.** Camelus.

kamelot. Veſtis vndulata, cymatilis, capripilia. *vulgò* camelotũ, chiambelotum, cambellotum, xambellotũ, *voce Gallis, Italis, Hiſpanis altiúſq; communi: quòd ſcilicet è camelorum, præcipuè Caſpiorum, vt ſcribit Ælianus, & caprarum villis & pilis contexatur.*

Kamer / kamere. Cella, *vulgò* camera. *ger. kammer: gal. chambre: ital. camera: hiſp. camara: ang chambre.* καμάρα. i. fornix. **Kamerken.** Cellula.

kamer. Cœnaculum.

kamer / ſlaep-camer. Cubiculum, thalamus.

kamer / ghulde. Collegium, contubernium.

kamer / raeds-kamer. Curia, concilium, auditorium. *vulgò* camera.

kamer der ſchepenen. Senaculum.

kamer van ontfangh. Ærarium, quæſtorium.

kamer / kamer-ganck. Alui excrementum, ventris profluuiũ, purgatio alui, laxatio ventris. *vulgò* camará *hiſpanis dicitur.* **Ter kameren gaen / kamer-ganck hebben.** Purgare aluum.

kamer-buſſe. Tormentũ minus, bombarda minor.

kamer-ganck. Alui purgatio.

kamer-ganck maecken. Ciere, ſoluere, ducere, ſubducere aluum.

kamer-ghe-richt des Keyſer-rijcks. Iudi-

Iudicium Cameræ Imperialis: iudicium Romani Imperij.

kamer houdē. *fland.* Vti dieta ſiue certa victus ratione.

kamer-houden. j. raed-houden. Inire conſilium.

kamer-houder. *friſ.* j. **roode roede.**

kamer-katte. Cellaris meretrix: *concubina ſiue pellaca, quam amator ſibi ſoli ſeruat cellæ inclusam.*

kamer-krupd. *fland.* Barbicapra: *herba quæ in aulis ſternitur.*

kamer-looghe. *friſ.* j. **piſſe.** Lotium.

kamer-loop. *fland* j. **loop.** Profluuium alui.

kamer-pot. *vet.* Matula. *angl. chamberpotte.*

kamer-ſpel. Ludus ſcenicus, ludus hiſtrionicꝰ, hiſtrionia, hiſtrionica: præſtigiæ. *q.d.* ludus cameræ ſiue cellæ: *quod in ſcenis, tabernaculis, cellis aliiſque locis priuatis (nemine, niſi mercede numerata, intromiſſo) ſpectaculum ſui ſuæq; artis præbeant hiſtriones, mimi, præſtigiatores, & id genus alij geſticulatores.*

kamer-ſpeler. Hiſtrio, mimus, ludius, ludio, circulator, præſtigiator.

kamer-ſpeler/reep-danſſer. Petauriſtes, petaurilla.

kamer-ſtoel. Sella familiaris.

kameren. In cella condere, in cubiculo aſſeruare, includere cubiculo.

kamerierе/ kameniere. Ancilla cubicularia: cubicularia, æ: ancilla à cubiculis, pediſequa, ancilla. *vulgò* cameraria. *voce gal. hiſp. ital. communi.*

kamerlinck. Cubicularius, à cubiculis, præfectus cubiculo, ſuper ſomnum ſeruus. *vulgò* camerarius & camerlingus. *ger. kammerling: gal. chambellan: ital. cameriero: hiſp. camero: ang. chambrelayne.*

kamijn/kamijn-ſteen. *ger. ſax. ſicamb.* j. **kemeneye.** Caminus.

kamille/ kamil-bloemen. Camæmelum, anthemis. *ger. camomillen gall. camomille: ital. camomilla: hiſp. manganilla: ang. camomill.*

kamme. j. **kam.** Pecten.

kammen. *fland.* j. **kemmen.** Pectere.

kamm:en. *vetus.* j. **bouwen.** *vide* **kam.**

kamp. *ſax. friſ. ſicam. holl. flan.* Campus, ager, aruum.

kamp. Caſtra, ſtatiua. *vulgò* campus. *ga. camp: ital campo: hiſp. campo: ang. campe.*

kamp. Certamen, certatio, pugna, militia: & Monomachia, duellum, ſingulare certamen duorum. *ger. kāpff: gal. combat: ital. campo.*

kamp-plaetſe. Arena, palæſtra.

kamp-ſtrijd. Duellum.

kamp-vechter. Athleta, pugil.

kampe. j. **kempe.** Pugil. & Pellex.

kampen/kamperen. Caſtra facere, ponere, metari.

kampen/kempen. Certare, concertare, decertare, pugnare, depugnare, debellare, dimicare, digladiari. Singulari certamine certare. *vulgò* cambire

kamper/kemper/kampioen. Bellator, certator, gladiator, propugnator, athleta, pugil, debellator, depugnator, monomachus.

kamper wonde. *vetus.* Vulnus lethale, periculoſum: vulnus profundum ab vngue medij digiti vſque ad eiuſdē digiti longiſſimum articulum.

kamperlick. Athleticè: & Periculosè.

kamperlick aenſpreken. *vet. ſax.* Iniurioſis verbis alloqui: duelli verba dicere

kamperlick ſtaen. In ſummo diſcrimine ſiue periculo & neceſſitate eſſe.

kamperlick groeten. *vetus.* Capitis accuſare, crimine accuſare.

kampioen/kamp-vechter. Athleta, pugil, bellator. *vulgò* campio: *à campo ſiue circo decertantibus definito: gal. champion: ang. champion.*

kampernoelie-padden-ſtoel. Fungus, boletus. *gal. champignon.*

kamus/kamups/plat-neuſe. Simus, ſimo, cui nares ſunt depreſſæ ſuperius: camurius. i. inflexus *vulgò* camuſius. *gal. camus: ang. cameſes.*

kamus/ſlimmen-neuſe. Naſus reſimus.

kamus. Catellus Melitæus naribus depreſſis.

kanaele. Canalis, alueus: fluuij alueꝰ. *ger. kannel: gal. canal: ital. canale: hiſp. canal.*

kanaelie. Fæx plebis, fæx ciuitatis. *vulgo* canalia. *gal. canaille: ital. canaglia. q.d.* canes.

kancel/kantſel. *germ.* Pulpitum, ſuggeſtus, roſtra.

Kancelier. Archigrammateus, ſcribarū præfectus, nomophylax, ſcriba principis. **Kancelier/ requeſt-meeſter.** A libellis, libellorum magiſter: qui cognitiones tractat, & ſupplicum libellorum vota. *vulgò dictus* cancellarius, *à cancellando, id eſt, illimendo tranſuerſis lineis vel cancellis: quum ſæpius reſcripta, regis ſeu principis ſigillo munienda corrigat. Nomen* cancellarius. *ſpeciosè à* cancellando, *id eſt, ductu cancellatim lineis inducendo, quidam deriuant: Caſſiodorus autem à* cancellis, *quod intra ſecreta cancellorum ſeptis clauſa, cauſas examinarint. Guil. Camd. gal. cancelier: ital. cancelliero: hiſp. cancillero: ang. chauncelour.*

Kancelrije. Archiuum, tabularium, nomophylacium, officina pragmatica ſiue diplomatica: & Iuris præfectura.

Kancker. Cācer, carcinoma. *morbi genus. gal. cancre: ital. cancro, cancaro: hiſp. cācer: ang. canker.*

Kancker-bloeme. Vrinaria, dēs leonis, roſtrum porcinum, caput monachi, dens caninus: & Ambubeia, aphace.

Kancker-krupd. j. ſonnen-wende. Heliotrophium: herba cancri: aduerſus carcinomata præſens.

Kandeel/ ſuppen. Cyceon, miſcellanea potio, ſorbitio, ſorbitiuncula, ſorbillum. *Vox* **kandeel/** *vt notat Adrian. Iunius, à καὶ δὲλω Græcorum non abludit, olim in deliciis: cuiuſmodi eſt Friſiis recepta* **warmeiaute/** *quod ſonat* calidum donum *ſiue* calidum ſcyphum, *quaſi θερμὸν ποτήριον. Poſſet tamen, ſalua Iunij opinione, dici* **kandeel** / *quaſi dicas* calidum: *qua ratione Gallis chaudeau: & angl. caudel. cùm nos quoque vulgò huiuſmodi ſorbitiunculas* **warm/ wat-warms/** *hoc eſt,* calidum *ſiue* calidi aliquid *vocemus. vulgò* caldellum.

Kandeel-feeſte. *flaxd.* Repotia.

Kandelaer. Candelabrum. *gal. chandelier: ital. candelaro: hiſp. candelero: angl. candelſticke.*

Kandelaers. j. water-liſch. Sparganiū, gladiolus paluſtris.

Kaneel. Caſſia. *vulgò* canella. *à quadam canalium figura.* Cinnamum, cinnamomum. *gal. canelle: ital. canella: hiſp. canela: ang. canel.*

Kaneel-rooſe. Cinnamomina roſa.

Kanefas/ kanefaſ-doeck. Canabina veſtis, cannabacea tela. *vulgò* cannauacium. *gal. canifas: ital. canauaccio.*

Kaniant/ kangiant. Veſtis polymita, verſicolor, babylonica. *vulgò* cāgiantea.

Kanne. Poculum, capis, obba, cantharus. *vulgò* canna: *ger. can: ang. canne.*

kanne wijns. Quartarius vini.

Kanonick. Canonicus. *q. d.* regularis. *gal. chanoine: ital. canonico: hiſp. canonigo: ang. chanon.*

Kanoniſije. Canonicatus.

Kanoniſeren. Referre in numerū deorum vel diuorum, cælo aſſerere, apotheoſi donare, diuorum catalogo aſſcribere. *vulgò* canoniſare.

Kanſſe. Alea, iactus aleæ, ſors, fortuna, caſus, euentus, puncta primo caſu aleæ iactæ obuenientia: caſus aleæ. *gal. chance: ang. chaunce.* **De kanſſe wagben.** Aleam experiri.

Kanſſeler. j. quantſeler. Sodalis.

Kanſterlinck. j. krantſelinck. Spira.

Kanſuweele. Pirum falernum.

Kant. Canthus, angulus, extremitas, extrema pars, margo, ora, labrum. *ital. cantone: hiſp. canton.*

kant aen d'water. Crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit, ripa.

kant. Pars: regio. **Van alle kanten.** Ab omni parte.

kandt-bjoodts. j. bompe. Fruſtū præcidaneum. *gal. chanteau: ang. cantell.*

kanten. Extremitatem abſcindere.

kantigh. Anguloſus, angulatus.

Kanteel. Pinna, mina, ſpicula.

kanteel/ kanteel-bout/ ſtaeckſel. Canterius.

kanteel/ kanteel-ſteen. Mina, pinna muri, mutulus.

kanteelen/ ſopen. Acroteria.

Kanter. Canterius: equus cui teſtes exempti.

Kantert/ kanter-kęſe. *holl. friſ. ſicamb.* Caſeus magnus.

Kantſel. j. kantel.

Kap. j. kappe. Capitium.

Kape. j. beur-berg. Promōtorium. *ital. capo: hiſp. cabo. q. d.* caput.

kape/ bake. Specula, pharus, ſignum litorale.

Kapelle. Sacellum, ſacrarium, ędicula. *vulgò & antiquè* capella, *vt explicat Guil.*

Guil. Durand. in Rat. diuin. offic. lib. 2. cap. 10. nempe à capa ſiue cappa diui Martini, quam olim Reges Francis in bello ſecum ferre ſolent, eaque ſub quodam tentorio ab ipſa capa, capella dicto, ſeruabatur. Vel à capra ſiue capella: olim enim in expeditionibus, in tentoriis domunculas pellibus caprarum contectas conſecerunt, in quibus ſacra celebrabantur. Hæc poſterior Durandi ratio mihi potior videtur: cùm etiam pellis in ſacra Scriptura pro tabernaculo pellicea ponatur. vt Pſal. 103. Extendens cælum ſicut pellem. i. ſicut tabernaculum quod fit ex pellibus. & apud Cæſarem, Valerium, Tacitum, Liuium & alios, pelles pro tẽtoriis quæ pellibus conſtabant, accipiantur. germ. kapele: gal. chapelle: ital. capella: hiſp. capella: ang. chapell.

kapelle/kooz. Chorus.

kapelle-meeſter.j.ſangh-meeſter. Phonaſcus, ſymphoniarcha.

kapellaen. Sacellanus, miniſter ſacrorum: *vulgò & antiquè* capellanus. clericus in cuius cuſtodia capella eſt: *à clericis autem ad Sacerdotes idem nomen paſſim eſt transfuſum. Guil. Durand.*

kapelleken binnen den hupſe. Lararium

kapelleken. *holl. friſ.j.* **kappel.** Papilio.

kapelrije. Sacerdotium minus. *vulgò* capellania.

kapeſtant. Ergata: machina tractoria axe recto.

kapitael.j.hoofd-ſomme. Sors. *vulgò* capitale, ſumma capitalis, cauedale.

kapiteel. Capitulum, epiſtylium, modulus: id quod ſcapo ſiue columnæ imponitur.

kapiteel.j.hoofd-gheld. Exactio capitum.

kapitel/hoofd-punt. Caput, capitulũ.

kapitel/kapitel-huys/ge-ſtoelte. Exedra. *vulgo* capitulum cœnobij, capitulare ſeſſorium.

kapitel der canonicken. Collegium canonicorũ, comitia ſacra, conuentus.

kapitel houden. Peragere conuentus, celebrare comitia ſacra.

kapitel-dagh. Dies comitiorũ ſacrorum.

kapitel-huys. Exedra. *vulgò* capitulũ.

kapitelen. Caſtigare verbis & multis: caſtigare & multare in comitiis.

kapitepn. Dux militum, ductor ordinum, præfectus militum, ſtrategus *vulgò* capitaneus: *à capite nempè: quia ſicut caput reliquis membris, ita hic reliquis militibus, ciuibus, aliiſque imperet. gal. capitaine: ital. capitano: hiſp. capitan: angl. captaine.*

kapitepn generael. Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus, dux primarius.

kapitepn van t'ſchip. Nauarchus, præfectus nauis.

kapitepn-ſchap. Præfectura, ducatus, imperium militare, ſtrategia. *vulgò* capitaneatus.

kappe. Capitium, capitis tegmen, pileus, cucullus. *vulgò* cappa. *germ. kappe, kappen-zipffel: gal. cappe: ital. cappe: hiſp. capa: ang. cappe.*

kappe/kooz-kappe. Trabea. **Belt-kappe.** Chlamys. **Spaenſche kappe.** Ricinum cucullatum, bardocucullus.

kappe. Culmen, faſtigium: ſupremum ſiue ſummum cuiuſque rei.

kappeken. Cucullulus, paruum capitium.

kappeken der manlickheyd. Præputiũ, pellicula glandem tegens.

kappaerdt. Cucullatus, capitio indut⁹.

kap-man. Cucullatus: & Columbus criſtatus.

kap-mutſe. *holl. ſic.j.* **ſlaep-mutſe.**

kap-raue/dack-ſperre. Canterius, tigillum.

kappoote. Capitium ſagum. *hiſp. capote.*

kappootken. Palla muliebris.

kapzupn. Cucullus, capitium. *gal. chaperon.*

kapzupn. Humerale, geſtamen humerale, cucullus humeralis: tutulus, ephetris, epomis.

kapzupn/kouel der vrouwen. Calantica, caliendrum, capitium: cucullus, cucullio: mitra, mitella.

kapzupnken.j kappeken.

kappel/kappelkē. *holl.j* **pepel.** Papilio.

kappelle.j.kapelle.

kappen/hacken. Conſcindere minutim, minutatim conſecare, incidere, reſecare. *ang. choppe.*

kap-mes. Culter conciſorius.

kapper. Conciſor.

kapper/kappert/potſ-hooft. Lamia: piſcis

piſcis dictus à truncandis piſcatorum ſagenis. Adr. Iun.

Kappers. Capparis, inturis. *ger. kappren: gal. cappres: ital. cappari: hiſp. alcapparas: ang. capers.*

Kappuyn. Capo, capus, gallus ſpado, cui teſtes ſunt auulſi. *germ. kaphan, kapaun: gall. chapon: ital. capone: hiſp. capon: ang. capon.*

kappupnen. j. **lubben.** Caſtrare, euirare, auellere gallo teſtes.

kap-hoen/kap-haen. *vet.* j. **kappuyn.** Capo.

Karaecke. j. **karraecke.** Circerus.

Karbeel/latte. Tignus, tignum.

karbeel-ſteen. Mutulus.

Karaueel. j. **kareueel.**

Karbonade/kolen-herſt. Caro toſta, oſſula carbonibus toſta. *vulgò* carbonada. *gall. carbonade: ital. carbonada.*

Karbonckel/ karbonckel-ſteen. Carbunculus. *lapis pretioſus à ſimilitudine granatum dictus. germ. karfunckelſtein: gal. eſcarboncle: ital. carbonchio: hiſp. carnuncol.*

karbonckel. Carbunculus, anthrax: *vlceris genus.*

Karcker. j. **kercker.**

Kardeel. *ſax.* j. **kabel-touwe.** Prymneſium.

Kardinael. Cardinalis: cauſiatus vel purpuratus pater.

Kare/karcken. Cara, amica: *& propriè* lecta, electa, dilecta: **karen** *enim veteribus Saxonibus* eligere, *&* **wt-verkaren** electus *dicitur.*

Kareel/kareel-ſteē. Later, later coctus. *gall. quareau: ital. quadrello.*

kareel. *vet.* j. **quareel.** Telum catapultorium.

kareel-backer. Lateratius.

kareel-ouen. Lateraria: camin' in quo lateres excoquuntur.

Karel. j. **karrel.**

Karen. *vetus. ſax.* Eligere. diligere.

Karen/koren. *friſ.* j. **keeren.** Vomere.

Karruel/kozueel/boeper. Dromas, dromon, celox: nauis vectoria. *vulgò* carauella. *gall. carauelle: ital. carauella.*

Karien/koerien. Gemere inſtar turturis ſiue columbæ. **Karien/** *inquit Becanus, dicuntur pueruli, dum matribus vel nutricibus incondito ſono & geſticulatione blandiuntur: quod reciprocè etiam de matribus dicimus, dum puſionibus ſuis colludunt, & blandis ſuſurris tenellum animulum pacare & conciliare ſibi nituntur. vide* **Koeren/koerien.**

Karigh. Sordidus, parcus, tenax.

karighheyd. Sordes, parcitas, auaritia.

karighlick. Parcè, auarè.

Karle. j. **kaerle.**

Karmen. j. **kermen.** Lamentari.

Karmeſijn/karmeſijnen kleed. Veſtis purpurea, oſtrina, coccinea, coccina, Tyria, conchyliata, Sarrana, perfuſa oſtro, ardēs murice: *Arabicè* kermez. *vulgò* Carmeſinum *dictum, quod fiat ex vermiculo qui Pœnorum lingua* carmen *dicitur. gal. cramoiſin: ital. chremeſina: hiſp. carmeſi: ang. crymeſin.*

Karmieten. *vetus. flan.* j. **karmen.**

Karnap. *ſax.* j. **arckenaer.** Menianum.

Karne. j. **kerne.** Nucleus.

Karnoffel. *germ. ſax.* Ramex, hernia, ramex carnoſus.

Karonie. Cadauer. χαρωνία, charonia *apud Laertium & Geographos ſunt barathra quædā & Plutonia, mortiferos ſpiritus & fœdos odores exhalantia: hinc Celtæ quod fœtet cadaueris modo, dicunt* caronia: *& hominem nihili, indignum qui in vllo ſit numero, votant vulgò* carognia, *tanquam* cadauer beluæ alicuius eiectum, *à vitiorum fœtore. ita Gilbertus Cognatus. gal. charogne: ang. carrayne.*

Karote/karote-wortel. Paſtinaca, daucus, ſiſer. *vulgò* carota. *gall. carotte: ang. carot.*

Karper. Cyprinus. *vulgò* carpio, carpa. *ger. karpffen: gal. carpe: ital. carpione: ang. carpe.*

karpers leuē. Vita macerata vita vuida: vita cui omnia affatim ſuppetūt, vt carpioni ſiue cyprino, in aquis degenti, aquæ.

Karpet. Gauſape, amphitapa, tapes, tapetum. *gal. carpet: ang. carpet.*

Karpie/karppe. Linamentum carptum volſumve, è linteis concerptis: linamentum raſile, è languine linteorum eraſa. *vulgò* carpia. *gall. charpie.*

Karrake/kraecke. Circerus, nauis maioris genus. *gall. caraque: angl. caricke.*

Karre. Carrus, carrum, carruca, curſus,

biga, vehiculum, vectabulũ, ciſium, quadrigula, curriculum. *germ. karren: gall. char, chariot, charette: ital. carro, carretta: hiſp. carro: ang. carre.* **karre** *propriè teutõ.* vehiculũ duabus rotis volubile.

karre. *vet.* Naſſa: alueolus: alueare.

karre-dzijuer. Carrucarius, bigarius, ciſiarius, agitator carri.

karre-man. ſ. **karre-dzijuer.**

karren. Vehere, vectare carro.

karren/kerren. Stridere, gemere, ſtrepere, concrepare.

karrende waeghen. Plauſtrum ſtridulum, ſtridens.

karrijne. *vetus. ſland.* ſ. **karre.** Carrus, currus.

karrijn-peerden. *vet.* ſ. **waghen-peerden.**

karſepe. Panni genus.

karſpe. ſ. **kerſpe.** Nebula linea.

karſpel. ſ. **kerſpel.**

karſt. *ger. ſax. ſic.* Bidens, ligo.

karſten. *germ. ſax. ſicamb.* Paſtinare.

karſtelinck. ſ. **krautſelinck.**

karteel. ſ. **quarteel.** Quarta pars.

karteel. *vetus.* Propugnaculum.

kartouwe. ſ. **nood-buſſe.** Genus bombardę maioris. *vulgò* cartuna & quartana. *germ. cartaun: gall. courtaun.*

karveel. ſ. **karevеel.** Corbita.

karus. *ſax. friſ.* Cyprinus, carpionis genus latioris.

kaſacke. ſ. **kaiacke.**

kaſe. ſ. **kaeſe.** Caſeus.

kaſement. *vetus. ang.* Tranſenna, ergaſtulum.

kaſſaerd. Placenta ex ouis, butyro, lacte, herbis, lardo, *&c. ſic dicta à patellæ ſtridore.*

kaſſen/kiſſen. Stridere.

kaſſe. Capſa, ciſta, arca, theca. *vulgò* caſſa. *gall. caſſe: ital. caſſa: hiſ. caxa: ang. caſe.*

kaſken. Capſula, ciſtula, ciſtella, loculus.

kaſſe/wiſſel-kaſſe. Menſa, abacus numulariorum.

kaſſe/rinck-kaſſe. Paia annuli.

kaſſe/heplighdom-kaſſe. Ferculum, feretrum, *ſiue* pheretrum.

kaſ-boeue. Agyrta, circulator, qui lararia circum pagos circumuehit: mythragyrtes qui obãbulat cum ſimulachris myſteriis, ac rudibus imponit. *Dicuntur huiuſmodi impoſtores & nebulones* **kaſ-boeuen/** *à capſis ſiue thecis, quas falſis oſſibus & reliquiis vaſrè munitas circumferunt ad quæſtum. vulgò* quæſtuarij. *&* quæſtores elecmoſynarij *vocantur: horũ nomen prorſus tollitur in Concilio Tridentino, Seſſ. 5. &* 21.

kaſ-iaegher. ſ. **kaſ-boeue.**

kaſſenaer. ſ. **kaſ-boeue.** Agyrta.

kaſſier. Quæſtor mercatoris, adminiſtrator pecuniarum mercatoris, prępoſitus pecuniæ, menſarius, menſularius, argentarius, trapezita. *vulgò* caſſier⁹, capſarius. *gal. caſſier. it. caſſiere.*

kaſſel. *vetus.* ſ. **kaſteel.** Caſtrum.

kaſſelrije/kaſtelrije. *ſland.* Territorium vrbis. *&* Forum iudiciale, conuentus iuridicus.

kaſſeren. Quaſſare, frangere, cõfringere: *&* Diſpungere, expungere, delere, *gall. caſſer: ital. caſſare: hiſp. caſſar.*

kaſſeren een teſtament. Reſcindere teſtamentũ; irritum, vanum, & nullius momenti facere. *vulgò* caſſare.

kaſſeren de krieghs-lieden. Exauctorare milites.

kaſſije/kaſſij-wegh. Via ſtrata, viarũ ſtrata, via ſilicata, via delapidata, agger viæ, pauimentum viarum. *vulgò* calciata. *gall. chaucee: hiſp. calçada: ang. cauſie, cauſey.*

kaſſij-gote. Incile.

kaſſij-ſteē. Silex, lapis quo via ſternitur.

kaſſijen. Sternere lapidibus, cõſternere viam ſilicibus, delapidare.

kaſſijer. Strator ſilicum.

kaſſijne. Iugamenta ſtructuræ feneſtrarum, ſiue oſtiorum. *gal. chaſſis.*

kaſſijne. *ſland.* ſ. **blaffeture.** Specular characeum, tympanum.

kaſtanie. Caſtanea, nux caſtanea, nux Sardiana, heracleotica. *ger. keſten: gal. chaſtagne: ital. caſtagna: hiſp. caſtana: ang. cheſten.*

kaſtanien-boom. Caſtanea.

kaſtanien-boſch. Caſtanetum.

kaſtanien-bruyn. Spadix, ſpadicę⁹, puniceus, phœniceus, hyſginus.

kaſtanien-ſchelpe. Echinatus calyx, caſtaneæ operculum.

kaſteel. Caſtrum, caſtellũ, arx. *gall. chaſteau: ital. caſtello: hiſp. caſtillo: ang. caſtel.*

kaſteel-man. *vetus.* ſ. **kaſtelein.**

kastelein. Præfectus arcis, insularius. *vulgò* castellanus & castallus.

kastelein-schap. Præfectura arcis. *vulgò* castaldia, castellania.

kastelrije. j. **kasselrije.**

kastijden/kastijen. Castigare: obiurgare, punire, animaduertere. *gall. chastier: ital. castigare: hisp. castigar: ang. castize, castite: germ. kastigen.* i. affligere, vexare.

kastijdement. Castigatio: punitio.

kastijdinghe. Castigatio: punitio, animaduersio.

kastilie. *vetus sicamb.* Pusio.

kasupsel. Casiola, poderis, sacrum pallium. *vulgò* casula, casubula, planeta.

katarre. Catharrus, destillatio: humor è capite destillans ad os & fauces: rheuma, rheumatismus.

kateplen/kateelen. *sland.* Bona mobilia, supellex, res, facultates. *vulgò* catalla, cathallum. *ang. catelles.* **het beste kattenl.** *sland.* Pretiosissimum pecus domesticum, aut aliud ornamentū. *vulgò* Melius cathallum. & Optimū caput. *ang. catayle, cattel.* i. Pecus: & *catbelles.* i. Res, possessio.

kateplick goed. Bona mobilia.

katerrol/katerrolle/katers-hooft. Trochlea, rechamus, rotula striata: rotula trochleæ.

katerrol. *flan. orient.* i. **dop/nonne:** Trochus, turbo.

katerrol-coorde. Funis ductarius.

kater. Ælurus. *vulgò* catus, & cattus.

kater. *metaphor.* Catus & sagax homo, cautus.

kater. *vetus.* Oeconomus, condus, obsonator: coquus nundinalis: qui coemptos è macello cibos coquo tradi tad coquram. *angl. cater, catoure.*

kater-oogben. Oculis micantibus, siue scintillātibus intueri, instar æluri aut felis.

katte. Felis, ælurus. κάττος. *vulgò* catus, & cattus: cata, & catta. *germ. katz: gall. chat: ital. gatto, gatta: hisp. gato, gata: ang. catte.*

katte/stoym-katte. Vinea, pluteus, propugnaculum eminens, aitum, collinum.

katte. Genus tormenti quo saxa iaculati sunt maiores, *Ioan. Auentinus.*

katte. Vir præstans, vir insignis. **Katten/** *inquit Adr. Iun. in hist. Bat.* proceres, viri insignes: *à Catti, virus imprimis insignibus & strennis.*

katten. j. **kattekens.** Nucamenta.

katten-krupt. Nepeta, *vulgò* cattaria. *herba æluris malè valentibus expetita.*

katten-oogben. Oculi noctuini, herbei, virides, glauci, cæsij. *vulgò* felini.

katten-oogigh. Cæsius, glaucus.

katten-silver. Amiantus: lapis alumini scissili similis, linum viuum, polia, mica. *vulgò* argentum felium, *ob colorem feliū oculis radiantibus non absimilē.*

katten-spel. Ludus siue iocus hostilis & simulatus: *post lusum enim deuorat æluris murem captum.*

katten-steert. Equiselis, equisetum, salix equina, hippuris.

katten-visch. j. **vlick.** Alburnus.

kat-wil. Noctua, bubo, vlula. *sic dicta quòd captet & fallat mures instar felis. germ kautz: gall. chathuant.*

kattekens. Catulus felis.

kattekens/vlocpsel aen notelers/haselers. Iuli, nucamenta: paniculę: comæ in nucibus, corylis, populis, salicibus & similibus, in quibus semina dependent. *vulgò* catuli.

kattijf/kattijuigh. Miser, infelix, ærūnosus, pauper. & Nequā, reus, malus. *q.d.* captiuus. *vulgò* cattiuus. *gal. chetif: ital. cattiuo: hisp. catiuo.*

kattijuighend. Miseria, ærumna.

kattoen. j. **kottoen.**

kaualie/kraecke. Domus ruinosa: & Iumentum coriaginosum: caballus terga ruptus verbere. Caballus *ab* equo *eò distat, quòd* caballus *ferè nunquam sine derisione dicitur:* equus *verò semper de apto & probato. Pompon.* Caballos *ait, qui imprimis essent. quasi dicat malos. Ant. Nebriss. Verùm Gallis, Hispanis & Italis pro* generoso equo *accipitur. gal. cheual, caual: ital. cauallo: hisp. cauallo.*

kaud. j. **koud.** Frigidus.

kaue. *sland.* j. **kaf.** Acus, eris.

kauen. j. **krinsen.** Euentilare paleas.

kaue/kaf-koen. *sland.* j. **schoude.**

kaue-baeger/kaf koen-baegher. *sland.* j. **schoud-baegher.**

kauedael. Sors, summa, caput. *vulgò* cauedale. *siue* capitale, summa capitalis.

gall. cauidal: ital. cauedale: hiſp. cauidale.

Kaueete. Caua, ergaſtulum, carcer.

Kauel. Sors, ſortitio, ſors in diuiſione bonorum, rata portio. *dicitur* **kauel** *ſiue* **kabel**/ *q. d.* funis ſortis, funiculus ſortis. *Mich.* 2. 5 funiculus diſtributionis. *Pſal.* 77. *Sic funis ſiue funiculus, ſacro ſermone dicitur terræ & hereditatis ſors, & pars quæ cuique obtingit: nam vt Latini decempedis, ſic Hebræi & Chananæi funibus extentis metabantur agres, & partiebantur iugera.*

kàuelē. Sortiri, diuidere bona ſorte, eligere ſorte, ducere ſortes, ſorte diuidere terram funiculo diſtributionis.

kauelinghe. Sortitio, ſortitus, us.

Kauffoir. j. **kaffooꝛ.** Foculus.

Kauſſe. j. **kouſſe.** Caliga.

Kauten. j. **kouten.**

Kautſije/**kauſſijde.** *fland.* j. **kaſſije.** Via ſtrata.

kautſij-ſlijper. *fland.* Deambulator, obambulator.

Kauwe. j. **keuie.** Caua.

Kauwe/**kouwe**/**kuwe.** *ſax. ſicamb. holl. fland.* Fauces, frumen, ſumma pars gulæ: & Mala, maxilla, gena: & Mētum: & Branchiæ piſcium.

kauwen/**kouwen**/**kuwen.** *germ. ſax. ſic. holl. fland* j. **knauwen.** Mandere.

Kauwe/**kae.** Monedula, gracculus. *ger. ſax. kaycke: gal. gay: picard. caue: hiſp. graia: ang. ka, kaddow, chowgh.*

kauwken/**kawtgen.** Pyrrhocorax.

kauwetteren/**kauwetten.** Vociferari inſtar monedulæ: garrire: conuitiari, contumeliam dicere, obtrectare.

kauwetterer. Maledicus, conuitiator, obtrectator, vitilitigator, calumniator.

kauwetſtere. Garrula, maledica mulier, conuitiatrix.

Kauwerſuene. *vet.* Menſa, ſiue taberna vſurarij.

Kauwooꝛde / **kouwooꝛde.** Cucurbita. *ger. kurbs: gall. courge: ang. gourde.*

K E

Ke. Ah, Interiectio varios affectus explicans.

Kebbe/**kebbeken.** j. **kabbe.** Porcellus.

Kebiſſe/**kebſe**/**keuiſſe**/**kebſ-wijf.** *vetus. germ. ſax. ſicamb.* Pellex, pallaca, concubina, adultera. *ger. kaebſe: ang.*

kebſ-dom/**keuiſdom.** *vet.* Adulterium, meretricium, ſcortatio.

kebſ-kind/**kebs-kind.** *vetus.* j. **hoeren-kind.** Nothus.

kebſ-wijf. j. **kebiſſe.**

kebſen/**keſen**/**keueſen**/**keeſſen.** *vetus.* Fornicari.

Keck. *ger. ſax. ſicamb.* Audax. & Solidus, durus, denſus, turgidus.

Kecke. Fallacia, dolus, facinus audax.

kedel/**kele.** Supparus, ſupparū, theriſtrum.

Keerſſen. *vetus.* j. **kebſen.** Fornicari.

keerſſ-dom/**keerſſ-dochter**/**keerſſ-ſone**/**keerſſ-kind.** *vide* **kebiſſe.**

Keele/**kele.** Guttur, gula, iugulus.

keele/**adem-keele.** Trachea.

keele ferneele. Tegula deliciaris, ſiue colliciaris.

keel-ader. Iugulus.

keel-band. Spira: funiculus qui galerum, pileum, aut vittam ſub mento conſtringit.

keel-gat. Gula.

keel-ghe-ſwel. Angina, ſynanche, *vulgò* ſquinancia.

keel-knobbel. Frumen, ruma.

keel-krupd/ **tapkenſ-krupd.** Hippogloſſum, hypogloſſum. *vulgò* vuularia, bonifacia, lingua pagana, biſlingua.

keel-krupd/**mond-hout.** Liguſtrum.

keel-tapken. Vua, columella, gurgulio, epiglottis.

keelen/**kelen.** Iugulare, iugulum cōfodere. & *metaph.* Trucidare fœnore.

Keen-boom. j. **kien-boom.** Teda.

Keeper. j. **keper.**

Keer. Verſus, verſio, conuerſio, verſura, flexus: circuitus.

keer in de ſtraete. j. **om-wegh.** Anfractus, viæ flexus.

keer des water-bloeds. Cornu fluminis, flexus.

keeren. Vertere, conuertere.

keeren. Reuerti.

keeren. *vetus. fland.* j. **ouer-ghcuen.** Vomere.

keeren. j. **kéren.** Verrere.

keeren. Propulſare, arcere, depellere, prohibere.

keer-baer. Verſatilis.

keer-wegh. Anfractus, viæ flexus.

keer-weer, *q. d.* **keer-weder.** j. **nae-hijnde**

kruyd-loft. Repotia,orum.
kteter/keerder. Verſor,verſator.
keeringhe/keer. Verſio.
keerlick. Verſatilis.
keerle.j.kaerle.
keerne.j.kerne. Nucleus.
keerſſe. Candela,lucerna,lychnus.
keerſ-hoſf. Lychnotheca.
keerſ-licht. Candela accenſa,lumen lucernæ.
keerſ-gaeren *ſicamb.* **j.lemmet.**
keerſ-maecker. Lychnopœus.
keerſ-mugghe/keerſ-vlieghe. Hepiolus,pyrallis.
keerſ-ruet. Sebum candelarum.
keerſ-ſnutter.j.ſnutter.
keerſ-ſtock.j.kandelaer.
keerſ-unghel.j.ruet. Sebum. (tri.
keerſ-leden.j.kierſ-lieden. *Zel.hol.* Arbi-
keerſman. *zeland.holl.* Arbiter.
kieſe.j.kaeſe. Caſeus.
kieſe.j.keete. Caſa,caſula: & Cauea, auiarium.
kieſe/kieſe. *ſax. friſ. holl.* **j.back-tand.** Dens molaris.
kietſel-ſteen *holl.* **j.keſel.**
kieſen/knauwen. Mandere.remandere:lente mandere.
kieſen.j.keeſſen/kelviſen. Fornicari.
kieſt. *ſland.holl.* Nucleus;granum,germen.
kieſt. Medulla,cor,matrix arboris.
kieſt. *ſland.* **j.ghe-voghelte.** Oui vmbilicus.
kieſt-hoen. Gallina ſterilis,infecunda.
kieſten *ſland.* Germinare,pullulare.
kiet.j.kaet, Stercus,lutum.
kiete. Caſa. **kietken.** Caſula.
kieten. Focillare,fouere *gall.coimer.*
kieten het ſout. Purgare, expurgare, perficere ſal.
kieuwe *germ.ſax.friſ.* **j.kouwe.** Fauces.
kieuwen.j.knouwen. Mandere. *angl. chewe.*
kieſer.j.kever. Scarabeus.
kieffen. Gannire,baubari,latrare.
kieffer. Latrator,hylactor,hylax,canis argutus.
kieffinghe. Latratus;gannitus,us.
kieghel. *vetus.holl.* **j.kepe.** Silex.
kieghel. Meta,conus,obeliſcus,terminus,lapis vel ſtipes pyramidatus *gal.* quille.
kieghel. *ſland.* **j.kekel.** Stiria.
kieghelen. Ludere trunculis,pyramidulis,conis.
kieghel-baene. Ludus metarum,locus in quo conis luditur.
kieghel-ſpel. Ludus metarum.
kieghel-tozen. Pyramis.
kiepe. Silex. *gall.caillou.*
kiepe. Cerebri morbus,cerebrum non ſanũ, *Plaut.* inſipientia,inſania,phreneſis.
kiepe. Stultus,inſanus:vacillãs cerebro. lapide ſilice ſtultior, *Plaut.*
kiepachtigh. Saxoſus.
kiepaerd. Homo inſanus,delirus,inſipiens.
kiepken. Paruus ſilex.
kiepken. Flos Armerius.
kiepken/tuplken. Sertũ,faſciculus florum.& Armeria: caryophyllꝰ minor.
kiezen.j.keren. Verrere.
kiepſel-ſteen. *holl.* **j.kieſel-ſteen.**
kiepſer. Cæſar,imperator,auguſtus.
kiepſer-dom. Imperium: Cæſaris ſiue Imperatoris dominium.
kiepſer-rijck. Imperium,regnum Cæſarium.
kiepſerinne. Imperatrix.
kiepſterlinck.j.krantſelinck.
kiepte. *ſland.* **j.kupte.** Cereuiſia.
kieptijf.j.kattijf.
kiekel. Stiria.
kiekelen/kiekeler.j. kaeckelen/kaeckeler.
kieke. Opprobrium,conuitium.pipulum. *Plaut.ang.checke.*
kiken. Garrire,blaterare,iurgare,increpare. *ang.checke.*
kiker. Garrulus,blatero.
kiker-hout *holl.* Balbus.
kikeren. Balbutire.
kikerẽ. Cachinnari,immoderatè ridere
kiker-ſot. Achriocelos,ſtultus cachinnans,diſſolutè & immoderatè ridẽs: *riſu enim effuſiore in immoderatum cachinnum effundi, viro prudenti indecorum eſt. Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam: vir autem ſapiens vix tacitè ridebit. Eccleſ.* 21.
kiker/kicher. Cicer,eris.
kiel *friſ.* Perterritus,pauidus.
kielck. Calix. *germ.kilch: gall.calice: hiſp. calix: ang.calice.*

Kelck-dief. Sacrilegus. *q.d.* ſacrorum calicum fur: potiriocleptis.

Kelde. *ſicamb* j. **voyſt.** Gelu, frigus.

Kelder j. **keller.** Cellarium.

Kele. j. **kedel.** Supparus.

Kele. j. **kecle.** Guttur.

Keleoore. j. **kalioote.** *ſland.* Vectigal.

Keller/kelder. Cellarium, cella; cella penaria, promptuaria, hypogæū. *ger. keller: gall. cellier: hiſp. cillero: ang. cellar.*

Keller j. **keller-waerder.** Promus.

keller-koyſe. Crapula, helucus: capitis dolor ex ebrietate.

Keller-waerder/ keller-meeſter/ keller-knecht keller-knaepe. Promus, condus, procurator peni, cellarius, promus condus, cellæ penariæ præfectus.

kelleren/kelderen. Condere in cella, reponere ſiue recondere cellario.

Keller-hals. Daphnoides: *officin.* laureola: herba cuius guſtu os & guttur accenduntur.

Kelter. *ger.* Torcular.

kelteren. *ger.* j. **perſſen.**

Kemel. Camelus. *ger. kemmel-thier: gall. chameau: ital. camelo: hiſp. camello: angl. camelle.*

Kemels-hoy. Scœnanthum, iuncus odoratus. *q.d.* fœnum camelorum, *quo cameli lubenter veſcuntur.*

Kemenete. *vetus.* Caminus, focus. *ger. kaemin: gall. chemince: ital. camino: hiſp. cheminea: ang. chymney.*

Kemenete. *ſax. ſicamb.* Cœnaculū, cœnatio.

Kemmen/kammen. Pectere, depectere, pectinare, diſcriminare comā: explicare, pangere capillum. *ger. kaemlen: ang. kembe.*

Kemmer. Pectinator, carminator, carminarius.

kemmerſſe / kemſtere. Carminatrix, carminaria.

Kemp j. **kennep.** Cannabis.

Kempe. *vetus.* j. **kamper.** Pugil.

Kempe. *vetus.* j. **kebiſſe.** Pellex.

kempſ kind/kempe-kind. j. **kebſ-kind.** Nothus.

Kemp. *holl.* j. **klauer.** Trifolium pratenſe.

Kempen. *ſax.* j. **kampen.** Dimicare.

Kenckel-boer. Ruſticus, ſtupidus, bardos, inſulſus.

Kene/kenne. *louan.* Signum in corpore impreſſum, impreſſio, veſtigium.

Kene. Germen regerminans.

kenen. Regerminare, iterum emittere germen, vt frumenta, hordea, & cætera quædam grana madefacta.

Kennen. Noſcere, cognoſcere. *ger. kennen: ang. knowe.* **Te kennen gheuen.** Indicare, ſignificare, notum facere, palàm facere, manifeſtare, certiorē reddere.

ken-baer. Facilis cognitu.

ken-penninck. Auctoramentū: nummus quo accepto miles obligatur. & Cenſus ſiue tributum quod vaſallus ſingulis annis beneficij agnoſcendi cauſa pendit.

ken-ſchap/kennis-ſchap. Notitia.

kennelick. Notus, cognitus, perſpectus. & Facilis cognitu.

kennelick zijn. Conſtare.

kennelickheyd. Notio, notitia. **Zijn kennelickheyd-seggben.** Teſtificari, dicere pro teſtimonio.

kenniſſe. Notitia.

kenniſſe der saecken. Diſceptatio, arbitratus, cognitio cauſæ.

kenniſſe der ghetuygben. Teſtimoniū, teſtes.

kenniſſe nemen. Cognoſcere.

kennis-ſchap. Notitia.

Kennep/kenp/kemp. Cannabis, cannabum. *ger hanff: gall. chanure: ital. canapa: hiſp. cañamo: ang. hempe.*

kennepen oft kenpen koorde. Funis cannabaceus, *vel* cannabinus.

Kenneue. Numella: vinculum ligneū, aut baculum collo quadrupedū alligari ſolitum.

kenneuen. Induere pecus numellis.

Kepel/keppel. Pyramis.

Kepen. *vetus.* Tenere, retinere, ſeruare. *ang. kepe.*

keper. Tignus, tignum, ſuſtentaculum, retinaculum, capreolus: & Mutulus.

Kepers. Tigna fibulis coniūcta: præcipuè autem domorum in acutum deſinentium. *gall. cheuron.*

keper. Mutulus. *ger. kaepffer.*

keper. j. **winckel-haeck.** Norma, regula. *vulgo* quadra. *keper ang.* cuſtos, ſeruator.

keper-wijſe. Inſtar normæ ſiue regulæ formatum.

képeren. Contignare.

keperen. Ad normam formare.

keper-been. Os occipitij.

Kercke. Templum, ædes, fanum, delubrum, κυριακὸν. *q.d.* dominica: *qua ratione quoque* **dom** *&* **dom-kercke** eccleſia cathedralis *dici videtur.* **Kercke** *(inquit P. Nannius in Miſcel.) ex Græco originationem habet,* κυρίακον. *germ. kirch: hebuet. kilch: ſued. kilch: ang. churche.*

kercksken. Ædicula, ſacellum.

kerck-bruyck. Ceremoniæ, cultus diuinus in templis.

kerck-dief. Sacrilegus.

kerck-dieuerije. Sacrilegium.

kerck-ghe-bod. Denuntiatio eccleſiæ: promulgatio in eccleſia, edictũ publicum in templis congregato populo promulgatum, denunciatio canonica.

kerck-ghe-boden van onder-trouwe. Præconia ſponſalitia, denunciatio coniugij, conuentionis matrimonij promulgatio in eccleſia, edictum ſponſalitium.

kerck-heer. *vetus. ſicamb.* j. **prochiaen.**

kerck-hof. Cœmiterium, polyãdrum, ſepulchretum, ſepulchrorum locus. *q.d.* templi hortus: *quòd huiuſmodi loca eruminiaceant templis tanquam hortus.*

kerck-hof. *metaphoricè* Aſylum: locus conſecrationis in lege rutus, ad quẽ confugiens ſine ſummo piaculo auelli non poteſt.

kerck-kruyd. Verbena: ſacra herba.

kerck-meeſter. Æditimus, ædituus, templi cuſtos & templi curã gerens, œconomus templi, ædilis. *vulgò* matricularius.

kerck-miſſe. kerck-wijhinghe. Dies cõpitalitius, dies feſtus qui Deo cõpitorum præſtiti celebrabatur: encœnia, *q.d* initiales feriæ: *nempe ab initiatione templi: vulgò* feſtum ſiue ſolennitas dedicationis templi: *plerumque* **kermiſſe** *dicitur. q.d.* χαρμοσύνη, *à gaudio nempe & lætitia.*

kerck-miſſe. *ſax.* j. **iaer-merckt.** Nundinæ.

kerck-miſ-om-ganck / kermiſ-om-ganck j. **om-ganck.** Pompa.

kerck-poortael. Propyleum, veſtibulũ portæ templi.

kerck-riet. Calamus Indicus, arundo Indica: *cuius in tẽplis vſus, ad cereos lychnuchorum inflammandos & extinguendos.*

kerck-roof. Sacrilegium.

kerck-roouer. Sacrilegus.

kerck-roouerije. Sacrilegium.

kerck-vaene. Labarum, vexillum ſacrum.

kerck-werck. Opus ſolidum & firmũ: ferreum & aheneũ: quale ſolet eſſe templorum.

kerck-wl. Otus, aſio, vlula flammeata, noctua aurita. *vulgo* vlula templorũ: *quod in templis & turribus frequenter habitet.*

kerckenaer. *ſax. ſicamb.* Ædituus, cuſtos templi: *&* Nolarum curator.

kercker. Carcer, ergaſtulum, phylaca, robur.

kercker-meeſter/kercker-hoeder. Phylaciſta.

kerckeren. Includere in carcerem.

kęren/ kęrien. Verrere, ſcopis purgare pauimentum, ſolum, *&c.* Tergere, abſtergere veſtes, *&c.*

kęr-borſtel. Penicillus, penicillum.

kęrene j. **kęrne.** Nucleus.

kerf/meete. Crena, inciſura.

kerf/ ghe-ſneden ſtuck. Segmen, ſegmentum.

kerf/kerf-hout / kerf-ſtock. Teſſera: baculus crenis & inciſuris rationes accepti aut expenſi oſtendens. *vulgò* talea.

kerf. Anus, podex.

kęrien. *vetus.* j. **kęren.** Verrere.

kerle j. **kaerle.**

kermen/karmen. Lamentari, eiulare, quiritari, ingemiſcere *q.d* **ach-armẽ** *ſiue* **ke-armen.** *gall. guermenter.*

kerminghe. Lamentum, lamentatio.

kermeſijn j. **karmeſijn.** Coccus.

kermiſſe. j. **kerck-miſſe.**

kermiſſe/kermiſ-ghifte. Xenium, apophoretum.

kerne. Nucleus, granum. *ger. kern: gall. cernaau: ang. kernel, corne.*

kerne van loock. Nucleus, bulbus & ſegmen capitis allij: ſpica allij.

kerne ſouts. Mica ſalis.

kernen van dzuyuen. Acinorum nu-

clei, grana, ſemina: vinacea, vinacei.
kernen van appelē. Semina malorum.
kern-huys. j. **klock-huys.** Volua.
kerne. *ſax. ſicamb. friſ holl. ſland.* j. **boter-ſtande.**
kernen. *ſax. ſicamb. friſ. holl. ſland.* j. **boteren.** Agitare butyrum. *ang. cherne.*
kern-melck. j. **boter-melck.**
kern-mele. *vetus.* Adeps, ador.
kern-not. Nux vomica.
kerre. j. **karre.**
kerſe. Ceraſum. *ger. kirſe, krieſe: gal. ceriſe: ital. ceraſa: hiſp. cereza: ang. cherys. Brabantus* **kerſe** *proprie dicitur* Ceraſum ſilueſtre, ceraſum minus, plus oſſis quàm carnis habens.
kerſe-boom. Ceraſus.
kerſe-ſteen. Os ceraſi.
kerſeler. Ceraſus.
kerſepe/karſepe. Genus panni.
kerſme. j. **oliſſe.** Chriſma.
kerſp. *ſic* j. **kerſpel.** Criſpus *gall. creſpu.*
kerſpe/kerſpen-doeck. Nebula linea, veſtis coabytius. *gall. creſpe.*
kerſpe. *ſland. gand.* j. **kranſſelinck.** Arrolaganus.
kerſpel-hayr. j. **ghe-krolt.** Criſpus capillus.
kerſpen. *vetus.* Criſpare, intorquere.
kerſ-pel. j. **kerſt-pel.** Baptiſterium.
kerſſe/hof-krupd. Naſturtium hortēſe. *vulgo* creſſio. *germ. kreßigh, kreß: gal. creſſon: ang. creſſes.*
kerſſouwe maeteliene. Bellis, flos bellius, flos bellidis, conſolida minor: herba margarita. *gall. caſſaude.*
kerſt. Chriſtus, vnctus.
kerſt-auond. Feriæ præcidaneæ natiuitatis Chriſti: vigilia natiuitatis Chriſti. (ſti.
kerſt-dagh/kerſt-miſſe. Natalis Chri-
kerſt-dom/kerſten-dom. Chriſtianiſmus, Chriſtianum dominium. *angl. Criſtendome.*
kerſt-krupd. j. **kerſt-woꝛtel.**
kerſt-maend. December. *menſis in quem dies natalis Chriſti incidit.*
kerſt-miſſe. Natalis Chriſti, ſolennitas Chriſti nati.
kerſt-pel. *q. d.* **kerſt-poel.** *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Fons baptiſmalis, baptiſterium. *&* Parœcia, curia.
kerſt-pel-kercke. *ſax. ſicam. friſ. holl.* Templum baptiſterio inſigne, parœcia.
kerſt-pel-man/kerſt-pel-pape. Parœcus, curio.
kerſt-ſeel. *louan.* **bolaerd.**
kerſt-woꝛtel/kerſt-krupd. Veratrum nigrum. *herba quæ hyeme miti circa natalem Chriſti diem floret.*
kerſten. Chriſtianus.
kerſten doen. j. **doopen.** Baptizare.
kerſten ghe-daen woꝛden. Baptizari, nomen dare Chriſto.
kerſten-dom. j. **kerſt-dom.**
kerſten-ryck. Chriſtianiſmus, Chriſtianum imperium, orbis Chriſtianus: Europa. (ſtianitas.
kerſten-heyd. Chriſtianiſm⁹, *vulgo* Chri-
kerſtelick. Chriſtianus: *&* Chriſtianè, more Chriſtiano.
kerſtme/kerſme/hepligh oliſſe. Chriſma, vnguentum ſacrum, oleū ſacratum.
kerte. *ſland.* j. **kerf.** Crena, inciſura, ſciſſura: *&* Podex: *&* Cunnus.
kerten. *ſland.* j. **keruen.** Crenare, incidere: *&* Subagitare.
kértelen. Incidere, ſecare per ambitū, fimbriare, criſpare, crenare.
kertelinghe. Inciſuræ, fimbriæ.
kerteren. Criſſare, ceuere.
kerue. j. **kerf.** Crena.
keruen. Secare, crenas ſcindere, crenare: *&* Sculpere, ſcalpere. *ang. karue.*
keruee. j. **kareueel.**
keruel. Anthriſcum, enthuſicum: chærophylum, chærephyllum, *quibuſdam* cerefolium. *ger. kerble: gall. cerfueil: ang. cheruyle.* **wilde keruel.** Myrrhis, cicutaria. **keruel warmoes eten.** *adag.* j. **ſpꝛietel-ooghen.** Lolio victitare: cæcutire inſtar luſcioſi.
keruelinghen. *ſland.* j. **ſpaenderen.**
kerwepe. Inciſura, res inciſa.
kerwepen. Inſcindere, diſcindere.
keſe. j. **kaeſe.** Caſeus.
keſel/keſel-ſteen/keſelingh. *ſax. ſicamb. holl.* j. **kepe.** Silex. *ger. kieſling.*
keſen/keeſſen. Fornicari, ſcortari.
keſen. *ſax.* j. **kieſen.** Eligere.
keſpe. *ſland* j. **kerſpe.**
ketel. Cacabus, lebes, ahenum, ænum, caldarium. *ger. keſſel: angl. ketell, ketle.*
ketel-boeten. Reficere ahena.
ketel-boeter. Faber ahenarius, faber ærarius,

Ærarius, mango, interpolator ahenorum: & Æruſcator.

Ketel-bupſcher. *ſland.* Faber ahenarius.

Ketel-pot. Chytra, cacabus, lebes, cortina.

Ketel-trommel. Ahenotympanũ, tympanum equeſtre.

Ketel-trommel-ſlaegher. Æneator. *A. Lan. ex Marcellino.*

Ketel-werck. Opus aheneum, vaſa ærea.

Ketelaer. Faber ærarius, ahenarius.

Ketelaers hamer. j. **bijſſ-hamer.**

Ketelen/kettelen/kittelē. Titillare. *ger. kitzlen: gal. chatouiller, catouiller. ang. tickle.*

Ketelinghe. Titillatio, titillatus.

Ketelich/ketelachtich. Titillari facilis, qui facilè titillationis voluptate afficitur.

Ketelich oft ketelachtich peerd. Equ° lerna x.

Ketene. Catena, funis ferreus. *ger. kettẽ: gal. chaine: ital. cattena: hiſp. cadena: ang. chayne.* **Ketenken.** Catenula, catella, parua catena.

Ketene. *vetus.* j. **ſcheer-bzaed.**

Ketene ban gouds/half-ketene. Torquis aureus.

Ketenen. Catenare, catenis vincire.

Ketijf. j. **katijf.** Captiuus: miſer.

Ketſe. j. **kaetſe.**

Ketſen/kitſen. Curſare, curſitare venari, diſcurrere.

Ketſen. Sectari, conſectari, multum & continuò ſequi.

Ketſen ende iaghen. Aucupari & venari, ſectari beluas, venando conſectari. *gal. chaſſer: ital. cacciare: hiſp. caçar.*

Ketſen met den bal. j. **kaetſen.** Sectari pilam, ludere pila.

Ketſ-merie. Equa laſciua: & Mulier laſciua.

Ketſer. *germ.* j. **ketter.** Sectator.

Ketſooze/kletſooze. Scutica, flagellum. *gall. chaſſoire.*

Ketter/ketſer. Hæretic°, ſchiſmaticus, ſectator, conſectator. *vulgò* ſectarius.

Ketterije. Hæreſis, ſchiſma.

Keuchene. j. **kokene.** Culina.

Keuer. Scarabeus: & Bruchus: & *ſland.* Canthari s: viridis ſcarabeus.

Keuer-beck. Mento.

Keuer-becken. Mentum æquo longiùs extendere,

Keughel. j. **koghel.** Globus.

Keue. Cauea, cors. *germ. kefig: gall. cage: ital. gabbia.*

Keuie/voghel-huys. Aniarium.

Keuiſſe. j. **kebiſſe.** Pallaca, concubina.

Keule. Cunila, ſatureia, thymbra herba

Keur/koze. Optio, electio, delectus, ſuffragium. **Wel te keure.** Exquiſitè, egregiè.

Keur. Arbitrium, ſententia arbitri: & Statutum, decretum, lex, plebiſcitum: ſtatutum ſelectum. **Keuren eſt bzeucken.** Leges & conſuetudines.

Keur. Arbitriũ: optio: ſumma pecuniæ quã patrono præſtat nouus vaſallus, beneficij agnoſcendi cauſa. tributi genus, *quibuſdam Brabantiæ locis*, quòd clicns tanquam hominij ſymbolum præſtat patrono: *differt autem ab* **ber-ge-wede: keur** *enim non ſemper eſt certa pecuniæ ſumma, ſed conſtituitur, re deliberata, boni viri arbitratu: vnde & vulgò* accordamẽtum, laudimium, laudum *dicitur.*

Keur, Iuriſdictio, ius.

Keur. Forma numiſmatis.

Keur-baer goed. Merx legitima, proba,

Keur mut. *ſicamb. iuliac.* j. **keur.** Tributi genus.

Keur-heer. *ſland. vet.* Senator territorij, legiſlator, iudex.

Keur-meeſter. Ædilis Cerealis, qui annonã curat & menſuras, vendentiũque auaritiam coërcet. & Cenſor.

Keur-richter, Arbiter, iudex electus.

Keur-ſtemme. Suffragium, punctum.

Keur-ſtemmen. Suffragari.

Keur-ten. Stannum vilius.

Keur-vorſten. Septemuiri ſacri Romani Imperij, principes electores, principes ſeptemuiri.

Keur-wonde. *holl. leyd.* j. **wonde lanck ander-half lit.**

Keuren/kozen. Deligere, eligere, diſcernere, ſeligere. (bare.

Keuren. Arbitrari, iudicare, lege approbare.

Keuren een wet. *vetus.* Statuere legem.

Keuren de ſpijſen oft waeren. Cenſere edulia, merces, &c. æſtimare.

Keuren. Guſtare.

Keuren/be-keuren. Tentare.

Keurlinghen. Lecti viri, delecti viri, lectiſſimi viri, delecti milites.

Keuſe / keoſe. Electio. *à verbo* **kieſen.** *gal. chois: angl. choyſe.*

Keuſel-betigh. Curioſus cibi.

Keuſel / kupſel. Globulus, ſphærula, pilula.

Keuſel. *ſax.* Turbo, trochus.

Keuſelen / kupſelen. Ludere globulis, pilis, nucibus, & ſimilibus: & Claua globulos propellere: ludere claua.

Keutel. Pilula, pilula ſtercoraria, fimus ouillus, bacca caprina: fimus ouiũ, capratum, murium, & id genus minorum animalium.

Keuteren. *j.* **keuteren.**

Keuwe. *vet. ſlan.* Cupa, dolium. *gal. cuue.*

Keuwen. *ger. ſax. friſ. ſicam. ſlan. j.* **knauwen.** Mandere.

K I

Kich. Aſthma, ſpirandi difficultas, ſuſpirium.

Kich-hoeſt. *j.* **kinck-hoeſt kieck-hoeſt.** Aſthma, tuſſis inanis, tuſſis anhela, tuſſis ſicca; in qua tuſſiens parum excreat, & ſpiritu tanquam reciprocante offenditur.

Kichen. Anhelare, hippacare, difficulter ſpirare; & Leuiter atque inaniter tuſſire, ſingultire.

Kichende. Anhelus, ſuſpirioſus.

Kichinghe. Tuſſis anhela, inanis: dyſpnœa, aſthma.

Kicher. Aſthmaticus, anhelus.

Kicher. *ger. ſax. ſicamb.* Cicer, legumĩnis genus.

Kicken. Hiſcere, mutire, emutire, muſſitare, minimam vocem edere.

Kick-hoeſt. *j.* **kich-hoeſt.**

Kickert. *friſ. holl.* *j.* **hozſch.** Rana.

Kidſen. Vomere.

Kidſinghe. Vomitus.

Kiecken. Pullus, pullus gallinaceus. *ang. chicken.*

Kiecken-dief. Miluus, miluius. *q.d.* fur ſiue raptor pullorum.

Kiecken-hooft. Caput pulli. *& metaph.* Homo cerebri vacuus, præceps, inconſideratus, homo memoria & cerebro imbecilli.

Kiecken-wouwe / kiecken-wiſe. Miluus.

Kieck-hoeſt. *ſland.* *j.* **kich-hoeſt.**

Kiel / ſchip-bodem. Carina, trabs ima nauis, eiuſque fabricæ fundamentum. *ang. kele: ſax. keel.*

kiel-water. Aqua ſentinæ.

kiel / kille. Statio, palus littorea.

kiel. *ſax. ſicamb. friſ.* *j.* **beptei.** Cuneus. *ger. keil.*

kiel-ſchip. Nauis carinata.

kiele. *vet. ſax.* *j.* **galepe.** Triremis.

kiele. *ſax. ſicam. friſ.* *j.* **broeck-kiele.** Subligar, ſubligaculum, femoralia, feminalia: ſuperior bracharum pars, pudenda & femora obtegens.

kielen / herboomen. Vectigal portitori ſoluere.

Kiem. *j.* **kips / kies.** Curioſus cibi.

Kiem / kieme. *vetus. ger. ſax.* Germen, ſurculus, frutex, cyma.

Kieme. *j.* **kimme.** Margo vaſis.

Kiem. *hol. friſ.* *j.* **kam.** Mucor.

Kiemen. *vet.* Germinare, fruticare: exire in herbam, pullulare. *ger. kymen.*

kiemen. *hol. friſ.* Mucere.

kiemigh. *j.* **kaemigh.** Mucidus.

Kien-boom / kien-hout. *ger ſax. ſicam.* Pinus, teda.

kien-roock. *ger. ſax. ſicam.* *j.* **ſwertſel.** Fuligo.

Kierebus. *ſland.* Coræbus, ſtultior Coræbo: furiata mente Coræbus. *dicitur & Tierebus Holl. & Brab.*

Kieren. *vetus.* *j.* **kieſen.** Eligere.

kierſ-lieden. *hol. Zeland.* Arbitri. *&* Reconciliatores ſiue pacificatores, præcipuè in homicidio.

kierſ-man. Arbiter.

Kiers. *ſicamb.* *j.* **koers / kuers.**

kierſenaer. *ſicam.* *j.* **peltier.** Pellio. *vide* **koers.**

Kies. Curioſus, affectator, delectu gaudens. **Niet kies.** Nullius cibi faſtidiens, circa victum indifferens.

kieſ-aetigh / kieſ-etigh. Curioſus in edendo, curioſus cibi. **niet kieſetigh.** Indifferens circa cibum.

Kieſe. *hol.* *j.* **keeſe.** Dens molaris.

kieſ-kauwen. *hol.* Lentè mandere.

Kieſe. *j.* **keuiſſe.** Pellaca, pellex.

Kieſel-ſteen. *j.* **keſel.**

Kieſen / ver-kieſen. Legere, eligere, deligere, delectum facere vel habere, optare, ſumere optionem, eximere numero. *gal. choiſir: ang. chooſe.*

kieſ-man. Arbiter electus, diſceptator electus.

kieſ-mannen / kieſ-lieden. Arbitri.

kief-man-ſchap. Arbitrium.
kieſinghe. Electio, delectio, delectus, optio.
kiete/kupte. *ſland. friſ. holl.* j. roghe. Oua piſcium.
kiete/kupte. *holl. friſ.* j. bzaepe. Sura, venter tibiæ obiectus.
kietſe. *ſland.* j. heul-kote.
kieue/kieuel. *germ. ſax. ſicam.* j. kouwe/kieuwe.
kieuel-kauel ſpelen. j. bock ouer hage.
kieuelen. *germ. ſax. ſic.* j. kouwen/knauwen. Mandere: & Rodere.
kieuit. Vanellus, capra: *auis teutonicè dicta à ſono vocis quam edit.*
kieuie. j. keuiſſe. Pellex.
kieuwe. *ſax. friſ. holl. ſicam.* j. kouwe. Brachiæ piſcium.
kijcken. Spectare, inſpicere, inſpectare.
kijck-gat. Conſpicilium.
kijck-gaetken. Rima ſpeculatoria.
kijck-gups/kijck-kozen. Specula.
kijck-plaetſe/tooneel. Theatrum, viſorium.
kijck-ſpel. Spectaculum.
kijck-benſterkē. Feneſtra ſpeculatoria, reticulata: conſpicilium, tranſenna.
kijck-wt. Conſpicilium, vel conſpicillum, ſpecula.
kijf. j. ghe-kijf. Rixa: & Conflictus.
kijf-ſtrijd. Litigium.
kijfachtigh. j. kijuigh. Rixoſus.
kijfagie. j. kijuinghe. Rixa.
kijn-boom. j. kien-boom.
kijſel-ſteen. j. keſel ſteen.
kijte. *ſland.* Miluus. *ang. kyte.*
kijte. j. kiete. Oua piſcium.
kijuen. Rixari, altercari, cōtendere verbis, litigare, diſceptare, certare, decertare, concertare, digladiari. *ang. chyde.*
kijuer. Rixator, altercator, litigator.
kijuigh/kijfachtigh. Rixoſus, litigios⁹
kijuinghe/kijuagie/ghe-kijf. Rixa, lis, altercatio, certatio, cōtrouerſia, contentio, diſceptatio, velitatio, iurgiū, litigium.
kilden/kelden. Frigere, algere, horrere frigore, vri frigore. *ang. chyll.*
kildende. Alſioſus.
kilsinghe. Algor, frigus.
kilde. Algor, frigus.
kille. j diepte. (ſus, ſinus.
kille/kiele. Statio, locus in litore ſinuo-

kildt bzoods. *holl.* j. kant/hompe.
kime/kumme/kieme. Ora, margo, ſiue extremitas vaſis, dolij, cupæ.
kimp/kump. *louan.* j. wit bzoodt.
kimp. *vetus.* j. kamp. Certamen, palæſtra.
kimp. *vetus.* j. kamper. Pugil.
kimpen. *vetus.* j. kampen. Luctari: certare.
kinck-kozen. Turbo, piſcis turbinatus, cōcha, cochlea marina qua ad buccinandum vtebantur: buccinū, buccina, concha tortilis, concha turbinata. *germ. kinck-horn.*
kinck-hoeſt/ kich-hoeſt. Tuſſis ſicca, tuſſis inanis: tuſſis cum ſingultu ſine reſpirandi ſpatio. *ſax. kinckhuſte. ſic dicta à concha tortili; aiunt enim tuſſim hāc minui, ſi conchā, quam* kinck-kozen *vocant, bibat æger.*
kincken. j. kichen.
kind. Puer. & Proles, ſoboles. *ger. kind: ang. chylde.*
kind-bzaght. Fœtus.
kind-bzagen. j. groot gaē. Vterū ferre.
kind-bzaghtigh. j. bzucht-baer.
kind-hoeſt / kich-hoeſt / kinck-hoeſt. Tuſſis ſicca & inanis. *vulgò* tuſſis puerilis. *quòd infantes & impuberes eā maximè infeſtantur. ita Lemnius.*
kindeken/kinneken. Valculum: octaua pars cadi. *ang kilderkin.*
kinderen. Pueri, proles, pignora, ſoboles, liberi.
kinder-baringhe. Partus.
kinder-bedde. Puerperium.
kinder-bed-bzouwe/ kracin-bzouwe. Puerpera.
kinder-bindſel. Crepūdia: faſciæ quibus in cunis iuuoluuntur infantes.
kinder-dief. Plagiarius.
kinder-doeckſ kens. Cunæ, cunabula, faſciæ.
kinder-ghe-ſchzey / kinder-ghe-krijt. Vagitus, vagor, infantum ploratus.
kinder-leraer. j. kinder-meeſter.
kinder-mael. Repotia. *Auſen.* Epulæ quæ editis in lucem liberis adornātur. *Adr. Iun.*
kinder-maecker. Proletarius.
kinder-meeſter. Pædagogus, pædotriba.
kinder-pockſ kens. j. pockſ kens.

kinder.

kinder-poppen. Crepundia, ludicra puerilia.
kinder-ſchole. Pædagogium.
kinder-ſpel. Ludus puerilis, oblectamenta puerorum.
kinder-ſpel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia.
kinder-werck. Puerile, res puerilis.
kinder-wieghe. Cunæ, cunabula, lectulus infantium, faſciæ.
kinder-wozm. Tenia: lumbricus teres: latus, & longus, pueros infeſtans.
kinderachtigh. Puerilis.
kinderachtighept. Puerilitas, ineptia puerilis.
kinderachtighlick. Pueriliter.
kindſ-dochter. Neptis.
kindſ-kind. Nepos.
kindſ-ſone. Nepos.
kinds/kindſch/kindiſch. Puerilis: & Infans: ſtultus atque inconſideratus inſtar pueri.
kindſch wozden. Repueraſcere.
kindſchelick. Pueriliter.
kindſ hept. Infantia, pueritia, puerilitas, ætas puerilis: & Ineptia, inconſiderantia, innocentia puerilis.
kinne. Mentum.
kinneken. Paruum mentum.
kinneken. *j.* **kindeken.** Vaſculum.
kinne-backe. Maxilla, mādibula, mala.
kinne-back-ſlagh. Alapa, colaphus, pugnus: colaphus in gena vel bucca.
kinne-baerd. *j.* **baerd-doeck.** Velum menti.
kin-yſer/mupl-yſer. Poſtomis, paſtomis.
kinſter. *ſax.* *j.* **lym.** Viſcum.
kinterne. *j.* **citer.** Cithara.
kip. Ictus.
kip/knippe. Decipula, decipulum.
kip. Pullatio, fœtura pullorum, pullicies: & Pullus gallinaceus recēs excluſus.
kippen. Cudere, ferire, icire, inſecare. *ang. chyp.*
kippen. Capere, excipere, excerpere, eximere: & Intercipere, ſubtrahere, ſuppilare.
kippen. Pullulare, pullos edere, excludere vel excudere oua: oua percudere roſtello. Excudere fauos ſiue cellulas: *dicitur de auibus & de apibus,*

kipſel. Partus ouo excuſus.
kips/kies/kiem. Curioſus cibi.
kiſelinck/kiſel-ſteen. *j.* **keſel-ſteen.**
kiſſen. Stridere, tanquam ferrum candens in aquam miſſum.
kiſſinghe. Stridor.
kiſte. Ciſta, capſa, arca, theca, *kiſt. ger. kaſt: gall. caſſe: it. caſſa: hiſ. caxa: ang. cheſte.*
kiſtken. Arcula, ciſtula, ciſtella.
kiſt-maecker. Capſarius, ſcriniarius.
kite. *ſland.* *j.* **kupte/kiete.** Oua piſcium.
kitſen. *j.* **kidſen.** Vomere.
kitſen/kitſigh. *j.* **ketſen/ketſigh.** Currere, *&c.*
kitte. Obba. **kitte.** *inquit Becanus, eſt* poculum maius ex aſſerculis oblongis, ſiue leuigatis ſcādulis, cuparum ad modum, ferreis, æreis vel ligneis circulis colligatum.
kittel. *ger.* *j.* **kedel.** Supparus.
kittelen. *j.* **ketelen.** Titillare.
kit. *ang. ſax. vet.* *j.* **kond.** Notus.
kittigh maeken. *vetus. holl. friſ.* Notum facere, ſignificare.

K L

klabbaerd/ratel. Crepitaculum, crotalum. *q. d.* **klappaerd.**
klabbaerden. Crotalum pulſare.
klabbotſen. Pulſare cum fragore.
klabbotſe. *j.* **klater-buſſe.** Siphūculus.
klabbot/klabbot-viſch. Capito piſcis.
klabbot/klabbot-wozm. *j.* **kalander.** Curculio.
klachte. *j.* **klaghte.** Querela.
klack. Fiſſura, fragor: & Sonus verberis, ictus reſonans, tax: plauſus: ſonora percuſſio.
klacke. *ſland.* **kletſooze.** Scutica.
klacke. *ſland* *j.* **kladde.** Macula luti.
klacke. *vetus.* Crepitaculum. *ang. klacke.*
klacke/klacke-buſſe. *j.* **klater-buſſe.**
klacken. Impingere cum fragore: findi cum fragore: & Verberare reſono ictu, quatere. *gall. claquer.*
klacken. *ſlan. brug.* *j.* **kladden/af-kladden.** Detergere lutum.
klacker. *ſlan. brug.* *j.* **kladder.** Penicul⁹.
klackaerd. *ſland.* *j.* **ghe-wendt broodt.** Panis ouis & lacte maceratus.
kladde. *holl.* *j.* **kliſſe.** Lappa.
kladde. Macula, litura, menda, mendū.
kladde. Macula lutoſa, lutum veſtibus hærens, nota cœnoſa.

kladde/

Kladde/kladder-gat. Puella ſordida, lutoſa, luto & ſordibus inquinata, maculoſa, impura, immunda.

Kladde/klad-boeck. Aduerſaria, orum: tabellæ tumultuaria opera perſcriptę: *ſic dictæ quod liturις & maculis non careãt.*

Kladden. Maculare, fœdare.

Kladden. Ineptè pingere.

Kladden / kladderen. j. af-kladden. Abſtergere ſordes, detergere lutum, detergere veſtē peniculo, ſtringere.

Klad-boeck. j. kladde. Aduerſaria.

Klad-papier/pack-papier. Charta emporetica. *vulgò* maculatura.

Klad-papier/plack-papier. Papyrus bibula: recentes maculas ſcripturæ admens & exorbens. *vulgò* maculatergium.

Klad-ſalver. j. quack-ſalver. Aliptes.

Klad-ſchilder. Rhyparographus, pictor ineptus.

Kladder. j. klad-ſchilder. Inept⁹ pictor.

Kladder. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

Kladderen. Detergere peniculo ſordes.

Kladderen/kladden. Ineptè pingere, maculare.

Kladderije. Maculoſa & inepta pictura.

Kladderen. Profundere, diſſipare maculando.

Klaeghen. j. klaghen. Queri, cōqueri.

Klaeghachtigh. Querulus.

Klaer. Clarus, dilucidus, lucidus, non obſcurus, purus. *germ. klar: gall. cler: ital. chiaro: hiſp. claro: ang. clear.*

Klaeren wijn. Vinum defæcatum, purum, repurgatum.

Klaer weder. Cælum ſudum, ſerenum.

Klaer ende openbaer. Perſpicuus, manifeſtus, euidens, liquidus.

Klaer. *vetus.* Vacuus, inanis. *ger. laer.*

Klaer van d' epe. *ſland. j. wit.* Albū oui.

Klaer-lupdende. Clariſonus.

Klaer-ſchijnigh. Illuſtris, præclarus, prælucidus.

Klaer-ſichtigh. Perſpicax, lynceus.

Klaer-heyd. Claritas: & Perſpicuitas, euidentia.

Klaeren. Clarare, clarificare, clarum & purum reddere.

Klaeren de rekeninghe. j. af-klaeren.

Klaeren. Clarere, clareſcere, clarū fieri.

Klaer-ooghe/ooghen trooſt. Ocularia, euphraſia: *herba oculos claros reddens.*

Klaerlick. Clarè, dilucidè, perſpicuè, manifeſtè, liquidò, apertè, enucleatè.

Klaeret/klaeret wijn. Vinum heluolū, vinum ſubrubeum, rubellum. *vulgò* clarum *ſive* claretum. *gall. vin clairet: ital. chiarello: hiſp. vino claro.*

Klaeroene. Lituus.

Klaſeren. j. klaueren.

Klaſter. *germ. ſicamb.* Orgia, vlna, quatuor cubiti.

Klaghe. j. klaghte. Querela, querimonia, queſtus, lamētatio. & Accuſatio.

Klaghen/be-klaghen. Queri, cōqueri, lamētari, quiritare: querelas deferre: & Accuſare: expoſtulare κλαῖειν. i. flere, plorare, eiulare.

Klaghinge. Queſt⁹, querela: lamētatio, lamentū: & Accuſatio: expoſtulatio.

Klagher. Queſtor, lamentator: & Accuſator, actor.

Klaghelick. Lamentabilis, luctuoſus, miſerabilis, flebilis, lugubris, deplorandus.

Klaghte. Querimonia, querela, queſt⁹: conqueſtus, conqueſtio: & Accuſatio: expoſtulatio.

Klaghten doen. Queri, cōqueri, querelas deferre: & Accuſare, expoſtulare.

Klaght-weerdigh. Accuſabilis.

Klaghtigh. Querulus, queribundus: accuſatorius: accuſator, expoſtulator.

Klam/klamp. Tenax: & Humidus: & Lētus, viſcoſus: & Vuid⁹. *ang. klammy.*

Klamme. j. klampe.

Klampe. Vncus, vnguis: & Harpago, retinaculum: & Compago, compages. & Subſc⁹, regula. & Fibula. *gall. crampon.*

Klampē. Harpagare, harpagine apprehendere, vnco detinere, fibulare, rapere, figere, affigere, prehendere. & Compaginare, coniungere.

Klamp-voghel. Accipiter.

Klanck. Clangor, tinnitus, tinnimentum. ſonus, fragor: crepitus, ſonitus.

Klap. Sonus, crepitus. *ger. klapff.*

Klap. Garrulitas: & Fabulæ.

Klappe. *holl. friſ.* j. **kleppe.** Crotalum.

Klappen. *holl. friſ.* j. **kleppen.** Crepare, crepitare. *ang. klappe.*

Klappen. Garrire, blaterare, fabulari. *ger. klapffen, klapperen.*

klapachtigh. Garrulus, futilis, loquax.
klappaerd. Garrulus, fabulator, blatero, gerro, linquax, locutulcius, futilis, rabula: & Delator.
klappepe. Garrula, lingulaca.
klappepen. Fabulari, garrire inſtar mulierum.
klapper. j. klappaerd. Garrulus: & Delator.
klapper. *ſax.* **j. klabbaerd.** Crepitaculum.
klap-gheſelle. Congerro.
klap-hout. Tabulæ querneę minores.
klap-mutſe. Pileus planus, pileus planitie rotunda.
klap-ooze. Bubo, panus inguinis, bubo venereus, panus in inguine, hulcus inguinarius, pudendagra, fœdus tumor circa obſcœnas abditaſq; partes, ficoſus tumor inguinũ. *gal. clapporre.*
klap-rooſen. j. klapperrooſen.
klap-ſtock. Baculus annalis, baculꝰ calendarius, baculus deſignator temporum: *q. d.* baculus fabuloſus, *agricolis & illiteratis paſſim loco calendarij.*
klap-beken/bal-beken. Vectis, cataracta in agro, ſe vltro claudens cũ ſtrepitu & fragore.
klapperen. Crepitare.
klapperen met de handen. Plaudere manibus, complodere manus.
klapper-rooſen. Papauer Rhœas, papauer flore puniceo, caduco.
klaren. j. klaeren.
klater/ratel. Crotalum, crepitaculum, ſiſtrum.
klaterken. Crepũdia, crepitaculũ pue(rile.
klateren. Strepere, fragorem edere, crotalum pulſare.
klater-buſſe. Siphunculus, ſclopus. *tubulus è ſambucino ligno, quo pueri glandes ſtupeas cum bombo expellunt:* & Bombarda minor, tormentũ æneum minus,
klater-gout. Bractea, bracteola, folium auri: tenuis lamina auri ſua ſponte plicabilis & crepitans: leni crepitãs bractea vento. *Virgil.*
klaudit. Lictor, miniſter prætorianus: & Delator, quadruplator, ſycophæta.
klauc-cimbel/klauc-koozde. Monochordum, clauicymbalum, clauecordium, manucordium, & virginale, *vulgò. Inſtrumentum muſicum, cuius chordæ ſiue funiculi extenduntur & circumuoluuntur clauibus, aut etiam clauis & paxillis.*
klauer/klauer-blad. Trifolium pratenſe, triphyllon.
klaueren honigh. *holl.* Mel optimum & candidiſſimum, ex trifolio pratenſi.
klaueren. Scandere in ſubrectum, ſurſum reptare, vnguibus fixis conſcẽdere feliũm more.
klauwe. Vnguis, vngula. *ang. claw.*
klauw-naghel. Vnguis.
klauwe. j. klouwe. Glomus.
klauwe/klouwe. j. egghe. Raſtrum.
klauwen. Inuncare: vnguibus vncis attrahere, ſiue radere.
klauwen. *vetus. ſicamb. holl.* **j. krauwen.** Scalpere, ſcabere. *ang. clawe.*
klauwiere. Clauus vncinatus, clauus aduncus, vncus. *clauus qui vncum loco capitis habet, de quo panni ſolent dependi.*
klauwieren van de orgelen. Manubria epitomiorum, vel epiſtomiorum. *gal. clauiers.*
klauwierken. j. krol-ranckſ-ken. Clauicula, capreolus.
klauwierachtich. Vncus, inuncus.
klebber. j. klubber. Gummi, *&c.*
kleck. *ger. ſax. ſicamb.* **j. leck.** Rimoſus, hiulcus, perruſus.
klecken. *germ. ſax. ſicamb.* Agere rimas, hiare.
klee. *germ. ſax. ſicamb.* **j. klauer.**
kleed. Veſtis, veſtimentum, indumentum, velamen, amictus.
kleeden. Veſtire, amicire, velare, tegere. *ger. kleiden: ang. kladden.*
kleedinghe. Amictus, veſtitus, veſtes, veſtimenta.
kleederen/kleeders. Veſtes, veſtimenta.
kleeren/ *per ſyncopen pro* **kleederẽ.** Veſtes.
kleer-beſſem. Muſcarium ſeraceũ: ſcopula.
kleer-lappen. Conſarcinare veſtes.
kleer-lapper/lapper. Sarcinator, conſarcinator, veteramentarius ſartor.
kleer-maecker. Sartor, ſarcinator, veſtiarius, veſtium ſarcinator.
kleer-renne. Veſtiarium.
kleer-ſchappraye/kleer-ſchap. Veſtiarium, arca veſtiaria.

kleer-

Kleer-verkooper. Veſtiarius.
kleer-tobbe/waſch-kuppe. Labrum eluacrum. *in quo ſordes eluuntur veſtium.*
kleer-waerder/kleer-be-waerder. Veſtiſpicus.
kleer-wozm. Teredo, tinea.
kleef-krupd. Aparine, aſpergula. *à* **kleuen.** i. adhærere: *quod lacinias veſtium adhærere ſoleat ſua aſperitate.*
kleem. *ſland. holl.* j. **leem.** Argilla.
kleem-aerde. Argilla.
kleemen. j. **leemen.** Incruſtare argillâ.
kleen. *ſland. holl.* j. **klepn.** Paruus.
kleen-noode. j. **klepn-noode.**
kleeſen. *zeland.* j. **klepnſen.** Colare.
klepe/kleem/leem. Argilla, terra argillacea, terra tenax, terra glutinoſa, lẽta: *dicitur à* **kleuen** *inquit Lemuius, quòd inhæreat.*
klepe pot-aerde. Terra figularis, argilla, lutum. *ang. claye.*
klepe/klye. *germ. ſax. ſicamb. friſ.* Furfur, acus, palea.
klepe. Lutum paleatũ, aceratũ: intrita.
klep-land/klep-grond. Humus argilloſa.
klep-ſpoze/ijſ-ſpoze. Encentris.
klepachtigh. Gluti noſus, argillaceus, argilloſus, tenax.
klepachtigh. *germ. ſax. ſicamb.* Furfuroſus, furfureus.
klepen. *friſ.* j. **kretſen.** Vnguibus ſcalpere.
klep-ſteken/klepn-ſteken. Incidere in marmore, ſcalpere.
klep-ſteker. Scalptor, plaſtes.
klepn. Paruus, exiguus, puſillus.
klepn/ſmal ende dun. Exilis, minutus, tenuis.
klepn brood. *vetus.* Panis ſaccharites. *vulgo* martius panis.
klepn gheld. Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.
klepn achten. Parui facere, parui pẽdere, parui æſtimare, floccipendere, vilipendere.
klepn ghe-beente. Animalia paruis oſſibus: *vt cuniculi, lepores, aues, & id genus ſimiles delicatorum hominum delicie.*
klepn kennen. j. **klepn achten.**
klepn-hertigh/klepn-moedigh. Puſillanimis.
klepn-moedigh. Puſillanimus, puſillanimis, humilis ac demiſſus, homo abiecti animi.
klepn-moedigh worden. Cadere animis.
klepn-moedighepd. Abiectio animi, puſillanimitas: infractio animi, animus fractus.
klepn-nood / klepnoodte/klepnheyd. Cimelium, brauium, monile, bullæ, ſegmenta, ornamenta pretioſa. *vulgò* clinodia. *q. d.* **klepn-noode.** i. parum neceſſaria: *alio nomine* **iuweel.**
klepn-ooghe/klepn-oogigh. Ocellaris, lucinius, qui exiles habet oculos.
klepn-pincke. j. **klepn-ooghe.** Ocellaris, lucinius.
klepn-ſmit. Faber qui ferra minora expolit limâ.
klepn-ſteken. j. **klep-ſteken.**
klepnachtigh. Minutulus.
klepnlick. Exiliter, tenuiter, exiguè.
klepnigheyd. Paruitas, exiguitas.
klepnigheyd/ver-klepninge. Diminutio: & Contemptus, ignominia, obtrectatio.
klepnigheyd pemandẽ aendoen. Paruĩ pendere, vilipendere, paruifacere aliquem, derogare alicui, ignominia afficere aliquem.
klepnken. Paruulus, perpuſillus, perexiguus.
klepnkens/klepnlick. Paruulùm, *Plin.* exiguè, exiliter, modicè, tenuiter.
klepnen/klepn maken. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, extenuare.
klepnéren. Minuere, diminuere, imminuere.
klepnte/klepnigheyd. Paruitas.
klepne. *vetus.* j. **heymelicke.** Latrina.
klepnſen/klepnſigheu/klenſen. *hol. friſ. ſicamb. zeland. ſland.* Colare, percolare, purgare, mundare. *ang. clenſe.*
klepnſer/klenſer. *holl. friſ. ſicamb. zeland. ſland.* Colum.
klepnſtere. *ſlan.* j. **ghepnſtere.** Scintilla.
klepnſteren. *ſland.* Scintillare.
Klemijn-ſteen. j. **klemmer-ſteen.**
klemme. Decipulum, tranſenna.
klemmen. Stringere, arctare, peruellere, interpremere.
Klemmen. *ſland.* j. **klimmen.** Scandere.
klem-voghel. *holl.* j. **klamp-voghel.** Accipiter.

klemmer-boom.j. kleuer-boom. Hedera.

klemmer-ſteen/ klemijn-ſteen / kalamijn-ſteen. Cadmia.*vulgò* Lapis calaminaris. *Arab.* Climia,chlimia. *gall.calamine.*

klenſen.j.klepnſen. Colare.

klenſer.j.klepnſer. Colum.

klepel. Malleus tintinnabuli,rhopalū, plectrū,lingua cāpanę: & Marculus oſtij , annulus oſtij, manus extera, cātharus.*& metaph.* Lingua loquax.

kleppe/klippe. Crepitaculum,crotalū.

kleppe.*holl.* j.kloſ-beptel. Flagellum.

kleppe/klippe/klemme/knippe. Decipulum,tranſenna: laqueus aut machina irretiēdis auiculis aut capiēdis beſtiis comparata: pedica.

kleppe/klippe.j. pranghe. Paſtomis, poſtomis.

kleppe/klippe. Rupes, petra, cautes, ſcopulus,ſyrtes,ſcylla : & Antrum, ſpelunca.

kleppigh. Scopuloſus.

kleppel/kluppel. Fuſtis,ſtipes,baculus, claua.*ang.clubbe.*

kleppel-beerſken / klippel-beerſken. Carmen homœoteleuton : verſus ſimili ſono deſinēs,verſus rhythmicus,verſus leoninus.*à verbo* **kleppen** *ſiue* **klippen**.i.ſonare,reſonare.

kleppen. Crepare, crepitare,pulſare, ſonare.

klep-ſpaen.*ſland.louan.*j.kleppe. Crepitaculum.

kleppenter. Crotaliſtria ciconia;crepitante ciconia roſtro.

kleppenter. Crotalus, homo loquax, ſonora admodum & tinnula voce pronuncians.

kleppentéren. Roſtro crepitare inſtar ciconiæ , glotorare , clangere voce ciconiæ.

klepper. Sonipes,aſturco,equus gradarius,tolutarius.

kleppereen. Crepitare.

klepper-tand. Denticrepus.

klepper-tanden. Crepitare dentibus.

kleps.*vetus.* Dicax,loquax,futilis,garrulus.

klerck.*vulgò* Clericus. *gall.clerc: hiſp.clerigo: ang.clearke,clerke.*

klerck/ſcholier. Scholaſticus.

klerck/ſchꝛijuer. Librariolus,à manibus,amanuenſis,ſcriba.

klerck van den bloede. Commentarienſis,actuarius.

klerck van de greffie. Actorum cōſcriptor.

klerck/tol-ſchꝛijuer. Scripturarius.

kleſſe.*ſland.*j.kliſſe. Lappa.

kleſſen.*ſland.* Affigere: & Adhærere, adhæreſcere.

klets/kletſe. Ictus reſonans, fragor, tax.

kletſen. Reſono ictu verberare.

kletſooꝛe/ketſooꝛe. Flagellum,ſcutica.

kletter/kletteringhe. Fragor,crepitus.

kletteren. Fragorem edere,retonare, concrepare.

kletteren.j.klaueren. Scandere.

kleue.*vetus.* Viſcus,gluten.*germ.klib: ang.klewe,glewe.*

kleue.*holl.* Hedera.

kleuen/kliuen. Figere,glutinari,hærere,adhærere,adhæreſcere. & Gluinare.*germ.kleyben: ang.cleaue,glewe.*

kleuende ſieckte.*ſax.ſicamb.*j.haelende ſieckte.

kleuigh. Tenax,viſcoſus.

kleuer/kleuer-boom/klemmer-boom. *zeland.*Hedera:ſequax hedera,*arbori muroſque ſcandens , iiſque tenaci amplexu adhærens.*

kleuer/klauer/klauer-blad. Triphyllō

kleueren.j.klaueren. Scandere,ſurſum reptare.

kleunen/klonen. Tundere.

kleuteren/kloteren. Tuditare.

klibber.j.klubber. Viſcus,gummi.

klibber-tonghe.*ſland.* Lingua præcipitante hæſitans ſiue titubans.

klibberigh.*ger.ſax.ſicamb.* Tenax.

klick.*fríſ.* Verber,ictus,tax: colaphus, alapa.

klick.*holl.*j.kolue. Claua.

klicken. Crepitare.*ang.cliquer.*

klicken.*holl.fríſ.ſicamb.* Corycæū agere, inſidiari: & Deferre,accuſare.

klick-ope.j.klick-ſpille.

klick-ſteen. Corycæus.

klick-ſpille. Ambubaia,mulier lenis, inutilis,futilis,garrula.

klicker. Corycæus,inſidiator,delator.

klickers. Crepidæ,crepidulæ : *ſic dictæ tent, à ſono ſiue crepitu quem ambulando edunt:*

cant : qua ratione & crepidas Latinè dictas quidam putant.

Kliere. Tonſilla,glans,glandula.

kliere / krop-ſweer. Struma, chœras: *vulgo* ſcrofula,ſcrofa.

kliere / klap-ooꝛe. Bubo,hulcus inguinarium.

klieracht igh. Glanduloſus.

kliefter. *j.* **kliſter.**

klieue. *vetus. j.* **klout.** Fiſſura. *ang. clife.*

klieuē. Findere,ſecare,diſſecare. *&* Findi,rimas agere: *ang. cleue.*

klieuer. Fiſſor.

klieuigh. Fiſſilis.

klif. *vet.* Cliuus. *ang. cliffe.*

klije. *friſ. j.* **klepe / ſemele.** Furfur.

klijf. *holl. j.* **kleuer.** Hedera: *à* **klijuen.** *i.* adhærere.

klijue / kleue. *ſax.* Lappa.

klijuen / kleuen. Adhærere,hærere.

klijn-ſout. *zeland. j.* **klinck-ſout.**

klijſter. *ſax. j.* **kliſter.** Gluten,colla, *&c.*

klijte / klijt. *vetus. ſland.* Argilla.

klimmen. Scandere,aſcendere. *angl. climme, climbe.* κλίμαξ. *i.* ſcala.

klimmen oft rijſen int ſinghen. Pæanem citare,vocem ſenſim excitare: contentiore voce altum & acutum ſcanſim intonare.

klim-op. *holl. j.* **klēmer-boom.** Hedera.

klincke. Rima,rimula,parua ruptura, fiſſura,ſciſſura. *ang. clinke.*

klincke / klinghe. Lamina,verutum.

klincke aen de deure. Peſſulus,vectis.

klincke / ooꝛ-klincke. Alapa,colaphus, pugnus,verber,tax.

klincken / klinghen. Clangere, tinnire, ſonare,reſonare.

klinckaerd. Later excoctus & durus imprimis: *q.d.* tinniens *ſiue* tinnulus, *dum pulſatur.*

klinckaerd. Numi aurei genus.

klinck-ringhen. *j.* **rinckel-ropen.**

klinck-ſout / klijn-ſout. Genus cādidiſſimi ſalis, cuius glebæ inter ſe colliſæ,propter duritiem vt ſilices ſonitū clangoremque edunt. *Leuinus Lemnius.*

klinckende. Tinnulus,crepitans,æriſonus.

klinckinghe / ghe-klanck. Tinnitus, clangor.

klincket. *j.* **winckel.** Portula.

Kliugh. *ger.* Cliuus. *hinc oppidorum & pagorum nomina quædam in Germania.*

Klinghe. *ger. ſax. ſicamb. j.* **klincke / lemmer.** Lamina,verutum.

klinghen. *j.* **klincken.** Clangere, tinnire.

klinghel-ſteen. *germ.* Mortarium, mortariolum.

klippe. *j.* **kleppe.**

klippel. *j.* **kleppel.** Fuſtis.

klippel-beerſken. *j.* **kleppel-beerſken.** Carmen homœoteleuton.

klippen. *j.* **kleppen.** Sonare,reſonare.

klipper-tanden. *j.* **klepper-tanden.**

kliſſe / kleſſe. Lappa. **Groote kliſſe.** Perſonaria,perſonata,arcium: lappa maior. *officin. vulgò* bardana.

kliſſe. Glomus: fila, capillamenta vel ſimilia in globi figuram cōuoluta & cohærentia.

kliſſen. Adhærere,adhæreſcere: *&* Affigere.

kliſter. *j.* **klijſter.** Gluten.

kliſter. Nucleus radicis,lilij,allij,& ſimilium : ſpica,ſegmen capitis allij, *&c. &* Botrus,racemus. *ang. cluſter.*

kliſter oft ſchijue van viſch. Nucleus, ſegmen,orbis.

klitſe. *friſ. j.* **teue.** Canis fœm.

klitte. *zeland. j.* **kliſſe.** Lappa.

klobber-ſaen / kloter-melck / klonter-melck. Oxygala,cremor lactis coagulatus & acidulus : lac acetoſum, acidum: caſeus oxygalacticus.

klob-darm. *ger. ſax. ſicamb.* Omaſum.

klocke. Æramentum,æs Campanum. *vulgò* campana: *à Campania regione, vbi res aneas optimè fabricatas teſtantur ſcriptores. germ. glocke: gall. clocke: angl. clocke. vulgò* cloca.

klocke. Phiala ambigua: *quæ fundo caret ſiue pede quo inſiſtat : ita vt inuerti eam oporteat :* vas futile, *quod de manu depoſitum euertitur :* vas potorium ſtare impos. *vulgò* campana.

klocke. *j.* **keule.** Cauea: *à ſimilitudine campanæ.*

klocke. *ſland.* Toga,pallium. *&* Toga muliebris. *ang. cloke, clocke.*

klocke. Cliban' vitreus,ſublimatoriū, meta ſtillatoria,meta furnaria,turbo furnarius, *vulgò* alembicum.

klocke / bier-klocke. Turbo focarius,

turbo conſeruandis & tegendis prunis aptus.

klock-bloeme. Conuoluulus, inuoluulus, voluola, helxine. *vulgò* campanella.

klock-ep. *ſax. ſicamb.* j. **klotſ-ep.**

klock-gieter. Fuſor æramentarius.

klock-glas. j. **enghſter.** Bombylius. *à verbo* **klocken.**

klock-hinne. Gallina glociẽs vel glocitans, ſingultiens : gallina nutrix. *ſax. kluck-henne: ang. clocking henne.*

klock-hinne. j. **hinne met den haen.** Vergiliæ.

klock-huys. Turris ſacra, cymbalaria: campanile, campanarium *vulgò*.

klock-huys/kern-huys. Volua: pomi medium, in quo ceu loculo latent ſemina. *q.d.* campanile, *intra quod ſonant ſemina & nuclei.*

klock-kruyd. Conuoluulus.

klock-man. Nolæ curator.

klock-ſpijſe. Æs caldarium: æs fuſile: *æs æramentis fundendis aptum.*

klock-ſuſter/ *rectius* **klop-ſuſter.**

klock-toꝛre. Turris cymbalaria, ſacra: campanilis, campanile, campanariũ *vulgò*.

klocken. Bombum, ſiue ſonitum edere.

klocken. Sonitum reddere qualem anguſti oris vaſculum ſolet : *κλώζειν.* i. ſonum quendã excitare in ore. *Adr. Iunius.*

klocken gheliſck de hinnen. Glocire, glocidare, ſingultire. *gal. gloſſer: hiſp. cloquear: ang. clocke.*

klockſ ken/ſchelle. Tintinnabulum. *vulgò* nola. *à Nola Campaniæ ciuitate vbi huiuſmodi æramenta primò inuenta ſunt.*

kloeck. Callidus, callens, peritus, induſtrius, ſolers, alacris, vigilans: ſagax, actuoſus.

kloeck-gheeſtigh. Alacer, alacris, animoſus.

kloeck-moedigh. Alacer, alacris.

kloeck-ſinnigh. Alacris, induſtrius.

kloeckheyd. Calliditas, induſtria, ſolertia, alacritas, vigilantia, ſagacitas.

kloeckelick. Callidè, peritè, induſtriè, alacrè, alacriter.

kloeckaerd. Audax, audaculus: callidus, aſtutus.

kloef-hout. j. **kolf-hout.**

kloen. *friſ. holl.* j. **klouwe.** Glomus.

kloet. *ſicamb.* j. **kloot.** Globus.

kloete. Globus conti vel haſtæ.

kloete/kloet-ſtock. Contus, haſta [illegible] tica longa & robuſta, inferiori [illegible] runque parte obtuſa, *& globo æ[illegible] to munita, ne facilè in fundum ſubſid[illegible]*

kloete. Homo obtuſus, hebes, ſtol[illegible] ſtupidus, ſtipes, caudex, truncus.

kloet-ſtock. j. **kloete.** Contus.

kloete *rectius* **gloedte.** Rutabulum.

klompe/klotte. Maſſa: & Gleba.

klompe/klotte van aerde. Gleba, globus terræ.

klompe/hol-block. Calopodium, calo, ſolea lignea.

klompkẽ. Maſſiula. **klompkẽ goudts.** Pala, maſſiula auri.

klompigh. Solidus. & Globoſus. *vulg* maſſiuus.

klonen/kleunen. Tundere, tuditare.

klonghe. *ger. ſicamb.* j. **klouwe.** Glomus.

klonte/klonter. Globus, gleba. & Maſſa.

klonte bloedts. Globus ſanguinis.

klontachtigh. Globoſus.

klonteren. Conglobare, denſare: conglobari, denſari, coire, coagulari, coagulari, concreſcere.

klonter-melck. Lac coagulatum, conglobatum, acidulum.

kloof-hout. j. **kolf-hout.**

klooſter. Monaſterium, cœnobium. *q.d.* clauſtrum. *ger. kloſter : gall. cloiſtre ang. cloyſtre.*

klooſter-volck. Cœnobitæ. *vulgò* clauſtrales.

klooſter-vrouwe/nonne. Virgo ſacra, virgo Veſtalis.

kloot/ *vetus. ang.* Pannus, tela: linteum.

kloot. Globus, ſphæra. *ger. klotz.*

kloot/loot/buſ-kloot. Glans.

kloot/klos. Coleus, teſtis.

kloot-baene. j. **kloſ-baene.**

klootken/kloſken. Globulus, ſphæruula: & Coleus, teſtis, teſticulus.

kloot-boghe. Sphærobolus arcus.

kloot-kaſe. Caſeus orbiculatus.

klooten/bollen. Torquere globum, ludere globis.

kloot-ſpel. Ludus ſphærarum.

klop. Ictus, pulſus. *gall. coup: ital. colpo: ſiſ. golpe.*

klop-ſchent. Fuſtis calceolarij.
kloppel.j.kluppel. Fuſtis.
kloppen. Pulſare, pulſitare, tundere, ferire. *ger. klopſſen: ital. colpire: hiſp. golpear: ang. cloppe.*
klopper. Pulſator.
klopper.j.deur-hamer. Cornix.
klopper.*holl.*j.plattijn. Calo.
kloppen.*vetus.* Caſtrare.
klop-ſuſter.*holl.* Virgo templo & rebus ſacris dedita: virgo quæ ſe propter regnũ cælorũ caſtrauit: *vide* **munckkin.**
klos.j.kloot. Globus, ſphæra: & Coleus, teſtis.
kloſken.j.klootken. Globulus, ſphærula: & Coleus, teſticulus.
kloſ-aderkens. Cremaſteres.
kloſ-boſcken. Scortum.
kloſ-hupſken. Mitra, teſtiũ inuolucrũ.
kloſſen. Ludere ſphæra, ludere globo per annulum.
kloſ-baen / rol-baen / boghel-baen. Sphæriſterium.
kloſ-beptel. Flagellum, vola.
kloſ-poozte. Annulus ſphæriſterij.
klot.j.klotte. Gleba, maſſa.
kloteren/kleuteren. Tuditare, pultare, pulſare crebro ictu.
kloter-boeck/kloter-papier. Aduerſaria, orum.
kloter-gheld. Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.
kloter-melck.j.klotter-melck.
kloter-ſpaen.*ſland.*j.klabbaerd. Crepitaculum.
klotte/klonte. Gleba, maſſa, globus. *ang. clodde.*
klotteken. Glebula.
klotachtigh. Gleboſus.
klotteren/klonteren. Coagulari.
klotter-melck.*ſland.*j.klonter-melck/klobber-ſaen. Lac coagulatum, lac calore concretum.
klotter.*ſland.*j.krotter.
klotſen. Pulſare, pultare.
klotſ-ey.*ſicamb.*j.ſwalp-ey.
kloue. Rima, fiſſura, ſectura. *ang. kleſte, klyfe.*
klouen. Rhagades, rhagadia, fiſſuræ in manibus, pedibus, & ſede prouenientes.
klouen.j.klieuen.

klouer.j.kolubze.
klouenier.j.kolubzier.
klouwe. Glomus. *ang. clue. clew.*
klouwe.j.klauwe. Vnguis.
klouwe.j.egghe. Raſtrum, irpex.
klouwe.j.klauwiere.
klouwen. Globare, in globi formam conuoluere fila, *&c.*
klouwen.*friſ. ſicamb. holl. Zeland.* Scalpere, radere vnguibus.
klubber/klebber/klibber.*vetus.* Gummi, gutta viſcoſa ex arboribus defluens: reſina.
klubberachtigh. Viſcoſus, glutinoſus.
kluchte.j.kluſte. Crypta: & Multitudo: & Tribus, *&c.*
kluchte. Ludicrum, res ludicra, res iocularis: mimus. & Fabula, apologus, facetiæ, acroama, ludicra narratio, inauditiuncula.
klucht-ſpel. Ludicrum, ludus.
kluchten. Rem agere ludicram, agere hiſtrionem: & Narrare fabulas, apologos, facetias.
klucht-ſinnigh. Lepidus, facetus.
kluchter/kluchtenaer. Ludius, ludio, ioculator, hiſtrio, geſticulator: & Homo facetus, feſtiuus fabulator.
kluchtigh. Geſtuoſus: & Feſtiuus, facetus, lepidus.
kluchtighlick. Facetè, feſtiuè, lepidè.
kluſte/kruſte.*gem. ſax. ſicamb.* Crypta, ſpelunca, ſpecus, antrum.
kluſte.*friſ.* Multitudo: & Tribus.
kluſte-partije. Pars, factio.
kluſte/kluchte. Tribus, proſapia, ſtirps, ſoboles, genus, progenies, ſors.
kluſte-wijs deplen. In ſtirpes diuidere hæreditatem.
kluſten.*friſ.* Congregari, conuenire, coire.
klugh-maend.*cymbr.*j.lauwe. Ianuarius *à connubiis ſic dictus, vt ait Adrian. Iunius.*
klughte.j.kluchte/kluſte. Multitudo.
klupſken/bolleken loocks. Caput allij. & Nucleus allij.
klupſe. Clauſura, cluſura: locus clauſus, locus anguſtè concluſus: tugurium ſolitarium, mandra. *vulgò* cluſa, incluſorium.
klupſe. Fauces, pilæ, itinera anguſta ac

peruia inter montes:anguſtię montium.

klupſen. Clauſuræ, cluſuræ, limitum cuſtodiæ.

klupſenaer. Eremita,anachoreta,ſolitarius,monachus incluſus.

klupſenerſſe. Monacha incluſa.

klupſter. *ſicamb.* Obex. *q.d.* cloſtrum, clauſtrum.

klupſters.j.boepen. Compedes, arcta vincula.

klupte. *holl.friſ.*j.**klotte.** Gleba,maſſa: & Globus. *ſax* **kludt.**

klupte/ſcholle vaŋ ijs. Maſſa glaciata.

klupte.j.kluchte. Ludicrum.

klupten/kallupten. Ludere maſſis ſiue globis glaciatis: certare diſcis in æquore glaciato.

klupue. *vetus.*j.**klauwe.** Vnguis.

klupue loocks.j.klupfken.

klupuen/knupuen. Rodere,arrodere, ambedere.

klupuer. Roſor.

klupuer/knupuer. Exactor,executor rei iudicatæ,*ſic teut. dictus,quòd rei condemnati bona rodat & voret.*

klupuinghe/knupffelinghe. Roſio,arroſio.

klupuinghe. *ſland.*j.**af-val.** Acrocolia, exteriora mactati porci. & Inteſtina.

klunderen. Pulſare.

kluppe.j.kleppe.

kluppel/kleppel. Stipes,fuſtis,bacul⁹, baculũ,clauа.*q.d.* **kloppel.** *ang.clubbe.*

kluppel-veerſken.j.klippel-veerſken. Carmen homœoteleuton.

kluppelen. Infligere fuſtes,fuſtibus cędere.

kluſter.j.klijſter.

kluts en. Quatere,concutere.

kluwe.j.klouwe.

K N

knabbeleu. Rodere,corrodere,frendere,morſitare.

knabbelen ende kijuen. Altercari,muſſitare.

knabbeler. Homo mordax,altercator.

knacken. Frangere,confringere.

knack-wozſt. *ſax weſtphal.*j.**met-wozſt.**

knape.j. knaepe.

knaer-hout.j.klap-hout.

knaertke knaertghe. *holl.* Lecythus, capſax,guttus,ampulla olearia.

knaghen. Rodere.*ger.gnagen:ang.gnaw.*

knaghinghe. Roſio.

knake. *ſax friſ.*j.**knoke.** Os,oſſis.

knap. Alacer,agilis,celer,gnauus.

knap-handigh. Manu celer,manu prõptus,dexter,manu expeditus.

knap-handighepd. Agilitas,promptitudo manus,dexteritas.

knappen. Prehendere,apprehendere.

knappen. Crepitare.

knappen het vlas. Cõfringere linum.

knappen. Mandere,dentibus pinſere.

knap-hoeck. *ſax.ſicamb.* Cruſtulum.

knap-ſack/ſpier-ſack. Viatoria pera, aſcopera,mantica:pera in quam cibum diurnum recondit viator.

knap-tand.j.bijte-taw. Manducus.

knap-tandekens krupd. Antirrhinũ: cynocephalus.

knape. Seruus,famulus,miniſter,puer. *ger.knab: ang.knaue.*

knape. Puer,puellus,maſculus,adoleſcens,iuuenis.

knape. *holl.*j.**eſel.** Pluteus.

knaep-ſchap. Seruitus,ſeruitium,miniſterium.

knapelinck/knapelijn. *vet.ſland.* Puer, puer maſculus,puellus.

knarren. *hollan.*j.**krijſſel-tanden.** Stridere.

knar-beenken. j. knozſpel-beenken. Cartilago.

knarſen knarſelen/knerſen. Stridere.

knarſel-tanden. Frendere,ſtridere dentibus.

knarſinghe/knarſelinghe. Stridor.

knaſpen/knozſpen. Dentibus concrepare. *ang.gnaſhe.*

knaſſchen. Frendere, ſtridere. *angl. gnaſhe.*

knauwen/knouwen. Mandere,extenuare cibũ dentibus, cõficere cibum dentibus,molere dentibus,commãducare.

knauwerken. j. knoterken. Liguinus.

knawſel. Manſum,cibus manducatus, commanducatus.

knecht/dienaer. Seruus,famulus,miniſter,puer.

knecht/ſlaue. Seruus,mancipium.

knecht. Iuuenis adoleſcens,puer.

knecht/knechtken. Mas,maſculus.

knecht/

knecht / landſ-knecht / krijghſ-man. Miles, ſtipendiarius. *germ. knacht: ang. knight.*

knecht / heeren-knecht / ſtad-knecht. Lictor, apparitor, ſeruus publicus.

knechtken / manneken. Maſculus, puer, puellus, puerulus, pupus, puſio.

knechtkens hups. Andron, andronitis.

knecht-ſchap. *vetus.* Seruitus, ſeruitudo.

knecht-wijſe. Seruiliter.

kneden. Depſere, condepſere, ſubigere manibus, pinſere. *germ. knetten: ang. knede.*

kneppel. *friſ.* j. **kluppel.** Fuſtis.

knerren. Stridere, frendere, ringere.

knerſen. j. **knarſen.** Stridere.

kneuel. *ger. ſax. ſicam.* Talea, ſtipes, malleolus, flagellum, ſurculus, bacillus.

kneuel. Neruus, nerueus funis, lorum: reſegmen corij.

kneuel / knouel. Nodus.

kneuel. Dentes venabuli.

kneuel / kneuel-band. Manicæ.

kneuel. Amentum, lorum haſtæ miſſilis, habena, anſa, anſula, corrigia lanceæ, vinculum iaculi: nodus *apud Sibam & Statium*, lorum reuinctum in haſtâ mediâ circiter, quod manui deinde & primoribus digitis illigabatur leuiter; in emiſſu cum impetu ſoluendum. *Iuſt. Lipſ.*

kneuel-baerd. Myſtax, muſtax, alæ, hyporrhinon, propogonion: barba veſtiens ſuperius labrum, cornua ſuperioris barbæ.

kneuel-band. Manicę, vincula manuũ.

kneuel-banden / kneuelen. Manicis cõſtringere.

kneuelẽ. Ligare, nodare: & Manus vinculis illaqueare: vinculis cõſtringere manus, pollices, *&c.* iniicere manicas, occupare aliquem manicis. & Graſſari, latrocinari, extorquere.

kneueler. Graſſator, latro, extortor, vecticularius, effractor. *dicitur* **kneueler**: *quod hominum membra contorqueat, miſeroſq; excrutiet adigatq; ad demonſtrandum theſaurum. Leuin. Lemn.*

kneueler / dief-lepder. Lorarius, lictor, miniſter magiſtratus: *qui reum vincit, ligat, torquetq;.*

kneuel-ſmout. j. **lap-ſmout.**

kneuel-ſpriet / ſpijn-ſpriet. Haſta amẽtata, anſata, nodoſa: venabulũ: telum venatorum aciei longiſſimæ cornib⁹ hinc inde exſtantibus.

kneuel-ſtock. j. **kneuel-ſpriet.** Venabulum.

kneuel-ſtockſken. j. **kneuel.**

kneuteren. j. **knoteren.**

knibbelen. Rodere: & Muſſitare: & Altercari, rixari.

knibbelachtigh. Muſſitabũdus: & Rixoſus, contentioſus.

knick. Nutus, nictus.

knicken. Nuere, nutare, innuere, nictare.

knicke-bollen. Nutare capite: nutabũdo vel nutanti capite dormire.

knie. Genu. *germ. knye: ang. knee.*

knie-bede / knie ghe-bed. Precatio ſupplex, ſupplicatio.

knie-bol. j. **knie-ſchijue.** Patella.

knie-booghe / knie-bupghe / haeſſene / nepe. Poples, flexu. a ſiue curuamen poſt genu: & Suffrago.

knie-dichte. Poëma extemporale: carmen ex tempore factum.

knie-lap. Genualia, genuũ indumenta.

knie-ſchijue. Patella, mola genu, os genu anterius. & Poples.

knielen. Ingeniculari, genua flectere ſiue curuare, procũbere in genua, congenulare.

knijf. *vetus.* Culter, gladius. *ang. knyfe.*

knijpe / knippe. Decipulum.

knijpen. *holl.* Arctare, coarctare, premere, comprimere.

knijper. *holl.* Homo præparcus, ſordidus, tenuiter viuens. *κνιπὸς.*

knijperken / knoterken. Acanthis.

knip. Talitrum, crepitus digiti: recurui digiti impreſſio.

knippe / klippe. Decipulum.

knippen. Talitro ferire, vnguem argutum infligere: & Edere crepitum digitis, concrepare pollice & medio digito.

knippen / ſnippen. Reſecare forpicula. *ang. klippe.* tondere, attondere.

knipper. Sartor friuolarius.

knip-buſſe. *vetus. fland.* Sclopetum, tormentum manuarium: *vulgo* piſtoletum.

knip-mes, *vet. ſax.* j. **ſcheer-mes.** Nouacula.

knip-ſcheerken. Forpex, forſex, forſicula, forpicula tonſoris.

knip-ſcherer. Pilicrepus: qui pilos cum forficularum crepitu truncat.

knip-ſlagh. *holl.* Decipula auium.

knip-waege/vſſel. Statera, trutina cāpana: libra quæ conſtat ſcapo pūctis librarum diſcrimina notantibus diſtincto.

knippe/ oft knippene van vlas. *fland.* Pericarpium, folliculus, ſiliqua lini.

knipſel der naghelen. Præſegmen, reſegmen vnguium.

knirſen. j. knerſen. Stridere.

Kniſſchen. *ger. ſax.* Terere, quaſſare.

Knobbel. Tuber, nodus: & Gibbus. *ang. knobe.*

knobbelken van den halm oft ſtele. Geniculum, articulus, nodus in caule, internodium.

knobbelachtigh. Nodoſus.

knocht. *fland. holl.* **j. knoop.** Nodus, nexus.

knochten. *fland. holl.* **j. knoopen.** Nodare, nectere.

Knodde. *vetus.* **j. knoop/knobbel.** Nodus, nexus. *ang. knotte.*

knodde. j. knokel. Condylus.

knodden. *vetus.* **j. knoopen.** Nodare. *ang. knotte.*

Knodſe / knudſe. *holl. friſ. ſicamb. fland.* Claua nodoſa.

knodſen/ knudſen. *holl. friſ. ſicamb. fland.* Tundere, contundere, batuere.

knodſinghe. Contuſio.

Knoef. *friſ.* Spiculum obtuſum aut abruptum.

knoef/kloet. Contus.

knoef-loock. *friſ.* **j. knoop-loock.** Alliū.

Knoeſſel/knoeſſel-been. Talus aſtragalus.

Knoeſt. *holl. ſicam.* **j. weer.** Nodus arboris.

Knoke / knake. *ſax. friſ. ſicamb.* **j. been.** Os, oſſis.

knoke/weer. Nodus in arbore, callus, tuber.

knoke/knock-been. j. enckel. Talus.

knoken-hauwer / knaken-houwer. *ſax. friſ. ſicam.* **j. been-houwer/vleeſch-houwer.**

knokel. Condylus, articulus, iunctura & nodus membri: nodus articulorū in digitis. *ang. knuckle.*

knokels van den rug-graet. Verticuli. Vertebræ, ſpondili.

knokelen. Indecēter tractare manibus, impuris digitis contrectare.

knokelachtigh. Articuloſus.

knolle. *ger. ſax.* Glomus, globus.

knolle. *friſ ſicamb. holl.* **j. rape.** Rapa.

knol-land. j. raep-land. Napina.

knol-raepe. Rapa, napus.

knol. *vet.* Ebrius cereuiſia.

knol-knolle. Genus cereuiſiæ.

knollen. Glomerare, conglobare.

knollen. Ingurgitare ſe potu, cumulatè & confertim ingerere cereuiſiam.

knoop. Nod', nexus. *ger. knopf: ang. knot.*

knoopken. Nodulus. **knoopken. j. knobbelken.** Geniculum.

knoopen. Nodare, nectere, nectere nodum, connexis nodis vincire vel ligare, in nodos ligare.

knop-gras/knop-gras/ lid-gras. Agreſtis, gramen nodoſum.

knoop-loock. Allium, bulbus.

knoop-loos. Enodis.

knoop-nes. Pugio, pugiunculus.

knoop-nadel. *friſ.* **j. ſpelle.** Acicula.

knoop-ſteertken. j. loopken. Malum Claudianum.

Knooten. *holl.* **j. ſtroncken.**

knoot-wilghe. *holl.* **j. ſtronck-wilghe.**

knoppe. j. knoop. Nodus, nexus.

knoppe aen het kleed. Globulus, bulla fibularia, clauus.

knoppe-botte. Gemma, oculus arborum, florum, *&c.*

knoppe van de bloeme. Calyx, folliculus ſiue inuolucrum floris priuſquā dehiſcat. **knoppe van de rooſe. j. rooſen-knoppe.**

knop-gat. Ocellus. *Lud. Viues.*

knop-gras. j. knoop-gras.

knop-ſpelle. Acicula capitata, maior: & Spinter, armilla.

knoppken. Nodulus.

knorcke. j. knocke. Os.

Knorre. Tuber, tuberculum, nodus, clauus. *ang. knurre.*

knorachtigh. Nodoſus, tuberoſus.

Knorren. Grunnire: & Frendere, fremere.

Knorſen. Frendere.

Knorſpen. Cōcrepare dentibus, rodere.

knorſy-been / knorſpel-been / knorſpel-

ſpel-beenken. Cartilago.
knoſen. *friſ.* Quaſſare, frangere.
knoſpen. Rodere, arrodere, dentibus crepare.
knoſpel-been. j. **knoſp-beenken.** Cartilago.
knoteren. Garrire, minurizare, cantillare: cornicari: murmurare, muſſitare.
knoteringhe. Minuritio. & Murmurillum.
knoterken. Ligurinus, ſpinus, acāthis, linaria auis. *garrulæ auiculæ genus.*
knouel j. **kneuel.** Nodus.
knouwen j. **knauwen.** Mandere.
knudſe. j. **knodſe.** Fuſtis, claua.
knuggherigh. j. **nuggherigh.** Agilis, alacer.
knupffelen. Rodere, arrodere, ambedere: & Attrectare, contrectare.
knupffel-beenkens. Oſſicula tenuia quæ facilè roduntur.
knupffelinghe. j. **klupuinghe.**
knupuen. j. **klupuen.** Rodere.
knupuer. j. **klupuer.** Roſor.
knutte. *ſax. ſicamb.* j. **knoop/knoppe.** Nodus. *ang. knotte.*
knuttel. *ger. ſax. ſicamb.* Tuber, tuberculum, panus: & Fuſtis.

K O

kobbe/koppe. Gallina.
kobbel. *holl.* Obeſus, obeſa.
kobben ſchieten. *ſicambr.* j. **hoophens ſchieten.**
kobber/kubber. Columbus & Cōcubinus: & Coryphæus, anteſignanus.
kock. Cocus, coquus. *ger. koch: ital. coco: ang cooke.*
kockinne. Focaria: miniſtra culinaria: culinæ præfecta.
kock-lepel. j. **pot-lepel.**
kockilie kockiliken. Panis toſtus butyro illitus: panis eſcharites: ſuper craticula coctus.
kocke. *vet.* j. **haen.** Gallus gallinaceus. *gall. coq: ang. cocke.*
kockeloerē. Coccyſare, cantare, cucurrire, canere inſtar gallinacei: glocidare, glocire.
kockerillen. *holl.* j. **kopperen.**
kockertrijs. Baſiliſcus, regulus ſerpens: catoblepas. *gall. cocatris: ang. cockatrice: cecadriz hiſp.* Crocodilus *dicitur.*
kockock. Cucul⁹, coccyx. *ger. guggauch: gall. coqu, cocu, coucou: ital. cucco, cuculo: hiſp. cuclillo: ang. cocowe, cuckowe.*
kockock. Feneſtra eminens, verſatilis, & concaua.
kockock. j. **horen-dragher.** *gall. quoqu: ang. cuckolde.*
kockock heerken rijd' ick wel. j. **kock ouer haghe ſpelen.** Micare digitis: *Ludus puerorum, cùm puer obſtructis oculis diuinat quot alter, ipſius tergo inſidens, digitos erectos habeat.*
kockocks dyood. Oxyſtrifolium acetoſum. *officin.* panis cuculi. *quòd vel cuculus auis eo veſcatur: vel quòd hoc erumpente ac florente vocem potiſſimùm edat. quo tempore Alleluia cani ſolet: vnde &* Alleluia *officinis dicitur.*
kockocks bloeme / kockocks loock. Flos cuculi, naſturtium aquaticum minus: cardamine.
kockwt-boghel. *fland.* j. **kockock.** Cuculus.
kockwt-laet. *fland.* Nullius ſubiectus ditioni.
Kodde. *fland* j. **kudſe.** Claua.
kodde. *vet.* Coleus, teſticulus. *ang. codde.*
kodde. Facetiæ, ſales, iocus, nugæ.
koddigh. Facetus, iucundus.
Koder. *ger. ſax. ſicamb.* j. **ſpeckſel.** Saliua: & Phlegma, pituita.
Kodſe. j. **kudſe.** Claua.
koe/koepe. Vacca, bos. *ger. kuh: ang. cowe.*
koe. *teod.* j. **ſes mijtē.** Num⁹ parui pretij.
koe hoys. *holl.* Certa fœni portio, qua ſtabulationis tēpore vacca paſcitur.
koe-dyugghe. Pons, ſcalæ nauales, quibus excipiuntur aut in terram exponuntur vectores.
koe-dief. Abactor, abigeus.
koe-dille. j. **koe-ooghe.** Cotula alba.
koe-dryuer/koe-herder. Bubulcus, armentarius, bubſequus.
koe-dronck. j. **fonck dronck.** Amyſtis, ingens hauſtus.
koe-gras. *holl. friſ.* Paſcuum æſtiuum vnius vaccæ.
koe-herder. j. **koe-dryuer.** Bubulcus.
koe-kalf. Vitula.
koe-kamme/koe-hamme. *germ. ſax. ſic.* Numella.
koe-kudde. Armentā, orum.
koe-maerte/melck-deerne. Ancilla boaria, ancilla lactaria.

koe-meſt. Fimus bouis,lætamẽ,bucerda: ſtercus vaccinum.

koe-ooghe / koe-dille. Buphthalmus, oculus bouis, cotula alba, cotula nõ fœtida.

koe-ſchitte.j.koe-meſt. Bucerda.

koe-ſtal. Bubile.

koe-ſtront.j.koe-meſt. Bucerda.

koe-vanghet. Prætor ruſticus: *qui vaccas, boues, equos & alia pecora alterius herbas aut ſegetes depaſcentia, vel vicinis damnum inferentia capit & detinet.*

koe-vlieghe. Oeſtrum, tabanus, inſectũ quod ex vaccæ vulnere generatur: *vt putat Theodorus Cluitius.*

koe-voet. Pes vaccinus.

koe-voet. Vectis, vectis bifidus ſiue biſulcus: *palus ligneus aut etiam ferreus, inſtar bouini pedis biſulcus, quo onus grauiſſimum promouetur & attollitur.*

koe-wachter.j.koe-dꝛijuer.

koe-warm-melck. Lac tepidum.

koe-wepte. Melampyrũ, triticum vaccinum.

koeck. Cruſtulũ, cruſtulata, æ: libum, laganum, collyra, naſtus panis. *germ. kuchle: ang. cake.*

koeck aen t'herte. Scirrus, ſcirroma: obſtructio hepatis aut lienis *inſtar libi exſiccati & indurati.*

koeck / bꝛood van metael. Paſtillus: argentum, ſtannum ſiue plumbum paſtillatum.

koeck-backer. Cruſtularius, libarius, piſtor dulciarius, naſtocopus.

koeck-eter. Naſtophagus.

koeck-ijſer / wafel-ijſer. Artopta, teſtus placentarius.

koeghel. *ger. ſax. ſicamb.* Globus.

koepe.j.koe. Vacca.

koel. Subfrigidus, frigidulus, temperatè frigidus. & Moderatè & ſuauiter refrigerans.

koel windeken. Aura: matutinus & ab aurora ſurgens ventulus.

koel van ſinnen. Sedatus, tranquillus, temperatus animo, non feruens aut perturbatus.

koel-back / koel-troch.j. leſch-back. (Lacus.

koel-vat / koel-kuppe. Lacus in quo cereuiſia refrigeratur.

koel-vat / ſpoel-vat. Aquiminarium, naſiterna, trichilum.

koelen / ver-koelen. Leuiter refrigerare: & Refrigeſcere, refrigerari, referuere, refereſcere. *germ. kuelen, et kuelen: ang. coole.*

koelte. Frigus opacum: Refrigeratio.

koelte.j.koel-windeken. Aura.

koelter. *ſax.* Clauus nauis.

koen. Audax, audens, impauidus, confidens, animoſus.

koenaerd. *ſland.* Audaculus.

koenheyd. Audacia.

koenlick. Audacter.

koenken. *ſicamb.* j. **gloete.** Forceps.

koer / koer-toꝛn. Specula.

koer-wachter. Speculator.

koer-biſſchop / kooꝛ-biſſchop. *ſicam.* j. **wij-biſſchop.** Initiator: epiſcopi vicarius: ſuffraganeus: chorepiſcop', χωρεπίσκοπος: à χώρα. i. regio, prouincia, locus, ſtatio, tractus.

koerd / kooꝛd. *ſic. iul. q.d.* **koe-herde / koe-herder.** Bubulcus.

koeren. Speculari, è ſpecula proſpicere. & Obſeruare.

koerer. Speculator.

koeren / koerien.j.karien. Gemere inſtar turturis aut columbæ: gemere præ animi anguſtia. *Otfrid.*

koers / kuers. Cyclas, palla, veſtis promiſſa mulierum. *gall. corſet. videtur proprie ſignificare* veſtẽ pellitam ſiue pelliceam mulierum: *atque hinc Germanis ſuperioribus Kurßner, & Sicamb. Kurſener dici* pellionem, *quem inferiores* **peltier** *vocant.*

koert.j.dꝛijd-hof. Cohors, area: χόρτος.

koert. Curia, aula, prætoria domus, prætorium auguſtale, *vulgò* curtis. *gal. court: ital. corte: hiſp. corte: ang. court.*

koertiſaen. Aulicus. *vulgò* curteſanus. *gall. courtiſan: ital. cortegiano: hiſp. corteſano.*

koertiſaene. Aulica meretrix.

koertiſeren. Aulicum agere: colere aliquem aulico more.

koertoys. Aulicus, ciuilis, humanus, affabilis, comes. *gall. courtois: ital. corteſe: hiſp. cortes: ang. courtoyſe.*

koertoyſie. Ciuilitas, humanitas, comitas aulica.

koeſijn.j.koſijn. Conſanguineus.

koeſte. *ſax. ſicamb.* Nuptiæ, nuptiale conuiuium,

koesteren. Fouere, focillare, nutrire delicatè.

koesterlinghe. Fotus, fomentum.

koetse. Sponda, fulcrum, cubile, lectus. *gall. couche: ang. cowche.*

koetse/koetsie. j. koets-wagen. Lectica.

koets-maecker. Clinopegus.

koets-waghen. Lectica, acera, gestatorium, pensile vehiculum, petoritum, cisium, rheda: vehiculum leuius quo nobiliores gestantur. *germ. kutschen: gall. coche: ital. cocchio: hisp. cocho.*

koetse-kē. Lectulus. **koetsken/lodderbeddeken.** Accubitum, anaclinteriū.

koetsen. *vet.* Cubare, discubare. **koetsen by pemanden.** Concūbere cum aliquo, concumbere alicui. *gall. coucher: ang. cowche.*

koeuer. Abundans, copiosus: & Abūdè, copiosè, affatim, satis.

koeuren/koeuerderen. Comparare, acquirere, conquirere.

koeuer-dack. *holl. sicamb.* **j. rijnst-dack.** Tectum scandulare.

koffer. Arca, cista, capsa. *ger. koffer: gall. coffre: ang. coffer.* **kofferken.** Arcula, cistula, cistella.

koffer/ouer-welsche kiste. Arca camerata.

koffer-maecker. Capsarius, scriniarius.

koffertoye/omslagh. Operculum. *vulgò* coopertorium.

koghe. *sax. sicam. holl.* Contagium vaccarum, porcorum, ouium.

koghel/keughel/kughel. *ger. sax. frisi. holl.* Globus, sphæra. *vulgò* cogilum. *ital. cogula.*

koghel. Capulus gladij: cogilum, *in legib. Ripuar. Francorum.*

kogghe/kogh-schip. Celox.

kopeke. *fland.* Cicuta.

kope. Cauea, septum: Cors, cohors, stabulum, hara: locus in quo greges quiescunt stabulanturque. *coy gall.* quietus *dicitur.*

kope van schaepen. Ouile.

kope int schip. Cubile nauticum, lectulus nautæ.

kope. *metaph.* Culus, sedes, nates, clunes: caro sedendi & quiescendi officio aptissima: *hinc dictio* **gherde-kopen.**

kopffe/kopffie. *vetus. flan.* **j. beckenerl.** Gallis *gall. coiffe.* i. capillare, reticulum.

kopffen. *vetus.* **j. keeffen.** Fornicari.

kopsen. j. koosen. Coire, & Fornicari.

kopslinck. *vetus.* **j. bastaerd.** Nothus, illegitimus.

kokelen. *sax. frisi. sicamb. holl.* **j. gupchelen.** Histrionem agere.

kokelen. j. keuckelen. Nutrire siue fouere culinâ.

koken. Coquere. *ger. kochen: ital. cucinare: hisp. cozinare, cozer.*

kokene/keuckene. Coquina, culina. *ger. kuche: gall. cuisine: ital. cucina: hisp. cozina: ang. kitchen.*

koken-iongh-wijf. Focaria, ministra culinaria: culinæ præfecta.

koken-latijn. Barbaries, oratio malè Latina, tabernis & popinis digna. *vulgò* Latinitas culinaria *siue* coquinaria.

koken-maerte. j. koken-ionck-wijf.

koken-meester. Archimagyrus.

koken-mol. Seruus coquinarius, mediastinus.

koken-pot. Vas culinarium.

koken-vyend. Amic⁹ ollaris, parasitus.

koken-water. Eluuies culinaria.

koken-werck. Opus culinarium.

koken-wijf. j. koken-iongh-wijf.

kokerije. Coctio, coctura. & Coquinaria: ars coquendi.

koker. Theca.

koker/schrijf-koker. Theca graphiaria, graphiariū, theca pennaria, theca calamaria.

koker/messen-koker. Theca cultellaria

koker/pijl-koker. Pharetra, theca sagittarum.

koker/boogh-koker. Corytus, theca arcus. Cocura, *siue* cocurra, *apud Leō. Imperat. teste I. Lipsio.*

koker van den mast. Modius, locus in quem malus immittitur.

koker-muylen. *fland.* Subrilere.

kokerillen. *holl.* Celebrare hilaria.

kokernelle. *louan.* **j. kornoelie.**

koketrijs j. kocketrijs. Basiliscus.

kokoduyns gheld. *vulgò* Cocoduna moneta: non argentea, sed deargentata. *à Gallis olim cusa, in Anglia prohibita.*

kokerol/kokeloer. Cochlea: & Homo cochleæ vitam agens. *hisp. cacarol.*

kokerolien/kokeloeren. Cochleæ vitā agere: domi latitare.

Kolck. *ſax. holl. friſ.* Vortex, vertex, gurges, vorago, eluuies.

Kolcken. Ingurgitare.

Kold. *ger. ſax. ſicamb.* j. **koud.** Frigidus. *angl. colde.*

Kolde-ſchael. *friſ. emden.* j. **koud bier-en-bzood.**

Kole. Carbo, anthrax. *germ. kol: ang. cole.*

kolen-berner/ kolen-man. Carbonarius.

kolen-bardſt. Caro toſta. *vulgò* carbonada.

kolen-krabber. Rutabulum: & Carbonarius.

kolen-meeſe. j. **bzand-meeſe.**

kolen-mengher. Carbonarius.

kolen-ſwert. Anthracinus, ater.

kolen-bier. Prunæ.

Koleur. j. **berwe.** Color. *gall. couleur: ital. colore: hiſp. color: ang. colour.*

koleur de rop. j. **roaenſche berwe.**

koleuren. j. **berwen.** Colorare.

koleuréren den ſanck. j. **eenckelen.** Modos concidere & frangere: minurationem citare; minuonem citare; voce remittente canere. *vulgò* colorare muſicam.

Kolf. j. **kolp.** Sinus maris.

kolf-ooghe. Leuciſcus: piſcis è mugilũ fluuiatilium genere.

Kolf/kolue. Claua. *ger. kolb: ang. clubbe.*

kolf-bal/ſlagh-bal. Pila clauaria.

kolf-dzaegher. Clauiger: & Satelles, apparitor.

kolf-hout/ kloef-hout. *ſland.* Homo obeſus & pregrandi corporis mole. Homo obtuſus: Arcadicum pecus.

Koliander. j. **koziander.**

Kolicompas/kolijcke. Colicus dolor, coli inteſtini morbus, colica affectio. *vulgò* colica paſſio, colica.

Kollacie. Collatio, ſymbolum.

kollacie. Comeſſatio. & Cœna collatitia, collecta: vbi ſuas quiſque adfert epulas. *vulgò* collatio.

kollacien. Comeſſari.

Kolle-bloeme. j. **cozẽ-rooſen.** Anemone

Kolieferen. Merendam ſumere.

Koller. Colobium. *vulgò* collare, collarium.

koller van leder. Colobium ſcorteum, lorica, thorax coriaceus.

koller-rockſken. Colobium, tunica ſine manicis, epomis.

Kollette. j. **kolliere.** Mammillare.

kolliere/halſ-doeck halſ-kleed. Mammillare, amiculum quo mammillæ adſtringuntur: ſtrophium: faſcia pectoralis, ſocale. *vulgò* collare, collarium. *germ. goller: gall. colliere: hiſp. collar: ital. collare: ang. collar.*

Kolomne. Columna, columen. *gall. colomne: ital. colonna: hiſp. columna.*

Koloquinte. Colocynthus: cucurbitula amara cathartica. *germ. coloquint apffel: gall. coloquinte: ital. & hiſp. coloquintida: ang. coloquintida.*

Kolp. *vet. ſland.* Sinus aquæ, ſinus maris, κόλπος, colpos, encolpos *gal. goulfe: ital. golfo: hiſp. golfo.*

Kolue. j. **kolf.** Claua.

kolue. j. **liſch-dodde.** Typha.

koluen. Ludere claua.

Kolubze. Colubrina bombarda, ſclop⁹.

kolubzier. Bombardarius, funditor, librator, pyrobolarius.

Kom. Vas, alueus, concha.

kom/kiſte. Arca.

kom/bol-kom. Alueus fullonis.

kom/diepe ſchotel. Catinus, catinum, patella profundior, gabata. **Kommeken.** Vaſculum, alueolus, catillus, catillum.

Komber. j. **kommer.**

Kombuys. Promptuarium nauis.

Komen. Venire, accedere. *ger. kommen: ang. come.*

komelick. Conueniens, congruens, cõmodus, aptus.

komſte. Aduentus.

Komyn. Cuminum. *germ. kumigh: gall. comin: ital. cumino: hiſp. comino: angl. cumyne.*

Kommer/komber. Damnum, res aduerſæ, infortunium, ægritudo, moleſtia, difficultas, ſolicitudo, labor: angor, mœror.

kommer. *ſicamb. iuliac.* Retenſio: & Manus iniectio. *vulgò* arreſtum.

kommer ende ghe-bzeck. Egeſtas, penuria, inedia.

kommer. Vſura damnoſa. **Ghelt op kommer nemen.** Sumere fœnore pecuniam.

kommerlick. Damnoſus, moleſtus, difficilis.

kommer-loos. Indemnis, liber.

kommeren.j.be-kommerē. Moleſtare.
kommeren. *ſicamb.iuũac.* Manus iniicere, retinere retentare. *vulgò* arreſtare.
kommijt/kouuijt/opper-boots-man. Celeuſtes, nauigationis moderator. *ger.komith: gal.comite: it.comito: hiſp.gomito.*
kommiſſie. Delegatio, mandatum, authoritas mandati, prouincia.
kommiſſaris. Arbiter, iudex ſelectus, iudex delegatus, legatus, diſceptator, recuperator.
kompaen. *vetus.ſax.ſic.* Socius, ſodalis: *gall. compaignon: gall.pic.compain: ital. compagno: hiſp.compañero: ang.cõpanion.*
kompanghe/op-boetſel. Acroteria, plutei nauales.
kompas.j.paſſer. Circinus. *gal.compas: ital.compaſſo: hiſp.compas: angl.compaſſe.*
kompas/zee-compas. Amuſium, tympanum circinatum: pyxidicula nautica: index viatorius, index magneticus, verſoria. *vulgo* compaſſum, *à* **paſſen.** i. quadrare, cõuenire: *quòd perpendiculũ ſiue acus motu ſuo recta in ſolum mundi polum tendat, in eo ſolo quadret, cõueniat, & firmiter maneat.*
kompas. Horologium viatorium.
kompaſſen. Circinare.
kompoſt. Muria, conditus, conditura: ſalgama: cõditanea quęuis in doliolis ad vſum cõſeruata. *q.d.* cõpoſtum.
komptoor.j.kontoor.
koncierge. *ſlan.j.kaſtelepn.* Inſularius.
koncket kunckel. *ger.ſax.* Colus.
konckel. *ſland.* Vortex, gurges, locus in flumine profundus, in quo aquæ vertuntur.
konckel-wzonckel. Contortus.
konckelen. *vet.* Cõtorquere, rotare, vibrare. (farctus.
koncker-pijpe. Botul', botellus hordeo
koncommer. Cucumer, cucumis. *germ. cucumre: gall.concombre: ital.cocomero: hiſp.cogombro, cohumbro: ang.cucumbre.*
kond Notus.
kond-baer.j.kemelick.
konde. *vetus.* Notitia.
konde/kunde.j.kunne. Genus.
kondigh. Notus, manifeſtus. & Sciens, gnarus.
kondighen. Nuntiare, notum facere.
kond-ſchap. Notitia, ſcientia.
kond-ſchap van ghe-tuyghen. Teſtimonium.

kondſel.j.kundſel. Condimentum.
kondupt. Ductus, meatus, *vulgò* cõductus. & Alueus, canalis aquæ ductę, aquagium, aqualis. *gall.conduict: ital. condotto: ang.condyte.*
kondupt/fontepn-ſchotel. Caſtellum.
konfijt/confijtſel. Condimentũ, conditura, conditus: confectura, compoſitura.
konfijt/confiture. Conditus, us: conditio: & Salgama, conditanea, tragemata, hypotrimmata, bellaria arida, cuiuſmodi hodie ſaccarata ſunt in vſu. *vulgò* confitæ & confituræ.
konfijt-ber-kooper. Salgamarius: *qui ſalgama & fructus muria conditos vendit:* tragematopola.
konfijt-laepken/ſupcker-laepkē. Tragematotheca.
konfijten. Condire. *vulgò* conficere. *gall.confir: ital.condire.*
konfiſcheren. Cõfiſcare, publicare, addicere in publicum, in publicũ redigere alicuius bona. *gall.confiſquer. ital. confiſcare: hiſp.confiſcar: ang.confiſcare.*
konfiſcatie. Confiſcatio, publicatio, ſectio.
kongher-ael. Cõgrus, conger. *gal.congre: it.congro: hiſp.congrio: ang.counger.*
konijn. Cuniculus, daſypus. *ger.kungele, kunele: gall.conine: it.coniglio: hiſp.conejo: ang.corye, conny.*
konijnen-kruyd. Sonchus, cicerbita, lactucella: *officin.* Taraxacon, lactuca leporina, palatum leporis.
koningh. Rex. *dicitur* **koninck.** *q. d.* **kouninck/à konnen/** *id eſt.* ſcire: *quod Rex vera magica ſcientia imbutus eſſe debeat. Marc. Tullius in diuinat. inquit, Neminem apud Perſas regio potiri faſtigio, qui priùs magicam non perceperit ſcientiam. Plato in Alcibiade: Imbuuntur Perſarum regum filij magia, vt ad mundanæ reipubl. imaginem ſuam & ipſi rempublicam adminiſtrare diſtribuereq; condiſcant. Sic tres illi Reges qui Chriſto munera obtulerunt, magi. i. ſapientes, philoſophi, & teutonica lingua* **koninghen** & **wijſe** *dicuntur. Aut à* **konnen/** *id eſt, poſſe, potentem eſſe, pollere: ſicut Latini Poteſtates vocant Principes potentes. ger.koningh: ang.kingh. Koning autem ang.* peritus, expertus *dicitur.*

koningh-

koningh-dom. Regnū. *ang. kinghdome.*
koningh-rijck. Regnum.
koningh-ſtable/konneſtabel/konſtabel. Comes ſtabuli regij *apud Aimonem:* conneſtabilis *quoque eidem, id eſt,* præpoſitus regalium equorū: magiſter equitum, tribunus celerū: comes ſtabilis, cōſtabularius, comeſtabulus. *Becano* **koninckſ-ſtapel** *dicitur, quaſi* columen Regis, & eius ſtatum conſeruans. *gall. coneſtable: hiſp. condeſtable.*
koninghſ-hof. Regia, aula regis.
koninghſ-hoofd. Ventriculi bubuli pars poſterior.
koninghſ-ſtoel. Solium, thronus.
koningh-ſchap. Regis dignitas & imperium.
koninghen dagh. Regalia: feſta regalia, feſtū regum, epiphania Domini.
koninghinne. Regina.
koninghlick. Regius, regalis, regificus.
koninghlicken. Regiè, regaliter, regio more, regificè.
koninghſken. Regulus: filius aut nepos regis.
koninghſken. Regulus, regaliolus, trochilus: auicula ex paſſerum genere, *ſic dicta, quaſi* auium rex: *cùm enim auium omniū conſenſu decerneretur rex quæ ſublimi volatu alias vinceret, aquila verò omnes tranſcendiſſet, trochilus ſub aquilæ axilla latitans, exſilijt & eius capiti inſedit: vt fabula eſt.*
konne/kunne. *ſax. ſic.* Notitia, ſcientia.
konne/kunne. *vetus.* Genus, ſpecies: Sexus: *quo animalia maſcula à fœminis dignoſcuntur, diſcernuntur q;. ang. kinde.*
konnen/kunnen. Scire, nolle. *ger. konnen: ang. can.*
konnen/ver-mogen. Poſſe, pollere, valere.
konnigh/kunnigh. *vetus.* Curioſus. & Sciolus. & Peritus, expertus. *ang. konningh.*
konſte. Ars, ſcietia, techna, artificium.
konſt-ghe-leerd. Doctus, bonus, artificioſus.
konſt-loos. Iners, ſine arte, non artificioſus.
konſtelick/konſtighlick. Artificioſus, artificialis: & Artificioſè, artificialiter, ſolerter, ingeniosè.
konſtenaer. Artifex, opifex.
konſtigh. Artificioſus.
konſtken/ gaeghelaer. Præſtigiator, geſticulator, æruſcator.
konſtken ſpelen. Æruſcare.
kontoor/komptoor. Menſa, trapeza: & Tablinum. *q. d.* computatorium. *gall. comptoir: ang. counte. gall. compter, conter: ital. contar: hiſp. contar: angl. compte.* i. computare.
kontrefepten. Simulare, aſſimilare, effigiare, imitari: & Adulterare. *gal. contrefaire: ang. contrefaite.*
kontrefeptſel. Effigies, imitatio: ectypū.
kontrepe. Regio, tractus, plaga. *gall. contree: ital. contrada: ang. countray.*
konuent/klooſter. Monaſterium, cœnobium. *vulgò* conuentus.
koo-man. *vetus.* j. **koop-man.**
koole. Braſſica, braſſica ſatiua: caulis, caulis braſſicus. *ger. kol: gall. chou: ital. cauolo: hiſp. colho: ang. keale, kole.*
kool-bijter. Locuſta.
kool-gardener. *ſax.* Olitor, hortulanus.
kool-hof. Cauletū, hortus holitorius.
kool-krupd. Holus.
kool-meeſe. Parus maior, fringillago.
kool-merckt. *ſax. ſic.* Forum holitariū.
kool-wachter. *ſland.* Locuſta.
kool-ſpringher. *ſicamb.* Locuſta.
kool-ſpruyte. Cyma, braſſicæ caulículus tenerior.
kool-ſteck/kool-ſtock. Caulis braſſicę.
kool-duyue. Palumbus, palumbes.
koolen. *ſland.* j. **wepten voetaerd.** Pica glandaria, graculus.
koon. *holl.* j. **kouwe.** Gena, mala.
koop. Emptio, emptus mercatus. **Te koop/vepl.** Venalis. **Te koop ſettē.** Venum exponere, proſcribere, inſcribere ædes, hortum, *& c.* **Goeden koop zijn.** Vili ſiue paruo emi, vile eſſe. *ger. kauff: ang. cheape.*
koop ende ver-koop. Nundinatio.
koop-brief/koop-cedel. Perſcriptio.
koop-dagh. j. **wt-roep.** Auctio.
koop-gierigh. Emax.
koop-ghierigh zijn. Empturire.
koop-gierighepd. Emacitas.
koop-goed. Merx.
koop-handel. Mercatura, negotiatio.
koop-hauen. Emporium.
koop-laede. j. **winckel.** Taberna.
koop-lieden. Mercatores.
koop-man. Mercator, negotiator.

koop-

koop-manſ-handel. Negotiatio.

koop-manſ-ſchap/koop-ſchap. Mercatura, mercatus, negotiatio, commercium.

koop-manſ-ſchappen/ koop-ſchappē. Mercari, negotiari, exercere commercia, mercaturam ſeu mercatum exercere, mercaturam facere, negotiationem agere.

koop-manſ-ſchat/koop-ſchat. Merx, mercimoniū, mercatoris facultates.

koop-plaetſe. Emporium, locus mercatus.

koop-ſaemigh. Emax.

koop-ſieck. Emax.

koop-ſlagh.j.palm-ſlagh.

koop-ſlaghen. *vetus.* Mercari.

koop-ſtadt/ koop-ſtede. Emporium, locus mercatus, vel nundinarum.

koop-vaerder. Mercator peregrinabundus, mercator peregrinus.

koop-vaerder/ koop-vaerderſ-ſchip/ j.hulcke. Holcas.

koop-vrouwe.j.koop-wijf.

koop-wijf. Emptrix, mercatrix, mulier mercimonia exercens.

koopen. Emere, mercari, nundinari. *ger. kauffen: ang. cheape.*

koopachtigh. Emax.

koopter. Emptor, mercator.

koopſter. Mercatrix, emptrix.

kooꝛ. Chorus, multitudo canentium: & Adytum templi: ſummi delubri penetralia, *vbi ſacerdotum canentium multitudo conuenit:* cella templi *dicitur Stephano Pighio, vbi ſummum eſt altare, ſacraque à choro peraguntur. ger. chor: gall. cueur: ital. choro: hiſp. corro: ang. quere.*

kooꝛ-biſſchop.j. koer-biſſchop.

kooꝛ-heer. *vetus.* Canonicus.

kooꝛ-heken. Archipresbyter.

kooꝛ-hoed.j. al-mutſe.

kooꝛ-kappe. Amiculum pelliceum, *vulgò* almuſium. & Trabea ſacra: impluuia, æ: chlæna ſacerdotalis: pluuiale *vulgò*: veſtis qua ſacerdotes per pluuiam vtebantur. & Lacerna nigra hyberna canonicorum.

kooꝛ-kind.j.kooꝛael. Puer choraulis.

kooꝛ-kleed. j. ouer-rock. Amiculum linteum.

kooꝛ-ſanck. Cantus ſimplex, Gregorianus.

kooꝛ-rock.j. kooꝛ-kleed.

kooꝛael. Puer choraulis, puer ſymphoniacus.

koꝛael-meeſter. Pædophonaſcus, chorodidaſcalus.

kooꝛd/koerd. *ſic. iul.* **j.koe-herder.**

kooꝛde. Funis, reſtis. & Neruus, chorda. *gall. corde: ital. corda: hiſp. cordel, cordon, cuerda: ang. corde.*

kooꝛde/richt-ſnoer. Amuſſis.

kooꝛdeken. Funiculus, reſticula.

kooꝛde-danſſer. Funambulus, funirepus, ſcœnobates, neurobata, qui per extentum funem incedit.

kooꝛde-rol.j. katerol. Trochlea.

kooꝛde-waghē. Sarracum, vehiculum truſatile, ſiue truſile: vehiculum baiulorū, quo onera ſubuectāt: *à* **kooꝛde.** i. reſtis, *quòd reſtibus trahatur. Aliis* **koꝛte-wagen.** *q.d.* breue vehiculum: & **krup-waghē.** i. truſatile vehiculū, *quæ poſtrema etymologia veriſimillima & vſitatiſſima.*

kooꝛdelier.j.minder-broeder. Minorita fune cinctus.

kooſen/lief-kooſen. Blandiri, adulari: & Fornicari.

kooſer. Blandiloquus, adulator.

kop/hoofd. Caput. *ger. kopff: ital. cape.*

kop/heul-kop. Caput papaueris.

kop/beckeneel. Calua.

kop-hupue/top-hupue. Galea, caſſis.

kop/drinck-kop. Cupa, cuppa, patera, ſcyphus, phiala, trulla, carcheſiū. *ger. kopff: gall. coupe: ital. coppa: hiſp. copa: ang. cuppe.*

kop/laet-buſſe. Cucurbitula, ampulla. *vulgò* ventoſa.

koppē. Decacuminare, amputare: trūcare. *ἀποκόπτειν. gall. couper: angl. choppe.*

koppen/ont-halſen. Caput amputare: capite truncare.

koppen/laeten met koppen. Scarificare, admouere cucurbitulam, educere ſanguinem cucurbitulâ.

kop-hoꝛenken. Cucurbitula.

kop/koppe.j.haen. Gallus.

kop/koppe/kobbe.j.hinne. Gallina.

kop kop keeſt ghe-leght. *holland.* 7. *d.* Gallina excluſit ouum. Schœnophelinda. Ludus cum conſeſſum puerorum circulo ſedentium obit vnus, funiculumque, muccinium, aut pilam, aliúd-

alicuius quid apud eum aliquē deponit, qui si dolum non præuiderit antequam circumcursarit ille, vicem illius obire cogitur. *Brabantis* stoot ballen.

koppe tomt wtpen hoecke. j. hoꝛgh-spel. Apodidrascinda.

Kop/koppe. *fland.* Araneus.

kop-webbe/ koppe-gheſpin. j. ſpinne-webbe. Aranea, tela araneæ. *ang. cob-webbe.*

koper. Cuprum, æs cyprium, æs caldarium, orichalcum: *ger. kupffer: gal. cuyure: hiſp. cobre: ang. copper.*

koper-bleck. Lamina cuprea.

koper-draed. Filum cupreum.

koper-gheel. Æneus color.

koper groē/ koper-roeſt/ ſpaens-groē. Æris flos, ærugo æris, rubigo in ære.

koper-roeſt. j. koper-groen.

koper-rooſe/ koper-water. Chalcantū, vitriolum, atramentum ſutoriū, coriariū. *vulgò* cuperoſa & coppa roſa. *ger. cupfferwaſſer: gall. cuperoſe: hiſp. caparroſa: ang. coporouſe.*

koper ſlagh. Æris ſquama: id quod marculorum ictibus excutitur.

koper-ſlagher. Bractearius, faber ærarius.

koper-ſmid. Faber ærarius.

koper-ſteen. j. vier-ſteen. Pyrites.

koper-ſteken. Incidere in æs.

koper-ſteker. j. grauerer. Scalptor.

koper-water. j. koper-rooſe.

koper-werck. Ærea opera, ærea vaſa.

koper-wercker. Faber ærarius.

koperen/ van koper. Cupreus, cuprinus, æreus.

koperen gheld. Pecunia æroſa.

koperē pot oft ketel. Lebes, vas æneum quo coquuntur obſonia: & Lebes æneus anſatus.

koperen pot. *Adag.* Homo anſat⁹, *Plaut.* i. qui incedit vtroque brachio in anſarum modum ad latera applicato.

koperckel/ koffertoꝛre. Operculū. *vulgò* cooperculum, coopertorium.

kopije/ wt-ſchꝛift. Apographum, exēplar exſcriptum, exemplum, tabulæ. *vulgò* copia. *germ. kopey: gall. copie: ital. copia: ang. copy.*

kopieren. j. wt-ſchꝛijuen. Exſcribere. *vulgò* copiare.

kopiſt. Formularius: qui formulas omnis generis negotiorū ad vſum ſeruat. *vulgo* copiſta.

koppe. j. kop.

koppele. Copula, vinculū quo aliquid copulatur ſiue coniungitur: & Iugum. & Par, duo, bini. *ger. knopel: gall. couple: ital. coppia: ang. couple.*

koppele. Numella: lorum quo canes copulantur.

koppelen. Copulare, iugare, nectere.

koppeler/ koppel-draeper. Leno, productor, aquariolus, ſtupri arbiter: internuntius amorum: & Cōciliator.

koppelerſſe. Lena, ſtupri ſequeſtra, conciliatrix.

koppelerſſe van houwelick. Promneſtria: nuptiarum conciliatrix.

koppelrije. Lenocinium.

koppen/ *vide* **kop.**

kopperckens dagh/ kopperkēs maen-dagh. *hollan.* **j. verlozen maen-dagh.** Hilaria, orum.

kopperen. *holl.* Celebrare hilaria.

koꝛael. Coralium, corallium; gorgonia. *germ. korall: gall. coral: ital. corallo: ang. coral.*

koꝛael-been. *fland.* **j. koꝛael.** Coralium.

koꝛael-krupd. j. koꝛael-krupd.

koꝛagie. Animus, audacia, fiducia, ſpiritus, magnanimitas, cor: viuida vis animi, cordis actio. *gall. courage: ital. corraggio: hiſp. corage: ang. courage.*

koragieus. Animotus, mactus animo.

koꝛbeel. Mutulus, trabs mutila. *gall. corbeau.*

koꝛck. Cortex ſubereus.

koꝛck-boom. Suber, ſalſicortex, haliphlœos. *hiſp. alcornoque: ang. corke.*

koꝛde-waeghen. j. koozde-waghen.

koꝛdewaen/ koꝛdewaenſch leder. Corium, aluta, corium Hiſpanicum. *vulgò* Cordubanum, *à Corduba vrbe Hiſpaniæ.* (cordonnier.

koꝛdewaenier. Calceolarius, ſutor. *gal.*

koꝛeel. j. kareel. Later.

koꝛepe/ kraep-wepe/ kraep-ge-wandt. Diaphragma, exta porcorū, ouium, & aliorum animalium: *vulgò* cornix: *gall. coree, couree.*

koꝛaepe/ kraep-wepe. Opera gratuita, opera mutua, opera quæ gratis aut parua mercede fiunt: opera extraor-

traordinaria parui temporis. *gal. courree, corvee.*

Kozen/keuren. Tentare.

Kozen/keuren. Eligere, deligere.

Kozen/keuren. Guſtare.

Kozen/karen. *friſ.* Vomere.

Kozen/kozne. Frumentum, adoreum ſemen, Cereale ſemen, triticum, far, granum. *germ. korn: ang. corne.*

kozen/rogghe. Secale, genus frumenti vilioris.

kozen op t' veld ſtaende. Seges.

kozen ſouts. Mica ſalis, granum ſalis, fruſtulum ſalis.

kozen op de tonghe. j. gozte. Grando.

kozen-are. Spica.

kozen-bergh. Meta frumenti, horreum.

kozen-bijten. Flagellare, vexare, incendere, cariorem facere annonam.

kozen-bijter. Scarabeus capitoſus.

kozen-bijter. Frumentarius mercator, dardanarius, annonæ flagellator, annonæ vexator: edo *apud Varronem.*

kozen-bloeme. Cyanus, baptiſocula, blaueolus, flos Zachariæ, flos cæruleicoloris in ſegetibus naſcens. *vulgò* flos frumentorum.

kozen-gaffel. Merga; furca, qua frugũ manipuli eleuantur.

kozen-gaerwe. j. gaerwe. Merges.

kozen-halm. Calamus, frumenti calamus, ſtipula.

kozen-hups/ſchuere. Horreum.

kozen-hupſken. j. kozen-hulſe.

kozen-hulſe. j. hulſe. Gluma.

kozen-keffer. j. kozen-wozm. Curculio, curgulio.

kozen-kiſte. Cumera.

kozen-kooper. j. kozen-bijter. Frumentarius, negotiator frumentarius.

kozen-land. Solum frumentariũ, ager frumentarius.

kozen-man. j. kozen-bijter. Negotiator frumentarius. *&* Præuaricator in litibus.

kozen-man ſpelen. Colludere, colluſorie agere tertij fallendi cauſa: coire, & de emolumento communicando paciſci, alterius circumueniẽdi cauſa: inter ſe de pretio conſpirare, quò pluris frumenta vendantur: *quod negotiatores frumentarij ſolent. &* Præuaricari in litibus forenſibus; rem ex compoſito gerere.

kozen-merckt. Forum frumentarium.

kozen-miswe. Curculio.

kozen-rooſe. Githago, pſeudomelanthium, nigellaſtrum: herba in ſegetibus paſſim proueniens.

kozen-ſack. Saccus frumentarius.

kozen-ſchip. Nauis frumentaria.

kozen-ſchoof. Merges.

kozen-ſchoepe/kozen-ſchuppe. Rutellum. *Inſtrumentum ligneum quo frumentum corruitur congeriturque in culleum aut modium.*

kozen-ſickel. Falx meſſoria.

kozen-ſoller. Horreum penſile, granarium.

kozen-ſpijcker. Granarium.

kozen-ſtenghel. Stipula.

kozen-ſtrijcker. j. ſtrijck-ſtock. Hoſtorium, radius.

kozen-veld. Ager aruus; aruum.

kozen-voghel. j. garſ-muſſche.

kozen-vzucht. Fruges.

kozen-wachter. *ſland.* **j. veld-krekel.** Gryllus.

kozen-werck. Panificium ex frumento.

kozen-wozm/kozen-weuel. Curculio, curgulio: cis.

kozf. Corbis, ſporta, vas vimineum, cophinus, calathus, ciſta, caniſtrum.

kozfken. Corbula, qualus, caniſtellum. *germ. korb: gall. corbeille: ital. corbe, corba.*

kozf-vzagher. Ciſtifer: *&* Delator.

kozf-ſepſſen. Falx auenaria: circulo munita.

kozf-ſter. Ciſtifera, ciſtellatrix.

kozſander/koliander. Coliandrum: corion, coriannon. *germ. koriander, koleander: gal. coriandre: ital. coriandro: hiſp. culantro: ang. coriander, coliander.*

kozne. *vetus.* **j. karonie.**

kozſelle. *ſland.* **j. kozſoelie.**

kozſet. Buccina. *gall. cornet: ital. corno.*

kozſiſſe. j. bouen-lijſt. Tænia.

kozſiſſen. Coronæ, coronices, præcinctiones ſiue tranſuerſa cingula, quibus præcinguntur parietes ad inhibendam repellendámve vocem canentium aut loquentium.

kozſoelie. Cornum; corna, orum. *ger. kurbeere, kornel: gall. cornille, cornoille: ital. cornole, corniolo: hiſp. cornizolo.*

koznoelie-boom. Cornus.
Kozre. *holl.ſland.* Canis villaticus, domeſticus. *ang.curre.*
Kozſel. Irritabilis, iracundus, moroſus, refractarius, contumax, iraſci celer.
kozſel-hoofd/kozſel-kop. Capito, durus, irritabilis: difficilis.
kozſelken. Refractariolus.
Kozſte. Cruſta. & Cruſtum, cruſtulum. & Nucleus, cruſta ſiue corium pauimenti. *gall.crouſte: ital.croſta: hiſp.coſtra: corteça: ang.cruſte.*
kozſt paſtepe. Placẽta vmbilicata, cruſtulata.
kozſtachtigh. Cruſtoſus.
Kozt. Curtus, breuis, contractus. *germ. curtz: gall.court: ital.corto: hiſp.corto: ang. ſhorte.*
kozt van aeſſem. Anhelus.
kozt van ge-ſicht. Myops: qui non niſi propè admota oculis videre poteſt.
kozt ghe-weer. Gladius, machæra, pugio: armatura breuis.
kozt eñ nauw bemanden houden. Cohibere, refrenare, arctè contenteque habere; parcè & continẽter tractare.
kozt veur t'hooft. Iracũdus, irritabilis.
kozt af-ſeggben. Præcisè dicere: præcisè negare, ſtrictim, breuiter interdicere.
kozt be-grijp. Argumentum: epitome.
kozt maecken. Breuibus agere. **Int kozte.** Breui, breuiter.
kozte kauſſen. Tibialia.
kozte-waeghen. j. **koozde-waeghen.**
kozte. j. **dzp mijten** *brab.* **twee mijtẽ.** *flã.*
kozt-been. Myſcelus, breuis pede, nanis cruribus.
kozt-bozſtigh/dempigh. Anhelus.
kozt-bozſtighedt. Aſthma.
kozt-bzekigh. Fragilis.
kozt-hoofd. j. **kozſel-hoofd.**
kozt-leuen. Microbius: homo breuis vitæ: & Homo temerarius & vitam periculo exponens.
kozt-oozc. Mutilus auribus.
kozt-oozen. Mutilare auribus.
kozte ribbe. Coſta notha.
kozte roede. Viator, ſtator: præco, *breuem gerens virgam.*
kozt-ſichtigh. Myops.
kozt-ſtele/kozt-ſtelken. Malum ſiue pyrum curtipendulum.
kozt-ſtondigh. Momentaneus.
kozt-vlercken. j. **kozt-vloghelen.**
kozt-vloghelẽ. Decurtare alas: breuiare, detruncare pennas.
kozt-wijle/koztſ wijle. Oblectamentũ, oblectatio, delectamentũ, luſus, iocus.
kozt-wijlen/ koztſ-wijlen. Oblectari, ludere, tempus traducere ſiue tranſmittere iocis.
kozt-wijligh. Feſtiuus, iocoſus.
koztelick/int kozt. Breuiter, breui, breuibus, paucis, ſuccinctè, ſuccinctim, ſtrictim, ſummatim, in ſumma, ad ſummam, præcisè.
koztelinck. Breui, propediem.
koztelinck ghe-leden. j. **onlancks ghe-leden.** Nuperrimè.
kozthedt. Breuitas.
koztout/koztoutken. Curtus, breuis. *gall.courtaut.*
kozts. Breui, propediem: & Nuperrimè, recenter.
kozten. Curtare, decurtare, breuiare, abſcindere, præſecare. *germ.kurtzen: gal. accourcir: hiſp.cortar: ang.curte.*
kozten het hazt. Demere capillos. *vulgò* breuiare.
koztſel. Præſegmina, reſegmina, res ſuperfluæ amputatæ.
koztelaſſe. Gladius breuis & anceps.
koztauwe/koztauwken. Equus curto & opimo corpore: breui aluo & obeſo tergo: equus itinerarius.
koztouwe. *rectiùs* **kartouwe.** Bombarda maior.
kozkops. j. **koertops.**
kozkſe. j. **koud-wee.** Febris.
kozkſe hebben. Febricitare, febrire, laborare febribus.
kozkſachtigh. Febriculoſus: & Febres gignens.
kozue. j. **ghe-kozue.** Inſectum.
kozue. j. **kozf.** Corbis.
kozuecl. j. **karenecl.** Dromas.
kozuen. *holl.zel.* j. **keruen.** Incidere.
kozuen. Imponere corbi.
kozuen/in kozuen. Corbitare, in ventrem immittere, deuorare. *q.d.* corbem implere.
kozuer. Ciſtifer: ciſtam ſiue corbem ferens: corbulo.
koſe/koſel koſelen. j. **keuſe/keuſel keuſen.** Conſobrinus, conſobrinus, cognatus,

tus, consanguineus. *gall. cousin: ital. cugino ang. cousyn.* (Brabantię.

Kossaet merssenier. *vetus.* Cliens Ducis

Kossem. Pinguedo à mẽto dependens, anthereon, mẽtum inferius: bucula sub mento, *Lud. Vives. vulgò* gollum.

Kost. Costus hortensis, piperitis, siliquastrum.

Kost spijse. Cibus, cibarium, edulium, epulæ, dapes, victus.

kost. Pretium, valor. & Sumptus, impensa, impensæ, dispendium, expensum, expensæ. *vulgò* costus. *ger. kost: gall. coust: ital. costo: hisp. costa: ang. cost.*

Quaeden kost. Impendiũ, sors, pecunia quæ fœnori impenditur. **Geld te quaeden kost haelen.** Nummos fœnore accipere.

kost-baer. Liber: immunis à sumptib⁹, vectigalibus aut reditibus.

kost-baer/kupsch-baer. Purus.

kost-gangher. Conuictor. *vulgò* commensalis.

kost kinderen. Pueri conuictores.

koste-loos ende schade-loos. Indemnis, liber à sumptu.

kost-vry. Liber à sumptu, immunis.

kost-vrij. Liberalis, dapsilis, benignus, splendidus.

kostel. *vet. boll* j. **kostelick.**

kostelick. Pretiosus, sumptuosus: & Luxuriosus, profusus.

kostelicke maeltijd. Cæna lauta: magnificè, opime, opipare instructa.

kostelick/kostelicken. Pretiosè, sumptuosè.

kostelickheyd. Valor, pretium. & Luxus: profusio nimia, nimius sumpt⁹, luxuries.

kostelickheyd van spijse. Lautitiæ, epularum magnificentia.

kosten. Constare, valere. *ger. kosten: gall. coster: ital. costare: hisp. costare: ang. cost.* **Veel costen.** Magno constare.

koste/kuste. Regio, plaga, tractus: & Limites, oræ, fines, confinia, regiones. *gall. coste: ang. coast.*

koste. j. **koeste.** Nuptiæ.

koster/custer. Custos templi, hierophylax, custos sacrorum. *vulgò* matricularius.

kosteren. Obmurmurare, obgannire.

kostume. Consuetudo, mos. *gal. coustume: ital. costume: hisp. costombre: angl. custome.*

kostumiter. Consuetudinum exactè peritus.

kot. Cauus, cauum, latibulũ, latebræ, caverna, loculamentum, locus excauatus. *gall. chao: cabot.*

kot. Casa, tugurium, gurgustium, ligellum. *ang coate, cottage.*

kote/kot Cauum, latibulum. **Leden die wt de kote zijn.** Luxata membra, articuli loco moti, membra intorta & soluta. **De leden wt de kote doen.** Luxare membra, intorquere, loco mouere; extra suam pixidem siue acetabulum mouere. *vulgò* dislocare.

kote. Talus, astragalus, talus bouillus.

kote kups. Talus pronus.

kote die schijt. Talus supinus: qui cauum ostendit.

koten. Ludere talis, astragalizare.

koten-spel. Talus, talorum iactus, astragalismus, astragalus.

kotel j. **keutel.**

koteren ketteren. Fodicare,

koteren de tanden met de penne. Dentes leuare penna. *Mart. d.* Dentes penna purgare.

koter-stock. Rutabulum.

koter-tand. Dentiscalpium.

kotsen. *ger. sax. sic.* Vomere, euomere.

kotse. j. **koets-waghen.** Lectica.

kottoen. Gossipium, xylon. *vulgò* cotoneum. *gall. cotton: ital. cotone: angl. cotton.*

kottoen-biese/kottoen-krupd. Gnaphalium: iuncus bombycinus, tomentum siue linum pretense.

kottoen-slaegher. Gossipij carminator, carminarius.

kottoenen-kleed. Gossipina vestis, xylina.

koud/kaud. Algidus, frigidus, gelidus. *ger. kalt: ang. colde.*

koud bat. Frigidarium.

koud zijn. Algere, frigere.

koud worden. Algescere, frigescere.

koud-voorstigh. Alsiosus. & Impatiens frigoris.

koude. Algor, frigor, gelu.

Koude/koud-wee/koortse. Febris, causon: febris ardens. *dicitur* **koude** & **koud-wee:** *q. d.* dolor aut morbus ca-

image
not
available

kracheelen. Litigare, altercari, rixari, tricari, vitilitigare, calumniari.

krachteler. Vitilitigator, altercator, litigiosus, contentiosus, tricō.

kraech.j.kraek. Fragor, strepitus, crepitus.

kraecke.j.kerraecke. Circerus.

kraecke / kraeckaerd.j.kraenelie. Arcubalista.

kraecke.j.kaualie. Domus ruinosa.

kraecke. Iumentum coriaginosum.

kraeckē. Crepare, crepitare, cōcrepare, crepere, strepere, fragorem edere, stridere. *gal. craquer: ang. cracke.*

kraecken de noten. Frangere nuces, conficere nuces.

kraecken ende poffen. Crepare, iactare, ostentare.

kraeck-beenkē / kraesp-beenken. Cartilago.

kraeck-beſe / kraecke-beyſe. Vaccinium: *bacca strepitum quendam dum dentibus frangitur edens.*

kraeck-steen. Os ceraſi pruni, &c.

kraeckaerd.j.kraenelie. Arcubalista lignea. (lago.

kraeckelinck.j.kraeck-beenken. Carti-

kraeckelingh. Spira, collyra: panis dulciarius instar funis implicatus: *sic tot. dictus, quòd dum dentibus frangitur, fragorem edat & crepitet præ ariditate & crustate. sicamb. dicitur* **bieſlinck**: *quòd facile conteratur & in micas frangatur.*

kraecker. Crepitator: & Iactator, thraso

kraeckinghe. Fragor, crepitus.

kraeghe. Iugulus, ingluuies: & Trachea, aspera arteria. *germ. kraghen: ang. craye.*

kraeghe. Collare, colli tegmen, limbus superior tunicæ siue indusij; patagium, παταγιον.

kraeghe. *louan* **j.kloek-huys.** Volua.

kraeghe van de lupte. Iugū, cervix citharæ, in quā verticilla immittūtur.

kraegh-ringh.j.ringh-kraeghe.

kraeghen. Iugulare, iugulum incidere.

kraepe. Cornix, cornicula. *germ. kraey: ang. crowe. graia verò hisp.* graculus, monedula.

kraepen-bloemken. Flos armerius, flos pratēsis, armoraria. *q.d.* flos cornicis.

kraepen-oogie. *sax. sicamb.j.erter-oogie.* Clauus.

kraep-appel. Galla.

kraep-boet / rauen-boet. Coronopus. *herba.*

kraep-wepe.j.kozepe.

kraepen. Cornicari, κράζειν, garrire more cornicum: & Cucurrire, cantare instar galli: & clamare, vociferari, cōqueri, queri. *gal. crier: ang. crowe, crier.*

kraeperen. Cornicari: & Vociferari, proclamare.

kraet.j.kozael. Corallium.

kraem. Cadurcum, tabernaculum institoris, taberna siue capsarum venalium. & Merx.

kraem.j.kinder-bedde. Puerperium.

kraem-berd j.kraem. Cadurcum.

kraem-micke. Hemiartium: panis tricei minoris genus, in tabernaculis venale.

kraem-vrouwe. Puerpera.

kraem-waeren. Curare puerperam.

kraemen. *vet.* Mercari, nundinari, merces exponere.

kraemer. Institor, tabernarius, vēditor mercium.

kraemers Latijn. Lingua ficticia mēdicorum & nebulonum erronum.

kraemers papier. Charta emporetica.

kraemerye. Merx.

kraene / kraen-vogel. Grus, Palamedea siue Palamedis auis: γέρανος. *ger. krey, krangh: ang. krane.* **kraenkē.** Vipio.

kraene / kraen-tap / haen / huyſe. Siphō, siphūculus, caput tubuli, epillomiū: *à forma gruis, aut etiam galli; vnde & haen plerumque dicitur.*

kraene / kraen-rad / kraen-wiel. Geranus, γέρανος, rota, tympanū, versatile tympanum: machina quæ vasta onera in altūeffert: *plerumque gruis instar constructa, extenso nempe collo.*

kraen-beck. Geranium, gruinaria, rostrum ciconiæ, acus pastoris. *herba.*

kraen-kind. Geranius, operarius geranī: calcator tympani versatilis.

kraen-somer. Extrema æstas. *q.d.* gruū æstas: *cùm scilicet grues mense Septembri hinc ad meridiem discedere incipiunt, hyemem venturam præsentientes.*

kraeneke / kraeckaerd. *vetus.* Arcubalista: balista ligneo brachio instructa.

kraenekier. *vetus.* Arcubalistarius.

kraft. j **kracht.** Vis.
krake. j. **kraecke.**
krameſyn. j. **karmeſyn.**
kramme. Harpago.
krammeken. Fibula.
krammet-voghel / kramet-voghel/ kramſ-voghel. *germ. ſax. ſicamb.* j. **lyſter.** Turdus.
krammet-boom. *germ. ſax. ſicamb.* Iuniperus.
krampe. Hamus, hamulus: fibula. *gal. crampon.*
krampe. Spaſmus, ſpaſma: neruorum diſtentio, raptus, conuulſio: conductio, contractio. *vulgo* granſus. *germ. krampff: gall. crampe, goutte crãpe.* i. morbus articularis, arthritis. *ang. crampe.*
kramp-ader. Varix: vena crurum fœculento ſanguine diſtenta.
krampigh/kram-aderigh. Varicoſus. & Spaſticus. & Suffraginoſus.
krampaert. *ſland.* Homo ignauus, imbellis, timidus.
kranck/ſiecke. Ægrotus, æger, debilis, infirmus, morbidus, morboſus, affectus.
kranck j. **malaetſch.** Leproſus.
kranck. Inſipidus, ſapore iniucundus. **kranck bier.** Cereuiſia inſipida.
kranck maecken. Debilitare.
kranck zyn. Ægrotare, infirmari, laborare morbo, languere, malè habere, malè valere.
kranck worden. Debilitari, langueſcere, morbum contrahere, decidere in morbum.
kranck-ſinnigh. Furioſus, inſanus, amens.
krankachtigh. Valetudinarius.
krankheyd/krenckte. Morbus, valetudo aduerſa, debilitas, infirmitas, infirmitas valetudinis.
krancken j. **krencken.** Debilitare.
krancktе j. **krenckte.** Debilitas.
krane. j. **kraene.**
krants. Coma, cæſaries, capillitium!
krants. Corona, corolla, coronula, laurea, laureola, ſertum, ſtrophium.
krantſ-bierk. Æs coronarium.
krantſ-maecker. Coronarius.
krantſ-werck. Opus coronarium.
krantſken. Corolla. & *holl.* Collyra.
krantſelinck. *zeland. ſland.* Spira, collyra, artolaganus, artolaganon, ſcriblita: *panis dulciarius in modum corollæ ſiue ſpiræ in orbem circumductus.*
krappe. Carpt°, carptura, res decerpta, fruſtũ decerptũ ſiue abſciſſum, pars abraſa ſiue abſcilla. & Pars carnis abſcilla. & Cruſtum. & Ofella, offula. & Placenta. & Pulpamentum.
krappe/krap-bupme. Vua, racemus, botrus. *ger. rapff: gall. grappe: ital. grappolo: ang. grape.*
krappe. j. **mee-krappe.** Rubia.
krappen. Decerpere, abſcindere.
krat van de kotſie. Capſus rhedæ: locus rhedæ in quo vector ſedet.
kratte. *ger. ſax.* Corbis, ſiſcella, ſiſcina.
kratſen. j. **kretſen.** Scabere. *ger. kratzen: gall. grater: ang. scrathe, ſcratche.*
krauceel. j. **karceel.** Nauis vectoria.
kraus hayr. j. **krups hayr.**
krauwel. Vnguis, vngula.
krauwel bleeſch-haerk. Fuſcina.
krauwen. Fricare, ſcabere, ſcalpere, radere vnguibus. **krauwé het hooft.** Mulcere caput digito, ſcalpere caput digito. *ang. klawe.*
krauwen. *metaphor.* Harpagare, ſuffurari.
krauw-ſeer. Scabies.
krauw-ſteen. *vetus.* Pumex: lapis cauernoſus, quo plantæ pedũ lotæ fricantur.
krauwachtigh. Scabioſus.
krauwagie. Prurigo, pruritus, ſcalpurigo: & Scabies, petigo, impetigo.
krauwigh. Scabioſus.
krauwſſel. j. **krauwagie.** Scabies.
krauwſſelachtigh. Scabioſus, ſcabie laborans.
krauwetſe. j. **ſchrabbe.** Leuis inciſura, leue vulnus, vibex vngulis ſcalptus: vulnus ſcalptum.
krauwepe. j. **korepe.**
krebbe. *ſland* j. **kribbe** Præſepe.
kredenſſe/credencis. Fides, authoritas. & Præguſtatio, prælibatio. *vulgo* credentia. *ang. credence.*
kredenſſe/kredenſ-diſch. *germ.* Abacus, repoſitorium, vtarium. *vulgo* credẽtia. *ital credenza.*
kredenſſier *germ.* j. **proeuer.** Præguſtator, ſciſſor, ſtructor, protogeuſta. *ital. credenziere.*

Kredenſ-bꝛief. Epiſtola aſſertoria, literæ honorariæ, ſacræ: literæ authoritatis, teſtimonium legationis: literæ cum mandatis. *vulgo* credentiæ, literæ credentiales.

Kreft. Cammarus, aſtacus, piſcis ex cancrorum genere.

Kreft. *vetus. ſax. ſland.* j. **boꝛſt-ghe-wꝛꝛ.** Pectorale, thorax, ſcutum: *à ſimilitudine teſtæ ſiue tegumenti cancrorum & cãmarorum.*

Kreft-krupd. Heliotropiũ, herba cãcri.

Krept. j. **krijt.** Circus. & Agon.

Krepten/ kꝛeten. Prouocare, irritare, exaſperare.

Kreptelick. Irritabilis.

Kreptinghe. Irritamen, irritamentum, irritatio.

Kreken. *vetus.* j. **kraeckẽ.** Strepere. *angl. creke.*

Krekel. Cicada, acheta.

Kreke. *zeland.* Vorago incurua: foſſa venicoſa. & Crepido. *ang creke.*

Kꝛemer. j. **kraemer.**

Krempen. *ſland* j. **krimpen.**

Krencke. *vetus.* j. **krenckte.** Debilitas, morbus. & Vitium.

krencken. Debilitare, debilem reddere, infirmare.

krenckinghe. Debilitatio.

krenckte. j. **kranckheyd.** Morbus, debilitas.

Krenghe. *holl.* j. **karonie.** Cadauer.

Krepel. *ſlan. holl. friſ.* j. **kreupel.** Claudus. *ang. creple.*

Krefſer/ krepſer. *vet. ſlan.* j. **muptmaecker.**

Kꝛeten. j. **krepten.** Irritare.

Kretſe. *ger. ſax. ſic.* Ærumna, ærumnula. .i. **wandel-ſtock.** *gall. crochette.*

Kretſe. *ger.* Corbis vimine textus.

kretſe *ſicam colon.* j. **voghel-kuyp.** Auiarium, ſaginarium.

Kretſe. *holl. ſicamb.* j. **kaerde.**

kretſen. *holl. ſicamb.* j. **kaerden.**

Kretſen. j. **kratſen.** Scabere.

kretſer. *ger.* Dorſuarius, baiulus, gerul⁹, corbulo.

kretſer, *ſland* j. **cupm-ſtock.** Baculus raſorius bombardæ ſiue tormẽti æræi.

Kꝛtueel j. **kareueel.** Corbita.

Krtuel. Formicatio, pruritus.

kreuelen. Leuiter fricare aut mobilitare, prurire, motitare. & Mobilitari, ſaltitare.

kreuelinghe. Pruritus, formicatio.

kreuelinge in den buyck. Cholera, fellitlua paſſio, celer per vomitum aluumque ventriculi conturbatio, cũ inteſtinorum murmure. & Verminatio.

kꝛeuel-krupd. Alumen Iamenum, alumen de pluma: alumen quod pruritum excitat.

Kꝛeuiſſe/ kꝛeuitſe. *ſlan. zeland.* j. **kreeft.** Aſtacus, cãmarus. *ger. krabs, krebs: ſax. kreuet: gal. eſcreuiſſe: ang. creuis, creuyſhe.*

kꝛeuitſ-ſchꝛen/ kꝛeuet-ſchꝛen. *ſax.* j. **krab-ſchꝛen.**

Kꝛeunen. j. **kronen/ groonen.** Conqueri.

Kꝛeupel. j. **kropel.** Claudus.

Kꝛibbe. Præſepe, præſepium. *ger. kripff: ang. cribbe.*

kꝛibben/ kꝛibbelen. j. **krabbelen.**

kꝛib-mes. *vetus.* j. **ſchꝛabber.**

kꝛibbigh. *ſax. friſ.* Moroſus, litigioſus. malignus.

Kꝛiek/ kꝛiecke. *ſland.* j. **krucke.** Scipio, baculus.

kꝛick-houder. *ſland. brug. franeon.* Rhabdophorus: *Qui fulcimenti ſubalaris formã argenteam pedalis magnitudinis munere ſuo in publico fungens geſtat. vulgò* krickhouderus. *lat. Marchant.*

kꝛicke-micke. *q.d.* **kꝛecke-micke.** *ſland. brug.* Panis candidus in templo ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridie paraſceues.

Kꝛicke. *ſax. ſicamb.* Querquedula: anas parua.

Kꝛick/ kꝛaek. Crepitus, fragor.

kꝛicken/ kꝛacken. Crepare, crepitare, ſtrepere. *gal. criqueꝛ.*

kꝛic-kolen. Carbones acapni minuſculi. *q.d.* carbones crepitantes: *à ſonitu quem ardentes edunt.*

kꝛick-kolen. Carbones ex ramis, virgultis, faſcibus aliiſque lignis minutioribus.

Kꝛiecke. Ceraſum. **Swerte kꝛiecke.** j. **moꝛelle.** Ceraſum acidum. **Spaenſche kꝛiecke.** Ceraſum duracinum. **Roode kꝛiecke.** Ceraſum Aproniaanum.

Kꝛiecken ouerzee. Halicacabus, veſica-

ria, ſolanum veſicarium. *officin.* alkekengi *vulgo* ceraſa vltramarina.

krieck-boom/krieckeler. Ceraſus.

krieeke/krieckelinghe. Aurora rutilans, primum diluculum, matutinus ſplendor, crepuſculum.

krieecken/krieckelen. Rutilare.

krieeker/krieckerken. *holl.* j. **krekel.** Cicada.

krieegh. j. **krijgh.** Bellum.

krieel/krielken. *holl.* Paruulus, pumilus.

krieel aiupn. j. **kleyn aiupnken.**

krieel-hinneken. j. **kriep-hinneken.**

krielken. Gallina pumila.

krielen. Squalere, abundare, refertum eſſe, ſcatere, ſcaturire, crebreſcere.

krielinghe. Crebrias, crebritudo, abundantia.

krie nē. *friſ. hol.* Conqueri, querulū eſſe.

krieper. Gallina pumila.

krieper-endte. Querquedula: auis anati ſimilis, ſed minor.

krieper/krepē *friſ. holl.* j. **kruppen.** Repere.

krieper-hinneken/krupp-hinnekē. Gallina pumila: circa terram quaſi repens, pumilio.

krieren/krapēren. *ſland.* Proclamare. *gall. crier.*

krieres. *vetus.* j. **krijt.** Circulus.

krief-dupue. *ſland* j **ringh-dupue.**

kriet. j. **krijt.** Circulus.

krieuel. j. **kreuel.**

krijd. Creta, terra candida.

krijdachtigh. Cretaceus, cretatus, cretoſus.

krijden. Creta notare aut pingere.

krijde. *vet. ſland.* Clamor.

krijgh/kriegh. Militia, bellum: & Exercitus: & Altercatio, certamē, rixalis. **Om krijghs.** j. **om ſtrijds.** Certatim.

krijghs. Militaris, bellicus.

krijghſ-be-ſteck. Strategema.

krijghſ-ghe-bruyck. Vſus militaris.

krijghſ-be-beſtinghe. Litis cōteſtatio.

krijghſ-ghe-ſelle. Commilito.

krijghſ goed. Peculium caſtrenſe, in militia acquiſitum.

krijghſ-handel. Militia: ars militaris.

krijghſ-haſpel. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, miles triarius, homo ad bella propenſus.

krijghſ-heyr. Exercitus, copiæ.

krijghſ-ionghe. Cacula.

krijghſ-knecht. Miles, ſtipendiarius, ærarius.

krijgh-lieden. Milites. **krijghſ-liedē ter zee.** Claſſiarij, epibatæ.

krijghſ-legher. j. **legher.** Caſtra.

krijghſ-man. Miles, bellator, vir militaris, mauortius.

krijghſ-mantel. Chlamys.

krijghſ-ordinantie. Diſciplina militaris, inſtructio exercitus.

krijghſ-ouerſte. Præfectus militiæ.

krijghſ-ruſtinghe. Arma bellica, armatura, panoplia.

krijghſ-ſlagh. Præliū, conflict⁹, pugna.

krijghſ-tocht. Expeditio.

krijghſ volck. Milites, exercitus.

krijghſ-wapen. Arma militaria.

krijghen/krieghen. Bellare, belligerare, pugnare: & Altercari, certare, concertare.

krijghen/ge-krijghen. Acquirere, conquirere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, cōſequi: parare, comparare.

krijghen een wonde. Accipere vulnus, plagam, &c.

krijgh-baer/krijghelick. Acquiri facilis, parabilis.

krijghel. Pertinax, obſtinatus, præfractus, duræ ceruicis.

krijghelaerd. Homo duræ ceruicis.

krijghelheyd. Pertinacia, obſtinatio.

krijghelick. Obſtinatè, pertinaciter.

krijſch. Clamor, exclamatio.

krijſchen. Exclamare, clamorem edere, vociferari, maiorem emittere vocē, mittere vocem, edere voces κρίζειν.

krijſcher. Exclamator, vociferator.

krijſſelen. Frendere. infrendere dentibus.

krijſſel-tanden. Frendere dentibus, dētes concutere & ſtringere, ſtridere dentibus.

krijt/krijte/krept. *vetus. ſland.* Circulus, gyrus, orbis. *germ. kreiß.* **krijt des weereldts.** Orbis, orbis terræ, orbis terrarum, mundus.

krijt. *vet. ſland.* j. **parck.** Arena, agon, circus, ſtadium.

krijtē. Quiritare, quiritari, eiulare, vlulare, gemere, plorare, lamentari, flere: clamare: *vulgò* crīdare. *gall. crier: ital.*

gri-

grĩdare: hiſp. gritar: ang. crie.

Krijter Eiulator, lamẽtator, vociferator.

Krijter/ſteen-krijter. Tinnunculus, accipitris genus.

Kril. Laſciuus, ſalax, libidinoſus, catuliens, petulcus, pruriens.

Kril zijn. Laſciuire, catulire.

Krilligh.j.kril. Laſciuus, ſalax.

Krilligheyd. Laſciuia, ſalacitas.

Krimmende voghel. Accipiter.

Krimpe. *vetus.* j. **krampe.** Spaſmus.

Krimpe. *friſ.* j. **pletſe.** Aquarium, lauatrina, locus anguſtus inter parietes.

Krimpen. Contrahere, diminuere, arctare, coarctare, extenuare: & Contrahi, extenuari, minui, diminui: decreſcere.

krimp-neuſen. Corrugare nares, contrahere nares. & Naribus adũcis indulgere: naribus in rugas contractis irridere atque ſubſannare: naſo ſuſpendere adunco.

krimpinghe. Contractio.

krimpinghe.j.krampe. Spaſmus.

krimpſel. Contractio.

krimpſel in den buyck. Vermina, orũ: & Colicus dolor. (menti.

krinſe. Acus, eris: purgamentum fru-

krinſen. Purgare frumentum.

kriſtael/kriſtaelijn. Cryſtallus, cryſtallum. *ger. cryſtal: gall. criſtal: ital. criſtallo: hiſp. criſtal: ang. cryſtal.*

kriſtaelijnen. Cryſtallinus.

kruſe.j.krinſe. Ac⁹, eris: palea, feſtuca.

kruſen zierken. Minutiſſima mica, atomus.

krippe. Ofella, ofella porcina.

krocijẽ. Gemere, egras ore ciere voces

krochinghe. Gemitus.

krochte.j.krofte. Crypta.

krock. Aracus, vitium frumenti. *vulgò* cracca.

krodde. Rubeta, bufo. *ger. krott.*

krode-waghen.j.krup-waghen.

kroecht.j.krufte Crypta.

kroegh/krogh. *friſ. ſax.* Seria, ſeriola, amphora, dolium fictile. & Taberna cereuiſiaria aut vinaria.

kroegh.j.bluſch-pot.

kroeghen. *holl. ſeptent.* Potare, inebriari.

kroeghen. *ſax.* Cauponari.

kroegher. *ſax.j.weerd.* Caupo.

kroes. Cyathus, calix, acetabulũ, ſcyphus, carcheſium.

kroeſen kroſen. *vetus.* Potare, potitare. *hinc* **be-kroſen.** i. ebrius.

kroes.j.kroos/krooſt. Lenticula.

kroeſen.i.krupſen. Criſpare.

kroeſ-beſie / kroeſel-beſie / kroeſbaepe/ krupſ-beſie. *holl.* j. **ſtekel-beſie.** Vua criſpa, *vulgò* groſſula, croſella. *ger. krutzbeer, krauſei-beere: gal. groiſelet, groiſelle: ang. gooſeberrye.*

kroeſel-dozen. Rhamnus, paliurus. *gal. groſſelier.*

kroeſt kroeſt.j.kroos. Lenticula paluſtris, *&c.*

krofte/krufte/krochte. *germ. ſax. friſ. ſicamb. ſland. holl.* Crypta, ſpecus. *gall. croute.*

kropſe.j.hout-dupue. Liuia. *gall. croiſeau.*

kroke/krooke. Plicatura, flexura, ruga, curuatura, flexus.

kroke/krooke. *ſland.* Cincinnus, coma muliebris.

kroken/kroo:ken. Plicare, curuare, flectere, rugare, ſtriare. *ang. krooken.*

kroken/ver-kroken. Quaſſare, rumpere, frangere.

kroken de vriendſchap. *vetus.* Offendere amicitiam.

krol/krul. *ſland.* Faſtuoſus, arrogans, audaculus.

krol/krolle. Criſpus capillus crobylus: (*inquit Adr. Iunius in comment. de coma*) *eſt crinium vtrinq; in acutum intortorum plexus, qui viris attribuitur.*

krollen. Criſpare, vibrare, intorquere, ſinuare, flectere. *gall. croſler, crouler: ang. crulle.*

krollen het haer. Criſpare capillum, calamiſtro criſpare comã, intorquere capillitiũ, comam in gradus frangere, vibrare crines ferro: vſtulare crines candente ferro.

krolle-bol. Caput criſpum: criſpus, cincinnatus, calamiſtratus.

krol-ijſer.j.krol-pyem. Calamiſtrum.

krol-pyem. Calamiſtrum: acus, acus crinalis, crinale.

krol-ranckſken. Capreolus, clauicula, clauiculus intortus in vitibus, cincinnus in tenerioribus pampinis.

kroller. Cinerarius, ciniflo, capillaturæ ſtructor,

krom. Curuus, incurvus, recurvus, pãdus, vncus, adũcus, camurus, tortilis, tortus, intortus, prauus,

krom-arm. Ancus, aduncus brachio.

krom-been slim-been. Loripes: & Valgus: & Varius, varus, curuipes.

krom-brood. *brux.* j. **wegghe/mane. maen-wegghe.** Libum lunatũ. *q.d.* panis curuatus.

krom-hals/krom-halsigh. Obstipus, cui collum riget, & in alterũ humerum caput recliue est.

krom-horen. Lituus, incurua buccina.

krom-houwer. Harpe, ensis falcatus.

krom-koorde. j. **krom-houwer.**

krom-mes/scharf mes. Culter sutori⁹.

krom-neuse. Silo, silus: qui nasum habet resimum more simiæ. & Grypꝰ: qui nasum habet aduncum.

krom-oord. Harpe, ensis falcatus.

krom-schenckel. Varus.

krom-steert. Nummi antiqui genus parui valoris.

krom-steue. Genus nauis.

krom-tonge/krom-tonghigh. j. **spanadetigh.** Ancylogloſſus. *vulgò* curuilinguis.

krom-voet / krom-voetigh. Loripes, curuipes.

krom-wegh. Flexuosum iter.

krommen. Curuare, incuruare, flectere, pandare.

kromte. Curuamen, curuitas.

kronckel. Crispus, intortus.

kronckel-wronckel. Sinuosus, flexuosus, tortuosus.

kronckelẽ. Crispare, intorquere, sinuare, flectere.

kronckel-ranckſken. j. **klauwierken.**

kronen. j. **groonen.** Gemere.

kronie. j. **karonie.** Cadauer. (*crone.*

kronie. Adasia: ouis vetula, reiecula. *ang*

kroocke. *fland* j. **kroke.**

kroone. Corona. *germ. kron: gall. coronne: ital. corona: hisp. corona: ang. crowne.*

kroone. Coronatus, nummus aureus coronæ effigie: nummus coronatꝰ: aureus coronatus.

kroone. j. **garen-winde.** Rhombus.

kroone, Cornua bouis, cerui, *&c.*

kroone krans. Corona, corolla, laurea, sertum.

kroone der boomen, Coma arborum.

kroone der krupden. Vmbella, muscarium, fastigium in orbem circumactum, quale in feniculaceo caule.

kroone/blaker. Lychnuchus pensilis, candelabrum pensile.

kroon-asschen. *sax.* Cineres smegmatici. *vulgo* coronarij.

kroonen-bindel. Lemniscus.

kroonen-werck. Opus coronarium.

kroonken. Corolla.

kroonken der ooghen. Iris, circulus pupillam ambiens.

kroonkens krupd. Daucus, oreoselinum, pastinaca erratica.

kroonẽ. Coronare, redimire vel cingere caput corona: diadema imponere.

kroonemět. Diadema. *vulgò* coronamẽ-

kroongie. j **karonie.** Cadauer. (tum.

kroos. *fland* j. **wasdom.** Incremẽtum, lucrum, fœnus.

krooſken. *holl.* Prunum nanum.

kroos/kroes/krooſt/kroest. *germ. sax. sic. holl.* Intestina, venter cũ intestinis.

kroos/krooſt/kroest/ganſen-kroest. j. **af-val.** Acrocolia.

kroos/krooſt/kroes/kroest. *holl. sicam.* j. **endt-groen.** Lens, palustris, mulcꝰ aquatilis, vlua.

krootſe. *flan.* j. **ſtaf.** Lituus, lituus pontificius, pedum pastorale incuruum: bacillum antistitum à summo inflexum, *vulgò* crossa. *gallis dicitur crosse. q.d.* baculum aduncum. *ang. croke.*

krop/kroppe. Ingluuies, vesicula gutturis, ruma, rumen. & Iugulus, iugulum, guttur. & Stomachus, bilis, indignatio, pertinacia. & Struma, scrofula. *ger. kropff: gall. cropion: ang. croppe. ital. groppo* nodus *dicitur.*

krop van ſalaet. Globꝰ lactucę capitatæ, conglobata in orbẽ folia lactucę.

krop-aes. Turũda, massa siue offa qua farciuntur altilia.

krop-been. Clauicula, iugulus, compages colli cum truncõ.

krop-ghe-ſwel. Struma.

krop-gãs/krop-vogghel. Onocrotalus auis ingluuie admodum eminente.

krop-lattouwe. j. **krop-ſalaet.** Lactuca sessilis.

krop-ſalaed. Lactuca sessilis, laconica, betica, capitata, conglobatis in orbẽ foliis crispa.

krop-ſweer. j. kliere. Struma, ſcrofula.
krop-voghel. j. krop-gans. Onocrotalus.
kroppaerd/kropachtigh. Homo gutturoſus, ſtrumoſus: & Stomachoſus, præfractus, pertinax.
kroppen. Saginare, ingluuiem auium farcire, turundis farcire.
kroppen in-ſwelghen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire.
kroppigh. Strumoſus, gutturoſus.
kropel/kreupel/krepel. Claudus. *angl. creple.*
kropel gaen. Claudicare.
kropel-gras. j. wegh-gras. Polygonũ.
kropel-heyd. Claudicatio, claudicandi vitium.
kroppe. j. krop. Ingluuies.
kroppier/achter-kroppier. Poſtilena. *vulgo* croppera, groppera. *gall. croupiere: ital. groppiera: hiſp. grupera: ang. croupe.* groppa *autem italicè* clunis equi *dicitur, ſicut* groppe *gallicè.*
kroſel. j. krupſel. Fuligo.
kroſen. Crocire, crocitare.
kroſpel / kroſpel-beenken. j. knoſpel-beenken. Cartilago.
kroſpẽ. j. knorſpẽ. Cõcrepare dẽtibus.
krotte. *ſland.* Lutum veſtibus hærens, *gallicè* crotte, croſte. *q. d.* cruſta: *quod lutum in cruſtarum ſpeciem obdureſcat, veſtibuſq; hæreat.*
krotten. *ſland.* Lutum veſtibus hærens penicillo detergere.
krotter. *ſland* **j. kladder.**
krouwen j. krauwen.
krucke. Scipio, fulcimẽtum ſubalare. **krucke** *Becano dicitur* ſcipio cũ tranſuerſario ligno ad rectos angulos impoſito. *Iuſt. Lipſius lib. 1. de Cruce. cap. 8. Nos Belgæ hodie* bacillos in crucis formam, quos egrorum brachiis ſuſtenraculũ ſubiicim⁹, *vocamus* cruckas. *huic Lipſij ſententiæ ſuffragatur, quòd galli ſland. potentes vocent & huiuſmodi* fulcimenta ⁊ patibula. **Op krucken gaen.** Fuſte aut baculo gradum fulcire, ſcipionibus niti vel inniti. *angl. crwche.* **j. ſtelte.**
kruinen. j. kronen. Conqueri.
kruſte. j. krofte. Crypta.
krupcke. Cantharus, teſta, fidelia, hydria. *ger. krug: gall. cruche.*
krupck-biſch. Orbis: piſcis cantharum capace aluo referens. *Adr. Iun.*
krupd. Herba. & Aromata.
krupd-bedde. Area.
krupd-boeck. Liber herbarius.
krupd-buſſe. Narthecium.
krupd-groen. Herbeus, viridis inſtar herbæ.
krupd-hof. Hortus, hortus holitorius, hortus herbis & floſculis inſtructus, hortus herbifer.
krupd-hoyenken / peper-hupſken. Cuculus.
krupd-kenner. Herbarius: qui notitiã rei herbariæ habet.
krupd-koeck. j. lief-koeck.
krupd-koeck-backer. Naſtocopus.
krupd-merckt. Forum olitorium.
krupd-naghel. j. gröffel-naghel. Caryophyllon.
krupd-not. j. muſcaet not. Nux muſcata.
krupd-ſteen. *vet.* **j. moytier.**
krupd-verwigh. Herbeus.
krupd-winckel. Taberna aromataria, herbaria.
krupd-woym. Eruca, bruchus, campe.
krupd-achtigh. Herbidus, herboſus, herbeus.
krupdeken. Herbula.
krupdeken loopt my nae. Amoris veneficium, amoris poculum, philtrũ. herbæ Medeides, Hecateides, Perſeides, veneficæ: amatorium virus: erogenneton.
krupdeken roert my niet. Perſicaria ſi liquoſa. *vulgo* noli me tangere. *herba cuius folliculi ſiue valuuli cum leuiter tantũ attinguntur, mox ſemina quibus ſcatent tanquam indignabundi eiaculantur in attingentẽ. M. Lobel. & per metaph.* Homo iracundus, irritabilis, indignabũdus.
krupden. Imbuere ſiue condire herbis vel aromatibus.
krupdenier. Aromatopola, aromatari⁹.
krupen/krupden. Trudere, protrudere, pellere, propellere.
krupen den krup-waghen. Protrudere curriculum, vectare, ſubuectare.
krup-waghen. *louan.* **j. koorde-wagen.** Vehiculum truſatile, truſile.
krupllen. j. krollen.
krupme. Medulla panis: & Mica. *ang. cromme, crumme.*

krupmelen. Friare, in micas frangere.
krupmelinghen. Micæ.
krupne top des hoofds. Vertex capitis. *q.d.* corona.
krupne platte. Corona rasa, vertex rasus: vertex nouacula delibatus: vertex initiatus. *vulgò* tonsura, corona. *gall couronne: ital. corona: hisp. corona: ang. crowne.*
krupn-brief. Verticis sancti præsidiū: tessera & elogium initiati verticis: libati nouacula verticis elogium.
kruppen. Serpere, repere, reptare. *germ. kriechen: ang. creape, creepe.*
kruppende dier. Animal reptile.
krupp-hol. Laribulū, latebra, lustrum.
krups/kraus. Crispus, vibratus.
krups-hayr/ ghe-krolt hayr. Cincinnus: capillus intortus, crispus: vibrati crines: annulus, cornua.
krupsighe. Crispus.
krupsen het hayr. j. krollen.
krupsel-beslen/ krupsel-bozen-beslen. *holl.* **j. kroesel-beslen.** Vuæ crispæ.
krupsel-bol. j. krolle-bol. Crispus.
krupsen. j. krupselen. Denigrare.
krupsel-kole. Carbo.
krupsel/kroselen. *sax.* Lychnuchus pensilis, lampas pensilis.
krupselen/krupsen/be-krupsen. Denigrare, oblinere fuligine.
Krups. Crux, patibulum, arbor infelix, furca. *germ. kreutz: gall. croin: ital. croce: hisp. cruz: ang. crosse.*
krups. Crux: id quod nos cruciat, torquet, & affligit: cruciatus, cruciamētum, tormentū, supplicium, afflictio, pœna, incommodum.
krups. Decem. *q.d.* crux. *litera enim X. crucis signum referens, nota est numeri denarij.*
krups. Dextera pars nūmi: pars antica nummi, cruce plerunque insignita.
krups oft munte wozpē. Sortiri nummis.
krups-bern. Os sacrum.
krupsel-belie. j. kroesel-belie.
krupsel-bloemen. j. mel: k krupd. Polygala: *herba cuius flores circa festū S. Crucis in vere prodeunt.*
krupsel-bozghe/boet-boghe. Balista, arcubalista, scorpio manualis: *arcus crucis figuram referens.*
krupsel-boom. j. wonder-boom.
krupsel-boter. Butyrum vernum: *confectum Majo mense, circa dies rogationum.*
krupsel-daghen. Robigalia, ambarualia, amburbalia: cōtinuæ tres feriæ, quibus supplicabatur ad vrbis, agrorum & segetis calamitates auertendas: *ad horum exemplum instituti supplicationum sue dies hodie religiosi habentur. ita Adr. Iun. Eccles. autem dicantur* dies siue feriæ rogationum, *& teutonicè* **krupsel-daghen** *à crucibus circumferendis.*
krupsel-distel. Eryngium, capitulum Martis: centū-capita. *officin.* iringus.
krupsel gangh/ om-gangh. Supplicatio. *vulgo.* processio cum crucibus.
krupsel-gangh. Peristylium: porticus vndique columnis septa. & Ambitus templi. *vulgò* circumcolumnium.
krupsel-hout. j. ancker-hout.
krupsel-munte. Mentha cruciata: *sic dicta quòd duo folia simul iungantur crucis forma.*
krupsel-straet. j. krupsel-wegh. Compitū, gruma: & Quadriuium.
krupsel-vaert. Expeditio cōtra Turcas, militia sacra. *vulgò* cruciata. *sic dicta quòd milites cruce sint signati.*
krupsel-venster. Fenestra decussata, quadriforis, cruciformis: iugamenta decussata.
krupsel-voghel. Loxia; *auis vulgò dicta* cruciata, *quòd summas rostri partes ac mucrones instar crucis transponat & decusset.*
krupsel-wegh. Quadriuium: & Compitum. *ger. krutzstrasse, krutzwegh: ital. cruciata, crosale: hisp. encruzyada: ang crossewaye.*
krupsel-werck van metselrije. Pteroma (ta; alæ.
krupsel-wijs. Cruciformiter, decussatim, in modum crucis.
krupsel-wozrel. Erigeron, senecio. *vulgò* cruciata.
krupsact. Aureus cruciger: aureus cruce insignitus. *vulgò* crusatus.
krupselinghe/ boozdinghe. Impages: regulæ simæ quæ tympanum siue panellum circumdant. *Adr. Iun.*
krupselte. j. krupsel-wozrel.
krupsser. *ger. sax. sicam.* Cruciger argēteus, cruciatus: *numulus argenteus duplex*

duplicis crucis figura insignitus.

kruyssen. Cruci affigere, cruci suffigere, crucifigere, in crucem tollere: & Cruciare, torquere, affligere.

kruysse ende seghenen. Crucis signo se munire.

kruyse. Vas potorium. *germ. krause.*

kirul. *sland* j. **krol.** Fastosus.

kirullen j. **krollen.**

kruspel-been. j. **krospel-been.**

K V

kubber/kobber. Columbus. & *sland.* Coryphæus.

kubbingh. *vet. holl.* Appendix tugurij.

kuchelen. j. **kughelen.**

kuch. Tussis, tussicula. *ang. cough.*

kuchen/kichen. Anhelare, gemere. & Tussire. *ang. coughe.*

kudde. Grex, armentum, pecuarium.

kudde. *vetus.* Porcus.

kuddeken. Paruus grex.

kuddeken. *vetus.* Porcellus.

kuddekens botter. j. **liese.** Abdomen, adeps suillus, qu› butyri loco quidã vescuntur.

kudde-wijs. Gregatim, cateruatim.

kudden. Coire, conuenire, congregari, aggregari.

kudser/kud-boeder. Armentarius, porculator.

kudse/kodse. Claua nodosa: stipes nodosus, *Ouid.* stipes nodis grauidus, *Virgil.*

kuecken. *fris. sicamb. holl.* j. **kiecken.**

kuere. j. **kure.** Cura.

kuerris. j. **kuris.** Thorax coriaceus.

kuers. j. **koers.** Cyclas.

kughel. *ger. sax. sicamb.* Sphæra.

kughelen. *ger. sax.* Rotundare.

kughelen. *holl.* j. **slinghercen.**

kupcken. j. **kiecken.**

kupden. *holl. fris.* j. **knauwen.**

kupchuck/kupck-kupck. *sicãb.* j. **kock-kock.** Cuculus.

kuperen. Ludere, nugari, iocari, confabulari. & *holl.* Deambulare, recreationis causa.

kuperinghe. Lusus, ludus, facetiæ. & *holl.* Deambulatio.

kupl. Fouea, scrobs, fodina, specus, antrum, κοῖλος i. concauus, cauus.

kupl-mussche. j. **pimpel-meese.** Parus minor: troglodytes: auicula in foraminibus vel cauernis degens.

kupm kume. *ger. sax. fris holl. sicamb.* j. **nauwelick.** Vix, difficulter, ægre.

kupmen. Gemere.

kupndsel. j. **kundsel.** Condimentum.

kuppe. Cupa, tina, dolium. *gall. cuue: ital. cupa: hisp. copa, cuba.*

kuppe/tobbe. Labrum.

kuppe der stad. Septa vrbis: spatium vrbis mœnibus comprehensum: locus vrbis vallatus.

kupp setel / tomme-stoel / kack-stoel. Sella familiaris.

kupp-stoel. Solium.

kuppen. Viere, coalescere, coaxare dolia.

kupper. Doliarius, victor. *vulgo* cuparius.

kups. j. **kupse.** Claua.

kupse-kote/kupsch-kote. Talus pronus, non supinus.

kupse-koten. Ludere talis pronis, ludere astragalis.

kupsch. Castus, pudicus, continens, intemeratus, immaculatus, mũdus, purus.

kupsch-baer / kust-baer / kost-baer. Purus, integer probus.

kupsch-baer houden. Sartum tectum tenere, integrum seruare.

kupsch-baerlick. Purè, integrè, probè.

kupsche. *sland.* j **pot-hepse.** Ansula culinaria.

kupschepd. Castitas, castimonia, pudicitia, continentia, munditia, puritas, integritas.

kupschelick. Castè, purè, integrè.

kupschen. Purgare, mundare.

kupschen de boomen j. **snoepen.** Frondare, putare arbores.

kupse/kuse. *sax.* Dens molaris.

kupse. *sax. fris. sic. hol. flã.* j **kudse.** Claua.

kupsel. j. **keusel.** Globolus.

kupselen. j. **keuselen.**

kupt/kyte/kiete. *fris. sicamb. holl.* Sura. & Pulpa.

kupte / kiete. *fris. sicambr. holl. sland.* j. **roghe.** Oua piscium.

kupte. Cereuisiæ genus.

kupten. Potare cereuisiam.

kupt-haen. Potor cereuisiæ: philopotes, acer potator.

kupter/kuter. *ger.* Columbus.

kupter/kuter. *sax. sicamb.* Lanio.

Kupter-huys. j. **ſlagh-huys.** Laniena.
Kupt-wl. *ſicamb.* Bubo. *germ. kutz.*
Kupuen/kupueren. j. **hupueren.** Tremere, horrere, frigutire. *ang. quiuer.*
Kupueringhe. Horror cum tremore, quercera febris.
Kul. *vetus. ger.* Teres: longus & rotundus.
Kul-bars. *ſax.* Perca minor, porculus, porcellus. *genus piſcis.*
Kullinck. *ſax.* Mugil piſcis.
Kul/mannelicke roede. Coles, colis, penis, cauda ſalax, veretrum, mentula. *gal. couille: cola hiſp.* j. cauda, penis.
Kul/klos/kloſken. Coleus, teſtis, teſticulus. *gall. couillon: ital. coglione: hiſp. cojone.*
Kul-balgh. Scrotum, ſcortum, pellis teſticulos continens.
Kul-bijter. j. **ſchal-bijter.** Scarabæus.
Kul-boſſe/ kul-balgh. Scrotum. *vulgò* burſa teſticularis.
Kul-broecke/ kul-broeckſken. j. **beur-broecke.** Subligar.
Kul-ſackſken. Scrotum.
Kul-ſenuen. j. **kloſ-aderkens.**
Kul-ſnijden. j. **lubben.**
Kulleken. Mentula: & Teſticulus.
Kullekens krupd. Orchis, priapiſcus, ſatyrion, leporina.
Kuls ghe-recht / kuls ghe-rief. Matula.
Kulekt. Culcitra, culcita. *germ. gulteren: gall. coultil: ital. coltre: hiſp. colcedra, colchon, colcha: ang. quilt.*
Kulekt-maecker. Culcitarius.
Kume. j. **kupm.**
Kummet. *ſax.* Helcium.
Kund/kundigh/kunnen. j. **kond/kondigh/konnen.**
Kunden. j. **kundſelen.** Condire.
kundſel/kupndſel. Condimentũ, conditio.
kundſelen/kupndſelen. Condire, ſapidum facere.
Kunne. j. **konne.**
Kunnen. j. **konnen.**
Kunſte. j. **konſte.**
Kurde-waghen. *ſland. gand.* j. **koozde-waghen.**
Kure. Cura, curatio. & Medela. & Regimen.
Kure. Geſtus, mos agendi, geſticulatio, factio opera. **Dit zijn van uwe kure.** Iſtarum operarum es.
kure. j. **prochiaenſchap.** Curia, curionatus. *gall. cure: ang. cure.*
kurept. *vetus.* j. **prochiaen.** Curio. *vulgò* curatus. *gall. curé: ang. curcate.*
Kurepe. j. **ghe-welle.** Turunda accipitraria. *gall. curee.*
Kuris/kuriſſe. Grauis armatura, lorica cataphracta: thorax chalibeus, ferreus, æneus, coriaceus. *ger. kuriß: angl. curet: gallicè cuirace, fortè à cuir.* i. tergus coriuin, *vnde olim thoraces militum confici ſolent. ital. corazza, corazzina: & hiſp. coraças: quod bellatori cor animumq; (quod corragium. gall. ital. & hiſp. vocant) addat.*
kuriſſer. Eques cataphractus, cataphrattus, cataphractarius.
Kurt. j. **kozt.** Curtus, breuis.
Kus. Baſium, oſculum, ſuauium. *germ. kuß: angl. kiſſe.*
kuſſen. Baſiare, oſculari, oſculum dare, ſuauiari, ſuauium dare. *κυσᾶν. germ. kuſſen: ang. kiſſe.*
kuſſer. Baſiator, oſculator.
Kuſſen. Puluinus, puluinar, puluillus, cernical. *vulgò* cuſſinus. *ger. kuſſe: gal. cuſſin: ital. coſsmo: ang. cuſſhin.*
kuſſencel. Sella equeſtis, ſtragulum, ephippium.
Kuſt-baer. j. **kupſch-baer. koſt-baer.**
Kuſte. j. **koſte.** Regio, ora.
Kuſte koe. j. **guſte koe.** Vacca lactaria: coitus appetens: à tauro non inita.
Kuſtinghe. *zeland.* Iuſiurandum vidui aut viduę de bonis defuncti iuſtè riteque in catalogum relatis.
Kuſter. j. **koſter.** Cuſtos templi.
Kute. *zeland.* j. **putteken.** Scrobiculus.
Kuten. *zeland.* Nucibus in ſcrobiculum ludere.
Kutz. *germ. ſax. ſicamb.* Bubo, vlula.
Kutſken *ſax.* j. **ſteen-wl.** Aſio.
Kutſche. *ſax.* Ciſarius, bigarius.
Kutte. j. **kerte.** Crena. & Cunnus. *angl. cutte.* i. ſectura, inciſura.
Kuttel-biſch. Sepia. *ang. cuttel, cuttle.*
Kuwaerd. Lepus. *vulgò* cuardus.
kuwaerd. *ſland.* Ignauus, imbellis, timidus. *gall. couard.*
Kuwen. *ſland.* j. **kauwen.** Mandere.

Labbape. *vetus.* j. rb. mijten/ & **blancke.** Dipondius, nummus epularis.

Labbaepe. *vetus. fland.* Epulum.

labbaep-broot. *bruxel.* Panis epularis.

labbaep-maerte. Ancilla epularis, parasita.

labbaep-matrtken. Ancilla scoparia, mediastina.

labbaepen. *vetus.* Epulari: & Parasitari.

Labben. *vetus* j. **lapen/lappen.** Lambere, lingere.

lab-soete. Ambubaia, mulier ignaua & parum frugi.

Labben. *holl* j **klappen.**

labberen. *holl.* Vana loqui, blaterare.

labberer. *holl.* Vaniloquus, blatero.

Lac/laece lepsse. Laqueus, laqueolus: lorum canum, numella. *ger. lesse, lasse: ital. laccio: hisp. lazo: ang. lace.*

Lach. Risus.

lachen. Ridere, risum edere. *germ. lachen: ang. laughe.*

lach-tanden. Gelasini dentes: qui inter ridendum reteguntur: incisores, incisorij, tomici.

lachen in de buyst. In sinu gaudere.

lachachen. Cachinnari.

lachelick. Ridiculus.

lacher. Risor, ridibundus.

lacherisse. Ridibunda mulier.

Lachter. j **laster.** Vituperium.

lachteren. j. **lasteren.** Vituperare.

lachterer. Vituperator.

lechteringhe. Vituperatio.

Lack/lacks. *ger. sax. sicamb.* Esox, exos: *genus piscis. ang. lacks.*

Lack. *fland.* j. **leck.** Manans, stillans, perfluens.

Lack. *fland.* Venereus, luxuriosus, lasciuus.

Lack. j. **laeck.** Lacus.

Lack/lacke. j. **laecke.** Vituperium, vitium.

Lacke. Lacca Arabum, Caucamon. *Dioscord. & officin.*

Lackepe. A pedibus, ad pedes, pedisequus, circumpedes, hemerodromus, cursor. *vulgo* lacaius. *gall. laquay: ital. lacaio: hisp. laquey.*

lackey-schoenen. Endromides, calcei ad cursum expediti.

lackepen. Currere, cursare, currere pedibus, currere pedes.

Lacken. j. **lecken.** Lingere.

Lacker. j. **leeker.**

Lackerisse. j. **kalissen-hout.** Glycyrrhiza. *vulgo* liquiritia. *ger. sicã. leckris. gal. liquirice: ang. licorice.*

Lackerisse. j. **lactwerghe.** Electuarium.

Lactouwe/lattouwe. Lactuca. *ger. lattich: sax. lacktuke: gal. laictue: ital. lactuca: hisp. lechuga: ang. lettuce.*

Lactwerghe/latwerghe. *ger. sax. sicam.* Embamma, intinctus. & Eclygma, electuarium, electurium, linct⁹, illinctus, defunctus, delinctorium. *vulgo* looch, loch.

Ladder. *fris. holl. zelan. ang.* j. **leeder.** Scalę.

Lade. j. **laede.** Arca.

Laeck/lack. *ger. sax. sicam fris holl.* Lacus, λάκκ & *gall. lac: ital. lago: hisp. lago: ang. lake.*

Laecke. *fland* j. **ecchel.** Hirudo, sanguisuga. *sic dicta à* **laecken:** *quod sanguinem minuat, detrahat & extenuet. vel à* **laeck.** i. lacus: *quòd in lacustribus, palustribus & stagnantibus aquis inueniatur.*

Laecke/lacke. Defectus, vitium, vituperium, probrum, gnominia, detractio. *ang. lacke.*

laecken. Minuere, diminuere, attenuare, extenuare, detrerere: & Minui, diminui, consumi, decrescere, rarescere, attenuari, deficere paulatim, deesse. *ang. lacke.*

laeckende waere. Merx decrescens.

laeckaedsie/laeckinghe. Diminutio, attenuatio, intertrimentũ, interritura, retrimentum, detrimentum, recrementum.

laecken / lichteren. Detrahere alicui: vituperare, perstringere aliquem.

laecken/doeck. Pannus, pannus laneus. *à verbo* **laecken.** i. deterere, attenuare: *quòd vestes pannea citius teratur, quàm pellicea, quibus ante panni inuentionem usa est gens prisca mortalium, solita (Lucretio teste) pellibus & spoliis corpus vestire ferarum.*

laecken. Linteum, pannus linteus.

laecken. j. **slaep-laecken.** Toral.

laecken-boom. Liciatorium, iugum.

laecken-be-reyder. Fullo.

laecken-

laecken-maecker. Pannorum opifex, lanifex, lanificus.

Laede. *ger. sax. sicamb.* Tabula, asser.

laede/laepe. Capsa, cista, capsella, capsula, ciſtella, theca, loculamentū, loculus, arcula.

laede van de waghe. Ansa in qua examen versatur. *q.d.* loculamentū examinis.

laede/weuers-laede/kam. Pecten.

laede/kramers-laede. *sax. sicamb.* Taberna, taberna institoris. *laye ang.* locare ponere, seponere. *j.* **legghen.**

laede. *j.* **laepe.** Flamma.

laeden laepē. Onerare, onus imponere, grauare, aggrauare. *ger.* **laden:** *ang.* **lade.**

laeden de busse. Farcire bombardam puluere tormentario.

laeden. *germ. sax. sicamb. fris.* **j. nooden.** Inuitare. & Citare: vocare in ius.

laeden/laepen. Flammam edere.

Laffenisse. *j.* **lauinghe.** Refocillatio.

Laegh. *holl. sicamb.* **j. leegh.** Infra positus humilis, non altus, depressus.

Laeghe. Positus, positura, positio: & Ordo, series, striga, digestio, collocatio cuiusque rei suo loco. & Contignatio, textura tignorum.

laeghe van touwen oft coorden. Spira: inuolutus funium circulus.

laeghe van t'bedde. Fulcrum.

laeghe. Laqueus: & Insidiæ. **Laeghen leggen.** Insidiari: tendere, ponere, collocare insidias: tendere plagas, laqueos.

Laepe. *j.* **laede.** Capsa.

Laepen. *j.* **laeden.** Onerare.

Laepe Flamma, flammæ lumen. *hisp. lama: ang. leame.* **lichte laepe.** Flamma rubra, rutila.

laepen/vlammen. Flammare, flagrare, flammam edere.

Laepsse. *j.* **lace.** Numella.

Laemen. *j.* **lamen.** Diminuere.

Laemte. *j.* **lemte.** Defectus, vitium.

Laen. *fris. holl. sicamb.* Diuerticulum, viculus. *ang. lane.*

Laer. *ger sax.* Inanis, vacuus.

laer. Locus inultus & vacuus: solum incultum. & Pascuum publicū. *gallicè laris dicitur.*

laeren. *ger. sax. sicā.* Inanire, vacuare, euacuare.

laerse/laere. Mulier inculta, inepta, vana, mente vacua, vaniloqua, stulta, ambubaia.

laeren. Ineptire: nugas ineptiasque dicere aut facere, instar vanæ mulieris.

Laesse. *j.* **lace.** Numella.

Laet/spaede. Serus, tardus, serotinus. & Sero, tardè. *ang. late.*

Laet. *j.* **ghe-laet.** Gestus.

Laet. Colonus, villicus, cōductor villæ vel fundi: Latinus libertus, Latinus colonus *apud veteres I.C.* **à laeten:** *quod à veteribus Saxonibus (vt dicit Glos. Specul. Sax.) regione recens potitis, iisdem locis sint relicti, vt terram tanquam tributarij & conductitij colerent: aut quòd manumissi & libertate donati sint.* **Laet** *inquit Becanus,* colonus *dicitur, cui ager colendus permittitur: qui fundum villámve conducit,* **à laeten** *id est,* sinere, permittere.

laet. *fland.* Incola: & Subditus iurisdictioni.

laet. Iudex pedaneus, pedarius: qui minora iudicia ruri decernit: iudex fundiarius, ruralis, vicanus.

laet-bancke. Tribunal siue senaculum colonorum, forum rurale, iurisdictio fundiaria.

Laeten. *j.* **ghe-laeten.** Gerere se: & Apparere, videri.

Laeten. Linquere, relinquere, omittere, sinere: & Mittere, dimittere. *germ. lassen: gall. laisser: ang. let.*

laeten/op-houden. Desistere, abstinere.

laeten. *fland.* Examinare, vernare more apum.

laeten gaen. Dimittere, sinere, abire, missum facere.

laeten eenen scheet. Crepitum ventris emittere, pedere.

laeten blijcken. Planum facere.

laeten duncken/laeten beur-staen. Sibi persuadere, in animum inducere.

laeten sien. Edere, exhibere, ostendere.

laeten staen. Relinquere, desinere.

laeten wt-gaen eenen boeck. Edere librum.

laeten zijn. Ponere. **laet dattet so zy.** *j.* **neemt dattet so zy.** Fac ita esse.

laeten varen. Missum facere, mittere, dimittere, omittere.

laeten wassen de baerd. Barbam promittere, summittere, nutrire.

laeten

Laeten weten. Certiorem facere, ſignificare, denuntiare.

Laet en toe laeten. Concedere.

Laeten bloed-laeten ader-laeten. Mittere ſanguinem, detrahere venis ſanguinem: incidere, ſoluere, ſecare venam, leuare venas ſanguine, emittere venis ſanguinem.

Laeten met buſſen. j. koppen. Scarificare.

Laet-becken. Excipulũ: vaſculũ quo excipitur ſanguis qui detrahitur venis.

Laet-buſſe. Cucurbitula.

Laet-yſerken/bliem. Scalprum chirurgicum, ſcalpellum, phlebotomum.

Laetſt ponter-boom. Longurius.

Laetſte j. letſte. Vltimus.

Laeuen. j. lauen.

Laf *ſax.* **j. lebbe.**

Laf lauw. Tepidus.

laf. Flaccidus, languidulus, tepidus, ſegnis, imbecillis.

laf van ſmaecke. Fatuus, inſipidus.

laf weder/ſoel weder. Cælum trãquillum, tranquillitas: aër tepidus, aura repens.

Laffen/leffen. *vetus.* **j. klappen.** Garrire, loquitari.

Laghe. j. laeghe.

Laeghel. *ger ſax. ſicamb.* Lagena.

Lake. *ſax.* Muria, ſalſugo.

Lake. j. laeck. Lacus.

Lake. j. laecke/lacke. Defectus.

Lam/laem. Mãcus, mutilus, clumbis, eneruis, languidus, imbecillis. & Claudus. *germ. lam: ſax. lam: ang. lam.*

lam-voet. Flaccus.

lam-ſiechtigh. *vet.* Paralyticus.

lam-ſlaẽ. Mutilare, eneruare verberibꝫ.

lamme leden. Membra diſſoluta.

Lamme ſanck/lam liedeken. Næniа, incondituꝫ & ineptum carmen, inamœna ſiue inepta cantio. **Lammen hout.** Sermo inſulſus, frigidus: qui parum habet vehementiæ.

lamen. Diminuere, minuere, extenuare, mutilare, debilitare. & Imminuere ſiue remittere aliquid quod debetur: gratiam facere.

lamen. Tueri: cauere diligenter ne res quæpiam lædatur. *Becanus.*

lamheyd lammigheyd. Imbecillitas membrorum, diſſolutio membrorũ, paralyſis, neruorum reſolutio, neruorum ſideratio.

lammelick. Languidè, remiſsè, cunctanter, ſegniter.

Lam/lamb. Agnus. *ger. lamb: ang. lambe.*

lamſ-vel. Pellis agnina.

lamſ-vleeſch. Caro agnina.

lammen. Agnellum edere ſiue párere.

lammeken. Agnellus.

lammekens leuen. Vita voluptaria, Epicurea, macerata.

Lamape. Quarta bouis pars: quartarius bouis.

Lamére. Mulier garrula, multiloqua, linguax, loquax. λάμυρος. i. loquax, garrulus, facetus.

lamẽren. Fabulari, confabulari, ineptè garrire, more mulierum.

Lamertijn-ſteen. Succinum. j. **amber/ember.**

Lammaris. j. ammaris/armaris. Armarium.

Lammer/lemmer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum.

Lamoen. j. dꝫſſel. Temo, iugum. *gal. lamon.*

lamoen-peerden. *flan.* Quadriges, quadriiugi: quatuor equi quadrigæ iũcti.

lamoen-waeghen. Quadriga.

Lamoene. j. limoene.

Lampe. Lãpas, lucerna, lychnus, lychnus penſilis. *ger. ampel: gall. lampe: ital. lampada: hiſp. lampara: ang. lampe.*

lampen-neuſe. Myxos: prominẽs pars lucernæ, ex qua profertur elychniũ.

Lampers. Byſſus, carbaſus lampra ſiue ſplendens: nebula, velamen tenue & pellucidũ. λαμπρὸς. i. emicans, ſplendidus, nitidus.

lampers. Amictorium: linteum humeros puellares operiens. & Textum pectorale.

Lampet/hand-bat. Guttus, gutturniũ, aqualis, lauacrum manuarium, naſiterna.

Lampraes/lampraeſken. Cuniculus iunior: catulus leporinus: *gall. lapin: ital. leprettino: hiſp. lebraſtilla.*

lampreel. j. lampraes. Cuniculus.

Lampreye/pricke. Muſtela, lampreta, murena fluuiatilis. *gall. lampreye: ang. lamprey.*

Lancis/

Lancie/lanſſe. Lancea, haſta. *gal. lance: ital. lancia: hiſp. lança: ang. launce.*

lancier/lancie-voerder. Lancearius, doryphorus.

Lanck.j. langh. Longus.

Lancke. Ilia, inguen. λαγών. *gall. flancs: ital. fianci: ang. flankes.*

lanck euel. Ileus, voluulus, chordapſon, tormentum. *vulgo* iliaca paſſio.

lancken-ſuchtigh. Ilioſus.

Land/acker/veld. Rus, ager, aruum, terra. & Continens. *vulgo* terra firma. & Littus, ripa. *ital. landa.* i. planities. *gall. lande.* i. planities inculta: campus incultus & vaſtus: *landes de Bordeaux. gal.* i. Bordeeuſche heyde. **Te lande gaen.** Ire rus. & Proficiſci terrà. **Te lande woonē.** Habitare ruri.

land/land-ſchap. Regio, orbis, terra, tractus, ora.

land-be-dzieghet. *ſax.* Æruſcator.

land-bedzieghenije. Stellionatus.

land-beſitter. Indigena.

land-bouwer/land-man. Colonus, agricola.

land-bouwinghe.j. land-winninghe.

land-dagh. Conuentus.

land-dagh/rijcks-dagh. Dies comitialis, comitia.

land-deken. Decan⁹, ruralis: archipreſbyter ruralis: apocriſiarius. *vulgo* decanus Chriſtianitatis.

land-dwinghet. *vetus.* j **ſtraet-ſchēder.**

land-dzoſſaerd. Præfectus prouinciæ.

land-graue. Comes prouincialis. *vulgò* landgrauius, lādgraphus. *q. d.* comes terræ ſiue regionis ab Imperatore dono datæ.

land-heer. Regulus.

land-houder. *vetus. ſland.* Conſul territorij.

land-huys. Villa.

land-iuweel. Brauium celebre regionis, victori propoſitum.

land-kaerte. Deſcriptio regionis. *q. d.* Charta regionis.

land-kaerte/land-charter. Chartæ regionis: ſtatutorum & priuilegiorum prouincialium liber: iura & priuilegia regionis ſcripta.

land-lieden. Agricolæ, ruſtici.

land-looper. Erro, vagus, multiuagus, vagabūdus: & Circuitor, circulator, medicus circumforaneus, agyrta.

land-man. Agricola, agricultor, colonus, ruricola, ruſticus.

land-mate/veld-mate. Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.

land-meten. Terram dimetiri, ſpatium ſoli metiri.

land-meter. Geometres, geometra, decempedator: menſor, metator, finitor agrorum: menſor machinarius.

land-neringhe. Agricultura.

land-ouwe. Regio, ſitus, tractus regionis. & Paſcua, orum; paſcuus ager: regio paſcuis apta: prata, regionis ſiue patriæ pratum. *ang. medowe.*

land-pachter.j. pachter.

land-paele. Limes, terminus, finis agrorum.

land-plegher. *ger ſax. ſtamb.* Præfectus prouinciæ, ſatrapa.

land-ploeghen. Arare.

land pol. *vetus.* Ruſticus: & Ruſtica.

land-raed. Comitia, concilium prouinciale.

land-recht. Ius municipale.

land-rijck. Locuples, diues agri.

land-ruymigh. Exul, extorris.

land-ſaetre.j land-caerte.

land-ſaet. Prouincialis, incola prouinciæ, indigena: inquilinus. & Villicus colonus.

land-ſaet.j. landſ-knecht.

land-ſchap. Regio, tractus, plaga: & Satrapia, prouincia: eparchia.

land-ſcheede. Terminus.

land-ſchepder.j. land-meter.

land-ſieckte. Morbus patrius, vernaculus.

land-ſtad.j. landſ-ſtad.

land-ſtracte. Via regia, militaris, publica.

land-ſtreke. Regio.

land-ſtrijcker.j. land-looper.

land-ſweruer. Vagabundus.

land-trouwant.j. trouwant. Vagabūdus, erro.

landtrefant.j. land-trouwant. Vagabundus.

landtrefanten. Ociosè vagari.

land-vaerder. Viator.

land-vooght. Satrapa, eparcha, toparchus.

Land-boghdije. Satrapia, eparchia, pro-
Land-bolck. Gens, natio. (uincia.
Land-wegh. Iter terreſtre, pedeſtre.
Land-werck. Agricultura.
Land-wijf. Ruſtica, villica.
Land-wijn. Vinũ patriũ, vinũ indigena
Land-win/land-winner. Agricola, agricultor, ruricola.
Land-winninghe. Agricultura, agricolatio, agrorum cultus.
Lands. Patrius, quod eſt patriæ: & Ruralis, ad rus pertinens.
Lands/lands eyghen. Vernaculus, patrius. (tialis.
Landſ-dagh. j. **land-dagh.** Dies comi-
Landſ-ghebruyck/landſ-ſede. Mos ſiue conſuetudo patriæ: mos geniticus, gentilitius; mos gentis.
Landſ-heer. Satrapa, ſatrapes, toparcha, regulus.
Landſ-knecht. Miles ſtipendiarius. *q. d.* famulus ſiue miniſter patriæ vel regionis.
Landſ-leden. Populares, conterranei.
Landſ-man Popularis, conterraneus, ſympatriota. *vulgò* compatriota.
Landſ-raet. j. **land-raet.** Comitia.
Landſ-ſede. j. **landſ-ghebruyck.**
Landſ-ſpraecke. Vernacula lingua, patrius ſermo.
Landſ-ſtad/land-ſtad. Ciuitas mediterranea: oppidum ruſticanum: procul à mari vel flumine nauigabili diſſitum, agriculturæ non mercatui aptum. (triæ.
Landſ-wijſe. Cõſuetudo ſiue modus pa-
Landen aen-comen te lande. Potiri terra, potiri arena, petere portum, appellere.
Langh/lanck. Longus, oblõgus, prolixus, productus; promiſſus, procerus. *ger. langh: gall. long: ital. longo: hiſp. luengo: ang. longh.*
Langh/langhen tijd. Lõgum, diu. **Dry daghen/dry iaeren langh.** Per tres dies, per tres annos. **langh te beurē.** Pridem, multo antè, multo antè tempore. **Hoe langhe?** Quàm pridem?
langh nae. Porrò, longe poſt.
langh-been. Pedo, macropus.
langh-darm. j. **aerſ-darm.** Longanon.
langh-duerigh. Durabilis, diuturnus; diutinus, longus.
langh-haer/lanck-haerigh. A cerſe comes, intonſus: acrocom⁹, capillatus: qui comas longas habet.
langh-kinne. Mento.
langh-lenter. Longurio: homo ineptè longus ad modum longurij.
langh-leuigh. Longæuus, longæ vitę, viuax.
langh-lijf. Procerus, oblongo corpore, longurio.
langh lippe. Labeo, labroſus.
langh-moedigh. Longanimis.
langh-mupl. Broncus.
langh-neuſe. Naſo, naſutus.
langhe roede. Præco. (ſerus.
langh-ſaem. Lentus, tardus, cunctans,
langh-ſaemheyd. Lentitudo, tarditas, ſegnities.
langh ſaemlick. Lentè, tardè, cũctanter, remiſsè, perfunctoriè, defunctoriè, languidè.
langh-tand. Dento, dentatus: brõcus: dentibus eminentibus.
langh-tonghe. Blatero, lingulaca, linguax, futilis, locutuleius.
langhe-waegen. Lõgurius vehicularis
langh-weerigh. Durabilis.
langh-wijligh. Diuturnus.
langh-worpigh. Oblongus.
langh-worpigh rond. Teres.
langhen/lenghen. Prolongare.
langhen. Porrigere, extenſa manu offerre, proferre, educere, promere, ſuppeditare: & Attingere, pertingere.
langhen. *vetus.* j. **ver-langhen.**
langher. Longior.
langhs. Per. **Langhs hier.** Hac, per hanc viam, hac via. **Langhs daer.** Illac, iſtac. **Langhs waer.** Quà. **Langhs der ſtraeten.** Per plateas.
langhs oft int langhe ſetten. In longam ſeriem ponere.
langhſte. Longiſſimus.
langhſt-leuende. Superſtes.
Lanſſe. j. **lancie.** Lancea.
lanſ-knecht. j. **lancier.** Lancearius.
Lanterne/laterne. Laterna, cornu. *ger. latern: gall. lanterne: ital. lanterna: hiſp. lanterna: ang. lanterne.*
lantern-draghер. Laternarius· lychnophorus, daduchus, lychnuchus.
lanterne. j. **baecke.** Pharus.
lanterne. j. **ſlupt-balck.** Tholus.

Lantſaem.j.langh-ſaem. Lentus.

Lap. Segmen,ſegmentum,fruſtū, pars abſciſſa panni,telæ,corij,æris,*&c.*

lap/lap-ſtuck. Immiſſura,aſſumentum, commiſſura,panniculi,panni.

lap-lacken/ oft doecks. Panniculus.

lap van den ſchoen. Solea.

lapken van de ooze. Auricula infima, auricula ima,lobus.

lapken/lelleken/onder-kam. Palea.

lappen. Pangere,figere,iungere.

lappen/dzijuen. Impingere,impellere, illidere,quatere.

lappen deur de billen. Abligurire,heluari.

lappen. Conſuere fruſta,ſarcinare,conſarcinare,alluere,coagmentare,ſarcire,reſarcire,reconcinnare,reficere, interpolare,reſuere.

lap-ſmout. Pinguis liquor ex coriorum loris ſiue ſegmentis.*officin. vulgò* axungia lappæ.

lap-werck.j.lapperije.

lapper. Interpolator,ſarcinator:veteramentarius ſutor.

lapperſſe. Interpolatrix,ſarcinatrix.

lapperije. Interpolatio,ſarcinatio:opus interpolatū,interpolum: coagmenta,aſſumenta: cento.

Lappen/lapen. Lambere,lingere, λάπειν, λαπάζειν.j. ſorbendo haurire.*ger. lappen: gall.laper: hiſp.lamer.lamber: ang. lappe.*

lap-ſacken. Pitiſſare,paulatim bibere, libare,delibare, paulatim & identidem bibere,adbibere.

lap-ſalue. *holl.j.quack-ſalue.*

Larck.j.lerck.

Lard. *ſland.j.ſpeck.* Lardum *gall.lard: ital.lardo: hiſp.lardo: ang larde.*

lardéren. Lardo transfigere. *vulgò* lardare.

lardér-pziem. Lardarium,creacentrū: veruculum transfigendis lardo carnibus.

lardér-ſpeck. Laridum pingue, quo carnes parum pingues, maximè autem ferinæ,transfiguntur.

lardérſel.j.lardér-ſpeck.

lardiere. *vet.ſland.* Carnarium ſuillum.

Larue/larwe. *ger.ſax.ſcamb.ſland.* Larua:& Lamia.

Larue/larwe. Lingua.

laruen/larwen.j.ſlabben. Lambendo bibere.

Laſch.j.lachs. Eſox.

Laſerije. Lepra,elephas,elephantiaſis, elephantia: & Hierocomium,locus leproſis & elephantiacis deputatus. *gall.ladrerie: ital.mal de ſan lazaro: ang. lazari.*

laſeriſch/malaedſch. Leproſus,elephātiacus. *vulgo* laſaretus: *à lazaro nempe mendico Euangelico, ſcabie & vlceribus pleno.*

Laſſche. Immiſſura panni aut veſtis: pars aſſuta.

laſſchen. Immittere ſiue inſuere partē panni: interijcere, intexere,aſſuere partem.

Laſt. Onus,pondus,ſarcina,moles,faſcis.

laſt boer. Vehes,vehis.

laſt kozens. *antwerp.j.38.* **beertelen.**

laſt/beuel. Prouincia,munus,officium, onus, mandatum.

laſt gheuen.j.be-laſten. Dare negotium.

laſt-ſchip/hulcke. Nauis oneraria,corbita.

laſt-waghen. Sarracum,plauſtrum:vehiculum quo onera & moles vehuntur.

laſtagie. Saburra. *gall.leſtage: hiſp.laſtre: ang.laſtage.*

laſtagie *ſax. holl.* Nauale,locus vbi naues conſtituuntur, ædificantur, aut quaſſatæ reparantur.

laſten.j.laeden. Onerare.

laſtigh. Oneroſus, moleſtus,difficilis, grauis,arduus.

laſtighlick. Grauiter,moleſtè.

Laſter. Dedecus,crimen,labes,vitium, conuitium,vituperium,vituperatio: ignominia, calumnia,ſycophantia: blaſphemia.

laſter-baer. Vituperabilis,vituperandus.

láſteren. Criminari calumniari,conuitiari,obtrectare,vituperare,culpare: maledicta coniicere,congerere: improbare,reprobare: infamare,detrahere.

laſterer. Vituperator,criminator,calūniator,conuitiator,ſycophanta.

laſteringhe.j.laſter. Vituperatio.

Lasterigh. Calumnioſus, mordax. & Criminoſus.

Lasterlick. Calumniosè, criminosè, ignominiosè, improbè, indecorè.

Lat.j.glat. Leuigatus, lubricus.

Late/laten. j. **laete/laeten.**

Laterne.j.**lanterne.** Laterna.

Latoen/lattoen. Æs coronarium, orichalcum, aurichalcum: æs aurei coloris. *vulgò* latonium, ottonum. *germ. letton: gall. leton: ital. latone, ottone: hiſp. laton: ang. latten.*

Latte. Aſſula, aſſerculus, tigillum, regula, linea. *gall. iate: ang. laithe.*

latte ribbe. Tigillum, tranſtillum, longurius, pertica oblonga tranſuerſim penè poni ſolita.

latte van den ſtaelen boghe. Lamina, brachium baliſtæ chalibeæ.

latte van de ſchoude. Lamina foci, cui appenditur climacter.

latte.j.draed. Annulus purus, lunula.

lat-houwer. Tignarius.

lat-yſer. Clauus ferreus minor quo tigilla configuntur.

Lattier.j.litier.

Lattoen.j.latoen.

Lattouwe.j.lactouwe. Lactuca.

Lat-werghe.j.lackwerghe.

Lau.j.lauw. Tepidus.

Laue-aue. Ambubaia, mulier abſurda, inepta, ignaua: & Mulier ineptè blandiens.

Lauepen. Vagari otiosè, otia agere, errare, palari: paſcere errando ſiue palando.

lauepen.j.ſchoſten. Otiari ſiue paſcere & errare quatuor ſtatutis diei horis. *ang. leaue.* i. deſinere, quieſcere, requieſcere, remittere.

Lauen. Focillare, refocillare, fouere, refouere, leuare, alleuare, colleuare: ſolari.

lauen met wijn Refocillare, refouere, reficere vino.

lauenisſe laeffenisſe/lauinghe. Fomentum, refectio, refocillatio. & Leuamen, leuatio, leuamẽtum, alleuatio, alleuamentum, ſolatium. & Laxamentum, remiſſio.

Lauender/ſpijck. Lauandula, hirculus, ſaliunca, ſpica, ſpica nardi, pſeudonardus. *gall. lauande: ang. lauander.*

Lauéren/loeuéren. Vagari, obliquare curſum, obliquando nauigare: obliquis curſibus ventos in mari aut flumine captare, pererrare litora.

Laueſche. Leuiſticum, laſerpitium *quibuſdam. gall. liueſche: ang louage.*

Lauetſe. Apium grande, hippoſelinũ, equapium, olus atrum, petrocelinum Alexandrinum: leuiſticum vulgare.

lauetſe. Mulier ignaua.

Lauoer. Gurtus, gutturnium, aqualis, malluuium. *vulgò* lauatorium.

Labupt. Nugæ, nugamenta, ludificatio.

labupt gheuen. Verba dare, ludificare.

labupten. Nugari: & Paraſitari.

labupter. Scurra, nugator: & Paraſit°.

Lauw. Tepidus, egelidus.

lauw-daete. Ambubaia, mulier ignaua. *q d.* facto ſiue opere tepida.

lauw-hertigh. Homo tepidus, ignau°.

lauwen. Tepefacere. & Tepeſcere, tepefieri, intepeſcere.

lauhepd/lauwighepd. Tepor.

lauwelick. Tepidè.

lauwer. *ſland.* Foculus, cucuma, caldarium.

Lauwe/louwe.j.ſlije. Tinca piſcis.

Lauwe/louwe. *ang. ſax.* Lex. *gal. loy: ang. lauwe.*

lauwe / lauw-maend / louwe / louwmaend/lo-maend. Ianuarius. *dicitur* **lauw maend** (*inquit Adr. Iunius*) *à coniugalibus legibus, quæ tunc ſolent maximè contrahi, vt* gamelion *Græcis à nuptiis.*

lauwer. *vetus.* Cauſidicus. *ang. lauwer.*

lauwer/lauwer-ſack.j.plept-ſack. Saculus litium, pera cauſidici. & Pera viatoria.

Lauwer-beſſe/bakeler. Bacca lauri.

lauwer-blad. Laurea, lauri folium.

lauwer-boom/laurier-boom. Laurus. *germ. lorbeer-baum: gall. laurier: ital. laurot hiſp. laurel, lauriero: ang. laurel.*

lauwer-hoed/lauwer-krans. Laurea, corona ex lauro.

Lauwept. Ludus, ludicrum: ludus maturinus: cantio honoraria: cantiuncula antelucana. *vulgò* matinada.

lauwept. Præludium, præluſio.

lauwepten. Ludere, rem agere ludicram, geſticulari.

L E

Lebbe/libbe. Scortum vitulinum, ſtomachus vitulinus vnde conficitur coagulum. & Coagulum, quo cogitur ſpiſſaturque lac.

lebbighe kese. Caſeus coagulo nimio, nimioq; ſcorto vitulino corruptus.

lebs ſmaecken. Sapere coagulum.

Leck/lekende. Manans, fluens, ſtillans, rimoſus, perfluens.

Leck worden. Agere rimas, dehiſcere.

leck ſchip. Nauis rimoſa, lacera, rimis & foraminibus hiſcens.

lecke. j. leke. Rima nauis.

lecke. Lixiuium excolatum à cinerib⁹.

lecke. Vappa, vinum euanidum, cereuiſia euanida.

lecken. j. leken. Stillare.

lecken oft leken den wijn. Vinū ſacco caſtrare, ſacco frangere, vini vires emedullare.

leck-ſack. Saccus vinarius: quo vinum à fecibus excolatur, in metæ formā deſinens: meta inuerſa. *vulgò* manica Hippocratis.

leck-bat. j. lek-bat. Excipulus.

leck-wijn/ſtorr-wijn/druy wijn. Vappa, vinum euanidum.

leck-wijn/leke-wijn/druy-wijn. j. beurloop. Muſtum lixiuum, protropum.

Lecken/lacken. Lingere, delingere, lābere, λείχειν. *ger. lecken: gall. licher: ital. leccare: ang. licke.*

lecken ende ſuppen. Catillare, ligurire: & Sorbere, lambendo ſorbere.

lecke-baerden. Barbam lingere, os, labia lingere.

leck-frite. *vet. ſland.* Moretum, placenta ex caſeo, ouis, melle. *&c.*

leck-ſpit. Liguritor.

leck-ſpitten. Ligurire.

leckaerd. Catillo, liguritor.

lecker / lacker / leckaerd / lecker-tand/ lacker menſch. Linctor, liguritor, catillo, cupes, eruditum palatum, ſubtile palatū, ſubtilis gula, peritus palati, popino: & Nequā, nebulo. *vulgò* leccator. *germ. lacker: gall. lecheur, lichard: ital. leccardo: ang. lickerd, licarous.*

lecker/lacker. *dicitur Becano*, qui in ſaporibus nimium habet delectum: ſiue qui nimias in linguendo delicias quærit.

lecker. Lautus, delicatus, molliculus.

lecker-beetken. Pulpamentum, cupediæ, ſcitamēta, martya, martea, matteolæ, geniatæ ciborum deliciæ. & Cupedinarius, cupediarum vēditor.

lecker-tand. Liguritor, cupes, ſubtilior gula, eruditum palatum.

lecker-tonghe. Lingua in guſtu ſagax.

leck-maraud. Paraſitus, catillo, mendicus.

leck-platteel. Catillo, liguritor.

leckerlick. Delicatè, delitioſè, gulosè, lautè, pollucibiliter.

leckernije. Cupedia, orum: ciborum deliciæ; ſcitamenta.

leckeriſſe/leckrits. *ger. ſicamb. j. lackeriſſe.* Glycyrrhiza.

leckſel/lickſel. *holl. friſ.* Loch ſiue Lohoh, ſyrupi genus.

Led. j. lid. Membrum, articulus, commiſſura, compago. **Leden.** Membra, articuli.

lede/harre. Cardo, ferramentum cardinis.

lede-loos. j. lid-loos. Mutilus.

lede-maete. j. lid-maete.

Lede. *vetus. j. lepde.* Gradus, greſſus. & Ductus. & Aquæductus.

Ledekant. Lectus caſtrēſis, lectus viatorius, lectus cortinis inſtructus. *gall. lict de camp.*

ledekant-maecker. Clinopegus.

Leden. j. ghelreden. Præteritus, elapſus.

leden. j. beur-by.

Leder/ *& per ſyncopen* **leer.** Corium, tergus, pellis, exuuiæ, aluta. *ger. leder: ang. lether.* **Leder** *metaphor.* Vagina. **Van leder trecken.** *adag.* Educere gladium è vagina, enſem ſtringere, nudare, explicare, exerere, expedire: ducere enſem, mucronem, ferrum.

leder-gaerwer / leer-gaerwer. Coriarius, lurarius. j. gaerwer.

leder-touwen/leer-touwen. Perficere corium j. gaerwen.

leder-touwer/leer-touwer. Coriarius. j. gaerwer.

lederen/ *per ſyncopen* **leren.** Coriaceus, pelliceus, terginus, ſcorteus.

lederen ſack. Saccus coriaceus, culleus, culleum.

Ledigh. Liber ſolutus: & Inanis, vacuus,

cuus, cassus: & Otiosus, feriatus, re-ses, supinus.

ledigh/on-ghe-houd. Cælebs.

ledigh gaen. Terere otia, otia agere: terere tempus.

ledigh peerd. Equus inanis: cui nemo insidet.

ledigh-ghangher. Homo otiosus, otiator, desidiosus.

ledighe erue/ledighe plaetse. Area, loc⁹ ab ædificio vacuus.

ledighe vrouwe. *vetus.* Vidua: mulier vacua, vacans, mulier cœlebs, innupta. & Meretrix: ἀφετὸς γυνὴ.

ledighe dagben. *holl. sicamb.* Dies feriati. j. **vier-dagben.**

ledigher. j. **lichter.** Genus nauis.

ledighen. Vacuare, euacuare: & Soluere, expedire liberare.

ledigaerd. *stand.* Otiosus, desidiosus, otiator.

ledighend. Otium, vacatio à labore: desidia: & Vacuitas, inanitas.

ledighlick. Otiosè. & Liberè.

ledighlick & *per syncopen*, **leghlick.** Facilè, nullo negotio aut labore.

Leeck. Laicus, λαϊκὸς, prophanus, idiota, sacris non initiatus. & Illiteratus. *ger. ley: gall. lay: hisp. lego: ang. lay.*

leeck-broeder / leeck-monick. Monachus laicus, monachus idiota.

Leed/lepd. Dolor, mœror, ægritudo animi, molestia, malũ, calamitas, offensio, iniuria. & Eiulatus, lamentum.

leed doen. Nocere, molestia afficere, ægrè facere alicui.

leed zijn. Dolere: & Pœnitere.

leeden. Tædere, fastidire.

leeden. Fastidio esse, fastidire.

leed-ghe-tal. Fastiditus, fastidiosus.

leed-kretigh. Fastiditus, tædiosus, inamœnus, iniucundus.

leed kretigh worden. Fastidiri.

leed-kretighend. Fastidium.

leed-saem. Fastidiosus, molestus: incõmodus, odiosus, grauis, acerbus.

leed-schap. Pœnitentia, metania.

leed-wesen. Dolere. & Pœnitere. **Het leed-wesen.** Pœnitentia, metania.

leed-wesen hebben. Pœnitere.

leed-wesigh. Dolens, pœnitẽs, mœstus.

leedelick leedigh. j. **leelick.**

Leeden. *stand.* j. **lepden.** Ducere.

leed-toghe. *vet. stand.* Dux, ductor.

leeder/ & *per syncopen* **leer.** Scala, æ: scalæ, arum; climax: à **leeden** *siue* **lepdẽ**/*quòd scandentem ducant & dirigant. ger. leyter: ang. ladder.*

leeder van den waghen. j. **waghen-leere.** Sponda currus.

leeder-spoote. Climacter.

Leefachtigh/leuendigh. Vitalis, viuidus, viuax.

leef-baer. Viuax, vitalis, viuidus.

leef-dagh. j. **leuẽdagh.** Dies vitę. **Mijn leef-daghe langh.** Quoad vixi: quoad viuam.

leef-koeck. j. **lijf-koeck.**

leef-lick. Viuidus, viuus.

leef-loos. j. **lijf-loos/leuen-loos.**

leef-toghte j. **lijf-toghte.** Victus. & Vsusfructus.

Leegh. Humilis, summissus, non altus, infrà positus, inferior, depressus.

leeghe stemme. Summissa vox.

leeghde. Vallis, locus humilis.

leeghheyd. Humilitas.

leeghen. Summittere, demittere, deprimere.

Leelick. *q. d.* **leedelick/leedigh.** Fastiditus, fastidiosus. & Deformis, indecorus, fœdus, turpis. *gal. laid.*

leelickheyd/leedelickheyd. Fastidium: tædium. & Deformitas, turpitudo, fœditas.

leelicken. Turpiter, fœdè.

Leem/kleye. Argilla, terra figularis, terra argillacea, lenta, tenax, glutinosa: & Lutum: & Limus.

leem-aerde. j. **leem.** Argilla.

leem-mozter. Limum paleatum.

leem-placker. Crustarius, qui incrustat parietes argilla.

leem-plackerije. Opus tectorium: tectorium: illinimentum parietum argilla aut luto.

leemachtigh. Argillosus, lutosus cœnosus.

leemen weegh/leemen wand. Paries cratitius, luteus, luto aut argilla crustatus.

leemen. Lutare, collutare, illinere argilla aut luto.

Leeme/leemer. Bestiola quadrupes in Norduegia magnitudine soricis pelle varia, per tempestates & imbres decidens,

dens, omniaque virentia depascens more locustæ.

Leembendt/ lembind/ leenbendt. Licium: & Ellychnium.

Leen. *vetus.* j. **sepsene.** Falx fœnaria.

Leen/ leen-goed. Prædium clientelare vel beneficiariũ: fundus clientelaris: beneficium: colonia. *vulgò* feudum. *dicitur* **leen/** *q. d.* commodatum.

Leen. *frisi.* Beneficium sacerdotale. *vulgò* præbenda.

leen-draegher. j. **leen-man.**

leen-goed. Prædium clientelare, res clientelaris. *vulgò* bona feudalia, agri feudales.

leen-heer. Patronus possessionis clientelaris *vulgò* dominus feudi, feudarius.

leen-hof. *vetus.* Colonia.

leen-hof. Curia rei clientelaris.

leen-houder. j. **leen-man.** Cliens.

leen-man. Cliens, beneficiarius, vir ex feudo beneficiarius: homo, homo fidei, fidelis. *vulgò* vassus, vassallus.

leen-man-schap. j. **man-schap.**

leen-schrijver. Scripturarius.

leen-winder. Apparitor feudarius.

leenen. Mutuare, commodare, vtendum dare: dare mutuum, dare mutuo, dare commodato. *ger. leben: ang. lende, lone.*

leener. Commodator, creditor.

leeninghe. Mutuum, commodatum: mutuatio, mutui acceptio.

leeninghe doen. j. **leenen.**

Leep. Lippus, gramosus, gramiosus.

leep/ leep-oogh. Callid⁹, versutus, vafer, subdolus, astutus: *sunt enim lippi, lusci, peti plerumque versipelles, vafri, subdoli.*

leep-ooghe. Lippus.

leepaerd/ louckaerd. Petus: & Homo callidus.

leepe ooghen. Oculi fluentes, delachrymantes: oculi gramiosi vel gramosi.

leepen. Lippire.

leepighheyd. Lippitudo: & Calliditas, astutia.

Leer. j. **leder.** Corium.

Leere j. **leeder.** Scala.

Leere/ leeringhe. Doctrina, disciplina, præceptio, præceptum, documentum, eruditio.

leer-gheld/ school-gheld. Minerual.

leer-laeren/ leer-tijd. Tyrocinium.

leer-jonghe. Discipulus, tyro, tyrunculus, nouitius in arte.

leer-kind. Discipulus.

leer-knecht. Discipulus.

leer-meester. Doctor, magister, præceptor, didascalus.

leer-saem. Docilis, docibilis.

leer-saemheyd. Docilitas.

leer-stuck. Tyrocinium.

leer-tijd. j. **leer-laeren.**

leerachtigh. Docilis.

leeren/ onder-wijsen. Docere, instituere, imbuere, præcipere, erudire, profiteri artem.

leeren/ aen-nemen. Discere, addiscere, condiscere, comprehendere, studere, operam dare artibus, literis, *&c. ger. lernen: ang. learne.*

leerer/ leeraer. Doctor, didascalus, præceptor: & Professor, qui publicè artes docet.

leerigh. Docilis. (ditio.

leeringhe. Doctrina, documentum, eru-

leerlick. Docilis.

leerlinck. Discipulus.

Leerse. Ocrea, ocreæ, arum. **Leersken.** Cothurnus, soccus.

leersen. Ocreis calceare, ocreas induere.

leersen. j. **bot-aersen.**

Leese. Sulcus. & Orbita.

Leest. Forma, formula, typus. & Modulus, forma, mustricula: lignea forma in quam inductũ corium nouus fit calceus. *ger. leist: ang. last.*

leesten. Præstare, satisfacere, perficere. & Durare, permanere. *ger. leisten: ang. laste.*

Leeuw. Leo. *ger. leuw: gal. lion: ital. leone: hisp. leon: ang. lion.* **Leeuwken.** Leunculus.

leeuw. Nummus leonis effigie.

leeuw-welpe. Scymnus: leonis catulus.

leeuwinne. Lea, leæna.

leeuwen/ leeuws. Leoninus.

Leeuwercke/ leewerick/ lewerick/ lauwerick/ lewerck/ lercke. Alauda, galerica. cassita. *germ. lerch: ang. larke.*

Lef. j. **laf.**

Leffe. *vetus.* Mulier ineptè garrula. & Scortum, meretrix.

leffen. Garrire.

Legaerd. *flandr.* j. **ledigaerd/ lupaerd.** Otiosus, piger.

legaerden. *flandr.* j. **ledigaerden/ lupaerden.** Dare se pigritiæ.

Legarrdije. *flaxd.* Pigritia, otium.

Legghen. Ponere. *germ. legen: ang. laye.* **Eyeren legghen.** Oua ponere, edere, enitti, parere, facere. **Legghen het fondeerſel.** Iacere fundamenta.

Legghen ende rekenen met penningen. Calculum ponere, calculis numerare, calculis rationem facere.

Leggen de ſchuldt op pemandē. Transferre, conferre, reiicere, impingere culpam in aliquem.

Legghen op den reghen/ &c. Excuſare pluuiam; in excuſationem adferre pluuiam.

Leggher van de meulen. Meta: inferior molæ lapis.

Legh-hinne. Gallina Adriana, paruo corpore, quæ quotidie parit.

Legh-penninck. Calculus, abaculus.

Legh tijd. Ouatio: tempus quo gallinæ oua pariunt.

Legh-werck. Aulæa, ſtragula picturata, taperia, textura tapetum.

Legh-wercken. Texere tapetes.

Legh-wercker. Tapetopæus, polymitarius.

Leghſel. Poſitus, poſitura.

Leghel/lechel. *ger. ſax. ſicamb.* Lagena.

Legher/liggher der dieren. Luſtrum, cubile ferarum, ſpeleum ferarū: ſtratum.

Legher/heyr-legher. Caſtra, orum; ſtatiuæ, arum; ſtatiua, orum; caſtra ſtatiua; caſtra temporaria.

Legher-heer. Caſtrametator, caſtrorum præfectus: imperator.

Legher-prouande. Annona militaris.

Legher-ſlaen. Caſtra metari, ponere, figere, collocare.

Legher-ſlaegher/ legher-ſteller. Metator: qui caſtris locum eligit.

Legheren. Caſtra metari.

Lep.j.lup. Piger.

Lep. Via, qualitas, modus, forma, ſpecies. *hinc* **menigher-lep/ verelder-lep/ reuer-lep/ &c.**

Lepck-bladeren. Lapathum, rumex.

Lepd.j.leed. Dolor.

Lepde/lepe. *holl. friſ. ſicamb.* **j.ſchalie.** Lamina, ſcandula.

lepden-decker/lepd-decker. *holl.* **j. ſchalien decker.**

lepden-dack.j.ſchalien-dack.

Lepde/lijde. Ductus, tractus, tranſitus, meatus.

lepde/lepe/water-lepde. Aquæductus, aquagium.

lepde/lepe/lepd-ſterre. Cynoſura, vrſa minor, polus, ſtella polaris: ſydus nautas ducens: ſtella cuius adminiculo nautæ curſum dirigunt.

lepden. Ducere, deducere. *ger. leiten: ang. leade, lede.*

lepden de ghe-tuyghen. Producere teſtes, in iudicium adducere ad dicendum teſtimonium.

lepden het water. Aquas diducere, deriuare.

lepden den dans. Præſultare.

lepder. Ductor, dux.

lepder.j.leeder. Scala.

lepdinghe. Ductio, ductus.

lepd-bzocke. Bolus ilex, eſca.

lepd-gracht. Aquæductus, aquagium.

lepd-haincl. *ſax.* Veruex ſectarius.

lepdſ-man. Dux, ductor.

lepd-ſterre.j.lepde. Cynoſura.

lepdſ-bzouwe. Dux, ductrix.

Lepe j.lepde.

Lepne.j.lene. Suſtentaculum.

Lepſſe.j.lace/lapce. Numella.

Lepſſen. Cantio natalitia: *ſic dicta quòd eleiſon & kyrie-eleiſon ſæpius in ea repetatur.*

lepſſenen. Canere hymnos natalitios.

Lepſten.j.leeſten.

lepſter lepſt-bezgh. *ger. ſax. ſic.* **j. gyſſeler.** Obtes.

Leke. Rima, ſiue foramen aquam aut liquorem tranſmittens.

leken. Liquere, ſtillare, manare, perfluere, liquorem tranſmittere.

lek-bladeren. *ſlan.* Lapathum acutum, oxylapathum, rumex acutus.

lek-ſack.j.leck-ſack.

lek-vat.j.leck-vat. Excipulus.

lek-wijn.j.leck-wijn.

lekende. Manans, ſtillans.

Lelie. Lilium, roſa Iunonia. *germ. gilgen: gall. lis: ital. giglio: hiſp. lirio: ang. lilly.*

leliken van Kaluarie. Hemerocallis. *vulgo* lilium ſylueſtre. **blauw leliken.** Viola calathiana, autumnalis.

lelien-olie. Vnguentum ſuſinum.

Lelle. Papilla, mammæ capitulum.

lelle/ lellicken van d'oore. Lobus auris,

ris, auricula infima, anſa auriculæ, fibra auris.

Ielle/ lelleken. j. **onder-kam.** Palea.

Ielle/ lelleken van de kęle. Epiglottis, ſublinguium: columella: pellicula quædam de fine palati dependens, penſilis de palato iſthmus.

Ielle/ lelleken van de tonghe. Pars anterior linguæ.

Iellen. Lallare, lactere, lac ſugere.

Iellen / Ielle-bellen. Garrire, fabulari, blaterare. λαλῶ. i. loqui.

Iemde. *vetus.* Fama. *ger. lumbde.*

Ieme. j. **laeme/ iemte.** Mutilatio, vitiū.

Ieme. *louan.* j. **blieme.** Spina, ariſta piſcis.

Ienie. *ſland.* Acus, palea, purgamentum lini: feſtuca.

Iemmer/ klinghe. Lamina, folium cultri aut gladij, verutrum.

Iemmer/ lammer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum, moleſtia.

Iemmer/ lemmer-ſtuck. j. **haeſe.** Pulpamentum: pars carnis delicatioris in boue.

Iemmet/ iembindt. Ellychnium, funiculus ſtuppeus aut xylinus lampadis vel candelæ: linamentum lucernarium, fungus lucernæ, mergulus, ſcirpus laneus lychni.

Iemoen. j. **limoen.**

Iempe. *ſland.* j. **wzempe.** Deprauatio oris.

Iemte/ laemte. Vitium, defectus, mutilatio.

Iemte/ laemte der ledē. Debilitas membrorum, morbus articularis.

Iemtigh. Mutilus, mutilatus.

Iende. Lumbus. *ger. lende: ang. loyne.*

Ienden-wzeuckigh. Elumbis, elumbus, delumbis.

Ienden-darm. Inteſtinum ilium.

Ienden-loos. Delumbis.

Ienden-pijne. j. **ſpit.** Lumbago.

Ienden-wortel. Hippolapathū, rumex.

Iendenier. Lumbare, periſoma.

Iene/ Irene. Fulcrum, fulcimentum, ſuſtentaculum, podium, lorica, ſepimentum.

Ienen/ Iennen. Reclinare, inniti ſubniti, niti, incumbere, adniti. *ang. leane.*

Iene-ſtoel/ Ien-ſtoel. Solium, ſella reclinatoria, hemicyclus.

Ienghe. j. **linghe.** piſcis genus.

Ienghde/ langhepd. Longitudo, altitudo, proceritas. & Spatium, interuallum.

Ienghde des lichaems. Statura, modus corporis.

Ienghen/ langh maecken. Prolongare, producere, protrahere.

Ienghſt kens. *ſland.* j. **allenghſt kens.**

Ienſſen/ lentſen. *vetus.* Soluere.

Ente. Ver: annus renaſcens: tempus vernum, quo acris hyems ſoluitur, mare nauigantibus aperitur, hybernumque cælum mollitur, *&c. Soluitur acris hyems grata vice veris, &c. Eadem ratione qua* Aprilis *ab* aperiēdo *dicitur. Ouid. Namque Ver aperit tunc omnia, denſaq; cedit Frigoris aſperitas, fœtaq; terra patet: Aprilem memorant ab aperto tempore dictum. ger. glentz: ſax. lentz.*

Ente-maend/ lentſ-maend. *ſax. ſicamb.* Martius. *q.d.* menſis vernus.

Enten-vel. Anguina vernatio: ſenectus anguium: exuuium ſerpentis: *pellis quam ſerpens verno tempore exuit.*

Enteren. Lentè & ignauè agere: cunctari. *gal. lanterner.*

Enterer. Lentus, tardus, ignauus: cunctator, cunctabundus. *gal. lanterneur.*

Ents/ lijns. *vetus.* Lentus, laxus.

Entſen/ lenſſen. Soluere.

Epel. Cochlear, cochleare, cochleariū.

Iepel-kruyd / Iepel-bladeren. *holl.* Cochlearia: britannica: *herba cuius extremitates in oblongis foliis nigriſq; in cochlearij formam rotundatur. Adr. Iun.*

Iepel-ſpijſe. Ius eſculentum, quod cochleari hauſtum editur.

Iepel-ſtuck. Genus bombardæ.

Iepeler/ Iepel-gans. Pelicanus, platea: auis quæ roſtro cochlearis figuram præfert.

Iepijn. *ſland.* j. **lampet.**

Ieppe. *ſland.* j. **lippe.** Labium, labrum.

Iepſen. Lallare, lac ſiue alium humorem ſugere: & Pitiſſare, delibare, ſummis labris degustare vinum aut alium liquorem.

Ierck. j. **leeu-werck.** Alauda.

Iercken-booin. Larix. *germ. lerchen, lerchen-baum: ital. larice: hiſp. larice: ang. larchetree.*

Ierue. j. **larue.**

Ieſen. Legere.

Leſen oft leeren int openbaer. Profiteri.
leſen/ plucken. Legere, colligere, carpere, demetere.
leſe-bancke. Pulpitum.
leſer. Lector. & Profeſſor.
leſer/ plucker. Legulus.
Leſſchen. Extinguere, reſtinguere, cocrcere ignes, flammam compeſcere.
leſſchen den doꝛſt. Sitim leuare, pellere, propellere, reſtringere, ſedare, reprimere, releuare.
leſch-troch/ ſmed-back. Lacus: alueus in quo faber ferrum candens aqua reſtinguit.
leſch-watter. Aqua ferraria: aqua qua candens ferrum extinguitur.
Leſſe. i. leeſe/ liſſe. Laqueolus.
Leſſe. Lectio, lectio litterarum. & Doctrina, præceptum, admonitio.
leſſenaer. Pulpitum: & Pluteus.
Leſte. j. laetſte/ letſte. Vltimus.
Let lit. j. led/ lid. Articulus, internodiū.
Letſe. j. liſe. Nexus, laqueus, laqueolus.
Letſe/ laetſe. j. letſte. Vinum profectitium.
Letſel. Impedimentum, nocumentum, damnum, vitium.
Letſoen/ liſoen. Merx corrupta, vitioſa.
Letſte/ laetſte/ leſte. Vltimus, poſtremus, nouiſſimus, extremus. λοῖσθος. *ger. letſt: ang. laſt.* **Ten letſten/ ten uterſten.** Ad extremum, ad vltimum; denique, poſtremò, tandem, ad ſummam, in ſumma.
leſt-leden. Nuper.
leſt-mael. Nuper, nuperrimè, proximè, nouiſſimè, poſtremiùm.
leſt-werf. Poſtremò, vltima vice.
letſte/ letſe. Vinum profectitium, cœna profectitia.
letſte oft letſe gheuen/ voꝛ be-ſetten. Propter viam condicere cœnam, dare cœnam profectitiam, elargiri vinum profectitium.
letſtent/ laetſtent. Nuper.
Lettel. *ſland.* j. **luttel.** Parum.
Lette. *vetus.* Impedimentum, occupatio, tricæ. *ang. let, lette.*
letten. Nocere, offendere, aduerſari, impedire, obeſſe, remorari. *ang. let.*
letten. Morari, manere.
letten op eenighe ſaecke. Vacare alicui rei, intentum eſſe alicui rei: intendere animũ re aliqua, vel in rem aliquam: curare, morari rem aliquam.
let-werck. Impedimentum.
Lettere. Litera, elementum, gramma, character. *gall. lettre: ital. lettera: hiſp. letra: ang. lettre.*
letter-conſte. Grammatica.
letter-meeſter. Literator.
letter-wijs. Peritus literarum ſimplicium ſiue primorum elementorum.
letter-wijſe. Secundum literam. *vulgò* literaliter.
Leucke/ loke. Sepimentum: virgulta quibus ſepes aut parietes conficiuntur: *à verbo* **lupcken.** i. claudere.
leucke. *ſland.* Pergula.
Leue. *ſax. friſ.* **liefde** Amor.
leuen. *ſax. friſ.* j. **lieuen.** Amare.
Leuen. Viuere, peruiuere, ætatem agere ſiue degere, auras vitales carpere: vitam agere, agitare, degere, ducere, colere: animam trahere: eſſe in vita, inter homines agere: ducere ſpiritum, ſpirare, vita frui: agere, ducere, traducere æuum. *ger. leben, laeben: ang. liue.* **Het leuen.** Vita, anima, lux, ætas.
leuen. Viuere, lætam ſiue voluptariam vitam agere. **Int leuen ſitten.** In proſtibulo agere. *vide* **ſitten.**
leuen by melck ende brood. Victitare lacte & pane.
leuen-dagh/ leef-dagh. Ætas, tempus humanæ vitæ.
leuen-bloeme. Amaranthus, amaranthus immortalis.
leuen-loos. j. lijf-loos. Inanimis.
leuende. Viuus, viuens.
leuende kole. Pruna ardens & viua.
leuende water/ fontepn-water. Aqua viua.
leuende water. j. brandẽde wijn. Aqua ardens. *vulgò* aqua vitæ.
leuendigh/ leuendlick. Viuus, viuens, animatus, viuidus, vegetus, viuax.
leuendighe oft leuende ſtad. Ciuitas populoſa.
leuendighe verwe. Color floridus, vegetus, viuidus.
leuendighept. Viuacitas, vigor naturalis.
leuinghe. Victus.
Leuer. Iecur, hepar. *dicitur à* **leuen.** *Iecur enim excitat vitæ fomenta, eſſq; præci-*

pium vitæ membrum, ſicut & cor. ger. leber: ang. liuer.

leuer-ader. Iecoraria vena, hepatica, axillaris.

leuer-krupd. Lichen, hepatica: agrimonia, eupatorium, concordia, marmorella, hepatorium: herba iecoris obſtructiones expurgans.

leuer-linck. ſ. **leuer-woyſt.** Tomaculū.

leuer-ſmout. Aruina ſiue pinguis liquor ex iecore piſcium, præcipuè cetorū.

leuer-ſuchte. Hepatarius morbus.

leuer-ſuchtigh. Hepaticus, iecinoroſus, iecoroſus.

leuer-verwe. ſ. **tannept.**

leuer-woyſt/leuer-linck. Tomaculum: farcimen ex iecore porcino minutatim cōciſo, ouis, pipere, zingibere, *&c.*

Leuerepe. ſ. **liuerepe.**

Leueren. Tradere, in poteſtatem dare, ſuppeditare, præbere.

leuer-baer goed. Merces aut fruges probę, quæ in ſolutionem dari & accipi poſſunt.

leueringhe. Traditio.

Leueſche/ lueſche. *ſland.* Liguſticum, lybiſticum.

Leure. ſ. **loze.**

Leuſigh/loſigh. Remiſſus, ignauus, ſegnis, flaccidus, languidus, veternoſus. *ſax.* **loeſigh.**

Leuteren. ſ. **loteren.** Morari.

Libaerd/liebaerd. ſ. **luppaerd.**

Libbe. ſ. **lebbe.** Coagulum.

Libzije. Libraria, bibliotheca.

Licentiaet in de rechten. Prolyta. *vulgò* licentiatus: *à licentia ſiue libertate docendi.*

Lichaem. Corpus. *Germani quidam ſuperiores perfectiùs* **lepchnam** *dicunt: à* **lepch**/ *quod nos vocamus* **lijck.** i. cadauer, funus: *qua etiam ratione Græcis σῶμα, velut σῆμα, quaſi anima ſepulchrum, dicitur. Adrian. Iunius, Lud Vives, ex Platone.*

lichaem. *vetus.* Aluus. **Licht lichaem.** Cita aluꝰ. **rood lichaem.** Dyſenteria.

lichaemken. Corpuſculum.

lichaemelick. Corporalis, corporeus, & Corpore. *vulgò* Corporaliter.

Licht/lucht. Lux, lucis: lychnus, lumē, luminare, lucerna. *germ. liecht: ſax. licht: ang. lighte.*

licht/wt-ſicht. Lumen, proſpectꝰ. **Licht be-nemen.** Officere luminibus, obſtruere luminibus.

licht. Lucidus, luminoſus, clarus.

lichtachtich. Sublucidus, ſubilluſtris, ſubluſtris.

lichten/luchten. Lucere, luminare, illuminare, lumen præbere.

lichter/luchter. *ger. ſax. ſicamb.* Candelabrum.

licht-baer. Luculentus.

licht-blauw. Color Venetus, cymatilis, thalaſſicus.

licht-dragher. Lychnuchus.

licht-miſſe. Purificatio, luſtratio, lychnocaia: feſtus dies quo lumina præter ſolitū crebriora accendi & conſeciari ſolent. *q. d.* feſtum luminum.

licht-mugghe. ſ. **nacht-mugghe.** Cicindela, lampyris, nitedula. *q. d.* muſca lucens.

licht-rood/blijd-rood. Flammeus.

licht-ſchutſel. Vmbraculum.

licht-ſtock. *vetus.* Candelabrum.

licht-mugghe. ſ. **keerſ-vliege.** Hepialus.

licht-ſchere. ſ. **ſnutter.** Emunctorium.

licht-vat/lucht-vat. Lampas, lucerna.

licht-vlieghe/keerſ-vlieghe. Hepialus.

licht-wozm. ſ. **licht-mugghe.**

Licht/lepcht. Leuis, facilis. *germ. licht: ang. light.*

licht/locht. Velox, pernix, ocyor.

licht gheld. Pecunia iniqui ponderis.

licht/lichtelick. Leuiter, facilè.

licht/viel-licht. Fortè, forſitan, caſu.

licht-ghe-laeden. Homo leuis.

licht krieghſ-man. Miles leuis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles.

licht peerd-ruyter. Eques ferentarius, leuis armaturæ.

licht ſchip/lichte ſchupte. Nauis actuaria, leuis & agilis.

lichte meulen. Mola actuaria, facilis ad circumagendum.

lichte vrouwe. Meretrix. *q. d.* leuis mulier.

lichten. Tollere, aſportare.

licht-aerſken. *ſicamb.* Culullus.

licht-boot/ſchip-boot. *ſax.* Epholcium, ſcapha leuis nauem ſequens.

licht gheloovende. Credulus, facilè credens: temerarius.

licht-hert/licht-hertigh. Alacris animo.

licht-

Licht-hooſd/ licht-hoof-digh. Homo leuis, inconſtans.
licht-roerigh. Agilis.
licht-ſchip.j.lichter. Scapha.
licht-ſinnigh/ locht-ſinnigh. Alacris animo, vigens animo, erectus & ſublimis animo, hilaris, lætus: & Leuis, inconſtans.
licht-ſinnighept. Alacritas animi, hilaritas, vigor animi: & Inconſtantia.
licht-ſinnighlick. Alacriter: & Inconſtanter.
licht-vaerdigh. Leuis, inconſtans, ventoſus, mobilis, temerarius, vanus, nugalis, nugatorius, vilis.
licht-vaerdigh krieghſ-man. Veles, miles leuis armaturæ.
licht-vaerdigh int gheloouen. Credulus.
licht-vaerdighept. Leuitas, inconſtantia, inſtabilitas, vanitas, temeritas.
licht-vaerdighlick. Leuiter, inconſtanter, temerè, nugatoriè, vanè.
licht-voet. Leuipes, acripes, pedibus celer, petauriſta. *& metaph.* Inconſtans, inſtabilis.
lichte/lichte leuer/longer/looſe. Pulmo, *q.d.* leue iecur. *ital. luiano: ang. lighte.*
lichte halſ-band. Helcium: collare baiulorum aut vectorum, quo onera leuius ferunt & ſubuectant. *vulgò* leuatorium.
lichtachtigh. Leuiculus.
lichtelick. Leuiter, facilè, agiliter, paruo negotio, ſine difficultate, citra laborē.
lichten/ op-lichten. Leuare, alleuare, colleuare, ſubleuare. *germ. leichteren: ang. lifte, lighte.*
lichten/ op-lichten het gheld. Sumere, accipere, cogere nummos.
lichten. Tollere, aſportare.
lichten het krieghſ-volck.j.aen-nemē. Colligere militem.
lichten.j.af-laen. Laxare.
lichter/ boot. Scapha, nauicula quæ onerariis nauibus ſubſeruit, easque exonerat.
lichter. *ſicamb. hol. ſland.* **j. baere/ dood-baere.** Sandapila, capulum, feretrum: inſtrumentum quo mortuus leuatur & effertur.
lichteren het dood lichaem. Capulo leuare cadauer, feretro efferre.
lichtighept. Leuitas.
Lick/ lick-dozen/ lick-teecken.j. lijck/ lijck-dozen/ lijck-teecken.
Lick. *vetus.* Æquus, planus.
Licken.j.ghe-licken. Nitere, *&c.*
Licken.j.lecken/lacken.
Lickoriſe.j. lackeriſſe. Glycyrrhiza.
Licktier.j. littier.
Lid/led. Membrum, artus: & Articulus, commiſſura, compago, iunctura, nodus.
lid-gras. Gramen canarium, agroſtis.
lid-loon. *germ. ſicamb.* Merces, precium manuarium.
lid-loos. Lacer, lacerus, mutilatus.
lid-maete. Statura, ſtatus, figura membrorum: qualitas & forma corporis.
lid-maeten. Membra, ſocia membra, artuum conformatio: Artus, compages & nodi corporis, internodia, articuli.
lid-ſeeuer.j.lid-water. Ichor, oris.
lid-teecken.j.lijck-teecken. Veſtigium, cicatrix.
lid-water/lid-ſeeuer. Ichor, oris: ſerum ſanguinis, aquoſus humor membrorum, ſerum neruorum: humor ex neruoſis articulorum partibus læſis emanans.
Liebaerd. *flan.* **j.luppaerd.** Leopardus.
Liecht.j.licht.
Lied. Cantio, cantilena, canticum, carmen. **Liedeken.** Cantiuncula.
Lieden/luden/lupden. Homines. **Wij-lieden.** Nos, nos homines. **Ghy-lieden.** Vos.
Lief. Carus, amicus, dilectus: & Gratus. *φιλὸς, tranſpoſitis tribus primis litteris. ger. lieb. ſax. leef.*
lief en weerd. Carus, grat⁹ & pretioſus.
lief.j. lijf. Corpus.
lief/ liefken. Amaſius, amaſia: & Deſiderium, res amata.
lief doen. Gratum facere.
lief-ghe-tal/lief-ghe-tael/ lief-ghe-talligh. Acceptus, gratus, amabilis, peramabilis: comis, gratioſus, gratia valens, gratia pollens.
lief hebben. Amare, diligere, amplecti: amore complecti, amore proſequi.
liefhebber. Amator, amans, fautor, ſtudioſus. **Liefhebber der konſten.** Philomuſus, philologus: qui artis amore tenetur, diſcendique ſtudio flagrat.

Lief-koeck/lijf-koeck. *fland. holl. zeland.* Libum, placenta mellita, dulciariũ, panis dulciarius, naſtus panis, muſtaceum.

Lief-koeck-backer. Naſtocopus, dulciarius, piſtor dulciarius.

Lief-kooſen. j. **kooſen.** Blandiri.

Lief-kooſer. Blandiloquus.

Lief-laf. Palpum, blandiloquentia, blãditiæ.

Lief-laffen. Blandiri, adulari: ad gratiam loqui, ad voluntatem loqui: obtrudere palpum.

Lief-laffer. Palpator, blandiloquus, adulator.

Lief oogben. Venuſtis aſpicere ocellis.

Lief-ſchap. *vetus. fland.* Amor, amatio, *Plaut.*

Lief-talligh. j. **lief-ghe-tal.**

Liefde. Amor, dilectio, charitas. *ger. liebe: ang. loue.*

Liefken. Amicus, amica. **Mijn liefken.** Meum corculum, mea animula.

Liefkens krupd / liefkens dranck. Philtrum, virus amatorium, poculum amatorium.

Lieflick. Amabilis, ſuauis, blãdus, dulcis, bellus, lepidus, feſtiuus, venuſt⁹. **Lieflick van ſmaeck.** Grati ſaporis. **Lieflicken wijn.** Vinum lene, molle.

Lieflick ſweren. j. **lijflick.**

Lieflickheyd. Amabilitas, ſuauitas, lepor, lepos, feſtiuitas, venuſtas, amœnitas, gratia.

Lieflicken. Amabiliter, amãter, ſuauiter, blãdè, dulciter, lepidè, feſtiuè, venuſtè.

Liefſte. Cariſſimus, percarus.

Liefte/be-liefte. Placitum.

Lieghẽ. Differre, diſtare, diſcrepare, diſſidere. **Het lieght oft ver-ſchilt veel.** Multum differt, multum intereſt, multum diſcrepat. **Lieghen/ligghen oft letten aen pemanden.** Per aliquẽ ſtare quo minus, *&c.* impediri, obſtari, prohiberi, *&c.* **Het lieght oft light aen v/ dat.** *&c.* Per te ſtat, in te eſt mora quo minùs hæc fiant, *&c.*

Lieghen. Mentiri, dicere mendacium, dicere falſum, ementiri, ſycophãtari.

lieghen ende be-driegen. Æruſcare.

lieghen. Mendax, mendaciloquus.

lieghen ende be-driegher. Aeruſcator.

Liekercke. *vet. fland.* j. **munte.** Mentha.

Liere. *fland.* Seamnum præ foribus: ſedile veſtibuli.

Liere. Lyra, inſtrumentum muſicum. *ger. leyre: gall. lire: ital. lira: ang. lyr.*

lierer/lieren-ſpeler. Lyricus, lyricen.

Liere. *vetus. fland.* j. **wanghe.** Gena, mala, maxilla.

liere-pijpe. Epomis. *vulgò* liripipium.

liere-lauw. Tepidulus.

liere-lauwen den dranck. Tepidulam ſiue ſubtepidam reddere potionem, egelidare.

Liefche. *ger. ſicamb. holl. fland.* Inguen. *&* Membrana.

Lieſe/lijſt. Diaphragma, diſceptũ, ſeptũ tranſuerſum: *&* Adeps, abdomen, mẽbrana pinguis ex ventre porcorũ.

lieſe. Membrana, ſiue pellis interior tenuis.

lieſken. Mẽbranula, pellicula interior.

lieſen. *vet.* j. **ver-lieſen.** Perdere, amittere. *ang. leeſe, looſe.*

Lieſten. j. **lepſten lerſten.**

Lieuen. *vetus.* Diligere, amare. *φίλεω, literis tribus primis tranſpoſitis.*

lieuer. Charior, amãtior, potior: *&* Potiùs, libentiùs. **Lieuer hebben.** Malle, potiùs velle.

lieuer. Amabo, ſodes, obſecro. *blandientis particula.*

Ligghen. Iacêre, cubare, recubare, recumbere, decũbere. *ger. ligen: ang. lie, lye.*

ligghen/ghe-leghen zijn. Iacere, ſitum eſſe.

ligghen / lieghen. Attinere intereſſe. **Wat light oft lieght v daer aen?** Quid ad te attinet: quid tua intereſt: quid tua id refert? **Daer light veel aen.** Magni intereſt, magni refert, magni eſt momenti.

ligghen. Manere.

ligghen ter ver-berghen. Hoſpitari in caupona.

ligghen te velde. In caſtris agere, ſub pellibus eſſe.

ligghen in garniſoen. Præſidiũ agere.

ligghen ter ſcholẽ. Studere, litteris operam dare in celebri academia.

ligghende. Iacens, ſitus.

ligghende goed. Prædium, fundus, res ſtabiles, res ſoli, res immobiles.

ligghende geld. Otioſa pecunia, vacua, pecunia ſterilis, quæ vſuras nõ parit, neque

neque occupatur aut exercetur, ſed in arca otioſa iacet.

ligh-ſtede. Cubile, ſtratum.

liggher / legher / neſt der dieren. Luſtrum, cubile ferarum.

liggher. Hoſpes aſſiduus, diuerſor ad tempus commorans.

liggher. Liber qui in vſum ſeruatur.

Lyjbaerd. j. **liebaerd.** Panthera.

Lyck. j. **ghelyck.** Similis, inſtar. *germ. gleych: ang. like.*

lyncken. j **ghe-lyncken.** Similem eſſe.

lyncker-wys. j. **ghe-lyncker-wys.** Similiter.

lyck-doren. *ſax. friſ. holl. ſicamb.* j. **exter-ooghe.** Clauus *quod inſtar ſpinæ pungat.*

lyck-klauwe. Vnguium veſtigium, ſignum vnguium: & Vibex.

lyck-ſtede. *ſicamb.* j. **lyck-teecken.**

lyck-teecken / lick-teecken. Signum, indicium, argumentum, veſtigium.

lyck-teecken / wond-teecken. Cicatrix, vulneris perſanati ſignum in corpore hærens.

lycke veel. j. **ge-lycke veel.** Aequè multum.

lycke wel. j. **ghe-lycke wel.** Æquè bene.

lycken. j. **ghe-lycken.** Aſſimilare.

lyckſene. *vetus. ſland.* j. **lyck-teecken.** Cicatrix.

Lyck. Funus, cadauer hominis, corpus caſſum anima.

lyck. Funus, pompa funebris, exequiæ.

ſlaet den lycke gaen. Deducere funus, ſequi funus, comitari exſequias.

lyck-draghet / lyck-be-grauer. Veſpillo, ſandapilarius.

lyck-feeſte. Epulum funebre.

lyck-kleed. Ferale amiculum, veſtis feralis.

lyck-huplſter. Præfica.

lyck-huys Domus funeſta, funerea.

lyck-koop. j. **rouw-koop.**

lyck-laecke. j. **laecke.** Sanguiſuga.

lyck-meeſter / rouw-ſteller. Deſignator, arbiter funeris: qui conſtituendę lugubri pompæ præeſt.

lyck-rouwe. Funus.

lycken. Funerare, condere funus, curare funus, curare corpus mortuum.

Lyd-lyde. Tranſitus, meatus. & Via, actus.

lyd / lyde / lyd-wegh. Via 16. pedes lata.

lyde / lyje. Latus nauis depreſſum: *quòd à velo & vento deprimitur: vbi velum pendet, quodq; ventum fert & patitur: oppoſitũ parti quæ* **hoogh-booyd** *dicitur.*

lyden. Labi, præterlabi, præterire, tranſire.

lyd-den-tyd. Homo ignauus, otioſus, tempus tranſigens ignauè.

Lyden. Pati, ferre, tolerare, perferre, ſuſferre, ſuſtinere, perpeti, luere. & Facilè & æquo animo carere: & Contentum eſſe. **Hy lydt hem met luttel.** Contentus eſt paruo.

lyden / be-lyden. Fateri, confiteri.

lydende. Tolerans, patiens, perpetiens.

lydſaem / lydſaemigh. Patiens, tolerãs.

lydſaemheyd. Patientia, tolerantia.

lydſaemlick. Patienter, toleranter, tolerabiliter.

lydelick. Tolerabilis. & Toleranter, tolerabiliter.

lydigh. Tolerabilis.

lydigh groot. Satis grandis.

Lyf. *vetus.* j. **lief.** Carus, amicus.

Lyf. Corpus: & Anima, vita. *germ. leyb: ang. life. dicitur autem* **lyf** *ſiue* **lief** / *quòd vitam, carnem & corpus ſuum quiſq; maximè amet & diligentiſsimè curet, nutriat & foueat.*

lyf. Truncus corporis.

lyf ende goed. Vita & fortunæ: caput & fortunæ. **lyf ende goed verbindẽ.** Corpus & pignora nexili pacto obſtringere: poſſeſſorem poſſeſſioneſq; obligare: hominem pignoraque obſtringere: capite & fortunis cauere: nexu corporis & fortunarũ ſeſe alligare.

lyf. j. **lyfken.** Subucula.

lyf. Vterus. & Venter.

lyf-eynde. j. **aerſ-darm.** Anus, ſedes.

lyf-dinghe / lyf-ghe-dinghe. *germ. ſax. ſicamb.* j. **lyf-toght.**

lyf-eyghen. Seruus.

lyf-eyghen-ſchap. Seruitus.

lyf-eyghen huys-kind. Verna.

lyf-hacht. j. **lyf-verbindinghe.** Nexus.

lyf-knaep / lyf-trauwant. Satelles, ſomatophylax, ſtipator.

lyf-knecht. Satelles: ſtipator corporis. *Cicero.*

lyf-koeck. j. **lief-koeck.**

lyf-koop / lief-koop. Epulum emptionis

nis causa, emptio genialis, comessatio emptionis ergo, arra epularis.

lijf-koſt. Victus, alimentum, penus.

lijf lenghde. Statura, corporis modus.

lijf-loos/lijne-loos. Incorporeus, incorporalis, solutus corpore, expers corporis, exutus corpore, defunctus, mortuus: exanimis, inanimis.

lijf-moeder. Vterus, matrix.

lijf-neeringhe. Victus, alimentum, annona.

lijf-pacht. Pensio.

lijf-pels. Rheno.

lijf-rente. Reditus temporalis, reditus ad vitam.

lijf-rock. Tunica pectoralis, saga. *Cato.*

lijf-rockſken/ wullen-hemde/ hembdrockſken. Subucula, interula lanea.

lijf-ſtraffe. Pœna corporis, pœna capitalis, sanctio capitalis, corporea punitio; supremum, extremum, summum capitale supplicium, mortis suppliciū.

lijf-toght. Victus, annona, penus, penu, commeatus: & Vsusfructus: & Reditus ad vitam, reditus temporales, vitæ prouisio. & Donatio propter nuptias. Dos: bona dotalia: vsusfructus dotalitius.

lijf-trauwant. j. **lijf-knecht.**

lijf-ver-bindinge/ lijf-ver-pandinghe. Nexus, obligatio ciuilis, qua corpus vt pignus afficitur.

lijf-verwe. Color russus, russeus: color ex albo purpurascens, roseus, color candidus rubore permistus, purpureus dilutus, color in niueo corpore purpureus. *vulgò* incarnatus, *sive* carneus.

lijf-voedſel. Alimentum, alimonia.

lijf-vry. Liber, non seruus.

lijf-vryheyd. Libertas.

lijf-wacht/ lijf-wachter. Stipator, somatophylax.

lijf-waepen. Armatura, lorica, thorax.

lijffigh/ *vetus.* j **lijuigh.** Corporeus.

lijflick. Corporeus, corporatus, corporalis.

lijflick vroeder. Frater germanus.

lijflicke ſuſter. Soror germana.

lijflick ſweren. Iurare personaliter, propria fide iurare: realiter vel effectualiter & debita forma iurare. *vulgò* corporaliter iurare.

lijflick bewijſſen. Re ipsa probare, manifestè ostendere.

lijfken. Corpusculum: & Subucula: & Exoimis.

Lijm. Viscus, viscum, gluten, glutinum, colla. *ger. leym: ang. autem lyme* viscus, calx, bitumen *dicitur.* **Joden lijm.** Bitumen; limus vel terra tenax ac lenta, pici persimilis.

lijm. *vetus.* j. **lijm.** Limus, argilla.

lijm-roede/lijm-ſtock. Calamus: virga aucupis viscata.

lijm-ſtock. j. **lijm-roede.** Calamus.

lijmen. Glutinare, agglutinare, glutino sarcire, coagmentare.

lijmachtigh/ lijmigh. Glutinosus, viscosus.

Lijn/blas. Linum. *ger. leyn: gal. lin: ital. lino: hisp. lino: ang. linnen.*

lijn-laecken. j. **ſlaep-laecken.** Thoral, lecticaria sindon.

lijn-olie. j. **lijn-ſaed-olie.**

lijn-ſaed. Lini semen.

lijn-ſaed-olie/ lijn olie. Oleum lineum, ex semine lini.

lijn-ſaed-koeck. Libum ex presso lini semine.

lijn-vincke. Auis linaria: auis lini seminibus potissimum vescens.

lijn-waed. Linteum, carbasus, tela, pannus linteus. **fijn lijn-waed.** Sindon.

lijn-waedten/ lijnen. Lineus.

lijn-waedtier. Lintearius negotiator.

lijn-wandt. *vetus. friſ. ſax.* j. **lijn-waet.**

lijnen. Linteus, lineus. **Lijnen kleed.** Lintea vestis, linea vestis.

lijnen-weuer. Linteo, linteorum textor:

Lijnckſe/ linckſe/ lijnckſeme. *ſtand.* j. **lincke.** Vibex.

Lijnd/ lindt. Fascia.

Lijne/ lijnie/ linie. Linea, filum, regula, norma: & Funis. *ger. linie: gal. ligne: ital. linie: hisp. linie: ang. line.*

lijne. Linum, linum tortum, funis nauticus.

lijne/ linie. Helcium: funis quo nauis trahitur aut ducitur.

lijn-draeyer. *holl. vetus.* j. **ſeel-draeyer.** Restio.

lijne-mengher. *vetus.* Lintearius.

lijniael/ liniael. Regula, amussis.

Lijnghen. *ſtand.* j. **lenghen.** Elongare.

Lijnen. Viburnum: clematidis herbæ

species,

ſpecies, vitis nigra. *germ. nielen, per metatheſim.*

Lÿns lins. *ger. ſax. ſicamb.* Lentus, mitis, lenis, placidus, ſubmiſſus.

lÿnſe/ lÿſe/ lÿſachtigh. Lentus, lenis, ignauus homo.

lÿnſachtigh int gaen. Tardigradus.

lÿnſachtigh int ſpreken. Tardiloquus.

lÿnſelick/ lÿſelick. Lentè, ſenſim, ſubmiſsè, leniter, dulciter.

lÿnſelick ſpreken. Submiſſa voce loqui, loqui ſubmiſsè, voce ſuppreſſa dicere: & Lentè loqui.

Lÿppaerd. *j.* **luppaerd.**

Lyſe. *j.* **lÿns.** Lentus.

Lyſe/ lÿſs. *ſland.* Scamnum.

lyſ-bedde. *j.* **roſ-baer.** Lectica.

lÿſ-koetſe. *ſland. j.* **ſpenne-koetſe.** Scamnum cubiculare.

Lÿſt. Limbus, fimbria, ora, extremitas, labrum, margo. *gall. liſiere: ital. liſta: ang. liſte.*

lÿſt. Linea, meta, γραμμὴ. *vulgò* liſta. *ital. liſta.*

lÿſt aen den rock. Lacinia, ſinus, ora veſtis.

lÿſt aen yet berder-werck. Subſcus.

lÿſt/ lÿſte. Catalogus, ſcheda.

lÿſt. *germ. j.* **lieſe.** Diaphragma, ſeptum tranſuerſum. *vulgò* cinctum.

lÿſt/ be-hanghſel. Pannus penſilis, vitta lugubris. *gall. liſte.*

lÿſt van yet taſereel. Pluteus, marginata tabula.

lÿſt-bzeuckigh. *j.* **lenden-bzeuckigh.**

lÿſten. Circumducere orâ vel lymbo, determinare.

lÿſten/ leeſtē. Perficere, præſtare, facere.

Lyſter/ lÿſter-voghel. Turdus.

Lÿſter. *j.* **luſter.** Splendor.

Lÿue. *j.* **lÿf.** Corpus.

lÿue-loos. *j.* **lÿf-loos.**

lÿuen. Corporare.

lÿuigh Corporeus, corporatus: & Corpulentus. & Viuidus, vegetus, viuax, viuens.

Lille-beenen. Palpitare pedibus: motare pedes: geſticulari pedibus.

Limoen. Malum Heſperium, Medicũ, Aſſyrium, citreum. *vulgò* limonium. *germ. limon: gall. limon: ital. limone: hiſp. limonza: ang. lemon.*

Limogie. *ſlan.* Phaſianus, Phaſiaca auis.

Linck. *germ. ſax. ſicamb. hollan.* **j. ſlinck.** Lævus, ſiniſter.

Lincke. Vibex, ſignum verberis: Fiſſura, ſectura, inciſura.

Linckſe. *ſland. j.* **lincke.**

Linckſ-dier/ linct-wozm. Lynx.

Lind/ lint. Faſcia.

Lind. *germ. ſax. ſicamb.* Lenis, mollis.

linde/ linden-boom. Tilia, philyra: *arbor à mollitie materiæ teutonicè vocata: vnde & Ouidio tiliæ molles dicuntur.*

lind-bzaeyer. Reſtio tiliarum.

linderen *vet.* Lenire, mitigare.

Lind-wozm. Iaculus, crocodilus Niliacus, ſuchus: vermis Niloticus, animal Nili accolis præcipuè cognitũ. *Abr. Ortelius* **lin-wozm.** *quaſi* **nil-wozm** / *per metatheſin, à Nilo Ægypti fluuine dici conijcit.*

Line. *j.* **lÿne.** Linum, linum tortũ. *Ouid.* funis nauticus.

Linghe/ lenghe. Piſcis ex aſellorum genere.

Linghene. *vetus. ſland.* Limus.

Linghen. *vetus. ſland. j.* **ver-langhen.**

linghenisſe/ langhenisſe. *ſland. j.* **ver-langhenisſe.**

Linie. *j.* **lÿne.** Linea.

liniael. Regula, amuſſis.

Lins. *vet. j.* **lÿns.** Lentus, lenis.

Linſe/ vitſe. Lens, lenticula. *germ. linſen: gall. lentille: ital. lente: hiſp. lenteia: ang. lentylle.*

Lint/ leutken. Faſcia, funiculus, tænia, vitta, faſciola.

Lip. *ſax. j.* **lebbe.** Coagulum.

Lippe. Labium, labrum. *germ. lefizen: gall lippe: ang. lippe.*

lippeken. Labellum.

lippen-hol. Nympha. cauum inferioris labri.

lippen-bozken. Lacuna, philtrum: cauum in labro ſuperiore ſub naribus.

lipachtigh. Labio, labioſus.

Liſch. Iris, radix Illyrica.

liſch. *j.* **ſchelp.** Carex.

liſch-bloeme. Flos iridis. *vulgò* lilium cæruleum.

liſch-bodde. *j.* **bodde.** Typha.

liſch-zee. *j.* **roode zee.** *q. d.* mare arundinoſum ſiue carectoſum.

Liſpen/ liſpelen. Balbutire, titubare: *ang. liſpe.*

liſpende tonghe. γλῶσσα λίσπα. i. lingua lubrica & ſuauiter balbutiens.
liſpeler. Blæſus, titubator.
Liſt. j. **liſſt.** Ora.
Liſt/liſte. j. **liſſte** Catalogus, *&c.*
Liſt. Dolus, aſtus, aſtutia, fraus, ſolertia.
liſtigh. Doloſus, aſtutus, fraudulentus, vafer, verſutus, ſolers.
liſtighepd. j. **liſt.** Dolus, ars, fraus.
liſtighlick. Doloſè, aſtutè, callidè, vafrè, ſubdolè, verſutè, ſolerter.
Lit. j. **led.** Membrum.
Litier. *gall.* j. **roſ-baer.** Lectica, vehiculū cameratum. *gal. lictiere: ang. litter.*
litier der beeſten. Stramen, ſubſtramē, ſtratum, cubile. *gall. lictiere.*
litier-boom. Lōgurius ſtabuli, vacerra.
Litſe/letſe. j. **lace.** Laqueus, laqueolus, nexus, vinculum, anſula.
Litſoen. j. **letſoen.**
Littel. j. **luttel.** Modicus.
Liueſche. j. **leueſche.**
Liurey. Inſigne geſtamen, nota centūrialis, cohortalis: veſtis diſcolor, *vulgò* liurea. *gall. liuree: ang. liuerye.*

L O

Lobbe. Lobus, λόβος. fibra. *vulgò* patagiū: ornamēti genus criſpū & ſinuatū, in extremitate colli aut brachij.
lobbe/lobbeken. Canis villoſus.
Loch/lock. *ger. ſax. ſicam.* j. **gat.**
loch-duyue. j. **hol-duyue.** Columba cauernalis.
Lochene. *friſ.* Flamma, flammula.
Lochs. Lynx, lupus ceruarius.
Locht/licht. Leuis.
Locht/lucht. Aër, æther, cælum, inane, aura, ſpiritus: *dicitur* **locht** *à leuitate & lumine: quòd ſimul leuitatem & lumen rebus præbeat. Simili ratione* æther *quoque dicitur,* ἀπὸ τῦ αἰθῦν: *quòd curſibus rapidiſſimis rotetur.*
locht gheuen den wijne oft biere. Vētilare vinum vel cereuiſiam: relinquere quà interſpiret vinū aut cereuiſia: *quòd fit cùm difficulter exit è dolio. vulgò* dare aërem ſiue ventum.
locht/lochtigh. Aëri⁹, luculētus, lucid⁹.
locht oft lochtigh huys. Domus luminoſa, clara, aperta, luculenta.
locht/lochtigh/ſnel. Aëripes, celer, pernix, velox, leuis, mobilis, rapid⁹, agilis.
locht van geeſte. Animoſus, alacer, lęt⁹.
locht oft luft. Siniſter, læuus. *ang. left.*
locht-hof. Hortus penſilis.
locht ſinnigh. j. **licht-ſinnigh.**
locht-voet j **licht-voet.** Aëripes.
locht-voghel. Auis paradiſca: auis aëria, nubiuaga, auriuaga: auis in ſublimi aëre habitans, & rore cæli viuens. *q. d.* auis aëris.
locht-ader. j. **gheeſt-ader.** Arteria.
locht-gat. Spiraculum, ſpiramen, ſpiramentum, lumen: apertura qua cælū videtur & aër excipitur.
lochtigh. j. **locht.** Aërius, *&c.* (tas.
lochtighepd. Leuitas, celeritas, alacri-
lochtighlick. Leuiter, celeriter, alacriter, curſim.
lochtinck. *ſland.* j. **hof.** Hortus.
lochtinck-man. *ſland.* Hortulanus.
Lochten/luchten. j. **ghe-luchten.** Aſpicere.
Lock. *ſax.* j. **loch.** Foramen.
Locke/vlocke. Floccus, tomentum, villus, cirrus. *ang. locke.*
lockaerd. Villoſus.
lockachtigh. Villoſus.
Locken/aen-locken. Allicere, allectare, illicere, pellicere, inuitare, attrahere.
locken. *ſland.* j. **ſupghē.** Sugere; ſuccum labris elicere. *q. d.* allicere: *vnde & lac quidam Latinè dici putant.*
lock-aes. Eſca.
lock-aeſen. Inceſcare.
lock-duyue. Columba allectatrix, allectrix, illex, paleutria.
lock-ghiſte. Donum hamatum; mun⁹ viſcatum: quod ita datur vt alia alliciat: donum quo maius attrahitur quàm quod datur.
lock-meeſe. Allector parus: quo auceps alios allicit.
lock-reden. Illex ſermo, ſimulata verba.
lock-voghel. Auis illex, allectrix, allectatrix: *qua ſui generis aues in rete pelliciuntur.*
locke. j. **laecke.** *ſland.* Sanguiſuga.
locker. Allector, allectator.
lockende lockachtigh. Illex, pellax, inuitabilis.
lockinghe. Illectamentum, illectus, illecebra, inuitamentum: inuitatus, us.
Lodder. Scurra: & Homo venerius, luxuriоſus, ſcortator.
lodder-beddeken. Accubitum, anaclinterium,

cerium, grabatus, fũbadium, lectulus lucubratorius.

lodder-boeus. Scurra: & Homo venereus. & Furcifer, nebulo. *ger. lotter, lotterbub.*

lodder-ooghigh. Pætus.

lodder-sieck. Cupidus veneris, languẽs amore & luxuria.

loddeghe/loddeke. *vetus.* Mulier scurrilis & venerea, luxuriosa: meretrix: & Lena.

lodderactigh. *j.* **lodderlick.**

loddertigh. *j.* **lodderlick.** Scurrilis.

lodderen int bedde. Voluptuosè voluptari in lecto siue cubili.

lodderen in de sonne. Apricari.

loddertick. Scurrilis, venereus, meretricius, luxuriosus, venustus, vernilis, blandus.

loddertickе ooghen. Oculi illecebrosi, illices, pellices, meretricij, arguti, venusti, ludibundi, illecebræ voluptatisque pleni.

lodderticken. Scurriliter: & Luxuriosè, venustè, blandè.

loddertickeu aen-sien. Molli adspicere vultu, blandis aspicere ocellis.

loddertnisse. Illecebræ Venereæ.

loddersch. *j.* **loddertick.** Scurrilis.

Loechene. *vet. sic.* Flamma.

Loedte. *j.* **gloedte.** Rutabulum.

Loef loeue. Scalmus.

Loeft. *j.* **luft.**

Loeyen. Mugire, boare. *ger. luyen.*

loeyinghe. Mugitus.

Loeyer loyer. *j.* **loewer.** Coriarius.

Loeyer/luyer. Lorum, loramentum, ligaculum, vinculum, lemniscus.

loeyer. *j.* **loze.** Reuocatorium, illecebra.

loeyer/luyer. *j.* **vodde/slets.** Linteum tritum, panniculus.

loeyer/luyer/kinder-bindsel. Fasciæ, cunabula, crepundia.

loeyeren. *j.* **lozen/leuren.** Trahere, attrahere.

loeyeren. Cõstringere, nectere, vincire,

Loeme. *j.* **byte.** Apertura glaciei: ostiũ siue foramen in glacie. *vulgo* lomus.

Loen. Homo stupidus, bardus, insulsus.

Loenie. *j.* **longie.** Lumbus vitulinus.

Loer loerd. Homo murcidus, ignauus, stupidus, bardus, socors, obtusus, tepidus: non rectè fungens officio: *gall. lourd, lourdaud: ang. lowber.*

loer-man. Tyrotarichus: caseus salsus & inueteratus, vilis & rusticanus.

loer. *j.* **loewer/loyer/tanner.** Coriarius.

loer/loerer. Insidiator, insidiosus, speculator, captator.

loer/loere/loeyer/loze. Reuocatorium.

loeren/loncke. Retortis oculis intueri.

loeren/loer-oogen. Obseruare, insidiosè speculari, captare, insidiari. & Cõniuere.

loeren. Frontem contrahere, corrugare, obducere, siue caperare. *ang. lowre.*

loer-ooghe. Pœtus.

loer-voghel. *j.* **loze-voghel.**

loersch/loertsch. Homo murcidus, bardus, stupidus.

loers-hals. Concinnator doli, dolosus, fraudulentus homo.

Loete. *vetus.* Homo agrestis, insulsus, bardus, stolidus. *ang. lowte.*

loete. *j.* **gloedte.** Rutabulum.

Loetse. *j.* **hutte.** Casula.

Loeue/loef. Scalmus.

loeuen. Deflectere siue declinare nauigio: cedere.

loeuéren. *j* **lauéren.**

Loewe/loo. *sicamb* **j. tanne.**

loewen. *j.* **tanen/tannen.**

loewer. *sicamb. colon.* Coriarius.

Lof. Laus, laudatio, gloria, commẽdatio. *ger. lob: gall. louange: ital. laude, lode: hisp loor: ang. laud.*

lof. *j.* **ver-lof.** Copia, permissus, permissio, venia. *ang. leaue. hinc* **verlof/verloouen.** *&c.*

lof-gheuer. *j.* **louer.** Laudator, commẽdator.

lof-rede. Præconium, laudatio.

lof-saem. Laudabilis.

lof-sanck. Hymnus, pæan.

lof tupten. Laudare in os, adulari, assentari, iactare.

lof tupter. Laudator, adulator, iactator.

lof-weerdigh. Laudabilis, laude dignꝰ.

loflick. Laudabilis, laude dignus, probabilis.

loflicken. Laudabiliter.

Loft. *j.* **locht.** Aer.

Lofte. *j.* **belofte.** Promissio.

lofte. *sax. sicamb.* Sponsalia.

loft-gheld. *j.* **loop-gheld/loof-gheld/loft-penninck.** Auctoramentum, sti-

pendium, quo miles auctoratur, & obligatur. *ger. laub-geld: ſax. lop-geld.*

loſt-gheld nemen Dare nomē militiæ.

loſt-gheld gheuen op de hand. Auctorare militem, ſacramento vel ſtipendio obligare.

loſteniſſe. *vetus.* j. **be-loſte.**

Loghen/hep-loghen *ſax. friſ. holl. ſicamb.* Componere fœnum in metam.

Loghen/leughen. Mendacium, ſycophantia, vanitas. λόγος. i. ſermo fabuloſus, fabula. *ger. lugen: ang. lye.*

loghen-ſack. Mēdax, ſcatens mēdaciis.

loghen-ſtroopen/loghen-ſtraffen. Arguere ſiue inſimulare mendacij.

loghen-taele. Mendacium.

loghen-tap. Halopanta, mendacia tanquam è dolio promens.

loghen-werck. Sciographia vel ſcenographia: futuri operis forma leuiter cōſtructa ab architecto: deformatio: *q. d.* opus fictitium.

loghenaer. Mendax.

Loghelſtijl / loghelſtikel / loghelſtul. *vetus.* Leuiſticum. & Liguſticum, libyſticum. *herbæ genus.*

Logeren. Hoſpitari, ſtabulare, hoſpitio excipere. *gall. loger: ital. allogiare: angl. lodge.*

Logie. Tugurium, caſa, ſtega: & Ambulacrum, xyſtus. *gall. loge, logette: ital. loggia.*

logie. *ſland. brug.* Domus publica nationis vel collegij: curia mercatorum. *vulgò* logea. *hinc* **pooꝛterſche logie/ Florētiſche logie/ Genueſche logie.**

logiken. Tugurriolum, ligellum.

logijs. Hoſpitium, habitatio, manſio, ſedes, ſtabulum, tectum. *gall. logis: ang. lodging.*

logiment. Hoſpitium.

Lop. *ſicamb.* j. **lup.** Piger.

Lop. *vet. ſland.* Lex. *gall. loy: hiſp. ley: ang. lawe.*

lopael. *gall. ſland.* Fidus, fidelis. *q. d.* legalis. *ang. loyal.*

Lope/louwe. *ſic. holl.* j. **tanne.**

lopen. *holl. ſicamb.* j. **tanen/tannen.**

loper louwer j. **hund-vetter.** Coriari⁹.

Lopffer. *vetus. ſland.* j. **rupn.** Equus caſtratus.

Lopuſſe. j. **lundſe.** Paxillus.

Lok lokke/lock. *ger. ſax. ſicam.* Foramen.

loke. j. **leucke.** Sepimentum.

loke. *ſland* j. **locke.** Floccus.

loken. j. **lupcken.** Claudere.

loker. *ſland.* Loculamentū, theca, conceptaculum.

lokerigh. Foraminoſus, perforatus.

Loken. *vetus.* Videre. *ang. loke.*

Lol/lul. Ratio harmonica.

lollen/lullen. Muſſare, muſſitare, mutire, numeros non verba canere, ſonum imitari.

lolle-pijpe. j. **lulle-pijpe.**

lollen. Fœmora fouere foculo, interfœmineū fouere aut calefacere foculo.

lolle-pot. Foculus, olla vaporaria.

lollaerd. Muſſitator, muſſitabundus.

lollaerd / lolle-broeder / broeder-lollaerd. Lollardus, Alexianus monachus.

lollaerd. Reus læſæ fidei, vel læſæ religionis *vulgò* lollard⁹. *ang. lolarde.* Lolardus *quoq; dicitur* hæretic⁹ Valdēſis.

lolle-bancke. *zeland.* j. **ſlaep-bancke.**

Lombaerd. Gallus Ciſalpinus. *vulgò* lombardus.

lombaerd. Fœnerator, vſurarius, daniſta. *vulgò* lombardus, *à Lombardis ſiue Ciſalpinus Gallis, acerbiſſimis fœneratoribus.* Crij.

lombaerde. Taberna ſiue menſa vſuralombaerdſch epe. Ouum decumanum, cæteris maius.

lombaerdſche hinne. Gallina Medica, decumana. *vulgò* Lombardica.

lombaerdſche not. Nux maior, nux decumana.

lombaerdſche not. *ſicamb. ſland.* j. **roode haſel-not.**

Lome. *vetus. holl.* Tardus, piger.

Lombre lommer. j. **ſchaduwe.** Vmbra. *gall. l'ombre: ital. ombra: hiſp. ſombra. lumbre autem hiſp.* lux *dicitur.*

lommer-hupſken. Scena.

lommeracthigh. Opacus.

lommeren. Requieſcere ſub vmbra, captare vmbram.

lommeringhe. Vmbraculum. & Æſtiua, orum.

Lompe. Fruſtum, fruſtulum, maſſa. *ang. lompe, lumpe.*

lompe. Manualis faſciculus lini aut lanæ. *vulgò* hapſus.

lompe/lap, Panniculus, aſſumentum.

lompe.

lompe. Linteolum, linamentum, linteum attritum: vestis lacera cuius partes quædam pendulæ.

lompe/lonte. Fomes igniarius, funis bombardicus.

lompe j. ael-quabbe. Holothuria: mustela fluuiatilis. *vulgò* borbocha. *ang. lomp*, zeus, faber piscis.

lompen. Impingere, infligere, illidere: quatiendo & concutiendo quenquam rudius tractare. *Betan.*

lomp-galsen. Colaphos infringere aut infligere alicui.

lompsch. *vetus.* Stupidus piger. *ang. lompish.*

Lonck. Aspectus limus.

loncken. Limis obtueri, leuiter obliquare oculos, retortis oculis tueri.

Allonckende. Transuersa tuentibus birquis.

lonckaerd. Petus: qui leuiter obliquat oculos cum venustate.

loncksken. Ocellus illecebrosus siue argut, ocellus limus cum venustate.

Londse. j. lundse. Paxillus.

Longhe/longher. j. loose. Pulmo. *germ. lung: sax. lungen: ital. lonza: ang. lunge.*

longher-ader. j. gorgel / adem-ader. Guttur, canna pulmonis: trachea: fistula qua spiritus fertur ab ore ad pulmonem.

longher-krupd. Pulmonaria: herba pulmonis formam referens.

longher-sieck/longer-suchtigh. Peripneumonicus, pulmonarius.

longher-sieckte. Peripneumonia: morbus pulmonarius.

Longie. j. nier-bedde. Lumbus vitulinus, vetuecinus, *&c. gall. longe: angl. loyne.*

Lonte. Fomes igniari, igniariū, elychnium bombardicum, funis bombardicus, funale ignitū: spartea materia è lino stuppáve conuoluta, qua milites sclopetarij vtuntur in alēdo igne.

Loo. j. locwe/tan.

Loo lo. *vetus. j. leegh.* Depressus, humilis: infernus, a, um. *ang. louwe.*

loo/lo. *inquit Betanus.* Locus altus adiacens stagnis, torrentibus aut paludibus *hinc* **Boschlo/beuerlo/eecklo/kallo/ oosterlo / tongherlo / tessanderlo/ venlo/ westerlo.**

loo-borsch. j. loof-borsch. Rubeta.

Loochenē. Negare, denegare, inficiari, diffiteri.

Loock. Allium. *germ. autem lauch: & ang. leke.* i. porrum, porrum capitatum, aricinum.

loock-parepe. Scorodoprassum.

loock-sausse. Alliatum.

loock-verwe. Color prasinus, porraceꝰ.

loock-borsch. j. loof-borsch.

Loodse. j. logie. Tugurium.

Loof. *vetus. boll.* **j. laf/moede.**

Loof. j. ghe-loof.

loof-gheld. j. loft-gheld.

Loof/looue. Frons, frondes, coma, folium arboris. *germ. laub: ang. leafe.*

loof van rapen. Rapatia, rapitia, raporum frondes.

loof. Bractea; lamella metalli instar folij tenuis; bracteola.

loof-bucht. *fland.* Napina, rapina.

loof-keuer. Melolontha: scarabæi viridis genus.

loof-stil. Tranquillus omnino: *cùm ne frons quidem aut folium ab aëre ventóve mouetur.*

loof-stroopen. Frondare.

loof-blecke. Lentigo.

loof-borsch/loo-borsch. Rubeta.

loof-borsch. *germ. sax.* **j. loock-borsch.** Calamita: rana minima & viridissima. *gall. verdier, à viridi colore.*

loof-werck / looner-werck / bloemwerck. Foliaceum opus, opus frondarium, pictura foliacea. encarpa, acanthi, thyrsi, helices.

loof-woren. Campe.

loofken. Foliolum. & Bracteola, lamella metalli.

loofachtigh. Frondosus, comatus, comosus.

Loogh. *sax. fris.* **j. dorp.** Pagus.

Looghe. Lixiuium, lixiuia, caustica spuma, spuma Batana *ger. laugh: ang. lie.*

looghe/kamer-looghe. j. pisse. Lotium, vrina.

loogh-asschen. Cinis lixiuus.

loogh-krupd. *vet.* **j. lauander.** Saliunca, lauandula, spica. herba detergens & purgans instar lixiuij.

looghen. Excolare lixiuium: *& metaph.* Meiere, vrinam emittere.

Loon. Merces, præmium, salarium, sti-

pen lium,pretium.*ger.lon: gall.loyer.*

loon-baer. Meritorius.

loonen. Perſoluere, ſtipendium ſoluere,præmium tribuere.

looner. Præmiator,ſolutor mercedis, præmia ſoluens.

looninghe. Solutio præmij vel mercedis.

loonlick. Meritorius.

Loop. Curſus,curſura,curriculum. & Concurſus,concurſatio,incurſus,incurſio; hoſtica incurſio.

loop der riuieren. Alueus fluuij, foſſa per quam labitur flumen.

loop der ſterren. Meatus ſiderum.

loop der wateren. Fluxio aquarum.

loop des buycks/buyck-loop. Profluuiũ aluj,fluxiones aluj: aluus ſoluta, cita,laxa ventris illuuies,fluxus ventris,diarrhœa.

loop oft roer. Fiſtula.

loope kozens. *campin.* j. **moken.** Modi⁹. *fiſ.autem* **viertele.**

loope lands. *campin.* Quadrans iugeri: agri ſpatium quod modio vno conſeri poteſt.

loop-ſaed/lup-ſaed. *campin.* j. ſo. **roeden lands.**

loopen. Currere.*germ.lauffen: ang.leape.* i. ſalire.

loopen. Catulire.

loopen j vloeden. Fluere.

loopende. Currens. **Al loopende.** Curſim,curriculo,propere.

loopende fontepne. Fons manalis.

loopende gat. Fiſtula: vlcus manans.

loopende hand. *vulgò* Manus curſiua.

loop-gheld. j. **loft gheld.** Auctoramentum.

loop grachte. Propugnaculum ex aggere & foſſa.*vulgò* trencæa.

loopende water. Aqua iugis,perennis, profluens,amnis,fluuius.

loop-ooghe/dzuyp-ooghe. Lippus.

loopende ooghen. Oculi lippi.

loop-plaetſe. Curriculum,catadromus, ſtadium. (torium.

loop-plaetſe j. **monſter-plaetſe.** Diribi-

loop-ſchantſe. Leue propugnaculum, contra primam incurſionẽ erectum, ante maius propugnaculum: lorica anterior: antemurale, promurale.

loopens. Curriculo,curſim.

looper. Curſor.

looper. A pedibus ſeruus: emiſſarius.

looper. Clauus familiaris: clauis omnes feras aperiens, ac circumcurſans.

looperken. Trochilus:auicula mira celeritate velociſſimoq; curſu vermiculos in littore conſectans.

looper/opper-molen-ſteen. Catillus, ſuperior molæ lapis.

loopigh. Curſorius.

loopigh. Catuliens,laſciuus.

loopigh zijn. Catulire,laſciuire,ſubare: ad venerem incitari.

loopſch/loopigh. Catuliens.

loopſche teue. Canis catuliens.

Looz. *ſland.* Melancholicus,triſtis,ſubtriſtis.

Looz/loer. *ſicamb.colon.* j. **loewer.** Coriarius.

Loos/los. Vacuus,inanis,ſolutus,carens,expers, inops. *pulchrè nominibus ſubſtantiuis iungitur : vt* **gheld-loos/god-loos / eer-loos / trouwe-loos/ bader loos.** *ger.loſs: ang.leſſe.*

loos. j. **ſchalck.** Callidus,cautus.

looſe/longhe/lichte. Pulmo. *à* **loos** *ſiue* **los** vacuus,inanis: *eſt enim pulmo vacuus, leuis,ſpongioſus, & fiſtulis inanibus cauus.ital.lonza.*

looſe van het ſitte-kuſſen. Puluini pars aduerſa ſiue ima, rudis, & textili pictura opereque Phrygio vacua: *ex rubro corio plerumq; conſtãs, vnde &* **roode looſe** *etiam dicitur.*

looſe bloeme. Flos ſterilis: qui fructum non producit.

looſe deure. Pſeudothyron,fores cæcæ, *q.d* doloſum oſtium.

looſe not. Nux vitioſa,inanis,vacua.

looſe terwe/loos kozen. Granum vacuum,triticum inane,parum farinæ ſiue pollinis continens. (phia.

loos werck. j. **loghen-werck.** Sciogra-

looſaerd. Homo callidus.

looſerije/looſ heyd. Aſtutia,dolus.

looſ heyd. j. **ſchalck-heyd.** Dolus.

looſelick. j. **ſchalckelick.**

looſerick. Homo aſtutus.

looſen. j. **loſen/loſſen.** Soluere,laxare,inanire,vacuare. *ger.looſen: ang.looſe.*

looſen. *vetus.* j. **lieſen.** Perdere,amittere. *ang. looſe.*

Looſſe. *vetus.* Sus. *ger.looſs.*

Loot.j.half oncie. Semãcia,dipondius.
Halfloot. Siculus, drachmæ duæ.
Vieren-deel loots. Drachma.
Loot. Plumbum, plumbum nigrum. *ang. lead.*
loot/looten kloot. Glans,glans plumbea; globulus plumbeus:pila plumbea.*vulgò* plumbata.
loot/grond-loot/diep-loot. Bolis,perpendiculum nauticum.
loot/paſ-loot. Libella,perpendiculum.
loot-aerde/lood-aderc. Plumbago,galena molybdena.
loot-ghieter. Plumbarius.
loot-metael. Ferrumen.
loot-ſchuym. Plumbi ſcoria, plumbi recrementum.
loot-verwe. Color plumbeus,luteus.
loot-wit. *holl.ſicamb.* Ceruſſa,pſimmithium. *vulgò* album plumbeum. *fit enim è plũbeis lamnis in aceto ſolutis. hinc quoq; gall.blanc de plomb dicitur.*
lootachtigh. Plumboſus,plumbeus.
looten/van loot. Plumbeus. **looten kloot.** Plumbeus globus.
looten/ver-looten. Plumbare.
looten. Bolide nauigare:explorare bolide loca marina.
lootſ-man/pijl loot. Expertus nauta, qui bolide altitudinem maris explorat,nauta loci peritus,nauclerus,nauarchus.
lootſ-mans boot. Nauis ſpeculatoria, caraſcopium,nauicula exploratoria.
lootſ-mans water. Loca marina quæ explorari à perito nauta eiuſdẽ loci, & aliis indicari debent, ob puluina, breuia & vada:aqua bolide tentãda.
Loote. *holl.j.ſtupte.* Malleolus,malleolaris virga, nouellus palmes plantationi idoneus,talea:ſurculus vtrinq; reſectus,vt inſeratur.
Looue.j.loof. Frons,folium.
looue. Vmbraculum frondium.
looue. Proiecta,proiectum,proiectura, compluuium, ſuggrunda, podium, menianum,pergula.*vulgò* lobia.
looue/pand. Porticus.
looueren. Frondes,folia.
looueren van metael. Bracteæ,lamellæ metalli inſtar foliorum.
looueren kroone. Corona frondea.
loouer-werck. j. loof-werck.
loouerick. Faſcis ex frondibus.
loouerick. Frondator:auis in frondibus habitans,iiſq; veſcens.
Lorcken-boom. Larix. *ger.larckenbaum: ital.larice: hiſp.larice: ang.larchetree.*
Lorde/lorſe. Cerdo, baiulus.
lorden/lorſen. Trahere.
lorden. Venale aliquid ferre.
lorder.j.wt-draegherſſe.
Lore/leure/leuren-wijn. Lora,vinum ſecundarium;dilutum vinaceorum: vinum acinaceum,acinatitium: deuteria. & Res parui valoris,merx friuola:tricæ,res friuolæ,res nihili, nugæ,λῆρος.
loren-dranck/leur-dranck. Lora,poſca.
loren-draeyer. Suffarraneus.
loren-facs. Ignauus homo,homo parui pretij,homo friuolus.
loren-fant.j.loren-facs.
loren-kraemer. Friuolarius.
loren-werck/leur-werck. Opus parui aut nullius valoris:friuola,orum.
lore/leure/loeyer/luder. Illecebra,reclamatorium,reuocatorium accipitrũ: inſtrumentum quo accipitres ad eſcam propoſitam inuitantur & alliciuntur,illecebra eſcæ: pinnarũ ſcapus,quo accipitres reuocantur: inſtrumentum inſtar duarum alarum connexarum loro, cum pila aut vncino in extremitate,quo aucupes reuocare ſolent accipitres. *Geſnerus conijcit vocem* **loeyer** *ſiue* **loeder** *factam à verbo* **laeden** */ quod eſt Germanis* inuitare: *inuitatur enim & aduocatur accipiter ciboporrecto & reuocatorio,vt ad manũ veniat. ger.luder: gall.leure,loire: ital.logoro, logro,ludro.* **Te lore ſtellen.** Illicere, inescare: & Fruſtrare,decipere.
loren/leuren. Adſuefacere accipitrẽ reuocatorio ſiue eſcæ illecebra:adſuefacere paulatim ad pinnarũ ſcapum, reuocare pinnarum ſcapo ſiue eſca propoſita.*gal.leurer.* (falco.
lore-voghel/loer-voghel. *vet.* Accipiter,
loren/leuren. Trahere.
loren. Venales ferre merces friuolas.
loren. Carptim,minutatim,& ignauè aliquid agere.
loren ende ſoren. Imponere alicui,fraudare aliquem.
lorer. Friuolarius,grytopola,

lozer ende ſozer. Impoſtor, fraudator, ignauus in re debita præſtanda.

lozerije. Impoſtura, fraus: & Friuola, orum: res friuolæ,& parui valoris.

lozre. j. loewer. Coriarius. & Cerdo. & Baiulus.

lozren-dzaepen. Caupanari: merces lucri cauſa alio clàm transferre & diſtrahere: mentiri nomen, patriam, merces, lucri cauſa.

lozſen. j. lozdſen. Trahere.

Los. Solutus, laxus, vacuus, inanis, liber. *ger. loß: ang. looſſe.*

los ende vzij. Liber, abſolutus.

los wijf. *ſax. ſicamb.* **j. ledighe vzouwe.** Scortum, meretrix.

loſe/loſen-teecken/woozd. Teſſera militaris, ſymbolum; bellicum ſymbolũ.

loſe-gheuer. Teſſerarius.

loſen. *holl.* **j. loſſen.** Soluere, luere.

loſen. *flan.* Vacuare, euacuare, emittere, mittere: & Vendere, diuendere. *ang. loſe, looſe.* i. amittere, perdere.

loſen. *ger. ſax.* Auſcultare.

loſigh. j. leuſigh. Remiſſus, piger, ſegnis.

Loſſen. Soluere, liberare, vacuare, laxare, exonerare. *λυσᾶμ. ger. loſen, erloſen: ang. looſe.*

loſſen de buſſe. j. af-ſchieten.

loſſen eenen wind. Flatum ventris emittere.

loſſen den pand. Repignerare, liberare & luere pignus, reluere.

loſ-baer. Solubilis, exonerabilis: quod ſolui aut redimi poteſt.

loſ-gheld. j. ranſſoen.

Loſch. j. een-oogigh. Luſcus, cocles. *gal. louſche: ital. loſco.*

loſch/ſchele. Strabo, ſtrabus.

loſſchen hooft-ſweer. Hemicrania, dolor alteram capitis partem infeſtans.

loſchaerd. Luſcus: & Strabo.

loſchachtigh. Luſcioſus.

Loſſe. *ſax.* Lynx, lupus ceruarius, thoos. *germ. luchs.*

Loſſen. *vide* **Los.**

Loſt. j. luſt. Voluptas, delectatio.

Lot. Sors. *ger. loß: ang. lot.*

lot. *vetus.* Tributum, cenſus, obuentio fundi cenſualis. *gall. lot.*

lot-boeck. Sortilegium, ariolatio: liber vaticinus. *q. d.* liber ſortium.

lot-boeck-leſer. Sortilegus.

loten. Sortiri, ſortem ducere, mittere ſortem.

loter. Sortitor.

loterije. Sortes, ſortitio, ſortitus, ſortiendi actus, ſortilegium.

loteringhe. Sortitio, ſortitus, us.

Loteren. Labefacere, labefactare, vacillare.

loteren. j. leuteren. Morari, differre, negligenter agere, cunctari: & Fallere, decipere. *ang. loytre.*

loteren/leuteren. *vetus. ſax.* Appellare, prouocare ad iudicem.

loterer. Cunctator. & Fallax.

loteringhe. Cunctatio, mora. & Fallacia. & Appellatio.

Loue. *vetus.* **j. verlof.** Conſenſus, permiſſus, copia. *ang. leaue. hinc* **oz-loft oz-loue/oz-louen/** *&c.*

Loue. j. lof. Laus.

louen/lof geuen. Laudare, collaudare, commendare, proſequi laudibus, laudibus tollere, efferre, ferre, *& c. ger. loben: gal. leuer: ital. lodare: hiſp. loar.*

louen om te ver-koopen. Indicare, æſtimare, pretium ſtatuere rei venali. *q. d.* laudare. *Laudat enim (vt inquit Horatius) venales qui vult extrudere merces. & Cic. lib. 3. Offic. Quid ſtultius quàm venditorem eius rei quam vendat, vitia narrare? &c.*

louen. *vetus.* **j. be-louen.** Promittere.

louer. Laudator: & Indicator, æſtimator.

Louter. Merus, meracus, purus, putus, ſyncerus, lautus, lotus, elutus.

louterlick. Merè, purè.

louter goud. j. fijn goud.

louteren wijn. Vinum meracũ, merum.

Louwe. j. lauwe. Tinca piſcis.

Louwe. j. lauwe. Lex.

louwe/louw-maend. j. lauwe/lauw-maend. Ianuarius.

louwen. Multare, punire, verberare.

L V

Lubben. Caſtrare, euirare, virilia execare, emaſculare, eunuchare.

lubber. Caſtrator.

Lucht. j. luft. Siniſter.

Lucht. *ſland. holl.* **j. locht.** Aër.

Lucht. j. licht. Lux.

luchten. j. lichten.

luchten. j. lochten. Aſpicere.

luchter. *j.* **lichter.** Candelabrum.
Luck. *ger. fax. ficamb.* *j.* **luggherigh.** Laxus, flaccidus. *&* Fungoſus.
Luck luttick. *holl. friſ.* *j.* **kleyn.** Paruus.
Luck. *j.* **ghe-luck.** Fortuna. *ang. lucke.*
lucken. *j.* **ghe lucken.**
Luden lupden lieden. Populus, homines, tuba hominum: λαὸς. Leodes, leudes, *ſiue* leudi. *vulgò dicuntur* ſubiecti, *ſiue* ſubditi principis ditioni, eiuſque imperio parentes: *ſic noſtra adhuc ætate Principes Germaniæ inferioris ſuos ſubditos vocant,* **onſe lieue ende beminde lupden van Brabandt / Vlaenderen / Ghelder-landt / &c.**
Luegh. *vet.* Auidus, vorax.
Luere. *holl.* *j.* **loeper.** Faſcia.
Lues. *vetus.* *j.* **ſchelp.** Vlua.
Lueue. *j.* **looue.**
Luſte hand / luchte hand. Siniſtra.
Lugghē. *friſ* Ignauè & ſegniter agere.
luggherigh / luck. *friſ.* Ignauus, ſegnis.
Lup lep. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus, ſegnis, fugitans laborem. *ang. loath.*
lup-bye. Fucus, ignauum pecus. *Virg.*
lup-lecker-land. Solis menſa: locus apparatis epulis ſemper refertus in Aethiopia, *Pomponio:* apud Macrobios, *Solino. Abr. Ortel.*
lupaerd. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus homo, malè feriatus.
lupaerden. Dare ſe pigritię, pigreſcere, pigrere.
luphepd / luperdije. Pigritia, pigrities, ignauia, ſegnities, deſidia.
lupſigh *j.* **loſigh.** Veternoſus, ignauus.
lupelick. Pigre, ignauè, ſegniter, negligenter.
Lupcke. Operculum, operimentum. *ang. locke.*
lupcke. *holl. friſ.* Infumibulum: feneſtra foci.
lupcken. Claudere, occludere, operire, operculare: *&* Sepire. *ang. locke.*
lupck-wante. Chirotheca ruſtica: manica coriacea, qua vtũtur ruſtici dumis, ſenticetis, aut ſepibus prætendendis.
lupckinghe. Sepimentum.
Lupd / ghe-lupd. Sonus, tonus, tenor.
lupd des briefs. Tenor, forma literarũ.
lupde. Sonor⁹, argutus, clarus, canorus. *ger. laut: ang. lowde.*
lupde roepen. Intendere vocem, contendere voce.
lupde ſtemme. Vox clara.
lupde ſegghen. Dicere clarè, alta voce, ſonora, ſonante, clara, *&c.*
lupden. Sonare, ſonum edere, tinnire.
lupden. *j.* **luden.** Homines, *&c.*
lupder / luper. Tintinnabuli ſiue nolæ curator.
Lupdte. *j.* **lupte.** Chelis, teſtudo.
Lupen. *j.* **loepen.** Mugire.
Luper. *j.* **loeper.** Lorum, faſcia.
luperen. *j.* **loeperen.** Trahere.
Lupffe. *zeland.* *j.* **lueue / looue.** Proiecta.
Lupmen. Incedere capite terrã verſus prono: *&* Obſeruare, inſidiari *&* Retortis ſiue inſidiãtibus oculis intueri.
lupmer lupm-ooge. Cernuus: capite terram verſus prono incedẽs: *&* Obſeruator, inſidiator. *&* Dormitator.
lupmeren. *j.* **ſlupmeren.** Dormitare.
Luppaerd / lupaerd. Panthera, pardalis. *vulgò* leopardus. *germ. leuperd, leopard, lefrat: gall. leopard: ital. lionpardo: hiſp. leon pardal: ang. lybard.*
Lups. Pediculus. *germ. lauß: ang. lowſe, lyſe, louſe.*
lupſen. Pediculi.
lupſen. *j.* **bijgh-ſaet.** Granum ſiue frumentũ ficarium. *ſic teut. dictum à ſonitu pediculos dum necantur imitante. Adr. Iunius.*
lupſ-boſch. Caput pediculoſum.
lupſ-krupd. Staphis agria, vua ſilueſtris, pedicularia, herba pedicularis.
lupſ-merckt / plupſ-merckt. Forũ promercale, forum ſcrutarium, antiquarium: vbi veſtimenta aut res vſu tritæ venum exponuntur. *vulgò* forum pedicularium.
lupſ-poke / lupſ-ſack. Pediculoſus.
lupſ ſack. Pediculoſus.
lupſ-ſiecke. Phthiriaſis, morbus pedicularis.
lupſachtigh. Pediculoſus, pedicoſus.
lupſen. Pediculos legere, capere, venari
lupſen oft plupſen iemandts boyſe. *j.* **bloyen.**
lupſigh. Pedicularis. *&* Pediculoſus, pedicoſus. *ang lowſy, louſie.*
lupſigh. *j.* **leuſigh.** Ignauus.
Lupſſchen. *vetus. fland.* Latere, latitare.

& Insidiari: & Obseruare. *ger. lauſſen. luſchen.*

Lupſter j. luſter. Splendor.

lupſteren. j. luſteren. Splendere.

Lupſteren. Auſcultare, aurem præbere, ſubauſcultare, captare auribus ſermonem, obſeruare. *ang. liſten.*

lupſteren/in d'oore ſeggben. In aurem vel ad aurem dicere, inſuſurrare in aurem.

lupſterer. Auſcultator, ſubauſcultator, corycæus, explorator: qui occultè ſubauſcultat quid dicatur.

Lupte/ lupdte. Chelis, teſtudo, lyra, fides, cithara, cithara halieutica, *Alciat. in Emblem. q. d.* piſcatoria: *à lembi ſimilitudine: habet enim formam ſcaphæ piſcatoriæ Franciſc. Sanctius. vulgo* luta. *à* laut, *germanica dictione.* i. **lupde/** ſonorus, argutus. *ger. laut: gal. lut: ital. luito: hiſp. laud: ang. lute.*

lupte. j. pond-pype.

lupten-bzuggeſ ken. Magas, magadiũ, fulcrum, ponticulus, hemiſpherium, tabulatum citharę teſtudinisve chordas ſuſtinens, ſonumq; repręſentans.

lupten-beut. Acer.

lupten-kraeghe. j. kraeghe. Iugum.

lupten-maecker. Plectopœus: qui plectra & citharas parat.

lupten-rooſe / lupten-ſolder. Chelys, magas, magadium.

lupt-ſlaegher / lupten-ſpeler. Fidicen, citharœdus, citharistes.

lupt-ſtotel/ *vide* **ſtotel.** Verticulus.

lupt-ſnaere. Fides.

lupt-ſpeelder. Fidicen, citharœdus.

Lupue. *holl.* **j. looue.**

Lul / lol. Ratio harmonica, numerus carminis, tenor.

lul-pijpe/ lulle-pijpe. *holl. ſicamb. zeland.* **j. rupſch-pijpe.** Tibia vtricularis.

lulle pijper. Vtricularius, aſcaules.

lullen. j. lollen. Numeros canere.

Lulck. *germ. ſax. ſicamb.* Lolium., aëra, zizania. *ital. loglio.*

Lulle/ bzeede ſocke. Siparum: velum quo iuuatur curſus nauis, languescente vento. *Adr. Iun. ex Iſidoro. Quidam* ſyparum *vel* ſupparum *ſcribi malunt.*

Lulle pepre. *ſland.* Pyrum fracidum.

Lunderen. Cunctari, cunctanter agere, morari, demorari, differre.

lunderer. Cunctator, cunctabundus, dilator.

lunderinghe. Cunctatio, mora, tardatio.

Lunſe / lundſch / lonſe. Paxillus, paxillus axis: embolium: obex rotæ præfixus.

luninck. *ger. ſax. ſic.* **j. muſſche.** Passer.

Lupaerd. j. luppaerd. Panthera, pardalis.

Lupe/ lup-ſaed. j. loope/ loop-ſaed.

Lupſe. *ſicamb.* **j. neghen-manneken.**

Lurer. *ſicamb.* **j. loewer.** Coriarius.

Lurts. *vetus. ſicamb.* **j. ſlinck.** Sinister.

Luſt/ loſt. Voluptas, desiderium, animus, delectatio, delectamentum, oblectamentum, oblectatio, cupido, concupiscentia, libido, orexis, libentia, delitiæ, appetitus, appetentia. *ger. luſt: ang. laſt.*

luſt der be-bzuchter bzouwen. Citræ, pica, malacia.

luſt-baer. Amœnus, lætus.

luſt-gaerde. Hortus, viridarium, paradysus.

luſt-hof. Horti. & Viridarium.

luſt-hups. *germ. ſicamb.* **j. wepd-hups.** Prætorium, villa vrbana.

luſt-ſinnigh. Hilaris, alacer.

luſt-woud/ luſt-boſch. Nemus, ſylua amœna, tempe.

luſten/ loſten / ghe-luſten. Concupiscere, delectare, delectari, delicias capere, lubere, appetere. & Volupe esse, collibitum esse.

luſtigh/ loſtigh. Voluptuarius, amœnus, delectabilis, festiuus, lætus, hilaris, alacris, iucundus: serenus, luculentus, vegetus.

luſtigh huys/ luſtighen hof/ *&c.* Læta domus, lætus hortus, læta prata, *&c.*

luſte koe/ luſtighe koe. j. guſte koe.

luſtigh weder. Vernans cælum.

luſtigheyd. Voluptas, amœnitas, deliciæ, libido, libentia, lepor.

luſtighlick. Voluptuosè, amœnè, festiuè, iucundè, lepidè.

Luſter. Splendor, fulgor. & Tonus, splendor, vigor picturæ medius inter lumen & vmbram. *vulgo* lustra. *gal. luſtre: ital. luſtro: hiſp. luſtre.*

luſteren. Splendere, fulgere.

luſte-

Iuſteren. Splendorem, nitoremque rebus dare.

Iutſen. *ſland.* j. **loteren.**

Iuttel. Modicus, exiguus, paruus. & Modicum, parum, paulum, pauxillum, pauxillulum, nonnihil, aliquantulum, exiguum.

Iuttel tijots. Parumper.

Iuttel min dan. Paulo minùs, haud multo minùs.

Iuttelken. Momentùm.

Iuttick. *friſ.* Paruus, puſillus. *ſax.* *lutke*: *ang.* *litle.*

M A

Machache/ machachel. Ambubaia, mulier ignaua, ſordida, deformis. *ital.* *magagna*, *macchia.* i. macula, labes.

Machandel. *ſax.* j. **wachouter.** Iuniperus.

Mach-ſchien. Fortè, forſan, fortaſſe: fieri poteſt.

Macht/ maght. Poteſtas, potentia, virtus, robur, fortitudo, vis, facultas, manus: & Ius, imperium, auctoritas, poteſtas, ditio. *ger.* *maght*: *ang.* *might.*

macht *holl.* j. **ghe-macht.** Virilia.

macht-bode. Legatus, qui cum mandatis aliquò mittitur.

macht-loos. Infirmus, debilis, impotens, iners membris, languidus.

macht-looſheyd. Defectio, defectio virium, imbecillitas, debilitas, impotentia, languor.

machtigh. Potens, valens, validus, fortis.

machtigh zijn te be-taelen. Soluendo eſſe.

machtigh ſyner ſinnen. Compos mentis, animi, ſenſuum.

machtigheyd. Potentia, virtus, fortitudo.

machtighlick. Potenter, fortiter, validè, valenter.

machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.

Mack/ mackelick. *ſicamb.* *hol.* *zeland.* j. **ghe-mack/ ghemackelick.**

Macker. *holl.* j. **maggher.**

Mackerrel / maeckereel. Scombrus piſcis. *gal.* *macquereau*: *ang.* *mackerel.*

Made. j. **maede.**

Maecht. j. **maeght.** Virgo.

Maeckel. *vetus.* Macula, labes. *ger.* *maeckel*: *gal.* *macule*: *hiſp.* *mancha*, *manzilla.*

maeckelatuere. Chartæ maculatæ, chartæ ineptæ. *vulgò* maculatura. *gal.* *maculature.*

Maecken. Facere, efficere, agere, exequi, moliri, condere, formare, creare. *μοχθᾶμ.* *germ.* *machen*: *ang.* *make.*

maeckt v van hier. j. **packt v/** *&c.*

maecken. Tranſigere, paciſci: componere, pactum facere. & Conciliare.

maecken/ be-ſetten. Legare, teſtamento alicui relinquere.

maecken de bedden. Sternere lectos, concinnare lectos.

maecken den ſot. Agere morionem.

maecken den meeſter. Omnia pro imperio agere: perſonā magiſtri ſumere.

maecken. *flan.* *gand.* j. **lubben.** Caſtrare.

maecken-loos. *zeland.* Petulans.

maeckaegie. Pactum, contractus.

maeckaegie van teſtament. Factio ſiue confectio teſtamenti, legatum.

maecker. Factor, conditor.

maeckerije. Factura. & Officina.

maeckſel. Factio, factura, formatio, facies: fabrica, fabricatio, creatio.

maeckelen. Conciliare, tranſigere.

maeckelaer. Proxeneta, mediator, pacarius, pararius, conciliator in contractibus, ſequeſter, interuentor, tranſactor.

maeckelerſſe. Conciliatrix.

maeckelerſſe van houwelijcken. Proxenetria, promneſtria, nuptiarum conciliatrix.

maeckelrije. Conciliatio, conciliatura: conuentio.

Maedelieue/ maddelieue. j. **maetelieue / maeghdelieue.** Bellis, flos bellidis.

Maedelgher. Gentiana minor: cruciata. *ger.* *modelgher.*

Maede. j. **maeye.** Vermis.

Maede. *ſax.* Cœnum, lutum.

maede-kiſte. *ſax.* Fimetum, ſterquiliniū.

Maeden. j. **maeyen.** Metere.

Maeghd. Virgo, puella. *germ.* *maeghd*: *ang.* *mayde.*

maeghd *fortè à* **maght.** j. vis, potentia: *ſicut* virgo *Latinè à* viridiore *ſiue* validiore ætate *dicitur.*

maeghd. ſ. **dienſt-maeghd.** Miniſtra. *ſax.* **maghet.**

maeghd-toghe. *vetus.* Pædagogus.

maeghd-toght. *vetus.* Pædagogium.

maeghden honigh. Mel virgineũ, mel acapnon: mel primi examinis: mel non preſſum, protropum.

maeghden-palm. Vinca, peruinca, clematis Daphnoides, chamædaphne.

maeghden-wachs. Cæra pura.

maeghdaerd. *ſland.* Virgo mas.

maeghdelick. Virgineus, virginalis.

maeghdelick ſlot. Hymen, eugium. *vulgo* clauſtrum virginale.

maeghdeken. Virguncula.

maeghdekens haerinck. Halec prima, virginea: primò omnium capta: lactibus & ouis carens.

maeghdelickheyd. Virginitas.

maeghdom. Virginitas.

maeghdom nemen. Imminuere virginem: deuirginare: vitiare virginem, virginitate ſpoliare.

Maeghe. Cognatus, agnatus, conſanguineus, neceſſarius, affinis, propinquus. Magus vrbem *denotat, vt docet Plinius: hinc multa oppidorum nomina in magus deſinentia.*

maeghſchap. Cognatio, conſanguinitas: agnatio, affinitas, propinquitas, neceſſitudo: coniunctio affinitatis vel ſanguinis. & Cognatus, affinis: Neceſſitudo, *id eſt*, neceſſitudine iunctus, *ſicut* **heer-ſchap / boel-ſchap.** dominiũ, amor, & domin⁹, amaſius, *&c. ita quoq;* ſpectamẽ *pro* ſpectatoribus: miniſteria, *pro* miniſtris: coniugium *pro* coniuge: amicitia & familiaritas, *pro* amicis & familiaribus, præſidia *pro* præſidiariis. ſenium *pro* ſene.

maegh-ſibbe. *vet.* ſ. **maegh-ſchap.**

maegh-taele. *vetus.* ſ. **maegh-ſchap.**

maeghelinck. *vetus.* ſ. **maeghe.** Cognatus, affinis.

Maeghe. Stomachus, ventriculus, aqualiculus.

maegh-darm. Inteſtinum primum.

maegh-ſuchtigh. Stomachicus.

Maegher. Macer, macilentus, gracilis, exilis. *germ. mager: gall. maigre: ital. magro: hiſp. magro: ang. maigre.*

maegher harſt. Equus ſtrigoſus, malè habitus, coriaginoſus, coriagine laborans.

maegher hepn. Monogramm⁹, ſtrigoſus, coriaginoſus, coriagine laborãs: veſiculus, macie prętenuis, macie pellucens, extenuat⁹: exuccus, torridus.

maegheren. ſ. **ver-maegeren.** Macerare, & Macreſcere.

maegherheyd. Macies, macor, macror, macritudo.

maegherlick. Macrè, ieiunè, tenuiter.

Maepe/maede. Vermis. *à* **maepen** *ſiue* **maeden.** i. metere, demetere, *aut potius* depaſcere.

maepe/aerſ-wormken. Aſcaris, idis.

maepachtigh/maedigh. Vermiculoſus, vermiculans.

Maepen/maeden. Metere, fœnũ ſubſecare, deſecare, falce demetere. & *proprie*, Tondere prata. *ger. maeyen: ang. mowe.*

maep-land. Pratum.

maep-hoop. ſ. **ſchoof.** Manipulus.

maep-tijd. Meſſis. & *proprie* Fœniſeciũ, meſſis fœni.

maeper. Meſſor: & Fœniſeca, fœniſex.

maeper. Blitum, herbæ genus.

maep-voet. Valgus.

maep-voeten. In exteriorem partem pedes flectere, *inſtar meſſoris.*

maepſſel. Fœniſecium, fœni meſſis.

Mael. Vice, vicem. **Een-mael.** Semel, vna vice. **Twee-mael.** Bis, duab⁹ vicibus. **Menigh-mael.** Sæpè, multis vicibus, *&c.* **Nae-de-mael dat.** Poſtquam, poſteaquã, *&c.* **Te-mael.** *holl.* Prorſus omnino valde. **T'tene-mael.** Simul & ſemel, prorſus, omnino.

Mael. *vetus. ſland.* Menſura, ſpatiũ, *&c. hinc* **dupm-mael / naeghel-mael / ſtroo-mael / vingher-mael /** *& id genus alię veteres dictiones.*

Mael/ghe-mael. *vet. ger. ſax.* Conſors, ſocius. *Hinc* **ee-ghe-mael.** Coniunx.

mael-ſchat/mel-ſchat. *vetus. ſax. ſicamb.* Dos: & Arrha ſponſalis.

maelen/mellen. *vet. ſax ſicamb.* Coniugium inire, coniugari, cõiungi. *Hinc luſus in Brabantia pueris & puellis freqũs,* **maelen/maelen-ſpel** *dicitur,* cùm bini binos ſegregare, alterumque altero relicto apprehendere nituntur.

Mael. *germ. ſax.* Conuiuium, refectio, paſtus.

paſtus. *germ. maal: ang. meale. hinc*
noen-mael/ auend-mael / *&c.*

mael-tijd. Conuiuium, epulum.

mael-tijd houder. Conuiuator.

mael-tijd gaſt. Conuiua.

Mael.j.meel. Farina.

maelen. Molere, commolere, conterere. *ger. malen: gal. moudre: hiſp. moler.*

mael-affijſe. Vectigal molare, tributum molarium.

Mael. *vet. ſax.* Meta, terminus. *ger. mahl.*

Mael. *vetus. ſax.* Ius, lex, iudicium. *&* Conuentus iuri dicundo deputatus. *vulgo* mallum, mallus. *hinc* **bozgher-mael/ boer-mael** / *&c.*

mael-boom. *vetus. ſax. ſicamb.* Terminus, limes, arbor, terminalis.

mael-boom. *ger. helwet.* Ornus.

mael-gheld. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* j. **mael-tote.**

mael-ſtede/ mael-ſtad. *vet.* j. **ban-molen.** Mola publica intra terminos iuriſdictionis: *&* Iuriſdictio, locus iudicij: tribunal: *&* Iuriſdictio molaris. *&* Parœcia: vicinia accolarum eadem mola vtentium.

mael-ſteen. *vet. ſax. ſicamb.* Terminus, lapis terminalis.

mael-tand.j.back-tand. Dēs molaris.

mael-tote. *vetus. fland.* Exactio, cenſus, vectigal. *maltote: ſax. maelghe'd.*

maelen.j.molder. Molitor.

Mael. *ſax. friſ. ſicamb.* Macula nota. *ger. mackel: ang. moole.*

mael.j.maelerije. Encauſtū. *gall. eſmail.*

mael-teecken. Character, nota.

maelen. *germ. ſax. friſ. ſicamb. holl.* j. **ſchilderen.** Pingere.

maeler.j.ſchilder. Pictor.

maeler van glas. Encauſtes.

maelerije/ maelſel.j.ſchilderije. Pictura

maelerije/maelie. Encauſtum. *&* Encauſtice, inuſtaria. *gall. eſmail: ang. enamell.*

maeleren. Pingere coloribus aduſtis, pingere encauſto: inurere: adhibito igne pingere. *gall. eſmailler.*

maelerer/ bier-ſchilder. Encauſtes.

Maeledijden. Maledicere, deteſtari. *gal. mauldire: ital. maldire: hiſp. maldezir.*

Maele. Bulga, pera, hippopera, vidulus ſcorteus, pellis, manica, pera viatoria. *gall. male: ang. male.*

mael-henghſt. Equus ſarcinarius.

mael-ſlot. Sera catenata, ſera pendula, penſilis, quæ bulgis & hippoperis appendi ſolet.

Maelie. Orbiculus, fibula, hamus, anulus. *vulgo* malia. *gal. maille: ital. maglia: hiſp. mala: ang. mayle.*

maelie van het net. Macula retis, plaga, foramen.

maelie van het leder.j.nerue.

maelie van de neſtel. Æratum capitellum ligulæ: cuſpis ligulæ.

maelie van t'panſier. Anuli loricæ, ſquamæ, catenulæ.

maelien-koller. Lorica, lorica conſerta hamis; hamata, catenata, ſquamea.

Maen. *ſax.* Papauer.

maen-kop. *holl. friſ. ſicamb.* Papauer.

maen-kop. Papauer, caput papaueris, *dicitur, inquit Becan. Geop. quod frigida & quæcunque ſomnum conciliant, Lunæ conſecrentur, vt quæ noctis frigidæ & ſoporiferæ domina ſit & gubernatrix.*

maen-kop-ſaed / maen-ſaed. Semen papaueris.

Maend. Menſis, lunæ annus: annus lunaris, *μὴν. dicitur* **maend** *à* **maene.** *i. luna eiuſque curſu. germ. monat: ang. meneth.*

maend-gheld. Menſtruum.

maend-koſt. Dementum, menſtruum, cibarium in menſem.

maend-ſold. Menſtruum, ſtipendium militis in menſem, menſtruum ſtipendium.

maend-ſtonden/maen-ſtonden. Menſes, menſtrua muliebria: profluuium mulierum: virus lunare.

maend-ſtondighe oft maen-ſtondige vrouwe. Mulier menſtrualis, menſtruata.

maendelick/maendigh. Menſtruus.

Maene. Luna. *μήνη. germ. mon: angl. moone. dicitur autem* **maene** *à* **maenen.** i. monere. *Virgil. Ipſe pater ſtatuit quid menſtrua luna moneret.*

maene int hooft. Mania, inſania, morbus lunaticus.

maene. Iuba, crines à collo animalium penduli. *dicitur* **mane** *à ſimilitudine lunæ: vnde &* iuba lunata *Martiali, &* rutila *Catullo appellata. ger. maene: ang. mayne.*

maene der naeghelen. Exortus: candidum quod in vngue exoritur, dimidiatæ lunæ ſimile.

maene oft vel op de ooge. Pterygium, vitiligo: membranula in oculo inſtar lunæ excreſcens, oculoq; officiens.

maene.j.wegghe. Libum lunatum.

maendagh. Dies lunæ, dies ſecunda.

maen-iaer. Annus lunaris.

maen-kind. Partus lunaris: quarta ſilentique luna conceptus.

maen-kind/maenen-kind. *ſax.* **j. molen.** Mola.

maen-kop.j.maen. Papauer.

maen-krupd. Lunaria. *herba dimidiatæ lunæ formam præferens.*

maen-ooghigh peerd. Equus pterygio ſiue vngue laborans.

maen-rinck. Halo: corona ſiue circulus lunæ. (Papauer.

maen-ſaed. *ſicamb.* **j. maen-kop-ſaed.**

maen-ſchijn. Luna lucens: lunæ candor, fulgor.

maen-ſieck.j.maen-ſuchtigh.

maen-ſtonden.j. maend-ſtonden.

maen-ſucht.j. maend-ſtonden. Menſtrua, orum.

maen-ſuchtigh. j. maend-ſtondigh. Mulier menſtrualis.

maen-ſuchtigh/maenigh. Lunaticus: qui ſtatis lunæ temporibus inſania vexatur: furioſus.

maen-wijſe. Lunatus: inſtar lunæ, ſpeciæ lunæ formatus.

maenigh. Inſanus, furioſus, lunaticus, μανικὸς: qui curſum lunæ patitur.

ſMaenen. Monere, admonere, commonere, requirere, depoſcere. *germ. maenen: gall. admoneſter: ang. moniſhe.* **ſMaenen de ſchulden.** Nomina appellare, exigere debitum, monere debiti, interpellare debitorem. *à* **maene** / *ſiue à* **maend.** i. menſis, *vt putat Petrus Nannius: Quia (inquit) vſura menſtrua erat, menſeq; exacto debiti appellationes fiebant, inde factum eſt, vt nos* **maenen** *pro* appellare *dicamus.*

maenen. Citare, vocare, *vulgò* manire, mannire, *in lege Salica Francorum: teſte Hermano Comite Nuenario.*

maenen de ſchepenē. Iudices admonere ſui iuriſiurandi & religionis in dicendis ſententiis: ſententiam rogare à iudicibus: magiſtratum monere vt ius dicat.

maenen den duuel. Exorciſmo monere dæmonem, adiurare: magico carmine aut efficacibus ſacræ ſcripturę verbis dæmoni neceſſitatem imponere proloquendi ea de quibus rogatur. *vulgò* exorcizare.

maener/maender. Monitor, admonitor, poſtulator.

maener/ maen-heer. Prætor, rogator ſententiæ, qui magiſtratum monet vt ius dicat.

maeninghe/maeniſſe. Monitio, monitus, us: admonitio.

ſMaer/nemaer. Sed, at, aſt, atqui, tamē, attamen, verò, cæterum, autem, porrò, verum, enimuerò. *gall. mais: ital. ma: hiſp. mas.*

maer.j.alleenlick. Tantùm, ſolùm, tantummodo, ſolummodò.

maer eens. Semel tantùm.

ſMaer/maere/mer. *ger. ſax.* **j. zee.** Mare, æquor. *gall. mer: ital. mare: hiſp. mar.*

maer/mer. *friſ. holl. ſicamb.* Stagnum, ſtagnum latius; lacus: & Palus: & Piſcina. *Hebræi omnem aquarum congregationem* mare *vocant,* vt mare Galileæ, mare Tyberiadis, *&c. Beda.*

maer-katte/mer-katte. Cercopithecus; ſimia caudata.

maer-koet/mer-koet. *hollan.* **j. waeterhoen.** Fulix, fulica.

maer-kolf. *ſicam.* **j. roetaerd.** Pica glandaria. *vulgò* marcolphus.

maer-minne/mer-minne. Syren, Venus marina, Venus vndigena.

maer-minnen. Nereides. *q.d.* maris deliciæ ſiue maris nymphæ. *Adr. lun. ang. marmayde.*

maerotte. *ſland.* **j. maer-katte.** Simius, cercopithec⁹. *vide* **marte/marmotte.**

maer-radijs. Raphanus ruſticanus, ſinapi Perſicum.

maer-ſpinne/mer-ſpinne. Sepia piſcis.

maer-ſwijn/mer-ſwijn. delphin, delphinus. *q.d.* porcus marin⁹. *gal. marſouin.*

maer-waeter. Aqua ſtagnans, rores.

maer-wijf/ mer-wijf. j. maer-minne. Syren.

maer-woꝛtel/mer-woꝛtel. j. krupf-diſtel. Eryngium marinum. *q.d.* radix marina.

maeraſch. Palus, lacus. *gall. marex, mareſcage: ang. mariſhe, marſch.*

maeraſchachtigh. Paluſtris paludoſus.

maerſche / merſche / meerſche / marſe. *ſland.* Palus: pratum hyeme plerumque aquis tectum: pratum paluſtre: locus paluſtris & vliginoſus. *angl. marſch.*

Maere. Fama: & Nuncius, nuncium: & Fabula.

Maere. *vetus.* Equus, equa. *ang. mare.*

maere / nacht-merie. Incub⁹, ephialtes, ſpectrū incubum, ſuppreſſio nocturna: morbi nocturni genus. *Quia* **maer** equum *ſignificat, non inconcinnè ad* ephialtem morbi nocturni genus *conſuetudo detorſit: quoniam eo laborantes maximo pondere ſibi premi videntur, non aliter quàm ſi quis ſic cecidiſſet, vt equus toto corpore ipſi incumberet: accedit & alia ratio qua* Ephialtes **maer** *dicitur, ob id quod equus eo frequentiſſimè laborare cernatur. Io. Gorop. Becanus.*

maer-ſchalck. Veterinarius, medicus equarius: cteniatr⁹. & Tribunus militum, tribunus militaris, magiſter equitum, præfectus militiç. & Metator caſtrorum: deſignator. & Satrapa, ſatrapes, toparcha. **Maer-ſchalck** *inquit Flac. Illyr. dicitur* miniſter equorum aut rei equeſtris: nempe miniſter Principis, qui rem equeſtrem equireſq; & aulam curat aut regit: *à* **maer** i. equus, & **ſchalck** i. ſeruus, miniſter. **Maerſchalck** *ait Becanus, is dicitur*, qui peritus eſt in equis curandis, & qui equeſtris rei cognitionem habet: **maer** *enim* equus, **ſchalck** peritus, callidus, aſtutus in ſua arte *appellatur. hoc etiam nomine dicitur* is, qui ferreos calceos adfigit, & iubas & caudam equorum comit: *tandem factum vt* magiſtri hoſpitiorū *ſe* mareſchalcos *vocarint: quaſi nemo munere quopiam maiore dignus eſſet, qui in diſciplina equeſtri non eſſet egregiè exercitatus. Et quoniam equorum curatio præcipuè honoraretur, omnes eos* Diuos Marſchalcos *vocarunt*, qui curando cuipiam morbo præſidere opinarentur: *ſic D. Antonium dicimus* Mareſchalcum ignis ſacri, *diuum Rochum* Mareſchalcum peſtis, & epidimiæ contagioſæ, & *ſimiliter alios aliorum morborum marſchalcos, &c. hæc Becanus. B. Rhenanus* Marſchalcum *fictum eſſe ait vocabulum ex* **marth** / *quo* equus *ſignificatur*, & **ſchalck** / potens: *quaſi dicas*, equorum magiſtrum. *ab his Becani & Rhenani etymis non diſſonat vox Gallica Mareſchal, & Italica Mareſchalco: qua* faber ferrarius, cteniatrus & veterinarius *denotatur.* Equito *quoq; Latinis non tantùm* equorum domitor & curator, *ſed etiam veteribus, teſte Varrone, dicebatur* is, cui alicuius rei regimen committebatur. *Italicè maliſcalco*, præfectus eſt: & *marſhall anglicè*, Deſignator, metator caſtrorum, & Tribunus militum. **Marſchalck** / *quaſi* maroſalicus *dicitur Io. Auentinus*, qui maior eſt in ſala, *hoc eſt*, aula: maior domus *recentioribus dictus. Veteres Romani* magiſtrum equitum *vocarunt.*

maer-ſchalck. Deus auerruncus, alexicacus, mala depellens, diuus curando alicui morbo præſidens.

maer-ſtaller. *vetus.* j. **ſtal-knecht.**

Maerie. j. **merie.** Equa.

Maeren. *holl.* j. **meeren.** Remorari, detinere.

maer-tacken. j. **marren-tacken.**

Maergh. j. **margh.**

Maerren. j. **marren / meerren.** Remorari, detinere.

Maert. j. **meert.** Martius menſis.

Maerte. Ancilla, famula, miniſtra, miniſtratrix. *vulgò* martha: *à Martha euãgelica, ſatagente & ſolicita circa plurima.*

maertele. Apis maior: quæ opus mellarium præparat.

maertken. Ancillula.

Maerter. j. **marter.**

Maert ſe. *ſland.* j. **marck.** Ora, limes.

Maeſche. j. **maſche.** Macula, *&c.*

Maeſ-darm. j. **meſt-darm.**

Maeſ-hout / maeſeren-hout / maeſ-houten-boom. Acer.

maeſ-houten oft maeſeren-houten tafel. Menſa tigrina, acerna: oblongo venarum diſcurſu maculoſa, aut in verticem criſpa.

maeſer / maſer. *ger. ſax.* Bruſcum, tuberculum aceris arboris.

Maeſe. *ger. ſax. ſic.* Macula, labes, nota.

maeſelen. j. **maſelen.**

Maeferen. j. **maferen.**

Maet/ med-maet/maetken. Socius, collega, æqualis, compar. *ang. matche. hinc* Zelandi Matiaci *Tacito dicti, à ſociali concordia. Leuin. Lemnius.*

Maet/maetken. Remex. *gall. matelot.*

Maete. Menſura, modus, modul⁹, metrum, menſus, proportio, numerus, moderatio, temperamentū. *ger. maß: hiſp. medida.*

maete ſlagh van dē ſanck. Modi, moduli, menſura cantus.

maet-hout. Regula, norma.

maete-liene/maete-bloeme. Bellis, flos bellidis. *ger. maßlieben: gal. marguerites.*

maete-lieden/maete-man. j. **mate-lieden/mate-man.**

maeten. *vetus* j. **meten.** Metiri.

maetigh. Modeſtus, mediocris, temperatus, temperans, frugalis, continēs, ſobrius.

maetighеyd. Modeſtia, mediocritas, temperantia, frugalitas, continentia, abſtinentia, ſobrietas.

maetighlick/maetelick. Moderatè, mediocriter, temperatè, temperanter, ſobriè, frugaliter.

maetighen. Moderare vel moderari, temperare, cohibere.

Maffelen. Balbutire. & Buccas mouere. *ang. maffle.*

Maghe. j. **maeghe.**

Maghed. j. **maeghd.** Virgo.

Magher. j. **maegher.** Macer.

Maggher. j. **mangher.** Commutator mercium.

Maghelepne. j. **maiolepne.** Amaracus.

Maghneel. j. **mangheneel.**

Maght. j. **matht.** Poteſtas.

Maghen. j. **maepen.**

Maiolepne / maghelepne / marghelepne. Amaracus, ſamſucus. *vulgò* maiorana. *germ. mayron, mayran: gal. mariolayne, marone: ital. maiorana: hiſp. amaradux, maiorana.*

Maken. j. **maecken.** Facere.

Mal. Laſciuus, petulans: & Stultus. inſulſus, inſanus.

mal-kruyd/bilſen. Mania, hyoſcyamus: altercum, Apollinaris fabulum, Iouis faba, faba ſuilla, faba lupina, herba canicularis, ſymphoniaca: herba inſaniam ac ſaporem inducens. *officin.* iuſquiamus.

mallen. Laſciuire, ineptire, inſanire.

mallaerd. Laſciuus, petulans: ſtultus, inſanus. *dicitur &* **molen.**

mallighеyd. Laſciuia, petulantia: ſtultitia, inſania.

malloote. Ambubaia, inepta & inſulſa mulier.

Malaedſch/laſerigh. Leproſus. *Dicitur* **malaedſch.** *ſicut gal. malade.* i. æger, ægrotus, morbidus: *nobis quoq;* **ſiecк/kranck/** *& Gallobelgis maladerye, quod Brabantis* **laſarije / ter ſiecken / ter krancken.**

malaedſchеyd. j. **laſerije.**

Malck. *ſax. friſ. holl.* Quiſque, vnuſquiſque. **aller-malck.** Omnis, cunct⁹.

malckander/ *quaſi dicas* **man elck ander.** Mutuo, inter ſe, inuicem, alius alium, alter alterum. **Met malckander.** Simul, vnà, pariter.

Malder/malter. *ſax. ſicamb.* Menſuræ aridæ genus. j. **mudde.** *vulgò* maldrum, maltrum.

malder/malter. *ſax.* j. 32. **Conincks malter** Mulctæ genus: verbera triginta duo virgâ quernâ.

Male/malen. *vide* **Maele/maelen.**

Mallen/malloote. *vide* **Mal.**

Malloete. Melilotus, ſertula campana. *officin.* Corona regia, pratellum. *gal. melilot: ital. melitoto.*

Malroue/malrouie. Marrubium. *ger. marrobel: gal. marrubin: ital. marrobio: hiſp. marrujo, marrubio.*

Malt. *ſicamb.* j. **mout.** Byne.

Malts/maltſch. Mollis, tener, tenellus, fragilis, liquidus, fluidus. μαλταχὸς, μαλακὸς.

maltſkens. Molliculus, tenellus.

maltſchеyd. Mollities, teneritas, teneritudo, fragilitas, malacia.

Maluaſeye. Vinum Aruiſium, Creticum, Chium, Monembaſites. *vulgò* maluaticum, maluaſia, maluiſia. *ger. malfaſcy: gal. malueſie ital. maluoſio, vmo maluatico: hiſp. maruiſia: ang. malueſeye.*

Malue j. **kaeſkens kruyd.** Malua ſilueſtris. *gal. maulue: ital. malua: hiſp. malua.*

Mamboer. j. **momboer.** Tutor.

Mamme/boſſe, Mamma, mammilla, vber.

vber. *gal. mammelle: ital. mammelle: hiſp. mama.*

mamme/mammekē/memme/memmeken. Mater, nutrix. *vulgo* mamma.

mammen-broederken. Collactaneus.

mammen-tepel. Papilla, capitulum mammæ.

mammeken. Mammula: & Nutricula.

mammekens. Periclymenum, caprifolium, materſylua, lilium inter ſpinas, volucrum maius.

mammen/memmen. Nutricem agere, lactare infantem, mammam præbere infanti.

mammelinck. Subrumus, lactens.

Man. Vir, mas. *germ. man: angl. man.*

Man (*inquit Becan.*) *fit à* **men** / *id eſt.* ago, duco: *præcipuum enim viri eſt officium vt ſe & cætera omnia animalia autet & gubernet.*

man/ee-man. Maritus, coniux, dominus.

man/men/menſch. Homo. *Hinc* **pe-man** / **n'ieman** / **man-ſlachtich** / **man-boete** / *&c.*

man ſeyd / **men ſeyd** / **menſch ſeyd.** Aiunt, dicunt, ferunt, prædicãt. ſ. homines: Dicitur, fertur, traditur: fama eſt, rumor eſt.

man van leen. j. leen-man. Cliens.

Mans man. Cliens clientis, vaſallus vaſalli.

man aen man komen. Gradum cõferre cum hoſte, collato pede præliari. j. hand-ghemeyn worden.

man beur man vechten. j. hand beur hand. Conferre dexteras: pugnare cominus cum hoſte: & Singulare certámen inire.

man-baer. Ephebus, puber, veſticeps, generationi habilis ac maturus.

man-baere oft houd-baere maeght. Virgo nubilis, viripotens, potens viri: matura viro, tẽpeſtiua thoro, ſiue viro.

man baer worden. Pubeſcere.

man-baerheyd. Pubertas.

manſ-beeld. *vetus. ſax.* Mas.

manſ-broeder. Leuir: mariti frater.

manſ huys/mannen-huys. Andron, andronitis.

manſ-koe / **manſe koe.** *campin.* j. guſte koe.

manſ lenghde/menſch-lenghde. Statura: modus corporis.

manſ-oore. Aſaron, aſarum. *gall. oreille d'homme. q. d.* auris hominis.

manſ perſoon. Vir, mas.

manſ ſuſtere. Glos, mariti ſoror.

man-wijf. Virago.

man-boete. *vetus.* Mulcta homicidij.

man-goed. *vetus.* j. man-ſchap.

man-hertigh. Virilis animo.

man-kop/man-kop-ſaed. j. **maē-kop/maen-kop-ſaed.**

man-pad. Semita viri ſiue hominis.

man-rijp. j. **man-baer.**

man-ſchap. Officium ſiue obſequium viri.

man-ſchap. Hominium, clientela, fides clientelaris, obſequium clientis: fides & obſeruantia quæ domino feudi præſtatur: iuſiurandum fidelitatis: ſacramentum beneficiarium, clientelaris officij ſponſio. *vulgo* homagiũ, vaſſallagium.

man-ſchap. Viri, homines, clientes.

man-ſchap doen. Profiteri ſe cliẽtem, fidelitatem domino feudi iurare ſiue præſtare: iurare ſe hominẽ ac vaſallum domini eſſe, & obſequium illi atque obſeruantiam præſtiturũ. *vulgò* homagium facere.

man-ſiecke brouwe. Mulier virioſa, libidinoſa, pruriens, viri appetens.

man-ſlacht. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* j. **doodſlagh.** Homicidium.

man-ſlachter. Homicida.

man-ſlachtigh. Homicida.

manlick. Virilis, maſculus, maſculinus, fortis, animoſus.

manlick lid/manlicke roede. Virile membrum.

manlick/manlicken. Viriliter, fortiter.

manlickheyd. Virilitas, vis, virilis animus, fortitudo.

manlickheyd/manlicke roede. Virile, virilia, virile membrũ, genitale mẽbrum, faſcinus virilis, penis, muto, coles, veretrũ, caulis, neruus, tentum, verpus, ſcapus, cercolipa, ſicula, mentula, virga, priapus, cauda ſalax,

mannen een ſtad. Munire vrbem viris

mannen. Nubere viro, tradi viro.

manneken. Maſculus, mas. & Homũcio, homulus, homululus, homunculus.

mannekens krupd.j.gepten-blad. Periclymenus, caprifolium.

mannigh.j.menigh.

mannimme. Virago.

Manck. *ſax.friſ.ſicamb.* Inter: & Interim, interea temporis.

manck-ander.j.malck-ander. Inter ſe, mutuò.

Manck/vermenckt. Mancus. *gal.manchot: ital.manco: hiſp.manco.*

manck/kropel. Claudus.

manckaerd. Claudus, claudicans.

mancke-pied. Claudus.

mancken. *vetus.j.ver-mencken.* Mutilare.

mancken. Claudicare.

mancken *ſax.friſ.ſicamb.* Carere, deficere, deeſſe. *vulgo* mancare. *gall.manquer: ital.mancare.*

manckéren.j.manckē. Deficere, deeſſe.

Mande. Corbis, ſporta; vas vimineū, ciſta, calathus. *gall.mande, manne: ang. maunde.*

mandeken. Sportula, fiſcella, corbula, ciſtella.

Mandel. *ger.ſicamb.j.amandel.*

Mandele. Manipulus. & Duo faſces ſtraminei. & Mergetes duodecim. *vulgò* mandula.

Maene.j.mane. Luna.

Manghe. *ger.heluet.* Fullonica: & Politura. & Torcular.

mangher. *ger.heluet.* Fullo.

manghen. *ger.heluet.* Exercere fulloniā.

Manghe.j.manghencel. *vet.* Machinæ bellicæ genus.

Manghel. *ger. ſax.friſ.ſicā j.ghe-breck.* Defectus, inopia, egeſtas. *ital.mengua, menguada.*

manghelen. *ger. ſax. friſ.ſic.j.mancken.* Deficere, deeſſe, abeſſe: carere, indigere.

Manghelē het lijn-waet. *ſax.friſ.ſic.hol.* Leuigare, complanare, polire lintea.

manghel-berd. Aller politorius.

manghel-ſtock. Stipes politorius ſiue leuigatorius.

Manghelen / *euphoniæ cauſa, pro* **mangheren.** Mutare, commutare, permutare.

manghelen. *vetus.* Commutare verba, litigare: & Certare, pugnare.

manghencel/ manghe. Machinæ bellicæ genus: balliſta bellica, qua tela, lapides & ignes in hoſtium vrbes iaculari ſolent. *vulgò* manga, mangana, mango, magnellus, mangon, manango: manganicum tormentum, manganum petrarium.

Mangher/ mengher. *vetus.* Permutator, commercia exercens, cōmutator mercium: qui commerciū, familiaritatem vel conſuetudinē cum aliquo habet. & Negotiator. & Opifex *ang. monger, munger. hinc* **appel-mangher/ bat-mangher/ kole-mangher/ ſout-mangher / hof-mangher / viſch-mangher/ moeſ-mangher / vleeſch-mangher/** *& c. vetuſtiſſimæ dictiones.*

mangheren. Mutare, permutare, commutare, immutare merces, commerciū agere, commercari, merces commutare, negotiando permutare.

mangheringhe. Permutatio, commercium; mercium commutatio.

Maniere/wijſe. Modus, via, ratio, mos, ritus, vſus, conſuetudo. *gal. maniere: ital. maniera: hiſp. manera.*

manierlick. Modeſtus.

manierlickheyd. Modeſtia.

manierlicken. Modeſtè.

Mannen. *vide* **man.**

manſe-koe.j. manſ-koe.

Mantel. Pallium. *vulgo* mantelum. *gal. manteau: ital.mantello: hiſp.manta: ang. mantle.*

mantel van de ſchoude. Tegmen camini: ſuperliminare, ſupercilium camini.

mantilleken / mandilleken. Tunica militaris.

Maraſch.j.maeraſch. Palus, lacus.

March.j. margh.

March / merck. Signum, nota. *gal. marque: ang. marke.*

marck. *ſax.* j. **margh.** Medulla.

marck. Elioſelinon, apium paluſtre: paludapium, apium ruſticum. *ang. marche.*

marck/merck. Bes, libra nummularia, libra octonaria, vnciæ octo: ſelibra *quibuſdam. vulgò* marca. *gal. marq: ital. marco: hiſp. marco.*

marck.j. xvj.ſtufer. Brabant.

marck. *vetus.* Limes in agris ſiue territoriis; fines regionum, margines imperij: & Diſtrictus ditionis. & Pro-

vincia maior: Comitatus amplus. *vulgò* marca, marcia. *germ. march: gal. marche: angl. marche.* ſMarck *ſeu* merch *(inquit Andreas Velleius) primo denotat* ſignum *ſeu* ſigillum aliquod peculiare: *atq; inde pro* vexillo bellico *ſumitur, vt* merch *&* baniere *idem ſint:* haſtæ enim alligata pendula quædã ſelecti ac variegati coloris faſcia in altũ ſublata præferebatur in præliis, ad cuius ductum oculos atque animos ſuos pugnaturi certis de cauſis dirigere neceſſe habebant: *ab hac autem prima ſignificatione vocabulum* Marcæ *translatum pro* limite *poſtea accipitur: inſigniri enim ſolent iam inde vſq; à prima orbis terreni cultura, camporum, vrbium & regionum termini, diſcretis quibuſdam ſiue ſaxis, ſiue palis, ſiue aliis notis memorabilibus: intra quas ſe quiſque continere iuſſus: nec erat fas multa vicinia tranſcendere: hinc pro ipſis* campis *ac* regionibus vaſtiſſimis *vſurpata eſt: vt iam* Marcæ *nomine non tantùm* integra rura certis diſtincta limitibus: *ſed* ampliſſimi *quoq;* prouinciarum tractus, *quos nunc* pagos, *nunc* ciuitates *atque* regna *etiam Latini dixerunt, nuncupari venerint. B. Rhenan⁹* Marck *ſiue* March equum *apud veteres Gallos ſignificaſſe docet ex Pauſania: (vt apud veteres Germanos) atque hinc* equorum ſeu ſtabuli magiſtrum marck-ſtaller/ *&* equitum præfectũ marck-graue *etiamnum appellari.* Marca *pro* equo *purum putum Britannicum eſt, inquit Guil. Camd. B. Rhenano adſtipulantur Brodeus, Alciatus, & alij: prior autem etymologiæ ratio potior plurimis videtur.*

marck-boom. *vet.* j. pael-boom. Arbor terminalis, finalis.

marck-graue. Præfectus limitaneus: præfectus limitum ſiue regionis, cuſtos limitis, certo regni limiti cum imperio præfect⁹, præſes prouinciæ. *vulgò* marchio, marck-grauius. *q. d.* comes limitis, comes marcæ ſeu diſtrictus. *ita Hotmannus, Munſterus, Beatus, & multi alii.* Marca, *inquit Andr. Vell. loco* ciuitatis *&* prouinciæ *inoleuit: qui verò è comitatu Imperatoris ad hanc gubernandam deligebantur,* marchiones *dicti ſunt. germ. marggraf: gall. marquis: ital. marcheſe: hiſp. marques: ang. marques.*

marck-graef-ſchap. Præfectura limitum, cuſtodia limitũ. *vulgò* marchionatus, *&* Comitatus marcæ.

marck-ſchalck. Prætor comitatus auguſtalis. *vulgò* marcſcalcus.

marck-ſtaller. *vide* marck.

marck-ijſer. Cauterium. *&* Tudicula.

marck-ſaem. Perſpicax, conſideratus.

marck-ſaemlick. Sagaciter, conſiderate.

marck-ſteen. j. pael-ſteen. Terminus, lapis terminalis.

marck-teecken. Character, ſignum, inſigne.

marcken/mercken. Signare, notare, inſignire. *gall. marquer: ital. marchiare: ang. marke.*

marcken/aen-marcken. Conſiderare, animaduertere, obſeruare: cernere oculis, mente, animo.

marckelick. Euidens, perſpicuus, manifeſtus.

marckelicken. Euidenter, perſpicuè, manifeſtè, nominatim.

marckel-daghen. *fri.* j. nietel-daghen.

marcker. Notator, ſignator, conſiderator.

marckinge. Notatio: *&* Conſideratio.

ſMarckt/merckt. Mercatus, forum, forum rerum venalium, forum nundinarium, emporium, locus mercatus vel nundinarum: *&* Nundinæ. *germ. marckt: gall. marchen: ital. mercato: hiſp. mercado: ang. market.*

marckt/merckt. *vetus.* Emptio.

marckt. *vetus. germ.* Pagus amplior. ſ. marck.

marckt *ſiue* merckt *in compoſitione* actionẽ, frequentiam & conuentum *ſignificat: vt* beuſel-merckt: nugæ, nugamenta, res nugatoriæ: loop-merckt/ frequens concurſus: dzinck merckt/ frequens cõpotatio trouw-merckt/ nuptiæ, celebritas nuptiarum: dzabbel-merckt / ruchel-merckt / kijf-merckt / *&c.*

marcken. *vetus.* Mercari, nundinari.

marckt-dagh. Dies nundinalis.

marckt-koꝛf/meerſ-koꝛf. Corbis inſitoria.

marckt-repſer. Nundinator.

marckt-ſchip.j.koop-vaerder. Nauis oneraria.

Mare.j.maere.

Marelle.j.amarelle. Ceraſum Apronianum.

Marellen. Ludere calculis diſcoloribus duodenis: vel etiam nouenis, *quod* **neghen-ſtecken** vocant.

marel-ſpel. Ludus duodecim, vel nouē ſcruporum: *italis marella: gall. ieu de merelles: vulgò* madrellus & madrella *dicitur, à* materulis. materes *autem lingua veteri Gallica* virgæ & baculi dicuntur, *teſte Ioſepho Scaligero.* & matera, æ, *veteri lingua Gallica, teſte Strabone* iaculum *ſiue* ſagitta capitata *dicitur. Huius luſus meminit Ouid. lib. 3. de arte: Eſt genus in totidem tenui ratione redactum Spicula (aliàs ſcripula) quot menſes lubricus annus habet. & paulo poſt: Parua tabella capit ternos vtrinq; lapillos, E quibus hic labor eſt continuare ſuos.*

Maren.j.marren.

Margh/mergh. Medulla. *vulgò* marga. *ger. marg: ang. marrowe.*

margh van den boom.j.pit. Medulla arboris.

margh-vieſe. Mariſcus, iuncus leuis.

Marghe/morghe lands. Iugerum. *flandris* media pars iugeri. menſura terræ apud diuerſos diuerſa: *μοργὴ.*

Marghe. *friſ.j.bolinck/worſt.*

Marghel/merghel. Marga, creta foſſitia: terra candida cretæ inſtar, ſtercorandis agris ſeruiens: terræ adeps ſiue medulla. *ger. mergel: gall. marne: ang. marle.*

marghelen. Marga ſtercorare agrum, margam adhibere agris.

Marghen.j.morghen. Cras.

Marlin.j.ſmerlin.

Marmer/marmer-ſteen. Marmor. *ger. marmelſtein: gal. marbre: ital. marmo: hiſp. marmol: angl. marble.* **Rooden marmer-ſteē.** Porphyrites, marmor porphyreticum, marmor rubēs purpuræ in modum. **Witten marmer-ſteē.** Lapis Parius, marmor candidū.

mármer-ſteen-morter. Marmoratum.

mármeren. Incruſtare, integere ſegmētis marmoreis: variegare marmoribus. *vulgò* marmorare.

marmſel. Cruſta marmorea.

Marmotte/marotte. Simius, ſimia: cercopithecus. *gall. marmot, vide* **marte.**

Marren/maren. *holl. friſ.* Ligare, alligare.

Marren/merren/meeren. Tardare, retardare, morari, remorari, moram trahere, exſpectare, manere.

marren-tacken. Viſcum, viſcum quercinum: herba vnde viſcus efficitur.

marren-vlichte/mar-vlichte. Tricæ: capillus intricatus: capilli pedibus pullorum gallinaceorum inuoluti, quibus pullorum greſſus impediri ſolet.

Marotte.j.marmotte. Simia & Cercopithecus.

marotte/marotteken. Imaguncula quæ ſtultis ad luſum præbetur: ſceptrum morionis.

Marſe.j.maerſche. Palus.

Marſſe. *vetus. fland.* Regio, ora, terra: & Margo, fines regionis, imperij, &c. *vide* **marck.**

Marte/merte/merteken/martin. *ſax. ſicamb.* Simius, ſimia: & Cercopithecus: & Sphinx. Mantichora (*vel vt alij*) martiora, & martichora, *animal eſt in India, facie humana, corpore leonino.*

Marteel. Malleus ferreus. *vulgò* martellus: *gall. marteau: ital. martello: hiſp. martillo. Teutonicè propriè dicitur,* malleus ferreus temonis, *quem vulgatius* **dieſſel-hamer** *vocamus.*

Marteler. Martyr, teſtis.

marteleriſſe. Martyr fœm.

marter. Cruciatus, carnificina, tormentum, ſupplicium. *Becanus* violentum tormentum *interpretatur, quod Eccleſiaſtici* martyrium *vocant. ger. marter gal. martyr: ital. martyre, martyrio: hiſp. martyrio: ang. martyrdome.* **Godts marter.** Tormenta Deo inflicta.

márteren. Excarnificare, plectere, torquere, affligere, excruciare. *vulgò* martoriare, & martyrizare.

Marter. Martes, martes Scythica, muſtela Scythica, muſtela ſylueſtris, nobili pelle inſignis. *vulgò* martarus, marta, mardur⁹, marralus, marturellus. *ger. marder: gal. martre: hiſp. marta, mariola,*

martiola, martorella: Martem *Gesnerus dictam coniicit, quòd Martia, id est, pugnax & ferox bestia sit: iugulat enim mures, gallinas & aues ceteras.*

ſMartin. *boll.* j. marte. Simius.

ſMartſe. *vetus. fland.* j. matſ-hamer. Malleus militaris.

ſMaſ-darm. *germ. sax.* j. meſt-darm. Inteſtinum rectum.

ſMaſche/maſchel. Macula, labes. & Cicatrix. *ger. maaſen.*

maſche/oft maeſche van het net. Macula retis, plaga, foramen retis. *angl. maſhe.*

maſche/maſke. Larua, perſona. *vulgò* maſca. *gall. maſque: ital. maſcara: hiſp. maſcar. Solet nebulonum quoddam genus incidere denſis reticulis velatum & tectũ. vulgari nomine* net-boeuen *appellati, quia* maſchas. i. retis maculas *siue foramina alios videre & noscere potuerunt, ipsi interim ignoti: inde* maſche maſche & maſke laruam *siue* perſonam *dici coniicio: cùm etiam Latini* reticuli *nomine* faſciam lineam *siue* laneam *intelligant*, quam faciei admouemus ne agnoſcamur. *sic Plin. libr. 12. cap. 14. Perſona, inquit, adijcitur capiti, denſáſve reticulus. gall. maſque: ital. maſcara: hiſp. maſcara: ang. maſke.*

maſchel/maſcher. Macula, labes. *ital. macchia: hiſp. mancha.*

maſchel/maſcher. *fland.* Batrachium: coloris ſpecies quo ante inuentas perſonas faciem obungebant.

maſchelen aen de beenen. Phauſinges: Varietates, *Plin.* Maculæ ſubrubræ quæ hyeme contrahuntur, dum crura ad ignem propiùs admouentur.

maſchelen/maſcheren/maeſchen. Maculare, maculis deformare, ſqualore inquinare, commaculare: obungere fuligine, atramento, *&c.*

maſchere. j. maſchele.

ſMaſcopije. *sax.* Nautica ſocietas.

ſMaſe. j. maſche. Macula.

ſMaſelen/maſeren/ maſel-ſuchte. Papulæ, boa, exanthemata. *vulgo* variolæ: exiles maculæ rubræ aut purpureæ interdum nigricantes, pueris infeſtæ. *ang. meaſils, meſiles.*

maſel-ſieckte. Boa, papulæ.

maſel-ſuchte. *vet. sax.* j. malaedſchepd. Leprà.

ſMaſrr. *ger. sax.* j. maeſer.

ſMaſier/maſier-gat. Riſcus: feneſtella imperuia, in muro, pariete, aut foco: capſula intra parietem apparata. *vulgò* boeta: *gall. maſure, tron de maſure. Maſure gallis propriè dicitur* parietina: foramen parietinæ ſiue parietis: foramen maceriæ, ſiue muri intermedij: foramen petræ. *dicitur quibuſdam* metſier-gat. *q. d.* foramen cæmentarij.

ſMaſſe. Maſſa. ſMaſſe *ſiue* mas/ *inquit Becanus, dicitur* cumulus, congeries, res multæ in vnum coaceruatæ, *vnde Itali amaſſare, & Galli amaſſer.* i. coaceruare *dicunt.*

maſſe. Paſtillus.

maſſe van coper/ ſiluer/ *&c.* Æs graue.

maſſe van goud. Palacra, palacrana, maior auri maſſa.

maſſif. Solidus, denſus. *vulgò* maſſiuus. *gall. maßif: ital. maßicco.*

maſſe-pepn/ marte-papn. Panis ſacharites, panis dulciarius, maza panis. *vulgò* martius panis, maſſa panis. *ger. martzepan: gal. marcepain: ital. marzapane.*

ſMaſſe/maſſue. *vetus. fland.* Claua. *gal. maſſue.*

ſMaſſel. *sax.* j. maſel.

ſMaſt. Malus, arbor nauis. *sax. maſt: gal. maſt, mas: hiſp. maſtel: ang. maſt.*

maſt-bloeme. *fland.* Pæonia. *sic dicta à mali nauis ſimilitudine.*

maſt-boom. j. maſt. Malus.

maſt-boom. j. dennen-boom. Arbor picea: abies. *q. d.* arbor mali: *quòd ex ea mali nauium conficiantur.*

maſt-koker. Modius.

maſt-tonne. Carcheſium.

maſt-top. *sax.* Carcheſium.

ſMaſtelupn/miſtelupn. Farrago.

ſMaſten. j. meſten.

ſMat. Defeſſus, feſſus, defatigatus, fractus labore. *gall. mat.*

mat/mate. *vetus.* Pauper, miſer.

mat ende ver-wonnen. Victus, deuictus. *gal. mat.*

mat maecken. Mactare labore, dolore, infortunio, damno, malis: fatigare. & Frãgere labore, dolore, damno: &

Delaſſare, defatigare: & Depauperare. & Domare.

maten/matten. *vet.* j. **mat maecken.**

maten. *vetus. ſland.* Mactare, occidere.

mattigheyd. Defatigatio, laſſitudo.

matſ-hamer. *ſland.* j. **her-hamer.** Cestra, malleus militaris.

Mat-hoen. Hæmatopus. *dicitur* **mat-hoen** *Adriano Iunio q. d.* **hemat-hoen.** *à ſanguineis cruribus, ſiue cruenta rubedine longorum crurum.*

Mate. j. **maete.** Menſura, &c.

Mate. *vetus.* Vilis, non magni pretij. *vulgò* matus.

mate-liden. *vetus.* Homines pauperes.

mate-man. *vetus.* Vir pauper.

mate-man. *vetus. Andwerp.* j. **celle-broeder/lollaerd.**

Mater. j. **moeder.**

Materie. Materia, materies. *gal. matiere: ital. materia: hiſp. materia: ang. matter.*

materie. Sanies, pus.

Matte/matten. Lac ſchiſton, caſeoſa lactis pars ab aquea ſeparata: lac à ſero diſcretum. *gall. mattons.*

Matte/madte. *ger. ſax. ſic. friſ.* Pratum.

matte-bieſen. Iuncus holoſcœnus: iuncus aquaticus.

Matte. Matta, ſtorea, teges, teges vilior ex iuncis aut ſtramentis: ſtragulum ex vlua, ſcirpo aut ſparto. *gall. matte: ang. matte.*

mattras. Matta: & Culcita, culcitra, lectus laneus vel tomentitius. anaclinterium, accubitum. *vulgò* materaſſa. *gall. materas: ital. materazzo: hiſp. matelaz: ang. matteſſe.*

Mauricken/mauwerken. *ſicãb.* j. **knoterken.** Spinus, acanthis.

Mauſche koe/mouſche koe. j. **manſche koe/manſ-koe.**

M E

Med. *ſax.* j. **maeght.** Virgo.

Med/met. Cum, vnà, pariter *μετὰ. ger. mitt: ang. with.* **Med allen.** Omnino, prorſus, valde. **Met eenen.** Simul vnà pariter. & Eadem opera. **Met tijden.** Aliquando, ſubinde.

med-be-gheerder. Competitor.

med-boeler. Riualis.

med-borgher. Municeps.

med-borghe. Expromiſſor, qui alienam obligationem in ſe ſuſcipit.

med-broeder. Frater. *vulgò* confrater.

med deplen/med-deelen. Participare, cõmunicare, impertire vel impertiri.

med-erf-ghenaem. Cohæres.

med-ghangher. Comes.

med-ghe-noot. Conſors, ſocius, particeps, partiarius.

med-dooghen. Compati.

med-dooghenthеyd. Miſeratio.

med-gaders. Simul, vnà.

med-gheſelle. Socius.

med-ghe-ſpan. Iugalis, eodem iugo ſubactus: conſors, collega.

med-lijden. Condolere, compati, commiſerari, miſereri, miſereſcere.

med-lijdende. Miſericors.

med-lijdẽheyd. Miſericordia, miſeratio.

med-maet. Socius, ſodalis.

med-lijdinge. Miſeratio: dolor ex aliorum rebus aduerſis. *vulgò* compaſſio.

med-pand. Hypotheca. connexum.

med-partije. Conſors, ſocius.

med-plegher. Socius, conſors.

med-plichtigh. Conſors, ſocius.

med-plichtighe int ſept. Complices; participes ſceleris.

med-ſaem/ghe-med-ſaem. Comis, familiaris, affabilis.

med-ſooghelinck. Collactaneus.

med-ſpreken. Suffragari.

med-ſtemmen. Conſonare: & Suffragari, aſſentiri.

med-vijer. Riualis, competitor.

med-wacrigh. *hol.* Comis, familiaris.

med-werdigh. *vet.* Comis, humanus.

med-werdighеyd. Comitas.

med-wetigh. Conſcius.

Mede. j. **med.** Cum, pariter.

Mede. Hydromeli, aqua mulſa: melicratum, aqua melle miſta. *vulgò* medus. medo.

medigh oft meddigh bier. Muſtea ceruiſia.

Meden/meeden. *ſax. ſicamb.* j. **mietten.** Locare, conducere.

medelinck. j. **huerlinck.**

Medicijn. Medicus.

medicijne. Medicamen, medicamentũ, medicatio, remedium, medela, antidotum.

medicijn dranck. Potio, medica potio.

medicijn-loon/meeſter-gheld. Soſtrũ.

medicijn-meeſter. Medicus.

Medt/

Mids/mids. Cùm.
mids dat/mids dien dat. Cùm, quia, quandoquidem.
medſ-gaders. Simul, vnà, pariter.
Mee/meed. Erythrodanum, rubia, herba radice rubra.
mee-krappe/meed-krappe. Rubiæ radices comminutæ.
meeen oft meeden het laecken. Tingere rubia pannum.
Meede. *holl. friſ.* j. **pupſte/buple.**
Meeden. *ſax.* j. **meden.** Locare.
Meeghd. *holl.* j. **maeghd.** Virgo.
Meel/mael. Farina, ſimila. *germ. mael: ang. meale, meel.*
meel-bupdel. Cribrum pollinarium.
meel-kiſte. Farinarium, arca farinaria.
meel-meeſe. j. **pimpel-meeſe.** Parus minor.
meel-peere/ſupp-peere. Sorbum: fructus cuius farina polentæ loco ſumpta aluum ſiſtit.
meel-ſack. Saccus farinarius.
meel-ſifte. Cribrum pollinarium.
meel-ſupcker. j. **poeper-ſupcker.**
Meenen. *ſland. holl.* j. **mepnen.**
Meente/mepnte. *ſicamb. holl. friſ.* j. **ghemeente/ ghe-mepnte.** *gall. maint.* i. multi.
Meeps/meepſch. Exilis, tenuis, iunceus, imbecillis.
Meer. j. **maer/mer.** Mare.
Meer. Magis, amplius, plus, præ, vltra. *ger. meer: ang. more.*
meer eñ meer. Plus pluſque, indies vehementius aut amplius: magis magiſque, magis ac magis.
meer dan. Vltra, ſupra, plus quàm: amplius, plus.
meer dan ghenoegh. Plus ſatis.
meer noch min. Plus minus, circiter.
meer-mael. Sæpius, pluries.
meerder. Maior.
meerder-iaerigh. Maior annis: viginti quinq; annos nat⁹. *vulgò* maiorennis.
meerderen. Augere, adaugere, auctare, augmentare, coaugmentare, multiplicare, acceſſionem facere.
meerderinghe/meerderniſſe. Augmentum, augmentatio, incrementum, accrementum, auctio, acceſſio, coagmentatio.
Meer/meere. j. **pael.** Terminus, meta, limes. *ang. meere.*
meerren/merren. j. **maren/marrē.** Remorari, retardare.
meerren/merren. Conſtituere limites. ponere metas.
meerren het ſchip. Nauem continenti alligare, nauem ſiſtere in portu, nauem deducere ad portum, appellere. *gall. marer.*
meer-pael. Tonſilla: palus qui nauis religandæ cauſa in litore figitur.
meer-touwe. Rudens: funis quo nauis continenti alligatur: prymneſium: retinaculum.
Meerſche. j. **maerſche.** Palus.
Meerſe/meerſerije. Merx, mercimonium. *vulgò* merciaria. *gall. mercerie: ital. merce: hiſp. mercaderia: ang. mercerie.*
meerſſe/meerſ-koꝛf. Corbis inſtitoris, caniſtrum inſtitorium.
meerſſe dant'ſchip. Corbis nauis, galea nauis.
meerſ-koꝛf. Corbis inſtitoria, ſporta viminea.
meerſ-mā. Circitor, circuitor: qui merces diſtrahendas vicatim circūfert.
meerſ mande. Caniſtrum inſtitorium.
meerſ-ſchip. Corbita: nauis oneraria, cuius malus corbem prefert in ſummo faſtigio.
meerſ-ſepl. j. **top-ſepl.** Thoracium: velum in ſummo mali faſtigio.
meerſenier. *ſland.* j. **kraemer.** Circitor, tabernarius. *gall. mercier: ang. mercer.*
meerſenier/ meerſenier-man/ merſenier/ koſſate. *vet. brux. louan.* Cliens Ducis Brabantiæ priuilegiis & immunitatibus donatus: quiſe in fidem & poteſtatem principis permiſit.
meerſenier-ſchap. Clientela ducum Brabantiæ.
meerſerije. j. **meerſe.** Merx.
Meerſen. *ſland.* j. **meerderen.** Augere.
Meerſt. *ſland* j. **meeſt.**
Meert/maert. Martius menſis.
meert. *inquit Becanus, non à Marte dictus, ſed à* **meerderen**/ *id eſt, ab* augendis diebus: *quod eius principium dies augeat.*
meerts bloeme. Flos martius, ſtellatus: hyacinthus bifolius.
meerts kiecken. Pullus martius, pullus gallinarū optimus, atque educationi &

ni & ſaginationi aptiſſimus, meme Martio.

meeſe. Parus, fringillago. *auicula genus. gall. meſange.*

meeſt. Maximè, præcipuè, potiſſimum, potiſſimè.

meeſte. Maximus, præcipuus, ſummus. *ang. moſte.*

meeſten-deel. Maxima pars, plures, complures plerique.

meeſten-deels. Plerumque, vt plurimum, plurimum, magna ex parte: magna parte.

meeſter. Magiſter, præceptor, dominus, herus. *dicitur* **meeſter.** *q.d.* **meeſte heer.** *quidam ex dictione* magiſter *contrahi putant. ger. meyſter: gal. maiſtre: ital. maeſtro: hiſp. maeſtro: ang. maiſter.*

meeſter der medicijnen. *j.* **medicijn-meeſter.** Medicus.

meeſter der ſcholen. *j.* **ſchool-meeſter.** Ludimagiſter.

meeſter/konſtenaer. Artifex, opifex, in arte ſua excellens.

meeſter-gheld. Soſtrum: merces quæ datur medico pro curatione.

meeſter-knecht/meeſter-knaep. Vicarius herilis: œconomus, domus præfectus: officinæ præfect⁹, columella.

meeſter-loos. Indomitus, effrenis & Magiſtro carens.

meeſter-ſchap. Dominatus, magiſterium: magiſtri dignitas vel officium.

meeſter-ſchap. Ars, artificium, ſpecimen artis.

meeſter-ſtuck. Opus magnę artis, opus artificioſum, ſpecimen artis: canon.

meeſter-ſtuck oft proef-ſtuck doen. Tyrocinium facere.

meeſter-timmer-man. Architectus, architector.

meeſter-werck. *j.* **meeſter-ſtuck.**

meeſter-woꝛtel. Laſer Gallicum, laſerpitium Gallicum. *vulgò* Imperatoria, oſtrutium, aſtrantia, magiſtrantia.

meeſteren. Magiſtrare, gubernare, moderari, dominari: & Cohibere, edomare, compeſcere, regere.

meeſteren/heylen/ghe-neſen. Curare, mederi, medicare, medicari.

meeſterije. Magiſterium, ars.

meeſterije. Curatio, ſanatio, medela, medicamen, medicatio, medicina, remedium, pharmacum.

meeſterij-ver-kooper. *ſland.* Pharmacopola.

meeſterlick. Artificiosè, ingeniosè, ſolerter, argutè, affabrè, exactè.

meeſterſſe. Magiſtra, domina, hera. & Medica.

meeſtrigghe. *ſland.* *j.* **meeſterſſe.**

Meete. *j.* **kerf.** Crena.

Meete. *j.* **weed.** Glaſtum.

Meeuwe. Larus, gauia. *auis vulgò* **meeuw**, *à voce quam edit, dicta.*

Meeghd. *ſicamb.* *j.* **maeghd.** Virgo.

Meegher. *vetus. ſland.* *j.* **wey.** Serum lactis. *gall. megue.*

Meeghe/ meeghel / meeghen / maeghen. *germ.* Coagulum.

meegher-kruyd/ *germ. ſax.* *j.* **wal-ſtroo.** Gallium. *herba quæ vim coaguli habet in cogendo lacte.*

Meey/meey-maend. Maius menſis. *vox vernacula* **meey** *ſiue* **may** *à Latina ſumpta: vel potiùs à frondibus, arboribus & arbuſtis, quæ nomine cum menſe communi vocantur. Mich. Beuter.* Maius *à voce* **may** *ſiue* **meey**; *qua* viror omnium plantarum *deſignatur. Becan. germ. mey: gal. may: ital. maggio: hiſ. mayo: ang. may.*

meey/meey-tack. Ramus frondoſus, frõs feſta. *q.d.* ramus Maij. *Maio enim menſe arbor frondes emittit.*

meeyken. *louan. bruxel.* *j.* **tuylken.** Sertũ.

meeyen. Defectis viridibus plantis ſiue ramis ornare. *Becan.*

meey-bloemken. Lilium conuallium, lilium vernum. *q.d.* floſculus Maij: *floret enim circa calendas Maias.*

meey-boter. Butyrum vernum.

meey-doorne. Oxyacantha: ſpina acuta: *ſic zeland. dicta, quòd menſe Maio ſpectatiſſimè floreat exiguo floſculo. q. d.* ſpina Maij.

meey-kaeſe. *j.* **platte-kaeſe.** Lac coagulatum, lac preſſum; *quod menſe Maio confici ſolet.*

meey-viſch. Alauſa, aloſa. *piſcis vilis qui menſe Maio apparere incipit.* & Aſellus minor ſalitus.

meey-voghel. Larus niger: auis Maij.

meey-voghel. *ſax. ſicamb.* *j.* **pepel.** Papilio: *Maio menſe frequens.*

Meeyd. *friſ. ſicam. holl.* *j.* **maeghd.** Virgo, puella, ancilla. *ang. meide, mayde.*

meeyden/

mepdſen/mepſſen. Puella, adoleſcentula, iuuencula: & Ancilla, famula. *gal. meſchine.*

mepdſen-knecht. *ſland.* Androgynus, hermaphroditꝰ, ſemimas. & Virago.

mepdſken. Puella, puellula.

Meper. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* Colonus, villicus: agricola, *inquit Becanus*, qui agrũ colit, frugum tamen partem domino dat.

meper. Prætor maior, prætor vrbanus, conſul maior, ſummus magiſtratus. *vulgò* maior & maierus. *gall. maire, maieur: ang. mayor.*

meper ban het doꝛp. Prætor minor, prætor ruſticus, prętor ruralis, coloniæ præfectus, prætor pagi, prætor ſuburbanus.

meper-hof. *ger. ſax. ſicamb.* Villa.

meperije. Colonia: & Prætura: & Territorium.

Mepn. *vetus.* j. **ſchot.** Pollen.

Mepnckel. *vetus. holl.* j. **beel/menigh.**

Mepnen. Opinari, arbitrari, putare, reputare, exiſtimare, autumare, reri, cenſere, ſentire.

mepn-eed. Periurium, falſum iuramẽtum, ſacramentum perfidum. *dictio compoſita ex* **mepnen** *&* **eed.** *Cicero lib. 3. Offic. Quod ex animi tui ſententia iuraueris, id non facere, periurium eſt.*

mepn-eed doen. Perierare, periurare, ſacramentum perfidum dicere, falsò & animo fallendi iurare, iurare contra animi ſententiam.

mepn-eedigh. Periurus, periurioſus, falſiiurus: qui aliter iurat quam ſentit: qui ſciens periurium facit: qui fortuitò, temerè & dubiè iurat. *germ. meineydigh: ſax. meneedigh.*

mepninghe. Opinio, arbitrium, ſententia, mens.

Mepnte. j. **meente.** Communitas.

Mepꝛ. j. **maer.** Mare: & Stagnum.

Mepſſen. j. **mepdſen.** Puella: & Ancilla. *gall. mechenne.*

Mepſſenije/mapſinede/maiſnide. *vet. ſland.* Familia. *gall. meſnage.*

Mepſter. j. **meeſter.** Magiſter.

Mept. *vetus.* j. **mepd.** Puella.

Melaedſch. j. **malaedſch.** Leproſus.

Melck-ander. *holl.* j. **malck-ander.**

Melck. Lac. *ger. milch: ang. milke.*

melck-beerne. Ancilla lactaria, ancilla boaria.

melck-dꝛincker. Galactopota.

melck-eter. Galactophagus.

melck-eemer. j. **melck-tobbe.** Mulctra, mulctrale.

melck-haer. Lanugo genarũ: barbula lacteola: iuli: teneræ genarum lanugines.

melck koe. Bos lactaria.

melck-krupd. Polygala, glaux.

melck-lam. j. **ſupgh-lam.**

melck-maerte/melck-mepſſen. Ancilla boaria, ancilla lactaria.

melck-merckt. Forum lactarium.

melck-mupl. Imberbis, impuber, depuber: inueſtis.

melck-ope. Ouis lactaria.

melck-rinſſel. Coagulum.

melck-ſpÿſe/ſupuel. Lactaria. *vulgò* lacticinia.

melck-ſtande. Labrum lactarium.

melck-ſtoop. Mulctra, ſinus lactis.

melck-teple. Sinus vel ſinum lactis: vas in quo lac mulſum aſſeruatur.

melck-tobbe. Mulctra, mulctrale, mulctrum: vas quo lac dum mulgetur, excipitur.

melck-verwigh. Lacteus.

melck-waere. j. **ſupuel.** Lactarium.

melck-wepe. Serum, pars lactis aquea.

melck-wepe. Sonchus, lactucina, lactucella: *herba cuius caulis fractus copioſo lacte manat. Lemnius* Sonchum, dentem leonis, hieracium, condrillam *& id genus alias herbas* **melck-wied** *dici ait, à* **melck.** i. lac, *&* **wieden.** i. runcare: *quòd lacteo rore madeſcant, & quòd eruncandæ eruendæq; ſint, ne ſalutares herbas & frutices ſtrangulent.*

melck-werck. *ſax.* Lactarium.

melcken. Mulgere, preſſare vbera palmis. ἀμέλγειν. *ger. milchen: ital. molgere: ang. milke.*

melcken iemanden. Emulgere aliquem argento, emungere aliquem pecuniis: fraude & blanditiis elicere alicui pecunias.

melcken de dupuen. Illectare, allectare, allicere columbas eſca.

melcker/melckerlinck / milte van den viſch. Lactes, lacteum inteſtinum, inſigne piſcium marium.

melck cl. Mulctra, lac emulſum.
Melck-anderen *hol.* j. **malck-anderen.**
Melde. Atriplex, atriplexum, aurcum olus. *ger. molten, milten.*
Melden. Memminiſſe, mentionem facere, memorare: & Proderre, reuelare, aperire, declarare.
Mele. j. **meel.** Farina.
Melicht. *vet.* j. **billicht.** Forſan, forſitan.
Meliſſe / meliſſen-krupd. Meliſſophyllum, amellum, apiaſtrum, citrago, mælitena. *vulgò* melilla. *ger. meliſſen: gal. meliſſe. ital. meliſſa.*
Meliſoen. j. **meniſoen.** Dyſenteria.
Melken. j. **maelen.** Ducere vxorem, coniugari.
Meloen. Melo, pepon, melopepo, cucumeris genus. *ger. melaunen, melonen: gal. melon: ital. melone: hiſp. melon: ang. melon.*
Meluwe / milwe. Acarus. **meluwen.** Ab acaris, tineis ſiue teredine exedi.
Memme. j. **mamme.** Nutrix.
Men. j. **man / menſch.** Vir, homo. *ang. men.* i. homines.
men ſent. j. **man ſept.** Aiunt, fertur.
Menche. j. **minche.**
Mene. *vetus. ſland.* j. **menigh.** Multus.
Menghe. *ger. ſax.* j. **menighte.**
Menghe. Eupatoriũ. *vulgo* agrimonia.
Menghel. *brab.* j. **pinte.** Hemina. *hol. & ſicamb.* Heminæ duæ.
Menghelen. j. **menghen.** Miſcere.
menghelinghe. Miſtura, permiſtio.
menghelrije. Miſcellanea, orum.
Menghen. Miſcere, commiſcere, permiſcere, immiſcere, diluere, temperare, variare. *ger. mengen: ang. mingle.*
mengh-moes. Olera miſcellanea, puls miſcellanea.
mengher. Mixtor.
mengher. j. **mangher.** Permutator, mercator.
menghinghe. Mixtura, permiſtio.
menghſel. Mixtura, permiſtio, varietas.
menghſel-verwe. Color varius, miſtus.
menghſel-wolle. Lana variegata.
Menie. j. **minie.**
Menie. *vetus* j. **menighte.**
Menigh. Multus, frequens, creber: multi, crebri, complures, plerique. *germ. manch: gal. maint: ang. many: managein Goticè.* i. plebs.
menighmael / dick-mael. Sæpè, crebrò.
menigh-ſins. Variè, multifariam.
menigh-verwigh. Diſcolor.
menigh-voud / menigh-voudigh. Multiplex.
menigh-voude. Echinus, bouis venticulus: *ſic dictus à variis plicis: dicitur & hupue. à reticulatis puellarum vittarum plagis: & boeck à multiplicibus voluminibus ſeu pagellis. Adrian. Iun.*
menigh-vuldigh / menigh-voudigh. Multiplex, multiplicabilis, varius, multiiugus.
menigh-vuldighed. Multitudo.
menigh vuldighlick. Multipliciter, multifariè.
menigh vuldighen. Multiplicare, multiplex facere.
menigh-werf / menigh-werue. Sæpè, compluries, crebro.
menigher-hande. Varius, multiplex, diuerſus, multiformis.
menigher-lep. Multiplex, multiformis, multiiugus, diuerſus, varius.
menigher-lep-verwigh. Multicolor.
menigher-tier. *vetus.* j. **menigherlep.** Multiplex, varius.
menigher-tierlick. *vetus.* Variè.
menighte. Multitudo, frequentia, copia, agmen, turba, caterva, vis, abundantia.
Menie / mĳnie. Minium: pigmenti rubri genus.
meniſoen / & *euphoniæ gratia* meliſoen. Dyſenteria, tormina: cruenta alui deiectio cum dolorifica torſione. *dicitur etiã* **rood meniſoen / rood bupck-euel / & ſimpliciter het rood.** *q. d.* rubrũ ſiue miniarum excrementum.
meniſoen-krupd. Gnaphalium, filago, centunculus: thalictrum *officin.* ſophia: *herba dyſenteriam ſiſtentes.*
Mennen. Ducere, agere, vehere, minare. *gal. mener: ital. menare.*
men-roede. Scutica, flagellum.
menner. j. **wagben-man.**
Menſch. Homo mortalis, terrigena. *Dicitur* **menſch** / *inquit Becanus, q. d.* **men ſich** / *hoc eſt,* ducens ſeipſum.
menſchen-dief. Plagiarius.
menſch-ſchouwigh. Miſanthropos, homifuga.
menſchken. Homuncio, homulus, homunculus.

menſches

menſchelick. Humanus. (mano.
menſchelicken. Humanitus, more hu-
menſchelickheyd. Humanitas, natura humana.
Mente. j. munte. Mentha.
Mer. j. maer. Sed.
Mer. j. maer. Mare.
Merrenier. j. meerſenier.
Merck/mercken. j. marck/marcken.
Merckt. j. marckt. Forum.
Mergh/ merghe/ merghel. j. margh/ marghe/ marghel.
Merghen. j. morghen. Cras.
Merie/merrie. Equa. *ang. mare: ger. vet. merhe.*
Meriſoen. j. meniſoen.
Merlaen. *ſland.* j. merle. Merula.
Merle. Merula. *gal. merle: ital. merla: hiſp. mierla.*
Merlin. j. ſmerlin. Aeſalo.
Merren. j. marren. Morari.
merren-blichte / mer-blichte. j. marren-blichte. Tricæ.
Merſche. j. maerſche. Palus.
Merſenier. j. meerſenier.
Merte/merteke. j. marte. Simius.
Meſ *in compoſitione: vt* meſ-doen/ meſ-bzupcken/ *&c. Flandri dicunt: Brabanti & alij* miſ/ miſ-doen/ miſ-bzupcken/ *&c.*
Mes. *ſland.* j. meſt. Stercus, fimus.
Mes/ meſſer/ mets. Culter, gladius.
meſ-maecker. Cultrarius faber, machæropœus.
meſſen-koker. Theca cultellaria.
Meſaene. j. beſaene. Epidromus.
Meſel. *vetus.* j. melaedtſch. Leproſus. *ger. maltzig: gal. meſel, meſeau.*
meſel-ſucht. *vetus.* Lepra.
meſelrije. *vetus.* Lepra. *gal. meſelerie.*
Meſniede. *vet. ſland.* j. mepſniede.
Meſſe. *ſland.* j. miſſe.
Meſſelen. *friſ.* j. maſelen. Papulæ, boa.
Meſſagie. *ſland. vet.* Nuntius, nuntium. *gal. meſſage: ital. meſſo: hiſp. menſage: ang. meſſage.*
meſſagier/metſengier. *vet. ſland.* Nuntius, tabellarius. *gal. meſſagier: ital. meſſagiero: hiſp. menſagero: ang. meſſenger.*
Meſſie. j. meſt-put. Fimetum.
meſſingh. *ſland.* j. meſſie. Fimetum.
Meſſingh. *ſax. ſicamb. friſ.* j. latoen. Orichalcum, aurichalcum.

Meſt/miſt/meſch. Stercus, merda, excrementum alui, fimus vel fimum, lætamen. *ger. miſt: ſax. meß.*
meſt-gaffel. Furca fimaria.
meſt-haeck. Ligo fimarius.
meſt-hoop. Fimetum, ſterquilinium.
meſt-poel. Sterquilinium, colluuiarium, colluuies ſtercoraria.
meſt-put. Fimetum, ſterquilinium.
meſt-voeder. Sagina.
meſt-waeghen. Plauſtrum, ploſtrum, vehiculum quo fimus vehitur.
meſten. Stercorare agrum, pabulare agrum fimo: ſtercore fœcundare, ſtercora agris adhibere.
Meſten. Saginare, pinguefacere, obeſare, impinguare, farcire.
meſt-vlocke. Sagina.
meſt-darm/ maſt-darm/ maſ-darm. *germ. ſax. ſic.* j. aerſ-dam. Inteſtinum rectum. (tur.
meſt-dier. Animal altile: quod ſaginameſt-hinne. Gallina altilis.
meſt-kot. Saginarium.
meſt-ſpijſe. Sagina.
meſt-ſtal. Saginarium.
meſt-vederen. Plumæ ſub cauda, quæ gallinis aut capis ſaginandis euelli ſolent.
meſt-vercken. Porcus ſaginatus.
meſt-voeder. Sagina.
meſt-voghel. Auis altilis, auis fartilis.
meſter van voghelen. Fartor: qui aues altiles farcit & ſaginat.
meſtinghe. Sagina.
Meſt. j. miſt/ mieſt. Nebula.
Met. j. med/ mede. Cum, vnà.
Met. *holl.* j. peter. *vide* mette.
Metael. Metallum. *gal. metal: ital. metallo: hiſp. metal: ang. mettel.*
Meten. Metiri, dimetiri, emetiri, modulari, menſurare. *μετρειν. ger. meſſen: gal. meſurer: hiſp. medir: ang. meate, meaſure.*
meter. Menſor.
Meter. j. pete. Mater luſtrica. Peters ende meters. Luſtrici parentes. *Dicitur* meter. *q. d.* mater.
Metſen. Struere, exſtruere muros, parietes, *&c.*
metſ-ſteen. Cæmentum.
metſer. Cæmentarius, ſtructor, faber murarius: machio, machino, *apud Iſidor. teſte Lipſio*: qui machinis inſiſtit

propter altitudinem parietum.
metſelaer.*holl.ſicamb.*j.**metſer**.
metſenaer.*vet.fland.*j.**metſer**.
metſelrije. Structura muri, ſtructura cæmentitia, cæmentum.
metſelen.*holl.*j.**metſen**.
Met.*holl.friſ.*j.**peter**. Pater luſtricus.
mette.*holl.friſ.*j.**meter/pete**. Mater luſtrica. **Metteken**. Matercula luſtrica.
Met/ mette.*ſax.ſicamb.* Pulpa ſuilla: carnes porcinæ delicatiores.
met-wozſte/*ſax.ſic.***bzaed-wozſte**. Lucanica, botulus: farcimen ex carne porcina oblongum.
Mette/metteken. Capra, capella. & Mulier ignaua.
Mettenen. Horæ ſiue preces matutinæ: precés nocturnę: nocturnalia, iū.
Meucken/moken. Modiolus.
Meughe.j.**moghe**.
Meulen.j.**molen**. Mola.
Meuſelen.*holl.zeland.* Pitiſſare, ligurire, & clàm deguſtare paulatim.
meuſeler.*hol.* Gen⁹ delicatioris ceruiſię.
Meuſeler.*fland.*j.**kneuterken**.
Meuſie/moſie. Culex.
Meuterken.*leod.*j.**oozd**. Quadrans.

M I

Micke. Furca.
micke. Pedamen, pedamentum, ridica.
micke. Hemiartium, panis tritice⁹ minor, artidium, paruus panis.*gal.miche*.
Micke/mick/ghe-mick. Collimatio.
micken met de ooghen. Collimare, intendere oculos in rem aliquam: collineare: oculos in ſcopum intẽdere. & Statuere, diſponere.
Mid-dagh. Meridies, medius dies.
middagh-mael. Prandium.
mid-dagh etẽ. Prandere, meridiare vel meridiari. (meridie.
middaghs. Meridianus. & Meridianò:
mid-daghſche ſonne. Sol meridianus.
mid-daghſchen wind. Auſter, ventus meridionalis.
mid-lente. Ver medium, adultum.
mid-maend.*vetus.* Medius menſis.
mid-meert.*vetus.* Medius Martius.
mid-nacht/midden-nacht. Noctis meridies, nox intempeſta: nox cõcubia, concubium, noctis ſilentium, nox media: & Septentrio.
mid-ooghſt.j.**half-ooghſt**.
mid-riſte.j.**middel-riſte**.
mid-ſomer. Media æſtas, æſtas adulta, æſtas ſumma.
mid-baſten.*ſax.friſ.ſicamb.*j.**half baſtẽ**.
mid-weke.*ſax.friſ.ſicamb.holl.*j.**goenſdagh**. Dies mercurij. *q.d.* media ſeptimana.
mid-weghe/midſ-wegh. In medio, circa medium, in medio itinere.
mid-winter. Bruma, media hyems, ſolſtitium brumale, hyems adulta, ſumma hyems.
middel. Medium, medietas, intermedium, meditullium. *germ.mittel: angl. midde, middel, middle.*
middel. Modus, ratio, via, occaſio, cauſa, conditio, opera, facultas.
middel-baer. Mediocris.
middel-baer man. Vir iuſtæ ſtaturæ.
middel-baerheyd. Mediocritas, mediũ.
middel-baerlick. Mediocriter.
middel-landſch. Mediterraneus.
middel-landſche zee. Mare mediterraneum.
middel-lijf. Thorax. i. **bozſt**.
middel-linie. Drameter, linea dimetiẽs.
middel-maete. Mediocritas, medium.
middel-maetigh. Mediocris: & Indifferens.
middel-maetigh man. Vir quadratus, commodæ ſiue iuſtæ ſtaturæ.
middel-muer.j.**middel-wand**.
middel-punt. Centrum.
middel-rif.j.**rifte**. Diaphragma, ſeptum tranſuerſum. *ſax. middelrif: ang. midriffe.*
middel-ſchot. Interſepimentum, interfinium, interſeptum.
middel-ſchot van den neuſe. Interfinium, iſthmus, imbrex narium, interſepimentum vel diſcrimen narium.
middel-vinger. Digitus medius, infamis, impudicus, famoſus, verpus.
middel-wand/tuſſchen weegh. Paries medianus, intergerinus.
middeld.j.**middel**.
middelen. Mediare, intercedere, interuenire, moderari, diſceptare.
middeler. Mediator, diſceptator, interpres, deprecator, arbiter, ſequeſter, interuentor, pararius.
middeler tijd. Interim, interea.
middelſte, Medius, medianus.

midden. Medius: & Medium. *ger. mitz, mittleſt: ang. middes, midde.*

midden-ſchot. j. middel-ſchot. Interſepimentum.

midden-nacht. j. mid-nacht.

Midts. Medius.

midts dat/ &c. Quandoquidem, eo quòd, quia.

midſ-gaeders/med-gaeders. Simul, vnà, vnà cum.

midſ-water zeplen. Nauigare medio alueo.

Mied *holl.* **j. tijdinghe.** Nuntium.

mied-brenghen. *holl.* Nunciare.

mied-wijs. *holl.* Nouarum rerum nunciis abundans.

Miede/mieden. j. miete/mieten.

Mieghe. j. mijghe. Vrina.

Miere. Formica, *μύρμηξ.* **De mieren.** Formicatio *μυρμηκία*: morbus qui foris corpus fœdis tubercũlis ac puſtulis deformat, intus verò mordentis formicæ ſenſum cruciatumque adfert: & Morbus venereus, lues venerea.

mieren-hoop/mieren-neſt/mierẽ-hol. Myrmecia, cauerna aut agmen formicarum.

mieren-ioockſel. Formicatio.

mier-ſeycke/piſ-miere. Formica.

mieracht igh. Formicoſus.

Miers. *vetus.* **j. mos.** Muſcus, bryon.

Mieſt j. miſt. Nebula.

mieſelen. *frif. hol.* **j. miſten.** Nebulam exhalare, rorare tenuem pluuiam.

mieſelinghe. *holl. friſ.* **j. miſt.** Nebula.

Miete/miente/miede. *germ. ſax. ſicamb. holl. flan.* Donum, munus: & Merces, meritum ſtipendium. & Arrha, arrhabo, munus in conductione inita. *ang. meede.*

mieten/mieden. *germ. ſax. ſicamb. fland. holl.* **j. hueren.** Conducere, & arrhabone dato deuincire.

miet-loom. *vetus.* Merces.

miet-ros. *ger. ſax.* **j. huer-peerd.**

Mij. Mihi, me. *μοὶ, ἐμοὶ. germ. mich, mir: gal. moy, me: ital. me: hiſp. mi: ang. me.*

Mijden. Vitare, euitare, deuitare, fugere, defugere, effugere: & Parcere.

mijd-ſaem. *fland.* Vitans: & Parcens.

mijdel. *fland.* Vitans: & Parcens.

Mijghe/mieghe. *ſicamb.* **j. piſſe.** Vrina,

Mijle. Milliarium, milliare, mille paſſus, lapis. *germ. meyl: ang. mile.*

Mijn. Meus. *germ. mein: gall. mien: ital. mio: hiſp. mio: ang. my, myne.*

mijn-heer. Heros, vir nobilis & illuſtris. *q. d.* meus dominus.

mijn-brouwe. Herois, heroina, femina illuſtris. *q. d.* mea domina.

mijnen. In venditione & auctione publica, meum eſt, dicere, ſibique rem auctam adſumere certo pretio.

mijnent halue. Per me, propter me, à me.

Mijne. Vena: & Natura, ingenium. & Vultus, ſpecies, ſtatus. *gall. mine.*

Mijne/mijn-kupl/mine. Fodina, cuniculus. *vulgò* minera. *gall. mine, miniere: ital. minera: hiſp. minero, mina: ang. mine.*

mijne van goud. Aurifodina.

mijne van ſiluer. Argentifodina.

mijne/onder-grauinghe. Cuniculus: meatus ſubterraneus ſuffoſſus. *vulgò* mina.

mijnen/minéren/onder-grauen. Suffodere, agere cuniculos. *vulgò* minare, facere minas.

Mijnie/minie/menie. Minium, pigmentum rubrum.

mijnie-kupl. Miniaria, locus in quo foditur minium.

Mijte/mijdte. *friſ. ſicamb.* **j. meluwe.** Midas, acarus. *gall. mite: ang. mite.*

Mijte. Minutia, minutum, minuta: oboli viliſſimi genus. *vulgò* mita.

Mijſte. Meta, ſtrues in altum, ſtrues in in conum ſubducta.

mijte houts. Meta ſtrues lignorum.

mijten. Conſtruere metam, congerere ſeu ſtruere in acutum.

Mijter. Mitra. *vulgò.*

mijter/biſſchops hoed. Mitra epiſcopalis, albogalerus, tiara, cidaris, apex, infula. *gall. mitre: ital. mitra: hiſp. mitra: ang. miter.*

mijteren. Ornare mitra.

Mild. Mitis, lenis, mollis, dulcis. & Munificus, beneficus, liberalis, largus, benignus. *ang. mild.*

milde/melde. Atriplex, atriplexũ, olus aureum: herba à molliẽdo & leniendo dicta. *ger. milten.*

mildheyd/mildigheyd. Lenitas: & Liberalitas,

beralitas,largitas,benignitas,munificentia,beneficentia.

mildelick. Leniter: & Liberaliter,munificè,largè.

milderen/mildighen. Mitigare,lenire, mollire.

mildinghe. Lenimen,lenimentum.

milte/milte. Lien,ſplen. *à* **mild.** i. mollis: *ſplen enim mollis & rarus eſt naturâ. ger.miltze: ital.milza: ang.milt.*

milte van den viſch. j. **melcker.** Lactes piſcium,lacteum inteſtinum.

milten-herdighheyd. Lienis ſcirrus.

milt-ſuchtigh/milt-ſiech. Lienoſus, lienicus,ſpleneticus.

Milie. j. **hirs** Milium. *gall.millet: ital.miglio: hiſp.milho: ang.mylen,millet.*

Miluwe/meluwe. Acarus,teredo.

Min. Minus.

mincke/mencke. Mutilatio,defectus, læſio.

mincken/mencken. Mutilare,admutilare,lædere,mancũ reddere, minuere,diminuere.

minck-yſer. Murex,tribulus,aſteriſcus aculeatus: machinulæ ferreæ tetragonæ aculeis exſtãtibus,quæ vt inimici pedes lædant,ſpargũtur.

minck-yſer. Tribulus aquaticus. *herba dicta à fructibus ſpinoſis, quatuor duris aculeis modicè recurvis: quæ alio nomine aliaq; ratione nonnullis* **water-not** *dicitur.*

Minder. Minor,minus *ger.minder: gall. moindre: ital.minore: hiſp.menor.*

minder-broeder. Frater minor,Franciſcanus,Seraphicus.

minder-iaerigh. Minor annis. *vulgò* minorennis.

minderen. Minuere,diminuere,imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

minderinghe. Minutio,diminutio.

mindſte. Minimus. **Ten mindſten.** Minimùm, minimè,ſaltem,dumtaxat.

Mine/minie. j. **mijne/mijnie.**

Minghelen. j. **menghelen.**

Minne. Amor, Venus: & Amatio, *Plaut.* amor Venereus.

minne/minneke. Venus,amica. **Minneken/liefken.** Corculum: *blandientis particula.*

minne. Gratia. **Metter minnen oft met den rechte maecken.** Gratia aut iudicio tranſigere.

minne. *holl ſicamb.* j. **memme.** Nutrix.

minne-vader. *holl. ſic.* **voeſterer.** Nutritius.

minnen. Amare, diligere: *à ſuperioribus Germanis nunc in obſcœnam partem plerumque ſumitur:* Veneris voluptatibus frui:amare,amori litare.

minnen-brief. Literæ amatoriæ.

minnen-dranck. Philtrum, poculum amatorium.

minnen-ſpel. Ludus Venerius, res Veneria,colluctatio Veneria, militia amatoria, clinopale,palæſtra lecti,bellum nocturnum.

min-ghe-noot/minne-ghe noot/mingnoot. *vetus.* Comtors amoris,amabilis,bellus,venuſtus,deliciæ,carum caput: & Pullus caramitus,puer concubinus. *gal.mignot, mignon: angl.minion. rhetores rhythmici* **minioot** *ineptè dicunt & ſcribunt.*

minſchap. Amor,dilectio.

minſaem/minſaemigh. j. **minnelick.** Amabilis,charus.

min-ſaemheyd. j. **minnelickheyd.**

min-ſaemlick. j. **minnelick.**

minnaer. Amator,amans, amaſius, procus.

minnelick. Amabilis,venuſtus.

minnelickheyd. Amabilitas,venuſtas, gratia.

minnelicken. Amanter,amabiliter.

Minſte. j. **mindſte.** Minimus.

Minute. Minima horæ pars,ſexageſima pars horæ: horæ ſemuncia,horæ ſcrupulus. *vulgò* minuta.

minute/minuet-brief. Scheda,ſchedula: aduerſaria,pictacium. *vulgò* minuta.

minutéren. Perſcribere cõpendiario: notis perſcribere inſtrumentum.

Mirakel. Miraculum.

Mis. j. **miſſe.** Erratum,malum.

Miſ *in compoſitione aduerſativa particula plerumque exponitur per* malus, malè. & *ſimilis ſignificationis dictiones. gal.meſ: ital. miſ: ang.miſ.*

Miſ-achten. j. **miſ-prijſen.** Contemnere.

Miſ-aerden. Degenerare.

miſ-

miſ-aerdende. Degener.

Miſ-baer. Geſtus indecens: & Geſtus incompoſitus ſummopere lugentiũ. & Abortus.

miſ-baeren. Incompoſitè ſe gerere, indecenter geſticulari.

miſ-baeren. Abortum facere, abortire.

miſ-baeringhe. Abortus, abortio.

miſ-baerte. j. **miſ-booꝛte.** Abortus.

Miſ-beuren. Peccare, delinquere, incidere in mulctam.

miſ-beurte. Peccatum, delictum.

Miſ-booꝛte. j. **miſ ghe-booꝛte.**

Miſ bꝛupck. Abuſus.

miſ-bꝛupcken. Abuti, malè vti.

Miſ-daed. Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.

miſ-daedigh. Noxius, reus, flagitioſus, facinoroſus, ſons, nocens.

Miſ-dienē. Malè ſeruire, malè mereri.

miſ-dienſt. Delictum.

Miſ-doen. Malè facere, delinquere, peccare, offendere.

Miſ-dꝛaeghen. Malè, improbè, inhoneſtè ſe gerere. & Malè vterum ferre, abortum facere.

miſ-dꝛaght. Abortus.

miſ-dꝛaghtigh. Abortiuus. & Sterilis.

Miſ-dunck. Suſpicio.

miſ-duncken. Suſpicari, malè cogitare.

Miſ-gaen. Errare, delinquere, prævaricari, egredi ſuo officio.

Miſ-ghe-booꝛte. Abortus, abortiuus, fœtus.

Miſ-ghe-looue. Diffidentia.

miſ-ghe-loouen. Diffidere.

Miſ-ghe-was. Nanus, pumilo corpore.

Miſ-gonnen. Inuidere, malè fauere.

miſ-gonſte. Maleuolentia.

miſ-gonſtigh. Inuidus, malè faueus, maleuolus.

Miſ-grepden/miſ-grepten. *ſland.* Diſplicere.

Miſ grꝛpen. Errãre, falli, malè prehendere ſuo comprehendere.

Miſ-haeghen. Diſplicere.

miſ-haeghinghe. Diſplicentia, tædium.

Miſ handelen. Malè tractare, abuti, delinquere, offendere.

miſ-handelinghe. Crimen, noxa, culpa, delictum.

Miſ-handen. Malè conuenire: & Diſplicere: moleſtum eſſe.

Miſ-happe. *vetus. ang.* Infortunium.

miſ-happen. Malè accidere. *angl. miſ-happe.*

Miſ-hellen. Diſſonare.

miſ-hellende. Abſonus, diſſonus.

Miſ-hooꝛen. Obaudire, auditu errare. *ang. miſ heare.*

Miſ-hopen. Deſperare, ſpem abiicere.

Miſ-houden. Malè tenere.

Miſ-houden. Errare in matrimonio contrahẽdo, infauſtis nuptiis iungi.

Miſ-ionnen. j. **miſ-gonnen.**

Miſ-kanſſe. Infortunium. *angl. miſ-chaunſe.*

Miſ-kief. *ſland.* Infortunium: vitium. *gall. meſchef: ang. miſchiefe.*

Miſ-klappen. Labi verbis.

Miſ-komen. Malè euenire, infeliciter cedere, ſiniſtrè accidere.

Miſ-koopen. Errare emendo, cariùs æquo emere.

Miſ-legghen. Malè ponere. & Inconſideratè locare, loco nõ ſuo ponere, temere ſeponere.

Miſ-lepden. Malè ducere, ſeducere.

Miſ-lemtigh. *vetus.* j. **ber-lemt.** Mutilus.

Miſ-lieuen. *vetus.* Diſplicere.

Miſ-loouen. j. **miſ ghe-loouen.**

Miſ-luck. Infortunium.

miſ-lucken. Malè euenire.

Miſ-lupden. Diſſonare, abſonare.

miſ-lupdende. Abſonus, diſſonus.

Miſ-maecken. Deformare, malè formare, deturpare, deuenuſtare.

miſ-maeckt. Deformis.

miſ-maeckthepd. Deformitas.

miſ-maeckticlick. Deformiter.

Miſ-moedigh. j. **miſ-trooſtigh.**

Miſ-moghen. *vetus.* Ægrè pati, non ferre, inuidere.

Miſ-naemen. Malè nominare, agnominare. *ang. miſnaeme.*

Miſ-noeghen. Diſplicere.

Miſ-paeyen. Malè contẽtum reddere, offendere.

miſ-paeyt. Malè contentus.

Miſ-paſſen. Malè conuenire.

Miſ-peuteren. *ſland* j. **ber-peuteren.**

Miſ-pꝛiſſen. j. **ber-achten/ ber-ſmaeden.** Vituperare, contemnere, improbare,

miſ-

miſ-pijſinge. Vituperatio.
miſ-pijſer. Vituperator, vitupero.
miſ-pijſelick. Vituperabilis, contemnendus.
Miſ-quaem. *vetus. ſtand.* Caſus aduerſus, malum, morbus, ægritudo.
Miſ-raeck. Tactus vanus, ictus caſſus, ictus, vacuus, irritus, inanis: & Caſus aduerſus.
miſ-raecken. Malè tangere ſiue cõtingere, aut attingere. & Malè ſuccedere: & Errare.
Miſ-raed. Malum conſilium.
miſ-raeden. Malè ſuadere, errare conſulendo.
Miſ-rekenen. Errare in calculo ſiue numero, malè numerare.
Miſ-ſaecken. j. loochenen. Negare.
miſ-ſaecker. Negator, inficiator.
miſ-ſaeckigh. Negatiuus, negans.
Miſ-ſchaepen. Deformis.
miſ-ſchepp̃e. Malè formare ſiue creare.
miſ-ſchepſel. Monſtrum: præter naturam editum aut procreatum.
Miſ-ſchieden. Malè euenire, ſiniſtrè accidere.
Miſ-ſchien/mach-ſchien. Fortè, forſan, caſu fortuito.
miſ-ſchienlick. Fortuitus. & Fortè, fortuitò, fortaſſe.
Miſ-ſegghen. Maledicere, malè loqui alicui, inſectari aliquem maledictis.
Miſ-ſetten. Malè diſponere, turbare, confundere, inuertere, perturbare, inquietare: & Inconſideratè locare.
Miſ-ſitten. *ſtand.* j. miſ-ſtaen.
Miſ-ſpraken. Labi verbis: hallucinari in ſermone. & Maledicere.
miſ-ſpraecke. Maledictio.
Miſ-ſtaen. Dedecere, malè cõuenire.
miſ-ſtaende. Indecens, indecorus.
Miſ-ſtellen. j. miſ-ſetten.
Miſ-taemen. Dedecere.
Miſ-tellen. Malè numerare, errare in numero.
Miſ-terden. j. miſ-treden.
Miſ-toonen. Malè ostendere. & Malè ſonare, dissonare, absonare.
miſ-toonende. Absonus.
Miſ-treden/miſ-terden. Malè figere pedem, errare gressu, labi gradu: falli veſtigio.
Miſ-trooſt. Deſperatio,
miſ-trooſtigh. Deſperans, deſperatus, pusillanimis, deſpondens animum, diffidens, consolationis aut melioris fortunæ spem abiiciens.
miſ-trooſtigheyd. Deſperatio, diffidentia, pusillanimitas.
miſ-trooſtighlick. Pusillanimiter, diffidenter.
Miſ-trouwe. Diffidentia.
miſ-trouwen. Diffidere, malè fidere.
miſ-trouwigh. Diffidens.
miſ-trouwighlick. Diffidenter.
Miſ-vaeren. Malè euenire, perire.
Miſ-vaeren van kinde. *ſtand.* Abortum facere.
Miſ-val. Caſus infeſtus, aduerſus: infortunium, ſiniſtet euẽtus, offenſio, offenſus, lapſus, error vel culpa per imprudentiam admiſſa.
miſ-val van kinde. Abortus, abortio, abortiuum.
miſ-vallen. Malè cadere, malè accidere, ſiniſtrè euenire.
miſ-vallen/miſ-vaeren. Abortum facere.
Miſ-verghen. *ſtand.* Negare, recuſare.
Miſ-ver-ſtand. Ignorantia, inſcitia, error, ſiniſtra interpretatio: & Diſſentio, onis, diſcordia. & Difficultas, ſcrupulus.
miſ-ver-ſtandigh. Ignarus, inſcius.
Miſ-verwen. Decolorare, colorem viciare.
miſ-verwigh. Decolor, malè coloratus, colore viciatus.
Miſ-voeghen. j. miſ-ſtaen. Dedecere.
Miſ-waen. Falſa opinio.
miſ-waenen. Falſo opinari, falli.
Miſ-was. Abortus. miſ-was der kruyden. Vitium herbarum, morbus frugum.
miſ-waſſen. Malè creſcere: decreſcere.
Miſ-wende. *vetus.* Aduerſitas, caſus aduerſus.
miſ-wenden. *vet.* Malè ſiue ſiniſtrè accidere.
Miſel-ſucht. j. meſel-ſucht.
Miſſe. Erratum, error: & Deliquium, defectus.
miſſe. Vanus ictus, iactus, &c.
miſſe ſlaen. Ictu ſiue verbere vano ferire.
miſſen. Errare, aberrare, falli.

miſſen.

[illegible]en.j. ghe-miſſen. Deficere,delinquere.

[illegible]ſelick. Forruitus.

[illegible]ſelick. Ambiguus,dubius,incertus: in quo errari, aut de quo dubitari poteſt.

[illegible]ſelick. Audaculus,temerarius: & Morioſus,difficilis.

[illegible]ſelicken. Fortè,fortaſſe.

[illegible]ſelickē. Temerariè,ambiguè,dubiè.

Miſpel. Meſpilum. *ger.neſple: gal.neffie: ital.neſpola: hiſp.meſpero.*

miſpel-boom/miſpeler. Meſpilus.

miſpel-pepſken. Piſum regium.

miſpeler/miſpel-tere. Meſpilus.

Miſſe. Sacrum,res diuina. *vulgò* miſſa.

miſſ-boeck. Liber ritualis, liber ſacer. *vulgò* miſſale,liber miſſalis.

miſſ-ghe-waed/miſ-ghe-wand. Veſtis ſacra, pallium ſacrum.

Miſſe. Solennitas,ſolennia,orum: & Nundinæ, mercatus ſolennis. *Hinc* **Kerſt-miſſe/ Jans-miſſe/ Baef-miſſe/ Kerck-miſſe/** *&c.*

miſſ-auond/meſ-auond. *ſland.* **j. hep-ligh auond.**

miſſ-dagh/meſ-dagh. *ſlan.* Dies feſtus, dies ſolennis.

Miſſchelen/miſſchen. Miſcere, *μίσγειν. germ.miſſchen: gall.meſler: ital.miſchiare, meſcolare: hiſp.mezclar: ang.mixe.*

miſſchelupn/miſtelupn. Farrago,cõmiſtio frumẽtorum, miſcellanea ſeges. & Epicœnum,promiſcuũ,miſcellaneum. *gall.meſlé: ital.meſchio: hiſp. meſclado.*

Miſſie/meſſie. Fimetum.

Miſt.j.meſt. Stercus,fimus.

Miſt/mieſt. Nebula. & Tenuis pluuia: ſubſtillũ: nebulæ,caligines. *ang.miſt.*

miſſen/mieſten. Nebulam exhalare.

miſtigh/mieſtigh. Nebuloſus.

Miſtel. *ſax.* **j.lijm.** Viſcum.

Miſtelupn.j.miſchtelupn.

Mit.j.med/mede. Cum.

M O

Mocke. *vet.ger.* Scropha. **Oupl mocke.** Sordida mulier,ſordida famula: *mocca hiſp.* i.famula.

Mockepe *ſland.vet.* Offa,bolus.

mocken.j.moffelen. Buccam ducere ſiue mouere.

Modde/moddeken. Pupa, puella virguncula. *ang. modder.*

Modden/moddelen. Terram ſiue lutum mouere,fodicare,ſcrutari,perſcrutari.

modder/ moder/ moper/ moze/ moer. Limus,cœnum mollius: lutum: volutabrum. *ang.mire,mudde.*

modder/ moeper/moeder/ grond-ſoppe. Fæx,fæces,craſſamẽ,craſſamentum. *ang.mother.*

modderachtigh/ moddigh. Fæculentus: limoſus,paluſtris,cœnoſus.

Model/model-beld/moele. Proplaſtice,typus,forma: imago ex gypſo ſiue argilla,ad cuius ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſtéſve lapidem cædit,aut æs fundit. *vulgò* modulus. *ger.& ſax.model: gall.modelle,moule: ital. modello: hiſp.molde: ang.moulde.*

model-konſte. Proplaſtice.

model-ſnijder. Proplaſtes.

Moder.j.modder. Limus,cœnum.

Moed. Animus,ſpiritus; viuida vis animi. & Affectio,affectus: audacia, fiducia.

moed-loos. Exanim⁹,exanimis,exanimatus,fractus animo, puſillanimis.

moed-wille. Laſciuia,petulantia: proteruia,libido: contumacia.

moed-willens. Vltro: ſciens volenſq;: dedita opera.

moed-willigh. Laſciuus,libidinoſus, petulans,proteruus,improbus,contumax.

moed-willighepd.j.moed-wille.

moed-willighlick. Laſciuè,petulanter, proteruè,improbè,libidinosè.

moeden/moed gheuen. Animare, addere animum.

moeden. Cogitare,animo voluere.

moedigh. Animoſus,alacer,acer: alacer animo.

moedigh.j.ghe-moedigh. Lenis,lentus,mitis.

moedighepd. Animoſitas.

moedighlick. Animosè,magno animo.

Moede/muede. Laſſus,feſſus,defeſſus.

moeden/ mueden/ moepen. Fatigare, moleſtare,inquietare,ſolicitare, occupare,diſtringere.

moedhepd/ ver-moedhepd. Fatigatio, defatigatio,laſſitudo.

moedte/moepte. Labor,opera,moleſtia

moedenisse. Molestia.

moedsel. Molestia, defatigatio, negotium, difficultas.

moedelick/moepelick. Molestus, laborioſus.

moedelick zijn. Molestum esse, facessere alicui negotium.

moedelickheyd. Molestia, tædium.

moedelicken. Molestè, laboriosè.

Moede. j. **moepe.** Matertera, amita.

Moeder. Mater, genitrix, parens. *germ. muter: ital. madre: hiſp. madre: ang. mother.*

moeder van t' kloofter. Antistita, sacerdos primaria.

moeder/baer-moeder. Matrix, vterus, loci.

moeder/ moeder-wee. Colicus dolor, coli intestini morbus. *sic teuton. dictus perperam transumpto vocabulo à* matricis dolore. *Adr. Iun.*

moeder der bien. j. **bie-moeder.**

moeder. j. **modder.** Fæx.

moeder-kruyd. Parthenium, amaracus. *offic.* matricaria.

moeder-loos kind. Pupillus, matre orbus.

moeder-naeckt. Nudus prorsus, vt ex matris vtero editus.

moeder-peerd. j. **merie.** Equa: matrix equa.

moeder-sieck. Zelo & desiderio matris languens.

moeder-slachtich. Matricida.

moeder-soonken. μαζμίθρεπτος adolescens delicatiùs à matre educatus.

moeder-sogh. Succus matern⁹. & Cyceon, miscellanea potio; sorbiunculæ delicatissimæ genus.

moeder-spraecke. Lingua materna, vernacula.

moeder-stede. j. **moeder.** Matrix.

moeder-swijn. *ger. sax. sicamb.* Scropha, porca, sus femina.

moederſ-taele. Lingua materna, vernacula.

moederlick. Maternus.

moederlick alleen/moeder-een. Prorsum solus, omnino solitarius.

Moepe/moede. Matertera, matris soror: & Amita, patris soror. μαιὰ.

moepen kinderen. Sobrini.

moepen dochter. Consobrina, materteræ filia.

Moepe/moepelick/moepen. j. **moe** moedelick moeden.

Moeper. j. **moeper/modder.** Limus.

Moepte. j. **moedte.** Molestia.

Moele. j. **model.** Proplastice.

moeleren. Imaginem ex gypso, argi vel creta facere: & Formare fu dendo.

Moelie/moelde/back-troch. Ma alueus pistorius.

moelie. *vet. sax. sicamb.* Offa.

moelie-bijter. Parasitus, offarum sec tor.

Moeme/mome/mume. *ger. sax. sic* Matertera. & Neptis.

Moer. Cœnum palustre, limus: lutum.

Moer bã wijn. j. **modder.** Fæces vini.

Moer. j. **mooz.** Æthiops.

moer/moer-land. Palus bituminosa & nigra: locus palustris & vliginosus. μαυρὸς i. niger. *ang. moore.*

moer-aerde. Terra bituminosa & nigra ex qua cespites foco apti conficiuntur.

moer-land. j. **moer.** Palus nigra & bituminosa.

moeraſch/mooraſch. Palus nigra. *gall. marez, mareſcage: ang. mariſhe.*

moeren/mueren. Commouere, turbare, perturbare.

moeren yet waeter. Turbare aquas.

Moer-besie. Morum. *ger. maulbeere: gall. meure: ital. moro: hiſp. mora: ang. mulberie.*

moer-besie-boom. Morus, sapiens arbor.

moer-bisch. Piscis palustris, lacustris.

Moes. Puls, pulmentum, pulmentarium, pulmentarius cibus. *germ. muſ.*

moes. *vet.* Penus, penu, cibus. *ang. meate.*

moes. Olus, holus.

moes. *fris.* j. **moete.** Segmen salmonis.

moes-deyl. *sax.* Ciborum partitio. & Domestica cibaria quæ mulier post mortem mariti accipit: penu familiæ defuncto patre familias.

moes hof. Hortus, hortus olitorius.

moes-koppen. Æruscare: pecuniam, victumque fallaciis & impudentia quærere.

moes-kozen. Legumen.

moes-kruyd. Olus, holus. & Beta.

moes-man Olitor.

moes-mengher. *vetus.* Olitor.

moes-

moes-pappe. Puls, pulmentarium, pulmentarius cibus.
moes-pot. Cacabus.
moes-ver-kooper. Olitor.
Moesel/sack-pijpe. Tibia vtricularis.
moesseler/sack-pijper. Vtricularius.
Moet.j.moed. Animus.
Moete/moes. *holl.* Segmen salmonis, tomus, segmentum.
Moete.j.moedte. Opera, labor.
Moete/moette/wijle. Ocium, tempus vacuum: vacatio. *ger. muß.* **Met gaede moete.** Otiose, cunctanter, tractim, commodè.
moetigh. Otiosus, vacuus, vacans.
Moeten/moetten. Debere, teneri: & Oportere. *ger. mussen: ang. must.*
Moeten.j.ghe-moeten. Obuiare. *angl. meete.*
Moetse. Mutilus, mutilatus, lacer, trũcus, truncatus membro aliquo: *propriè dicitur de canibus, equis & aliis animalibus cauda, auribus, aut iuba truncis: ital. mozzo: hisp. mocha.*
moetsen/mutsen. Mutilare, truncare, detruncare, abscindere, amputare, secare. *it. mozzare: hisp desmochar, mochar.*
moetsaerd / mutsaerd. Fascis coculatius, fascis virgultorum, cædua virgulta, abscissæ arborum comæ.
Moette.j.moete. Otium.
Moffe.j.muffe. Mucor.
Moffe. *zeland. holl. vetus.* Later coctus grandior.
Moffel. Chirotheca hyberna, manica hyberna. *gall. mouffle.*
Moffelen.j.maffelen. Buccas mouere.
Moghe. Potentia. & Appetentia, appetitus.
moghen. Posse, valere, pollere, potentẽ esse, quire, integrum esse. *ger. mogen: ang. may.* **Niet mogen.** Nequire, non posse. **Ick magh dat doen.** Liberum id mihi est: licet mihi: in arbitrio meo est constitutũ, possum. **Dẽ magh dat niet seggben.** Non est hoc dicendum.
moghen ver-moghen. Pati, tolerare. *μόγειν.*
moghen eenighe spijse. Delectari cibo aliquo. **Niet moghen.** Auersari cibum.
moghelick. Possibilis.
moghelick.j.mach-schien. Fortè, fieri potest.
moghelicke spijse. Cibus lautus, stomacho gratus.
moghelick eten. Edere cum appetitu.
moghende. Potens, valens, pollens.
moghendheyd. Potentia, potestas.
Mop. Comptus, ornatus, elegans.
mopaerd. Homo elegans, bullatus, ostentator.
mopaerdije. Lenocinium ostentatio.
mopkens. Comptè, ornatè.
Moper.j.modder.
Moken/meuken. Modiolus.
Mol. Talpa *ger. maulwerff: sax. molwurff: ang. mole, molle, moule.*
mollen-krupd.j.molen-krupd.
mollen-vooren. Venari talpas: *dicitur de mortuis humatis & sepultis: sumpta metaphora à vana quorundam opinione, qui humo tectis corporibus, reliquam mortuorum vitam sub terra agi putant.*
mol-worp/mul-worp. *ger sax.* Talpa. *q.d.* **mupl-worp.** *quod terram rostro fodiat & reiiciat. Gesnerus.*
mol-hoop. Grumus: terræ tuber, qualis à talpa egeritur.
mol-wozm. *sicamb.* Talpa.
Molck. *ger. sicamb.* **j.olm.** Salamandra. *μόλγη.*
Molcken. *sicamb.* **j.supuel.** Lactarium.
Molder. *sax.* Mensuræ aridæ genus.
Molen. Mola, moletrina, pistrinum. *μύλη. germ. mule: gall. moulin: ital. molino: hisp. molino: ang. mylle.*
molen. Mola: informis caro in vtero, siue tumor induratus vteri. grauiditatis opinionem adferens. *hisp. la carne mola.*
molen/mallaerd. Homo phantasticus: qui variis phantasmatibus & deliriis agitatur, *tanquam mola ventis.*
molen-asse.j.standaerd. Axis molaris.
molen-bergh. Collis molarius, agger siue monticulus molaris.
molen-ijser. Subscus molaris, ferrum molare, quod molam sustinet.
molen-karre. Vehiculum molarium.
molen-krupd.j.wonder-boom. Ricinus.
molen-looper. Catillus, molæ superior lapis.
molen-legger. Meta: inferior mole lapis

molen-peerd. Iumentum molarium: equus molarius: iumentū piſtrinenſe.
molen-ſpel. j. **marel-ſpel.**
molen-ſpille. Fuſus molæ. *vulgò* trilla.
molen-ſteen. Lapis molaris, lapis incuſus.
molen-ſtof. j. **ſtof-meel.** Pollen, pollis.
molen-vat. *louan.* Genus minoris menſuræ frumentariæ.
molen-wendel. Clauus molaris, molacrum, μύλακρον.
molen-werck. Molitura.
molen-werf. Moletrina.
molen-werf. *zeland.* j. **mael-ſtede.** Mola publica.
molenaer/ moller. Molitor.
molenaer. Apua: alburnus. *piſcis genus.*
molenaer. Scarabeus cineraceus: mylœcos: blatta piſtrinaria.
molenerſſe. Molitrix.
molen. *vetus. ſland.* j. **meluwen.** Cariem contrahere.
moller/ molenaer. Molitor. (lor.
mollers grauw. Cineraceus, cinere⁹ co-
molſter/ molter. Pretium molarium: certa farinę portio, quā molitor mercedis loco ſibi ſumit. & Emolumētū.
ſMolle. *ger.* j. **molck.** Salamandra.
ſMolm. *holl.* j. **mul.** **ghe-mul.**
molm/ olm. Caries: & Puluis ligni carioſi.
molm-wozm/ olm-wozm/ hout-wozm Teredo, tinea, termes, ceſſus: vermis ligna erodens.
molm-achtigh hout. Lignum carioſum, vermiculoſum. *ang. mouldy.* mucidus, fracidus.
molſem. *ſax. ſicamb. hol.* Putredo, caries, puluis carioſus.
molſemen. *hol.* Cariem contrahere.
ſMolſter/ molter. *vide* **molen.**
ſMomboz/ momber/ mamboer/ mond-booz. Tutor, pupilli defenſor. *vulgò* mamburgus, mamburnus. & manburnus. **ſMamboer.** Satrapa, ſatrapes, toparcha: Diœcetes, reipublicæ curator, patriæ tutor, regionis gubernator à Principe conſtitutus: principis vicarius, qui procurationē regiam ſuſcepit, *Sicābris, Hollandis & Zelandis dicitur: qui Flādris* **Rouwaert.** Mamburgus *ferè idem qui* aduocatus *ſiue* curator, *inquit Hotomannus.*
momboz-ſchap/ mōbooz dije/ mond-booz dije. Tutela. Mamburgium, mandiburdium, & mundiburdium, *olim* defenſio & tuitio *dicebatur, inquit Hotoman.* Mundium, (*ait Vitus Amerpachius in Annot. in Conſtitutiones Caroli magni*) *ſæpè occurrit in Legg. Longobard. & plerumque ſignificat* tutelam: *vnde* mundualdi, & mundoaldi, *hoc eſt,* tutores, *ab adminiſtranda tutela.*
ſMome. j. **moeme.** Matertera.
ſMomme. Ceruiſiæ genus.
ſMomme/ ber-momt. Perſonatus, laruatus, mommius, μομμὰ ἤ μορμὰ. i. terriculum, ſpectrum.
momme/ mom-aenſicht. Larua, perſona: ora corticibus horrenda cauatis.
mom-kantſe. Alea laruatorum.
mom-kleederen. Veſtes perſonatæ.
mommen. Mommium ſiue laruam agere.
mommer. Mommius, perſonatus, laruatus.
mommerije. Pompa laruata, laruæ.
ſMommelen. Muſſitare, mutire.
ſMompelen. j. **mondpelen.** Muſſitare.
ſMonck. *vetus.* j. **ſMunck.** Monachus. *ang. moncke.*
moncke/ monckſken. Puella vultu compoſito: bellula.
moncken/ monckelen. j. **mompelen.** Muſſitare, mutire, ſuſurrare.
moncken. Obducere vultum, obnubilare vultum, induere vultum ſeuerum: nubilare, nubilari, nubilum fieri, caligare vultum.
monckende opſicht. Frons nubila, obducta.
monckende kolen. j. **ſimpckende.**
monckende weder. Aër nubilus.
monckaerd. Vultuoſus, homo vultu compoſito ac graui. & Simulator.
monckefronen. Vultu compoſito & ſeuero ridere, ſubridere, renidere.
monckelen. Muſſitare, ſuſurrare.
ſMond. Os, bucca, orificium. *ger. mund. ang. mouthe.* **ſMondeken.** Oſculum, buccula. & Oſculum, baſium, ſuauium.
mond oft gat van den water-vloed. Oſtium fluminis, fauces: vbi in mare ſe exonerat amnis.
mond van de hauen. Oſtium portus.

mond

mond van de maghe. Os ventriculi.
mond van den ouen. Præfurnium.
mond van dē put. Putei crepido. *vulgò* os putei.
mond van de tonne. Orificiū, os ſummum vaſis.
mond-bode. Nuncius ore ſiue voce referens ſibi commiſſa.
mond-boozᵗ/mond-baer.j.mombooz. Tutor.
mond-flupten. Adulari.
mond-flupter. Adulator.
mond-gat. Orificium. & Præfurnium.
mond-ghergghel. Chalinos: vltimᵘ angulus oris ac compago, vel buccarū pars circa labiorum confinia.
mond-harren. Extremitates mandibularum. *q. d.* cardines oris.
mond-hout.j.keel-krupd. Liguſtrum. *q.d.* lignum oris: *folia enim liguſtri commanducata vlceribus oris & aphthis medentur. ger. mundholdtz.*
mond-koſt. Victus, eſculenta & poculenta, penus.
mond-lijm. *ger. ſax. ſicamb. fland.* **j.viſch-lijm.** Ichthyocolla. *q.d.* oris gluten.
mond-loos. Inorus, ἄστομος.
mondpelen/ mompelen. Muginari, murmillare, ſubmurmurare, muſſare, muſſitare, emutire.
mondpelinghe. Muſſitatio, murmurillum, ſubmurmuratio: dubio auctore ſuſurrus.
mond-rede. Sermocinatio, loquutio.
mond-roouen. Interpellare, interrumpere ſermonem alterius: interfari, interloqui, intercipere verba alterius.
mond-roouer. Interceptor, præpidè multumque loquens.
mond-ſoen. Oſculum: & Tranſactio ſiue conciliatio confirmata oſculo.
mond ſoenen. Oſculari, oſcula pāgere: & Tranſigere ſiue decidere controuerſiam oſculo, præſertim inter homicidam & proximū conſanguineū hominis interfecti.
mond-ſoener. Oſculator: & Trāſactor oſculo, reconciliator.
mond-ſpeler.j. ſchoon-ſpraeck.
mond-ſtanck. Oze, oris graueolentia, oris virus ſiue grauis odor,
mond-vol. Bolus, buccea.
mond-volleken. Buccella,
mond-vroed. Modeſtus linguā ſiue ore: temperans linguā, homo accuti ſermonis.
mond-werck. Victus: eſculenta & poculenta.
mondelick. Nuncupatus. **Mondelick teſtament.** Teſtamentum nuncupatum. **Mondelick erf-ghe-naem.** Hæres nuncupatus.
mondelick aenſpreken. Corā alloqui.
mondelick wt-ſpreken. Nuncupare: viua voce declarare.
mondelick leeren. Viua voce docere.
mondelick. Gratus ori.
mondelicken wijn. Vinū molle, lene, palato gratum.
mondelijn. *vetus.* Pupillus.
mondigh. Fans, loquens: & loquax, largiloquus, verboſus.
mondigh. Pubes, maior annis: qui extra tutelam eſt: puer duodecim annorum.
monden. *vet.* Fari, loqui: *huius compoſitum* **ber-monden.**
monden. Ori ſiue palato placere: facere ad palatum. **Wel monden quaelick monden.** Placere, diſplicere palato.
Mondter. *germ. ſax. ſicamb.* Vigilans, vigil, vacuus ſomno: alacer, agilis, vegetus.
Moninck / munck. Monachus.
Monighen. j.mupnighen. Communicare.
Monſter. Monſtrum, res monſtroſa, fœtus monſtroſus, fœtᵘ præter naturæ legem genitus: oſtentū, portentū. *gal. monſtre: ital. moſtro: ang monſter.*
monſter/toon-ſtuck/proefſtuck. Specimen, ſpectamen, exemplum: fruſtum præcidaneum, reſegmen præcidaneum: exiguum quiddam mercis, quod à venditore ſpectandum profertur. *vulgò* monſtra. *gal. monſtre: ital. moſtra: hiſp. mueſtra: ang. mouſter.*
monſter/monſteringhe. Delectus, recenſio militum, recognitio militaris, probatio militum, πάροδος, tranſuectio equitum. *vulgò* monſtra.
monſter. Oſtentatio, iactatio.
monſteren. Luſtrare vel recēſere exercitum, turmas equitū recognoſcere, recenſere ſolēniter equites, agere delectum militū, decernere exercitum,

mire numerum armatorum. *vulgo* monſtrare.

monſteren. Oſtentare, iactare.

monſter-heer. Conquiſitor, recenſor exercitus: qui militum delectū agit.

monſter-plaetſe. Diribitorium: locus in quo luſtratur & recēſetur exercitus, ſtipendiumq; militi exoluitur.

Moocke/moock-ſack. Venter animalium, ventriculus. (fartus.

moock-wozſte. Vēter faliſc⁹, vētriculus

Moon. Dæmon, genius.

moonken peck. Piceus dæmon, cacodæmon niger, Dis ater.

Mooz/mozre. *vetus.* Scropha.

Mooz.j.moer. Palus bituminoſa & nigra: & Cœnum paluſtre. *angl. moore.*

Moozaſch.j.maeraſch. Palus: & Cœnum paluſtre.

Mooz. Maurus, æthiops: *μαυρὸς.* i. niger.

mooz. Equus badius, equus niger.

mooz-beſie/moer-beſie. Morum.

mooz-land. Æthiopia, Africa.

mooz-man. Æthiops, vir æthiops.

moozlaen. Æthiops.

moozept. Color pullus, ſpanus, hiſpanus, hiberus, bæticus, ferrugineus, purpuro ceruleus. *hiſp. morado.*

moozellen. Ceraſa actia, actiana: *ſic teutonicè dicta, quod manus, dentes, labra atro colore inficiant. & quod colore nigro foris perfuſa ſint.*

moozikke: moozikken dans. Maurica, pyrrhica, chironica ſaltatio. *vulgò* moriſca. *gal. dance de moriſque: ital. danſa delle moreſche: ang. morice daunce.*

moozikke danſſer. Pyrrhicarius, chironomus, geſticulator.

moozken. *ſic.* **j.penninckſken.** Chalcus. *vulgò* maurus.

Moozd. Mors, letum. *gal. mort: ital. morte: hiſ. muerte:* morth *in legib. Longobard. Si ſeruus regis morth fecerit, &c.*

moozd/moozderije. Mors violenta, cædes, homicidium, latrocinium, trucidatio, nex, internecio. *vulgo* murdrū, *gal. meurdre: ital. morte violenta: hiſp. muertre, muerte con fuerca: ang. murter.*

moozd-ackſe. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* **j. helm-barde.** Bipennis.

moozd-bzaecken.j.dood-bzaecken.

moozd-bzand. Incendium violentum.

moozd-bzander. Incendiarius.

moozd-daed. Homicidiū, latrocinium.

moozd-daedigh. Homicida: & Mortifer, mortiferus.

moozd-kupl. Spelunca latronum.

moozd-pziem. Sica, occult⁹ pugiūcul⁹.

moozd-waepen. Arma latronum ſiue ſicariorum.

moozdelincks. Inſidioſè more ſicarij. *vulgò* mordricè.

moozden. Trucidare, latrocinari, cædē perpetrare. *vulgò* mordicare, murdrare. *gall. meurtrir: ang. murder.*

moozdenaer/moozder. Homicida, latro, ſicarius, parricida, ſubſellor, carnifex. *vulgo* murdrator. *ger. morder. gal. meurtrier: ang. murdrer.*

moozderije. Latrocinatio, latrocinium, trucidatio, cædes, homicidium, parricidium.

Mooze. *ſax. ſicamb.* **j.paſtinake.**

Moz.j.mozre. Scropha.

Mozaſch. Lutum.

Mozderigh / oft murderigh peerd. *ſland.* Equus aſthmaticus, pituitoſus. *gal. morueux.*

Moze. *ſland.* **j. moer/mooz/modder.** Limus, cænum.

Mozellen.j.marellen.

Mozſen/ mozſelen. Ruminare inſtar capræ: mandere, remandere.

Mozghelands.j.marghe.

Mozghen. Cras, craſtino. *germ. morn, morgen: ang. morowe.* **Den dagh van mozghen.** Dies craſtinus.

mozghen/ mozghen-tijd / mozghen-ſtond. Mane, tempus matutinum, aurora, hora matutina. *ger. morgen: ang. morning.* **Des mozgens.** Mane: matutino tempore.

mozghen-bzood. *ger. ſax. ſic.* Ientaculū.

mozghen-gaue/ mozghen-gifte. *germ. ſax. ſicamb.* Antipherna, orū: donatio propter nuptias, dos à marito profecta. *vulgò* morganatica, morgēgeba, & morgingabicum *quaſi dicas,* donū matutinum: quod maritus dotis nomine vxori ſuæ erogat die nuptiarum ante nuptiale conuiuium.

mozghen-glants. Aurora.

mozghen-groete. Salutatio matutina: aue matutinum.

mozghen-kind. Manius, manè natus.

mozghen-maet. *vetus. holl.* Prandium.

moꝛghen-rood. Aurora, matuta, diluculum: aurora roſea, aurea.

moꝛghen-ſchijn. Aurora, diluculũ, matura.

moꝛghen-ſpꝛaecke. Colloquium matutinum: dies iuridicus matutinus Antwerpienſibus vſitatus.

moꝛghen-ſterre. Lucifer, iubar. & Claua aculeata.

moꝛghen-ſtond. Aurora, matuta, diluculum, hora matutina, tempus matutinum.

moꝛghen-ſtondigh. Matutinus.

Moꝛiaen. j. **mooꝛiaen.** Æthiops.

Moꝛkelen j. **moꝛren.**

Moꝛre/moꝛ. *ger. ſax. ſicamb.* Scropha, Porca.

Moꝛre. *vetus.* Os cum prominentibus labris.

Moꝛren. Grunnire: & Murmurare, obmurmurare, murmillare, muſſitare, racitè ſtomachari.

Moꝛſeel/moꝛſeelken. Bolus. *vulgò* morſellum. *gall. morceau: ang. morſell.*

Moꝛſel. *ger. ſax. ſicamb ſland.* j. **moꝛtier.** Mortarium.

moꝛſele. Mica, fruſtulum.

moꝛſelen. Friare, frangere in micas.

moꝛſelen. *ſax. ſicamb. ſland.* Pinſere, terere vel contundere in mortario, conterere, in puluerem redigere.

moꝛſel-ſtamper. *ſland.* Piſtillum.

moꝛſel-ſteen. *ſax. ſicam* j. **moꝛtier-ſteen.** Mortarium.

moꝛſel-ſteen/tuf-ſteen. Tophus.

moꝛſelachtigh. Fragilis, friabilis.

moꝛſelinghe. Micæ. & Analecta, quiſquiliæ ciborum.

Moꝛſtelle/moꝛſtelleken. Cruſtulum, laganum, artolaganum.

Moꝛter. Arenatum, cœmentum, intritum, intrita. *ang. mortar.*

moꝛter-back. Mortarium.

moꝛter-houweel. Rutrum calcarium.

Moꝛtier. Mortarium, pila. *germ. morſel, morſer: gall. mortier: ital. mortaio: hiſ. mortero: ang. mortar.*

moꝛtier-ſtamper. Piſtillum, pilum.

moꝛtier-ſtock. *ſland.* Piſtillum.

moꝛtierken. Mortariolum.

Moꝛwe. Mitis, mollis, tener.

moꝛwekens. Molliculus, mollicelius, tenellus.

moꝛwen. Mollire, emollire, mitigare: & Molleſcere, emolliri.

moꝛwte / moꝛwheyd / moꝛwigheyd. Mollities, mollitia, mollitudo.

Mos moſch/moſſe. Mucor, ſitus. *hiſp. moho.*

mos der boomen. Muſcus, bryon, lanugo arborum. *germ. moſs: gall. mouſſe: ital. moſco: ang. moſſe.*

moſ-krupd. Vlua, alga, fucus marinus, muſcus marinus.

moſachtigh. Muſcoſus: & Fracidus, mucidus.

moſſchen/moſſen. Mucere, ſitum trahere.

Moſck/moſckaet. j. **muſck/muſckaet.**

Moſcket j. **muſcket.** Niſus.

Moſe. *vetus.* Palus.

moſe. j. **ſlijck.** Lutum, cœnum platearum: & Locus cœnoſus.

moſe. Lauatrina, aquarium, aquariolũ: vrnarium: coquinæ futorium: locus vbi vaſa eſcaria eluuntur. **Moſe** (*inquit Becanus*) locus eſt in ædibus, cui omne liquoris genus temerè infunditur, vt inde foras propellatur.

moſe-gat. Lauatrinæ foramen.

moſe-iancken. Ad limen amicę gannire: miſerè amare, perditè amare: ad lauatrinæ foramen gannire, & vlulare inſtar canis domo excluſi. *Ouid. Clauſa tibi fuerit promiſſa ianua nocte: Perfer & immunda ponere corpus humo.*

moſe-iancker. Perditè & miſerè amãs; miſer amatorculus.

moſe-koe. *ſax.* j. **butoor.** Ardea ſtellaris. *q.d.* bos lutoſis ſiue paluſtribus locis gaudens.

moſe-meyer. Præfectus plateis luto purgandis.

Moſie/meuſie. Culex.

Moſier-gat. j. **maſier-gat.**

Moſſche. *holl.* j. **muſſche.** Paſſer.

Moſſchel. Muſculus marinus, mytul⁹, concha. *ger. muſſchle: gall. mouſle: hiſp. mexile: ang. muſcle.*

moſſchel-man. Conchyta, qui conchas & muſculos legit.

moſſchel-ſchelpe. Calix conchę, cõcha.

moſſchel. Craſſior oris pituita: pinguis, denſa ac craſſa ſaliua.

moſſchelen. Screare, excreare, eiicere pinguem & denſam ſaliuam.

Moſſe. j. **mos.** Mucor, *&c.*

moſſen. Fracere, ſitũ trahere. *gal. moiſer.*

Moſſe. *vetus.* Famula. *hiſp. moça.* **Dupl moſſe.** Sordida ancilla, ſordida mulier, ritu & ſqualore fœda.

Moſt. Muſtum, vinum nouum. *germ. moſt: gal. mouſt: ital. moſto: hiſp. moſto: ang. muſt.*

moſtaerd. Sinapis, ſinapi, ſinapium: condimentum ex ſinapi, *vulgò* muſtarda: *à muſto nempe, quòd ſemen ſinapis ſoleat muſto macerari & præparari, ad tollendam eius acrimoniam. gal. mouſtarde: ital. moſtarda: hiſ. moſtaza: ang. muſtarde.*

Witte moſtaerd. Eryſimum, irio.

Mot. Lupanar, proſtibulum.

mot-kaſſe. Lupanar immundum, putidum, ſordidum: fornix olens, olidus: cella meretricea.

Motte. *friſ.* j. **ſogh.** Sus, ſcropha.

motte. Tinea, blatta. *gal. motte: ang. moth.*

motten-krupd. Chryſocome, ſtœchas citrina. & Verbaſcum: blattaria, tinearia, *vulgò.*

mottigh. Vermiculoſus, tineoſus, ſordidus.

Mottoen. *vetus. ſland.* j. **haemel.** Veruex. *gal. mouton: ital. montone caſtrato.*

Moude. *hol. friſ.* Alueus. lignum excauatum ad condienda ſalſamenta.

moude/melck-teple/molde. *friſ.* Sinum lactis.

Mouſche koe. j. **manſche koe / manſkoe.**

Mout. Byne, buna: hordeum madefactum quod germinauit, deinde cum ligulis enatis torretur. *vulgò* malium, braſium. Malta ſiue maltum *fortè dicitur ἀπὸ τῦ μαλταχῦ, quòd mollis & ori gratus ſit eius ſapor. Adr. Iun. germ. maltz: ang. malte.*

mout-blieghe. Muſca cereuiſiaria. & *metaphor.* Strenuus cereuiſiæ potor.

mout-blieghe. j. **ſteen-punſtken.** Tuberculum in facie ebrioſorum efflorescens.

Mouter. Mollis, mitis, maturus, maceratus.

mouteren. Mollire, emollire, macerare, maturum & molle efficere, lenire, mitigare. & Fouere, calefacere.

Mouwe. Manica, brachiale.

mouwe/bleſch-mouwe. Pulpa, torus.

mouw-ſpelle. Acicula maior, fibula humeralis. & Armilla, ſpinter.

mouwken. Parua manica.

mouwken / beckencel-naed. Sutura coronalis, ſutura cranij.

Mouwer/mouwerken. j. **maurickem.** Acanthis.

M V

Mucke. *germ. ſax. ſicamb.* Muſca.

Mudde. Modius. *varia apud varios menſura. gal. muy: ital. moggio: hiſp. almud.*

Mudſeken. j. **uperken.** Cheopina.

Mueck. j. **mupck.**

Muede. j. **moede.** Laſſus.

Muelen. j. **meulen/ molen.** Mola.

Mueme. j. **moeme.**

Muer. Murus, paries lapideus *germ. maur: gal. mur, muraille: ital. muro: hiſp. muro.*

muer/ muer-krupd. Alſine, anagallis, corchorus, hippia: *herba in muris & tectis naſcens. gal. mouron.*

muer-krupd. j. **muer.** Alſine.

muer-peper. Sedum tertium, illecebra, portulaca ſilueſtris, telephium, ſemperuiuum minimum. *q. d.* piper murale: *quòd inſtar piperis mordicet, & in muris creſcat.*

muer-rupte. Trichemanes, capillus Veneris.

muer-ſteen. *ſax. ſicamb.* Cæmentum. & Later coctus.

mueren der ſtad. Muri, mœnia.

muer-bzeker. Baliſta, aries, tormentum murale, machina muralis, tormentum demolitorium: tormentum quo muri ſternuntur: ſambuca.

muer-gat / muer-loch. j. **maſier-gat.** Riſcus.

mueren. Struere murum.

mueret. *ſax. ſicamb. friſ.* j. **metſer.** Faber murarius. *ital. muratore.*

Mueren/oft moeren het waeter. Turbare, turbulentam reddere aquam, mouere, commouere.

Muf. Mucidus, redolens ſitum. *ital. muffo.*

muffe. Mucor, ſitus mephytis, virus, putor. *ital. muffa.*

muffen. Mucorem contrahere, mucere, mucescere, ſitum redolere: olere hircum, obolere.

muffende/ muffigh. Hircoſus, olidus, mucidus. *ital. muffito.*

Muffelen. *hol.* j. **maffelen.** Buccas mouere.

Mugghe/ meuſie. Culex.

mugghe/ mucke. *ger. ſicamb. holl.* j. **vliegghe.** Muſca.

muggen-ſteker. Myiocopus, myiophagus: *genus motacillæ auis, muſcis veſcens.*

mugghefken. Cynips, ſcynipes: *muſcæ minutiſſimæ genus.*

Mupck/ mupdick. Locus vbi poma aſſeruantur: pomarium.

mupck. Mollis, lenis, mitis. *ang. meeke.*

mupck oeft/ mupcken appel. Pomum molle, mite.

mupcken. j. **mouteren.** Mollire, emollire, mitigare. *ang. meeke.*

mupl/ mupl-eſel. Mulus. *germ. mauleſel, maulthier: gal. mulet: ital. mulo: hiſp. mulo: ang. mule.*

mupl-dier. *ſicamb.* j. **mupl.** Mulus.

mupl-dzijuer. Mulio.

mupl-eſel. Mul°. & Burdo. & Hinnus.

nuplinne/ mupl-eſelinne. Mula. *gal.*

mupltier. Mulio, agaſo. (*mule.*

Mupl/ kack-berſſen. Pernio, *vulgò* mula. *gal. mule au talon.*

Mupl. Mulleus, ſandaleum: calceamenti genus alto ſolo. *gal. mule: ital. mulo: hiſp. mula.*

Mupl. Os oris, roſtrum, rictus, bucca, mala, æ.

mupl-band. Capiſtrum.

mupl banden. Capiſtrare, capiſtrum imponere, fiſcellam ori appendere.

mupl-ijſer/ kin-ijſer. Paſtomis.

mupl-klippe. Paſtomis.

mupl-korf. Fiſcella. *q. d.* corbis oris, quo boum & iumentorū ora capiſtrātur.

mupl-ſadel. Clitellæ.

mupl-beere/ mupl-beſie. *ſicam.* j. **moerbeſie.** Morū. *ger. maulbeere: ang. mulbery.*

mupl-beere/ mupl-peere. Alapa.

mupl-beeren t'eten gheuen. *adag.* Pugnos ingerere.

mupl-pianghe. Paſtomis, poſtomis.

mupl-ſtooter/ kaſ-boeue. Agyrta, circulator: falſas reliquias deoſculandas obtrudens.

mupl-werp. *ger. ſax. ſic.* Talpa.

muplen. Proboſcidem ſiue roſtrum extendere ſimultatis aut iræ cauſa, mutire, muſſitare, cum indignatione & ſtomacho.

muplen op iemanden. Simultates habere cum aliquo.

mupler/ muplaerd. Muſſitator: tacitè indignabundus.

Mupne. *ſicamb.* j. **mueme.** Materrera.

Mupnighen/ monighen. Communicare, participare, conferre: & Sacra adminiſtrare: & Communionem ſacram tradere.

Mupr. j. **muer/ muer-krupd.** Alſine. *officin.* Morſus gallinæ. *gal. mouron.*

Mups. Mus. *ger. mauſs: ang. mouſe.*

mupſken. Muſculus.

mups/ mupſken/ mupſkel. Muſculus, lacert°: pulpa: carnoſa pars in corpore.

mups van de hand. Thenar: carnoſa pars manus inter pollicem & medium digitum.

mups van het hout. Pulpa ligni aut (arboris.

mupſdoren. j. **ſtekende palm.** Ruſcus, ſcopa regia: *officin.* bruſcum: *vulgò* ſpinæ murium: *ruſcus enim circumligatus mures à carnibus arcet.*

mupſ-hond. Murilegus, muſcio: & Felis. *vulgò* muriceps.

mupſen-hol. Latibulum murinum, cauus murinus.

mupſ-hond. *ſland.* j. **weſel.** Muſtela.

mupſen-keutel. Muſcerda.

mupſ-koninckſken. Troglodites paſſer: immuſculus: *auicula muri magnitudine non abſimilis.*

mupſ-oore. Muris auricula: myoſotis. & Piloſella: *herba cuius folia albicantibus pilis hiſpida & ſupernè aliquantulum cana ſunt inſtar auris murinæ.*

mupſen-koren. Phœnix, herba phœnicea, lolium rubrum; hordeum murinum; lolium murinum: *ſic fortaſſe dictum, quòd mures ſpicas illius deuorent, quæ in ædificiorum tectis proueniunt. And. Matthiol.*

mupſen-maeltijd. j. **hondſ-feeſte.**

mupſen met ſteerten. j. **aerd-noten.** Bulbocaſtana: *quibuſdam* chamæbalani: *vulgò* mures caudati: *quòd hæ nigræ, rotundæ, oblongæ glandes domeſticorum murium ſimilitudinem referant, fibris retrò propendentibus.*

mupſen-ſteertken. Myoſuros, cauda muris. *herbæ genus.*

mupſen-ſtront. Muſcerda, ſimus murinus.

mupſen-vael/mupſ-vael. Murinus, cinereus, leucophæus.

mupſen valle. Muſcipula, muſcipulū.

mupſen. Mures capere, captare, venari, tacitè quærere: inſidiari muribus.

mupſen. *metaphoricè*, Abdita magno ſilentio inquirere. *Becanus. ang. muſe.* i. cogitare.

Mupſeneren. Imaginari, cōtemplari, inquirere abdita. *gal. amuſer.* i. occupare animum re aliqua.

mupſenuſſe int hooft. Imaginatio, phātaſia. *ang muſing.*

Mupſteren. *ſland.* Perſcrutari, inquirere, indagare.

Mupte. Cauea, auiarium, locus auiarius *vulgò* muta & mutatoriū: locus in quo aues ſe recipiunt cùm pēnas mutant: & Tempus quo aues in tenebris ſeruantur, ne canant. *gal. mue: ital. muda, muta.*

mupten. *vet.* Mutare, commutare. *gall. muer: ital. mutare: hiſp. mudar: ang mute.*

mupten/muptéren. Plumas in auiariis amittere ſiue mutare. *gall. muer.*

mupten. Mutire, ſuſurrare, murmurare: ſeditioſa clanculum loqui. *ital. mutire: ang. mutter.*

mupten/muptenéren. Seditionem meditari: conſpirare, turbas ciere, coire, coitionē facere, per clancularios ſuſurros excitare ſeditionē. *gal. mutiner.*

mupt-maecker. Seditioſus, factioſus, tumultuoſus, turbulentus.

mupterije. Seditio, conſpiratio, coitio: factio: ſeditio, dubioq; autore ſuſurri. *ang. mutinie, mutting.*

Muptſe. *vet.* j. **mutſe.** Pileus.

Mul. *ſland.* j. **ghe-mul.** Puluis.

Mullener/mullinck. *flā.* Mugil piſcis.

Mume/moeme. *ger. ſicamb* Matertera, amita: & *ſax.* Neptis, cognata.

Mummelen. j. **mommelen.** Mutire.

Munck/ moninck. Monachus *germ. munch: gali. moine: hiſp. monje: ang. moncke.*

munck. Blatta lucifuga. & Curculio.

munck. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ruyn.** Canterius, equus caſtratus.

muncken. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ruynen.** Caſtrare, emaſculare, cuirare. *metaphora ſumpta à monachis & religioſis viris, qui ſe propter regnum cælorum caſtrarunt, & propter Chriſtum eunuchi fiunt, cùm poſſint eſſe viri, vt inquit D. Hieron. in Matth. cap. 19. Eadem ratione* ſus caſtrata, **nonne** *etiam dicitur.*

munckſ-kappekens. Aconitum, hecatheis. *vulgo* cappa vel cuculus monachi.

muncks werck doen. *adag.* Penelopes telam texere: inanem operam ſumere.

Munſter. Eccleſia maior, eccleſia collegiata, eccleſia cathedralis: monaſterium *apud veteres. germ. munſter: gall. monſtier: ang. minſter.*

Munte. Mentha, menta. *ger. munte: gal. mente: ital. mentha: ang. minte.*

Munte. Moneta, numus, nummus, numiſma, pecunia. *ger. munte: gal. monnoye: ital. moneta: hiſ. moneda: ang. money.*

munte. Moneta, nota numi, forma typuſq; monetæ.

munte. Pars poſtica, ſiue latus ſiniſtrum numi.

munte/munterije/munt-winckel. Officina monetaria.

munten. Cudere nummos, cudere argentum, ſignare argentū, aurum: ſignare monetā, nummum percutere, nummum ſignare, ferire pecuniam.

munt-meeſters. Triumuiri menſarij, triumuiri monetales.

munt-ſlaegher. j. **munter.**

munt-ſmelter. Cōflator figurati æris.

munt-valſcher. Monetæ adulterator, paracharacta.

munter. Monetarius.

munterije. Officina monetaria: & Res nummaria.

Muntighe koe. Vacca lactaria à tauro non inita.

Murderigh. j. **moyderigh.**

Murmulen. Murmurillare, ſubmurmurare.

Murren/moyren. Murmurare, murmurillare. *gall. murmurer: ital. mormorare: hiſp. murmurar: ang. murmure.*

Murwe. j. **moywe.** Mitis, mollis.

Muſck. Fundulus piſcis *dicitur Brabantis. Geſner.*

Muſck. j. **muſckeliaet.** Moſchus.

muſck-balleken. Pastillus.

muſcka-

muſckadelle. Vinum apianum, falernum, paſſum, dulce. *vulgò* muſcadella. & muſcatula.

muſcadel-druyue. Vua apiana, apiaria, muſcata, moſchatula. *germ. muſcatell: gall. muſcatelle: ital. muſcatella: ang. muſcadel, muſcadle.*

muſcaet-bloeme. Macer, macis: nucis myriſticæ inuolucrum.

muſcaet-not. Nux myriſtica, vnguentaria, odorata: *vulgò* muſcata, *ſiue* moſchata: *ob odoris præſtantiam. germ. muſcat nuſs: gall. noix muſcade: ital. noce moſcata: hiſp. nuez moſcada: ang. nutmegge.*

muſckeliaet. Moſchus, muſcus, moſcum, muſcum: odoramenti genus ex apoſtemate ſanguinolento moſchi animalculi. *gall. muſc: ital. muſco, muſcio: hiſp. almiſque: ang. muſke.*

muſckeliaet-katte/ muſck-katte. Moſchus, muſcus, mus odoratus, mus peregrinus, *vulgò* muſcus.

Muſcket. Haliætus, niſus: auis ex accipitrum fringillariorū genere. *vulgò* muſcetus.

muſcket. Bombarda maiuſcula: ſclopus maior, campeſtre tormentum minus.

muſckettier. Sclopetarius, ferentarius.

Muſſche. Paſſer. *gal. moiſſon.*

Mutſe. Pileus, pileum, vitta, mitra, mitella.

mutſe. j. amutſe/ almutſe. Amiculum, epomis: pileus latus, profundus & in ſcapulas vſque demiſſus: *vulgò* almuſium, almuterium. *hiſp. muſceta.*

mutſe. Cæcus amor, amoris œſtrum, amor impotens, cæcus. **De mutſe hebben.** *adag.* Cæco amore ardere, miſerè amare, perditè amare, inſanire amore, cæcum eſſe amore, efflictim deperire, inſano amore capi.

mutſen. *germ. vetus.* Comere, ornare, redimire.

Mutſen. j. moetſen. Mutilare.

mutſaerd. j. moetſaerd. Faſcis cocularius.

N

Litera cum apoſtrophes nota in principio quarundam dictionum poſita loco negatiuæ particulæ **ne** / *veteribus Flandris vſitatæ, ne ſiue* non *ſignificat, vt* **n'iet / n'ieman/ n'opnt/ n'ergent.** i. nihil *ſiue* non, nemo, nunquam, nuſquam.

N A

Nacht. Nox, noctis: tempus nocturnum, concubium. *νύξ, νύχθ, νύχθα, poëticè, vt annotauit Adr. Iun.* **Nacht/** *quaſi* **nie acht** *dicitur Becano, quòd nihili eſtimetur. germ. nacht: gal. nuict: ital. notte: hiſp. noche: ang. night.*

nacht. j. ghe-nacht. Dies faſtus.

nacht. *vet. j.* **auond.** Veſper. *hinc* **nacht-eten/ nacht-mael/ nacht-tabbaert/ baſt-nacht/** *&c.*

nacht-braecke. Lucubratio.

nacht-braecken. Lucubrare.

nacht-dief. Vecticularius, effractor, directarius, fur nocturnus.

nacht-doeck. Capitis tegmen nocturnum, pileus nocturnus.

nacht-eten. *vetus.* Cœna. & Cœnare.

nachte-gael. Luſcinia, philomela, aëdon, acredula: *auis vernis menſibus per omnem ferè noctem garriens. ger. nachtgall: ang. nightingale.*

nachte-gael. Genus bombardæ maioris. *vulgò* duplicana.

nacht-gaſt. j. ſlaeper. Hoſpes nocturnus, hoſpes veſpertinus.

nacht-ghedroch. Vmbræ, lemures nocturni.

nacht-ghreſt. Larua, vmbra: ſpiritus noctu infeſtus. *vide* **ghreſt.**

nacht-krekel. Gryllus: genus locuſtæ ſimile cicadæ, noctu ſtridens.

nacht-legher. Luſtrum, cubile ferarum.

nacht-licht. Lux nocturna.

nacht-lijfken. Subucula.

nacht-mael/ auend-mael. Cœna: nocturnæ epulæ, *apud Lucret. Nam compotationes & cœnæ ſumptuoſiores ac liberaliores nocte fieri ſolent. Horat. Nocturno certare mero, putare diurno. & Lucret. Lumina nocturnis epulis vt ſuppeditentur.*

nacht-maere / nacht-merrie. Strix, lamia: incantatrix nocturna ſiue

volatica: & Incubus, ephialtes. *q.d.* equa nocturna.

nacht-moeder. *vetus.* j. **naeyt-vrouwe.**

nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, noctiluca: nitedula: muſcæ genus veſpere per arua lucens.

nacht-mutſe / ſlaep-mutſe. Pileus nocturnus.

nacht-raue. Nycticorax, coruus nocturnus.

nacht-raue. Lucifuga, lucifugus, veſpertilio: homo interdiu domi delitescens, noctu verò prodiens & vigilans: fur qui interdiu dormit, noctu ad furandum vigil. & Lychnobius: nocte lucernariam vitam ducens: nocturnus potator: vel qui noctu id facit, quod hominum vulgus interdiu facere ſolet. *q.d.* coruus nocturnus. *Nycticorax enim, ſicut & noctua, noctu venando ſibi cibum acquirit.*

nacht-rockſken. Induſium, ſubucula lanea, interula nocturna.

nacht-ronde. Nyctoſtrategi, circitores nocturni.

nacht-ruſte. Quies nocturna.

nacht-ſchaede. Solanum, ſtrychnis, morella: vua vulpis: vua lupina. *vulgò* ſolatrum. *germ. nachtſchadt.*

nacht-ſtilte. Nox concubia, concubium, noctis ſilentium: conticinium, nox intempeſta.

nacht-tabbaert. Veſtis cœnatoria, cœnatoriũ, palla lucubratoria. *Lud. Vives. q. d.* veſtis veſpertina *ſiue* nocturna.

nacht-voghel. Strix: auis quædam nocturna & importuna. & Lucifuga, lucifugus.

nacht-voghel. Auis nocturna, bubo: vlula: nycticorax, veſpertilio.

nacht-vrouwe. Strix, lamia, larua: mulier venefica, volatica. *q. d.* mulier nocturna.

nacht-waecke nacht-wachte. Vigiliæ, excubiæ nocturnæ.

nacht-waecker/ nacht-wachter. Excubitor.

nacht-werck. Lucubratio.

nacht-wercker. Lucubrator, nocturnus operator.

nacht-wercker / vern-ſteker. Coprophor⁹, nocte latrinas exonerãs, ſcarabeus artifex. *q.d.* operarius nocturn⁹.

nacht-wl. Noctua, vlula: Palladis auis, auis nocte volans. & *metaph.* Lucifuga, lucifugus. (**mugghe.**

nacht-wormken. Nitedula. j. **nacht-**

nachten / nacht worden. Noctescere.

nachts. Nocturnus.

nachtelick. Nocturnus.

Nack. j. **neck.** Ceruix.

Nae / tot. Ad, verſus. **Nae huys gaen.** Domum verſus ire, adire domum.

Nae. Ad, vt, ſecundum, quaten⁹, iuxta, ex, quantum. **Nae den wenſch.** Ex voto, ad votum. **Nae de gewoonte.** Ex conſuetudine, ſecundum conſuetudinem. **Nae mijn meyninghe.** Ex mea ſententia. **Nae dat ick verſtae.** Quantum intelligo. *germ. nach.*

Nae / nae-by. Ad, apud, prope: & Ferè, fermè, propemodũ. *ger. nach: ang. nere.*

nae-buer. *ger. ſax. hol. ſicam.* j. **ghe-buer.** Vicinus. *ang. neighbour.*

nae-buerſchap. j. **ghe-buerſchap.**

naelick. *ſland.* Fermè, ferè, propè, propemodum.

Nae. A, poſt, ponè, ſecundùm.

nae dat. Poſtea, tum, deinde, deinceps, exinde: & Poſtquam, poſteaquam, ſimul atque: ſimul, ſimulac: ex quo, vbi.

Nae-bier. j. **woyte.**

Nae-boetſen. Imitari geſticulatione facta aut dicta alterius.

Nae-bruyd-loft. Repotia: conuiuium quod poſtridie nuptiarum apud nouum maritum fit.

Nae-demael. Poſtquam, ſimulac.

Nae-deel. j. **achter-deel.** Damnum, in-

nae-deeligh. Damnoſus. (iuria.

Nae-dencken. j. **achter-dencken.** Futura meditari. & Suſpicari.

nae-denckigh. Suſpicioſus.

Nae-der-hand. Poſtea.

Nae-diſch. Secundæ menſæ, bellaria, tragemata.

Nae-doen. Sequi, imitari.

Nae-dorſt. Sitis poſtera.

Nae-erf-ghenaem. Secundus hæres.

Nae-feeſte. Repotia.

Nae-gaen. Sequi.

Nae-ghe-boyte. Secundæ.

Nae-ghe-dacht. Suſpicio.

Nae-ghe-peys. Suſpicio.

Nae-ghelden. *ſax.* Donare, condonare.

Nae-

Nae-ghe-richt. Epidipnides: feræ epidipnides: epulæ quæ in extrema cæna vel prandio adferuntur: bellaria: ſecundæ menſæ.

Nae-goed. j. nae-bier/ woꝛte. Condimentum polentarium.

Nae-hop. j. nae-maepſel.

Nae-hoede. Secunda acies.

Nae-gheuen. *ſax.* **j. toe-gheuen.** Indulgere.

nae-gheuen. j. achter-klappen. Obtrectare.

Nae-iaghen. Proſequi, perſequi.

Nae-iaer. Anni finis ſiue exitus, anni extremum, annus extremus.

Nae-kinderen. Liberi poſterioris tori.

Nae-komen. Sequi, ſuccedere. & Conſequi, aſſequi.

nae-komelinck. Succeſſor.

nae-komelinghen. Succeſſores, poſteri, poſteritas, nepotes minores: nati natorũ, & qui naſcentur ab illis. *Vig.*

nae-komſte. Succeſſio.

Nae-koop. j. kalengieringhe. Retractus emptionis.

Nae-laeten/ toe-laeten. Concedere, indulgere, permittere, remittere.

nae-laeten/ achter-laeten. Relinquere, omittere, negligere.

nae-laetigh. Negligens.

nae-lente. Ver extremum, præceps, præcipitans, ſeneſcens.

Nae-loop. Conſectatio. & Syrmata clientum.

nae-loopen. Conſectari, ſectari: curſu inſequi.

nae-looper. Aſſecla, ſectator, conſectator, pediſequus.

Nae-maecken. Imitari, aſſimilare, effingere, ad alterius formam fingere.

Nae-maeyen. Sicilire.

nae-maepſel/ nae-hop. Sicilimentum: fœnum cordum, ſecundarium, autumnale.

Nae-maels. Poſtea, poſtmodum, in poſterum, poſteriùs, in futurum, poſtero tempore. & Olim.

Nae-maend. Menſis extremus, menſis præceps, extremum menſis, finis menſis.

Nae-man. Poſterior maritus.

Nae-middagh. Tempus pomeridianum.

Nae-noene. Tempus pomeridianum.

Nae-ooghſt/ nae-ooghſtinghe. Spicilegium.

nae-ooghſten. Colligere ſpicas à meſſoribus in agro præteritas.

Nae-raed. Conſilium poſt factum.

nae-raeden. Pòſt conſulere.

nae-raeden. Coniectare, coniecturam facere.

nae-raedinge. Coniectura, cõiectatio.

Nae-rechter/ nae-richter. *germ. ſax. ſic.* Carnifex, lictor: poſterior ſententiæ capitalis exequutor.

Nae-ſaet. *vetus.* Succeſſor.

nae-ſaeten. Poſteri, ſucceſſores.

Nae-ſeggheu. Sequi verba alteri', reddere & imitari verba quæ alius præfatus eſt: præeuntis verba recitare.

nae-ſeggheu. Obloqui, detractare, à tergo pinſere, mordere clanculum, ſugillare.

Nae-ſlepp. Agmina longa clientum, ſyrmata clientum, famulorum, *&c.*

Nae-ſmaeck. Sapor poſterior, guſtus durus, non naturalis.

nae-ſmaeck hebben. Reſipere.

Nae-ſomer. Autumnus, æſtas autumnalis: æſtas præceps, vel extrema, ſeneſcens, ſumma, vltima.

Nae-ſpraecke/ achter-klap. Obtrectatio.

Nae-ſtellen. Poſtponere. & Conſectari, captare, niti, animum applicare. & Inſidiari.

Nae-taele. Obtrectatio.

Nae-tijd. Tempus ſequens, tempus poſterius.

Nae-toght/ achter-toght. Acies poſtrema.

Nae-trachten. Meditari, cogitare.

Nae-volgh. Sequela.

nae-volgheu. Sectari, conſectari, ſequi, ſubſequi, inſequi. & AEmulari, alterius exemplum ſequi: imitari.

nae-volgheliek. Imitabilis.

nae-volger. Sectator, imitator, aſſecla.

Nae-vruchten j. nae-veen. Secundæ.

Nae-weeſe. Puer poſthumus, proles poſthuma.

Nae-wijf. Vxor poſterior.

Nae-veen. Secundæ, arũ: dolores poſt partum: hyſteræ, choria, deuteria: & Volua intima ſiue inuolucrum quo

fœtus

fœtus in vtero matris inuoluitur.

Nae-wepde. Fœnum cornum, ſerotinum, autumnale.

Nae weke. Septimana extrema, finiēs: finis hebdomadæ.

Nae-wijn/ſpoel-wijn. Lora.

Nae-winter. Hyems præceps, extrema, ſenescens, ſumma.

Naecke. j. aecke. Scapha. *ger. ſax. ſicam. nach.*

Naecken. Propinquare, appropinquare, inſtare, imminere, impendere, proximare, in propinquo eſſe.

naecken. j. ghe-naecken. Attingere.

Naeckt. Nudus. *ger. nackend: ang. naked.*

naeckt maecken. Nudare.

naecke-heyd. Nuditas.

naeckt-heyt. Nuditas.

naeckt-elick. Nudè.

Naed. Sutura, iunctura, commiſſura.

naeden. j. naepen. Suere.

naedel *ger. ſax. ſicamb* **j. naelde.** Acus.

Naeder/naerder. Proximior, propior, propius.

naeder-wegh. Compendium, via compendiaria.

naederen/naecken. Propinquare, appropinquare.

naeder-ſchap. Propinquitas, proximitas, affinitas: & Præferentia. & Retractus emptionis inter proximitatis.

naeder-heyd. j. naerder-ſchap.

Naeghel. Clauus. *ger. nagel: ang. nayle.*

naegel van den vinger. Vnguis, onyx.

naeghel int ooghe. j. maene. Pterygiū, vnguis.

naeghel/krupd-naegel. Caryophyllū.

naeghel-bloeme. *ger. ſax. ſicamb.* **j. ghenoffel.** Caryophyllus.

naeghel-booꝛ/ſpijcker-booꝛ. Terebra.

naeghel-dwanck. j. dwanck-naeghel.

naeghel-koꝛtſel/naeghel-knupſel. Preſegmina vnguium, reſegmina.

naeghel-krupd. Geum: caryophyllata: *herba ab odorata a caryophyllorum in modum radice dicta. Barbaris* auantia, ſanamūda, oculus leporis, benedicta.

naeghel-maeghe. j. naeghel-vlend.

naeghel-maene. j. maene. Exortus: candidum vnguis.

naeghel-mes/naeghel-ſweerd. Gladius rotundo manubrio, inſtar claui: ſecceſſita. *Feſtus.*

naeghel-rinde/naeghel-ſchoꝛſſe. Pterygium.

naeghel-vaſt. Clauo affixus, clauis fixus, clauis contentus.

naeghel-verwe. Onychinus color. *à* **naeghel** i. vnguis.

naeghel-verwe. Color badius, phœnicius. *à* **naeghel.** i. clauus. *ger. naegelefarb.*

naeghel-vlend / naeghel-maeghe. conſanguineus in ſeptimo gradu: *in eo enim vnguis, non membrum reperitur, atque ideo cognatio ibi terminatur. Speculum Saxon.*

naeghelken. Clauulus, clauiculus. & vnguiculus.

naeghelen. Clauo figere, ſiue defigere.

Naepen. j. nepen. Hinnire.

Naepen/naeden. Suere, conſuere: ſarcire, ſarcinare.

naep-koꝛfken/naep-mandeken. Qualus, quaſillus, calathus.

naeper. Sartor, ſarcinator.

naeperſſe/naepſtere. Sartrix, ſarcinatrix. *Flandri finiunt huiuſmodi verbalia fœminina per* **igghe.** *vt* **naepſtrigghe. j. naenerſſe: kemſtrigghe. j. kemmerſſe: ſpinſtrigghe. j. ſpinſter/ſpinnerſſe.**

Naelde. Acus. *Germani* **naedel** *tranſpoſita literal in fine, rectiùs & perfectiùs dicunt à* **naeden** */id eſt,* ſuere. *ger. naedel: ang. nedle.*

naelde/ſcheel-prieem. Acus crinalis, crinale, diſcriminale.

naelde van den toꝛen. Pyramis, obeliſcus.

naelde van het ure-werck. Gnomon.

naelden-kervel. Veneris pecten: ſcandix: acula, chærophyllum aciculatum. *herba ſic dicta ab aculeis, acubus ſiue radiis inſtar pectinum.*

naelden-ooghe. Acus foramen.

Naelick. *ſland.* **j. bij-kants.** Ferè, propemodum.

Naelinck. *ſland.* Proximus hæres: conſanguineus, affinis.

naelinck-ſchap. *ſland.* **j. naeder-ſchap.** Proximitas.

Naem. Nomen, vocabulum, titulus. *ger. nam: gal. nom: ital. nome: hiſp. nombre: ang. name.*

naem eñ faem. Nomen, fama, decus.

naem-

naem-loos. Inglorius.
naem-rol. Catalogus.
naem-rooven. Detrahere famæ alicuius, lædere famam alicuius, detractare, fugillare.
naemen. j. **noemen.** Nominare.
naemer naem-gheuer. Nomenclator.
naemachtigh. Celebris, nobilis, inclytus.
naemelick. Nominatim, præsertim.
naemelick elcken noemen. Nomine quemque suo vocare: nominatim citare.
Naen naenken. Nanus, pumilio, pumilo, pumilius, pumilus, pygmeus: homuncio, homunculus, homulus. *gall. nain: ital. nano: hisp. enano.*
Naer naere/narue. *sax.* Cicatrix.
Naer. *fris.* j. **banghe.** Languidus, debilis.
Naer. j. **nae.** Propè, *&c. ang. nere.*
naerder. j. **naeder.** Propior.
naerhede. *stand.* j. **naeder-schap.**
naerhepd. j. **naerderhepd.**
naerlinck. *stand.* j. **naelinck.**
naersen. *vetus. stan.* j. **naederen.** Propinquare.
naest. Proximus. *ger. naechst: ang. next.*
naest den koninck. Secundus à rege.
naest-komende. Proximè venturus aut futurus.
naest-leste. Penultimus.
naesten. *holl.* j. **ver-naerderen.**
Naeue. j. **naue.**
Naf. j. **naue.** Modiolus rotæ.
Naffel. *stand* j. **naeuel.** Vmbilicus.
Naken j. **naecken.**
Name j. **naem.** Nomen.
Nampt namt/nant. Pecunia numerata, argentū præsentarium, pecunia repræsentata, pecunię repræsentatio.
namptiseren / namtiseren/ nanteren. Repræsentare, exhibere, dare præsentem pecuniam. *gall. namptiser.*
Nap. Cyathus, scyphus, patera, carchesium, poculum. *ger. napff: gall. hanap: ital. nappo.*
nap. *vetus.* j. **diepe schotel.** Catinus, paropsis, alueus, alueolus.
nap-hoeder. *vetus.* j. **schencker.** Pocillator à cyathis.
Narbe nare narue. *germ. sax. sicamb.* Cicatrix.
Narre. Fatuus, stolidus, insulsus, bardus, stultus.
narre/boller. *vetus.* Genus bombardæ maioris.
narre-kop. Stultū caput, homo fatuus.
narre-werck. Stultitia, ineptia.
narrerije. Stultitia.
narrisch. Fatuus, insipiens.
Narue. j. **nerue.**
Nast. j. **neuse.** Nasus.
Nasscher. *stand.* Cupidus, auidus.
nasscherhepd. *stand.* Auiditas.
nasscherlick. *stand.* Cupidè, auidè.
Nast *rectius*, **ast.** Vstrina.
Nastel/nastelinck. *sicamb. stand.* j. **nestel.** Ligula.
Nat. Madidus, madens, vdus, vuidus, humidus. *&* Mador, humor, latex.
nat maecken. j. **netten.** Madidare.
nat zijn. Madere, immadere.
nat worden. Madefieri, madescere.
nathepd/nattighepd. Mador, humor, humiditas, latex.
Nater nater-slanghe/water-slanghe. Natrix, hydrus, chelydrus, anguis natans. *ger. nater: ang. adder.*
nater-tonghe. Ophioglosson. *vulgò* lingua serpentis.
nater-woztel. Bistorta: *dracunculi herbæ species.*
Natte. *vetus. sicamb.* j. **matte.** Matta.
Naue van het rad. *sax. sicamb. fris. holl.* j. **velghe.** Modiolus rotæ, rotæ mediū, cui infixi sunt radij. *ger. nab: ang. naue.*
nauel. Vmbilicus. *germ. nabel: ang. nauill, nauel.*
nauel van t'rad. j. **naue.** (Veneris.
nauel-krupd. Cotyledon: vmbilicus
nauel-wijs ghe-maeckt. Vmbilicatus.
nauel-bzeuck. Egressio siue ruptura vmbilici.
nauel-bzeuckigh. Exomphalus: cui prominet vmbilicus.
Nauel. j. **steck-raepe.** Napus. *vulgò* naueta. *gal. naue, naueau: ital. nauone: hisp. nabo: ang nauew.*
Nauw. Strictus, angustus, contractus, arctus.
nauw/spaerigh. Contractus, parcus, restrictus, tenax, sordidus.
nauw. Strictè, angustè, arctè: parcè,
nauw be-sien. Penitissimè inspectare, propius intueri.

nauw ſtaē/ nauw ſtekē. Rem anguſtā habere: fortunam tenuem & cōtractiorem vitæ conditionem habere.

nauw gehouden worden. Arctè contenteque haberi.

nauw-hooꝛigh. Acer auditu.

nauw-pointigh. Curioſus.

nauwelick. Vix, vixdum, difficulter, ægrè: & Parcè, tenuiter: & Strictè.

nauwen. Anguſtare, arctare, ſtringere, anguſtum reddere.

nauwte. *vetus.* Anguſtia.

Nauwe. *vet. ſicamb.* Nauis. *ger. nawen: gall. nauire, nef: ital. naue: hiſp. naue, nao.*

Nauwers. *ſland.* j. **nergens.** Nuſquam.

N E

Ne. *vetus. ſland.* Ne, non. *gal. ne: ital. ne: ang. no. Flandri dicunt,* **Ick ne wil/ ick ne ſal't niet doen.** j. non volo, nō faciam: *alij tranſpoſitis literis dicunt* **en: Ick en wil/ ick en ſal.** *&c.* Ex **ne** *autem ſiue* **n'** *componuntur hæ negatiuæ dictiones:* **n'ieman/ n'erghent/ n'iet/ n'opt.** Nemo, nuſquam, nihil, nunquam, *&c.*

Nebbe. *ſax. friſ. holl* j. **beck.** Roſtrum auium. Nebba, *teſte Plinio, veteribus Gallis* roſtrum dicitur.

Nebbelinck. *holl.* j. **ael.** Anguilla.

Neber/ nebber/ nepper. *ger.* j. **ruigher.** Terebra.

Neck/ nick/ nack. Ceruix, poſterior pars colli. *ger. genick: ſax. nack: gal. nucque: ang. necke. dicitur* **neck/ nack/ nick/ ghenick** *à* **nicken/** *quòd ad dextram ſiniſtrámve prorſum; retrorſumque vertatur flectaturq;.*

Necken. *ſland.* Necare, occidere.

Necker. Dæmon aquaticus, Neptun⁹, ennoſigæus.

Neder. Infra. *ger. daniden: ang. neyther.*

neder. Humilis, inferus, depreſſus.

Neder-booghen. Inclinare.

Neder-bunck j. **onder-bupck.**

Neder-daelen. Deſcendere.

Neder-drucken. Deprimere.

Neder-gaen. Deſcendere.

neder-gaende. Deſcēdens. & Decliuis.

neder-ganck. Deſcenſus.

neder-gaïck der ſonnen. Occaſus ſolis, occidens.

Neder-ghe-booght. Inclinat⁹, cernu⁹.

Neder-ghe-richt. Iudicium cauſarū, ciuilium, iudicium municipale.

Neder-ghe-wande. j. **hoecke.**

Neder-helligh. Procliuis.

Neder-hof. Colonia. & Cohors, cors. & Villa, ſiue hortus prætorij: villa ruſtica.

Neder-hoſen. Tibialia.

Neder-huys. j. **neder-hof.** Villa ruſtica.

Neder-kamer. j. **neder-ſale.**

Neder-kleed. *vetus.* j. **hoecke.** Femorale.

Neder-knielen. Procumbere in genua, congenulare.

Neder-kouſſen. Tibialia.

neder-laeghe. Clades, ſtrages, iactura, calamitas, prælium aduerſum.

neder-laeghe hebben. Succumbere, vinci, cladem accipere, ſterni, cadere.

Neder-laeten. Demittere, deorſum mittere, deducere.

Neder-land. Belgiū: Germania inferior.

neder-lander. Germanus inferior: Teuto.

neder-lantſche ſpraecke. Lingua Belgica, Teutonica, inferior Germanica.

Neder-leggen. Deponere.

neder-leggen. Deijcere, ſternere, occidere.

neder-leggen den twiſt. Dirimere, componere altercationes, lites, bella.

Neder-liggen. Procumbere, recūbere, iacere, cubare, recubare.

Neder-rijſen. Prolabi, delabi.

Neder-ſale. Cœnatio, cœnaculum.

Neder-ſetten. Deponere.

Neder-ſichtigh. Cernuus, capite terram verſus prono incedens.

Neder-ſincken. Sidere, ſubſidere, inſidere.

Neder-ſitten. Reſidere, ſubſidere.

Neder-ſlachtigh. *vet. holl.* Humilis.

Neder-ſlaen. Decutere, ſternere, proſternere, proſtigare.

neder-ſlaen ende wooninghe nemen. Conſidère, conſidere: ponere, figere ſedem. & Caſtra figere ſiue ponere.

neder-ſlaen de ooghen. Demittere lumina, deijcere vultū, deijcere oculos, ſubmittere oculos: oculos in terram defigere.

neder-ſlaen. *vetus.* Cædere, occidere.

neder-ſlagh. Cædes, homicidium. & Clades, ſtrages.

Neder-vallen. Decidere, concidere, procidere, prolabi.
neder-val. Occaſus.
neder-valligh. Occiduus.
neder-valligh / oft neder-velligh zijn. Succũbere: cadere cauſa, perdere litẽ.
Neder-waerts. Deorſum, deorſũ verſum, verſus inferiorem locũ: peſſum.
Neder-werpen. Deiicere, ſternere, proſternere, fundere, profligare.
Nederigh. *vetus.* Humilis, depreſſus, ſubmiſſus.
nederighepd. Humilitas.
nederinghe. j. dellinghe. Vallis.
Nederſte. Infimus.
Nederen. Demittere, ſubmittere.
Nen. Non, haud, minimè. *quaſi dicas* **ne een/** *ſiue* **n'een/** *id eſt*, nullus: *ita quoque Latinis* nullus *pro* non *vſurpatur. ger. nein: ang. no, noye.*
nen. *vetus. ſax.* **j. gheen.** Nullus.
nenen/ neeen. Negare.
Ner. j. neder. Infra.
Neer-hups. j. neder-hups.
Neere/nere/ aere/ ere. Area: & Pauimentum: & Taberna, officina, anterior pars domus *Louanienſibus dicitur. ger. ere, aere: gal. aire: ital. area: hiſp. ero.*
Neere/nerinnghe. Victus, quæſtus.
neeren / gheneeren. Paſcere, nutrire, fouere, alere, educare. & Quæſtum ſectari honeſtè, exercere ſumptum, lucrari, victum & facultates quærere. *germ. neren.*
nerinnghe. Victus, alimentũ, alimonia, nutrimentum, educatio: & Opificiũ, ars, artificium: quæſtus opificij, quæſtus: & Prouentus: & Opificiũ, comuberuium opificum, collegium opificũ, corpus ciuitatis. *ger. narung.*
nerigh / neerachtigh. Alumnus, almus, quæſtuoſus.
neernſt/ neerſt. Sedulitas, ſtudium: *per metatheſin* **ernſt.** *ger. ernſt.*
neernſtigh/neerſtigh. Diligens, nauus, gnauus, impiger, ſedulus, vigilans, induſtrius, operi ſiue artificio intentus, ſtudioſus. *ger. ernſthaff.*
neernſtighepd / neerſtighepd. Diligentia, ſtudium, ſedulitas, induſtria, vigilantia.
neerſtighlick. Diligenter, gnauiter: impigrè, ſedulò, intentè, ſtudioſè, vigilanter.
Neeten. j. neten / nijden. Retundere clauum.
Neeten. *holl.* **j. nieten.**
Neffend. neuend. Iuxta, propè, ſecus.
Nefken/neue. Nepos, nepotulus.
nefken / bederffelinck. Nepos, prodigus.
nefken. Atellanus, ſcenicus, hiſtrio.
Neffigher. *ſicamb.* **j. euegheer.** Terebra. *ger. nepper: ſax. neuiger.*
Negheen. j. gheen. Nullus, nemo.
Negbel-bloeme. Nigellaſtrum, pſeudomelanthium, githago. *gall. nielle: hiſp. neguillia.*
Negben. Nouem. *ger. neun: gal. neuf: hiſp. nueue: ang. neyne, nine.*
negben-mael. Nouies.
negben-manneken. Sextans: duo chalci, triens. *Adr. Iun.*
negben-ooghe. Murenula, *piſcis. vulgò* oculata, nonocula, enneophthalma.
negben-ſtecken. j. mozellen. Ludere nouẽ ſcrupis, ludere calculis nouenis.
negbenſte. Nonus.
negben-tien. Nouẽdecim, vndeuiginti.
negbentigh. Nonaginta.
Negghe. *holl. friſ.* Mannus, equus pumilus. *ang. nagghe.*
Nepen. *ſax. ſic.* **j. naepen.** Suere.
Nepen. *hol. friſ. fland.* Hinnire. *ang. neye.*
Nepghen. Flectere, arcuare, curuare. & Inclinare, proclinare, reclinare, propendere: & Submittere genu: flectere poplitem. *ger. neigben.*
Nemaer. *vet. fland.* **j. maer.** Sed.
Nemen. Capere, capeſſere, ſumere, accipere, excipere, prehendere, cõprehendere, deſumere, rapere, auferre.
Neemt dattet ſoo zy. j. ſcgickt.
nemen int goede. In bonam partem accipere: æqui boniq́ue facere: æquo animo ferre:
nemen int quaede / quaelick nemen. Duri° vel grauiter accipere: indignari.
nemen de vlucht. j. vluchten. Capere fugam.
nemen een wijf. Vxorem ducere.
nemen eenen man. Nubere viro.
nemachtigh. Capax, rapax.
nemer. Acceptor.
neminge. Acceptio, ſumptio, aſſũptio.
Nemmermeer/ niemermeer / niemer. Nunquam,

Nunquam. *germ.niemer: ang.neuer.*

Nepe/nijpinghe. Vellicatio.

nepe haeſſene. Poples.

Nere/neringhe. j. **neere/neeringhe.**

Nerf. j. **nerue/erf.**

Nerghens. Nuſquam, nuſpiam, nuſquam locorum, nuſquam gentium, nullo in loco. *dicitur* **n'erghens.** *q. d.* **ne erghens.**

Nerſt. j. **neerſt.**

Nerue/narue. *ger. ſax. ſicamb.* Cicatrix, ſtigma.

nerue van het leder. j. **erue.** Grana in coriis, ſquamæ: corij ſuperficies ſquamulis diſtincta: orbiculi ſiue ſquamæ tergoris. *vulgo* oculi coriorum. *gall. nerue.*

nerue. Squamulæ infantum capitibus, tanquam cruſtulæ quædam ſcabiei, adhærentes.

Nes/neſch. Madidus. *q. d.* **nat.** *germ. nas, naß.*

neſch weder. Aër humidus, madens.

neſch oft nes brood. Panis multa aqua conſperſus, maceratus atque coctus.

neſch ey. Ouum ſorbile, molle, molliter elixum, ſiue coctum.

neſchepd neſchighepd. Humor, mador.

Neſe. *ſax. ſic. ſland.* j. **neuſe.** Naſus.

Neſpel. *ger.* j. **miſpel.**

Neſt/voghel-neſt. Nidus, loculamentum, cunabula auium, domus auium. *ger. neſt: ang. neſte.*

neſt/legher der dieren. Luſtrum, cubile ferarum.

neſt-ey. Ouum in nido relictum.

neſt-kozf. Nidus, loculamentum.

Neſt-vederē. Plumæ ſiue pennæ primæ auium.

neſten/neſtelen. Nidificare, nidulari, nidum texere, nidum conſtruere. *germ. niſten: ſax. neſtelen: gal. nicher: ang. neſtle.*

Neſtel/naſtel. Ligula, ligula adſtrictoria, adſtrigmentum.

neſtel-krupd/neſtelinck-krupd. Alga marina: *herba cuius folia oblonga ligulis adſtrictoriis ſunt ſimilia.*

neſtelinck/naſtelinck. *ſland.* j. **neſtel.** Ligula.

neſtelen/naſtelen. Ligulis adſtringere.

Neſtelen *rectius* **neſten.** Nidificare.

Net/nette. Rete, caſſis. *ger. netz: ang. nette. dicitur* **net** *à* **netten:** *quòd ſæpè lauetur & madefiat.*

net. Præcordia: tela cordi obtenta, telæ cordis: & Omentum, inuolucrum inteſtinis obtentum, & Diaphragma.

net-boeué/net-rabbaud. Nebulo, ſcurra, hiſtrio, perſonatus, laruatus: & Ganeo. *q. d.* nebulo reticulatus, ſiue reticulo tectus ne agnoſcatur. *vide* **maſche.**

net-ſtock. Ames: pertica aucupalis.

net-wijſe ghe-maeckt. Reticulatus, in modum retis factus.

Net. Nitidus, mundus, politus, purus. *gall. net: ital netto: ang. nete.*

netten/net maecken. Mundare, nitidare, abſtergere.

netten/nat maecken. Madefacere, madidare, madificare, proluere, inſuccare, intingere, rigare, humectare, macerare, lauare.

netten den baerd. Macerare barbam calida.

netten/*adagium potorum.* Proluere labra, multo potu ori admoto macerare barbam.

Nete. Lens, lendis: ouum pediculi. *ger. niſſe: ang. nitte.*

Netel. Vrtica. *ger. neſſel: ang. netle, netel.*

netelen/ver-netelen. Vrere vrticis.

netel-koninckſken. *ſax. friſ.* Trochilus, paſſer trochlodites, regulus: *auicula ſic dicta, quòd inter vrticas dumoſque agat. & metaphor.* Homuncio imperioſus & arrogans.

Neten/nijden. Obtundere clauum, affigere clauum, & ab altera parte ſtrictè figere.

Netten. *vide* **Net.**

Neue/neuen. Propè, iuxta.

neue/nefken. Nepos: & Conſanguineus, cognatus. **Neuen.** Patrueles: & Conſobrini, ſobrini. *gall. neueu: ital. nipote: hiſp. nieto: ang. neuiow.*

neue. j. **nefken.** Scenicus, hiſtrio.

neuinne. *vet.* Neptis. *ger. nefin.*

Neuel. Nebula, exſpiratio roſcida, nube rarior. *νεφέλη* nubes *dicitur. ital. nuuola: hiſp. niebla.*

neuel-karre. *q. d.* Carrus tenebroſus. **De neuel-karre dryuen: met de neuel-karre ende int doncker verreken/ende ruymen.** Cadere foco. *q. d.* carrum

catrum nebuloſum agere. *nebulæ enim & tenebræ fugitiuis & clam migrantibus ſunt accommodata.*

neuel-kraepe. Cornix varia: partim cinerea, partim nigra. *q.d.* cornix nebuloſa.

neuelachtigh. Nebuloſus, nubilus.

neuelachtighheyd. Nubilum.

neuelen. Nebulam agere, nebulam exſpirare, nebulam exhalare.

Neuend/neffend/neuen. Iuxta, prope, ſecus.

Neuigher/neuegher. *ſax.* j. **neffigher.** Terebra.

Neur. j. **eur/uder.**

Neuſe. Naſus. *ger. naß: ſax. neſe: gal. nez: ital. naſo: hiſp. nartz: ang. noſe.*

neuſe/neuſ-bergh. Promontorium.

neuſ-balleken/neuſ-tippeken. Pirula, naſi orbiculus.

neuſ-blaeſkens / neuſ-wieckſkens. Alæ, pinnulæ: pulpæ vtrinque naſi orbiculum ſepientes.

neuſ-boeck. *fland. holl. ſicamb.* j. **ſnut-boeck.** Muccinum, ſtrophiolum.

neuſ-bruyp. Stiria naſi. & Catarrhus.

neuſ-gat. Naris, naris ſpiramen.

neuſ-gaten. Nares.

neuſ-gheſwel. Ozœna, polypus.

neuſ-haer. Vibriſſæ, vibriſſi, pili nariũ.

neuſ-hroſpel. Interſeptũ, diaphragma narium.

neuſ-loke. *vetus.* Naris.

neuſ ſchepdſel. Interſeptum, interſepimentum, interfinium, iſthmus, imbrex narium: diſcrimen narium.

neuſ-wijs. Odorus, ſagax, emunctę naris, emunctus: & Naſutus, naſutulus. & Curioſus.

Neuſelen. Mutire, muſſitare. *ger. muſelen, muſſelen.*

neuſelē. Naſo ſiue roſtro tacitè ſcrutari

neuſeler. Scrutator clancularius.

Neutelen. Friuola agere.

neuteler/ neutelerken. Homuncio friuolus, aſſiduus in rebus friuolis agẽdis: mulræ ſedulitatis in re friuola.

neutken/ neuteleríken/ oud neutken. Anicula curax, multæ ſedulitatis anus.

N I

Nichelen. *vet. fland. louan.* j. **nagelen.**

Nichte/nichte. Neptis. & Conſangui-

nea, cognata. *gal. niepce: ital. nezza: hiſp. nieta: ang. nece.*

Nick. j. **neck.** Cervix.

nick. *ger. ſax. ſicamb.* j. **knick.** Nutus.

nicken/knicken. Nuere, nutare, cervicem inclinare aut inflectere. & Incurvare ſe.

nicken met de ooghen. Nictare, oculos inflectere annuendo: annuere.

Nie. *ſax. friſ. holl. flan.* j. **nopt.** Nunquam.

Nie-mand / *rectius* **nie-man.** Nemo, nullus, nemo homo, nemo quiſquã. *dicitur* **nie-man.** *q.d.* **n'ie-man:** *ſicut Latinis* nemo. *q.d.* ne homo. *ger. niemã: ang. noman.* (*niemans.*

nie-menſch. *vet.* j. **nie-man.** Nemo. *ger.*

Nie-mer. Nunquã, ad Calendas Græcas. *q.d.* **ne temer.**

nie-mer-meer. Nunquam amplius.

Nielen. *ger.* j. **lijnen.** Viburnum.

Niere. Ren. *ger. niere: ang. neare.* **Nieren.** Renes. **Nierken.** Renunculus.

nier-bedde. Renum adeps.

nier braed van het kalf. Lumbus vitulinus.

nier-wee. Nephrytis, renum affectus.

Nigelle. Nigella, melanthium *herbæ genus. gall. nielle: ital. niella: hiſp. neguilla.*

Nieſen. Sternuere, ſternutare. *ger. nieſſen: ang. neaſe, ſneaſe.*

nieſ-krupd. Helleborus, veratrum. *q.d.* herba ſternutatoria.

nieſ-poeder. Sternutamentum, puluis ſternutatorius, medicamentum ſternutatorium.

nieſ-wortel. Helleborus.

nieſenghe. Sternutatio, ſternutamentũ.

Nieſpen-boom. j. **eſpen-boom.**

Niet. Non, ne, haud, minus, nullus. & Nihil, nihilũ. *q.d.* **n'iet/** *ſiue* **ne iet.** *ger. nit, nichts: ital. niente: hiſp. nada: ang. not, nothing, nought.*

niet/niete. Pompholyx, tucia, ſpodium, æris & cadmiæ fauilla: **nil** & nihil *officinis dicitur. Hinc adagium:* **niet is in d'oogen goed.** j. Pompholyx, ſiue nil, oculis conducit: *inditur enim collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones.*

niet alleen. Non ſolùm, non modò, non tantùm, nedum, tantùm abeſt. *&c.*

niet-dooghe. *fland.* j. **deugh-niet.**

niet eens. Ne ſemel quidem.

niet met allen. Nihil prorſus.

niet-te-min. Nihilominus, attamen.

niet-teghen-ſtaende. Quamuis, quanquam, nihilominus. **Niet-teghen-ſtaende het recht.** Contra ius, ſublato iure. *vulgò* non obſtante iure.

niet-wetigh. Inſcius.

nieten. *vetus. fland.* j. **ver-nieten.**

nietigh. *vetus.* Inutilis, nullius valoris.

Nieten/ ghe-nieten/nutten. Vti, frui.

Nieten. *holl.* Arietare, aut cornu petere. *Adr. Iun.*

Nieten/neeten. *hol.* Vxoribus ac nymphis munuſcula mittere. *vt ſolent in Hollandia viri ac proci die D. Agneti virgini ſacro. Adr. Iun.*

Nietel-daghen. j. **nieuwtel-daghen.**

Nieuw. Nouus, recens, nuperus. *nòs. ger. neuw: gal. nouueau: ital. nouo: hiſp. nueuo: ang. newe.* **Op een nieuw.** Ab integro. *vulgò* A nouo.

nieuw-backen broodt. Panis recens, recenter coctus.

nieuw-ghe-houde. Neogamus, nympha, noua nupta: maritus recens: nupta recens.

nieuw-ghe-ſlaghen gheld. Numus aſper, recenter cuſus ſignatuſque.

nieuw-iaer. Ann⁹ nouus, anni auſpiciũ.

nieu-iaer-dagh. j. **iaerſ-miſſe.**

nieuw-iaer-ghifte. Strena, munuſculũ quod in anni auſpicium datur.

nieuw-maene. Intermeſtris, ſiue intermenſtrua luna, nouilunium.

nieuw edel-man. Nouus homo: qui patre ignobili natus, per ſeipſum clarus eſſe incipit.

nieuw-maere. Nuntius, nuntium.

nieuwſ-ghierigh. Cupidus nouarum rerum, auidus nouitatis.

nieuwſ-gierighedt. Auiditas nouitatis

nieuw-tel-daghen. Duodecim dies à natal. Chriſti, aut etiã à calendis Ianuarij numerandi: è quibus vulgus hominũ conſtitutionem ſiue diſpoſitionem duodecim menſiũ cæliquè ſtatum anni incipientis diuinare & præſagire ſolet. *q.d.* noui dies numerales. *Friſiis* **merckel-dagen** *dicuntur.*

nieuwachtigh. Nouellus, recentulus.

nieuwelic. Recẽs, recẽter, nouiter, nouè

nieuwelingh. Nouitius: nuperus. *Plaut.*

nieuwelingh/ nieuwelinghs. Nuper, nuperrimè, recenter.

Nieuwergãck des iaers. Ver, ver nouũ

nieuwighedt. Nouitas.

Niewers/ niewaers. Nuſquam, nullibi. *q.d.* **ne iewaers.**

niewerinck/ niewerincks. Nuſquam.

Nijd. Inuidia, liuor, inuidentia, maleuolentia.

nijde/ be-nijder/nijd-aerd. Inuidus.

nijdigh. Inuidus, inuidens, liuidus, inuidia flagrans, maleuolus, maleuolens.

nijdighaerd. Inuidus, maleuolus.

nijd-naghel / nijd-bel / nijd-bleeſch / nijp-bleeſch. Reduuia vel rediuia, paronychia: cutis circa radices vnguium reſolutio atque fiſſura. *q. d.* vnguis inuidioſus. *vulgi enim opinio eſt, ei cuius cutis extra vnguem ſe ſoluit, inuideri plerunque ab aliquo: gallo fland. enuies. q.d.* inuidiæ.

nijden oft nijen eenen naeghel. *fland.* j. **neten.** Obtundere clauum.

Nijghe. j. **nepghen.** Inclinare.

Nijn-naghel. j. **nijp-naghel.**

Nijpen. Vellicare, ſtringere, ſummis digitis comprimere, interprimere, adſtringere, contrahere, vnguibus vellicare, vnguibus pungere: dolorem inferre conſtringendo. *ang. nippe.*

nijp-tanghe. *fland.* j. **treck-tanghe.** Forceps dentatus: Forpex, volſella.

nijp-bel. j. **nijp-bleeſch.**

nijp-bleeſch. *flãd.* j. **nijd-nagel.** Reduuia.

Nimmer/ niemer. Nunquam.

Nipte/nepte. Nepeta, calamintha. *vulgò* herba cattaria. *gal. nepte: ital. nepotella.*

Niſch. j. **neſch.**

N O

No. *vetus. fland.* Non, neque. *ang. no.*

Nobel. Nobilis, generoſus. & Liberalis. *gal. noble.: ital. nobile: hiſp. noble: ang. noble.*

nobel. Semiaureus: nummus quinquaginta ſtuferorum pretio æſtimatus. *vulgò* nobilis.

Nobiſſe. Dæmon nanus, cacodæmon.

nobiſ-gat. Orcus, Orci culus.

nobiſ-kroech. *hol. ſeptent.* Orcus, antrum Plutonium.

Noch. Adhuc, inſuper, etiamnum. **Tot noch toe.** Vſque adhuc. **Noch eens.** Iterum *vulgò* adhuc ſemel.

Noch. Nec, neque, non. **Noch niet.** Nondum, necdum. **Noch oock.** Nec verò,

verò, nec porrò. *ger. noch: ang. no.*

Nochtan/nochtans. Tameu, attamen, veruntamen, atqui.

Nochter. j. nuchter. Ieiunus.

Nocke. *friſ. holl.* Nucha, ſpina dorſi, medulla ſpinalis. *hiſp. nuca.*

nocke. j. haen-balck.

nocke/kerfken in den pijl. Crena, inciſura, inciſura ſagittæ quæ neruum admittit. *ang. nock.*

Nocke. Singultus.

nocken. *vetus. ſax. ſicam. holl. j.* **ſnocken/hicken.** Singultire.

nockinghe. Singultus.

Noegh. *vet. j.* **ghe-noegh.**

noeghen. *vetus. j.* **ghe-noeghen.** Placere.

Noepen/nopen. *vet. j.* **ver-noepen.** Officere, obeſſe, nocere, moleſtum eſſe.

noepelick/nopelick. *vetus.* Nociuus, nocuus, moleſtus, infenſus.

Noele/nole. *ſicamb. j.* **wafele.** *vulgò* nebula.

Noemen/naemen. Nominare, nuncupare, vocare, appellare, indigitare.

noemlick. j. naemlick. Nominatim.

Noene/noen-tijd. Nona hora diei naturalis, meridies. *vulgò* nona. *ang. noone.*

noen-mael/noen-mael-tijd. Prandium.

noen-mael eten. Prandere, meridiari, *quaſi dicas* comedere hora nona. *Hora nona cænabãt Romani. & quod illis cœna, hoc nobis prandiũ eſt, auctore Feſto. Martialis: Imperat exſtructos frangere nona to-*

noen-ſlaepken. Meridiatio. (*ros.*

noen-ſlaepken doen. Meridiari.

noen-ſtonden. Horæ meridianæ, nempe ab vndecima vſque ad primam.

Noeſch. j. nueſch. Obliquus.

Noeſt. *ſicamb. j.* **oeſt.** Nodus in arbore.

Nope. j. noode. Inuitus, difficilis.

Nopen. j. noepen. *vet.* Officere, obeſſe.

Nopſe. *vet. ſland. j.* **ſchaede.**

Nopt/nopnt. Nunquam. *q. d.* **ne opt.** *ad præteritum tempus refertur.*

Nol/couw-kappuyn. Humerale, cucullus humeralis, cucullus lugubris: epomis, ephestris.

Nole. j. noele/wafele.

Nonne. Virgo veſtalis, virgo ſacra, *vulgò* nonna. *Apud Ægyptios ſanctimoniæ præſignes monachi, dicti* nonni: *monachæ verò & virgines ſacræ,* nonnæ: *ger. nun: gall. nonnain: angl. nonne, nunne.*

nonne. *germ. ſax. ſic.* Sus caſtrata. *tranſlatione ſumpta à virginibus ſacris caſtratis propter regnum cælorum: eadem ratione qua* **munck** equus caſtratus *dicitur. Vitus Amerpach.*

Nonne top. Turbo, turben, trochus.

Nood/noode. Neceſſitas, labor, opus, negotiũ, occupatio, difficultas. **Van noode.** Neceſſe, neceſſum. *germ. not: ang. nede.*

noode/nope/on-ghern. Inuitus, non volens, difficilis: *&* Ægrè, inuitè, difficulter, moleſtè, graviter, grauatè. *ital. noia: & gall. ennuy.* i. faſtidiũ, tædium, diſplicentia, moleſtia. **Noode iet doen.** Grauatè aliquid facere. **Noode hebben.** Ægrè ferre, ægrè pati.

nood-buſſe/nood-ſlanghe. j. kartouwe. *vulgo* Tracana.

nood-de-derf. *vetus.* Neceſſitas, vrgens neceſſitas.

nood-dooghe. *ſax. ſit.* Præs, ſubpræs.

nood-durft. Neceſſitas, vrgẽs egeſtas: *&* Requiſita naturæ, victus: neceſſaria naturæ.

nood-durftigh. Neceſſarius.

nood-durftighedt. Neceſſitas.

nood-durft/nood-doorft. *ſland. j.* **nood-durft.**

nood-dwanck. Neceſſitas vrgens.

nood-ghe-richt. *vet. ſax.* Criminale iudicium.

nood-koſt. *vetus.* Alimentũ, alimonia.

nood-loos. Non neceſſarius, ſuperuacuus, ſuperuacaneus, vanus.

nood-ſaecke. Neceſſitas, neceſſe, neceſſum.

nood-ſaeckigh. Neceſſarius.

nood-ſaeckelick. Neceſſariò.

nood-ſaeckelickheyd. Neceſſitas.

nood-ſaecken. Neceſſitate vrgere.

nood-ſtal. *germ. ſax. ſit. friſ. j.* **hoef-ſtal.** Statumen.

nood-weder. Tempeſtas horrida, ſæua, violenta.

nood-weere. Neceſſaria defenſio: *&* Propugnaculum.

nood-wegh. Actus. *q. d.* via neceſſaria.

nood-wendigh. Neceſſarius.

nood-wendigheyd. Neceſſitas.

nooden. Inuitare, vocare, rogare.

noodigh. Neceſſarius, indigus, egens, egenus.

noodighen. Cogere, neceſſitate vrgere, angere.

noodinghe tot kacken. *ſland.* Tenaſmus: frequens & irrita deiiciendæ alui cupiditas: crebra & inanis voluntas egerendi. *ita etiam* **noodinghe tot piſſen/** *&c.*

noodelick. Neceſſarius.

noodelickheyd. Neceſſitas.

noodlicken. Neceſſariò.

Nooyd. Septentrio, boreas, aquilo. *ger. north: ital. nort: hiſp. northe: ang. north.*

nooyd-ſpits/ nooyd-aſſe. Polus arcticus, axis boreus.

nooyd-wind. Septẽtrio, aparctias: ventus à polo per meridianum ſpirans.

nooyd-ooſten wind. Aquilo, boreas: ventus qui ab ortu ſolſtitiali flat.

nooyd-ſteen. j. **ſepl-ſteen.** Magnes.

nooyd-nooyd-weſt. Phœnix.

nooyd-weſten wind. Caurus, corus, argeſtes, iapyx: ventus ab occaſu æſtiuo flans.

nooydelick. Septentrionalis.

nooydigh. Septentrionalis, borealis; arctous, arcticus.

nooydſch. Septentrionalis, borealis: & Feroculus, faſtoſus, iracundus: & Bellus, bellulus.

nooydſche zee. Mare Germanicum.

Nooſe. *ſland.* Noxa, malum, damnum: & Lis, diſſidium. *gal. noiſe.*

nooſel. Nocens, nocuus.

nooſen. *ſland.* Nocere.

Nooſt. *holl friſ.* j. **aſt.** Nodus ſiue tuber arboris.

Nope. Punctus, punctio: & Tactus.

nopen. Pungere, ſtimulare, tangere.

nop-ijſer. Stimulus.

Noppe. Villus, floccus, tomentum.

nopachtigh/ noppigh. Villoſus.

noppen. Tomenta demere, detrahere.

Nozck. j. **ozck.**

Noſe. j. **neuſe.** Naſus.

Not. Nux. *germ. nuß: gall. noix: ital. noce: hiſp. nuez: ang. nutte.*

not muſckaet j. **muſckaet-not.**

not naer men wt drinckt. Ooſcyphiũ: poculum in ouí formam oblõgum: qua ſpecie effigiantur nuces Indicæ, ternis argenti laminis incluſæ.

not van den ſtaelen boghe. Vncus, fibula: aſtragalus arcubaliſtæ, in cuius canaliculõ ſpiculum locatur. vncus eburneus oſſeúſve, ſiue hamus qui epizygi immittitur, neruumque baliſtæ ſiue maioris arcus retinet.

not van de colomne. j. **hooſd.** Epiſtylium.

not/ not-ſteen/ balck-ſteen. Mutulus, caput trabis in muro exſtans. **Noten/ not-ſteenen.** Proceres mutuli.

not-bolſter/ not-booſte. Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens.

not-gat in den ſtaelen boghe. Epizygis: foramen arcus baliſtarij in quem vncus inſeritur.

not-boom. Nux.

not-mengher. *vet.* j. **not-ber-kooper.**

not-olie. Oleum carynum: oleum è nuce iuglande.

not-ſchaele/ not-ſchelpe. Putamen nucis, bifida putaminis carina, teſta iuglandis, compactile operimentum nucis.

not-ſchelle. Culleola.

not-ſchelpe. j. **not-ſchaele.**

not-ſloeſter. j. **not-bolſter.** Culleola.

not-ſteen. j. **not.** Mutulus.

noteler. j. **not-boom.** Nux.

notel-tere. *vetus.* j. **not-boom.**

Note. Nota, ſignum, annotatio. *gal. note: ital. nota: hiſp. nota: ang. note.*

note. Nota aut ſignum cantus, ſiue muſices.

notaris. Scriba, grammateus, à literis, præſcriptor, tabellio, amanuẽſis. *vulgò* notarius. *gall. notaire: ital. notario: hiſp. notario: ang. notary.*

notel. Syngrapha, ſyngraphũ, ſcriptura in rei teſtimonium. *vulgò* **notula.**

Nouw. *holl.* j. **nieuw.** Nouus.

Nouw. j. **nu.** Nunc.

N V

Nu/ nouw. *holl. ſeptent.* j. **nieuw.** Nouus.

nu/ nouw. Nunc, iam, modò. *ang. now.*

nu d'een/ nu d'ander. Alternis, alternatim, alternis vicibus, alterna vice, per vices, viciſſim.

nu eerſt. Nunc primùm, nunc demum.

nu ter tijd. Hoc tempore, impræſentiarum, in præſens tempus.

Nuchte/ nuchten/ nuchtens. *holl. ſeam. ſland.* Manè, matutino tempore, tempore antemeridiano. **Morgé nuchten.** *ſland.* Cras manè.

nuchten-ſtond/ nuchter-ſtond. *vetus. flan.* Matuta, hora matutina, tempus antemeridianum.

nuchter. Ieiunus, ſobrius, necdū paſtus, ſiccus, iniẽtatus. *Lud. Vives. vulgò* matutinus.

nuchter ſpeeckſel. Virgo ſaliua, ieiuna ſaliua: ſaliua quæ ab homine ieiuno expuitur, nōdum cibo aut potu corrupta.

nuchters monds ſpreken. Ore ieiuno loqui.

nuchterheyd. Sobrietas, ieiunium.

Nucke. *friſ. ſicamb.* Aſtus, aſtutia.

Nueghen. j. noeghen. Placere.

Nueſch/ noeſch. Obliquus.

Nueſe. j. neuſe. Naſus.

Nuf. Naſutulus. **nuf ken.** Naſutula.

Nuggher/ nuggherigh. Agilis, acer, alacer, impiger.

Nummer. j. nimmer. Nunquam.

Nut. Vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, fructus, compendium.

nut. Vtilis, conducibilis, fructuoſus.

nut-baer. Vtilis, expediens, commodus, fructuoſus.

nut-baerheyd. Vtilitas, commodum.

nuttelick. Vtilis, conducibilis, ex vſu.

nutteliken. Vtiliter, compendioſè.

nuttigh. Vtilis.

nuttigheyd. Vtilitas.

nuttighen. j. nutten. Vti, frui.

nutten. Vti, frui, poriri, ſumere, veſci, ſobriè deguſtare, ſobriè ſumere ad neceſſitatem & vtilitatem: fructum capere.

nuttighen. j. nutten. Frui, veſci.

nut-ſchap. *vet. holl. ſicam.* Vtilitas, emolumentum.

nutſel. *ſland.* Victus, alimentum.

Nuweren. *vetus.* **j. uweren.** Flagitare, appetere.

Nuwe. j. nieuwe/ nouwe. Nouus.

O B

Blaet. *vetus.* **j. oblije.**

Oblije/ ouwel. Obelia, ὀβελία. Cruſtulum, laganum. *vulgò* oblata. Obeliæ (*inquit Lud. Cæl. Rodig.*) *dictæ ſunt, quòd veruculis quibuſdam quos obeliſcos vocant, conſtiparentur vel aſſarentur; aut quia obolo venderentur.*

Oblij-backer. Cruſtularius.

O C

Occaſoen. *vetus. ſland.* **j. ockſupne.**

Ochten-mael. *vetus holl.* Prandium, ientaculum, *q. d.* **nochten-mael.**

Ocker. j. oker. Ochra.

Ockſael. j. hoogh-ſael.

Ockſel. Axilla, ala. *ger. uchſen, achſſel: gall. aiſelle: ital. aſcella.*

ockſel-haer. Grādebalæ, pili ſubalares.

ockſel-ſtanck. Hircus, virus alarum, graueolentia alarum.

Ockſ hood/ oghſ hood. Dolium. *angl. hog gheſhead.*

Ockſupne. Occaſio, anſa, cauſa. *gal. occaſion, achoiſe: ital. occaſione: hiſp. occaſion: ang. occaſion, eſſoyne.*

O D

Odebaer/ odebaer/ odeber/ oedeboer/ eber. *ſax. ſicamb.* **j. opebaer.** Ciconia.

O E

Oeber. *ſicamb.* **j. openaer.** Ciconia.

Oecken. *vetus.* **j. ber-meerderen.**

oecker. *vetus.* **j. woecker.** Fœnus.

Oecker. j. oker. Ochra.

oecker-not. j. oker-not.

Oed. j. ood. Vacuus.

Oeffenen. Colere, exercere, exercitare.

oeffeninghe. Cultura, exercitium, exercitatio, ſtudium.

Oeſt/ oft/ ooſt/ ouet. j. frupt. Poma, arborei fœtus. ὀπώρα. *germ. ops: ſax. auet.*

oeſt-boom. Pomus.

oeſt-gaerd. Pomarium.

oeſt-hof. Pomarium.

oeſt-kamer. Oporotheca.

oeſt-merckt. Forum oporinum.

oeſt-ber-kooper. Pomarius, oporopola.

Oel-ſaed. j. eul-ſaed.

Oeſel. *ſax. ſic.* Fungus candelæ.

Oeſt/ aſt/ quaſt. *holl. ſax. ſicamb.* Nodus arboris, centrum.

Oeſter. Oſtreum, oſtrea. *germ. uſter: gall. huiſtre: ital. oſtrega: hiſp. oſtra: ang. oyſter.*

Oeſtal. *vetus. ſic.* **j. hoef-ſtal/ nood-ſtal.** Statumen. *vulgò* angarium.

oeſtal/ oeſtele/ oeſtael/ onſtal/ ooſtal. *vet.* Catapulta: & Sagitta cum ferro bipenni, telum catapultarium: tormenti bellici genus.

Oeuel. j. euel.

Oeuer.j.ouer. Supra,vltra.
Oeuer. Litus,acta:& Ripa.
Oeueren/ueren. Auere,cupere,concupiſcere.

O F

Of. *ſland.friſholl.*j.af.
Of.j.oft. Aut,an.
Offer. Oblatum,oblatio. (ſtia.
offer. Sacrificiũ,immolatio,libatio,hoſ-
offer-dier. Victima: animal ſacrificio deſtinatum.
offer-kiſte. Gazophylacium templi.
offer-koeck. Popanum.
offer-penninck. Stips.
offeren. Offerre,repræſentare,largiri, dare:& Sacrificium facere,ſacrificare,immolare,libare. *gall.offrir:ital.offerire:hiſp.offrecer:ang.offer.*
offerande. Oblatum,donum:& Immolatio,libatio. *vulgò* offerenda.
Officie. Officium,munus:munia,partes : & Adminiſtratio reipublicæ, præfectura. *gall.office:ital.officio:hiſp. officio:ang.office.*
officiael. Officialis.
officiant. *ſicam.* Sacerdos mercenarius.
officier. Præfectus officio publico:magiſtratus, adminiſtrator iuris & iuſtitiæ,officialis.
officier/dienaer/ſergeant. Satelles,apparitor,ſtator.
officiers van den houe. Palatina officia. *vulgo* officiales aulici:& Palatini.
Oft/of. Aut,vel,ſeu,ſiue. *gall.ou:hiſp.o.*
Oft ick/oft ghy. Aut ego,aut tu.
Oft. An,num,ſi,vtrum. Oft hy komt? An venit? Nunquid venit?
Oft.j.oeft. Poma.

O G

Oghe.j.ooghe.

O I *vel* O Y

Oye/ouwe. Ouis,ouis matrix,ouis fœmina. *hiſp.oueja.*
oy-lam. Agna.
oyen-vleeſch. Caro ouilla.
Oye-vaer/oude-vaer/ode-vaer/ode-vaer. Cicoma,pelargus.
Oyelick.j.oodelick. *ſland.* Vacuus,vilis,malus,prauus:& Æger.
Oyr.j.ooz/hooz. Hæres.
Oyt/oynt. Vnquam,aliquo tempore. Niemand en heeft God oyt geſien. Deum nemo vidit vnquam.& Semper,perpetuò, ab æterno. Oyt is de waerheyd de-haet gheweeſt. Sẽper veritas odio fuit. *ad præteritum tempus refertur tantùm.*
Oyuyn.j.aiuyn. Cepa.

O K

Oker/oker-geel/bergh-geel. Ochra,ſil, terra lutea coloris pallidi. *ger. augergel:gall.ocre:ital.ocra:ang.ocker,oker.*
oker-bleeck. Pallidus.
oker-geel. Subflauus,luteus & pallidus.
Oker-not/wal-not. Iuglans,nux baſilica,regia: oker *ſiue* aker *ſicam.& hol.* glans.& *oke ang.* quercus.
okeler. *vetus.ſland.* j.not-boom. Nux, arbor iuglandes ferens.

O L

Oleander-boom. Oleander,nereum, laurus roſea, rhododaphne, rhododendron. *ger.oleanderbaum: ital.oleandro:hiſp eloendro: ang.oleander.*
Olefant/elefant. Elephas. *germ.helffant: gal.elephant:ital.lionfante:hiſp.elephante: ang.olyphant.*
Olie. Oleum. *germ.ol,oel:gall.huille:ital. oglio: ang oile.*
olie van olyue/boom-olie. Oliuum, oleum oliuarum.
olie van baepen. Oleum laurinum. *ang.oile de baye.*
olie van lelien. Vnguentum ſuſinum.
olie van rooſen. Oleũ rhodinũ,roſaceũ.
olie-block.j.hepe. Pilum ruidum.
olie-droeſſem/olie-heffe. Amurca,ſeces
olie-gard. Oliuetum.
olie-koeck. Globulus,edulij genus globi in modum conuolutum,è farina, vuis paſſis,& oleo concinnatum.
olie-krupcke. Lecythus,ampulla olearis,guttus. (ria.
olie-meulẽ. Trapes,trapetũ,mola olea-
olie-pot.j.olie-krupcke.
olie-preſſe. Trapes,trapetum,trabs qua oleum exprimitur.
olie-ſlaegher. Olearius:qui oleum trapetis exprimit.
olie-ſtren. Cos olearia,vel olearis:cos Cretica : qua ſcalptores ſcalpra & cęla exterunt,oleo humectari volẽs.
olie-ver-kooper. Olearius:qui oleum venundat.
olie-verwe. Color olearius:pigmentũ oleo tritum & maceratum.

olien,

Olien. Vngere oleo.

Olieſſel/olieſſe/kerſtme. Oleum,vnctio, chriſma,chriſma ſacrũ,oleũ ſacratũ.

Olijf/olijue. Oliua,bacca oliuæ,orchas, orchites. *ger.oliuen: gall.olive: ital.oliua: hiſp.oliua: ang.olive.*

Olijf-boom/olijuen-boom. Olea,oliua, arbor Palladia.

Olijf olie. Oliuum,oleum oliuarum.

Olijf-ſteen. Sanſa,ſamſa, os oleæ,oſſiculum oliuæ,nucleus oliuæ.

Olijue.j.olijf. Oliua,bacca oliuæ.

Oliuiere. Oliuetum.

Olle.j.olle. Taurus.

Olm/molck. *ger.ſax.ſicam.* Salamandra.

Olm j.holm. Cliuus.

Olm olm-boom. Vlmus. *germ.vlmen: gall.oulme,orme: ital.olmo: hiſp.olmo: ang. elme, elmtree.*

Olm.j.molm. Caries.

olm-wozm. j. molm-wozm/ houtwozm. Teredo,tinea.

olmachtich.j.molmachtigh.

O M

Om. Ob,propter. **Om dat/ om dies wille dat.** Propterea quòd,quandoquidem,quia. **Om niet.** Fruſtra,nequicquã,gratis,gratuito. **Om Gods wille bidden.** Per Deum rogare.

Om/tot. Ad. **Om te timmeren.** Ad ædificandum. **Om te leeren.** Ad diſcendum,diſcendi cauſa.

Om. Circum:am. **Om eñ om.** Circũcirca. **Die wind is om.** Ventus mutauit ſtationẽ,aliò ſe recepit,aliunde ſpirat.

Om-bijt.j.imbijt. Ientaculum.

Om-binden. Obligare,circumligare.

Om-booghen. Circumflectere.

Om-brenghen.j.dooden. Interficere, tollere de medio.

om-brenghen/ver-quiſten. Dilapidare, prodigere.

Om-cinghelen. Circumcingere, circundare,circumuallare.

Om-deplen. Diſtribuere in ordinem.

Om-doen. Circumdare,cingere.

Om-draeghen. Circumferre,circumportare.

Om-draeyen Torquere,contorquere, vertere,verſare,rotare,circumagere, in ambitum & gyrum torquere.

Om-drijuen. Circumagere.

Om-drincken. In orbem bibere.

Om en om. Circumcirca.

Om-gaen. Ambire,circuire,circumire, obire,ire in orbem: obambulare.

om-gaen eñ be-ſichtighen. Luſtrare, colluſtrare.

om-gaen. Ambagibus vti.

om-gaen int repſen. Itineribus deuiis & longioribus proficiſci.

om gaen. Replicari,reflecti tanquam ferri acies: hebetari,retundi,obtundi.

om-gaen met iemanden. Verſari cum aliquo,conuerſari,conſuetudine alicuius vti, tractare aliquem : vti aliquo familiariter.

om-gaen met eenigen handel. Exercere rem aliquam, verſari in re aliqua, tractare rem aliquam.

om-gaen met wiſſel. Argentariam facere, exercere vſuram,argẽtarij numulariive munus obire.

om-ganck. Circuitus,ambitus. (liũ.

om-ganck/pand. Porticus. & Periſty-

om-ganck van de kercke. Ambitus templi.

om-ganck van den toꝛre. Peribolus, lorica, ambitus turris.

om-ganck. Supplicatio,ſupplicium. *vulgo* proceſſio.

om-ganck/ker-miſ-om-ganck. Põpa, pompa ſacra.

Om-gheuen de kaerten. Diſtribuere chartas in orbem.

Om-gozden. Circumcingere.

Om-graeuen. Circumfodere.

Om-grijpen. Comprehendere,amplecti:complecti medium.

Om-hangh. Velum,velarium.

Om-hanghen. Circumdare,circumpendere: & Velare.

om-hanghſel. Velum,velarium,peripetaſma.

Om-helpen.j. om-brenghen.

Om-helſen/om-halſen. Amplecti,amplexari,iniicere brachia collo, circũplecti,circundare brachia collo; colla lacertis amplecti.

Om-hooghe. Surſum.

Om-leegh. Deorſum.

Om-keer. Conuerſio,inuerſio,verſura: & Anfractus,circuitus,ambit⁹,orbis.

om-keeren. Vertere,conuertere,verſare,voluere,inuertere.

Om-kerf-brood. *holl.* j. **brood-taillooze.**
Om-kleed. Amictus.
Om-komen. Occumbere, interire, perire, vitam amittere: cadere in acie, prœlio perimi, cædi.
Om-koopen. Emere aliquem donis: corrũpere, peruertere pecuniis: illicere muneribus: pecunia à iure & æquitate abducere.
Om-leggben. Circumponere, cingere.
om-leggen de kaerten. j. **om-gheuen.**
om-leghsel, booxd. Insuta, limbus, ora: fascia extremitatem circumquaque ambiens.
Om-ligghen. Circumiacere.
om-ligghende plaetsen. Circumiecta loca.
Om-loop. Circuitus, circulus, ambitus.
om-loop/spxengh-vier. Herpes, zona. Ignis sacri species, humanũ corpus circumrepens.
om-loop/swijmelinghe des hoofds. Vertigo capitis.
om-loopen. Cicumcurrere, circumcursare.
Om-lupcken. Circumsepire, circumcludere.
Om-muceren. Muro cingere, muro munire, claudere: murum circũducere.
Om-naeyen. Circumsuere, obsuere.
Om-rede. Circumlocutio, periphrasis, ambages. **Om-reden.** Circumloqui: vti circumlocutione, ambagibus, periphrasi.
Om-repsen. Itineribus deuiis proficisci, & æquo longioribus.
Om-rijden. Obequitare.
Om-ringh. Gyrus, circuitus, circulus, ambitus, orbis.
om-ringhen. Circundare, cingere, circulare, circumsepire. & Vallare.
Om-saeten. j. **om-woonders.** Circũhabitantes.
Om-schaduwen. Obumbrare.
Om-schemen. *holl.* Obumbrare.
Om-schijnen. Circumfulgere.
Om-setten. Circumponere, obsidere.
om setten. Vertere.
om-setten van sijn op-set. Auertere à proposito, cœpto, consilio: traducere in aliam sententiam: flectere, mouere, labefactare.
Om-sicht. Circumspectus, respectus.
om-sichtigh. Circumspectus, circumspiciens, consideratus.
om-sichtighlick. Circumspectè.
Om-sien: Circumspicere, respicere.
Om slaen. Vertere, versare, inuertere.
om-slaen den mantel. Induere se amictu, amicire se veste: inuoluere se pallio, veste, amictu, *&c. vide* **slaen.**
om-slaen de mouwen. j. **op-slaen.** Reflectere, replicare manicas.
om-slaen. j. **ver-plompen.** Retundere.
om-slaen de trommele. Sonitu tympani promulgare, edicere, publicare. & Tympano ad arma euocare. **Om-slaen met ver-treck.** Cõclamare vasa.
om-slagh. Conuersio, inuersio: & Replicatio, reflectio.
om-slagh. Amiculum, operculum.
om-slagh. Inuolucrum, segestre.
om-slagh des boecks. Inuolucrum, operculum, membrana libri.
om-slagh. j. **om-wegh.** Viæ flexus.
Om-smeren. Circumlinere, oblinere.
Om-spxinghen. Circumsilire.
om-spxinghen met iemanden. *adag.* Durius aliquem tractare.
Om-staen. Circumstare.
om-stands. Circumstantia.
Om-stooten. Prosternere, peruertere, inuertere, subuertere, resupinare: & Interpellare, impedire, prohibere.
Om-stucken. j. **in-stucken.**
Om-stulpen. Inuertere, subuertere, resupinare.
Om-trent. Circa, circiter, ad. **Om-trẽt thien daghen.** Dies plus minus decem, circiter decem dies: paulò plus aut paulò minus. **Om-trent drij dussent.** Ad tria millia. **Om-trent dien tijt.** Ad id tempus: circa id tempus. **Om-trent den nacht.** Sub noctem, paulò ante vel post noctem.
Om-trommelen. j. **om-slaen.**
Om-tupnen. Circumsepire, obsepire.
Om-twee. j. **on-twee.**
Om-vaedemen. Brachiis vtrinque extensis complecti: amplecti vlnis.
Om-vaen. j. **om-vanghen.**
Om-vallen. Corruere, concidere.
Om-vangh. Circuitus, ambitus.
om-vanghen. Amplecti, circumplecti, comprehendere, circũprehendere:

arripere mediũ, complecti medium.
Om-batten. Cõprehendere, amplecti.
Om-boeren. Circumducere, circumvehere.
Om-waepen. Vento corruere: deiici, inuerti, euerti vi ventorum.
Om-wacteren. Cingere aquis.
om-wactert. Cinctus aquis.
Om-wandelen. Circumambulare.
Om-wegh. Diuerticulum, anfractus, viæ flexus.
om-weghen. Ambages, verborum circuitus.
Om-weluen. Camerare, concamerare: & Inuertere, in contrarium vertere.
Om-wenden. Vertere, conuertere, inuerrere, voluere.
Om-wendtelen. Circumuoluere.
Om-werpen. Subuertere, euertere, peruertere.
om-werpen den waeghen. Euertere currum.
om-werpen het land. Fodere, paſtinare, arare: vertere terram aratro, ligone, paſtino.
om-werpen het gat. *adag.* j. **afballigh wozden.** Deficere.
Om-wimpelen. Velare, obuoluere: & Ambagibus uti.
Om-winden. Obuoluere, circumuoluere.
om-windſel. Inuolucrum.
Om-wringhen. Contorquere, retorquere.
Om-woelen. Verſare roſtro.
Omepſſe. *ſicamb.* Formica. *ger. ambeyß.*

O N *in compoſitione.*

On. Sine, abſque, præter, citra: *ſuperioribus Germanis etiam extra compoſitionem dictio frequentiſſima: inferioribus autem, & Anglis tantùm in compoſitione vſitata, loco particulæ priuatiuæ ſiue negatiuæ: componitur cum ſubſtantiuis, frequentiùs autem cum adiectiuis, exponiturq; plerunque per* In. *ger. on: ang. un.*
On. j. **in.** *apud veteres flandros. hinc* **on-bijt.** j. **in-bijt. on-twee bzeken.** j. **in twee bzeken. on-ſtucken trecken/** j. **in ſtucken trecken.**
On-abel. Inhabilis, ineptus, non aptus, indecens.
On-acht-baer. Vilis, leuis.
On-acht-ſaem. Incurioſus, negligens, oſcitans, oſcitabundus, ſocors.
on-acht-ſaemheyd. Incuria, negligentia, oſcitantia.
on-acht-ſaemlick. Negligenter, oſcitanter.
On-aen-ghe-naem. Ingratus.
On-aerden. j. **ont-aerden.**
on-aerdigh. Degener, inuenuſtus, illepidus, ineptus, rudis, incultus.
on-aerdigheyd. Ineptia.
on-aerdighlick. Ineptè, illepidè, inuenuſtè, incultè.
On-argh. Innoxius, innocens, inſons, ſincerus, bonus, ſine dolo.
On-baete. Incommodum, detrimentum: Damnum, nocumentum.
On-barm-hertigh. Immiſericors, immitis, inhumanus, durus, inclemens.
on-barm-hertigheyd. Immiſericordia, inhumanitas, inclementia.
on-barm-hertighlick. Immiſericorditer, inclementer.
On-be-anghſt. Impauidus, intrepidus.
On-be-bloedt. Incruentus, incruentus.
On-be-dacht. Immeditatus, inconſideratus, impræmeditatus, incogitans, inconſiderans, imprudẽs, temerarius.
on-be-dachtheyd. Incogitantia, inconſiderantia, temeritas.
on-be-dachtighlick. Inconſideratè, impræmeditatè.
On-be-daeght. Minor ætate, minor annis, immaturus diebus vel annis.
On-be-deckt. Nudus, non tectus, euidens, apertus.
on-be-deckthеyd. Nuditas, euidentia.
on-be-deckt-elick. Apertè, nudè, euidenter.
On-be-denckelick. Incogitabilis, quod cogitatione comprehendi nõ poteſt.
On-be-dozuen. Incorruptus, integer.
On-be-dzeuen. Inexpertus. & Infrequens.
On-be-dzieghlick. Infallibilis.
on-be dzoghen. Non falſus, non deceptus.
On-be-duydelick. Inexplicabilis.
On-be-dwonghen. Incoactus, voluntarius.
On-be-gaeft. Indotatus, indonatus.
On-be-gaen. Inacceſſus.
on-be-gancklick. Inacceſſus.

On-be-graeuen. Inſepultus, inhumatus, non defoſſus.

On-be-grepen. Irreprehenſus.

On-be-grijpelick. Incomprehenſibilis: & irreprehenſibilis, irreprehenſus.

On-be-haeghlick. Ingratus, inuenuſtus, diſplicens.

on-be-haeghlickheyd. Diſplicentia, inuenuſtas.

on-be-haeghlicken. Ingratè, inuenuſtè.

On-be-handſaem. Inhabilis: & Intractabilis.

on-be-handigh. Inhabilis.

On-be-helpelick / on-be-hulp-ſaem. Expers auxilij: inhabilis ad præſtandum auxilium.

On-be-hoedigh. Incautus, improuiſus, imprudens.

on-be-hoedſaem. ſ. **on-be-hoedigh.**

On-be-hoorlick. Indecens, inconueniens.

On-be-iaerd. Immaturus annis, minor annis, impubes.

On-be-ken-ſaem. Ingratus, immemor accepti beneficij.

On-be-kendt. Ignotus, incognitus.

on-be-kendt zijn. Latere, ignorari, incognitum eſſe, in occulto eſſe.

on-be-kendt. ſ. **on-be-kend-ſaem.**

on-be-kentheyd. Ignorantia. & Ingratitudo.

On-be-leeft. Inciuilis, ingratus, inhumanus, humanitatis expers & vitæ communis ignarus.

on-be-leefheyd. Inciuilitas, inhumanitas, ingratitudo. (niter.

on-be-leefdelick. Inciuiliter, inhuma-

On-be-loghen. Non falsò culpatus.

On-be-lompen. Rudis, incompoſitus, inſcitus, impolitus, inconcinnus.

On-be-mande vrouwe. *vet. ſax. ſicamb.* Innupta.

On-be-proeft. Intentatus, inexploratus. & Inexpertus.

On-be-quaem. Ineptus, incongruus, incongruens, inconueniens, importunus.

on-be-quaemheyd. Ineptia, incongruitas.

on-be-quaemlick. Ineptè, incongruè.

On-be-raedt. Inconſultus.

on-be-raedſaem. Parum frugi.

on-be-raedelick. Inconſultè, temerè.

On-be-reedt. Imparatus.

On-be-reden peerd. Equus indomitus.

On-be-riſpelick. Irreprehenſus: qui iure reprehendi non poteſt.

On-be-roerlick. Immobilis.

on-be-roerlick goed. Bona immobilia, bona fundi vel ſoli, res ſoli.

On-be-rouwigh. Non pœnitens, impœnitens. *apud Eccleſ.*

On-be-ſchaedight. Indemnis.

on-be-ſchaedelick. Innocuus.

On-be-ſchaemt. Impudens, effrons, perfrictæ frontis, inuerecundus, verecundiæ expers: os impudens.

on-be-ſchaemtheyd. Impudentia.

on-be-ſchaemtelick. Impudenter, inuerecundè.

On-be-ſcheeden / on-be-ſchepden. Indiſtinctus, indefinitus, immodeſtus, inſolens, confuſus: & Expers rationis, brutus, importunus.

on-be-ſcheedenheyd. Immodeſtia, confuſio.

on-be-ſcheedelick. Immodeſtè, confusè, indiſtinctè.

On-be-ſchermt. Improtectus, indefenſus.

On-be-ſchoft. Incompoſitus, inconditus, ineptus, rudis, impolitus. & Improbus, impudens. *q.d.* **on-beſchaeft.** neque aſcia, neque dolabra politus.

on-be-ſchoftheyd. Ineptia, ruditas.

on-be-ſchoftelick. Incompoſitè, ineptè ruditer.

On-be-ſchoren. Intonſus.

On-be-ſchreven. Non deſcriptus.

on-be-ſchreuen papier. Charta pura, non deſcripta.

On-be-ſchuldight. Inculpatus, inſons.

On-be-ſint. Inconſideratus, inconſiderans, mentis inops, ſocors, temerari'.

On-be-ſlepen. Impolitus.

On-be-ſmet. Immaculatus, incontaminatus.

On-be-ſneden. Incircunciſus.

On-be-ſnoept. Rudis, impolitus: non præfectus, non præciſus.

On-be-ſorght. Incurioſus, negligens curæ, non ſolicitus: ſecurus.

on-be-ſorghtheyd. Incuria.

On-be-ſtandigh. Inconſtans.

On-be-ſtedelick. Illocabilis. (tus.

On-be-ſtierigh. Indomabilis, indomi-

On-be-

On-be-ſupſt. Inconſideratus, incogitans temerarius: & Ferus, belluinus, immanis.

On-be-ſwaert. Non grauatus.

On-be-ſwijckelick. Firmus, fixus. *vulgò* Indeficiens.

On-be-taemen. Dedecere.

on-be-taemelick. Indecens, inconueniens, indecorus. & Immodeſtus.

on-be-taemelickheyd. Indecentia.

on-be-taemelicken. Indecenter, indecorè, immodeſtè, inconuenienter.

On-beterlick. Inemendabilis.

On-be-timmerde plaetſe. Area: locus ab ædificio vacuus.

On-be-vallick. Illepidus, inuenuſtus, ineptus, indecorus.

on-be-vallickheyd. Ineptia.

on-be-vallicken. Ineptè, inuenuſtè.

On-be-vleckt. Immaculatus, inuiolatus, incontaminatus, incorruptus, intemeratus.

On-be-vreeſt. Impauidus, intrepidus.

on-be-vreeſtelick. Intrepidè, animo infracto, fortiter.

On-be-vrijd. Immunitus.

On-be-vroed-ſaem. Inconſideratus, temerarius.

on-be-vroed-ſaemheyd. Inconſiderantia, temeritas.

on-be-vroed-ſaemlick. Inconſideratè, temerè.

On-be-waent. Inopinatus, inopinus.

On-be-waerdt. Incuſtoditus.

On-be-wandelt. Inuius, infrequens.

On-be-weeghlick. Immobilis.

On-be-weeght. Immotus.

On-be-weent. Indeplorat', indefletus.

On-be-wettight. Indicta cauſa: inauditus, cauſaque indicta.

on-be-wettighde ſchuld. Debitum coram magiſtratu aut tabellione nondum confeſſum.

On-bieder. *vetus. ger.* Improbus.

On-be-woont. Non habitatus.

on-be-woonlick. Inhabitabilis.

On-be-wiſt/on-be-wuſt. *vetus.* Ignotus, incognitus, incertus, inopinatus.

On-bijt. i. In-bijt. Ientaculum.

On-billigh. Iniquus, iniuſtus.

on-billigheyd. Iniquitas, iniuſtitia.

on-billighlick. Iniquè, iniuriosè, iniuſtè.

On-blijde. Illætabilis, triſtis.

On-bloedigh. Incruentus, incruentatus.

On-boet-veerdigh. Impœnitens.

On-bondigh. Irritus, non firmus, non ligatus.

On-booghigh. Inflexibilis.

On-cijnſ-baer goed. Prædium optimo iure: bona allodialia.

on-dachtigh. Immemor.

On-daed. Maleficium, malefactum, nefas, flagitium.

on-daedigh. Maleficus, nefarius, flagitioſus, ſceleſtus.

On-danck. Mala gratia: offenſa, offenſio. **On-danck weten.** Iniquo animo ferre: ægrè ferre, offendi: in malam partem accipere.

on-danck be-jaelen. Inire malam gratiam.

on-dancks/ t'ondancke. Ingratis, ingratiis, inuitè. **On-dancks allen den ghenen/** *&c.* Inuitis & nolẽtibus omnibus, *&c.* **Ondancks d.** Te inuito.

on-danck-baer. Ingratus, immemor beneficij accepti.

on-danck-baerheyd. Ingratitudo, obliuio beneficij accepti, acharistia.

on-danck-baerlick. Ingratè.

On-deelachtigh. Expers.

on-deeligh / on-depligh / on-deplſaem/ on-depl-baer. Indiuiduus.

On-deghelick. Improbus.

On-derelick. *vetus.* Innocuus.

On-deughd. Vitium, dedecus, improbitas, vitioſitas.

on-deughdelick / on-deughdigh/ on-deughd-ſaem. Inutilis, vitiolus, improbus.

On-dicht. Pertuſus, fiſtuloſus, rarus, nõ denſus, non ſolidus, ſolutilis, non arctè conſutus aut compactus.

On-dienſt. Malè meritũ, iniuria, damnum: offenſio.

on-dienſt-baer. Inofficioſus.

On-diep. Non profundus.

on-diepte. Vadum, puluinus. & Breuia, orum: Syrtes.

On-dier. Vilis, non carus.

On-docht. Leo: *piſcis ex cancrorum genere admodum vilis. q. d.* **on-deught.**

On-doen-baer. Impoſſibilis.

on-dorn-

on-boenlick. Impoſſibilis.
On-bzaghtigh. Sterilis.
on-bzaeghelick. Importabilis.
On-bzinckelick/on-bzinck-baer. Non potulentus, potui inidoneus.
On-buchtigh. Curę & timoris expers
On-buerigh. j. on-ghe-buerigh.
On-echt. Illegitimus.
on-echte. Illegitimus thorus, nuptiæ illegitimæ.
on-echtigh. Illegitimus.
on-echt-ſchap. j. on-echte.
On-edel. Ignobilis, degener, obſcurus, plebeius, (ptiæ.
On-ee. Illegitimus coitus: innuptę nu-
on-eelick. Cælebs: innuptus, innupta.
on-eelick ghe-bozen. Spurius.
On-een-bzaghtigh. Diſcors.
On-eenigh. Diſſidens, non vnanimis, diſcors, diſſentiens. (ſenſus.
on-eenighepd. Diſcordia, diſſidium, diſ-
on-een-yelligh. Diſſonus.
on-eens. Diſcors, diſſentiens.
On-eere. Probrum, turpitudo, dedecus, infamia, ignominia, opprobrium.
on-eer-baer. Inhoneſtus, impudicus.
on-eer-baerhepd. Dedecus, impudicitia, probrum.
on-eerlick. Inhoneſtus, ſpurcus, ignominioſus, indecorus, impudicus.
on-eerlickhepd. Impudicitia, dedecus, probrum.
on-eerlicken. Inhoneſtè, ſpurcè, indecorè, impudicè.
on-eer-ſaem. j. on-eerlick.
On-eet-baer. Non edulis.
On-effen. Inæqualis, iniquus, impar. & Scaber, aſper.
on-effenen. Imparem ſiue inæqualem facere: denormare.
on-effenhepd. Inæqualitas, iniquitas.
On-eyghen. Improprius.
on-eyghenlick. Impropriè.
On-eyndelick/on-eyndigh/ on-endelick. Infinitus.
on-eyndelicken. Infinitè, perpetuò, indeſinenter. (tas.
on-eyndelickhepd. Infinitas, perpetui-
On-er-baeren. j. on-ber-baeren.
On-flaet. j. on-blaet.
On-gaepelick. Inconueniens.
On-ganck-baer. Inuius, inacceſſus, inacceſſibilis.
on-ganck-baer ghelt. Improbata moneta, nummus qui in vſu non eſt.
On-gants. Non integer: corruptus, inſincerus, contagioſus, morbidus.
On-gants bercke. j. on-ghe-ue. Sus grandinoſus.
on-gaſt-baer. Inhoſpitalis.
on-gaſt-baerhepd. Inhoſpitalitas.
on-gaſt-bzij. Inhoſpitalis.
On-ghe-acht. Deſpectus, contemptus, vilis, abiectus.
on-ghe-achthepd. Vilitas.
On-ghe-ackert. Incultus.
On-ghe-baedigh/on-ghe-papigh. Impatiens, impotens, immodicus: impatiens balnei, remedij, morbi, doloris, &c.
On-ghe-baenden wegh. Via non trita: locus auius.
On-ghe-baerdt. Imberbis, inueſtis, impuber.
On-ghe-baerigh. Rudis, immodeſtus.
On-ghe-beden. Non rogatus, vltrò.
On-ghe-bluſcht. Inextinctus.
on-ghe-bluſcht kalck. Calx viua.
On-ghe-bonden. Non ligatus, ſolutus, diſſolutus, liber: & Cælebs. & Incompoſitus, diſſolutus, diſcinctus: effrenus, effrenis, aſotus.
on-ghe-bonden menſch int ſpzecken. Os infrene, os petulans, os improbū: homo petulās, maledicus, turpiloqu⁹.
on-ghe-bondenhepd. Effrenatio.
on-ghe-bondenlick. Effrenatè, diſſolutè.
On-ghe-bozen. Non natus.
on-ge-boozligh. Ignobili genere nat⁹.
On-ghe-bzeckelick. Vitio carens: & Non egenus.
On-ghe-bzuyck. Indigētia, vſus, inutilitas. T'on-ghe-bzuyck maecken. Inutile reddere, adimere vſum: prohibere vſum.
On-ghe-bzuyckt. Inuſitatus.
On-ghe-bouwt. Incultus.
On-ge-bupdelt bzood. Panis cibarius, ſecūdarius, autopyrus, confuſaneus: non caſtratus: furfures, vtriculos, & ſimilam retinens.
On-ghe-ciert. Inornatus, incultus.
On-ghe-daechtigh. Immemor.
On-ge-daeght. Non citatus, non vocatus.

On-ghe-

On-ghe-daen. Infectus: & Informis, deformis, deformatus.
On-ghe-deelt. Indiuiſus.
On-ghe-deeſſemt. Azymus, non fermentatus.
On-ghe-deghen. *vet. ſland.* Deformis.
On-ghe-dichtigh. Incompoſitus.
On-ghe-dienſtigh. Inofficioſus.
On-ghe-doemt. Indemnatus, non cõdemnatus.
On-ghe-dooghe. *vetus.* Impatientia.
on-ghe-dooghlick. Intolerabilis.
on-ghe-dooghſaem. Impatiens.
On-ghe-dzonghẽ. Non preſſus, laxus.
on-ghe-dzonghen ſitten. Laxè ſedere.
On-ghe-duerigh. Non durabilis, temporarius, temporalis.
on-ghe-duerigh. Tempeſtuoſus, impetuoſus, inquietus, irrequietus, inconſtans, impatiens, impotens animi, intemperans, incontinens.
On-ghe-dult. *j.* **on-ver-duldighevd.**
On-ghe-dwonghen. *j.* **on-be-dwonghen.**
On-ghe-eert. Inhonoratus.
On-ghe-endt. Infinitus.
On-ghe-fronſt. Explicatus, erugatus, exporrectus.
On-ghe-gozdt. Diſcinctus.
On-ghe-groet. Inſaluratus.
On-ghe-hacht. *j.* **on-ghe-houden.**
On-ghe-hanteert. Non frequentatus.
On-ghe-hauent. Incultus, inornatus.
On-ghe-heeten. Iniuſſus.
On-ghe-heuelt. Azymus.
On-ghe-hoozſaem. Inobediens, inobſequens, immorigerus, contumax, rebellis.
on-ghe-hoozſaemheyd. Inobedientia, rebellio.
on-ghe-hoozt. Inauditus, non auditus.
On-ghe-houden. Non apprehenſus, non detentus: & Liber, immunis, nõ deuinctus, non obnoxius, indemnis.
On-ghe-hopet. Inſperatus.
On-ghe-hout. Cælebs, innuptus, innupta: innubus, innuba: cõiugalis vinculi exors.
On-ghe-houwen ſteen. Cæmentum, lapis rudis, non cæſus.
On-ghe-hup: hups. Domus in qua ſpectra verſantur: domus quæ vmbris inquietatur ſiue intemperiis aut furiis tartareis exagitatur.
On-ghe-huldigh. *vet.* **j. on-ge-trouw.** Infidelis, infidus.
On-ghe-hult. Non vittatus, non redimitus.
On ghe-kemt. Impexus.
On-ghe-keurt. Improbus, non approbatus legibus, non legitimus.
On-ghe-kleedt. Inueſtis, nudus.
On-ghe-knoopt. Enodis.
On-ghe-kocht. Inemptus.
On-ghe-laeckt. Integer, non diminutus. & Non vituperatus.
On-ghe-laeden. Vacuus, inanis: non oneratus, non onuſtus.
On-ghe-laeten. *holl.* Immodeſtus.
on-ghelaetenheyd. Immodeſtia.
On-ghe-leert. Indoctus, illiteratus, amuſus, ignorans.
on-ghe-leertheyd. Ignorantia, inſcitia.
on-ghe-leerdelick. Indoctè, ignarè.
on-ghe-leerigh. Indocilis.
On-ghe-leghen. Malè ſitus: & Incommodus, non opportunus, intempeſtiuus.
on-ghe-leghenheyd. Importunitas, intempeſtiuitas.
On-ghe-lijck. Diſſimilis, inæqualis, abſimilis, diuerſus, diſpar, impar.
on-ghe-lijck/on-recht. Iniuria, iniquũ, iniurium.
on-ghe-lijck iemanden doen. Facere alicui iniuriam.
on-ghe-lijck iemanden te beuren leghen. Iniquum poſtulare: & plus poſtulare quàm ex æquo debetur.
on-ghe-lijck hebben in de ſaecke. Falli, errare a vero.
on-ghe-lijck zijn. Imparem eſſe. & Differre, diſcrepare, diſſimilem eſſe, abludere.
on-ghe-lijckheyd / on-ghe-lijckeniſſe. Inæqualitas, diſſimilitudo.
on-ghe-lijckelick. Inæqualiter, diſſimiliter.
on-ghe-lijckeniſſe. Diſſimilitudo.
On-ghe-lijft. Incorporalis, incorporeus.
On-ghe-looffelick. Incredibilis.
on-ghe-looffelicken. Incredibiliter.
On-ghe-loghen. Non falſus verus.
On-ghe-loont. Non remuneratus, non compenſatus.

On-ghe-looue. Incredulitas, infidelitas, diffidentia.

on-ghe-loouigh. Infidelis, incredulus, diffidens.

On-ghe-loont. Non remuneratus, non compenſatus.

On-ghe-louet. Non laudatus. & Non licitatus.

On-ghe-lubt. Non caſtratus.

on-ghe-lubt vercken. j. beer. Verres.

On-ghe-luck. Infortunium, aduerſa fortuna, mala fors, caſus aduerſus, res contrariæ, res afflictæ: & Pauperies: damnum ſine iniuria faciẽtis datum.

on-ghe-luckigh. Infortunatus, infœlix, inauſpicatus, inominatus, infauſtus, ſiniſter. **On-ghe-luckigẽ dagh.** Dies ater, aduerſus, infœlix.

On-ghe-luckighlick. Infœliciter, inauſpicatò, malis auibus.

on-ghe-luckſaem. *vetus.* j. **on-ge-luckigh.** Infortunatus.

On-ghe-mack. Incommoditas, incommodum, difficultas, ægritudo, malũ.

on-ghe-mackelick. Incommodus, difficilis, durus, & intractabilis.

on-ghe-mackelicken. Incommodè, difficulter, duriter.

On-ghe-maeckt. Infectus.

On-ghe-maniert. Immodeſtus.

On-ghe-maut. Innupta.

On-ghe-mepn. Non vulgaris, rarus.

on-ghe-mepnlick. Rarò.

on-ghe-mepntigh. Rarus, infrequens, enormis.

on-ghe-mepntigh groot. Immanis, immenſus.

on-ghe-mepntighepd. Raritas, infrequentia.

on-ghe-mepntighlick. Præter conſuetudinem, præter communem ordinem, enormiter.

On-ghe-mepndt. Inopinatus, inopinabilis, inopinus: & Inopinanter, inopinatò, præter opinionem.

On-ghe-menght. Non mixtus, purus, putus, merus, meracus.

On-ghe-merckt. Non notatus, non conſideratus.

on-ghe-merckt laeten druy-gaen. Conniuere, diſſimulare.

On-ghe-meten. Immenſus.

On-ghe-mickt. j. **on-ghe-merckt.**

On-ghe-moedigh / on-ghe-moedt. Abiectus animo, fractus animo.

on-ghe-moedighepd. Animi abiectio, animi ægritudo.

On-ghe-mozterde muer. Maceria, maceries: murus ſine intrita.

On-ghe-munt ſiluer. Argentum non ſignatum.

On-ghe-naede. Inclementia.

on-ghe-naedigh. Inclemens, valde durus & aſper, inhumanus.

on-ghe-naedighlick. Inclemẽter, acerbè, duriter, inhumaniter, inhumanè.

On-ghe-naem. Non acceptus, non gratus.

On-ghe-neſelick / on-ghe-neſ baer. Immedicabilis, inſanabilis.

On-ghe-noeghlick. Iniucundus, inſuauis, triſtis, moleſtus.

on-ghe-noeghte. Iniucunditas, triſtitia, mœror.

On-ghe-noodt. Non inuitatus, inuocatus.

On-ghe-nuchtert. Guloſus, non ſobrius.

on-ghe-nuchterthepd. Gula.

On-ghe-oeffent. Inexercitatus, inexpertus, rudis.

On-ghe-oozdeelt. Iniudicatus.

On-ghe-oozloft. Illicitus, inconceſſus, prohibitus.

On-ghe-paepigh. j. **on-ghe-baedigh.** Implacabilis.

on-ghe-paept. Impacatus, implacatus.

On-ghe-paſt. Inconueniens.

on-ghe-paſtelick. Inconuenienter.

On-ghe-pynt. Non tortus.

on-ghe-pynden honigh. Mel eliquatum, non preſſum.

On-ghe-ploghen. Inſuetus, inaſſuetus, inuſitatus.

On-ghe-pzoeft. Intentatus.

On-ghe-quelt. Non moleſtatus.

On-ghe quetſt. Illæſus, invulneratus.

On-ghe raeckt. Intactus, non tactus.

on-ghe-raeckigh. Intactilis, quod tangi non poteſt.

on-ghe-raeckelick. Inacceſſus.

On-ghe-raed *ger. ſax. ſicam.* Impar.

On-ge-rechtigh. j. **on-recht-beerdigh.** Iniuſtus, iniquus.

On-ghe-reckt. Non tenſus.

On-ghe-rekt. Non reparatus.

On-ghe-reed. Imparatus.
On-ghe-reghelt. Anormis, abnormis, enormis, immoderatus: immodeſtus. *vulgo* irregularis.
on-ghe-reghelthepd. Immodeſtia, intemperantia, enormis abuſus.
On-ghe-rief. j. **on-ghe-mack.**
on-ghe-rieflick. Incommodus, difficilis. & Inutilis.
on-ghe-rieuen/ont-rieuen. Incommodare.
On-ghe-rijmt. Abſonus.
On-ghern. j. **noode.** Inuitus.
On-ghe-roepen. Inuocatus, non vocatus, inaccerſitus, acletus.
On-ghe-ruſt. Inquietus, inquies, implacidus, irrequietus.
on-ghe-ruſt van herten. Mente commotus, permotus, percitus.
on-ghe-ruſthepd. Inquies, inquietudo.
On-ghe-ſadelt peerd. Equus deſultorius, non ephippiatus.
On-ghe-ſaet. *vetus.* Immanis, ferus.
On-ghe-ſaetigh. j. **on-ber-ſaedigh.** Inſaturabilis.
On-ghe-ſchaedight. Indemnis, illæſus, ſaluus.
On-ghe-ſchaeft. Impolitus, ſcaber.
On-ghe-ſchaepen. Increatus, informis, deformis.
On-ghe-ſchend. Incorruptus, integer, inuiolatus, illibatus, intemeratus, intactus, purus.
On-ghe-ſchepden. Indiuiſus, inſeparatus.
On-ghe-ſcheldt. Rudis, impolitus.
On-ghe-ſchickt. Incompoſitus, inſcitus, incondit⁹, indigeſtus, inornatus, incultus, indiſtinctus, inconcinnus, confuſus, ineptus, immodeſtus: & Intemperans. & Enormis.
on-ghe-ſchickthepd. Ineptia: & Confuſio: & Intemperantia.
on-ghe-ſchicktelick. Incompoſitè, indigeſtè, indiſtinctè, ineptè, inconcinniter, inconditè, incultè, inornatè, intemperanter: enormiter.
On-ghe-ſchreuen. Inſcriptus, non ſcriptus: ἄγραφος.
On-ghe-ſeght. Indictus, non dictus.
On-ghe-ſedigh. Immodeſtus, malè moratus.
on-ghe-ſedighepd. Immodeſtia,
on-ghe-ſedighlick. Immodeſtè.
On-ghe-ſien. Inuiſus, non viſus, inadſpectus, non aſpectus. & Ingratus oculis, inamœnus aſpectu.
On-ghe-ſlaeghen. Non percuſſus.
on-ghe-ſlaeghen goud. Aurum purum, infectum, nondum celatum aut percuſſum: rude.
On-ghe-ſnoept. Impolitus, rudis.
On-ghe-ſnoert. Non ſtrictus funiculo.
on-ghe-ſnoerden mond. Os effrene, lingua infrenis.
On-ghe-ſoden. Crudus, non elixus.
On-ghe-ſond. Malè ſanus, æger, morbidus, morboſus: & Inſalubris, inſalutaris, peſtilens.
on-ghe-ſond j. **ghe-ſcheurdt.** Ramicoſus, hernioſus.
on-ghe-ſondе. *vetus.* Morbus.
on-ghe-ſondhepd. Ægritudo, debilitas, morbus, infirmitas, inualetudo. & Ramex, hernia.
On-ghe-ſouten. Inſulſus, non ſalſus.
On-ghe-ſpannen. Incontentus, laxus.
On-ghe-ſtaedigh. Inconſtans, inſtabilis, leuis.
On-ghe-ſtaedigh weder. Cælum dubium.
on-ghe-ſtaedighepd. Inconſtantia.
on-ghe-ſtaedighlick. Inconſtanter.
On-ghe-ſtaepelt. Inſtabilis, incõſtans, leuis.
on-ghe-ſtaepelthepd. Inſtabilitas, inconſtantia.
On-ghe-ſtelt. Incompoſitus, inornatus, inelegans, deformis, ineffigiatus. & Turbatus, confuſus.
On-ghe-ſtalt. Deformis.
on-ghe-ſtalte. Deformitas.
On-ghe-ſtichtigh. Improbus: improbitatis & vitij exemplar.
on-ghe-ſtichtighepd. Exemplum vitiorum & improbitatis: improbitas, immodeſtia.
On-ghe-ſtoort. Inoffenſus.
On-ghe-ſtorben. Non mortuus.
On-ghe-ſuft. Inſedatus, non ſedatus.
On-ghe-ſuert bzood. j. **on-ghe-derſemt.**
On-ghe-ſtraft. Impunitus, inultus. & Impunè.
On-ghe-ſtuem / on-ghe-ſtuemigh / on-ghe-ſtupmigh *holl. ſicamb.* Tẽpeſtuoſus,

Tempeſtuoſus, procelloſus: importunus, inquietus, immitis.

On-ghe-ſtuer. Tempeſtuoſus.

On-ghe-tempert. Intemperatus, immodicus.

on-ghe-tempert weder. Tempeſtas, cæli intemperies.

on-ghe-temperthepd. Intemperies, intempeſtas, immoderatio.

on-ghe-tempertlick. Intemperanter, intemperate, immodicè.

On-ghe-temt. Indomitus, immanſuetus: intractatus.

On-ghe-tijdigh. j. **on-tijdigh.**

On-ghe-toomt. Effrænis, infrænis.

On-ghe-trooſt. Non conſolatus.

On-ghe-trouw / on-ghe-trouwigh. Infidelis, infidus, perfidus.

on-ghe-trouwighepd. Infidelitas, perfidia.

On-ghe-tupſt/onghetupſtigh. Intemperatus, incontinens.

On-ge-tweede bꝛoeders. j. **hèele bꝛoeders.** *ſax. ſicamb.* Fratres germani. *vulgo* indiſtincti.

On-ghe-twijfelt. Indubitatus.

On-ghe-vaer/ on-ghe-vaerlick. *vetus. ſax.* Ferè, propè: circa, circiter.

On-ghe-vaerd. Geſtus, indecens.

On-ghe-vaerd / on-ghe-faerd. *germ.* Fortè, fortaſſe, caſu.

On-ghe-vaerlick. Sine diſcrimine.

On-ghe-val. j. **on-ghe-luck.** Caſus aduerſus, fors mala, infortunium.

on-ghe-valligh. Infortunatus, miſer, ærumnoſus. & Infirmus. & Succiduus.

on-ghe-valligheyd. Miſeria, ærumna.

On-ghe-valſcht. Syncerus, intemeratus, purus, putus.

On-gheern. Grauatus, inuitus. & Grauatè, inuitè.

On-gheue/on-gants. Morbidus, malè ſanus: corruptus, inſincerus.

On-ghe-veynſt. Non fictus, non fucatus, ſyncerus.

On-ghe-voegh. Incommoditas, malũ.

on-ghe-voeghelick. Incommodus, ineptus, difficilis.

on-ghe-voelick. Inſenſibilis, inſenſilis, ſtupens. ſtupidus.

On-ghe-vonden. Irrepertus.

On-ghe-vreeſt. j. **on-ve-vreeſt.**

On-ghe-wacht. Inexpectatus.

On-ghe-waepent. Inermis, immunit⁹.

On-ghe-waer. Incautus, improuidus, inopinans.

on-ghe-waerſchout. Nõ præmonitus.

On-ghe-waetert. Non aquatus.

on-ghe-waetert camelot. Capripilia non vndulata.

on-ghe-waeterden wijn. Vinum merum, aqua non dilutum.

On-ghe-waſſchen. Illotus.

on-ghe-waſſchen wt-ſeggen. Parum pudicè eloqui, rudi ſermone effari. & Illotis pedibus & verbis reprehẽdere aliquem: illotò ſermone vti.

On-ghe-weerdte / on-ghe-wederte. j. **on-weder.** Tempeſtas.

On-ghe-wichtigh. Non ponderoſus, leuis.

On-ghe-wijdt. Non ampliatus, non dilatatus.

On-ghe-wijdt. Profanus, non conſecratus.

On-ghe-willigh. j. **on-willigh.**

On-ghe-win. *vetus. ſland.* Damnum.

On-ghe-wis/on-ſeker. Incert⁹, dubius.

on-ghe-wiſſelick. Dubiè.

On-ghe-wondt. Illæſus, inuulneratus.

On-ghe-wonnen/on-ghe-bouwt. Incultus.

On-ghe-woon. Inſolens, inſuetus, inſolitus, non adſuetus.

on-ghe-woonheyd / on-ghe-woonte. Inſolentia, inſuetudo, deſuetudo, inſuetus mos.

on-ghe-woonlick. Inſolens.

on-ghe-woonlicken. Inſolitè, præter conſuetudinem.

On-ghe-wrocht. Non laboratus. & Rudis, infectus.

On-gheld. Vectigal, tributũ, exactiones. *dicitur* **on-gheld.** *q.d.* ſine pecuniis, *exactiones enim & vectigalia marſupium pecunijs vacuum faciunt.*

On-godlick. Impius.

on-godlickheyd. Impietas.

on-godlicken. Impiè.

on-god-ſaeligh. Impius, execrandus, execratus.

On-god-vruchtigh. Impius.

on-god-vruchtigheyd. Impietas.

On-goed. Non bonus, malus, improbus, prauus, vitioſus. **T'on-goede** marc-

maecken. Inutile reddere, adimere vſum, perdere, corrũpere, deprauare.
On-grondigh. Carens fundo, immenſus.
On-gunſte. Malevolentia, inuidia.
on-gunſtigh. j. **af-gunſtigh.**
On-haeffelicke goeden. Bona immobilia.
On-hand-ſaem. Intractabilis.
On-hebbelick. Indecens, ineptus, incompoſitus, immodeſtus: abſurdus, importunus.
on-hebbelicken. Indecenter, ineptè: abſurdè, importunè.
On-heyligh. Profanus.
On-heyl-ſaem. Immedicabilis, inſanabilis. & Inſalubris.
On-herd. Edurus, non durus.
On-heughe. *vetus.* Faſtidium, tædium, triſtitia, mœror, dolor.
on-heughelick. Diſplicens, faſtidioſus, tædioſus. & Triſtis.
On-hoffch/on-heuſch. Inciuilis.
On-hoflick. Inciuilis, inurbanus.
On-hooghe. Humilis, non altus.
On-huer. *friſ.* Turpis, horridus, deformis.
On-hupllick. Non frugi, prodigus.
On-iupſt/on-iuſt. Iniuſtus, iniquus, inæqualis, non æqualis: ad normam ſiue æquitatem non reſpondens.
On-houd. *vet.* Non fauens, inimicus.
On-houw-baer. Non nubilis, inepta vt viro tradatur. *ab* **houwen.** j. connubio iungi.
On-houw-baer boſch. Nemus incæduum. *ab* **houwen.** i. ſecare.
On-ken-baer. Difficilis cognitu. & Ingratus.
on-kenniſſe/on-ken-ſchap. Ignorãtia.
on-kennelick. Ignorabilis.
On-keur-baer goed. Merx improba, non legitima.
On-klaer. Obſcurus, non clarus, turbidus, turbatus, feculentus.
on-klaer waeter. Aqua turbida, turbata, impura.
On-kond. *vet.* Ignorantia. & Ignotus. & Ignarus.
on-kondigh. Ignarus. & Ignotus.
On-konſtigh. Rudis, iners.
on-konſtighlick. Inartificialiter.
On-koſt. Diſpendium: & Sumptus ſuperfluus, ſumptus extraordinarij, impenſæ voluptuariæ, ſumptus effuſus.
on-koſten. Acceſſiones: acceſſoria quecunque emptioni accedũt, & præter pretium ab emptore erogantur.
on-koſtelick. Vilis, non pretioſus.
On-kracht. Impotentia, debilitas.
on-krachtigh. Impotens, debilis.
On-kout. *vetus.* Sermo abſonus.
On-krijgh-baer. Imbellis. & Acquiri difficilis.
On-krupd. Zizania, zizanium, lolium, herba inutilis.
On-kupſch. Impurus, immundus, impudicus, libidinoſus.
on-kupſchheyd. Immunditia, ſordes. & Impudicitia, libido.
on-kupſch-baer. Immundus.
On-kunſtigh. Iners.
On-lanck. Curtus, breuis, non lõgus, imorocerus.
on-langhs. Breui, propediem.
on-langhs nae. Paulò poſt.
on-langhs ghe-leden. Nuper, nuperrimè, non ita pridem, non multo antè tempore.
On-lede. *vetus.* Negotium, impedimentum, occupatio, vacatio.
on-ledigh. Occupatus, impeditus, negotioſus, diſtrictus, diſtentus.
on-ledigh zijn. Occupari, detineri, diſtringi.
on-ledighheyd. Negotium, occupatio, impeditio.
On-leer-baer/on-leer-ſaem. Indocilis.
on-leerigh/on-leerachtigh. Indocilis.
on-leerlick. Quod diſci non poteſt.
On-leſſchelick. Inextinguibilis.
On-lichaemelick. Incorporeus, corporis expers.
On-liefde. j. **on-minne.**
on-lieflick. Inamabilis, inamœnus, inuenuſtus, iniucundus, infeſtiuus: & Auſterus.
On-lijck. j. **on-ghe-lijck.** Diſſimilis.
On-lijdelick. Impatibilis, intolerabilis, intolerandus.
on-lijd-ſaem. Impatiens, intolerans, impatibilis.
on-lijd-baer. j. **on-lijdelick.**
on-lijd-baerheyd. Impatientia.
on-lijd-baerheyd des ghe-moeds.

ἀπάθεια. animi tranquillitas, nullis affectuum motibus obnoxia.

On-lijdigh. Impatiens, intolerans.

On-lijd-ſaem. Impatiens.

On-lijd-ſaemheyd. Impatientia, intolerantia.

On-lijd-ſaemlick. Impatienter, intoleranter, ægrè, moleſtè.

On-lijuigh/on-lijffick. Mortuus, vita functus. & Corporis expers: incorporeus.

On-lof. Infamia, dedecus, vituperium.

On-lof-ſaem. j. **on-loffelick.**

On-loffelick/on-louelick. Illaudatus, illaudabilis.

On-loſ-baer. Inſolubilis.

On-louter. Impurus.

On-luſt. Faſtidium, tædium, nauſea, odium. & Ignauia, acedia: & Ægritudo: languor.

On-luſtigh. Nauſeans, torpens, faſtidioſus: & Iniucundus, inamœnus: & Ignauus: & Laſſus: & Æger, languidus.

On-macht. Impotentia, debilitas, defectio virium, languor virium.

On-macht/be-ſwijmtheyd. Defectus animi, defectio animę, deliquiũ animi, ſyncope, præceps virium lapſus, lypothymia: exanimatio, mentis caligo, ſcotoma. ℑn **on-macht vallen.** j. **be-ſwijmen.**

On-machtigh. Impotens, debilis, imbecillis, infirmus, impos.

On-machtighen. Impotentem reddere.

On-man-baer. Impubis, impuber.

On-manierigh. Immodeſtus.

On-manierlick. Immodeſtus, diſſolutus, immoderatus.

On-manierlickheyd. Immodeſtia.

On-manierlicken. Immodeſtè.

On-maete. Immoderatio, immodeſtia, & immenſitas, luxus.

On-maetigh. Immoderatus, immodicus, immodeſtus, enormis, luxurioſus, intemperans, incõtinens, vaſtus.

On-maetigh groot. Immẽſus, immanis

On-maetigheyd. Immodeſtia, immoderatio, immenſitas, intemperantia, incontinentia, luxuria.

On-maetighlick. Immodicè, immoderatè, enormiter, intemperanter, extra modum.

On-menighe. *vetus.* Pauci.

On-menighte. *vetus.* Paucitas.

On-menſch. Monſtrum hominis, mõſtroſus homo, homo abſurd⁹, à communi hominum natura abſimilis.

On-menſchelick. Inhumanus, humanitatis expers: crudelis.

On-menſchelickheyd. Inhumanitas, crudelitas.

On-menſchelicken. Inhumaniter, inhumanè, crudeliter.

On-merckelick. Obſcurus, difficilis conſideratu, latens.

On-metelick. Immenſus.

On-metelickheyd. Immenſitas.

On-mild. Immitis, aſper, rudis.

On-minne. Inimicitia, odium, diſſidium.

On-minnelick. Inamabilis, inimicus, odioſus. & Inimicè, odioſè.

On-miſ-daedigh. Innocens, innocuus.

On-moed. Animi abiectio, ægritudo.

On-moedigh. Abiectus, fractus animo.

On-moede. Indefeſſus.

On-moghelick. Impoſſibilis.

On-moghelick. j. **walghelick.** Nauſeoſus, nauſeam inducens.

On-moghelickheyd. Impoſſibilitas. & Nauſea.

On-mondigh. Infans.

On-mondigh. Impubes, minor annis, pupillus.

On-mondigheyd. Infantia.

On-nae/on-naer. Non propè, remotè, longè, procul.

On-nae bp. Remotus, longè diſtans.

On-nae ghe-lijck. Multum diſſimilis.

On-nae-volghelick. Inimitabilis.

On-natuerlick. Præternaturalis, præter naturam, naturæ contrarius, prodigioſus.

On-noodigh. Non neceſſarius.

On-nood-ſaeckelick. Non neceſſarius.

On-nooſel. Innocens, innoxius, immerens, inſons. ἀνόσιος.

On-nooſelheyd. Innocentia, acacia.

On-nooſelick. Innocenter, innoxiè.

On-nut. Inutilis, inanis, irritus, vanus, vilis: nullius frugis, penſi, valoris.

On-nuttelick. Inutiliter.

On nuttigh. Inutilis.

On-nuttigheyd. Inutilitas.

On-ont-bindelick. Insolubilis, indissolubilis.

On-ont-werrelick. Inextricabilis.

On-op-houdelick. Inexhaustus, nunquam desinens. & Indesinēter, continuè.

On-oꝛ-baerlick. Inutilis.

On-oꝛdentlick. Incōpositè, indigestè, indistinctè, confusè, sine ordine.

On-ouer-winnelick. Insuperabilis.

On-paer. Impar, dispar, inæqualis.

On-partydigh. Neutri parti fauens, neutram in partem inclinatus. *vulgò* Neuter, neutralis.

On-passe. Importunitas, intempestiuitas: tempus alienum. **t'onpasse komen.** Importunè venire.

on-passen. Malè conuenire.

On-patientigh. j. **on-ver-duldigh.**

On-peys j. **on-vrede.** Discordia.

On-prijselick. Vituperabilis, vituperandus.

On-pꝛofijt. Inutilitas, damnum, dispēdium, incommodum.

on-pꝛofijtigh/on-pꝛofijtelick. Inutilis, incommodus, dispendiosus, damnosus.

On-quaedt. Innocens, non malus.

On-quetſ-baer. Immunis vulnerum. *vulgò* Inuulnerabilis.

On-quijt-baer. Insolubilis: quod redimi aut solui non potest.

On-raed. Inutilitas: periculum: abusio: detrimentum, incommodum, perditio, damnum, calamitas.

on-raed. *ger. sax. sicamb.* Sordes, squalor, immunditia.

on-raed-saem. Inutilis: & Periculosus.

On-rasch. Tardus, non celer.

On-raste/ on-ruste. Inquies.

on-raste. Crepitaculum, crotalum.

on-rastigh. Inquies, inquietus.

on-recht. Non rectus, iniquus.

On-recht. Iniuria, iniustitia. **T'onrechte.** Nō rectè, iniquè, iniuria, immeritò.

on-recht-baerdigh. Iniquus, iniustus.

on-rechtvaerdigheyd. Iniustitia.

on-recht-baerdighlick. Iniustè, iniquè, iniuriâ.

on-rechtigh. Iniurius.

On-redenlick. Iniquus, iniustus.

on-redenlick. Alien⁹ à ratione, ratione carens, rationis expers: *vulgò* irrationalis.

on-reden-lick dier. Animal irrationale, irrationabile, ratione carens, rationis expers, brutum.

on-redenlickheyd. Iniquitas.

On-repn. Immundus, impurus.

on-repnicheyd. Immundities, impuritas: & Impudicitia.

On-rijp. Immaturus, crudus, immitis, acerbus.

on-rijpigheyd. Immaturitas.

On-roerlick. Immobilis.

on-roerlick goed. Res soli, bona immobilia, res stabiles.

On-roewe. j. **on-ruste.** Inquies.

on-roewigh. Inquietus.

On-rupm. Strictus, arctus.

On-ruste. Inquies, turba, turbatio.

on-rustigh. Inquietus. & Improbus, illiberalis, inuenustus.

On-saecht. Durus, asper, rudis.

on-saechtmoedigh. Immitis.

On-saeligh. Miser, infelix.

on-saeligheyd. Miseria, infelicitas.

on-saeligh-lick. Miserè, infeliciter.

On-schaedelick. Innocuus, innocens.

On-schaemel. Impudens, inuerecundus, effrons, perfrictæ frontis, frontosus.

on-schaemelheyd. Impudentia, impudicitia.

on-schaemelick. Impudenter, inuerecundè.

On-schalck. Incallidus, non astutus, incautus.

On-schat-baer. Inæstimabilis.

On-schattelick. Inæstimabilis.

On-schеydelick/on-schеyd-baer. Inseparabilis, indiuiduus.

On-schendigh. Inuiolabilis.

On-scherp. Obtusus, non acutus.

On-schijn-baer. Obscurus.

On-schoud. j. **on-schuldt.**

On-schoon. Indecorus.

On-schuld. Innocentia, integritas: & Excusatio.

on-schuldigh. Innocens, insons, inculpatus, culpæ exsors, extra noxiam, innoxius, expers culpæ: integer vitæ, scelerisq; purus: liber à delicto: non obnoxius crimini.

on-schuldighlick. Innocenter.

on-schuldighen. j. **ontschuldighen.**

On-sedigh. j. **on-ghe-sedigh.**

On-ſeggheliek. Ineffabilis, inenarrabilis.

On-ſeghe. *vetus.* Malum, infortunium, clades, ſtrages.

On-ſepligh. Innauigabilis.

On-ſeker. Incertus, dubius, ſuſpenſus.

on-ſekerheyd. Incertitudo, ſuſpenſio.

On-ſicht-baer. Inuiſibilis.

On-ſienlick. Inuiſibilis.

On-ſinnigh/wt-ſinnigh. Inſan⁹, malè ſanus, veſan⁹, vacerra, excors, captus corde, mente, &c. expers mẽtis: fanatic⁹, furioſus, furiatus, rabioſus, rabidus, lymphaticus, lymphatus, amens, mente alienatus, demens.

on-ſinnigheyd. Amẽtia, furor, inſania, rabies, dementia, deliratio, delirium, mentis error.

on-ſinnighlick. Furiosè, furialiter, inſanè, dementer.

On-ſlap. j. ſtijf. Rigidus.

On-ſmaeck. Faſtidium.

on-ſmaeckelick/on-ſmaeckigh. Inſipidus, inſulſus, fatuus: & Inſuauis.

On-ſoet. Inſuauis, amarus, acerbus.

On-ſorgheliek. Tutus, ſine periculo.

on-ſorgh-ſaem. Incurioſus.

on-ſorgh-ſaemheyd. Incuria.

on-ſorgh-vuldigh. Incurioſus, negligens curæ, ſecurus.

on-ſorgh-vuldigheyd. Incuria, negligentia, ſecuritas.

on-ſorgh-vuldighlick. Negligenter, ſecurè.

On-ſpoed. Aduerſitas, impedimẽtum, infortunium.

On-ſpreckelick. Ineffabilis, inenarrabilis.

On-ſtaede. Incommodum incommoditas nocumentum, damnum.

on-ſtaede doen. Obeſſe. T'onſtaede komen. Venire incommodè, importunè.

On-ſtaedigh. j. on-ghe-ſtaedigh.

On-ſtantaftigh. j. on-ghe-ſtaedigh. Inconſtans.

On-ſteken. j. aen-ſteken. Incendere.

On-ſterck. Imbecillis, debilis, inualidus, enervus, infirmus.

on-ſtercken. j. ont-ſtercken. Infirmare, debilitare, enervare.

On-ſterffelick. Immortalis.

on-ſterffelickheyd. Immortalitas.

On-ſtichten. j. ont-ſtichten.

On-ſtijf. Laxus, non tenſus, remiſſus.

On-ſtil. Irrequietus, inquies.

on-ſtilte. Inquies, inquietudo.

On-ſtond. Importunitas, tempus importunum, intempeſtiuitas.

on-ſtondigh. *vetus.* Importunus, intempeſtiuus.

On-ſtout. Inaudax, timidus.

On-ſtraf-baer. Irreprehenſus, inculpatus. *vulgo* Irreprehenſibilis.

on-ſtraffelick. Irreprehenſus.

on-ſtraffelickheyd. Impunitas.

on-ſtraffelicken. Impunè.

On-ſtrijd baer. Imbellis.

On-ſtuer. Mitis, placidus.

on-ſtuer/on-ſtupr. *holl.* Indomitus, immodeſtus, indomabilis, ferus, immodeſtus.

on-ſtuerigheyd. *holl.* Feritas, immodeſtia.

On-ſtuemigh/on-ſtupmigh. Tempeſtuoſus, procelloſus.

On-ſuen. *friſ.* Inſormis, ſqualidus.

On-ſupuer. j. on-kupſch. Impurus.

on-ſupueren. j. ver-on-ſupueren.

On-ſwaer. Leuis.

On-taemelick. j. on-be-taemelick.

On-tam. Indomitus, ferus.

On-teghen-woordigh. Abſens, non præſens.

On-tellick/on-tallick/on-tel-baer. Innumerabilis, innumerus, innumeroſus, innumeralis.

On-temmigh/on-temmelick. Indomabilis, indomitus, intractabilis.

On-tijd. Importunitas, intempeſtas.

T'on-tijde. Importunè, intẽpeſtiuè.

on-tijdigh. Intempeſtiuus, importunus, immaturus. & Intemperans, intemperatus, immoderatus.

on-tijdigheyd. Importunitas, intempeſtas, intempeſtiuitas, intemperantia intemperies.

on-tijdighlick. Intempeſtiuè, importunè. & Intemperanter, intemperatè.

on-tijdelinck. Abortus, abortiu⁹ fœtus.

On-tocht. j. on-tucht.

On-tonigh. *friſ.* j. on-ledigh. Occupatus.

On-tonghigh. Elinguis.

On-toomigh. Effrenus, effrenis, effrenatus.

On-traegh.

On-traegh. Impiger.
On-trent. j. **om-trent.** Circa.
On-troostelick. Inconsolabilis.
On-trouwe. Infidelitas.
on-trouwe / on-trouwigh / on-ghetrouwe. Infidus, infidelis.
On-tucht. Immodestia.
on-tuchtigh. Immodestus, improbus, impudicus, lascivus.
On-tunghtigh. *sax. sicam* j. **recht-loos / wet-loos.** Qui testari non potest.
On-twee. j. **in-twee.** di, dis. *& c. vide* **On.**
on-twee scheuren. Discerpere, in duas partes rumpere.
on-twee snyden. Discindere, dissecare.
On-twyfelick. Indubitabilis, indubitatus.
on-twyfelicken. Indubitatè, indubitanter, certò.
On-valsch. Purus, sincerus.
On-vast. Infirmus, debilis.
On-veerdigh. Imparatus.
On-vepl. Non venalis.
On-vepligh. Non tutus, non liber.
onvepligh wegh. Viæ non tutæ, non apertæ aut securæ.
On-vent-baer. Inuendibilis. *Plaut.*
On-ver-achtelick. Haud aspernandus, non contemnendus.
On-ver-anderlick. Immutabilis.
on-ver-anderlickheyd. Immutabilitas.
on-ver-andert. Non mutatus.
On-ver-and-woord. Indefensus, indicta causa.
On-ver-vaest. Intrepidus, imperterritus, non attonitus.
On-ver-vetert. Incorrectus, inemendatus.
On-ver-veydt. Inexspectatus.
On-ver-vindelick. Inexorabilis.
On-ver-voden. Non prohibitus.
On-ver-voghen. Non occultus, patens, manifestus.
On-ver-vyckelick. Inuiolabilis, inuiolatus, incorruptus, integer: *&* Inuiolatè, incorruptè, integrè.
On-ver-viert. Inornatus, incultus.
On-ver-vacht. Non meditatus, incogitans, inconsideratus, incogitatus.
on-ver-vachtelick. Inconsideratè, temerè.
On-ver-veelt. Indiuisus.
On-ver-verflick. Incorruptibilis.
On-ver-vient. Immerens, immeritus, gratuitus.
on-ver-vient / t'on-ver-vienste. Immeritò, præter meritum, immerenter: *&* Gratuitò, gratis.
On-ver-voemt. Indemnatus, non condemnatus.
On-ver-vouven. Incorruptus.
On-ver-vouwt. Crudus, non concoctus.
on-ver-vouwelick. Crudus, grauis, difficilis concoctu.
on-ver-vouwelickheyd. Cruditas.
On-ver-vraegh. Impatientia, intolerantia.
on-ver-vraeghlick. Intolerabilis, intolerandus: *&* Intolerans, impatiēs.
on-ver-vraeghlickheyd. Intolerantia, impatientia, impotentia.
on-ver-vraeghlicken. Intolerabiliter: supra modum, ita vt ferri nō possit: *&* Intoleranter, impotenter, impatienter.
On-ver-vriet. Alacritas, impigritas, impigritia.
on-ver-vrietigh. Non molestus aut tædiosus, nō fastidiosus; *&* Festiuus, amœnus.
on-ver-vrietsaem. Impiger, alacris.
on-ver-vroten. Impiger, gnauus, strenuus, indefessus.
on-ver-vrotighlick. Impigrè, indefessè.
On-ver-vuldigh. Impatiēs, intolerās.
on-ver-vuldighheyd. Impatientia, intolerantia.
on-ver-vuldighlick. Impatienter, intoleranter.
On-ver-galt. Felle non tinctus, non amarus.
On-ver-ganckelick. Non periturus, perpetuus, perennis.
on-ver-ganckelickheyd. Perpetuitas, perennitas.
on-ver-ganckelickē. Perpetuò, perēne.
On-ver-gheten. Inoblitus.
on-ver-ghetelick. Cuius memoria non amittitur aut deletur.
On-ver-gheuelick. Quod non condonatur aut remittitur. *vulgo* irremissibilis.
On-ver-golden / on-ver-gouden. Non compensatus.
On-ver-haest. Improperatus.

On-ver-hindert. Non impeditus, non retardatus.

on-ver-hindert. Expeditus.

On-ver-hoedt / on-veur-hoedt. Improuiſus, inopinatus: & Incuſtoditus, inobſeruatus. & Incautus.

on ver-hoeds. Improuisè, improuisò, inopinatò, inopinatè, inopinanter, ſubitò: præter expectationem, præter ſpem.

On-ver-holen. Non celatus: apertus, reuelatus, manifeſtus.

On-ver-hooꝛigh. Inobediens.

on-ver-hooꝛt. Inauditus: & Non exauditus.

On-ver-hopet. Inſperatus.

On-ver-huert. Non locatus, non elocatus.

on-ver-huerlick. Illocabilis.

On-ver keert. Non mutatus.

On-ver-kocht. Non venditus.

On-ver-let. Sine impedimento.

on-ver-let ſtellen ende dagh gheuen. Sine præiudicio ſpatium & dilationem dare, diem liberum dare.

On-ver lijckelick. Incomparabilis.

On-ver-maeckelick. Irreparabilis: & inamœnus, iniucundus.

On-ver-maent. Non monitus.

On-ver-maert. Non celebris, ignobilis, obſcurus.

On-ver-menght. Non permixtus, merus.

On-ver-meten. Non glorioſus, non iactabundus.

On-ver-mijdelick. Ineuitabilis.

On-ver-minderlick. Quod minui non poteſt.

On-ver-moedelick. Infatigabilis, indefeſſus.

on-vermoedt. Non laſſus, indefeſſus.

On-ver-moghen. Impotens, inualidus, imbecillis, infirmus, debilis, parum efficax.

on-ver-moghen menſch van vettighedt. Saburratus nimia pinguedine: tardus abdomine.

on ver moghenthedt. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

On-ver-naemt. Obſcurus, ignobilis, non celebris, ignotus.

On ver-nepen. Non contractus.

On-ver-noeght. Non contentus.

on-ver-noeghelick. Moroſus: cui nulla re, quantumuis exacta, ſatisfit.

On-ver-nuft. Stoliditas, vecordia, rationis carentia.

on-ver-nuftigh. Irrationalis, rationis expers, ſtolidus, vecors, brutus.

On-ver-poꝛrelick. Quod amoueri magno conamine non poteſt.

On-ver-ſaetelick / on-ver-ſaetigh. Inſatiabilis, inexplebilis, inſaturabilis, inexaturabilis. & Inſatiabiliter, inſaturabiliter.

on-ver-ſaetighen honghet. Appetitus caninus, bulimus.

on-ver-ſaeght / on-ver-ſaeſt / on-ver-tzaeght. ſ. **on-be-vreeſt.**

On-ver-ſchepden. Indiuiſus: non diuiſus aut ſeparatus, indifferens.

on-ver-ſchepdenheyd. Indifferentia, conuenientia, ſimilitudo, affinitas.

on-ver-ſchepdenlick. Indiuiduus: & Indifferenter, indiſcriminatim.

On-ver-ſchilligh. Indifferens, ſine diſcrimine.

On-ver-ſchꝛickt. Intrepidus, impauid⁹.

On-ver-ſeert. Integer, illæſus, incorruptus.

On-ver-ſelſchapt / on-ver-ſelt. Incomitatus.

On-ver-ſichtigh / on-veur-ſichtigh. Improuidus, improuiſus, inconſideratus, inconſiderans, præceps, temerarius, imprudens, incautus.

on-ver-ſichtighedt / on-veur-ſienighedt. Inconſiderantia, temeritas, incogitantia, imprudentia.

on-ver-ſichtighlick. Improuisè, incautè, inconſideratè, temerè.

on-ver-ſien. Incautus, improuidus. & Improuiſus, inopinatus.

on-ver-ſienigh. Improuidus, inopinans. & Inopinatus, inopinus.

on-ver-ſiens / on-veur-ſiens / on-ver-ſienlick. Improuisè, improuisò, ex improuiſo, de improuiſo: ſubitò, repentè: inopinatè, inopinatò.

On-ver-ſinnigh. ſ. **on-ver-ſichtigh.** Temerarius.

On-ver-ſoecht. Inexpertus, imperitus.

On-ver-ſoenlick. Implacabilis.

On-ver ſtaen. Non intellectus.

on-ver-ſtand. Inſcitia, ignorantia. & Difficultas, ſcrupulus.

on-ber-ſtandel. *hol.* j. **on-ber-ſtandigh.**

on-ber-ſtandigh. Inſcius, imprudens, ſtolidus, inſulſus, hebes, brutus.

on-ber-ſtandighepd. Inſcitia, imprudentia.

on-ber-ſtandighlick. Inſcienter, imprudenter, ſtolidè, inſulsè.

On-ber-ſtoort. Inoffenſus.

On-ber-ſweghen. Indictus, nõ tacitus.

On-ber-tellick. Inenarrabilis.

On-ber-toghelick. Quod non differtur aut procraſtinatur.

on-ber-toghen. Sine mora aut dilatione: non procraſtinatus.

on-ber-toghen eñ cozt recht. Ius ſummarium.

On-ber-tolde waere. Merces improfeſſæ.

On-ber-tzaeght/on-ber-ſaeght. Intrepidus.

On-ber-baeren/ on-er-baeren. Inexpertus, intentatus, imperitus, non expertus.

on-ber-baerenthepd. Imperitia.

On-ber-baert. Impauidus, intrepidus.

On-ber-balſcht. Syncerus, incorrupt⁹, non adulteratus.

On-ber-bullick. Inexplebilis, inſatiabilis.

On-ber-wacht. Inexpectatus.

On-ber-waert. Incuſtoditus: & Immunitus.

On-ber-wandelick. *hol.* j. **on-ber-anderlick.**

On-ber-welckelick. Immarceſcibilis.

On-ber-winnelick. Inuictus: inexpugnabilis: inſuperabilis. *vulgò* inuincibilis.

On-berre. Non longè, propè.

On-beur-dachtigh. Non præmeditatus.

On-beur-ſichtigh. j. **on-ber-ſichtigh.** Improuidus.

On-bindelick. Inueſtigabilis: quod inueſtigari aut inueniri non poteſt.

On-blaet. Diſplicẽtia, obſcœnitas, turpitudo, impuritas, excrementũ: ſordes, ſqualor. & Homo impurus, nequam, nebulo. & Deſidioſus.

on-blaetigh. Obſcœnus, turpis, impurus ſordidus.

On-blendelick. Inadulabilis.

On bluggbe. Inuolucris.

On-bliſt. Incuria, ſocordia, negligẽtia, ignauia.

on-bliſtigh. Indiligens, negligens, incuriotus, ignauus, ſocors.

On-boere. Geſtus indecens.

On-boghel. *ger. ſax.* Onocrotalus. *q. d.* auis abſurda ſiue monſtroſa.

On-bol-bzaght. Imperfectus.

On-bol-baen. Imperfectus, non abſolutus.

On-bol-bzaeghen kind. Abortiuus, ante tempus natus.

On-bol-iaerd. Minor annis.

On-bol-komen. Imperfectus.

on-bol-komenbepd. Imperfectio, vitium, defectus.

on-bol-komen-lick. Imperfectè.

On-bol-macht. Imperfectus.

on-bol-machthepd. Imperfectio.

on-bol-machtelick. Imperfectè.

On-bol-ſtandigh. Inconſtans.

On-bzede. Diſſidium, diſcordia, diſſentio, contentio. **T'on-bzede zijn.** Indignè ferre, moleſtè ferre offendi: & Diſſidere, diſcordare, diſſentire.

on-bzedigh. Contentioſus.

on-bzedelick. Contentiosè.

on-bzeed-ſaem. Diſcordioſus, contentioſus.

On-bziend. Inimicus, parum amicus.

on-bziend-ſchap. Inimicitia: & Inhumanitas.

on-bziendelick. Inhumanus, durus.

On-bzij. Non liber, ſeruus.

on-bzij. Intutus, non ſecurus.

on-bzije weghen. Itinera minùs tuta, viæ non tutæ.

on-bzijen de weghen. Obſidere itinera, minus tuta reddere.

On-bzoed. Inſipiens.

on-bzoedighepd. Inſipientia.

On-bzom. Improbus, impurus: & Ignauus.

on-bzome. *vetus.* Damnum. *dictio compoſita ex* **on** & **bzome** i. fruct⁹, vtilitas. **Tot uwer on-bzome.** In tuum damnum.

on-bzomigbepd. Improbitas: & Ignauia.

On-bzucht-baer. Infœcundus, ſterilis, infructuoſus.

on-bzucht-baerbepd. Sterilitas, infœcunditas.

On-waer. Falſus, non verus.
on-waerachtigh. Falſus, non verus, mendax, fabuloſus.
On-waerd. j. **on-weerd.**
On-wanckel-baer. Immutabilis, conſtans.
On-wandel-baer. Inuius, a, um.
On-weder. Cæli iniuria, tempeſtas, calamitoſa tempeſtas, cæli intempeſtas, horrida tempeſtas, intemperies, procella, vis maior.
On-weder-keerlick. Irremeabilis.
on-weder-leghlicke ghetuyghen. Teſtes iuſti ac pleni teſtimonij, teſtes omni exceptione maiores, quibus nihil obiici poteſt, & quorum fides eſt indubitata.
On-weder-roepelick. Irreuocabilis.
On-weder-ſpreckelick. Irreprehenſus, irreprehenſibilis: cui contradici non poteſt.
On-weer-baer. Imbellis, inermis.
On-weerd/on-waerd. Indignus, vilis: & Non gratus, ingratus.
on-weerde. Indignitas, vilitas. **Van on-weerde.** Nullius pretij aut valoris, irritus, non ratus, inanis, vacuus, inutilis, inefficax, nullius momenti.
on-weerdigh. Indignus.
on-weerdighèyd. Indignitas, vilitas, opprobrium.
on-weerdſchap. Indignatio.
on-weerdighlick. Indignè.
On-weerdeerlick / on-waerdeerlick. Inæſtimabilis.
On-wegh. Iter auium, via inuia: auia, orum: inuia, orum.
on-wegh-ſaem. Inuius.
on-weghigh. Auius, inuius, inacceſſibilis.
on-wegigh. Caducus, non durabilis.
On-wetende. Ignorans, ignarus, inſciens, inſcius, neſcius, imperitus, imprudens.
on-wetende int ſpreken. Rudis in arte dicendi, rudis ſermone: & Impotentiæ voces nimio iræ æſtu edens.
on-wetenheyd. Ignorantia, inſcitia, imperitia, imprudentia.
on-wetenlick. Inſciè, inſcienter, imprudenter.
on-wetens. Inſcienter.
on-wetens mp. Me inſcio, clam me.
on-wetigh. Inſcius, neſcius.
on-wetenſchap. Inſcitia, inſcientia.
On-wette/on-wet. *vet.* Res illegitima, illegitimum.
on-wettigh. Illegitimus.
on-wettighlick. Illegitimè.
on-wettelick. Illegitimus.
on-wettelick ghe-boren. Illegitimus, inceſtuoſus, adulterinus.
on-wettelicken. Illegitimè.
On-wijs. Inſipiens, imprudens, demens, amens, inſanus.
on-wijſheyd. Inſipientia, imprudentia, dementia, amentia, mentis impotentia, inſania.
on-wijslick. Inſipienter, imprudenter.
On-wille. Maleuolentia, malignitas. & Faſtidium, ſtomachus, moleſtia, nauſea.
on-willens. Inuitè, non libenter.
on-willigh. Inuitus, haud volens, difficilis, nolens, grauatus: & Refractarius, contumax.
on-willighèyd. Maleuolentia.
On-win-baer. Inuictus, inſuperabilis.
on-winlick. j. **on-win-baer.**
On-woon-baer. Inhabitabilis.
on-woon-ſaem. Inhabitabilis.
On-wtlegghigh. Inexplicabilis, inenodabilis.
On-wt-puttelick. Inexhauſtus, quod exhauriri non poteſt.
On-wt-ſpreckelick. Ineffabilis, inenarrabilis.
On-wt-wiſſchelick. Indelebilis.

O N *extra compoſitionem.*

Oncie. j. twee loot. Vncia, duodecima pars aſſis. *gal. once: ital. onza: hiſp. onça: ang. ownce.* **Half oncie. j. loot.** Semuncia. **Ander-half oncie. j. dry loot.** Seſcuncia, ſeſcunx. **Twee oncien. j. vier loot.** Sextans, ſeſtans. **Dry oncien. j. ſes loot.** Quadrans. **Vier oncien.** Triens. **Vijf oncien.** Quincunx. **Ses oncien. j. half pond.** Selibra. **Seuen oncien.** Septunx. **Acht oncien. j. merck.** Bes. **Negen oncien. j. dry vier-deel.** Dodrans. **Thien oncien.** Sextans. **Elf oncien.** Deunx. **Twaelf oncien. j. pond.** Libra, *nempe Romana*, as.
Onck / vnck. *ſicamb.* Encauſtum: & Atramentum.

Onder. Inter, in. **Onder de goede zijn.** Inter bonos esse. **Onder ons.** Inter nos. **Onder ons drien.** Nos tres numero. **Onder een/onder malkanderen.** Inter se, inuicem. **Onder wegen.** In via, in itinere, inter eundum.

onder. Sub, subter. *germ. vnden, vnder: ang. vnder.* **Onder den steert.** Sub cauda. **Onder de schijn van deught.** Sub specie virtutis.

onder de maeltijd. Inter cœnam, in cœna: dum cœnaretur.

onder/ beneden. Infra, inferius.

Onder / ongher. *sicamb. iul. colon.* Meridies.

onderen/ongheren. *sicamb. iul. col.* Prandere, meridiari.

Onder-achte. *vetus.* Prima annotatio. & Relegatio, exterminatio.

Onder-ammiraet. Legatus classis. *vulgo* viceammiralius.

Onder-aerdigh. Subterraneus.

Onder-bedde. Culcita. *q. d.* inferior lectus.

Onder-bleuen brood. Panis non probè fermentatus & parum coctus.

onder-blijuen/ t'onder-blijuen. Succumbere.

Onder-bode. Internuncius.

Onder-borghe. Præs, subpræs.

Onder-borgher-meester. Proconsul.

Onder-brenghen / t'onder-brenghen. Submittere, subiicere, subigere, subdere, subiugare, domare. & Pessumdare, conficere.

Onder-broecke. Campestre.

Onder-buyck. Abdomen, sumen, aqualiculus, venter sub vmbilico vsque ad pubem: venter imus, venter inferior, hypogastrium.

Onder-daen. Subditus, subiectus.

onder-daē/onder-saet. Subditus, cliēs.

onder-daen. *vetus.* j. **ver-scheyden.** Discretus, differens, diuersus: & Mixtus, intermixtus.

onder-daenigh. Obediens, obsequundans, obsequens, iussis parens, morigerus.

onder-daenighen. Obedire.

onder-daenighedt. Obedientia, submissio, demissio.

Onder-doen. Subdere, subponere. & Intermiscere.

Onder-drucken. Supprimere, deprimere

Onder-een. Confusè, aceruatim, promiscuè, permistè.

Onder-gaen. Subire, succedere.

onder-gaen. Intercipere, præripere. & Præcludere, intercludere, impedire. & Præuertere, præuenire, anticipare.

onder-gaen. Occidere, interire, perire, pessumire, succumbere.

onder-gaen te gronde. Submergi: pessumire, abire in fundum siue in imam partem.

onder-ganck. Occubitus, occasus, interitus.

onder-ganck der sonnen. Occubitus, occasus solis, occidens.

Onder-gheuen/t'onder-gheuen. Subdere, dedere.

Onder-ghe-was. j. waeter-scheuten/ onder-slagh. Stolones.

Onder-goedel. Zona, subcingulum, succingulum, baltheus: subligaculum, *Plaut.*

onder-goeden. Subcingere.

Onder-graeue. Vicecomes.

Onder-graeuen. Suffodere, subterfodere, agere cuniculos. *vulgo* minare, minas facere.

onder-graeuer / pionnier. Cuniculatius.

onder-graeuinge. Suffossio, cuniculus.

Onder-half j. ander-half. Sesqui.

Onder-handelen. Interuenire, intercedere.

onder-handeler. Mediator, conciliator, pacarius. & Arbiter, disceptator.

onder-handelinghe. Intercessio.

Onder-haeue. Hedera terrestis, humi repens, humilis: hedera plumatica, corona terræ, chamæcissus.

onder-haeuigh / onder-heuigh. Obnoxius, subiectus, obligatus: & Solitus, assuetus.

Onder-helsen. Mutuo amplecti.

Onder-hemdē. Intrula, tunica intima, interior.

Onder-hoozen. Alicui aurem præbere, auscultare aliquem, obedire alicui.

onder-hoozigh. *stand.* Obediens.

Onder-houd. Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, conseruatio. & Nutrimentum.

onder-houden. Sustinere, fulcire, retinere,

nere,continere,tenere, ſeruare, conſeruare,adminiculari,tueri,ſuſtentare,alere,nutrire.

onder-houden een huys van dack eñ wande. Sartam tectam ſeruare domum: ruinoſa & infirma ſarcire & reſtaurare.

onder-houden. Supprimere,premere, occultare. **Ghelt onder-houden.** Pecunias ſupprimere,celare,dolo malo retinere.

onder-houdinghe. Conſeruatio.

onder-houder. Conſeruator.

onder-houdeniſſe. Conſeruatio.

onder-houdſel. *j.* **onder-houd.**

Onder-hueren. Subtrahere clandeſtina cõductione:intercipere conductionẽ.

Onder-iaerigh. Minor annis.

Onder-kam/lelle van den baen. Palea, æ: cartilago quæ de mento gallorũ rubens velut barba dependet. *q.d.* inferior criſta.

Onder-kennen. Internoſcere,dinoſcere,diſcernere.

Onder-kinne. *j.* **koſſem.** Mentum inferius,anthereon.

Onder-kleed/onder-rock. Subucula, induſium.

Onder-kock. Hypomagirus.

Onder-koets. Subucula muliebris, theriſtrum.

Onder-komen. Peſſum ire, perire,interire, intercidere. **Onder-komen van honghet.** Perire fame.

Onder-koninck. Prorex,vicarius regis. *vulgò* vicerex.

Onder-kooper. Licitator:pretium maius offerens pro re emenda.

onder-kooper. *ſax.* **j. maeckelaer.** Proxeneta,pararius.

Onder-koſter. Subcuſtos templi.

Onder-kouſſen. Tibalia, caligæ adgenua vſque pertingentes.

Onder-kruppen. Subrepere. & Anticipare,præuertere,intercipere,antecapere.

onder-krupper. Intercepter. & Subſeſſor alieni matrimonij.

Onder-kuſſen. Mutua oſcula dare.

Onder-laeghe. Fulcrum.

Onder-laet. Pauſa, intermiſſio, intermiſſus:vacatio per aliquod tempus.

onder-laeten. Intermittere, omittere ad tempus, ceſſare.

Onder-leer-meeſter. Submonitor, hypodidaſcalus.

Onder-legghen. Supponere,ſubmittere,ſubſtruere ſubdere,ſuffulcire.

onder-leghſel. Subſtructio,ſuppoſitio.

Onder-ligghen. Subiacere,ſuccũbere.

Onder-lijf. Thorax interior:ſubucula. & Vẽter imus: abdomẽ: aqualiculus.

Onderlinghe. Mutuus, promiſcuus: & Mutuo.

Onder-meeſter. Hypodidaſcalus,ſubmonitor,hyparchus.

Onder-meyer. Proprætor.

Onder-menghen. Intermiſcere.

Onder-merck. Terminus,limes,diſtinctio.

onder-mercken. Terminare,diſterminare,limitare,diſtinguere.

Onder-met/onder-moes. *holl. ſicam. friſ.* Merenda.

onder-metten. *holl. friſ. ſicamb.* Merendã ſumere.

Onder-mieten. *j.* **onder-hueren/onder-koopen.**

Onder-mijnen. *j.* **onder-graeuen.**

Onder-moeyen. *flan.* **j onder-winden.**

Onder-nacken. Intercipere.

Onder-pand. Pignus,hypotheca,pignus rei publicæ: & Fiducia,poſſeſſio fiduciaria.

onder-panden. Oppignerare.

onder-pandinghe. Oppigneratio.

Onder-polſſen. Contari.

Onder-reden. Colloqui.

Onder-richt. Inſtructio,inſtitutio,eruditio.

Onder-richten/onder-wijſen. Inſtruere,inſtituere,erudire.

onder-richtinghe. *j.* **onder-richt.**

Onder-riem. Semicinctum,ſemicinctium,ſuccinctorium,hypozoma.

Onder-rock/onder-rockſken. Induſium,ſubucula.

Onder-roeren. Subagitare,intermiſcere,permiſcere.

Onder-roocken. Suffire,ſuffumigare.

onder-roockinghe. Suffimentum,ſuffitus,ſuffitio.

Onder-ſaet. Subditus princ pis,ſubiectus,

ctus, prouincialis, cliens.

Onder-ſcheed/ onder-ſchepd. Diſtinctio, ſeparatio, diſſimilitudo, diſcrimen, differentia, diuerſitas, varietas, diſcerniculum.

onder-ſcheeden/ onder-ſchepden. Diſtinguere, diſcernere, diſcriminare.

onder-ſcheedenlick. Diſtinctè, diuiſim.

Onder-ſchepen. Iudex pedaneus, iudex imi ſubſellij.

Onder-ſcheuten. ſ. waeter-ſcheuten.

Onder-ſchieten de caerten. Miſcere chartas.

Onder-ſchil. ſ. onder-ſchepd.

Onder-ſchenckel. Crus.

Onder-ſchooyen. Suffulcire.

Onder-ſchouteth. Subpræfectus: qui præfecti vice fungitur: proprætor.

onder-ſchouteth-ſchap. Vicaria præfectura.

Onder-ſchraeghen. Suffulcire.

Onder-ſchryuen. Subſcribere, ſubſignare.

Onder-ſetten. Supponere, ſubdere, ſubſtituere: & Fulcire, ſuffulcire, adminiculare vel adminiculari, palare.

onder-ſetten. Pignus in certamine deponere. **Den hals onder-ſetten oft verſtrecken.** Deponere pro pignore ceruicem: oſtentare iugulum pro capite alicuius: ſe obiicere periculo capitis pro vita alicuius.

onder-ſetſel. Suſtentaculum, fulcrum, fulcimentum, adminiculum, baſis.

Onder-ſielken. Subucula, theriſtrum.

Onder-ſincken. Subſidere.

Onder-ſlagh. ſ. waeter-ſcheuten. Stolones, ſoboles.

Onder-ſnacken. Intercipere.

Onder-ſoeck. Perquiſitio, inquiſitio, indago, percontatio, excuſſio.

onder-ſoecken. Perquirere, inquirere: examinare, ſcitari, ſciſcitari, rimari: contari, percontari, ſcrutari, tentare, pertentare, indagare, inueſtigare, excutere, diſcutere.

onder-ſoecken/ proeuen. Facere periculum, tentare.

onder-ſoecker. Inquiſitor, ſcrutator, indagator.

Onder-ſprek. ſ. onder-ſprekinghe.

onder-ſpreken. Interloqui: & Condicere, præfinire, prædicere conditionem, paciſci: ſtipulari.

onder-ſprekinghe. Interloquutio: & Conditio, condictum, condictio, pactum, pactio: ſtipulatio.

Onder-ſtaen. Subſiſtere: & Conari, moliri, niti, conniti, eniti, aggredi, contendere. & Audere.

onder-ſtand. Subſidium, ſuppetiæ, auxilium.

onder-ſtandigh. Subſidiarius, auxiliaris.

Onder-ſteken de caerten. ſ. onder-ſchieten.

Onder-ſtellen. Supponere, ſubſtituere.

Onder-ſteunen. Suffulcire.

onder-ſteunſel. Suſtentaculum, baſis.

Onder-ſtroyen. Subſternere.

Onder-ſtutten. Fulcire, ſuffulcire, ſuſtentare.

onder-ſtutſel. Anterides, fulcimentũ.

Onder-taſten. Pertentare, percontari, examinare.

Onderteeckenen. Subnotare, ſubſignare, ſubſcribere.

Onder-tijds / onder-tijde. Subinde, interdum.

Onder-trouwe. Sponſalia, orum: ſponſus, us.

onder-trouw-dagh. Dies ſponſalis.

onder-trouw-merckt. Sponſalia, orũ.

onder-trouwen. Sponſare, deſponſare, deſpondere.

onder-trouwt. Deſponſus, deſponſa: ſponſus, ſponſa.

Onder-tuſſchen. Interdum: & Interea: interim. & Aliquando.

Onder-vat/ lek-vat. Excipulus, vaſculum quod excipiendo liquori ſubiicitur.

Onder-vinden. Comperire, experiri.

onder-vindinghe. Experientia.

Onder-voght. Curator: qui loco tutoris pupillo datur.

Onder-vraeghen. Interrogare, percontari, indagare, ſciſcitari, explorare, examinare, inquirere, diſcutere.

Onder-waerts. Deorſum, deorſum verſum, verſus inferiorem locum.

Onder-waſſen. Succreſcere.

Onder-weghen. In via, in itinere, intereundum, per viam.

onder-weghen laeten. Intermittere, ſuperſedere, omittere, relinquere.

Onder-

Onder-werpen. Subiicere, ſubdere: ſubmittere, ſubiugare.
Onder-wijlen. Interdū, interim, quandoque: ſubinde. & Viciſſim.
onder-wijlinghe. Viciſſitudo.
Onder-wijs. Inſtitutio, inſtructio, eruditio, diſciplina, documentū, traditio.
onder-wijſen. Inſtruere, inſtituere, erudire, formare, commonſtrare, docere, condocere, admonere.
onder-wijſinghe. j. **onder-wijs.**
onder-wijſer. Doctor, informator.
Onder-wind. Implicatio, inuolutio: & Occupatio, adminiſtratio: & Molimen, conatus.
onder-winden. Implicare, inuoluere, innectere. & Conari, moliri, anniti: & Se ingerere, ſe interponere, ſe immiſcere alicui rei, negotio. & Vendicare, ſibi aſſumere.
onder-winder. Adminiſtrator vltroneus.
Onder-wiſſelen. Alternare.
onder-wiſſelinghs. Alternatim, alternè, viciſſim.
Onderſte. Infimus, imus.
Onderen/eronderen. *ſicamb.* Meridiari.
Onder-wozpen. Subditus, ſubiectus, obnoxius.
Onghel. *friſ. ſicamb.* j. **ruet.** Seuum.
onghel-keerſſe. j. **rueren-keerſſe.**
Onghier/onghieren. j. **onder/onderen.**
Onghſel. j. **vnſel/pundel.** Statera.
Onnen. j. **ionnen.** Fauere.
Ons. Nos, nobis. *germ. vns: ang. vs.*
Onſe. Noſter.
Ont. *Præpoſitio inſeparabilis priuationem plerunque ſignificans, componitur cum verbis, raro cum nominibus: exponiturque Latinè per* De, di, diſ, ex, *&c.*
Ont-aen-vooꝛden. *xeland.* j. **aen-vooꝛd trecken.**
Ont-aerden. Degenerare.
ont-aerdende. Degener.
Ont-aeren. Exuere ariſtis.
Ont-anckeren. Soluere anchoram.
Ont-bedelen. Emendicare: obtinere precibus, mendicando.
Ont-beenen/ont-beenderen. Exoſſare.
Ont benden. Expectare, manere.
Ont-beren. Carere, indigere.
Ont-bieden. Nunciare, denunciare, renunciare: & Accerſere, accerſire, arceſſere, aduocare, euocare.
Ont-bijt j. **in-bijt.** Ientaculum.
ont-bijten. j. **in-bijten.** Ientare.
Ont-binden. Soluere, diſſoluere.
Ont-blijuen. *vetus holl.* Deficere.
Ont-bloemen. Deflorere, defloreſcere, flores amittere.
Ont-blooten. Denudare, enudare, ſpoliare.
Ont-bꝛeken. Deficere, deeſſe.
Ont-bꝛepdelen. Frenos detrahere.
ont-bꝛepdelt. Effrenatus.
Ont-bundſelen. *flan.* Faſciis exſoluere.
Ont-cieren. Deturpare, ornatū adimere, dedecorare.
Ont-cinghelen een peerdt. Cingulam ſoluere.
Ont-darmen. Exenterare, euiſcerare.
Ont-decken. Denudare, enudare, detegere, retegere, aperire, reuelare.
ont-decken. j. **ouer-decken.** Deprehendere in adulterio.
Ont-deelen. Partem adimere.
ont-deelen. *vet.* Abiudicare.
Ont-dicken. Attenuare.
Ont-doen. Dirimere, retexere, ſoluere, redordiri. & Aperire. (nodare.
ont-doen. j. **ont-knoopen.** Enodare, ab-
ont-doen. Infectum reddere.
ont-doen/wt-doen. Exuere.
Ont-dooden. j. **dooden.** Regelare.
Ont-dꝛaeghen. Subtrahere, ſurripere, furtim aſportare.
Ont-dꝛijuen. Abigere.
ont-dꝛijuer. Abactor.
Ont-edelen. j. **ber-ont-edelen.**
Ont-eren. Dedecorare, dehoneſtare, inhoneſtare, infamare, diffamare. & Violare, ſtuprare, vitiare.
Ont-erfuen. Exhæredare, abdicare.
ont-erft. Exhæres.
Ont-faen. j. **ont-fanghen.** Accipere.
ont-fanck. Acceptum: res ſiue pecuniæ acceptæ: & Perceptio, præſtatio.
ont-fanck-baer. Acceptus, gratus.
Met ont-fanck-baer maecken den aen-leggher. Petitorem exceptione excludere, ſubmouere.
ont-fanck-boeck. Liber accepti.
ont-fanckelick. Acceptus, quod accipi poteſt.
ont-fanckenijſſe. Conceptio, conceptus.

ont-

ont-fanghen/ont-banghen. Accipere, recipere, concipere, excipere.

ont-fangher/in-maender/in-haelder. Coactor, collector, receptor particularis.

ont-fangher. j. **tollenaer.**

ont-fangher/penninck-meester. Tribunus erarius, receptor canonarius.

ont-fangher van bzeucken/ &c. Quæstor ærarius: multarum receptor.

Ont fermen. Miserari, misereri, misereſcere, commiſereſcere.

ont-fermelick. Miserabilis.

ont-fermelicken. Miserabiliter, miserè.

ont-fermeniſſe/ont-ferminghe. Miserico dia, miseratio.

ont-fermigh/ont-ferm-hertigh. Misericors.

ont-ferm-hertighepd. Misericordia.

Ont-fronſſen. Erugare.

Ont-futſelen. Extricare.

Ont gaedinghe van herten. Defectio animi.

Ont-gaederen. Disgregare.

Ont-gaepen. Incommodare, commoditatem adimere: & Paradimere: disparare.

Ont gaen. Euadere, deflectere, discedere, recedere, excedere, eripere ſe, eluctari. & Errare, delinquere, prævaricari: & Excedere limites.

Ont-gaerwen. Veſtimenta ſiue indumenta exuere.

Ont-ghelden. Luere, perſoluere, dependere.

Ont-gheſpen. Refibulare.

ont-gheſpen een maeght. Zonam virginalem ſoluere.

Ont-gheuen/ont raeden. Diſſuadere, amouere ex animo, demouere ſiue deducere aliquem de ſententia ſua.

ont-gheuen. Adimere, tollere.

ont-gheuen. j. **be-gheuen.** Deficere.

Ont-ghimmen. Incidere, præcerpere, prætorare, prælibare.

Ont-glijden. *stand. holl.* Elabi.

Ont-goeden/ont-eruen. Exhæredare, abdicare: priuare hæreditate, bonis: poſſeſſionem adimere: deueſtire, *in lib. Feud.*

Ont-gorden. Diſcingere, recingere.

Ont-graeten den viſch. Exoſſare piſcem.

Ont-graeuen. Effodere.

Ont gunnen. Malè fauere.

Ont-haecken. Diſſoluere vncos: hamis vel vncis expedire.

Ont-haelen. Auferre.

ont-haelen. Tractare, habere, excipere, accipere aliquem.

Ont-haeren. Depilare.

Ont-haelewept. Lacer, laceratus, pannoſus, ſordidus, incomptus.

Ont-halſteren. Exuere capiſtrum.

Ont-halſen. Decollare, detrũcare, collũ præcidere, incidere ceruicẽ, caput ceruicibus abſcindere: ſecuri percutere. Caput amputare, capite trũcare, auferre caput, rotare caput enſe, præcidere caput, demetere caput ferro, recidere, reſcindere, reſecare.

Ont hand. Mutilus manibus.

ont-handen. Mutilare: manus abſcindere. & Eripere è manibus. & Commoditatem eripere, incommodare.

Ont-harnaſſen. Exarmare.

Ont-hechten. Soluere, diſſoluere, reſoluere. & Soluere zonam virginalem.

Ont-heffen. Leuare.

Ont-helen. Prodere, reuelare arcanũ.

Ont-hepligheu. Prophanare, cõtaminare rem ſacram.

Ont-hepten. *vetus.* j. **be-louen.** Promittere.

Ont-herten. Exanimare.

Ont-heughen. Lætitiam adimere.

ont-heught. Triſtis, mœſtus.

Ont-hoofden. j. **ont-halſen.**

Ont-hopen. *vet.* Deſperare.

Ont-hoſen. Caligas aut ocreas exuere.

Ont-houd. Retenſio: & Cuſtodia: & Abſtinentia: & Memoria.

ont-houden. Retinere, detinere: & Cohibere, ſuſtinere, moderari, coercere, temperare. & Continere, abſtinere: & Memoriæ mandare, tenere memoria, recondere animo, infigere memoriæ. & Commorari, ſubſiſtere in aliquo loco.

ont-houdinghe. Continentia.

Ont-hucken. Subterfugere.

Ont-hullen. Adimere redimiculum, crines reſoluere.

Ont-iaeghen. Abigere: Curſu eripere: & Liberare currẽdo ſiue inſequẽdo.

Ont-iocken. Deiugare, abiugare.

Ont-

Ont-keeren. Immutare.
ont-keeren. Auertere, interuertere, ſubtrahere.
Ont-kennen. Diffiteri, negare.
Ont-kernen. Enucleare.
Ont-klauwen. Exungulare.
Ont-kleeden. Exuere veſtes, deueſtire, veſte exuere.
Ont-knochten. *ſland.* j. **ont-knoopen.**
Ont-knoopen. Enodare, abnodare, denodare reſoluere nodum.
Ont-komen/ont-gaen. Euadere, eluctari, eripere ſe.
Ont-kommeren. Expedire.
Ont-koppelen. Copulam adimere, diſiungere abiugare.
Ont-korſtē. Cruſtū ſiue cruſtā demere.
Ont-kruppen. Erepere: ſubtrahere ſe: ſublabi, latenter fugere.
Ont-laeden. j. **ont-laſten.**
Ont-laeten. *vetus.* Laxare, dimittere. Laxari, liquefieri, molleſcere.
Ont-laſten. Deonerare, exonerare, faſce
ont-laſtinghe. Exoneratio. (leuare.
ont-laſtingh-brief. Literæ erogatorię, chirographum erogatorium, literæ attributæ pecuniæ.
Ont-leden. Membra diſſoluere, diſcindere, dilaniare, artuare, deartuare, lacerare.
Ont-ledighen. Expedire, eximere, abſoluere, liberare.
ont-ledighen j. **ver-ont-ledighen.** Occupare.
Ont-leenē. Mutuari, ſumere mutuum, accipere mutuum vel mutuo: commodato accipere. **Gheld ont-leenē.** Pecunias mutuas ſumere.
Ont-leeren. Dediſcere. & Dedocere.
Ont-leerſen. Ocreas detrahere.
Ont-legghen. j. **miſ-legghen.**
Ont-lepden. Abducere, ſeducere.
ont-lepden een maeght. j. **ont-voeren.**
Ont-lendenen. Delumbare.
Ont-lieuen. Deponere amorē, abiicere amorem.
Ont-liſſcken. Abludere, diſſimilem eſſe.
Ont-liſſckſemen. Diſſimilem facere, deformare.
ont-liſſckſemt. Diſſimilis ſui, deformis.
Ont-lijmen. Deglutinare, reglutinare.
Ont-lijnen. Priuare vita & corpore: interficere, occidere.
Ont-loochenen. Abnegare, denegare.
Ont-loopen. Effugere.
Ont-looueren. Frondare, frondes amputare.
Ont-looten. Replumbare.
Ont-loſſen. Soluere, diſſoluere, reſoluere, abſoluere, laxare.
Ont-lupcken. Aperire, expandere: & Diſſepire.
Ont-machtighen. Poteſtatem ſiue auctoritatem adimere.
Ont-maecken. Infectum reddere, irritum facere.
ont-maecken den koop. Reſcindere emptionem, irritam facere.
ont-maecken het goed. Exhæredare.
Ont-maeghden. Deuirginare, *Nonius.* vitiare virginem.
Ont-mannen. Emaſculare, caſtrare.
ont-mant. Emaſculatus, caſtratus.
ont-mant. *vetus.* Qui non amplius eſt vir: qui nullū munus exequi poteſt: qui ſic defecit, vt nullis officiis par ſit aut idoneus.
Ont-mantelen. Expalliare, pallio exuere.
ont-mantelen de ſtad. Deiicere mœnia vrbis. *gall. demanteler.*
Ont-meeren / ont-maeren het ſchip. Soluere nauem: à terra nauis cōuellere funem. *Vir. gall. deſmarer.*
Ont-menghen. Extricare.
Ont-meten. Fallere menſurâ: iniquè metiri.
Ont-moederen. Orbare matre.
Ont-moſſen. Emuſcare.
Ont-naeghelen. Refigere clauum. & Exungulare.
Ont-moeten. Obuiare, obuiam venire, occurrere.
Ont-naepen. Reſuere, diſſuere.
Ont-nemen. Eripere, adimere.
Ont-neſtelen. Ligulas ſoluere, diſſoluere.
Ont-neuſen. Denaſare. *Plaut.*
Ont-nuchteren. Soluere ieiunium, ſumere ientaculum.
ont-nuchtert. Ientatus.
Ont-ooghen. Exoculare, excæcare.
Ont-paepen. *ſland.* Offendere, malè contentum reddere.
Ont-paeren. Diſparare, ſeparare, paria diſiungere.

Ont-pan-

Ont-panden. Reluere, repignerare.
Ont-pleghen. Deſueſcere.
Ont-paſſen. Malè quadrare.
Ont-ploken. Explicitus, explicatus, apertus.
ont-pluncken. Explicare, aperire, expandere.
Ont-plupmen. Plumas extrahere.
ont-plupmt. Implumis, deplumis.
Ont-poozteren. Ciuitate priuare, priuare iure ciuium.
Ont-pzeken. Diſſuadere lõga oratione
Ont-pzijſen. *j.* **miſ-pzijſen.**
Ont-pzoeuen. *vetus.* Reprobare.
Ont-raeden. Diſſuadere, dehortari, auocare.
Ont-rauelen. *holl.* *j.* **ont-werren.** Extricare.
Ont-redden. *holl. friſ.* Liberare.
Ont-reeden/ont-repdē. Ornatu exuere. & Imparatum reddere.
Ont-repnighen. Inquinare, contaminare. & Violare.
Ont-reken. Deſtruere.
ont-rekt. Non reparatus, deſtructus.
Ont-rekenen. Numerando ſiue computando fallere, adimere doloſo calculo: dedita opera malè numerare.
Ont-rennen. Euadere curſu.
Ont-rieuen. Incommodare, priuare, orbare: commoditatem tollere, adimere, expoliare, denudare.
Ont-rijcken. Exuere diuitiis. & Exuere ſiue expellere regno.
Ont-rijden. Equitando euadere.
Ont-rijghen. Soluere faſciam vel ligulam.
Ont-rijſen. Labi, delabi, elabi.
Ont-rimpelen. Erugare, rugas tollere.
Ont-roeſten. Rubiginem expellere.
Ont-rollen. Euoluere, explicare.
Ont-rooueu. Eripere.
Ont-rucken. Eueliere, diuellere, eripere. & In ecſtaſim labi.
Ont-ruſtē. Inquietum reddere, inquietare, turbare.
Ont-ſaecken. Negare.
Ont ſaedelen. Ephippiū demere equo.
Ont ſagh/ont-ſigh. Obſeruantia, reuerentia, timor, metus, rigor.
Ont-ſchaeck. Raptus, ſtuprum violentum.
ont-ſchaecken. Violēter rapere, vitiare virginem, deuirginare, vitium pudicitiæ adiere, vim adferre ſiue inferre virgini: violare.
ont-ſchaecker. Raptor virginum.
ont-ſchaeckinghe. Raptus virginum: ſtuprum.
Ont-ſchappéren. *ſland.* Auſugere, effugere, euadere. *gall. eſchapper.*
Ont-ſchellen. *j.* **ſchellen.** Decorticare, deſquamare.
Ont-ſchepden. Diſiungere, ſeiungere, diſcernere.
Ont-ſcheppen. Deformare, auferre formam.
Ont-ſcherpen. Obtundere aciem.
Ont-ſchicken. Turbare, deturbare, perturbare, confundere, denormare.
Ont-ſchieten. Subitò & celeriter effugere.
ont-ſchieten wt den ſlaep. Subitò & rapidè euigilare.
Ont-ſchoepē. Diſcalceare, excalceare, calceos exuere.
ont-ſchoepen de boomen. Ablaqueare (arbores.
ont-ſchoepen de tanden. Attollere gingiuas, gingiuis liberare dentes.
Ont-ſchoenen. *j.* **ont-ſchoepen.**
Ont-ſchoonen. Deformare.
Ont-ſchoꝛſſen. Diſſibulare.
ont-ſchoꝛſſen. Decorticare, corticem detrahere, deglabrare, delibrare.
Ont-ſchuldighen. Excuſare, eximere culpa, purgare, refellere.
Ont-ſchutten. Subſidio venire, obſidione eximere.
Ont-ſeghelen den bꝛief. Reſignare literas.
Ont-ſegh. Negatio, recuſatio. & Interdictio.
ont-ſegh. Armorum denunciatio, belli denunciatio, clarigatio.
ont-ſegghen. Recuſare, renunciare, renuere, abnuere, negare: & Interdicere. & Prouocare, laceſſere.
ont-ſegghē. Indicere bellum, clarigare, ad bellum prouocare, pronunciare prælium, denūciare dimicationem, hoſtem declarare. *vulgò* diffidare.
ont-ſegghen te vier ende te ſweerde. Igne ferroq; minari: extremam denuntiare inimicitiam.
ont-ſegh-bꝛief. literę indictionis bellicę
Ont-ſeghelē. Reſignare, ſoluere ſigillū

Ont-ſenghen. Incendere, ſuccendere.
Ont-ſennen. Eneruare.
Ont-ſet/ont-ſelt. Malè diſpoſitus, deſtitutus, turbatus, perturbatus, affectus.
ont-ſet/ont-ſette. Supperiæ, ſubſidiū, auxilium.
ont-ſet doen.j.ont-ſetten. Ferre ſuppetias.
ont-ſetten. Remouere. & Malè diſponere, turbare, perturbare, deſtituere, priuare: & Stupere, ſtupeſcere, expauere, expaueſcere.
ont ſetten een lidt. Luxare membrum, articulum loco mouere.
ont-ſetten een maeght van haer eere. Violare, ſtuprare virginem: pudicitiam virginis imminuere: vitiū pudicitiæ addere, nomen virgineū adimere.
ont-ſetten. Ferre ſuppetias, ſuccurrere, opitulari, ſubſidio eſſe.
ont-ſetten. Liberare, ſoluere. **De ſtadt ont-ſetten/ont-ſet doen.** Vrbē obſidione liberare, ſoluere obſidionē vel obſidium: obſidione eximere.
Ont-ſigh/ont-ſagh. Reuerentia, metus, timor.
ont-ſien. Vereri, reuereri, timere, metuere.
Ont ſincken. Subſidere.
Ont-ſinnen. Dementare, & Demētari.
ont-ſlachten. Degenerare.
ont-ſlachtigh. Degener.
Ont-ſlagh. Dimiſſio, remiſſio, ſolutio.
ont-ſlaeghen. Abſolutus, liberatus, defunctus.
ont-ſlaeghen worden. Solui, abſolui, liberari, defungi.
ont-ſlaen. Soluere, abſoluere, exoluere, liberare, exonerare, eximere, leuare, dimittere: explicare.
ont-ſlaen van dē eed. Iuriſiurādi gratiam facere: iuramento abſoluere.
Ont-ſlaepē. Obdormire. & Expergiſci.
Ont-ſlappen. Relaxare.
Ont-ſlibberen. Erepere, elabi.
Ont-ſloeſteren.j.ſlocſteren.
Ont-ſluppen. Erepere, ſubterfugere, clam elabi, ſe abducere, ſenſim ſe ſubripere.
ont-ſluppinghe. Effugium.
Ont-ſlupten. Reſerare.
Ont-ſmeecken. Eblandiri, blanditiis extorquere.
Ont-ſnappen. Intercipere, eripere ſubitò.
Ont-ſolen. Exuere ſoleas.
Ont-ſondighen. Expiare, purgare à peccato.
Ont-ſoudēren. Replumbare.
Ont-ſpaeren. Parcere, parcimoniā ſeruare: conſeruare parcitate & frugalitate.
ont-ſpaeren wt den buyck. Fraudare genium.
Ont-ſpannen. Remittere, laxare, retendere.
Ont-ſpecken. Exalburnare, alburnum detrahere.
Ont-ſpringhen. Exſilire. & Oriri.
ont-ſpringhen wt den ſlaepe. Expergiſci, excitari è ſomno.
Ont-ſtaen. Satisfacere & liberare ſe.
ont-ſtaen. Exemptum ſiue immunem eſſe.
Ont-ſteden. Malè locare.
Ont-ſteken/ver-ſteken. Amouere, abſtrudere, abdere, abſcondere, clàm de medio remouere, furtim, aſportare.
ont-ſteken/aen-ſteken. Accendere, incendere, ſuccendere, inflammare.
ont-ſteken. Inflammari, igneſcere, inardeſcere.
ont-ſteken van gramſchap. Incendi ira, excandeſcere, exardere ira.
ont-ſteken als een ge-ſwil. Inflāmari: tumere calore cum rubore.
ont-ſteken het vat.j.ſteken. Relinere dolium.
Ont-ſtelen. Furto auferre, ſuffurari, ſurripere.
Ont-ſtellen. Deſtituere: & Afficere: & Turbare, confundere, deſtruere.
ont-ſtelt. Deſtitutus, confuſus, turbat⁹, perturbatus, permotus, commotus, percitus: affectus, a, um: affect⁹ difficultatibus, morbo, moleſtiis.
ont ſtelthey d. Perturbatio: & Affectus, us.
Ont-ſtichten. Diruere, euertere, deſtruere.
ont-ſtichten. Offendere, offendiculum ponere: ſcandalizare, *apud Eccleſ.*
ont-ſtichtinghe. Offendiculum, ſcandalum.

Ont-ſtofferen. Denudare, exſpoliare: priuare, orbare.

Ont-ſtoppen. Relinere, aperire rem oblitam aut obturatam.

Ont-ſtouwen. Abigere: pecus aut greges abducere.

ont-ſtouwer. Abigeus, abactor.

Ont-ſtricken. Soluere laqueũ, enodare, abnodare, denodare: laqueũ abſtringere, extricare, explicare.

Ont-ſtrupcken. Extirpare.

Ont-ſtucken/ on-ſtucken/ in-ſtucken. Lacer, lacerus, laceratus.

ont-ſtucken. Lacerare.

Ont-ſucken. Ecſtaſin pati.

ont-ſuckinghe. Ecſtaſis.

Ont-ſueren. Acceſcere ante tempus.

Ont-ſuyuerẽ. Inquinare, cõtaminare.

Ont-ſwellen. Deturgere, detumere.

Ont-ſwemmen. Enatare, natando euadere.

Ont-ſweren. Abiurare, negare ſacramento.

Ont-ſweren/ont-ſwepzen. Deturgere.

Ont-ſwijmelen. *j.* **ont-ſlaepen.**

Ont-taeckelẽ eẽ ſchip. Exarmare nauẽ.

Ont-taelen. Vincere ſiue ſuperare eloquentia.

Ont-tanden. Edentare.

Ont-tellen/ont-rekenen. Numerando fallere.

Ont-terren/ont-lijmen. Reglutinare.

Ont-terren/ont-trennen/ ont-ternen. Diſſuere, reſuere, detexere, abſcindere, diſſcindere, abrumpere, diſſecare, ſeparare, diſiungere, dirimere, diſſoluere, abſtrahere.

Ont-tobberen. *ſlan.* Diſſoluere. & Euadere, effugere.

Ont-toghen. *j.* **ont-trecken.**

Ont-tonghen. Elinguare.

Ont-toomẽ. Detrahere frenum equo.

Ont tooueren. Faſcinum ſoluere, incantationẽ auertere: recantare: rem incantatam alio carmine aut faſcino liberare.

Ont-trecken. Subtrahere, adimere, ſubducere, eripere.

ont-trocken. Ereptus.

Ont-trennen. *j.* **ont-terren.** Diſſuere.

Ont-trouwen. Sacramentũ ſiue fidem matrimonij dirimere aut remittere.

Ont-tupnen. Diſſepire.

Ont-twee. *j.* **in-twee.**

ont-tweede bzoeders. *vet.* Fratres eiuſdem tori: non diſtincti.

Ont-twiſten. Retexere, etexere.

Ont-twijnen. Retexere, etexere.

Ont-vaederen. Orbare patre.

Ont-vaeſchen / ont-veſſchen. Faſciis ſoluere.

Ont-vallen. Excidere.

Ont-vanghen. *j.* **ont-fanghen.**

Ont-vepligghen de weghen. Occupare itinera: minus ſecura, & tuta reddere.

Ont-verwen. Decolorare, colore priuare, colorem vitiare.

Ont-veſſemen. Faſciis ſoluere, exuere, euoluere.

Ont-vlechten. Retexere, redordiri, explicare.

Ont-vlieden. Effugere, aufugere, euadere.

Ont-vlieghen. Euolare, auolare.

Ont-voeghen. Diſiungere.

Ont-voeren. Abducere, auehere.

ont-voeren/ont-ſtouwen. Abigere.

ont-voeren / ont-ſchacken. Rapere, abripere virginem.

ont-voerer. Raptor, abactor.

ont-voeringhe. Raptus, abactus, us.

Ont-voncken. Igneſcere: & Accendere, ſuccendere.

Ont-vouden. Replicare, explicare, diſplicare.

Ont-vremden. Alienare, abalienare, & Adimere, auferre.

Ont-vrieſen. *j.* **vooden.** Regelare, egelidari, ſolui calore.

Ont-vrijden/ont-vrienden. Ambiendo, ſiue procando præripere amicã.

Ont-vrijen. Libertatem adimere.

Ont-vullen. Deplere.

Ont-waecken. Expergiſci, euigilare, excitari è ſomno.

Ont-waepen. Auolare, abigi vento.

ont-waepenen. Exarmare, armis exuere, dearmare.

Ont-waeren. *vetus.* *j.* **op-ſegghen.** Renunciare.

Ont-waſſen. Longiùs creſcere, excreſcere.

ont-waſſen. Decreſcere. **De kleederen ont-waſſen den kinderen.** Veſtes decreſcunt pueris.

ont-waſſen het recht. Non teneri legi-

bus, esse supra leges. & Neque Dei neque hominum leges curare.

Ontwecken. Expergefacere, excitare è somno.

Ont-weeren. Exarmare.

Ont-weghen. Dolosè ponderare, fraudare pondere.

Ont-wegen. Deuiare, recedere à via recta.

ont-weghet. Deuius.

Ont-wenden/ ont-wepen. Euiscerare ceruum.

ont-wenden den visch. Exenterare piscem.

Ont-weldighen. Vi eripere.

Ont-wennen. Desuefacere: & Desuere, desuescere, desuefieri, obsolere.

Ont-wenschen. Deprecari.

Ont-werp.j.be-wozp. Adumbratio.

ont-werpen.j.be-werpen. Delineare.

Ont-werren. Extricare, explicare, expedire.

Ont-weuen. Retexere, redordiri.

Ont-wijcken. Effugere, euadere, euitare.

Ont-wijen. Desecrare: quod sacrum erat profanum reddere: profanare, exaugurare.

Ont-wijsen. Abiudicare.

Ont-wimpelen. Explicare.

Ont-winden. Euoluere, explicare.

Ont-wozstelen. Eluctari.

Ont-wortelen. Eradicare, extirpare.

Ont-wzinghen. Extorquere.

O O

Ock. Ac, atque, etiam, quoque, &, item, similiter.

Ocker.j.oker. Ochra.

Od. *germ. sax.* Vacuus, inanis, vanus. *wallicè. oed: islandicè, oyde.*

Od-dwonghel. *vetus.* Mansuetus, lenis, placidus.

Od-moed. Animus humilis, demissus, submissus: & Humilitas, submissio, demissio animi.

od-moedigh/ ver-nedert. Humilis, supplex, demissus, submissus animo.

od-moedighepd. Humilitas, submissio animi.

od-moedighlick. Humiliter, supplicitèr, submissè, demissè.

od-moedighen. Humiliare.

Ode. *germ. sax.* Tesqua, loca inculta. & Eremus. desertum.

ode/ oede. Incultus, desertus.

ooden/ oeden. *vetus.* Incultum facere, vastare, in solitudinem redigere. *Io. Auentin.*

Odelick/ opelick/ oolick. *vetus. fland. holl. zeland.* Vacuus, vanus, inanis, vilis, malus, prauus: & Vafer, astutus. & Æger, languidus, imbecillis, infirmus, debilis. & Deformis: & Vacuè, inaniter: & Malè, prauè: astutè, vafrè.

Oost.j.oest. Poma.

Ooghe. Oculus. *ger. aug: sax. oge: gal. oeil: ital. occhio: hisp. oio: ang. eye.*

ooghsken. Ocellus, ocellulus.

ooghe/malie.j.gespe. Orbiculus, ansa.

ooghe/oghe/aeghe/aughe. *sax. fris.* Insula. *hinc* **Schiermonickooghe/ Rotumooge/ Langheroge/ Spikeroge/ Wangheroge**/ad litus Frisiæ loca. *ut scribit Pācratius Castricomius Alcmarius.*

ooghe van de naelde. Foramen acus.

ooghe oft schaeckel van t'net. Macula.

ooghe op den teerlinck. Punctus, punctum. **Meest ooghen spel.** Plistobolinda: ludus quo qui plura iactu numerat puncta, appositam argenti summam aufert.

ooghe oft hoofd van t'gheswel. Caput apostematis.

oogh-appel. Pupula, pupilla. *q.d.* oculi pomum.

oogh-bal. *fland.* Pupula, pupilla, oculi orbis, acies. *q.d.* oculi pila.

oogh-beenkens. Hypopia: ossa oculis subiecta.

oogh-blijckelick. Euidens, perspicuus. & Euidenter, perspicuè.

oogh-blick.j.ooghen-blick.

oogh-bzauwe. Supercilium, gena, palpebra. *ger. augbrawe: ang. eyebrowe.*

oogh-bzauwen haer. Cilium: pili è palpebris enati.

oogh-beckscl. Gena, palpebra.

oogh-bzaght.j.ooghen-bzaght. Delachrymatio.

oogh-bzuppigh. Lippus.

oogh-bzuppinghe. Lippitudo.

oogh-enten. Inoculare.

oogh-entinghe. Inoculatio.

oogh-lid.j.ooghen-lid.

oogh-lupckinghe. Conniuentia.

oogh-lupckinghe doen. Conniuere.

oogh-ghe-merck. Collimatio: & Consideratio.

ooghop-ſlagh.j.ooghen-blick.
ooghſalue. Collyrium.
ooghſchele. Palpebra,gena.
ooghen-ſchijn. Euidẽtia. & Præſentia. *vulgo* comparitio.
ooghen-ſchijnigh.j.ooghen-ſchijnlick.
ooghen-ſchijnigh zijn. Apparere,comparere.
ooghſchijnlick. Euidens,perſpicuus, cõſpicuus. & Euidenter,perſpicuè.
ooghen-ſichtigh. Conſpicuus,perſpicuus.
ooghſichtigher. αὐτόπτης, ocularis ſpectator.
ooghſteen. Succinum, electrum: *q. d.* ocularis lapis : *oculis enim plurimum prodeſt. Andr. Althamerus.*
ooghſterre. Pupilla,pupula oculi acies, *q. d.* ſtella oculi.
ooghtanden. Dentes canini,columellares,acuti.
ooghteecken.j.ooghghe-merck.
ooghen-blick. Momẽtum, motus oculi,ictus oculi,nictus oculi.
ooghen-blick tijdts. Momentum temporis,punctum temporis:horæ momentum.
ooghen-blicken.j.blick-ooghen.
ooghen-deckſel.j.ooghſchele.
ooghen-dienaer. Ad oculum ſeruiens, adulator.
ooghen-dzaght. Delachrymatio,pituitæ curſus,delatio humorum ad oculos:gramiæ,gramę,oculorũ pituitę: lema, humor alb⁹ in oculis cõcret⁹.
ooghen-etter.j.ooghen-dzaght.
ooghen-hol. Sinus,peluis,cauũ oculi.
ooghen-liot/ooghlidt. Palpebra,gena,cilium. *ang. eyelidde. lidde autẽ ang. ſax.* operculum *dicitur.*
ooghen-kroonken. Iris:circulus pupillam ambiens.
ooghen-loop. Epiphora.
ooghen-ſalue. Collyrium.
ooghen-tale.*boll.*j.oogh-bzauwe. Palpebra,gena.
ooghen-ſpieghel.*vet.*j.bzil. Specillum.
ooghen-ſchijn. Conſpectus. **Op den ooghen-ſchijn gaen.*vet.*** In rem præſentem venire.
ooghen-trooſt. Euphraſia : *herba cuius uſu oculi ſenum reiuueneſcunt, vulgo* ocularia.

ooghen-uel. Membrana ſiue tunica oculorum.
ooghen-uel.j.ſchemeringhe. Suffuſio. *vulgo* cataracta.
ooghen-bloed. Lippitudo.
ooghen-wee/ooghen-pijne. Ophthalmia.
ooghen-winckels. Hirqui, oculorum anguli,oculorum ſinus.
ooghen-wit. Albumen oculi,albugo.
ooghen. Collimare,oculos intendere, acie oculorum alſequi:proſpicere.
oogheler/oegheler. *ſax.* **j. ooghen-dienaer.** Adulator.
Ooghſt. Meſſis.
ooghſt-maend. Auguſtus menſis,ſextilis. *germ. augſtmonat : ſax owſtmaen: gall. aougſt : ital. agoſto : hiſp. agoſto : ang. auguſt.*
ooghſten. Meſſem facere, ſegetes demetere,metere,fruges ſecare,fruges colligere:& Colligere ſpicas,legere ariſtas, ſpicilegium facere, ſpicas à meſſoribus præteritas colligere. *gall. aouſter.*
ooghſtinghe. Spicilegium, collectio ſpicarum.
Ool/ool-ſaed.j.eul/eul-ſaed.
Oolick.j.oodelick.
Oom. *vetus.* Conſanguineus *germ. ohen: ſax. ohme.*
Oom. Patruus,frater patris: & Auunculus, frater matris.
ooms kinderen. Fratres patrueles,ſorores patrueles.
Ooz. Soboles : & Hæres. *flandri* **yooz** *dicunt, gall. hoir: ang. heyre.*
Ooz.j.ooze. Auris.
Ooz/ooze.j.mine. Fodina,aurifodina, argentifodina, galena, molybdena: plumbi & argenti vena communis, plumbi origo, *&c. ang. oore, ewer.*
Ooz-oz. Magnus,excellens,vetus principalis, præcipuus,primus,ſuperior. *Geſn. Becan. Videtur dictio contracta ex* **ouer.** i.ſupra,vltra,prę,valdè,prorſus, omnino : *uſurpatur tantùm in compoſitione: vt* **Ooz-aete/ooz-baer/ooz-beel/ooz-konde/ooz-ſaecke/** *&c.*
Ooz-aene. *vet.* Abauus. *germ. vraene. q. d.* **ouer-aene.**
ooz-aen-heere. *ger. vetus.* Proauus.
Ooz-aete/ooz-ete. Reliquiæ faſtiditi

pabuli ſiue cibi, eſca ſuperflua. *q. d.* **ouer-aete.**

ooz-aetigh/ooz-etigh. Faſtidiens nimia ſaturitate: ſatur.

ooz-aetigheyd. Satietas: faſtidium ex aſſiduo vſu alicuius rei.

Ooz-baer/ooz-booz. Vtilitas, fructus, vſus, commodum, emolumentum.

ooz-baren/oz-bozen. Vti, vtilitatem capere: frui, voluptatem capere ex vſu: delectationem & fructum capere: perfrui, omnem fructum percipere, in totum frui.

ooz-baeren het land. Colere agrum, exercere tellurem vt fructus reddat.

ooz-baerlick / ooz-bozlick. Perutilis, maximè vtilis, fructuoſus, commodus. **Ooz-baerlick zijn.** Ex vſu eſſe, conducere.

Ooz-beel/oz-bael. *ang. ſax.* Ordalium *vulgò.* Genus examinis ſiue purgationis, *aut* criminis purgandi modus: *vt vomeres ignitos nudis pedibus premere, &c. Guil. Camd.* **Oz-bael** *in hac ſignificatione Guilhelmus Lambardus deriuat ab* **oz** / priuatiua particula, & **bael.** i. pars. *q. d.* expers, *ſiue* criminis expers. *vide* **bier-ooz-beel.**

Ooz-beel. Iudicium, ſentẽtia, magnum ſiue præcipuum iudicium, qua tota lis aut obtinetur, aut amittitur. *ab* **ooz** & **beel: beel** *enim veteribus* iudicium *dicitur. Huius nominis etymon colligi poſſe videtur ex verbis M. Tull. Ciceronis in Orat. pro Roſcio.* Iudicium *eſt, inquit, pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. ad iudicium hoc modo venimus, vt totam litem aut obtineamus, aut amittamus: ad arbitrium hoc animo adimus, vt neque nihil, neque tantum quantum poſtulamus, conſequamur. Et Paulus ff. de Arbitr. Sententiam, inquit, dicere æſtimatur is, qui ea mẽte id pronunciat, vt ſecundùm hoc diſcedere eos qui litigant, à tota controuerſia velit.*

ooz-beel binder. *vet.* Inuentor & pronunciator ſententiæ.

ooz-beelen. Iudicare, ſententiam dicere, facere: cenſere, cenſuram agere: ius dicere: diiudicare, diſcertare, diſcernere litem: decernere: ſententiam certam proferre de magnis rebus. *germ. vrteilen: ſax. ordelen.* **beelen.** i. iudicare, *apud veteres.*

ooz-beeler. Iudex, diſceptator.

ooz-beeligh. Iudiciarius.

Ooz-eete. *j.* **ooz-aete.**

Ooz-haen. *j.* **beeck-hoen.** Tetraon: gallus ſiluaticus maior. *vulgo* vrogallus.

Ooz-haue. *ger. ſax. ſicamb.* Origo, principium.

Ooz-konde. Teſtimoniũ ampliſſimum & magni ponderis: & Teſtis locuples, teſtis ampliſſimus: & Notio, notitia certa.

ooz-konde. Abſoluta, & prima notitia: notitia ab ipſo primo veritatis origine petita. *Becan.*

ooz-konden. Teſtari, teſtimoniũ perhibere, profiteri: & Notum facere, notificare.

ooz-kond-ſchap. Teſtimonium, teſtimonij dictio.

Ooz-lof/ver-lof. Copia, venia, facultas, licentia, permiſſus, commeatus: & Miſſio, dimiſſio. *q. d.* præpoſiti approbatio. **ſMet ooz-lof van u.** Tua pace, tua venia dixerim, fecerim, *&c.*

Ooz-lof bidden. Veniam ſiue miſſionem flagitare.

Ooz-lof gheuen/ooz-louen. Poteſtatẽ dare, facere: facultatem dare, veniam dare, copiam facere, licentiam dare, licentiam permittere.

ooz-lof gheuen/af-danckẽ. Dimittere, demittere, miſſionẽ dare, miſſum facere, commeatum dare, exauctorare militem.

ooz-lof nemen. Vàle dicere.

ooz-lof vraeghen. Veniam petere: miſſionem poſcere.

Ooz-loghe. Bellum, militia: *q. d.* **ouer-loghe** / *id eſt*, permagnum diſcrimẽ, ſumma differentia, prægrande certamen, magnum diſſidium, magna diſſentio, diſſidentia vel diſcordia. **à lieghen** *id eſt*, differre, diſſidere.

ooz-loghẽ. Bellare, decernere, decernere armis, ferro, pugna: bello contẽdere, certare.

ooz-loghſch. Militaris, bellicus, bellicoſus.

ooz-loghſch man. Bellator, miles.

ooz-loghſch ſchip. Nauis præſidiaria.

Ooz-louen. *j.* **ooz-lof gheuen.**

ooz-mondigh.j.ouer-mondigh. Magniloquus.
ooz-os. Vrus.
ooz-reep. *vetus.* Rudens: funis nauticus maior.
ooz-ſaecke. Origo, fons, cauſa, cauſa prima & præcipua: principium & cauſa, anſa, ratio: occaſio.
ooz-ſaecker. Auctor, caput.
ooz-ſaeckigh. Cauſatiuus, cauſalis.
ooz-ſchalck. *vetus.* Veterator: vaſer & valde callidus.
ooz-ſpronck. Origo, fons, caput, principium, primordium, prima primordia: ortus.
ooz-ſpronck/fontein-ader. Origo, caput, principium, vena fontis, ſcaturigo, ſcatebræ: primi ſalientes.
ooz-ſpronckelick. Originalis, originarius, primigenius, primitiuus.
ooz-vrede. *q.d* **ouer-vrede.** Pax primaria, ſumma, prima: pax & ſecuritas in offenſionibus à magiſtratu iure conſtituta: pax iurata ſiue ſtipulata: tranſactio pacis iureiurando firmata, & per magiſtratum indicta: cautio iuratoria pacis: iuſiurandū ſuper tranſactione pacis initum. Fredum, freda & freta, *in Conſtitutionibus Caroli Magni, videtur dici* pœna ſeu multa turbatæ aut violatæ pacis, quæ magiſtratibus datur vt pax perpetuò ſtabilis permaneat.
Ooze.j.ooz-ſpronck. Origo.
Ooze. Auris. *germ. ſax. or, ohr: gall. oreille: ital. orecchio: hiſp. oreja: ang. eare.*
oozen der viſſchen. Branchiæ.
ooze/hand-haue. Anſa, prominens poculi aut alterius rei pars, qua prehenditur. *vulgò* auris.
ooz-bagghe. Inauris.
ooz-band.j.ooz-wante. Alapa.
ooz-biechte. Confeſſio auricularis, ſecreta.
ooz-blaeſen. Suſurrare, demiſſa voce auribus obſtrepere, in aurem dicere: in aurem muſſare, ſiue muſſitare, oggannire in aurem. & Auribus dare, aſſentari, blandiri.
ooz-blaeſer. Suſurro.
ooz-bodigh. *vetus.* Obediens, dicto audiens, aurem præbens. *à* **bieden.i.** offerre, præbere.
ooz-cieraet. Inauris.
ooz-ghe-ſwel/oozen-ghe-ſweer. Parotis: apoſtema ſecus aures.
ooz-hangher.j.ooz ringh. Inauris.
ooz-klincke. Alapa, colaphus.
ooz-kozten. Auriculas truncare.
ooz-kuſſen. Puluinus, puluillus, puluinar, puluinarium, ceruical: *fulcimentum auribus, temporibus & ceruici dormiẽtis ſubiectum. vulgò* auriculare.
ooz-lapken/ooz-lelleken. Auricula ima, ſiue infima, anſa auricule, lobus auris.
ooz-lepel. Specillum, ſpecillum auricularium ſiue oricularium, auriſcalpium.
ooz-linck.j.ooz-ringh. Inauris.
ooz-loos. Inauritus, carens auribus.
ooz-peerle. Stalagmium, inauris oblonga ex bacca pendula.
ooz-pijne/oozen-wee. Otalgia, aurium dolor.
ooz-poluwe. Ceruical, puluinus.
ooz-pot. Poculum anſatum.
ooz-rand. Capreolus, exterior auriculę ambitus.
ooz-ratte. *ſicamb.j.ooz-wozm.*
ooz-ringh/ooz-cieraet. Inauris. monile quod aurium lobis inſeritur & appendet.
ooz-ſmeer. Cerumen, marmoratum aurium, ſordes aurium.
ooz-ſpupte/ooz-pijpken. Clyſter oricularius.
ooz-ſteken.j.ooz-blaeſen.
ooz-tipken/ooz-tappeken. Auricula infima.
ooz-tupten.j.ooz-blaeſen.
ooz-tupter/ooz-blaeſer. Suſurro.
ooz-tuptinghe. Auriũ ſibilus, tinnitus.
ooz-vijghe. *friſ.j.ooz-band.* Alapa.
ooz-vinghet. Digitus auricularis, digitus minimus: quo aures purgantur.
ooz-wachs.j.ooz-ſmeer. Cerumen.
ooz-wanghen. Branchiæ piſcium.
ooz-wante. Alapa, colaphus.
ooz-wante gheuen. Colaphum infringere, incutere: depalmare aliquẽ: colaphum alicui ducere vel infringere.
ooz-wee/ooz-pijne. Otalgia, aurium dolor.
ooz-wl.j.randſ-wl. Otus. *q.d.* vlula aurita.
ooz-wozm. Fullo. *vermis cuius cauda in*

bifurcum mucronem exit. vulgò vermis auricularius: aures plerumque petẽs: *vnde & gallicè dictus, perche aureille.*

Langhen oor-worm. Scolopendra, seps. *multipeda exitiosa genus.*

Oort/oord. Locus.

oort. Ora, extremitas, extremum.

oort. Quadrans, quarta pars assis.

oo.t.j.twaelfaerd. Teruncius, quadrãs.

oort. Mucro, cuspis.

oort-yser van de scheede. Ora ferrea vaginæ, ferrum extremæ vaginæ.

Oose *sax. scamb.* **j. gieter.** Haustrum.

oosen. Haurire, exhaurire, exantlare, deplere: & Effundere, aspergere, inspargere.

oosen met het oos-vat. Capulare.

oose/oosie. j. oos-dzup. Suggrundæ, arum: suggrundia, orum.

oos dzup/hoos-dzup/hupf-dzup. Suggrundæ, arum: suggrundia, orum: imbricamentum: pars tecti prominens, per quam stillicidia à parietib⁹ arcentur: *dicitur* **oos-dzup** / *sive* **hoos-dzup** / *quòd guttas cadentes hauriat sive recipiat.*

oos schotel. Capula.

oos-vat/schep vat. Capula, haustrum.

ooser. j. oos-vat. Capula.

Oostal. j oestal/oestel.

Oost/oosten. Oriens, pars orientalis. *ger. ost: gall. est: ang. east.*

oost-noord-oost. Cæcias.

oost-suyd-oost. Eurus: vẽtus orientali vento vicinus ad leuam versus meridiem nonnihil declinans.

oosten wind. Eurus, ventus ab oriente flans: subsolanus.

oostelick. Orientalis.

oosterlinghen. Populi orientales.

ooster-see/oost-see. Mare Balticum, mare Suedicum.

Ooster/oosteren/ooster-dagh. *ger. sax. fris. scamb.* Pascha, dies Paschalis, dies resurrectionis Domini. Eoster Saxonum dea *fuit, cui mense Aprili sacrificarunt: vnde* Aprilem, *inquit Beda, in libro de temporibus,* **oster monath** *vocarunt: & Angli* Paschatis festum *etiamnum* **oster** *vocant. Guilhelmus Camdenus.*

ooster-maend. Aprilis. *q.d.* Paschalis mensis: *Carolo Magno quondam dictus à festo Paschatis, quod plurimum hoc mense celebratur: ac retinent eam appellationem etiam hodie gentes Saxonicæ. Michael Beuterus. sax. ostermaen.*

Oosterluyce. Aristolochia. *herba. germ. osterluycey: gall. aristologe: ital. aristologia: hisp. aristoloquia: angl. aristologie.*

Oot / oot-moedigh. j. ood / ood-moedigh.

O P

Op. Super, desuper, supra. *ger. auff: ang. vp, vppon.*

op den Rijn ghe-leghen. Ad Rhenum situs.

op/op-waerts. Sursum.

op ende neder gaen. Vltro citroque commeare: sursum deorsum ire.

op den noen/op den auond. Sub meridiem, sub vesperam: circa meridiem, circa vesperam.

op de hand ghelt gheuen. Præ manu pecuniam dare.

op de rechte hand. A dextra, ad dexteram.

op de ver-beurte van dẽ lijue. Sub pœna mortis, capitis.

op dat. Vt, quatenus, quò.

op dat niet. Ne, vt non.

op dese maniere. Hoc pacto, hoc modo, ad hunc modum.

op een nieu/op een her. Ab integro, de integro, denuo, rursus.

Op-betaelen. Exoluere, satisfacere: in assem satisfacere.

Op-beuren. Leuare, eleuare, attollere.

Op-bidden alle dzienden. Corrogare necessarios omnes, ad cœnam, ad nuptias, *&c.*

Op-bijten het vel. Exulcerare.

Op-bindẽ. Colligare. & Superalligare.

Op-blaesen. Inflare, sufflare.

Op-blijuen. Manere, extare, superesse.

Op-boetsen. Ornare, polire, expolire, elimare, instruere.

op-boetsel. Ornatus, us.

op-boetsel. Acroteria, plutei nauales, tigna ad ornatum proræ puppisque eminentia.

Op-bolderen. Intonare.

Op-dzassen. j. op-eten. Deuorare, absumere.

op-dzassen. *metaphor.* Deuorare, concoquere, æquo animo ferre, perferre, pati.

Op-breken. Effringere, euellere, conuellere, prorumpere.

op-breken den brief. Relinere epiſtolam, reſignare literas.

op-breken. Recrudeſcere, rebellare, repullulare: vt vulnera ſemel curata.

op-breken. Vaſa colligere, conuaſare, diſcedere. & Soluere obſidionem, deſiſtere ab obſidione, mouere vel amouere caſtra: exercitum aliò deducere vel dimittere, abſiſtere obſidione, recedere ab obſidione.

Op-brenghen. Proferre, producere, apponere.

op-brenghen veel gheldts. Conquirere, conficere, cogere pecuniam quàm maximam.

op-brenghen. Conſumere, abſumere.

Op-dienen ter tafelē. Apponere cibos: inſtruere menſam cibis, obſoniis.

Op-dobberen. *holl.* Emergere.

Op-docken. Dare, promere. & Verberare, verbera ingerere.

Op-doen/open doē. Aperire, adaperire, patefacere, diſcludere, pandere, reſoluere, reſerare, recludere, relinere.

op-doen den brief. j. **op-breken.** Reſignare literas.

op-doen/ont-wepen den viſch. Piſcem exenterare.

op-doen. Recondere, reponere, comparare, coëmere.

op-doen de tafel. j. **opnemen.** Tollere menſam.

op-doen den winckel oft t'kraem. Aperire tabernam.

op-doen het kraem. j. **op-kraemen.** Tollere merces venales, expoſitas merces auferre.

op-doen/ op-breken. Vaſa colligere.

Op-dracht. Prolatio.

op-dracht/ ooghen-dracht. Delachrymatio.

op-dracht. Tranſcriptū, tranſcriptio.

op-drachtigh. Elatus animo.

op-drachtigh. Facie ſuffuſa rubore.

op-draeghen. Proferre, ſurſum ferre. & Transferre, tradere, deferre, reſignare, offerre.

op-draeghen het goed. Tradere bona, in poteſtatem alterius dare bona, transſcribere, transferre rem noſtrā in alterius dominium,

op-draeghen het ver-rocht goed in de handen van den heere. Rem venditam per ceſſionem in manum iudicis ſequeſtrare.

Op-drincken de bruyd-loft. Repotia celebrare.

Op-epſſchen een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare vrbem tradi.

Op-en-baer. j. **open-baer.**

Op-en-wt. j. **rond-wt.** Planè, omnino.

op-en-wt de vader. Patri perſimilis, patri ſimillimus: ipſiſſimus pater.

Op-eten. Peredere, adedere, totum edere, depaſcere, edendo conſumere. *& metaphoricè*, Concoquere, deuorare, æquo animo ferre & pati.

Op-gaen. Aſcendere, oriri, exoriri, aſſurgere, ſupergredi.

op gaen/open gaen. Aperiri, dehiſcere, patefieri.

op-gaen. j. **gaen.** Fermenteſcere.

op-gaende. Aſcendens: & Acclivis, accliuus, leuiter erectus & acuminatus.

op-gaende brugghe. Pons verſatilis.

op-gaende gheeuel. *vide.* **gheeuel.**

op-ganck. Aſcenſus, ortus.

op-ganck der ſonnen. Oriens, ortus ſolis.

Op-ghe-blaeſen. Inflatus, tumidus, turgidus.

op-ghe-blaeſen zijn. Turgere, tumere.

op-ghe-blaeſen menſch. Homo inflatus, elatus, faſtoſus, turgidus faſtu: vter.

op-ghe-blaeſenheyd. Inflatio, tumor.

Op-ghe-haelt. Sublatus.

op-ghe-haelt kleed. Veſtis interpolis, veſtimentum interpolatum.

Op-ghe-nomen. Ablatus.

op-ghe-nomen kind. Alumnus: & Adoptiuus.

op-ghe-nomen ter oorloghen. Euocatus ad bellum.

Op-ghe-raept. Collectus.

op-ghe-raept kriegh's-volck met der haeſt. Milites tumultuarij, ſubitarij, ſubitariò collecti.

Op-ghe-recht. Arrectus, erectus.

Op-ghe-ſchoten. Adultus.

Op-gheue. *vetus.* Problema, quæſtio.

op-gheuen. j. **ouer-gheuen.** Tradere, dedere, cedere, *&c.*

op-gheuen. Deponere, relinquere, dimittere, cedere.

op-gheuen.j.ouer-gheuen sich selven. Dedere se, &c.

op-gheuen den last. Imponere alicui onus.

op-gheuen den bal. Dare pilam, adiicere pilam, datatim ludere: pilam in tectum mittere.

op-gheuen een vraeghe Quæstionem siue problema proponere.

Op-ghieten. Superfundere.

Op-gorden. Succingere.

Op-graeuen. Effodere, refodere: & Claudere fossa siue aggere.

Op-grijpen. Arripere.

Op-haelen. Tollere, attollere, sustollere, efferre.

op-haelē. Refricare.fricādo renouare.

op haelen de oude cleederen. Interpolare, desquamare.

Op-haeuigh/op-heuigh. Elatus, stomachosus, capito.

Op-hanghen/ hanghen. Suspendere.

Op-heffen. Leuare, alleuare, eleuare, subleuare,tollere,attollere,sustollere, erigere.

Op-heuigh. Elatus.

Op-helpē. Subleuare,erigere,adiuuare

Op-hisschen / op-hitschen. Incitare: accendere animos.

Op-hoopen. Accumulare, aceruare, coaceruare.

Op-hoozen / op-houden. Desistere, absistere, desinere.

Op-houden. In altum tollere. & Apertum tenere, sustollere, attollere.

op-houden een schole. Exercere ludum literarium, ludum aperire, ludimagistrum agere,habere scholam,præesse scholæ.

op-houdē. Retinere,detinere,sustinere.

op-houden / op-voeden. Sustollere, educare, educere, alere, nutrire.

op-houden een kind aen t'vier.j.vaerkeren. Puerum ad ignem pandere, infantem fasciis exemptum ad ignem foouere.

op-houden af-laeten. Desinere,desistere,quiescere,cessare,abstinere,supersedere, rem institutam omittere.

Op-iaeghen. Peruenari, excitare venando, excitare, incitare feras.

op-iaeghen/ op-bullen. Inflare, infarcire, distendere.

op-iaeghen den buyck. Distendere ventrem.

Op-klaeren. Clarescere,inclarescere, illucescere,lucidum fieri.

Op-klimmen. Ascendere,superscandere.

Op-knoopen. Nodo attollere.

op-knoopen. Suspendere,nodare collum laqueo, premere collū laqueo: ligno suspendere, agere in crucem.

Op-koesteren. Fouere, molliter educare.

Op-komen. Ascendere,exurgere,existere,emergere,sursū ferri,euadere. & Reualescere,emergere ex morbo, calamitate, miseria, &c.

op-komē. Emergere ex aqua,prodire.

op-komen. Accrescere,crescere.

op-komen van niet tot iet. Emergere ex humili, de nihilo extolli, ex infimo prouehi.

Op-koopen. Coëmere,commercari.

op-kooper. Pantopola, dardanarius: qui omnia coëmit, vt demum cariùs vendat.

Op-krabbē. Refricare,frictu aperire.

Op-kramen. Tollere merces expositas,abire cum mercibus expositis.

Op-kretsen. Refricare.

Op-laeden. Superimponere, superingerere, imponere onus.

Op-leggben. Superimponere,superponere, imponere.

op-leggben de hand ende nemen. Manum iniicere.

op-leggben een straffe. Irrogare multam.

op-leggben ende breuelen. Iniungere.

op-leggben eenen seker dagh. Constituere diem certum.

op-leggben / betaelen. Constituere pecunias, dependere, numerare.

op-leggben. Coaceruare,accumulare.

op-leggben. Ingerere verbera, dare pugnos, obtundere pugnis.

op-leggben. Incusare, insimulare, accusare,conferre in aliquem culpam, causam: deriuare, reiicere culpam in aliquem.

Op-lesen de naemen. Recitare catalogum.

Op-lichten. Leuare, eleuare, alleuare, tubleuare, ſuſtollere.

op-lichten krieghſ-volck. j. **aen-nemē.** Colligere militem.

op-lichten den vijand. Fugare, in fugā conuertere, propellere, propulſare, expellere hoſtem.

op-lichten gheld. Sumere, accipere, cogere pecunias. & Accipere fœnori.

Op-loop/op-roer. Concurſus, cōcurſo, impetus, inſultus, aſſultus, tumultus, ſeditio.

op-loopen. Surſum currere, ſurſum ferri.

op-loopen. Augeſcere, augmentari.

op-loopen/ſwellen. Tumeſcere.

op-loopen de deure. Fores effringere, & in ædes irruere.

op-looper van deuren/in-breker. Effractor.

op-loopigh. Tumultuoſus.

op-loopigh van hooſde. Cerebroſus.

Op-lupcken. *vetus.* Aperire, pandere, expandere.

Op-maercken. Exſtruere, conſtruere.

op-maecken. Operi faſtigium imponere.

op-maecken. Perficere, perpolire & abſoluere: perpolire extremum laborem: elimare: ornatè & abſolutè conficere, ornare.

Op-nemen. Auferre, tollere, ſuſcipere, accipere, allumere, adſciſcere, colligere.

op-nemen gheld. Cogere pecuniam.

op-nemen de tafel. j. **af-dienen.**

op-nemen ter oꝛloghen. Euocare: vocare ex agris ad ſubitā & tumultuariam militiam ex neceſſitate: cōquirere.

op-nemen. Adoptare, arrogare.

op-nemelinck. Adoptiuus puer: filius adoptiuus.

op-neem-doeck. j. **hodde.** Penicillus.

Op-neſtelen. Adſtringere ligulis, ſuccingere ligulis, ſubducere caligas, *&c.*

Op-packen. Conuaſare.

Op-pꝛoncken. Adornare, exornare.

Op-puplen. j. **puplen.** Extuberare.

Op-quecken. Nutrire, educare.

Op-raeden. Inſtigare, incitare, impellere conſiliis: ſubornare: clàm ſubmittere.

op-raeder. Impulſor, incitator.

Op-raepen. Legere, colligere, ſumere, deſumere, prehendere.

Op-recht. Rectus omnino. & Iuſt⁹, legitimus, verus, germanus, ſyncerus.

op-recht broeder van vader eñ moeder. Frater germanus.

op-rechte hupſ-vrouwe. Iuſta, legitima vxor.

op-recht van herten. Candidus, integer, ſyncerus, ingenuus, æquus & bonus, non fucatus.

op-rechtigheyd. Candor animi, integritas, ſynceritas.

op-rechtelick. Candidè, integrè, ſyncerè, ſynceriter.

op-rechten. Erigere, arrigere, attollere: & Exſtruere, inſtituere.

op-rechtē. Reſtituere, reſtaurare, inſtaurare. **Schaede op-rechten.** Sarcire, reſarcire, reparare, ſoluere damnum, præſtare damnum.

Op-recken. Surrigere, arrigere.

Op-reden. *vetus.* j. **op-raeden.**

Op-reeten. *friſ. ſicamb.* Inſtigare.

Op-rekenen. *vide* **eſſen op-rekenen.**

Op-rijſen. Suboriri, exurgere, ſubnaſci.

Op-riſpen. Eructare.

Op-ritſen. *holl.* Inſtigare.

Op-rocken. *holl.* Incitare, inſtigare.

Op-roeden. j. **op-raeden.** Inſtigare.

Op-roep. Proclamatio.

op-roep by ver-dierē. Auctio, venditio auctionaria.

op-roepen. Vocare, euocare, appellare.

op-roepen by ver-dieren. Proclamare auctionem.

op-roeper. Præco auctionum, præco auctionatius.

Op-roer. Tumult⁹, tumultuatio, commotio, factio, ſeditio, bellum inteſtinum, motus ſiue concitatio multitudinis. *ger. aufrur: ang. vprore.*

op-roerigh. Tumultuoſus, factioſus, ſeditioſus, turbidus, turbulentus.

Op-ruckē. Suſtollere, in altum tollere.

op-rucken. *holl.* j. **op-rocken.** Incitare.

Op-rupden. j. **op-raeden.** Incitare, inſtigare.

Op-ruptel/op-ruptſel/op-ruetel. *holl.* Oxygala.

Op-ruſten/toe-ruſten. Ornare, adornare, inſtruere.

Op-ſchaeckelen. Gradatim attollere.

Op ſchaftigh/recht-ſchaftigh. Exactus, perfectus.

Op-ſcheppen. Affatim haurire, haurire ambabus manibus.

Op-ſchieten. Exurgere, exoriri. & Erigere ſe ſubitò. & Excreſcere, creſcere, pullulaſcere, pullulare, adoleſcere: in altitudinem proſilire.

Op-ſchorpen. Proſecare, reſecare: & Exenterare.

Op-ſchorſſen/op-ſchorté. Succingere, ſubſtringere.

op-ſchorſſen den rock. Colligere altiùs tunicam.

Op-ſchrabbē. Refricare, fricando aperire.

Op-ſchrift. Titulus, inſcriptum: inſcriptio, epigraphe, index.

op-ſchrijuen. Inſcribere, conſcribere, annotare, mādare ſcriptis, in album referre, referre in codicē, in tabulas: excipere calamo, graphio, ſtilo.

Op-ſchrobben. Refricare: & Incidere, ſecare, proſcindere, ſcindēdo aperire.

Op-ſegghen. Recitare, referre.

op-ſegghen. Indicere, denuntiare.

op-ſegghen/af-ſegghen. Abnegare, renuntiare: abdicare.

Op-ſepl.j.top-ſepl. Throcacium.

Op-ſet/veur-neminghe. Propoſitum, inceptum, decretum, ſtatutum, inſtitutum, ſcopus, intentio. **Met op-ſet/met op-ſet eñ wille.** Ex induſtria, de induſtria, cōpoſitò: data ſiue dedita opera, propoſito, ſtudio, conſultò, cogitatò, conſulta opera, animo deliberato aliquid facere.

op-ſet. *vetus.* Inſidiæ.

op-ſetten. Imponere, proponere.

op-ſetten. Conſtituere, inſtituere.

op-ſetten eenen prijs. Præmium, ſiue brauium proponere.

op-ſetten/veur-nemen. Proponere, ſtatuere in animo: decernere vel deſtinare animo.

op-ſetten. Erigere, tollere.

op-ſetten het gheld. Numiſmatis æſtimationem augere.

op-ſetten. Pandere, aperire, recludere.

op-ſetter.j. op-ſteller.

Op-ſicht. Reſpectus, obſeruatio. & Vultus. & Suſpectus: actus ſuſpiciendi ſiue ſurſum aſpiciendi.

op-ſichtigh. Spectandus, obſeruandus, venerandus, conſpicuus.

Op-ſieden. Decoquere. & Ebullire.

op-ſiedinghe/op-ſiedſel. Decoctio, decoctum.

Op-ſiē. Reſpicere, inſpicere, intueri. & Suſpicere, ſurſū aſpicere, ſuſpectare.

Op-ſitten. Inſidere.

op-ſitten te peerde. Equum conſcendere, aſcendere.

Op-ſlaen. Incudere, ferire.

op-ſlaen/open ſlaē. Ictu aperire, effringere.

op-ſlaen de ſloten. Reuellere claūſtra, effringere.

op-ſlaen. Attollere.

op-ſlaen de ooghen. Oculos attollere, leuare, intendere.

op-ſlaē. Pretio accedere, pretio augeſcere. **De lijf-koſt ſlaet op.** Annona ingraueſcit, intenditur.

op-ſlaen het houwelick. Paciſci nuptias, plauſu manuum confirmare.

op-ſlaen/om-ſlaen/ſlooven. Replicare, reflectere.

op-ſlaen de mouwē. Reflectere manicas, replicare manicas: retegere manus, brachia ſiue manus denudare.

Op-ſlagh. Augmentum, auctio, acceſſio pretij. **Den op-ſlagh marcken.** Augere pretium, intendere pretium, inferre caritatem, accendere.

op-ſlagh.j.onder-ſlagh. Stolones.

op-ſlagh. *holl.* **j.op-ſlight.**

Op-ſlocken. Deuorare, deglutire.

Op-ſlooven j.ſlooven. Retegere.

Op-ſlupten. Secludere. & Condere, recondere, reponere.

Op-ſnijden. Reſecare, proſecare, diſſecare, proſcindere.

Op-ſpannen. Intendere arcum, &c.

Op-ſperren. Pandere.

op-ſperren de ooghē. Intendere oculos.

Op-ſpraecke. Obloquutio, detractio, calumnia, ignominia, maledicentia, conuitium, murmur, contradictio, reclamatio.

Op-ſpringhen. Subſilire, exſilire.

Op-ſtaen. Surgere, aſſurgere, exſurgere, inſurgere, conſurgere, oriri, exoriri, cooriri.

op-ſtaen van den bedde. Surgere cubitu.

Op-ſtal. Receptaculum, latibulum: conciliabulum.

op-ſtal. *flæm.* j. **op-ſtel.** Seditio, tumult⁹. & Machinatio, inſidiæ.

Op-ſteke̅. Tollere, attollere, ſubrigere, erigere, ſurſum erigere, in altum eleuare.

op-ſteken. Condere, recondere.

op-ſteken het ſweerd. Recondere gladium in vaginam, vagina enſem condere.

op-ſteken/ ter herten hatten. Figere animo, figere memoriæ, demittere in pectus, recondere animo.

op-ſteken den loon / den tol. Augere mercedem, pretium, vectigal.

op-ſteken het koren. Excandefacere frumentū: in pretiū maius extollere.

op-ſteken. Augeri, augeſcere, creſcere. **De windt ſteckt op.** Ventus increbreſcit, naſcitur, ſurgit.

op-ſteker. Culter, enſis, enſiculus, ſica.

Op-ſtel. Erectio.

op-ſtel. Propoſitum.

op-ſtel. Conat⁹, machinatio, machinæ. inſidiæ. & Seditio, tumultus.

op-ſtellen. Erigere, proponere, ſtatuere.

op-ſtellen eenen winckel. Inſtituere officinam, tabernam, *&c.*

op-ſtellen iet quaeds. Conari, machinari aliquid mali.

op-ſteller. Auctor, primus motor.

Op-ſtijghen. Aſcendere, conſcendere.

op-ſtijghinghe. Aſcenſio, aſcenſus.

op-ſtijghinghe der moeder. Strangulatus vteri, præfocatio matricis, recurſus vteri ad ſuperiora.

Op-ſtoken het vier. Inſtruere ignem.

op-ſtoken iemanden. Inſtigare.

Op-ſtooten. Effringere, pulſando aperire, perfringere, perrumpere.

Op-ſtroopen het vel. j. af-ſtroopen. Detrahere pellem.

op-ſtroopen de mouwen. j. op-ſlaen. Replicare manicas, nudare brachia.

Op-ſwellen. Extuberare, extumeſcere.

Op-tackelen een ſchip. Inſtruere nauem.

Op-teckenen. Annotare, ſignare, monumentis mandare, mandare ſcriptis, referre in album, in tabulas, excipere.

op-teckener. Annotator. & Commentarienſis.

op-teeckeninghe. Annotatio.

Op-teen. *ſax. friſ.* Educare.

Op-tijghen. j. aen-tijghen. Imputare.

Op-timmeren. Superædificare, ſuperſtruere: & Exædificare, perfectè ædificare, ædificium abſoluere.

Op-topen. Comere, ornare, adornare.

Op-topſſel. Ornatus.

Op-trecken. Surſum trahere, attollere, in altum trahere.

op-trecken eenen muer. Ducere murū.

op-treckē. Prouehere: exaltare, efferre, augere honoribus, promouere ad dignitates.

op-trecken. j. ver-trecken. Abire, diſcedere, recedere, *&c.*

Op-vaerd. Adſcenſus, us.

op-vaeren. Aſcendere.

Op-vallen. Supercidere, ſuperincidere.

Op-ver-ſtanden. *vetus.* Reſurgere.

op-ver-ſtandeniſſe. *vetus.* Reſurrectio.

Op-vliemen. j. vliemen.

Op-voeden. Educare, educere, nutrire, enutrire, nutricare, nutricari, alere, fouere.

op-voeder. Educator, nutritor, nutritius.

Op-voeren. Surſum vehere, in altum trahere, attollere.

op-voeren den timmer. Excitare ædificium: altius tollere.

op-voeren den muer. Murum ducere.

Op-vouden. Complicare.

Op-vullen. Explere, ad ſummum implere, infarcire, diſtendere.

op-vulſel. Fartura.

Op-waert. Surſum, ſurſum verſum, verſus ſuperiorem locum.

Op-waeter. Inundatio.

Op-waſſen. Increſcere, excreſcere, accreſcere augeſcere, aſſurgere, gliſcere.

Op-wecken. Excitare, ſuſcitare.

Op-wellen. Scaturire, ebullire.

op-wellinghe. Scaturigo, ebullitio.

Op-weghen. Ponderare. & Præponderare, plus ponderare, grauiorem eſſe.

Op-werpen/op-worpen. Subiectare: In altum iacere, ſuperiicere, iniicere, ſuperiniicere. **Sich op-werpē veur een ouerſte.** Se ingerere dominio, regimini: ſubdere ſibi dominium.

op-werpen wt de maghe. Eructare, ructando eiicere.

op-werpen. Obiicere, exprobrare.

op-werpen een ſchantſe. Propugnaculum hoſtibus obiicere: iácere aggerem.

Op winden. Subducere, in altum tollere trochleâ, ſiue ſucculâ. & Agglomerare.

Op-wꝛijuen. j. op-krabben. Refricare, exulcerare, fricando lædere.

Open. Apertus, patens, pãdus, patulus, recluſus. *ger. offen: ang. open.*

open van herte. j. open-hertigh.

open bꝛief. Literæ reſignatæ.

open bꝛief. Diploma, codicilli, bulla. *vulgò* literæ patentes.

open onder den blauwen hemel ſtaende. Subdialis, ſub dio.

open bloer. Pauimentum ſubdiale.

open daeghen. Dies faſti. *contrarium* **ghe-bonden daeghen.**

open hof. Pandeſia, conuiuium publicum. & Cœna recta, genialis, dapalis, adipalis, opima, dubia.

open ſtaen. Apertum eſſe: patere.

open ſtaen ten halven. Conniuere.

open ſtraete/open wegh. Iter patens, peruium.

open ſtraete/krupſ-wegh. Compitum.

open tijd. Tempus ab epiphania Domini, vſque ad diem Cinerum, quo ſolennitates nuptiarum celebrãtur.

open veld. Campus patens.

open wonde. Vulnus hians ſiue latum, & proinde ſanabile minuſque periculorum.

open doen. j. openen. Aperire.

open gaen/op-gaen. Aperiri, debiſcere.

open ſetten. Pandere.

open zijn. Patere, apertum eſſe.

Open-baer. Apertus, manifeſtus, manifeſtarius, euidens, propatulus, planus, perſpicuus, teſtat⁹. *vox compoſita ex* **open** & **baer.** *ſiue* **op en baer.**

open-baer dief. Fur manifeſtarius.

open baer leſer. Profeſſor.

open-baer zijn. Conſtare, manifeſtum eſſe, patere, palam eſſe.

open-baer worden. Manifeſtum fieri, palam fieri.

open-baeren. Manifeſtum facere, manifeſtum habere, patefacere, aperire, palam facere, promulgare, pandere, reuelare, indicare, clarum & teſtatũ reddere.

open-baeringhe. Manifeſtatio, reuelatio.

open-baerlick. Manifeſtè, apertè: manifeſtò, publicè, in propatulo, in publico, in aperto: palam, propalam.

open-breken. j. op-breken. Effringere.

Open-hertigh. Homo apertus & ſimplex, apertus & candidus: ſincerus, ingenuus, citra fucum: qui aperto pectore, & citra ſimulationem vultu & lingua prodit id quod ſentit. lingua & pectore verus. *Martial.*

Openen/op-doen. Aperire, adaperire, patefacere. *ang. open.*

openinghe. Apertura, apertio.

opentlick. Apertè, liquidè, palãm, manifeſtè, propalam. *germ. offentlich: ang. openly.*

Oppe. j. op. Super, ſupra, ſurſum, &c.

Opper. Superior.

opper-biſſchop. Archiepiſcopus.

opper-bootſman. Celeuſtes, nauigationis moderator.

opper-broecke. Subligar, ſubligaculũ, femoralia, feminalia, ſuperior bracharum pars.

opper-bupck. j. ouer-bupck.

opper-hof/ opper-huys. Prætorium: villa vrbana in quam ſe dominus recipit.

opper-iaegher. Venatoriæ turbæ decurio, venator maximus.

opper-kamer. j. opper-ſaele.

opper-kamerlinck. Decurio cubicullariorum: qui prꝛeſt cubiculariis principis.

opper-kapiteyn. Dux primarius.

opper-kercke. j. hoofd-kercke. Templum primarium.

opper-knaepe. Famulus primarius.

opper-kock. Archimagirus.

opper-kouſſens. Femoralia.

opper-lijf. j. ouer-lijf. Thorax.

opper-maerte. Ancilla primaria.

opper-meeſter. Archididaſcalus, ſcholarcha.

opper-ſaele. Cœnaculum.

opper-veld-heere. Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus. *vide* **veld-heere.**

opper-

opper-waeter. Alluuio, alluuies.
Opper van hop. Meta fœni.
opperen het hop. Fœnum in fœniſecij cumulũ addere, fœnũ in pyramides exſtruere: colligere fœnũ in metas.
Opperſte. Supremus, ſummus.
Oꝛaete/oꝛbaer/oꝛdeel/ *&c.* **j. ooꝛ-aete/ooꝛ-baer/ooꝛ-deel/** *&c.*
Oꝛanje-appel. j. **aranie-appel.**
Oꝛant. *ger. ſax. ſic.* j. **knap-tandekens krupd.** Antirrhinum.
Oꝛck. Orca: bellua marina crudelis, dentibus truculenta, balenæ infeſta.
Oꝛck. Præfractus, ceruicoſus.
oꝛckachtigh. Præfractus, ceruicoſus, refractarius, contumax, durus.
Oꝛcken/hoꝛcken. *ſland.* j. **lupſteren.** Auſcultare.
Oꝛdeel. j. **ooꝛ deel.** Iudicium.
Oꝛden. Ordo, ſeries, modus. *ger. ordnung: gall. ordre: ital. ordine: hiſp. orden: ang. order, ordre.*
oꝛden ſtellen in eenighe ſaecke. Ordinẽ rei gerendæ componere.
oꝛden-heeren. Proceres torquati, equites torquati.
oꝛdenlick. Ordinarius: ordine diſpoſitus: in quo ordo ſeruatur.
oꝛdenlick. Ordinatim, ordinatè, ordine, ex ordine, in ordine, per ordinem, compoſitè, ritè.
oꝛdinãcie. Ordo, ſeries, modus, norma, inſtitutum: *&* Ordinatio, inſtructio, digeſtio, diſpoſitio, deſignatio, metatio: *&* Conſtitutio, ſcitum, ſtatutum, decretum, placitum, præſcriptũ, edictum, edictio, præceptum, ſanctio: lex.
oꝛdinancie ſtellen op t'gheld. Rem nummariam conſtituere.
oꝛdinaris. Ordinarius: ſtatarius: ſolennis: vſitatus: frequens: perpetuus & iuſtus.
oꝛdinaris richter. Suus partium iudex.
oꝛdineren. Ordinare, ordine ponere, componere, diſponere, digerere, inſtruere, ſancire, ſtatuere, conſtituere, decernere, deſignare. *ger. ordnen: gall. ordonner: ital. ordinare: hiſp. ordenar: ang. ordene, ordeyne.*
Oꝛdupn/ardupn. Tophus.
Oꝛe. j. **uder.** Vber, mamilla animaliũ.
Oꝛete. j. **oꝛ-aete.**
Oꝛghel. Organum muſicum: Organũ ſacrum, organum pneumaticum, inſtrumentũ muſicum in flatis vento fiſtulis. *germ. orgal: gall. orgue: ital. organo: hiſp. organo: ang. organe.*
oꝛgheliſt. Organicus, pſaltes. *vulgò* organiſta.
oꝛghel-maecker. Organarius.
Oꝛkonde/oꝛloſ/oꝛloghe/oꝛſaeck/ *&c.* j. **ooꝛ-konde/ooꝛ-loſ/ooꝛ-loghe/ooꝛ-ſaecke/** *&c.*
Oꝛs/hoꝛs. *vet. ſland. ang.* j. **ros.** Equus.
oꝛſ-baere. j. **roſ-baere.**
oꝛſ-kozen. *campin.* Auena. *q. d.* frumentũ equorum.
Oꝛt. j. **ooꝛt.**

O S

Os. Bos. *propriè* bos caſtratus *dicitur. ger. ochs: ſax. oſſe: ang. oxe.*
oſ-baere. *ſland.* j. **oꝛſ-baere/roſ-baere.**
Oſen-drup/oſen-loop. j. **ooſ-drup.**
oſſen/van den os. Bubulus, bouillus, bouinus.
oſſen-broke. *ſax. ſicamb.* Areſta bouis. j. **ſtal-krupd.**
oſſen-druiuer. Bubulcus, bubſequa, iugarius.
oſſen-huyd. Corium bubulum.
oſſen-merckt. Forum boarium.
oſſen-ſtal. Bubile. *vulgò* bouile.
oſſen-vleeſch. Bouillæ carnes, bubula caro, bubula, æ.
oſſen-weyder. Armentarius.
Oſſet. Subſericum. *gall. oſtade, hoſtade.*
Oſtagie/ſtagie. Obſes. *vulgo* obſtagiũ, ſtagium. *gall. oſtage: ital. hoſtaggio, ſtaggio: ang. hoſtage.*
Oſtruyts. j. **ooſterluyte.** Ariſtolochia.

O T

Otter. Lutra: canis fluuiatilis.

O V

Ou/aue/ *&* **au** *pro* **af/** *id eſt*, ab, de, *quidam veteres ſcripſerunt & pronunciarunt: hinc* **ou-bolligh/ou-weerdigh/ou-wijs/** *&c.*
Ou-bolghe/abolghe. *vetus.* Iracundia, furor: indignatio, ira.
oubolghigh/abolghigh. *vet.* Iracũdus, morioſus.
Ou-bolligh/au-bolligh. Abſonus, non rectè ſonans, abſurdus, ineptus: *&* Abſurdus, abſurda loquens, abſona effutiens, fatuus.

ou-bolligh menſch. Homo abſurdus, difficilis, moroſus, ἀσθλὸς. i. temerarius, inconſultus.
ou bolligh ſtemme. Vox abſona.
Ou-weerdigh.j. au-weerdigh. Indignabundus moroſus. *ang. wayward.*
ou-weerdighepd. Moroſitas.
ou-weerdighlick. Morosè.
Ou-wijſe.j. au-wijſe/awijſe. Diſſonantia.
Ouaere ouere.j. opebaer. Ciconia.
Oud. Antiquus, ſenex, vetuſtus, vetus, veter, priſcus, grandæuus, annoſus, veteranus: magnus natu: grandis natu.
Oud thien iaeren. Annos natus decē.
oud baeue. Veterator.
oud man. Vir ſenex, ſenex, vetulus.
oud wijf. Anus, vetula. **Oud wijfken.** Anicula.
oud worden. Seneſcere, conſeneſcere, inſeneſcere, veterare, veteraſcere, inueteraſcere, vetuſteſcere.
oud-backen brood. Panis heſternus, vetus, non recens.
oud-borgher-meeſter. Exconſul, vir ſconſularis, conſulis munere defunctus.
oud-bader. Auus.
oud-moeder. Auia.
oud-groot-bader. Proauus.
oud-groot moeder. Proauia.
oud-kleer-koop. Scrutaria, orum: ſcrutorum emptio.
oud-kleer-kooper / oud-kleer-lapper. Interpolator, māgo, veteramētarius ſartor, ſcrutorū emptor, ſcrutarius.
oud-klerr-merckt. Forum ſcrutarium.
oud-lapper. Veteramentarius ſutor.
oud-oom. Auunculus magnus, patruus magnus: aui frater.
oud-ſaeten. Vetus, ſenex.
oud-ſchap. *vetus.* Senecta, ſenectus.
oud-ſchoen-lapper. Veteramentarius ſutor, ſuppactor.
oud-ſchoutetb. Vir prætorius: qui pręturam geſſit. Expræfectus: qui præfectus aliquando fuit.
oud-waerder. *vetus. ſland.* Veteramentarius: qui veteres merces vendit. *gall. ſland. vieilvarier.*
oudachtigh. Vetulus.
oude/oudde. Ætas, ſenectus, vetuſtas.
oudelick. Senilis: & Seniliter.
ouden.j. oud worden. Seneſcere.
ouder. Ætas, ſenium, ſenectus, vetuſtas.
ouder-dom. Vetuſtas, ſenectus, ſenilis ætas: matura ætas.
ouder. Senior, maior natu.
ouderlingh. Senior. **Ouderlinghen.** Archigerondes, principes ſeniores, ſummi ſenes.
ouder-man. Tribunus plebis.
ouder-mannē. Patres, ſenatores, tribuni plebis. πρεσβύτης, *inquit Gabriel Paleottus, in lib. de bono ſenectutis, apud Græcos non eum tantùm ſignificat:* qui ſit maximè ſenex, vel antiquiſſimus: *ſed* quī auctoritate quadam cum maturitate iuncta aliis præſtat & præeſt.
ouders. Maiores, antiqui, antiquitas.
ouders/bader ende moeder. Parentes.
oudbepd. Vetuſtas, ſenium.
oudken. *ſland. teneramond.* Auia. *mechlin.* **woudken.**
Oude-baer. *holl.* j. **opebaer.** Ciconia.
Oue. *vetus.* j. **aue af.** Ab, de.
Ouel. *vetus. ſax. ſic. friſ.* j. **euel.** Malus.
ouel-daed. j. **euel-daed.**
Ouen/back-ouen. Furnus. *ger. offen: ſax. auen: ang. ouen.*
ouen/alembick. Turbo.
ouen/bern-ouen. Fornax.
ouen-beſſem. Peniculus furnarius.
ouen-buer. Fabrica furni: piſtrinum: locus vbi panis coquitur. *vulgò* furnile.
ouen-gaffel. Rutabulum.
ouen-gat. Præfurnium.
ouen-huys. j. **ouen-buer.**
ouen-koeck. Panis ſpeuſticus.
ouen-krucke. *vetus.* Rutabulum.
ouen-kloet. Rutabulum.
ouen-mond/ouen-gat. Præfurnium, os patens furni, propigeon.
ouen-pael. Pala, in furnibulum.
ouen-ſtock/ouen-ſtaeck. Rutabulum.
Ouer. Super, ſupra, deſuper, vltra, præter, trans. ὑπὲρ. *ger. vber: ſax. auer: ang. auer.*
ouer al. Vbique, vbique gentium, vbiq; locorū, vbilibet, paſſim, circumcirca. & Vniuerſalis, vniuerſus.
ouer hol ouer bol ballen. Præcipitem delabi.
ouer mael-tijd. Inter prandendum, in pran-

prandio, dum prandetur, inter cœnam, ſuper cœnam, in cœna.

ouer drij daghen. Ab hinc triduum vel triduo.

ouer veel iaeren. Ab hinc multos annos: multi ſunt anni cùm, *&c.*

ouer langhe. Iam pridem, iam diu, pridem.

Ouer. Præteritus. **Den tijd is ouer.** Tempus præteriit. **De gramſchap is ouer.** Ira conſedit, ſedata eſt.

ouer ende weder. Vltro citroque: huc atque illuc: ſurſum deorſum, hinc atque illinc.

ouer ende weder gaen. Palári, paſſim vagari.

Ouer. j. **oeuer.** Litus, ripa.

Ouer *in compoſitione.* Super, per, præ, valde, vltra modum, ſupra modum.

Ouer-achte. Capitis proſcriptio: annotatio ſecunda poſt annum & diem. *vide* **achte.**

Ouer-aen-doen. Superinduere.

Ouer-aeſen. Obruere nimia eſca.

Ouer-aete/ ouer-aethepd. *vetus.* Saturitas nimia: nimia ingluuies, gaſtrimargia.

Ouer-ander. Alternus.

Ouer ander dagh. Alternis diebus.

ouer-ander-daghſche koortſe. Tertiana febris.

ouer-anderen. Alternare.

ouer-anderlick. Alternè, alternatim, alternis vicibus, alternis, viciſſim.

Ouer-arbepden. j. **ver-arbepden.**

Ouer-arm. Perpauper.

Ouer-baerigh. Præcellens, præſtans.

ouer-baerighepd. Præſtantia.

Ouer-baete. Vtilitas reliqua, reliquum commodi aut fructus

Ouer-been. Ganglium, ſuperos, excreſcens & ſuperfluum os: tuberculum oſſeum.

Ouer-biſſchop. j. **opper-biſſchop.** Archiepiſcopus.

Ouer-bleuen. Reſiduus, reliquus, ſuperſtes.

ouer-bleuelinghen. Reliquiæ.

Ouer-blijde. Perlætus.

ouer-blijſſel. Reliquiæ.

ouer-blijuen. Supereſſe, reſtare, reliquum eſſe.

ouer-blijuende. Reliquus, ſuperſtes.

ouer-blijuende ſchuld. Reliqua, debita quæ permanent & ſuperſunt adhuc.

Ouer-braſſen. Plus ç quo epulari, grauare ſe nimiis epulis, obruere ſe epulis.

Ouer-breken. *vetus.* Infringere. & Præuaricari.

ouer-breker. *vet.* Infractor, tranſgreſſor, præuaricator.

Ouer-brenghen. Transferre, deferre, referre, proferre: & Tranſigere, peragere, exigere, traducere: & Prodigere, diſſipare, dilapidare, conſumere.

ouer-brenghen ſijn leuen. Degere ætatem, tranſigere vitam.

Ouer-bupck / opper-bupck. Epigaſtrium: pars ventris ſupra vmbilicum.

ouer-bupcken. j. **ver-bupcken.** Onerare ventrem, ſaburrare.

Ouer-daed. Luxus, luxuria, intemperantia, immoderatio, crapula.

ouer-daed. *vetus. ſland. holl. ſicamb. pro* **ouel-daed.** Malefactum, ſcelus, iniuria, vis.

ouer-daedigh. Luxurioſus, intemperans, immodicus, profuſus.

ouer-daedigh. *vet.* Violentus, atrox.

ouer-daedighepd. Luxus, intemperantia, crapula.

ouer-daedighlick. Immodicè, immoderatè, intemperatè, intemperanter, incontinenter.

Ouer-daeght. Plenus dierum.

Ouer-deck. Operculum.

ouer-deck van t'ſchip. Cataſtroma.

ouer-decken. Cooperire, contegere, ſuperintegere, obtegere, obtendere, obducere, inſternere.

ouer-decken. Deprehendere vel comperire in ſtupro ſiue adulterio.

ouer-deckt. Coopertus, contectus.

ouer-deckt ſchip. Nauis cataphracta, conſtrata, tecta.

ouer-deckten waeghen. Currus cameratus, petorritum, vehiculum tympano contectum.

Ouer-deel. Superficies.

Ouer-dencken. Meditari, reputare, mente pertractare, animo agitare, perpendere, penſiculari, verſare animo, luſtrare animo & ratione: reuoluere, peruoluere.

Ouer-doppel. j. **houen-doppel.**

Ouer-

Ouer-dragh/ouer-draght. Trãſlatio, traditio.

ouer-dragh. *vetus.* Fœdus, pactum, pactio, conuentio.

ouer-draghen. Transferre, tranſportare.

ouer-draghen. Reportare, renunciare, referre.

ouer-draghen met malcanderẽ/ouer-een draghen. Tranſigere, paciſci, conuenire, concordare, conſentire, aſſentiri, concedere in ſententiã, &c.

ouer-draghen/be-draghen. Deferre, accuſare.

ouer-draghen/op-draeghen het goed. Tranſcribere, transferre rem noſtrã in alterius dominium.

ouer-dragher. Tranſlator: & Delator, accuſator, ſycophanta: quadruplator, calumniator: occultus accuſator.

ouer-draghinghe. Tranſlatio: & tranſactio, conſenſus, aſſenſus: & Delatio, accuſatio.

Ouer-dranck. Potus ſuperfluus.

ouer-drincken. Plus æquo bibere, obruere ſe potu. **Ouer-dronckẽ.** Obrutus potu nimio.

Ouer-dringhen. Valde premere: opprimere: & Obtrudere, inuito & renuenti offerre.

Ouer-droeue. Pertriſtis.

Ouer-drotigh. Pertæſus.

Ouer-dueren. Perdurare.

Ouer-dweers/ouer-dwaers. Tranſuerſus, obliquus.

ouer-dweerſelick. Ex obliquo, ex tranſuerſo, obliquè, tranſuersè.

Ouer-een draghen. Conuenire, cõcordare, congruere.

ouer-een-komen. Conuenire, concordare, congruere, conſonare, conſentire, quadrare, reſpondere, conformem eſſe. & Paciſci.

ouer-een-ſtemmen. Conſonare, concordare, conſentire.

Ouer-eer-ghiſteren. Nudius quartus.

Ouer-epnde. Erectus, arrectus.

ouer-epnde ſetten. Erigere, arrigere.

ouer-epnde ſtaen. Stare, erectum ſiue arrectum eſſe.

Ouer-eyſchen. Exigere plus æquo.

Ouer-eten. Plus æquo comedere: onerare ſtomachum cibis, vorare.

Ouer-gaen. Tranſire, tranſgredi, tranſmeare, permeare.

ouer-gaen. Superuenire.

ouer-gaen. Præter vires ire, laſſari aut fatigari eundo.

ouer-gaen. j. **ouer-komen.** Superuenire, obuenire.

ouer-gaen iemandẽ. Inuehi in aliquẽ, maledictis aggredi aliquem, ferri in aliquem impetu ſermonis: inceſſere, conuitiis inſectari aliquem; acriter corripere, obiurgare, reprehendere aliquem.

ouer-ganck. Tranſitus. & Lues, morbus fluẽs, morbus cæli, morbus epidemius, morbus pandemus, palabũdus, communis, vniuerſalis.

Ouer-gaue. Traditio.

Ouer-ghe-komen. Aduentitius.

Ouer-ghe-recht. j. **half-ghe-recht.** Iudicium cauſarum criminalium.

Ouer-gheuen. Tradere, transſcribere.

ouer-gheuen de erue. j. **ouer-ſetten.** Tranſmittere, transferre hæreditatem.

ouer-gheuen/op-gheuen. Dedere, totum ſubdere: in manus, poteſtatem & arbitrium alterius dare: in fidem alterius tradere, permittere fidei vel in fidem & poteſtatem alterius.

ouer-gheuen de ſtad. Tradere, dare vrbem hoſtibus.

ouer-gheuen/draecken. Reddere vomitu, vomere, euomere.

ouer-gheuigh. Dedititius.

Ouer-ghe-wichte/ouer-waghe. Superpondium: auctarium quod ſuper pondus apponitur.

Ouer-ghieten. Superfundere, perfundere, ſuperinfundere.

ouer-goten. Perfuſus.

Ouer-goed. Perbonus.

Ouer-grijpen. Prorſus complecti ſiue comprehendere.

Ouer-groot. Prægrandis, vaſtus, immenſus, permagn°, enormis, immodicus, immanis.

Ouer-groot-bader. Proauus.

ouer-groot-baders bader. Abauus, proaui pater.

Ouer-gulden. j. **ver-gulden.**

Ouer-haelen. Tranſportare traiicere.

Ouer-haelen. Acriter reprehẽdere, carpere,

pere,obiurgare,excipere cõtumeliis, iurgiis.

Ouer-haesten. Præproperare, deproperare.præcipitare.

ouer-haestigh. Præproperus,præceps.

Ouer-hand. Palma,victoria,principatus,primæ. **De ouer-hand hebbẽ.** Prævalere,principatum tenere, primas obtinere,victoria potiri,rerum potiri,imperium tenere,vincere.

Ouer-hand/ouer-hands. Alternatim, per vices,alterna vice.

Ouer-hanghen. Propendere,superpẽdere.& Impendere.

Ouer-heer. Præfectus,princeps.

ouer-heer alleen. Monarcha.

ouer-heeren. Subiugare. imperio siue dominio suo subiicere.& Dominari.

Ouer-heerſschẽ. Subiugare. Opprimere

Ouer-helden. Impendere.

Ouer-hoeck. Obliquus, transuersus: limus:& Obliquitas.

ouer-hoecks.j.ouer-dweers. Obliquè.

Ouer-hoef. Supercrescentia vngulæ equinæ.

Ouer-hoere. *vetus.* Pellex.

ouer-hoererije. Pellicatus.

Ouer-hoofd. Superior,princeps,præfectus,primas,primus,vir primarius, maior.*q.d.* supremum caput.

Ouer-hoofden/ouerſte. Primates,proceres,summates.

ouer-hoofd-man. Imperator,archistrategus.*vulgò* summus capitaneus.

Ouer hoop. Aceruatim, cumulatim: in aceruum,in cumulum.

ouer-hoop loopen. Concurrere, in vnum colligi,conglobari, coire, confluere.

Ouer-hooren iemanden. Audire aliquem.

Ouer-hoorigh. *fland.* **j. on-ghe-hoorſaem.** Inobediens.

Ouer-iaeren. Annum siue annos excedere.*vulgò* superannare.

ouer-iaerigh. Anno vel annis maior: quod ætatem vnius vel etiam plurium annorum excessit.

ouer-iaerigh.j.meerder-iaerigh. Annis maior,viginti quinq; annorum.

ouer-iaerighe ende zeer oude lieden. Senes graues annis, defessi ætate, confecti ætate.

Ouer-ijlen.j. ouer-haesten / ver-raſschen.

Ouer-kleed. Amiculum,pallium,superior vestis.

ouer-kleeden. Superuestire,superintegere veste,amicire.

Ouer-klepn. Perparuus,admodũ paruus perpusillus,perparuulus.

Ouer-klimmen. Transcendere,superare.

Ouer-kock.j.opper-kock. Archimagirus.

Ouer-komen. Superuenire,obuenire, interuenire,peruenire,aduenire,cõtingere,oriri,oboriri,suboriri.& Acquirere,adipisci.

ouer-komen met iemanden. Conuenire,transigere,cõponere,conficere cum aliquo:consentire,concordare, congruere,paciſci,pactum facere.

ouer-komen. Vincere,superare.

ouer-komen de pijne. Dolorem superare,vincere ferendo : peruincere: humanè pati,humanè ferre.

ouer-kominghe. Conuentio, pactum, contractus.

ouer-komſte. Superuentus,aduentus: transitus.

Ouer-koren. Auctarium,mantissa frumenti : pauxillum vltra mensuram. *q.d.* gramen abundans.

Ouer-koud. Præfrigidus.

Ouer-kracht. Violentia.

ouer-krachtigh. Violentus.

Ouer-kroppen.j.ver-kroppen.

Ouer-laeden. Degrauare,prægrauare, obruere,supra vires onerare, opprimere nimio onere.

Ouer-laeten. Reliquum facere.

ouer-laeten. Tradere,transferre.

ouer-laeten de erue.j.ouer-ſetten.

Ouer-land. Germania superior.

ouer-lander. Germanus superior.

Ouer-langh. Perlongus,immodicè procerus,colosseus.

ouer-langh. Diu,iamdiu,per longum tempus,dudum,iamdudũ,iam olim, iam pridem.

Ouer-laſt. Oppressio,vis,contumelia, iniuria,violentia.

ouer-laſten. Opprimere,degrauare, prægrauare:& Violare aliquẽ,inue-

hi in aliquem, contumeliam facere alicui.

ouer-laſtigh. Oneroſus, grauis, moleſtus, violentus, contumelioſus.

ouer-laſtigh zijn met veel woorden. Obtundere, faſtidium & moleſtiam adferre multa dicendo & repetēdo.

Ouer-leden. Præteritus, tranſactus. & Mortuus, defunctus.

Ouer-leder van ſchoenen. Obſtragulum, aluta calceorum: corium ſuperius calceorum.

Ouer-legghen. Superponere.

ouer-legghen. Calculū ponere, impoſito calculo rationem computare.

ouer-legghen. j. ouer-denckē. Reuoluere animo, perpendere.

Ouer-leghen. Oneratus, aggrauatus.

ouer-leghen meerſe. j. ver-leghen.

Ouer-leſen. Perlegere, relegere, tranſlegere.

Ouer-leuen. Supereſſe, ſuperſtitem eſſe. *vulgò* ſuperuiuere.

ouer-leuen iemanden. Vita ſuperare aliquem: viuendo vincere.

ouer-leuende. Superſtes.

Ouer-leueren. Tradere, tranſcribere, traducere, transferre.

Ouer-lid. Agnatum membrum.

Ouer-lijd. Tranſitus: & Mors, obitus.

ouer-lijden. Tranſire, pertranſire, tranſgredi, traiicere, tranſmittere, præterire: & Interire, perire, trāſire ex hac vita, excedere vita, mori.

Ouer-lijf. Thorax.

Ouer-lijuigh. Superſtes.

Ouer-loop. Tranſcurſus, excurſus.

ouer-loop tot den vijand. Transfugiū, defectio ad hoſtes.

ouer-loop der wateren. Inundatio, exundatio, abundantia: alluuio.

ouer-loop/ouer-deckſel. Operculum.

ouer-loop van t'ſchip. Fori, tabulata nauium conſtrata, per quæ nautæ feruntur.

ouer-loop van t'ſchip. *ſax.* Epotides: auriculæ nauis: roſtra nauis: ligna ex vtraque parte proræ prominētia.

ouer-loopen. Tranſcurrere, percurrere, curſim pertranſire. & Perſtringere, ſummatim dicere, legere, ſcribere; curſim & celeriter pertranſire: leui manu, leui brachio agere.

ouer-loopen/ouer-hallen. Opprimere inopinatò: preuenire: aduenire priuſquam alij putent aut cupiant.

ouer-loopen. Curſim pedibus calcare, citato curſu obterere aliquem.

ouer-loopen tot den vijand. Transfugere, ad hoſtes deficere.

ouer-loopen/ouer-vloeden. Abundare, exūdare, redundare, inūdare, exuberare, reſtagnare, vltra margines intumeſcere, exeſtuare, efferre ſe alueo.

ouer-loopen int ſieden. j. ouer-ſieden. Ebullire.

ouer-looper. Perfuga, transfuga, defector, deſertor.

Ouer-looten. Applumbare, plumbo operire aut tegere.

Ouer-louen. Pluris indicare quàm par ſit.

Ouer-lup. Perſegnis.

ouer-lupd. Valde ſonorus, clariſonus, vocalis.

ouer-lupd roepē. Magna voce proclamare, plena voce clamare, exclamare.

Ouer-maete. Auctuariū, corollarium.

Ouer-maetigh. Immoderatus, ſuperfluus.

Ouer-man. *vetus. j. ouer-hoofd.* Præfectus, præpoſitus.

Ouer-mantel. Epitogium, palliū quod togæ ſuperinduitur: chlæna, læna.

Ouer-meeſter van de ſchole. Archididaſcalus, ludi literarij præfectus.

Ouer-menigh̄en. Multiplicare.

Ouer meten. Permetiri.

Ouer-midd. Per medium. **Ouer-midd klieuen.** Diſſecare, diffindere, per medium ſecare.

Ouer-midd. Per, præ. **Ouer-midd groote droefheyd.** Prę nimia triſtitia.

Ouer-moed. Faſtus, animi elatio, arrogantia: & Iniuria, contumelia.

ouer-moedigh. Faſtoſus, elatus, arrogans: & Contumelioſus.

ouer-moedigh̄en. *vetus.* Superbire, arrogare.

Ouer-mogh̄en. Prævalere.

Ouer-mondigh. Magniloquus.

Ouer-morgh̄en. Perendie, dies perendinus, die perendino.

Ouer-nachten. j. ver-nachten. Pernoctare.

ouer-nachtigh. Pernox.

Ouer-nachtighe ſpyſe. Cibus pridian⁹.
Ouer-naem. Cognomẽ fictum, agnomen fictitium.
Ouer-nemen. Transferre.
ouer-nemen. Allumere ſibi, transferre in ſe.
Ouer-nemen / ouer-grijpen met de handen. Manu complecti.
Ouer-oogh-bzauwe. Supercilium.
Ouer-oud. Peruetus, peruetuſtus.
ouer-oud menſch. Perſenex, ſenio confectus, decrepitus, annis obſitus, capularis, capulo vicinus.
ouer-oud oom. Auunculus maior, patruus maior.
ouer-oud-vader. j. ouer-groot-vader. Proauus.
Ouer-pecken. Perlinere pice.
Ouer-peynſen/ouer-dencken. Meditari, reputare, mente pertractare.
Ouer-raeden. j. ouer-reden.
Ouer-recken. Pertendere.
Ouer-recht. *flând.* **j. ouer-recht.** Præpoſterus, præter rectum.
Ouer-reden/ouer-raeden. Perſuadere multis verbis: & Flectere verbis, dictis delinire.
ouer-redinghe/ouer-raedinghe. Perſuaſio.
Ouer-repcken. Pertingere, extendẽdo peruenire.
Ouer-repn. Permundus.
Ouer-rekenen. Pernumerare, recẽſere.
Ouer-rijden. Curru aut equo tranſire. & Curru aut equo proterere, obterere, affligere.
ouer-rijden een kind. Citatis iumentis obterere puerum: protracta quadriga affligere puerum.
Ouer-rock/ouer-kleed. Amiculum, epitogium: chlæna, læna.
ouer-rock / kooz-kleed. Amiculum linteum, veſtis linea religioſa. *vulgò* ſuperpelliceum.
Ouer-rompelen. Impetu opprimere: opprimere ex improuiſo.
Ouer-rugghe. Supinus, reſupinus.
ouer-rugghe legghen. Supinare, ſupinum collocare, ſupinare in tergum, reſupinare.
Ouer-ſaept / oft ouer-ſaedt / goztigh vercken. Porcus grandinoſus, leproſus, inſincerus. *gall. ſurſemé. q. d.* ſuperſeminat⁹ quibuſdã ceu granis lepræ.
Ouer-ſalven. Perungere, ſuperungere, ſuperillinere, oblinere. **Ouer-ſalft.** Perunctus, delibutus.
Ouer-ſchaduwen. Obumbrare, adumbrare.
Ouer-ſchatten. j. ber-ſchatten.
Ouer-ſchenckel. *ſax.* Femur.
Ouer-ſchepen. Transfretare, nauigio traduci vel traducere, naue trãſuehi vel trãſuehere: traiicere amnem nauigio: permetiri æquor, emetiri fluuium: tranſmeare: deferri rate in vlteriorem ripam.
Ouer-ſchicken. Tranſmittere.
Ouer-ſchieten. Vlterius iaculari.
ouer-ſchieten. Redundare, ſupereſſe, reliquum eſſe, ſuperfluum eſſe: ſuperuacaneum eſſe.
ouer-ſchietſel. Reliquiæ.
Ouer-ſchoncken. Obrutus potu.
Ouer-ſchoon. Perpulcher.
ouer-ſchot. Reliquiæ, reliqua.
ouer-ſchote/ouer-ſcheute. Tradux, rũpus: propago vitis ab arbore in arborem tradũta.
Ouer-ſchrijcken. Prætermittere, præterire, omittere.
Ouer-ſchrijden. Tranſgredi, varicando tranſcendere.
Ouer-ſchrift. Tranſcriptum: & Reſcriptum.
ouer-ſchrijuen. Tranſcribere, deſcribere, reſcribere.
ouer-ſchrijuen. Perſcribere, ſcripto ſignificare, literis nuntiare.
Ouer-ſeer. Permultum, ſummopere, perquàm.
Ouer-ſeeſch/ouer-ſeeuſch. Tranſmarinus.
Ouer-ſeggghen. Perferre, referre. & Deferre, accuſare.
Ouer-ſenden. Tranſmittere, mittere.
Ouer-ſetten. Traiicere, tranſuehere, tranſportare, trãſmittere, traducere.
ouer-ſetten in de rekeninghe. Trãſcribere, transferre in aliud nomen.
ouer-ſetten de erffenijſſe. Tranſcribere hæreditatem, tranſmittere hæreditatem, transferre.
ouer-ſetten van d'een tale in d'ander. Transferre, vertere, conuertere, interpretari.

ouer-ſetter. Tranſlator: interpres. & Portitor.

Ouer-ſieden. Ebullire, efferuere, efferueſcere, effundi inter bulliendum.

Ouer-ſichtigh. Obliquatis oculis in altum reſpiciens: qui altè, & fere ſuprà oculos eleuat id quod inſpicere vult. *eo vitio laborantes* hyperopas *vocat Geſnerus.*

Ouer-ſien. Vlteriùs videre: & in altum reſpicere.

ouer-ſien. Perluſtrare, circumſpicere. & Examinare.

ouer-ſien/ouer-leſen. Recognoſcere: & Relegere, perlegere: & Corrigere, emendare: & Recognoſcere, recenſere.

ouer-ſien.j.ber-ſien. Prætermittere negligentiâ, non aduertere.

ouer-ſienigh.j.ouer-ſichtigh.

Ouer-ſijn. Supereſſe.

Ouer-ſilueren.j.ber-ſilueren. Includere argento.

Ouer-ſlaen. Vltra metam pellere.

ouer-ſlaen. Præteruolare, aliſque plaudere.

ouer-ſlaen. Integere, inuoluere.

ouer-ſlaen. Omittere, prætermittere, tranſilire, præterire.

ouer-ſlaen ſijn goed. *vetus.* **j. deur-iaeghen.** Prodigere, profundere, liberalitatis limites tranſgredi.

ouer ſlaen/ouer-tellen int hoyt. Recenſere, percurrere numerando, reuoluere numero.

ouer-ſlaen.j.ouer-denchen. Verſare animo, peruoluere, reuoluere.

ouer-ſlaegher. Columbus præteruolitans aliſque plaudens.

ouer-ſlaegher. *vet.* Prodigus.

ouer-ſlagh. Inuolucrum, integumentum, ſupparus, ſupparum.

Ouer-ſlauen.j.ber-ſlauen.

Ouer-ſloof. Præputium: pellis glandẽ tegens.

Ouer-ſloop. *ſland.* **j. ouer-rock.**

Ouer-ſmeren.j.ouer ſaluen.

Ouer-ſnijden.j.deur-ſnijden.

Ouer-ſnoode. Peruilis.

Ouer-ſout. Perſalſus.

Ouer-ſpel. Adulterium, mœchia, furtũ, ſtuprum.

ouer-ſpel-kind. Adulterinus, ſpurius, nothus.

ouer-ſpelen/ouer-ſpel doen. Adulterare, adulterari, mœchari, alterius thorum polluere.

ouer-ſpelder. Adulter, mœchus, alieni matrimonij ſubſeſſor.

ouer-ſpelſter. Adultera, ſuccuba.

ouer-ſpeligh. Adulterinus, nothus.

Ouer-ſpringhen. Trãſilire, vltra ſalire.

ouer-ſpronck. Tranſultus.

ouer-ſpronck.j.ouer-ſteck. Podium, proiectura domus.

Ouer-ſtaen. Superſtare.

ouer-ſtaen. Aſtare, aſſiſtere: præſentem eſſe, intereſſe alicui negotio.

Ouer-ſtappen. Prętergredi, tranſgredi.

Ouer-ſteck/ouer-ſteckſel. Subgrunda, proiectum, proiectura domus: Podium, menianum, pergula, proiecta domus, imbricamentum.

Ouer-ſtellen. Transferre, traducere, tranſponere.

Ouer-ſtille. Valde quietus: tranſquietus, *Plaut.*

Ouer-ſtreck/ouer-ſtrijck. Præteritio.

ouer-ſtrecken. Præterire.

ouer-ſtreken tijd. Tempus prętęritum.

ouer-ſtrijck. Præteritio, tranſitus.

ouer-ſtrijckẽ/ouer-ſtrecken. Præterire, tranſire, elabi.

ouer-ſtrijcken. Oblinere, ſuperlinere, perungere, ſuperungere.

Ouer-ſtrijden. Vincere prælio. & Perſuadere inuito & nolenti.

ouer-ſtrijdẽ. Perſuadere multis verbis.

Ouer-ſtulpen. Reflectere, recuruare.

ouer-ſtulpt. Reflexus, recuruus.

Ouer-ſwaer. Prægrauis.

ouer-ſwaeren. Prægrauare.

Ouer-ſwemmen. Tranare.

Ouer-ſwert. Perniger.

Ouer-tal Numerus ſuperfluus.

ouer-talligh.j.ouer-telligh.

ouer-tellen. Pernumerare, adnumerare, recenſere.

ouer-telligh / ouer-talligh / ouer-tolligh. Superuacaneus, ſuperuacuus, ſuperfluus.

Ouer-togh. Obductio, obuolutio, operimentum, inuolucrum, theca.

ouer-togen/ouer-trocken. Obductus, tectus, opertus.

Ouer-tsght. Traiectus, traiectio, transitus.

Ouer-tolligh. j. **ouer-telligh.** Superuacaneus.

Ouer-toonen. Cõuincere testibus, arguere testibus, cõuincere argumẽtis.

Ouer-trecken. Transire, transmeare, permeare, permittere, transmittere, traicere, transfretare.

ouer-trecken. Obducere, cooperire, tegere, obtegere, vestire, superinducere, adoperire.

ouer-trecken met leder. Pelliculare, obtegere siue obtruere corio vel pelle.

ouer-trecken. Obnubilare, nubilo obtenebrare.

ouer-treckſel. Obductio, operimentũ, theca, obuoluerum.

Ouer-treden. Transgredi, prevaricari, delinquere. & Deficere, desciscere, rebellare.

ouer-treder. Trãsgressor, prævaricator.

ouer-tredinghe. Transgressio, prævaricatio, delictum.

Ouer-treffen. Excellere, antecellere, præcellere, præstare, anteire, superare, exuperare.

ouer-treffelick / ouer treffende / ouer-treffigh. Excellẽs, antecellẽs, præcellens, eximius, egregius. præstabilis.

ouer-treffelickhepd ouer-treffighepd. Excellentia, præstantia, exuperantia.

ouer-treffelicken. Excellenter, eximiè, egregiè.

Ouer-trocken. Obductus, tectus, coopertus. & Obnubilatus, nubilus.

Ouer-tupgh. j. **ouer-treckſel.**

Ouer-tupghen. Conuincere testibus.

Ouer-vaerd. Transitus, traiectus.

ouer-vaeren. j. **ouer-ſchepen.** Traiicere, trauehi.

Ouer-vallen. Supercidere.

ouer-vallen / ouer-laſten. Obruere, opprimere, pessundare. & Opprimere, inopinato.

ouer-vallen. Transfugere, ad hostes deficere.

ouer-valligh. Transfuga.

ouer-vallinghe. Oppressio. & Transfugium.

Ouer-vele. Plurimus.

Ouer-vet, Præpinguis.

Ouer-vlieghen. Superuolare, superuolitare, transuolare, peruolare.

ouer-vlieghen. Perceler, velox & agilis supra modum: strenuus in primis.

Ouer-vlieten. Superfluere, redundare.

Ouer-vloed. Abundantia, affluentia, redundantia, superfluitas, hubertas, copia, luxus, luxuria.

ouer-vloed op-water. Inundatio maris: alluuio.

ouer-vloeden / ouer-loopen. Superfluere, redundare, abundare, exundare, exhuberare, scatere.

ouer-vloedigh. Abundans, redundans, affluens, huber, profusus, effusus, superfluus.

ouer-vloedighepd. j. **ouer-vloed.**

ouer-vloedighlick. Abunda ter, effluenter, copiosè, fusè, effusè, profluenter, fœcundè, plena manu.

Ouer-voeren. Traiicere, transvehere, transportare, trãsferre in viteriorem fluuij ripam.

ouer-voerder. Portitor, vector.

Ouer-waeghe. j. **ouer-ghe-wight.**

Ouer-waen. *vera.* Gloriatio.

ouer-waend. j. **ver-waend.** Gloriosus.

Ouer-was van t vleeſch. Excrescẽtia carnis, callosa & superflua caro.

ouer-waſſe. Supercrescere, excrescere.

Ouer-waeter. Procella: & Inundatio, & Diluuium.

ouer-waeteren. Inundare.

Ouer-weghen. Præponderare. & Perpendere.

Ouer-wel. Perbene.

Ouer-weldighen. j. **ver-weldighen.**

Ouer-weluen. j. **ver-weluen.** Camerare, fornicare.

Ouer-werck. Parergum, opus quod fit vltra pensum.

Ouer-wight. j. **ouer-ghe-wight.**

Ouer-wijſen. j. **ouer-toonen.**

Ouer-wille. Vis, violentia: & Pertinacia, arrogantia.

ouer-willigh. Violentus, pertinax, arrogans.

Ouer-wind-braeuwe. Supercilium.

Ouer-winnen. Lucrari vltra pensum.

ouer-winnen / ver-winnen. Vincere, deuincere, euincere, peruincere, conuincere, superare, debellare, subiicere, subiugare.

ouer-winnen. Reum peragere, condemnare.
ouerwinnen. Adulterio gignere.
ouer-winner. Victor, domitor.
ouer-winner. Compos victoriæ, victor.
ouer-wonnen. Victus, conuictus, superatus.
ouer wonnen van dieffte. Manifestus furti.
ouer-wonnen baſtaerd / in ouer-ſpel ghe-wonnen. Filius incestus, nothus, spurius, adulterinus.
Ouer-winteren. Perhiemare.
Ouer-wiſſel. Collybus. *vulgò* cambium.
Oueren. Superesse, reliquum esse: & Superlucrari.
Ouerhepd. Præstantia, prærogatiua, eminentia, principatus. & Magistratus, præsides, superiores, præpositi.
Ouerig. Reliquus, residuus.
ouerighzijn. Superesse, reliquum siue residuum esse.
ouerighepd. *j.* **ouerhepd.**
ouerlick. *vetus.* Abundè, vbertim.
Ouerſte. Supremus, summus, maximus, præfectus, præpositus, primus, præcipuus. & Magistratus, primates, primores, optimates, præfecti, magnates, proceres, senatores.
ouerſte maeckē. Præficere, præponere.
ouerſte zijn. Præesse, præsidere, præfectum esse, supremum esse.
Ouerre. *ſland.* *j.* **ouaere/ opruaer.** Ciconia.
Ouet. *j.* **oeſt.** Poma.
Outaer. *j.* **autaer.**
Ouwe. *j.* **oye.** Ouis. **Ouwe/** *inquit Gesnerus, Suevis dicitur* ouis femina, quæ agnos & reliquas oues in pascua ducit.
Ouwe/ auwe. *vetus.* Pratum, pascuum: & Insula. & Ager. & Tempe: locus pascuus & conuallis, qualia loca inter montes, valles ac amnes visuntur: *hinc multa oppidorum & paganorum nomina.*
Ouwken. *j.* **oudken.** Auia.
Ouweerdigh / ouwijſe/ &c. *j.* **ouweerdigh / au-weerdigh / ou-wijſigh / au-wijſigh.**
Ouwel. *j.* **oblye.** Laganum.

Pacht. Vectigal, reditus fundi, præstatio frumentaria: & Redemptio, conductio, locatio: & Merces coloni.
pacht/ pacht-hof. Villa.
pachten. Redimere, conducere.
pacht-goed. Villa, colonia.
pacht-hof. *ſland.* Villa, colonia.
pacht-huere. Locarium villæ.
pacht-huys. Villa, colonia: domus villica.
pachtenaer. *j.* **pachter.**
pachter. Redemptor, conductor, manceps, publicanus, decumanus. *vulgò* redimarius.
pachter/ land-pachter. Colonus, prædij rustici conductor, villicus, villæ conductor.
Pack. Fascis, sarcina. *gal. pacquet: ang. packe.* **Packſken.** Fasciculus, sarcinula.
pack-beeſte. Iumentum clitellarium, dossuarium, sarcinarium.
pack-dragher. Gerulus, baiulus, dossuarius, sarcinarius, angarius.
pack-mulp. Burdo, hinnus.
pack-peerd. Equus clitellarius.
pack-huys. Promptuarium mercium, horreum, apotheca.
pack-kleed / pack-laecken. Segestre, segestria, orum: inuolucrum mercium.
pack-naelde. Acus qua sarcinæ & fasces mercium consuuntur & compinguntur: acus sarcinaria.
pack-papier. Charta emporetica vel emporeutica: quæ segestrium vice mercibus inuolucra præbet.
pack-ſadel. Clitella, sagma.
pack-ſtock. Fustis sarcinarius: baculus quo fasces & sarcinæ compinguntur & adiguntur.
packen. Sarcinare, cōpingere, colligere in sarcinam, in fascem colligare, conijcere in fasciculum: stipare, constipare. *gal. pacquer. pacquetter: ang. packe.*
Packt d van hier. Auser te hinc, abi, apage, apage te, facesse hinc.
packen in papier. Amicire chartis, obuoluere papyro.
packer. Compactor mercium.
packet. Fasciculus. *gal. pacquet.*
Pad. Vestigium.

Pad/boet-pad. Semita, callis, via trita, trames. *ang. pathe.*

Pad/patte. *vetus.* Palma pedis, planta pedis. πατέω. i. calco.

Padde. Bufo, rubeta maior: rana venenata. *ital. botta: ang. padde.*

Padde ban t'ſlot. Seræ latibulum.

Padden-bloemen. Cynanthemis, cotyla vel cotula fætida.

Padde-blood. Deplumis, implumis, depilis, nudus inſtar bufonis: glaber, inueſtis.

Padden-bzood/padden-ſtoel. Boletus, fungus. *q. d.* bufonum panis.

Padden-gherack. Batrachides, ranarũ fœtus, ſiue ſemen: oua ranarum.

Padden-gras. Holoſteum, gramen bufonum.

Padden-haer. Lanugo.

Padden-hoedken. *holl.* Fungus.

Padden-ſteen. Batrachius lapis, lapis qui in bufonis capite inuenitur.

Padden-ſtoel/padden-bzood. Fungus, *q. d.* bufonum ſedes.

Padeweel. *ſax. ſicamb.* Pannus lineus Francicus, vnde vela conficiuntur.

Paepen. j. papen.

Pael/ſtaeck. Palus, vallus, ſudes, ſurus, ſtatumen, pertica, paxillus. *germ. pfal: gall. pal, paly: ital. palo: hiſp. palo: ang. pale.*

Pael/ouen-pael. Pala, infurnibulum. *gall. pelle: ital. pala: hiſp. pala: ang. peele.*

Pael/pael-ſteen. Termin⁹: lapis terminalis: meta agri: limes agro poſitus, litem vt diſcerneret aruis. *Virg. vulgò* palus. **Paelen des lands.** Limites, oræ, fines, confinia, regiones.

Pael/ancker-pael. Tonſilla: palus de quo religatur nauis. *Feſtus.*

Pael-meeſter. *holl.* j. **boom-meeſter.** Portitor.

Pael-gheld. *holl. amſterd.* Vectigal nauticum, vectigal nauis palo ſiue vallo alligatæ: tributum palis nauticis impoſitum.

Paelen. Terminare, terminos conſtituere, limites ſtatuere ſiue ponere, metari, limitare, limitibus diſtinguere.

Paelie. j. palie.

Paelinck. Anguilla decumana, anguilla procerior.

Paelinck-ſcheere. j. ael-ſcheere.

Paender. j. paener.

Paen-huys. j. pan-huys.

Paepe. Presbyter, ſacerdos, ſacrificus: Papa *vocatur* pater, *Sicula lingua, teſte Suida.* Poppus *Moſcouitis dicitur* ſacerdos, *teſte Antonio Poſſeuino.* Popa *ſiue* popa victimarius *Propertio & Suetonio dicitur* ſacerdos victimarum. Pappas *Iuuenali dicitur* pater, *vel* qui puerum alit. Pappus *Græcis* auus eſt. *ger. pfaff: ſax. pap. Verùm gall. pape: ital. & hiſp. papa: angl. pope.* pontifex maximus *dicitur.*

Paepe-gaey. Pſittacus. *vulgò* papagallus. *germ. papagey: ſax papigoje: gall. papegay: ital papagallo: hiſp. papagayo: dan. popingay. Dicitur* **papen gap** / *Goropio Becano, q. d.* gaia *ſiue* pica varia: non cuiuſuis, ſed ſacerdotum tantùm, *ob pretij magnitudinem & ſingularem elegantiam. Nunc vulgo Græcorum* παπαγᾶς *dicitur, teſte Roberto Conſtantino.*

Paepe-gap-krupd. Symphonia, gomphæna: amaranthus tricolor, herba coloribus variis inſtar pſittaci. *dicitur quibuſdam* **pauwen-krupd.**

Paepen-hoed / papen-hout / ſpindel-boom. Euonymus, carpinus. *arbuſcula nobis* **papen-hoed** */ & Gallis bonet de preſtre dicta, à ſiliquula quadrangula quadricoccóve folliculo, quaternis loculis carinato, inſtar quadrati pilei ſacerdotis.*

Paepen-krupd/papen-bladt. Dẽs leonis, rinaria, hieracium. *officin.* taraxacon: corona & caput monachi.

Paepen-kullekens. Arum, ſerpentaria minor. *vulgò* barba Aaron, ſacerdotis virile. *herbæ genus.*

Paepen-ſchoen. *vulgò* Calceolus Mariæ: ſacerdotis crepida. *herbæ genus.*

Paepen-vaſtel-auond. Dominica quinquageſimæ.

Papioen j. **popeliornken.** Tinea fontana.

Paer. Par. *germ. par: gall. paire: ital. pare: hiſp. par: ang. payre.*

Paer-heeren. Pares. Franciæ proceres, megiſthanes: *gall. paires, peres: ang. peeres.*

Paer duyuen. Par columbarum, duæ columbæ.

Paer oſſen. Iugum, par boum.

Paeren. Binos conſociare, pariter con-

iungere, par pari iungere, pares disponere: pares cum paribus coniungere.

Paert. Pars, portio. *gall. part, partie: ital. parte: hisp. parte: ang. part.*

paerten/ deplen. Partiri, partes facere, diuiduum facere, diuidere. *gal. partir: ital. partire: hisp. partir: ang. parte.*

paertenaer. Partiarius.

paertije. Pars.

paertije teghen-paertije. Pars aduersa, pars diuersa: aduersarius. & Lis, controuersia.

paertijdigh. Aduersus, aduersarius, contrarius. *vulgò* partialis.

paertijschap. Controuersia, disceptatio, altercatio, factio. *vulgò* partialitas.

paertuere. Par, duo inter se æquales, societas parium vel similium, ludus parium siue æqualium, æqua concertatio.

paertueren. Par pari iungere.

Paesschen/ paesch-dagh. Pascha, dies paschalis, festum paschatis phase, festum azymorũ; festum resurrectionis Domini, dominica resurrectionis.

paesch-achten. *fris. q. d.* **paesch acht daghen.** Dominica prima post pascha; octaua paschæ, quasi modo. i. **be-loken paesschen.**

paesch-auond. Sabbathum sanctum.

paesch-bloeme. Viola latifolia: *sic dicta*, quòd circa Paschæ solennitatem ferè semper floreat: *alio nomine* **pen-ninckx-bloeme.**

paesch dagh. i. **paesschen.** Pascha.

paesch-eyeren. Ouа paschalia: quæ paschatis festo donari & edi solent.

paesch-hups. Epulæ paschales, oua, carnes, *&c.* (bus.

paesch-hupsen. Epulari festis paschali-

paesch-keersse. Cereus paschalis.

paesch-maend. *sax. sicamb.* Aprilis. *q. d.* mensis paschalis: *quòd mense Aprili pascha plerumque celebretur.*

Pagie. Pediseguus, puer pediseguus, à pedibus, assecla, assectator. *vulgò* pagius. *gal. page: ital. paggio: hisp. page: ang. page.*

Pave. Pensio, solutio, satisfactio.

papen. Soluere, satisfacere, satisdare, contentũ reddere. & Pacare, sedare. *gal. payer: ital. pagare: hisp. pagar: ang. paye.*

papement. Numeratio, pensio, solutio.

papement. i. **klepn gheld.** Minuta pecunia.

Paps/ peps. Pax, toga, quies. *gal. paix: ital. pace: hisp. paz: ang. peace.*

papse-bode. i. **papse-ghe-sande.**

papse-ghe-sande. Caduceator: legatus aut internuncius pacem petens.

paps maeckē. Pacificare, reconciliare.

papse-maecker. Reconciliator, pacificator, arbiter, disceptator, dissidiorum compositor: mediator, pacarius.

papselick. Placidus: & Placidè.

papsen/ pepsen. Pacificare, pacare, sedare, delinire, mulcere.

Palaps. Palatium, augusta domus, augustale, basilica, prætorium, regia. *germ. pfaltz, palast: gal. Palais: ital. palatio, palazzo: hisp. palacio: ang. palace.*

Pale. i. **pael.**

Palepe. i. **katerol.** Trochlea, rechamus. *vulgò* polia. *gal. poulie: ang. polie, pully.*

palepe. Trochlea, cruciabilis: climax, scala: tormenti genus, quo corpora distorquentur & excruciãtur: nexus qui pendẽtem gerit, & summos pollicum apices vincit, additis pedibus grauissimo pondere. **In de palepe hanghen.** *κλιμακίζειν. Suidas.*

palep-kooyde. Funis ductarius.

palepken. Orbiculus.

Palēren/ palleren. Polire, comere, ornare. *germ. palieren: gal. polir: ital. polire: hisp. polir: ang. polishe.*

paler-haer. Galericulum, sutile capillamentum.

palēr-pyem/ palēr-naelde. Calamistrum.

palērder. Cosmeta, ornator.

palērsel. Comptus; ornatus, us; mundus, cosmus.

Palfrenier / stal-knecht. Agaso, equi ductor & curator: equiso, hippocomus, hippophorbus. *vulgò* palphrenerus. Palefredus & palfredus, *vulgò* equus *dicitur. germ. palfernier: gal. palefrenier: ital. autem palafreniere dicitur* anteambulo.

Palie. i. **kaf.** Palea: acus, eris. *gal. paille: ital. paglia: hisp. paia.*

palien. Strictura: scintillæ ferri candentis. *gal. pailles.*

palie/ houde. Siliqua, solliculus, calyx, valuulus.

Palſ-

Palijſteren. j. **polijſteren.** Polire.
Palinck. j. **paelinck.**
Palleken. *holl.* j. **fleet-pruymken.** Prunum nanum.
Palleren. j. **palèren.**
Palm-boom. Palma. *ger. palmbaum: gal. palme: ital. palma: hiſp. palma: ang. palme.*
Palm-boom met rooden palm. j. **mupſ-dozen.** Ruſcus.
palm-boom. j. **buſ-boom.** Buxus.
palm-dagh. j. **palm-ſondagh.**
palm-ſondagh. Ramalia, oſchophoria, verbenalia, verbenarum dies: Κλαδοφορια βαϊοφορια. Dies palmarum, Dominica olivarum, Dominica in ramis palmarum, Dominica ſexta quadrageſimæ. *gal. paſque fleurie: ang. palmſunday.*
palm-hout. Lignum palmeum. & Lignum buxeum.
palm-weke. Hebdomada paſſionis: dominica ante dominicam palmarum. *gal. ſepmaine fleurie.*
Palme van de hand. Palma, vola manus, cauum manus, media pars manus. *gal. paulme: ital. palma: hiſp. palma: ang. palme.*
palme palm-maete. Palmus, menſura digitorum quatuor.
palm-ſlagh/hoop-ſlagh. Palmaria addictio, plauſus iniectæ dexteræ.
palm-maete. j. **palme.** Palmus.
palm-maete pal-matozie. Ferula: baculus quo puerorum palma ſiue vola manus feritur. *vulgò* palmatoria. *hiſp. palmada, palmatoria: ang. palmer.*
palm-motten. Palmis indecorè ventilare, palmis dedecorare, turpiter manibus pertractare, palmis preſſare: contrectare manibus duris & impuris: indecorè manibus verſare.
Palſter. Scipio. & Dolon, baculus intra quem latet pugio.
Palt. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **ſtuck.** Fruſtum, cruſtum. **Palt broods.** Fruſtum præcidaneum panis.
Palt-rock. Palla. *gallis palletoc dicitur. Videtur, inquit Bayfius,* Gallica palla *acceſſiſſe ad formã noſtri* palletici manicati.
Palts. Palatium, prætorium. *ger. pfaltz.* **Palts/** *teſte Andr. Altham. vulgò* pfaltzia, arx eſt in Germania, quam adiacenti regioni nomen dediſſe ferunt. *Ammiano Marcellino dicitur* Palas & Capellatium: *vulgò* Palatinatus inferior.
paltſ-graue. Comes palatinus, dapifer imperatorius, *quem veteres* præfectum prætorio, legatum, & candidatum Cæſaris *nuncuparunt*: qui fiſci curam & vices Cæſaris abſentis gerit: *qualem quaque regio ſuum habuit quondam. Io. Auentin.* prætor comitatus Auguſtalis, *Adr. Iun. dicitur* **paltſ-graue/** Comes palatinus, *q.d.* domeſticus principis: palatium *enim* domus principis *eſt. vocatur autem proprie* **pfaltz-graff** à magno palatio Treuerenſi, vnde Palatinorum Comitum prima origo & appellatio.
paltſ-graef ſchap. Palatinatus.
Palullen. Impedimenta, ſarcinæ, ſcruta, panniculi triti.
Palure/parure. Paratus, ornatus, comptus, us; mundus. *gal. parure.*
palure. j. **liurepe.** Inſigne geſtamen.
Pampier. j. **papier.** Papyrus.
Pampernoelie. j. **cãpernoelie.** Fungus.
Pampoelie. Mulier craſſa, dolearis, ventricoſa. *ital. bambo, bambino, id eſt,* homo craſſus. *vulgò* groſſus.
Pampoene. j. **pompoen.**
Pan-huys/paen-huys. *vet.* j. **bzouw-huys.** *vulgò* Braxatorium, camma.
Pand/omganck. Ambitus, circuitus.
pand. j. **krupſ-ganck.** Periſtylium.
pand. Xyſtus, porticus, ſolarium, ambulacrum, ambulatio.
pand van de koetſe. Fulcrum lecti.
Pand/plope van den rock. Lacinia.
pand-rock. Tunica laciniata.
Pand/net. Plaga, rete, indago, reticulata indago, carbaſeum ſeptum; ſeries plagarum ſaltus cingentium, & feras includentium.
Pand. Pignus, hypotheca. **Pand/** *inquit Becanus, ſit à* **band.** i. vinculum: *quia pignus vinculum eſt fidei. ger. pfand: ital. pegno: ang. pawne.*
pand-houder. Sequeſter.
pand-lieden. Obſides.
pand-man ghijſel. Obſes.
panden/be-panden. Pignerare, oppignerare, pignori obligare. *q.d.* **bandẽ.**
panden/pandinghe doen/af-panden. Capere pignus, pignora apprehendere, pignora auferre, pignerare, pigne-

rari: *vulgò* capere per executionem.

pander. Pignorator, qui pignus accipit.

Paner. Panarium, ſporta, ciſta, caniſtrum, calathus, corbis. *gall. panier: ital. panire: hiſp panera: ang panier.*

Panick-kozen. Panicum. *germ. pfenich: gall. paniz: ital panico: hiſp panigo, panize: ang. panick, paimicke.*

Panne. Patella. *ger. pfannen.*

panne/hoofd-panne. Calua.

panne/back-paune. *ſic. holl.* j. **tichel.** Tegula, imbrex.

pannen-back. Tectum tegulaneum, imbricatum.

pannen-decker. Imbricarius.

pannen-koeck. Laganum, ſcriblita.

pannen-koeck/toerte. Panis teſtuace⁹.

panne-koecken. Comeſſari.

panne-lecker. j. **taillooz-lecker.**

pan-aerſen/yzidſe ſlaen. Cædere nates ferrea patella. Obiurgare ſolea ſiue ſandalio, *Perſi⁹ Satyra* 5. Solea pulſare nates, *Iuuē. Sat. 6. vulgò* dare ad ſoleas.

pan-haerinck. j. **wind-drooghen haerinck.** Halec non ſatis ſiccata aut indurata, *quæ in patella coquitur.*

pan-viſch. *holl.* Piſcis in patella frixus.

Panneel/ rug-deckſel. j. **rug-kleed.** Dorſuale: ſtratum, inſtratum. & Sella aurigæ.

panneel van ſchilderije/ ſchrijnwerck/ &c. Tympanum, tabula, tabella: *vulgò* pannellum. *gall. panneau.*

panneel van de metſelrije. Tympanū faſtigij.

Panſſe/ penſſe. Venter, ventriculus, omaſum, pantex. *vulgò* pancia. *gall. panſſe: ital. panchia: ang. paunche.*

panſſen oft penſſen in de ſult. Pantices conditanei.

panſſen-depl. Viſceratio, diſtributio farciminum.

panſ-ijſer. *ſland.* j. **panſſier.** Lorica.

panſ-merckt. Alantopolium.

panſ-poel/penſ-poel. Lacuna, palus.

panſ-ſack/penſ-ſack/trijp-ſack. Vēter, venter collatiuus. *q.d.* ſaccus inteſtinorum.

panſ-wijf. Alantopolis.

panſſier/panſ-cier/panſ-ijſer. Lorica: ferrea tunica ex anulis, qua pro lorica milites vtuntur: lorica ſquamea, lorica hamata, catenata: thorax ſquamatus. *vulgò* pancerium: *ger. panzer: ital. panziera.*

panſſier-kraeghe. Lorica colli. collare hamatum, ſquameum.

panſſier-maelie. Anuli loricæ, ſquamæ.

panſſier-maecker. Faber loricarius.

Panter/palm-maete. Ferula.

Panther-dier. Panthera, æ: Pardalis.

Pantoffel. Crepida, ſandalium. *vulgò* pantofala. *ger. pantoffel: gall. pantoufle: ital. pantofala: ang. pantoffle. Pantoufle inquit G. Budæus, dicitur, quaſi παντοφελὰς, à πᾶν, i. omne, & φελλὸς, i. ſuber: ſunt enim crepidæ quarum ſolum ſubere conſtat.*

pantoffel-hout. Suber. *q.d.* lignum crepidarum, *quod calceatui accommodatur.*

pantoffel-maecker. Crepidarius, diabathratius, ſolearius.

Pape. j. **paepe.** Presbyter.

Papepet. j. **pipepe.**

Papel/pappel. j. **maluwe.**

Papier. Papyrus, charta. *germ. papyr: gal. papier: ital paper: hiſp. papel: ang papyr.*

papierken. Chartula.

papier-riet. Papyr⁹, arundo papyracea.

papieren. Papyraceus, chartaceus, chartarius.

papier-kiſte. Chartophylacium.

papier-maecker. Chartarius.

papieren manneken. *adag.* Homuncio imbellis, fragilis, mollis.

papier-hozenken. Cucullus.

papier-hupſken. Cucullus, inuolucrum chartaceum, tegmen papyraceum.

papier-molen. Mola chartaria.

papier-ver-kooper. Papyropola, chartapratus.

Pappe. Puls, pulmentum. *vulgò* pappa. *ger. pappen: gall pappin: ang. pappe.*

pappeken. Pulticula, athera.

pappe/lijm-pappe. Colla, gluten.

pappen/lijmen. Glutinare.

pap-eter. Pultiphagus.

pap-ketel. Cacabus pultarius: olla in qua pulmentaria coquuntur.

pappaerd. *ſland.* Pila paganica, pila laxior, molliter farta.

Pappel. *ger. ſax. ſicamb.* Malua.

Pappel-boom. j. **popelier.** Populus arbor.

Par-heer. *ger. ſax. friſ. ſicam.* j. **prochiaen.**

Parteel. Particula. *gall. parcelle: ital.*

particella: hiſp. partecilla: ang. parcell.

parciael. Iniquus, aduerſarius.

Parck. Septum, locus ſeptus, circus, circulus, locus concluſus, clauſum: & Arena: locus in quo pugnant gladiatores: *ἕρκος. germ. pferrich: gal. parc. ang. parke.*

parck / warande. Roborarium: viuarium, locus ſeptus in quo feræ viuæ paſcuntur. *vulgo* parcus.

parcket. Vallum, agger, ſeptum clauſum. & Auditorium, tribunal. *gal. parquet.*

Paerrpe. j. poyrepe.

Parckement. j. perckement.

Pard *ſax. ſicamb.* Pardus, pardalis.

Paren. j. paeren.

Parmant, parmantigh. Compoſitus, grauis & ſerius homo, vultuoſus, ſeuerus, bellus, bullatus.

parmantelick. j. ſtaetigh lick. Magnificè.

parmentier. *ſland.* **j. kleer-maecker.** Sartor. *vulgo* paramentarius. *gal. picar. parementier.*

Part / paeren / paertije / &c. j. paert / paeren / paertije.

Partijcke. Lyſimachia, ſalicaria. **j. wederick.**

Partrijs / perdyjs. Perdix.

Partte / pyatte. Dolus, fallacia.

Partuere. j. paertuere.

Paruijs. Pronaum, *πρόναος.* veſtibulũ templi, limen ſacrum. *gal. paruis.*

Pature. j. paluere. Paratus, us.

Pas / terd / trede. Paſſus, gradus, greſſus, veſtigium, tranſitus: & Commodus progreſſus. *gal. pas: ital. paſſo: hiſp. paſſo: ang. pace.* **Op ſijnen pas gaen.** Gradatim vel pedatim ire: commodè progredi.

pas-poorte / paſſe-poorte. Libellus, epiſtola aſſertoria, literæ tuti itineris, diploma liberi tranſitus: Commeatus: euectio: permiſſus, miſſio, dimiſſio. *vulgò* paſſaporta. *ger. paſport: gall. paſſeporte: ang. paſſeporte.*

paſſagie. Tranſitus, meatus. *vulgò* paſſagium. *gal. paſſage: ital. paſſagio: ang. paſſage.*

paſſagier. Viator: Commeans, tranſiens: & Portitor, vector. & Falco commeans.

paſſeren. Trãſire, tranſgredi, permeare, tranſmeare peruadere, præterire, cõmeare. *vulgò* paſſare. *gall. paſſer: ital. paſſare: hiſp. paſſar: ang paſſe.*

paſſeren. Superare, excellere.

paſſeren j. toe-laeten. Permittere, ſinere, contentum eſſe.

paſſeren een teſtament beur ſchepenẽ. Authoribus iudicibus cõfirmare teſtamentum.

paſſeringhe. Tranſitus, meatus.

paſſerelick. Tolerabilis. & Tolerabiliter.

paſſement. Limbus intextus, fimbria prætexta, prætextũ, ſegmẽta: aurea, argentea, aut ſerica fila intertexta. **Be-leyght met paſſement.** Segmentatus.

paſſement-maecker / paſſement-weuer. Limbolarius.

Pas / paſſe. Symmetria reſponſus, cõuenientia. & Commoditas, oportunitas, tempus oportunũ, locus oportunus.

pas oft terd int ſpringen oft danſſen. Staticuli: geſtus ſaltatorij, quibus ad ſtatos muſicos cõcentus ſubſiſtitur.

pas oft terd houden int danſſen. Ad numerũ motis pedibus ducere choreas *Ouid.*

pas gheuen. Commodũ eſſe, vacuum eſſe, vacare, oportunum eſſe: habere locum, tempus, occaſionẽ, oportunitatem aliquid agendi: tempus vacuum habere. **Op dit pas.** Hoc loco, hoc tempore, inpreſentiarũ. **Te pas komen.** Vſu venire, vtile eſſe, ad rem pertinere, ad rẽ facere. **Recht te pas komẽ.** Oportunè, commodè, tẽpori, in tẽpore, ſuo tempore, tẽpeſtiuè venire. **Qualick te pas komen.** Venire incõmodè, importunè, intempeſtiuè. **Wel van pas gheraen.** Satis rectè, ſatis probe factũ: ſat benè, ſat appoſitè. **Te pas bringhen.** Accommodare, adaptare: & Par pari referre. **Te pas zijn.** Valere. **Wel te pas zijn.** Bene valere, bellè habere: vti valetudine bona, firma: rectè valere.

paſſen. Aptare, adaptare, accõmodare, æquare, æqualiter componere.

paſſen met den paſſer. Circinare, circino deſignare.

paſſen/be-quaemſ̃n. Conuenire,quadrare,congruere,reſpondere,cõmodum eſſe, conformem eſſe, appoſitum eſſe.

paſſen. Vacare. **Het paſt mp nu.** Vacat nunc mihi: otium vel vacuum tempus nunc eſt mihi.

paſſen/achten. Æſtimare,pendere,penſare, penſitare,perpendere: curare. **Niet paſſen op eenighe ſaecke.** Parui pendere,æqui boniq́ue facere,ſuſq́ue deq́ue ferre, nihil penſi habere, contemnere, nihil morari, non curare,non laborare de re aliqua.

paſ-gheld. Minutæ pecuniæ, quibus maioris pretij numus penſatur & exæquatur.

paſ-houwer. Harpe,enſis falcatus,acinacis.

paſ-loot/water-paſſer. Libella,perpẽdiculum: inſtrumentum quo filum plumbo appenſo explorat ſtructuræ in altum rectitudinem.

paſ-mes.j.paſ-houwer. Harpe.

paſſer. Circinus,inſtrumentum fabrile quo circinos ducunt, & res inter ſe accommodant.

Paſſeren/paſſement. *vide* **pas.** Paſſus, gradus.

Paſte. *vetus.ſland* **j.deegh.** Offa,maſſa, *vulgò* paſta: & pinguiſſima pars ſiliquarum excoctarum. *germ.paſt: gall. paſte: ital.paſta: hiſp.paſta: ang.paſt.*

paſtepe. Panis dulciarius: cruſtulatum: artocreas,atis: & artocreas,æ: minutal. *vulgò* paſtea,paſta,paſtada. *ger.paſteten: gall.paſté: ital.paſtello,paſticcio: hiſp. paſtello,paſtel: ang.paſtye.*

paſtepe van den pekel-haeringk.j. ſmachte.

paſtepe. *germ.ſax.* Propugnaculum, agger,munimentum, munitio,vallum. *ital.baſtione.*

paſtep-backer. Cupedinarius, piſtor dulciarius.

paſtep-backerije. Opus piſtorium,dulciarium. & Piſtrina dulciaria, popina dulciaria.

Paſtel.j.weede. Iſatis,glaſtum. *vulgò* paſtillum. *gall.paſtel: hiſp.paſtel.*

Paſtinake. Paſtinaca,radix cara,ſtaphylinus. *ger.paſtinack: gall.paſtinade: ital.paſtinaca.*

Paſtoor.j.prochiaen. Curio,parochus: paſtor eccleſiæ.

Pat.j.pad. Veſtigium,ſemita.

Patich.j.peerdick. Lapathum acutũ, oxylapathum.

Pate. Pecten muſicus.

paten. Lineas muſicas ducere pectine.

Patroon/ beur-ſpraecke. Patronus, aduocatus,patrocinator, protector, defenſor. *gall.patron: hiſp.patron: angl. patron: ital. autem padrone*, dominus, herus *dicitur.*

patroon/patroon-ſant. Patronus,deus tutelaris,deus patrius.

patroon van den ſchepe. Nauarchus, magiſter nauis: nauclerus: nauicolarius. *vulgò* patronus.

patroon/beur-beeld. Archetypus,exemplar,exemplum,ſpecimen.

patroon.j.be-wijs. Ichnographia.

patrooncren. Adumbrare.

Patte.j pad. Veſtigium.

Pattijn. *ſland.j.plattijn.ang.patten.*

Pattoffel *ſland.* **j.pantoffel.**

Pauepen/plauepen. Pauimentare,pauimentũ ſternere lapidibus,ſternere locum tegulis,teſſellis. *gal.pauer: ang. paue.*

pauep-ſteen/plauep-ſteen. Tegula pauimenti.

pauepſel/plauepſel. Pauimentum,ſtratum. *gall.paué: ital.pauimento: ang.pauement.*

pauer-ſteen. *ſland* **j.pauep-ſteen.** Tegula pauimenti, teſſella.

Pauillioen. Papilio,tentorium. *gall.pauillon: ital.padiglione: hiſp.pauellon: angl. pauilion.*

pauillioen ouer een bedde. Conopeum.

Paus. Pontifex maximus, pontifex ſummus, curio maximus, ſummus pater,papa,domnus; domnus apoſtolicus, *apud veteres Eccleſ.*

pauſ-dom. Papæ dominium, papalis dignitas,pontificale imperium.

Pauſe/pooſe. Pauſa,intercapedo: requies,reſpiratio. *gall.poſe: ital.pauſa: hiſp.pauſa: ang.pawſe.*

pauſeren. Pauſare,ſpatiũ interponere, interuallum facere, quieſcere,reſpirare.

Pauwe. Pauõ; Iunonia auis. *ger.pfaw: ſax.*

Sax. pawlun: gall. paon: ital. pauone: hiſp. pauon.

pauwen ey. Ouum pauoninum.

pauwen-krupd. Piperitis, ſiliquaſtrū: piper Calecutium ſiue Indicum.

pauwen-krupd. *ſland.* Amaranthus tricolor: *herba cuius folia alis pauonis vel pſittaci ſunt ſimilia. dicitur &* **papegap-krupd.**

pauwinne. Paua, pauo femina.

P E

Peauter/ſpeauter. Plumbum argentarium, plumbū candidum, ſtannū. & Electrum: metalli genus miſtum. *gall. eſpeautre: hiſp. peltre: angl. peuter, peutre.*

Peck. Pix. *germ. paech, pech: ſax. pick: ital. pece: hiſp. pez: ang. pitche.*

peck-boom / peck-dennen-boom. Picea: arbor quæ picem fundit. *germ. paechtannen: ſax. pickdamnen.*

peck-draed. *friſ* j. **houtſtel-draed.**

peck-haeck. *holl.* j. **dregghe.**

peck-olie. Piſſelæon, oleum picinum.

peck-treep. Malleolus.

peck-ſwert. Piceus, nigerrimus ad modum picis.

peck-tonne/peck-bat. Vas piceum, picatum.

pecken/be-pecken. Picare, oppicare, impicare.

Pedde. *ſicamb.* j. **padde.**

Peddick int hout. *ſax.* j. **marck / pit.** Matrix, cor, medulla.

Pederiere/magneel/bliide. Vetera inſtrumenta bellica.

Pee/pote. Siſer, ſtaphilin⁹, radix edulis.

Peen / pepen/ leb-gras/ knoop-gras. Agroſtis, gramen nodoſum: canaria, gramen canarium, gramen caninū.

Peems. *ſicamb.* Pumex.

Peerd. Equus, ſonipes, caballus.

peerdeken. Equulus.

peerdeken wel berepdt. j. kockock heerken.

peerdeken ſetten / peerdeken ſchieten. j. hoopkens ſetten.

peerdeken/peerdken. *vetus. ſicam.* j. **ander-halven ſtuyver / twee blanckē.** *numus ſic dictus ab effigie equitis.*

peerd-be-ryder. Equito, equorum magiſter & moderator: equorum domitor.

peerd-bloeme. j. **kancker-bloeme.** Melampyrum: triticum vaccinum: condrilla, ſonchus, & id genus aliæ herbæ in pratis ferè obuiæ, equino generi pabulationem ſuppeditantes.

peerd-cieraet. Phaleræ: equorum ornamenta.

peerd-deckſel. j. **rug-kleed.** Dorſuale.

peerd-dief. Abactor.

peerd-kudſer/peerd-kuts. *ſlan.* j. **peerd-tupſcher.**

peerd-meeſter. Veterinarius, mulomedicus, medic⁹ equarius, hippiater.

peerd-merckt. Forum equarium.

peerd-moeder. *vetus.* Equa.

peerd-ryder. Eques.

peerd-ruyter. Eques.

peerd-ſcheere. *ſicamb.* Scarabeus.

peerd-ſtal. Equile, ſtabulum equorum.

peerd-ſteert. Muſcarium, cauda equi. & Hippuris, equiſetum. *herbæ genus.*

peerd-ſtront. Stercus equinum.

peerd-tupſcher/roſ-tupſcher. Hippoplanus, hippocomus.

peerd-veule. Pullus equinus, equuleus.

peerd-volck. Equites, equitatus.

peerdſ-arbeyd. Herculei labores, plurimi ingenteſque labores.

peerdſ-boone. Phaſeolus, phaſelus minor, bona equina, *Rembert. Dodon.*

peerdſ-weke. j. **ploegh-weke.**

peerdſ-houſel. *ſland.* Veſpa, crabro.

peerdſ-keuer. j. **peerdſ-vlieghe.** Scarabeus pilularius.

peerdſ-klauwe. Vngula equi.

peerdſ-klauwe. j. **hoef-blaeden.** Tuſſilago, populago. *officin.* vngula caballina, farfara.

peerdſ-tooyt. j. **peerd-ſtront.**

peerdſ-vlieghe/ſchal-byter. Scarabeus, cantharus: *vulgo* pilularius.

peerdſ-wicke. Eruum.

peerdſ-woyrm. Scarabeus.

peerdighe merie. *ſland.* j. **heete.** Equa pruriens.

Peerdick/patich. Lapathum acutum: oxylapathum, rumex acutus.

Peere/peyre/pere. Pyrum. *ger. byrn: ſax. & ſicamb. pere, bere: gall poire: ital. pero: hiſp. pera: ang. peare.*

peer-boom/peyr-boom. Pyrus, pirus.

peer-

peer-blanck. Pyraſium: pyratum. *D. Hiticon.*

peereler. j. **peer-boom.** Pyrus.

Peerkel. *ſland.* j. **perſe.** Perſicum.

peerkel-boom. *ſland.* j. **perſe-boom.**

Peerle. j. **perle.** Bacca.

Peerſch. Cærulus, cæruleus: cyaneus, violaceus, ſubobſcur⁹ color: luridus, liuidus, molochinus.

peerſch-berwer. Molochinarius: qui colorem tingit ad purpuram inclinantem.

Peertſe. Pertica, ſudes. *gall. perche: ital. pertica: hiſp. pertica: ang. perche.*

Peeter-man / pieter-man. Araneus, draco, dracæna: *piſcis genus. ger. petermanche, petermenche.*

Peghel. Capacitas ſiue menſura vaſis. & Statuta menſura.

peghel. *ſax. ſicamb.* j. **pinte.** Hemina.

peghelen. Metiri, menſurare, mẽſuram deſignare, metiri vaſis capacitatem. & Modicè ſiue parcè dare.

peghelen. Dimenſor ſiue explorator capacitatis vaſorum: mẽſor liquidorũ.

peghel-ſtock. Baculus dimetiens, linea dimetiens.

Pepl. *holl.* j. **peghel/iecke.**

pepl. *holl.* j. **peghelen/iecken.**

pepl. *ſland.* j. **taecke.** Penſum.

peplen. *ſland.* Penſum proponere.

peplen. j. **pijlen.** Metiri aquas bolide.

Pepms. j. **pupm-ſteen.** Pumex.

Pepze. j. **peere.** Pyrum.

Pepnſen/pepſen. Cogitare, verſare corde vel animo, agitare, perpendere. *vulgò* penſare. *gal. penſer: ital. penſare: hiſp. penſar.*

Peps. j. **paps.** Pax.

Pepſteren/peſteren. Paſcere, nutrire: curare. & paſcere herbã: repaſcere, impaſcere. & Impaſci, pabulari. *gal. penſer, paſturer, paiſtre, repaiſtre: ital. paſcere: hiſp. apacentar.*

pepſteringhe. Paſtus, refectus, us.

Pekel. Muria, ſalſugo, ſalſilago, liquamen ſalſum, liquor ſalſamentorum. *ſax. pekel: ang. pickle, pikle.*

pekel-haerinck. Halec muriâ durata ſiue condita: halec conditanea, muriatica, muriata.

pekelen. Muria ſiue ſalſugine condire.

Pelerijn. *vetus. ſland.* Genus accipitris, **pelerijnen/ blaeten/ ſaeckers/ balcken/** *&c.*

Pelerijne. j. **pellarijn/ſchauot.**

Pelgrim. Peregrinus. *gall. pelegrin, peregrin: ital. pilegrino: hiſp. peregrino: ang. pelgryme.*

pelgrimagie. Peregrinatio.

pelgrimagie gaen. Peregrinari.

Pelicaen/pelicaen-voghel. Pelicanus.

Pellarijn/pellarijn-voghel. *ſland.* j. **pepel.** Papilio.

Pellarijn. j. **pilozijn.** Numellæ verſatiles.

Pelle. Pellis, inuolucrum.

pelle/bare-kleed. Vmbella.

pelle daer t'ſaed in ligt. Pericarpium, folliculus, ſiliqua, theca, inuolucrum ſeminis. & Tunica, calyx, valuulus leguminum.

pelle van d'ey. j. **ſchaele.** Teſta.

pelle-voghel. j. **penne-voghel.** Papilio.

pellen. Vellere, vellicare, carpere. *ang. pulle.*

pellen. Decorticare, glubere, deglubere, glabrare, deglabrare. *gall. peler: hiſp. pelar: ang. pille.*

pellen ghe ey. Exuere ouum teſtâ.

Pels. Pellis, pellis villoſa, lanata. *germ. peltz, beltz: ital. pelle: hiſp. pelleja.*

pels/pelſ-rock. Rheno, veſtis pellicea. *gall. peliſſon: ital. pelliccia, pelliccione.*

pelſ-maecker. *ſland.* j. **peltier.** Pellio.

pelſer. *holl.* j. **peltier.** Pellio.

pelſſer. *holl. friſ.* Pyrallis: animalculum pennatum, lucernarum luminibus aduolitans: hepialus.

peltier. Pellio. *gall. pelletier: ital. pellizaro: hiſp. pellejero, pellizero.*

peltrije. Pelles: pelles lanatæ: Pelles Babylonicæ.

peluwe/puluwe. Puluinus, ceruical. *ang. pillow.*

Pemelen. Perparcè dare.

Pene. j. **pijne.**

Pener. j. **paner.** Panarium.

Penne/veder. Penna. q. d. pinna: *quia veluti pinna in corpore figitur. Becan. gall. penne: ital. penna.*

penne/ſchrijf-penne. Calamus ſcriptorius.

penne/ſpijze. Aſſula inſpicata.

penne-koker. Theca pennaria, calamarium, theca calamaria.

penne-

penne-lecker. Seruulus à manu, librariolus.

penne-meſſen. Cultellus ſcriptorius, gladiolus graphiarius, ſcalpellum, ſcalprum librarium. *vulgò* cultellus pennarius.

pennen-ſtele. Caulis pennæ.

penne-voghel. *ſicamb.* j. **pepel.** Papilio.

Penne-waere. *rectius* **penninck-waere.**

Penninck. Numus, nummus, denarius. *ger. pfenning: ang. penni.*

penninck. Menſura intrinſeca bonitatis argenti. *vulgò* nummus. *diuiditur autem in 24. grana.*

penninck pariſis. *ſland.* j. **dzij mijten brabandts.**

penninckſken. Nummulus.

penninckſken. *hol.* j. **vier mijten/ half dupt.** Chalcus, æreolus.

penninck-bloeme. Lunaria Græca.

penninck-krupd. Nummularia, centimorbia. *ger. pfenninck kraut: gall. herbe monnoyere: ital. dineraria. ſic dicta à foliis inſtar numi rotundis.*

penninck-meeſter. j. **ontfanghet.** Coactor, collector.

penninck-meeſter. Tribunus ærarius, præfectus ærarij, quæſtor, præpoſitus pecuniæ publicæ.

penninck-waere/ penninck-waerde. Merx.

penninck-waeren/ penninck-waerdē. Diſtrahere, diuendere. *q. d.* redigere ad pretium numi. *vulgò* denariare.

penninghen. *vetus.* Pecunia vendere.

Peonie/pioene. Pæonia, pæonia caſta: aglaophoris. *gal. peuoiſne, peoeſne, pioene, peuoeſne: ital. peuonia, peonia: hiſp. peonia: ang. peoney.*

Penſee. Viola flammea, viola tricolor, flammula. *officin.* herba clauellata, herba trinitatis. *gal. penſee: ang. patices.*

penſee/ penſee-rinck. Annulus violæ flammeæ figuram referens.

Penſeel. j. **pinſeel.** Penicillus.

Penſen. j. **pepuſen.** Cogitare.

Penſſe. j. **panſſe.** Pantex, *&c.*

Pepel. Papilio. *ger. pfeyfholder: gal. papillon.*

pepel. Orchys ornitophora: ornithes folio leui, papilionis alas expanſas referens.

pepelinck. Homuncio tenellus, imbecillis. *nullum enim animal inter vermiculos alatos papilione imbecillius.*

Pepel-ſot. Delirus.

Peper. Piper. *&* Pulmentum piperatum, ius atrum: intinctus piperatus. *germ. pfeffer: gal. poiure: ital. pepe, peuero: hiſp. peure: ang pepper.*

peper-hupſken. Cucullus, inuolucrum chartaceum, quo inſtitores & propolæ pulueres condunt: charta muricatim intorta.

peper-koeck. Libum piperatum, naſtus panis.

peker-kozen. Granum piperis.

peper-krupd. Raphani ſilueſtris genus: lepidium.

peper-wozrel. j. **maer-radijs.**

Peper-ſauſken. Piperatum, intinctus piperatus.

peperen. Imbuere ſiue condire pipere.

peperlinck. *ger. ſax. ſicamb. holl.* j. **kamspernoelie.** Fungus. *ger. pfifferling.*

Pepoen. Pepo, onis.

Perck. j. **parck.** Septum, circus.

Perckel. j. **peerckel.** Perſicum.

Perckement/pergament. Membrana, charta pergamena. *ger. perment: gal. parchemin: ital. pargamina: hiſp. pargamino: ang. perchement.*

Perdick. j. **leck-bladeren.**

Perdzijs/partrijs. j. **veld-hoen.** Perdix. *gal. perdrix, perdreau: ital. perdice: hiſp. perdiz: ang. pertrige, partrich.*

Pere. j. **peere.** Pyrum.

Perijckel. Periculum, diſcrimen. *gal. peril: ital. pericolo: hiſp. peligro.*

perijckeleus. Periculoſus.

Perle. Bacca, margarita, vnio, lapis Erythræus: bacca conchea. *vulgò* perla. *ger. perlin, parle: gal. perle: ital. perla: hiſp. perla: ang. pearle, perle.* **Perle/** *metaphor.* Homo eximius, excellens, præclarus.

perle in d'ooghe. Argema, albugo.

perlen-krupd/ ſteen-ſaet. Lithoſpermum, milium ſolis, cauda pecorina, cauda leporina: *herba ferens ſemina candore & rotunditate margaritarum, duritia verò lapidea.*

perlē-moeder. Cochlea margaritifera.

perlen-ſnoer. Linea margaritarum.

Peroen/ perroen. j. **puyoen.**

Perre. *ſland.* j. **hiele-bille.**

Perſe/ perſick. Perſicum, malum perſicum, duracinum: moluſca nux, ſuc-

cio.

cio. *germ. pferſig: gal. peſche: ital. perſigo: ang. peache.*

perſe-boom/ perſick-boom. Perſicus, malus Perſica, arbor Perſica.

perſe-krupd/ perſick-krupd. Perſicaria, *herba cuius folia perſicæ arboris ſimilia.*

Perſelie/ perſijn. *ſland.* j. **peterſelie.**

Perſick. *ſicamb.* j. **perſe.** Perſicum.

Perſoon. Perſona. *germ. perſon: gal. perſonne, perſonnage: ital. perſona: hiſp. perſona: ang. perſone.*

perſoon/ ꝓchiaen. Curio, paſtor parochialis. *ang. parſone.*

perſoon-ſchap. j **ꝓchiaen-ſchap.**

perſoonagie. j. **perſoon.**

perſoonagie int ſpel. Perſona, perſonatus, hiſtorio, actor.

perſoonagie van grooten ſtaet. Præſtans vir, excellens homo.

Perſſe. Torcular, torculus, torculariū. *ger. preß. gal. preſſe: ang. preſſe.*

perſſe. j. **perſſe-boom.** Prælum.

perſſe. *vetus.* j. **dꝛuck.** Preſſura, oppreſſio: mœror.

perſſe-boom. Prælum: trabs qua vua calcata premitur.

perſſe-ſpille. Cochlea.

perſſen. Premere, coarctare, torquere, prelo premere. & Agere, vrgere, contendere, inſtare. *gal preſſer: ang preſſe.*

perſſen. *ſicamb.* j **perſſemen.** Fœnerari.

Perſſem. Vſura.

perſſemer. Vſurarius.

perſſemen. j. **woeckeren.** Fœnerari.

Perte/ parte/ ꝓatte. Fallacia, dolus: argutia.

pertigh. *ſlan.* Argutulus, fallax.

Pertrijs. j. **perdꝛijs.**

Peſe. Neruus.

peſe bā dē boge. Neruus, chorda arcus.

peſerick. Neruus, penis veruecis. (rino.

peſerick. Taurea, ſcutica ex neruo tau-

peſerick van den nauel. Ouracus vmbilici; neruus vmbilici, vmbilicus.

Peſte. Peſtis. *gal. peſte: ital. peſte.*

peſt-kole. Anthrax, carbunculus.

peſt-meeſter/ ſchꝛobber. Parabolanus, parabolarius.

peſtachtigh. Peſtilēs, peſtifer. peſtiferꝰ.

peſtilentie. Peſtilentia, peſtis, peſtilitas, peſtilens morbus, exitialis morbus. *ger. peſtilentz: ital. peſtilenza: hiſp. peſtilencia: ang. peſtilence.*

peſtilentie woꝛtel. Petaſites.

peſteren. j. **pepſteren.** Paſcere.

Pet. *holl.* j. **put.** Puteus.

pet haeck. *holl.* j. **put-haeck.**

petten. *holl.* j. **putten.**

Pete. *vet.* j. **peter.** Suſceptor. *ſax. pade.*

Pete. Suſceptrix, onomaſtria initialis, parens myſtica, parens initialis. *vulgò* promater, & patrima, *apud Eccleſiaſt. ſax. & ſicamb pade. vide* **Peter.**

pete/ peteken/ puteken. *louan.* j. **groot-moeder.** Auia.

pete/ petkē. Luſtrica, filiola, filia initialis. *vulgò* profilia. *ſax. pade, pade-dochter.*

pete-vader. *holl.* j. **pitjepken/ groot-vader.** Auus.

peter. Suſceptor, pater initialis, onomaſta initialis, arbiter initiationis, teſtis baptizati pueri. *vulgò* proparer, pater ſpiritualis, patrimus, patrinus *apud Eccl.* ſpōſor baptiſmi, fideiuſſor, *Eraſ.* **Pete** (*inquit Becanus*) *dicitur*, quæ ex ſacro fonte ſuſcipit, vel ſuſcipitur: & **peter/** is qui ad idem ſacramentum teſtis adhiberur, & onus docendæ religionis ſuſcipit: *ex quo certa coniectura eſt*, **pete/** & **peter** *apud priſcos fuiſſe nomina ad ſenectutis venerationem ſpectantia, cuius ætatis eos eſſe oporteret, qui ad pueros myſteriis fidei imbuendos adhibentur.*

peter/ peterken. Luſtricus filiolus, filius initialis: filius ſpiritualis *apud Eccleſ. vulgo* filiaſter: profilius. *ſax. pade. ſicamb. padt. Dictio autem* **pade** *ſine* **pat** *Saxoxib. & Sicamb. dicitur* Pater initialis, & Filius initialis; & Suſceptrix initialis, & Filiola initialis.

Peter-olie. Naphtha: bituminis liquidi genus, flos tenuiſſimus bituminis. *vulgò* petreleum & Petroleum.

Peterſelie. Petroſelinum, apium. *germ. peterlin, peterſilien: gall perſil: ital. petroſello: hiſp. perexil: ang perſley.*

peterſelie van Macedonien. Smyrniū.

Petrēren. Sobriè conuiuari, ligurire.

Pette/ pet. *holl.* j. **put.** Puteus.

Petter/ petterken. *holl. frij.* j. **diſtel-vinke.** Carduelis, acanthis.

Petterē. Forire, ſtercora liquida egere-

petteringhe. Foria, orum. (re.

petterer. Foriolus.

Peule. j. **puele.** Pericarpium.

Peupel. j. **popel.** Populus.

Peure/peuren. *fland.* j. poper/poperen.
Peuſelen. Contrectare, attrectare. & Perſcrutari: & Euellere pulpam: & Ligurire, ſuauiora edulia carpere, ſumis digitis varia cibaria carpere & libare: & Mobilitare, motare, motitare digitos: & Fodicare. & Carpere.
peuſelinghe. Pulpamentum.
Peuteren/poteren. Agitare, actitare: & Fodicare: & Rimari.

P I

Pick. Simultas, inimicitiæ occultæ, latens odium. *gal. pique.* Een pick hebben teghen iemanden. Simultates cum aliquo habere, gerere.
Pick. *ſax. ſic. holl.* j. peck. Pix.
Pick olie oft graef. *hol.* j. kockock heeren rijd ick wel. Micare digitis.
Pickel. j. bickel. Talus ouillus.
pickel van tafel/ſtoel, &c. Pes menſæ, ſedis, &c.
pickel-been. Talus.
pickel-pot. Chytropus: olla quæ pedes habet.
pickel-ſteen. Aſtragalus.
pickelen. j. bickelen.
Picke. Falx frumentaria, meſſoria, adorea, falx qua frumentum inciditur.
picke. Dens vncus, dens curuus, paſtinum, ligo.
picken/becken. Roſtrare, roſtro impingere ſiue impetere, mordere, roſtro ferire, pinſere. *gal. bequer: ital. beccare: hiſp. picar.*
picken de ſteenen. j. bicken.
picken. Manticulari, furtim ſutripere. *ang. pīcke.*
picken/ſteken. Pungere, ſtimulare, lancinare, *ἀκέντ. gall. piquer.*
picken. Ictu reſecare.
picken. *ſicamb.* j. tuck-noten.
picken. Metere, ſuccidere ſegetem, ſpicarum faſcem deſecare, metere falce ſegetes, fruges: facere meſſem.
picker. Meſſor.
pickéren. Lancinare, pungere.
picke dillekens. Laciniæ.
Piel. *holl.* j. pijl.
piel-loot. j. pijl-loot.
Piepen/pijpen. Pipilare, pipire, piparc. *ital. pipire: gall. piper: hiſp. piar: ang. pip, pipe,*
piepen gheluijck een mups. Deſticare, mintrare.
piep-mups. j. boogh-ſpel.
Pier/pier-woꝛm. Lumbricus, lumbricus terreſtris, inteſtinum terræ.
pieren. Lumbricos capere.
Piere. *fland.* Pedica: laqueus quibus feræ capiuntur.
Pierick. *holl.* j. perſick.
Piet-maend. *vetus.* September.
Pieter-man. j. peeter-man.
Piewit-voghel. *fland.* j. kieuit. Vanellus.
Pigghe. *vet. ang.* j. bigghe.
Pijcke. Haſta, lancea, *vulgò* pica. *gall. picque: ital. picca.*
pijck-ijſer. Spiculum, ferrum ſeu cuſpis haſtæ.
pijck-kneuel. Amentum.
pijck-ſchacht. Haſtile.
pijckier/pijckenier/pijckenaer. *vet. flan.* Lancearius, haſtatus. *vulgò* picarius. *q.d.* ſpicularius. *gall. picquer.*
Pije/pije-laecken. Pannus rudis, hirſutus, craſſior.
pije/bilten-mantel. Penula coactilis, compacta ex villis craſſioribus.
pije/kouel-kappe. Bardocucullus, penula nautica.
pije/winter-rock. Endromis.
pije-wanten. Manicæ hybernæ, chirothecæ hybernæ.
Pijl. Sagitta, calamus, arūdo, ſpiculum, telum.
pijl-band. Amentum.
pijl-hout/ſpoꝛcken-hout. Alnus nigra: vnde ſagittæ pueriles conficiuntur, *vulgò* frangula.
pijl-koker. Pharetra.
pijl-ſteert. Paſtinaca: piſcis cauda in iaculi modum aculeata. *q.d.* ſagittæ cauda.
pijl-ſteert. Glaucium: auis ex anatum genere.
Pijl-haer-pijl. Pilus, capillus. *gall. poil: ital. pelo: hiſp. pelo.*
Pijlaerdt. j. bloed-bincke. Pyrrhula: rubicilla. *genus auiculæ.*
Pijle. Pila, ſublica, palus, lignum acutum quod in terram aut in aquam defigitur. *gall. pilotis: ang. pyle.*
pijle. j. ſtapel. Strues, meta, moles. *gall. pile: ang. pyle.*
pijle/peple. *vet.* Bolis. *ang. polye.*

pijlen. Pilas ſiue ſublicas alte in terram depangere.

pijlen/peplen. Penſum proponere.

pijlen/peplen. Metiri ſiue tentare aquas bolide: fundum & altitudinē maris bolide explorare.

pijl-loot/piloot/lootſman. Nauarchus, ductor nauium: explorator vadorū: thalaſſometra, maris menſor. *vulgò* pilota. *ſax. pilote: gall. pilot: ital. pilota: hiſp. pilota: ang. pilot.*

pijlerne. Pila, ſtela, columna. *ger. pfeyler: gal. pillier: ital. pilaſtro: hiſp. pilar: ang. pilour.*

pijlern-bijter. Hypocrita in æde ſacra: ſuperſtitioſus: qui aſſiduè, anili ſuperſtitione imbutus, in æde ſacra deſidet: *quaſi* columnas mordens ſiue erodens. (cra.

pijlern bijterije. Hypocriſis in æde ſa-

pijlern-hoofd. j. **kapiteel.** Epiſtylium, capitulum, modulus.

pijlern-ſchaft. Scapus.

pijlern-voet. Baſis columnæ, ſpira.

Pijlick. j. **pijnlick.** Petulans.

Pijn. j. **pijne.** Pena.

Pijn-appel. Nux pinea, pomum Cybeles, ſtrobylus, conus.

pijn-boom/pijn-appel-boom. Pinus, arbor conifera. *gall. pin: ital. pino: hiſp. pino: ang. pine apple tree.*

pijn-boom boſch. Pinetum.

pijn-not. Conus, nux pinea.

pijn-kerne. Nucleus pineus.

Pijne/pene. Pœna, ſupplicū. *πoινὴ. ger. pein: gal. peine: it. pena: hiſp. pena: an. payne.*

pijne. Opera, labor, *πόνος.* (pene.

pijnē. Dolor, crux, cruciatus, torſio, afflictio, afflictus, afflictatio: moeſtus, angor, anxietas.

pijnen. Operā dare, laborare, elaborare, niti, adniti, conari, moliri. *gall. peiner.*

pijnen/pijnighen. Torquere, cruciare, affligere, afflictare, cruciatu accipere, excruciare, ſupplicio afficere: adhibere quæſtionē, adhibere tormentū: lacerare tormentis, affligere tormentis.

pijne hebben oft lijden. Suſtinere, pati, ferre dolorem: angi, torqueri, vexari, perturbari dolore.

pijn-bancke. Fidiculæ, Tormentum, Equuleus, eculeus. **Op de pijn-bancke leggben.** Habere quæſtionē cum aliquo adhibitis tormentis: extorquere veritatem: excruciare veritatis extorquendę cauſa: tormentis crimen quærere: quęſtionem tormentariam adhibere: exprimere veritatē equu-

pijn-ijſer. Equuleus. (leo.

pijn-raem. Fidiculæ.

pijn-ſeelen. Fidiculæ.

pijn-weke. *vet. flan.* j. **goede weke.** Hebdomada maior. *vulgo* ſeptimana pœ-

pijnder. j. **pijniger.** Tortor. (noſa.

pijnder. *vetus.* Extinctor incendij: cuius officiū eſt ſummo labore niti & conari vt incendium extinguatur.

pijnighen. j. **pijnen.** Torquere, cruciare.

pijnigher. Tortor.

pijninghe. Tormentum, torſio, afflictatio; cruciatus, cruciamentum.

pijnlick. Cruciabilis, moleſtus, laboriouſus, difficilis.

pijnlick/pijlick. Petulans, laſciuus: moleſtus nimia petulantia & laſciuia.

pijnlick ghe-richt. *vetus.* Iudicium criminale.

Pijpe/bupſe. Canalis, fiſtula, tubus. *ang. pype: ital. piſara.*

pijpe/wijn-pijpe. j. **vij amen.** Cadus, dolium oblongū, orca, vas vinarium, teres. *ang. pype.*

pijpe/flupte. Tibia, bux⁹, fiſtula, ſyrinx, calamus. *ger. pfeyff: ital. piſara: ang. pype.*

pijpe/riet-pijpe. Calamus.

pijpe/piepe. *hol.* Mentula.

pijpe. *vetus flan.* Caulis pennæ.

pijpe des beens. Os tibiæ.

pijp-been/been-pijpe. Os tibiæ. **Groot pijp-been.** Radius, os tibiæ maius. **Kleyn pijp-beē.** Fibula, os tibię min⁹.

pijp-kruyd. *hol.* j. **ſcheerlinck.** Cicuta: herba caule cauo inſtar fiſtulæ.

pijp-riet. Calamus tibialis.

pijp-ſtaue. j. **duypghe/klap-hout.**

pijp-touwen. *vetus.* j. **orghelen.**

pijp-vederkens. j. **ſtoppel vederkens.**

pijpen. Canere tibia.

pijpen. j. **piepen.** Pipire, pipare, pipilare, ſibilare, ſibilum edere.

pijpengael. Vehiculum truſatile min⁹.

pijper. Auletes, aulœdus, fiſtulator, tibicen, choraules. *gal. fiffre: ang. pipar.*

pijperſſe. Tibicina, auletris.

Pijroen pupjoen. *ſland.* j. **pupt.**

Pijſel *fiſ.* j. **hokene.** Culina.

Pijſerl, *zeland.* Theca veſtiaria.

Pilers

Pillerne. j. **pijlerne.**

Pille. j. **krop-aes.** Turunda.

Pille/pilleken. Catapotium. *vulgò* pilula. *germ. pillule: gal. pillule: ital. pilula: hiſp. pildora: ang. pille.*

Piloot. j. **pijl-loot.** Nauarchus.

Piloryn/pellarin. *ſland.* Numellæ verſatiles, numellæ publicæ: columbar. *vulgò* colliſtrigiũ. *gal. pilori. ang. pillory.*

Pimpel. *louan.* j. **pepel.** Papilio.

pimpel-meeſe. Parus minor, parus cæruleus: *& metaphoricè* Homuncio debilis, imbellis, imbecillis.

Pimp-ooghe. Lucinus, ocella: qui exiles habet oculos.

pimp-ooghen. j. **pinck-ooghen.**

pimp-ooghſ-kens. Contuoſi ocelli: in anguſtũ coacti, conniuentibus palpebris.

Pimpernelle. Pimpinella, bipinella, ſyderitis, ſanguiſorba. *gal. pimpernella: ang. pimpernel.*

pimpernel-rooſ ken. j. **bupm-rooſ ken.** Roſa pampinula, roſa pimpinella: *ſic dicta à ſimilitudine foliorum fruticis pimpinellæ.*

Pimper-note. Staphylodendron: paruulæ nucis genus: nux veſicaria *nonnullis.*

Pims. *vetus.* j. **pupmſteen.** Pumex.

pimſen. *vetus.* Pumicare, pumice polire.

Pinceel. j. **pinſeel.** Penicillus.

Pinck. *holl. friſ.* j. **ionghen os.** Iuuencus.

Pinck/pinckop. *hol.* Digitus auricularis, minimus.

Pinck/viſſchers boot. Cimba, nauis piſcatoria.

pinck. *ſax.* Nauis ſpeculatoria. j. **lootſmans boot.**

puck-net/pincker-net. Rete maius.

Pincke. *vetus.* Lumen: & Oculus. & cubicularis lucerna ſimplex: cicindela.

pinck-ooghen/pimp-ooghen. Conniuere, nictare, palpebras oculorum alternatim mouere: & Oculis ſemiclauſis intueri: oculos contrahere, & ali quo modo claudere.

pincken. Scintillare, micare.

pincker. j. **pincke.** Lucerna ſimplex.

Pinckſter / pingſt-dagh / pingſter-dagh. *germ. ſax. ſicamb. hol.* j. **cinckſen.** Pentecoſte, dies pentecoſtes: dies quo factus eſt de cælo ſonus, & diſpertitæ linguæ tanquam ignis apparuerunt diſcipulis. *ſax. ſicamb. pingſten. germ. pfingſten. Adriano Iunio pfingſtag germanicè dicitur* **donderdagh.** i. dies Iouis.

Pinne. Pinna, ſpiculum, cuſpis, verucu-lum, aculeus, pennum *antiqui dicebant acutum, teſte Nonio ex Varrone. ang. pinne.* i. acicula.

pinne/doel-pinne. Scopus.

pinne van hout. Clauus ligneus, impages. *ang. pinne.*

Pinſeel. Penicillus, peniculus. *gal. pinceau: ital. pennello: hiſ. pinzel.*

Pin ſſen. *ſland.* j. **pitſen.** Vellicare. *gal. pincer: ang. pinche.*

Pinſſe *ſland.* Volſella, vulſella *gal. pince.*

Pint. j. **punt.** Punctus, cuſpis: & Mentula.

pintſoen. j. **punt-ſoen/pointſoen.**

Pinte/pint-pot. Pinta, pityna, pitna, hemina. *gal. pinte: ang. pinte.*

pintelèren/pintelen. Potitare, parcè pitiſſare, ſubbibere, cyathos ſorbillare.

Pioene. i. **peonie.** Pæonia.

pionnier. Cunicularius, cunicularis: fodior cuniculorum, pedes. Pedites, *quos vulgò* peones *ditimus corruptè, pro* peditones, *ſunt qui militare opus faciunt, aggerem, foſſas, &c. ita Ioſephus Scaliger in illud Virgilij in Ætna: Antraque demiſſis pedites fodiſſe latebris. Flandris dicuntur* **ſpaepeniers:** *gal. pionniers: ital. pionneri: hiſ. pionneros.*

pionnieren. *& ſland* **ſpaepenieren.** Fodere antra, demiſſas latebras, depreſſas ſcrobes, cuniculos: agere cuniculos: ſpecus ſubterraneas effodere.

Pipepe. *ſland.* j. **pippe.**

Pippe/pipſe/ſpzouwe. Pituita, gallinarum morbus. *ger. pfiff. gal. pepie: hiſ. pepita: ang. pippe.*

Pipping/pupping. Malum curtipendium. *ang. pippine.*

Pipſe. *friſ.* j. **ſnot.** Pituita, mucus.

pipſe. j. **pippe.** Pituita, morbus gallinarum ex pituitæ fluxu natus.

pipſigh. Pituitoſus, mucoſus.

pipſigh. *friſ.* Valetudinarius morboſus: *ſumpta metaphora ab auibus pituita laborantibus.*

Piroen/peroen. j. **puproen.**

Piſel. j. **pijſel.** Culina.

Piſſe. Vrina, lotium. *&* Libido vrinæ:

appetitus mingēdi. *ſax. piſſe: gal. piſſat: ital. piſcio, piſſo: ang. piſſe.*

piſſe hebben. Micturire.

piſſen. Meiere, mingere: vrinā reddere, fundere, edere facere: lotiū reddere: exonerare veſicam. *gall. piſſer ital. piſciare: ang. piſſe.*

piſ-bedde. Lectum commingens.

piſ-bedde. *holl.* Aſellus, cutio, porcellus, porcellio, multipeda: millepeda. *alias dicitur* **bercken** & **ſeughe.**

piſ-bedde/piſ-bloeme. Vrinaria, dens leonis, chondrilla. *gall. piſſenlict: ital. piſſo in à lecto: herba ſic dicta, quòd puerorum veſicas adeò repleat vrina, vt lectum dormientes commingant. Mat. Lobel.*

piſ-beſiēder. Vroſcop', inſpector vrinę.

piſ-ghe-las. Vrinale, vrinarium, matella vitrea.

piſ-imme/ piſ-emme. *friſ.* j. **piſ-miere.** Formica.

piſ-miere/mier-ſepske. Formica. *angl. piſmier.*

piſ-pot/piſ-teple. Matula, matella, ſcaphium, trulla, laſanum.

piſ-pruyme. Prunum aſinarium: aſinum, vile & maius.

piſ-tauerne. Taberna potoria. & Ganea, ganeum.

piſ-teple. j. **piſ-pot.** Matula.

piſſim. *holl.* Forica vaccarum.

Piſtolet. Fiſtula igniuoma, ſclopus, bombardula, ſclopeta manualis, fiſtula ferrea, *vulgo* piſtoletum.

Pit. *ſland.* j. **puit.** Puteus. *ang. pitte.*

Pit/pitte. Medulla arboris fructúſve: cor, matrix. *ſax, peddick: ang. pithe.*

Pette. *holl.* j. **kerne.** Nucleus.

Pitte pitthe/pitteken. *holl. louan.* Auia.

pitthe. j. **pete.** Suſceptrix.

pitt-henken/pit-hijken. *louan.* Auus.

Pitſche. *ſax. ſicamb.* j. **ſweepe.**

Pitſe. Vellicatio, vellicatus. & Fallacia, aſtus, petulantia.

pitſachtigh. Fallax, aſtutus, petulans, procax, proteruus, laſciuus.

Pitſen. Vellicare, vellere, peruellere, ſummis digitis premere, carpere, vellicando detrahere. *ger. pfetzen: gall. pincer: ital pizzigare: ang. pinche.*

Pitte. j. **pit.**

P L

Placitum, ſanctio, decretum, charta placiti: & Inſcriptio, inſcriptum: & programma, proſcriptio, charta publicè affixa. πλάκες. i. tabulæ in quib' leges aut aliud ſcribimus. *gall. placquart: ang. placard.*

Placke/plecke/blecke. Plaga, ſpacium terræ, locus.

placke/plecke/blecke/ dorp. Municipium, pagus, vicus. *ſax. bleck.*

placke/plecke/blecke. Macula, labes. *ang. blacke.* i. niger.

plack-ſlanghe. Cenchris: ſerpens maculoſus.

plack-waeter. Aqua ſmectica: qua maculæ delentur.

plack-werwer. *holl.* j. **klad-ſchilder.** Ineptus pictor.

placke. Ferula, ictus.

placke/ plecke. Nummus varij apud varios valoris: *Louanienſibus* tertia pars ſtuferi: *alio nomine* **grooten.** *Flandris* ſtuferus eſt. *ital. piaccha. hiſp. placta.*

Oude placke. *ſland.* j. **ſl. mijten.**

placken/plecken/blecken. Maculare.

plack-papier. j. **klad-papier.**

plackaerd. Maculoſus, maculis interſtinctus.

plackaerd. Parus maior: fringillago maſculus. *q. d.* maculata auis.

placken aen den wand. Parieti affigere. *gal. plaquer.*

placken/pappen. Glutinare, conglutinare. *gal. plaquer.*

placken/plaeſteren. Linere, vngere.

plack-leem/plack-mortel. Lutum paleatum.

placken oft beſetten met leem / kalck/ &c. Cruſtare, incruſtare, gypſare: lutare, delutare.

plackaert. j. **plackaet.** Placitum, programma.

plackter/leem-plackter. Cruſtarius, tector qui incruſtat parietes.

plackter. *ſland* j. **blouwel.**

plackerije. Tectorium, opus tectorium, lorica teſtacea, illinimentum parietum, albarium.

Pladdijs. j. **platdijs.** Paſſer piſcis.

Pladeren. Blaterare, importunè loqui, garrire. *ger. ploderen: ſax. pladeren, pladderen.*

Pladeren/plaperen/plepten. Litigare, con-ten-

contendere, diſceptare iudicio, cauſas actitare, ſequi lites. *vulgò* placitare. *gal. plaider: ital. piatire: hiſp. pleytear: ang. pleade.*

pladeren/ plaeperen. Ludere, iocari, nugari. *ang. plaeye.*

pladerer/ plaeperer. Litigator, actor, rabula, vitilitigator, conſarcinator litium: & Ioculator, ludio, nugator, geſticulator.

pladerije/ plaerije. Ludus, iocus. *angl. playe.*

pladeringhe. Contẽtio, lis: & Ludus, ludicrum, iocus.

Plaeghe. ſ. **plaghe.**

Plaen. ſ. **plepn.**

Plaen-boom. Platanus. *gal. plane, pleyne: ital platano: hiſp. platano: ang. plane.*

Plaeſter. Emplaſtrum, malagma, pittaciũ, cataplaſma. *ger. pflaſter: gal. emplaſtre: ital. empiaſtro: hiſp. emplaſtro: ang. plaiſter.*

plaeſter/ gips. Gypſus, gypſum. (*ſter.*

Plaeſter. Arenatum.

Plaeſter. ſ. **be-ſetſel.** Cruſta, incruſtatio.

plaeſteren. Illinere medicamentum, imponere emplaſtrum.

plaeſteren. ſ. **be-ſetten.** Cruſtare, incruſtare. *gall. plaſtrer.*

plaeſterer. ſ. **plaeker.** Cruſtarius.

Plaetſe. Locꝰ: & Area, ſpatioſa platea, campus, forum. *germ. platz: gall. place: ital. piazza: hiſp. plaça: ang place.*

plaetſe/ pletſe. Area, impluuium, compluuium, ſolum: pes planus: locus ab ædificio purus: & Aquarium, lauatrina, vrnarium.

plaetſ-houder. ſ. **ſtad-houder.** *vulgò* Vicarius, & locum tenens.

Plaete. ſ. **plate.**

Plaghe. Plaga, vulnus: & Cruciatus, crux, afflictio, vexatio, malum, morbus. *gall. playe: ital. piaga: hiſp. llaga.*

plaghe. Morbus, peſtis, peſtilentia: *ang. plague.*

plaghen. Plagam infligere. (re.

plagẽ. Cruciare, vexare, affligere, agita-

plagghe. *holl.* ſ. **placke.** Macula.

plagghen. *holl* ſ. **placken.** Maculare.

Plagghe/ plagghertje. Panniculi, panniculariæ, panni triti, res viles & tritæ: linteum tritum.

plagghe. Segeſtre, ſtratum, inſtratum, ſtragulum.

plagghe. *ſicamb.* ſ. **bodde.** Peniculus.

plagghen. *hol.* Officio inſtitoris cereuiſiarij fungi.

plaggher. *holl.* Inſtitor cereuiſiarius.

Plaeneren. ſ. **pladeren.**

Plapſ-danck. Palpum, gratulatio adulatoria.

plapſ-danck be-ghẽ. Palpari, adulari.

plapſant. Feſtiuus, lepidus, amœnus. *gal. plaiſant: ital. piaceuole: ang. pleaſant.*

plapſãtelick. Feſtiuè, lepidè, amœniter.

plapſir. *gall. ſland.* Delectamentum, voluptas: & Benefactum, beneficium, officium.

Plammaete. ſ. **palm-maete.**

Planap-boom. *vetus.* Corylus: & Acer maior. (*plancke.*

Plancke. Planca, aſſer. *gall. planche: ang.*

planckſken. Tabula, aſſereulus.

plancken. Coaſſare.

planckier. Coaſſatio, coaxatio, lacunar.

planckieſe. *vet. ſland.* Tabulatum, munimentum ex plancis.

Plane. ſ. **plepn.** Planus.

Plane-boom. *vet.* Acer maior. *verùm gall. plane, plaine: & ang. plaine trée,* platanus *dicitur.*

Planſen. ſ. **blanſen/ ſtorten.**

Plante. Planta, plantarium, ſtirps quæ pangitur, talea. *gall. planta: ital. pianta: hiſp. planta: ang. plante.*

plante des voets. Planta pedis, imus pes. *gall. plante: ital pianta: hiſp. planta.*

planten. Plantare, ſerere, inſerere, conſerere, pangere, repangere. *ger. pflantzen: gall. planter: ital. piantare: hiſp. plantar: ang. plant.*

planten het ghe-ſchut. Collocare tormenta bellica: diſponere, pangere, figere bombardas maiores.

planter. Plantator, ſator, conſitor.

plantinghe. Plantatio, conſitio, conſitura, ſatus, us.

plantept. Huber, abundans, largus. *gal. plantureux: ang. plentifull* & Hubertas, feracitas, copia, abundantia. *gal. planté: ang. plentie.*

plantſoen. Plantæ, plantaria, ſemina arborum.

plantſoen-boſch. Seminariũ, plantariũ.

Plaren. ſ. **pladeren.**

Plas/ plaſch. Palus, lacuna; foſſa in qua ſtat aqua.

plaſ-reghen. Nimbus, præceps imber, pluuia lacunas faciens. *ger. platzregen: ſax. platzregen.*

plaſſchē. Palpare aquas, motare aquas.

Plaſ-danck. *j.* **plapſ-danck.**

Plaſ ken. *j.* **ſpzot.** Sarda.

plat ende effen. Planus. *gall. piat: ital. piatto: ang. flatte.* (do.

plat eñ bzeed. Latus. πλάτ⊙. i. latitu-

plat eñ mozwe. Mollis.

plat wt. *j.* **rond wt.**

plat wt ſeggen. Planè & apertè dicere.

plat af ſegghen. Præcisè negare: præcidere planè.

platte bozſe. Crumena vacua, marſupium exenteratum.

platte hand. Manus lata, porrecta, extenſa.

platte kaeſe. Lac preſſum, lac coagulū, lac coagulatum: caſeus molliculus, lac gelatum: caſeus gelatus, glaciatus, coagulatus, concretus.

platte landen/plat-lant. Agri: campeſtria: loca plana.

platte pezze. Pyrum fracidum.

plat-bzoecke. Eunuchus.

plat-gat/ Depygis: natibus macris & depreſſis.

platdijs. Paſſer piſcis, piſcis planus. *vulgò* platuſa, plateſſa.

plat-lijs. Pediculus inguinalis: *vulgò* pediculus planus: *à planitie & latitudine corporis. ital. piattole.*

plat-neuſe. Simo, ſimus: cui nares ſunt depreſſæ ſuperiùs.

plat-ſaed. *j.* **lijn-ſaed.** Semen lini. *à planicie dictum.*

plat-boet/ plat-boetigh. Planipes: & Plautus, plancus.

Plate. Lamina. *germ. blat: gall. plaſtron: ital. piaſtra: ang. plaite.*

plate. *j.* **plancke.** Planca.

plate. *flan. brug. j.* **platdijs.** Paſſer piſcis.

plate banche in de zee. Puluinus: ſcopulus: rupes: arena maris denſata & durata: & Breuia: vadoſa loca maris, vadum.

Platerie. Patina: ſcutella ampla & repanda: gabata: lanx eſcaria: *ger. blatten: gall. plat: ital. piato, piatello: hiſp. plato: ang platter.*

plateel lecker. Catillo, paraſitus.

Platte. *germ. ſax. friſ. ſicamb. j.* **krupne.** Vertex raſus.

platte fozme. Ichnographia. *vulgò* plana forma.

platte fozme van een hups/ be-wozp. Ichnographia: ſuperficiaria deſcriptio: exemplar, forma: iacens areæ efformatio, futuri operis ſpecimen exhibens.

Plattijn. Calo, baxea, calceus ligneus, calopodium. βλωτὰι. i. crepidæ. *gall. patin: ang. patte.*

plattijn-wachter. *j.* **koppeler.** Aquarius, aquariolus, leno.

Plauepen. *j.* **pauepen.**

Plech. *j.* **pleghe.** Debitum, *&c.*

Plecht. *j.* **plicht.** Officium: debitum.

Wt de plecht doen. *vet.* Emancipare.

plecht-bzij. *j.* **plicht-bzij.**

plecht dant ſchip. *ſland.* Prora.

plecht-ancker. Anchora ſacra. *ſax. plicht-ancker.*

plechten. *ſland.* Spondere merces probas eſſe, ſpondere rem ſinceram. *ang. plichte.*

plechten. *ſicamb. j.* **plichten.**

Plecke. *j.* **placke.**

Pledener-boom. Platanus.

Pleghe/plech. *ſax.* Officium: & Seruitus ſiue miniſteriū patrono à cliente quotannis præſtandum: debitū miniſterium. Cenſus, & cætera quæ præſtare debemus.

Pleghen. Solere: & Exercere, agere, operam dare: & Curare, procurare: & Tractare: & Vti frui, fungi.

pleghen ſijn ampt. Fungi ſuo officio.

pleghen ſijn gheſonthepd. *ſax.* Valetudini operam dare.

plegh-bader. *ger. ſax.* Curator, tutor.

pleghtigh. *j.* **plichtigh.**

pleghelick. *vetus.* Viſitatè.

plegher. *ſax.* Conductor.

pleghinghe. Vſus, exercitatio.

pleghte. *j.* **pleghe/plicht.** Mun°, officiū.

pleghte. Conſuetudo, vſus.

pleghten. *ſland. j.* **plechten.**

Plepn/effen. Planus, æquus. *gall. plain: ital. piano: hiſp. llano: ang. playne.*

plepne. Planities, campus, æquor campi, æquor apertum, area, forum, platea. *gall. plaine: ital. planura: hiſp. llanura: ang. playne.*

plepneren. Planare, cōplanare, æquare.

Plepte. Stlata: nauis larga & plana. *q.d.* lata. *Festus.*

Plepte. *holland.* Lis, litigium, iudicium, *vulgo* placitum. *gal. plaid: ital. piato. hisp. pleyto.* Placita *autem in Constitutionibus siue Capitulari Caroli magni sant vel* iurisdictiones *vel* iudicia, *vel* conuentus ad disceptandas causas instituti: *fortè à* **plaetse** *id est*, area, forum.

Plepten. *hol.* j. **plaederen.** Litigare, causas agere, *vulgo* placitare. *gal. plaidoyer: ital. piatire: hisp. pleitear.*

plept-dagh. *hol.* j. **dingh-dagh.** Dies fastus.

plepter. *hol.* j. **plaederer.** Litigator actor.

plept-sack. *hol.* Sacculus litium: farrago litis saccularia, forulus linteus: loculus causarũ: loculus forensis: saccellus litigatorius.

plept-voghel. *hol.* Rabula, vitilitigator.

plepterije. Litigium.

Plekē. *flan. gand.* j. **blekē.** Decorticare.

Plenckē. Vagari, diuagari, palari, errare.

plencker. Erro: qui vagando tempus consumit.

Plets. *vetus.* j. **stuck.** Pars.

plets/lap. Segmen, segmentum, commissura panni. *ger. pfletz.*

plets. Panni vilioris genus.

Pletse. j. **plaetse.** Locus. *&c.*

Pletse fletse. *louan.* j. **strupue.** Scriblita.

Pletse. *sic. colon.* j. **pãsse.** Pantex, omason,

pletsen in de sulte. j. **panssen.** (gere.

pletsen. Palma quatere: & Depsere, subi-

pletsen. j. **lappen.** Consuere. *ger. pfletzen.*

Pletten. Conculcare, contundere, obterere: conterere, terere.

pletteren. Obterere, exculcare.

Pleuris/pleurisye. Pleuritis. *gal. pleuresie: ang. pleurisie.*

Plicht. *hol. sicamb.* Iudicium, lis, litigiũ.

plicht/plecht/plegh. *sax. sicamb.* Debitum, obligatio, & Census, tributum. & Munus, officiũ. & Vsus, cõsuetu-

plicht-ancker. j. **plecht-ancker.** (do.

plicht-vry. *vetus.* Immunis.

plichten. j. **plechten.** Agere lites.

plichtigh. *vetus.* Deuinctus, obnoxius, obligatus, qui debet. & Debitus.

Plijsteren. *sicamb.* j. **placken.** Crustare, gyplare.

Plien. *vetus.* Agere, studere: curam siue diligentiam adhibere.

pliet. *vetus.* j. **achte.** Cura, obseruatio: diligentia.

Plocken. *sland. hol.* j. **plucken.** Carpere.

Ploegh. Aratrum. *germ. pflug. sax. ploch: ang. plow.*

ploegh-benghel. Rusticus arator.

ploegh-hout. Dentale, dens, lignum ad quod vomer includitur.

ploegh-ijser. Vomis, vomer, dens vncus, aratri ferrum quod liras ducit.

ploegh-kouter. Vomis, vomer. *q.d.* culter aratri.

ploegh-kromme. Buris, bura: curuamen aratri quod vomerem recipit.

ploegh-man. *vetus.* Agricola.

ploegh-os. Bos arator.

ploegh-schere / ploegh-scharre. *sax.* vomis, vomer.

ploegh-schuerer. Rulla.

ploegh-stele. j. **ploegh-steert.** Stiua.

ploegh-steert. Stiua, aratri manica: pars aratri posterior quæ manu tenetur.

ploegh-steker. Rulla.

ploegh-voze. Sulcus, versura.

ploegh-wente. *sax.* Versura agri.

ploegh-weke. j. **peerdt-weke.** Hebdomada laboriosa: septimana professa, absque feriis.

ploeghen. Arare, terram moliri aratro. & Laborare.

ploegher. Arator.

Plope. Plicatura, ruga, stria, sinus, lacinia.

plopen. Plicare, rugas inducere. *gal. plier, player: ital. pregar: hisp. plegar. ang. plaite.*

plop-rock. Tunica rugosa, striata.

Ploken. *vet.* j. **plupcken.** Plicare.

Plomp dot. Hebes, obtusus, stupidus, plumbeus. *ang. blunt.*

plompaerd. Homo plumbeus, hebes, rudis, Arcadicum pecus.

plompelick. Obtusè, ruditer, absurdè, ineptè, inculte, inornatè.

plompe. Nymphæa, alga palustris: *herbæ genus in paludibus & aquis stagnantibus nascens officinarum.* nenuphar.

plompen. j. **plotsen.** Mergere, mergi.

Plonderen. j. **plunderen.**

Plonssen int water. Demergere. *gal. plonger: ang. plounge, plunge.*

Ploosche. *sland.* j. **pelle.** Siliqua.

plooschen. *sland.* j. **pellen.** Deglubere, decorticare.

Plote. j. **blote.**

ploten de wolle. *flan.* j. **blooten.** Lanam decerpere.

ploten. *flan.* Membranam ſiue corium exuere, remittere cutim ſua ſponte, relinquere corticem.

ploter. j. **blooter.**

Plotſen int water. Mergere vel mergi cum impetu. *gal. plonger: ang. plounge, plunge.*

Plotte. *vetus.* j. **bal.** Pila. *gal. pelotte: hiſp. pelota.*

Plotte. Nummus plumbeus minimi valoris.

plotte. *vetus.* Genus gladij latum valde, breue & tenue.

plotſigh. *vetus.* j. **bot/plomp.**

Plucht. *flan.* Fortuna, caſus, euentus: periculum.

Plucht. j. **plicht.** Debitum.

Pluck/pluckſel. Captura, linamentū.

plucken. Carpere, decerpere, vellere, legere. *ang plucke.*

plucken de vruchten. Legere poma, legumina.

pluck-graen. Legumen.

pluck-haeren. Euellere capillos.

pluck-voghel. *friſ.* Paraſitus, alienis inhians patinis: infamis propter rapacitatem, & impudentiam.

plucke-vincken/ plocke-vincke/ pluckede-vincken. *ſax. friſ. hol.* Minutal.

pluckeling. j. **pluckſel.** Carptura.

plucker der vruchten. Legulus.

pluckſel. Carptura.

pluckſel van lijn-waet. Linamentum.

plugghe. Res vilis & nullius valoris, & Columba aut alia auis vilis, inutilis, ſcabroſa, ſcabioſa, impolita. & Homo incompoſitus, rudis, impolitus.

plugghe. Impages, clauus ligneus, cuneolus, blitron, βλῆτρον.

plugghen. Clauis ligneis figere.

Pluycken/plocken. *vetus.* Plicare, & Claudere.

Pluyme. Pluma, penna mollior & minor. *ger. flaumfeder: gal. plume: ital. piuma: hiſp. pluma: ang. plume.*

pluymken. Plumula, pennula.

pluymkens. Betonica ſuperba, coronaria minor: *ſic tert. dicta à floſculorum foliis fimbriatis, & plumarum ſimilitudine diſſectis.*

pluymagie. Pluma, faſciculus plumeꝰ: & Criſta galeæ.

pluymetſe. Grabatus: culcita plumea.

pluym-alluyn. Alumē plumeum, plumoſum, ſciſſile, ſciſſum, amianthus: trichitis, ſchiſton.

pluym-boſch. Faſciculus plumeus: criſta galeæ.

pluym-graue. Aucupij præfectus: comes plumarius.

pluym-grauen. Comitum Hollandiæ fiduciarij clientes, qui pro mercibus vectigal exigunt: & plumarij comites *nominantur, quòd illorum iniuſſu multis in locis nemini fas ſit cygnos aut ciures publicè alere. Adr. Iun.*

pluym-loos. Deplumis, implumis.

pluym-ſtrijcken. Adulari, palpare, palpari, palpū obtrudere, aſſentari, paraſitari: plumas, floccos, piloſq; ex veſtibus alterius legere ſubblandiendo.

pluym-ſtrijcker. Palpator, aſſentator, paraſithus, gnatho.

pluym-vederen. Lana anſerina: tomentum laconicum.

Pluys. Mundus, purus, politus, terſus, exterſus.

pluyſen. Polire, comere, ornare, mundare, ſcalpere, tergere, detergere, extergere. *gal. eſplucher.*

pluyſen. Apricari & ſcalpere ſe.

pluyſen de voorſe. j. **luyſen.** Marſupium exenterare, exinanire.

pluyſ-merckt/ luyſ-merckt. Forum ſcrutarium: & Scrutaria, æ, ſcrutorum venditio: & Scruta, orum.

pluyſerije/ pluyſinghe. Scruta, orum. & Quiſquiliæ.

pluyſteren. j. **plunderen.** Diripere, compilare.

pluyſteren. Scrutari, perſcrutari.

Plunder/plonder. *vetus ger.* Supellex.

plunderen/plonderen. Populare, populari, prædari, deprædari, diripere, ſpoliare, compilare.

plunderen een ſtadt. Diripere vrbem.

plunderinghe. Populatio, depopulatio, direptio.

plunder-merckt. Forum ſcrutarium.

Pluuier. Pardalus. *auis, vulgò* pluvialis *dicta: quòd cælo pluuioſo paſſimum capiatur.*

piatur. dicitur & **puluier.** *q.d.* auis puluerarrix. *germ. puluier: gall. pluuier: ang. plouer.*

P O

Pochen. Bacchari, debacchari: tonare murmure & verberibus: & lactare, iactitare, venditare, ampullari.

Pocke/pockele. Papula pustula, pusula, tuber, tuberculum, vomica. *gall. bube: ang. pocke, botche.*

pocken met de lenten/ spaensche pocken. Morbus Gallicus, scabies Hispanica, Neapolitana: lues Venerea: siphylis: serpigo Indica.

pockſkens/pockelen. Pustulæ, papulæ.

kinder-pockſkens. Vari, varioli, exanthemata, ecthymata, pituitæ eruptiones, pustulæ in summa cute extuberantes, pueritiæ admodum infestæ. *vulgò* morbilli.

pock-hout. Ebenus, hebenus, hebenū, guiacum: lignum expugnandæ lui veneree accommodatissimū, lignum sanctum, lignum Indum. *vulgò* gaiacum.

pockachtigh/ pockigh. Infectus lue venerea.

pockele/puckele. Papula, pustula, tuberculum.

pockelen. Extuberare.

Podaghel. *sax.* Podagra, chiragra.

Podde *holl.* j. **padde.** Bufo.

Poeder/poeper. Puluis. *gall, poudre: ital. poluere: hisp. polue: ang. pouder.*

poeder-hupſken/peper-hupſken. Cucullus.

poeder-ſupcker. j. **meel-ſupcker.**

Poel. Palus, lacuna, stagnum, eluuies, vorago. *ital. palude: ang. poole.*

poel-ſneppe. Gallinago minor, rusticula minor. *q.d.* gallinago paludana siue auicula ad stagnorum crepidines frequens. *Adr. Iun.*

Poelen/polen. *fland.* Excauare, suffodere, forare.

Poelie. Gallina. *gal. poulle.*

poellie. Pullaster, pullastra, pullus gallinaceus; gallina iuuenca, nouella. *gal poulette: ital. pollo: hisp. pollo.*

poellier. j. **hoender-man.**

Poepen. Submisè siue submissim pedere.

Poer-hoeck. *vetus.* Porrum.

Poeſele. Puella: pusa, *apud veteres Latinos, teste Festo.*

poeſele. Puella torosa, obesula.

poeſelachtigh. Torosus, lacertosus, musculosa & cōpacta carnis pulpa validus. obesulus: trossulus, torosulus.

Poeſen. *vetus.* Basiare, osculari.

Poeſt. *vetus.* Bubile.

poeſt-deerne. j. **melck-deerne.**

Poeſten. *friſ sax.* j. **blaeſen.** Flare.

poeſter/pupſter/pueſter. *friſ. sax. sicam.* j. **blaeſ-balck.** Follis.

Poetre. *vetus. fland.* Trabs. *gal. poultre.*

Pof/ hof. Bucca, buccarum inflatio: & Bombus, flatus, sclopus, stlopus: sonus qui emittitur è buccis spiritu inflatis. *gal. bouffee.*

pof. Fungosus, turgidus, tumidus, inflatus, spongiosus, tumidus fastu: fastosus. *gal. bouffy.*

pof-bal. Pila paganica, laxior.

pof oft poffen-hoop. *friſ. hol.* Panis albus, spongiosus: hectis siue vesiculis inflatus. *ang. puffe.*

poffen. Flare, sufflare, buccas inflare: & Ructare, flatus ex vētriculo emittere. *ang. puffe.*

poffen. Turgere, ampullari: Proflare fastum, fumos iactare, efflare inanes glorias, grāde loqui, voce intonare. *gal. bouffer.*

poffer. Iactator, fastosus, tumidus fastu, thraso, miles gloriosus, arrogans, ventosus.

poffertje. Arrogātia: verba ampulloſa, turgida inflata.

Poggha. *sax. sicamb.* Rana.

poggha-raff. *sax.* j. **padden-ghe-rack.** Ranarum fœtus.

poggha-ſtoel. *sax.* j. **padden-ſtoel.** Fungus.

Poghen. j. **pooghen.**

Popen. Potare. πόειν, πίνειν.

Poper/poper-roede. Fuscina.

Poperen. j. **koteren.** Fodicare.

poperen/met de poper viſſchen. Fuscina piscari, figere anguillas in imo fundo aquarū: lumbricis hamo siue fuscinę affixis anguillas venari. *flandri dicunt* **pieren.** *q. d.* **pieren.** i. lumbricis piscari anguillas.

Popgnaerd. j **poniaerd.** Pugio, sica.

Popnſoē wyns. j. **ander-half ame.** *dicitur*

citur propriè de cado vini Gallici.

Poynt.j.punt. Punctus, acies.

poynt oft poynct pariſis. *vet. ſland.* j. halue mijte.

Poyntinghe. *ſland.* j. bede/ ſettinghe/ ſchattinghe. Exactio, cenſus.

Poyntſoen puntſoen. Acus, ſtilus. *gall. poinſon: hiſp. ponçon: ang. pynſſon, punchon.*

Poke/pok-ſack. Saccus cilicinus. *gall. poche: ang poke.*

poke. *ſland.* Cilicium, tegmen cilicinũ.

poke kulckt. Culcita.

poke. Inguuies. *gall. poche.*

poke. *friſ ſicamb. holl. ſland.* Pugio, pugiunculus, culter.

Pol.j.polle. Caput, *&c.*

Polder. Parua tabulata, trabs, trabes. *gall. poultre.*

polder/hoender-polder. Gallinarium: pertica gallinaria. *gall. poullaillier: ang. pultry.*

polder. Agger. *&* Palus marina, pratũ litorale, inſula parua: *&* Fundi appendix inſulæ ſeriùs annexa. *Lewin. Lemn.* Agri accrementũ extra aggerẽ: ager qui eſt fluuio aut mari eductus aggeribus abſepitur. Poldros, *inquit Adr. Iun. propriè appellarũt progenitores*, qui è fluuio aut mari, cui loco æſtuariorũ poſtea fiunt, educti aggeſtis pontibus longis aggeribuſq; ab aquarũ iniuria obſepiũtur: *fortè quòd è ſtagnis quæ* poli *vulgariter dicuntur, recuperati fuerint.*

Pole/polue. Ceruical: *&* Culcita. *germ. pfulwen: ſax. poel.*

Pole/peule. *ſicã. holl.* j. peule/pelle. Pericarpium, folliculus ſeminis.

polen.j.pellen. Decorticare.

Polen.j.poelen. Excauare.

Polepe/poley-krupd. Pulegium. *germ. poley: gall. pouliot: ital. pulegio: hiſp. polejos, polejos: ang. puliol.*

Polepe.j palepe. Trochlea.

Polffer j.puluer. Puluis.

Polijſteren/palijſterẽ. Polire, expolire. *ger. palieren: gall. polir: ital. polire: hiſp. polir: ang. poliſhe.*

Polle pol. *ang* j. hol. Caput.

Polle pol. Lepidum caput: *&* Concubinus: *&* Leno: *&* Adulter. πολλακὸς .i. amaſius: πολλακὴ. i. concubina.

Polle/pol. *ſax.* j. top. Cacumẽ: faſtigiũ.

polle/polleken. *ſax. friſ.* j. hol/top. Vertex capitis: caput, capitellum.

Polle/ polleken. j. ghe-polkereert ſot/ ſtock-narre. Stultus, morio ſceptrũ cum capitello geſtans.

Polleken / marotteken. Imaguncula quæ ſtultis ad luſum præbetur: ſceptrum capitulatũ ſiue baculus morionis capitello inſignis: *&* Morio ſceptrum geſtans.

Pol-haemer. *ſlan.* j. hepd-haemer. Malleus militaris capitulatus, capitulo ſiue capitello munitus.

Pol-lepel. Tudicula, cochleare maius, capitulatum.

Pols. Pulſus arteriæ, pulſus venæ. *gall. pouls: ital. polſo: hiſp. pulſo: ang. pulſe.*

pols/pols-ader. Arteria, vena pulſatilis.

Pols/kloet. Globus ſiue ferrum conti.

pols. Repagulum nauis. *ſax. polez.*

pols/pols-ſtock. Contus.

pols/polſſe/liſch-dodde. Typha.

polſ-ader. Arteria, vena pulſatilis, vitalis.

polſ-ſack. Retis piſcatorij genus.

polſ-ſtock/kloet-ſtock/polſſer. Cõtus, longurius.

polſ-ſtock/ael-gheere. Fuſcina.

polſſen. Pulſare, trudere, detrudere.

polſſen int water. Quatere aquas: pulſare, turbare, mouere, tentare, cõtari: ſcrutari fundum ſiue limum conto: pulſando piſces in rete adigere, & anguillas captare: baculo ſtupefacere & capere anguillas. *ang. powſhe.*

polſſen / ut-polſſen. Egerere aquam. *ang. powſhe.*

Polter-gheeſt. *friſ.* Genius malus homini inſidians.

Poluer/puluer. Puluis. *germ. pulver: gall. poudre: ital. polue: hiſp. poluo: ang. powder.*

polueren. In puluerem redigere.

Poluwe/pulwe. Ceruical: puluinar. *ger. pfulb: ang. pillewe.*

Pomerantſche. *ſax.* Malum aureum, aurantium.

Pommepe.j. appel-moes. Cibus ex pomis confectus. *vulgo* pomatum. *gall. pommée.*

Pompe. Organum pneumaticum, quo aqua hauritur.

pompe van t'ſchip. Antlia, canalis: machina

china hauſtoria qua è ſentina exinanitur nautea: *vulgò* pompa. *ſax. pumpe: gall. pompe: ang. poumpe, pumpe.*

pompen. Sentinare, exinanire nauis ſentinam: exantlare.

pomp-water. Nautea.

Pompe/pomperije. Pompa. *ital. pompa: hiſp. pompa: gall. pompe.*

pomperije. Pompa, apparatus, magnificentia, faſtus.

pompeus. Magnificus. *vulgò* pōpoſus.

pompeuſelick. Magnificè.

Pompoelie. j. pampoelie.

Pompoen. Pepon, melopepon, pepo. *gall. pompon: ital. pepone: hiſp. papon: ang. pepon.*

Pond. Pondo, libra, as, mna. *ger. pfund: ang. pownde.* **Pond vlaem. j. vier gulds. flaend. ſes guld. Pond zeeus. j. dijf ſtupuers. Pond artops.** Libra Arteſiaca. j. rr. ſtupuers. **Pond turnops.** Libra Turonica. j. r. ſtupuers. **Pond ouds. j. elf gulden. Pond louens.** Libra Louanienſis. j. rlvijj. ſtupuers. **Pond pariſis.** Libra Pariſiaca. j. thien ſtupuers. **Pond ſterlincks.** *ang.* j. negben gulden. Sterlingus *autem vel à ſturni auicula, vel à ſtellæ nota, cuius eſt in Anglia numus, vnius vnciæ argenti anno* 1249.

pond-pepre. Pyrum librale.

pond-papier. Papyrus quæ per libras venditur.

pond-gaeren. Fila rudiora: vnde vela & ſacci fiunt.

pond-ghe-wicht. Aſſipondium.

pond-dinck. *flaend.* Trita lintea: materia ex qua papyrus conficitur.

pond-gheld. Exactio in libras.

pondel/pundel/ponder/punder. Statera, trutina Campana: & Æquipondium, ſacoma.

Pondelen/ponderen. *vetus.* Ponderare, trutinare, pendere. *ang. ponder.*

ponder. Aequipondium, ſacoma.

pondigh. Libralis, vnius libræ.

Ponghe/waeter-ponghe. Cepæa.

Poniaerd. Pugio, clunabulum. *gall. poignard: ital. pugnale: hiſp. puñal.*

Ponnael. *vetus. holl.* j. poniaerd. Pugio.

Ponte. Ponto: nauigium quo amnes traiiciuntur loco pontium. *ital. ponto-ne: hiſp. ponton.*

Ponter-boom/laeter. Longurius.

Pontſen/puntſen/ponſſen. Punctim effigiare: punctiũculis pingere. *angl. punche.* i. pungere, ſtimulare. *& pouncæ.* cælare, incidere, ſcalpere.

Pontſen/pontſennen/pontſenden. *holl.* Ianuario menſe viris ac procis munuſcula mittere: *vt ſolent Hollandicæ matronæ & nymphæ, poſtridie Idus Ianuarij, qui dies ſacer eſt Diuo Pontiano. q. d.* Pontiano xenia vel pondo mittere. *Adr. Iunius.*

Pooghen. *flan. hol.* Niti, tẽtare, aggredi, moliri: contẽdere: conari, adlaborare.

Pooi-loock. Aſcalonia, bulbus.

Pooit. *germ. ſax. flaend.* j. haven. Portus. *germ. port, ſchiffport: gall. port: ital. porto: hiſp. puerto: ang. port. q. d.* porta maris, *inquit Becanus.*

pooit houden. Dielcyſtinda, ludi genus quo duplices puerorum turmę porrectis hinc inde manibus alteros ad ſe pertrahere conantur, dum pars altera ſuperior exiſtat. *Adr. Iun.*

Pooite. Porta, ianua, oſtium, aditus, fores. *ger. pfort: gall. porte: ital. porta: hiſp. puerta: ang. porte.*

pooite. *vetus. flaend.* Anus. & Cunnus.

pooiten. j. rop-gaten. Columbaria.

pooite. *vetus. flaend.* Oppidum aut locus vallo foſſáve munitus, in quem per portam intratur: *per ſynecdochen: ita quoque* portæ vrbes *dicuntur. Deut.* 17, 2. & propugnacula, *Gen.* 22, 17. & 24, 60.

pooit-graue. *vetus.* Vrbis præfectus.

pooit-gheld. Portorium.

pooit-meeſter. *vetus.* j. boigh-meeſter.

pooit-ſchap. *vet.* j. pooiter-ſchap.

pooit-recht. *vetus.* j. pooiterije. Ciuitas, ius ciuium.

pooitael van t'huys. Prothyrum, veſtibulum, atrium. *gall. portal: hiſp. portal: ang. portal.*

pooitael van kercken oft paleyſen. Propyleum.

pooiter/boigher. Ciuis, municeps.

pooiteren. In ciuem recipere, ciuitate donare.

pooiterken. Faſciculus vrbanis focis accommodus. *q. d.* ciuium faſciculus.

pooiterije. Ciuitas: ciuium ius ſiue prærogatiua,

poortier / poort-wachter / deur-waerder. Oſtiarius, atrienſis, aeconlus. *gal. portier: ital. portinaio. hiſp. portero: ang. porter, portar.*

Pooſe. Pauſa, otium, quies, requies, reſpiratio: & Momentum. *vulgò* poſa. *gall. pauſe: ital. pauſſa: hiſp. pauſa.*

pooſe. Vice, vicem.

pooſe. j. 42. ponden ghe-wichts. *dicitur de glaſto ſiue Iſatide & ſimilibus.*

pooſen. Quieſcere, pauſam facere: pauſare *apud Plautum.*

Poot/poote. Palma pedis, vngula, manus. *gall. pate, patte: hiſp. pata.*

poote/pooten-bel. Pellis ceruaria. & Pellis ouium ſilueſtrium pedibus detracta.

Poote/pote. Surculus.

poote/pote/peë. *louan.* Siſer, radix edulis.

Popel. Populus, plebs. *gall. peuple: ital. popolo: hiſp. pueblo: ang. people.*

Popelen. Murmur edere, murmurare, verba tacitè ſubmilleq. fundere, muſſitare: mutire: labra mouere tantùm, & vocem non attollere: verba nō intellecta fundere. *vulgò* papellare.

popeler. Mouens labra, metuens audiri. *vulgò* papellardus. i. hypocrita, ſimulator, qui paſſim in plateis & vbique orat. *Georgius Coluenerius.*

popelinghe. Murmurque humileſque ſuſurri. *Perſ.*

Popelcije. j. ghe-raeckthepd. Apoplexia, attonitus ſtupor, ſideratio.

Popelier / popelier-boom / popelen-boom. Populus arbor. *ger. pappelbaum: gall. peuplier: ital. poppio: ang. poplar trée.*

Popelioenken. Tinea, animalculum fontium, breue, & ſeſe vt multipeda contrahens. & Fœtus ranæ caudatus, batrachis, gyrinus.

Poppe. Pupa, pupula. *gall. poupee: ital. pupina: ang. poppet.*

poppe. Auicula femella.

poppen eſi kinder-ſpeel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia, oſcilla, imagunculæ, quæ infantibus pueriſque ad luſum præbentur.

poppe ſpinne-webbe. Tela araneæ.

poppe/popte. *ſland. j. rock van vlaſch.* Penſum. *gall. poupée.*

poppe/vyand-poppe. Malleolus: ſtupa incendiaria: faſciculus ex ſtupa, pice, ſulphure, aliiſque id genus incendij fomitibus confectus, ad comburenda ædificia.

poppen op de boomen. Spongiolæ arborum.

poppen-kraemer. Nugiuendus, nugiuendulus, friuolarius, grytopola.

poppen-maecker. Coroplathus: puparum & ſigillorum effector.

poppen-rupter. Miles bellus, ſed imbellis.

poppen-werck. Friuola, crepundia, ludicra puerilia, oſcilla.

Porcelepne/porcelepn-krupd. Porrulaca. *gall. pourcelaine: ital. porcelana: ang. purſelayn.*

Porcelapne/zee-ſlacke. Cochlea Veneris, cōcha venerea, murex, matricul°, conchylium, buccinum. *vulgò* cōcha porcelana. *gall. porcelayne.*

porcelepne vaten. Vaſa murrhina, pocula murrhina: ollæ Rhodiacæ: vaſa ex murrha: vaſa fictilia tenuiſſima & ſplendida, ex buccinorum cineribus cōfecta, murinis veterum vaſis non abſimilia. *vulgò* procellana vaſa.

Porcie. Portio, pars, dimenſum. *germ. portz: gall. part, porcion: ital. parte, porcione: ang. part, porcion.*

Porrepe / porrep-loock. Porrum. *gall. porreau: ital. porro: hiſp. puerro.*

porrepe/purrepe. *ſland.* Ius ſiue cremor piſorum. *gall. purée.*

Porreken. j. purreken. Verrucula.

Porren. Mouere, tendere: & Moliri, niti, conari, conferre vires: & Vrgere, cogere, compellere.

Pors. Genus piſcis delicatioris.

Porſſe. Sodalitas, ſodalitium. *ger. burſ.*

porſ-ghe-ſel. Sodalis.

Portael. j. pooztael.

Poſt/poſck. Porculus, porcellus: *genus piſcis:* cernua *nonnullis.*

Poſt/ſtijl. Poſtis. *gall. poſte, poſteau: angl. poſte.*

Poſt. Veredari°, pegaſus curſor, curſor pegaſarius: angarius: tabellarius regius, eques tabellarius: hemerodromus: curſor armillatus. *vulgò* poſtus, poſta. *ger. poſt: gall. poſte: ital. poſta: hiſp. pueſta: ang. poſt,* **Te poſte rijden.** Curſitare

ſitare diſpoſitis ſiue commutatis equis: *erant enim* angarij, *apud Perſas*, tabellarij regij literas ſibi inuicem perferendas tradentes, certis itinerũ ſpatiis ſeu ſtationib⁹ equos mutãtes.

poſt-bode. j. **poſt.** Veredarius.

poſt-meeſter. Curioſus. *vulgò* magiſter poſtarum, ſiue curſorum.

poſt-papier. Auguſta charta, epiſtolis dicata nimia tenuitate & leuitate.

poſt-peerd. Veredus, equus viatorius, equus decurſorius: equus diſpoſitus, ſtationarius. *vulgò* poſtus. *q. d.* depoſtus *ſiue* depoſitus collocatuſq; certis locis.

poſt-repſe. Strathmus.

poſten. Curſitare, aſſiduò curſitare, diſcurrere.

poſterije. Angaria, æ: angaria, orum: angariarum exhibitio.

poſtillioen. j. **poſt.** Veredarius.

Poſtelen. j. **ſtampijen.** Inſultare, ventoſe minari.

Poſtel-beſie. j. **hauer-beſie.** Vacciniũ.

Poſterne. *vetus. fiand.* j. **achter-deure.** Poſtica.

Pot. Olla, aula, olla fictilis. *gall. pot: ang. pott.*

pot/kaunc. Calix, poculum: *vulgò* potus: *continens pro contento, per metonymiam.*

pot pot-maete. Sextarius.

pot. Theſaur⁹, aula ſiue olla Euclionis.

pot-aerde. Terra figularis, argilla, terra ſigillaria, creta figularis.

pot-appel. Pomum pulmoneum. *q. d.* ollarium, *ab ollæ ſimilitudine.*

pot aſſchen. Cineres ſmegmatici, ſmectici, ſaponarij: cineres cõditicij. *vulgò* ollares: *quòd in ollis & vaſis fictilibus aſſeruentur, ne liqueſcentes effluant.*

pot-backer. Figulus, plaſtes.

pot-backerije/potterije. Figlina, figuli officina.

pot-bloeme. *fland.* j. **ghenoffel-bloeme.** *q. d.* flos ollaris. *quod in olis collocetur ac ſeruetur.*

pot-boeue. Nebulo vagus & validus, encænia & feſta genialia paſſim cõſectans: *à liguriendis ollis ſiue poculis dictus.*

pot-bolinck. *boll. ſicam.* Farraceum, edulium ex alica farris. & Botulus.

pot-ghelt. Pecunia in Euclionis aula recondita: & Pecunia lecta, pecunia monetæ valdè probæ: qualis in olla aſſeruari ſolet.

pot-gieter. Poculorum ſtanneorum fuſor.

pot-harſt. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **hutſ-pot.** Caro iuſculenta.

pot-hepſe. Anſa ollaris.

pot-hond. Aula ſiue olla Euclionis.

pot-hupue. Galea exploratoria: caſſis humilis & ſine cono.

pot-ijſer. *fland.* Tripus.

pot-kaeſe. Caſeus conditaneus, conditicius: tyrotarichus.

pot-lepel/pol-lepel. Tudicula. *q. d.* cochlear ollare, cochlear maius, quo pulmentaria vertuntur, commouẽturq; in olla.

pot-miſpel. Meſpilum maius.

pot-paſtepe. Minutal, minutal conditicium, ollare.

pot-ſcherf. Teſta.

pot-ſupcker. Saccarum mollius & vilius, in ollis ſeruari ſolitum.

pot-bleeſch. *friſ.* j. **hutſ-pot.**

potagie. Olus coctum, olus conciſum, minutal: ius, iuſculũ, aulicocia, pulmentum, pulmentarium, cibus pulmentarius. *vulgò* potaglum. *gall. potage: ang. potage.*

potten. In olla cõdere ſiue coaceruare.

potten het gheld. Pecunias condere, numos ſtrangulare: pecunias in arca aut olla concluſas ſeruare.

potter. Euclio: qui pecunias in olla coaceruat.

potterije. Figlina.

Pote. Inſitum, ſurculus, calamus.

pote/poote pee. Siſer, carota ſubalbida, radix edulis.

Poteren. j. **peuteren.** Fodicare.

Potte. j. **pot.** Olla.

potſ-hoofd. Caput tumens, inflatum magnum.

potſ-hoofd/kappert. Lamia.

potſ-wal wal-biſch. Cete.

Pouer. Pauper, egenus, inops, tenuis. *gall. poure: ital. povero: hiſp. pobre: ang. poore.*

pouerlick. Tenuiter, miſerè.

P R

Prachen/prachteren. Parcere ſumptui, parcè viuere.

Prachter-

pʒacher. Parcus, auarus, ſordidus.

pʒacherʃʃe. Parcimonia, parcitas.

pʒacht. Faſtus, oſtentatio, pompa, magnificentia. *ger. pracht: ſax. precht: ang. pryde.*

pʒachtigh. Faſtoſus, magnificus.

pʒachten. Superbire.

pʒacktijcke. Pragma, vſus fori, vſus forenſis: ars, techna, artificiū, opera lucratiua: conſuetudo: experientia, vſus, vſurpatio. *vulgò* practica. *gal. practique: ital. pratica: ang. practyſe.*

pʒacktijckigh. Pragmaticus, exercitatus. *vulgo* practicus.

pʒacktijcke. *ſax. ſicamb.* Aſtrologia.

pʒacktijck-ſchʒijuer. Aſtrologus.

pʒacktiſeren. Agere, actitare, in vſu habere, verſari in re aliqua: meditari.

pʒacktiſeren om gheld te krijghen. Aerulcare: pecunias quauis arte colligere.

pʒacktiſyn. Pragmaticus: artifex forēſis, formularius: callidus vſus forēſis: cautor: iuris formularij conſultus: inſtitutorum forenſium peritus: iuris & vſus fori peritus, & Homo aſtutus, ſubdolus, veterator. Pragmatici, *inquit Budæus, dicuntur à græca voce πρᾶγμα, quæ inter cætera*, cauſam litemve, *ſignificat: erant autem* homines quidā forenſis profeſſionis, qui cauſarum actores interdū ignaros monebant: quaſi admonitores poſtici, dicendorumque ſuggeſtores, quum ad iuris diſceptationem ventum erat.

pʒael. *hol. friſ.* Faſtus: & Faſtoſus.

pʒaelen. Superbire.

pʒaemken. *holl.* Cymba.

pʒaet. Fabulæ, nugæ.

pʒaeten. Fabulari, nugari. *ang. praete.*

pʒaeter. Congerro, nugator.

pʒaetken-ſchʒijuer. *ſax.* Aſtrologus.

pʒageſyn. *ger. ſax. ſicamb.* Lorica bilix.

pʒaime. Preſſio, preſſus, preſſura, oppreſſio.

pʒame. Scapha.

pʒame. Paſtomis.

pʒamen. Premere, vrgere, opprimere.

pʒanghe. Coarctatio. compreſſio.

pʒanghe / mupl-pʒanghe. Poſtomis, paſtomis, conſibula: inſtrumentum quod naribus equorum imponitur.

pʒanghe pʒanghyer. Numella.

pʒanghe in de meulen. Molæ retinaculum.

pʒanghen. Vrgere, premere, comprimere, arctare, conſtringere: & Retinere, retentare.

pʒangh-dief. Receptor furum.

pʒangh-wortel. j. ſtal-krupd. Ononis, herba ſpinoſa, boues in opere pungens & vrgens. *vulgò* remora aratri.

pʒanghyer/halſ-ijſer. Numellæ, neruus: vinculum quo ceruix, interdum etiā pedes, includuntur.

pʒanghyer/kuppers-haeck. Harpago victorius. *vulgò* cants. inſtrumentum quo circi commodius vaſis inducuntur.

pʒaſen. Murmurare, murmillare, mutire.

pʒat. Faſtoſus, ferox, arrogans, audaculus. *ger. prachtigh: ang. proude, prydeful.*

pʒatte/parte. Arrogātia, audax facinus, aſtutia, dolus. *gal. baratte: ang pryde.*

pʒatten. Ferōcire, tollere animos, ſuperbire. πλατίζειν.

pʒat-ſtoel. Solium, ſedes magnifica.

pʒaten. j. pʒaeten. Fabulari.

pʒeael. *ſland.* Supparus.

pʒeael. *ſland.* Muccinium pendulum & ſtriatum.

pʒeeuwen. Suffurari, ſurripere, ſublegere, manticulari, inuolare.

pʒediken. j. pʒeken. Concionari.

pʒekel. *holl. ſicamb.* j. **pʒickel.** Stimulus.

pʒekelen. j. pʒickelen. Stimulare, pungere.

pʒeke/pʒekinghe. Concio, ſermo ad populum, oratio, homilia. *germ. predig. gal. preche: ang. preaghing.*

pʒeken/pʒediken. Concionari, orationem habere. *vulgò* prædicare. *ger. predigen gal. precher: ital. predicare: hiſp. predicar: ang. preache.*

pʒeker/pʒek-heer. Concionator, eccleſiaſtes, præco verbi Dei.

pʒeker-munck. Dominicanus.

pʒeck-ſtoel. Suggeſtum, ſuggeſtus, pulpitum, concio: *vulgò* ambo.

pʒek-ſtoel/ boud-ſtoel. Sella plicatilis.

pʒenten. *ſland.* j. **pʒinten.**

pʒeſſe. j. perſſe.

pʒeter. Prætor ruralis, prætor ruſticus: & Saltuarius, ſyluarum cuſtos.

Pzieter-ſchap. Officium prętoris ruralis aut ſaltuarij.

Pzieuoſt. Præfectus, iuridicus, quæſtor: præfectus rerum capitalium: quæſitor, latrunculator. *q.d.* præpoſtus ſiue præpoſitus. *gall. preuoſt: ital. prefetto, preuoſto.*

Pzieuoſt-ſtock. Vitis: inſigne centurionum quod manu geſtabant, & quo in delinquentes milites animaduertebant.

Pzieutelen. ſ. **pzotelen.**

Pzick. *holl.* Aculeus, ſtimulus. *ang pricke.*

Pzick/pzickſken. Mentula, veretillum, paruum veretrum.

pzickſken. *vetus.* Panis triticius minutulus.

pzickſkens gheld. Genus exactionis rei frumentariæ in Brabantia.

pzick/lampzepe. Lampetra, muſtela, murena fluuiatilis, echeneis. *ger. pricke.*

pzickel. Aculeus, ſtimulus.

pzickel/pzicker. *ſland.* ſ. **ſtiete.** Vropygiũ, culus auium.

pzickelen/pzicken. Stimulare, pungere. *ang. pricke.*

Pzieel. Stribadium, torus, ſcena, vmbraculum, frondea caſa. *gall. preau.*

pzieel van wijn-gaerd. Arcella ſiue arcellata vitis.

pzieelken. Topiarium, pergula.

Pziem. Stilus, acus, radius. *germ. pfriem: ſax. preem.*

pzieme/krol-pzieme. Diſcriminale, acus crinalis, calamiſtrum.

pzieme/ſpije. Aſſula inſpicata.

Pzieme. ſ. **wip.** Lux micans. **Schele pzieme.** ſ. **ſchele wip.**

pzieme/pzieme-tijd. *ſlan.* Prima aurora.

pziemen. *vetus.* Premere, imprimere, tilo fodere, ſtimulare, pungere: & Acuminare, cuſpidare: & Premere, occultare, ſurripere.

pzieme van de nieuwe mane. *vet.* Tertia dies nouæ lunæ.

pzieme-tijd. Prima aurora: primulũ diluculum. *Plau.* **pzieme-tijd.** Ver, tempus vernum, annus renaſcens. *gall. printemps: ang. prime tyme.*

pziemendemane. Noua luna: luna renaſcentes cum primũ colligit ignes. *Virg.* **pzieme van den daghe.** Sublucanum tempus, crepuſculum, prima aurora, diluculum. *gall. poinct.*

Pzieſter. Presbyter, ſacerdos, ſacrificus, ſacricola, flamen, myſta, myſtes. *gall. preſtre: ital. prete: hiſp. preſte, presbytero: ang. preſte, prieſt.*

pzieſteragie. *ſland.* Flaminia: flaminis ſiue ſacerdotis domus. Paſtophoriũ, paſtophori domicilium. 3. *Eſdr.* 8. 1. *Machab.* 4.

pzieſter-dom/pzieſter-ſchap. Sacerdotium.

Pzijcken. *holl.* ſ. **pzoncken.** Dare ſe ſpectandum.

Pzije. Cadauer, tetrum cadauer.

Pzijs/pzijnſe. Captura, præda. *gall. prinſe: hiſp. preſa: ang. pryſe.*

pzijs oft pzijns maeckē iemands goets. Prædæ ſiue ad prædam exponere alicuius bona: dare fortunas diripiendas.

Pzijs/weerde. Pretium, valor, indicatura, indicatio, æſtimatio. *gal. pris: ital. prezzo, preggio: hiſp. precio: ang. price.*

pzijs. Laus, laudatio, collaudatio, gloria, palma. *hiſp. prez: ang. praiſe.*

pzijs/pzijſ-ſtuck. Bravium, victoriæ præmium: id quod victori confertur in ludis. **Om pzijs.** Certatim.

pzijſ-gheuer. Deſignator, brabeutes.

pzijſen. *vet.* ſ. **ſchatten/ op pzijs ſetten.** Aeſtimare, imponere pretium, pecunia æſtimare, appretiare. *gall. priſer: ang. priſe.*

pzijſen. ſ. **louen.** Laudare, commẽdare, *gall. priſer: ang. praiſe.*

pzijſelick. Laudabilis.

pzijſ-weerdigh. Laudabilis.

pzijſelicken. Laudabiliter.

Pzicker. *ſlan.* ſ. **pzickel ſtiete.** Vropygiũ.

Pzime. ſ. **pzieme.**

Pzimel-naeckt. *vetus.* Prorſus nudus.

Pzil. *vetus.* Venuſtus, bellus, feſtiuus, hilaris.

Pzinces. Princeps: regulus: dynaſta, dynaſtes. *gall. prince: ital. principe: hiſp. principe dicitur*, filius regis primogenitus.

pzinceu-dom. Principatus.

pzinceſſe. Princeps fœm.

pzincelick. Baſilicus, regius, regalis.

pzincipael. Principalis, prȩcipuus, ſummus, potiſſimus.

pzincipaelick. Principaliter, præcipuè, maximè,

maximè, præſertim, potiſſimùm, potiſſimè.

Printe.j.druck. Impreſſio.

printen.j.drucken. Premere, preſſare: & Imprimere, excudere. *ang. printe.*

printer.j.drucker. Impreſſor.

Priuaet. Latrina. *q.d.* locus priuatus ſiue ſecretus. *germ. profetle, profeyt: gall. priué: hiſp. priuada: ang. priuie.*

Procederen.j. dinghen. Agere lites. *vulgò* procedere.

proces.j.ghe-dingh. Lis, dica, controuerſia. *vulgo* proceſſus. *gall. proces: ang. proceſſe.*

Proceſſie.j.om-ganck. Supplicatio, rogationes, publicæ litaniæ. *vulgò* proceſſio.

Prochie. Parœcia, curia, ſacra vicinia: titulus *apud veteres Eccleſ.* cura *vulgò &* parochia. *gall. paroice: ital. parochia: hiſp. parochia: ang. pariſhe.*

prochie-kercke. Templum parœciæ.

prochie-woonder. Parœcus: eiuſdem fani conſors: curialis.

prochiaen. Parœcus, curio, ſacerdos curiæ præfectus, ædis ſacræ moderator. *vulgò* parochus: *&* curatus.

prochiaen-ſchap. Curionatus, curia.

Procureur. Procurator cauſarum, vindex, cauſidicus, forenſis, patronus: actor, cognitor.

procureur generael. Actor public⁹ ſiue regius, cognitor regius publicuſque, publici ac populatis iuris vindex.

procureur van quaede saeckē. Rabula, conſarcinator litium, vitilitigator, togatus vulturius, hirundo forenſis: cauſidicus, veterator.

procureren. Procurare, ſolicitare. & Cauſas agere: defendere aliquem in iudicio: patrocinari.

procuratie. Mandatum.

Proef, j. proeue. Experimentum, ſpecimen.

proef-iaer. Annus tyrocinij.

proef-slagh. Præludium pugnæ, præluſio, principium pugnæ.

proef-scheut. *ſland.* Specimen, tyrocinium.

proef-steen. *ſic.* **j. roet-steen/goud-steen.**

Proef-stuck. Tyrocinium, ſpecimē: canon artis: documentum.

proeue. Guſtus, deguſtatio.

proeue. Experimentum, ſpecimen, tentatio, tentamen, probatio. *vulgò* proba. *gall. preuue: ital. proua: ang. proſe.*

proeue. Probatio, demonſtratio, argumentum.

proeuen. Guſtare, deguſtare, libare, delibare: labris primoribus attingere.

proeuen. Probare, experiri, tentare, attentare: facere periculum, experimentum. *gal. prouuer: ital. prouare: hiſp. prouare: ang. proue.*

proeuen. Probare, demonſtrare argumentis.

proeuer. Præguſtator, protogeuſta.

Proesten. *holl.* Sternutare.

Proffijt. Profectus, vtilitas, emolumētum, commodum, lucrum, quæſtus, compendium. *gall. prouſit: ital. profitto: hiſp. prouecho: ang. profite.*

profijtelick. Vtilis, fructuoſus, cōmodus, cōpendioſus, cōducibilis: ex vſu.

profijtelickheyd. Vtilitas.

profijtelicken. Frugaliter, vtiliter.

profyten/profiteren. Proficere.

Prope/roof. Præda, rapina. *gall. proye: ital preda: ang. praye.*

Pronck. *holl.* Ornatus, oſtentatio.

pronck. *vetus.* Nubilum, nubes.

pronck. Frons nubila, ſupercilium nubilum, ſupercilij nubes, frontis nubecula.

proncken. Nubilare, nubilum fieri.

proncken. Vultum componere, adducere: frontē ſubducere, trahere vultū, induere vultum ſeuerum, cōtrahere ſupercilium: contrahere vultū ad ſeueritatē: obnubilare vultū: & Oſtentare ſe, dare ſe ſpectandum, ſtatuam agere. & Ornare, adornare.

pronckaerd. Vultuoſus: bellus.

pronckende weder. Nubilus aër: cælum caligans.

pronckende colen. Prunæ obductæ.

pronckende op-sicht. Frōs nubila, matutina, obducta: vultus caligans.

proncker/pronckaerd. Vultuoſus.

pronckerije. Frons nubila: & Oſtentatio.

pronck-werck. Supellex ad oſtentationem cultumq; ædium, non ad vſum comparata: ἄπυρα: ἀναθυμιατικὰ σκεύη: res non culinario vſu, ſed domorum ornatui dicatæ.

Prondel.i.prondselinghe. Scruta.
prondelen.i.prondselen.
prondselen. Tricari,nugari,nugas agere: & Scrutari, perſcrutari.
prondselinghe/prondelinghe. Res minutę nulliuſque pretij in theſaurum reconditæ: & Scruta,orum,friuola.
prondseler. Scrutarius,friuolarius: res minutas nulliuſque pretij corradens & recondens.
prondsel-gheld. Pecuniæ minutæ.
Prootſ[illegible] Strenuus, acer, magnanimus,faſtoſus,ſuperbus.*gall.preux.*
Prop.i.proppe. Obturamentum.
Proper. Proprius,peculiaris: & Condecens,concinnus,appoſitus,aptus, bellus, ſcitulus, argutus. *gall. propre: ital.proprio: hiſp.proprio: ang.proper.*
properheyd. Elegantia,concinnitas,lenocinium.
properlick. Propriè,peculiariter:& Eleganter,concinnè,appoſitè,bellè,decenter,ſcitè : & Placidè, quietè : & Senſim, lentè,paulatim,pedetētim: & Modicè,modeſtè.
Proppe. Obturamentum oblongum, veruculum: & Pedamen, fulcimentum,fulcrum,ſuſtētaculum.*ang.prop, proppe.*
proppen. Fulcire,ſuffulcire.
Proſſe.*ger.* Germen.
proſſen. Pullulare,expullulare.
proſſen. Bullire, ebullire, bulliendo bombum edere.
Proſt. Præfectus,præpoſitus eccleſiaſticus:œconomus qui prouentus eccleſiaſticos adminiſtrat , & ſecundum epiſcopum plebi præeſt: *προεστὼς*, proſtates.i. præſul,prę fectus,antiſtes.
proſtdyje. Proſtaſis,proſtaſia,protoſtaſia,præſidētia,præfectura.*vulgò* præpoſitura.
Protel/preutel. Murmur: & Examen: & Congeries.& Turba.
protelen/preutelen. Murmurare,muſſitare murmillare : bullire cum murmure ſiue bombo.
proteler. Suſurro.
Prouande. Commeatus,penus,penu. *ger.profiand.*
prouand-meeſter. Annonæ ſtructor, annonæ præfectus.
Proue/prouene. Panis gradilis, panis qui eleemoſynæ loco egenis diſtribuitur ſportula. & Diarium.
prouene. Beneficium eccleſiaſticum. *vulgo* præbenda.
prouen-kraemer. Simoniacus:ſacriuēdus : ſacrilegus nundinator: inſtitor rerum ſacrarum quæ commercium reſpuunt:nundinator beneficiorum eccleſiaſticorum.
prouen-kraemerije. Simonia:ambitus rerum ſacrarum ; nefarius ambitus: ſacrilega nundinatio:collatio nummaria ſacerdotij : nundinarium ſacerdotij commercium.
Prouoſt.i.preuoſt. Quæſitor,latrūculator.
Pruplen/muplen. Mutire,muſſitare.
Prupme. Prunum. *ger.pflaum: ſax.plumme: gall.prune: ital.pruno: hiſp.pruno: ang. plumbe.* **Prupme van Damaſck / blaum prupme.** Prunum Damaſcenum,paſſum,rugoſum. **Witte prupme.** prunum hordearium,candens.
prupm-boom/prupmeler. Prunus.
prupm-kerſe. Malum armeniacum.
Prupſchen, Singultire,ſingultus emittere.
prupſchen. *ſland.* Bullire,feruere,inferuere,cum murmure.
Prupſten. *ſax.ſicamb.* Sternutare.
Pruptſch.i.prootſch.

P V

Puckel.i.pockel. Papula,puſtula.
Pudde. *friſ.* Muſtela piſcis.
Puepne. Rudus, eris : rudera. **Oude puepne.** Rudus vetus.
Puele/pole. *ſicamb holl.* **i.pelle.** Pelicarpium,folliculus ſeminis.*hollandis propriè dicuntur* piſa cum ſuis folliculis.
Puer. Purus,merus. *gall. pur : ital. puro: hiſp.puro: ang.pure.*
puer goud. Purum aurum.
puer argh. Prorſus & omnino malus,
puer arm. Prorſus pauper.
puer ſot. Omnino ſtultus.
puerlick. Merè,purè,liquidò.
puer willens / puerlick willens. Volens ſcienſque , prudens ſcienſque, deſtinata prorſus voluntate ,data opera prorſus: & data opera compoſitò.
Pueren. *ſland.* **i.poperen.**

puer-roede. *flā.* j. poeyer-roede. Fuſcina.
puerſter. j. poerſter. Follis.
puffe/puffen. j. poffe/poffen.
pugniael. *vetus.* j. poniaerd.
puyck. *holl.* Pannus lancus.
puyde. j. puyt. Rana.
puye/puyde. Podium, pulpitum, ſuggeſtus, ſuggeſtum, roſtra, orum: ſuggeſtus lapideus.
puyer. *vet.* j. ſtad-bode. Stator, viator.
puyl. *friſ.* j. buydel. Sacculus.
puyle. j. buyle. Tuber.
puylen. Tuberare, extuberare, protuberare, inflari, turgere: pullulare, & Prominere, eminere.
puyl-ader. Varix.
puyl-aderigh. Varicoſus.
puyl-ooghe. Oculis eminens, oculus extuberans, emiſſitius.
puyl-ooghigh. Exophthalmus: qui prominentiores habet oculos.
puyl-ooghen. Oculos exerere.
puym-ſteen. Pumex, lapis arenarius, lapis bibulus, ſpongia: lapis ſpongiæ inſtar fiſtuloſus. *ger. bimſſteyn: gal. pierre ponce: ital. pomice: hiſp. piedra eſponia: ang. pumiſh ſtone.*
puyroen/perroen/peroen. j. pupe. Podium. *gall. perron.*
puntſchede boter. *holl.* j. vieſtighe boter. Butyrum è coloſtro.
puyſte. Vomica, puſtula, tuber, verruca: tuberculum. *ger. butzlin: ital. poſta: hiſp. poſtilla, puſtilla: ang. pewſhe.*
puyſt-bijter. *holl* j. rombout. Mordella: orſodacna: inſectum puſtulas puerorum appetens.
puyſter. j. puerſter. Follis.
puyt. *ſland. zeland.* j. boyſch. Rana.
puyt-ael. j. ael-puyt.
puyte. Muſtelæ fluuiatilis genus.
pulle. j. ampulle. Simpulum.
pulle. *holl.* j. poelie. Pullaſter, pullaſtra.
puls. j. pols.
puluer. j. poluer. Puluis.
puluier. j. pluuier. Pardalus. *vulgò* auis puluerarix.
pulwe. Puluinar, puluinus: & Culcitra. *ang. pillew.*
pulwijne. flouwijne. Puluini theca, inuolucrum puluinaris: tegmen puluinaris.
punder/punder. j. pondel. Statera.

punt/punte/point. Punctus, apex. Mucro, cuſpis, ſpiculum, acies. & Articulus. *ger. punct: gall. poinct: ital punto: hiſp. punćto: ang. poynt.*
punten. Acuere.
puntigh. Mucronatus, acuminat⁹, acutus.
puntigh. Accuratus.
puntighlick ghemaeckt. Ad amuſſim, examuſſim, exactiſſimè, exquiſita diligentia & exactiſſima cura factus: exquiſitus.
puntighlick. Accuratè, ornatè, nitidè, exquiſitè.
puntſoen. j. pointſoen. Stimulus.
puppe. j. poppe. Pupa.
puppingh. Malum petiſium: curtipendulum. *ang. pippine.*
purrepe. j. porrepe.
purpur. Purpura, murex, oſtrum, conchylium. *gall. pourpre: ital. porpora: hiſp. purpura: ang. purple.*
purperen/bā purper. Purpureus, oſtrinus, conchyliatus, Tyrius, Sarranus, Theſſalicus, Porphirianus, punice⁹, murice tinctus.
purreken/porreken. *ſland* j. wratteke. Verrucula, puſtula. *gal. poreion: it. porra.*
puſſeme. *ſland. gand.* j. perſſem. Menſa ſiue taberna vſurarij.
puſſemier. *ſlan.* j. perſſemier. Vſurarius, fœnerator.
put/putte. Puteus. & Lacuna. *gal. puyt: ital. pozzo: hiſp. pozo: ang. pit.*
put/kupl. Scrobs, fouea, foſſa.
putteken. Scrobiculus.
put. *ſax.* j. poel. Lacuna, palus.
put. j. dief-put. Robur.
put ende galghe. Ius ſiue poteſtas gladij: merum ſiue ſummum ius.
put-emer. Modiolus, ſitula, vrna, hauſtrum.
put-galghe. Tollenõ, pertica putealis.
put-haeck. Lupus, harpago.
put-radt. Tympanum.
put-ſcheel/put-deckſel. Puteal, putei operculum.
put-ſtrpghet. Tollenon.
put-ſwengel. Tollenõ, pertica putealis.
put-water. Aqua puteana, putealis.
putten. Haurire è puteo, haurire aquas.
putſe. *holl. zeland.* Situla nautica. *ang. pitcher.*
putſel. Tollenon, pertica putealis.

purghet.

putgher/putker/putcker. *ſax. holl. friſ. zeland.* Meſonauta, abiectus miniſter in naui: mediaſtinus nauis.

putooy.j.biſſe. Putorius.

putooy/butooy. Ardea ſtellaris. *vulgò* boſtaurus.

puttier. Ganeo, ſcortator. *vulgò* puttierus, puttanierus: *putaine, putta, & puttana, gall. hiſp. & ital.* meretrix *dicitur: potta quoque ital.* cunnus.

putten-ſone. *vetus. ſland.* j. **boeren-ſone.** Spurius.

Q V

Qabbe/baene. Palear.

quabbe/quappe. *ſland. ſic.* Holothuria. *piſcis genus. Adr. Iun.*

quabbe. *ſax.* Rubeta, bufo, rana. *Geſner.*

quabbe/ael-quabbe. *germ. ſax. ſicamb.* Muſtela fluuiatilis: *ſic dicta, quòd cum ranis aquaticis maioribus coire putetur; vel cum rabetis aquaticis: nam oris ritu ranas refert, &c. Geſner.*

quabbe/quappe. *ſax.* Gobio capitatus, capito. *piſcis.*

quabbel/balch. Scirrus: tumor durus ſine dolore, renitens: ganglion.

Quack. *ſicamb.* Ardeæ genus.

Quack. Superfluum, reliquum, exſtantia: & Friuolum, res friuola.

quack. Pulpa.

quack. Torus. (culus.

quack. *holl.* j. **quiſpelken.** Floccus, flo-

quack van vleeſch. Tuber, excreſcentia: calloſa & ſuperflua caro in corpore.

quacken/quackelen. Diſſipare, profundere, prodigere tanquam rem ſuperfluam & friuolam.

quack-ſaluer. Aliptes: iatraleptes: medicus vnguẽtarius, ſeplaſiarius: chirurgus qui oleis pinguibuſque malagmatibus foris adhibitis, morbis exterioribus medetur: & Medicus circumforane⁹, circuitor, circulator, pharmacopola circumforaneus.

quack-ſaluerye. Iatraleptice, medicina vnguentaria.

quackel-gheldeken. Pecuniæ minutæ: quę rebus friuolis impenduntur tanquam ſuperfluæ & parui pretij.

quackelinghe. Res parui pretij: nugæ: friuola.

Quackel. Coturnix, ortyx: *vulgò* qualea. *gall. caille: ital. quaglia: ang. quale, quayle. caldaicè kackel & keckel.*

quackel-bepe. *holl.* Bryonya, vitis alba, ampeloleuce, colubrina: *herba cuius acinis cothurnices veſcuntur. q. d.* acinus coturnicum.

quackelen. Aucupari coturnices.

quackel-beenken. Fiſtula aucupatoria: fiſtula eburneola: fiſtula qua coturnices ab aucupe alliciuntur & decipiuntur. *vulgò* quiſcularium.

Quackelen. j. **quacken.** Diſſipare.

Quacken/quecken. Coaxare. & Gingrire, reddere ſonum inſtar anſeris: & Inſtar coturnicis.

Quacker-nelleken. *ſland.* Puella venuſta, lepida, laſciua.

Quaed. Malus, prauus, peruerſus, malignus, nocens.

quaed. Malum, res mala, infortunium.

quaed/quaet/quat/kat. *ger. ſax. ſicamb. vetus. ſland.* j. **kaet.** Stercus, olerum.

quaed vier. Ignis malignus, parcus, tenuis, exilis. *Martialis: tepet igne maligno Hic focus.*

quaed vier. Etyſipelas, ſacer ignis.

quaed hebben. Vrgeri, affligi, laborare.

Te quaed hebben. Laborare, ſuccumbere, imparem eſſe labori, hoſti, *&c.*

quaed aerdigh. Malignus, prauæ indolis.

quaed-be-lepd. *ſland.* j. **morder-ſogh.** Cyceon, miſcellanea potio.

quaed-be-lepd. *ſland.* j. **deugh-niet.** Nequam, prodigus.

quaed-daed. Malefactum.

quaed-daedigh. Maleficus, ſceleſtus.

quaed-gunſtigh. Maleuolus, inuidus.

quaed-hertigh. Prauus corde, maleuolus.

quaed-liſtigh. j. **arghe-liſtigh.**

quaed-luſtigh. Libidinoſus.

quaed-ſpreekigh. Maledicus.

quaed-ſpreekenthepd. Maledicentia, maledictum.

quaed-doender. Maleficus, nocens, facinoroſus, perniciouſus.

quaeder-tieren. *ſland.* Malus.

quaede-meeſter. *louan.* Febris.

quaed-willigh. Maleuolus, maleuolens.

quaed-willighepd. Maleuolentia, malignitas.

quaed-willighlick. Maleuolè, malignè.

quaedelick. j. **quaelick.** Malè, malignè.

quaele. *vetus. fland.* Malitia, nequitia.

quaele. j. **quelinghe.** Languor, morbus, malum, ægritudo.

quaelick/quaedelick. Malè, prauè, perueršè & Difficilè, difficulter, ægrè. Molestè.

quaelick aen ȝijn. Malè ſue incommodè agi cum aliquo, afflicta eſſe conditione, valetudine, &c.

quaelick hooren. Grauiter audire.

quaelick hoorende. Surdaſter.

quaelick nemen. Molestè, ægrè, acerbè, iniquè, indignè, grauiter ferre.

quaelick-baerd. Aduerſa valetudo: caſus aduerſus, infortunium.

quaelickhepd. Languor, ægritudo.

quaelickhepd aen therte. Languor.

Quaghel. *ſicamb.* j. **runſel.** Coagulum. *ital. coagolo, quaglio: hiſp. cuajo.*

Qualer. *zeland.* Negotiator callidus & catus: polytrop', quales ſunt minuti quidam & ignobiles. *Leum. Lemn.*

Qualſter. j. **hauer-eſſche.** Fraxinus ſilueſtris.

Qualſter. *ſax.* Pituita.

Quant. Scitus homo.

quant/mangher. Sodalis, ſocius, ſocius ludi, colluſor: & Commercia exercens cum aliquo permutator.

quantſelen/mangheren. Commutare, permutare.

quantſeler. j. **kanſſeler/quant.**

quantſups. Colluſoriè, luſoriè, quaſi verò, quaſi.

Quappe. j. **quabbe.**

Quardel. j. **querdel.**

Quareel/karеel-ſteen. Later. *ital. quadrello.*

quareel. *vetus.* Pilum catapultarium, iaculum quod catapulta emittitur. *ang. quarel.*

Quarte. Quartarius, quadrans: quarta pars menſuræ. *gal. quarte: ital. quarta: hiſp. cuarto: ang. quarte.*

quarte wijns. Vini quartarius. & Vini ſextarius.

quarteel. Quarta pars, quartarius.

quarteel wijns. j. **ander-half aeme.**

quartier. Quartarius, quadrans, quarta pars. *ang. quarter.*

quartier der maenen. Quadrans lunæ. **Het leſte quartier der maenen.** Nouiſſima luna. **Waſſende quartier der maenē.** Luna bicornis: luna creſcens: meniſcus, ſpecies lunæ nondum completæ.

quartier. Quarta pars centeni: viginti quinque.

quartier/ghe-weſte. Regio, tractus.

quartier-meeſter/wijck-meeſter. Magiſter vici, præfectus vici, magiſter regionis.

quartier-meeſter. j. **foȝier.** Menſor, deſignator hoſpitiorum.

quartier. Stemmatis membrum: *vulgò* quartera. **Quartieren dā edel-dom.** Quadruplæ nobilitatis arma, ſiue membra: qualia nobiles numerare & in inſignibus ponere ſolent.

quartier. Triuiale lupanar, proſtibulū. **Int quartier ſitten.** Proſtare: vulgo victum quærere. *Terent.* corpus ſuum vulgo proſtituere: vulgo ſui copiam facere.

quartier-hoere. Scortum triuiale, proſtibulum: proſtibula.

quartieren. In quatuor partes diuidere.

Quaſſen. Quaſſare: motare, mobilitare: quaſe facere, concutere. *ital ſquaſſare: ang quaſhe.*

quaſ-broecke. Bracca follicans, laxa.

Quaſt. *ſax. hol.* j. **quiſpel boȝſtel/kleerboȝſtel.** Penicillus.

quaſt. *vetus. ſicamb.* j. **waeyer.** Flabellum.

quaſt/aſt oeſt. *holl. friſ. ſicamb.* Nodus arboris, tuber, centrum.

Quaſten j. **quiſten.** Cum impetu effundere, profundere.

Que que-appel/quede-appel. Malum cydonium, canum, lanatum. *ger. katten: ſax. quede: gal. coing: ital. cotogno: ang. quince.*

que-appel-boom quedē-boom. Malus cydonia, cotonea.

que-krupd. *holl.* j. **que-moes.**

que-moes. Cydonite: placenta ex cydonijs malis. *vulgò* dia cydonium, cydoniatum, cotoniatum.

que-pepe. Malum ſtrutheum.

que-

que-bleesch *hol. friſ.* j. **que-krupd / quemoes.**

que-wyn. Vinum cydonites.

Queck/quecken. j. **quick/quicken.**

Queckſen. Gemere, languere, ægreſcere *hiſp. quexar.* Queri, conqueri.

Quedelen. *vetus.* Garrire, modulari: minurizare: vernare gutture: queri. *Ouid. Dulce queruntur aues. & Horat. Querruntur in ſiluis aues.*

Queecken. *ſland. hol.* j. **quicken.** Nutrire, educare, alere.

queeckerije. *ſland.* Plantariũ: ſeminariũ: locus ubi arborũ plantę nutriuntur.

Quepcken. *vetus.* j. **quicken.** Nutrire, fouere. & Viuere.

Queken. Coaxare: & Tetrinire. & Gingrire, & Garrire: & Strepere, obſtrepere Clangere inſtar anſeris.

Quelen *ſland.* j. **quedelen.** Garrire.

Quelen/quenen/quijnen. Languere, gemere, languore tabeſcere.

quel balgh/quel-baſt. j. **quelbupck.**

quel-bupck. Vẽtrola puerorum moles.

quelende. Languens, languidus.

quelende ſieckte. j **quenende.**

quelinghe/quaele. Languor, ægritudo.

Quelle/ quelme. *ger. ſax. vetus.* j. **welle.** Scatebra, ſcaturigo.

quellen/quelmen. *ger. ſax. vetus.* j. **wellen.** Scatere, ſcaturire.

quellende waeter. *vet. ger. ſax. ſic.* Aqua viua, iugis, perennis.

Quellen. Moleſtare, afflictare, infeſtare, cruciare, vexare, diuexare, vrere, vrgere, laceſſere, exagitare.

quellaedſie / quellinghe. Moleſtia, moleſtatio, afflictio, vexatio.

quel-ijſer. *metapho.* Homo moleſtus, difficilis, faſtidioſus.

quelarbeigh. Moleſtus, morioſus.

quellick. Moleſtus, grauis, morioſus, difficilis, irritabilis.

quelli:kheyd. Moleſtia, morioſitas, intemperies.

quellinghe Moleſtatio, vexatio.

quelſel. Moleſtia.

Quelme. j. **quelle** Scaturigo.

Quenckelen. *hol.* j. **quedelen.** Garrire.

Quendel. Serpillum, matris animula, thymus agreſtis.

Quene. *vetus. ſland.* j. **frock.** Læna, veſtis lanea ſuperior.

quene. Taura, vacca taura, vacca ſterilis: iuuenca ſterilis. & Mulier ſterilis. & Mulier langueſcens, languida.

quene. *vet.* Vxor, materfamilias. **Quenum / ſiue quena** / *veteribus Teutonibus dicitur* vxor *ſiue* materfamilias: *teſte Otfrido VVeiſſenburgenſi, S. Galli monacho.* **Quene** *anglis* Regina *vocatur.*

quene. Mulier vana, garrula, loquax, improba, procax. & Meretrix. *ang. queane.*

quenen-kom / quenen-kout / quenen-klap. Deliria, ineptiæ: aniles fabulæ.

quene. *ſland.* j. **moeſel.** Tibia vtricularis.

quenen. Ineptire.

quenen / quijnen / quijlen. Languere, tabeſcere.

quenende ſieckte. Syntexis, conſumptio, atrophia.

Quentſelen. Lẽtè & faſtidioſè mãdere.

Querdel. Segmen corij. & Ligamentum calcei rude: lorum duriuſculũ: rudis ora calcei. & Tuberculum calloſum ac durum.

querdel. Nodus, tuber. (la.

querdel. j. **kliere.** Tonſilla, glans, glãdu-

querdel-ſnijder. *ironicè.* j. **ſchoen-maecker/ſchoen-lapper.**

querdelen. *vetus.* Suppingere ſolcas. *gal. quarreler.*

querdelen. Dura & nodoſa fila nere.

querdelinghen. Segmenta corij.

Querne. j. **hand-molen.** *ſax. querl, quermole: ang. querne.*

Queſelen. Tractare nugas ſeriò.

queſel-bollẽ. Nugas agere ſiue effutire: & Caput motare inſtar cogitabundi.

queſeler. Meditabundus, moroſus: rerum friuolarum curioſus.

queſelinghe. Quiſquiliæ: nugæ, res friuolæ.

Quets. *vetus.* Malum.

quetſch/quets/quaets. Malus, nocens, malitioſus.

quetſchepd. Malitia, malignitas, peruerſa voluntas.

quetſchelick. Malignè, malitioſè, peruersè.

Quetſe. *ſland.* j. **wonde.** Vulnus, læſio, offenſio, malum, dolor.

quetſelick. *vetus.* Vulnificus.

quetſelick ſweerd. *vet.* Enſis vulnificus.

quetſen. Quaſſare, conquaſſare, rumpere. & Lædere, offendere, malum inferre.

quetſen/wonden. Vulnerare, lædere, ſauciare.

quetſure. Læſio, vulnus.

Quetteren. Garrire, ineptè loqui, ſtrepere, obſtrepere, argutari. **quetten/ & quaden** *veteres Teut. dixerunt pro* loqui: *teſte Otfrido.*

quetterer. Garrulus.

quetteringhe. Garrulitas.

Quick.j.quack. Pulpa.

Quick. Viuus, viuidus: & Leuis, alacer, agilis. *ang. quicke.*

quick. *vetus.* Animal, pecus animans: & Armentum, grex: & Fœtus, pullus: & infans.

quick. *ſland.* Spiritus: & Spectrum.

quick-haeghe. Sepes viua, ſilueſtris, naturalis: ſepimentum virgulteum, ſpineum, obſitū virgultis, ſpinis, rubis, & ſimilibus viuentibus ſiue creſcentibus arboribus.

quick-ſiluer. Argentum viuum, liquidum, fuſile: vomica liquoris æterni, & rerum omnium venenum. *Plin.* hydrargyrum, argentum aqueū. *ger. queckſilber: ang. quicke ſilwer.*

quick-ſand. *vetus. ſax. ang.* Sabulum viuum: infidæ & rapaces arenæ.

quick-ſteert. Motacilla: cauda tremula. *vulgò* coda tremula. auicula aſſiduè caudam vibrans.

quick-ſteerten. Moritare caudam.

quicken. Viuere & moueri.

quicken/quecken/queecken. Nutrire, alere, educare.

quicken. Vibrare, librare, trutinare, pōdus manibus examinare: agitare, mouere, mobilitare.

quicker. Viuidus.

Quijl/quiel. *ſland. friſ. holl. ſicamb.* j. **ſeeuer.** Oris pituita.

quijlen/quielen. *ſland. friſ. holl. ſicamb.* j. **ſeruueren.** Sputare, ſaliuare.

quijl-band. Faſcia pituitaria.

Quijnen. *ſax friſ. holl. ſicamb ſland.* j. **quenen quelen.** Languere.

Quijt. Solutus, dimiſſus, liberatus, liber. *vulgò* quitus, quietus.

quijt maeckē. Dimittere, miſſum facere: & Soluere, liberare, redimere, plenè ſatisfacere. *vulgò* quitare, quietare. *q.d.* quietū reddere & abſoluere à debito. *gall. quicter. hiſp. quitar: angl. quite,*

quijten. Accepto ferre.

quijten den eed.j.ver-draeghen.

quijten ſijn be-loften. Liberare fidem ſuam, præſtare pollicita.

quijt-baer. Solubilis: quod ſolui aut redimi poteſt.

quijt-brief. Apocha.

quijt-ſchelden. Mittere, remittere æs alienum, condonare debitum: gratiam facere debiti.

quijtancie. Apocha, acceptilatio. *vulgò* quitancia & quietancia. litera qua creditor teſtatur ſibi ſatisfactum à debitore. *gall. quitance: ital. quitanza: ang. quitaunce.*

Quincken. Micare, motitare: dubio & tremulo motu ferri.

quincken / quinckelen / quinckeren. j. **quedelē.** Crebrò & ſolerter modulari.

Quinckennelle. Quinquennalis dilatio; prorogatio in quinquennium. *gall. quinquennelle.*

Quinckernelle. Panni vilioris genus.

Quinckte/quinckt. Error, tremulus & incertus in re quapiam motus. *Ioan. Becanus.* & Inſania, mentis error, deliramentum.

Quint. Lucrum, emolūmentū, fœnus, fructus, quinta pars fructuum: iuſta quintana. *gall. quint.*

Quint/quintken. Drachma.

quintel. *ger.* Drachma.

quintijne. Drachma.

Quint-appel. *holl.* Colocynthis, cucurbita ſiluatica. *germ. coloquin: gall. coloquinte: ital. coloquintida: hiſp. coloquintida: ang. coloquintida.*

Quiſpel. *vetus.* Cauda.

quiſpel. Aſpergillum, aſperſorium, *vulgò* diſperſorium. *gall. gueſpillon.*

quiſpel. Penicillus.

quiſpel-bieſe/ kottoen-bieſe. Iuncus bombycinus, tomentum ſiue linum pratenſe, gnaphalium.

quiſpelken. Floccus, flocculus.

quiſpelken/borſtelken. Echinus: inſtrumentum ſetaceum, ſetis vndecunq; exſtantibus aſperum, quo poculorū aluus defricatur.

Quiſt. Tritus, us. & Profuſio, perditio, diſſipatio. **te quiſt-gaen.** Perire, profundi, diſſipari, conſumi.

quiſten. Terere, cōterere, atterere, friare, diſ-

re, dissipare. & Inutiliter effundere, profundere: & Dissipare, dilapidare, prodigere.

quist-geld. Prodigus æris. & Pecuniæ profusæ.

quist-goed. Prodigus, dilapidator, dissipator bonorum. & Res profusa: res quæ profunditur & dilapidatur.

quist-koole. *fland.* Prodigus.

quist-schotel. Effusor, dissipator, prodigus.

quisterije. Prodigalitas.

Rabat. Subscus, regula. & Stria, sulcus, canaliculus, *ang. rabat.*

Rorabat bā t'kartf-spel. Sphęristerij tectum interius. *gall. rabat.*

Rabat. j. af-slagh. Decessio siue remissio de summa.

rabatten. j. af-koopen. Concedere partem pretij. & De summa detrahere, remittere de summa.

Rabaud/boeue. Nequam, nebulo, tenebrio, vappa, flagrio, verbero, mastigia, scelestus, impurus, flagitiosus, nefarius, improbus. & Scortator, ganeo, lasciuus, impudicus, libidinosus, salax. *vulgò* Ribaldus, scortator impurus, & Ribalda, meretrix *siue* scortum. *ribaldo ital.* scelestus, improbus: *ribauld, gal. & ribaude, ang.* Adulter, impudic⁹, scortator *dicitur.* **Dupl rabaud/dupl hoer-iaegher:** In Venerem putris: ita rei venereæ intentus vt eneruetur, exhauriatur, & assidua libidine resoluatur.

rabaud/ truggheler. Mendicus fallax, æruscator: falsa mendicitate & malis artibus quæstum captans: scurra.

rabaud-appel. j. raepaud-appel.

rabauds boghe. *adag.* Pandiculatio.

rabauds boghe spannen. *adag.* Pandiculari: toto corpore extendi oscitando præ somno aut tædio.

rabauds gast-huys. Prothodochium, prochotrophium: hospitium mendicorum.

rabauds krausſel/kamanterije. Impetigo, scabies mendicorum.

rabaudsken/boghelen. *vet. flan.* Balistæ siue tormenti bellici genus, quod iaculum & lapides validè emittit atque eiaculatur: Sclopeti siue bombardæ genus rotis suffultum. *Froſſardus gallicè ribaudequin vocat.*

rabauden. Agere nebulonem dolosè agere mendicum: æruscare: cibum & pecunias impudenter & fraudulenter vndique colligere: & Scurrari, scurram agere.

rabauderije. Nequitia: scurrilitas: impuritas, impudicitia, lasciuia, obscœnitas: iocus scurrilis & lasciuus: & Improbitas, nequitia, scelus, flagitiū, facinus. *gal. ribauldrie: ital. ribaldaria: ang. ribaudry.*

rabelster. Mulier impudenter & dolosè mendicans.

Rabbelen. Garrire, nugari, blaterare: præcipitarè siue confundere verba.

Rabot. *fland.* Obex, obstaculum.

rabot. *fland.* **j. stupse.** Cataracta.

rabot. *fland.* **j. teghenheyd.** Aduersitas.

rabots. Repugnans, resistens.

Rach. j. raghe. Aranea.

Racke. *vetus.* Tormentum, fidiculæ, equuleus. *ang. racke.*

Racken. *sax. fris.* Vile opus agere, purgare latrinas, plateas, *&c.*

racken. Torquere, tendere: tormentis exprimere. *ang. racke.*

rack-klooten. Mala lignea: orbiculi volubiles, qui malum nauis circulo ambiunt, vt eorum ope faciliùs vela attollantur.

rack-steel *sax.* **j. rae-touwe.** Anquina.

racker. *sax. fris. holl.* Lictor, tortor, lorarius, satelles, carnifex, carnificis seruus: & Cerdo vile ac sordidum opus exercens, cloacarius. *ang. racker.*

racket. Reticulum: instrumentum cordis intentū siue maculis, quibus pila excipitur & expellitur. *vulgò* rachettū. *ger. raggetten: sax. ragget: gal. raquette: ital. rachetta: hisp. raqueta: ang. racquet.*

Rackette. j. rockette. Eruca.

Rad. Rota, orbita. *ger. rad: gall. roue: ital. rota: hisp. rueda.*

rad-braecken. Rota torquere: comminuere membra rotâ: rotæ tormento excruciare: elidere crura, cōfringere membra rotis: excarnificare rotâ, in rota: rotę pena afficere: rotæ insertū conuellere noxiū, & paulatim radiis

rotarũ conuulſum lenta morte perimere : rota torquere : crurifragio punire & perimere: inculſu rotę crura & cæteros artus diffringere: rotarum radiis incuſſis membra diffringere. *q.d.* frangere rota, ſiue in rota. *vulgò* rotare.

rad-maecker. Carpentarius, rotificus.

rad-naue. Modiolus rotæ.

rad-nauel/naue. Modiolus rotæ. *ger. nab: ſax. radenauel, naue.*

rad-ſchene. Canthus.

rad-ſpeecke. Radius rotæ.

rad-ſpetre/ſpan-hoozde/rijder. Suffiamen : inſtrumentum quod rotæ injicitur, ne in præceps feratur currus.

rad-velghe. Abſis, curuatura rotæ: & Modiolus rotæ, rotæ medium. *germ. radfelgen: ſax. radfelge.*

Rade radde. *friſ.* **j. dzade.** Celer, rapidus. & Rapidè, raptim, citò, celeriter. *gall. rade.*

Radie/rane. *vet. ſland.* Radius. *gal. rayon: ital. raggio: hiſp. rayo.*

radien/racpen. *ſland.* Radiare.

Radijs. Raphanus. raphanis. *vulgò* radix. & radicula. *germ. rettich: gall. raue: ital. raphano: hiſp. rauano: ang. radiſhe: radice autem ital. & rayz: hiſp.* radix *dicitur.*

Rae/rha/rah. *ſax.* Antenna : lignum tranſuerſum in malo, cui appenduntur vela.

rae-band. *ſax.* Struppus, ſtroph⁹: funis quo remus ad ſcalmum alligatur.

rae-bendinghe. *ſax. ſicamb* **j. hop-ancker-touwe.** Anchoralia, vrgentes.

rae-nocken. *ſax.* Cornua antennarum.

rae-pozt. *ſax.* Acroſtolium: ſummitas nauis.

rae-ſchip. *j.* **rae-ſeel.**

rae-touwe/rack-ſeel. Anquina : funis quo ad malum antenna adſtringitur.

Rae-ſeyl. Acatium, artemon, maius nauis velum.

Raeck. Tactus, tactio, attactus, ictus.

raeck/val/ghe-val. Caſus, euentus fortuitus.

Raeck-ſeyen. *ſland.* Altercari, rixari, lites mouere.

Raecke. *germ. ſax. friſ. ſicamb. j.* **ghe-hemelte.** Palatum, fauces.

Raecke. *ſland. j.* **relte.** Raſtrum. & Rutabulum, ſarculum. *germ. radhe: gall. raſteau: ang. rake.*

raecken/reken. Raſtro corradere. *gall. racler: ang. rake.*

raecken het vier *j.* **reken.**

raeck-kupl / raeck-dobbe. Scrobiculus in quo ignis conſeruatur.

Raecken *j.* **ghe-raecken.** Tangere.

raeck-ſteen. *j.* **toetſ-ſteen.** *ſicamb.* Coticula.

Raeckelen. Sarculare, abradere. *gall. racler: ang. rake.*

raeckelen het hoy. Fœnum raſtellis eradere.

raeckelen het vier. Rutabulo proruere ignem.

raeckel-ſtock. *j.* **gloete.** Rutabulum. *ang. rake.*

Raede. *holl. friſ.* **j. rade.** Citò.

Raed. Conſilium, mens, deliberatio. *germ. rath: ſax. radt.*

raed. *j.* **raedſ-man.** Conſiliarius.

raed/raedſ heeren. Senatus, ordo amplißimus: concilium, cœtus conſiliariorum.

raed. *vetus.* Theſaurus, facultates, diuitiæ repoſitæ.

raed. *j.* **rate.** Fauus.

raed. *j.* **rock.** Penſum.

raed. *vetus. holl.* **j. beur-raed.** Prouiſio, penus, conditio rei familiaris, adiumentum. **Te raede houden.** Conſeruare in vſum.

raed-ghe-raed. *ſax. ſicamb.* **j. hupſ-raed.** Supellex, vtenſilia.

raed-gheuer. Conſultor, qui alij conſulit: aſſeſſor.

raed-hups. Buleuterium, curia, domus auguſta, auguſtale, baſilica, prætorium, domus ſenatoria.

raed-kamer. Senaculum, curia, concilium.

raed-loos. Conſilij expers.

raed-ſaem/raed-ſaemigh. Conſultus, prudens; & Frugi, vtilis.

raed-ſaemheyd. Frugalitas.

raed-ſaemen. *vetus. ger. ſax. ſicamb.* Procurare.

raedſ-handel. Actio, cauſa.

raedſ heere. Buleuta, conſiliarius, conſultor, ſenator, pater: ſenatorius, ſenatorij ordinis, ſynedrus.

raedſ-heeren. Senatores, patres, ſenat⁹, amplſ-

amplissimus ordo. **raedt-heeren sone.** Patricius, senatoris filius.
raedt-lieden. Consiliarij.
raedt-pleghen. Consultare.
raedt-man. Consiliarius, consultor: & Senator: & Assessor.
raed-slagh. Consultatio, deliberatio, consilium.
raed-slaen. Consultare, deliberare, agitare consilia, communicare consilia, communicare consilia inter se, inire consilium.
raed-slaen/ghe-raden. Coniectare.
raed-schrijuer. Amanuensis curiæ. *vulgò* secretarius.
raed-vriend. Cognitor.
raedelick. j. **be-raed-saem.** Frugi.
raeden/raed-gheuen. Consilium dare, præbere, adferre: & Suadere, monere.
raeden/be-raeden/raed-nemen. Consulere aliquem, consilium petere ab aliquo.
raeden. j. **op-raeden.** Incitare.
raeden. j. **ghe-raeden.** Coniicere, coniectare, coniecturare, coniecturam facere, diuinare.
raeder/raed-gheuer. Consultor, consiliarius, assessor, suasor.
raeder/ghe-raeder. Coniector.
raedigh. *vetus. sicamb.* j. **be-raed-saem.** Frugi.
raedsel/ge-raedsel. Ænigma, gryphus, quæstio perplexa, nodosa, intricata: scrupulus, scrupus, coniectura. *germ. raetterſch: ſax. radelſe: ang. ridle.*
Raeghe. j. **raghe.** Aranea.
Raepe. j. **radie.** Radius.
Raep-vraecken / raep-maecker. j. **rad-braecken/rad-maecker.**
raepéren. *vetus.* j. **ropéren.** Extirpare, delere.
raepéren. Sufflaminare. *gall. enrayer.*
raeperinghe. Sufflamen. *gall. enrayoir.*
Rael. *fland.* j. **reel.** Tenuis, exilis.
Raem. Tendendi, explicandi, & concludendi instrumentum: compages palorum: pali siue vanni in quibus pannos distendit fullo. *vulgò* extētorium.
raem. Margines tabulæ: fulcrum quadratum tabulæ.
raem. Compages.
raem van de venster. Iugamenta fenestræ: fulcrum quadratum fenestræ.
raemen. Extēdere, distendere, diducere, explanari, explicare: distendere ad quatuor palos.
raemen/passen. Conuenire, quadrare.
raemen. *hol.* Putare, opinari, iudicare.
raemen. *vetus. holl. sicamb.* j. **micken.** Collimare, designare oculis, considerare.
raemen. Deliberare, perpendere, mente supputare: & Consilia conferre, statuere, cōstituere, cōcludere, perficere.
raemen het vonnisse. Sententiam formare.
raemen nae iemands dood/be-derfenisse/&c. Machinari mortem, interitum, necem, perniciem alicuius.
Raep. Collectio, collectum, raptura.
raepe. Rapa, rapum. *dicitur à* **raepen.** i. colligere, auferre, leuare: *quod rapa passim ex agris collecta, leuentur & auferantur: qua etiam ratione quidam Latinè* rapam *à* rapiendo *dictam putant. germ. raeb, rub: gall. rabe, raue: ital. raua, rapa: ang. rape.*
raep-bucht. *fland.* j. **raep-land.** Rapina.
raep-broot. Panis siue libum ex rapi presso semine.
raep-boen. j. **veld-boen.**
raep-krupd. Rapacia, orum.
raep-land. Rapina, napina.
raep-loof. Rapacina; rapicia, orum.
raep-roede. *holl. leod.* j. **rui. boet.**
raep-smout. Oleum rapacium, ex rapi semine expressum.
raep-vincke. Chloris: auicula raporum semina edens.
raepaud/rabaud-appel. Malū orthomasticum: mammarum effigie, raporum specie. *Adr. Iun.*
raepier. *fland.* j. **raep-bucht.** Rapina.
raeponcele. Rapunculus: rapum siluestre. *germ. rapuntzlin: gal. raponce: ital. raponzolo: hisp. ruyponce.*
raepalie. Popellus: sordes & fæx vrbis: grex hominum parui valoris ex cōfusa multitudine collectus: quisquiliæ. *gall. racaille, raſpaille: ang. raſcall.*
raepelinck. Collecta, collectanea, orū: analecta.
raepen. Colligere, leuare, auferre.
raepen ghe neeghte. Voluptatem capere, haurire: delectari.

raepen ſyn ſinnekens. Colligere ſe: reficere ſe, dilapſum ſpiritum recipere, animi diſſipatas partes rurſum in ſuũ locum congerere.

rapiasmus. Miſcellanea: turba miſcellanea: ex variarum rerum commiſtione conflata & commiſta.

Raes. Æſtuarium.

Raeſen. j. raſen. Furere.

raeſ-maen-dagh. *ſicamb. j.* **ber-lozen maen-dagh.**

Raete. j. rate.

Raetelen. j. ratelen.

Raf/raffen. Ligulæ cubitales vel bicubitales ex ventre rhombi piſcis.

Rafter. Materia trabis, lignum rude: *&* Sudes: *&* Tigaus, tignum. *ang. rafter, rauſter.*

Raghe/ragh. *holl.* Aranea. *gall. araigne: ital. ragno, aragna: hiſp. arana.*

Ragie. Rabies, furor: *&* Laſciuia, geſticulatio, geſtus. *gall. rage: ang. rage.*

Rake/raken. j. raecke/raecken.

Rakette. j. rokette. Eruca:

Ral/rel. Garrulitas.

rallen/rellen. Blaterare, garrire, iocari, nugari, fabulari. *gall. railler: ang. autem raile.* i. contumelias dicere.

Ramagie/ramaedſie. Ramalia, orum: faſces ex virgultis & minutis ramis.

Ram. Aries. *gall. picard, ram: ang. ramme.*

ram/ſtozm-ram. j. ramepe.

ram/ramme. *ſax.* Fiſtuca.

ramepe. Vectis.

ramepe/ſtozm-ram. Aries, teſtudo: teſtudo arietaria: machina arietaria: inſtar capitis arietini: inſtar arietis retrocedens, vt vehementiùs feriat, qua muri ſubruuntur.

ramepen. Arietare, crebro ariete pulſare.

ramepen. Vectibus munire.

rammeken. *fland. brug. j.* **rooſtepe.**

Rammelen. Tumultuari, perſtrepere, crepitare, murmurare. *ang. rumble.* **Den buyck rammelt.** Crepant vel crepitant viſcera: inteſtina latrant.

rammelen/remmelen. Laſciuire, catulire, ſalire, fœminas inire: efferari libidine, & domo relicta vagari: *dicitur propriè de felibus, cuniculis, &c. vide* **rammen.**

rammelen. Vim maſculam exerere. *Io. Becan.*

rammeler/remmeler. Laſciuus, petulans, petuleus inſtar arietis.

rammeler/remmeler. Cuniculus mas, cuniculus admiſſarius, emiſſarius, initor, laſciuus. *&* Vir laſciuus.

rammeler. Tumultuoſus.

rammelerſſe. Laſciua puella.

rammelinghe. Tumultuatio, commotio, ſtrepitus, murmur.

rammelinghe in den buyck. Tormina ventris, murmur ventris, rugitus inteſtinorum.

rammen. *vetus.* Salire, inire more arietum.

rammoer/romoer. Rumor, turba, tumultus, ſtrepitus. *gall. rumeur: ital. romore: ang. rumor.*

rammoeren. Tumultuari.

rammoer-meeſter. Auctor turbarum, coryphæus, Dauus Terentianus: ardelio: homo inquietus.

Ramp. Infortunium, malum, miſeria.

ramp-ſaeligh. Infortunatus, infœlix, miſer.

ramp-ſpoed. Infortunium.

ramp-ſpoedigh. Infauſtus, infortunatus, miſer.

rampen/rampenéren. *vetus. fland.* Dirâ imprecari, conuitiari.

Ran/ranck/rene. Exilis, tenuis, gracilis, gracilentus, iunceus, prætenuis corpore. *ger. ran.*

Rancke. *vet. flan.* Ramus tenuis & longè ſe extendens. *gall. branche: ang. braunche.*

rancke van den wijn-gaerd. Palmes, ſarmentum vitis.

ranckſ ken. Flagellum.

rancke. *vetus. j.* **rije.** Ordo, ſeries. *gal. rang: ang. ranck.*

rancke/rencke. Flexus, flexio, ſinuoſus reflexus: *&* Flexus viarum, anfract⁹. *ger. ranck, renck: rinçon hiſp.* i. angulus.

rancke. Fallacia, aſtutia, verſutia, ars, dolus.

rancke. Geſtus, geſticulatio.

ranken rencken. *ger. ſax. ſicam.* Flectere, deflectere, declinare, diuertere.

ranken. j. recken. Extendere.

racken/ranghen. *ger. ſax. ſicamb.* Pandiculari: extendere brachia reliquaque

que membra, velut palmites. *Becan. germ. rancken.*

Ranck-bzaecken. *j.* **rancken.**

Ranck-bzaeckinghe. Pandiculatio: membrorum diſtentio non voluntaria.

Rancket. *j.* **racket.** Reticulum.

Ranckune/ranckure/ranckoze/ranckeure. *flan.* Odium, ſimultas. *gal. rancune: ang. rancour, rancur.*

Rand. Ambitus, circulus.

rand/boozd. Margo, crepido, ora, lymbus.

rand van den pot. Labrum, corona.

rand van t'rad. Abſis, curuatura rotæ.

randſ-wl. *j.* **kerck-wl.** Aſio, otus, noctua aurita, vlula flammeata: auis auribus plumeis.

Rand wt hebben. *j.* **randen.**

Randen. Superſedere opere, omittere inſtitutum opus: intermittere opus. **Randen** *dicitur gallina* cùm intermittit ponere ouum ad vnum aut alterum diem.

randen/randten. *flan.* Delirare, ineptire, nugari, inſanire.

Randupnē. Currere cum impetu: effusè vel profusè currere. *gal. randonner.*

Rangher. *vetus.* **j. rueren.**

Rangh-bzaecken. *j.* **ranck-bzaecken/rancken.** Pandiculari.

Rannen. *vetus. fland.* **j. runnen/rennen.** Currere, fluere.

Ranſoen. Redemptio, luitio: & Lytrū, pretium redēptionis: quod pro captiui corporis redemptura dependitur, pactum pro capite pretium. *gall. ranſon: ital. ranſone: hiſp. ranſon: ang. ranſone, raunſone. Flandri quidam ſimplici dictione* **ſoen** *dicunt.*

ranſoenen. Pretium redemptionis dare, redimere, pretio liberare.

ranſoeninghe. Redemptio, luitio.

ranſoeneren. Pretium redēptionis exigere, imponere lytrum: concutere: violenter pecunias exigere.

Ranſt/ranſtigh. *campin.* **j. garſt.** Rancidus. *gal. ranci: ital. rancio, rancido: hiſp. rancio.*

Rap. Rapidus, agilis, citus, celer.

Rape/rapen. *j.* **raepe/raepen.**

Rapier. Enſis. *gall rapier.*

rapier-gozdel. Baltheus, cingulum militare.

Rappe. *j.* **krappe.** Racemus, vua. & Carptura, res decerpta.

rappe/roof ken van de wonde. Cruſta vulneris, cruſtula ſcabiei, ſcabies incruſtata, quæ plerumque decerpi ſolet. *ſax. raue.*

rappe. Scabies.

rappigh. Scabioſus, ſcaber.

rappighepd. Scabies.

Ras. Sericum raſile: bombycina leuis? *hiſp. raſo. vulgò* raſum. *ital. autem arazza, razzori.* aulæum periſtroma.

Ras in de zee. Charybdis.

Raſch/ſnel. Rapidus, velox, citus, alacer, pernix, celer, præpes, citus. *raſhe, ang.* Præceps.

raſch van der hand. Promptus manu.

raſch in den bupck. Foriolus: cita aluo.

raſchepd. Velocitas, pernicitas, celeritas, alacritas.

raſchelick. Velociter, celeriter, ocyus, rapidè, raptim. *raſhely, ang. i.* præcipitanter.

raſchen. Feſtinare, properare.

Raſeel. *j.* **raſepl/raſeel-ſchip/raeſchip.** Phaſelus. Ratis. *gall. raſeau dicitur.*

Raſelen. Somniare ineptias, furias.

raeſelinghe. Somnium lymphaticum, furioſum.

Raſen. Furere, inſanire, furore agitari, ſæuire. & Laſciuire. *gall. rager, enrager: ang. rage.*

raſen als de honden. Rabire.

raſende. Furioſus, inſanus, lymphatus, lymphaticus, furore correptus, rabidus, rabioſus.

raeſende ſieckte. Phrenitis, phreneſis.

raſerije/berwoedhepd. Furor, mania, rabies. *gall. rage: ang. rage.*

raſe-kop/raeſ-kop. Furibundus, inſanus, rabidus. & Laſciuus.

raeſ-koppen. Inſanire. & Laſciuire.

raſie. *j.* **ragie.** Furor, laſciuia, *&c.*

Raſeren. Radere, attondere: eradere, abolere, delere. *ang. raſe: raſer autem gall. i.* tondere, attondere. *παίειν*, abolere, delere. **Raſeren een ſtadt oft kaſteel.** Solo æquare vrbem, arcem, mœnia, turres: funditus delere: exſcindere, excidere, demoliri: ad viuum vſque radere: ſubuertere: euertere radicitus.

Raſier.*gal ſland*.Menſuræ aridę genus. *hiſp*.*raſero*.

Raſijn/roſijn.Racem⁹,vua,botrys: & vua paſſa,aſtaphis.*ger*.*roſain*.*gal*.*raiſin*. *ital*.*racemo*:*hiſ*.*raζimo*:*ang*.*roſin*,*raiſin*.

raſijn-rood.*ſax*.*ſicamb*.*friſ*. Coccus bis tinctus.

Raſpe.Radula,tyrocneſtis: inſtrumentum quo res minutim atteruntur, & raduntur in ſcobem.*vulgò* radula & raſpa.*gal*.*rape*,*raſpe* : *ital*.*raſpa*.*raſpa-ruola*.

raſpen.Radere,diſtringere,diſterere,atterere,ſcalpere.& Diſterere in ſcobē, friare: conterere in puluerem,comminuere tyrocneſti.*raſpare ital*.i.ſcalpere:*raſpar hiſ*.radere,atterere.

Raſte.*germ*.*ſax*.*ſicamb*.Penſum.

raſte.j.**ruſte/rouwe**.Quies,requies,relaxatio,remiſſio,ōtium:*ραστώνη*.

raſten.j.**ruſten**. Quieſcere.*ραστωνύειν*.i. otiari,otium captare.*ang*.*reſte*.

raſten het bloed/bloed-raſten.Suggillare.

raſtigh.*ſax ſicamb*.Quietus.

Raſtoen. *ſland*.*brug*.Libum ex tritici polline & ouis.

Rate / honigh-rate. Fauus. *ger*.*raſſe*, *roſſe*,*honigraſſe*:*gal*.*rayon de miel*.

rate.*vetus*.j.**taecke**.Penſum.

ratel.*ſland*.j.**rate**.Fauus.

ratel.Crotalum,crepiraculum,fiſtrum.

ratel-gout.j.**klater-gout**.

ratel-reep.Crotalum.

ratel-wozm.*ſicamb*.j **oor-wozm**.

ratel-ſpaen.*ſland*. Crepitaculum, crotalum.

ratele.Criſta Galli,filipendulę ſiue millefolij genus,allearia,alectoroloph⁹, pedicularis,fiſtularia herba,herba inutilis & pratis noxia.*ſic*.*radel*.*i*. zizania.

ratelen. Crotalum pulſare,crepitare, ſtrepere.

ratelen ende ſnateren.Garrire.

rateler.Crepitaculum.

rateler.Rabula,garrulus,crotalus,traulus.*ang*.*ratler*.

rateler/eſpen-boom. Populus Lybica: arbor ſtrepentibus tremuliſque foliis.*vulgò* tremulus.*gal*.*tremble*.

Ratte. Mus maior : Glis:Sorex. *vulgò* rattus.*germ*.*ratz*:*ſax*.*rotte*:*gal*.*rat*.*hiſp*. *raton*:*ang*.*ratte*.

ratten-kot.Glirarium.

ratten-krupd.Auripigmentum,arſenicum: venenum quo mures inficiuntur.*vulgò* ſoricaria.

ratten-neſt.Glirarium.

ratten-ſteertkens.j.**kattekens**.Nucamenta,Iuli.*q*.*d*.cauda muris.*à ſimilitudine*.

Raue.*vetus*.Retinaculum.

Raue.Coruus,corax.*germ*.*rapp*.*ang*.*reuen*. *dicitur* **raue**/*q*.*d*.**rooue**/*à rapacitate* : *rauier gallis*, & *rauiſhe ang*.rapere, abripere *dicitur*.*hinc adagium*.**Hy ſteelt ghelijck een raue** / *de homine rapace & furace*.

rauen-ghe-ſchrey.Crocitus.

rauen-kock. Carnifex, tortor.*q*.*d* coquus coruorum, coruis cadauera in eſcam ſuppeditans.

rauen-koſt.j.**galghen-aes**.

rauen-ſwert. Coracinus.

rauen-verwe.Color coracinus.

rauen-voet.j.**kraepen-voet**. Coronopus.

Rauelen / raueelen. Aeſtuare,fluctuare,agitari:& Circumcurſare,cōcurſare : & Delirare, deſipere, ineptire, inſanire,furere.*gal*.*reuer*: *ang*.*raue*.

rauelen.*hol*.j.**ber-werren**.Intricare.

rauelinghe reuelinge.Furor, delirium.

Rauen ghelijck de voꝛſchen/Coaxare.

Rauelinghe. Vortex,gurges.

Rauot/reuot. Caterua ſiue turba nebulonum,conciliabulum flagitioſorum,ſentina ſceleratorum : receptaculum nebulonum.& Lupanar.*ang*. *riot*.i.luxus,luxuria,aſotia.

rauotten. Tumultuari, & Luxuriari, popinari.*ang*.*riot*.

Rauw.j.**rouw**.

Rauweler.Olla fictilis.

R E

Rebbe.*ſland*.j.**ribbe**.Coſta.

Recht. Rectus,directus, æquus. *germ*. *recht*.*ang*.*right*.

recht.Rectum,verum, æquum,iuſtum.

recht/rechtelick.Rectè,æquè,iuſtè.

recht/rechts.Rectè,ritè,iuſtè.

recht ouer ende. Erectus, perpendicularis.

recht te paſſe komen. Commodum, commodè,oportunè venire.

recht-

recht ſtrate. Via ferens: via quæ rectà aliquò ducit.
recht-gheloouigh. Orthodoxus.
recht-gaet Compendium.
recht-hoeckigh. Rectangulus.
recht-maetigh. Æquilibris & Temperatus moderatus, mediocris.
recht-ſchaffen/ recht-ſchaftigh/recht-ſchaepen. Exactus, accuratus, perfectus, probus.
recht-ſchepd / rÿe. j. recht-ſnoer. Regula.
recht-ſinnigh. Integer, ſincerus animo, æquus.
recht-ſinnighepd. Integritas, ſinceritas animi.
recht-ſinnighlick. Integrè, ſincerè, fidelter.
recht-ſnoer. Amuſſis, perpendiculum, norma, linea, regula, canon, libella, funiculus quo diriguntur ſaxa aut ligna, vel quo ſignantur materię deaſciandæ aut in ſegmenta diuidendæ.
recht-ſweer. *ſiand. holl.* Patruelis, ſobrinus, conſobrinus, amitinus: conſanguineus, germanus.
recht-veerdigh. Iuſtus, æquus, integer.
recht-veerdighepd. Iuſtitia, æquitas, iuſtum.
recht-veerdighlick. Iuſtè, æquè.
rechte-voogd. *holl.* Eueſtigio, confeſtim.
recht-wt. j. op-recht. Sincerus, ſimplex & rectus.
Recht. Dexter. **Rechte hand.** Dextera vel dextra: dextra manus. **Rechts ende ſlincks.** Ambidexter, æquimanus.
Recht / ghe-rechtighepd. Rectum, iuſtum, æquum, fas, ius, æquitas, iuſtitia. Iudicium, legitima diſceptatio coram iudice. *germ. recht: ſax. richt: gal. raiſon: ital. ragion: hiſp. raçon: ang. richt.*
recht doen. Iudicare, iudicium dare, ius adminiſtrare, iuſtitiâ reddere vel miniſtrare: ferre ſententiam pro tribunali, ius dicere, iuſtitiæ æquitatiſque ſacris operari, leges exercere, iuſtitię ſacra peragere, exſequi iudicis officium.
recht ende reden. Aequum & bonum, ius faſque.
rechts-dagh / ghe-nacht-dagh. Dies faſtus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies quo ius dicitur.
rechts ghe-bied. Iuriſdictio.
recht-ghe-leerd. Iuriſperitus.
recht-huys. *ſicamb.* Forum, prætorium.
rechts-handel. Dica, cauſa.
recht-huys. Prætorium, tribunal.
recht-kamer. Curia, concilium.
recht-knecht / richt-knecht. *ſax. ſicamb.* Apparitor, viator.
recht-loos ende wet-loos. Irregularis & infamis. *vide* **ver-waeten.**
rechts-plichtinghe. Dica, cauſa, lis, actio iuridica.
recht-ſpreucke. Iuriſdictio.
recht-ſtoel/richt-ſtoel. Tribunal.
recht-ſtand. Inſtantia iudicij, actio certo modo ac tempore inſtituta.
recht-ſtad. Locus iudicialis.
recht-wijs. Iuriſperitus.
recht-wyſe. Iure, ipſo iure.
recht-ver-ſtandigh. Iuriſconſultus.
rechtelick. Iudicialis, iudiciarius: & Iuſtus, rectus.
rechtelicken. Iure, legitimè, iuſtè, rectè. & Coram iudice, in iudicio.
rechten. Litigare: in foro iudiciali diſceptare controuerſias.
Rechten. Dirigere, erigere, corrigere.
Rechten/ aen-rechten. Struere, apparare.
recht. j. ghe-recht. Ferculum.
recht-bancke/ recht-tafel. Abacus, repoſitorium: menſa vel tabula in qua aliquid deponitur: menſa coquorū, in qua diſci, fercula, & id genus alia exponuntur.
Rechten/recht doen. Iudicare, ferre iudicium, ius adminiſtrare, leges exercere, iuſtitiæ ſacra peragere.
rechten ende dinghen. Agere lites, agere iure, litigare.
rechten. Damnatum capite multare, adhibere ſupplicium, mactare ſupplicio.
rechter. Iudex, iuridicus.
rechter-huys. j. recht-huys.
rechter-ſtoel. j. recht-ſtoel.
Recke. Pertica, vallus, longurius.
recke/ſtrecke. Spatium, interuallum. & Ordo ſtriga.
recken/ ſtrecken. Tendere, extendere, expandere. *ang. reache, reiche.*
recken. j. rancken, Pandiculari.

recken.

recken.j.pijnigben. Torquere.
reck-bancke.j.pijn-bancke. Fidiculæ.
Reckſenen. *vetus.* Screare.
reckſeninghe. *vet.* Phlegma.
Redde.j.ridde. *vetus.* Febris.
Redde. Vindicta, liberatio. *ger. rette: ang. rodde.*
redden. *ſax. friſ. ſicamb.* Iuuare, liberare, ſeruare, redimere, vindicare, aſſerere. *ger. retten, erretten.*
redder. Seruator. & Vindex. *ger. retter.*
redder. *ſax. friſ.* Canis cuſtos ſiue vindex leporis capti, ne ab aliis canibus diſcerpatur.
Reddigh / reddick. *germ. ſax. ſicamb.* j. **radijs.** Raphanus.
Rede. *ſax. ſicamb.* j. **waghe-ſpan.** Suffla-men.
Rede/reder. *ger. ſax. ſic.* Cribrum.
reden/rederen. *ger. ſax. ſicamb.* Cribrare, incernere.
Rede. *vetus.* j. **redde.** Febris.
Rede.j.reede. Statio nauium.
Rede/ſpraecke. Sermo, verbum, dictio, oratio.
red-ſelligh. *vetus.* Eloquens.
red-ſelligheyd. *vetus.* Eloquentia.
reden. Loqui, fari, ſermocinari, ratiocinari, diſſerere. *Germani ſuperiores plerumque* **rede** & **reden**: *inferiores* **redene** & **redenen** *dicunt. reade, ang.* i. recitare, legere.
Redene. Ratio, cauſa: & Sermo, oratio.
redenen. Ratiocinari, verba facere, diſſerere, ſermocinari, loqui, fari.
redenaer. Rhetor, orator, cauſidicus.
redenaer. *ſland. brug.* Quæſtor.
redenlick. Rationalis, rationabilis, rationis capax, rationis compos, ratione præditus.
redenlick. Rationi conſentaneus. & Æquus.
redenlick middel maetigh. Mediocris, ſatis magnus, iuſtus.
redenlick/redenlicken. Cum ratione. & Mediocriter.
redenlickheyd. Ratio, æquum, æquitas.
Reder.j redenaer. Orator.
redinghe.j.redene. Sermocinatio.
Redups.j pupe. Suggeſtus, roſtra.
Ree.j.reede. Statio nauium.
Ree/hinde. Cerua.
ree/wilde ghepte. Capreа. *ſax. rhe.*
ree/ree-bock. Caprea, capreolus, dorcas, *ger. reh, rech, reech: ſax. rehbuck: ang. roo, robucke.*
ree-kalf. Hinnulus, hinnulus cerui.
Reecke/reecken.j.reke/reken.
Reede.j.redde/ridde. Febris.
Reed/ghe-reed. Paratus, promptus: & Expeditus, celer. *gall. rade: ang. redy.*
reede. Statio nauiũ portui propinqua, libera à maris tempeſtate. *gall. rade: ang. roden.*
reed-ſand. Fundum arenoſum: arena imi fundi. *ital. reſta: hiſp. riſtra.*
reeden/repden. Parare, præparare, apparare.
reeden de ſchepen. Nauigia parare aut inſtruere, nauicularıam facere. *ſax. reden, reeden.*
reeder. Exercitor nauis, partiarius, ratiarius. qui ex rate quæſtum facit. *ſax. reder, reeder.*
reede-haeue. *vetus.* j. **hupſ-raed.** Supellex, mobilia.
reed-ſchap. Præparatio, apparatio, apparatus: & Inſtrumentum: armamenta. *ſax. reſchop.*
Reel/raet. Tenuis, exilis, gracilis. *gall. grele, graile.* & Strigoſus, exhauſtus.
Reen.j.repn. Purus.
Reen/repn. *vetus. ſax. friſ. ſicamb.* j. **paet.** Limes, terminus, confinium.
reen-boom. *vetus.* Arbor terminalis, finalis. *ſax. reinbaum.*
reen-ghe-noot. Vicinus, confinis ſiue affinis in agris: conterminus: limitaneus, finitimus: vicinus.
reen-ſteen. *ſax. friſ.* j. **paet-ſtern.** Lapis terminalis.
reenen. *vetus.* Conterminum eſſe. & Terminum conſtituere.
Reen.j.repn/repner. Rangifer, cerui genus: animal ſeptentrionale, cornibus ramoſis.
Reep. Circulus orbis: circulus ligneus, orbis viminalis. *germ. reiff. ſax. rep, repe: ang. rope.*
reep/roop. *ſax. ſland. holl. ſicamb.* Funis, reſtis, funis funeus, ſpira: inuolutus funium circulus: tomex: torus: funis è loris contortis.
reep-bans. Petaurum.
reep-banſſer. Petauriſtes, petauriſta.

reep-

reep-ſlaegher. Reſtio. *germ.ſax.repſleger.*

reep-hout. Vimina vietoria: ligna vieta circulis conficiendis idonea: vitilia.

reepen. Ludere circulo ligneo.

reeper. *vet.* j. **reep-ſlaegher.** Reſtio. *ſax. reper.*

Reepen het vlas. Confringere linum: vellere cannabim à ſua feſtuca: decorticare cannabim. *q.d.* **roopen.**

Reeren. Boare, mugire. *&* Clamare inſtar cerui ceruam appetentis. *vulgò* rancare. *gall.reer.*

Reeſſem. Racemus, vua.

reeſſem ajupns. Vua ceparum, reſtis ceparum, alliorũ: alliorum vel ceparum capita cõnexa: faſciculus vnionum vel ceparum.

reeſſemen. Conglobare, colligare.

Reete. j. **rete.** Rima.

Reete. Inſtrumentum dentatum quo ſtringitur linum.

reeten het vlas. Stringere linũ. *&* Præparare linũ, ſiue cannabim in aquis. *q.d.* **reeden.** *vide* **reten.**

Reeuw/reewſſel. Spuma lethalis.

reeuw-ſweet. Sudor lethalis.

reeuw-platte. j. **dood-nepe.**

reeuwen. Cadauera curare: pollincere: *&* Curare peſte infectos.

reeuwer. Pollinctor: qui cadauera lauat, & vnguentis illinit: *&* Parabolanus, parabolarius: qui peſte infectos curat.

reeuwſel. Pollinctura: cadauerum vnctio & curatio: *&* Spuma lethalis.

Reeuwſch. Coitu acer: *dicitur de columbo admodum ſalace.*

Refe/ref. *germ. ſax. ſicam.* j. **kreetſe.** Ærumna: *&* Clitellæ.

Referepn/refrepn. Prouerbium, deuerbium, adagiũ: *&* Verſus, rhythmus, poëma rhythmicum: homœoteleuton. *vulgò* refranium. *gall. refrain: hiſp. refran.* i. prouerbium, adagium.

refrepnen/refrepnen. Referre verſus: rhythmos ſiue prouerbia pronunciare.

Refter. Triclinium, conclaue, cœnaculum commune. *vulgò* refectorium.

Regal. Arſenicum, auripigmentum: *&* Aconitum. *vulgò* realgarum. *&* riſagallum. *gall. reagal: ang reagall.*

Regghe. *holl. fland.* j. **reke/grietſel.**

regghe j. **egghe.** Occa, crates occatoria.

regghen j. **egghen.** Occare.

Reghe/rygghe. Ordo, ſeries: verſus, linea.

Regel. Regula, norma, canon, linea. *ger. regel: gal. reigle: ital. regola: hiſp. regla: ang. rule.*

reghel/rygghel. Regula, vectis.

reghel-recht. Directus: *&* Directè.

reghel-wijs. Inſtar regulæ ſiue lineæ.

reghelèren. Lineare, lineas ad regulam ducere, ſiue dirigere.

reghelèren. Regere, gubernare, moderari. *vulgò* regulare.

reghelèren ſijn leuen. Vitam ſuam dirigere ad normam rationis.

reghelier. Canonicus. *vulgò* regularis.

reghelinck. Ordine ſiue ſerie decenti ex ordine, ordine continuo: conſequenter.

Reghen. Pluuia, imber. *germ. raegen, regen: ang. rayne.*

reghen-back. Ciſterna: caſtellum, aquæ pluuiæ receptaculum.

reghen-beke. Torrens.

reghen-boghe. Iris, arquus, arcus cæleſtis, arcus pluuius, arcus imbrifer.

reghen-gat. Impluuium: *&* Plaga ſiue regio cœli pluuioſa.

reghen-mantel. Hacerna, penula.

reghen-mol. Stellio. *animalculum quod pluuia tenui & rore veſcitur.*

reghen-ſcheure. Nimbus.

reghen-boghel. j. **wind-bogel/ weder-boghel.** Arquata.

reghen-water. Aqua pluuia. pluuialis, cæleſtis.

reghen-wind. j. **ſuyden-wind.**

reghen-wozm/aerd-wozm/pier. Lumbricus, inteſtinũ terræ: vermis tempeſtate pluuia procedens è terræ latibulis.

reghenachtigh. Pluuioſus, pluuius, pluuialis, pluuiatilis, imbricus, imbrifer.

reghenen. Pluere. *germ. raegnen, regnen: ang. rayne.* **Het regent.** Pluit, imbres cadunt.

Rep. j. **repe.** Chorea.

Repcke. *vetus.* Raſtellum.

Repcken/recken. Tendere, extendere; *&* Vergere.

repcken.

repcken/langen. Porrigere.*ang.reache.*
repcken/raecken. Attingere.
Repden.j.reeden. Parare.
Repe.j.rupe. Aquæduct⁹,fossa publica.
Repe/rije. Chorea celerior,chorea in longam seriem:& Chorus saltantiū.
repen. Subsilire,subsultare,tripudiare.
reperen.j.rijeren. Tremere.
Repgher. Ardea,auis Diomedea.
Repn.j.repner.
Repn.*vetus.*j.reen. Terminus.
Repn/reen. Purus,putus,mundus,castus,continens. (hausłus.
repn-wt. Prorsus vacuus,omnino ex-
repnigh.j.repn. Purus.
repnighepd/repnhepd. Mūditia,mundities: castitas,castimonia:pudicitia, continentia.
repnighen. Purgare,depurgare,expurgare,mundare,emundare,februare, piare,expiare.
repnlick. Purus,mundus.
repnlicke vrouwe. Mulier munditiarum studiosa.
repnlick/repnlicken. Mūdè,purè,putè, sincerè,merè,nitidè,lautè,eleganter: & Castè,continenter,pudicè.
repn-vesien. Spina infectoria rhamni genus.*ang.rhynberries.*
repn-vloemen. Chrysocome:stœchas citrina:amaranthus luteus:eliochrysos, chrysanthemum.
repn-wende.j.repn-wilghe.
repn-wilghe.j.mond-hout. Ligustrū.
repn-vaerē/repn-haer/wozm-krupd. Tanaceti siue athanasiæ species:*offic.* parthenium mas.
repn-wt. Planè exhaustus.
Repnette.j.ghemē-baerd. Barbicapra. *gall.roynette.*
Repn.*stand sic*j.reghen. Pluuia.
repnen.*stand sic.*j.reghenen. Pluere.
Repner/repngher.j.reen. Rangifer, raingus:cerui genus.
Reps.*vetus.* Æquus,planus.
reps/effen grond. Solum.*gall.rez.*
reps ghe-lijst. Solo æquatus.
Repse. Iter,profectio.& *germ.*Militia, expeditio.
repse.j.mael. Vice,vicem. **Een/twee/drij repsen.** Semel,bis,ter. **d'eerste repse.** Prima vice.
repsen. Iter facere,iter carpere,tenere, habere:tendere,contēdere,proficisci, iter instituere, petere rura,castra, Romam, Latium:conferre vel recipere se aliquò.& *ger.*Militare,facere stipendium.
repsaer. Peruius,meabilis.
repsghelt. Viaticum.
repsghe-selle. Comes.
repshoed. Petasus,galerus.
repskleed. Vestis viatoria.
repsmaele. Pera viatoria.
repsmantel. Pallium viatorium,lacerna,penula,pallium itinerarium.
repser. Viator,peregrinator.
repsligh/religh.*sax.sicam.holl.zelan.* Procerus,longus.
repsligh. Itineri accinctus,expeditus.
repsligh krieghs volck.*vetus.* Equites: copiæ equestres.
repsligh peerd.*vet.ger.* Equus bellator.
repsligh. Peruius. **repsligh ende openе weghen.** Viæ apertæ & faciles.
repsligher.*vetus.* Viator,peregrinator.
repsliger/religer.*vet.* Eques.& Desultor.
repslighers. Equites,equitatus,celeres.
Repter/rijdter.*ger.sax.sicam.* Cribrum, incerniculum.*ang.riddle.*
repteren.*germ.sax.sicamb.* Cribrare,incernere.
Rekel. Canis domesticus,villaric⁹,rustic⁹,pecuarius, canis minimè gene-
rekel. Homo auarus,Euclio. (rosus.
rekelachtigh. Caninus:minimè generosus:auarus,minimè liberalis.
Reke.*vetus.* Versus,linea.
Reke/raecke. Rastrum,sarculum.*germ. raeche: ang.rake.*
reke/reecke/regghe.*flan.holl.fris.*j.grietsel. Pecten,rastellum.
reke. Collectio,reparatio,instructio, dispositio,ordo,series.
reken/raecken. Colligere rastro,corradere. Verrere & radere humum.& Gramen resectum colligere.& Sarculare.*ang.rake.*
reken. Reparare,reficere,instruere,aptare,adaptare.
reken/reecken oft raecken het vier. Condere siue occultare ignem cineribus: obducere prunis cineres: dispersos ignes in vnum redigere, colligere,& abstrudere.
Reken. Computare,reputare,supputare,

kare, numerare, rationem ſiue calculum ſubducere vel inire, inire numerum, ratiocinari. *germ. raechnen: ang. recken.*

reken-bancke. Abacus.

reken-berd. Abac⁹, tabula calculatoria.

reken-boeck. Codex rationarius: liber ſiue tabula accepti & expēſi: codex.

reken-kamer. Ratiocinarium. *Bud.*

reken-konſte. Scientia numerandi, arithmetica.

reken-penninghen. Calculi, abaculi.

reken-ſchap. Computatio, ratio.

reken-tafel. Menſa, trapeza, abacus.

rekenaer. Calculator, ſupputator, ratiocinator.

rekeninghe. Computatio, ratio, rationes, ſubductio, calculus.

rekeninghe eñ be-wijs. Dica, rationes & cauſæ expenſarum.

rekeninghe doen. Referre ſiue reddere rationem. **Op rekeninghe ontfanghen.** Partem debiti non liquidi rationibus nondum ſubductis acceptā ferre.

Rel. *ſland.* Strepitus: & Garrulitas.

relen/rallen. Strepere, ſtrepitum edere: & Garrire, blaterare: deliramenta, loqui. *ger. railler: rele ang.* i. titubare.

relen. Legumina ſub mola decorticare ſiue pinſere. *Geſner.*

rel-muys. Glis: mus maior, poma decorticans & nucleos exedens. *Geſner.*

Remelen *hol.* j. **reuen.** Delirare, ineptire.

remelinghe. Delirium, deliramentum, deliratio, mentis error.

Remme *ſax. ſicam.* Tabula ſiue tegmen coſtæ nauis.

Remmelen j. **rammelen.** Tumultuare, lasciuire, *&c.*

Rempe. *ſax.* Modius nauticus, menſura nautica.

Ren rin/ſmaeck. Rus coriaria.

Ren/rene j. **ran.** Gracilis.

Rencke j. **rancke.**

Rencken. *ger.* Flectere, deflectere.

Rend. *ſland.* j. **rind.** Bos.

Renne. Promptuarium, penarium, cella penaria.

renne/ voghel-renne. *ſland.* Cauea.

renne van haſen oft konijnen. Leporarium, cunicularium.

Rennen. Currere, curſare, curſitare, diſcurſare: velociſſimo equi curſu ferri. *ger. rennen: ang. runne.*

rennen met de lancien. Incurrere lanceis aduerſis.

rennen j. **runnen.** Coagulare.

ren-baene. Curriculum, hippodromus.

ren-plaetſe. Curriculum: catadromus, decurſorium. & Hippodromus, curriculum equorum.

ren-ſchip. Actuariolum, actuarium, actuaria nauis.

renner. Curſor.

renſſel. *ſland.* j. **runſſel.** Coagulum.

Renſchen/renſ-back j. **rijnſchen/rijnſ-back.**

Rente. Reditus, vectigal, penſitatio annua: prouentus annuus, cenſus. *vulgò* renta, rendita. *gall. rente: ital. rendita: hiſp. renta: ang. rent.*

rent-baer. Vectigalis, cenſum ſiue annuos reditus & prouentus adferens.

rent-bzief. Literæ conſtitutionis redituum.

rent-gheld. Pecunia calēdario deſtinata: pecunia in calendarium cōuerſa; numi occupati faciēdis nominibus.

rent-loos gheld j. **ligghende gheld.**

rent-meeſter. Quæſtor ærarius, præfectus ærarij.

rent-meeſter-ſchap. Quæſtura, præfectura ærarij.

rentier. Creditor redituum aut cenſuū: dominus redituum,

Rentſer. *ſax. ſicamb.* j. **knap-ſack.** Mantica.

Repe. *ſax. ſicamb.* j. **reep.** Circulus.

Repe. Inſtrumentum ferreum, quo lini ſemen ſtringitur.

repen. Stringere ſemen lini.

repen. *friſ.* Geſticulari inquietum eſſe, & nimia inquiete veſtes terere, *&c.*

Reppen. *vetus.* Rapere, capere.

reppen. *friſ.* Mouere: & Feſtinare, expedire.

Reſch j. **ruſch.** Gleba.

Reſe/reuſe. Gigas: ingentis & mōſtroſæ altitudinis homo, qui alto corpore cæteris hominibus præſtat, *à verbo* **rijſen/** *id eſt,* in altum ſurgere. *Ioan. Becan.*

reſelick/reſigh/repſigh. *vetus.* Procerus.

reſigher/repſigher. *vetus.* Eques.

Reſen. *ſland.* j. **lesen.**

Reſpeel. *ſland.* Nebulo, nequam.
Reſpen. *holl.* j. **ruſpen/riſpen.** Ructare.
Reſpijt. Reſpirandi ſpatium.
reſpijt. Ceſſatio, relaxatio, moratoria prorogatio vel dilatio.
Reſte. Reſiduum, reliquum, reliquiæ. *vulgò* reſta. *gall. reſte: ital. reſto: hiſp. reſta: ang. reſte.*
reſten/reſteren. Reſtare, ſupereſſe, reſiduum ſiue reliquum eſſe, manere, remanere. *gall. reſter: ital. reſtare: hiſp. reſtar.*
Rete/ſplete. Rima, fiſſura, ſciſſura, inciſura, ruptura, pator.
Rete. Alueus nauigabilis. reta *apud veteres Latinos. Ioan. Gorop. Becan.* Retas *Gellius vocat*, arbores & virgulta quę in ripis fluminum eminent, & prætereuntes naues impediunt.
reten. j. **grupten.** Retare, flumen à virgultis purgare.
reten het blas. j. **reeten.**
Retten. *ger.* j. **redden.** Liberare, ſeruare, tueri, aſſerere.
Reuck/roke. Odor, odoratus, odoratio: nidor, olfactus.
reuck gheuen. j. **riecken.** Halare, ſpirare, odorem emittere, odorem exhalare.
reuckwerck. j. **rieck-werck.** Incenſum.
reuck-loos. Inodorus.
Reud/reud-hond/reudkē. Canis mas.
reudigh. Caruliens.
Reuen/reuelen. *hol.* Delirare, errare, nutare animo, ineptire. *ἡμίεφ. gal. reſuer.* & Coaxare instar ranæ.
Reueninghe. *ſland.* Prouentus Principis, fiſcus. *ang. reuenewe.* **Kamer van reueninghe.** *ſland.* Senatus qui de Principis dominio ſiue patrimonio cognoſcit. *fortè à gallica dictione revenu:* i. reditus, prouentus, vectigal.
Reulen/ruplen. *friſ. ſic. holl.* Commutare, permutare.
Reum. *ſland.* j. **ſnof/** Rheuma. *gall. rheume: ang. rheume.*
reumatijck. Vdus, vuidus, humidus. *q.d.* rheumaticus.
reumatijcke plaetſe. Locus ſitu ſentus.
Reuot. j. **rauot.**
Reupen. j. **roopen.**
Reuſe. j. **reſe.** Gigas.
Reuſel. j. **roſel.** Abdomen, adeps.
Reutel. j. **rotel.**

Reuter. j. **rēpter.** Cribrum.
Reuwaerd. j. **rouwaerd.**
Rexenen. j. **reckſenen.** Screare.

R I

Ribbe. Coſta: crates pectoris. *ger. ripp: ang. ribbe.* **Lange ribben.** Coſtæ veræ, coſtę ſuperiores ſeptē. **Corte ribben.** Coſtæ nothæ, mendoſæ, inferiores.
ribbe/latte. Tignus, tignum.
ribben van t'ſchip. Cinctus, ſubligaculum.
ribben-laeghe. Contignatio.
ribbeken. Tigillus, tigillum.
ribbekens der blaederen. Fibræ.
Ribe/rube. Rapum, rapulum.
Richel. j. **rijchel.** Repagulum.
Richt. j. **recht.**
Ridde/rijde/ridtſe/redde/ritte. *gem. ſax. friſ. ſicamb.* Febris, *à tremore ſiue horrore.*
Rid-meeſter / rit-meeſter. Magiſter equitum. *q.d.* **rijd-meeſter/** à **rijden.**
ridder/peerd-ruyter. *q.d.* **rijder.** Eques.
ridder/ridder-heer. Princeps militaris, eques nobilis militarem ordinē profeſſus. Eques auratus, eques torquatus, eques ordinis, vir equeſtris ordinis ſiue dignitatis.
ridder ſlaen. Equitem creare. *Equites enim vel ab ipſo Rege vel à Regis in exercitu præfecto, flexis genibus, educto gladio leniter in humero percutitur: olim autem creato equite ad ornamentum, præter gladium, cingulum & calcaria aurea acceſſerant: unde Equites & Milites aurati hodie vocantur. Gail. Camden.* **Ghe-ſlaghen ridder.** Eques auratus: *ſic ſeu. dictus, quòd creetur ſolemni ceremoniarum ritu, perſtricto leuiter nudo enſe humero lævo, Imperatoris aut Ducis manu, additis verbis ſolenni more conceptis.*
ridder-ſpoze. Cuminum ſilueſtre, flos calcaris, conſolida regalis.
ridder-ſpel. j. **ioannop-ſpel.**
ridder-lick. Militaris: & Bellicoſus.
ridderlicken. Militariter, more militum.
ridder-ſchap. Militia: & Equeſtris ordo, dignitas equeſtris.
Rieck. Furca, tridens.
rieckſken. Furcilla.
Riecken. Odorari, olfacere, odorē percipere, ſiue ſentire. *gem. riechen: ſax. ruken.*

Riecken. Olere, redolere, odorare, odorem reddere, odorem ſpirare, fragrare: halare, nidere.

rieck-werck/ reuck-werck. Suffimen, ſuffimentum, thymiama: incenſum.

riecker/ rieckerken/ rueckerken/ rieck-balleken/ rieck-appelken. Paſtillus, orbiculus, ſeruia, odoramētum, olfactorium, odoramen.

rieckende. Odorus.

rieckerije. Odoramētum, olfactorium.

rieckер. Odorator.

rieckelick. Odorifer, odorus.

Rieffe/ bij-ſcheute. Palmes foraneus.

rieffe/ rieue. j. grietſel. Raſtellum, pectē.

Rieghe. j. rijghel.

Riem/ gozd-riem. Cingulum, corrigia, cinctus, zona: & Scutica, lorum. *ger. riemen: ſax. reme.*

riem. *ſax. ſicam. friſ.* j. **neſtel.** Ligula, ligula adſtricteria.

riem-be-ſlagher. Zonarius, fibularius.

riem-maecker. Zonarius.

riem papiers. Faſcis chartaceus, quingentas chartas continens. *vulgò* rimus, riſim°. *gall. rame. Rimo, rimero, hiſp.* congeries.

riemen. Cingere, incingere.

Riem/ roeper van t'ſchip. Remus, tonſa. *ſax. reme: gall. rame: ital. remo: hiſp. remo.*

riem-bladt. Palmula, tonſa.

Riemen. j. roepen. Remigare.

riem-bancke. j. roeder-bancke. Tranſtra.

riem-gat int ſchip. j. roeper-gat. Columbar.

riem-trecker. Remex. *ſax. remetrecker.*

riemer/ roeper. Remex.

Ries. *vetus.* Temerarius, inconſideratus, effrænus. *ang. raſhe.*

rieſheyd. *vetus.* Temeritas.

rieſen. *vetus.* Temere agere.

Rieſter/ rijſter. *flandr.* Rulla.

Riet. Arundo, canna, calamus. *ſax. reth: ang. reede: ger. ried dicitur* iuncus.

riet-boſch. Arundinetum, cannetum.

riet-dijck. *vetus.* Arundinetum.

riet-dodde. j. dodde. Typha.

riet-gras. Butonium: *vulgò* Iuncus canabinus. & Carex.

riet-kolue. j. donſe/ dodde. Typha.

riet-meeſe. Parus paluſtris,

riet-muſſche. Schœniclus, iunco, paller arundinacius: auicula iuncis & arūdinibus inſidens.

riet-pepze. Pyrum ſigninum, pyrum teſtaceum.

riet-pijpe. Calamus, fiſtula, canna, harundo, cicuta, buxus.

riet-plupme. Panicula, lanoſa coma arundinum.

riet-ſchoze. Arundinetum littoreum ſiue riparium.

riet-ſneppe. Ruſticula, ruſtica perdix: perdix cannitia, humidis & paluſtribus locis gaudens.

riet-ſpiere. Bulbus arundinis.

riet-bozſch. Calamitha: driopeta: ranæ minimę genus inter calamos degēs.

Rieue/ grietſel. Raſtellum, pecten.

Rif. *friſ.* Riuus. **rifken.** Riuulus.

Rif/ riffe. j. wt-ſteke. Vadum, puluinus, lingula.

Rif oft rift in-nemen/ in-binden. Carbaſa ſubſtringere, vela contrahere: contractiores facere velorum ſinus: funiculos inferiore in veli ſinu aſſutos conſtringere.

rif/ rifft. Inuolucrum. **middel-rif/ middel-rift.** Diaphragma, ſeptum tranſuerſum, diſſeptum.

Rijchel/ rijghel. Regula, repagulū, peſtulus, obex, ſubſcus.

rijchel in de ſchap-raede. Loculamentum.

Rijck. Regnum, imperium. *germ. reich: ſax. ryke: gall. regne, royaume: ital. regno, reame: hiſp. reyno, reynado: ang. realme.*

rijckſ-daler. Nummus Ioachimicus: argenteus vncialis. *q. d.* Imperialis.

rijckſ-dagh. Comitia, orum: dies comitialis, conuentus imperialis.

rijckſ-dagh houden. Habere comitia.

rijckſ-ſtad. Ciuitas imperialis.

Rijck. Diues, dis, pecunioſus, opulētus, locuples, nummoſus, opimus, opiparus. *vulgò* richus. *germ. reich: gall. riche: ital. ricco: hiſp. rico: ang. riche.*

rijck. *nominibus nonnullis iunctum, auget eorum ſignificationem: vt* **Bot rijck/ bilnd-rijck/ doof-rijck/ dul-rijck/ ſat rijck.**

rijck-dom. Diuitiæ, opulentia, facultates, opes, fortunæ, ſubſtantia.

rijcken. Ditare, opulētare, locupletare, collocupletare, diuitem facere. & Di-

teſcere, ditari, locupletari, opuleſcere, rem facere, diuitem fieri.

rijckheyd. Diuitiæ, opulentiæ.

rijckelick. Opulenter, opiparè, ſplendidè, ſumptuosè, pretioſè, amplè, affatim.

rijckaerd. Diues, opulentus: & Euclio diues: homo diues & auarus.

Rijde. j. ridde. Febris.

Rijden te peerde. Equitare, vehi equo. *ger. reyten: ang. ride.*

rijden te wagben. Vehi curru.

rijden op bet ijs. Per lubricam glaciem ferri, percurrere glaciem: per glaciē celeres diuaricare pedes.

rijden op de tonghe. *adag.* Diffamari: ſiniſtra fama diuulgari.

rijden. *adag.* Agitari ira: In fermento iacere: iraſci, commoueri acri bile, exagitari.

rijden/be-rijden/be-ſpringben. Salire, inire femellam.

rijd-haemer. j. duppſt-haemer. Ceſtra.

rijd-meeſter/rid-meeſter. j. rit-meeſter. Magiſter equitum, præfectus militiæ.

rijd-peerd. Equus equitans, equus ſub homine gradiens, equus ephippiarius.

rijd-rock/wapen-rock. Sagum, tunica equeſtris.

rijd-ſchoenen. *ſicamb. j. ſchrick-ſchoenen.* Talaria.

rijd-ſchot. j. rijſ-koorde/touter.

rijd-ſweerd. Verutum, veruina. *Ad. Iun.*

rijdende worm. Verminatio.

rijder. Eques.

rijder. Numus aureus equitis effigie.

rijder. Cuniculus mas, cuniculus admiſſarius.

rijderen/rijeren. Tremere, trepidare, intremere, palpitare, horrere *ſax. reterē.*

rijderinghe. Tremor, horror.

rijdigh zijn. Equire, coitum appetere: *dicitur de equis.*

Rijdter. j. reyter. Cribrum.

Rije/rijghe. Radius, linea, verſus. & regula, norma, ordo, ſeries, ſtriga *vulgò* riga. *gall. reng: ital. riga: ang. rowe, raye, rewe.* **Op de rije drincken.** Bibere in ordinem: in orbem, ita vt nemo omittatur.

rijer/rad-ſperre. Sufflamen, machina qua in deſcenſu vel procurſu nimio rota retinetur.

rijeren. Sufflaminare, ſufflamine comprimere ſiue retinere. *gall. enroyer.*

rijeren. j. rijderen. Tremere.

Rijf. j. rijue. Raſtrum, raſtellum.

Rijf. Largus, copioſus, abundans.

rijffelick. Plena manu, ampliter, copioſè, liberaliter, largè.

Rijffel. *ſland. j. wrijuinghe.* Raſura, ſcalptura.

rijffel. Sortitio, ſortitus, us: pliſtobolinda.

rijffelen. *ſland. j. wrijuen.* Fricare, radere, ſcalpere, terere.

rijffelen. Rapere. *gall. rifler.*

rijffelen. πλαστοκάλαρ: ludere ſtrillo: ſortiri teſſeris: certare punctis talorum. *gall. rifler: ang. riffele.*

rijffel-beker/ rijffel-trechter. Pyrgus, orca turricula.

rijffen. *ſax. j. wrijuen.*

Rijghe. j. rije/reghel. Regula, norma, ordo, ſeries. *vulgo* riga.

rijghen. Faſciare, faſcia aut ligamine nectere per ordinem, ordine nectere & ligare.

rijgh-band/rijgh-ſnoer. Faſcia tænia, ligamen.

rijgh-neſtel. Ligamen longum.

rijgh-ſnoer/rijgh-band/rijgh-koorde. Faſcia, tænia, ligamen, lorum, loramentum.

rijgh-ſweerd. Parazonium, gladius qui ad zonam accingitur.

Rijghel. j. rijchel.

Rijm. Pruina, pruina cana, matutini temporis gelu, ros concretus, gelicidium, ſubtillum. *ger. reyff: ang. ryme.*

rijmachtigh. Pruinoſus.

rijmen/rijpen. Pluere pruinam, gelicidium, ſubtillum.

Rijm/rijme. Rhythmus, numerus, metrum, carmen homœoteleuton, homœoptoton: finis verſus cum altero concordans. *vulgò* rima. *ger. reym: ſax. rijm: gal. rime: ital. rima: ang. ryme.*

rijmen. Conuenire, quadrare, cōſonare, conſonū eſſe: aptè cadere, congruere.

rijmen. Cōponere rhythmos, ſiue verſus ſimiliter cadentes. *vulgò* rimare.

rijm-dichte. Poēma, carmen, metrum, epigramma.

rijm-

rijm-dichter. Poëta rhythmicus.
Rijn-beſie. Spina infectoria: rhamnus catharticus. *ang. rheynberrie.*
rijn-wilghe. j. reyn-wilghe. Liguſtrū.
rijn-bloeme. j. reyn-bloeme.
Rijn. Rhenus. *vide Nomenclat.*
rijnſ-ſchalie / renſ-ſchalie. *holl. ſicamb.* Lamella, parua lamina, aut fragmētum laminæ, prope Rhenum fluminē exciſum.
rijnſ-dack. j. ſchalien-dack. Tectum ſcandulare, ex lamellis aut fragmentis laminarum.
rijnſch. Subacidus, acidulus.
rijnſchen. Acidulum ſaporem referre.
rijnſchende ſmaeck. Sapor acidulus: qualis eſt vini Rhenani.
Rijp. Maturus, maturatus, mitis, tempeſtiuus, mollis coctus. *ger. reyf: ang. ripe.*
rijp bzood. Panis ſatis ſuperq; fermentatus.
rijp ghe-ſichte. Frons nubila, matutina, obducta: ſupercilium ſeuerum: vultus durus, auſterus.
rijp-moedigh. Seuerus.
rijpe. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* **j. rijm.** Pruina.
rijpen. j. rijmen. Pruinam pluere.
rijpen / rijp worden. Matureſcere, ematurescere, deuenire ad maturitatem, maturitatem capere, maturare, maturum fieri, miteſcere.
rijpelick. Maturè.
rijphepd / rijpigheyd. Maturitas.
Rijs. Oryza. *vulgò* riſum. *germ. reyß: gal. ris. ital. riſo: ang. riſe.*
Rijs. Virga, ſurculus. *à* **rijſen.** i. ſurgere.
rijs. Virgulta, ſarmenta, ramalia: faſces virgarum ſiue lignorum tenuiorum.
rijs. *ſtand* **j. mutſaerd.** Faſcis.
rijſ-hout. j. rijs. Virgulta.
rijſ-werck. *ſtan.* Moles ex ramorum & virgultorū faſcibus fluctib⁹ oppoſita.
rijſken. Virgula rami.
rijſen / op-rijſen. Surgere, exurgere, aſſurgere, ſcandere, oriri. *vulgò* riſſare. *ital. rizzare: ang. riſe, riſe.*
rijſen / af-rijſen. Labi, delabi, decidere, defluere, deſcendere.
rijſen int ſinghen. j. klimmē. Pæanem citare.
rijſen. j. piſſen.
rijſende haer. Defluus capillus.
rijſende ſteen. Calculus, lithiaſis.
rijſ-koozde / rijſ-koozden. j. toutere / toutēren.
rijſeren. Virgulta, ramalia; ſarmenta.
rijſſelen. Strepere, ſtrepitare, ſtrepitum edere: ſtrepitu quodam leui moueri, vt virgulæ, frondes, ſtramina: ſubmiſſum murmur edere, vt frondes.
rijſſe!er. Subſtramen, ſtramentum, ſtratum, cubile pecorum: torus, lectus è ſtramento.
Rijſte alupns. j. reſeme. Reſtis ceparū.
Rijſter / repſter / ploegh-ſcheurder. Rulla.
Rijtſen. *ſax. ſic.* **j. tergben.**
Rijte / rete / ſplete. Rima, fiſſura, ruptura. *ger. ryß: ang. riſe.*
rijte. Canalis: & Locus humilis ſiue decliuis.
rijten. Findere, rumpere, ſcindere, diuellere, auellere, abſtrahere: lacerare. *ρήσσειν. ger. ryſſen.*
rijtē. Rimas agere, findi, diffindi, hiare.
rijten den viſch. *ſax.* Exdoriſuare piſcē.
Rijtelen. *friſ. holl.* Suſurrare, ſumminiſsè murmurare.
Rijter. j. repter. Cribrum.
Rijue. j. rijf. Largus.
Rijue. *ſax. ſic.* **j. raſpe.** Tyrocneſtis, radula.
rijue. Raſtrum, raſtellum.
rijue. Hierotheca, feretrum.
rijue-dzagher. j. kaſ-boeue.
rijuen. *ger. ſax. ſicamb.* **j. wrijuen.** Radere, fricare, terere.
rijuen. Raſtello ſtipulam è pratis eradere, raſtello corradere.
Rillen. *ſicamb.* Aurem vellere.
Rimpe / rimpel. j. rompel. Ruga.
Rimmelen. j. rammelen.
Rin / ren / ſmack. Rus coriaria.
Rinck. j. ringh. Circulus, anulus.
Rind / rund. Bos. *germ. rind. ſax. rind.* **Rind** *propriè dicitur* bos, *in maſculino genere.*
rindeken. Iuuencus.
rind-vleeſch. Caro bubula.
Rinde. *ſax. ſic.* Cortex, cruſta. *germ. rinden: ang. rinde.*
rindſel. j. runſel. Coagulum.
Ringh / ghe-ringh. Leuis, facilis, celer, velox, citatus, ocyor, pernix, agilis: & Facilè, expeditè: & Celeriter, velociter, ocyus. *ger. ringh: ang. ryme.*

Ringh/rinck. Annulus, lunula. *ger. ring: fingerring: ang. rynge.*

ringh/rond perck. Circulus, orbis.

ringh der manen. Halo.

ring van de deure. Cornix, annul⁹ quo pulſantur fores.

ringh. Circulus, cætus hominum in orbem collectus.

ringh-band. Millus.

ringh-dans/ronden dans. Orbis ſaltatorius.

ringh-dooſken/ringh-kiſtken. Dactylotheca.

ringh-dupue/ringhel-dupue. Palumbes, palumbus, palumba, columba torquata: palumbus torquatus.

ringh-kaſſe. Pala anuli: largior turgidiorque anuli pars, cui gemma aut ſymbolum inſeritur.

ringh-koller. Lorica ſquamis, anulis, ſiue catenulis cōpoſita: thorax ſquamatus: thorax hamis conſertus, thorax trilix, bilix: lorica hamata: ex catenis & anulis conſerta: textilis innumero chalybum ſubtegmine thorax.

ringh-kraghe. Lorica: colli tegmen anulis ferreis conſertum.

ringh-maecker. Anularius faber.

ringh-meerle. Merula torquata.

ringh-mueren. *ger. ſax. ſic.* Mœnia, muri.

ringh-vinger. Digitus annularis.

ringh-wijs. Orbiculatim, circulatim.

ringh-woꝛm. Impetigo, lichen.

ringhetten. Anulo circundare, circumcludere.

ringhelen. Anulo circumdare. & Circumdare, circūcludere, conuoluere, intorquere. & In gyrum vertere ſiue compellere: & Coereere, coarctare, domare. & redigere in ordinem. & Exercere, cogere.

ringhel-dupue. *j.* **ringh-dupue.**

ringhel-meeſter. Caſtigator, domitor: & Monitor, curator operis: qui opus vrget, moraſq; ceſſatorum caſtigat: obſeruator operariorum: acris exactor operæ.

ringhen. Annulo circundare: & Domare.

ringhen. *ger. ſax. ſicamb.* Luctari, obluctari, colluctari.

ringh-plaetſe, Palæſtra.

ringher. Luctator.

Ringheren. *ger. ſax.* Attenuare.

Ringhen/ringhelen. *vetus.* Sonare, pulſare, rinnire. *ang. ringe.*

ringhel. *holl. friſ.* Nola, tintinnabulum, crotalum, crembalū: crepitaculum.

ringhel-ropen/rinckel-roden. Circūcurſare, & perſonare concuſſis nolis, crotalis, crembalis aut anulis: diſcurrere, ſaltare cum crotalis. *dicitur & klinck-ringhen.*

Rinne. *j.* **renne.**

Rinnen. *j.* **rennen/runnen.**

rinſel. *j.* **renſſel/runſſel.**

Rinſch/renſch. *j.* **rijnſch.** Subacidus.

Rinſen. *friſ. j.* **hemmen.**

Rioole. Riuus, riuulus, canalis, alueus, foſſa, lira, ſulcus. & Cloaca.

rioolen. Liras ſiue ſulcos fodere.

Ripſen. *j.* **rupſen.**

Riſch. *j.* **ruſch.** Ceſpes.

Riſpe. *j.* **rupſe.** Millepeda.

Riſte van vlaſch. Manipulus lini.

Rit/ritte. *ger. ſax. ſicam.* Equitatus, turmæ equitum: & Expeditio.

rit-meeſter / rid-meeſter/ rijd-meeſter. Præfectus militum, tribunus militū. dux equitatus, magiſter equitū, præfectus equitum.

ritſch/ritſigh. *holl.* Catuliens, pruriens in venerem.

ritſigh zijn. Catulire.

ritſche teue. Canis catuliens. & Femina viroſa, pruriens, libidinoſa.

Ritſe. *ſicamb. j.* **rete/ſplete.** Rima, fiſſura. *ger. ryß.*

Ritſe. *ſicamb. j.* **ridde.** Febris.

Ritſen. Inſtigare, incitare, inducere, incendere. *ger. reitzen: ang. reitzen.*

Ritſen. Notare fundum & menſuram vaſis.

Riuier. Riuus, flumen, fluuius, amnis, *gall. riuier: ital. riuo, rio: hiſp. rio: ang. ryuer.*

riuierken. Riuulus, amniculus, torrens.

riuier-viſch. Piſcis fluuialis vel fluuiatilis.

riuier-water. *j.* **bloed-water.**

R O

Roaenſch / koleur de rop. Impluuiatus, fuligineus, ferrugineus, rubigineus: caſtaneus: Mutinenſis color. *quem quia ſæpè Galliarum rex induit, ideò*

ideo à Gallis regius *dictus. Ioan. Rauiſ. Text.*

roanſch/doncker-rood. Fuluus, muſtelinus. *vulgò* roanus. *gall.roan*: *ital. roano.*

Robbe/robbeken. Cuniculꝰ. *ang.rabet.*

Roch. Raia piſcis. *ger.roch: hiſp.raia, roch: ang.ray.*

roch-ſteert. Cauda aſpera raiæ.

Rochel. *ſland.* j. **rotel.**

rocheien/ruchelen. Rauca voce tuſſire, ſcreare cum murmure, grunnire, murmillare: frigidulos vdo ſingultus ore ciere.

rochelaer. Homo ſcreans & tuſſiens rauca voce.

rochelinghe. Turba, turbatio: & Murmur, grunnitus. (mur.

rochel-merckt. Turba, tumultus, mur-

Rochten/ruchten/roecken. Curare.

Rock/lijf-rock. Tunica. *ger.rock. ῥάκος*, i. pannus craſſus & vilis: & Veſtis pannoſa; ſaga.

rockelingh / rockelin. j. hooy-kleed / ouer-rock. Amiculum linteum, amictus lineus, hypothicos: tunicella *apud Eccleſ. vulgò* rochetum. *gall.rochet: ital.rochetto: ang.rochet: gall.roquet.* i. ſupparus.

Rock/ſpin-rock/wocke. Colus. *vulgò* rocca. *germ.rocken*: *ital.rocca*: *hiſp.rueca*: *ang.rocke.*

rock. Penſum: lanæ liniue manipulus colo aggeſtus, qui in fila carpitur.

Rick. *vetus.* Cumulus, aceruus, ſtrues.

rock hoops. j. tas hoops. Meta fœni.

rocken. Aptare colo penſum, colum lino ſiue lana veſtire, ſtamina colo circumuoluere, colum lana comere, penſum ſtruere.

rocken/op-rocken. Inſtigare.

rocké iet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari dolos: inceptare vel excitare malum, fraudem, *&c.*

rock-vincke/roer-vincke. Auctor turbarum, primus motor.

rockſel. Penſum, ſtamen.

Rockette. Eruca. *gall.roquette: ital.ruchetta: ang.rockett.*

Rode/reude. Canis mas.

roden/reuden. Cirulire.

roden. *vetus.* j. **rottepen.** Concurſare, peruagari terras. *gal.roder.*

Roden. j. wt-roden/roeden. Extirpare, eradicare. *ſax.roden, raeden. roote anglis* radix *dicitur.*

Roebe. *friſ.* j. **raepe.** Rapa, rapum.

Roeck. *ſax.* j. **roock.** Fumus.

Roeck/roeck-voghel. Cornix furua, frugiuora, frugilega, ſpermologus. *auis à fumo ſiue colore fuſco dicta.*

roeck. *zeland.* Delator, quadruplator, lictor, prætorianus miniſter.

roeckroecken. Cornicari, obſtrepere, ineptè garrire. & Minatrire: columbarum more vocem edere.

Roecken. *ſax.ſicamb.* Ructare. *gal.router: ital.rottare.*

Roeck. Cura, attentio, conſideratio. **Roeck nemen op eenige ſaecke.** Conſiderare rem aliquam, attendere.

roecken/rochten/ruckten. Curare, attendere, perpendere, conſiderare, æſtimare. **hem en roeckt niet wat hy ſeyt.** Non curat, non attendit, non cogitat quid dicat.

roecke-loos. Temerarius, inconſiderans, inconſideratus, præceps.

Roede/roepe. Virga. *ger.rutt*: *ſax.rode: ang.rodde.* **Roeden.** Virgæ, flagella, ſcuticæ: verbera, virgindemia.

roede. j. manlickheyd. Penis.

roede/roedſtock. Decẽpeda, virga qua menſores agros metiuntur, decẽ pedes longa. & Radius, virga geometrarum, qua linearũ ductus indicãt.

roede. Virga & ſceptrum imperij, & iuſtitiæ ſignum. & Iuriſdictio. *Hinc*

Roode/roede. Quæſitor, quæſtor, latrunculator, prætor rerũ capitalium, iudex rerum criminalium. *qui rubram virgam gerere ſolet, & ſanguineam cruentamque pœnam minatur.* **Langhe roede.** *antwerp.* Stator primarius, longam virgam gerens. **Korte roede.** *antwerp.* Apparitor publicus, viator, ſtator, rhabduchus: breuiorem virgam gerens.

roed-draegher. Rhabdophorus, viator, apparitor, miniſter publicus, qui ſenatorum mandata ad alios defert. *huic autem virgas geſtare moris eſt: ſicut & lictoribus Romanis ſuæ erant virgæ quibus fores pulſabant. Veteres etiam virgis, baculis ac ſceptris tam in ſacris quàm profanis ritibus vſi ſunt.*

roed-meeſter:j.erf-ſchepder.

roed-peerd/roep-peerd. Equus ſiniſter in curru:equus ſiniſterior.

roed-ſtock.j.roede. Decempeda.

roede.j.riem. Remus,tonſa,inſtrumentum quo nauis agitur. *ger.ruder.*

roeden oft roepen den wijn. Radio ſiue virga tentare dolij capacitatem.

roeden/roden. Extirpare,eradicare.

roeden/roepen/ruyen. Iacere,proijcere,impellere.

roeden oft roepen het ſchip. Remigare,ſubremigare,remum agere,remis incumbere,impellere remum. *ger.ruderen,rueyen:ſax.roderen:gal.ramer:ital. remigare:hiſp.remar:ang.rowe.*

roed-ſchip/roed-ſchupte/roep-ſchip/roep-ſchupte.j.barſie. Nauis actuaria.

roeder.j.roede. Remus.

roeder.j.roeyer. Remex.

roeder.j.roer. Clauus,gubernaculum. *ger.ruder:ſax.roder:ang.rother,roder.*

roeder/roeper-knecht. Remex. *ger.ruderknecht:ſax.roderknecht:ang.rower.*

roeder-bancken/doſten. Iuga,remigũ ſedilia,tranſtra.

roeder-gaeten int ſchip. Columbaria: foramina in nauis lateribus,per quę remi promicant.

Roef/roeue/rof. *vet.* Rapum. *germ.rub: ſax.rof,roeue.*

Roef. *vetus.* Contignatio,laqnear,camera,teſtudo,culmen,tectum. *ang. roeffe,roofe.*

roef van t'ſchip. Puppis cõcameratio.

roef/roefken.j.roof/roofken. Cruſta.

Roeffel. *vetus.j.ſchuppe.* Ligo.

Roeghen. *vetus.j.wroeghen.*

Roepe/roepen.j.roede/roeden.

Roem. Gloria: Iactatio,iactantia,præſumptio,oſtentatio,gloriatio.

roem-gierigh. Auidus gloriæ,laudis.

roem-ſaem.j.be-roemigh. Glorioſus.

roem-weerdigh. Inclytus,glorioſus.

roem-achtigh. Glorioſus.

roemen/be-roemen. Iactare,iactitare, gloriari,oſtentare,prædicare de ſe.

Roenen/ruenen. *ger.ſax.ſicamb.* Suſurrare,inſuſurrare,in aurem dicere.

Roep. Clamor,rumor,fama.

roep. *ſland.j.loſe.* Teſſera: ſymbolum bellicum.

roepen. Vocare,clamare,clamorẽ edere,edere voces,tollere vocem,clamitare. *ger.ruffen.*

roeper. Clamator.

roeper/ſtrote. Trachea,arteria pulmonis,fiſtula ſpiritalis,aſpera arteria.

Roer. *ger.ſax.ſicamb.* Arundo,canna, calamus,fiſtula,tubus,canalis.

roer.j.ſengh-roer. Fiſtula igniuoma, ſclopus.

roer-pijpe. Tubus,tubulus.

roer. *vetus.ſax.* Apoplexia.

roer. *ger.ſax.ſicamb.j.bupck-loop.* Lienteria.

roer-domp. Onocrotalus.

roer-domp/roer-trompe. *ſax.* Ardea ſtellaris: *ſic dicta, quod inter arundines degat, & tubæ ſonum reddat claſſicumque canat. vulgò* butorius.

roer-krupd.j.menſoen-krupd. Gnaphalium.

roer.j.roeder. Clauus,gubernaculum nauis. *à* **roeren.i.** mouere: *claui enim motu frequenti varioque nauis dirigitur.*

roer-loos ſchip. Nauis clauo ſiue gubernaculo carens.

roere/be-roerte. Motus. commotio.

Al in roere ſtellen. Perturbare,interturbare omnia.

roere/ruere. Eſca accipitrum,falconum aliarumq; eius generis auium: eſca de viua aue,quæ accipitri offertur & à venatore mouetur, vt accipiter ex motu eam viuere animaduertens,ad eã deſcendat: *à* **roerẽ.i.** mouere. *Geſn.*

roeren/rueren. Tangere, mouere: & Agitare.

roerlick. Mobilis.

roerlicke oft roerẽde goeden. Res mobiles,bona mobilia.

roer-ſpaen.j.roer-ſtock. Spatha.

roer-ſtichter. Auctor,ſtructor,machinator turbarum,fax ſeditionis.

roer-ſtock. Spatha,rudicula,ligula,lingula.

roer-bincke. Genus auis.

roer-bincke/rock-bincke. Auctor turbarũ, homo inquies, homo inquietus:turbator. & Vitilitigator,rabula.

Roeſt. *ſlan.j.binnen-kot.* Gallinarium: ſedile auium, pertica gallinaria. *q.d.* **ruſte.** *ang.rowſte.*

roeſten. *ſland.* In pertica gallinaria quieſcere,ſedere,ſidere: *de auibus dicitur,*

q d. **ruſten.** i. quieſcere, iacere, cubare. *ang. rowſte.*

Roeſt. Rudis, impolitus.

Roeſt. Rubigo, ærugo, ferrugo. *ger. roſt: ſax. ruſt: ſicamb. roſt: gall. rouil: ang. roſt.*

roeſt/roeſtigh/roeſt-achtigh. Rubiginoſus, ferruginoſus, æruginoſus: & Rudis, præceps, inconſideratus.

roeſten. Rubiginem contrahere, æruginem trahere, obducere rubiginem, rubigine obduci, rubiginari.

Roet. *ſax. ſicam. fland.* j. **ſoet.** Fuligo. *ger. ruß.*

Roetaerd. Pica glandaria: pica varia, picæ garrulæ genus: graculus *quibuſdam dicitur.*

roetaerden. Garrire inſtar graculi: obſtrepere, inania profundere verba.

Roetſe/rootſe. Rupes: petra ſiue mons præruptus. *gall. roche, rocher: ang. rocke.*

Roeue. j. **roef.** Rapum.

Roeuwe/rouwe/ruwe. Quies *ger. ruhe.*

roeuwen/rouwen/ruwen. Quieſcere, interquieſcere, vacare ab opere. *ger. ruhen: ſax. rowen.*

roeu-waerd. j. **rou-waerd.**

roeuwigh. Quietus, trãquillus, placidº.

Roffe. *ſax.* j. **roeue.** Rapum.

Roffiaen/ruffiaen. Leno, productor, ſtupri arbiter, aquariolus. *vulgò* ruffianus. *gall. ruſien: ital. ruffiano: hiſp. rofian: ang. ruffian.*

Roffioele. Artocreas. *ital. roffioli.*

Roghe/roghen. Ouum piſcis, ouapiſcium feminarũ. *vulgò* polygranum. *ang. rouges.*

Roggbe. Secale: frumẽtum ſecaliceũ. & Siligo, triticum ſiligineum, triticum hybernum. *ger. rocken: ang. reye.*

roggben-brood. Panis ſecalicius, panis è ſecali, panis ater, panis acerоſus, gregarius.

roggben-bloeme. j. **koré-bloeme.** Cyanus.

Ropen/roeden/rupen. Iácere.

Roperen/raperen. Delere, expungere, euertere, diruere, excindere, demoliri. *gall. rayer. hiſp. raer.*

roper-meeſter. *vet.* Magiſter ſiue præfectus rationum publicarum.

Rokelen het bier. *fland* j. **raetkelen.**

rokel-ſtock. *fland* j. **raetkel-ſtock.** Rutabulum. *ang. cole-rake.*

Rokette / rakette. Eruca. *gal. roquette: ital. ruchetta: ang. rocat.*

Rol/rol-ſtock. Radius.

rol/ſchip-rol. Phalanga.

rol/katerol. Trochlea, rechanus.

rol. *vetus.* Rota.

rol/rol-block/welle. Voluolus, cylindrus.

rol. Codicillus, chartæ complicatæ, ſiue conuolutæ: volumen. & Catalogus, elenchus propriorum nominũ, album. & Catalogus cauſarũ. *vulgò* rotula. *germ. rodel, rodele: gall. roule: ang. rolle.*

rol. Perſonę inſcriptio. **Sijnen rol ſpelen.** Perſonã ſuam agere, partes ſuas agere.

rollen. Voluere, rotare, volutare, verſare. *gall. rouler: ang. rolle.*

rol-baene. Sphæriſterium: & Via vehicularis.

rol-block/welle. Voluolus.

rol-bedde/rol-koetſe. Sponda volubilis, grabatus.

rollen. Aurigare, currum regere: vecturam facere.

rol-noten van het verdeken/ tuck-noten. Deuoluere nuces per tabulam: ludendi ſpecies, cùm diſpoſitis in ſeriem nucibus per tabulam decliuem voluitur nux, quæ ſi tãgat quã oportet, vincit qui miſit. *Ouid. Per tabula clinum labi iubet alter, & optat, Tangat ut è multis quælibet vna ſuam.*

rol-ſteen. Cylindrus: lapis teres & oblongus quo complanatur area.

rol-ſtock. Radius. *gall. rouleau.*

rol-waegben. Plauſtrum voluẽs, plauſtrum volubile. Petorritum, vehiculum meritorium, expeditum. *ſax. rulwaghe.*

rollener. Auriga, expeditus. *germ. roller: gall. roullier.*

Rombout. j. **pupſt-bijter.** Mordella.

Romme/rom-block. j. **ronge.** Trabale.

Rommele/rommeler. Homo robuſtè celeriterque ſe mouens. *Becan.*

rommele. *vetus.* Trochus.

rommelen/rammelen. Strepere, inſonare, murmurare, crepitare, turbare: & Graſſari. *ang. rumble: ital. rombo.* i. fragor, ſtrepitus, bombus. **Rommelen** (*inquit Becanus*) Robuſtè & celeriter

ſurſum deorſum, vitro citroque ſe mouere.

rommen. *vetus.* Verſare.

Rommoer.j.rammoer. Rumor.

Romp tremel van de meulen. Infundibulum. *ſax.rump.*

Rompe. *ſax.friſ.ſicam.holl.j.* **beuck.** Trũcus corporis, truncum corpus: corpus cui preſectum eſt caput: & Thorax: & Induſium ſine collari.

rompe. *vetus.* Cortex: & Ruga.

rompe. Nux myriſtica vilior, caſſa, ina-

Rompel/rimpel. Ruga. (nis.

rompelen/rimpelen/rompen. Rugare, corrugare.

Roncken. Rhonchiſſare, ſtertere, dormiendo ronchos emittere: proflare pectore ſomnũ. & Crepare, crepitare, perſtrepere, ῥογχάζειν, ῥόγχειν. *gal. ronfler: ital.ronfare: hiſp.roncar.*

ronckinghe. Rhonchus, ſonus ſtertentium.

Rond. Rotundus, orbiculatus, orbicularis, ſphæricus, cyclicus: globoſus. *ger.rund: gal.rond: ital.rotundo: hiſp.redondo: ang.rond, round.*

rond ende lanck. Teres.

rond dal. Conuallis.

ronden dans. Orbis ſaltatorius, chorea circularis.

ronden dagh. Dies ciuilis: qui viginti quatuor horas complet.

rond iaer. Annus vertens, annꝰ ſolaris. *quum ſol expleto per omnia ſigna circuitu, ad id vnde digreſſus fuerat, redijt: quod fit ferè 365. diebus & quadrante.*

rond perck. Circulus.

rond ſaed. Legumen minus: Semen braſſicarum, raporum, *&c. q.d.* ſemen rotundum.

rond-om. Circum, circumcirca, vndique, ab omni parte.

rond-om be-legghen oft be-ſtormen. Corona vrbem inuadere: circũfuſo vndique exercitu inferre ſigna.

rond-om draeyen. Torquere in orbem, circumuoluere.

rond-om draeghen. Circumferre, circumportare.

rond om drincken. Bibere in orbem, in ordinem circumpotare.

rond-om gaen. Circuire, ambire, ire in orbem.

rond-wt. Planè, prorſum, omnino, πάντως.

rond-wt. Planiloquꝰ, ſincerus: & Planè, ſincerè.

rond-wt ſeghghen. Eloqui planè & ſincerè: rotundè dicere. *Cicero.*

ronde. Rotunditas, circulus, orbis.

ronde des wereldts. Orbis terrarum: totus vniuerſæ terræ globus.

ronde/bol. Sphæra, globus, orbis.

ronde van glas. Orbis vitreus.

ronde/rond-wachte. Circuitio militaris: & Circuitores, circitores, nyctoſtrategi: Circitores vigiles, vigiliarum recognitores. *vulgò* ronda. *gall. ronde: ital.ronda: hiſp.ronda.*

ronde talooze. Orbis.

rondaſſe. Clypeus rotundus, orbis cauus, ſcutum: parma.

rondaſſier. Parmularius, parmatus, clypeatus, ſcutatus.

rondeel/rond perck. Circulus.

rondeel. Magis, idis. *vulgò* rondellum. *ger.ronde: gall.rondeau.*

rondeel. Propugnaculum rotundum.

rondeel. Orbis rhythmicus, rhythmus orbicularis, conſectarium rhythmicum: carmen rhythmicum orbiculatum: cuius primus verſus idem in medio & fine, tanquam in orbem ſiue circulum redit.

rondelle. Parma, ſcutum minus. *vulgò* rondella. *ger.rondel: gall.rondelle: ital. rotella, rodella.*

ronden. Rotundare, circinare, globare.

ronden/ronde doen bp nachte. Vigilias nocte circumire: noctu errare: nocte vicatim oberrare cum comitatu: luſtrare vrbẽ: fraxare. *Feſtus.hiſp.rondar.*

rond-hups.j.wacht-hups. Statio.

Rondſe. Rota præli, funis torculus.

Ronghe/romme/rom-block. Trabale, fulcrum ſiue ſuſtentaculum duarum currus extremitatum.

Ronnen.j.runnen. Manare.

Ronſe.j.runſe. Ruga.

ronſelen.j.runſelen. Irrugare.

Ronſelen. *ſland.j.mangelẽ.* Permutare.

ronſeler.j.mangheler.

Roock. Fumꝰ *ger.rauch: ſax.rock: ang.rike.*

roock/keen-roock ſwertſel. Fuligo.

roock/damp. Vapor.

roock-gat. Spiramentum, ſpiraculum, infu-

infumibulum, capnodoche : naris fumaria.

roock-vat. Acerra, thuribulum.

roock-werck. Thymiama: ſuffimentum, ſuffitus.

roock-verwigh. Impluuiatus.

roocken. Fumare. & Infumare, ad fumum ſiccare.

roocken het vleeſch. Exſiccare & durare carnes fumo.

roockachtigh / roockigh. Fumoſus, fumifer.

Rood. Ruber, rubeus, rubens, roſeus: & Miniatus, miniatulus, minio tinctus. *germ. rot: ſax. rodt: gall. rouge: ital. roſſo: ang. redde, reade.*

rood. *adag.* Improbus, malus, fallax, doloſus. Crine ruber *inter vitioſos numeratur à Martiale: Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine laſus, Rem magnam præſtas Zoile ſi bonus es. Qui corporis colore admodũ ruffi ſunt,* ξανθοὶ *& aſtuti iudicantur, à ſimilitudine vulpium. Ariſtot. in phyſiognom.*

rood-ionck / rood-hond / rood-ioock / rood-bonck. Papulæ, papulæ rubentes: boa, ſudamina, feruidæ eruptiones, rubidæ cutis aſpredines.

rood meliſoen. j. menisoen. Dyſenteria.

roode. Stomachi appendix. & Echinus, bouis ventriculus: *à rubedine dictus: dicitur & hupue / menigh boude / boeck. Ad. Iun.*

roode. Omaſum, echini ſiue ventriculi pars. *ſax. rode.*

rood-baerd. Ænobarbus, ahenobarb⁹.

rood-ſchaere / rood-ſcherre. Tomus piſcis aſelli: tenuior aſelli piſcis ventri & abdomini præſecta portio. *ſax. redtſchar.*

roode aerde. Rubrica, rubrica fabrilis.

roode roede. Latrunculator. *vide* **roede.**

roode zee. Mare rubrũ, mare erythræũ. *Germani quidam ſuperiores,* **roer-zee** *&* **roer-meer** *appellant.* i. mare arundinoſum *ſiue* carectoſum, *iuxta Hebræorum etymon: vocatur enim Hebræis* Suph, *velut* rubrum *ſeu* caricoſum.

rooden hupck / rooden deur-ganck. *vetus.* j. **rood meliſoen.** Dyſenteria.

rooden haerinck / rood-haerinck. *vet. ſland.* j. **bockſ-horinck.** Halec infumatum, *vulgò* ruburnus. *q. d.* halec rubrum, ſubruffum. *ang. redde herring. vide* **hoze.**

rood-hol / rood-hooſd. Rufus, cui rufum eſt capillitium.

rood-horſtken / rood-kropken. Rubecula: *auis à rubicundo pectore dicta.*

rood-gieter. *ſax. ſicamb.* j. **gheel-gieter.** Fuſor æramentarius.

rood-ſchaede. *ger. ſax. ſic.* j. **rood meliſoẽ.**

rood-ſmid. Faber æramentarius.

rood-ſteen. *ſax. ſicamb.* j. **roodtel-ſteen.**

rood-ſteertken. Phœnicurus, rubicilla, erithacus: auiculę genus rubra cauda.

rood-verwer. Flammearius: qui flammeo colore veſtes tingit.

rood-verwigh. Rubicundus.

rood-vonck. j. **rood-ionck.**

rood-walſch. Lingua fictitia mẽdicorum, nebulonum, erronum & impoſtorũ. *q. d.* rubèr barbariſmus. *vt interpretatur Conr. Geſnerus. vide* **rood.**

rood-was. cera miniatula, miniotincta

roodẽ. Rubere, rubeſcere. & rubefacere.

rood-achtigh. Rubicundus, rubidus, ſubrubicundus.

roodheyd. Rubor, rubedo.

roodſet. j. **rooſet.** Rubriceta.

roodte. j. **mee.** Rubia, erythrodanum. *ger. rote: ſax. rode: ital. rubbia: hiſp. rubia.*

roodtel-ſteen. Rubrica fabrilis.

Roof. Rapina, præda, ſpolium, manubiæ, exuuiæ. *ger. raub: ſax. rof: hiſp. robá.*

roof van t'ſchaep. j. vlies. Vellus.

roof / roof ken. j. rappe van de wonde. Cruſta, cruſtula vulneris, vlceris, *& c.* cruſta qua obducitur vuln⁹: eſchara.

roof-gaerens. Spira filacea.

roof-gheld. Pecunia manubialis.

roof-gierigh. Rapax, auidus prædæ.

roof-goed. Præda, ſpolium.

roof-hoeck. Spoliarium.

roof-hupl. Spoliarium, ſpelunca prædonum.

roof-neſt. Spoliarium.

roof-ſchip. Nauis prædatoria, piratica, myoparo piraticus, myoparo.

roof-voghel. Auis prædatrix, ales prædo: auis rapax, rapto viuens: vt aquila, accipiter, *& c.*

roof-achtigh. Rapax, auidus prædæ.

rooffen. j. rooven. Rapere.

Room. *ſland. hol.* j. **ſaene.** Flos, cremor, adeps, pinguedo lactis: lac integrum

Becano dicitur. ger.raum, milchraum.

Roomenije. Vinum Hiſpanienſe. *vulgò* romania.

Roomer. Scyphus, cyathus, calix, vas potorium.

roomerken. Modiolus, paruum vaſculum potorium.

roomerken vranckx. Acetabulum, oxybaphum, cyathus vnus & dimidius.

Roop *holl. friſ. ang.* **j. reep.** Funis, ſpira. *ang. rope.*

Roope/ruepe. Eruca.

roopen/ruepen/ruppen. Trahere, vellere, carpere, vellicare.

roopen/reupen. Reſſare ſegetem, *in lege Salica Francorum.* i. vellere.

Rooſe. Roſa. *germ. roſen: ſax. roſe: gall. roſe: ital. roſa: hiſp. roſa: ang. roſe.* **Onder de rooſe.** Sub roſa dictum aut factum *dicitur, quod ſilentij fide ſtipulata inter lepidos ſodales fit aut dicitur: vnde paſſim in cœnaculis roſa lacunaribus ſupra menſæ verticem affixa conſpicitur, quo quiſque ſit memor ſilentij: qui quidem mos inde receptus eſt, quòd roſa Veneri ſit dicata, &c. Eſt Roſa flos Veneris, cuius quò furta latarent, Harpocrati matris dona dicauit amor. Inde roſam menſis hoſpes ſuſpendit amicis, Conuiua vt ſub ea dicta tacenda ſciant.*

rooſe/ſint Antonis vier. Eryſipelas, ſacer ignis, rubor cum inflammatione ac dolore. *vulgò* roſa, & gutta roſea *ſiue* roſacea *dicitur, à roſeo rubore.*

rooſe. j. bergh-rood. Sandyx.

rooſe/ſolder van de lupte. Magas, magadium: orbiculus inſtar roſæ, per quem ſonus redditur.

rooſe van den vlepdel. *vulgò* Saliuarium.

rooſen-botte/rooſen-knoppe. Calyx, alabaſtrus: roſæ globus nondum explicitus & totus patens, ſed conniuens.

rooſen-gaerd. Roſarium, roſetum.

rooſen-hoed. Sertum roſaceum.

rooſen-honigh. Rhodomeli.

rooſen-knoppe. j. rooſen-botte.

rooſen-krans. Sertum roſaceum: corona ſiue corolla precatoria. *vulgò* roſarium, coronula roſacea.

rooſen-maend, *vetus.* Iunius. *q. d.* menſis roſarum: *quo roſæ prodeunt, ſeque aperiunt.*

rooſen-nobel. Roſatus aureus: nobilis roſatus: ſtater aureus.

rooſen-verwigh. Roſeus.

rooſen-water. Aqua roſacea: liquor roſaceus, ſtillatitius roſarum liquor.

rooſen-wijn. Rhodites: vinũ roſaceũ.

rooſen-woꝛtel. Rhodia riza, rhodia ſiue roſea radix.

rooſenler. Roſarium, roſetum.

rooſel/roeſel. *ſicamb.* Ceraſum.

rooſeren. Roſis & ſertis redimiri.

rooſet/rooſetſel. Rubriceta, purpuriſſum. *vulgò* roſetum.

rooſetten/rooſetſelen. Purpuriſſare, purpurillo inficere.

rooſier. Roſarium, roſetum.

Rooſt. Aſſum frictũ, toſtum: caro toſta.

rooſten. Torrere, torrefacere, aſſare, adurere, frigere. *gal. roſtir: ital. aroſtire: ang.*

rooſt-panne. j. vlaed-panne. (*roſie.*

rooſtepe/rooſtepken. Panis eſcharites, panis ſuper craticula toſtus: & Oſella, fruſtulum carnis toſtum.

rooſter. Cratis ferrea, craticula. *ger. roſt: ſax. roeſte.*

Roote/rooten. j. rotte/rotten.

Rootſe/rotſe/rootſ-ſteẽ. Rupes, ſcopulus, ſaxum, præruptũ & inacceſſum ſaxum: petra, cautes: mons ſaxeus, rupes è mari eminẽs. *gall. rocke, rocher: ital. roccia: hiſp. roca: ang. rocke.*

rootſigh. Scopuloſus.

Rooue. j. roof. Præda, *&c.*

roouen. Rapere, prædari, deprædari, diripere, prædam facere, prædã agere, latrocinari, graſſari. *vulgo* robare. *gall. rauir, deſrober: ital. rubare, rapire: hiſp. robar: ang. robbe.*

roouen den voghel. Detrahere auem nido. *Virgil.*

roouer. Raptor, prædo, prædator, direptor, depeculator, expilator, ſpoliator, graſſator, latro.

rooueriſe/roof. Rapina, furtum: & Spoliatio, direptio, graſſatio, latrocinatio.

Ros/roſch. Ruſſus, ruſſeus, ruſceꝰ, rufus. *vulgò* roſſus. *gall. roux: ital. roſſo: hiſp. roxo.*

roſachtigh. Rufulus, ſubrufus.

roſ-not. j. oker-not. Nux iuglãs maior.

roſ-pruyme. Prunum cerinum, cereũ.

roſſaerd. Homo rufus, rubidus.

roſſeel.

roſſeel. Rubellus.

Roſs. *ger. ſax. ficamb.* Equus, caballus. *ger. roß: vet. gall. rouſſin: ital. ronzino, roſſone: hiſp. ronſin: ang. horſe.*

roſ-baer. Vehiculum cameratum, arcera, lectica, geſtatorium.

roſ-baer-draegher. Lecticarius.

roſ-beyaerd. Equus beyardus; equus quatuor filiorum Haymonis, tempore Caroli Magni: *de quo ridiculæ ferunturfabulæ. quibuſdam* **roſs baeyaerd.** *q. d.* equus badius *ſiue* balius *dicitur. gall. rouge bayart.*

roſ-bomp *friſ.* j. **roer-bomp.** Ardea ſtellaris.

roſ-benghſt. Caballus.

roſ-kam. Strigilis.

roſ-kam. Hippocomus, hippoplanus: & Stabularius.

roſ-kammen. Strigile equos pectere: pectine iumentorum ſordes diſtringere: ſtrigile perfricare: & Agere hippocomum ſiue hippoplanum.

roſ-molen. Mola aſinaria, mola machinaria, mola equaria: quam iumenta verſant.

roſ-tupſcheer. Mango equorum, hippocomus, hippoplanus.

roſſen. j. **rijden.** Equitare.

roſſijde, roſſiede. *vetus. ſland.* j. **roſs.** Equus.

Roſch. j. **ruſch.** Ceſpes.

Roſel, reuſel. j. **ruſſel/lieſe.** Arvina.

roſel-maend. *vetus.* October.

Roſijn. j. **raſijn.** Vuæ paſſæ.

Roſmarijn. Ros marinus, libanotis coronaria, herba ſalutaris. *ger. roßmarin: gall. roſmarin: ital. roſmarino: hiſp. romero: ang. roſmari.*

Roſte. *ſland.* j. **roſs/roſch.** Ruſſus.

Rot, rothend. Putredo, marcor, caries.

rot/ver-rot. Putris, putridus, putrefactus, marcidus. *ital. torroto: ang. rotten, corrupt.*

rotte, rootte. Foſſa in qua linum maceratur: piſcina. *Columel.*

rotten/ver-rotten. Putrere, putreſcere, exputreſcere, corrumpi. *ang. rotte.*

rotten oft roottē het vlaſch. Macerare linum, vt cortex computreſcat.

ghe-rot vlaſch. Linum fluuiatum.

rottigh. Putris.

Rotte *rectius* **roode.** Rubia.

Rotte. *holl. friſ.* j. **ratte.** Mus maior.

Rot. Turma, manipulus, cōtubernium militum: decuria: globus hominum, grex hominum. *ger. rott: gall. route.*

Rot. *germ. ſax.* Hæreſis, ſecta, factio.

rot-gans. Anſer minor, ſterilis.

rot-ghеſel. Contubernalis, commanipulo, manipularis.

rot-meeſter. Dux militum, ductor ordinum.

rot-meeſter/tiende-man. Decanus, decurio, manipuli præſes, magiſter manipularis.

rot-mijſe. Manipulatim, per manipulos.

rote. Ordo, ſeries: claſſis: & Cœtus, coitio, ſodalitium. *gal. route.* **Rote houdē iemanden.** Comitari: addere ſe ſociū alicui.

rotten. Coire in vnum, coire inter ſe, congregari, colligi in contubernia.

rottinghe/rotterije. Coitio, conuenticulum, tumultus.

Rotel. Grunnitus, murmillum, murmur quale moribundi edunt: murmur raucū, ac reciprocus ſonus moribundi. *vulgò* rantacus.

rotel. *ſland.* j. **raetel.** Crepitaculum.

rotel. Proboſcis, roſtrum elephanti. *ger. ruſſel.*

rotelen. Grūnire, murmurare, murmillare.

rotelen. Mouere ant quatere cum ſonitu, crepitare.

rotel-ſpaen. *ſland.* Crepitaculum.

Roten het vlaſch. j. **rotten.**

Rotſe. j. **rootſe.** Rupes.

Rotſen/rutſen. Prolabi, proſerpere. & Currere.

rotſen/roſſen. Equitare.

Rottepen. Concurſare, peruagari terras. *gall. roder.*

Rotten. *vide* **rot.**

Roue. j. **roef.** Rapum.

Rouw/roud. Rudis, auſterus, aſper, ſcaber, durus: inſuauis guſtu, viſu, tactu, vel alio ſenſu. *germ. ruch: ſax. rho: gall. rude: ital. ruuido: ang. roughe, rugged.*

rouw/ſtraf. Crudelis, auſterus, rigidus, inclemens, atrox.

rouw/on-bol-maeckt/on-ge-wrocht. Rudis, imperfectus, impolitus, infectus, non laboratus. *germ. rauw: gall. rude: ang. rude.*

rouw-wercken. Aſciare, exaſciare, rudi modo dolare.

rouw. Immaturus, crudus. *ang. rawe.*

rouw-ſmid. Faber rudioris & durioris ferri ſiue materiæ.

rouw-haprigh / rouw van hapr. Hiſpidus, piloſus, hirſutus, horridus, hirtus, ſentus, villoſus.

rouw-lockigh. Villoſus.

rouw-pote / rouw-boetighe dupue. Columbus plumipes.

rouw-wercker. i. **rouw-ſmid.**

rouwagie / ruptyte. Rudetum. & Aſpretū. & Teſqua: nemoroſa teſqua: ager hiſpidus & incultus.

rouwighepd. Aſpredo, aſperitas, ſcabrities.

rouwighlick / rouwelick. Aſperè, durè, edurè.

rouwen / rouden / op-kaerden yet laecken. Polire rudem pannum, interpolare pannum, pectine pannos rudes confricare, & in villos attollere.

Rouwe. Luctus, pœnitentia, dolor.

rouwe / lijck-rouwe. Funus, pompa funebris.

rouw be-dryuen. Plangere, lugere.

rouw-dragghen. Lugere, pullatum incedere.

rouw-dragghende. Pullatus, atratus.

rouw-hertigh. Mœſtus, lugens.

rouw-kleed. Veſtis pulla, lugubris, veſtimentum funebre, amiculum nigellum, toga atra.

rouw-kappruyn. Cucullus lugubris, humerale pullum: epomis.

rouw-koop. Pretium ſiue mulcta reſciſſæ emptionis.

rouw-koop gheuen. Reſcindere emptionem certo pretio.

rouw-ſteller. i. **lijck-meeſter.**

rouwen. Lugere, pœnitere, dolere.

rouweniſſe. i. **rouw.** Luctus.

rouwigh. Mœſtus, lugens, pœnitens.

Rouwr. i. **roeruwe.** Quies.

rouwen. i. **roeruwen.** Quieſcere.

rou-waerd / roewaerd / rewaerd. *vetus. ſland.* Diœcetes. Gubernator prouinciæ, præfectus, legatus. *q. d.* **roeruw-waerder** / *ſiue* **roeruwe-waerder**, i. cuſtos, conſeruator, aſſertor, vindex quietis. *Rouard gallu dicitur* latruncultator: *pource qu'il faict mettre les malfaicteurs en la roue:* quòd maleficos in rotas tolli iubeat.

rouwaerd-ſchap. Diœceſis, prouincia.

Rouwaenſch. i. **roaenſch.**

R V

Rube / ruere. *germ. ſax. ſicamb.* i. **rapt.** Rapum.

Ruchelen / rochelen. Grunnire. & Rudere. & Murmurare.

ruchelinghe. Murmur.

Rucht / ghe-rucht. Fama, tumultus.

rucht-baer. Famoſus.

Ruchten. i. **roecken.** Curare.

Ruck. Tractus.

rucken. Trahere, detrahere, vellere, auellere, rapere. & Mouere.

ruck-aerſen. Ceuere, clunagitare, clunes mouere.

Rudder. *vetus.* i. **rupter.**

Rude. i. **rupd.** Rudis.

Ruecke-loos. i. **roecke-loos.**

Ruecken. i. **riecken.** Olfacere.

Ruen / ruenen. *vetus.* i. **rupn / rupnen.**

Ruepe / roope / ruppe / roepe. *friſ. boll. ſic.* Eruca: vermis olerum folia abrodēs. *ger. raup: ſax. ruepe: ital. ruga: hiſp. oruga.*

ruepen-ſchyter. *ſax. ſicamb.* i. **mep-boghel / pepel.** Papilio.

ruepen / roopen / ruppen. Vellere, carpere, trahere.

Ruepſene. i. **rupſene.**

Ruem. i. **reum.**

Rueren. i. **roeren.** Mouere.

Rueſe. i. **reſe.** Gigas.

Ruet. Seuum, ſebum, ſepum. *gall. ſuif. ang. ſuet.*

rueten keerſſe. Sebacea candela.

rueten / be-ruetē. Sebare, ſeparc, ſeuare.

ruetachtigh. Seuoſus, vnctuoſus inſtar ſeui.

ruetſel / ruſſel. Axungia, pinguedo vel ſebum porci, aruina.

Ruffiaen. i. **roffiaen.**

Rugghe. Dorſum, tergum: & Refugium. *ger. rucken: ang. ridge.* **Terugghe.** Retro, retrorſum.

rug-been. Spina dorſi. *ang. ridge bone.*

rug-deckſel / rug-kleed. Dorſuale, ſtratū, inſtratū: quod equi dorſo inſternitur.

rug-graet. Spina dorſi.

rug-graet-been. Spondylus: nodus ſeu vertebra ſpinæ.

rug-graet-knokels. Spondyli, verticuli, vertebræ, nodi ſpinæ.

rug-graet-merch. Spinalis medulla.

rug-pijpe. Tubus, ſacra fiſtula, qua ſpinalis medulla decurrit. *q.d.* fiſtula dorſi.
rug-vellen. Tergora.
ruggheien. Tergiuerſari, retroire, retrogredi, retrocedere, ceſſim ire. *q.d.* tergum verſus ire.
ruggheinck. Supinus, reſupinus. & Retrorſus, retrorſum, ceſſim.
ruggheinck om-worpen. Supinare in terga.
Rupch/rupgh/rupdigh. Rudis, horridus. *ſax. rhut, rho.*
rupchte. Teſqua: difficilia & inculta loca: loc⁹ hiſpidus ſpinis, herbis aut fruticibus.
Rupcken. *holl. ſicamb.* j. **riecken.**
Rupd. *holl. ſicamb.* Scabies. *ger. raud: gall. rogne: ital. rogna.*
rupd. Rudis. *ger. raud: ſax. ruch: gall. rude: ang. rude.*
rupdigh. Rudis: piloſus, villoſus: & Scabioſus. *ger. rudigh: gal. rongneux.*
rupdigheyd. Scabies, ſcabrities.
rupdſchen. Scabere, fricare, confricare, terere, atterere.
Rupe. Riuus, aquæductus, profluens, flumen: & Foſſa publica. *gall. ru, reu: ital. rino, rio: hiſp. rio.*
rupen/roepen. Ruere, iácere, impellere. *gall. ruer: hiſp. arrojar.*
rupen/repen. Choreas ducere.
Rupffel. Ruga. *ang. ryuel.*
rupffelen. Rugare, ſtriare. *ang. riule, ruffle.*
Rupffelen. Terere, verrere.
Rupgh. j. **rupdigh.**
Ruplen. *holl.* j. **reulen.**
Rupm. Amplus, ſpatioſus, latus, laxus, vacuus. *germ. raum: ſax. rhum.*
rupm des ſchips. Aluus nauis.
rupm huys. Domus laxa, magna, ampla, lata. **Rupm woonen.** Habitare laxè.
rupme. *vet.* j. **rupmte.** Locus, ſpatium. *ang. rewme.*
rupmen. Ampliare, dilatare.
rupmen. Vacuare, euacuare, vacuum reddere. & Relinquere.
rupmē. Cedere, loco mouere, amouere.
rupmen. Vertere ſolum, cedere foro.
rupmen. Frondare, collucare, interputare, interlucare, amputare ramos ſuperuacuos.
rupmen. Extricare agrum ſilueſtrem,
rupmelinck. Faſces ramorum & frondium ſuperuacaneorum, ramalia.
rupm-ſtock. j. **kretſer.** Rutrum.
rupmte. Spatium, laxitas, locus, locus vacuus. *ang. rowme.*
Rupn. Cantherius, equus caſtratus, ſpado.
rupnen. Caſtrare, euirare, emaſculare.
Rupnen/oor-rupnen. *holl.* Suſurrare, in aurem muſſitare.
rupner/oor-rupner. Suſurro.
Ruppe. j. **ruepe.** Eruca, campe.
Rupſch. j. **ghe-rupſch.** Strepitus, bombus.
rupſchen. Bombilare, bombum emittere: & Detonare, increpare, ſtrepere, perſtrepere: fragorem edere. & Fremere, ſuſurrare. & Impetum facere, impetere, irruere, graſſari. *ger. rauſchē: ſax. ruſchen: ang. ruſhe.*
rupſſcher. Graſſator.
rupſch-pijpe/ſack-pijpe. Tibia vtricularis.
rupſch-pijper. Vtricularius, aſcaules.
rupſchende. Sonorus.
Rupſſche/rupſſe. Naſſa viminibus cōtexta, excipula. & Apiariū. & Cors, cortis. & Alueus apum. *germ. reuſche: gall. ruche.*
Rupſſchen/ *rectius* **rupdſchen.** Scabere, terere, fricare.
Rupſſelen. j. **rijſſelen.** Strepere, perſtrepere.
Rupſſe. j. **blijſe.** Alburnus.
Rupſſen. *holl.* Catulire.
Rupſmupſen. Strepere, perſtrepere.
Rupſpen. j. **ruſpen.** Ructare.
rupſperē. Screare, exſcreare. *ger. ruſperē.*
Rupte/wijn-rupte. Ruta. *herba dicta à* **rupten.** *i.* euellere, eruere: *ſicut quidam Latinè dictam putant ab eruendo: quòd maximè eruatur propter multiplicem eius vſum. ger. rauten. ſax. rude: gall. rue: ital. ruta: hiſp. ruda; ang. reue, rue.*
Rupte. Teſſera, teſſella, rhombus.
rupte vā t'ghelas. Teſſella vitrea, quadra vitrea, rhomb⁹, figura quadrata.
rupte int kaert-ſpel. Rhombulus.
rupt-wijſe. Teſſellatim, cancellatim.
rupten. Euellere, eruere, runcare, eruncare, ſarculare. & Deſtruere, vaſtare. *ger. reuten.*
rupten ende rooven. Prædari, populari, graſſari,

graſſari, vaſtare, expilare, diripere.

rupten. *ſlan.* Garrire more auium, modulari.

Rupter. Miles. *vulgò* ruterus. *ξυνὸ* defenſor *dicitur. ger. reuter, ritter.*

rupter te peerde. Eques.

rupter. *louan.* j. **molenaer.** Scarabeus cineraceus.

rupter. Homo ſcitus, bellus.

rupters peerd. Bellator equus.

rupter-ſchap. Militia, res militaris.

rupters krupd. Stratiotes, militaris aizoides: ſedum aquatile.

ruptertje. Militia: & Equitatus, equites, turmæ equitum: copiæ equeſtres.

rupter-lick. Militaris: & Militariter: more militum. & Strenuè: & Liberaliter.

ruptertſch. Militaris.

ruptertſche blancke. j. **elf-penninck.**

Ruptinck. Lamina gladij.

ruptinck. Machæra, gladius longus ab altera tantùm parte acutus.

ruptinck. j. **op-ruptel/klobber-ſaen.**

Rupuen. Caluеſcere, caluеfieri.

rupuen. Remittere pennas vel pilos, relinquere ſua ſponte pilos vel plumas: mutare plumas vel pilos: amittere plumas: vernare. *ſax. ruden.*

rupuinghe. Defluuium crinium, pilorũ, pennarum, plũmarum: vernatio.

Rumatijck. j. **reumatijck.**

Rumoer. j. **raminoer.** Rumor, turba.

Rund runde. j. **rind/rinde.**

Rumen. *vetus.* j. **roenen.** Muſſare, muſſitare.

Runnen/rennen/rinnen. Currere: & Manare: & Coagulare, denſare. *friſ. rumen: ang. runne.*

runſel/renſel/rinſel. Coagulũ. *ang. runnet.*

Runſe/runtſe/runtſele. *vetus.* Ruga. *ger. runtzle: ſax. runtzel.*

runſen/runtſen/runtſelen. *vetus.* Corrugare. *ger. runtzlen.*

Rupé. j. **ruepe/ruppe.** Eruca.

rupen-ſchijter. *ſax. ſicamb.* Papilio.

ruppen/ruepé. Carpere, vellere, trahere

rupſe/rupſene/ruepſene. Millepeda, cẽtupeda, hirſuta; vermis terræ piloſus, multis pedibus arcuatim repẽs, herbas carpens atq; depaſcens, ex erucarũ genere. *arabicè riapſe: ger. raupen,*

rupſe/gorpſe. Ructus. *ger. reupſt.*

rupſen/gorpſen/rupſemen. Ructare, eructare. *germ. reupſen: gall. rouſſer, roupper.*

Ruſch. Ceſpes, gleba.

Ruſch. *vetus. ſax.* Villoſus.

ruſch-boeck. *vetus.* Pannus villoſus.

ruſch-dijck. *ſax. ſicamb.* Arundinetum, iuncetum.

ruſch. *ſax. friſ.* j. **bienſe.** Iuncus. *ang. ruſhe.*

ruſch-kleed. Incerniculũ iunceum ſiue linteum.

ruſche. j. **rupſche.** Naſſa.

Ruſpelen. j. **rupſperen.** Screare.

Ruſpen. j. **reſpen/rupſen.**

Ruſſel. *ger.* j. **rotel.** Proboſcis.

Ruſſel/roſel/ruſſel-ſmeer/roſel-ſmeer. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Aruina, abdomen.

Ruſte/raſte. Quies, requies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas. *germ. raſt. ang. reſt.*

ruſten. Quieſcere, conquieſcere, requieſcere, frui quiete, carpere quietem, dare corpus quieti: ceſſare, otiari, feriari. & Dormire.

ruſt-boom. *germ. ſax.* Vlmus: arbor cui vitis alligata innititur. *Virg. Semputata tibi frondoſa vitis in vlmo eſt.*

ruſt-dagh. j. **ſtille-bij-dagh.** *ſax.* Dies paraſceues.

ruſt-ſtock. Scipio.

ruſt-plaetſe. Statio.

ruſtelick/ghe-ruſtelick. Quietus: & Quietè.

ruſtigh/ghe-ruſt. Quietus, placidus, tranquillus.

ruſtigh leuen. Quietè & liberè viuere, ſecurè, ſuauiter, tranquillè.

Ruſten/toe-ruſten. Parare, apparare, inſtruere, ornare, accingere, armare, armis inſtruere.

ruſtigh. Paratus, promptus, ornatus, ſcitus, bellus, venuſtus: & Liberalis, ingenuus.

ruſtighlick. Ornatè, bellè, venuſtè: & Liberaliter, ingenuè.

ruſtinghe. Apparatus, inſtructus, us: præparatio.

ruſtinghe harnaſch. Armatura, arma, inſtrumenta: apparatus bellicus.

ruſtinghe van t'ſchip. Armamenta.

Rutſe. j. rotſe. Rupes.

rutſen. j. rotſen/ſlibberen. Labi, prolabi.

Rutwaerd. j. rouwaerd. Gubernator, &c.

S A

Sa ſa. Cito, age: *vox ad celeritatem hortantis.*

Sabbe. *vet.* Mulier ſpurca, inepta, ſordida.

Sabberen. Ineptè pingere. & Maculare, & *hol.* Titubare, balbutire.

ſabberer. Ineptus pictor.

ſabberer. *holl.* j. raterer. Balatro, vaniloquus.

Sabel. Sabellus, zebellus, ſabella, ſebella, ſobella, ælurus ſabellinus, mus Sarmaticꝰ, muſtela Scythica, martes Scythica, mus Ponticus. *muſtelæ genus pulcherimum & nobiliſſimum. ital. zibellino.*

ſabel. Color niger in armis clypearijs, ſiue armorum inſignibus.

ſabel-bellen. Pelles ſabellinæ, Scythicæ, murinæ.

Sacht. j. ſaecht. Mollis.

Sack. Saccus. σάκκος & *hebr. ſak: ger. ſack: gall. ſac: ital. ſacco: hiſp. ſacco: angl. ſack. Saeci quiſque ſui & eorũ quæ in ſacco erant recordabantur in confuſione Babylonica: vnde ſacci nomẽ ad omnes ferè linguas tranſiuiſſe veriſimile eſt. Io. Gorop. Bec.*

ſack kozens. j. ſ. beertelen. *Antwerp.*

ſack. j. gheld-ſack. Funda.

ſack. Miſſio ignominioſa dimiſſio. Dē ſack ſijnen knecht gheuen. Mittere ſiue dimittere famulũ ignominiosè.

ſack. Sagum veſtis genus.

ſack. Cloaca, aluus, ſtomachus, venter.

ſack. j. hoere. Scortum, lupa.

ſack-draghet. Baiulus, doſſuarius, gerulus, ſaccarius.

ſack-man. *ger. ſax. fland. vetus.* Populator, prædator, ſpoliator, graſſator, ſacularius, fur. *gall. ſaccageur: hiſp. ſacomano: ital. autem ſaccomano,* calo *dicitur.*

ſack-net. Genus retis, quo ficedulæ & id genus aſiæ aues capiuntur.

ſack-pijpe. Tibia vtricularis: tibia ſaceo ſiue vtriculo infixa.

ſack-pijper. Vtricularius, aſcaules, pithaules.

ſackel. *vetus.* Pera, crumena. *germ. ſeckel: ang ſachel.*

ſackageren. j. ſacken. Diripere, expilare

ſacken. Indere ſacco: & Farcire. *ital. inſaccare.*

ſacken. Diripere, & prædari: *gal. ſaccager: hiſp. ſaechegg:are.*

ſacken ende packen. Conuaſare: furto omnia colligere.

ſacken. Colare ſacco.

ſack-wijn. Vinum percolatum, ſacco caſtratum, cuius vires ſacco fractæ ſunt. *Plin. vulgò* ſaccatum.

Sad/ſat. Satur, plenus.

ſaden/ſadighen. Saturare, ſatiare, impellere.

ſaden. j. ſaeden/ſaeyen. Serere.

Sadel. Ephippium, ſella equeſtris, ſtratum: *q. d.* ſedile: ſella equo ad inſidendum impoſita. *ger. ſattel: gall. ſelle: ital. ſella: hiſp. ſilla: ang ſadle.*

ſadel-boom/ſadel-boge. Arcus ephippij, pars anterior ephippij.

ſadel-beckſel. Stratum, phaleræ.

ſadel-kuſſen. Stragulum.

ſadel-kleed. Inſtratum, ſtratum, dorſuale.

ſadel-maecker/ſadelet. Ephippiopœꝰ, ſtratarius: ſellarius. *Eraſ.*

ſadel-peerd. Equus ephippiarius, equus ſtratus, inſtratus.

ſadel-riem. j. cinghel. Cingula.

ſadel-teſſche. Bulga, hippopera: ſaculꝰ ſcorteus, quo equites neceſſaria circumferunt.

ſadelen het peerd. Sternere equum, ephippium imponere equo.

Sadighen. j. ſaden. Saturare.

Saecht. Suauis, lenis, mollis, dulcis, mitis, lentus. *ger. ſanfft: ang. ſoft.*

ſaecht leuen. Vita voluptaria: & Epicureus: homo voluptarius: Epicuri de grege porcus: homo mollis.

ſaecht-moedigh. Manſuetus, placidus, placabilis, mitis, lenis, ſuauis.

ſaechtmoedighent. Manſuetudo, lenitudo, lenitas, facilitas: æquitas animi.

ſaecht-moedighlick. Manſuetè, leniter, placidè.

ſaecht-ſinnigh. Lenis, ingenio mitis, placidus manſuetus.

ſaechtighen/ſaechten. Mitigare, lenire: mollire, emollire.

ſaechtighen de ſmerte. Sedare, mitigare, leuare, ſopire dolorem.

ſaechtighẽd/ ſaechtheyd. Mollities, mollitia: lenitas, lenitudo.

ſaechtelick. Molliter, leniter, lentè.

Saecke. Cauſa, ratio, res, negotium. **Iſt ſaecke dat ghy dit doet.** Si id feceris. modò id feceris.

ſaecke/ooꝛ-ſaecke. Occaſio, cauſa. *hiſp. achaque.*

ſaecke ghe-dinghe. Dica, lis, cauſa, cõtroueꝛſia.

ſaeck-weldigh. *vetus.* j. **hand-daedigh.** Reus criminis.

Saeckeléren. *ſland.* j. **ſarckelen.**

Saed. Semen, ſementis, ſperma. *ger. ſamen: ſax. ſadt: ang. ſeede.*

ſaed/ſaedinghe. Sementis, ſatio.

ſaed der natueren. Semen genitale, vrina genitalis, virus genitale, ſemen prolificum.

ſaed. Sors, ſumma ſiue caput & prima pecunia quæ confertur, vt inde lucrũ fiat: *metaphora ſumpta à ſemine in terram iacto, vt plurima inde naſcantur grana.*

ſaeden/ſaepen. Serere, ſeminare: ſationes facere, ſpargere ſemen, ſemẽ ingerere, ſementem facere. *ger. ſaeyen: ang. ſowe.*

ſaed-acker. j. **ſaed-land.** Seges.

ſaed-binſter. Seminaria: femina quæ colligit & aſſeruat herbarum ſemina.

ſaed-goed. Semen, ſeminium.

ſaed-hupſken. Pericarpium, ſolliculus, ſiliqua, theca, & inuolucrum ſeminis.

ſaed-land. Seges: terra ſubacta & ſata.

ſaed-kozen. Semen, ſeminium.

ſaed-maend/ ſaep-maend. October: menſis quo ſegetes terræ committuntur. *ger. ſaetmon. Mich. Beut.*

ſaed-ſoen/ſaep-ſoen. Satio, ſementis, tempus ſerendi.

ſaet-ſorn/ſaep-ſoen. j. **ghe-tijde.** Hora anni, tempus anni: tempeſtas, tempeſtiuitas: eucheria, oportunitas: *gal. ſaiſon: ital. ſtagione: ang. ſeaſon: & hiſp. ſazon. q.d.* ſatio. *Anton. Nebriſſ.*

ſaed-ſoenen des iaers. j. **ge-tijden des iaers.** Anni tempora, anni temporũ vices, anni partes, vt ſunt, Ver, Æſtas, Autumnus, Hyems: tempora ſerẽdi & agrum colendi.

ſaed-tijd/ſaep-tijd. Sementis.

ſaed-vloedigh. Gonorrhœus.

ſaeder/ſaeper. Seminator, ſator.

ſaedſel. Satio, ſementis, ſatus, us.

Saeft. j. **ſaft/ſaecht.** Mollis.

Saegh. *vetus. ger.* Pauidus.

ſaeghe/t'ſaeghe. *germ. ſax. ſicam.* Pauor, puſillanimitas. *hinc* **vertſaeght/ vertſaeght.** Pauidus, timidus.

ſaeghe/t'ſaeghe. *ſax. ſicam. holl. friſ.* Horror, metus: & Febris.

Saeghe. Serra, lamina ſerræ. *ger. ſage. gall. ſcie: ital. ſega: ang. ſawe.*

ſaeghen. Serrare, ſerra ſecare.

ſaegh-meel. Serrago, ſcobs, lanugo, limatura.

ſaeghel. j. **ſaegh-meel.**

ſaegher. Serrarius, priſtes.

Saeghe/ſegghinghe. Narratio, dictio, loquutio. *Germanis* **ſaeghen** dicere *ſiue* loqui *ſignificat, quod nos dicimus* **ſeggen.**

ſaeghe/ſaegh-maere. Fabula, narratio, acroama, apologus.

Saeghene. j. **ſepne/ſepghene.** Sagena.

Saeght. j. **ſaecht.**

Saepe/ſaepette. Veſtis ſubſerica, tramoſerica.

Saepen. j. **ſaeden.** Serere.

Saep-ſoen. j. **ſaed-ſoen.**

Saelgie/ſalie. *vetus. ſland. friſ. holl.* j. **ſaluie.** Saluia.

Saeligh. j. **ſaligh.**

Saemen. *ger. ſax. ſicamb.* j. **ſaed.** Semen.

ſaemen/te ſaemen/t'ſaemen. Simul, vnà, pariter, cum, con, iunctim, cõfertim, confertè. *ger. ſamt: gal. enſemble.*

ſaemen/te ſaemen/t'ſaemen ſpꝛeken. Sermocinari, colloqui, ſermones ſerere, fabulari, confabulari, colloquia cum aliquo ſerere, cõmunicare cum aliquo.

ſaemen-koopen. Coemere.

ſaemen-kooper. Pantopola: & Inſtitor.

ſaemen-ſpꝛekinghe. Colloquium, cõmunicatio.

ſaemen-ſtemminghe. Symphonia, cõcentus.

ſaemen/ſaemelen. Congregare.

ſaemelen/ſamlen/ſammelen. Colligere, congregare, accumulare; cõglomerare, congerere. *germ. ſamlen: gall. aſſembler.*

ſaemtlick. Simul,vnà,pariter,cum, iunctim,coniunctè.

Saen. Statim,mox,citò,actutum,repentè.*ang.ſoone.*

Saen ſaene. Flos lactis,cremor lactis, pingue lactis.

ſaen oft ſaenken van t'bier. Cremor cereuiſiæ.

ſaen-keſe. Caſeus ex mero lactis cremore.

Saerck ſaerck-doeck. *friſ.ſiuamb.*j.fuſtepan.

Saerd. *ger.ſax.friſ.ſicamb.*j.teer. Tener, tenellus,mollis,delicatus.

Saet.j.ſate. Seſſio.

Saffraen. Crocus,crocum, *vulgò* ſaffranum. *germ.ſaffran: gal.ſaffran: ital. ſaffarano: hiſp.aZaphran: ang.ſaffron.*

Wilde ſaffraen. Cnicus: crocus Saracenus, hortenſis: cartamus.

ſaffraen-berwigh ſaffraen-geel. Croceus,crocinus.

Saft.j.ſaecht. Suauis,mollis.

Saghe.j.ſaeghe.

Saghene.j.ſeghene/ſenne. Sagena.

Sake.j.ſaecke. Cauſa.

Sakelcren ſarckelen. *ſland.* Sarculare. *ger.ſarcler.*

ſakeler-ijſer. *ſland.* Sarculum. *gall.ſarclet.*

Salaet. Acetaria,orum. *vulgò* ſalata, ſalita, *ſiue* ſalſa. *ger.ſalat: gal.ſalade: ang. ſalette: ital.ſalato: & hiſp.ſalado. i.* ſalſus.

Salaris. Salarium,ſtipendiũ,merces. *gal.ſalaire: ital.ſalario: hiſp.ſalario.*

Sale. Aula,atrium: *vulgò* ſala. *hiſp.ſala: gal.ſalle: ital.ſala, ſalette:* triclinũ,cœnaculum.

ſale.j.eet-kamer.

Salf.j.ſalue. Vnguentum. *germ.ſalb: verum ang.ſalue* emplaſtrum *dicitur.*

ſalf-buſſe. Pyxis,pyxidula,pyxidicula, myrothecium,narthecium: theca vnguentaria.

ſalf-ſchupken. Ligula,ſpatula.

ſalf-ver-kooper. Myropola,pigmẽtarius,vnguentarius,ſeplaſiarius.

ſalffen. *ſetius.*j.ſaluen. Vngere.

Salgie/ſaelgie/ ſalie. *holl. friſ.*j. ſauie. Saluia.

Saligh. Beatus,fœlix: *& aliquãdo* Pauper,miſer. *quòd beati ſint pauperes ſpiritu, ſcriptura teſtimonio.*

ſaligh-maecker. Seruator: ſaluator *apud Eccleſ.*

ſaligh-bzuchtigh. Salutaris.

ſalighend. Salus, beatitudo,beatitas, fœlicitas.

ſalighend. Miſeria: *&* Peſtis,morbus peſtilens,lues.

ſaligblick. Beatè,fœliciter,fauſtè.

ſaligben. Saluare,ſeruare,beare,beatũ facere.

Salm/ſalm-lied Pſalmus,canticum. *ger.pſalm: gal.pſeaulme: ital.ſalmo: hiſp. pſalmo: ang. pſalme.*

Salm. Salmo,piſcis genus. *ger.ſalmen: gall.ſaulmon: ital.ſalmone: hiſp.ſalmon: ang.ſalmon.ſamon.d.*

ſalmken. Salar,ſalmo exilis.

Salpeter.j.bergh-ſout. Sal petroſus: niter,ſal niter,ſal lucidus: & Aphronitrum,ſpuma nitri. *germ.ſalpeter: gall. ſalpetre: hiſp.ſalitre: ang.ſaltepetre.*

Salt. *ger.ſax.ſic.*j.ſout. Sal.

Salue.j.ſalf. Vnguen,vnguentum.

ſaluen. Vngere,inungere,perungere.

ſaluinghe. Vnctio,inunctio,perunctio, vnctum.

ſaluer. Vnctor.

Salupt. Salus,utis.

Salupt. Silurus piſcis.

Salupt. Salutianus. *genus monetæ.*

Saluwe. *vet. ſland.* Sordidus,impurus. *gal.ſale.*

Samare/ſamaris. Palla,penula,veſtis promiſſa mulierum: epitogium: & Diphthera,theno, *vulgò* ſamarra. *gal. chamarre: ital.ciamara, zamarra: hiſp çamarra.*

Samen/ſamelen.j. ſaemen/ ſaemelen

Samlen. *ſax.*j.ſaemelen. Colligere.

Sammet. *ger.ſax.ſic.friſ.*j. fluweel. Sericum. Sámnitum, *italis vulgò* ſubſericum *dicitur.*

Samt. *ger.ſax.friſ.ſicamb.* Pariter,ſimul.

Sanck.j.ſangh. Cantus.

Sanckelen. *ſland.*j. ſuckelé. Titubare, ceſpitare. *gal.chanceler.*

Sãd. Arena,harena. *ger.ſand: ang.ſande.*

ſand-bap. Vadum arenoſum,ſinus arenoſus.

ſand-bergh. Tumulus arenarius.

ſand-buſſe. Theca puluearia,pyxidicula arenaria: è qua puluiſculus ſiue arena recens ſcriptis aſpergitur.

ſand-duyne. Tumulus arenarius.
ſand-kupl. Arenariæ,arũ;arenifodinę.
ſand-looper. Clepſammidium,clepſydra.
ſand plaete.j.plaete. Puluinus.
ſand ruyter. Eques excuſſus ſiue deiectus ex equo in arenam.
ſand-ſteen. Tophus,porus,lapis arenarius.
ſand ſteenken. Calculus,glarea: ſcrupus,ſcrupulus.
ſand ſtrand. Litus arenoſum.
ſandachtigh ſandigh. Arenoſus,arenaceus.
Sandael.j.ſindael.
Sangh/ſanghe. Faſciculus ſpicarum. *ger. ſax. ſicamb ſang.g ſang: ang. ſonge.*
Sangh/ſanck/ghe-ſangh. Cantus, cantio:modulatio,melos.
ſangh-kamer. Odeum, ὠδεῖον.
ſangh-meeſter. Phonaſcus,muſagetes, præfectus chori,ſymphoniarcha.
ſangh-voghel. Oſcen.
ſangher. Cantor,muſicus,pſaltes.
ſangherſſe. Cantrix,cantatrix,pſaltria.
Sanghe *ſicamb.*j.ſang/garwe. Manipulus ſpicarum.
Sannoſſe.j.ghinoſſe.
Sanſe *ſland.*j.veghe. Augmentum, proſperitas.
Sant. Diuus,ſanctus *apud Eccleſ.*
ſanten ende ſantinnen. Diui diuæque; cælicolæ,cælites,ſuperi:ſancti & ſanctæ *apud Eccleſ.*
ſantuarie. Sacrarium. *vulgò* ſanctuarium.
Santorie. Centaurium,febrifuga. *gall. centoire: hiſp. centoria: ang. centory.*
Sap. Succus,liquor,latex. *ger. ſapff: ang. ſape.*
ſap van de boomen. Lachrymæ arborum.
ſap van ghe-weyckt graen. Infuſio: id in quo aliquid immaduit ſiue maceratum eſt.
ſap-groen. Color praſinus,porraceus: & Succus baccarum ſpinæ infectoriæ,ſiue rhamni cathartici.
ſap-groen-boom. Rhamnus cathartícus.
ſap-loos. Exſuccus.
ſapachtigh/ſappigh. Succoſus.
Saraſijn. Saracen°,Agarenus,Mahumetanus. *dictus* Saracenus, *quod ſe à Sara Abrahæ uxore eorum prædicet, jactetq;.*
ſaraſijnſ kruyd. Ariſtolochia ſarmentitia,clematites. *vulgo* ſaracenica.
Sarck/ſarck-ſteen. Sarcophagus,lapis Aſius: è quo capuli & cõdi toria mortuorum fiebant anti quitus: & Cippꝰ, lapis ſepulchralis,lapis qui ſepulchro imponitur, & ſepulti memoriam teſtatur.mẽſa: quadratus lapis in mẽſæ formam ſepulchro imponi ſolitus.
Sarck *fr. ſ.* Ciſterna.
Sarck *ſland.* Telæ genus ſubſericum.
Sarckelen.j.ſakeleren. Sarculare.
Sard.j.ſaerd. Tener.
Sardijn/ſprot. Sarda piſciculus. *gall. ſardine: ang. ſardine.*
Sargiant.j.ſergeant.
Sargie/vedde-kleed. Lodix,ſtragulũ, cento,gauſape. *germ. ſerg: ſargia ital.* conopœum.
Sarp.j.ſerp. Acerbus.
Sartre. Charta:ſcripta in membrana: inſtrumentum: diploma. *gal. chartre: ang. chartre.*
Sas.j.ſate. Statio nauiũ:& Cataracta.
Saſelinghen j veſelinghen. Fibræ.
Saſſem/ſaſſaem/ſatſaem. Laſciuus, petulans,proteruus.
ſaſſemheyd/ſatſaemheyd. Laſciuia, petulantia ex ſaturitate.
ſaſſemlick. Laſciuè petulãter,proteruè
Sat. Satur,ſatiatus,explerus,ſaburratus. Satte oft hooghe ſeruwe. Color ſatur,exaturatus,plenus,vehemens.
ſat maecken/ſaden/ſadigen. Saturare.
ſat-ſaem.j.ſaſſem. Laſciuus: nimia ſaturitate petulans.
ſaten/ſaden/ſadighen. Satiare.
ſatheyd. Satias,ſatietas,ſaturitas, cibi potuſque plenitudo.
ſattaerd. Saturio,ſatur,guloſus.
ſatterick. Saturio,ſatur.
Sate. *ſland.* Seſſio,ſedile,ſedes,ſtatio, portus,naule, *ang. ſeat.*
ſaten. *vetus.* Sedere,conſidere.
ſatigh. *vetus. holl.* Placidus,modeſtus, temperans.
ſatigheyd. *vetus.* Modeſtia.
ſatighlick. *vetus.* Modeſtè,placidè.
Sater/blote. Ratis. *ital. zattera.*
Sater-dagh. Dies Saturni,dies ſabbathi.

Satijn

Satijn. j. **halfloot.** Sicilicus: dragmæ duæ. **Met den satijn ver-koopen.** Minutatim siue crupulatim vēdere.

Satijn. Vestis serica. *gal. satin.* **Cipers satijn.** Vestis subserica, tramoserica.

Satre. j. **sartre.**

Saud saudije. j **soud/soudije.** Stipendium.

Saue-boom. Sabina.

Sauel. Sabulū, sabulo, arena crassior. *gal. sable, sablon: ital. s. biana.*

sauel-kuyl. Sabuletum.

saue' achtigh. Sabulosus.

Sauel-boom. Sabina. *germ. sebenbaum: gal. sauinier: ital. sabina: hisp. sabina: ang. sauintree.*

Sauie. Saluia. *ger. salbey: gal. saulge: ital. saluia: hisp. saluo: ang. sauge, sawlge, sage.*

Sausse. Condimentum, embamma, intinctus. *vulgo* salsa *germ. saltz: gall. saulse: ang sausse.*

saussen. Cōdire & Intingere. *gal. saulser.*

sausse-boom. Spina appendix, spina sancta, crispinus, oxyacantha, berberis: *frutex acinis suis in condimentis & cibariis expetitus.*

saussier/saussierkē. Acetabulum, oxybaphum: vasculi genus, in quo acetū siue embamma apponitur. *vulgò* salsierum. *gal. saulcier: ang. sauser.*

saussijse. Isicium vel insicium, farcimē. *vulgò* salsisium. *ger. saltzisß: gal sauciſſe: ital salsiccia, salcicione, salsiza: hisp. salcicia: ang. sausage.*

Saut. j. **sout.** Sal. *&c.*

Sauw *sax. sicamb.* j. **soegh.** Sus.

Sauwel. Ambubaia mulier ignaua.

S C

Scabaf. Quisquiliæ, purgamenta, sordes, ramenta.

Schabbe/schobbe. *vetus.* Operculum.

schabbe/schabbekē/schobbe/schobbeken. Lacerna, penula, supparus, toga leuis. *ital gabbanno.*

schabbe. *vet.* Teredo: Tinea, blatta; *ger. schabe.*

schabbe. Scabies. *ital. scabbia: ang. scabbe.*

schabbe. Mulier maledica, cauillatrix.

schabbe/schobbe. Scomma, cauillum.

schabbeeumen/schobben. Proscindere famam alicuius, conuiciari, conuicia dicere, lacerare probris: detrahere alicui, rodere alicuius famam, *vulgò* scobare.

schabben. j. **schrabben/schobben.** Scabere, scalpere, radere: & Conuiciari.

schabbigh. Scabiosus.

Schabelle. Scabellum, scabile, suppedaneum. *ger. schamel: gall. escabelle: ital. scabello.*

Schachen. Cachinnari.

Schacht/schaft. Scapus, caulis, calamus, hastile, lignū teres, arūdo, sagitta.

schacht. Pureus rei metallicæ.

schacht van de penne. Caulis pennæ.

schacht. Coles: hasta siue virga membri virilis.

schacht lands. *fland. zeland.* j. **roede lands.**

Schadde. Cespes, gleba.

Schade. j. **schaede.** Damnum.

Schaeck. Raptus, virginum raptus.

schaecke. j. **schaeck-schijue.** Latrunculus, calculus. *vulgò* scacus.

schaecken. Rapere. **Schaecken een dochter.** Rapere virginem, vim inferre virgini, vitiare virginem.

schaecken/schaeck-spel spelen. Latrunculis siue laterunculis ludere: prœlia latronum ludere: insidiosorū ludere bella latronum.

schaeck-berd. Tabula latruncularia, tabula interpicta, alueus lusorius, abacus, magis.

schaeck-spel. Ludus latrunculorum, insidiosorum bella latronum, *Martial.* prœlia latronum, ludus sedecim scruporum gemina acie vtrinq; directorum: *Cùm gemini inter se Reges albusque nigerque, Pro laude oppositi certant bicoloribus armis, quibus adsunt duæ regina, quatuor equites, sedecim pedites, quatuor satellites, totidem centuriones.*

schaeck-schijue/schaeck-steck. Latrunculus, laterunculus: latro, calculus, scrup⁹. *ger. schachsteyn: sax. schachtsteyne: gal. eschect: ital. schacchi: ang. chesseman.*

schaecker. Sicarius, latro, raptor, latrunculus, prædo.

schaeckieren. Variegare, alternare, variare. *vulgò* scacare.

schaeckierſel. Variatio, variegatio, colorum varietas.

Schaeckel. Anulus catenæ, ansa vel ansula catenæ, hamus. *schackle. angl.* i. compes, vinculum pedis ferreum.

schaeckel/schildeken. Cetra.

ſchaeckel van den hael. Gradus ſiue annulus climacteris.

ſchaeckel/maeſche. Macula, retis foramen vbi plectitur.

ſchaeckel-net. Tragula. rete quod ſubere ſuſtentatum innatat.

ſchaeckelen. Involuere, circumuoluere.

ſchaeckelē. Gradatim ferre ſiue tollere.

ſchaeckelinghe. Catena, concatenatio.

Schaede. Damnum, diſpendium, incommodum, noxa, detrimentum, iactura. *ger. ſchaden: ang. ſcathe.*

ſchaede. j. ſchaduwe. Vmbra.

ſchaed-be-letter. *Stan. brug.* Damni interpellator, ſiue interuentor: viban' miniſter, ſatelles.

ſchaede-loos. Indemnis, liber à damno.

ſchaede-loos houden. Præſtare damnum, & perſoluere ſi quid res habet vitij.

ſchade-looſheyd. Indemnitas.

ſchaedelick. Damnoſus incommodus, pernitioſus, noxius, nocens, nocuus, incommodus.

ſchaeden. Nocere, incommodare, obeſſe, officere.

ſchaede/ſchaeye. j. ſchaeduwe. Vmbra. *exta.* ſchaede *à* ſchaeden. i. nocere, *quidam dici putant, quod vmbra ſatis herbiſque noceat. hinc Virg. ſolet eſſe grauis cantantibus vmbra. Iuuenci grauis vmbra: nocent & frugibus vmbra. vide Plin. lib. Nat. hiſt. 17. cap. 12.*

ſchaed-hoed. j. ſchaeduwen hoed. Vmbella.

Schaeduwe / ſchaedue. j. ſchaede/ſchaeye. Vmbra, opacitas. *ger. ſchatten: ang. ſhadowe, ſhade.*

ſchaeduwachtigh. Vmbroſus, opacus.

ſchaeduwen. Vmbrare, inumbrare, opacare, inopacare.

ſchaeduwen hoed/ſchaeden hoed. *vet.* Vmbella, cauſa, petaſus.

Schaef. j. ſchaeue. Dolabra.

ſchaef ijſer. Scalprum.

ſchaef-mes. Scalprum, cultrer raſorius.

ſchaefken. Dolabella, dolatorium, runcina parua.

ſchaeffelinghen/ſchaeuelinghen. Ramenta, limaturæ. ſchidia.

Schaele. *q. d.* ſchelle. Putamen, cortex, teſta, concha, cruſta, ſquama. *ger. ſchalen: gal. eſcaille: ang. ſhale, ſcale, ſkale.*

ſchaele van d'eye. Teſta, putamē ouī.

ſchaele van de waeghe. Lanx.

ſchael-waghe. j. ſ. hotel-waeghe.

ſchaele/drinck-ſchaele. Patera, phiala, ſcyphus.

ſchael-bijter. j. ſchal-bijter. Scarabeus.

Schaelie/leye. Scādula, lamina, lamella, ſectilis è ſaxo lamina, tegula tenuis. *vulgò* ſcagali, ardoſia. *gal. eſcaille & ital. ſcaglia.* i. ſquama. rudus.

ſchaelie ſchrijf-ſchaelie. Palimpſeſtus, tabella deletilis.

ſchaelien dack. Tectum ſcandulare. *vulgo* ardoſium.

ſchaelien decker. Scandularius: qui ſcādulis aut laminis petrarum domos tegit.

Schaeldſije. *louan.* j. water-ſteen. Impluuium: & Aquarium, cloaca, vrnarium.

Schaemel/ſchemel. *ger. ſax. ſicam. friſ. holl.* j. ſchabelle. Scabellum ſuppedaneum: ſcamillum & ſcamellum *diminut. à* ſcamnum, *apud veteres Latinos.*

ſchaemel ronghe. Trabale.

ſchaemel. Fulcrum, ſuſtentaculum.

ſchaemel. *hol.* j. drij-voet. Tripes.

ſchaemelen/ſchemelen. Inſilia: ligna pedibus textorum ſubiecta, quibus telæ alternis contrahuntur & aperiuntur.

Schaemel. Pudens, pudicus, pudibundus, verecundus: & Pauper verecundus: inops verecundè & demiſsè ſe gerens: & Miſer.

ſchaemel-hayr / ſchaemelheyd-hayr. Pubes, pecten.

ſchaemelachtigh. Pudibundus, verecundus.

ſchaemelheyd. Pudor: & Verecunda paupertas, pudor paupertatis.

ſchaemelheyd. Verendum, pudēdum, genitale, pars pudenda, in viris & mulieribus.

ſchaemelick. Verecundè: & Timidè: & Miſerè.

ſchaemachtigh. Verecundus, pudicus,

ſchaemen. Pudere. verecundari, affici verecundia: erubeſcere. *ger. ſchaemen, ang. aſhaeme.*

ſchaem-loos. j. ſchaemte-loos.

ſchaem-rood/ſchaemel-rood. Verecundus color. *apud Horat. hoc eſt.* purpureus,

pureus, rubicundus: *quia quos pudet, ij erubeſcunt.*

ſchaem-rood worden. Pudefieri.

ſchaem-ſchoenen wt doen. Deponere pudorem, perfricare frontem.

ſchaemte. Pudor, verecūdia, pudicitia. *ger. ſchaam: ang. ſhame.*

ſchaemte/ſchaemelheyd. Pudendum, verendum, genitale, inguen.

ſchaemte-loos. Impudens, inuerecundus, perfrictæ frontis.

ſchaemper. j. ſchamper. Impudens.

Schaep. Ouis, pecus lanigerum. *germ. ſchaff: ang. ſheepe.* **Schaepkē.** Ouicula.

ſchaepſ-bock. *ſax.* Aries.

ſchaep-entel. *friſ.* Fimus ouillus.

ſchaep-entel. *friſ.* Bryonia, vitis alba: ampeloleuce: *herba dicta à ſimilitudine ſimi ouilli, quam acini referunt.*

ſchaep-herder. Opilio, cuſtos ouium, paſtor ouium.

ſchaepen. Ouillus a, um. **ſchaepen kaeſe.** Caſeus ouillus. **ſchaepen vel/ſchaeps vel.** Pellis ouina. **ſchaepen vleeſch.** Caro ouilla, veruecina.

ſchaepſ-hock. *holl. friſ.* Ouile.

ſchaepſ-hoofd. Caput ouillum.

ſchaepſ-hoofd. *adag.* Statua veruecea. *Plaut.* Homo ſine ratione & prudentia: *non aliter quàm veruex: infirmi capitis & ſimplicis ingenij.*

ſchaepſ-kope. Ouile, caula.

ſchaepſ-keutel. Fimus ouillus, pilula.

ſchaepſ-kudde. Ouiaria, æ: grex ouiū.

ſchaepſ-lepel. *ſland.* Pedum.

ſchaepſ-lims. Vermis ouillus.

ſchaepſ-pels. Melota, pellis ouina vnà cum lana corpori detracta.

ſchaep-ſchuppe. *ſland.* Pedum.

ſchaepſ-ſpriet. Pedum, agolum, baculus paſtoralis.

ſchaepſ-ſtal. Ouile, caula.

ſchaepſ-ſuerckel. Oxalis minuta, acetocella.

ſchaepſ-tanden/oogh-tanden. Dentes canini, columellares.

ſchaeps vel. Pellis ouina.

ſchaepſ-verwe. Rubrica fabulis. *q. d.* color ouillus, *quo oues notantur.*

ſchaeper. j ſchaep-herder. Opilio, paſtor ouium.

ſchaepers hond. Canis pecuarius.

ſchaeperye. *ſland.* Paſcua ouium,

Schaep/ſchaepe. Forma. *ang. ſhape.*

ſchaepen. j. ſcheppen. Creare, formare.

ſchaepſel. j. ſchepſel. Creatura.

Schaerde/ſcheure. Crena, ruptura, rima, ſciſſura.

ſchaerde. *holl. friſ. j. ſcherf.*

ſchaerde. Rhomboides *piſcis genus.*

ſchaerd-tanden. Dentes ſerrati, pectinatim ſtipati ad ſimilitudinem dentiū ſerræ, ſerræ in morē compoſiti.

ſchaerd-tandigh. Denticulatus, ſerræ modo dentatus.

Schaere. j. ſchere. Forfex.

ſchaere. *vetus.* Scopulus, rupes.

ſchaeren. j. ſcheren. Radere.

ſchaer-hoſch. Siluaraſilis: ſilua quæ prorſus ſuccidítur, atque abraditur.

Schaer-tonghen/tonghes ken. Cynoglotſus, ſolea, lingulaca: *piſcis genus.*

Schaere. Grex, turma, multitudo, cohors, turba, caterua, agmen. *vulgò* ſcara. *ger ſchar: ital ſchiera.*

ſchaere. *vetus.* Collectio, aceruus, congeries.

ſchaer-wachte. Excubiæ, vigiliæ.

ſchaer-wachte/hoef-ſlagh. Statio, loc⁹ cuſtodiæ militum deputatus.

ſchaer-wachte/ronde. Circitores, circuitores.

ſchaeren. *vetus.* Congregare.

Schaer-hans *ger ſax. ſicamb.* Thraſo.

ſchaeriant. j. ſergeant. Satelles.

ſchaeriant. *germ. ſax.* Erro: validus mendicus.

ſchaerlupn. Homo incompoſitus & ignauus: & Scurra, nebulo, vappa.

Schaerlepe. Horminum ſatiuum, ſaluia Romana, geminalis agreſtis, gallicentrum. *vulgò* ſcarlea. *germ ſcarlach: ſax ſcharlach: ital ſciaria.*

Schaerlaet/ſchaerlaeck. Coccus, coccinum: & Veſtis coccina, coccinea, quiſquiliata. *vulgò* ſcarlatum, ſcarlata, ſcarleta, ſcarletica veſtis. *ger ſcharlach: ſax. ſcharlack, ſcharlaken: gall. eſcarlate: ital. ſcarlato: ang. ſcarlet.*

ſchaerlaeckē greyn. Coccum inſectorium, granum tinctorium.

Schaermen. j. ſchermen. Digladiari.

ſchaermutſe/ſchaermutſel/ſchaermutſinge. Velitatio, velitaris pugna, pugnæ ſimulacrum. *vulgò* ſcarmutſia.

ſchaermutſen/ſchaermutſelē. Velitari, leuiter,

leuiter pugnare, leuia ſerere certamina, leui prælio confligere, præludere pugnæ, ſerra præliari, velitari velut in cicnarum ſerræ modū, accurrentibus & recipientibus ſe velitib⁹. *vulgò* ſcarmucciare: *vocegallus, italis & hiſpanis cōmuni. gal. eſcarmoucher: ital. ſcarmucciare: hiſp. eſcaramuchar: ang. ſkirmiſh.*

Schaers/ſchery. Aſper.

ſchaers ſcheers/ſchaer-mes. Nouacula, culter raſorius, culter tonſorius, ξυρὸς.

ſchaers *ſax.* Vomer. *ang ſhare.*

ſchaers af ſcheeren. Ad viuam vſque cut. m abradere nouacula: ſtrictim attondere, nouacula funditus pilorū germina ſuccidere, leuigare cutē, nouacula reſecare, cute tenus abradere.

ſchaers. Parcus, auarus. *vulgò* ſcarſus. *gall. eſcars: ital. ſcarſo: hiſp. eſcaſſo: angl. ſcarce.*

ſchaers. Parcè, vix: & Præcisè.

ſchaerſ hept. *vetus. fland.* Auaritia.

Schaeteren i. ſchetteren.

Schaetſe/ſchauerlinck. *friſ. holl. i. ſchauerdyne.*

Schaetſe. *flan.* Grallæ. *vulgò* ſcacæ. *gal. eſchaſſes: ital. Zanche: hiſp. cancos: angl. ſkatches.*

ſchaetſe. i. ſchaeghe. Cantherij fulcrū.

Schaeue. i. ſchaue.

Schaffen. *ger. ſax. ſicamb. holl.* Agere, tractare, negotiari, nauare, curare. *ang. chaffer.*

ſchaffenaer/ſchaffer. *vetus.* Curator, procurator, diſpenſator, œconomus.

Schaft. i. ſchacht. Scapus, caulis.

Schaftelingh/ſchaftingh. *hol. ang.* Anguilla.

Schaffupt. i. ſchabupt. Bubo.

Schal. *friſ.* Coleus, teſtis.

ſchal-biter. *fland.* Scarabeus, vermis equorum coleos mordens. *friſ. ſicam. ſcalbote: gal. eſcarbot: ital. ſcarafaggio, ſcarauazzo: hiſp. eſcaruajo.*

Schal ghe-ſchal. Sonus, tinnitus, ſonor, ſonitus.

ſchal-baer. *ſax. ſicamb.* Famoſus, diuulgatus.

ſchalle. i. ſchelle. Tintinnabulum.

Schalck. Seruus, famulus, miniſter. *dictio in hac ſignificatione olim tam inferioribus quàm ſuperioribus Germanis & Gotis vſitatiſſima. vnde* **maer-ſchalck**/ ſeruus equorum: **god-ſchalck**/ ſeruus Dei: **ſene-ſchalck**/ Miniſter familiæ. *ſcalco ital.* architriclinus.

ſchalck. Peritus, callidus, aſtutus, cautus, ſagax: & Subdol⁹, doloſus, fraudulētus, veterator, vafer: *ital. ſchaltrito.*

ſchalck-narre *ſax. ſicam.* Morio, ſannio.

ſchalckaerd. *fland.* Veterator, homo callidus, vafer.

ſchalckenaer. Scurra.

ſchalckheyd. Aſtutia, calliditas, ſagacitas: verſutia, ſtropha, ars, techna.

ſchalckelick. Aſtutè, callidè, ſagaciter, vafrè, cautè, ſubdolè, fraudulenter.

Schaelſije. i. ſchaelſije.

Schale. i. ſchaele.

Schalie. i. ſchaelie.

Schalmepe/ſchalmey-pijpe. Monaulos, tibia ſimplex. ſcamellum & ſcamillum *quibuſdam dicitur. vulgò* ſcalmeia. *ſax. ſchalmey: ital. chiarmele,* **Kromme ſchalmepe.** Lituus, incurua buccina. **ſchalmey-riet.** Auletis.

Schalmen. *vetus.* Decorticare.

Schalonie. Aſcalonia: cæpa Aſcalonia Bulbus eſculētus. *vulgo* ſcalonia. nobiliſſimum cæparum gen⁹, *ab Aſcalone Iudeæ opido dictum: Aſcaloniēſium enim regio, præcipuè fert cæpas, teſte Strabone. gal. eſcallotte: ital. ſcalogna: hiſp. aſcalonia: ang. ſcalion.*

Schalt-iaer. *ger. ſax. ſicamb. i. ſchrickel-iaer.* Annus intercalaris, biſſextus.

Schamel. i. ſchaemel.

Schamffelen. i. ſchampelen.

Schamp. Contumelia, propudium, conuitium, ignominia, probrum, *ital. ſcempio.*

ſchampen. Radere, ſcalpere.

ſchampen. Abire, euadere, labi, delabi, elabi, fugere, deflectere. *vulgò* ſcampare & ſcappare. *gall. eſchapper: ital. ſcampare: hiſp. eſcapar: ang. eſcape.*

ſchampen/ſchimpen. Perſtringere, cōuitiari: iuſultare, irridere, contumeliosè in aliquē, aliquid dicere vel facere.

ſchamper. Contumelioſus, petulans, procax, ſcurrilis.

ſchampigh. Lubricus: & Contumelioſus, procax, impudens.

ſchamperachtigh. Subcontumelioſus.

ſchamperheyd. Cōtumelia, procacitas.

probrum, atrox iniuria, inſultatio.

ſchamperlick. Lubricè: & petulanter, proterue, procaciter, impudicè, contumeliosè.

ſchamperen. Ceſpitare, exorbitare, labi.

ſchampelture. Probrum, ignominia, error, lapſus, offenſio.

Schampelioen. Scalprum, cælum, inſtrumentum ſcalpendi. *vulgò* antrillū & ſcarpellum. *ital. ſcarpello.*

ſchampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, teſſera præcidanea, exemplar ad formam. *gall. eſtantillon.*

Schande. Ignominia, infamia, dedecus, probrum, nota, macula. *germ. ſchand. ang. ſclander, ſhame.*

ſchand-mael / ſchand-vlecke. Nota infamiæ: ſtigma.

ſchand-woort. Conuitium, contumelia.

ſchandelick. Ignominioſus. probroſus, inhonestus, turpis, improbus, propudioſus, obſcœnus, fœdus.

ſchandelicken. Ignominiosè, inhoneſtè, turpiter, indecorè, fœdè, indignè, illiberaliter.

ſchandael. Scandalum, offendiculum.

ſchanderi. Mulier maledica, conuiciatrix.

Schantſe / ſchentſe. *fr/ſ. j.* **mutſaerd.** faſcis lignorum. *ſicamb. ſchrantſe.*

ſchantſe / bol-werck. Agger, propugnaculum, munimentū, vallum, vallum caſtrenſe, ſepimentū militare ex viminibus, virgultis, faſcib⁹, ramis arborum, *&c.* concædes.

ſchantſe / boſt-werr. Lorica, ſepimentum mun quod à lapſu tuetur & protegit in muro ſtantes.

ſchantſe / beur-ſchantſe. Prętentura, æ: & Prætenturæ: ſtationes militares antè tendętes, quæ hoſtium inſidiis obtenduntur: caſtra ante tendentia.

ſchantſen. j. be-ſchantſen. Munire aggere aut vallo, emunire.

ſchantſ-graeuer. Cuniculārius.

ſchantſ-hoꝛuen. Gerræ: crates implexę caſtris pro munimēto, præſertim terra ingeſta impletæ: crates vimineæ.

Schap. *vetus.* Actio, officium, munus, factura. *hinc* **bꝛiend-ſchap / boel-ſchap / bꝛoncken-ſchap / weerd-ſchap / man-ſchap / boꝛgher-ſchap / pꝛieſter-ſchap / boꝛgher-meeſter-ſchap** / *&c. vide* maegh-ſchap.

ſchap / ſchappe / ſchape. *vetus.* Forma, figura. *ang. ſhape.*

ſchappen. *vetus. j.* **ſchaffen.** Agere. *hinc* **koopman-ſchappen / bꝛand-ſchappen** / *&c.*

ſchappigh / ſchappelick. Bene formatus, formoſus, compoſitus, decens, ſpecioſus.

ſchappelicken. Compoſitè, decenter, ſpeciosè, ornatè.

Schap. Promptuarium, armarium, vas, theca, *gręc. & ang. ſkeppe.*

ſchap raede / ſchap-reede. Promptuarium, armarium, repoſitorium.

ſchap in den wandt. Riſcus.

Schaplaris. Veſtis ſcapularis.

Schappel. *ger. ſax. ſic.* Corona, laurea, ſtrophium.

Schapperlinck. *ſland. j.* **ſnipperlingh / ſnijdelingh.**

Schare / ſcharlaet / ſcharmutſen / *&c. vide* **ſchaere / ſchaerlaet / ſchaermutſen** / *&c.*

Scharf. *j.* **ſcherf.** Teſta.

Scharlupn. *j.* **ſchaerlupn / ſcherlupn.** Scurra.

ſchar-hans. *ſax. ſicamb.* Thraſo.

Scharne weuer. *ſax.* Scarabeus.

Scharmutſen. *j.* **ſchaermutſen.**

Scharp. *j.* **ſcherp.** Aſper.

Scharren. *j.* **ſcherren.** Scabere.

Scharuen. *j.* **ſcheruen.** Contidere.

Schat. Theſaurus, gaza.

ſchat-kamer. Gazophylaciū, ærarium.

ſchat-kiſt. Gazophylacium.

ſchat-meeſter. Quæſtor, ærarius: & Cenſor.

ſchat rijck. Prædiues theſauris.

ſchatten. Æſtimare, taxare, cenſere, cenſum agere, metiri: & Adęrare, ere eſtimare, ad pecunię taxationē redigere.

ſchatten ende ſcheren. Vexare cenſura, tributis.

ſchat-baer. Æſtimabilis.

ſchat-ſchuld. Debitum in diem: debitū præſentaneum, nulli reditui annuo obnoxium aut obligatum: *ſive vt Petrus Namius interpretatur,* Debitū procedens ex æſtimatione per conſenſum partium facta: debitum peræquatum.

ſchatter. Æſtimator,cenſor,peræquator,diſcuſſor,taxator,exactor.

ſchattelick. Æſtimabilis.

ſchattinghe. Æſtimatio,pretium: & Cenſus, æſtimatio fortunarum pro cuius ratione tributū penditur: exactio,tributum,indictio:exactio vltra tributa & vectigalia ordinaria:canō, oblatio.*vulgò* impoſitio,æſtimatio.

Schauack.j.back. Contignatio.

Schaud.j.ſchoud.

Schaude.j.ſchoude. Caminus,fumarium.

Schaue. Dolabra,dolabella,aſcia,aſciola, rūcina. dolatoriū.*vulgò* planula.

ſchauen. Dolare, edolare,dedolare,dolabra polire, radere, abradere, deradere,aſcia polire,læuigare.*ang.ſhaue.*

ſchaeuen. Impudenter & inuerecundè petere paraſitari.

ſchauelingh ſchaeffelingh. Scobs,ramentum.

ſchaeuer-nack/ſchaeuer-neck.*holland.*j. **af-val van yet ſchaep / ſchaepſhooſd/** *&c.*

ſchauernacken. Paraſitari.

Schauerdijnen / ſchupuerdijnen / ſchzick-ſchoenen. Calopodia ferrata, quibus noſtrates mira celeritate atque dexteritate labuntur per adſtrictas glacie aquas.

Schauot. Tabulatum,contabulatio, ſpectaculum,fori viſorium,theatrū, amphiteatrum,ſcena, frons theatri. *galli dicunt eſchaffault: flandri verò* **ſchauaut** *&* **ſchauot**: *eſt autem dictio meræ teutonica.q.d.ſchau-vat.*i.vas ſpectaculi.*ang.ſcaffolde.ſcauffold.*

ſchauot.j.kaetke. Cataſta.

ſchauot-ſtaeck.j.ſtaeck. Columna Mœnia:palus numellarius.

ſchauotten/ſchauottéren. Caramidiare,deridendū omnibus per theatrum præbere:traducere, proponere deridendum omnibus in exemplum per vicos & theatra : ludibrio publicè exponere.

Schaumen.j.ſchoumen. Spectare.

Schauut / ſchoef-wt / ſchaffuut/ ſchupfwt.*germ.ſax.ſicamb.friſ.ſland.* Noctua, bubo, otus. *gall. chathuant, chouette: ital.ciuetta.*

ſchauut. Nebulo,tenebrio, furcifer. Noctuam *in magna Italiæ parte vulgò* ciuettam *vocant, (inquit Lil.Greg.Giraldus) eodemq; vocabulo hominem nibili. & lucifugam.eſt enim noctua auis omnibus auibus contemptui & ridicula.*

Schawe.*ſland.*j. **ſchauuwe.** Vmbra.

Schebbigh.j.ſchabbigh. Scabioſus.

Schedel.j.cedel. Schedula.

Scheede/ſchepde. Vagina,theca gladij.*ger.ſcheyd: ang.ſcheate.*

ſcheede.*ſax ſicam.* Terminus.

ſcheeden.j.ſchepden. Separare.

ſcheedel.j.ſcheele/ſchepdel.

ſcheedelen.j.ſcheelen.

ſcheedelinck garens. *ſland.*j. **ſtringhe.**

Scheef. Obliquus,tranſuerſus,limus, tortus,flexuoſus,diſtortus.*ang.ſkewe.*

ſcheef-been/ſcheef-voet. Loripes,compernis.

ſcheef-hals.j.krom-hals.

Scheel.j.ſcheef. Obliquus,tranſuerſus, tortus,obtortus,limus.

ſcheel/ſcheelaerd. Strabo, ſtrabus,qui oculos habet diſtortos.

ſcheele ooghen. Oculi limi vel limes, obliqui,retorti,diſtorti.

ſcheele-wip. Strabo.

Scheele. *vetus.holl.* Diſtinctio,diſcrimen.

ſcheele/ſcheple/ſcheedel/ſchepdel. Vertex capitis,ſinciput, diuiſio velſeparatio comæ , diſcrimen capillorum, æquamentum.*germ.ſcheytel: ſax.ſchettel: ang.ſheade.*

ſcheelen.j.ſchillen. Differre.

ſcheelen/ſcheedelen/ſchepdelen. Diſcriminare,diſcernere.

ſcheelen/ſcheedelen. Diſcernere crines, diſtinguere caput.

ſcheel-pziem/ſcheedel-pziem. Acus,acus crinalis , crinale , diſcriminale: diſcerniculum.

Scheele/ſchele. Operculum , obturamentum,orbis. *q d.*ſchale.

ſcheele des hoofds.j.beckeneel. Calua, cranium.*q.d.ſchaele.*

ſcheele van d'ooghen. Palpebra,gena.

ſcheel-haer.*vetus.* Cilium, pili è palpebris enati.

Scheene/ſchene. Tibia,crus,anticnemion,cruris pars anterior, cruris os ſuræ oppoſitum.*ang.ſhinne.*

ſchene/

ſcheene-kaeſ-ſchene. Forma caſearia.
ſcheen-been/ſcheen-pijpe. Tibia, cius: os tibiæ, ſocile maius, canna maior. *ang. ſhinne bone.*
ſcheen-plaete. Ocrea, tibiale: tegmen tibiarum.
ſcheene/ſchelle/ſchinde. Membrana, cortex: pellis: calix. *ang. ſkinne.*
ſcheene van het rad. *fland.* Canthus, abſis.
ſcheene/ſpalcke. Regula.
ſcheene. Bractea, lamina, lamella.
ſcheen-yſer. Ocrea ferrea, tibiale ferreũ
ſcheen-ſadel. j. ſom-ſaedel. Clitella, ſella doſſuaria, ſumentis imponi ſolita.
Scheene/ſchene. *vetus* j. ſcheme. Schema, vmbraculum, tegmen vmbraculi.
Scheere/ſchere/ſchaere. Forfex. *germ. ſchaer: angl. ſhares.*
ſcheere/ſchaers. *ger. ſax. ſicamb.* Vomis, vomer.
ſcheere. j. ael-ſcheere. Fuſcina.
ſcheeren/krab-ſcheeren. Acetabula, flagella, brachia, chelæ, forcipes denticulati, cirri, forcipata brachia cancrorum.
ſcheeren/ſcheren. Tondere, attondere, radere, ξυρίειν. i. tonſura. *germ. ſchaeren: ſax. ſchieren: ang. ſhaue.*
ſcheeren het laecken. Tõdere pannum.
ſcheeren den baerd. Radere barbam.
ſcheeren. *adag.* Tondere aliquem auro, pecuniis. *Plaut.* detondere, deplumare: expilare, deglubere, exuere facultatibus, pecuniis: emungere, atterere, arrodere.
ſcheeren. *vet.* j. ſchertſen. Ludere, illudere, nugari.
ſcheeren dẽ edelman. Agere nobilem, gerere ſe inſtar nobilis.
ſcheeren den ſot. Agere morionem, fingere ſtultitiam, ſimulare ſtultitiam.
ſcheeren den ſot met pemanden. Habere aliquem loco morionis.
ſcheeren/ſcheren. Parare, præparare, ordinare, formare, fingere, agere, gerere.
ſcheeren de webbe. Ordiri, exordiri, præparare telam.
ſcheeren. *vetus.* Deputare, exiſtimare.
ſcheeren den raed. Inire cõſilium, agere conſilia, tractare conſilia, capere conſilium.
ſcheer-beckien. Concha, labrum, peluis tonſoria.
ſcheer-doeck. Inuolucre: linteum quod tonſores circumponunt humeris, cõtra decidua capillitij præſegmina.
ſcheer-draed/ſcheer-garen. Stamen, fila recta & ſtabilia in opere textorio per pectinem tranſmiſſa, quibus ſubtegmina intertexuntur.
ſcheer-hayr. Gnaphalum: tomentum breuius a fullone abraſum.
ſcheer-koker. Xyrotheca, capſula nouacularia.
ſcheer-mes. Nouacula, culter tonſorius, cultellus raſorius.
ſcheer-ſolder. j. ſchoor-ſolder.
ſcheer-winckel. Tonſtrina.
ſcheer-wolle. Tomentum: lana breuis forficibus deſecta, aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpolatis deducta: gnaphalon.
ſcheerer. Tonſor.
ſcheerlinck. j. ſcheer-wolle. Tomentũ.
ſcheerlinck. *vetus.* j. ſcheer-garen. Stamina.
ſcheerlinck/ſcherlinck. Cicuta. *germ. ſchirling.*
ſcheerſel. Raſura, tonſura.
ſcheers/ſchaers/ſcheer-mes. Nouacula, culter raſorius.
Scheeue oogen. j ſcheele oogen.
Scheeuen. *fland.* j. ſchimpẽ. Cauillari.
Scheffel. *fland. gand* j. ſchelffer.
ſchefflen. *fland* j ſcheifferen.
Schepde/ſcheede. Vagina.
Schepdel. j. ſcheedel/ſcheels. Diſcrimẽ capillorum.
ſchepdel-muer. j. ſcheed-muer.
ſchepden/ſcheeden. Separare, ſegregare, diſiungere, dirimere, diuidere.
ſchepden/ver-trecken. Abire, abſcedere, diſcedere, digredi, faceſſere.
ſchepd-baer. Separabilis, diuiduus.
ſchepd-boom. Arbor terminalis.
ſchepd-brief. Repudium, libellus repudij.
ſchepd-dranck/ſchepd-bier. Potatio profectitia, viatica, diſcellus cauſa.
ſchepd-lieden. Arbitri, diſceptatores.
ſchepd-mael-tijd/letſte. Cœna profectitia.

ſchepd-man. Arbiter, diſceptator, ſequeſter.

ſchepd-muer/ſchepd-wand. Paries intergerinus, intermedius: qui inter confines conſtruitur: paries vtrique domui communis.

ſchepd-richter. Arbiter, diſceptator, ſequeſter, ſententiæ moderator: rachinburgus, *in lege ſalica Francorum. i.* commiſſarius ad componendas lites inſtitutus.

ſchepd-ſteen. Lapis terminalis, terminus.

ſchepdel. *j* ſcheele. Diſcrimen capillorū: *&* Vertex capitis.

ſchepdel-muer. *j.* ſchepd-muer.

ſchepdel-pziem. *j.* ſcheel-pziem. Acus, acus crinalis.

ſchepdel-ſteen. Terminus.

ſchepdelen. *j.* ſcheelen. Diſcriminare, diſcernere.

ſchepdelick. *j* ſchepd-baer.

ſchepdinghe. Separatio, diuiſio, diſcretio, diremptio: *&* Diuortium: diuergium.

ſchepdſel. Diuiſio, ſeparatio.

ſchepdſel des hoofds. *vetus.* Sinciput.

ſchepdſel der darmen. Meſenterium.

ſchepdſel der neuſ-gatē. Diaphragma: cartilago quæ nares dirimit.

Schepſſen. Excidere ſaxa, effodere lapides.

ſchepſ-put/ſchepſ-poel. Latomia, latumia, lapicidina: locus vnde lapides & ſaxa exciduntur.

ſchepſſer. Latomus, lapicida, qui lapides è rupe excindit.

Schelden. Increpare, obiurgare, exprobrare, reprobare, improbare, vituperare, culpare, improperare, reprehendere, criminari, conuitiari. *germ. ſchelten, ſchaelten: ang. ſcolde.* **Quijt ſchelden.** Remittere. *vide* **Quijt.**

ſchelt-baer. Vituperabilis, criminoſus, culpabilis.

ſchelt-brief. Epiſtola obiurgatoria.

ſchelten het oor-deel. *ſax. ſicamb.* Contradicere ſententiæ: increpare ſententiam. *vulgò* appellare.

ſchelder. Obiurgator, vituperator, calumniator, conuitiator.

ſcheldigh Calumnioſus, iniurioſus, inuectiuus.

ſcheld-woorden. Opprobria, conuitia.

Schel-woꝛtel ſchel-kruyd. Chelidonia, hirundinaria.

Schele. *j.* ſcheel.

Scheien ſchillen. Differre.

Schelf/ſchelue. *holl. friſ.* Aceruus.

Schelf/hilde. Fœnile, tabulatū pabulatorium, horreum penſile, meta fœni aut frumenti, promptuarium pabulatorium: tabulatum fœnarium, *ang. ſhelfe.*

Schelffe/ſchelffer Putamen, ramentū.

ſchelffe. *vetus. j.* bieſe.

ſchelffe/ſchubbe van den viſch. Squama, ſquamula, teſta, *&* cortex.

ſchelffen den viſch Deſquamare piſcē.

Schelffer. Squama.

ſchelffer. *j.* bꝛocke. Mica.

ſchelffer/kliſter van den viſch. Segmē, nucleus piſcis.

ſchelffer. Aſſula: *&* fruſtulum.

ſchelfferen. Stringere, radere: *&* Aſſulatim ſiue aſſulosè frangere: in micas frangere, ſiue frangi: deſquamare, deſquamari.

ſcheifferinghe. Strictuꝛæ, ramēta, ſquamæ, aſſulæ.

ſchelfferinghe van den hoofde. Furfures: ſquamulæ capitis, porrigo.

ſchelfferachtigh. Fiſſilis: quod facilè in aſſulas frangitur aut findituꝛ.

Schelle. Cortex, putamen, membrana, corium, cutis. *ang. ſhel.* **Schellē van thoofd.** Furfures, furfuraceæ ſquamulæ capitis.

ſchelle in d'oogh. Pterygium: nerꝛoſa quædam in oculis adnatæ membranæ excreſcentia: onyx, albugo.

ſchelle/ſchelffe. Squama, teſta, cortex. *gal. eſcaille: ang. ſcale.*

ſchel-viſch. Aſellus minor, aſellus Callarias: *piſcis ſcabra & ſquamata cute: ſquamis denſè contectus obductuſq; ac velut lorica munitus.*

ſchellē. Decorticare, glubere, deglubere

Schelle/ſchel. *j.* ſchal. Argutus, ſonoꝛ. *ang ſhyl.*

Schelle. Tintinnabulum. *vulgò* ſchella, ſquilla: campanula, *&* nola: à Campania regione & Nola ciuitate. Squilla, tintinnabulum eſt quod in templis pulſatur. *Durand. ration. libr. 1. & 4.* Schella *pro* tintinnabulo *legitur in lege*

Salica

Salica Francorum, teſte Herm. Nuenar. hſh eſquilla: it al ſquilla.

ſe;ellingh. Solidus argenteus, drachma Æginea q d. nummus tinniens ſono argenti ſolidi integrique. *ger. ſchilling: ang. ſchyllinges.*

ſchellinc: paralis j. haluen ſtupuer.

ſchellinck ſterlinck. j. ix. ſtupuers.

ſchellinck wyab j. iij. ſtupuers.

ſchellinck vlaems j. vj. ſtupuers.

ſchellen/ bellē. Pulſare tintinnabulum.

Schel-wortel/ ſchel-krupd. Chelidonium maius.

Schelligh. *germ. ſax. ſicamb.* Furioſus.

Schelm. *germ ſax. ſicamb.* Cadauer, animal viuum quidem, ſed præ macie cadaueroſum: & Peſtilens lues quadrupedum.

ſchelm. Scelus, ſceleſtus, ſceleratus, furcifer, impius, flagitioſus: peſtis, peſtifer, pernitioſus.

ſchelmſ-hals. Homo ſceleſtus, ſceleratus, ſcelus.

ſchelmſ-ſtuck. Scelus, ſceleſtū facinus.

ſchelmerije. Scelus, factum ſceleroſum & impium.

ſchelmigh. *vet. germ.* Peſtilens, peſtifer.

Schelp. *germ. ſax. ſicamb.* Carex: Vlua: & Gladiolus, iridis genus.

Schelpe. Putamen, teſta, concha. *angl. ſhell.*

ſchelpe van de not. j. not-ſchaele. Lamina nucis, putamen fiſtile nucis.

ſchelp-viſch. Teſtacei piſces: teſtæ: piſces duro operimento: conchæ.

Schelue. j. ſchelf. Aceruus: & Meta fœni frumenti, *&c.*

Schelure j. ſchelffer. Segmen.

Schelwe. j. ſcheel. Strabo.

Schemel. *ſax. ſicamb. holl.* Vmbra.

ſchemel. Vana apparitio.

ſchemelen/ ſchemeren. Caligare.

ſchemel-wolken. Caligare.

ſchemerē. Vmbrare, inumbrare: & Caligare.

ſchemer-tijd. Crepuſculum, dubia lux: tempus ſublucanum. *Ouid. Iamq; dies exactus erat, tempuſque ſubibat, Quod tu nec tenebras, nec poſſes dicere lucem: Sed cū luce tamē dubia confinia noctis. ſax. ſchummer.*

ſchemeringhe. Vmbra: & Caligo: & Crepuſculum. *ſax. ſchummer.*

ſchemeringhe in de ooghe. Suffuſio: cū nubeculæ, muſcæ, & id genus alia oculis obuerſantur. *vulgò* cataracta.

ſchemerachtigh. Sublustris.

Schemel. j. ſchaemel. Pudēs, pudicus.

Schemele. j. ſchaemele. Scabellum, ſcabile.

Schemer. *vide* **ſchemel.** Vmbra.

Schemminchel. *flan. zelan.* Simius, ſimia.

Schenck. Munus, donum, donarium, donatiuum.

ſchenck. j. ſchencker. Suppromus, pocillator.

ſchencken. Donare, dono dare, munus dare, concedere.

ſchencken. Fūdere, infundere; vina fundere, vina miniſtrare, miſcere: pocula miſcere: cyathillare, *Plaut.* dare bibere, *Terent.*

ſchenck-pot/ tuyt-kanne. Cirnea.

ſchenck-wijn. Vinum donatiuum, honorarium.

ſchencker. Pocillator, pincerna: à cyathis, à poculis: ſuppromus.

Schenckel. *vetus. germ ſax. ſicamb. holl. j. knoke.* Os, oſſis.

ſchenckel. Crus, pars infra genua ad pedes vſque, conſtans tibia ac ſura. *ger. ſchenckel: ſax. ſchencke, ſchincke: angl. ſhancke.*

ſchenckel/ ſchencke van t'bercken. *ſicā.* Perna, coxa porcina ſalita, armus porci, perāſo. *vulgò* pes magnus.

Schenden/ t'ſchande maecken. Vitiare, dedecorare, polluere, temerare, violare, corrumpere, deformare.

ſchenden/ ter ſchanden brengē maeghden oft brouwē. Stuprare, vitiare, corrumpere virginem, violare, temerare.

ſchendigh/ ſchandigh. Turpis.

Schene. j. ſcheene.

Schep. j. ſchip. Nauis.

ſchep-laſt. j. ſchip-laſt. &c.

ſchepen. Nauigare, velificare.

ſchepen/ t'ſchepe doen. Onerare nauē, corbitare, in nauem inferre, ſiue immittere.

ſchepinghe. Nauigatio: & Claſſis.

Schepper. j. ſchipper. Nauta.

Schepel. *ſax. friſ. ſicamb.* Modius, modiolus. *ger. ſcheffel: ang. ſkeppe.*

Schepē. Iudex, buleuta, ſenator, decurio, iuratus. *vulgò* ſcabinus. *gall. eſche-*

uin:

uin: ang. ſchriefe. vide **Beene.**

ſchepenen. Duodecemuiri, *dicuntur Petro Nannio in Legib. municipal. Machlin.* viri *enim* duodeni liberæ conditionis *iudicare ſolent. & Adr. Iunio,* Septemuiri. **Schepen** *inquit Adr. Iun. dicitur, quaſi dicas* **ſchaf-hin:** *quod huiuſmodi* Scabinis *tradita fuerit à Carolo magno poteſtas interficiendi atque è medio tollendi, quod* **hin ſchaffen** *dicitur: erant autem* iudices arcani, *quibus ius ac poteſtas erat animaduertendi in periuros, aut temeratæ fidei reos, aut facinoris compertos; inauditos atque indefenſos.*

ſchepen-baer. ſchepen-baer-bijp. *vetus. ſax.* Patritius: Senator. *vulgo* bannit⁹.

ſchepen-bzief. Literæ ſenatoriæ, inſtrumentum duodecimuiralia: monumentum ſcripturarum magiſtrat⁹ res geſtas continens.

ſchepen-dom. Senatus, ſtatus ſenatorius, dignitas ſenatoria: iuriſdictio ſenatoria: duodecimuiratus.

ſchepen-huys. *ſlan.* Baſilica, curia municipalis, domus auguſta.

ſchepen-koffer. Echinus: ſcrinium forenſe: in quod dicta teſtiū & totius litis acta coniiciuntur: & Archiuū: tabularium, monumentorū publicorum receptaculum.

ſchepen-loon/ſchepen-recht. Sportula: pecunia quæ iudicibus pro ſalario datur.

ſchepen-ſchap. Senatus, ſtatus ſenatorius, officium ſenatorium. *vulgò* ſcabinatus.

Scheppe/ſchaepe. *vetus.* Creatio, formatio.

ſcheppen. Creare, formare, condere, rudi materiæ formam indere. *ger. ſchaffen: ang. ſhape.*

ſcheppen. *ſlandi.* **kleer-maecken.**

ſchep-berd. Aſſer ſutorius.

ſchep-mes. Scalprum ſutorium: culter quo calceolarius corium incidit calceumque format.

ſchep-ſcheren. Strictim attondere pannum, vt probè attonſus ſartori, qui **ſchepper** dicitur, tra latur veſti conficiendæ aptus. **Schepe ſcheren** (*ait Adrian. Iunius*) *dicitur ab opificibus qui panni lanei villos longis forficibus detondet, quoties ſtrictim ad ipſam uſque panni cutim, vt ita dicam, illos reſecant, quod ὀκρόριον compoſita voce dicere liceat. à ὀκάριον, quod ἐν χρῶ ſignificat, & ὀκρεῖν.* i. tonſura.

ſchepper. Creator, formator, conditor.

ſchepper. *germ ſax. ſicamb.* Vellus.

ſchepper. *ſland* **kleer-maecker.**

ſchepphinghe. Creatio, formatio.

ſchepſel. Creatura, plaſma · & Forma, formatio.

Scheppen. Haurire.

ſcheppen ghe-noechte. i. **raepen** Voluptatem capere. **Locht ſcheppen/aeſſem ſcheppen.** Captare auras, ſpiritum, ventum: patulis captare naribꝰ auras. *Virgil.* Naribus aërium patulis diſcerpere odorem. *Vano.*

ſcheppen eenen moed. Animum recipere: animos erigere, inſtaurare.

ſchep-beclen. Capula, hauſtrum.

ſchep-remer. Modiolus, ſitula.

ſchep-lepel. Capula.

ſchep-net/treck-net. Verriculum, ſagena, rete quo piſces è naſſa auferūtur.

ſchep-vat. Capula.

ſchepper/ſchep-lepel. Cochlear: & Capula: & Hauſtrum.

Scherde/ſchede. Paſſus, gradus.

ſcherde-beenē. Grallare, diuaricari, diſtendere pedes, ſiue crura.

ſcherdelinck/ſchedelinck. Diuaricatis & diſtentis pedibus.

ſcherden/ſcheden. Paſſum facere, ingredi, grallare.

Schere. ſcheren. i. **ſcheere/ſcheeren.**

Scherf/ſcherue. Teſta, fruſtū teſtulæ, fragmentum teſtaceum, teſta cōfracta. fragmentum fictile.

ſcherf. *vetus.* i. **ſchijfte.** Segmen.

ſcherf-berd. Magis conſciſoria.

ſcherf-mes. Culter conſciſorius.

Schergh. *ger.* Tortor, lictor.

ſcherlunn i. **ſchaerlunn.** Scutra.

ſchergeant i. **ſergeant.** Apparitor, lictor. *ſax. ſchergant.*

ſcherghen. *germ* Prodere, clàm deferre aliquem.

Scherleye. i. **ſchaerleye.**

Scherlinck. *ger. ſax. ſic.* Cicura.

Scherm. Gladiatura, ars gladiatoria. *vulgo* ſcherma.

ſcherm. *vet. germ.* Defenſio, præſidium. *ital. ſchermo.*

ſcherm.

ſcherm. *vetus.* Obſtaculum.
ſcherm. *holl.* Pluteus: tabulæ aliquot compactim, contra vētum aut ignē erectæ. *Paul. Merul.*
ſcherm-berd. j. ſcherm-ſel. Pluteus.
ſcherm-dack. *ſax. ſicamb.* Lorica.
ſchermen. *vetus.* Tueri, defendere.
ſchermen. Digladiari, dimicare, luctari, velitari, leuiter pugnare. *vulgo* ſchermire. *gal. eſcrimer: ital. ſchermire.*
ſchermer. Gladiator, digladiator, athleta, laniſta. *gal. eſcrimeur: ital. ſcrimitore. ſchermitore: hiſp. eſcrimidor.*
ſcherm-kōſte. Ars athletica, gladiatoria, gymnaſtica. (cha.
ſchem-meeſter. Laniſta, gymnaſiarch.
ſcherm-ſchild. Clypeus.
ſcherm-ſchole. j. becht-ſchole. Xyſtus.
ſcherm-ſlagh. Ictus gladiatorius.
ſchermutſen. j. ſchaermutſen. Velitari.
ſchermſel. j. ſcherm-berd.
Scherne. *ſax. ſic. friſ.* j. ſpot. Ludibrium, iocus, ſanna. *ital. ſcerno: hiſp. eſcarnio: ang. ſcorne.*
ſchernen. j. ſpotten/ſchertſen. Ludere, illudere. *ital. ſcernire: hiſp. eſcarnecer: ang. ſcorne.*
ſchernlupn/ſcherlupn. Scurra.
ſcherp/ſchaerp. Aſper, acutus, acer. *ger. ſcharpf: ang. ſharpe.* Het ſcherp oft ſpits. Acies. Het ſcherp van een mes. Acies cultri.
ſcherp. Perparcus, præparcus, contractus, reſtrictus.
ſcherp bier. Tenuis cereuiſia, cremor hordeaceus.
ſcherp ghe-ſicht. Oculi lincei, aquilini, miluini, acres, acuti.
ſcherp-hoozigh. Acer auditu.
ſcherp-kop. Cilo.
ſcherp-moelie. j. ſchermoelie.
ſcherp-recht. Summū ius, ſtrictum ius.
ſcherp-rechter. *flan. ſax. ſicamb.* Lictor, tortor, carnifex.
ſcherpe examinatie. Quæſtio tormentaria.
ſcherp-ſichtigh. Acutus viſu, lynceus, perſpicax.
ſcherp-ſinnigh. Acutus ingenio, acer animo, ſolers, acri ingenio præditus, ingenioſus.
ſcherp-ſinnigheyd. Solertia: acumen ingenij.
ſcherp-ſnijdende. Acutus.
ſcherpachtigh. Acutulus.
ſcherpelick. Aſperè, acriter, acutè: & Strictè, ſeueriter: & Perparcè, tenuiter, reſtrictè, tenaciter.
ſcherpelick leuen. Perparcè viuere, parcè ac duriter viuere, exiguè ſumptū facere.
ſcherpē. Acuere, exacuere, aſperare, exaſperare, acuminare: exterere aciem.
ſcherpheyd. Acrimonia, acritudo, acritas, aſperitas, aſperitudo, acies: & Parcitas, tenacitas, auaritia.
ſcherpte. j. ſcherpheyd.
Scherre/ſcharre. Paſſer piſcis.
Scherren/ſcharren. Ruſpari, terram ſcalpere, vt gallinæ: ſcabere, radere: manib⁹, pedibuſq; fodere ſiue radere, corradere. *ger. ſcharren: hiſp. eſcarvar.*
ſcher-moelie *louan.* Cruſtulum bicorne. Libum oblongum, triticeum. *q.d.* ſcherp-moelie. i. cruſtulum vtrinque acutum.
ſcher-muys. Mus ſubterraneus, mus terram ſcalpens, fodienſque: muris agreſtis genus: mus araneus, mus cæcus. *germ. ſchermuß, ſchormauß: ang. ſchrowmous.*
ſchermuys. *ger.* Talpa.
Scherts. *ger. ſax. ſicamb. holl.* Iocus. *ital. ſcherzo: hiſp. eſcarnio.*
ſchertſen. *germ. ſax. ſicamb. holl.* Iocari, nugari, ludere. *ital. ſcherzare: hiſp. eſcarnecer.*
Scherue. j. ſcherf. Teſta, fruſtum teſtę, teſta fracta.
ſcheruen. Concidere minutatim, conſcindere, conſecare minutim.
Schete. Crepitus ventris.
ſchete laeten. j. byſſten. Pedere.
Schette. j. ſchitte. Foria.
Schetteren. Diffundere, ſpargere, diſpergere cum ſonitu. *ang. ſchatter.*
ſchetteren. Stridere, crepare, diſplodere, tonare, retonare, perſtrepere, fragorē edere: & Garrire, effundere vocem.
ſchetteren. Cachinnari, immoderatè ridere.
ſchetteringhe. Sonus vibrans: Sonor diſſolutus, ſtridor diſpenſus: fragor, ſonus fragoſus.
ſchetteringe. Cachinnus, riſus effuſior.
ſcheteringhe, quenckelinge. Chroma: modu-

modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans.

Scheucke. *fiſ.* Scortum, meretrix.

Scheue. *ſland.* j. ſchyue ſcherf.

Scheue. *ſicamb.* j. ſcheffel.

Scheuen. *ſland.* j. ſcheruē. Cōſcindere.

Scheueren. j. ſchelfferen.

ſcheuer-ſteen. j. ſchalie.

ſcheuer-ſteen. *ſicamb.* Silex.

Scheure/ſchoze. Sciſſura, ruptura, rima, hiſſura: hiatus.

ſcheure/reghen-ſcheure. Imber, nymbus. *ang. ſhowre, ſ hower.*

ſcheuren/ſchozen. Rumpere, diſrumpere, lacerare, dilaniare, diuellere, ſcindere: & Rūpi, agere rimas. *gall. ſcirer, deſcirer: ital. autem ſceurare. i.* diuidere, ſeparare.

ſcheuren eens anders reden. Interſari, interpellare, interrumpere ſermonē alicuius: interloqui: loquentē interturbare.

ſcheur-bupck / ſchoz-bupck / blauw-ſchupt. Tomacace. *q. d.* venter ruptus: cum totus venter & hypochōdria patiuntur. *vulgò* ſcorbotus.

ſcheur-been. Scelotyrbe: cùm in cruribus morbi ſymptomata vel ſigna apparent. *q. d.* tibiæ ruptæ.

ſcheur-mond. Oſcedo. *q. d.* bucca vel os ruptum: cùm gingiuæ à dentibus diſcedunt.

ſcheur-reghen/plaſ-reghen. Nimbus.

ſcheuringhe. Ruptio, ſciſſura, ſchiſma.

ſcheuringh-maecker. Schiſmaticus.

ſcheurniſſe. Ruptio, ſciſſura: & Ramex, hernia.

Scheut/ſchote. Iaculatio, iaculum. *ger. ſcheuſſ: ang. ſchutte.*

ſcheut/ſcheutken. Scomma, cauillum.

ſcheut-bzij. Impenetrabilis iaculo, inuius: agittis.

ſcheut-wijn/leck-wijn/beur-loop. Protropum, muſtum lixiuium.

ſcheute/ſpzupte. Surculꝰ, germē, ſtirps, pullus, turio, ramus exilior teneriorque fruticis: colis.

ſcheute van den wijn-gaerd. Palmes, flagellum vitis, pampinus, palmes emiſſarius.

ſcheute oft ſtupte om te planten. Talea.

ſcheutkens oft ſpzupkens der krupden. Cymæ, cymata, colicoli delicatiores ſcaporum.

ſcheutel. *ſicamb.* Infurnibulum.

ſcheutigh/ſcheutachtigh. Surculaceus, ſurculoſus.

ſcheutigh. Promptus ad iaculandum: paratus iaculari.

ſcheutigh ter bozſen. Promptus & facilis ad numerandum pecuniam.

ſcheutigh tot arbepden. Promptus ad laborem, expeditus, alacer, paratus, accinctus operi vel ad opus.

Schicht. *ſland.* Iaculum, ſagitta, telum, arundo, arundo Scythica.

Schick. Diſpoſitio, ordo, accommodatio: inſtructus, us: apparatus, us: diſpoſitus, us.

ſchicken. Diſponere, componere, inſtruere, conſtituere, concinnare, accommodare, aptare, adaptare, ordinare, in ordinem redigere, ſtruere.

ſchicken. Inſtituere vitam.

ſchicken oft ſenden. Mittere, deſtinare.

ſchickt oft neemt datter ſozge. Fac ita eſſe, age porro: ſine ſic habere: eſto: finge ita eſſe: ita ſit: pone ita eſſe: pone eum eſſe victum, *Terent.* pone eum dixiſſe, *&c. vulgò* pone caſum.

ſchickſel. Apparatus, ordo, diſpoſitio: & Fatum.

Schickeren. j. ſchetteren.

Schieden. *ſland. ſicamb.* j. **klieuen.** Findere, findere ligna.

Schielick. *holl. ſland.* Subitus, ſubitaneꝰ, repentinus.

ſchielicken. *holl. ſland.* Subitò, repentè, ex improuiſo.

ſchie-loos. Improuidus, incōſideratus, præceps, temerarius, inconſtans.

Schie-man. j. ſchim-man. Proreta.

Schier. Propere, properanter: & Citò, mox, ſtatim, propediē, breui, nuper, modò: & Penè, propè, modò, fere, fermè. *ger. ſchier.*

ſchier oft morghen. Hodie aut cras: nunc aut poſt.

Schier/ſchierken houts. *ſland.* Pars aut particula ligni abſciſſa. *q. d* **ſchieder/ſchiederken.** à **ſchieden.** i. findere.

ſchieren. *vetus. ſax. ſicamb.* Diuidere, partiri.

ſchiere wiere. *ſland.* Permiſtè, ſparſim.

Schieren.

Schieten.j.cieren. Parare, ornare.
schier-loos. Imparatus, inconsideratus: & Subitus, subitaneus.
schierlick. Promptus, paratus: & subitus, subitaneus.
Schieten. Iaculari, eiaculari, eijcere, emittere telum: torquere sagittam, iaculum, globum, lapidem: sagittare, sagittā arcu emittere, expellere: dispiodere tormentum. *ger. schiſſen: ang. ſhote, ſhutte.*
schieten/op-schieten haestelick. Subitò surgere, exsurgere.
schieten. Fugere.
schieten sijn verwe. Amittere, reijcere colorem.
schieten een gracht. Ducere foueam.
schieten het brood in den ouen. In furnum mittere panem.
schieten/botten/spruyten. Germinare, pullulare, germina siue pullos emittere.
schietē. *adag.* Scomma siue cauillum in aliquem iacere.
schiet-lap. Brachiale iaculatorium.
schiet-pijckſken. Tragula.
schiet-pijl. Sagitta, calamus, arundo.
schiet-slanghe. Iaculus, serpentis gen⁹.
schiet-spel. Ludus sagittarius, iaculatorius.
schiet-spoele. Radius rectorius.
schiet-baer. Iaculabilis, missilis.
schiet-pinne. Scopus.
schiet-ghe-weer. Telum.
schietende oogben.j.vlieghende. Oculi emissitij.
schietende verwe. Color euanidus, fugax, obsoletus.
schietinghe.j.ver-schietinghe. Saltus, cum membrum alternatim vibratur.
schietelick. Iaculabilis, missilis.
schieter.j.schutter. Sagittarius. iaculator: scytha *veterib⁹ dictus* eques sagittarius. i. **arcier.**
schieter/schiet-wormken/motte. Blatta, tinea.
Schiften/schiffen. Densari in butyrū: & Densari siue mutari in lac xyston.
Schiften *holl* **j.deplē.** Diuidere, partiri.
schiftinghe *holl* **j.deplinghe.** Diuisio.
Schijffelen.j.schupffelē. Labi, prolabi.
Schijn. Splendor, fulgor, nitor, cādor, iubar. *ger. scheyn: ang. ſhine.*
schijn. Tenue lumen, reuerberati fractique luminis splendor. *Ioan. Becan.*
schijn. Forma, prætextus, species, obtētus. *ang. ſhewe.*
schijn der waerheyd. Verisimilitudo, species veri, vmbra veri.
schijnen. Splendere, fulgere, nitere, nidere, lucere, elucere, dilucere, illucere, illucescere, relucere, micare, rutilare, radiare, coruscare. *ger. scheynē. ang. ſhine.*
schijnen. Videri, apparere: præbere speciē: gerere, reddere, representare speciem.
schijn-baer. Lucidus, dilucidus, euidēs, manifestus, non obscurus.
schijn-baerheyd. Euidentia.
schijn-baerlick. Euidenter.
schijn-deught. Hypocrisis, virtus simulata.
schijn-deughdigh. Hypocrita.
schijn-heyligh. Hypocrita.
schijn-heyligheyd. Hypocrisis.
schijn-hoed. Causia, petasus, vmbella, galerus solem & aëris iniuriam arcens: vmbraculum.
schijn-wormken. Nitedula, lampyris.
schijnigh. Splendens, nitens.
schijninghe. Visum, spectrum, phantasia: phantasma.
schijnsel. Splendor, fulgor, iubar, nitor.
schijnsel des hemels. Æthra.
schijnsel van deught.j.deckſel.
Schijte. *vetus.* **j.schete.** Crepitus ventris.
schijte/schijterije. Foria, orum: stercus liquidum, merda, *σκατος.*
schijte. Foriola, mulier spurca.
schijten.j.bijsten. Pedere.
schijten.j.kacken. Cacare, forire, excarnerare aluum, ventris onus eiicere. *ger. scheyſſen: ang. ſhyte.*
schijt-ael. Anguillæ minimæ & vilissimæ genus.
schijt-bese. Rhamnus.
schijt-darm.j.aers-darm.
schijt-broecke. Foriolus, braccam stercore liquido fœdans.
schijt-gat. Podex, ani circulus, sedes.
schijt-gheel. Buxeus color, color dilutior luteo.
schijt-huys. Latrina, forica.
schijt-koeck. Libum piperatum vile, aluum ciens.

ſchijt-kruyd. Mercurialis: *herba aluum præcipuè cliens.*

ſchijt-pot. Laſanum.

ſchijt-repſe. Iter friuſtra factum, friuolum.

ſchijt-teple. Laſanum.

ſchijt-ruyter. Miles ſtercoreus. *Plaut.* vilis: nō pluris quàm ſterquilinium faciendus: nullius pretij.

ſchijt-verſſen. j. kack-yicke. Pernio.

ſchijt-voere, ſtront-voere. Res friuola, nullius momenti: geſtus parui momenti: geſticulatio ridicula.

ſchijt-voyſt. Leue gelu, non ſæuum.

ſchijter/vijſter. Peditor.

ſchijter/kacker. Foriolus.

ſchijterije. Foria, orum: profluuiū alui.

Schijue. Orbis, diſcus, rota, rotula, orbiculus, menſa rotunda: & Numus: & Calculus, ſcrupus, orbiculus aleatorius quo in alueo luditur.

ſchijue/katerol. Trochlea, rechamus.

ſchijue vā de knie. Patella, mola, genu.

ſchijue/kliejter. Nucleus, ſegmē, orbis, orbiculus. *ger ſcheyb: ang. ſhieue. ſhief.*

ſchijue gouds. Orbis auri, maſſa auri.

ſchijuen/ſchiuuen. Prouoluere, protrudere: permouere.

ſchijuert/ſchijuerlinck. *holl.* Malum orbiculatum, epiroticum.

Schild. Scutum, clypeus. *Videtur dictio* **ſchild** *primaria ſua ſignificatione dici* ſcutum pictum, aut ſcuti pictura & imago: *ſicut* Clypeus *Latinis & I.C. veteribus, imago picta aut pictura in clypeis dicta eſt. germ ſchilt: gall. eſcu: ital ſcudo, hiſp. eſcudo: ang. ſhield, ſhilde.*

ſchild oft ſchelpe van de ſchild-padde. Teſtudinis operimentum.

ſchild / ſchild-waepen / helm-teecken. Inſigne, inſignia.

ſchild-vaerdigh / ſchild-veerdigh / ſchild-veere ſchild-voye. *vetus.* Armiger, ſcutiger: *quaſi dicas,* ſcutum leuans. ſchildbor regis i armiger regis. *Paul. Diac. in geſtis Longobard.*

ſchild-vack. Teſtudo militaris.

ſchild-knaepe. Armiger, ſcutiger, ſcutigerulus: nobilis ſcutatus: nondum equeſtribus inſignibus donatus.

ſchild-knecht. Armiger, ſcutiger.

ſchild-knechts. Armigeri *qui gallicè & anglicè eſquiers dicuntur, proximi ſunt equitibus auratis: nempe qui vel à clypeis gentilitiis, quæ in nobilitatis inſignia geſtant; vel quia Principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt, Gall. Camdenus.*

ſchild-maecker. Scutarius: faber ſcutarius.

ſchild-padde. Teſtudo: *à pelta ac ſcuti figura teutonicè dicta.*

ſchild-voerder. Scutarus, ſcuto armat⁹: ſcutiger, armiger.

ſchild-wachte. Primæ excubiæ, vigiliæ: excubitor exſtans: excubiæ exſtantes: ſtatio, ſtationes: cuſtodia ad portas: vn⁹ aut alter miles, aut etiam plures quieti ante portas poſiti. *vulgo* ſentinella.

ſchild waepen. Clypearia arma, inſignia.

ſchilderen. Pingere, depingere. *quaſi dicas* clypeum formare ſiue pingere.

ſchilder. Pictor.

ſchilderije. Pictura.

Schilghe. *ſland. j. kenneue.* Numella.

Schille. *holl. friſ. j. ſchelle.* Cortex.

ſchillen. *holl. friſ. j. ſchellen.* Decorticare.

Schillen/ſchellen. j. ver-ſchillen. Differre, diſcrepare, diſtare.

Schilt-tael. *vetus. holl.* Cenſus, æſtimatio fortunarū, pro cuius ratione tributum penditur.

Schim. j. ſchin. *hol.* Furfures capitis.

Schimme. *holl. j. ſcheme.* Vmbra.

Schim-man. Proreta: qui in prora tutelæ nauis præſidet.

Schimmel. Situs, mucor, rancor.

ſchimmel/ſchimmel-peerd. Murinus, leucophæus, cineraceus equus: vbi color albus nigredine obſcuratur, vt in re ſitu ſiue mucore obſita.

ſchimmel-verwe. j. aſch-verwe. Color cineraceus, cinereus: leucophæus.

ſchimmelachtigh. Mucidus, rancidus, fracidus.

ſchimmeligh. j. ver-ſchimmelt. Mucidus.

ſchimmelen. j. ver-ſchimmelen. Mucere, muceſcere, fracere.

Schimp. Iocus, ludus, ridiculum, derideculum, ſal, ſales, cauilla, cauillum: & Contumelia, conuicium, maligni ſales.

ſchimpen. Iocari, ludere, cauillari: &

Iuri-

Irridere, ſubſannare, perſtringere, taxare, reprehendere.

ſchimp-brief. Libellus famoſus.

ſchimp-lied. Satyra, inuectiuũ poëma: cantio inuectiua.

ſchimp-ghe-dicht. Satyra.

ſchimp-reden. Dicterium, cauillum, ſales.

ſchimp-ſcheut. Cauillum, conuitium, ſcomma.

ſchimp-ſchrift. Libellus famoſus: qui maledictis ſauciat ac ſigillat alicuius famam.

ſchimp-wijſe. Iocosè, ioculariter, per iocum & riſum: & Contumelioſè.

ſchimp-boghel. Scurra, ſannio.

ſchimp-werck. Iocus, ludus, ſales, cauillum, dicacitas.

ſchimp-woord. Scomma.

ſchimper. j. ſchamper. Contumelioſus, procax, deriſor: homo falſus.

ſchimpigh ſchampachtigh. Salſus, dicax.

Schin/ſchim. *vetus.* Furfures capitis; furfuraceæ ſquamulæ capitis: porrigo. *ſax. ſchin.*

Schinde j. ſcheeme. Membrana, pellis, cortex. *ang. ſkinne.*

ſchinden *ſax. ſicamb.* **j. villen.** Excoriare, deglubere.

Schindel. *ger. ſax. ſicamb.* **j. ſchalie.** Aſſula, ſcandula. *ang. ſhingle.*

Schinderen de wijnen. Reliquum vini radio in vaſe dimetiri.

Schip/ſchep. Nauis, nauigium, ratis, claſſis, cymba, lembus: puppis, prora, rabs, carina. *ger. ſchipff: gall. eſquif. ſquif: ang. ſhip.*

ſchiphen. Nauicula, nauigiolum, ſcapha, alueus.

ſchip-bancken. Tranſtra, iuga.

ſchip-beck. Roſtrum nauis: coronis.

ſchip-boden. Carina, infimus aluus nauis, alueus nauis.

ſchip-boom. Contus, trudes.

ſchip-boot. j. lichter. Scapha: & Remulcus.

ſchip breucke/ſchip-breke/ſchip-breuke/ſchip-braecke. Naufragium.

ſchip-breuckigh/ſchip-brekigh. Naufragus.

ſchip-broot. *ſcam. bell.* Panis nauticus, biſcoctus.

ſchip-bregghe. Manus, harpago ferrea.

ſchip-ghe-wand. Armamenta nauis.

ſchip-gheid. Naulum.

ſchip-haeck. Harpago: & Anchora.

ſchip-hauen. Portus.

ſchip-heer. Nauarchus, nauclerus, præfectus nauis.

ſchip-houder. Echeneis, remora. *piſcis genus.*

ſchip hout. Materia naualis.

ſchip-kooſde. Rudens, funis nauticus.

ſchip-ladder *holl.* **j. ſchip-leeder.** Pons, ſcalæ nauales.

ſchip-land. Portus: terra, ſiue locus naues tuto recipiens.

ſchip-laſt bal-laſt. Saburra.

ſchip-lieden. Nautæ.

ſchip-loon. Naulum, portorium.

ſchip-maecker. Naupegus.

ſchip-man. Nauta, nauita.

ſchip-manſchap. Nauicularia.

ſchip-meeſter. Nauclerus.

ſchip-oorloghe. Bellum nauale, claſſicum.

ſchip-patroon. Nauarchus.

ſchip-peck. Pix naualis.

ſchip-pond. *j.* 300. **pond.**

ſchip-reeder. Exercitor nauis.

ſchip-reep. Rudens, funis nauticus.

ſchip-riem. Remus, tonſa.

ſchip-roede. Remus, tonſa.

ſchip-roer. Clauus, gubernaculum nauis.

ſchip-rollen. Palangæ.

ſchip-roouer. Pirata.

ſchip-ruſtinghe. Arma nautica, armamenta nauis.

ſchip-ſand. Saburra.

ſchip-ſeel. Rudens.

ſchip-ſeyl. Velum, carbaſus.

ſchip-ſlaef ken. Meſonauta.

ſchip-ſoller. Fori, orum.

ſchip-ſtad. j. ſchip-ſtelle. Statio.

ſchip-ſtelle. *ger. ſax. ſicamb.* Statio nauiũ: nauale, portus.

ſchip-ſtrijd. Naumachia: naualis pugna.

ſchip-tol. Portorium.

ſchip-tollenaer. Portitor.

ſchip-touwe. Rudens, funis nauticus.

ſchip-vaert. Nauigatio: & Amnis nauigabilis.

ſchip-voerder. Nauclerus, nauicularius, nauicularior.

ſchip-vracht. Nauicularia.
ſchip-vrachten. Nauicularium facere.
ſchip-vriendē. ſax. j. reeders. Exercito-
ſchip-waeter. Nautea. (res nauis.
ſchip-wellen. Palangæ.
ſchip-werf. Nauale, ſtatio.
ſchipper. Nauta, nauita, nauiculator.
ſchipper-ſchap. Nauicularia.
Schit. j. ſchitte. Stercus.
ſchit weuel. ſic. j. tozt-weuel. Scarabeꝰ.
ſchitte. holl. friſ. ſland. Foria, ſtercus liquidum: & Stercus bouinum ſiue bouillum, fimus vaccinus, quo ſiccato ceſpitū loco in focis paſſim vtuntur.
Schobbe/ſchabbe. Operculum, tegumentum, tegmen.
ſchobbe. holl. ſicamb. Squama.
ſchabbe/ſchabbe. Scabies.
ſchobbe. Scomma, cauillum, ſarcaſmꝰ. vulgo ſcobatio.
ſchobbe. holl. Scurra.
ſchobben. j. ſchrobben. Scalpere.
ſchobben. j. ſchoppen. Conuiciari, cauillari.
Schocht/ſchoft. Dorſum dorſi tumor ſiue gibbus, dorſi ſuperior pars onera portans: atlas.
Schock. ſax. ſic. j. ſeſtigh. Sexaginta.
Schocke. vetus. j. tas. Meta, ſtrues. ger. ſchochen: ang. ſhocke.
ſchocke. friſ. holl. j. ſchitte. Ceſpes ſtercorarius: ceſpitis genus in teſſellas cōformatum limo bibulo conſtans, interſpeꝛſis ſtraminis, arundinum, fœni quiſquilijs, ad ſolem æſtiuum excocto. Adr. Iun.
ſchocken j. taſſen.
Schock. Concuſſus, us; concuſſio, ſuccuſſatio, iactatio.
ſchocken. Quaſſare, quatefacere, collidere, concutere, ſuccuſſare, offendere. ital. ſcoſſare, ſcuotere, ſquaſſare: hiſp. ſacudir: ang. ſhake.
ſchockende peerd. Equus ſuccuſſor, ſuccuſſator, ſuccuſſorius.
Schoe. ſland. j. ſchoen. Calceus.
Schoef/ſchoeue. Amiculū, penula, palla
ſchoef/om-ſlagh. Replicatio, reflexio togæ: pars ſuprema togæ reflexa.
ſchoef-mantel. Ricinium, ricinum.
Schoeffel. Pala. ger. ſchauffel: ang. ſhouel.
Schoepen/ſchoenen. Induere calceos, calceare, inducere calceos.

ſchoeper. ſland. j. aen-trecker. Calcipes.
ſchoepſel. Calceatus, calceamen, calcea-
Schoelde. j. ſchool. Pala. (mentū.
Schoen. Calceus, calceamentū, ſolea: & Vngula animalium. ger. ſchuch: ſax. ſcho: ang ſhoe.
ſchoen-vraed. j. vorſtel-vraed. Filum ſutoriū, picatū, ſubulare: cheleuma.
ſchoen-horn. j. aen-trecker. Calcipes.
ſchoen-lap. Solea, ſuppagmentū. Oude ſchoen-lappen. Veteramenta, ſoleæ detritæ.
ſchoen-lappen. Suppingere calceos.
ſchoen-lapper. Cerdo, veteramentariꝰ, ſutor veterum calceorum: refector calceorum.
ſchoen-lapper. holl. friſ. j. blinder. Papilio.
ſchoen-maecken. Suere calceos.
ſchoen-maecker. Sutor, calcearius, calceolarius. (lis.
ſchoen-maecker. holl. friſ. j. pelſer. Pyral-
ſchoen-maecker. j. ſlije. Tinca. ſic dicta hollandis ob craſſitudinem cutis. Geſner.
ſchoen-maeckers mes. Scalprum ſutorium.
ſchoē-maeckers ſwertſel. j. koper-roo-ſe. Calchantum, atramentum ſutorium.
ſchoen-maeckerije. Sutrina, calcearij officina.
ſchoen-riem. Corrigia calceamenti, ligula calceorum.
ſchoen-ſole. Solea.
ſchoen-veter. j. ſchoen-riem.
ſchoen-voſe. Peniculus, peniculum, penicillum.
ſchoenen. j. ſchoepen. Calceare.
Schoepe/ſchuppe. Pala.
ſchoepe/kozen-ſchoepe. Rutellum.
ſchoepen. vetus. j. ſcheppen. Haurire.
Schoer-buyck. j. ſcheur-buyck.
Schoer-haye. Squarina piſcis.
Schoeue. j. ſchoef. Amiculum.
Schoeueren. ſic. j. vupueren. gal. ſecouer. i. quatere, concutere, agitare.
ſchof. vet. Faſcis, congeries rerum colligatarum.
Schof. j. ſchoft. Quadrans operæ.
Schof. Repagulum, obex, clauſtrum.
ſchof. j. ſchuyf-laed. Capſa truſatilis, capſa pendula.
ſchof. j. heck. Cataracta, porta cataracta
ſchof-hecke. Cataracta.

ſchof-

ſchoffet. Cataracta.
Schoffen. j. **ſchoften.**
Schoffieren. Violare, corrumpere: & Afficere ignominia, inferre labem, infamiam, ignominiam.
ſchoffieren oft ſchenden een maeght. Violare virginē, vim inferre virgini: rapere virginē, vi opprimere virginē
ſchoffierigh. Violentus.
ſchoffierighheyd. Raptus, ſtuprum violenter attentatum: & Vis, violentia: & Opprobrium, iniuria, dedecus.
ſchoffierighlick. Violēter: ignominioſe, cum opprobrio.
Schoffilieren/ſchuppfelieren. Peniculus furnarius.
Schoft. j. **ſchocht.** Atlas.
Schoft ſchof. Quadrās operæ: operarum diurna diuiſio in quartas facta.
ſchoft et maet. Paſtio diurna quatuor vicibus.
ſchoſtē ſchoffen. Paſcere aut quieſcere quatuor ſtatutis vicib⁹ ſiue horis diei.
Schopen. Graſſari, incedere cum impetu
Scholcke. *ſland.* Rudus, eris.
Scholder/ſchulder. *ger. ſax. ſic.* j. **ſchouder.** Humerus.
Scholderen. Ludum alcatorium exercere: aleatoribus & luſoribus ludendi copiam dare, inſtrumentaque ſuppeditare certa mercede aut parte lucri.
ſcholderer. Exercitor alearū, ſuſceptor aleatorum: & Choragus dux chori & ſuppeditator inſtrumentorum ludicrorum & expenſarum.
ſcholderer. *vetus. ger.* Carnifex.
Schole. Schola, ludus literarius, gymnaſium auditorium. *ger. ſchul: gall. eſcolle: ital. ſchuola: hiſp. eſcuela: ang. ſchoole.*
ſcholen gaen. Frequentare ſcholas.
ſchole-gheld leer-gheld. Minerual, merces: id quod præceptori numeratur pro inſtitutione.
ſchole-ghe-ſellen. Condiſcipuli: commilitones, *per metaphor.*
ſchole-kind. Scholaſticus, diſcipulus.
ſchole-meeſter. Ludimagiſter, magiſter, didaſcal⁹, doctor, præceptor ſcholiar-
ſchole-recht. Diſciplina. (cha.
ſcholier. Scholaſticus, diſcipulus, *vulgò* ſcholaris.
Scholfert/ſcholuer. Catarractes, carbo aquaticus, mergus magnus.
Scholle. *vetus.* j. **ruſch.** Gleba, truſta ſoli vel terræ. *ger. ſcholl: ital. zolle.*
ſcholle/ſchijue. Maſſa.
ſcholle van ijs. Cruſta glaciei, maſſa glaciei.
ſcholle/platdijs. Paſſer piſcis.
ſcholle/tonghe. Solea, lingulaca piſcis. *gal. ſole: ital ſuola: ang. ſole. ſole.*
ſchollen. Conglaciare, denſere, denſari.
Scholpen. *boll.* j. **kloteren.** Pultare.
ſcholp-ep. *boll.* j. **kloſ-ep.** Ouū requietū.
Scholuer. j. **ſchol fert.**
Schom. *vetus.* j. **ſchuym.** Spuma.
ſchom der boomen. Bryon, canities arborum, muſcus, lanugo in corticibus arborum.
ſchom/ſchomme. Glabretum, caluetū: locus ſitu obſitus, ſqualidus.
ſchommelen. Culinaria opera facere, agere mediaſtinū, deſpumare carnes, piſces, *&c.* lauare ſcutellas, expurgare ſupellectilem culinariam.
ſchommel-kock / ſchommel-knaep. Mediaſtinus, lixa, ſeruulus coquinarius, ſeruus ſordidulus, abiectus in culina miniſter: focarius.
ſchommel-maetkē. Seruula ſordidula
ſchommen. Emuſcare, muſcū adimere.
Schommer/ſchūmer. *ſax.* Crepuſculū
Schongelen/ſchonckelen. *hollan. friſ.* j. **touteren.** Motitari.
Schoole. j. **ſchole.** Schola.
Schood. i. **ſchoot.**
Schoof/ſchooue. Merges, faſcis ſegetum: manipul⁹ ſpicarum. *ang. ſheaffe.*
ſchoof-land. *ſland.* Ager, qui vltra decimas, ſextum etiam manipulū tribuit.
School/ſchoole. *ſicamb.* j. **ouen-gaffel.** Pala, infurnibulum.
Schoon. Pulcher, elegans, venuſtus, formoſus, ſcitus, bell⁹, ſpecie eximiâ, vultu venuſto: formâ egregiâ, luculentâ, bonâ: facie pulchrâ, concinnâ.
ſchoon ende ſuyuer. Purus, mundus, lautus, nitidus.
ſchoon-broeder. *ſlan.* j. **be-houdt broeder.** Leuir. *galli dicunt beau frere. q.d.* pulcher frater.
ſchoon-doehter. Nurus.
ſchoon-heere. *ſland.* j. **groot-vader.** Auus,

ſchoon hemde. Subucula recens. *Lud. Vives.*

ſchoon-laecken. *flan.* j. **anime-laecken.** Mappa. *q.d.* linteum candidum ſiue mundum.

ſchoon-moeder. *flan* j. **de-houde moeder.** Socrus, vxoris mater. *quaſi dicas,* pulchra mater: *gallicè belle mere.*

ſchoon-papier. Papyrus pura: non deſcripta.

ſchoon-praet. Logodædalus, architectus verborum, ſermonis artifex: aretalogus, garrulus, virtutum oſtentator: ſuauiloquus.

ſchoon-ſone. *flan.* j. **de-houdt ſone.** Gener. *gall beau fils.*

ſchoon-vader. *flan.* j. **de-houdt vader.** Socer, vxoris pater. *q.d.* pulcher pater. *gal. beau pere.*

ſchoon-vrouwe. *flan.* j. **groot-moeder.** Auia.

ſchoon weder. Serena tempeſtas, ſerenitas, ſerenum: cælum ſerenum, ſudum, clarum, gratum, temperatum.

ſchoonen. *ſic amb.* Parcere, ignoſcere. *ger. ſchonen.*

ſchoonheyd. Pulchritudo, elegãtia, venuſtas, formoſitas, cultus, gratia, forma, ſpecies, decor.

ſchoonken. Bellus, bella.

ſchoonkens. Bellè.

ſchoonkens. *flan.* Senſim, paulatim. *ita quoque gall. bellement.*

Schoore. j. **ſcheure/ſchorre.** Ruptura.

ſchoor-bupck. j. **ſcheur-bupck.**

ſchoore/ſchoor. j **ſchore/beur-land.** Alluuies, alluuio; terra alluuione aggeſta: *&* Acta, æ. *ang. ſhore. vide* **ſchorre.**

Schoore. Fulcimen, fulcimentum, fulcrum: ſtatumen, pedamen, pedamẽtum. *ang ſhore, ſhoore.*

ſchooren. Fulcire, ſuffulcire, adminiculare, pedare, ſtatuminare. *ang. ſhore.*

ſchoor-hout/ſtutters. Anterides, eriſmæ: arcus pilæve muris obnitentes, & labans ædificium fulciẽtes: tigna parietes ruinoſos fulciẽtia: tibicines.

ſchoor leere/ſchoor-leeder/ hoom-leere. Scalæ eriſmate fultæ: quæ tertiũ habent lignum quod obnitentis fulcimenti loco eſt.

ſchoor-ſolderkẽ. Tabulatum ſupremũ domus: contignatio culminis ædiũ.

ſchoor-ſteen. Caminus, focus, lapis camini: lapidea ſtructura, ſiue ferrea lamina foci. fulcrũ ſue ſuſtentaculũ camini *vulgò* contramurus foci. *ſax. ſchornſteyn. q. d.* lapis fulciens ſiue ſuſtentans. *& fearmur q d.* murus ignis.

Schoot/ſchood. Gremium, ſinus. *ger. ſchoß: ſax. ſchot.*

ſchoot-honoeken. Catellus Meliteus, catellus quẽ matronæ & puellę otioſæ ac delicatæ in ſinu fouere ſolent.

ſchoot-hoyn. Pes veli: extremus veli angulus.

ſchoot vieren. Laxare pedem, facere pedem: laxare funem ſiue imum angulum veli nauis *ſax. ſhot horne.*

ſchoot-kleed. *flan.* j. **beur-ſchoot.** Caſtula.

ſchoot-vel. Caſtula pellicea, ſuccinctorium pelliceum.

Schooue. j. **ſchoof.** Merges.

ſchooven, Colligere in faſciculos.

ſchooven-ſeyl. Velum medium, velum maximum.

Schop. Tegumẽtum: quid quid tegit. *Becan.*

Schop ſchopps. *flan. vet.* Ludibrium.

Schoppe. *flan. holl.* j. **ſchuppe** Pala.

ſchoppen. j. **ſchuppen.** Excutere, foras ejicere: *&* Vibrare, motitare.

ſchoppen. *ger. ſic. holl. ſax.* j. **ſtoppen.**

ſchoppen. *vetus.* Replere.

ſchoppen/ſchoppelen. j. **toutren.** Ludere oſcillis.

ſchoppen. *flan. vetus.* j. **ſchobben/ſpotten.** Conuitiari.

ſchop-hamer. j. **ſtop-haemer.** Malleus ſtuparius.

ſchop-ſteen. *ger. ſax. ſic amb* Cæmentũ.

Schorchen. *ſax. ſic. v. b.* j. **krupen.**

ſchorch-karre. *ſax. ſic* j **krup-wagen.**

Schoore/ſchoore/ſchorre. Ruptura, ſciſſura, rima: *&* Rupes, cautes: *&* Fulcimen.

Schoren. j. **ſchooren.** Suffulcire.

Schoren. j. **ſcheuren.** Rumpere.

Schorft/ſchorft-hept. Scabies. *ital. ſcabbia: ang. ſcurfe, ſcurfones.*

ſchorft/ſchorftigh/ſchabbigh. Scabioſus, ſcaber.

ſchorft-ſchaep. Ouis puſuloſa.

ſchorfte/wranghe. Caliuta, angina lini, pedagra lini. *vulgò* quſcuta: *herba quæ ſcabie,*

ſcabie, vlceribus & elephantiaſi laborantibus prodeſt.

ſchoꝛfſiepd ſchoꝛtif ſiepd. Scabies, petigo, impetigo.

ſchoꝛluyn. j. **ſcharluyn.**

Schoꝛpen. Secare, proſecare, ſcindere, findere: ſtringere.

Schoꝛpioen. Scorpius, nepa. *germ. ſcorpion: gall. ſcorpion: ital. ſcorpione, ſcorpio: hiſp. eſcorpion: ang. ſcorpion.*

Schoꝛre ſchoꝛe. Ruptura, ſciſſura, pars rupta aut ſciſſa: ſcilura lapidū, pars petræ ſciſſæ: & Rupes, cautes, ſaxum abruptum. *ger ſchroff: ang. ſkaare.*

ſchoꝛre. Rudus, cæmentum.

ſchoꝛre van ijs. Ruptura glaciei, maſſa glaciei.

ſchoꝛre. Gleba, ceſpes.

ſchoꝛre ſchooꝛe/ſchoꝛe. Alluuies, alluuio: & Acta, ripa: *ang. ſhore.* **Schoꝛre.** Planities eſt herbida, alluuione adiecta, parciùs gramine viteſcens, minus vberem pabuli copiam ſuppeditans: à paſcendo vellendoq; dicta. *Leuin. Lemnius.*

Schoꝛſſe. Cortex, liber, cutis arboris. *vulgo* ſcorſſa. *gall. eſcorſſe: ital. ſcorza, corteccia: hiſp. corteza.*

ſchoꝛſſe. j. **koꝛſte.** Cruſta.

ſchoꝛſſe. *ſland.* j. **ſchoꝛte/ſchoꝛf-kleed.** Præcinctorium.

ſchoꝛſſen/ſchoꝛten. Suſpendere, ſubducere, attollere, ſuccingere, accingere, adſtringere, contrahere. *ger. ſchurtzen.*

ſchoꝛſſen. Fibulare, figere.

ſchoꝛſſen het werck. Suſpendere opus, ſiſtere, intermittere opus.

ſchoꝛſſen oft ſchoꝛten den neuſe. Corrugare nares.

ſchoꝛſſen. j. **blecken.** Deglubere, corticē adimere. *gall. eſcorcer, eſcoſſer: ital. ſcorticare: hiſp. deſcortezar.*

ſchoꝛf-haeck. Vncus adſtrictorius, vncinulus quo veſtis adſtringitur, & ſuccingitur: fibula: & Spinter.

ſchoꝛf-kleed ſchoꝛſſe/ſchoꝛte. Præcinctorium, ſinus, caſtula.

ſchoꝛf-muylen. Ringere, ringi.

ſchoꝛf-pooꝛte. j. **hreck ſchof.** Cataracta.

ſchoꝛf-vel. Succinctorium pelliceum.

ſchoꝛſſel-woēſ-dagh. Feria quarta, ſiue dies Mercurij hebdomadæ maioris aut ſanctæ: quia campanæ ſuccingūtur, & tribus diebus ſilent.

Schoꝛte. Supparus, ſupparum: & Succinctorium, præcinctorium, caſtula. *gall. eſcourchoir: ſax. ſchorte: ang. ſhort.*

ſchoꝛt-boeck. j. **ſchoꝛte.** Supparus.

ſchoꝛte-kleed. *ſland. holl.* j. **beur-ſchoot.** Præcinctorium, ſinus, caſtula. *vulgò* ventrale.

ſchoꝛte-kleed. *ſland. holl.* Diaphragma, ſeptum tranſuerſum.

ſchoꝛtel-boeck. j. **ſchoꝛt-boeck/ſchoꝛte.**

ſchoꝛte-klock-woenſ-dagh. *ſland.* j. **ſchoꝛſſel-woenſdagh.**

ſchoꝛten. j. **ſchoꝛſſen.** Succingere, ſuſpendere, accingere.

ſchoꝛten. *holl. ſic. friſ.* Deeſſe, deficere.

ſchoꝛt-haeck. j. **ſchoꝛf-haeck.**

ſchoꝛt-neuſigh/ſchoꝛf-neuſigh. Simus, ſimo. *vulgo* camuſus.

ſchoꝛt-pooꝛte. *ſax. ſic.* j. **ſchoꝛf-pooꝛte.**

Schoſſen/ſchꝛoſſen. *ſland.* j. **bꝛaſſen.** Epulari.

Schoſſe. *vetus.* Siliqua. *gall. eſcoſſe: ital. ſcorza.* (ſtodia.

Schot. j. **ſchut.** Septum: & Libera cu-

ſchot/ſchote/ſcheute. Iaculatio, iaculū: miſſile.

ſchot/ghe-ſchot in de ſijde. Telum, lateris morbus.

ſchot/wt-woꝛpſel. Eiectamentum, id quod eiicitur.

ſchot/be-ſchot. Pollen.

ſchot. Id quod ex diuerſis rebus in vnū congregatur aceruum.

ſchot. j. **be-ſchot.** Prouentus.

ſchot. Creſcendi ratio *dicitur Becano.*

ſchot. j. **ſchoſt.** Quadrans operæ.

ſchot. *vetus.* Pecunia.

ſchot ende lot. Cenſus, vectigal, tributum, exactio, obuentio, oblatio: id quod cenſibus ſingulorum imponitur: à **ſchatten.** i. cenſere.

ſchot. Symbolum, collatio, collecta, ſolutio. *vulgò* ſcotum. *gal. eſcot: ital. ſcotto: hiſp. eſcote: ang. ſhot.*

ſchot-mieter. *vetus.* Publicanus, redemptor vectigalium.

ſchot-vꝛij. A ſymbolus.

ſchote. j. **ſcheute.**

ſchot-ſpoele. *ſax.* j **ſchiet-ſpoele.**

ſchotigh. j. **ſcheutigh.**

Schotel. Scutella, ſcutula, carin°. paropſis, diſcus, patina: vas eſcariū, lanx,

gabata. *ger. ſchuſſel: gall. eſcuelle: ital. ſcodilla: hiſp. eſcudilla: ang. ſcotle, ſchuttel.*

ſchotel van de waeghe. Lanx in libra.

ſchotel-doeck. Peniculus culinarius.

ſchotel eten. Ius eſculentum, liquidum, quod ex ſcutella hauſtum editur.

ſchotel-lecker. Catillo.

ſchotel-rinck. Baſis, circulus menſarius.

ſchotel-vodde. *j.* **ſchotel-doeck.**

ſchotel-waghe. Trutina, ſtatera: bilãx *quibuſdam* duæ æquato examine lances, *Virgil.*

ſchotel-water. Eluuies culinaria.

Schots. Ineptus, incompoſitus, bard⁹. *ital. ſciocco.*

ſchotſelick. Ineptè.

Schotte van melck. *ger ſax. friſ ſicamb.* Serum lactis.

Schotter. *ſland. j.* **ſchutter.**

Schoude/ſchaude/ſchouwe/ſchauwe Camin⁹, fumariũ, caminus et fumatorius, infumibulum, fumale, vaporarium. *chaude gall.* calidus *dicitur.*

ſchoude/ſchouwe. Culmen ſummum domus. *Virgil.* Et *iam ſumma procul villarum culmina fumant.*

ſchoude. *j.* **ſchouwe.** Specula.

ſchoud-berd *ſland. j.* **ſchutſel.** Pluteus foci.

ſchoud-boeſem. *j.* **ſchoud-mantel.** Sinus camini.

ſchoud-geld. Exactio in caminos: cenſus qui per focos ſoluitur.

ſchoud-ianghel. *j.* **ianghel.** Climacter.

ſchoud mantel .j. mantel van de ſchoude.

ſchoud-pijpe. Fumarium, tubus fumarius, tubus foci.

ſchoud-ſteen. *j.* **ſchoude.** Caminus.

ſchoud-veghet. Scoparius caminorũ: repurgator infumibulorum.

ſchoud-verwe. Color fuligineus, impluuiatus.

ſchouden ſchauden. Aqua calefacere: calida perfundere, calida abluere ſiue abradere. *gal. eſchauder: ital ſcaldare. i.* calefacere, feruere, bullire.

ſchoud-heet. Feruens, feruidus.

ſchouden het vercken. Calida perfundere & glabrare ſuem mactatã. *ang. ſcalde.*

ſchoudelinck. *j.* **vlaed-vercken.**

Schoud/ſchuldt. Debitum, culpa.

ſchoud-heet/ſchoud-heps/ſchoud-heeſcher/ſchuld-heps. Prætor, præfect⁹ prætorio, quæſtor parricidij, iudex quæſtionis, conſul, præſidens inter iudices. *vulgò* ſculteius: *quod ius debitũ petat ſiue exigat: quaſi dicas*, iuſſor & imperator debitorum & obligationum: ſiue culpæ & pœnæ pro noxis exactor. *dicitur &* **ſchuld-heps/** *nempe* noxę debitiue exactor. qui pœnas irrogate & multas expoſcere ab iis qui deliquerunt, ſolet. *Adr. Iun.*

ſchoud-heet-ſchap. Prætura, officium ſiue dignitas prætoris.

ſchoudigh. *vetus.* **j. ſchuldigh.**

Schouder. Humerus, armus, ſcapula. *ger. ſchulter: ſax. ſchulder: ang. ſhoulder.*

ſchouder-gheſpe. Spinter, fibula humeraria.

ſchouder-bladt/ſchouder-been. Spatulæ, ſcoptula operta: Scapulæ: oſſa quæ à tergo incumbunt: oſſa humeraria.

ſchouder-boghe. Armus.

ſchouder-kappuyn. Humerale.

Schoud. *holl. ſlan.* **j. ſchoud-heet.** Prætor.

Schouerlinck. *holl.* **j. ſchauerdijne.**

Schouw. *vet.* **j. ſchouwe.** Cõtuitus, us.

Schouw. Terriculum, terriculamẽtũ

ſchouw. Agreſtis, indomitus: & Pauidus: & Fugiens.

ſchouw. Conſternatus, exſternatus.

ſchouw/ſchouwachtigh/ſchouwigh peerd. Equus, pauidus, meticuloſus, prætrepidus, prætrepidans.

ſchouwen/ſchuwen. Vitare, deuitare, euitare, fugere, defugere, fugitare, ſubterfugere, cauere. *vulgò* ſcuuare. *ital. ſciuare, ſcifare, ſchifare: hiſp. eſquiuar: ang. eſchewe.*

ſchouwigh. Vitabundus, vitans: & Pauidus, exterritus.

ſchouwelick. Horridus, horribilis.

Schouwe. *j.* **ſchoude.** Caminus.

ſchouwe. Contuitus, us.

ſchouwe/ſchouw. Specula, pharus: & Turris.

ſchouwe. *holl. friſ.* **j. plepte.** Stlata.

ſchouwen. *vetus.* Monſtrare, demõſtrare, ſignificare, hortari, exhortari. *ang. ſhewe.*

ſchouwē. Videre, ſpectare: & Luſtrare.
ſchouw-bergh. Specula.
ſchouw-plaetſe. Theatrum, viſorium.
ſchouw-ſpel. j. ſpel. Ludi.
ſchouw ſpeler. Hiſtrio, ſcenicus.
ſchouw-toren. Specula, pharus: turris ſpeculatoria. *gal. eſchauguette.*
ſchouwt. *vetus.* Speculator, epiſcopus: & Præfectus, prætor.
Schrabbe. Vibex, cicatrix, vulnus: ſignum vulneris: inciſura: inciſio leuis facta vnguibus, clauis, aciculis, ſpinis, aliiſque ſimilibus.
ſchrabbe/ſtrepe. Litura.
ſchrabben. Scabere, ſcalpere, radere, raſitare, incidere vnguibus, aciculis, ſpinis, *&c.* & Leuiter vulnerare.
ſchrabben den viſch. Deſquammare piſcem. *ang. ſcrape.*
ſchrabben pemanes tonge. *adag.* j. wtbaſten. Examinare incautum.
ſchrab-mes. Scalprum.
ſchrabber. Raſor.
ſchrabber. Radula, ſcalprum.
ſchrabſel. Raſura, ramentum, ſtrigmentum.
Schraeffen. *ſland.* Radere, raſitare.
ſchraeffelen. Corradere, coaceruare: verrere.
ſchraeffeler. Corraſor: & Baiulus, cerdo: & Lucrio.
ſchraeffelinghen. Analecta.
Schraghe. Fulcrū, tripus, trapezophorum, ſubex menſarius: tibicen, columellæ ſiue pedes quibus impoſita menſa ſuſtinetur: furca.
ſchraeghe. Proclinantia vtrinq; ligna cum tertio trāſuerſario ſupernè immiſſio. *quod genus* capreolos *Latini vocant & nos hodie* ſchragas. *Iuſt. Lipſ.*
ſchraegh-ſtoel. *ſicamb.* j. Drij-boet. Tripes.
ſchraeghen/ſchaetſen der timmer-lieden. Canterij.
ſchraeghen j. onder-ſetten. Fulcire.
Schrael. *holl.* j. ranck. Gracilis, tenuis.
ſchrael-ruydigh. Squalidus.
Schraepē. Radere, corradere, ſcalpere, ſcabere. *ang. ſcrape.*
ſchraepe. *ſax. friſ.* j. roſ-kam. Strigilis.
ſchraepel. j. ſnipperlingh.
ſchraepel. Macer, pertenuis.
Schramme. j. ſchrabbe. Vibex, cicatrix: ſignum vulneris.
ſchrammie. j. barlaffe. Vulnus cæſim inflictum.
Schrāncke/ſchrencke. Statumen, pedamentum. Clathrus, clathrū, lignum aut ferrū, quo trāſuerſo aliquid clauditur aut munitur.
ſchrancke. Conceptū, vallum, ſeptum: carceres in circo, repagulum.
ſchrancke. j. ſchraeghe. Fulcrum.
ſchrancken/ſchrencken. Clathrare: clathris aut cancellis claudere: inuicem implicare.
ſchrancken. Grallatorio gradu incedere: & Varicare, varicari: & Cancellatim locare: & Ex trāſuerſo ponere.
ſchranckel-beenen. Varicare, ingentes paſſus facere.
ſchranckel-beenen. *ſax. ſic.* Incoxare: coſſim inſidere, complicatis pedibus ſedere.
ſchranckelen. j. ſlibberen.
ſchranckeler/ſchranckel-been. Varus.
Schrand. *ſax. ſicamb. friſ.* Acer, ſubtilis, vafer, ſagax: & Subacidus, ſubaciduſus.
Schrantſe/ſchrante. *ſicamb.* ſchantſe/mutſaerd.
Schrantſe/ſchrantſ-koꝛf. j. ſchantſe/ſchantſ-koꝛf.
Schrantſe. *vet.* Fractio, comminutio, ruptura, ſciſſura.
ſchrantſen. Frangere, rūpere, laniare, frendere: & Mandere, dentib⁹ frangere: & Comminuere, dentibus cōficere cibum: & Popinari, heluari.
ſchrantſen. *ſland.* j. ſchantſen. Emunire.
Schrapen. j. ſchraepen.
Schrappen/ſchreppen. Scarificare.
Schrauen. *vetus ſland.* j ſchrabben.
Schreck. j. ſchrick. Tremor.
ſchrecken. j. ſchricken. Tremere, *&c.*
Schrede. Paſſus, gradus.
ſchrede. j. iij⁊ voeten.
ſchredelinck j. ſcherdelinck.
Schreeuw/ghe-ſchreeuw. Screatus: & Clamor, exclamatio, vociferatio.
ſchreeuwen. Screare, exſcreare: & Clamare exclamare, clamorē edere, vociferari. *gal. eſcrier, crier: ang ſhrike, crye.*
ſchreeuwinghe. j. ſchreeuw.
Schrep/ghe-ſchrep. Clamor: & Fletꝰ, eiulatus.

ſchreyen. Clamare, clamorem edere: & Flere, lachrymari, eiulare.

ſchreyſſel. Lachryma.

Schrencke / ſchrencken .i. ſchrancke/ ſchrancken.

Schrepel. Macilentus, ſtrigoſus.

Schrepen. *ſland.* Radere.

Schreppen / ſchrappé. Scarificare, ſcalpello aperire. *ger. ſchrepfen.*

ſchrey-hoppeken. Cucurbitula.

Schreye. Linea norma: & Terminus. **Buyten ſchreye.** Vltra terminum, vltra modum.

ſchreye wijns. *antwerp.* **i. iij. ghelten/ oft viij. potten.**

Schrick. Tremor, terror, horror, formido, pauor.

ſchricken. Diſſilire, abſilire, ſubſilire, proſilire: & Gradi, tranſgredi, prętergredi: & Tremere, pauere: exanimari: & Exanimare.

ſchricken. Latè diuaricatis pedib⁹ currere. *Becanus.*

ſchricken. *ſland.* **i. ſchrijden.** Paſſum facere.

ſchrick-ſchoenen. *ſland.* **i. ſchauerdijnen.**

ſchricken-bergher / ſchrencken-bergher/ ſchrecken-bergher. Denarius, decem aſſes: numus deculè X ſignatus: numus *ſiue* groſſus Saxonic⁹ nouus: numus quatuor ſuperorũ: *Conuenit (inquit Iunius) denarius ferè cum* angelico, *quem ab angelitypo Germania ita nominat, ſiue* ſchrickenbergio.

ſchrickel-dagh. Dies intercalaris: embolimus: dies qui quarto quolibet anno intercidit & interſeritur: dies intercalator, inſititius.

ſchrickel-iaer. Annus biſſextus, biſſextilis, intercalaris, intercalari⁹. *à ſchricken/ quia ſeries feſtorum immobilium anno biſſexto immutatur, prætereundo tranſiliendóque vnum diem. Vox autem Latina* intercalaris, *à diuerſa ratione nomen habet, nempe ab* intercalato, *hoc eſt, inſerto vno die ſub finem februarij.*

ſchrickel-maend. Menſis intercalaris, Februarius.

ſchrickelick/ ver-ſchrickelick. Horrid⁹, terrificus.

Schrift / ghe-ſchrift. Scriptum, ſcriptura.

ſchrift-ghe-leerd. Literatus, *ſcripturæ* peritus.

ſchrift-ghe-leerd/ ſchrijfue. Scriba, Iudæorum doctor.

ſchriftelick/ ver-klaeren. Scripto ſiue ſcriptura, literis ſiue per literas declarare.

ſchriftoris .i. ſchrijf-koker.

ſchruſtuere. Scriptura, ſcriptũ. *gall. eſcrit, eſcriture: ital. ſcrittura: hiſp. eſcritura.*

ſchriftuere in recht. Libellus.

Schrijde/ ſchrede. Paſſus, gradus.

ſchrijd-beenen/ ſcherde-beenen. Grallare.

ſchrijden. Paſſum facere, grallare, varicare, varicari.

ſchrijdelinck .i. ſcherdelinck.

Schrijf-boeckſken. Breuis, breue, codicilli, pugillares: aduerſaria, libellus collectaneorum.

ſchrijf-berd. Tabella deletilis.

ſchrijf-berd. Plutcus: & Abacus.

ſchrijf-enckt. Atramentum librarium, ſcriptorium.

ſchrijf-ghe-touwe/ ſchrijf-ghe-tuygh. *ſicamb.* Theca calamaria.

ſchrijf-haeck .i. winckel-haeck. Norma, regula, inſtrumentũ fabrile, quo ſtructuræ lõgitudo & anguli explorãtur, & creta aut rubrica ſignãtur.

ſchrijf-kamer. Tablinum.

ſchrijf-koker .i. koker.

ſchrijf-laede. Graphiarium, theca calamaria, ciſtula ſcriptoria.

ſchrijf-meſken .i. penne-meſken.

ſchrijf-papier. Charta epiſtolaris.

ſchrijf-penne. Calamus ſcriptorius.

ſchrijf-priem. Graphium, ſtylus.

ſchrijf-ſchaelie. Palympſeſtus.

ſchrijf-tafel. Tabula, album, pugillare.

ſchrijf-tafelkens .i. tafel-boeckſken.

ſchrijf-veder. Calamus ſcriptorius.

Schrijne. Scriniũ, arca, ciſta. *ger. ſchrein: gall. eſcrine: ital ſchrigno: hiſp. eſcriño: ang. ſcryne.*

ſchrijne .i. dood-kiſte. Capulus.

ſchrijn-hout. Lignum ſcriniarium.

ſchrijn-maecker/ ſchrijn-wercker. Scriniarius.

ſchrijn-werck. Opus ſcriniarium: opus inteſtinum, ad ornatum ædium ex ligno confectum.

ſchrijn-wercker. Scriniarius, capſarius, capſarum opifex, clinopegus.

Schrijuen. Scribere, cõſcribere, ducere literas, pingere literas. *germ. ſchreyben: gall eſcrire: ital. ſcriuere: hiſp. eſcreuir.*

ſchrijuer. Scriba, ſcriptor, graphiarius, amanuenſis, tabularius, librarius.

ſchrijuerp. Scriba, graphiarius.

Schrijucken. *vetus fland.* Contrahere, retrahere. *ang. ſchrincke.*

Schrijnde ſchrijnde. *vetus.* Rima.

Schrijnden. Agere rimas, findi.

Schrijobben. Scalpere, ſcabere, fricare, radere, raſitare: & Corradere, aceruare. *ang. ſcrape.*

ſchrijobben/rreuwen. Peſte infectos curare.

ſchrijobber. Scalptor, raſor, corraſor.

ſchrijobber. *holl.* j. **ſchraeffeler: & dief-lepder.**

ſchrijobber. *holl.* Homo vilis.

ſchrijobber. j. **rreuwer.** Veſpillo, pollinctor.

Schrijoeue/bijſe. Cochlea: lignum ſiue ferrum erectum ſtrias habens paulatim adſcendentes, quod dum vertitur, attollit aut dimittit prẽli trabem. *ſax. ſchruue: gall. eſtroue.*

ſchrijoeuen/bijſen. Vertere ſiue torquere cochlea: & Subigere, ſubagitare.

ſchrijoeuẽ. Foſſas ducere metallicas. *ſax. ſchroeffen.*

Schrijoft. j. **ſchorft.** Scabies.

Schrijompe/ſchrijompele. Ruga.

ſchrijompelẽ. Rugis crispare, corrugare.

ſchrijompeligh. Vietus. **Schrijompelige appelen.** Mala pannucia, vieta.

Schrijonde. *ger. ſax. ſicam. fland.* j. **klouc.** Fiſſura, rima.

ſchrijonden. *ger. ſax. ſicamb. fland.* Findi, rimas agere.

Schrijoode ſchrijope. Segmen, reſegmẽ, pars abſciſſa: & Faſcia: & Pagella, ſegmen chartaceum, ſceda, philura. *angl. ſchrowe.*

ſchrijooden/ſchrijopen. Mutilare, trũcare, curtare, decurtare, amputare, præſecare, reſecare, circumcidere. *angl. ſchreade.*

ſchrijooden het gheld. Circumcidere nummos, accidere monetã, arrodere.

ſchrijood-ijſer. Scalprum.

ſchrijooder. Putator, reſecator.

ſchrijooder. *ſicam.* j. **ſnijder.** Sartor.

ſchrijooder van gheld. Acciſor monetæ.

ſchrijooder. *ger. ſax. ſic.* j. **hoyndeor.**

ſchrijoodinghe. Reſectio, mutilatio, amputatio.

ſchrijoodſel. Præſegmen, reſegmen.

ſchrijoodelinck/ſchrijopelinck. Reſegmẽ.

Schrijoom. Horror.

ſchrijoomẽ. Horrere, horreſcere, abhorrere, abhorreſcere, exhorreſcere.

ſchrijoominghe. Horror, pauor, tremor.

ſchrijoomenijſſe. Horror.

ſchrijoomelick. Horridus, horrẽdus, horribilis, abominandus.

ſchrijoomigh. Horridus, horribilis.

ſchrijoomſel/ſchrijoomte. Terriculamentum, terriculum. & Hortor, pauor.

Schrijoopen. Dirumpere.

Schrijoſſen. Conuiuari.

Schrijuue. *Zeland.* Scuma: nebulo.

Schrijunde. j. **ſchrijnde.**

Schrijubbe van den viſch. Squama.

ſchrijubbe rooſten van de wonde. Cruſta vulneris.

ſchrijubben des hoofds. Furfures capitis, porrigo.

ſchrijubachtigh. Squamoſus.

ſchrijubben den viſch. Deſquamare piſcem: ſquamis exuere.

Schrijudde. *vetus.* j. **gaffel.** Furca.

ſchrijudde. Homo vilis, ignauus, vappa: nebulo, ſcuma: & Mendicus: & Furcifer: dignus furca ſiue patibulo.

Schrijudden. Quatere, quaſſare, agitare, vibrare, concutere, quatefacere. *ger. erſchutten: gall eſcouer: ital. ſcuottere: hiſp. ſacudir: ang. ſhak.*

ſchrijudden/ſchrijudderen/beuen. Tremere, horreſcere, inhorrere.

ſchrijudden *ſicamb* j. **ſtorten.** Fundere.

ſchrijudden van koude. Horrere, & laborare febribus.

ſchrijudden het hoofd. Quatere caput: & Abnuere: ſigno capitis aut alio nutu negare, renuere.

ſchrijudde-bollen. Iactare caput, motitare, quatere, quaſſare, agitare caput.

ſchrijudde-bollen van lacchen. Concuti cachinnis.

ſchrijuddinghe. Quaſſus, us: agitatio.

ſchrijuddinghe. Horror, tremor: & Horror febris, horrida febris; quercera febris.

ſchuddelingen van de tafel. Analecta.
ſchudderen. *ſicamb.* j. **ſchudde-bollen.** Cachinnari.
Schuecke. j. **ſcheuecke.** Meretrix.
Schuere. Horreum, granarium. Scuria *pro horreo legitur in lege Salica Francorum. Herm. Com. Nuenar.*
ſchuere van den haeſe. j. **ghe-raemte.**
ſchuer-ere. Area.
ſchueren-ere. Area.
Schueren. Fricare, defricare: tergere, extergere, detergere, nitidare, nitidū facere: & Terere, atterere. *gal. eſcurer: ang ſcowre.*
ſchueren. *metaphor.* Fallere, decipere aliquem.
ſchuer-ſand. Glarea.
ſchuer-ſteen. Tophus. *lapidis friabilis genus detergendis ſordibus apti.*
ſchuer-vodde. Penicillus.
Schuffel. *ſax. ſic. friſ.* j. **ſchupffel.** Pala.
Schuperen. Forire.
ſchuperer. Foriolus.
ſchuperinghe. Foria, orum: excrementa ſiue ſtercora liquida: alui profluuium, ſiue proluuium.
Schupffel/ſchoeffel/ſchuppe. Pala, radula, batillus: & Spatha, ligula ſiue lingula. *ger. ſchauffel: ſax. ſchuffel: angl. ſchouel.*
ſchupffelen. Pala radere ſiue vertere: & Labi. prolabi.
ſchupffel-ſchappraepe. Paraſitus, gnatho, mēſarū aſſecla: muſca: reliquias omnes ciborum detergens.
ſchupffeler. *holl.* Paraſitus.
Schupffel. *ſicamb.* Infurnibulum.
Schunffel. Fiſtula. *ital. ſiffolo.*
ſchupffelen. Sibilare. *vulgo* ſifilare. *gall. ſiffler, ſibler: ital. ſuffolare: hiſp. ſibar.*
ſchupuelinghe. Sibilus.
ſchupffluet/ſiffluet. Fiſtula.
Schupffen/ſchupffelen. j. **ſchupuen.** Fugere, labi, prolabi: & Propellere.
ſchupf-yſſer. Obex, peſſulus ferreus: vectis remillarius.
ſchupf-karre. *ſax. ſicamb.* j. **krup-waeghen.** Vehiculum truſatile.
ſchupf-laepe. Capſella truſatilis: capſa pendula.
ſchupf-venſter. Feneſtra truſatilis, remiſſaria.
ſchupffelachtigh. Lubricus.
ſchupf-wt/ſchupf-wl. *ſax. ſicamb. friſ. fland.* Bubo. *ſax ſchuffuth.*
ſchupffelioen/ſchoffelioen. Penicillus furnarius. *gall. eſcouillon.*
Schupl. Aphthæ, oſcedo: vlcuſcula quibus infantiū ora vlcerantur: inflāmatio in ſummo ore infantium latitans.
ſchupl. *ger. ſax. ſicam.* j. Morbus quo palatum & gingiuæ equorum præ nimio ſanguine intumeſcunt. *Geſner.*
ſchuplen. Latere, latitare, delitescere.
ſchuplen. *fland.* Leuiter dormire, dormitare.
ſchupl-hoeck. Latebra, latebræ, latibulum, inſidiæ.
ſchupl-tozen. Specula: & Inſidiæ.
ſchupl-winckel. j. **ſchupl-hoeck.**
ſchupl-winckel-ſpel. j. **bozgh-ſpel.**
ſchuplinghe. Latibulum, latebra.
Schupm. Spuma. *germ ſchaum: gal. eſcume: ital. ſpuma, ſchiuma: hiſp. eſpuma: ang. ſkimme. ſcomme.*
ſchupm van metael. Scoria, fæces metalli: ſpurcities, rerimentum, recrementum, ſtercus, palea æris.
ſchupm van ſiluer. Helcyſma: ſcoria in argento: fæx argenti.
ſchupm van boeuen. Fæx perditorum hominū, quiſquiliæ, homines nihili, colluuies nebulonum.
ſchupm-becken. Spumas ore agere.
ſchupm-boeue. Scurra, nebulo: & Paraſitus.
ſchupm-dichte. j. **ge-ſchupmde dichte.** Cento.
ſchupm-ſpaē. Spatha, rudicula, ligula.
ſchupm-woozd/ſchupm-termijn. Vox non vernacula, aliunde petita & impropria.
ſchupmē. Spumare, ſpumas agere, ſpumeſcere.
ſchupmen/bzoemen. Deſpumare: & Paraſitari.
ſchupminghe. Spumatus, us.
ſchupmachtigh. Spumoſus.
ſchupmer. Spumans: & Deſpumans.
ſchupmer. Paraſitus, muſca: gnatho: & Quadruplator, delator, ſycophanta.
ſchupmigh. Spumoſus.
Schupn. *holl.* Tranſuerſus, obliquus.
Schupte. j. **ſchuere.** Horreum.
Schupte. Lembus, lenunculus, nauigiolum,

giolum,cymba, álueus,linter.

ſchuptken/boot. Scapha,phaſelus,naucula:lembus,acatium.

ſchupt-boeue. Lintrarius.

ſchupt-trecker. Helciarius.

ſchupt-boerder. Lintrarius, portitor, vector.

ſchuptenaer. Vector,lintrarius.

Schupuen. Loco mouere,permouere,verrere, protrudere, pellere, propellere,prouoluere,voluere: & Loco moueri,labi,prolabi,cedere. *ital. ſchiffare: hiſp. eſquiuar: ang. ſhoue, ſhifte.*

ſchupuen de gordijnen. Cortinas contrahere,prouoluere.

ſchupuer. *vetus.* Scutra,hiſtrio.

ſchupuer ſchuuer. *ſax. ſicamb.* Infurnibulum,pala.

ſchupuerdijnen. *j.* **ſchauerdijnen.**

Schuld/ſchoud. Debitum,nomen,æs alienum,æs mutuo datum vel acceptum,creditum.

ſchuld/ſchoud/miſ-daed. Culpa,peccatum,noxa,reatus.

ſchuld ende weder-ſchuld. Æs alienum & æs ſuum.

ſchuld be-taelen. Nomen diſſoluere.

ſchuld met ſchuld be-taelen. Verſuram facere,æs alienũ alieno ſoluere:verſura ſoluere.

ſchuld-baer. Culpabilis,reus, ſons.

ſchuld-boode. *j.* **klupuer.** Exactor.

ſchuld-brief. Chirographum,ſchedula quam debitor creditori dat: tabulæ: nomen,obligatio debitoris.

ſchuld-heere. Creditor.

ſchuld-heys. *j.* **ſchout-heet.** Prętor: noxæ debitive exactor: qui pœnas irrogat & multas expoſcit ab iis qui deliquerunt. *Adr. Iun.*

ſchuld-hepſſcher. Creditor,qui debitũ exigit.

ſchuld-keer. Verſura.

ſchuldenaer. Debitor,obæratus;nomina.

ſchuldigh. Debens, ære alieno obſtrictus: & Reus,culpabilis,obnoxius, ſons.

ſchuldigh zijn. Debere,eſſe in ære alieno teneri.

ſchuldigh oft miſ-daedigh zijn. In culpa eſſe,culpã rei ſuſtinere: culpæ aut crimini ſubiici: teneri: obnoxiũ eſſe.

Schuppe. Pala,ligo,rutrum.

ſchuppe/bier-ſchuppe. Batillus.

ſchupken/ſalf-ſchupken. Ligula.

ſchuppen. Pala ſiue ligone eruere aut proruere.

ſchuppen. Protrudere,propellere,repentè expellere,repellere,eiicere.

ſchuppen. Supplantare,decipere.

ſchuppen yemanden wt ſijnen ſtoel. Deturbare aliquem è ſede.

ſchup-ſtoel. Sedes qua quis ſubitò expellitur deturbaturque.

Schuere. *j.* **ſchuere.**

Schurft. *j.* **ſchorft.**

Schut. Defenſio,protectio.

Schut/ſchot/ſchut-kote. Septum,locus,concluſus,intercluſio: incluſio.

ſchut/ſchutte. Cuſtodia libera.

ſchut/ſchutte. *ger. ſax.* **j. bol-werck.** Agger.

ſchut/ſchutte. *ſax. ſic.* **j. ſchutter.**

ſchut/ſchutte. *campin.* **j. koe-bangher.**

ſchut. *vetus.* **j. ghe-ſchut.** Telum,iaculũ, à **ſchieten.**

ſchut-ghe-beerd. Iacula,iaculatio.

ſchut-ghe-beerd houden. Iaculari in hoſtem.

ſchutten. Pellere,propellere,pulſare,auertere,arcere.

ſchutten den ſlagh. Ictum auertere,repellere,excipere,recipere,clypeo,gladio, *&c.*

ſchutten den wind. Iniuriam venti excipere.

ſchutten/op-houden. Siſtere,remorari, impedire,obſtare.

ſchutten/be-waren. Cuſtodire.

ſchutten/beſcherme. Defendere,tueri.

ſchutten. Sepire,interſepire,intercludere,occludere, claudere,ſerare,obſerare: vallare,obſtruere. *ang. ſhut.*

ſchutten de beeſten/int ſchut oft ſchot doen. Pecus ſubſiſtere, ſiſtere, in ſeptum agere, includere & pignoris loco retinere: capere & detinere pecus alienum.

ſchutten op ſijn tande. *adag.* Nihil moueri maledictis. *q. d.* dentibus auertere: *metaphora à lupis ſumpta, qui dentibus ictus & verbera auertunt.*

ſchut-berd. Aſſamenta tenuiora interſepris apta.

ſchut-dack. *j.* **loode,** Proiectura.

ſchut-

ſchut-gaeten. Clathri, clathra: cancelli.
ſchut hope. Septum ferarum, retinacula bestiarum.
ſchut-maet. Iactus teli, iactus ſagittæ: iaculi emissi ſpatium.
ſchutſel. Paries intermedius, coaſſamẽtum, opus inteſtinum, ſublicium: interſeptum, ſepimentum, ſeptum, obſtaculum, obiectaculum, obex.
ſchutſel. j. ſchutm-bord/ ſchutm. Pluteus
ſchutſel tegen de ſonne. Vmbraculum.
ſchutſel van dẽ bie-koſf. Propolis: gluten quo aluei oras compingũt apes, & frigoris iniuriæque omnes aditus obſtruunt.
ſchutſel aen de deure. Diathyrum.
ſchuttinghe. Intercluſio, incluſio, clauſura, retentio, ſtatio ferarum, ſeptum.
ſchuttinghe. Excipula, ſeptum vimineum in profluente aut vndis: piſciũ inſidiæ.
ſchutter. Sagittarius, iaculator, arcitenens.
ſchutters-hof. Campus iaculatorius: circus ſagittariorum.
ſchutterije. Collegium iaculatorũ: agmen, claſſis, ſiue congregatio ſagittariorum.
Schuttel. *ſicamb hol.* j. ſchotel. Scutella.
Schuuen. j. ſchupuen.

S E

Sebberen. j. ſabberen.
Sech. *germ. ſax.* Conuiuiũ, ſymposium.
ſechen. *ger. ſax.* Conuiuari, compotare.
ſech-geſelle. Conuiuator epularis: *vulgò* coepulonus.
Seck. *Zeland.* Carex. *ang. ſegges.*
Seckel. *ger. ſax. ſicam.* Sacculus, crumena, marſupium.
Secreet/ ſecretaris. *&c. vide in Append.*
Sede. Mos, ritus conſuetudo. *ger. ſitten.*
ſede-baer/ ſed-baer. Modeſtus, moratus. (lis.
ſede-leere. Ethice, ethica: ſciẽtia moraſedigh. Modeſtus, moratus, mitis, compoſitus: tranquillus, ſedatus.
ſedighend. Modeſtia.
ſedighlick. Modeſtè.
Sedele. *per ſyncopen* ſele. Sedile.
Sedert/ ſinderr/ ſind. Poſt illa poſtquã, poſt: à.
ſedert dien tijd. Ab illo tempore, ex quo: ex eo tempore quo: à tempore illo *ang. ſince, ſins.*
Sedewaer. Sedoaria.
See. Mare, ſalum ſal, æquor, pelagus, fretum, pontus. *Dicitur Becano* ſee. *q. d.* ſie/ *ſiue* ſiede: *quod mare ſemper bullire videatur, ſicut fretum à feruendo. ang. ſea.*
ſee. Stagnum, lucus. *ger. ſee.*
ſee-aluyn. Scilla. *q. d.* cæpe marinum.
ſee-angſt. Syrtis.
ſee-beete. Beta marina: *beta genus locis arenoſis circa mare prouenions.*
ſee-bieſe. j. bobbert. Mariſcus, iuncus leuis.
ſee-boeſem. Sinus, littus incuruũ quod mare complectitur.
ſee-bzaeſſem. Aurata, orata: *vulgò* praſemus marinus.
ſee-bzand. Flamma marina.
ſee diepte. Pelagus, altum maris.
ſee-dijck. Agger marinus: agger ad coercendũ maris impetum congeſtus.
ſee-bzifte. Merces in mari natãtes: merces naufragorum.
ſee-engde. Fretum, maris anguſtiæ.
ſee-ghe-buerigh. Maritimus.
ſee-god. Neptunus.
ſee-graes. Alga, vlua, fucus marinus.
ſee-haen. Cuculus. *vulgò* gallus marin⁹: piſcis gobio congener.
ſee-haue n j. hauen. Nauale, portus.
ſee hond. Phoca: canis marinus: belua marina, canum more coiens, atque in terra terreſtrium animalium ritu pariens: & Vitulus marinus: belua marina corio & pilis tecta, inſtar vituli vel bouis mugiens.
ſee-hoꝛen. j. ſee-ſlecke. Cochlea.
ſee-kaerte. Charta nautica.
ſee-kalf. j. ſee-hond.
ſee-kant. Littus, ora maritima.
ſee-kappe. *ſax. ſicam.* Penula gauſapina: habitus nauclerius
ſee-katte. Lolligo. *q. d.* cattus marinus: *piſcis genus.* Spaenſche ſee-katte. Sepia.
ſee-klippe. Scopulus.
ſee-kompas. j. kompas.
ſee-kontuck. Mullus barbatus. *vulgò* rex marinus: piſcis maximæ nobilitatis & gratiæ, maximique pretij.
ſee-koſten/ ſee-kuſten. Maris limites, limites maritimi, regiones maritimæ,

oræ maritimæ.

ſee-kreft. Aſtacus, cammarus, cancer marinus.

ſee-krijgh. Naumachia: bellum claſſicum, nauale.

ſee-krijghſ-man. Miles claſſiarius, claſſicus, epibates.

ſee-krupd. j. **ſee-gras.**

ſee-land. Cadanonia, Scandia. *vulgò* Selandia. *q. d.* terra maritima.

ſee-man. *vet.* Nauta, nauclerus.

ſee-merck/bake. Specula, pharus. *q. d.* ſignum marinum.

ſee-mos. Muſcus marinus.

ſee-moſſchel. Buccina, concha marina.

ſee-neſtelen. Aiga marina.

ſee-oeuer. Litus maris.

ſee-oghe. j. **ſee-krijgh.**

ſee-palinck. j. **konghet-ael.** Congrus.

ſee-peerd. Hippopotamus, equus fluuiatilis.

ſee-roofſe. Promontorium.

ſee-rooven. Piraticam exercere.

ſee-rooner. Pirata, prædo marinus.

ſee-rooners ſchip. Nauis prædatoria, nauis piratica, paro, myoparo, piraticus myoparo.

ſee-rooverije. Piratica.

ſee ſchip. Nauis marina.

ſee ſchuipm/viſch-been. Sepium, teſtū: ſolidum illud quod in ſepia comine-tur, quo aurifices vruntur. *Adr. Iun.*

ſee-ſchuym. Haloſachne, ſpuma arida maris, lanugo maris, ſaliſpuma, ſalſa aſpergo.

ſee-ſieck. j. **ver-ſeeuwt.** Malacus.

ſee-ſieckte. Nauſea marina, malacia.

ſee-ſlecke. Cochlea.

ſee-ſnoeck. Lupus piſcis: lupus marin⁹.

ſee-ſpeck. j. **meer-ſwijn.** *q. d.* laridū marinum.

ſee-ſpinne/meer-ſpinne. Sepia piſcis.

ſee-ſtad. Vrbs marina, opidum maritimum.

ſee-ſtille/kalm. Malacia, tranquillitas maris, pellacea.

ſee-ſtorm. Procella.

ſee-ſtrande/ſee-ſtranghe. Litus, crepido.

ſee-ſwaelwe. Hirūdo marina: *piſcis qui veſpertilionem magnitudine ac maculis alarum æmulatur.*

ſee-tonne. j. **baecke,** Specula.

ſee-vaert. Nauigatio marina, curſus marinus.

ſee-vaerder. Nauta.

ſee-verwighe. Thalaſſicus, marinus, cæruleus.

ſee-viſch. Piſcis marin⁹, pelagius, equorius.

ſee-vooghet. j. **ammirael.** Præſes aquarius, præfectus maris.

ſee-vooghdije. j. **ammirael-ſchap.**

ſee-waeter. Aqua marina.

ſee-wijf/maer-minne. Syren. *q. d.* mulier marina.

ſee-wolf/ſnoeck. Lupus piſcis.

ſee-winde. Soldanella herba; crambe thalaſſia: braſſica marina: conuoluulus marinus.

ſee-wonder. Monſtrum marinum.

ſeeſch. j. **ſeewſch.** Marinus.

Seecke. *ſland.* j. **ſeycke.** Vrina.

Seeckel. j. **ſickel.** Secula, falx.

Seel. Funis, reſtis, vinculū ſtupeū. *ſax. ſehel.* **Seelken.** Funiculus, teſticula.

ſeel-baſt. Chamædaphne, laur⁹ puſilla.

ſeel-danſſer/ſeel-ganghet. j. **koozden-danſſer.** Funambulus, funirepus, neurobata: qui per extentum funem incedit.

ſeel-draepen. Torquere reſtes, funes.

ſeel-draeyer. Reſtio.

ſeel-riſs. Alcea: maluę ſilueſtris genus, cuius caules cortice cannabino veſtiuntur. *germ. ſelrieß.*

ſeelen. Ligare funę.

Seelt/ſlije. Tinca piſcis *ger. ſchley.*

Seem. *ſicamb.* j. **barbeel.** Mullus.

Seem/honigh. Mel: & Mel ſecundariū, vilius, preſſum, mel è preſſis fauis.

ſeem-koeck. Placenta, dulciariū è melle, farina, *&c.*

ſeem-honigh. *holl. friſ.* j. **maeghden-honigh.**

ſeem-ſtrijcken. Blandiri, adulari.

ſeem ſtrijcker. Adulator, aſſentator.

ſeemken/ſeemen-koeckſken. Cruſtulum mellitum.

ſeemen. Melleus, mellitus.

ſeemen. Linere ſue imbuere melle.

Seem/ſeemſch leder/ſeemen leder. Aluta, pellis mollior, flaua, mellina ſiue mellea: *huiuſmodi enim colorem plerumque alutæ & pelles hedinæ probè præparatæ referunt. germ. Ziemſch, Zemiſch:*

Zemiſch: ſax. ſemiſch: gal. ſameau, chameau.

ſeem-touwer/ſeem-be-reyder. Aliutarius, pellium tenuiorũ concinnator.

Seen. *ſicamb.* j. **ſenuwe ſene.**

Seende/ſende. Synodus.

Seepe. Sapo, ſmegma, mattiaca pila. *ger. ſeipffen: gall. ſavon: ital ſapone, ſauone: hiſp. xabon: ang. ſope.*

ſeep-aſſchen. Cineres ſmegmatici, ſaponarij.

ſeep-ſieder. Smegmatopœus.

ſeepẽ. Sapone linere, ſmegmate vngere

ſeep-krupd. Saponaria, herba fullonia: ſtruthij genus. *herba quæ, vt ſmegma, eluendis maculis adhiberi ſolet.*

ſeep-ſop. Aqua ſaponaria.

Seer. Vlcus, ſcabies. *ang. ſore.* **Quaed ſeer.** Vlcus Chironium, vlcus Telephium, malignum, tetrum, verminoſum.

ſeer ſeerken. Cruſtula vulneris ſiue vlceris.

ſeer. Dolor, ægritudo.

ſeer/ſeerigh Dolens, ſaucius, læſus.

ſeer doen. Dolere: & Dolore afficere, lædere, vlcerare, vrgere.

ſeeren. *vetus.* j. **ſeer doen.**

ſeerigh/ſeerlick. Exulceratus, ſcabioſus, læſus, ſaucius, dolens: & Mœſtus.

ſeerighedt. Exulceratio, ſcabies: & Dolor: & Triſtitia.

ſeerlick. j **ſeerigh.**

Seer. Valde, vehementer, admodum, multum, per quam, plurimum, magnoperè, multoperè, oppido, apprimè: præ & per *in compoſitione: vt* **Seer groot / ſeer lanck / ſeer ſcherp / ſeer dozre:** Prægrandis, prælongus, peracutus, peraridus. *ger. ſehr.*

ſeer gaen. j. **raſch gaen.** Properare.

ſeerſte. Maximè, vehementiſſimè. **Om ter ſeerſte loopen.** Certare curſu, cõtendere curſu:

Seeuer. Saliua, oris pituita, oris excrementum.

ſeeueren. Saliuare, pituitam oris emittere, ſaliuam facere: ſtillare, pituitam ex ore ſputare.

ſeeuer-boeſem. Saliuarium.

ſeeuer doeck. Saliuarium.

ſeeuer-wortel. Pyretrũ: herba ſaliuaris.

ſeeueringhe. Saliua, ſaliuarũ defluxus.

Seeuwe. *vetus.* j. **ſee. Mare.**

ſeeuwſch/ſeeſch. Marinus, æquoreus.

ſeeuwſche boone. Fabula, phaſelus minor, faſeolus, bona Zelandica *Remb. Dodonæo.*

Seef. j. **ſeue.** Cribrum.

Seffen. *vetus.* Comprehendere, ſimul ſcapere.

ſeffens. Simul, vnà, pariter.

Segghe. *ſland.* Gramẽ paluſtre maius.

Segghe. j. **wt-ſpraecke.**

ſeggben. Dicere, narrare, referre, commemorare. *ger. ſagen: ang. ſaye*

ſeghachtigh. Loquax, verboſus.

ſeghſ-lieden. Arbitri.

ſeghſ-man. Arbiter, diſceptator.

ſegh-maere. Fabula.

ſeggben-ſchap/ſeggber-ſchap. *ſland.* Arbitrium, arbitri ſententia.

ſeggbene. *vetus.* Arbitrium.

ſegh-woordt. Dictum, prouerbium, dicterium.

Segbe/ceghe. *ſax. ſicamb.* Capra: capra victoriæ cauſa, hoſtiæ ſiue victimæ loco immolari ſolita.

ſeghe. *germ. ſax. ſicamb* Victoria, palma.

ſeghe ende deghe. Victoria & præſantia.

ſeghe-lof. Adorea.

ſeghe-loon. Epinicium.

ſeghe-bzief. Literæ laureatæ, victrices, victoriæ indices.

ſeghe-manneken / ceghe-manneken. *ſax. ſicamb.* Satyrus. *ſax. ſigenmannicken.*

ſeghe-offer. Hoſtia, victima.

ſeghe-rijck. Victorioſus.

ſeghe-teecken. Trophæum, victoriæ ſignum.

ſeghe-vechter. Victor, triumphans.

ſeghe-vier. Epinicium.

ſeghe-woztel. Radix victoriæ, victorialis longa.

ſeghelick. Triumphalis, victorioſus.

ſeghen. *vetus ger.* Vincere.

ſegher. *vetus.* Victor.

Seghel. *vetus.* j. **ſeyl.** Velum. *ger. ſaegbel: ſax. ſegel: ang. ſayle.*

Seghel. Sigillum, ſignum. *ger. ſigel: gal. ſeel, ſcau: ital. ſigillo: hiſp. ſello: ang. ſeale.*

ſeghelen. Sigillare, obſignare, ſubſignare, conſignare, ſigillo munire, ſigillũ imprimere. *ger. ſiglen, beſiglen: gal. ſeller: ital. ſigillare: hiſp. ſellar: ang. ſeale.*

ſeghel-gheld/wachſ-gheld. Cerarium: id quod ceræ ſiue ſigilli diplomatis nomine penditur.

ſeghel-rinck. Annulus ſigillaris, ſignatorius.

ſeghel-wachs. Cera ſigillaris.

Seghen. Bona precatio: benedictio, *apud Eccleſ.*

ſeghenē. Bona dicere, bene precari, fauſta precari, luſtrare: benedicere, *apud Eccleſ.*

ſeghenen de tafel. Sacrare menſam: conſecrare menſam. *Lud. Viues.*

ſeghenen met het teecken des krups. Munire ſigno crucis. **God ſegene v.** Seruet, conſeruet te Deus. **God ſeghene de maeltijd.** Deus conſeruet conuiuas, ſit felix conuiuium, proſit conuiuis.

Seghene/ſaghene/ſepne. *holl. friſ.* Sagena.

Sepcke. Lotium, vrina.

ſepcken. *j.* **piſſen.** Meiere.

ſepck-amepſſe. *ſicamb. j.* **mier-ſepcke.**

ſepck-pot. *j.* **piſ-pot.** Matula.

ſepck-teple. Matula.

ſepck-wozm. *j.* **mier-ſepcke.** Formica.

Sepde. *ſax. ſicamb. j.* **ſnaere.** Chorda, neruus, fides. *ger ſeyten.*

ſepden-ſpel. *ſax. ſicamb.* Fides, lyra. *germ. ſeyten ſpil.*

Sepd. *j.* **ſind/ſedert.** Poſt illa, poſtea.

Sepen. *j.* **ſaepen.** Serere.

Sepghen. *j.* **ſyghen.** Colare.

Sepghene. *j.* **ſepne.** Sagena.

Sepgher. *ger. ſax. ſicamb. j.* **on-klaer.**

Sepl. Velum, linteum, carbaſus, ſinus carbaſeus. *germ. ſaegel: ſax. ſegel: ang. ſayle.* **T'ſepl gaen.** Nauim veliferam conſcendere.

ſepl-baere zee. Mare veliuolum, nauigabile velis.

ſepl-boom. *j.* **maſt.** Malus.

ſepl-gat. Carchefiū: foramen per quod in ſummo malo funes traiiciuntur.

ſepl-maecker. Linearius: qui linea velaque conficit & ſuit.

ſepl-ſchip. Nauis velifera, veliuola.

ſepl-ſpier. Antenna.

ſepl-ſtanghe. Antenna.

ſepl-ſteen. Magnes, ſiderites: *lapis quo nauis curſum inſituunt ac ſecurè velifi-cant.*

ſeplen. Velificare, velificari, dare vela, facere vela, nauigare velo, permittere vela ventis: linteo volare. *Catull. ger. ſaeglen: ang ſayle.*

ſeplen. *holl.* **j. ſlingheren.**

ſepligh ſchip/ſeplende ſchip. Veliuola nauis.

ſepligh zee. Mare veliuolum.

Sepnden. *potius* **ſenden.** Mittere.

Sepnde/ſenne/ſend/ſeent/ſinde/ſepne. *vet.* Synodus. *gall. ſenne: ang. ſeane.*

Sepnd-ſchepen/ſind-ſchepen. Syndicus, defenſor iuris publici, ciuium aduocatus & defenſor.

ſepnd-ſchepenen. Senatus ſyndicalis. *vulgò* deputati.

Sepne/ſepn-net/ſepgene. Sagena. *gall. ſeyne: ital. ſagena.*

Sepne. *holl. friſ. ſicamb. j.* **ſepſene.** Secula.

Sepnen. *ſland. j.* **ſeghenen.** Bene precari.

Sepſſen/ſepnſen/ſepſſel. Secula, dens Saturni, falx meſſoria, fœnaria, fœniſeca.

Seke *ſax. j.* **ſieck.** Ægrotus.

Sekel. *ger. holl. friſ. ſic. j.* **ſickel.**

Seker. Certus, indubitatus: & Securus. *ger. ſicher: gall. ſeur: ital. ſecuro: hiſp. ſegmo: ang. ſure.*

ſeker. *ſlandr. j.* **bozghe/ſeker bozghe.** Cautio, fideiuſſio: fideiuſſor quo creditor redditur ſecurior: & Pignus.

ſeker ſtellen. *ſland.* Fideiubere, cauere.

ſeker weten. Certò ſcire, liquidò noſſe, exploratum habere.

ſeker/ſekerlick. Certè.

ſekeren. *j.* **ber-ſekeren.** Certum & ſecurum reddere, aſſerere.

ſekeren. *vetus.* Deſpondere, deſponſare: & Iuramento affirmare.

ſekerer/ber-ſekerer. Aſſertor, confirmator.

ſekerheyd. Certitudo, certū: ſecuritas: cautio.

ſekeringhe. *j.* **ber-ſekeringhe.**

ſekerlick. Certè, ſanè, profectò, procul dubio, enimuero, equidem, næ: & Securè, tutò.

Sel. *j.* **ſilte.** Salſugo, humor ſalſus.

Selden. Rarus, infrequens, inſolens: & Raro, rarenter.

ſelden/ſeldenlick. Raro, rarenter, inſolenter. *ger. ſelten: ang. ſeldeme.*

ſeldenheyd. Raritas, paucitas, infrequentia.

ſeld-ſaem. Rarus, inſolens, inſolitus, inſuetus: & Portentoſus, monſtroſus: & Inſolens, moroſus, difficilis, diſcolus.

ſeld-ſaemheyd. Raritas, inſolentia. & Moroſitas.

ſeld-ſaemlick. Rarò, rarenter: & Inſolenter, morosè: & Monſtrosè.

Sele/ ſedele. Sedile, ſedes.

Self/ ſulf. *ſax. ſic.* Extremitas. & Extremus.

ſelf-ende/ ſelf-egghe/ ſelf-kant. Ora panni vel telæ, extremitates panni aut lintei.

Self/ ſelue/ ſelfs. Idem, ipſe, ipſemet. **Ick ſelf.** Ego ipſe, egomet. **Ghy ſelf.** Tu ipſe, tute, tu met. **Hy ſelf.** Ipſe met.

ſelf-ſchot. *vet. ſland.* Arcus automatus: ſponte & vltro iaciens.

ſelf-tijdigh. Coætaneus, contemporaneus.

ſelf-vuldigh/ſelf-fuldigh. *vetus.* Infrenis, violentus, contumax.

ſelf-willigh. Spontaneus, voluntarius. & Effrenis, contumax.

ſelf-willighlick. Sponte, ſua ſponte, volens.

ſelfs/ſelf. Idem ipſe. **Van ſelfs.** Sponte, ſua ſponte, ſua voluntate, ſuapte voluntate, natura: vltrò. **Mijns ſelfs ſchuld.** Mea ipſius culpa.

Selfe. *vetus.* j. ſauie. Saluia.

Selle. *vetus.* j. **ghe-ſelle.** Socius.

ſel-ſchap. j. **ghe-ſelſchap.** Societas.

Selle/ ſelle-maend/ ſulle. *vetus. holl.* Februarius.

Sellen. *vetus.* Vendere. *ang. ſell.*

Semepſe. j. **ſtand-vincke.**

Seluer. j. **ſiluer.** Argentum.

Semel/ ſemelen/ gruys. Furfur, furfures, farinæ recrementum craſſius, furfurum recrementa, canicæ.

ſemel-meel. Similago, ſimila: farina ex qua craſſiores furfures excreti ſunt: tſos farinæ. *ger. ſimmelmael: ſax. ſemmelmeel: gal. ſemoule: hiſp. ſemola.*

ſemelachtigh. Furfuroſus, furfureus, furfuraceus, canicaceus. & *metaphoricè*, Scrupuloſus, nimis curioſus in re leui. & Lentus in opere.

ſemelen. Friuola ſcrupuloſè agere, & grauia ignauiter.

ſemelier. Scrupuloſus in re parui momenti, curioſus rerum friuolarum, ignauus in re graui. & Cunctator.

Semijte. *vetus.* j. **ſammet.** Sericum.

Senckel. *ger. ſax. ſicamb.* Perpendiculum, bolis.

ſenckel. *ſax.* j. **neſtel.** Ligula.

ſenckel-ſnoer. *germ. ſax.* Amuſſis, linea.

Sencken. j. **ſincken.** Mergere, mergi.

Send/ſende. j. **ſepne/ ſeene.** Synodus.

Sendael. j. **ſindael.** Sindon.

Sende ſepne. *friſ. holl.* Falx meſſoria maior.

Sende. *vetus. ſland.* Donum quod mittitur: & Viſceratio.

ſenden. Mittere, legare, deſtinare. *ger. ſenden: ang. ſende.*

ſend-bode. Nuncius.

ſend-bref. Epiſtola, literæ, tabellæ.

ſend-freſte/ ſenden-feeſte. *vetus. ſicamb.* Pentecoſte: *à mittendo.*

Sene/ ſene-boom/ ſene-bladeren. Sena *ger ſenet: gal. ſene: ital ſena: hiſp. ſen.*

Sene. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ſenuwe.**

ſene-groen Bugula, prunella, ſolidago: conſolidæ genus: herba ſacra: *herba quæ neruorum contractionibus medetur.*

Sene-ſchalck/ ſine-ſchalck. Oeconomus, architrichinus, præpoſitus familiæ, magiſter domus: miniſter familiæ: adminiſtrator rerum familiæ neceſſariarum: familiæ gubernandæ præpoſitus: & Præfectus prouinciæ, diœceſes: *dictio compoſita ex* **ſin/** *ſiue* **ghe-ſin/** *aut* **ſind/** *ſiue* **ghe-ſind/** *id eſt*, familia: & **ſchalck.** i. ſeruus, famulus, miniſter. *vulgò* ſineſchalcus. *gal. ſeneſchaul: ital. ſiniſcalco.*

Senghel. Stricturæ, ſquamæ ſiue ſcintillæ è candente ferro malleis cuſo emicantes. & Cineres carbonum ſaxeorum. & Scoria ferri. *gal. eſtincelle: ital. ſcintille: hiſp. centellas: ang. ſyndre.*

ſenghelen/ ſunghelen. j. **ſenghen.** Vſtulare.

ſenghen. Vſtulare, vrere, adurere, leuiter vrere. & Vri calore tanquam ſcintillarum.

ſenghen de berckenen. j. **ſchouden.**

ſengh-roer/ bier-roer. Sclopus, ſtloppus, minor bombarda: fiſtula igniſſua:

vulgò

vulgò arcus buſſus. *Leum. Lemnius*

ſinck-roer *dici putat, à* **roer**/ *id eſt*, clauus nauis, *quòd manu capulo tanquam clauo admota, extuſiſque è ſilice ſcintillis in obuios detorqueatur. Non malè* **ſenghroer**/ *ſiue* **vier-roer**/ *dici poſſe, mihi videtur à* **roer**/ *id eſt*, arundo fiſtula. & **ſenghen**. i. vrere, adurere.

Sennep. *ſax. ſicamb.* j. **moſtaerd**. Sinapi, ſinapis. *ger. ſenff: ſax. ſemp: gal. ſeneue: ital. ſenape: ang. ſenuy.*

Senod. j. **ſend**. Synodus.

Senue/ **ſenuwe**. Neruus. *germ. ſen: ſax. ſene, ſenader: ang. ſineue.*

ſenue-aderen. Varices.

ſenue-water/ **lid-water**. Pituita, ſerum neruorum. *vulgò* ſynnouia.

ſenurachtigh. Neruoſus.

Serpelen. *hol.* j. **leken**/ **dzuppen**.

Serck. j. **ſarck**. Cippus.

Sergeant/ **ſchergeant**. Viator, ſatelles, accenſus, lictor, prætorianus miniſter, apparitor: miniſter publicus. *vulgò* ſergeantus. *ger. ſcherg: ſax. ſchergeant: gal. ſergeant: ital. ſergente: hiſp. ſergent: ang. ſergeant.*

Serp/ **ſarp**. Acerbus, immitis: & Subacidus, acidulus. **Serpe dzupue**. Vua ſubacida.

Serpent. Serpens, anguis. *gall. ſerpent: ital. ſerpente: hiſp. ſierpe: ang. ſerpent.*

ſerpente/ **ſerpentijne**. Genus bombardæ, ſiue tormenti bellici minoris, ſerpentis effigie. *vulgò* ſerpentina.

ſerpents-tonghe. Sagitta, ſagittalis, ſagittaria: *herba foliis longioribus, & anguſtioribus, ſerpentis linguam ſiue alatæ ſagittæ cuſpidem referens.*

ſerpentſch. Anguinus, anguineus.

Seruette hand-dwaele. Mantile, mantelum, mantelium: chiromactrum: *gal. ſeruiette: ang. ſeruiet.*

Ses/ **ſeſſe**. Sex. ij. *ger. ſechs: gal. ſix: ital. ſei: hiſp. ſeys: ang. ſixe.*

ſes ten hondert. Semiſſis vſura.

ſeſ-hoecklgh. Sexangulus.

ſeſ-iaerigh. Sexennis.

ſeſ-mael. Sexies.

ſeſ-repſen. Sexies.

ſeſ-thien. Sexdecim, ſedecim.

ſeſ-weruen. Sexies, ſex vicibus.

ſeſken. Senio: latus teſſeræ ſex oſtendens puncta.

ſeſken ſiſken. *ſicam.* j. **grooten**. Trieas, tertia ſtuferi pars.

ſeſken. j. **ſes mijten**.

ſeſken. *ſland.* j. **neghen-manneken**.

ſeſte. Sextus.

ſeſtigh. Sexaginta, ſexageni. *ger. ſechtzig: gal. ſoixante: ital. ſeſanta: hiſp. ſeſſenta: ang. ſixty.*

ſeſter/ **ſiſter**. Sextarius. & Modius. *menſura apud varios varia: antuerp.* **vier vierteren**.

Set. *ſland.* Sedes. & Culus: anus. *germ. ſitz, geſaez: ang. ſeat.*

Sete/ **ſette**. Pecten: inſtrumentum ruſticum denticulatum, quo ager piſis, fabis, glandibus cõſerendus foditur.

ſete. *vetus.* Statio.

Setel. Sedile, ſella, ſedes, cathedra. *ger. ſeſſel: ang. ſetle.*

Setten. Ponere, locare, collocare, ſtatuere, conſtituere. *ger. ſetſen: ang. ſet.*

ſetten een hups. Ædificare, conſtruere domum.

ſetten iemanden ghebanghen. In vincula dare, in vincula coniicere.

ſetten iemanden dagh. Conſtituere, præſcribere, determinare, præſtituere alicui diem.

ſetten te koope. Inſcribere, venale exponere domum, agrum, *&c.*

ſetten. j. **planten**. Defigere, plantare, pangere, figere plantas.

ſetten. Sidere ad ima vaſis.

ſetten/ **ſchatten**. Cenſere, æſtimare: ad pecuniæ taxationem redigere: pretium ſtatuere, indicare, taxare.

ſetten op ghelt. Adærare, ære æſtimare.

ſetten te pande. Pignerare vel pignerari: pignori dare, pignori opponere.

ſettinghe. Poſitio, poſitura, poſitus, locatio.

ſettinghe. *ſland.* j **ſchattinghe**. Cenſus. *vulgo* impoſitio. *ang. ſetting.*

ſettinghe. *ger. ſax. ſic. holl.* Lex, decretum, conſtitutio. *ger. ſetzung.*

ſetter. Compoſitor.

ſetter der dzuckerijen. Compoſitor typorum, typotheta.

ſetſel. Poſitus, us: poſitio.

ſet-ſtucken. Poſitiones: fundamenta quibus innituntur argumenta.

Seuds. j. **ſode**.

Seue/ ſiſte. Cribrum, incerniculum. *ger ſib: ſax. ſichte: ang. ſiue.*

ſeuen. j. ſiften. Cribrare, incernere.

Seuel-boom/ſeuen-boō ſeuen-palm/ j. ſauel-boom. Sabina.

Seuen. Septem, ſepteni. *germ. ſiben: ang. ſeuen, ſeauen.*

ſeuen-iaerigh. Septennis.

ſeuen-mael. Septies.

ſeuen-weruen. Septies.

ſeuen-ghe-ſternte / ſeuen-ſterre. Septentriones, vrſa, arctos.

ſeuen-ghe-tijden. Septem horæ canonicæ.

ſeuen-ghe-tijd-krupd. Lotus ſatiua: Trifolium odoratum alterum. *vulgò* herba ſeptem temporum. *quia fertur virens & creſcens ſepties in die odorem mutare.*

ſeuen-ſterre. j. ſeuen-ghe-ſternte. Septentriones. & Pleiades.

ſeuen-thien. Septendecim.

ſeuen thienſte. Decimus ſeptimus.

ſeuenſte. Septimus.

ſeuentigh. Septuaginta.

ſeuentigh-mael. Septuagies.

ſeuentighſte. Septuageſimus.

Seuen-boō/ſeuē-palm. j. ſeuel-boom.

Seuer-ſaed/ ſewer-ſaed. Semen ſanctum ſanctolinum, abſynthij ſpecies.

Seughe. *ſland.* j. ſoegh. Sus.

ſeughen-bꝛood. Cyclaminos, cyclamē, panis porcinus: rapum terræ: tuber terræ: artonita, rapum porcinum.

Seule/ſuple/ *ſland. occident.* j. eemer. Situla.

Seunie. *hol. ſic.* j. bercken-trogh. Aqualiculus.

Seuren. j. ſozen.

S I

Sibbe j. gheſibbe. Affinitas.

ſib-ſchap. j. maegh-ſchap.

Sichel/ ſickel. Falx, ſecula. *ger. ſichel: ang. ſikle.*

Sicht/ ſichtent. *ſland.* j. ſedert.

Sichte *ſax. ſicamb.* j. ſif. Cribrum pollinarium.

ſichten. *ſax. ſicamb.* j. ſiften. Cribrare.

ſichten. j. ſijghen. Colare.

Sichte. *ſax. friſ. ſicamb. hol.* j. picke. Secula, falx meſſoria. *ang. ſythe.*

ſichten. j. picken.

Sicht. j. ghe-ſicht. Viſus. *ang. ſight.*

ſicht-baer. Conſpicuus, ſpectabilis.

ſicht-baerlick. Apertè, dilucidè.

ſicht-ender. Horizon.

ſichtigh. Conſpicuus.

ſichtighen/ ſichten. Conſpicere.

Sichtent/ ſedert. Poſtilla, poſtquam, inde, poſtea, ab eo tempore. Sichtent den mozghen. A mane.

Sickel Secula, falx meſſoria falx adorea, frumentaria. *ger. ſichel: ang. ſickle.*

Sickſene. j. wippe. Tollenon.

Sickuſt. *germ.* j. papegay. Pſittacus.

Sident. j. ſint. Poſtquam. *ang. ſithe.*

Sieck/ kranck. Ægrotus, morboſus, morbidus, infirmus. *germ. ſiech: angl. ſicke.*

ſieck/ *in compoſitione.* Auidus, cupidus, appetens valde, languens cupidine ſiue amore: *vt* ſmanſieck/ houmſieck/ ſpeel-ſieck/ lodder-ſieck/ &c.

ſieck-dagh. *vetus.* Morbus.

ſieck-ſtoel. Sella familiaris.

ſieckachtigh. Valetudinarius.

ſieck-huys/ſieck-kamer. Noſocomiū, valetudinarium.

ſieckelick. Valetudinarius.

ſieckaerd. Valetudinarius. Den ſieckaerd maecken. Ægrotum ſimulare, ſimulare morbum.

ſieckte/ kranckheyt. Morbus, valetudo aduerſa.

ſieckelick. Morboſus, æger, valetudinarius.

ſieckteniſſe. j. ſieckte. Morbus.

ſieckertieren. *ſland.* Morboſus, valetudinarius.

Siedē. Bullire, ebullire, feruere, fetbere, inſeruere: *οἰσεῖν, ζεῖν.* & Lixare, elixare, aqua coquere. *ger. ſieden: ang. ſeathe.*

ſied-pot. Lebes, cacabus.

ſiedende. Feruens.

ſiedende heet/ ſodigh. Feruidus, feruēs.

Sieghen. j. ſijghen. Colare.

Siele. Anima. *ger. ſeel: ang. ſoule.*

ſiele/ ſielken. Induſium, ſubucula: & Theriſtrum, veſtis æſtiui vſus: tunica leuidenſa.

ſiel-braecken. j. dood-braecken. Agere animam, ſub agone iacere. *vulgò* agonizare.

ſiel-braeckinghe. Agon: luctamen ſpiritus extremi in homine animam iam agente.

ſielen-

Sielen-dagh. Feralia, februa: feriæ pro defunctorum manibus.
Siel-loos. Inanimus, inanimatus.
Siel-misse. Inferiæ, piaculum, piaculare ſacrum *vulgo* missa pro defunctis.
Siel-soetken. Velle occidere, quærere animam. *Exod.* 4. 19. *Matth.* 2. 20.
Siel-soecker. j. **moozd-priem.** Sica.
Siel-toghen. j. **siel-baeckken.**
Sielken. Animula.
Sielken. j. **siele.** Induſium, ſubucula: & Theriſtrum.
Sien. Videre, cernere, tueri intueri, cõſpicere, conſpicari. *ger ſehen: ang. ſee.*
Sien ghelijck / *&c.* j. **schijnen.** Apparere, præbere ſpeciem.
Sien laten. Oſtendere, exhibere, edere.
Siende. Videns.
Siende blind zijn. Conniuere.
Sienlick/ sicht-baer/ sien-baer. Viſibilis, ſpectabilis, aſpectabilis, conſpicuus.
Siere sierken. Acarus, terebro, ſiue exiguus admodũ vermiculus, qui ſubter cutem erodit, agitque cuniculos in pruriginoſis manibus. *gal. ciron.*
Siere/ sierken. Atomus, res minutiſſima: feſtuca. **Niet een siere gheuen.** Negry quidem dare.
Sieren. *vet.* j. **ver-sieren.** Fingere, confingere.
Sieren. *vet.* j. **cieren.** Ornare. *ger. zieren.*
Sif/ sifte/ seue. Cribrum, incerniculum. *ger. ſib: ang ſifte.*
Sisten. Cribrare, cribro incernere, excernere. *ger ſihen: ang ſifte.*
Sistsel. Excretum, purgamentum quod cribro ſue incerniculo ſeparatur.
Sisselen/ schupffelen. Sibilare. *gal. ſifler. ſibler: ital. zuffolare, ſibilare: hiſp. ſiuar.*
Sisselet/ schupslet. Fiſtula.
Sighe. j. **seghe.** Victoria.
Siginaets krupd. Alcea, biſmalua ſilueſtris. *vulgo* herba Simeonis.
Sij. Ipſa, illa, *ſingul.* & Ipſi, illi, ipſæ, illæ. *plural. ang. ſhe.*
Sij-lieden. Ipſi, ipſæ.
Sijd sind/ sichtent. Poſtquam.
Sijde. Latus pleura. *germ. ſyt: ang. ſyde.*
Ter sijde. Ex obliquo, ex tranſuerſo.
Ter sijden alleen. Seorſum.
sijde. Pars. & Partes. factio.
sijde. *friſ. ſicamb.* Coniux.
sijde. Fœmina. *propriè de auibus dicitur: maximè de cothurnice femina.*
sijde van t'bladt des boecks. Pagina, pagella, cera, facies chartæ.
sijde specks. Succidia: tergum porci muria aut ſale conditum.
sijd-balcken / hoeck-steenen. Orthoſtatæ, arrectaria.
sijd-ganck. Diuerticulum.
sijd-ghe-weer. Arma quæ lateri accinguntur, ut gladius, machæra, pugio, parazonium.
sijd-kraemer. *ſicamb.* Inſtitor, tabernarius.
sijd-pad. Diuerticulum.
sijd-wegh. Diuerticulum ſemita tranſuerſa ad latus viæ militaris.
sijden-wee. Pleuritis, dolor lateris acutus & pungens.
sijden-weeck. Hypochondria.
sijdelinck/ sijdelincks. Ex obliquo, ex tranſuerſo; obliquè, in obliquum.
sijde/ sije. Sericum, metaxa, ſerica blatta. *vulgò* seta *ſiue* seda. *ger. ſeyden: ſax. ſyde: gal ſoye: ital. ſeta: hiſp ſeda: ang. ſylke.*
Spin-sijde. Bombycinum.
sijden kleedt. Veſtis ſerica, bombycina, Coa.
sijden-ver-kooper. Metaxarius, negotiator qui ſerici mercaturam exercet. *Iuſtinian. Alciat.*
sijden-sticker. *ſicamb.* j. **bozduer-werker.**
sijden-weuer/ sijden-spinner. Sericarius.
sijden-wozm. Bombyx.
Sijffelen. j. **siffelen.** Sibilare.
Sijghe. Colum, qualus. *ſax. ſye.*
sijghen. Colare, excolare, percolare, eliquare, per colum purgare.
sijgh-doeck. Colum.
sijgh-korf/ stupck-mande. Qualus.
sijgh-kozfken. Quaſillus, fiſcella.
sijgh-schotel Colum.
sijgh-vat. Colum.
Sijle/ sille. *hol. friſ.* Incile, aquagium, cataracta.
Sijn/ zijn. Eſſe, exiſtere, conſtare, exſtare. *germ. ſeyn.*
Sijn. Suus a, um. *germ. ſeyn: gal. ſien: ital. ſuo: hiſp. ſuyo.*
sijns selfs zijn. Eſſe ſui iuris, eſſe ſuæ poteſtatis: nullius imperio ſubiectum eſſe.

Sijpe. Cloaca.
sijpen. Stillare, manare, fluere.
sijp-ooghe / sijp-oogigh. Lippus, gramiosus.
sijpende ooghen. j. leepe. Oculi gramosi, oculi fluentes.
Sijs sijsken. j. sesken. Senio.
Sijsken. j. cijsken. Acanthis.
Sijte / sijten-spel. j. sepde / sepden-spel.
Sille / sijte / sulle. Incile, aquagiũ, aquæductus: canalis incilis, folla incilis.
sille / sulle. Limen.
sille lands. j. loopen / hondert roeden. Quadrans iugeri.
Silte. j. sulte. Salsugo, salsilago.
silt-sout. Sal è glebis salsilagine imbutis arte extractus. *Adr. Iun.*
silteigh. Salsus.
Siluer. Argentum. *ger. silber: sax. suluer: ang. syluer.*
siluer-ader. Galena, argenti vena, molybdena.
siluer-bergh / siluer-graue / siluer-kupl / Argentifodina, argentarium metallum.
siluer-glede. j. siluer-schupm. Argenti spuma, lithargyrium.
siluer-hoeck. Argentum pastillatum.
siluer-krupd. Argemone, inguinaria: *vulgò* argentina, agrimonia siluestris, anserina, potentilla.
siluer-schyappaepe. Argyrotheca: vasarium: repositorium argenteæ supellectilis.
siluer-schupm. Argenti spuma, lythargyrium, lithargyros, argyritis: & Helcisma, scoria argenti, fex argenti: scoria argentea.
siluer-smid. Faber argentarius: vascularius.
siluer-werck. Vasa argentea, argento confecta pocula: supellex argentea: argentum escarium: argentum factum, argentum elaboratum, & in vasa aliámve materiam fabricatum.
Siluerachtigh. Argentosus.
siluueren gheld. Nummus argenteus.
Simme. Simius, simia, cluna.
simmen-neuse. Nasus resimus, rursum compressus ad modum simiæ.
Simpel / slecht. Simplex. *gal. simple: ital. semplice: hisp. simple: ang. simple.*
simpel ende on-ghe-leerd. Imperitus, simpel / onschalck. Sincerus, incallidus.
simpelen sanck. Cantus simplex: vnius vocis: *vulgò* Gregorianus.
simpelheyd. Simplicitas.
simpelick. Simpliciter.
Sin. j. sinne. Sensus.
Sincke. j. cincke. Buccina.
Sincke. *vet.* Cloaca, latrina. *ang. sincke.*
sincken. Mergere, demergere: & Sidere, subsidere, desidere, residere, pessum ire, ire in fundum, mergi, demergi, deorsum descendere, deorsum labi, sensim delabi. *ger. sincken: ang. sincke.*
sincken den dooden. Tumulare, sepelire, inhumare mortuum, tumulo mandare, in sepulchrum inferre cadauer, corpus sepulchro condere, recondere, reddere.
sinck-loot. Bolis: perpendiculum nauticum: molorthus.
sinck-poel. Gurges limosus, palustris, vorago paludosa.
sinck-rijs. Fasces virgultorum, quibus in fundum demissis terra superingeritur aduersus aquarum impetum.
sinck-roer. j. sengh-roer.
sinck-sand / sinckel-sand. j. welle. Æstus.
Sinckxen. j. cinckxen. Pentecoste.
Sind. j. sedert / sindert. Post, postquam, inde, postea.
Sind / ghe-sind. Familia.
Sinde. j. sepnde. *vetus.* Synodus.
sinde-schalck. *vetus.* j. sene-schalck.
sind-schepen. j. sepnd-schepen.
Sind-bloed. j. sund-bloed. Diluuium.
Sindael / sendael. *sland. hol. sic.* Sindon. *gal. sindal: ang. sendall.*
Sindel. Scoria, spuma metalli.
Sindert. j. sind / sedert. Post, postquam, postea.
Singh-roer. j. sengh-roer.
Singhel. j. senghel. Strictura.
Singhelen. j. senghelen. Vstulare.
Singhel. j. cinghel. Cingula.
Singhele. Lilium montanum.
Singhen. Canere, cantare, psallere, modulari. *ger. singen: ang. singe.*
singh-konste. Musica.
singh-schole. Ludus musicus.
singh-voghel. Oscen.
singher / sangher. Cantor.
singher. *vetus.* Bombarda maior.
Sinne / sin. Sensus, mens, mentis conceptus:

ceptus: animi ſententia: animus. *Recte quidem* mens, **ſin** *dicitur, à* **ſien.** i. videre. *eſt enim mens vice luminis: & eſt (teſte Ariſtotele) in anima, ſicut viſus in oculo: mentemque vt lumen, accendit in anima Deus.*

ſinne hebbē *&c.* Animum habere, *&c.*

In den ſinne hebben. Animo vel in animo cogitare ſecum. *Cic. Terent.* Verſare animo, agitare ſecum.

ſinne-loos. Demens, amens, inops mentis, inſanus.

ſinne-loos heyd. Dementia.

ſinne-rijck. Ingenioſus, induſtrius.

ſinnelick. Affectus animo aut ſenſu.

ſinnelick. j. allenſkens. Senſim.

ſinnelick heyd. Affectus, affectio, animi motus, animus.

ſinnen. *vetus.* Sentire, cogitare.

ſinnigh. Senſu præditus.

ſinneken. Senſiculus.

ſinneken int ſpel. j. boetſen-maecker.

Sint Jan. Diuus Ioānes. *vulgò* ſanctus.

Sip *ſax. j.* **ſibbe** Cognatio.

Sip/ſippier. *vide* **Cip/cippier.**

Sippen. Pitiſſare, ſorbillare. *ang. ſippe.*

Siricken. Pipilare, pipire, titillare, τιτίζειν: vocem edere, more paſſerculorum & aliarum minorum auium.

Sirope. Syrupus, ſerapium, apozema. *gal. ſirope: ang. ſirup.*

Siſſe. j. ceſſe. Ceſſatio.

ſiſſen. *vetus.* Ceſſare.

Siſter. j. ſeſter.

Sitten. Sedere, reſidere, conſidere, deſidere. *germ. ſitſen: ang. ſit.* **Het ſitten.** Seſſio. **Een ſitten. j. ſit-ſtede.** Sedes, ſedile, ſeſſio.

ſitten int leuen. Proſtare, proſtituere pudicitiam: vulgo victum quærere.

ſitten bp eenen ghe-houden man/jonghen gheſelle/ *&c.* Concumbere illegitimè, cohabitare illegitimè.

ſitten te peerde. Inſidere equo.

ſitten aen de tafel. Diſcumbere, menſæ accumbere.

ſit-bancke. Sedes, ſedile.

ſit-dagh / ghe-nacht-dagh. Dies ſeſſionum: dies quo prætor pro tribunali ſedens ius dicit, dies faſtus.

ſit-kuſſen. Puluinus.

ſit-ſtede. Sedes, ſeſſio, ſedile.

ſit-ſtoel. Sedes,

ſitte. Sedes. *ang. ſeat.*

ſittende. Sedens.

ſittende werck-man/ſittēde ambachtſman. Sellularius, ſedentarius.

ſittende ambacht. Opificium ſellularium, ſedentarium.

ſittinghe. Seſſio.

Sitteren. *germ. ſax. ſic.* Tremere.

Sittich/ſit-kuſt. *ger. j.* **papegay.** Pſittacus.

S L

Slabba ken/ſlappacken. Labaſcere, langueſcere, deficere, laxari.

Slabbe/ſlab-doeck. Rica, ricula, faſcia pituitaria, linteum pituitarium.

ſlabben. Lambere, lambendo bibere: lingere: ſorbere & deuorare. λάπειν. *itali quidam ſlapare dicunt.*

ſlabben. Diſtillare, ſiue fundere inter ſorbendum. *(ber.*

ſlabberē. Ligurire ius tepidū. *ang. ſlab-*

ſlabberinghe. Ius, ſorbitio, linctus, illinctus, eclegma.

ſlabbaerd. Liguritor, linctor.

Slach/ſlagh. Ictus, verber, pulſus, pulſatio, percuſſus, percuſſio. *ger. ſlagh.*

ſlach van de munte. Forma, imago, impreſſio, caracter, comma.

ſlach / ſlagh. Cædes, occiſio, ſtrages. *ang. ſlaughter.*

ſlach/ſtrijd. Pugna, prælium.

ſlach leueren. Ad manus venire, conferre manum, confligere acie, decernere acie, committere pugnam, committere prælium.

ſlach oft vlamme in de voomen. Sideratio.

ſlach / gheſlach des hoofds. *ſland. j. ſlaep.* Tempora *q.d.* pulſus. *Arteriarum enim pulſus euidens ibi eſt, vnde & κροταφὶς quidam Græcè dici putant, παρὰ τὸ κροτᾶν περὶ τὴν ἀφήν. Henr. Steph.*

ſlach. *ger. ſax. ſicamb. j.* **ghe-racktheyt/ popelcije.** Apoplexia, ictus ſanguinis.

ſlach/voghel-ſlagh. Decipulum, decipula, tranſenna: & Secluſorium, auiarium minus, quod alteri cum oſtio coniungitur ad ſecludendas aues.

ſlach oft waepinge der vogelen. Plangor alarum, agitatio alarum ſonitum ciens.

ſlach/ mate in den ſanck. Modi, moduli, menſuræ cantus, numeri.

ſlach houden in't banſſen. j. boet houden.
ſlach. j. pols. Pulſus arteriarum.
ſlach-ader. Arteria: vena pulſatilis.
ſlach-bal/ kolf-bal. Pila clauaria.
ſlach-bancke/bleeſch-bancke. Carnificina: & Laniena, menſa lanionia.
ſlach-boom/ dzach-boom. Repagulũ.
ſlach-boſch. Silua cædua.
ſlach-dzaede. *friſ. ſicamb.* j. beulinck. Hilla.
ſlach-dzugghe. *ſax. ſic.* j. dal-dzugghe. Pons verſatilis.
ſlach-duyue. Palumbes, palumbus: palumbus maior. *Geſner.* palumbus torquatus.
ſlach-hout. *ſland.* Ligna cædua, arbores cæduæ.
ſlach-hout. j. heye. Telum ruidum.
ſlach-huys. Laniena: & Carnificina.
ſlach-karre. Paruum vehiculum: epirhedium. *Iuuenal.*
ſlach-maend. Nouember. *q. d.* menſis iugulatorius: *à ſolenni iugulatione pecorum & boum. ſax. ſlacht-maen.*
ſlach-molen. Trapes, trapetum, mola olearia.
ſlach-offer. Victima, hoſtia.
ſlach-orden. Acies, acies directa: acies inſtructa, inſtructio exercitus in procinctu pugnæ ſtantis, & ad confligendum parati: phalanx.
ſlach-poorte. *ſax. ſicamb.* Cataracta, penſiles clathri.
ſlach-reghen. Imber, præceps alluuio, nimbus.
ſlach-ſweerd. Romphæa, xiphomachæra, machæra Herculanea.
ſlach-tafel *ſax. ſicam.* j. credentſ-diſch. Abacus.
ſlach-tanden. Dentes exerti.
ſlach-tijd. Nouember: tempus quo pecora mactantur: tempus bouicidij, tempus iugulatorium: menſes hiberni priores, quibus boues & porci ſolent iugulari.
ſlach vederen/ſwanck-vederen. Pennæ remiges: pennæ maiores auium, quas quatiendo vibrandoque expandunt.
ſlach-vlaeghe. j. ſlach-reghen.
ſlach-vliem. Sagitta, phlebotomum, quo veterinis iumentiſque ſanguis detrahitur.
ſlacht. j. ſlach. Cædes.
ſlachten. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Mactare boues, oues, *&c.*
ſlacht-bancke. *ſax. ſic.* j. ſlach-bancke. Menſa lanionia.
ſlacht-huys. j. ſlach-huys.
ſlacht-maend. j. ſlach-maend.
ſlachter. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* j. bleeſch-houwer. Lanius. *ang. ſlaughter.*
ſlachtinghe. *ſax. friſ. ſicamb.* Cædes. & Clades. & Prælium.
Slacht. j. ſlecht. Simplex, planus, *&c.*
Slacht. j. ghe-ſlacht. Progenies.
ſlachten. Similem eſſe, progeniem ſequi. Slachten den vader. Patriſſare, patris mores imitari, patrem moribus referre.
Slack. *ſland.* Laxus.
Slacke. j. ſlecke. Limax.
Sladde. *vetus.* j. ſlets.
ſladde/ ſlodde. Ambubaia, mulier ignaua.
Slaeck. Laxus, remiſſus. *ang. ſlacke.*
ſlaecken. Laxare, liberare, ſoluere, diſſoluere: & Laxari, liberari, ſolui, diſſolui. *gal. lacher: ang. ſlacke.*
ſlaeckinghe. Laxamentum, liberatio, remiſſio.
Slaef. j. ſlaue. Seruus.
ſlaefken. Seruulus, mediaſtinus. & Seruula.
Slaeghe. j. ſlach. Ictus.
ſlaeghel/ ſleghel. Malleus ligneus.
ſlaeghel. Flagellum.
ſlaeghel/ kloſ-beytel. Vola.
ſlaeghel/ ſleghel/ achter-boghe. Suffrago: in poſterioribus quadrupedum pedibus, quod in prioribus genu dicitur. *Adri. Iun.* Malleus: pars inter vnguem & tibiæ equi iuncturam media. *Geſner.*
ſlaeghen. j. ſlaen. Percutere.
ſlaegher. Percuſſor.
ſlaeghe/ bleeſch-houwer. Lanius, lanio.
ſlaegher/ ſtamper. Pauicula.
ſlaegher. j. ſlaeghel. Malleus: flagellum: vola.
ſlaen/ ſlaeghen. Percutere, verberare, pulſare, cædere, ferire, icere, cudere, batuere.
ſlaen in d'yſer. Catenis ſiue compedibus

bus vincire, in catenas coniicere aliquem: compedes alicui impingere.

ſlaen als de pols. Micare. **De aderen ſlaen.** Micant venæ.

ſlaen een ader. Incidere venam.

ſlaen in ſtucken. Diminuere.

ſlaen / bechten. Confligere, manus conferre, pugnare.

ſlaen. *vetus. j.* **dood-ſlaen.** Occidere, interficere: percutere, *apud Eccleſ. ang. ſlea.*

ſlaen deur den temſt. j. temſten. Percolare.

ſlaen deur de billen. Decoquere, abligurire.

ſlaen nae eenigh dinck. j. ghe-raeden. Coniicere, coniectare.

ſlaen den legher. j. legher ſlaen. Metari caſtra.

ſlaen de trompet. j. trompetten. Canere tuba.

ſlaen gelijck een beld-hoen. Cacabare.

ſlaen ghelijck een quackel.

ſlaen gelijck de vupuen. Plaudere alis: ſonora percuſſione alas diuerberare: alas concutere.

ſlaen de mantel om d'lijf. Togam in tergum reiicere ſub alas, ita vt eius lacinia à tergo reuocata hominem totum ambiat: inuoluere ſe pallio.

ſlaen de ooghen op pemanden. Intendere oculos in aliquem: adiicere oculum puellæ.

ſlaens ende ſtekens. Cæſim & punctim.

Slaep / *frequentiùs* **ſlap.** Laxus, fluxus.

ſlaep. Somnus, ſopor. *dicitur* **ſlaep** / *q. d.* **ſlap.** *j.* laxus, remiſſus. *eſt enim ſomnus quaſi laxatio & impotentia quædam membrorum ſenſuumque. Contrahi, inquit Cicero, animum Zeno & quaſi labi putat atque concidere, & ipſum eſſe dormire. Inde dictus* ſomnus ſegnis, ignauus, languidus, languens, torpens, lentus: & λυσιμελὴς. *j.* membra ſoluens. *Ouid. homines, volucreſque feraſque Soluerat alta quies. germ. ſchlaff: ſax. ſchlap: ang. ſleapt, ſleepe.*

ſlaep der leden. Torpor, torpedo, ſtupor.

ſlaep des hoofds. Tempus, tempora. *Dicitur* **ſlaep** / *quod pulmo aut palma manus, dormientium temporæ fulciantur: quodq; profundè dormire volens in dextrum & ſiniſtrum tempus incumbat: à requie enim temporum ſomnus ad oculos venit. Cui etymo non malè conuenit illud Pſalmiſtæ: Si dedero ſomnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis. ger. ſchlaff: ang. ſleape.*

ſlaepen / ſlapen. Dormire, capere ſomnum, ducere ſomnos, dormiſcere. quieſcere. *ger. ſchlaffen: ang. ſleape.*

ſlaepen. Stupere, obſtupere, torpere.

ſlaep-bancke. Cubile, ſcamnum cubiculare, ſedile dormitorium.

ſlaep-bedde. Cubile.

ſlaep-boeck. Rica, ricula, plagula.

ſlaep-dranck. Potio ſomnifera. & Medicamentum ſtupefaciens, torporemque inducens.

ſlaep-dronck. Pocœnium, comeſſatio à cœna, ſomni potatio poſt cœnam.

ſlaep-droncken. Soporatus, ſomno ſepultus.

ſlaep-hupue. Vitta nocturna, pileus nocturnus.

ſlaep-kamer. Cubiculum, cubiculum dormitorium.

ſlaep-krupdt. Papauer: herba ſoporifera ſiue ſomnifera.

ſlaep-laecken. Toral, toralium, plaga, lecticaria ſindon. *vulgò* linteamen.

ſlaep-liedeken. Cantiuncula ſomnifera, moduli ſomniferi.

ſlaep-lijfken. Subucula nocturna.

ſlaep-loos. Inſomnis.

ſlaep-muys. Sorex.

ſlaep-mutſe. Pileus nocturnus. *vulgò* cucupha.

ſlaep-ratte. Sorex: & Glis.

ſlaep-rockſken. Subucula nocturna.

ſlaep-ſele. j. ſlaep-bancke. Cubile.

ſlaep-ſieckte. Lethargus, vetermus, ſubeth, caros, ſomniculoſa affectio.

ſlaep-ſieck. Lethargicus.

ſlaep-ſuchtigh. Lethargicus, veternoſus.

ſlaep-ſtede. Cubile.

ſlaepaerd. Dormitator. **De ſlaepaerd maecken.** Vigilanti ſtertere naſo.

ſlaepende. Dormiens, ſopitus.

ſlaepende leden. Soluta languore mẽbra, torpida, ſtupida.

ſlaeper. Dormitator, dormitor.

ſlaeper / nacht-gaſt. Hoſpes nocturnꝰ.

ſlaeper. Numi argentei genus decem ſtuferorum. *vulgò* dormitor, teſto, teſtonius.

ſlaeper. Torpedo. *piſcis genus.*

ſlaeper aen hupſinghen. Cantherius interangularis. *vulgò* dormitor.

ſlaeperigh/ ſlaeperachtigh/ ſlaepachtigh/ ſlaepigh. Somnolentus, ſomniculoſus, ſoporatus.

ſlaeperigh zijn. Dormitare.

ſlaeperige leden. Membra ſtupida, torpida, ſopita.

Slaeue. j. ſlaue. Seruus.

Slagh. j. ſlach. Ictus.

Slaghen. j. ſlaen. Percutere.

Slaken. j. ſlaecken. Laxare.

Slammeren. j. ſlommeren.

Slampampen/ ſlampen/ ſlempen. j. ſlemmen. Ligurire.

ſlampamper. j. ſlemmer. Popino.

Slanck. Tenuis, exilis, gracilis: & Vacuus, ſolutus. *ger. geſchlanck.*

ſlanckéren. Laxare, ſoluere.

Slanghe. Serpens, anguis, coluber. & Vipera, excetra. *germ. ſchlanck.*

ſlanghe. Bombarda longior. *vulgò* ſerpentina, colubrina, colubrum. *ab effigie ſerpentis, & colubri.*

ſlanghe. *louan.* **j. kraeckelinck.** Spira.

ſlanghen-krupd. Dracunculus, ſerpentaria maior. *herba caulem habens verſicoloribus draconum ſiue anguium maculis.*

ſlanghen-bel. Senectus anguium, vernatio: leberis: ſpolium ſerpentis: vernatio anguina.

ſlanghen-ſtroopſel. Vernatio, leberis.

Slap. Laxus, incontentus, lentus, fluxus, remiſſus, ſolutus, flaccidus, languidus, marcidus: vietus, fluidus.

De neringhe is ſlap. Quæſtus friget, iacet.

ſlap-hertigh. Puſillanimis, ignauus.

ſlap-oozigh. Flaccus.

ſlap-moedigh. Ignauus.

ſlaphepd/ ſlappighepd. Laxitas: & Ignauia: & Marcor, languor.

ſlappacken. j. ſlabbacken.

ſlappelick. Laxè, remiſsè, lentè, negligenter, oſcitanter, languidè, frigidè, ieiunè.

ſlappelick te werche gaen. Indormire cauſæ: remiſſius & ſegniùs tractare negotium.

ſlappen. Laxare: & Laxari.

Slaue/ ſlauoen. Seruus, mancipium. *vulgò* ſclauus. *gal. eſclaue. hiſp. eſclauo: ang. ſlaue.*

ſlaue. *vetus. ſax.* Remex.

Slaefken. Seruulus, mediaſtinus.

ſlauen/ ſlauoenen. Officia ſeruilia facere: labores maximos ſubire inſtar ſerui aut mancipij: ſeruire.

ſlauernije. Seruitus, ſeruitudo, grauis labor, catenati labores.

ſlauernÿ-knecht. Mediaſtinus.

ſlauetſe. Seruula vilis & ignaua.

ſlauinne. Serua.

ſlauoen/ ſlaue. Seruus.

Slecht/ ſlicht. Planus, æquus: & Simplex, ſimplus, ſingularis: & Ignobilis, plebeius, vulgaris, communis, vilis, tenuis.

ſlecht ende recht menſch. Sincerus, ſimplex, apertus, liber, nihil diſſimulans.

ſlecht. j. ghemeen. Triuialis.

ſlecht/ on-ſchalck. Incallidus, non aſtutus.

ſlecht ende on-geleerd menſch. Idiota, illiteratus, imperitus.

ſlecht-aerd. Homo ſimplex, incautus.

ſlecht-hoofd/ ſlechte bol. Homo rudis & incautus.

ſlecht krieghſ-man. Miles caligatus, tenuiſſimæ ſortis, poſtremæ claſſis.

ſlechtigheyd/ ſlechtheyd. Simplicitas, vilitas, tenuitas: & Imperitia, ruditas.

ſlechtichlick/ ſlechtelick. Simpliciter, exiliter, tenuiter: & Imperitè: & Craſsè: & Incautè, non aſtutè.

ſlechtelick naeyen. Ruditer conſuere.

ſlechtelick ſeggen. Dicere perfunctoriè.

ſlechten/ ſlichten. Planare, complanare, planum reddere, in planitiem redigere, ſternere, æquare, ſolo æquare: diſturbare, diruere, euertere: & Extricare.

ſlechten/ ſliſſen/ oft ſlichten den twiſt. Dirimere, diſſoluere, componere, decidere, diſcernere lites, paciſci, tranſigere, pacare, ſedare, tranquillare.

ſlechten/ ſlichtē. j. ontwerrē. Extricare.

ſlechts. Simpliciter. & Tantum, tantummodo: ſolùm, ſolummodo.

Slecke/ ſlacke. Limax, cochlea, chelis, teſtudo.

ſlecke loots. Scoria: & lamella plumbi.

& Ex-

& Excremẽta ſiue recrementa plũbi.
ſlecke ſilvers. Helcyſma: ſcoria argẽti.
ſlecken-huyſken / ſlecken-hoꝛenken. Cochleæ domus, calyx, teſta limacis.
Sledde/ſlidde. Traha, trahea. *ger. ſchlitten: ſax. ſlede: ang. ſledde.*
ſledderen/ſlidderen. j. ſlibberen. Labi, prolabi: & Celeriter tendere. *ang. ſlide.*
Slee. j. ſleeuw. Tenuis, exilis: & Obtuſus. *ang. ſlow.*
ſlee/ ſlee-puꝛpme. Spineolus, pruneolum, prunulum, prunum ſilueſtre, pruneolum autumnale, nanum. *ger. ſchleen: ſax. ſlee: ang. ſloe.*
ſlee-doꝛen / ſleeuw-doꝛen. Prunus ſilueſtris.
ſlee-ſap. Acatia.
Sleeck. j. ſleyck.
Sleef. *ſax. friſ.* **j. pot-lepel.** Tudicula.
Sleepken. *holl. ſicamb. zeland.* **j. uperken.** Minoris poculi aut menſuræ genus, cyathus.
Sleeuw. Tenuis, exilis, attenuatus.
ſleeuw. *ſlan.* Obtuſus. **Sleeuwe ſcherpte.** Obtuſa acies. **Sleeuwe tanden.** Stupidi dentes, obtuſi.
ſleeuwe/ ſlee-puꝛpme. j. ſlee.
ſleeuwen. Decreſcere, attenuari, extenuari, macreſcere.
ſleeuwicheyd der tanden. Stupor dentium.
Slegghe. Nebula, mador, tenuis pluuia, glacialis pluuia.
ſleggheren. Nebulam exhalare.
ſleggherigh/ ſleggherachtigh. Vdus, vuidus, madidus, nebuloſus, pluuius.
ſleggheringhe. Nebulæ, tenues pluuiæ, pluuia glacialis: ſubſtillium.
Sleghel. j. ſlaeghel. Malleus.
Sleghet. j. ſlaeghet.
Sleyck. Planus & æquus, ſolo æquatus, humi repens.
ſleyckẽ. Repere, reptare, ſerpere, ſerpere humi.
ſleycker. *vetus.* Vulpes.
Sleye. j. ſlije. Tinca.
Sleyncke. *holl. friſ.* Lacuna, fouea.
Sleyp. Tractus, ſyrma.
ſleyp oft ſteert van vꝛouwẽ kleederen. Syrma, tractus femineę veſtis humũ verrens: coronis, *Eraſ.* cauda, *vulgò.*
ſleyp van knechten ende dienaers. Agmina longa clientum, comites, comitatus, ſtrepitus, pompa comitum.
ſleyp-houder/ ſleyp-dꝛaegher. Syrmatophorus.
ſleyppe. Mulier ſegniter & teſtudineo gradu prorepens, tardigrada.
ſleyppen. Trahere, verrere, raptare: ita rem aliquam trahere aut geſtare, vt tamen humo non attollatur. & Repere, ſerpere, ſegniter incedere.
ſleyppen met den haꝛe. Crinibus proſtratum raptare.
ſleyp-been. j. ſleyp-boet. Atta.
ſleyp-lenden. Elumbis, lumbos trahens, lumbos mouere non valens.
ſleyp-net/ treck-net. Verriculum, euerriculum: rete quod verritur trahiturque: ſagena.
ſleyp-voet/ ſleyper. Atta: qui per pedũ aut crurum vitium plantas à terra non ſublenat, magiſque terram aterit & verrit, quàm ambulat.
Slem. j. ſlim. Obliquus.
Slem/ ſlemp. Comeſſatio.
ſlemmen/ ſlempen. Comeſſari, epulari, græcari, pergræcari, popinari, nepotari. *ger. ſchlemmen.*
ſlemmer/ ſlemper. Comeſſator, barathro, gurges, vorago, decoctor, nepos, aſotus, euerſor, prodigus, helluo, popino, gluto, manduco: degulator. *Plaut.*
ſlemmerije. Crapula, helluatio.
Slemp. j. ſlem. Comeſſatio.
ſlempen. j. ſlemmen. Comeſſari.
Slepen. j. ſleppen. Verrere.
ſlepinghe van recht. *zeland.* Ampliatio, dilatio, procraſtinatio.
Sleppe. *ſland.* **j. ſlippe.**
Slet. j. ſlets. Linteum tritum.
ſlet/ ſletſe. *hol.* **j. ſlooꝛe.** Mulier ignaua, ambubaia.
Slete. Tritus, attritus, us: conſumptio, intertrimentum, intertritura, detrimentum.
ſlete. j. ghe-ſcheurtheyd. Hernia.
ſlete/ver-tieringhe. Venditio frequens mercium.
ſletigh. Tritus, detritus, attritus, vſu conſumptus.
ſlets / ſlette / ſletſer. Linteum tritum, panniculus, peniculamentum, peniculum, *à* ſlijten. i. terere: *ſicut* terimentarium, *Varroni, à* terendo.
Sleue. *vetus. ang.* **j. mouwe.** Manica.
Sleunen / ſlonen. Frondare, putare arbo-

arborem, ſurculos ramis adimere: ſupputare, ſubſecare: interlucare, collucare.

Sleup. *vetus. ſicamb.* Ligula.

Sleur/ ſlepp. Tractus, ſyrma.

ſleuren/ ſlozen. Trahere, verrere, humi protrahere.

Sleutel. j. ſlotel. Clauis.

Slibbe/ ſlibber/ ſlijm. Limus, cœnum mollius.

ſlibberachtigh/ ſlibberigh. Limoſus: & Lubricus.

ſlibberen. Labi, lapſare, prolabi. *germ. ſchliffen: ang. ſlippe.*

Slicht *ſland. ſicam ſax. j. ſlecht.* Planus.

ſlichten. j. ſlechten. Planare.

Slick. j. ſlock. Helluo.

ſlicken/ ſlocken. Vorare, glutire, deglutire, abſorbere, tuburcinari, ingurgitare: lurcare, ligurire. *germ. ſchlocken. ſchlacken.*

ſlick-heet/ ſnick-heet. Calidus adeò, vt deuorari ſtatim debeat, ne aduratur os.

ſlick-broche/ ſnickel-broche/ ſlockel-broche. Bolus qui deglutitur aut deuoratur vno hauſtu. & Mattea, ſiue mattya: cupediæ, ſcitamenta, bolus lautus, pulpamentum. *germ. ſchlack, ſchlack hiſſle: ſax. ſlickbrocke, ſleckbrocke.*

ſlick-marckt/ ſleck-merckt. *ſax.* Forum cupedinis.

ſlickeren. Sorbere, abſorbere.

ſlickeringhe. Sorbitio: & Ecligma, linctus, illinctus, id quod lambendo illingitur.

Slidde. j. ſledde.

Slidden/ ſliddere. j. ſledderen. Prolabi.

Sliere. *ger. j. klicre/ klap-ooze.*

Slijck. Cœnum, lutum.

ſlijck-ſchoen. Pero.

ſlijck-kladden. Balatrones, bullæ luti caligis aut calceis adhærentes.

ſlijck-hoſe. Pero.

ſlijck-ſpoze. *hol. j. ijſſ-spoze.* Encentris.

ſlijckachtigh/ ſlijckigh. Cœnoſus, lutoſus, lutulentus.

Slije. *ger. ſax. ſicamb.* Tinca, merula lacuſtris, fullo piſcis.

Slijm. Limus, fæx. *ger. ſchleym: ſax. ſlym: ang. ſlime.*

ſlijm. *vet.* Phlegma, mucus. *ger. ſchleim.*

ſlijmachtigh. Limoſus, fæculentus.

ſlijmigh. Limoſus. & Lubricus. & Viſcoſus. *ang. ſlimy.*

ſlijmighend. Limus, fæces.

Slijp. Ærugo ferri; ſtercus ferri; recrementum, ramentum ferri; ſcoria.

ſlijpen. Acuere, exacuere cote, in cote ſubigere, exterere aciem ferri: exacuere ad molam: atterere gladium coti. *ger. ſchleyffen.*

ſlijpen het ge-ſteente. Polire gemmas.

ſlijp-ſteen. Cos, cos aquaria, rotaria, gyratilis. (tur.

ſlijpſel/ ſlijp/ ſlip. Scobina quæ deradi-

Slijte/ ſlete. Tritus, attrit⁹, cōſumptio.

ſlijte. Atrophia.

ſlijten. j. verſlijten. Terere, atterere.

ſlijten. j. verrieren. Vendere.

ſlijten den twiſt. j. ſliſſen.

ſlijtigh. Syntecticus.

ſlijtinghe. *hol. j. quenende ſiecte.* Syntexis, conſumptio.

Slim. Limus, obliquus, tranſuerſus. obtortus, diſtortus, prauus.

ſlim. Prauus, peruerſus, doloſus, fraudulentus, vafer, aſtutus.

ſlim boeue. Præpoſterus & peruerſus homo.

ſlim. *vetus.* Vilis.

ſlim gaſt. Hoſpes obliquus, diſtortus, veterator: homo vafer, ſubdolus. *Luſci enim, peti, ſtrabones, & qui obliquo ſidere limiſque oculis obtuentur, verſipelles, ſubdoli, captioſi, lubrici, & ad circumueniendum aſtuti, ac mirus ſtrophis inſtructi ſunt. Lewin. Lemnius.*

ſlim-been/ krom-bē/ ſlim-boet krom-boet. Varus, loripes, vatius, valgus.

ſlim-hals. j. krom-hals. Obſtipus.

ſlimheyd/ ſlimmigheyd. Obliquitas: & Prauitas, peruerſitas, dolus, vafritia, aſtutia.

ſlimmelick. Obliquè: & Prauè, peruersè, dolosè, aſtutè.

Slinck/ linck. Siniſter, læuus.

ſlincke handt. Siniſtra, læua, ſ. manus.

ſlincke poot. Siniſtra manus: & Scæua, qui ſiniſtra manu vtitur pro dextera.

ſlinckaerd. Scæua, ſcæuola.

ſlincks. Siniſter: & Scæua, ſcæuola.

ſlincks ende rechts. Ambidexter.

Slinden. Vorare, glutire, haurire.

ſlinder/ ber-ſlinder. Lurco, helluo.

ſlinder. Chelydrus: ſerpentis genus.

Slinder. *vet.* Tenuis, exilis. *ang. ſlender.*
Slinderen. j. ſlidderen. Serpere.
Slinghe/ ſlingher. Funda, baleāris funda. *germ ſchling ſax. ſlenge: ang. ſlinge.*
ſlinghen/ ſlingheren. Serpere.
ſlinghen / ſlingheren. Funda iacere, funda torquere.
ſlingheren. Teſtulam aut lamellam diſtringere ſuper aquæ æquor: lámella aquas quatere.
ſlingheren. Circumagere, circumuoluere, torquere.
ſlingher-leder. Scutale: corium fundæ cui lapis imponitur.
ſlingher-ſlippen. Lacinias circumagere ſiue circumuoluere.
ſlingher-ſlangher. Spira.
ſlingher-ſpel. Epoſtraciſmus: ludus quo teſtulam aut lameliam ſiue lapillū diſtringunt ſuper aquæ æquor, numerumque ſaltuum quos facit priuſquam deſidat, ineunt, victoria penes illum relicta, qui ſaltuum multitudine ſuperet.
ſlingher-voet. Loripes.
ſlingher-vupſten. Pugnare, pugnis contendere.
ſlingherer. Funditor, fundibularius.
Slip. j. ſlipp ſlippſel.
Slippe Crena, inciſura.
ſlippe. Lacinia, ſinus veſtis, pars ſiue ſegmentum veſtem ſeparans, peniculamentum.
ſlippe bieden. Cedere foro, fraudare creditores cum ſumma infamia.
ſlippen. Lacerare, inſcindere, diſſecare.
ſlippen de oozen. Lacerare aures, diſſecare, diuidere.
Slippen. Elabi, dilabi. *angl. ſlippe.*
Slipperen. j. ſlibberen. & ſnipperen.
ſlipperinghe. j. ſnipperinghe.
Sluſſen. j. ſlichten. Complanare.
Slobbe. j. ſloef-hoſe. Pero, tibiale laxū.
ſlobberen. Laxum ſiue flaccidum eſſe.
ſlobberen. *hol.* **j. ſlabberen/ be-ſlabberē.**
Slochter. *vetus. fris.* Foſſa.
Slock. Gula, rumen, frumen, fauces: & Barathrum, vorago, gurges. *ger. ſchluck: ſax. ſchlocke.*
ſlock. Hauſtus.
ſlock. j. ſlocker. Helluo, vorax.
ſlock. Canis vorax & rapax: harpyia: pamphagus.
ſlock-moes. *louan.* Pultis vilioris & tenuioris genus.
ſlock-ſuchte. Phagædæna: bulimia.
ſlocken. j. ſlicken. Vorare, glutire.
ſlocker. Helluo, pamphagus, gurges, barathrum, vorax, ingluuioſus: lurco, guloſus, gluto.
ſlockachtigh/ ſlockerachtigh. Guloſus, ingluuioſus, vorax.
ſlockerigh. Vorax.
ſlockinghe. Ingluuies, ingurgitatio, voracitas.
Sloode. Sordida & inculta mulier: ambubaia.
ſlodder/ ſlodderer. Homo ſordidus, incultus, incompoſitus, negligens, *ang. ſluttiſh.*
ſlodder-broecke. Bracca follicans.
ſlodderen. Flaccere, flacceſcere.
ſlodderachtigh. Sordidus, negligens, flaccidus.
ſlodderende. Flaccidus, laxus, fluxus.
ſlodderende kleederē. Fluxa veſtimēta.
ſlodder-hoſen/ Caligæ rugoſæ, laxæ, follicantes.
Sloofe. *hol. ſicam.* **j. pantoffel.** Crepida, ſandalium.
Sloef. Toga ſiue tunica rudis, impolita & ſordidula: penula.
ſloef. Sordidatus, homo ſordido ſiue horrido cultu: ſordidus, ſqualidus, murcidus, abſurdus, diſcinctus: homo incultus veſtibus & moribus, incompoſitus, diſſolutus, ignauus: *ſicut Græcè ῥάκος.* pannus vilis & craſſus: & homo nihili *dicitur, à veſte detrita reiiculaque ſumpto conuitio. gal. ſouillon: ang. ſlouen, ſlaue.*
ſloef. Lentus, piger. *ang. ſlæue.*
ſloef-hoſe. Pero, tibiale laxum.
Sloepe. Clauus ferreus minor.
ſloepe/ ſloepken. Nauicula.
ſloepe. j. ſluype. Specus.
ſloepen/ ſluppen. Repere, irrepere.
Sloeſter / ſnoeſter. Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens, calyx puluinatus: gulliocæ, *Feſt.*
ſloeſteren/ ſnoeſterē. Demere culleolas.
Sloef. *hol. j. ſloef.* Sordidatus.
Sloke. *ſax. ſicamb.* Gula.
ſlokerigh. Guloſus.
Slom. *ſland. j. ſlim.* Obtortus. (dire.
ſlommerē. Cōfundere, intricare, impe-

ſlommeringhe. Confuſio, impedimenta, tricæ. & Quiſquiliæ.

Slompe. *holl.* j. Klompe. Calo.

ſlomp-hoſe. j. ſlodder-hoſe. Caliga tollicans.

Slonde. *ger. ſax. ſicamb.* Fauces, ſumma pars gulæ, mento proxima: frumen. & Barathrum, vorago, hiatus terræ: voratrina, labes, abyſſus, chaſma. & Oeſophagus, ſtomachus.

Slonden. j. ſlinden. Vorare.

Slonen. j. ſleunen. Frondare.

Slons/ſluns. Laxus.

Sloo-buꝛa/ſloobꝛade. *ſland.* Faliſcus venter: ventriculus fartus.

Sloof. j. ſlooue. Replicatio.

Slooꝛe/ſlooꝛken. Sordida ancilla, ſerua vilis, ignaua. *ang. ſlori.* i. ſordidare.

ſlooꝛe/ſlooꝛ-koole. Braſſica Cumana, læuis, rubra: braſſica vulgaris ſatiua foliis extenſis.

ſlooꝛen/ſleuren. Trahere, protrahere, verrere.

ſlooꝛigh/ſlooꝛdigh. Sordidus.

Sloot. Foſſa paluſtris.

Slooue. *vetus.* Velum, tegmen, exuuiæ.

ſlooue/ſlooſ. Replicatio, reflexio.

ſlooue/ſlooſken. Folliculus, lobus.

ſlooue/ oft ſlooſken der mannelickheyd. Præputium: tegumen balani.

ſloouen. Velare, tegere, operire, velare caput.

ſloouen/op-ſloouen/af-sloouen. Retegere, denudare id quod tectum erat.

ſloouen de mouwen. j. op-ſlaen. Reflectere manicas.

Slope. j. ſlump-hol. Latibulum.

ſlope. *friſ.* j. ſlowijne.

ſlope. *holl.* Crepida trita.

Slozen. j. ſlooꝛen. Trahere, verrere.

Slozpe. *vetus.* Vorago, gurges.

ſlozpe. *hol.* Proboſcis: manus elephãtis.

ſlozpen/ſlozuen. Sorbillare, ſorbere, ligurire.

Slozuen. j. ſlozpen. Sorbere.

Sloſe. j. ſlodſe. Crepida.

Slot. Sera, clauſtrum ferreum.

ſlot/ boꝛght. Arx, caſtrum, caſtellum.

ſlot/ der ſluyt. Clauſula.

ſlot-maecker. Faber ſerarius, clauſtrarius; faber clauilis, *Lud. Viues.*

ſlot-reden. Concluſio, epilogus.

ſlot-reghel/ ſluyt-reghel. Clauſula.

ſlot-ber-lozen. *adag.* Homo diſſolutus, aſotus.

ſlotel/ ſleutel. Clauis. *Dicitur* ſlotel *à* ſluyten. *ſicut* clauis *à* claudendo.

ſlotel op t'graf legghen. Cedere bonis: profiteri ſe deſerere bona ſua creditoribus. *quod beneficio legis conceſſo, viduis licitum fuit, clauibus, cingulo marito, ſepulchroque ſepulchro ſiue feretro mariti recens defuncti ſuperimpoſitis, cauſa grauium debitorum.*

ſlotel des iaers. Epacta: dies vndecim additij: quibus additis anno lunari communi 354. dierum, completur clauditurque annus ſolaris 365. dierum: intercalatio: dies intercalati.

ſlotelen. Securiculæ: ſubſcudes duo tigna interſe vincientes: & Anſæ ferreæ, quibus ſaxa implũbata ligantur.

ſlotelen van de ſnaren. Verticuli, verticilli, epitonia: paxilli, quibus fides vel tenduntur vel remittuntur: collabi: κόλλαβοι.

ſlotel-bloemen/hof-bloemen. Verbaſculum, articularis. *officin.* herba paralyſis, primula veris.

ſlotel-riem. Clauium catena: clauium annulus. *vulgò* clauiarium.

Slouen. *ſicamb.* j. ſlonen/ſnoeyen. Putare arbores.

Sluyer. Lorum, loramentum, ligula, ligamen.

ſluyer. Rica, ricula, plagula, flammeũ, peplum, velum. *germ. ſax. ſchleyer.*

ſluyer/ arm-band. Mitella: linteum in quo brachium læſum fauciũmve ſuſpenditur.

ſluyer-wl/ randſ-wl. Vlula flammeata: *plumis circa faciem, mulieris peplo vel flammeo obuoluta caput & faciem referens.*

Sluyf. Boſcas. auis ex anatum genere.

Sluyme. Cortex, corticula, membranula, ſiliqua.

ſluymen. j. pellen. Decorticare.

Sluymen/ſluypen. Furtim, clanculum, & tectè prorepere, labi, elabi, dilabi. *axg. ſlippe.*

ſluymen. j. luymen. Limis tueri, tranſuerſis oculis tueri.

ſluymen/ſluymeren. Dormitare, ſoporari: & Leuiter dormire.

ſluymer/ſluyper. Subdolus.

ſluymer. Dormitator.

ſlupmer. *ſland.* Artocreæ ſiue lagani delicatioris genus.

ſlupmerachtigh. Somniculoſus, ſomnolentus.

ſlupmeringhe. Dormitatio.

Slуppe. Latebra, latibulum, ſpecus, cauerna, antrum.

ſluppen. Prorepere tacitè, occultè gradi, latenter ire: tectè ſuggredi, furtim proripere ſe: occulto gradu inſidiari. *ang.* *ſlippe.*

ſlupp-baeck. Latibulum, latebræ.

ſlupp-hol. Latibulum, latebræ, cuniculus, effugium, refugiũ, cauus, cauum.

ſlupper. Latebricola: & Inſidiator latens, ſubdolus.

ſluppſel. Latebra, latibulum.

Slupſe. Aquæductus.

ſlupſe. j. ſpupe. Cataracta, emiſſarium, obex aquarius, comma. *vulgò* ſluſa. *gal.* *eſcluſe:* *ang.* *ſluyſe.* Sluſa *pro* clauſura. *in lege Salica Francorum, teſte Herm. Comite Nuenario.*

ſlupſen. j. verſlupſen.

Slupten. Claudere, occludere, ſerare, obſerare.

ſlupten den brief. Obſignare literas.

ſlupt-balck / ſlupt-ſteen. Tholus.

ſlupt-boom. Vectis: & Clatrus.

ſlupt-koole / kabupſ-koole. Braſſica capitata. *q. d.* braſſica clauſa.

ſlupt-kroppe. Lactuca capitata, ſeſſilis.

ſlupt-nagbel. Clauus capitatus.

ſlupt-reden. Concluſio.

ſlupt-regbel. Clauſula rhythmi, periodus rhythmica.

ſlupt-ſteen / ſlupt-balck / latern in't weiſſel. Tholus: teſtudinis vmbilicus in medio tecto, in quem capita trabium conueniunt concluduntúrque.

Slupue. j. ſloque.

Sluns / ſlons. Laxus.

ſluns. j. ſloef. Homo ignauus, diſſolutus.

Slus. *ſland.* j. ſlap. Laxus.

S M

Smacht. *ſax.* *ſicamb.* Eſuries, fames.

ſmachten. *veter.* Eſurire, famere.

Smachte van den peſel-haeringk. *hol.* Reſegmen halecis muriatæ.

Smack. Rhus coriarius, ſutorius: rhus terginus vel tergorarius: frutex coriarius. *vulgò* ſumach.

Smacke. Colliſio, colliſus, illiſus, concuſſus, iactus, plaga, iactura, damnum, oppreſſio.

ſmacke. Genus nauis oblongæ.

ſmacken. Collidere, illidere, concutere, iactare, proiicere, proſternere, quaſſare, cum vi aut ſonitu impingere, quatere.

ſmack-becken. *ſland.* j. ſmack-muylen.

ſmack-huycke. *louan.* Penula muliebris.

ſmack-mupl. Manduco, manducus.

ſmack-muylen. Maxillas ſiue labia inter ſe claro ſono collidere manducando: diductu labiorum ſonum edere.

ſmack-muylen. Baſiare: pangere, affigere oſculum. *ang.* *ſchmacke.*

ſmack-tanden. Collidere dentes manducando.

Smade / ſmadde. Vituperatio, contemptus, vituperium, conuitium, contumelia.

ſmaden / ſmadden. Temnere, contemnere, aſpernari, vituperare, conuitiari.

ſmadigh / ſmaddigh. Contumelioſus, ignominioſus.

ſmadighlick / ſmaddighlick. Contumeliosè.

Smaeck. Sapor, guſtus. *germ.* *ſchmack:* *ang.* *ſmacke.*

ſmaecken. Sapere, guſtare. *ger.* *ſchmocken:* *ang.* *ſmacke.*

ſmaecken erghens nae. Reſpere, ſaporem alicuius rei referre.

ſmaecken nae den roock. Sapere fumum.

ſmaeckelick. Suauis, gratus linguæ ſiue palato, ſapidus: grati ſaporis.

ſmaeckelick maecken. Condire.

ſmaecke-loos. Surdus, ſine guſtu: inſipidus.

ſmaeckſel. Guſtus.

Smaed. j. ſmade. Contumelia.

ſmaed-ſchrift. Libellus famoſus.

Smael. j. ſmal. Exiguus, tenuis.

Smaer. j. ſmeer. Abdomen.

ſmaerotſen. j. ſmoorotſen. Paraſitari.

Smal. Exiguus, exilis, tenuis, iunceus, anguſtus, contractus, arctus, gracilis, gracilentus: ſtrictus, paruus. *ang.* *ſmall.*

ſmal ſaed. Legumen.

ſmale weghen. Viæ arctæ, ſemitæ.

ſmale ionckers / ſmale heeren. Tenuis fortunæ

fortunæ domini: beneficiarij & nobiles miniſtri.

ſmale ſteden. Minores ciuitates.

ſmalen/ſmallen/ſmaléren. Extenuare, coarctare, contrahere, minuere, diminuere, imminuere.

ſmalen op pemanden. Detrahere alicui, derogare.

Smalt. *ſax. ſicamb.* j. **ſmout.**

Smalt. j. **ſmelt.** Liquamen: & Butyrũ. *ger. ſmaltz: ital. ſmaltzo.*

ſmaltſch/ſmaltſch. j. **maltſch.** Liquidus, fluidus, præpinguis.

Smed/ſmid. Faber ferrari⁹. *ger. ſchmid: ang. ſmyth.*

ſmeden. Cudere, accudere, conflare.

ſmed-balgh. Follis fabrilis.

ſmed-back. j. **leſch-troch.** Lacus.

ſmed-hamer. Tudes fabrilis. (ſaxei.

ſmed-kolen. j. **ſteen-kolen.** Carbones

ſmedigh. j. **ſmẏdigh / ghe-ſmẏdigh.** Mollis.

ſmedſe/ſmidſe/ſmiſſe. Fabrica ferrea, officina ferraria, vſtrina.

Smeecken/ſmeeckelen. Blandiri, palpare, palpari, adulari, aſſentari, blanditias dicere: delinire.

ſmeeckelick. Blandus, blandulus, blandiculus: & Blandè.

ſmeecker. Adulator, aſſentator, blandicus, blandiloquus, blandiloquens.

ſmeeckinghe/ſmeeckerĳe. Blanditia, blanditiæ, blandiloquentia, blandimentum, adulatio, aſſentatio.

Smeente. *hol.* Penelops: auis anate minor, inſigne habens puniceo colore collum.

Smeer. *ſland.* j. **teer.** Tenuis, exilis.

Smeer/ſmaer. Adeps, aruina, pinguedo, abdomen: & Vnguen: & Seuum: & Comeſſatio, popinatio, helluatio.

ſmeeren. Linere, allinere, collinere, illinere, vngere. *germ. ſchmirben: ang. ſmere.*

ſmeeren. Curare cuticulam, popinari, helluari.

ſmeer-buyck. Pantex: & Ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, vẽter, pinguis aqualiculus, ventri & abdomini ſeruiens, gaſtrimargus, homo bene curata cute.

ſmeer-buſſe. j. **ſalf-buſſe.** Pyxis, theca vnguentaria.

ſmeer kalck. Gypſum: *materia calci ſimilis, que tectoria parietibus inducuntur.*

ſmeer-keerſſe. j. **cueten-keerſſe.** Candela ſebacea.

ſmeer-krupd. Orobanche, ſcandulaca: *herba vno tantùm aſſurgens caulículo pingui & molli.*

ſmeer-maend. *vetus.* Nouember. *q. d.* menſis genialis.

ſmeer-woꝛtel. Faba craſſa, craſſula, telephium. *q. d.* radix vnguentaria.

ſmeerachtigh/ſmeerigh. Vnguinoſus, pinguis.

ſmeerſel. Litura, vnctio, vnctura.

Smelt. *vetus.* Liquor, liquamen.

ſmelte. *vet. ſland.* Ora ferrea aut argentea balthei.

ſmelten/ſmilten. Liquare, liquefacere, liquidum & fluidum facere, eliquare, conflare, fundere: & Liquere, liqueſcere, colliqueſcere: deliquere, deliqueſcere, liquefieri, fundi, eliqueſcere, liquidum fieri. *germ. ſchmeltzen: ang. melte, molte.*

ſmeltē als ĳs. j. **ont-bꝛieſen.** Regelare.

ſmelten. Stercus liquidum egerere. *dicitur de auibus. gall. eſmeult.* i. excrementum auium.

ſmelt-baer. Liquidus.

ſmelt-hups. Conflatorium: officina liquatoria, vſtrina.

ſmelt-ouen. Vſtrina: & Fornax.

ſmelt-werck. Encauſtice. (æris.

ſmelter van ghelde. Conflator figurati

ſmeltigh. Liquidus, fluxus.

Smere. j. **ſmeer.**

Smerghel. *ger. ſax.* Smiris, ſmyris: *lapis quo vitrum finditur, & gemmæ expurgantur diffinduntúrq;. vulgò* ſmeriglius. *ger. ſchmirgel: gal. ameril, emeril: ital. ſmeriglio: hiſp. eſmeril: ang. emeril: in ferioribus autem Germaniæ frequentius* **ameril** *dicitur.*

Smerlin/merlin. Æſalo, æſalon. *vulgò* ſmeriglius & ſmerlinus, iſmerlus, ſmerla, ſmerlus, ſmerillus, merillo, merlina. *ger. ſmerlin, mirle: gall. eſmerillõ, ſmerlin: ital. ſmeriglio, ſmerlo: angl. merlyn, marlyn. eſt autem* accipitris genus minimum, quod toto plerumque anni tempore in noſtris viciniſque regionibus manet, cùm reliqua accipitrũ genera ſub hiemẽ abeant: *dicitur autẽ* **merlĳn** *à* **merren** *ſive* **marren.** i. manere, morari.

Smerte,

Smerte. Dolor, acerbitas. *ger. smertzen: ang. smarte.*

smerten. Dolere, vrere, vrgere.

smertelick. Dolenter.

smertsel. Dolor: & Intertrigo, attritus.

smertigh. Dolorificus: vrgens.

Smesse. j. **smedse/smidse.**

Smete/smijtinghe. Verber, ictus, percussus, percussio.

Smets/smetsch. Prædulcis, mulseus: insulsus: & Nauseam prouocans nimia dulcedine.

smets. Comessatio, epulum.

smetsen/smetschen. Epulari, comessari, ligurire: indulgere genio.

smetsen. j. **smack-muylen.**

smetsdaghen. Bacchanalia.

smetser. Comessator, cupes, liguritor, catillo.

Smet. j. **smeb.** Faber ferrarius.

smette. Macula, labes.

smettē/be-smetten. Maculare, commaculare, inquinare, coinquinare. *germ. schmitzen, beschmitzen: ang. smutche. à fabris ferrariis translatum.*

smettigh. Maculosus, immundus, impurus.

smettelick. Contagiosus.

smettelicke siecktе. Morbus contagiosus, contagio, contages, contagium.

Smeuren. j. **smeren.** Linere: & Heluari, vorare.

smeuren. j. **smoozen.** Vaporare.

Smid. j. **smed.** Faber ferrarius.

Smiete. *sax. sicamb.* Propes: funis quo pes veli alligatur. *sax. schmiete.*

Smijdigh. j. **ghe-smijdigh.** Mollis.

smydighen. Mulcere, mollire.

Smijtē. Percutere, verberare, batuere. *ger. schmeyssen: ang. smyte.*

Smilten. j. **smelten.**

Smisse. j. **smidse/smedse.**

Smodderen. j. **smetsen.** Ligurire.

Smoel/soel/smul. Tepidus.

smoel weder. Aura tepida, egelida, æther liquidus: aër languidulus: calor hac-

smoel/smul. Ebrius. (cidus.

Smoken. j. **smooken.** Vaporare.

Smollen/smuylen. Subridere. *angl. smile.*

Smoock. Vapor, fumus. *ang. smoke.*

smoock-gat. Vaporarium: & Infumibulum.

smoockе. Ciniflo, mediastinus: mancipium abiectum.

smoocken/smoken/smupcken. Vaporare, fumare. *ang. smoke.*

Smooz. Fumus, vapor.

smoozen. Fumare, vaporare, exhalare.

smoozen/dempen. Extinguere, enecare, suffocare. *ital. smorzare.*

smoozen. Mergere, submergere, demergere.

smoozen/stouen/dempen. Fouere, fomentis tepefacere, vaporare, suffire, tepidare, in olla operta aliquid coquere, siue excoquere. *vulgo* suffocare: *quia vase operto, & incluso intus vapore, id quod intus coquitur veluti suffocari videtur.*

smoozen de pocken. Exudare morbum Gallicum.

smoozen ende stampen. Ventosè minari, intonare verbis.

smooz-panne. Testus, testum, æneum testum.

Smoozotsen/smaerotsen. Parasitaris nidorem è dapibus surgentem auidis faucibus haurire: *ger. schmorotzen: schmarotzen: sax. schmoratzen.*

smozotser. Parasitus, gnatho, assecla mensarum.

Smotse/smutse. *ger. sax.* Conuitiator, fugillator, exagitator: & Abiectus minister: mediastinus.

smotsen. *ger. sax. sicamb.* Suggillare, conuitiari, perstringere, taxare.

smotse-woord. Scomma: fugillatio.

Smout. Adeps aruina, pinguedo, pinguis liquor, pinguedo liquida, axungia.

smout/raep-smout/lijnsen-smout. Oleum ex seminibus rapi aut lini expressum.

smout-potten. Adulari, assentari.

smouten. Linere aruina, butyro, oleo, pingui liquore.

smouten. *vet. holl.* j. **smelten.** Liquefieri.

smout-pepze. Pyrum musteum. *& per metaph.* palpum, blanditiæ, blandimentum.

smout-molen/olie-molen. Trapes, mola olearia.

smoutachtigh. Pinguis, oleosus.

Smucken. *sax. fris. sicamb.* Ornare, comere.

Smupck. *ſland.* Nebula, fumus, vapor. *ang. ſmoke.*

ſmupcken/ſmoocken. Vaporare, nubilare, obnubilare, obducere, obtenebrare nubilo.

ſmupckende. Nubilus, obnubilus, obductus.

ſmupckende kolen. Carbones non proiſus igniti aut candentes: obnubilatæ prunæ: fauille: ſuppoſiti ignes cineri: ignis ſopitus, non apparens, occultus.

ſmupckende weder. Aër nubilus, nebuloſus.

Smuplen. Subridere. *ang. ſmile.*

Smupſteren j. ſmeren. Linere, oblinere, vngere.

Smul. j. ſmoel. Calens, *&c.*

ſmul van dzancke. Calens potu, feruēs mero, obrutus vino.

ſmullen. Curare genium mero, cupediis: pergræcari: epulis & potationibus inſeruire, potare.

Smuts. *ſland.* Ictus, pulſus.

S N

Snabbe. *vetus.* j. ſnebbe. Roſtrum.

ſnabbē. Ore aut roſtro inuadere, mordere: & Latrare: & Captare, captitare, raptare.

ſnabel. j. ſnebel/ſnauel. Roſtrum.

Snack. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus: & Singultus: & Latratus.

ſnacken. Reſpirare, captare animum, anhelitum recipere: & Singultire: & Captare, captitare, hianti ore captare, anhelare, adſpirare, inhiare, appetere. & Latrare, gannire, garrire, fabulari.

kercken. *ſland.* j. baſſerken kaffer-ken. Hylactor.

Snacre. j. ſnare.

Snake. *ſlā.* Coluber, anguis: *ang. ſnake.*

Snap. Raptus, interceptio.

ſnap. Garrulitas, loquacitas.

ſnappen. Captare, raptare, intercipere, raptim prehendere: corripere, celeriter rapere.

ſnappen. Garrire, blaterare: prærapidè multumque loqui: intercipere verba alterius.

ſnap-haen. Graſſator, eques prædator, excurſor, latro, ſicarius: obſeſſor viarū.

ſnap-haen. *vetus. ſic.* Numus quinque aut ſex ſuſerorum, equitis effigie.

ſnap-repſe. Excurſus, excurſio.

ſnapper. Interceptor.

ſnapper. Garrul⁹, blatero, loquax, linguax, loquaculus, locutuleius, prærapidè multumque loquens.

Snare. Fides, chorda, neruus, neruia.

ſnaren-booghſken. Plectrum.

ſnaren-ſpel. Fides, ium: lyra, cythara, aliúdve inſtrumentum muſicum in fidibus ſiue chordis habens harmoniam.

ſnaren-ſpeler. Fidicen.

ſnaren-ſtecken. j. ſtecken/ſlotelen. Verticuli.

Snarre/ſnurre. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* Nurus. *germ. ſnure.* Quaede ſnarre. Mulier maledica, rixoſa.

ſnarrē. Iurgare, fremere, ſtrepere, murmurare.

Snater. Garrulitas, garrulitas odioſa, loquacitas inepta.

ſnaterachtigh. Garrulus, ineptè loquax, linguax, blatero, argutus: multum & celeriter loquens.

ſnater-beck. Linguaculus.

ſnateren. Gingrire, glacitare, garrire, blaterare.

ſnaterer. Crotalus, loquax, argutulus, argutator.

ſnateringhe. Argutatio, ſtrepitus.

Snauel/ſnebel. Roſtrum. *germ. ſchnabel. ſax. ſchnauel.*

Snauw. Scomma, dictum amarū, ſermo amarus, latratus, maledictum.

ſnauwen op pemandē. Ore aut roſtro inuadere aliquem, latrare in aliquē, allatrare alicui, impetere aliquem maledictis.

Snebbe *ſax. friſ. ſicamb.* Roſtrum auis.

ſnebbe/ſneb-ſchupte. *holl. friſ.* Cymba oblonga.

Snebel. j. ſnauel. Roſtrum.

Snecke. *ger ſax. ſicamb.* j. ſlecke. Limax, cochlea.

Snede. Cæſura, inciſura, inciſio, inciſus, ſciſſura, ſciſſio, ſciſſus: & Segmē, ſegmentum, tomus.

ſnede broots/ſnede kaes. Lamella panis: laminula caſei. *Lud. Viues.*

ſnede/ſcherpte. Acies.

ſnedelinck. Cæſo, onis: cæſo matris vtero natus.

Sneers, *holland.* Vicenarius, viginti.

Sneeuw

Sneeuw-ſuyc. Nix. *germ.ſchnee: ſax.ſchne: gall.neige: ital.neue: hiſp.nieue: ang.ſnowe.*
ſneeuw-bal. Maſſa niuea, pila niuea.
ſneeuw-gans. j. **haghel-gans.**
ſneeuw-hoen. j. **ſneeuw-boghel.**
ſneeuw-blocke. Floccus niueus.
ſneeuw-boghel/ſneeuw-hoen. Lagopus: *auis à colore candido, vel à niuoſis locis vbi degit dicta.*
ſneeuw-water. Aqua niualis.
ſneeuw-wit. Niueus.
ſneeuwen. Ningere. **Het ſneeuwt.** Ningit.
ſneeuwachtigh/ſneeuwigh. Niualis, niuoſus, ninguidus.
Sneken. Animum percellere.
Snel. Celer, pernix, acer, velox, ocyor, ocyus, citius. *vulgò* Inellus. *gall. ſnel: ital.ſnello: iſnello.*
ſnel/bliegh. Podargus: canis à pernicitate dictus.
ſnelheyd/ſnelligheyd. Celeritas, velocitas, pernicitas.
ſnellick. Celeriter, velociter, ocyus, ocyſſimè, citò.
ſnellen. *ſax ſicam.* Feſtinare, accelerare, properare.
ſnel-toznigh. Celer irafci: iracundus: ad iram procliuis.
ſnel waghe. *ger.ſax.ſicamb.* Trutina, ſtatera.
ſnelle/ſnelleken. Poculi fictilis, teretis, minuſculi genus, quod citò & facilè exhauritur.
Sneppe. Ficedula: & Gallinago, ruſticula, ſcolopax, ruſtica perdix. *vulgò* ſneppa. *ger.ſchnapffel, à captandis hiante ore culicibus: ang ſnype.*
ſnep-hoen. Ficedula, gallinago.
ſneppen. j. **ſnappen.**
ſneppen. Vrere, ſiue adurere frigore.
ſneppende wint. Aura vrens, adurens: ventus gelidus, frigidus.
Sneuel. *holl* j. **on-ghe-luck.** Caſus aduerſus.
ſneuen. Deficere, deeſſe: & Fruſtrari, arrare, labi: & Vacillare, ceſpitare: nutare: & Dura ſiue aduerſa pati.
Snick/ſnack. Singultus.
ſnick. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus: ſuſpirium, ſuſpiratus.
ſnicken/hicken. Singultire.
ſnicken. Reſpirare, recipere anhelitum, ſpiritum ducere, animam attrahere.
ſnicken. j. **ſnoffen.** Nictere: *ang.ſnucke.*
ſnicken. j. **ſlicken.** Glutire.
ſnich-heet. j. **ſlicht-heet.** Calidus & ſorbilis.
ſnichel-broeke. j. **ſlichel-broeke.**
Snicke. *ſax.friſ.* j. **ſchupte.** Scapha.
Sniffel. *ſicamb.* j. **ſteen-pumſte.**
Snigghe. *ſax.holl.friſ.* j. **ſlecke.** Limax.
Snijde. j. **ſnede.** Acies culiri.
Snijden. Scindere, laniare, putare, ſecare, metere.
ſnijden. Sculpere, inſculpere: cælare.
ſnijden. Caſtrare, euirare.
ſnijden. Vrere inſtar venti.
ſnijd-mes. Falx putatoria: culter putatorius, ſcalprum: & Culter eſcarius.
ſnijd-meſſken. Scirpicula.
ſnijd-tijd. j. **wijn-tijd.** Vindemia.
ſnijder. Scitor, putator, ſecator.
ſnijder. Sculptor, ſcalptor, cælator.
ſnijder. *ſland,* j. **mes.** Culter: culter eſcarius.
ſnijder. *germ.ſax.friſ.ſicamb.holl.* j. **kleermaecker.** Sartor.
ſnijderinck. j. **ſnijverinck.**
ſnijdſel. Segmen ſegmentũ, reſegmen: ſciſſura, ſectio.
Snippen/ſnipperen. Reſecare, ſecare, incidere.
ſnipperingh/ſnipperlingh. Segmenta, ramenta, præſegmina, reciſamenta: reſegmina.
Snit. Securicula.
Snock. Singultus.
Snocken/nocken. *vetus.* Singultire.
Snodder. *vetus.* Mucus. *ger.ſchnuder.*
ſnodder. *ſland.* Sordes.
Snoeck. Lucius, *piſcis. Adr. Iun.* Lucius fluuiatilis, *Leuin. Lemn.* **Zee-ſnoeck.** Lupus piſcis: labrax. λάβραξ. *Plaut.*
ſnoecks. Naſutulus.
ſnoecks ſien. Argutis, & acribus oculis intueri, *inſtar lucij, lupi, ſiue labracis piſcis: qui acribus ocellis & corneolo eminẽtioréque naſo ſiue roſtello callidit atem referre videtur: vnde & Ariſtophani piſcium ſapientiſſimus dicitur.*
Snoecken. *ſland.* j. **ſnoepen.** Putare, amputare, ſcindere.
Snoepen. Scindere, cædere.
ſnoepen. Frondare, putare, frondes amputare.

putare, collucare: interlucare.

ſnoep-meſ. Falx putatoria, falx vineatica, ſcirpicula.

ſnoeper. Frondator, putator arborum.

ſnoeper/ſnoeperken. Falx vineatica, putatoria, falcula.

ſnoepſſel. Ramenta, ſarmenta.

Snoepen. Catillare, ligurire: & Vorare poma.

ſnoep-merckt. Forum cupedinarium: & Forum oporinum.

ſnoeper. Cupes, catillo: ciceris fracti & nucis emptor.

ſnoeperije. Cupedia, orum: cupediæ, arum.

Snoer. Funis, chorda, ligaculũ: tænia, *ſax. ſchnor.*

ſnoerken. Funiculus.

ſnoer-recht. Regularis, directus, perpẽdicularis.

ſnoeren. Stringere, cõſtringere, reſtringere, circumſtringere, contrahere funiculo.

ſnoeren den beck. Compeſcere labellum: cõſtringere os: refrenare linguã.

ſnoeren de perlen. Margaritas filo aut funiculo traiicere.

Snoeſter. j. ſloeſter. Putamen.

ſnoeſteren. j. ſnupſteren/ſnoepen. Ligurire, vorare poma, *&c.*

ſnoeſteren/ſloeſterẽ. Demere culeolas, cortices ſiue putamina.

ſnoeſteringhe/ſnupſteringhe. Poma, nuces, piſa, ceraſa & id gen° alia parui momenti: cupediæ: & Putamina.

Snoeue. Reſpiratio.

ſnoeuen/ſnupuen/ſnoffen. Reſpirare, interſpirare, ſpiritũ reciprocare, follicare. **Sonder ſnoeuen wt drincken.** Hauſtim auideque ebibere, nec inter bibendum reſpirare: *ἀπνευστί.*

Snof/ſnuf. Singultus. *ger. ſchnuff. ſax. ſchnoue.*

ſnof. Sagacitas, perceptio odoratus ſenſu.

ſnof/ſnuf/ſnoteringhe. Rheuma, rheumatiſmus, catarrhus, grauedo, defluxio capitis ad nares: coryza.

ſnoffen/ſnuffẽ. Singultire. *ger. ſchnupffen.*

ſnoffen/ſnuffen/ſnupuen. Naribus ſpirare, afflare, efflare, proflare, follicare, follium more reciproco ſpiritu nares agitare: & Nictere, ſagire, ſubolere. *ger. ſchnauffen, erſchnauffen: ang. ſnuffe.*

ſnoffelen/ſnuffelen. Nictere, ſubolere, naribus ſpirare, odorare, indagare canum more: ſagire.

Snoggher/ſnuggher. *holl.* Gracilis, iũceus, exilis corpore: tenuis & agilis.

Snoode. Vilis, malus, improb°, turpis, contẽptus, ſpretus, aſpernabilis, teter.

ſnoodheyd/ſnoodigheyd. Vilitas, malitia, improbitas, turpitudo.

ſnoodelick. Contemptim.

Snorck. Ronchus.

ſnorcken. j. ſnoffen Singultire.

ſnorcken. Stertere, rhonchiſſare, proflare pectore ſomnũ: & Iactare, crepare verbis, proflare faſtum, minas, iram. *ger. ſnarchen, ſnarchlen: ang. ſnorke, ſnort.*

ſnorcker. Miles glorioſus, thraſo, iactator.

ſnorckinghe. Rhonchus, ſtertentium ſonus: & Iactantia, iactatio.

Snorre/ſnurre. j. ſnarre. Nurus.

ſnorre/ſnurre. *vetus.* Pellex, pallaca.

ſnorren. j. ſnarren. Suſurrare, fremere: & Bombilare.

Snot. Mucus, myxa, nariũ humiditas, pituita naſi. *ger. ſchnuder: ang. ſnotte.*

ſnot-baerd. j. kneuel-baerd. Myſtax: barba ſub naribus *in quã diſtillat naſus.*

ſnotte-belle. Stiria muci, ſtilla mucoſa. Turpis ab inuiſo dependẽs ſtiria naſo.

ſnot-boeck. j. ſnut-boeck. Muccinium.

ſnot-gat/neuf-gat. Naris, nares: nariũ foramen.

ſnot-mupl. Mucoſus: cui muco nares diffluunt.

ſnot-ſchraber. *ironicè.* **j. barbier.** Tonſor.

ſnoter/ſnoteringhe. *ſland.* Rheuma, catarrhus, coryza.

ſnottigh/ſnot-achtigh. Mucoſus.

ſnotten. j. ſnutten. Mungere.

ſnot-olf. Mucoſus.

ſnot-olf. Orbis ſcutatus, lepus marin°: *piſcis corpore terete, muceſo; mucum etiam ore emittens.*

Snouelen. *ſicamb. j. ſneuen.*

Snuf. j. ſnof. Rheuma.

ſnuffen/ſnuffelen. j. ſnoffen.

Snuggher. j. ſnoggher.

Snupſteren. j. ſnoeſteren.

Snupte. Naſus.

ſnupte. Roſtrum. *ang. ſnout, ſnowte.*

ſnupte. Proboſcis, promuſcis, manus elephanti. *ger. ſchnotz: ſax ſchnute.*

ſnupte. Roſtrũ, roſtra: *pars nauis primore in prora exporrectior & acutior.*

ſnupten. *holl. j.* **ſnutten.** Mungere.

ſnuptert. Naſutus, naſo inſignis.

ſnuptert bleet. Raia oxyrinchos.

Snupue. j. ſnof. Rheuma, catarrhus.

ſnupuen. *ſax.* Emungere naſum.

ſnupuen. j. ſnoffen. Naribus ſpirare: Follicare, ducere ilia: & Reſpirare.

Snurre. j. ſnarre. Nurus.

Snut. j. ſnot. Mucus.

ſnutten. Mungere, emungere: & Emũgere pecunias, fallere: deplumare, deglubere aliquem. *ger. ſchneutzen.*

ſnut-doeck / ſnuttel-doeck. Mucciniũ, ſtrophiolum.

ſnutter / kerſ-ſnutter. Emunctorium: furcinula qua ellychnium ſuperuacuum candelæ emungitur.

ſnutſel. Mucus, narium purgamen.

ſnutſel van de keerſſe. Fucus, fungus candelæ: myxus, candelæ ellychnij pars exuſta.

Snutteren. *ſland* **j. ſnipperen.**

ſnutterlinck. *ſland.* **j. ſnipperlingh.**

S O

So / ſoo. Sic, ita: & Tam, adeò: & Tũc, tum. *ger. ſo, alſo: ang. ſo.*

ſo ſo. Sic ſatis, *Terent.* Vtcunque. & Nõnihil. aliquantulum.

ſo als. Sicut, ſicuti, velut, veluti: ceu, tanquam.

ſodaenigh. Talis, eiuſmodi.

ſo dick-wils. Toties.

ſo gheliick. Adeo ſimilis, tam ſimilis.

ſo groot. Tantus, tam magnus.

ſo haeſt. Tam cito.

ſo haeſt als. Simul ac, ſimul atque, quũ primùm, ſtatim quum, ſtatim vt, vt primùm, vbi primùm, ſimul ac.

ſo ick ver-ſtae. Vt intelligo, quantum intelligo.

ſo ick om ſie / ſo ick om ſach. Quum reſpicio, quum reſpicere. **Als de ſwaluwen aen komen / ſo naeckt de ſomer.** Cùm hyrundines aduenium, tunc æſtas imminet: aduentantibus hyrundinibus, imminet æſtas.

ſo langh. Tam longus.

ſo langhe. Donec, quamdiu, quouſque, quoadvſque, quoad, vſque dum, tandiu: tantiſper.

ſo-lick / ſulck. Talis, eiuſmodi. *q.d.* **ſo lick** *ſiue* **ſo ghe-lijck.** i. ita ſimilis.

ſo ſeere. Adeo, tantum, tantopere, tam vehementer.

ſo verre. Adeo, tantum, tantopere: tam vehementer.

ſo vele. Tantum, tot.

ſo vele als. Quantum: quoad.

ſo verre. Tam longè. & Si, modo, dummodo.

ſo waer. Vbicunque.

ſo wanneer. Quandocunque.

ſo wel. Tam bene, adeò bene.

ſo wel als. Æquè ac, æquè atque, ſimiliter, vt, iuxta, iuxta ac.

ſo wel als ick. Iuxta mecũ: æquè atq; (ego.

ſo wie. Quiſquis, quicunque.

Sobben / ſobbelen. *ſland.* Cæſpitare, titubare greſſu.

Sobel. j. ſabel. Sobella, ſabella.

Sober. Sobrius, ſiccus, parcus & continens, frugalis.

ſoberheyd. Sobrietas, parcitas.

ſobieren. Sobriè viuere, victitare.

ſoberlick. Parcè.

Soch / ſoochſel. Succus.

Soch / ſoech. Sus.

Socht. *holl. friſ. j.* **ſaecht.**

Sock. Sulcus nauis.

ſock maecken. Sulcare mare, ſulcare æquor, ſulcare fluctus carinâ.

Socke. Soccus, calceus, laneus, ſolea lanea aut linea: pedule. *ger. ſockſchuch, ſockſtifel: ang. ſocke.*

Sockelen / ſuckelen / ſtrupeltelen. Cæſpitare, vacillare, offendere ad ſtipitẽ. *ital. ſocco.* i. ſtipes. *q.d.* ad ſtipitem offendere.

Sode / ſiedinghe. Ebullitio.

Sode / ſoode / ſope / ſoede / ſoeuwe / ſoedſe. *ſax. friſ. holl. ſicam. ſland. zeland.* Cæſpes, gleba: gleba qua agger conficitur: & Canalis, cloaca, latrina, puteus, ſilanus: & Sentina: & Stillicidium: & Ardor ſtomachi: & Ructus rãcid⁹: ſapor acris vẽtriculi: & Ebullitio flauę bilis circa os vẽtriculi. *vulgò* feruor: *ger. ſoede: ſax ſoth: ang. ſodde.*

ſodigh / ſiedende. Feruidus, feruens.

Soe. *ſland. j.* **ſij.** Ipſa.

Soebe. *friſ.* Palla, muliebre veſtimentũ.

Soech. j. ſoegh. Sus, porca.

Soecken. Quærere, conquirere, exquirere, inquirere, requirere, veſtigare, inueſtigare, indagare, aucupari, exigere, rimari, captare, petere. *ger ſuechen: ang. ſeeke.*

ſoecken te be-drieghen. Studere fallere: ſtudere fallacijs, dolis, nequitiæ.

ſoecken middel om/&c. Ratione quærere quomodo, &c.

ſoecken vemands profijt. Conſulere alicuius vtilitati, commodo prouidere, proſpicere.

ſoeck-haen. ſoecker. *ſax ſic.* Harpago.

ſoecker. Inquiſitor, inueſtigator, indagator.

ſoecker. j. ſoeck haeck. Harpago.

ſoeckinge. Inquiſitio, inueſtigatio.

Soede ſoedſe. j. ſode.

Soeffen/ſoffen. Sorbere, ſorbillare.

ſoeffen/ſoeffelen. j. ſofflen. Flare.

Soegh/ſeughe. Sus, porca. *germ. ſaw: ſax. ſoege, ſau: ang. ſow.*

ſoegh. Aſellus, cutio, multipeda, porcellio.

Soepe. j. ſode/ſoode.

Soel. j. ſinoel. Tepidus, &c.

Soele. j. ſille. Limen.

Soen. Suauium, baſium, oſculi: & Reconciliatio. **Soenken.** Suauiolum.

ſoen, *vetus ſtand* **j. ranſſoen.** Redemptio, luitio, lytrum.

ſoen van dood-ſlagh. Piaculum; expiatio, expiamentum necis humanæ.

ſoen-dinck. *ſtand.* **j. ſoen.**

ſoen-offer. Placamen, expiatio, procuratio. *Cic.*

ſoenen, Suauiari, oſculari: & Reconciliare, conciliare, pacificare, pacē facere, placare, propitiare, propitiari.

ſoenen den dood-ſlagh. Cędē expiare.

ſoen-vraecke. Infractio reconciliationis.

ſoen maecken, Componere gratiam, reſcitam amicitiam reparare.

ſoen-maecker. Reconciliator, pacator, pacificator.

ſoen-penninghen. Numi expiationis: pecuniæ quibus luitur & expiatur cædes: pecunia piacularis.

ſoen-ſtuck. Piaculum, factum reconciliationis, factum piaculare.

ſoener. Reconciliator, pacator, expiator.

ſoeninghe. j. ſoen. Reconciliatio, expiatio.

Soepen. j. ſuppen. Sorbere.

ſoepen, *fris* **j. boter-melck.**

Soer. j. ſuer. Acidus.

Soeſen. Leni dulciq́ue aura ſpirare.

ſoeſinghe. Aura, ventus lenior.

Soeſeler. *ſtand.* **j. ſoeteler.**

Soet/ſuet. Suauis, dulcis, melleus, nectareus, mitis. *germ. ſuß: gall. ſouef. ital. ſuaue: hiſp ſuaue: ang. ſoote. ſweete.*

ſoete-boom. *vetus.* **j. ſoet-hout.**

ſoete boter. Butyrum ſalis expers.

ſoet-gheurigh. Fragrans, bene olens, ſuaue olens: iucundus odore: & Suauis guſtu.

ſoet hout. *bell.* **j. kaliſſen-hout.** Glycyrrhiza, radix dulcis. & Lignū aloes, agallochum, lignum odore iucundiſſimum, ſed guſtu amarum. *ang. ſoote woode.*

ſoete-lief. Glycerium.

ſoet-hertigh. Suauis, benignus, expers fellis.

ſoet-mōdigh. Dulcis guſtu, dulcis oris. & Dulcis ſiue blandus ore, blandiloquus, ſuauiloquus, ſuauiloquens.

ſoet-ſpraeckigh. Blandiloquus.

ſoet-ſtemmigh. Suauiloquus.

ſoet-neſkens. Melimela: poma muſtea: mala mellea.

ſoeten. Dulcare, edulcare, condulcare, indulcare: & Dulcere, dulceſcere.

ſoetachtigh. Subdulcis, dulciculus.

ſoethęyd/ſoetigheyd. Suauitas, dulcedo, dulcor.

ſoetelick. Dulcè, dulciter.

ſoetken. Dulcis amica, glycerium.

ſoetkens. Dulcè, dulciter, blandè, molliter.

Soet/roet van de ſchoude. Fuligo. *Dicitur* **ſoet** *per antiphraſim, quaſi* minimè dulce, *ob amaroremſcilicet: qua de cauſa etiam* **t'bitter van t'kaſkoen** *ſtandis vocatur. gall. ſuye: ang. ſoote.*

ſoetachtigh/roetachtigh. Fuliginoſus.

ſoetelen. Inquinare, fuligine maculare, turpare, fœdare, inquinare. *germ. ſudlen: gall. ſouiller: ang. ſoyle.*

ſoetelen. Sordida & vilia officia obire; illiberale artificium exercere; verſari in ſordida & tenui arte.

ſoetelen in den kruygh. Suffarraneum

aut

aut caculam agere: cauponari, agere lixam.

ſottel-papier. Charta inepta, ſordida.

ſottel-werck. Vile opus.

ſotteler. Mediaſtinus, mercenarius ſordidus, cacula, caupo, lixa, mercator tenuis & vilis: ſordidus. *mercatura enim quæuis tenuis, ſordida eſt, teſte Cicerone & Sordidi putantur, qui à mercatoribus mercantur quod ſtatim vendant: nihil enim proficiunt niſi admodum mentiantur. Cic. Offic.*

ſotteler in den krijgh. Lixa: macellari⁹ militaris: caupo militaris: ſuffarraneus: copiarius, *teſte Tunnebo.*

ſotteler-ijje. Vile opus, ſordidum artificiū, inquinamētum, ſordes, quæſtus ſordidus, queſtus illiberalis: ars ſordida: & Inquinamentum, maculæ.

Soeuwe. j. **ſode.**

Soffelen / ſuffelen. Sufflare. *gall. ſouffler: ital. ſoffiare: hiſp. ſoplar.*

ſoffen. Sorbere, ſorbillare.

ſofdet. Colaphus, alapa. *gal ſoufflet.*

Soffraen. j. **ſaffraen.**

Sogh. j. **ſoegh.** Sus, porca.

Sogh / ſooghſel. Succus.

Soght / ſocht. *friſ. holl.* j. **ſaecht.** Suauis, lenis.

Sone. j. **ſode.**

Sol. j. **ſole.** Solea. *germ. ſolle.*

Sol ouer vol / ſolle-vol / ſole-vol / ſol oft ſole ouer vol vallen. Præcipitari: deorſum in caput cadere. *q. d.* ſolea ſupra caput.

ſolle vollē. Præcipitare: & Præcipitari:

ſolle / ſol. *holl.* Spærula loro iaculabilis: pila amentata.

ſollen. *holl.* In ſublime iactare pilam.

Solck / ſulck. j. **ſolick.** Talis.

ſold ſoldaet. j. **ſoud / ſoudaet.**

Solder / ſoller. Lacunar, tabulatum, tabulata, orum; contignatio. *vulgo* ſolarium.

ſolder / ſoller. Solarium. *gal. ſolier: ital ſolbio, ſolaio: ang. ſolar.*

ſolder van de lupte. j. **vooſe.** Magas, chelys.

ſolderen. Coaſſare, coaxare, cōtabulare. & In ſolario ſiue horreo collocare.

ſolder-balck. Trabs, trabs perpetua.

ſolder-berd. Tignus, aſſamenta, aſſeres.

ſolder-ribbe. Tignus, tiguum.

ſolderen. Contignare, contabulare.

ſolderinghe. Tabulata, orum: contabulatio, cōtignatio, coaſſatio, coaxatio aſſerum: & Solarium.

Sole van den ſchoen. Solea. *germ. ſolen: gall. ſoulier: ital ſuola: hiſp. ſuela: ang. ſoole, ſole.*

ſole van den voet. Solum pedis, vola pedis, veſtigiū. planta pedis, inferior pars pedis. *vulgo* ſolea.

ſole / pantoffel. Crepida, ſolea.

ſolen. Suppingere ſoleas.

Solement. *ſland.* Area domus.

Solfer. Sulphur. *gall. ſoulfre: ital. ſolfo: hiſ. eufre.* **Ghe-leſchte ſolfer.** Sulphur factitium, ſulphur mortuum. **Leuende ſolfer.** Sulphur viuum & foſſile: metallum viuax, ignem non expertum.

ſolfer-lijm / ſolfer-kalck / ſolfer-kleye. Bitumen.

ſolfer-mijne. Fodina ſulphuraria.

ſolfer-pziem. Sulphuratum.

ſolfer-ſtanck der aerden. Mephitis: putor terræ quem ſulphureæ aquæ effundunt.

ſolfer-ſteck. Sulphuratum.

ſolfer-ſteck-maecker. Sulphurarius.

ſolfer-wozтel. Peucedanum, herba ſtataria, pinaſtellū, fœniculus porcinus. *herba radice nigra & craſſa, odore grauiter putida.*

ſolfer-achtigh. Sulphurat⁹, ſulphureus.

ſolferen. Sulphure miſcere ſiue aſperger.

Solick. j. **ſo-lick.** Talis.

Sollen / ſolle-vol. *vide* **ſol.**

Solie. j. **ſulte.**

Soluwen / ſeulewen. *ſland.* Maculare. *gall. ſouiller: ang. ſoile.*

Som. Aliquis, quidam: & Aliqui, quidam, nonnulli. *ang. ſome.*

ſom-tijds. Aliquando, interdum, nonnunquam, quandoque.

ſom-wijlen. Aliquando, quandoque, interdum.

Somber / ſommer. Nubilus, opacus. & Vmbra, opacitas *gall. ſombre: hiſ. ſombra.*

Somer. Æſtas. *ger. ſummer: ang. ſommer.* **Somer** *quaſi* **ſon-hee** : / *id eſt*, ſolis dominus *dicitur Petro Nannio. Becano autem* **ſomer** *quaſi* **ſamer** / *id eſt*, coaceruator, *quod æſtas coaceruet ea quæ ad victum ſunt neceſſaria.*

ſomer-dzaed. j. **herſt-dzaed.**

ſomer-fruyt/ſomer-oeft. Pomũ præcox,præcoquum,æſtiuum.
ſomer-hitte. Æſtus,feruor æſtiuus.
ſomer-goed. Fruges æſtiuæ.
ſomer hoed. Cauſia.
ſomer-huys. Æſtiua,orum: ſolarium, cœnaculum,cœnatio,dicta.
ſomer-huys. *holl.* j. ſpeel-huys.
ſomer-hutte. Vmbraculum.
ſomer-legher. Æſtiua,orum.
ſomer-legheren. Aeſtiuare.
ſomer-looue. Vmbraculum, pergula æſtiua.
ſomer-ſaele. Cœnaculum.
ſomer-ſielken. Theriſtrum:veſtis muliebris æſtiui vſus.
ſomer terwe. Triticum trimeſtre,ſetanium,martium: *quod vere ſeritur.*
ſomer-tijd. Aeſtiuum tempus.
ſomer-voghel. j. pepel. Papilio.
ſomer-wende. j. ſonne-wende.
ſomerachtigh. Æſtiuus.
ſomeren/ver-ſomeren. Æſtiuare.
ſomerſch. Aeſtiuus.
Somme. Summa. *germ. ſum: gall. ſomme: ital. ſumma : hiſp. ſuma : ang. ſomme.*
Somme ghelds. Summa pecuniæ.
Groote ſomme ghelds. Ingens pecunia.
ſom-penningen. j. hoofd-penningen.
ſommeren. *vide in Append.*
Somme ſome pack/laſt. Onus,ſarcina,ſarcina iumentaria,onus quod iumentum ferre poteſt. *vulgò* ſauma, ſumma,ſoma. *germ. ſom. ſaum : ſax. ſome: gall. ſomme : ital. ſoma.*
ſom-beeſte. Iumentum clitellarium, ſarcinarium,vectarium.
ſom-deckſel. Stratum,inſtratum:veſtis quæ mulis aut equis inſternitur.
ſom-eſel. Aſinus clitellarius.
ſom-mulc. Mulus clitellarius,ſarcinarius.
ſom-peerd. Equus clitellarius,ſarcinarius: iumentum doſſuarium.
ſom-ros j. ſom-peerd.
ſom-ſadel/ſcheen-ſadel. Clitellæ:ſellæ doſſuariæ iumentorũ,ad onera commodius geſtanda.
ſommier. *vetus. ſland.* Iumentum clitellarium,ſarcinarium. *gal. ſommier: ital. ſomiere: ang. ſompter horſe.*
Sommer. j. ſomber.
Sommigh/ſom. Aliquis,aliqua, aliquod. j. *ang ſome.*
ſommighe. Aliqui,quidam, plerique, nonnulli.
ſommighe wijle. j. ſom-wijle.
Sompe. *ſland* j. kolue. Claua.
ſompe. j. marotte. Sceptrum morionis.
Sompe. *ſax. ſicamb.* j. hoeck. Palus.
ſompigh. *ſax.* Paluſtris.
Sompe. Claudus, claudicãs. *ital. Zoppo.*
ſompen. Cæſpitare,vacillare,offendere, claudicare. *ital Zoppicare.*
Son/ſonne. Sol, Titan, Phœbus. *germ. ſonn: gall. ſoleil: ital ſole: hiſp. ſol. ang. ſonne.*
ſon-auond. *ſax. ſicã.* Dies ſabbathi: feriæ præcidaneæ diei ſolis ſiue dominici.
ſon-dagh. Dies ſolis, dies primus: dies Dominicus. *Diem quem Mathematici Solis vocant, Chriſtiani Domino adſcribunt dicantque: eſt enim Dominus noſter Ieſus Chriſtus verũ mundi iubar, ſol verus, & lux vera, illuminans omnem hominem.*
ſon-daghs-kleed. Cultus feſtus, veſtis feſta.
ſon-dauwe. Solis ros, rorida, rorella, droſion, *herbæ genus.*
ſonachtighe plaetſe. Locus apricus, ſoli expoſitus.
ſonnen/van de ſon. Solaris.
ſonnen-hitte. Soles, ſolis æſtus, ſolis ardores.
ſonnen-iaer. j. rond-iaer. Annus ſolaris
ſonnen-ſchijn. Soles, ſolis ſplẽdor, candor, fulgor: clarus æther.
ſonnen-ſtand. Solſtitium: Libra diei ſomnique pares vbi fecerit horas, Et medium luci atque vmbris iam diuidit orbem, *Virgil.*
ſonnen-ſtraelen. Radij ſolares.
ſonnen-voghel. Phœnix.
ſonnen-wende. Solſtitium.
ſonnen-wende. Heliotropium, herba ſolaris, verrucaria, herba cancri: *herba ſolis curſum ſequẽs, ſeq; cum ſole circũagens.*
ſonnen-wijſer. ſonnen-ur-werck. Horologium ſciatericum, horologium ſolarium: ſolarium.
Sond. j. ſund. *ſax.* Fretum.
Sonde ſunde. Peccatum, delictum, erratum, crimen, noxa, noxia, culpa, piaculum. *ger. ſund: ang ſinne.*
ſond-offer. Piaculum.

ſond-

ſond-bloed. Diluuium, cataclyſmus, inundatio vniuerſalis peccati cauſa.
ſondaer. Peccator.
ſondigh. Peccatis obnoxius.
ſondigen. Peccare, delinquere.
Sonder. Sine, citra, abſque, extra.
Sonder twijfel. Abſque dubio, procul dubio, haud dubiè, indubitatò, profectò.
ſonder. *vetus. j. be-ſonder.* Singularis.
ſonder-baer. Singularis, ſpecialis, præcipuus.
ſonder-baerlick. Singulariter, ſingulatim, priuatim.
ſonder-eynde. j. knupſ-diſtel. Eryngium, capitulum martis, centũ capita. *q. d.* ſine fine: *eſt enim cardnus longè lateque prorepens: vnde & hiſp. corredor. i.* curſor, *ſiue* excurſor *dicitur.*
ſonderen. Diſtinguere, ſeligere, ſeparare, diſcernere. *ger. ſundren: ang. ſondre.*
ſonderyepd. Diſtinctio. **Inſonderheyd.** Separatè, ſeparatim, ſeorſum, priuatim: & Diſtinctè, præſertim.
ſonderlinck/ſonderlingh. Specialis, ſingularis, peculiaris, diſtinctus: & Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, præcipuè, diſtinctè, priuatim, ſigillatim, ſingillatim, ſingulatim, ſingulariter: & Exquiſitè, eximiè: & ſeparatè, ſeparatim: diuiſim. *ger. ſundlich: ang ſundrely.*
ſonderlingh. Peculiaris, ſingularis, ſpecialis.
Sone. Filius, natus, gnatus. *ger. ſon, ſun: ang. ſonne.*
ſones dochter. Neptis.
ſones ſone. Nepos.
ſones vrouwe/ſones wijf. Nurus.
Sonne. j. ſon. Sol.
Sonſt. j. ſunſt. Aliter, alioqui.
Soo. j. ſo. Ita, ſic, *&c.*
Soode. j. ſode.
Sooghen. Lactare, mammã præbere.
ſooghẽ ſuyghẽ. Lactere, ſugere vbera.
ſooghen de boomẽ Inſerere, inoculare.
soogh-lam. Agnus ſubrumus.
soogh-vercken/ſpeen-vercken. Porcellus lactens, ſubrumus, orthragoniſcus: nefrens.
ſooghelinck. Puer lactens, ſubrumus.
ſooghſel/ſogh. Succus, lac humanum.
Sooſe/iole. Ignaua femina: puella ſiue mulier ſordida, inepta, inſulſa. *ang. ſoylet. i.* ſordidus: *& ang ſoyle: gal. ſouiller. i.* ſordidare, inquinare.
Soom. Fimbria, ora, limbus, inſtita, extremũ veſtimenti, periculamẽtum: ora retorta veſtimenti. *germ. ſaum: ſax. ſoeme: ang. ſeame. i.* ſutura.
ſoomen. Oram conſuere, oram cõtortam ſiue complicatam cõſuere. *ang. ſoue, ſewe. i.* ſuere, ſarcire.
Sooze. j. ſoze. Aridus.
Soozte. Qualitas, figura, genus, ſpecies, ordo, modus, ſors, conſortium, conditio: & Par, æqualis. *gall. ſorte: ital. ſorte: hiſp. ſuerte: ang. ſorte.*
ſozteren. Par pari iungere, ſimile ſimili ſociare, cõſortes iungere ſiue ſociare. & Inſtruere.
ſozteringhe. Res congeneres, res eiuſdem generis, æquales.
Sop/top/tſop. Supremum, faſtigium, cacumen, apex, culmen, ſummitas, coronis.
ſop des booms. Turio, cacumen.
ſoppen/tſoppen. Apices ſiue cacumina demere aut amputare: decacuminare.
Sop. j. ſoppe. Ius, iuſculum. & Liquamen: & Liquor.
ſope. Ius.
ſope/ſuppe. Hauſtus.
ſope waters. Hauſtus aquæ.
Soppe. Ius, iuſculum: liquamen.
ſoppe. Panis è iure, offa è iure, panis iure maceratus, panis iurulentus, offa iuſculenta: *vulgo* ſuppa. *germ. ſupp: gall. ſoupe: ital. ſuppe: hiſp. ſopa: ang ſoppe.*
ſopachtigh. Iurulentus, iuſculentus.
ſoppe-loze. Sorbile, cibus ſorbilis.
ſoppen. Intingere, inſuccare, intingere panẽ in ius, pane in ius immerſo veſci.
Sozbe/ſozben-beſe/ſozb-appel. Sorbũ. *Io. Gorop Becanus. à* ſoer. i. acidus *deriuat, quòd acidi vini habeat ſaporem: vnde Virgilio* acida ſorba *vocantur. germ. ſporapffel: ſax. ſorbappel: ital. ſorbo: hiſp ſorba, ſerua: ang. ſorbe apple.*
ſozben-boom/ſozb-appel-boom. Sorbus.
Soze. *vetus. j. ſeer.* Vlcus: & Dolor: angor. *ang. ſore, ſorewe.*
ſoze/ſooze. *ſax. ſicamb friſ.* Aridus.
ſoze. j. dzoogen haerinck / rooden haerinck. Halec fumatum, quod auri vel

æris potiùs colorem in fumario ducit. *Galli voce Gothica* ſorerum *nuncupant, quòd ſubruſſus ad atrum accedẽs color ea lingua* ſorus *vocitetur. Adr. Iun.*

ſoozen/ſozen/ſeuren. Vlcerare, dolere, vrgere, angere, vrere, remordere. **Dat ſozet oft ſeurt mp.** Id me vrit, ea cura me remordet: id mihi acerbum eſt.

ſozen/ſoozen. *ſax. friſ. ſic.* Areſcere, marceſcere, langueſcere. *eſſorer gal.* ſiccare, & areſcere *dicitur. ſeare ang.* vrere.

ſozen/ſeuren. Præuaricari, malè quidquam adminiſtrare.

ſozen be-ſozen. Fallere, decipere.

ſozen/ſeuren. *vet.* Suffurari, ſublegere.

ſozigh/ſeurigh. Curioſus & moleſtus: percurioſus, plus iuſto curioſus, moroſus: & Doloſus, fraudulentus.

Sozigh-ſaed. Melica: panici genus. *vulgò* ſorgus. *ital. ſorgo.*

Sozighe. Cura, accuratio, ſolicitudo. *ger. ſorg: gall. ſoin, chagrin.*

ſozighe-loos. Incurioſus, curæ expers, negligens curæ: ſecurus.

ſozighe-looſe. Ambubaia, mulier incurioſa ac ignaua. (ſecuritas.

ſozighe looſ heyd. Incuria, negligentia:

ſozigh-ſaem. *j.* **ſozigh-buldigh.**

ſozigh-buldigh. Solicitus, anxius, ſcrupuloſus, ſedulus, curioſus, ſolicitudinibus plenus.

ſozigh-buldighheyd. Solicitudo, cura, ſcrupulus, anxietas, ſcrupuloſitas.

ſozigh-buldighlick. Solicitè, anxiè, accuratè, curioſè.

ſozighelick. Periculoſus.

ſozighelickheyd. Periculum.

ſozighelicken. Periculosè.

ſozighen. Curare, curam habere, curam gerere: & Dubitare, vereri.

Sozte. *j.* **ſoozte.**

Sot. Stult⁹, fatuus, veſan⁹, bardus, ſtolidus, inſulſus, imprudẽs, ineptus, veſanus, vecors: inſanus, inſipiẽs. *gal. ſot.*

ſot/ſottaerd. Morio. **Sot ult ſpel.** Sanſot zijn. Deſipere, delirare. (nio.

ſotte-bol. Stultus, morio, morologus.

ſot-aerd. Stultus, morio.

ſotſ-klap. Stultiloquium.

ſotſ-kolue. *j.* **marrotte/polleken.**

ſotſ-boere. Ineptia: res ſtulta & inepta.

ſotachtigh. Inſulſus, ineptus.

ſothеyd/ſottigheyd. Stultitia, imprudentia, fatuitas, ineptia, veſania, vecordia, inſipientia.

ſottelick. Stultè, ſtolidè, imprudenter, inſulsè, ineptè.

ſotten *j.* **ghecken.** Ridere, nugari.

ſotternije. Stultitia, moria.

ſottinne. Stulta, fatua, inepta mulier.

Soud/ſold/beſoldinghe. Stipendium, æs militare, præmium militare: *vulgò* ſoldata. ſoldum, ſolarium. *germ. ſold: gal. ſoulde: ital. ſoldo: hiſp. ſueldo. dicitur* **ſoud** *ſiue* **ſold** *à ſale, quo milites obligãtur, vt memores ſint ſe illud accipere, quo firmam incorruptam q; fidem ſeruare teneantur, quaſi intorruptibili fœdere ducibus ſuis deuincti: quid ſale comeſto fides cõfirmaretur: optimo iuramenti ſymbolo: qui enim ſale comeſto iurat, idem dicere videtur, ac ſi dixiſſet: ſic ego conſeruer at q; hoc quod promitto ſum ſeruaturus. Io. Gorop. Becan.*

ſoudaet/ſoldaet/ſoudenaer/ſoudenier/ſoldenaer. Miles ærarius, ſtipendiarius, qui ſtipendia facit: mercenarius miles, miles mercede cõductus: *vulgò* ſoldurius, ſoldarius. ſolidarius ſolidurius. *ger. ſoldat: gal. ſouldart: ital. ſoldado: hiſp. ſoldato: ang. ſouldier.* Solduri, qui ſalario conducuntur: ſalis fœdere deuoti: *Sal enim apud priſcos amicitiæ fœderumque ſymbolum fuit, atque à conſeruando nomen habet: vnde ſalis in menſa euerſio atque effuſio, amicitiæ ac fidei diminũdæ ac diſſoluendæ ſymbolum vulgò putatur. Io. Gorop. Becan.* (data.

ſoudije/ſoldije. Stipendium. *vulgò* ſol-

Souderen. Solidare, conſolidare, ſolidum & firmum reddere.

ſouderen. Ferruminare, plumbare, cõſolidare metalla, glutinare fragmẽta. **Solderen** *inquit Becanus, eſt* firmiſſima commiſſura res cõnectere: *quod in auro, borace, genere quodam ſalis nitri, quod inde chryſocolla nominatur, effici videmus. gall. ſoulder: ital. ſoldare: hiſp. ſoldar: ang. ſowdre.*

ſouderſel. Ferrumẽ, plumbatura: id quo conſolidantur metalla: colla metalli *gal. ſoulure: ital. ſoldatura: hiſp. ſoldadura: ang. ſowdre.*

ſoudérſel van goud. Chryſocolla. *vulgò* borax.

ſoudure. *j.* **ſoudérſel.** Ferrumen.

Sout.

Sout. Sal. ἅλς. *ger. ſaltz: gall.ſel: ital.ſale: hiſp.ſal: ang.ſalt.* **Wit ſout.** Salis flos. **Sout ende broot.** *&c.* Mola ſalſa. **Sout ende broot eten** / *&c.* Offam iudicialem edere. *Erat hæc offa panis certis verbis deuotus & execratus, deſtinatiſque ſententiis conſecratus, qui reo offerebatur, ſale etiam adhibito, fortè, quòd eius in execrationibus & dirarum imprecationibus ſoleat eſſe vſus: habebant autem Germani, Saxones, Belgæ, aliíque multi, hanc penitus inſitam opinionem, non poſſe quemquam mali conſcium, panem hoc modo dedicatum deuorare. Simile quid refertur de aëtite lapide trito & ſubcinericio pane decocto, quē fur manſum deuorare non poteſt; quin cogitur aut ſuffocari, aut fur deprehendi, dicoctum glutire nequiens.*

ſout-back ſout-keete. Salina, æ.

ſout-bijne. *ſland.* j **pekel.** Muria.

ſout-keete. Salina, æ: vbi ſal excoquitur purgaturque.

ſout-ketel. Cortina ſalaria, tectum ſalarium.

ſout-kuyl. Salina.

ſout-kuppe. Vas ſalarium, vas ſalſamētarium.

ſout-maecker. Salarius.

ſout-mangher / **ſout-mengher.** *vetus.* Salarius: qui ſal vendit.

ſout-pachter. Salitor.

ſout-put. Salina, ſalis fodina.

ſout-ſack. Saccus ſalarius. *& metaphor.* homo tetricus & triſtis: *ſic dictus à grauitate & pondere ſalis.*

ſout-ſpijcker. Salina.

ſout-vat. Salinum. **Sout-vatken.** Salillum.

ſout-vat. j. **ſout-kuppe.** Vas ſalarium.

ſout-ver-kooper. Salarius.

ſout-water. Aqua marina.

ſoutachtigh. Subſalſus, aliquantulum ſalſus.

ſouten. Sallire, ſalire, ſale cōdire, ſallere: ſale aſpergere.

ſoutheyd. Saſedo, ſalis ſapor, ſalſitudo.

ſoutinghe ſoutſel. Salitura.

ſoutſel. Salitura, ſalſugo, ſalſilago.

Souter. Pſalterium: liber pſalmorum.

Souwe. j. **ſogh.** Sus, porca. *ang. ſowe.*

Souwe. j. **ſode.** Cloaca, *&c.*

S P

Spaemen een boeckſken. Libellum conſuere, leuiter compingere.

Spatie. Spatium, interuallum, intercapedo. *gall. eſpace: ital. ſpatio: hiſp. eſpacio: ang. ſpace.*

ſpatieren. Spatiari, exſpatiari, ambulare, deambulare. *germ. ſpatzieren: ital. paſſeggiare, ſpatiare: hiſp. paſſear, eſpaciar.*

ſpatier-hof. Ambulatio, ambulacrum, deambulatorium.

ſpatieringhe. Ambulatio, deambulatio.

Spade / **ſpaey** / **ſpaegh.** Serus, tardus, ſerotinus: & Serò, tardè. *germ. ſpat.*

ſpade ghe-boren. Cordus, ſerotinus, tardè natus.

ſpade vruchten. Poma ſerotina, fruges cordæ.

ſpadelinck. Serotinus.

ſpadelinck. *ſax. ſicamb.* Agnus cordus, ſerotinus.

ſpadigh hoy. Fœnum cordum, ſerotinum.

Spade / **ſpaepe.** Ligo, bipalium. *angl. ſpedde, ſpade.*

ſpade / **houweel.** Rutrum, paſſinum.

ſpade. *vetus.* Spatha, machæra. *gall. eſpée: ital. ſpada: hiſp. eſpada.*

ſpadelken / **ſpatulken-ſpaykē.** Spathomela, tudicula, ligula, ſpatha, ſpecillū: ſpecillum latum. *germ. ſpattel: ſax. ſpætel: gall. eſpatule: ital. ſpatula. hiſp. eſpatula.*

ſpaeden / **ſpaepen.** Fodere, paſſinare: agrum fodere.

ſpader. Foſſor, paſtinator.

ſpadinier. *vetus. ſland.* Foſſor.

ſpadenieren. *ſland.* j. **pionnieren.**

Spaecke. Pertica.

ſpaecke-wind-boom. Vectis.

Spaecken. Hiare ariditate vel æſtu: ardore dehiſcere, hiulcare, findi. *ital. ſpaccare. i.* findere.

ſpaeckigh / **ſpaeckerigh.** Aridus, exucus.

ſpaeckigh land. Arua hiulca ſiti, æſtu, ardore: terra ſiticuloſa, hians æſtu.

ſpaeckigh / **ſpaeckerigh weder.** Sidereus æſtus, ſolis ardores, feruentes auræ, aër torridus; æſtus hiulcans agros.

Spaepe. j. **ſpade.**

Spaegh. *ſland* j. **ſpade.** Serò.

Spaen. Aſſula, ligneum putamē, pars materiæ aſcia abraſæ aut ſecuri trūcatæ. **Spaenen** / **ſpaenderen.** Schidia

vel

vel ſchidiæ, aſſulæ: fragmenta ligni quæ diſſiliunt: ramentorum crines. *ger. ſpaen: ſax ſpoen.*

ſpaen. *vetus.* Cochlear. *ang. ſpone. hinc* **viſch-ſpaen.**

ſpaen / viſch-ſpaen / ſchupm-ſpaen, Spatha, rudicula, ligula.

ſpaenſ-groen / ſpaen-groen / ſpang-groen / koper-groen. Aeris flos, ærugo æris, rubigo quædam in ære cùm viresçit, pſegma veterum clauorũ, ærugo, ſcholecia raſa, ærugo raſa ſiue raſilis, æs viride. *germanis ſuperioribus dicitur* **ſpangrun / ſpõgrun / grunſpon.** *ſax.* **ſpungron.**

ſpaenſ-wit. *j.* **loot-wit.** Ceruſſa.

Spaeren. Parcere, comparcere, reparcere, ſeruare. *ger. ſparen: gall. eſpargner: ital. ſparagnare, ſpananiare: ang. ſpare.*

ſpaer-beck. Perparcus.

ſpaer-beeken. Parcè nimis viuere, defraudare genium.

ſpaer-kant. Perparcus, ſordidus.

ſpaer-pot. Capſella fictilis: aula ſiue olla parſimonialis.

ſpaer-ſaem. Parcus. (monia.

ſpaer-ſaemheyd / ſpaerigheyd. Parſi-

ſpaer-ſaemlick / ſpaerigh. Parcè.

ſpaerigh. Parcus.

ſpaerlick. Parcè.

Spaercke. *j.* **ſpercke.** Scintilla.

Spaerſen. *ſland.* Spargere. *gal. eſpandre: ital. ſpangere.*

ſpaerſ-water. *ſland.* *j.* **wij-water.** Aqua luſtralis.

ſpaerſemlick. Paſſim, ſparſim.

Spalcke. Regula, faſcia, lamina: & Ferula: lignea tabula leuis, quæ fractis oſſibus continendis circumponitur.

ſpalcke van den goꝛdel. Bulla balthei.

ſpalcken. Tendere, fulcire, faſciare: & Accommodare ferulas membris fractis: faſciare ferulis ſiue tabulis.

Spaite. *germ. ſax. ſic* **j. ſplete.** Rima, fiſſura.

ſpalten. *j.* **ſplijten.** Findere: findi. *germ. ſpalten.*

ſpaltinghe Fiſſura: & Diſſidium.

Span. *ger. ſax. ſicam.* Lis, controuerſia.

Spãghe. Lamina: & Fibula: & Bulla: & Emblema: & Clauus ferreus capitatus: clauus maior. *germ. ſpange: ang. ſpangle.*

ſpanghe. *ſland* **j. windel.** Faſcia.

ſpangh-groen. *j* **ſpaenſ-groen.**

ſpangh-maecker. Fibularius.

Spanne. Dodrans, ſpithama, palmus maior, interuallum inter pollicẽ & minimum digitum diductos. *vulgò* ſpanna. *ger. ſpaen: gall eſpan: ital. ſpanna: ang. ſpanne.*

ſpanne. *j.* **beur-ſpanne.** Lichas.

ſpànne. *vetus.* Tignus tignum.

ſpannen. Tendere, intẽ ſere, cõtendere.

ſpannen den boghe. Intendere, ſinuare, lunare, a l lucere arcũ: curuare cornu.

ſpannen de bancke oft bꝛꝛ-ſchaere. *holl.* *j.* **bannen.** Forum agere, iura exercere.

ſpannen met pemandẽ. *j.* **aen-ſpannẽ.**

ſpan-ader. *ger.* Neruus.

ſpan-ader onder de tonghe. Ancyloglóſſum: linguæ vinculũ aut impedimentum, nodus linguæ: neruus breuior linguam adſtringens. *vulgò* filum linguæ.

ſpan-aderigh. Ancyloglóſſus: cui lingua eſt breuiore mẽbranula adſtricta.

ſpan-bedde. *ſax. ſicamb.* Sponda. *germ. ſpanbedt.*

ſpan-goꝛdel. Cingula, æ.

ſpan-koꝛde. Funis tenſus: & Sufflamẽ

ſpan-ketene. *j* **rad-ſperre.** Catena tenſa: & Sufflamen.

ſpan-leder. *ſax. ſicamb. holl.* Corrigia calceamenti.

ſpan-naghel. *ſicam.* Dentale: & Clauus in curru. *vulgò* forale.

ſpan-riem. Faſcia ſutoria: lorũ poplite & genu ſutoris tenſum, quo calceus fuendus obſtringitur: & Numella.

ſpan-ſeel. Compes equinus.

ſpan-ſtrick. Sufflamen.

ſpanſ-boets / ſtaẽdſ-boets. Preſſo pede.

ſpanſ-boets ſpꝛinghẽ. Iunctis pedibus ſaltare.

ſpaꝛiſſel. Faſcia: & Funis tenſus: & Vitta: tænia.

Sparcke. *ſland.* *j.* **ghenſtere.** Scintilla. *ang. ſparke.*

ſparckẽ van gloeyende yſer. Strictura.

ſparckelen. Scintillare: & Spargere, diſpergere. *ang. ſparckle.*

ſparckelinghe. Scintillatio: & Diſperſio.

Spargel ſpergel. Aſparagus, corruda.

ſpatghel-woztel. Spongia: aſparagi radix ſatiua.

ſparre. j ſperre. Sparus, ſudes.

Sparſen. j. ſpaerſen.

Sparre. *germ.* j. muſſche. Paſſer. *angl.* ſparow.

Sparwer. j. ſperwer. Accipiter.

Spat. *holl.* j. bupſe. Tubus.

ſpat. Vitium ſuffraginum.

ſpat. *ſax.* j. kraempe. Spaſmus.

ſpat. *ger.* Duriuſculi nodi ſine tubercula iuxta vngulam vel coronam equi. *Geſner.*

ſpat-ſieck peerd. Iumentum ſuffraginoſum.

Spatel. j. ſpadelken. Spatula, rudicula.

Spatſe. *ſicamb.* Paſſer. *ger.* ſpatz.

Spauwen. j. ſpouwen.

Speauter. j. peauter.

Specerije. Aroma, odoramentum, ſpecies, *vulgò* ſpetiaria, ſpetia. *germ.* ſpecerey: *gall.* eſpeces: *ital* ſpiciaria: *hiſp.* eſpecería, eſpecies: *ang.* ſpices.

ſpecerije-ber-kooper. Aromatopola.

ſpecerij-winckel. Aromatopolium, taberna aromataria.

Specht. Picus, picus Martius, turbo: & Merops, apiaſter. *germ.* ſpecht: *gall.* pic: eſpec: *ital.* pico, piccio: *hiſp.* pico.

Speck. Lardum, laridum. *ger.* ſpeck.

ſpeck. *vetus.* ſmeer. Adeps, aruina, pinguedo ſubcutanea.

ſpeck. j. ſpeck-bout. Alburnum. *quibuſdã* ſpin & ſpint.

ſpeck-bout. Alburnum, adeps arboris, molliſſima pars arboris teredini obnoxia.

ſpeck-ghe-ſwil. Steatoma: apoſtematis genus, in quo pingue quiddam & adipi ſimile concluſum eſt.

ſpeck-hals. Collum pingue, plurima ceruix.

ſpeck-hals. Tumor mollis & laxus in collo equi: vitiũ colli in equis. *Geſner.*

ſpeck-maede. Termes.

ſpeck-mups. *ger. ſax. ſicamb. friſ.* Veſpertilio. *q. d.* lardi helluo: *quod carnes ſuillas de trabibus ſuſpenſas exedat.*

ſpeck-naelde/ſpeck-natel. *ſax. ſicamb.* j. lardeer-pziem. Lardarium.

ſpeck-pziem. Lardarium.

ſpeck-taf-eye. Moretum: genus libi ex lardo, ouis, &c.

ſpeck-boghel. *ſicamb. rectius* ſpecht-boghel. j. ſpecht. Merops.

ſpecken/larderen. Lardo transfigere. *vulgo* lardare.

Speeck. Scurrilis, procax, contumelioſus.

ſpeeck-boghel. *holl.* Sannio, ſcurra.

ſpeeckheyd. Scurrilitas, procacitas.

Speecke/ſpaecke. Vectis.

ſpeecke/rad-ſpeecke. Radius rotæ. *ger.* ſpeich, rat ſpeych: *ſax.* ſpeke: *ang.* ſpoke.

ſpeecke/ſpie. Impages.

ſpeecke. *vetus.* j. beptel. Cuneus.

Speeckel. j. ſpeeckſel. Sputum.

ſpeeckelen. *ſland. holl.* j. ſpickelen.

ſpeeckſel. Sputum, ſaliua, excrementum oris. *germ.* ſpeychel: *ang.* ſpitle, ſpetle, ſpittil, ſpettil.

ſpeeckſelachtigh. Saliuarius, ſaliuoſus.

ſpeeckſelen. Spuere, ſaliuare.

Speene-ſpeyne. j. ſpene.

Speere. j. ſpere.

Speete. *ſland.* j. ſpuyte.

Speet. *ſax.* j. ſpit. Swyn-ſpeet/kneuel-ſpeet. j. ſwyn-ſpziet / kneuel-ſpziet.

Speeuwen. j. ſpouwen/ſpicken.

Speyen/ſpeyte. j. ſpouwen/ſpuyte.

Spey-boghel. *ſax. ſicamb.* Sannio.

Speyeren. *ſland.* Diffringere: & Spargere, diſgregare.

Speke. j. ſpeecke.

ſpekelen. j. ſpeeckelen.

Spel. Ludus, luſus, ludicrum. *ger.* ſpil.

ſpel / minnen-ſpel. Ludus Venereus: coitus.

ſpel/tupſch-ſpel. Alea.

ſpel/ſchouw-ſpel. Fabula, comedia, tragœdia, ſpectaculum, ludi, ſpectacula publica.

ſpel. Inſtrumẽtorum muſicorum harmonia.

ſpelen/ſpeelen. Ludere. *germ.* ſpilen.

ſpelen. Ludere, amori operam dare, venerea voluptate frui: *hinc* ouer-ſpel/ſpel-kind/ *&c.*

ſpelen op ſnaren/orghelen/pypen. Canere: fides aut organa pulſare, tibias inflare.

ſpelen een ſchouw-ſpel. Fabulam agere, ſpectaculum edere.

ſpelen den ſot. j. ſcheren. Agere morionem.

ſpelen de ghilde. Facere largitiones: largiri & profundere.

ſpelen den edel-man.j.ſcheren.

ſpēl-berd. Alueus luſorius, magis, abacus: tabula luſoria.

ſpēl-baene/ tupſch-baene. Forum aleatorium.

ſpēl dinghen der kinderen. Crepūdia, puerorum ludicra.

ſpēl-ghe-noot. Sodalis, ſocius, compar.

ſpēl-ghe-ſelle. Colluſor, ſodalis, ſocius.

ſpēl-hof/ luſt-hof. Horti, orum.

ſpēl-hof/ſpēl huys. Prætorium: villa vrbana: magnifica domus in agro.

ſpēl-houdelen.j. iongh-vrouwē houdelen.

ſpēl-houder.j.ſcholderer. Exercitor ludorum aut alearum.

ſpēl-huys/ſpēl-hof. Prætorium.

ſpēl-huys. Theatrum, amphitheatrū.

ſpēl-kind. *holl.* Parthenius, filius è virgine non nūpta editus, *Adr. Inn.*

ſpēl-lieden. Aulœdi, tibicines.

ſpēl-man. Aulœdus, auletes, tibicen: choraules.

ſpēl-ſieck. Cupidus ludi.

ſpēl-plaetſe/ tupſch-baene. Forū aleatorium.

ſpēl-treyter. Pyrgus.

ſpēl-voghel. Ludius, ludio, ioculator, hiſtrio: & Luſibus iociſque deditus. homo voluptarius.

ſpēl-waeghen. Scena: & Pegma.

ſpēler. Luſor: & Hiſtrio, actor, ſcenicus: & Luſor, aleo, aleator.

Spelle. Acicula, ſpina. *vulgò* ſpinula. *gall eſplinge: ital. ſpillo, ſpilletto.*

ſpelle-dozen *ſland.* Alba ſpina.

ſpelle-maecker. Acicularius.

ſpelle-nieuw.j.viet-nieuw.

ſpellen. Aciculis figere aut nectere.

Spellē. Ordinare ſyllabarum litteras, coagmentare ſyllabas, ſyllabas connectere. *vulgò* ſyllabicare. *gall. eſpeller: ang. ſpell.*

ſpellen. *metaph.* Explanare, declarare ad minima vſque elemēta: articulatim enucleare.

ſpeller. Syllabarius: qui ſyllabas cōnectere aſſueſcit.

ſpellinghe. Coagmentum ſyllabarum.

Speloncke. Spelunca, ſpecus, antrum, crypta, cauerna, ſpelæum. *ital. ſpelonca.*

Spelte. Far, zea, ador. *vulgò* ſpelta. *get. ſpeltz: gal. eſpeautre: ital. ſpelta: hiſp ſpelta.*

ſpelt-haen. *vetus. ſland.* j. **ſpinck-haen.** Locuſta.

ſpelt-maend. September: menſis à farris meſe dictus.

Spende/ſpinde. Promptuarium, cella penaria. *gall. deſpenſe: ital. diſpenſa.*

Spenden. Erogare eleemoſynam. *gall. deſpendre: ang. ſpende.*

ſpend-ſtuck.j. ſpind-ſtuck. Panis gradilis.

Spene/ſpenne/ſponne/ſpinne. *ſicamb. ſland.* Succus, tuctus, lac muliebre.

ſpene. *flan. holl.* Papilla, capitulum mammarum: & Mamma, vber animalium.

ſpene/dupm. Cnodax: rotunda fibula è ferro in extremis ſcaporum capitibus adacta, quæ in armillis verſatur.

ſpene/ſpenen-bloed. Hæmorrhois, ſanguinis profluuium per venas ani: & Condyloma, tuberculum ani ſimile hæmorroidi vnde ſanguis fertur: & Bronchocele, hernia gutturis, tumor rotundus in ceruice inter cutem & aſperam arteriam, *Barbaris* botium *dicitur.*

ſpenen. Continere, abſtinere.

ſpenen. Subducere lacte, ſubducere lac, depellere à māma ſiue papilla, lacte: remouere à lacte: ablactare *apud Eccl.*

ſpenen. Defloreſcere: floribus amiſſis fructus formam primam producere: *dicitur de arboribus, fruticibus, &c. gal. eſpener. eſpanir.* i. aperire florem.

ſpenſel. Defloreſcentis arboris fructus infans & informis: fructus deformatus, qui à delapſis floribꝰ iam formatus exiſtit: rudimentum fructus.

ſpen-krupd. Chelidonium minus, apiū hæmorrhoidarū, ſcrofularia minor, ficaria.

ſpen-vercke/ bigghe/ ſoogh-vercken. Porcellus, porculus, netrens, porcellus lactens, ſubrumus.

Spenghel.j.ſpanghe. Emblema.

Spenne. *flan.* j. **ſpene/ſpinne.** Lac muliebre.

Spenne/ſele. Sedile, ſcamnum.

ſpenne-kaetſe/ ſlaep-hancke, Scamnū cubi-

cubiculare, ſcrinium dormitorium, ſponda.

Spercke.j.ſparcke. *ſland.* Scintilla.

Spere. Spar⁹, lancea, haſta. *ang ſpeare.*

ſper-vape. Galeus lanceatus aut aculeatus. *vulgò* centrina, *piſcis genus.*

ſper-krupd. Phu, valeriana, nardus ruſtica, marinella, genicularis, herba benedicta: *herba cuius fŏlia primò erumpentia mucronem haſtæ referunt.*

ſper-woꝛtel. Dracunculus, ſerpentaria maior: herba caule recto & læui, *inſtar lanceæ.*

Sperghel/ſpargel. Aſparagus. *germ. ſpargen: gall. aſperges: ital. ſparago, ſparagi: hiſp. aſparagos, eſparragueera.*

Sperinck. *germ. ſax. ſicamb.* j. **inuſſche.** Paſſer.

Sperre/ſparre/ſtanghe. Sudes, paxillus, vectis, contus, pertica, lōgurius, tignum oblongum. *ang. ſparre.*

ſper-hout/ſperren-hout. Tignus, tignum. (cere.

ſperren. Tendere, extendere: latè deduſperrelinck. *ger. ſax. ſicamb.* Obex, pellulus.

Sperſ-waeter.j. ſparrſ-waeter.

Sperrelē. Agitare ſiue morare manus pedeſque: & Palpitare.

ſperrel-beenen. Agitare & pulſare pedibus, palpitare pedibus.

Sperwaen/ſpoꝛwaen. *ſlan.* j. **ſperwer.**

Sperwer. Accipiter fringillarius, accipiter minor mas: niſus. *vulgò* ſperuerius. *germ. ſperber, ſperwer: gall. eſprewier: ital. ſparuiere: ang. ſperhauke.* ſperuerius *in Latina tranſlatione legis Salicæ accipitur pro* accipitre minore.

Sperwer-beſe. Sorbum. *ger. ſpoerbieren: ſax. ſperuerbern.*

ſperwer-beſe-boom. Sorbus.

Spet/ſpit. Veru, obelus. *germ. ſpiß: ital. ſpedo: ang. ſpette, ſpytte.* **Speten van de herten.** Subulæ, cornua ſimplicia, tubercula cornuum recta ceruorum.

Spet/ſpete/ſpeet. *ſax.* Haſta, verutum.

ſpet/lenden-pijne. Lumbago.

ſpet-hert.j. ſpetken. Subulo.

ſpet-muys. *ſax.* Sorex: mus araneus.

ſpet-bercken/ſpit-bercken. j. bꝛaedbercken. Nefrens.

ſpetken/ſpitken. Veruculum.

ſpetken/ſpet-hert. Subulo: ceruus cui prima & ſimplicia erumpunt cornuum tubercula: ceruus iunior ſimplicibus & rectis cornibus. *ang. ſpittart harte.*

ſpeten. Figere, defigere, configere, pangere, fodicare.

ſpeten met de ſpelle. Affigere acicula.

ſpeten het bleeſch. Figere carnes verubus.

ſpetten *ſland.* j. **ſpitten.** Fodere.

Speur/ſpoꝛe. Veſtigium.

ſpeuren. Inueſtigare, veſtigare, indagare, luſtrare veſtigia.

ſpeur-hōdt. Ichnobates, canis feræ veſtigiis inſiſtens, canis ſagax, odorus, odoriſequ⁹, odorator. canis gallicus, plaudus: canis venaticus, canis emiſſarius: qui veſtigiorum odore feras exploratas & repertas latratu prodit.

ſpeurer/ſpeur-volgher. Indagator, inueſtigator.

ſpeurigh. Sagax.

ſpeuringhe. Indago, indagatio, inueſtigatio.

Speurie.j.ſpoꝛie. Spergula.

Spick.j.ſpijck.

Spickeringh/ſpick-herinck. *ſax. ſicam.* j. **buckingh.** Halec paſſa.

Spicken. Sputare, ſaliuam ſpuendo diſpergere. *ang. ſpitte.*

ſpickelen. Aſpergere ſiue inſpergere paſſim congerie punctorū tanquam granorum: maculis diſtinguere in modum guttarum: variegare.

ſpickel-kaeſe. *holl friſ.* Caſeus recens & mollis.

ſpickinge. Pytiſma: leuis ſputi irrigatio

ſpick-haerinck *ſax. ſicam.* j. **buckingh.** Halec paſſa.

Spie/ſpiede/de-ſpieder. Speculator, explorator. *vulgo* ſpia. *germ ſpeher, auß-ſpeher: gall. eſpie, eſpion: ital. ſpia, ſpione: ang ſpie, eſpie.*

ſpien/ſpieden. Speculari, explorari, ſciſcitari, indagare, inquirere. *vulgò* ſpire: *vox gallis, hiſpanis, italis & anglis cōmunis. gall. eſpier: ital. ſpiare: hiſp. aſpiar: ang. eſpie, ſpie.*

Spie/ſpije ſpiecker. Clauus, clauus interiectus, aſſula inſpicata, aſſula in acumen tenuata.

ſpien/ſpijen. Inſpicare, in modum ſpicæ acuere: & Clauis ligneis figere.

Spiec-

Spiecken *ſax. ſicam.* Aqua recenti macerace.

Spieck-olie *i.* **ſpijck-olie.**

Spiecker *i.* **ſpijcker.**

Spieghel. Speculum. *germ. ſpieghel: ital. ſpecchio, ſpeglio: hiſp. eſpeio.*

ſpieghel der deuchden. Exemplar virtutum.

ſpieghel nemen aen andere *i.* **ſpieghelen.** Exemplum capere.

ſpieghel-ghe-vecht. *ſax. ſicamb.* Pugna imaginaria, pugnæ ſimulacrũ. *quaſi quis vellet pugnare cum ſua imagine quam videt in ſpeculo.*

ſpiegel-harts. Reſina concreta, pellucida: inſtar ſpeculi ſplendeſcens, tranſluens.

ſpieghel-maecker. Specularius.

ſpieghel-meeſe. *ger. ſax. ſic.* Fringillago, parus minor, auis variis coloribus nitidè pulchreque diſtincta.

ſpieghel-ſlecht. Aequus, planus, leuis & politus inſtar ſpeculi.

ſpieghel-ſteen. Specularis lapis, ſelenites, lapis lunaris, lapis aphroſelinus, lapis Arabicus. *vulgò* glacies Mariæ.

ſpieghel-viſch. Faber, gallus marinus, zeus.

ſpieghelen. Intueri in ſpeculo, conſulere ſpeculum, imaginem contemplari in ſpeculo.

ſpieghelen aen andere. Sapere alieno periculo, ex aliis condiſcere, ex aliis exemplum ſumere, doceri exemplis aliorum.

Spier / ſpier voghel / ſpier-ſwalcke / ſpier-ſwaluwe. Apus cypſelus: auicula *ex genere hirundinum.*

ſpier *i.* **knipt / hnade.** Sura.

ſpier. Pulpa, caro muſculoſa, caro muſculis incluſa ſine oſſibus: torus, lacertus, lacertorum torus: & Pulpamentũ auis: carnes laterum: carnis delicatioris & tenerioris atque albioris pars in auium pectore. *vulgò* album auis, caponis, & *c.* **j. het wit.**

ſpier-ſack. *ſax. ſicam.* Mantica, pera, pera viatoria.

ſpierinck *i.* **ſpier.** Pulpa.

ſpierinck / ſpierlinck. Apua cobitis. *vulgò* ſpiringus. *ang. ſpirling.*

Spieſſe / ſpietſe. Lancea, haſta, ſariſſa, contus. *ger. ſpieß.*

ſpieſ-draegher. Doryphorus, haſtatus, ſariſſophorus.

ſpieſ glas. Stibium, ſtibi, ſtimmi, platyophthalmum, antimonium: mineralis genus inſtar vitri fragile, radiis longis nitentibus, inſtar lancearum ſplendens. *q. d.* vitrum lanceatum. *ger. & ſax. ſpießglas.*

ſpieſ-hout / ſpieſch-hout. *ſland.* **j. waghen-ſchot.**

ſpieſ-ijſer. Cuſpis, ſpiculum.

ſpieſ-ſchacht. Haſtile.

ſpieſ-hert *i.* **ſpit-hert.** Subulo.

ſpieſ-ſtanghe. Haſtile.

ſpieſ-volck. Haſtati.

Spiet. *vet. flan.* **j. ſpieſſe.** Haſta. *ſax. ſpet.*

ſpietſe *i.* **ſpieſſe.** Haſta.

Spij-voghel *i.* **ſpeeck-voghel.** *ger ſax. ſicamb.* Scurra, dicax, irriſor.

Spijcke / ſpick *i.* **lauender.** Spica *nardi. gall. aſpic: ital. ſpigo: hiſp. eſpiga: ang. ſpike, ſpick.*

ſpijck-narde. Nardus, nardus Aſſyria. *officin.* ſpica nardi.

ſpijck-olie. Oleum nardinum, vnguentum ſpicatum: oleum ſiue vnguentum ex foliis & ſpicis nardi.

Spijcker / ſpiecker. Clauus in modum ſpicæ vel ſpiculi acutus.

ſpijcker-booz / naghel-booz. Terebra.

ſpijcker-boozken. Terebellum.

ſpijckeren / ſpickeren. *holl.* Clauo figere.

Spijcker. *ger. ſax. ſicam.* Cella penaria, horreum, cella.

ſpijcker / koozen-ſpijcker. Horreum frumenti, horreum penſile, granarium.

ſpijcker / ſout-ſpijcker. Salina, cella ſalaria.

ſpijcker. *friſ. holl.* Armamentarium agricolæ: armamentarium ruſticũ, cella ruſtica.

Spijc ſpie. Clauus, clauus interiectus: & Fibula: axiculus vel clauus qui per tignorum capita traijcitur, vrea contineat: allula.

Spije. *ſax. friſ. ſicamb.* **j. ſpeckſel.** Saliua ſputum

ſpije. *ſland.* **j. ſpuye.** Emiſſarium, obex aquarius.

ſpijen / ſpijghen. *ſax. friſ. ſicamb.* **j. ſpouwen.** Spere.

Spijlen *holl. friſ.* Stipites intergerini in alueariis: bacilli decuſſatim compoſiti

ſiti quibus apum opus innititur.

Spynde. *j.* **ſpinde.** Promptuarium.

Spyſe/koſt. Cibus, cibarium, epulum, epulæ, dapes, eſca. *ger.* **ſpyſſ.**

ſpyſen. Cibare, nutrire.

ſpyſen den vyſuer. Piſcinam augere prole piſcium.

ſpyſ-brood. Panis cibarius, ſeccūdari⁹.

ſpyſ kamer. Penarium, promptuariū.

ſpyſ-koeck. Libum condimentarium.

ſpyſ-kooper. Obſonator.

ſpyſ-krupd. Olus.

ſpyſ-krupd. *ſicamb.* Condimentum.

ſpyſ-meeſter. Architriclinus, prefectus cellæ penariæ, promus condus.

ſpyſ-merckt. Macellum.

ſpyſ-ſtrate. *vet ſax ſicamb.* Gula.

ſpyſ-verkooper. Macellarius.

Spyt. Iracundia, ſtomachus, indignatio: & Deſpect⁹, contumelia, opprobrium, odium. **Spyt pemanden doē.** Vrere aliquē, ægrè alicui facere. **Te ſpyte van v.** Odio tui velis nolis, te inuito. *gall. deſpit: ang ſpite, deſpite.*

ſpyten. Stomachari, indignari: & Vrere, malè vrere: & Pigere. **Dat ſpyt mp.** Hoc me vrit: ægrè hoc fero: piget me: hoc malè me habet.

ſpytigh. Contumelioſus, infeſtus, odioſus, petulans, procax: & Stomachoſus iracund⁹: & Auerſus, iratus: dēſatus, aculeatus.

ſpytig jend. Stomachus: & Contumelia, petulantia.

ſpytighlick. Stomachosè, contumelioſè, iracundè, petulanter, procaciter.

Spilden. *vetus.* *j.* **ſpillen.** Attenuare.

Spilder. *vetus. ſland.* Tenuis, gracilis, exilis.

ſpilder-been/ſpille-been. Myſcelus.

Spilgioen ſpilioen. *q. d.* **ſpanion.** Canis Hiſpanicus, canis auiarius, campeſtris, canis aucupatorius. *gall. eſpaignol: ang ſpaniel.* **Kouw ſpilgioen.** Canis villoſus.

Spille. Fuſus, inſtrumentum quo lanificia tenuantur in fila. *à* **ſpillen** *ſiue* **ſpilden.** i. attenuare, minuere: *qua ratione* fuſus *à* fundendo *dictus, quod dum trahitur volueudo quaſi liquefieri videtur. germ. ſpindel: ang ſpindle.*

ſpille/ſpil-boom vyſſ. Cochlea.

ſpille/wind-aes. Succula.

ſpille van den wendtel trap. Scapus: truncus ſcalarum cochlidum.

ſpille van den arm. Pechys, vlna, maior os lacerti.

ſpille van den thozen. *j.* **nacke.**

ſpille-been ſpilder-been. Myſcelus: qui crura habet exilia, murinis ſimilia, *vt Græca habet etymologia:* vel fuſis, *vt Teutonica.*

ſpille-kozſken/ſpinne-kozſken. Calathus, qualus, quaſillus.

ſpille-haiuen. *vetus.* A parte matris, à matre, matris cauſa. *q. d.* fuſi cauſa.

ſpille-haluen be-ſtaen. Cognatum eſſe per fœminini generis perſonas, *quarum officium eſt fuſos tractare.*

ſpille-maghe. *vetus.* Cognatus per fœminini ſexus perſonas cognatione iunctus. *vide* **ſweerd-maghe.**

ſpille-ſijde. *vetus.* Linea fœminea, proſapia fœminina.

ſpille-wermel/ſpille-wozdel. Verticulū, verticillum.

ſpillen/ſpilden. *vetus. holl.* Attenuare, minuere: ſpargere, diſſiundere: dilapidare, decoquere: diſperdere, conſumere. *gall. gueſpiller.* *j.* prodigere.

Spin/ſpint/ſpind. *ſicamb.* Sumen, ſuis abdomē: caro exos circa vmbilicū ſuis.

ſpin/ſpint. *germ. ſax. ſicamb. holl.* **j. ſpeck van den boom.** Alburnum.

Spinagie. Teutlomalache. *vulgò* ſpinachium, *fortè à ſemine ſpinis aculeatis non abſimili. gall. eſpinars. ital. ſpinaZZo: angl. ſpinache. Ad. lun.*

Spinde/ſpijnde. Cella penaria, cella promptuaria, promptuarium, armarium. *gall. deſpenſe: ital. diſpenſa: hiſp. deſpenſa.*

ſpinde. Pars eſculenta.

ſpinde. Panis gradilis: ſportula.

ſpind-brood/dept-brood. Panis gradilis, panis qui eleēmoſynæ loco egenis diſtribuitur. *vulgò* ſpinda.

ſpind-ſtuck. *j* **ſpind-brood.**

ſpinden. Diuidere ſiue diſtribuere viritim panes, obſonia, & reliqua neceſſaria egenis.

ſpindinghe. Viſceratio. *vulgò* diſtributio.

Spindſe. Faſcis cocularius: faſciculus ligni minuti: faſciculus cremiorum, cremium.

Spindel-hout/spindel-boom. Euonymus, carpinus. *germ. spindel-baum: ang. spindeltre. à fusis nempe, sicut gall. fusin: & ital. fusano.*

Spinne/spenne/sponne. *flan.* Lac muliebre, lac humanum.

Spinne. Araneus, aranea: animalculũ quod telas orditur, quibus muscæ irretiuntur. *ger. spinn: ang. spider.*

spinnen. Nere, torquere fusum, versare pollice fusum, torquere fila, torquere stamina, nere stamina, trahere pensa, carpere pensa, deducere fila: torta versato ducere stamina fuso. *ger. spinnen: ang. spinne.*

spin-hoere. j. **spinne.** Araneus, aranea.

spinne-kobbe/spinne-koppe. Araneus.

spinne-koppe. Orchis andrachnitis. *herba cuius flos aranea similis.*

spinne-koppe/wolf-beslen. Herba paris: vua versa: vua lupina. *q. d.* aranea: *ab ementita videlicet aranea forma, quam bacca una cum reflexis exiguis alabastris per maturitatem exprimit. R. Dodon.*

spinne-kozsken. j. **spille-kozsken.** Qualus, quasillus, calathus.

spinne-mups. Mus araneus.

spin-radt. Rhombus.

spin-rock. Colus: instrumentum ligneum quo pensum sustinetur. *vulgo* rocca. *ital. rocca: hisp. rueca.*

spinne-webbe/spinne-weue. Aranea, vestis aranei, tela aranearum, scutularum rete aranei, scutula aranei, vesca.

spinne-net. j. **spinne-webbe.** Aranea.

spin-sijde. Bombycinum: id quod nent bombyces vermiculi.

spinne-wiel. Rhombus.

spinnersse/spinster. Lanipendia, lanifica, quæ net.

spinsel. Tela, filum.

Spinsse. j. **spindse.**

Spint. j. **spin.** Alburnum, *&c.*

Spint. *sicamb.* j. **kistken.** Cistella, theca.

Spinte. Corbula: cophinus, vas viminеum: mensura frumẽti aut auenæ.

spinte hauweren. Quadrans auenæ, modiolus, chœnix, demensum.

Spit. j. **spet.** Veru.

spit. *holl.* Lumbago, vitium & debilitas in lumbis.

spit-houweel. j. **houweel.** Pastinum.

spits/spitse. Mucro, cuspis, spiculum, acies, acumen. *&* Cacumen, fastigiũ. *ger. spitz.*

spits. Acies: exercitus instructus ferro & telorum acumine.

spits/spitsch/spitsigh. Acuminatus, aculeatus, acutus, mucronatus, cuspidatus, fastigiatus: *&* Aculeatus, pungens & mordens, dentatus: *&* Anogans, superbus.

spits-boeue. *sax.* Aleatór improbus.

spits-hoofdt/spits-hop. Cilo, homo acuminato capite.

spits-mups / spit-mups. *sax. sicamb.* Sorex.

spits-sinnigh. j. **scherp-sinnigh.**

spits recht. j. **scherp recht.** Summũ ius, strictum ius.

spitsen. Exacuare, præacuere, spiculare.

spitsigh. j. **spits.** Aculeatus, dentatus: mordax, *&c.*

spitsigheyd. Aculeus, acies.

spitten. Fodere, agrum pastinare, terrã perfodere.

spitter. Fossor, pastinator.

Splenter. j. **splinter.**

Splete. Rima, fissura, crena. *ger. spalt.*

spletigh. Hiulcus, fissus, fatiscens.

spletten. *flã.* j. **splijten.** Findere. *ger. spalten.*

spletter. *sax. fris. sicamb.* j. **splinter.** Assula, *&* Festuca.

splijten. Findere, hiulcare, hiulcum facere.

splijten. Agere rimas, ducere rimas: diduci, findi, diffindi: dehiscere.

splijt-mijte. Homo sordidus, cumini sector. *q. d.* sector mitæ, sive minutissimi oboli.

splijt-naeghel. *sicamb.* j. **nijd-naeghel.**

Splinter. Assula, schidium, aculeus ligneus.

splinteren. Secare in assulas, excutere assulas, comminuere in schidia.

splinter-wijs. Assulatim, assulosè: minutim, in minimas assulas.

Splissen. Rudentum partes extremas absque nodo coniungere.

Splitten. *vetus.* j. **splijten.**

Spoed. Progressus, processus.

spoed. Festinatio, properatio, acceleratio. *σπουδή. ang. spede.*

spoeden. Festinare, properare, accelerare, progredi, *σπουδάζειν. ang. spede.*

spoedigh.

ſpoedigh. Properans, feſtinus.
ſpoedighen.j.ſpoeden. Feſtinare, properare.
Spoele. *vetus.germ.* Canna, arundo.
ſpoele. *ſax.ſicam.*j ſchacht. Caulis pennæ, calamus.
ſpoele/ſpoel tupte. Panus, trame inuolucrum, glomus textorius, filorum cõgeries. *vulgò* ſpola. *it.ſpola & ſpuola.*
ſpoele/ſchiet-ſpoele. Radius, panuellium: inſtrumentum quo ſubtegmẽ ſtamini inſeritur.
ſpoele *ger.ſic.* Panis triticeus oblongus.
ſpoele/ſpoel-woꝛm. Tinea rotunda, lumbricꝰ, vermis in corpore humano. *ger.ſpulwurm: ſax.ſpolworm.*
ſpoelen. Tramam rhombo in cannam glomerare, in panum fila cumulare, legere fila rhombo.
ſpoel-pyꝑe. Canna pani.
ſpoel-rad.j.ſpoel-wiel. Rhombus.
ſpoel-wiel. Rhombus: machina qua trama glomeratur in circulum: harpedone: rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur.
ſpoel-woꝛm.j.ſpoele. Tinea.
Spoelen/ſpuelen. Diluere, colluere, eluere, ſordes tollere.
ſpoelẽ den mond. Colluere, abluere os.
ſpoel-vat/koel-vat. Aquiminariũ, naſiterna, trichilum.
ſpoel-wijn/ ſpuel-wijn. Lora, vinum ſecundarium, dilutum vinaceorum, deuteria: aqua affuſa expreſſis acinorum folliculis in dolium cõiectis: vinum acinaceum.
ſpoelinghe/ſpuelinghe. Colluuio, colluuies: proluuies.
Spoelte. *vetus.ſax.*j.**ſpuyte.** Sipho.
Spoghen. *vetus ſland.*j.**ſpouwen.**
Spopſten. Spirare naribus.
Spoke.j.ſpoocke.
Spon. *vetus.*j.**ſpaen.**
Sponde. Sponda, lateralis ſtructura lecti: *proprie autem teutonicè* **ſponde** *dicitur* anterius lecti fulcrum. *germ.ſpanbert: ital.ſponda.*
Spongie. Spongia. *gall.eſponge.it.ſponga, ſpogna: hiſp.ſpongia: ang.ſponge.*
ſpongie. Laterna ſpongioſa, foraminoſa, fiſtuloſa. *vulgo* abſconſa. *gall.walon, eſconſe: ang.ſkonce, ſconſe.*
ſpongie, *holl.*j.**bupge van t'vat,** Epiſtomium, obturaculum quod oꝛi dolij inſeritur, illudque obſtruit: cadi obturamentũ. *vulgò* ſpongia: *quòd è materia ſpongioſa, & ſubere plerunq; conſtet.*
ſpongie-gat.j.boꝛn-gat.
Sponne. *ſland.*j.ſpene/ſpinne. Succus, lac.
ſponne/ſpunne. *vet.*j.**boꝛſte.** Mamma, vber.
Spoocke/ſpoockſel. *ſicam.friſ.holl.* Spectrum, larua, phantaſma.
ſpoockerije. *ſicamb.friſ.holl.* Laruarum ludibria, cacodæmonis impoſturæ.
Spooꝛ-waer. *ſland.*j.ſperwer.
Spoꝛck.j.ſpꝛock. Fragilis.
ſpoꝛck/ſpoꝛcken-hout. Alnus nigra. *vulgò* frangula.
Spoꝛck-kelle.j.ſpoꝛ-kelle. Februarius.
Spoꝛe. Calcar, calx ferratus. *vulgò* ſperona. *ger.ſporn: gall.eſperon: ital.ſperone: hiſp.eſpuella: ang.ſpurre, ſpoore.*
ſpoꝛen/de ſpoꝛen geuen. Calcaria equo admouere, ſiue adhibere: agitare equum calcaribus, concitare, ſtimulare, pungere: ſubdere calcaria equo.
ſpoꝛ-ſlaeghs rennen. Citato equo cõtendere, ſubdere calcaria equo: calcaribus ſubditis effreno equo ferri.
Spoꝛe/ſpeure. Veſtigium.
ſpoꝛen.j.ſpeuren. Inueſtigare.
ſpoꝛkelle/ſpoꝛckel-maend. Februarius: *menſis quo frigoris veſtigia adhuc apparẽt.*
ſpoꝛckel-bloeme. Narciſſus luteus, pſeudonarciſſus, *Februario menſe florens.*
Spoꝛ-waer.j.ſpooꝛ-waer.
Spoꝛie.j.ſpurgie. Lathyris.
ſpoꝛie/ſpeurie ſpurrie. Spergula, polygalon.
ſpoꝛie-boter. Butyrum autumnale: *quod autumno & primo vere colligitur, cùm vaccæ ſpergula herba veſcuntur.*
Spoꝛte/leeder-ſpoꝛte. Climacter, gradus ſcalæ.
Spot. Ludus, luſus. *&* Irriſio, irriſus, deriſus, deridiculum, naſus, cauilla. *ang.ſport.*
ſpotte. *ſland.* Macula, næuus. *ang.ſpot.*
ſpotten. Ridere, irridere, deridere, ludibrio habere, ludificari, cauillari, naſo ſuſpendere adunco, ſubſannare. *ang.ſpotte.*
ſpotten. *ſland.* Maculare, aſpergere maculis. *ang.ſpotte.*

ſpot-reden. Cauillum, ſcomma.
ſpot-voghel. Sannio, ſcurra, cauillator.
ſpot-werck. Ludibrium.
ſpot-woꝛd. Cauillum.
ſpot-wyſe. loculariter, ridenꝺo.
ſpotter. Irriſor, deriſor, cauillator: ſubſannator.
ſpotterije. j. ſpot. Irriſio, cauilla.
ſpottigh. locularius. ioculatorius, ludibundus, naſutus, ſalſus.
ſpottighlick/ſpottelick. locullariter, iocoſe, per iocum & riſum, ridiculè.
Spouwe. *vetus. ſicamb.* Saliua, ſputum: & Vomitus.
ſpouwen/ſpyen. Spuere, ſcreare, eiicere ſputum. *antiqꝫ ger. ſpeuwen: ang. ſpitte.*
ſpouwen. Vomere. *ang. ſpeue.*
ſpouwen *rectiùs* ſpouden. *holl.* j. klieuen. Findere: & Findi. *ger. ſpalten.*
ſpouwen/ ſpouden/ ſpaudē den viſch. Exdoſſuare piſcem, exoſſare. *ger. ſpalten: gall. eſpauler: ital. ſpallare.*
ſpouwinge. Screatio, ſcreatꝰ: & Saliua, ſputum: & Vomitus: & Rima, fiſſura.
ſpouwſſel. Saliua, ſputum: & Vomitꝰ.
Spraecke. Sermo, locutio, oratio, lingua, idioma: & Fama, rumor, ſermo vulgi. *ger. ſprach: ang. ſpeache.*
ſpraecke houden. Colloqui, miſcere colloquia.
ſpraecke-loos. Elinguis, mutus, qui fari non poteſt, infans.
ſpraeck-ſaem. j ghe ſpraeck-ſaem. Affabilis, comis.
Sprancke/ſprancken. j. ſprenckel.
Spreeden. j. ſprepden. *ſtand hol.* Spargere, extendere.
ſpreeder. *hol. friſ.* j. ſlaep-laecken.
Spreeuw. j. haf. Acer, palea. *germ. ſpruwer: ſax. ſprew.*
Spreeuwe. Sturnus. *ang. ſprewiſe.*
ſpreeuw-pot. Loculamentum fictile auicularum.
Sprepden. Spargere, ſternere, tendere. *ang. ſpreade.*
ſprepdelincks. Sparſim, paſſim.
Spreken. Loqui, proloqui, dicere, fari, effari: verba facere, habere. *ang. ſpeake.*
ſpreken voor pemanden. Spōdere pro aliquo, fideiubere.
ſpreken met pemanden. j. ſamen-ſpreken. Colloqui, communicare.
ſpreken met dē vroode. *adag.* Paraſitari.
ſpreken ten beſten. Intercedere. *vide* Beſte.
ſprek-baerigh. *vetus.* Affabilis.
ſprek-woord. Dictum, adagium, prouerbium, paroemia, verbum.
Sprenckel/ſpranckel. *ſax. ſic.* j. ſprinckel. Bruchus: *locuſtæ genus.*
ſprenckel/ſpranckel/ſprancke. *ſtand.* Scintilla, fauilla.
ſprenckel/ſprinckel. Macula aſperſa,
ſprenckelen/ſprenghelen/ſprenghen. Spargere, aſpergere, diſpergere: & Variare, variegare. *ang. ſprinkle.*
ſprenck-bat/ſprenckel-pot. Clepſydra, harpagium.
ſprenck-vier/j. ſprengh-vier. Herpes.
ſprenck-waedel. *vetus.* j. quiſpel.
ſprinck-water. *vetus.* j. wyn-waeter.
ſprenghen. Spargere, aſpergere, inſpergere, ſparſim fundere. *ger ſprengen.*
ſprenghen het vleeſch. Sale inſpergere, ſale condire carnes.
ſprengh-vier/ſprinck-vier. Herpes.
Sprenke/ſproke. *hol.* Verbum, prouerbium, adagium, paroemia, dictū, dicterium acroama.
Sprewer. j. ſprreuw. *ger. ſax. ſicamb.* Palea, acer.
Spriet. Venabulum: & Pedum, agolum, baculus paſtoralis. & Bidēs. & Cuſpis.
ſpriet van den maſt. Antenna, lignum tranſuerſum in malo.
ſpriet tuſſchen de beenen. Feminum partes ſuperiores: interuallum inter femina.
ſpriet-boom. j. ſpriet. Antenna.
ſpriet-ooghen. j. ſprietel-ooghen. Caligare: hallucinari.
ſpriet-ſtraete. *ſtand.* Biuium, via bifida.
ſpriet-wegh *ſtand.* Biuium.
ſprietelen. *ſtand.* Spargere, diſpergere.
ſprietel-ooghen. *ſtand.* j. ſpriet-ooghen. Caligare, hallucinari, lolio victitare, ſcintillare oculis, diſſipare aciem oculorum, diſpergere viſum: quæ ſingula ſunt, gemina videre.
ſprinck-bal. Halter. ſprinck-ballen. Halteres: *maſſulæ plumbeæ quibus in ſaltu librant ſe, vt certius aſſiliant: vel quibus greſſum ſuſpendunt illi qui in extenta chorda ambulant.*
ſprinck-keuer. Bruchus.

Spzinck/spzonck. Origo, ſcaturigo, ſcatebra. *ang ſpring.*

ſpzinck/ ſpzingh/ ſpzinghende water. Aqua ſaliēs, fons ſaliens, fons viuus. & Scaturigo, ſcatebra.

ſpzinck/ſpzinck-bloed. Fluctus æſtuarius.

ſpzinck-bozne. *vet.* Scatebra, ſcaturigo.

ſpzinck-hael. *vetus.* j. **ſpzinck-haen.** Locuſta.

ſpzinck-hael/ ſpzingael/ ſpzinck-gael. ſpzinghel. *vet.* Carapulta: baliſta, machinæ bellicæ genus. balliſte tormētum. *gall. leod. eſpringalle. vulgò* trebuchetum. *gal. trebucet. i.* trutina, libella, *Iuſt. Lipſ. vide* **Blije.**

ſpzinck-haen. Locuſta. *q. d.* gall⁹ ſaltās.

ſpzinck-haenken. Attelabus.

ſpzinck-hape. Galeus: glaucus. *piſcis incredibili agilitate quatuor cubitorum altitudine è mari exiliens, ne prædæ ac lanienæ pateat. Lemnius.*

ſpzinck-henghſt. Equus admiſſarius, emiſſarius.

ſpzinck-keuer/ſpzenckel. Bruchus.

ſpzinck-krupd/ſpzinck-kozen. Lathyris, catapuſia minor. & Piperitis, ſiliquaſtrum.

ſpzinck-net. Pantheron. *vulgò* rete ſaltabundum.

ſpzinck-peerd. j. **ſpzinck-henghſt.**

ſpzinck-rupter/ repſigher. Deſultor.

ſpzinck-repſe. Eruptio, excurſio.

ſpzinck-ſtock. Contus.

ſpzinck-tijd. *vetus.* Ver. *gall. printemps: ang. ſpring.*

ſpzinck-vier/ ſpzengh-vier. Herpes, herpes miliaris, herpes puſtuloſus, zona, ignis ſerpens, ignis ſacri ſpecies per artus repens ſerpētibus puſtulis. *q. d.* ignis proſiliens.

ſpzinck-vier in de locht. Bolis, lampas, lancea ardens: genus facis in aëre.

ſpzinck-vloed/ ſpzinck-ſtroom. Fluctus æſtuarius, æſtus maritimus maior, æſtus maris plena luna concitati.

ſpzinck-wal. Orca: *piſcis.*

ſpzinck-woztel. j. **ſpzinck-krupd.**

ſpzinckel/ ſpzenckel. *ſax. ſicam.* Bruchus: *locuſtæ genus.*

ſpzinckel/ ſpzenckel. Macula adſperſa.

ſpzinckelen/ſpzenckelen. Spargere, aſpergere. *ang ſprinckle,*

ſpzinckelingh. Aſpergo, aſperſio, aſperſus, us.

ſpzinghen. Salire, ſaltare. *germ. ſpringen.*

ſpzinghet. Saltator.

ſpzingael. j. **ſpzinck-hael.**

Spzock. *ſtand* j. **ſpozck.** Fragilis.

Spzock-kelle. j. **ſpoz-kelle.** Februarius.

Spzockel. *holl.* j. **molm.** Caries.

ſpzockel. Cremium.

Spzoet/ſpzoetſel/ſpzoetel. Lentigo, lēticula: macula ſubruſſa aut pulla, faciem maximè infeſtans. *ang. ſpot.*

ſpzoetachtigh/ſpzoetigh. Lētiginoſus.

Spzoke ſpzeucke. Dicterium.

Spzonck. Saltus.

ſpzonck. *vetus.* Fons, origo, ſcaturigo. *ang. ſpring.*

ſpzonck-repſe. j. **ſpzinck-repſe.** Eruptio.

Spzot. *ſax. ſicam.* j. **ſpzoet.** Lentigo.

Spzot. Apua infumata. *vel* Harengæ ſoboles, ſiue halecis pullus, *vt quidam putant: ang. ſprote, ſprate.*

ſpzot/ſardijn. Sarda piſciculus.

ſpzot. Pullus, germen.

ſpzotten. *vetus.* j. **ſpzupten.** Fruticare, pullulare, germinare.

Spzote. j. **ſpozte.** Gradus ſcalæ.

Spzouwe. j. **ſchupl.** Aphthæ.

ſpzouwe/pips. Pituita: *gallinarum morbus.*

Spzouwer. j. **ſpzewer.** Palea.

Spzupte. Frutex, germen, pullus, ſurculus, planta.

ſpzupt-ghe-was. Frutetum, frutectum.

ſpzupt-groene. Seminarium.

ſpzuptkens der krupden. Cymæ, cymata, prima germina, aſparagi.

ſpzupten. Surgere in altum.

ſpzupten. Germinare, pullulare, fruticare, fruticeſcere. *germ. ſproſſen: ang. ſprowte.*

ſpzuptſel. Germinatio, pullulatio.

Spzutte. *ſax. ſicamb* j. **ſpupte.** Sipho.

Spuelen. j. **ſpoelen.** Diluere.

Spulgioen. j. **ſpilgioen.**

Spurie. j. **ſpeurie.**

Spupe/ſpije/ſlupſe. Septū, cataracta, cataractæ clauſtrum: comma, obex aquarius, emiſſarium: locus qui aquā emittit ſiſtitve, obicibus vel demiſſis vel recluſis.

Spupte, Sipho, ſiphon. *ſax ſpeyte.*

ſpuytken. Siphunculus.

ſpuyten. Siphone exonerare, exſpuere, ſpuere.

ſpuyt-wal. Phyſeter: piſcis cetaceus fluctum aquarum in altum reflans.

Spul *vetus. holl.* j. **ſpel.** Ludus.

ſpulcks. *holl. friſ.* Petulcus, petulans, laſciuus, catuliens: in venerē pruriēs.

Spumme. *vetus.* j. **ſpeme.**

Spunt. *ſax. ſicamb.* Operculum.

ſpunt-gat/ſpunt-lock. *ſax. ſicamb.* Orificium.

Spurde *ſax. ſicamb.* **rood-ſchare.** Tomus aſelli piſcis.

Spurgie. j. **ſpuinck-krupd.** Lathyris. *gall. eſpurge: ang. ſpurge.*

Spurie j. **ſpozie.**

S Q

Squamme. j. **ſwamme.**

S T

Stackel-ſwijn. *ſax.* Hiſtrio.

Stad/ſtede. Locus.

ſtad-grijpen. Ratum eſſe, valere auctoritate, oportunè valere. *vulgò* locum capere.

ſtad-houder. Legat°, vicarius: vice & loco alterius ſubſtitutus. *vulgò* vicedominus, locum tenens: loci ſeruator.

ſtad-houder des koninckx. Prorex: regis abſentis locum & vices gerens.

ſtad-houder-ſchap. Præfectura vicaria, præfectura fiduciaria.

Stad/ſtede. Vrbs, oppidū, ciuitas. *ger. ſtatt.* **ſtat** (*inquit Ioannes Heroldus*) *à ſtatiuis Romanis deriuatum videtur vocabulum, atque in vſum Germanicæ linguæ receptum.*

ſtad-bode. Viator, ſtator: nuncius vrbicus.

ſtad-boeck. Tabulæ publicæ.

ſtad-buſſe. Spinter: quale viatores ſiue ſtatores & nuncij vrbium geſtant.

ſtad dienaer/ſtad-knecht. Apparitor, ſtator, miniſter ciuitatis, miniſter magiſtratus, lictor.

ſtad-gheld-kamer. Ærarium.

ſtad-gijſ-noot. Popularis, ciuis.

ſtad grauen. Foſſæ vrbis.

ſtad-huys. j. **raed-huys.** Baſilica, curia municipalis: curia ciuitatis, domus auguſta, auguſtale.

ſtad-joncker. Patritius.

ſtad-kind. Prodigentiç condemnatus: cui tanquam prodigo bonis interdictum eſt. *q. d.* puer ſiue pupillus ciuitatis. *Diſſipator enim bonorum ſuorum ſupra id quod per ciuitatis magiſtratum ſtatuitur, nec emere nec vendere quicquam poteſt.*

ſtadt-kind maecken. Bonis prodigo interdicere: prodigum declarare, prodigentiæ condemnare.

ſtad-kiſte. Ærarium, archiuum.

ſtad-knecht. j. **ſtad-dienaer.** Apparitor, ſtator, lictor.

ſtad-mueren. Mœnia, muri.

ſtad-paelen. j. **ban-mijle.**

ſtad-recht. Ius ciuile, ius municipale, ius prætorium.

ſtad-ſchrijuer/greffier. Scriba, graphiarius.

ſtadſ-man/ſtedſ-man/ſtadſch-man. Oppidanus.

ſtad-veſten. Mœnia.

ſtad-wapen/buſſe. Spinter.

ſtadlick. Vrbanus, oppidanus.

ſtadlicken. Vrbanè, ciuiliter.

ſtadlickheyd. Vrbanitas, ciuilitas.

ſtadſch/ſtedſch. Oppidanus.

Stade. j. **ſtaede.**

Staeck. Stipes, baculus, fuſtis, pedamen, pedamentum, ſudes, paxillus: ſtatumen, palus, pila, terminus. *germ. ſtaeck: hiſp. eſtaca: ang. ſtake.*

ſtaeck daer men nae ſpeelt. Paxillus.

ſtaeck van den doel. Scopus.

ſtaeck/ſchauot-ſtaeck. Columna Menia: ad quam damnati alligati verberantur: palus numellarius.

ſtaeck. Stirps, progenies, ſoboles.

ſtaecken. *vetus.* j. **ſtoppen.** Stipare.

ſtaecken. Palare, pedare, ſtatuminare, ſtatuminibus firmare, pangere, figere, ſtabilire, ſtatuere, ſiſtere, terminare.

ſtaecken het werck. Opus ſiſtere, deſiſtere ab opere, deſiſtere operari.

ſtaecket. j. **ſtaecketſel.**

ſtaecketſel. Sepimentum, ſeptum, vallum, palatio, pedatio, ſepes palata: ſudetum, crebriſurus, *apud Ennium*: vallum crebris ſuris, hoc eſt, palis munitum, *Feſtus, Io. Lipſ.* ſyli cæci, *Hirt. in bello Afric.* lignei ſtipites cuſpidati & depacti, vt cerui, ad arcēdos hoſtes à

muni-

munitionibus. *vulgò* ſteccatum. *ital.* *ſteccato.*

ſtaecketſel. Cantherius.

ſtaeckſel/wijn-gaert ſtaketſel. Iugum.

ſtaecketſelen. Palare, pedare, ſtatuminare, vallare.

Staede. Commoditas, vtilitas, opportunitas, locus: & Otium, tempus vacuum. **De ſtaede hebben.** Tempus vacuum habere.

ſtaede. *vetus. ger. ſax. ſicam.* Statio nauiũ, portus.

ſtaede/ſtaepe. Fulcrum, ſuſtentaculũ, columen. *gall. eſtaye: ang. ſtaeye.*

ſtaede. Auxilium. **Te ſtaede komen.** Venire auxilio, auxilio eſſe, aſſiſtere, auxiliari, præſto eſſe, opportunè & commodè venire. **Staede doen.** Vſui eſſe, prodeſſe, commodo eſſe. **In ſtaede ſtaen.** *vetus.* **j. ont-ſet doen.**

Staeden. Stabilire.

ſtaeden. In ſtatu collocare.

ſtaeden/ghe-ſtaeden. Concedere, permittere.

ſtaedigh/ghe-ſtaedigh. Stabilis, firmꝰ, conſtãs, aſſiduus: continuus. *ger. ſtats.*

ſtaedighen. j. be-veſtighen. Cõfirmare.

ſtaedighlick. Conſtanter, aſſiduè, continenter.

ſtaedighheyd. Conſtantia.

ſtaeds. Continenter, iugiter, indefinẽter, aſſiduè. & Aſſiduus.

Staedſie. j. ſtagie. Contignatio.

Stael. *vetus. fland.* **j. ſteel.** Scapus, caulis, caudex. *ang. ſtalke.*

ſtael-blind. *fland. ſicamb.* **j. ſtock-blind.** Prorſus cæcus.

ſtael-blind peerd. Equus in oculo læſus. **Aug-ſtal.** *ger.* vitiũ in oculo, *Geſnero dicitur. Noſtrates, inquit,* vulnus oculi ab acuto aliquo ligno infixo, **den aug-ſtal** *vocant.*

Staet. Chalybs, ſtomoma, nucleus ferri, acies ferri: genus duriſſimi purgatiſſimique ferri, quo ferrum induratur. *germ. & ſax. ſtahel: ang. ſteele, ſteill.*

ſtael oft ſcherp van het mes. Acies.

ſtael van de verwe. Tinctura probatio.

ſtael/ſtaelken/monſter. Exemplum. ſpecimẽ: exiguum quiddam mercis quod à venditore ſpectandum profertur.

ſtael-yerd. Durus inſtar chalybis.

ſtael-yſer. *ſicamb* **j. vier-ſtael.**

ſtaelen/van ſtael. Chalybeus.

ſtaelen voghe. Baliſta chalybea, arcus baliſtarius, arcubaliſta, arcus brachio chalybeo, ſiue lamina inſtructus: ſcorpius, ſcorpio.

ſtaelen yoed. j. ſtorm-yoed. Pileus chalybeus.

ſtaelen ſpieghel. Speculum chalybeũ.

ſtaelen/ver-ſtaelen het yſer. Indurare ferrum chalybe.

ſtaelen oft verwen de wolle. Sufficere lanam medicamentis, inficere.

ſtaelen het laecken. Plumbeo ſigillo munire pannum probè tinctum.

ſtaelen. j. ſtallen. Merces exponere.

ſtael-hof. Locus vbi infecti ſiue tincti panni ſigillantur.

ſtael-loot. Sigillum plumbeum pannis ſtehy teliſve tinctis appenſum.

Staen. Stare, ſiſtere, conſiſtere. *iſxuı. ger. ſton, ſteben: ital. ſtar: hiſp. ſtar: ang. ſtãde.*

ſtaen. Eſſe. **In vreeſe ſtaen.** In metu eſſe, in periculo verſari. **Wel ſtaen met yemanden.** In gratia eſſe cum aliquo. **Quaelick ſtaen met yemãden.** Eſſe in offenſa apud aliquem. **Wel ſtaen.** Rectè eſſe, bene ſe habere, rectè valere.

ſtaen. Situm eſſe. **Antwerpen ſtaet van Machelen vier mylen.** Antwerpia diſtat Machlinia quatuor miliarib⁹: Antwerpia abeſt à Machlinia quatuor miliaria, vel quatuor milliarib⁹.

ſtaen. Decere, conuenire. **Dit kleed ſtaet v wel.** Sedet tibi hæc vestis, apta eſt & conueniens tuo corpori: decet, conuenit. **Dat ſtaet v te doẽ.** Tuum eſt id facere.

ſtaen ter voeten. Obnoxiũ eſſe multæ.

ſtaen/coſtẽ. Stare, conſtare. **Dier ſtaen.** Magno cõſtare: magno ſtare. *Liuius.*

ſtaen nae yooghen ſtaet. Contendere ad ſumma, petere honores: ambire, venari, captare, aucupari, adſpirare.

ſtaen nae yemands leuen. Appetere vitam alicuius. *Cic.* mortem alicui moliri: imminere exitio alicuius: inſidiari alicuius vitæ.

ſtaen voor yemanden. Stare ab aliquo, alicuius cauſam tueri.

ſtaen oft in-ſtaen voor yemanden. Spondere pro aliquo, vadimonium

promittere, vadē eſſe alterius ſiſtendi, præſtare aliquem, prædē eſſe pro aliquo, fideiubere, ad ſe recipere.

ſtaen op pemanden. Niti aliquo: niti alicuius conſilio, auxilio, præſidio, gratia, auctoritate, potentia: fiduciā collocare in aliquo.

ſtaen te pande. Oppoſitū eſſe pignori.

ſtaende. Stans.

ſtaende ſlagh. Pugna ſtataria.

ſtaende thouwelick. Conſtante matrimonio.

ſtaende dinghe. *holl. friſ.* **j. ghe-ſpannen vier-ſcharē.**

ſtaende voet. Pes porrectus: iuſta pedis menſura.

ſtaende waeter. Aqua ſtagnans, aqua retes, ſtagnum.

ſtaends-voets, hoets-ſtaends. Statim illico. *vulgo* pede ſtante.

ſtaends-voets, ſpanſ-voets. Preſſo pede.

Staet. Status, conditio. & Fortunæ conditio. *gall. eſtat: ital ſtato: hiſp. eſtado: ang. eſtate, ſtate.*

ſtaet, eere. Honor: ordo, faſtigium, dignitas, ſors, ratio, locus, munus, officium.

ſtaet. Pompa: apparatus ſolennis cum oſtentatione & magnificentia.

ſtaet van wijſen. Status iudicij. **Proces ghe-ſtelt in ſtaet van wijſen.** Controuerſia profligata: litis agitatio profligata, & adiudicationē vergēs. *Budeus.*

ſtaet maecken van den ſterf-huyſe. Commentarium bonorum conſcribere. *vulgò* inuentariare.

ſtaeten des lands. Ordines prouinciæ.

ſtaeten ver-gaderinghe. Panegyris, conuentus panegyrici.

ſtaet-dochter. Honoraria & nobilis pediſequa: puella prætextata, ingenua & innupta.

ſtaet-ghierigh. Ambitioſus.

ſtaet-ghierighēyd. Ambitio.

ſtaet-graf. Cenotaphium, tumulus honorarius, buſtum inane, tumulus inanis, monumentum memoriæ dicatū, in quo corpus illatum non eſt.

ſtaet-ioncker. Famulus honorarius nobilis: nobilis aſſecla: prætextatus aſſecla.

ſtaet-kamer. Thalamus, cubiculū nuptiale: & Cænatio, cænaculum.

ſtaet-ſoechte. *vetus.* Ambitio.

ſtaet-ſoechtigh. Ambitioſus.

ſtaet-tabbaert. Toga palmata, picta: trabea: veſtis triumphalis regum & monarcharum.

ſtaet-waghen / hanghende waghen. Pilentum: carpentum vehiculū penſile, quo matronæ & principum mulieres vehuntur.

ſtaetigh / ſtaetelick. Grauis, ſeuerus, conſtans: auctoritate & reuerentia valens: magnificꝰ, elatus. *ang. ſtately.*

ſtaetigh ghe-laet / ſtaetigh weſen. Forma ſtata, modeſta, modica, media, vxoria.

ſtaetighēyd. Grauitas, ſeueritas, conſtantia, decentia: magnificentia.

ſtaetighlick. Grauiter, ſeuerè, conſtanter, decenter, magnificè.

ſtaets / ſtets. *ger ſax. ſic.* Aſſiduus: & Aſſiduè.

Staeuen. j. ſtauen.

Staf. Baculus, ſcipio, fuſtis, pedum. *ger. ſtab: ang. ſtaffe.*

ſtaf / kroorſe. Lituus pontificius, ſiue pontificalis: baculus inſtar Moſis ſeu Aaron virgæ, quo populi vitia caſtigantur.

ſtaf-ſweerd. Sica, dolon.

Stafelrije / ſtapeel. *flandr.* Tabula ſartoria, pluteus ſartoris.

Staggeren. Titubare: vacillare pedibus. *ger. ſtagglen: ang. ſtagger.*

Stagie. Contignatio, ſolarium, tabulatū, contabulatio, coaxatio, pegma, ſtega, *ſigu. gall. eſtage: ang. ſtage. videtur deriuari à* **ſtijghen.** i. eleuare.

Stagie / oſtagie. Obſes. *vulgò* ſtagium, obſtagium. *gall. oſtage: ital. ſtaggio, oſtaggio: ang. hoſtage. Videtur habere affinitatē cum noſtrate dictione* **ſtaen** *ſiue* **inſtaen.** i. ſpondere, vadimonium promittere, vadem eſſe.

Stake, ſtaken. j. ſtaecke, ſtaecken.

Stal. Stabulum, ſeptum, præſepe, mādra, manſio armenti aut gregis *vulgò* ſtalla. *ger. ſtal: gall. eſtable: ital. ſtalla: hiſp. eſtablo: ang ſtal, ſtable.*

ſtal. *vetus.* Sedes, ſedile: cathedra. *vulgò* ſtallium.

ſtal. Locus in quo res venales diſponuntur. *σίλλυβα.*

ſtal-band. Capiſtrum.

ſtal-boom. Vacerra, longurius: ſtipes ad quem alligatur in ſtabulo equus: repagulum.

ſtal-broeder/ſtal-ghe-ſelle. j. **rot-ghe-ſelle.** Commilitio, contubernalis.

ſtal-henghſt. Equus admiſſarius, equus emiſſarius. *vulgò* ſtallo, ſtallonius. *gal. eſtallon: ital. ſtallone: ang. ſtallion.*

ſtal-houder. Pecuarius.

ſtal-keerſſe. j. **ſtal-licht.**

ſtal-knecht. Stabularius, ſtabuli cuſtos.

ſtal-licht. *ſtan.* Lucerna collocata in aris aut locis eminentioribus. *à* **ſtallē** *ſive* **ſtellen.** i. ponere, collocare.

ſtal-licht/ſtal-keerſſe dwaeſ-licht. Ignis fatuus, ignis erraticus: ignis prope terras in aëre proximè permanēs & hærens. *Brabantis* **ſtal-licht/** *Flandris* **ſtal-keerſſe** *dicitur, à* **ſtal.** i. ſtabulum: *quod præcipuè conſpiciatur iuxta ſtabula, nempe bouilia, ouilia, patibula quoque, cœmiteria, culinas, aliáque id genus loca denſis humoribus infecta.*

ſtal-meeſter. Equarius.

ſtal-ſtaeck. Vacerra.

ſtal-ſtieck peerdt. Equus in ſtabulo ſive equili aſſiduò ſe continens.

ſtallen. *ſtand.* j. **ſtellen.**

ſtallen in den ſtal ſtellen. Stabulare, in ſtabulo locare: & Stabulari, in ſtabulo agere.

ſtallen/ſtaelen. Merces diſponere, exponere, expedire, explicare vendendi cauſa, *ſi Ἀγορ. gall. eſtaller.*

ſtallen. Vrinam proiicere, eiicere, vel mittere. *vulgò* ſtallare. *ital. ſtallare.* Stallare, *inquit Scaliger, dicuntur equi, quum ad vrinam emittendam quieſcunt: quia quum recenter veniunt in ſtabulum, quod ſtallam vocant Germani, tunc ferè vrinam ſolent emittere. ang.* ſtale, vrina *dicitur.*

ſtal-krupd/pranghwortel. Ononis, anonis: *herba cuius radix vrinas prouocat, & renum calculos comminuit.*

ſtallinghe. Stabulatio, ſtabulum.

Stalle. *vetus.* Lotium, vrina. *ang. ſtale.*

ſtalle/ſtelle. j. **krake.** Foſſa verticoſa.

Stalpen met den voet. Pede quatere, ungula ferire.

Stam. Caudex, truncus, ſtipes, ſtirps. *ger. ſtam: ang. ſtemme.*

ſtam/ghe-ſlacht. Stirps, gen⁹, propago, ſoboles, progenies, ſanguis. *ſimma,* ſtemma. *ger. ſtam.*

ſtam-goeden. j. **ſtock-goeden.** Bona hæreditaria.

Stamelen/ſtammeren. Balburire, impeditè loqui, titubare, vacillare lingua. *ger. ſtamlen: ang. ſtamber, ſtammer.*

ſtamel-bold. *ſtamb.* j. **ſtameler.**

ſtameler. Balbus, balbutiens, titubans, hæſitans lingua, traulus, blæſus.

ſtamelinghe. Hæſitatio linguæ, titubatio, titubantia oris.

Stamet. Veſtis ſubtilibus filis laneis texta.

Stamijne. Stamineum textum: & Cilicium: textum è pilis, percolandis liquoribus aptum. *vulgò* ſtaminea. *gal. eſtamine: ital. ſtamegna: hiſp. ſtamena: ang. ſtrayner.*

ſtamijn-ſack. Ciliçium.

ſtamijnen. *ſtand.* Percolare cilicio.

Stammet. Telæ ſive panni tenuioris genus.

Stamp. j. **ſlagh-hout.** Telum ruidum.

ſtampel. j. **ſtempel.**

ſtampen. Tundere, contundere. *germ. ſtampffen: ang. ſtampe.*

ſtampen in den mortier. Pinſere, pinſare, contundere, rerere: piſtillo terere, tundere in mortario.

ſtampen met voeten. Calcare pedibus, conculcare: inſultare.

ſtampen ende ſmoozen. Intonare verbis & verberibus, ventosè minari: proijcere ampullas & ſeſquipedalia verba: ira agitari, ſupplodere, inſultare.

ſtamp-molen. Moletrina, piſtrinum.

ſtamper/mortier-ſtamper. Piſtillum.

ſtamper. j. **hepe.** Fiſtuca.

ſtampijen. Supplodere, inſultare.

Stanck. Fœtor, putor, pedor, ſordes, graueolētia, odor grauis, malus, teter: virus. *germ. geſtanck: ang. ſtinck.*

ſtanck der ockſelen. j. **ockſel-ſtanck.** Hircus, virus alarum.

ſtanckaerd. j. **ſtinckaerd.**

Stand. Statio. & Stabilitas, firmitas.

ſtand. Status, res, conditio. *germ. ſtand: gall. eſtat: ital. ſtato, ſtado: hiſp. eſtado: ang ſtat.*

ſtand. Decentia, conuenientia.

ſtandaftigh/ſtandachtigh. Stabilis, con-

conſtans, firmus, perſeuerans.

ſtandaftighheyd. Conſtantia, ſtabilitas, firmitas, perſeuerantia, fortitudo animi, grauitas.

ſtandaftighlick. Conſtanter, perſeueranter, firmiter.

ſtand-baſtigh. j. ſtandaftigh. Stabilis, conſtans.

ſtand vincke / ſtand vliet der ſchouen. Antes camini, mutilus intumibili angularis: eminens lamina, regula, ſiue planca in camini latere.

ſtandaerd. Vexillum, ſignum, labarũ, vexillum ſtatarium, ſigna, ſigna militaria, *vulgò* ſtandardus. *gal. eſtandart: ital. ſtandardo: hiſp. eſtandarte: ang. ſtandert, ſtanderde.*

ſtandaerd / ſeghe-teecken. Tropæum, trophæum.

ſtandaerd / ſtander. Columna, columna arrectaria, orthoſtata.

ſtandaerd / molen-aſſe. Axis molaris.

ſtande. Labrum, alueus ſtatarius, orca, cadus.

ſtandel-krupd. Cynoſorchis.

ſtanden. *vetus. j. ſtaen.* Stare. *angl. ſtande.*

ſtander. j. ſtandaerd.

ſtandigh. Stabilis.

Stanghe. Stipes, pertica, vallus, ſudes, vectis, fuſtis, lõgurius, ſparus, ſparũ, contus, haſtile, phalanga, *vulgo* ſtanga, *ger. ſtang: ſax ſtange. ital. ſtanga.*

ſtanghe / tack. Ramus.

ſtanghen. Adminicula, proſubulæ: rami in ceruorum cornibus, qui imi pendent ante frontem.

ſtanghe. j. maſt. Malus nauis,

ſtanghel / ſtenghel. *ger. ſax ſic. holl.* Caulis, ſtipes, ſcapus, ſtipula.

ſtanghel-knoopken. Geniculum, ſtipulæ vel caulis intermedium.

Stap. *vetus. j. ſtaf.* Baculus.

ſtap. j. ſtichel.

ſtap / ſtip. Gradus, paſſus, veſtigium: *ang. ſteppe.*

ſtap. *vetus. j. ſpoꝛte.* Climacter.

ſtap. Spatium duorum pedum.

ſtap-hands. *ſtand holl.* Statim, eueſtigio, confeſtim, ſub manu.

Stapeel. *ſtand. brug.* Pluteus: appendix ſartoria: tabula in qua ſartor operas conficit.

Stapel. *vetus. ſax. ſicamb. holl. friſ. j. krekel.* Cicada.

Stapel. Stabulatio, ſedes, ſtatio: & Diſpoſitio, conſtitutio.

ſtapel. Pes, fulcrum cui ſedes vel aliud quid innititur. *Becan.*

ſtapel. *vetus. ſtand. holl. j. ſteel / ſtanghel.* Caulis, ſtipes, ſcapus.

ſtapel. *vetus.* Pyramis: *ang. ſteple.*

ſtapel oft mijte houts. Meta ſiue ſtrues lignorum. *ital. ſtipa.*

ſtapel. Emporiũ: forum rerum venalium, *vulgò* ſtabulum, & ſtapula: Locus publicus, *inquit Lud. Guiccardin,* quo Principis auctoritate & priuilegio vina, coria, frumenta, lanæ, aliæque merces exoticæ vendendi cauſa conuehuntur. *gal. eſtape.* Stapula, *inquit Adrian. Iunius, purè puteque Gallica originis creditur, qua ſignificatur* priuilegium beneficiariæ vrbi collatũ, ſiſtẽdi & ab inſtituto curſu retrahendi merces exoticas, quas negotiator importat, vt nimirum eo loco ſtabulentur ac conquieſcant, quo venum proſtituantur quauis tandem conditione, *&c.*

ſtapelen. Conſtabilire, ſtabilire, firmare. *gal. eſtablir: ang. eſtablyſhe.*

ſtapelen. In metas ſiue ſtrues componere.

ſtapel-huys. Domus in qua res paratæ collocãtur: promptuarium, horreum.

ſtapel-huys van hout. Lignile.

ſtapel-recht. Ius fori.

Stapel / ſtappel. j. ſtap. Gradus. *germ. ſtaffel.*

Stappe. j. ſtap.

ſtappen / ſtippen. Calcare, veſtigium figere, gradi. *ang. ſteppe.*

ſtappens. j. ſtap-hands. Statim.

Starre / ſtarren. j. ſterre / ſterren.

Staue. j. ſtaf. Baculus, virga,

ſtauen der tonnen. j. dupghen.

ſtaue / boeck-ſtaue. *ger. ſax. ſicam.* Literæ.

ſtauen. *vetus.* Figere, pangere, ſtatuere.

ſtauen oft beur-ſtauẽ den eed. Concipere verba iuramenti, certam verborum formulam alicui dictare, quam ille iiſdẽ verbis referat: præire verba iuramenti: vel, præire verbis: præire iuraturo formulam verborũ certam. *Dicitur.* **ſtauen & beur-ſtauen** / *q. d.*

ſpellen

ſpellen *ſiue* **beur-ſpellen** : *dictat enim prætor iuranti verba iuramenti, haud ſecus atque ludimagiſter pueriliſ elementariis referendaelementa, qua* **ſtauen** & **boeck-ſtauen** *vocant Germani.*

Steck. Stipes, baculus, baculum, bacillum. *vulgo* ſtecca. *ital ſtecca, ſtecche: hiſp. eſtaca. ang. ſticke.*

ſteck oft ſchijue int ſpel. Scrupus.

ſteck/ſtock. Cippus, numella.

ſteck ſnaer-ſteck. *j.* **ſlotel.**

ſteck-blind *j.* **ſtick-blind/ſtock-blind/ſtek-blind.**

ſtecke-knecht/ſtocke-knecht. Phylacita, carceris cuſtos, lictor.

ſtem-ſteepe. Napus, bunias.

ſtick-ſteenen. *ſland j.* **kae-ſchieten.**

ſtecken. Figere, pangere, claudere ligneis clauis.

ſtecken. *vet. ſax. ſicamb. j.* **ſteken.** Fixum eſſe infixum eſſe, hærere.

ſteck-pille / ſtek-pille. Balamus, glans. *vulgo* ſuppoſitorium.

Stede. Domus ruſtica, parua villa.

ſtede plaetſe. Locus, ſedes. *ang. ſtede.*

ſtede. *j.* **ſtad.** Vrbs, ciuitas, oppidum.

ſtedeken. Vrbicula, oppidulum.

ſtedſch/ſtadſch. Oppidanus, vrbanus, ciuilis.

ſtedſch man. Ciuis, municeps, oppidanus,

ſtede grijpen. *j.* **ſtad-grijpen.**

ſtede-garſon. *ſland. brug.* Apparitor. *q. d.* famulus ciuitatis.

ſtede vaſt. Fixus loco, aſſiduus, ſtabilis, conſtans.

ſteden. *vetus.* Siſtere. & Stabilire, confirmare, conſtituere.

ſtedigh. *ſax. ſicam.* Stabilis, firmus, fixus, continuus, aſſiduus. & Sedulus in officio.

ſtedigh/ſteegh. Pertinax, peruicax, obſtinatus.

ſtedigh oft ſteegh peerd. Equus reſtitator, equus retractans. refragator, refractarius, contumax: ſæpius reſtitans & ſubſiſtens, ita vt nec vi, nec verbis ad pergendum in via vel opere cogi poſſit. *q. d.* loco manens ſubſiſtensq.

ſtedighed *j.* **ſteeghed.** Pertinacia.

ſtedighen. *vetus.* Stabilire.

ſtedts. Aſſiduus, continuus. & Aſſiduò.

Steede. *j.* **ſtede.**

ſteeden. *j.* **ſteden.**

Steegh. *j.* **ſtedigh.** Stabilis: & Pertinax: & Obſtinatus, *&c.*

Steegh. *hol. friſ. j.* **ſtygh/ſtepl.** Accliuus, leuiter aſcendens cum acumine. *ang. ſtay.*

ſteeghe oft ſteple plaetſe. Præcipitium.

ſteeghen/ſtijghen/ſtepghen. Eleuare, in altum tollere, adſcendere, conſcēdere.

ſteegher. *j.* **ſtegher.** *ſland.* Gradus. *ang. ſtayre.*

Steel. *j.* **ſtele.** Caulis, ſcapus.

Steen. Lapis, petra, ſaxum. *germ ſteyn: ang. ſtone.* **Koſtelijcken ſteen.** Gemma, lapillus pretioſus.

ſteen. Sex libræ: & Octo libræ : *pro mercium & regionum diuerſitate.*

ſteen. Domus lapidea. & Caſtellum. & Turris. *hinc multa arcium, caſtellorum, oppidorum nomina.*

ſteen/ghe-banghenisſe. Carcer publicus, ergaſtulum.

ſteen/graueel. Calculus, lithiaſis.

ſteen / dobbel-ſteen. Talus, taxillus, alea, teſſera.

ſteen in de beſien. Vinaceum, ſemen, gramen acini.

ſteen van puypmen oft kerſen. Os ſiue oſciculum pruni aut ceraſi.

ſteen-backer. Figulus laterū, laterarius.

ſteen-bancke. Saxum, ſcopulus in mari.

ſteen-bickeler. *vetus.* Latomus: & Cæmentarius.

ſteen-bijter. *j.* **ſteen-bicker** Cinclus, lithocopus: auicula calculos roſtro feriens.

ſteen-bock. Ibix, caper ſilueſtris, montanus, & Aegoceros, capricornus.

ſteen-breke. Saxifraga, empetron.

ſteen-dood. Emortuus, atque rigidus inſtar lapidis: qui obriguit tanquam totus in lapidem conuerſus.

ſteen-duyue. Columba ſaxatilis, fera columba in ſaxis nidulans.

ſteen-eycke. Ilex.

ſteen-ghepte. Ibex, rupicapra.

ſteen-ghe-mul. Rudus.

ſteen-groeue *j.* **ſteen-put.** Latomia, lapicidina.

ſteen-gruys. Rudus.

ſteen-herd. Lapideus, durus inſtar lapidis,

ſteen-

ſteen-hertigh. Durus, corde crudelis, immitis,

ſteen-hoen. Lagopus, *perdicis genus.*

ſteen-houwer. Lapicida, latomus, lithurgus.

ſteen-kauwe. Monedula petrea: cornicula in præruptis ſaxis & excauatis petris nidulans.

ſteen-klaueren. Trifolium corniculatum, trifolium odoratum. *q.d.* trifolium ſaxatile. *naſcitur enim in locis aſperis & ruderibus.*

ſteen-klippe/ſteen-rootſe. Rupes, ſaxū.

ſteen-kolen. Lithantraces, lapides carbonarij, carbones ſaxei, terra Pharmacitis & Ampelitis: foſſitia nigra, aſſuloſa: carbones foſſitij, aſſuloſi: qui è terræ viſceribus eruuntur, *duri inſtar lapidis, ardentes modo bituminis.*

ſteen-koſten. Sumptus carceris vel cuſtodiarum.

ſteen-krape. Pyrrhocorax: cornix rupium.

ſteen-krijter/ſteen-ſmetſer. Vlula ſaxatilis, tinnunculus: & Falco degener: vlula in turrium muris nidificās: & Cinclus; lithocopus.

ſteen-kuyl.j.ſteen-put. Latomia.

ſteen-lijm. Lithocolla: glutinum quo lapides coniunguntur.

ſteen-oud. Senex capularis, decrepitus: ſilicernium. *germ. ſteyn-alt: ſax. ſteyn-old: dicitur* **ſteen-oud** *eadem ratione qua* ſilicernium: *quod prono in terram capite ſilices ſpectet.*

ſteen-ouen. kareel-ouen. Lateraria.

ſteen-paim. *vetus.* Ilex.

ſteen-peck. Pix arida, cōcreta, excocta, pix naualis; zopiſſa, pix dura inſtar lapidis.

ſteen-poel/ſteen-put. Latomia.

ſteen-poeler. *vetus.* Lapicida.

ſteen-puyſtkens. Vari: dura & puſilla faciei tubercula, velut rotūdę ſalebrę.

ſteen-put/ſteen-kuyl. Latomia, latumia, lapicidina, lapicedina, ſaxifodina.

ſteen-put. Puteus ſiue fons lapide conſtructus.

ſteen-put-waeter. Aqua fontana.

ſteen-raue. Coruus ſaxatilis: rupibus ſiue petris inhabitans.

ſteen-roch. Raia clauata.

ſteen-rootſe/ſteen-klippe. Rupes, petra, cautes, ſaxum, ſcopulus.

ſteen-rootſige plaetſe. Salebra, aſperitū.

ſteen-rupte. Ruta muraria.

ſteen-ſaed/perlen-kruyd. Lithoſpermum: *herba ſemina tanquam calculos ferens, candore & rotūditate margaritarum, duritia verò lapidea.*

ſteen-ſlijper/diamant-ſlijper. Gemmarum politor.

ſteen-ſmetſer.j.ſteen-krijter.

ſteen-ſnijder. Lithoglyphus, ſculptor lapidum. & Lithotomus: qui calculos veſicæ exſcindit.

ſteen-ſtooten. *ſic amb.j.kae-ſchieten.*

ſteen-ſwaelwe. Hirundo ſaxatilis.

ſteen-vaeren. Scolopendriū, calcifraga, aſplenum. *herba quæ in parietibus & ſaxis ſilices naſcitur: & calculos veſicæ comminuit.*

ſteen-valck. Lithofalco: falco lapidarius. *Geſner.*

ſteen-violieren. Viola lutea, leucoion luteum, viola ſaxatilis vel muralis. *vulgò* cheiri.

ſteen-waerder/ſteen-wachter/ſtockmeeſter. Carcerarius, carceris præfectus, commentarienſis, ergaſtulan⁹: philaciſta.

ſteen-walle. Maceria, macceries.

ſteen-wegh. Viā lapidibus ſtrata: agger viæ.

ſteen-weghen. Sternere viam lapidib⁹.

ſteen-werp. Iactus lapidis.

ſteen-wl. Noctua ſaxatilis: lagop⁹: aſio.

ſteen-woꝛm. Aſellus, oniſc⁹: millepeda, centipeda: *vulgò* vermis petrarum.

ſteenachtigh. Lapidoſus, calculoſus.

ſteen-achtigh ſand. Glarea: terra ſcrupoſa.

ſteenachtigh frupt. Pomum calculoſum, lapidoſum, calculis ſcatens.

ſteenen/van ſteen. Lapideus.

ſteenen hepm. Maceria.

ſteenen kruycke. Vas fictile.

ſteenigh. Lapideus, ſaxeus.

ſteenighen. Lapidare, lapidibus obruere, lapidibus cooperire aliquem, lapides in aliquem iacere.

ſteenken. Lapillus, ſcrupus, ſcrupulus.

ſteenken-beenken. Gemmę mangonizatæ, interpolatæ. & Gemmarum mango, gemmarū interpolator: mago margaritarum, margaritarius.

Steert, Cauda. *à* **ſtieren** *ſiue* **ſtueren/**

inquit

inquit Io. Gorop. Becanus, propterea quòd cauda in auibus idem vſus ſit qui gubernaculo in nauibus. Quid quòd & canes in curendo cauda velut gubernaculo vtuntur, & quod maximè huic etymologiæ Becani ſuffragatur, Sciurus leuiſſimo ligno vel cortici inſidens cauda erecta velificans fluuium trajcit, vtiturq; cauda pro velo.

ſteert. j. **ſterp.** Syrma.

ſteert. *ſax. ſicamb.* Anus, podex: & Vropigium.

ſteert. Reliquum vini, ceruiſiæ, aut alterius rei, quæ menſura aut numero venditur.

ſteert-been. j. **ſtiet-been.** Os coccygis, os caudæ.

ſteert-bollen. j. **ſterte-bollen.**

ſteert-breydel. j. **ſteert-riem.**

ſteert-loos. Mutilus cauda,

ſteert-riem/achter-kroppier. Poſtilena: lorum craſſius ſub iumēti cauda.

ſteert-lepder. Vragus, tergiductor.

ſteert-ſterre. Cometa, pogonia.

ſteert-vederen. Vropygij pennæ.

ſteertel. j. **ſtertel.** Ligula.

ſteerten. *vetus.* Fugere *ang. ſtarte.*

Stef-vader. *ſax.* j. **ſtief-vader.**

Steghe/ſtijghe *ſax. friſ. holl ſicamb.* Angiportus, viculus, ſemita, trames.

ſteghe. *ger. ſax. ſic.* j. **ſtegher.** Gradus: ſcalæ.

ſteghe j. **ſtijgh.** Viginti.

Steghel. Fulcrum.

ſteghel-reep/ſteegh-reep. Stapia, ſtapes, ſubex, ſiue ſubiex ſubſellaris, pedaneus: ſtaticulū: in quo pedes firmantur, & quaſi ſtant, cōmodioris, vectationis & adſcenſus cauſa. *ger. ſteygreiff: gall. eſtrier: ital. ſtaffa: ang. ſtirope, ſtirupe. vulgo* ſtrepa ſellæ, ſcanſile.

ſteghen/ſteeghen/ſtepgheren/ſtijgen. Adſcendere, eleuare.

ſtegher/ſteegher *ſland.* j. **trap.** Gradus, ſcala.

Stepgh. j. **ſteegh/ſtepl.** Accliuis.

ſtepgh-reep. j. **ſteghel-reep.**

ſtepghe. j. **ſteghe.** Semita.

ſtepghen/ſtepgheren. j. **ſteeghen.** Eleuare, ſcandere.

ſtepghen het water. j. **ſtepgheren.** Siſtere aquas.

ſtepghen. *vetus.* Stagnare.

ſtepgher/put-ſtepgher. Tollenon.

ſtepgher. *holl.* Crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit: gradus ſiue adſceſſus ripæ.

ſtepgheren. Eleuare, in altum tollere: & Scandere, aſcendere.

ſtepgheren. *ger ſicamb.* j. **het-hooghen.** Licitari, pretiū amplificare, auctionari.

ſtepgheren het water. Siſtere aquas obicibus demiſſis: aquam cataractis cohibere.

ſtepgher-reep. *ſicamb.* j. **ſtreghel-reep.**

ſtepghigh j. **ſtepgh.** Accliuis, præceps.

ſtepgheringhe. *ſax. ſicamb.* j. **ſtellagie,** Fori, pegmata.

Stepl. Surſum.

ſtepl/ſteplachtigh/ſtepgh. Præceps.

ſteple plaetſe. Præcipitium.

ſteplen. Erigere, eleuare.

ſteplick af-worpen. Præcipitare.

Stepn/ſtepnen. j. **ſteen/ſteenen.**

Steke. Punctio, punctus, ictus mucronis, cuſpidis, ſpiculi. *germ. ſtich: ang. ſtitche.*

ſteke/vinck-ſteke. Decipulū, tranſenna.

ſteke. Aucupium, aucupatio.

ſtekel/ſtaetkel. *ger. ſax. ſicam.* Stimulus, aculeus.

ſtekel-boom. Rhamnus.

ſtekel-beſie. Vua criſpa.

ſtekel-deuren. Rhamnus, paliurus.

ſtekel-haeghe. Rhamnus: vitis criſpa.

ſtekel-kraube. Pagurus: *piſcis ex cancrorum genere.*

ſteken. Pungere, fodicare, lancinare, ſtimulare, figere, pangere. *στίχειν: ger. ſtichen, ſtecken: ang. ſticke.*

ſteken al bechtende. Punctim ferire.

ſteken. Datatim pila ludere.

ſteken. Scalpere, inſculpere, incidere in ære.

ſteken den horen. Buccinare: canere buccina, cornu.

ſteken/ſteck-ſpel houden. Decurrere lancea.

ſteken het vat. Relinere dolium.

ſteken de ſchuld op yemanden. Culpam in aliquem transferre, conferre culpam in aliquem: aſſignare alicui culpam: cauſari.

ſteken nae. *&c.* Ambire, captare, adſpirare, ferri, duci, *&c.*

ſteken. Hærere.

ſteken int ſlijck: Hærere in luto,
ſteken in ſchuldē. Opprimi ære alieno.
ſteken vol lupſē. Scatere pediculis, plenum eſſe pediculis.
ſteken het vier in/ &c. Ignem ſubiicere, ignes iniicere ædibus, capitolio, &c.
ſtek-appel/doꝛn-appel. Stramonium. pomum ſpinoſum.
ſtek-ballen. Datatim ludere pila.
ſtek-beſie. j. ſtekel-beſie. Vua criſpa.
ſtek-beptel. Scalprum.
ſtek-blind. Exoculatus, excæcatus.
ſtek-deghen. Pugio.
ſtek-dood. Cæſim occiſus.
ſtek-ijſer / groef-ijſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.
ſtek-ijſer. *ſland.* j. el-gheer. Fuſcina.
ſtek-palm. j. hulſt. Agrifolium.
ſtek-penninck. Nummus illex: donum illex.
ſtek-pille. j. ſteck-pille. Balanus,
ſtek-ſpel/toꝛnop-ſpel. Decurſus, decurſio equeſtris, *vulgo* haſtiludium.
ſtek-ſpel houden. j. toꝛnopen.
ſtek-ſweerd. j. op-ſteker. Pugio,
ſtek-voghel/ſtick-voghel. Accipiter.
ſtek-werck. *vetus.* Opus plumarium. & Cælatura.
ſtekelinck. Perca, piſciculus aculeatus.
ſtekelinck. Columbus, ſpinachia: piſcis, aculeati genus. *ſax. ſtekerling.*
ſtekende. Pungens.
ſtekende ſwijn/ deuren-ſwijn. Hiſtrix. *q. d.* ſus pungens.
ſtekens. Punctim.
ſteker/ſtekel. *vetus.* Stimulus.
ſteker/op-ſteker. Sica, pugio.
ſtekerlingh. j. ſtekelingh.
ſtekte. Pungens dolor.
ſtekteniſſe. Pungens & acutus dolor.
ſtekteniſſe aen t'herte. Cardiaca.
ſtekteniſſe in de ſijde. Pleuritis, lateris compunctio.
Stel. Vetus, vetuſtus, *gal. eſtale: ang. ſtale.*
ſtel. *vet. q. d.* ſtil. Reſes, quietus.
ſtel bier. Vetus cereuiſia & defecata.
ſtelle piſſe. Vetus lotium.
Stelckeren. *ſland.* j. ſtollen. Concreſcere, coire in denſitatem.
Stele. Scapus, ſtipes, capulus, manubrium.
ſtele / ſtanghel van t'kruyd. Caulis, ſtipes herbæ, vnde folia frondeſque emicant.
ſtele van het oeſt. Stylus, petiolus, pediculus.
ſtelen. Scapum, ſtipitem ſiue capulum inſerere alicui rei.
Stelen. Furari, furtum facere, auertere rem aliquam, ſuffurari, ſubtrahere, ſubducere, ſublegere, ſubripere, furto auferre, manticulari *gem. ſtaelen: ang. ſteale.*
ſteler. *vetus.* Fur. *ang. ſtealer.*
Stellagie/ſtellaedſie. Tabulatum, fori & Pegma: & Scena: & Fori ſpectacula, tabulata vnde ludi ſpectantur.
ſtellaedſie daermen op werckt. Machina: tabulatum fabri mutarij. &c.
ſtelle. *vetus.* Poſitura, ſitus, poſitus, us,
ſtelle. *ſax. ſtcamb.* Locus tutus.
ſtelle / ſchip-ſtelle. *ger. ſax. ſtcamb.* Statio nauium.
ſtelle/ ſtalle. *vetus.* j. kreke. Foſſa verticola.
ſtellen/ſetten. Ponere, locare, componere, ſtatuere, ſiſtere: ordinare, aptare: ſi[illegible]m.
ſtellen te boecke. Referre in tabulas: annotare, litteris committere: mittere in acta. *vulgò* regiſtrare.
ſtellen ter hand. Suggerere, ſubminiſtrare, ſuppeditare.
ſtellen ſich in perijckel. Obiicere ſe vel caput ſuum periculis: exponere ſe periculis.
ſtellen int beſit. Mittere in poſſeſſionē.
ſtellen te wercke. Applicare operi: & Exercere: cogere in opus.
ſtellen. j. ſchicken. Inſtituere vitam.
ſtellen wt der herten. Deponere memoria, ex memoria: obliuiſci.
ſtellen ſich teghen de kinderen. Committere ſe pueris, cum pueris in certamen deſcendere: tendere aduerſus pueros. (catio.
ſtellinghe. Poſitura, diſpoſitio, collo-
ſtellinghe / ſtellagie. Tabulatum, contabulatio.
Stelpen/ſtulpen. Siſtere, ſtipare, obturare, obſtruere, occulere, reſtringere: inhibere,
Stelte. Pes ligneus.
ſtelten. Grallæ: perticæ ligneæ quibus altius à terra gradimur,

ſtelt-man. Grallator, qui grallis graditur.

Stemigh.j.ſtemmigh.

Stemijn.j.ſtamijn.

Stemme. Vox, ſonus. **Stemmeken.** Vocula.

ſtemme / keur-ſtemme. Suffragium, Punctum.

ſtemme-loos. Mutus.

ſtemmen. Vocem edere.

ſtemmen. Suffragari, ſuffragium ferre.

ſtemmen ouer een. Concinere, concordare,

ſtemmigh. Vocalis.

ſtemminghe.j.ſtemme. Suffragium.

Stemmen. *vetus.* j. **ſchicken.** Conſtituere, componere.

ſtemmen / ſtimmen. Firmum reddere.

ſtemmen / ſtimmen / ſtemen den ſchoen. Conſuere oram calcei.

ſtemmen. *ger.* Scalpro æquare.

ſtem-riem. Lorum ſutile calcei.

ſtemſel / ſtimſel. Ora ſiue limbus calcei, orbiculata calcei exterior ſutura.

Stemmigh / ſtemigh. Grauis, ſeuerus, ſerius, conſtãs, ornatus, compoſitus. *vulgò* formalis.

ſtemmighepd. Grauitas, conſtantia, decentia.

ſtemmighlick. Grauiter, decẽter, compoſitè, *vulgò* formaliter.

Stempel. Forma, typus, typus monetalis, *ital. ſtampa: ang. Stampe.*

ſtempelen. Signare æs.

ſtempel-ijſer. Tudicula.

ſtempel-dagh. Signum monetæ, typus monetalis.

ſtempen. *friſ.* j. **ſtampen.** Tũdere, ferire.

ſtempen. *friſ. ſicamb. ſland.* j. **ſtelpen.** Siſtere.

Stenen. Gemere, ingemiſcere, ægras ore ciere voces. *ſiruap.*

Stenghe.j.ſtanghe.

Stenghel. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ſtanghel.**

Step / ſteppe. *ſland.* j. **ſtap.**

ſteppen. *ſland.* j. **ſtippen.**

Steperen / ſtueperen. *ſland.* Inſtigare.

ſteper-quaed. *ſland.* Inſtigotor ad malum.

Sterck. Fortis, validus, infractus, firmus: robuſtus, munitus, potens. *germ. ſtarck: ang. Strong.*

ſterck waeter. Aqua chryſulca, aqua erodens. *vulgò* aqua fortis: *cuius vi metalla mixta diducuntur.*

ſterck ende heet op de tonghe. Acris.

ſtercken wijn. Temetũ, graue vinum.

ſterckhepd. Vis, fortitudo, robur.

ſterckelick. Fortiter.

ſtercken. Firmare, obfirmare, confirmare, roborare, corroborare, ſtabilire, confortare, ſolidare, munire: & Hortari, animum addere.

ſterckte. Vis, fortitudo, robur, potentia, nerui: vires: & Munimem, munimẽtum, munitio, arx, propugnaculum, præſidium, agger, vallum, *vulgò* forteſſa.

Sterf-dagh. Dies emortualis: dies obitus: dies ſupremus.

ſterf-huys. Domus feralis, domicilia defuncti. *vulgò* domus mortuaria. **Het ſterf-huys aen-beerden.** Adire hæreditatẽ defuncti. **Het ſterf-huys met den voet ſtooten.** Renuntiare bonis defuncti.

ſterf-put. Puteus in quo aqua perit exiccaturque.

ſterflick. Mortalis, morti obnoxius, morti ſubiectus.

ſterflickhepd. Mortalitas, mors, lethũ:

ſterfte. Mortalitas, mors, lethum: & Morbus epidemicus, epidemius: lues, peſtis, contagium.

Sterne / ſtirne. *germ. ſax. ſicamb.* Frons.

ſtern-loos. Effrons.

ſtern-ge-ſmijde. Frontale, frontis ornamentum in equis.

ſtern-riem. Frontale equi. *ſax. Sterre-*

Sterre.j.ſterne Frons. *(men.*

Sterre / ſterne. Stella, ſidus. ἀσὴρ: *germ. ſtern: ſax. ſtern: gal. eſtoille: hiſp. eſtrella: ang. ſterre, ſtarre.*

ſterre. Continua & perpetua vibratio quæ ſtellarum propria eſt, earum maximè quæ ob longinqua ſpatia perpetuò micare cernuntur, *Becan.*

ſterre. Margarita, aut res quæuis alia pẽtagona, hexagona, heptagona, &c.

ſterre.j.ſter-haemer.

ſter-haemer. Malleus echinatus: claua radiata: ſecuris ſpinoſa: ſecuris radioſa inſtar ſtellæ.

ſterre met den ſteert. Cometa, cometes, ſtella crinita.

ſterre / ſtarre. *ger. ſax.* Suffuſio oculorũ, hypo-

hypochyſis. *vulgò* cataracta: acriſia.

ſterre der ooghe. Pupilla, acies oculi.

ſterre/ſtarre *vetus.* Rigidus, aſper, inflexibilis. *germ. ſtarrend.*

ſter-blind. Suffuſione cæcus.

ſter-blindheyd. Suffuſio.

ſter-oogigh. Inconniuens, palpebras non mouens.

ſterrende ooghen. Oculi rigentes.

ſterren-kijcker. Aſtrologus, aſtronomus.

ſterren-klaer. Subluſtris.

ſterren-kruyd. Aſter Atticus, bubonium, inguinaria, inguinalis: herba cuius capitula, in quibus flores emicant, ſtellę modo radiata ſpectantur.

ſterren-lichten nacht. Subluſtris nox, ſideribus illuſtris.

ſterren-pooztken. j. wincket.

ſterren-ſchot. Bolis, lampas aëris: fax ignea quæ in aëre naſcitur. *vulgo* lancea ignita.

ſterren. Stellare, micare inſtar ſtellæ.

ſterren ſtarren. j. ſter-ooghen. Intentis & fixis oculis intueri.

ſterren/ſtarren. *ger. ſax. ſtcamb.* Rigere, dirigere, obrigere. *ger. erſtarren, ſtarrē: ang. ſtarke.*

ſter-haſtigh/hals-ſterrigh. Obſtipus, tetanicus: & Obſtinatus.

ſter-ooghen/ſtar-ooghen. Contueri fixo obtutu: obtutu herere: aſpectare. Intentis & fixis oculis intueri, intendere oculos in rem aliquam, lumina immota tenere, aciem oculorū intēdere, hiātibus oculis videre. *ang. ſtare.*

ſter-ooghende. Inconniuens.

ſternſel oft ſterſel der ooghen. j. ſterre. Suffuſio.

ſterlick aen-ſien. j. ſter-ooghen.

ſterrigh/ſtarrigh. Rigidus, durus, aſper: & Obſtinatus, pertinax. & Ralians.

ſterrigheyd. Rigor: & Pertinacia.

ſterrighlick ſterrelick. Fixè, rigidè: & Obſtinatè.

Sterre/ſtarre. *vetus.* Sturnus. *germ. Star: ſax. ſtahr: gall. eſtorneau: ital. ſtorino, ſtornello: hiſp. eſtornino: ang. ſtare, ſtarling.*

ſterlinck. j. ſterre. Sturnus. **Pond ſterlincks.** *vide* **Pond.**

Ster-vzeme. *vetus.* Strix. *ital. ſtriga: ang. ſhrich owle.*

Stert. j. ſteert. Cauda.

ſterte-bollen/ſteerte-bollen. *holl. j. tuymelen.*

ſtertel ſteertel. Ligula, ligula adſtrictoria.

ſtertelinck. Ligamen, ligula, fibra.

Steruen. Mori, demori, emori, cadere, vita cadere, abire è vita, è vita diſcedere, recedere: animā exhalare, effare, cedere vita, effundere extremum ſpiritum, animam, vitam: edere vitā, edere animam: expirare: naturæ, fato concedere: interire, morte abſumi: occidere, occumbere: amittere vitā, è vita migrare, mortem obire, mortem oppetere, vitam perdere, concedere fato. *Dicitur Becano* **ſteruen** */quaſi* **ſte** *ſiue* **ſtede eruen** */hoc eſt* locū hæreditare: ſtabilem & æternam ioci hæreditatem accipere. *bona pace inprimis hæc Becani etymologia mihi videtur. Nam terreſtri domo noſtra huius habitationis diſſoluta, æternam, perpetuam nullaque manu factam domum hæredes atque adimus, &c. 2. Cor. 5. Pulchrè quoq; Cicero in Tuſcul. mortem non interitum, ſed quandam migrationem commutationemq; vitæ, atq; ducem in cœlum dicit. Ægyptij quoque, tumulos ſiue ſepulchra, domos æternas nuncupare ſolent. ger. ſterben.*

ſteruelick. j. ſterffelick.

Steue. *vetus. j. ſtaf.* Scipio, baculus.

ſteue. Stiua aratri, manica. *hiſp. eſteua.*

ſteue/veur-ſteue. Prora, pars anterior nauis. **Achter-ſteue.** Puppis, poſterior pars nauis.

Steuel. j. ſtiuel. Ocrea.

Steune. *ſtand. j. lene.* Fulcimentū: ſuſtentamen, columen.

ſteunen ſtonen. Niti, inniti, incumbere, fulcire, fulciri. *gall. eſtayer.*

ſteun-ſtock. Scipio.

ſteunſel. Suſtentaculum, fulcimentum, adminiculum, fulcrum.

Steur. *vetus. j. ſtuyr.* Vectigal, tributū.

Steur. Acipenſer, porculus marinus. *vulgo* ſturio. *germ ſtuer: gall. eſturgeon: ital. ſtorione: hiſp. eſturion: ang. ſturgion.*

ſteur-maege. j. huyſ-blas/ viſcij liſmi. Ichthyocolla. *q. d.* venter ſturionum. *conficitur enim huiuſmodi glutен ex ventre piſcium.*

Stichel. Gradus, ſcala.

Stichт/ſtiſt. Structura: & Monaſterium: & Epiſcopatus, epiſcopi iuriſdictio,

dictio, diœcesis: ecclesia cathedralis. *ger. stift.*

stichten/stiften. Struere, ædificare, fundare, constituere, moliri, condere: & Proponere exemplum virtutis imitandæ: ædificare. *apud Eccles ger. stiftē.*

stichten roof ende brandt. j. brandt-stichten.

stichter. Fundator, conditor, ædificator, creator.

stichtinghe. Ædificatio, fundatio: & Exemplum virtutis, ac probitatis.

Stick. *stand. holl.* j. **stuck.** Frustum.

stick. *sax.* j. **steck.** Stipes.

stick. Punctus.

stick. j. **stickſel.** Peplum, calyptra.

sticker. *fris.* j. **prickel.** Aculeus, stimulus.

sticken. Pungere, figere, stimulare. *germ. sticken: ang. sticke.*

sticken. Aggerare, cumulare.

sticken. Farcire, saginare turundis.

sticke-vol. Refertus, turgidus.

sticke-vol maecken. Refercire.

sticke-vol zijn. Turgere. *germ. gesteckt vol sein.*

sticken j. **ver-sticken.** Suffocare, strangulare.

stick-woꝛtel. Ampeloleuce, vitis alba, bryonia: *herba quæ vulnæ strangulationi adhibetur. germ. stickwurtz.*

stick-blind. j. **steck-blind.**

stick-siende. *sicamb. holl.* j. **op-sienigh.** Myops.

stick-voghel. j. **stek-voghel.** Accipiter.

sticken. Pingere acu, plumare, *ſiγαω.* i. notis signare, aut picturatis signis ornare.

sticker. *sicam.* j. **boꝛduer-wercker.** Phrygio.

stick-naelde. Acus Babylonia, Assyria, Semiramia.

stick-syde. Sericum plumarium.

stick-werck. Opus plumarium, acu pictum.

stickſel. Opus plumarium, futura plumaria, futura limbolaria.

stickſel/stick. *fris. sicamb.* Vitta puellaris, peplum, calyptra, calantica.

Stief. *stand. holl. sicamb* j. **stijf.** Rigidus, durus.

stief boꝛtigh. *stand.* Terebræ resistens, difficilis terebratu: & Durus, obstinatus, pertinax.

stief-boꝛtighẽd. Dutities: & Pertinacia.

stief-bꝛoeder. *vet. sax. sic.* j. **half bꝛoeder.**

stief-dochter. Priuigna.

stief-kind. Priuignus, priuigna.

stief-moeder. Nouerca: *fortè. q. d.* rigida aut sæua mater: *nempe à rigore in priuignum aut priuignam: vnde epitheta,* iniusta, sæua, immitis, crudа, *nouercæ propria. germ. stiefmutter: sax. stiefmodor ang. stepmother.*

stief-vader. Vitricus. *q. d.* rigidus aut immitis pater.

Stiegh. j. **stygh.**

Stiel. j. **stijl.**

Stier/stier-roer. Clauus, gubernaculū. *ger. steur-ruder. ang. sterne.*

stier/stuyꝛ. *vet.* Tributum. *ger. steur.*

stieren/stueren/stuyꝛen. Agere, adigere, instigare: & Ducere. *ang. stire.*

stieren. *vetus.* Tribuere, contribuere, conferre.

stieren. Regere, redigre, gubernare.

stieren. Agere nauigium: subigere nauem conto: & Nauicularіam facere: promouere nauem.

stier-boom. Contus nauticus, trudes, pertica nautica.

stier-booꝛd/stuyꝛ-booꝛd. Dextera nauigij: latus dextrū nauigij quod nauclerus occupat: locus naucleri.

stier-man van t'schip. Nauclerus, gubernator, qui clauum gubernat, nauis rector: proreta.

stier-roer. Clauus, gubernaculum.

stier-stock. j. **stier-boom.**

Stier/barre. Taurus. *ger. stier: sax. ster, steer: ang. stere.*

stier-kalf. Vitulus.

stierick. *sicamb.* j. **barse.** Iunix.

Stiete. *vetus.* Incus. *ang stithe.*

stiete/stuyte. Vropygium, oropygium, extrema pars spinę in sacrum os desinentis, posticique imminentis.

stiet-been. Os sacrum: sacra spina.

stiet-been/steert-been. Os coccygis, os cuculi, os caudæ.

stiet-riem. j. **steert-riem.** Postilena.

Stieffel. j. **steuel** Ocrea, pero.

Stift/stiften. j. **sticht/stichten.**

Stijf. Rigidus, durus, firmus, stabilis. *ang. stiffe.*

stijf van goude. Squalēs auro: rigēs & densus

denſus auro. *Virg.* Squalentem auro loricam & tunicam, *dixit.*

ſtijf. Rigidè, firmè, firmiter.

ſtijf. Validè, valdè.

ſtijf zijn. Rigere, obrigere, durum eſſe.

ſtijf worden. Rigeſcere, indurari.

ſtijf-hals. j. **krom-hals.** Obſtipus, tetanicus. & Obſtinatus.

ſtijf-hoorende. Surdaſter.

ſtijf-ſinnigh. Obſtinatus.

ſtijfheyd. Rigor, duritia, durities, firmitas.

ſtijflick. Rigidè, firmiter, contentè.

ſtijffel. Amylon: glutinum ex amylo, quo mulierum pepla firmantur & inalbantur.

ſtijfte. Rigor.

Stijgh. *ſicamb. friſ. weſtphal.* j. **twintigh.** Viginti. *vulgo* **tiega.**

ſtijgh. j. **ſteygh.** Acclivis.

ſtijghe. j. **ſteghe.** Semita: & Gradus.

ſtijghe. *holl.* j. **weer-ooghe.** Hordeolum.

ſtijghel. j. **ſtichel.** Gradus.

ſtijghen/ſteygen. Scandere: & Elevare.

ſtijgh-boghel. *ſax. ſicamb.* j. **ſtegel-reep.**

Stijl. Pila, columna, ſtipes, ſcapus, adminiculum.

ſtijl van de deure. Poſtis, latus oſtij.

Stijl. Stylus, forma, formula, modus, character, vena ſcribendi aut dicendi, ritus, modus, vſus.

ſtijl/practijcke. Iuriſdictionis forma, & vſus fori: formulæ litium: litium agitandarum, exercendarum, tractandarumq; methodus: mores iudiciorum: *gall ſtyle: ang. ſtile.*

ſtijleren. Docere, vel dicere formulas iudiciorum ſue litium.

Stijp-gat. Columbarium, loculamentum ſingulis columbarum paribus deputatum: loculamentum auium.

Stijuen. Firmare, durare, roborare, cõtendere, intendere, firmum reddere: & Denſare, addenſare, condenſare.

ſtijuen. Rigere, rigeſcere, rigidum aut firmum fieri. *ang. ſtiffe.*

ſtijuen de doecken. Firmare, durare, cõſtringere pepla ſiue linea amylino glutine. *σφίγω*, i. cogere, conſtringere, adſtringere, ſpiſſare.

ſtijuen. Intendi. **het koren ſtijft.** Annona, intenditur, ingraueſcit.

Stil/ſtille. Quietus, trãquillus, ſedatus, placidus, mitis. *germ. ſtill: ang. ſtyl.*

ſtil. Tacitus.

ſtil. j. **ſedigh.** Modeſtus.

ſtil ende dier. j. **heymelick.** Secretõ.

ſtille. *holl. ſicamb. ſland.* **heymeliche.** Latrina.

ſtille-ruymen. j. **ſtille-vaeghen.**

ſtille miſſe. j. **ſtilte der miſſen.** Canon.

ſtille weke. *ſax. ſicam. friſ.* j. **goede weke: ſtillen vrien-dagh.** j. **goeden vrien-dagh: ſtillen woenſ-dagh.** j. **ſchoſſel-woenſ-dagh.** *q. d* ſilens.

ſtille gangers. *holl. ſicamb.* j. **plattijnen.** *per antiphraſim.*

ſtille-ſaet. *vetus. holl.* Quies, ceſſatio.

ſtille ſwijghen. Silere, tacere, cõticere.

ſtille-ſwijghende. Taciturnus.

ſtille-ſwijghens. Tacitè.

ſtille-houden. Ceſſare, ſiſtere, deſiſtere.

ſtille zijn. Quieſcere, ceſſare.

ſtille ſtaen. Stare, ſiſtere gradum: ſubſiſtere, reſiſtere, conſiſtere, reſtitare.

ſtille ſtaen als waeteren. Stagnare.

ſtille ſtaende waeter. Stagnum, aqua ſtagnans, reſes.

ſtille-ſtand. Quies, ceſſatio, ſtatio.

ſtille-ſtand van waepenen. j. **beſtand.** Induciæ, ceſſatio ab armis.

ſtille-ſtand der ſonnen. Solſtitium.

ſtille-vaeghen ſtille-ruymen. *holl. ſicam. ſlan.* j. **vern-ſteken.** Latrinas purgare.

ſtille-vaegher ſtille-ruymer. *holl. ſicam. ſland.* j. **vern-ſteker.**

ſtillekens. Omnino, tranquillè, tacitè, ſedatè.

ſtillen. Sedare, tranquillare, quietum reddere, pacare, placare, mitigare, cõpeſcere, mollire: componere, reprimere: ſiſtere. *ger. ſtillen: ang. ſtille.*

ſtillick. Quietè, tranquillè, ſedatè, placidè, tacitè, ſubmiſsè.

ſtillighevd/ſtilte. Quies.

ſtilte. Quies, ſilentium, tranquillitas, ceſſatio.

ſtilte der miſſen. Canon miſſæ.

ſtilte des nachts. Conticinium.

ſtilte der zee. Malacia, tranquillitas maris.

ſtiltemiſſe. j. **ſtilte.**

Stimmen. *vetus.* Firmum reddere.

ſtimſel. j. **ſtemſel.**

Stinckẽ. Fœtere, malè olere, obolere, putere, rãcere. *ger. ſtincken: ang. ſtincke.*

Stin-

Stinchen *verbum fuit medium, quod tam in bonam quàm malam partem ſumi potuit, vt & apud Latinos* olere *eiuſdem ſignificationis: ſed nunc ferè ſemper in peiorem partem capitur, &* tetrum atque grauem odorem emittere *ſignificat Paul. Merula.*

ſtinck-gat. Spiraculũ, charonea ſcrobs: cauerna peſtiferum exhalans ſpiritũ.

ſtinck-biſch / ſtinckelinck / ſtinck. j. ſpierinck. Apua cobitis: piſciculus inſuauis odoris. *quia recens captus, & ſi aliquantulum ſeruetur, olere videtur. Geſner.*

ſtinck-biſch. *metaphoricè.* Homo fœtidus, olens, tetri odoris.

ſtinckende. Fœtidus, putidus, olidus: graueolens, viroſus.

ſtinckende aeſſem. Oze, oris graueolentia, grauis odor oris, ſpiritus fœdi odoris.

ſtincker/ ſtinckaerd. Homo fœtidus, olens, olidus, naſorũ peſtis, hircoſus.

Stinghe. *ſland. j.* **ſtanghe.** Pertica.

Stint/ ſtint-biſch. *ger ſax. ſic. j.* **ſtinck-biſch.** Apua cobitis.

Stip/ ſtup. Punctus.

ſtip. j. ſtap. Paſſus, gradus, veſtigium. *ang. ſteppe.*

ſtipken ſtippelken. Paruus punctus.

ſtippe. *friſ.* Offa panis: panis iuri intinctus.

ſtippel/ ſtippelken. Punctus.

ſtippen. Pungere, figere.

ſtippen. *ſax. friſ. j.* **in-doopen.** Intingere.

ſtippen. j. ſtappen. Figere pedem, veſtigium facere.

ſtippen. Interſepire.

ſtippen/ ſticken met de naelde. Pingere acu: plumare.

ſtip-naelde. j. ſtick-naelde. Acus Babylonia.

ſtip-ſtappen. *holl. j.* **ſlinghe ren/ botten.** Lamella aquas quatere.

ſtip-tuyn. Sepimentum agreſte, ſepes ſtructilis, ſepes virgea, ſepes ex palis crebris terræ infixis: vallum, ſepes ex vallis.

ſtipſel. Intercepetum.

ſtipſel/ ſtickſel. Opus plumarium, acu pictum.

Stirn. j. ſtern. Frons frontis.

Stiuel/ ſteuel/ ſtifel. *gem. ſax. ſicamb.* Ocrea. *ital. ſtiuale.*

Stobbe. *friſ. j.* **ſtrobbe/ ſtronck.** Truncus.

Stock/ ſteck. Stipes, baculus, baculum, fuſtis. *ger. ſtaeck: ang. ſticke.*

ſtock. *ſland. brug.* Haſta: bacul⁹ auctionarij præconis. **ſlaet den ſtock verkoopen.** Haſtæ ſubijcere, auctionari, publica auctione vendere.

ſtock. Truncus, cudex. *gem ſtock: gall. eſtoc: ital. zocco: ang. ſtocke.*

ſtock/ ſtam. Stirps, ſtemma, genus, progenies.

ſtock/ ſtaf. Scipio.

ſtock. Framea, ſica: enſis. *ital. ſtocco.*

ſtock/ vier-ſteck. Sclopus, bombarda, tormentum æneum.

ſtock. Cippus, numella, compedes, pedicæ: compes lignea: cataſta, robur, ſtipes carceralis: lignum bipatens, in quo ſontium pedes includuntur. *ger. ſtock: ſax. ſtock: ang ſtocke.*

ſtock. j. halm/ halm-goedinghe.

ſtock der vien. *vetus holl. j.* **vie-kuyf.** Aluearium.

ſtock. j. etter-ſtock. Pus, ſanies conglobata.

ſtock-be-waerder. j. ſteen-waerder.

ſtock-beld. Statua, delubrum: imago ſiue ſimulacrum ex trunco. *ſic Horat. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum: Cùm faber, incertus, ſcamnum faceréne Priapum, Maluit eſſe Deum, &c.*

ſtock-blind. Omnino cæcus, & baculo viam dirigens.

ſtock-boyſe. Fiſcus, fiſcina, zona teres: quæ manubrium habet inſtar baculi: ſacciperium, *Plaut.* ſaccepera.

ſtock-draghet. *vetus.* Lictor.

ſtock-dupue. Palumbus torquatus: liuia. *ang. ſtocke doue.*

ſtock-erte. Piſum maius, piſum Romanum: *piſi genus quod ramalibus ſiue baculis fulcitur in agro.*

ſtock-goeden/ ſtam-goeden. Bona hæreditaria, bona auita: fundus auitus, nõ emptus, ſed à maioribus accept⁹.

ſtock-haer. j ſtoppel-haer. Lanugo.

ſtock-houder. *ſland. brug.* Præco auctionarius, qui baculi ictu merces emptori plus offerenti addicit.

ſtock-houwe. Runcina.

ſtocke-knecht/ ſtecke-knecht. Lictor: phylaciſta.

ſtock-legghinghe. *friſ.* j. **halm-goedinghe.**

ſtock-loock/ſtuck-loock. Porrum, ſectile, ſectiuum, Tarentinum.

ſtock-man j. **ſtock-oud.**

ſtock-meeſter. *ſax. ſic.* j. **ſteen-waerder.** Ergaſtularius, carcerarius.

ſtock-melck. *germ. ſax. ſicamb.* Lac gelatum, concretum.

ſtock-mes/ſtock-meſſer. *ſax.* Faix arboraria, ſiluatica.

ſtock-narre. Stipes, truncus, homo ſtupidus, bardus, ſtultus: & Stultus ſiue morio ſceptrum geſtans, *qui &* **polle & polle-ken** *dicitur. germ. ſtocknarr.*

ſtoc-oud. Senex decrepitus, feſſus ætate ſenex, ſenex tripes, baculo gradum adiuuans.

ſtock-reghel. Verſus intercalaris: qui inter verſus inſeritur: *in vulgaribus rhythmis* ſcipio aut baculus refractus *dicitur.*

ſtock-rooſe. *holl.* Malua roſea.

ſtock-ſlagh. Verber.

ſtock-ſtille. Immobilis inſtar trunci.

ſtock-tand. j. **hoeck-tand.** Dens genuinus, molaris, columellaris, intimus.

ſtock-veder. j. **ſtoppel-veder.**

ſtock-violiere. Leucoion, viola alba, vel viola lutea & muraria. *q. d.* viola ligneſcens *ſiue* in baculum creſcens.

ſtock-viſch. Aſellus arefactus: piſcis ex aſellorum genere, vento & frigore induratus, atque in fuſtem extenſus: piſcis fuſtuarius *Eraſmo dicitur. germ. ſtockfiſch: gal. ſtocfiz: ang. ſtockefiſhe.*

ſtock-viſch t'eten gheuen. *adag.* Fuſtigare, ξυλοκοπᾶν, fuſte verberare.

ſtock-wil. Noctua baculo ſiue ſcipioni inſidens: vlula.

ſtockade. Sica. *vulgò* ſtoccada.

ſtockel-hayr. j. **ſtoppel-hayr.**

ſtocken. Baculo munire, firmare, ſtabilire: & Inniti, ſtabiliri.

ſtocken op yemanden. Niti aliquo: fiduciam collocare in aliquo.

ſtocken de bien. Alueario apes indere.

ſtocker/ſtocke-knecht. Lictor, carnifex

ſtocken. *vetus.* j. **ſtollen.** Concreſcere, conglobari, denſari.

Stoepen. *friſ. holl.* Laſciuire.

ſtoepgh. *holl. friſ.* Laſciuus, petulans.

ſtoepſtere. *holl. friſ.* Puella laſciua.

ſtoepſterije. *holl. friſ.* Petulantia, laſciuia.

Stoel. Sedes, ſedile, ſella, cathedra. *ger. ſtul: ang. ſtoole.*

ſtoel/wedduweclicken ſtoel. Bona quæ viduo vel viduę poſt coniugis mortem debentur.

ſtoel/kack-ſtoel. Sella perruſa, familiaris. **Te ſtoel gaen.** Exonerare aluum.

ſtoel-doeck. *vetus.* Tapes, tapetum.

ſtoel-draper. j. **draperier.** Diatretarius.

ſtoel-ganck. j. **kamer-ganck.** Aluus, exoneratio alui.

ſtoel-ganck-tapken/ſtoel-tapken. Glans, ſuppoſitorium.

ſtoel-ſuſter. Monacha reſes.

ſtoelken. Sedecula, ſedicula, parua ſedes

ſtoelken. j. **kampernoelie.** Fungus, boletus: *à ſimilitudine rotundæ ſedis.*

Stoepe. Verber: fuſtuarium, caſtigatio fuſtium & virgarum.

ſtoep-gheerde. *friſ. ſicam.* Flagrum, flagellum.

ſtoepe. *vetus ſax. ſicam.* Cutis & crinium exſtirpatio: pœna cutis & crinium, corij & capilli.

ſtoepe/ſtoep-bancke. *holl. ſicam.* Exedra, ſedile pro foribus, ſedile veſtibuli. *ang. ſteppe.* i. ſcamnum.

ſtoepen. Fodere, fodicare, pungere.

ſtoepen/ſtuppen. Quatere, concutere. & Verberare.

ſtoepen. *ſax. friſ. ſicamb.* Flagellare, cædere virgis. *ger. ſteupen.*

ſtoepen. *vet. ſax. ſic.* Cutem capitis vnà cum capillis abſtrahere reo. *de quo pœnæ genere etiam apud Machab. 2. cap. 7.*

ſtoepen. *holl.* Sidere, ſubſidere, ſedere.

ſtoep-kozf. Naſſa: textum vimineũ piſcatorium.

ſtoepen/ſtuppen. Curuare, incurvare. *ang. ſteupe.*

Stoete. j. **ſtupte.** Panis triticeus quadratus, *&c.*

Stoet-mande. *ſicamb* Corbis.

Stof. Puluis. *ger ſtaub.* **Stofken.** Puluiſculus. **Stofken oft ſtupfken van de bloeme.** Pappus.

ſtof/ſtoffe. Lana breuis ac minuta.

ſtof-hayr. Lanugo. flos.

ſtof-meel ſtupf-meel. Pollen, farina volatica, minutiſſimus farinæ puluiſculus.

ſtof-reghen/ſtupf-reghen. Pſecas, pluuia

via tenuis,irroratio tenuiſſimis gutt-ulis.

ſtof-ſand ſtupf-ſand. Arena volatica.

ſtofachtigh. Puluereus,pulnerulentus.

Stoffe.j.ſtof. Lana breuis.

Stoffe/ſtof. Materia,materies: id ex quo aliquid fit.*gall.eſtoffe: ang.ſtuffe.*

ſtoffen.*vet.* Farcire,cõfarcire.*ang.ſtuffe.*

Stoffen ende poffen. Iactare,vẽditare.

ſtoffer.j.poffer.

Stofferen. Munire,cõmunire,inſtruere,ornare,adornare,concinnare,ſuppeditare.

ſtofferen. Cælare.

ſtofferen de logenen. Farcire cẽtones, mẽdacia glorioſa conſarcinare,adornare: mendaciis fucũ addere: cõcinnare mendacia, lenociniis perpolire mẽdacia:affingere: ſplẽdidè mentiri.

ſtofferer. Coſmeta,ornator,concinnator: *&* Cælator.

ſtofferer van loghenen. Aretalogus.

ſtofferſter. Coſmeta,ornatrix.

ſtofferſel. Munitio,ornamentum,lenocinium,comptus,ornatus,mundus: *&* Cælatura.

ſtofferſel/ veur-hanck. Periſtromata, velaria,velamina,peripetaſmata.

ſtofferſel binnen huyſe. Supellex.

ſtofferinghe.j.ſtofferſel.

Stoken het vier. Struere ignem.

ſtoken/toe-ſtoken. Inſtigare,incitare, hortari,exſtimulare,addere faces.

ſtoken de tanden.*ſland* **j.koteren.**

ſtok-vier. Incendiarius.

ſtok-vier. Fax ſeditionis,impulſor ſeditionis,inſtigator: flabellum ſeditionis ſiue turbarum.

Stolckeren/ſtelckeren.*ſland.* **j.ſtollen.** Concreſcere, coadunari, coagulari.

Stolle/ſtulle/ſtuck/lap. Fruſtum,pars ailuta.

ſtolle.*ſax.ſic.* Cuniculus ſubterraneus, cuniculus metallicus.

ſtollen dꝛijuen.*ſax.* Cuniculos agere.

Stollen. Concreſcere,cõglobari,coire in denſitatem, condenſari,cõſtipari, coagulari,conglobari.

Stolpe/ſtulpe.*holl.* **j.klocke/vier-klocke.** Turbo focarius.

ſtolpe/ſtulpe.*ſax.ſicamb.* Operculum.

ſtolpe.*vetus.* Tignum.

ſtolpen.*holl.* **j.ſtelpen/ſtoppen.**

ſtolpen/ſtelpen.*hollan.ſicamb.* **j.decken.** Tegere,operire.

Stom. Mutus,elinguis.*germ.ſtum: ang. dombe.*

ſtom woꝛdẽ. Mutescere,obmutescere.

ſtomme ſonde. Peccatum Sodomiticum:nefarium ſiue nefandumSodomiæ crimen.*vulgò* peccatum mutũ. peccatum quod ne nominari quidẽ debet ob enormitatem.

ſtonnnelick. Tacitè.

Stommelen.*ſland* **j.ſpertelen.**

Stomp. Hebes,obtuſus.*germ.ſtumpff.*

ſtompe. Truncus:caudex ramis & foliis exutus.*ang.ſtumpe.*

ſtompe. Mutilatum membrum.

ſtompe. Carpus,iunctura manus,vertebra manus: brachiale: *&* Trunca ac tuberoſa manus: *&* Pes truncus, mutilus.*ger.ſtumpff: ang.ſtumpe.*

ſtompe. Mutex,gnomon.

ſtompen. Mutilare,truncare:*&* Hebetare,obtundere aciem,retundere.*ger. ſtumpffen, ſtumplen.*

ſtomp-voet. Mutilus pede.

ſtomper.*friſ.* Homo obtuſus,hebes,ignauus,negligens,non frugi.

ſtomperije.*friſ.* Ignauia.*&* Abuſus.

Stond. Momentum: *&* Spatium: *&* Hora.*ger.ſtund: ang.ſtunde.* **Van ſtonden aen.j.ter-ſtondt.** Statim,extemplo,ilico.

ſtond.*vetus.* Vice,vicem.

ſtond-glas.j.ghelaſ-looper. Clepſammidium.

ſtonden. Vices.

ſtonden.j.maend-ſtonden. Menſtrua.

ſtondigh.*vetus.* Oportunus.

Stonen.j.ſteunen. Inniti.

Stooken.j.ſtoken.

Stoole. Orarium,faſcia collaris,focale,zona humeralis,zona ſacra.*vulgò* ſtola.

Stoop/ghelte. Poculum maius,œnophorum: cantharus.*vulgo* ſtopa,lotũ.

Stooꝛen/ver-ſtooꝛen. Turbare,perturbare,interturbare,interpellare:*&* Irritare,exacerbare.

ſtooꝛen. Lutum aut vadum commouere.

ſtooꝛinghe. Turbatio,interpellatio.

ſtooꝛniſſe. Turbatio,interpellatio,oppoſitio,impedimentum.

Stoot. Pulſus,ictus, quaſſus,colliſus, illiſus,impulſus,us: offenſa,offenſio.

ſtooten. Trudere,pellere,pulſare,quaſſare, offendere, allidere, illidere, impingere,tundere.*germ.ſtoſſen.*

ſtooten j.ſtampen. Terere, pinſere.

ſtooten van t'peerd. Deturbare equo.

ſtooten in t'hooſd. j. in-gheuen. Perſuadere. **Stooten wt den hooſde.** Diſſuadere, dehortari.

ſtoot-ballē.j. kop kop heeft gheleght.

ſtoot bollen j.ſtoot-hooſden.

ſtoot-deghen. Parazonium,pugio,ſica.

ſtoot-hooſden. Arietare,coniſcare. & Caput inſtare inſtar irati.

ſtoot-hooſdigh. Peruicax,contentioſus,obſtinatus,refractarius:*metaphora ab animalibus ſumpta.*

ſtoot-ſteen. Lapis offenſionis.

ſtoot-valck. *ſax.* Accipiter pernix: gyrofalco,*quibuſdam.*

ſtooter. *ſax.j.ſpruck-henghſt.* Equus admiſſarius.

ſtooter ſtamper. Piſtillum.

ſtooter. Tetrobolus: nummus argenteus duobus ſtuferis & medio æſtimatus.

ſtootigh.j.hozen-ſtootigh. Cornupeta.

ſtootſel. Offendiculum.

Stoppe. *vetus.ſland.*j.**werck.** Stupa,*ſiue* ſtypa *συπῆον, συππίον. gall.eſtoupe: ital. ſtoppa:hiſp.eſtopa: à* **ſtoppen** i.ſtipare: *quod ſtupa nauium: imò ſtipentur ſiue obturentur.*

Stoppel/koren-halm. Stipula,culm°, frumenti calamus. *germ.ſtupffel: gall. eſtouple: ital.ſtoppia:ang.ſtubble.*

ſtoppel-gans. Chenelops,anſer ſtipulas paſcens.

ſtoppel-hayrken. Lanugo, prima lanugo.

ſtoppel-raepe. Rapa quæ poſt meſſem ſeritur,ſtipulis exaratis: rapa autumnalis.

ſtoppel-veder/ ſtock-veder/ bloed-veder. Penna ſiue pluma tenerior, ſanguinea: caulis:calamus extra cutem eminens, ex quo plumea lanugo erumpit : prima penna ſiue pinna auium.

ſtoppelen. Primas pinnas ſiue pennas emittere.& Pubere,pubeſcere.

ſtoppen. Stipare, obſtipare,ſiſtere,oppilare,obturare, obſtruere, occludere, opplere:*ſuφειμ.vulgo* ſtoppare.*ger.ſtoffen: gall.eſtouper: ital.ſtoppare:ang.ſtoppe.*

ſtoppen. Adſtringere,denſare,condenſare: poros ſiue meatus contrahere.

ſtoppen den ſtoel-ganck. Aluum aut ventrem adſtringere.

ſtoppende medicijne. Styptica,adſtrictoria medicamenta.

ſtoppen het ſchip.j.kalfaten.

ſtop-hamer. Malleus quo aliquid ſtipatur.

ſtop-mes. Falx ſiue aſcia qua ſtipantur vaſa.

ſtop-ſteen. Farcturæ: materia lapidea vel cæmentitia,quæ parietū vel murorum medium interſtitium farcit atque implet.

ſtop-vederen/ ſtoppel-vederen. Lanugo.

ſtop-wachs. Propolis.

ſtop-werck. Stupa.

ſtopſel. Obturamentum, operculum, operimentum,cooperculum, orbis. *gall.eſtoupillon:ang.ſtoppel.*

ſtopſel. *ſax* **j.ſtoppe/werck.** Stupa.

Stoyck. *ger. ſax. friſ. ſicamb.*j. **opevaer.** Ciconia.*ang. ſtorke.*

Stoyckelen. *ſland* **j.ſtelckeren.** Cōcreſcere,conſtipari, coagulari.

Stoyie. Hiſtoria. *ger.hiſtory: gall.hiſtoire: ital.ſtoria,hiſtoria: ang.hiſtorie,ſtory.*

ſtoyien. Hiſtoriam narrare, res geſtas recenſere.

Stoym. Rumor,ſtrepitus, tumultus vehemens. *ital.ſtormo.*

ſtoym. Impetus,impreſſio,oppugnatio, procella,nimbus turba,exercit° turbatio,vis.*gal eſtour:ang.ſtorme.*

ſtoym.j.ſtoym-wind. Turbo,procella.

ſtoym.j.ſtoym-weder. Turbo,vis maior,vis diuina : calamitoſa tēpeſtas, procelloſa tempeſtas.

ſtoym. Claſſicum: incundæ pugnæ ſignum.

ſtoym ſlaen. Canere claſſicum,ad arma ciere.

ſtoymen. Tumultuare,turbare,ſtrepere, obſtrepere.*ital.ſtormire.*

ſtoymen/be-ſtoymen. Oppugnare:incurſionem,impetum,impreſſionem facere.

ſtoym-baere. Procella.

ſtorm-dack. Pluteus, muſculus, vinea, teſtudo.

ſtorm-gat/ſtorm-plaetſe/breſſe. Labefactatio muri.

ſtorm-hamer/her-hamer. Ceſtra, malleus militaris.

ſtorm-hoed. Galea bellatoria; galea oppugnatoria.

ſtorm katte, j. kat. Vinea.

ſtorm-klocke. Claſſicum æramentum.

ſtorm-ram, j. rammepe. Aries.

ſtorm weder, j. ſtorm. Vis maior.

ſtorm-wind. Procella: turbo.

ſtormigh/ſtorm-achtigh. Turbidus, tempeſtuoſus, procelloſus, impetuoſus: nimboſus.

Stort/ſtort-gat. Gula: *dicitur à fundendo: quoniam per hanc partem omnia corpori velut per clepſydram infunduntur. Becan.*

ſtorte ſtrote. Iugulus, iugulum.

ſtorten. Fundere, diffundere, effundere, profundere.

ſtorten. *vetus.* Sternere, præcipitare.

ſtorten. *friſ. holl ſax. ſicamb.* **j. vallen.** Cadere, labi. **Stortende ſieckte.** *friſ.* **j. vallende ſieckte.** Morbus caducus, comitialis.

ſtort-remer/giet-remer. Modiolus erogatorius.

ſtort-gat, j. ſtorte. Gula.

ſtort-moſe. *vetus.* Lauatrina.

ſtort-ſchotel. Homo profuſus, prodigus, vappa: effuſor.

ſtort-vat, j. onder-vat.

ſtort-wijn, j. leck-wijn. Vappa.

Stovigh. *ſax. ſicamb.* Toruus.

Stove/ſweet-bad. Hypocauſtum, laconicum, vaporarium, ſudatorium, tepidarium, caldarium, cella caldaria, balneum. *vulgò* ſtuba, ſtufa. *germ. ſtub: ſax. ſtaue: gall. eſtuue: ital. ſtufa: hiſp. eſtufa: ang. ſtue, ſtew, ſtewe.*

ſtove/ſtofken. Æthranon: ſcabellum quod fouendis brumali tempore pedibus ſubiiciunt feminę: ſedile pedes fouens.

ſtouen, j. ſmooren. Vaporare, ſuffire, fouere, *&c.*

ſtouen. Fouere, partem leſam vel morboſam humidis calidiſve fomentis foris applicitis tepefacere.

ſtouer ſtove-meeſter. Balneator.

ſtouinghe. Fotus, fomentũ, fomẽtatio.

Stouen, j. bellen. Sternere. (nus.

ſtouende oft ſtupuẽde kote. Talus pro-

Stout. Audax, audens: *&* Ferox, arrogans, faſtoſus. *&* Confidẽs. *ger. ſtoltz: ang. ſtoute.*

ſtout-hertigh. Animoſus, ſtrenuus.

ſtout-moedigh. Ferox, animoſus, ſtrenuus.

ſtoutachtigh. Audaculus, feroculus.

ſtouthepd/ſtoutigheyd. Audacia: confidentia, arrogantia.

ſtoutelick. Audacter, audenter, intrepidè, animosè: confidẽter, arroganter.

Stouwen. Agere, minare, ducere: propellere.

ſtouwen. *ſland.* Incitare, inſtigare.

ſtouwen *friſ.* **j.** Compeſcere, cogere, coërcere.

ſtouwen. *vetus.* **j. taſſen.** Aceruare, accumulare, cogere.

ſtouwen als de dupuen, j. roeckocken. Minartire.

Strack. *vet.* Rectus, directus, erectus. *germ. ſtrack: ang. ſtraight.*

ſtracken. *ſax. ſic.* **j. ſtrecken.** Tendere.

ſtracks. Recta, recta via, directè: *&* Eueſtigio, confeſtim, quamprimum. *germ. geſtracks, ſtracksweghs: ang. ſtraignt waye.*

Straele. Radius: linea. **Straele der ſonnen.** Radius ſolis.

ſtraele. *ger. ſax.* Fulmen: Iouis ignis. **ſtraelkens van heet ijſer.** Stricturæ.

ſtraele. *ſland.* Stimulus: aculeus, ſpiculũ.

ſtraele. *ſland.* Oculorum acies.

ſtraele. *vetus. ſland.* Crabro.

ſtraele. *vetus.* Iaculũm, ſagitta. *ital. ſtrale.*

ſtraele. Cauũ vngulæ, chelidõ. χηλιδὼν.

ſtraele, j. ſtreele. Pecten.

ſtraelen. Radiare, irradiare.

ſtraelen. *ſland. hol.* Aculeo, ſpiculo, ſtimulo pungere: *dicitur propriè de apibus.*

ſtraelen. *vetus.* **j. ſtreelen.** Pectere.

ſtraelen. *vetus.* **j. ſchieten.** Iaculari.

Straeme/ſtreme. Vibex.

Straete. Platea, vicus: via, veha: agger: *germ. ſtraß: ital. ſtrada: ang. ſtreat, ſtrete.* Strata, *ſiue* ſtrata via, *proprie dicitur* lapidea via publica ciuitatum, pagorum, *&c. tametſi indifferenter pro* terrea via *accipiatur.*

ſtraete. *vet. ſicamb.* **j. ſtrote/ſtorte.** Gula.

ſtraet-arbeyder. Baiulus, gerulus.

ſtraet-beure. Antica.
ſtraet-gheld. j. **wegh-gheld.**
ſtraet-maere. Fama vulgi, tabula vulgi
ſtraet-moze. Eluuies, lutum platearum.
ſtraet-roof. Latrocinium.
ſtraet-rooueu. Graſſari, latrocinari, depopulari.
ſtraet rooucr. Latro, graſſator, viarum obſeſſor.
ſtraet-ſchenden. Latrocinari, graſſari.
ſtraet ſchender. Latro, graſſator, pirata terreſtris.
ſtraet-ſlinghet. Deambulator otioſus.
ſtraet-ſlingheren. Obambulare, vagari per plateas.
ſtraet-ſteen. Silex: lapis quo via ſternitur.
ſtraet-uercken. Porcus aphetus, id eſt, qui liberè & ſine cuſtode per plateas vagatur: *vt ſues Antonianæ, quas vrbe arcere nefas olim fuit.* & Scortum, cloaca, meretrix diobolaris, quadrantaria mulier proſtituta & expoſita cuiuſuis libidini: ἀφετὸς γυνὴ.
ſtraet-waeghen. Plauſtrum, ſarracum.
ſtraetken. Angiportus, angiportum, vicus paruus & anguſtus.
Straf. Rigidus, durus, aſper, immitis, auſterus, ferox, ſæuus, atrox, ſeuerus: inclemens: tetricus.
ſtraffe ſtraffinghe. Pœna, ſupplicium, vindicta, animaduerſio, correptio, mulcta, multa: punitio.
ſtraffe lijden. Pœnam ſubire, ſuſtinere, ferre, dare.
ſtraffen/ſtrauen met woorden. Arguere, coarguere, reprehendere, taxare, obiurgare, caſtigare. *germ ſtraffen.*
ſtraffen/ſtrauen/ſtraffe aen-doen. Punire, afficere pœna, pœnâ irrogare, multare, multam irrogare: plectere, ſumere ſupplicium, exigere ſuppliciũ ab aliquo: ſupplicio afficere aliquẽ, animaduertere in aliquẽ, vindicare.
ſtraf-baer. Obnoxius, pœnæ ſiue mulctæ obligatus.
ſtraf-loos. Impunis.
ſtraf-weerdigh. Puniendus, pœna dignus.
ſtraffelick. Rigidè, durè, ſeuerè, aſperè.
ſtraffinghe. Animaduerſio, punitio.
ſtraffheyd/ſtraffigheyd. Rigor, ſeueritas, auſteritas.
ſtraffer. Animaduerſor, punitor.
Straie. j. **ſtraele.**
Stram. Strigoſus, rigidus: & Laſſus defatigatus, fractus labore.
ſtramme leden. Membra rigida, defatigata, fracta labore.
Strame. j. **ſtreme.**
Stramijn. j. **ſtamijn.**
Strande. *ſax. ſic.* Litus, litoris ora, acta.
ſtranden. Appellere ad litoris oram.
ſtranden. *ſax.* Facere naufragium.
Strangh. j. **ſtrengh.** Arctus.
ſtranghe/ſtringhe. Vinculum.
ſtranghe. Brachium maris vel fluuij, ſinus, maris æſtuarium: & Litus, ora maris. *ger. ſtrang.*
ſtranghen/ſtrenghen. Arctare.
ſtranghõ ſtrandẽ. Appellere ad oram maris: & Facere naufragium.
ſtrangul/ſtrangelioen. j. **ſtrenghel.**
Strate. j. **ſtraete.** Platea, *&c.*
Straue. j. **ſtraffe.** Pœna.
ſtrauen. j. **ffraffen.** Arguere, *&c.*
Streck/ſtreke. Tractus.
ſtreck. *ſland.* j. **ſtrick.** Laqueus.
ſtrecken/ recken. Tendere, extendere, contendere, intendere, protendere: diſtendere. *ang. ſtreiche.*
ſtrecken ende recken de leden. Pandiculari.
ſtrecken tot eendtaght. Tendere, pertinere, ſpectare ad concordiam.
ſtrecken den hals beur/ *&c.* j. **onderſetten.**
Streel/ſtrael. *ger. ſax. ſic* j. **kam.** Pectẽ.
ſtreel. j. **roſ-kam.** Strigilis. *germ. ſtrigel: gall. eſtrille: ital. ſtreglia, ſtrigia.*
ſtreele. Antiæ.
ſtreelen. Pectere, pectinare: & Palpare, palpari, mulcere, demulcere, blandiri molli attactu: adulari.
Streplen/ſtruplen. *frſ. ſicamb.* j. **piſſen.** Meiere.
Streke. Linea, tractus, verſus: & Tractus, via, limes, plaga: regio.
ſtreke/ſtrepe. Stria, ſtriga. & Vibex.
ſtreke. Ictus, verber, plaga. *ang. ſtroke.*
ſtrekel/ſtreekel. *ſland. ſicamb.* j. **ſtrick-ſtock.** Hoſtorium, radius.
ſtrekelen. Leuiter tangere.
Streme. Linea, lineamentum, filum, tractus: & Stria. & Radius. *ger. ſtreym: ſax. ſtrime.*

ſtrene.

ſtreme. Vibex: ſignum verberis, veſtigiũ verberis in carne remanẽs. *vulgò* ſtrima. *ger. ſtriem: ſax. ſtryme.*

ſtreme garrens. j. ſtrene.

ſtremen. Striare, ſtrias facere.

Stremmen. *ſland.* Sittere, reſtinguere: cohibere.

ſtremmen. *hol. friſ.* **j. rinnen.** Coagulari.

ſtrem-vat. *holl friſ.* Vas in quo lac coagulatur.

ſtremſel j. rinſel. Coagulum.

Strene garens. j. ſtringhe.

Strengh/ſtrenghe. Arctus, ſtrictus, acer, auſterus, durus, rigidus, ſeuerus, aſper, vehemens, ſæuus, fortis: & Strenuus, gnauus, fortis ad res gerẽdas promptus. *germ. ſtreng: hiſp. ſtrecho: ang. ſtrong.*

ſtrengh recht. Ius ſummum.

ſtrenghe. j. ſtringhe. Vinculum, ligula. *ital ſtrenga.*

ſtrenghel. Catarrh⁹ equorum cum anhelitus difficultate. *vulgò* ſtrangulina, ſtrangulio.

ſtrenghen. Stringere, conſtringere, arctare. *gall. eſtraindre: hiſp. eſtrechar: ang. ſtreigne, ſtrayne.*

ſtrenghigheyd. Rigor, acritas, duritia, ſeueritas: & Strenuitas.

ſtrenghighlick. Strictè, arctè, acriter, duriter: & Strenuè, gnauiter.

Strepe. Stria, ſtriga, linea, tractus: & Litura.

ſtrepen. Striare, lineare, lineam ducere: lineis ſiue virgulis diſtinguere, variegare.

Streuen. *germ. ſax. friſ. ſic. holl.* Niti, eniti, moliri, intendere, contẽdere: & Certare, concertare, contendere, diſceptare, velitare. *ger. ſtreben: hiſp. eſtribar: gall. eſtriuer: ang. ſtriue, ſtriffe.*

ſtreuen. *vetus. holl.* Simul deambulare.

Strick/knoop. Nodus.

ſtrick/ſtrop. Laqueus, tenus, tẽdicula.

ſtrick/laghe. Laqueus, inſidiæ.

ſtricken. Stringere, conſtringere, nectere, connectere laqueo, nodare.

ſtricken. *ſicamb.* **j. breyden.** Contexere rete, vittam, *&c. hinc* **hoſen-ſtricker/ mutſen-ſtricker/ hupuen-ſtricker.** *ſicamb* **j. breyder.**

ſtrick-hoſen. j. wagghen. Faſciæ, perones. *gall. triquehouſes.*

ſtrick-litſe. j. litſe.

ſtrickt. Strictus, contractus, arctus. *ang. ſtraict.* **ſtrickte yacht.** Stricta ſiue arcta captiuitas.

ſtrickterlick. Strictè.

Striemelen. Vacillare, ceſpitare, nutare greſſu.

Strighel. *germ. ſicam* **j. ſtreel.** *ger. ſtrighel.*

ſtrighelen. *ger.* Strigilare.

Strijck/ſtreke. Tractus.

ſtrijck. j. ſtreke. Ictus.

ſtrijcken. Stringere.

ſtrijcken. Linere, linire, allinere, collinere: & Tergere, abſtergere, radere. & Demulcere, molliter attrectare, palpare.

ſtrijcken. *metaphor.* Leuiter virgis ſiue flagris cædere.

ſtrijcken. Legere, tendere, proficiſci. **Strijcken nae Italien.** Tendere in Latium. **Gaen ſtrijcken.** Abire, diſcedere.

ſtrijckẽ. Remittere, relaxare, deponere.

ſtrijcken het ſeyl. Deducere vela, legere vela.

ſtrijcken de riemen. Inhibere remos, vehementiore remigationis modo nauim ad puppim conuertere: ſtringere remos.

ſtrijcken. Cõſidere, ſimul ſedere, quieſcere, interquieſcere: ſtrigare, in arando ſulco interquieſcere, in ſtriga interquieſcere. *Plin.*

ſtrijck-bedde. *ſland.* Lira, regeſtum, terra regeſta.

ſtrijck-bloeme. Cotula lutea, buphthalmi ſpecies.

ſtrijck-hout. j. ſtrijck-ſtock. Radius.

ſtrijck-kalck. Gypſum.

ſtrijck-ſteck/ſtrijck-ſtockſkẽ. Plectrũ.

ſtrijck-ſteen. *germ. ſax. ſicamb.* **j. goudſteen/toetſ-ſteen.**

ſtrijck-ſtock. ſtrijcker. Radius, hoſtorium: *baculus teres quo menſuræ equantur, redundanſque abſtergitur. ang. ſtrikle.*

ſtrijck-weer/ſtrijck-weeringe. j. boꝛſt-weer/boꝛſt-weeringhe.

ſtrijckel. *ſax. j. ſtreel/ſtrighel.* Strigil. *ang. ſtrikle.*

ſtrijcker. Raſor.

ſtrijcker. j. ſtrijck-ſtock. Radius.

Strijd. Certamen, pugna, prælium, conflictus.

ſtictus,decertatio,bellū,agon.*ger.ſtreyt: ang.ſtriffe.* **Om ſtrijdts.** Certatim. **Om ſtrijdts dzinckē.** Certare poculis,cōtēdere potu,certatī ingurgitare ſe potu.

ſtrijden. Certare,decertare,certamen conſerere,manū conferre,pugnare, cōpugnare,depugnare,dimicare acie vel prœlio,cōſligtari,digladiari,prœliari,bellare,belligerare,cōſligere,ad manus venire, cōſligere acie, decernere acie,ferro,armis:bello contendere,committere prœlium,*ger.ſtreitten: ang.ſtriue.*

ſtrijd-baer. Militaris,mauortius,bellicoſus,bellicus,bellator,caſtrēſis,bellifer,belliger,bellipotens.

ſtrijd-baerlick. Bellicosè.

ſtrijd kolue. Caſtus.

ſtrijd-plaetſe. Arena.

ſtrijd-reden. Cōtentio,oratio pugnax & contentioſa.

ſtrijder. Bellator.

ſtrijdigh. Pugnans:& Controuerſus, litigioſus.

Strijpe.j.ſtrepe. Stria,ſtriga,linea.

ſtrijpt kleed. Veſtis diſcolor,lineis variegata.

Stringhe/ſtrenghe. Vinculum,reſtis, ligamen,lorū,neruus,chorda,ligula, laqueus. *ital.ſtringa: ang ſtringe.*

ſtringhe garens. Spira filacea,orbis filaceus: filorum congeries.

ſtringhe haers. Cirrus,cincinnus,capillus contortus.

ſtringhen.j.ſtrenghen.

Strobbe. Frutex.

ſtrobbelen/ſtrubbelen. *ſland.j.* **ſtrupckelen.** Ceſpitare.

Stroy.j.ſtroo. Stramen.

Strom.j.ſtroom. Tractus.

Strompe/ſtrumpe. *ſax.ſicam.* Tibiale. *ger.ſtrumpff.*

ſtrompelen. *hol.j.* **ſtrupchelē.** Ceſpitare.

Stronck.j.tronck. Truncus,ſtirps,ſtipes,corpus arboris.& Radix trunca. & Stirps, progenies.

ſtronckē.j.troncken. Truncare,detruncare,decurtare,amputare.

ſtronck-eycke tronck-eycke. Quercus trunca,quercus deciſis ramis: quercus raſilis, tonſilis.

ſtronckelen.j.ſtrupckelen. Ceſpitare, offendere greſſu,titubare greſſu.*q.d.* ad ſtirpem ſiue ſtipitem offendere.

Stront. Stercus,ventris onus,olus,em, merda,homerda.*gal.eſtront.* Stercus. *inquit Ioſephus Scaúger, veteribus dicebatur* ſtercus rotundum.

ſtront-pot.j.ſchijt-pot. Lataanum.

ſtront-ſack. Aluus, venter.

ſtront-ſaecke. Res friuola.

ſtront-boere.j.ſchijt-boere. Geſtus indecens. & Res friuola.

Stroo/ſtrop. Stramen, ſtramentum. *ger.ſtraw: gall.eſtrain: ital.ſtrame ang. ſtrawe.*

ſtro-boter. Butyrum hyemale.q.d. butyrum ſtramentitium, ſtramineum: *cium deficiente gramine, ſtramento pascuntur vaccæ.*

ſtroo-halm. Calamus, culmus.

ſtroo-knoop/ſtroo-lidt. Geniculum.

ſtroo mael. *ſlan.* Gen⁹ mēſuræ etiam.

ſtroo-pijpe. Calamus, culmus, ſtipula.

ſtroo ſack/bult. Culcita ſtramentitia.

ſtropen/van ſtroo. Stramineus, ſtramentitius.

ſtropen dack. Culmen,tectum ſtramineum,tectum culmis conſtratum.

ſtropen hoed. Vmbella: petaſus rigidus ſtramineus.

ſtropen koꝛf. Filcina.

ſtropen. Sternere,ſpargere,diſpergere, *ang. ſtrawe.*

ſtropken woꝛpen. *ſland.j.* **halmen.** Vendere fundos, patrimonia.

ſtropſſel. Stramentum,ſubſtramen.

Stroocken. *holl.j.* **ſtrijcken/ſtreken.**

Stroom/ſtrom. Tractus.

ſtroom/ſtroem. Curſus aquæ, curſus amnis,fluxus,fluctus,flumen,unda. *ang ſtreame.*

ſtroom. Aeſtus:maris creſcentis decreſcentis cōmotio. **Tegen ſtroom.** Aduerſo flumine. **Teghen ſtroom ſeylē.** Aduerſum ęſtū velis ſuperare.

ſtroom-waeter. Fluuialis aqua, viuum.

ſtroom-viſch. Piſcis fluuialis.

ſtroomen. Fluctuare, fluere, vndare.

Stroop.j.ſtrop. Nodus, laqueus.

ſtroopē. Stringere, diſtringere, obligere,cōſtringere,cōtrahere, nectere: & Glubere, deglubere. & Spoliare,exuere. *ang.ſtrippe.*

ſtroop-hooſe. *ſicamb.j.* **ſtrick-hoſe.**

ſtroop-

stroop-neſt. Spoliariū: locꝰ in quo quis vestibus, pecunia, aliáve re exuitur.

stroop-tel der slanghen. j. **lenten-tel.** Vernatio.

Strop. Laqueus, laqueus nexilis, tenus, vinculum, funis intortus. *σφοῖς* .i. funiculus tortus. *Stroppa italis* vimē *dicitur. vulgo* stropus, strupus.

strop-slagh. Laqueus, decipula, transenna.

stroppen. j. **stroopen.** Stringere, premere, ligare laqueo. *stroppare ital.* intercludere.

stroppe-kooxde. Fidiculæ: *genus tormenti Italis & Hiſpanis familiare, quo reus rejectis in tergum manibus fune ſuſpenſus in præceps demittitur.*

Strote. j. **stoxte.** Iugulus, iugulum. *ital. stroza: ang. throate, trote.*

strote-roeper. Aſpera, arteria.

strote-hoofd. Larynx.

Strubbe/strobbe. Frutex.

Struckelen. j. **struyckelen.** Ceſpitare.

Struffen. Confutare, refutare.

Struyck. Stirps, frutex, caulis: ſcapus: planta firmitate prædita.

struyck-boſch. Fruticetum.

struyck-rooyer. *vetus.* j **straet-ſchender.** Grallator. ſubſeſſor.

struyckelen. j. **stroncketen.** Ceſpitare, titubare, vacillare greſſu, talipedare, offendere, offenſare.

struyckelende peerd. Equus ceſpitator, ſuffoſſus.

struyckelinghe. Offenſio, offendiculū, offenſatio.

struyckſel. Offendiculum.

Struylen/strullen/streylen. *ſax. friſ. ſic.* Reddere vrinam.

struyl-becken/strul-becken. Matula.

Struys/struys-voghel. Struthio, ſtruthius, ſtruthiocamelus, auis Afra. *ger. ſtrauß: gal. austruche: ital. struzzo: hiſp. ſtruz, abeſtruz: ang. oſtriche.*

struys. Sertum plumeū, criſta plumea.

struyſ-veder. Struthionis penna, qua galeæ criſta ſiue conus ornatur.

struyſ-meeſe. Parus criſtatus.

Struyue. Placēta, ſcribilita, laganum.

Struyck j. **stronck.**

Struyselen. *ſland.* Horrere, inhorrere.

Struywieren. *ſland* j. **ver-stropen.** Diſpergere,

struywiers. *ſland.* Sparſim.

Stubbe/stof. Puluis.

stubben. *friſ.* Verrere, puluerem di cutere, aranearum telas tollere: & Ornare, accommodare.

Stuck. Fruſtum, fragmen, fragmentū, ſegmen, ſegmentū: pars *germ. Stuck.*

Van stuck tot stuck. Articulatim, membratim, minutatim, particularim.

stuck. Res, cauſa, factum, facinus **Een stout stuck.** Audax facinus. **Dzoom stuck.** Egregium facinus.

stuck-boefs/stuck-ſchelms. Scelus, homo ſceleſtus, flagrio, maltigia **Stuck hoers** Meretrix, ſcortum.

stuck ghe-ſchuts. Tormentū, æneum, bombarda. **Stuck gouds.** Numus **stuck gheldts.** Numus. (aureus.

stuck van een groot boeck. Tomus.

stuck terwen. j. **ander half veertel.**

stuck vleeſchs. Oſſa, fruſtum carnis.

stuck wercks. Opus.

stuck lands. Modus agri: ager, prædiū, fundus.

stuck-koock. Porrum ſectile, ſectiuum.

stuck-werck. Opus imperfectum.

stuck-wijs. Membratim, particulatim, fruſtulatim.

stuckſken. Fruſtulum: particula.

Stuenen. j **steunen.**

Studer/stunder. *vetus.* Proletarius.

Stueperen. j. **steperen.**

Stuer. Toruus, trux, auſterus, horridus, ferox. *dicitur* **stuer.** *q. d* **stier.** i. taurus: *quòd præcipua frontis aſperitas in tauro appareat: vnde &* toruus *frequenti epitheto dicitur.*

stuer ſien. Taurinum vel taurinè tueri: taurinis & limis oculis obtueri. *Geſn.*

stuer ghe-ſicht. Trux aſpectus.

stuerlick. Toruè, torutum.

stuerande. *vetus.* Horrida tempeſtas.

stuer-krabbe. Locuſta: *piſcis ex genere cruſtatorum, binis antè oculos cornibus metuēdus.* (citas.

stuerigheyd. Toruitas, aſperitas, fero-

stuerighlick. Toruè, aſperè.

Stuer *ſax. ſic.* j. **stier.** Gubernaculū nauis, temon nauis. *ger. ſtuer-ruder.*

stueren. j. **stieren.** Agere, adigere.

stuer-booxd. j **stier-booxd.**

stuer-man. j. **stier man.**

Stuete. *hol.* j. **stiete.**

Stupck. Concuſſus, us: & Fiſcus, qualus.

ſtupcken. Quatere, incutere, impingere, quaſſare, concutere.

ſtupcken. Ludere nucibus in ſcrobem coniectis.

ſtupckē de ſchorſſe. Eleuare & inſolare cortices: in altum tollere & ſiccare.

ſtupcken. Liquare per qualum.

ſtupcken.j.ſtepghcren. Eleuare.

ſtupck-mande. Qualus, qualus viminеus: corbis vimineus per quem liquatur vinum calcatis vuis, & cereuiſia concoctis granis & leguminibus: colum.

Stupde. *ger.ſax.ſic.* Frutex, arbuſcula.

Stupffen.j.ſtupuen. Puluerare.

ſtupf-haer.j.ſtof-haer. Lanugo.

ſtupf-meel/ ſtof-meel. Pollen, farina volatica, molēdini parietes dealbans.

ſtupf-reghen/ſtof-reghen. Pſecas.

ſtupf ſand. Arena volatica, arens, ſicca.

ſtupfken.j.ſtofken. Puluiſculus.

ſtupfken van de bloeme. Pappus: lanugo è floribus veteraſcentibus decidua & volatica.

Stuppe. Stupor: & Concuſſus, concuſſio: & Spaſmus, cōuulſio: & Deliquium, defectio animi: *& ſland.* Febris.

ſtuppe j ſtoepe. Pœna cutis & criniū.

ſtuppe. *ſicam.* Verber, flagrum: Virge. *ſax.ſtupe.*

ſtuppen.j.ſtoepen. Quatere, concutere: flagellare.

ſtuppen. Curuare, incuruare, inclinare, flectere. *ang.ſtoupe.*

Stupz. *ſax.ſic.ger.* Tributum.

ſtupzen.j.ſtieren. Tribuere, contribuere. & Agere, regere, dirigere.

ſtupz-baer. Vectigalis, tributarius.

ſtupz-boozd.j.ſtier-boozd.

ſtupz-man.j. ſtier-man.

Stupte/ſtutte. *germ.ſax. ſicamb.* Equa. *ang.ſtede.* i. equus bellator.

ſtupte. *vetus.germ.* Equus admiſſarius. *vulgò* ſtuotus.

ſtupte. *boll.j.ſtiete.* Vropygium.

ſtupte/ſtoete. *ſax.friſ.* Strena Cerealis, pollinaria, adorea. & Panis triticeus quadratus.

ſtupte. *ſland.brug.Zeland.* **j.boter-ham.** Panis butyro illitus.

ſtuptē. Incutere, impingere, impellere.

ſtupten *hol.* Vertere, auertere, impedire.

ſtupten. *holl.friſ.* Reſilire, reſultare inſtar pilæ. **Niet ſtupten.** Nihil valere. *dicitur propriè de pila non reſultante.*

ſtupten/pochen. Iactare, iactitare, crepare, oſtentare, arrogare.

ſtupt-bos. Iactator doloſus: oſtentator vulpinus: logodædalus. *dicitur propriè de vulnerariis & pharmacopœis circumforaneis, & id genus aliis iactatoribus ſubdolis.*

ſtupter. Thraſo, miles glorioſus, oſtētator, iactator, grandiloquus.

Stupue. *ſax.* Reſimus.

ſtupue neuſe. Naſus reſimus.

ſtupuen. Pronum iacēre.

ſtupuende kote. *hol.j.kups.* Talus pronus.

Stupue. *vetus.j.ſtof.* Puluis.

ſtupuen. Puluerare, puluerem ſpargere, puluerem excitare.

ſtupuer. Seſtertius, ſeſtertium. *vulgò* ſtuferus: *nummus ſic dictus à puluerea vilitate: quod hæc moneta nouæ multo leuior & deterior vetere cuderetur.* **Swaert ſtupuer** / *leod.* **j. halue ſtupuer. Lichten ſtupuer**/ *leod.* **j.oozdt.**

Stulle.j.ſtolle/ſtuck/lap.

Stulpe/ſtolpe. *ſax ſicamb holl.* Operculum.

Stulpen.j.ſtelpen.

Stup.j.ſtip. Punctus. & Gradus, veſtigium.

Stupe. *ſax.ſic.j.ſtuppe.* Flagrum. *&c.*

ſtuppen.j.ſtippen.

Sturckelen j.ſtozckelen. Coagulari.

Stutte.j.ſtupte. Equa.

Stutte.j.ſchooz-hout. Fulcimentum, fulcrum. **Stutters.** Tibicines, anterides, erilmæ.

ſtutten/onder-ſetten. Fulcire.

Stuue.j.ſtupue.

S V

Subbelen/ſobbelen. Ceſpitare.

Suchte. Morbus, languor, dolor. *germ. ſucht: ſax. ſucht.*

ſuchte. Suſpirium. *ger.ſuffitze: ang.ſike.*

ſuchten. Languere. & Suſpirare, gemere, ducere ſuſpiria. *germ.ſeufftzen: ang.ſighe.*

ſuchtigh. Languens, languidus, morbidus, morboſus, valetudinarius.

ſuchtinghe. Languor, ſuſpirium, gemitus.
Sucke. *vetus. ſax. ſic j. ſuke.* Morbus.
Suckelen. Ceſpitare, vacillare, offenſare, titubare: labaſcere: & Vitā trahere: & Errare.
ſuckeler. Ceſpitator: & Miſer: ærūnoſus, ærumnis & laboribus afflictus: & Errabundus.
ſuckelinghe. Ceſpitatio, offenſio, offendiculum: & Aduerſitas, calamitas, ærumna, miſeria: & Error.
Sucken. Rapere, arripere. *ger. ſucken.*
Suckte ſupckte. *holl.* Morbus.
Sudde. *vetus.* Palus, lacus.
ſudde van riet. j. riet-ſudde.
Sue ke. *ſax. ſicamb. j. ſuckte.* Morbus.
Sueghe. *ſtand. j. ſogh.* Sus, porca.
Suele/ſuple. *ſtand. j. eemer.* Situla.
Suenie. *holl. ſic j. verckens-troch.*
Suer ſoer. Acidus. *germ. ſawr: gall. ſur: ang ſoure, ſower.*
ſuer gheſichte. Frons nubila, matutina, obducta, caperata.
ſuer menſch. Homo acerbus, immitis, auſterus: tetricus.
ſuer-ampel. *ſax. ſic j. ſuerckel.*
ſuer-deegh. j. deeſſem. Fermentum. *q. d.* maſſa acceſcens.
ſuer-krupd. *louan. j. ſuerckel.* Oxalis.
ſuer-melck. Oxygala.
ſuer-mupl. Homo tetric⁹, acerbum os.
ſuer ſien. Contrahere ſupercilium, tollere ſupercilium, ſublato ſupercilio ſignificare iram: toruè tueri.
ſuer ſeggben pemanden. Acerba cōuitia alicui dicere.
ſuere ſauſſe. Oxyporum, oxygarum.
ſuerachtigh. Acidulus, ſubacidus, ſubacidulus.
ſueren ver-ſueren. Acere, aceſcere.
ſueren. *vetus.* Fermentare.
ſuerigheyd. Acor, acerbitas.
ſuerlick. Acerbè.
ſuerckel. Oxalis, acetoſa, rumex, acidula. *ger. ſauramper: gal. ſurelle: ang. ſorell.*
ſureel. Acerba mulier.
ſuerick. j. ſuerckel. Oxalis.
ſuerſel. j. heue. Fermentum.
ſuerte. Acor, aciditas, acritudo.
Suet. j. ſoet. Dulcis.
Suf. Delirus.
ſuffe. Annuli cōnexi: digitorū ornatus.
ſuffen. Delirare, deſipere, hallucinari: perturbari mente & animo.
ſuffer. Delirus.
ſufferije. Delirium, deliramentum.
ſuffinghe. Deliratio, delirium.
Sufflen. j. ſofflen. Sufflare.
ſufflet. j. ſofflet. Colaphus, alapa.
Supcker. Sacchar, ſaccharū, ſal Indus. *germ. ſucker: gall ſuccre: ital. ſucchero: hiſp. azucar: ang ſugar.*
ſupcker candpe. Mel arundinis.
ſupcker-erwten. j. erwt-ſupcker.
ſupcker-laepken/confijt-laepken. Tragematotheca.
ſupcker-noemken. j. blinden-ſpel. Myinda.
ſupcker-peë. Carū, carui, daucus niger.
ſupcker-vleeſch. j. kalf-vleeſch.
ſupcker-woztel. Siſarum, ſiſer alterum.
ſupckeren. Imbuere ſaccaro, cōdire ſaccharo.
Supckerepe. j. cicorepe. (caro.
Supckte. j. ſieckte. Morbus.
Supd. Meridies.
ſupden. Meridionalis, auſtralis.
ſupden wind. Auſter, notus. *ger. ſudwind: gal. ſu, ſud: ang. ſouth winde.*
ſupd-ooſten wind. Vulturnus, euronotus: vētus à brumali ſolſtitio flās.
ſupd-weſten wind. Africus, libs, libonotus: vētus à ſolſtitio hyberno flās. *ger. ſudweſt: gall. ſoueſt: ang. ſouthweſt.*
ſupd ten weſten. Meſolibonotus.
ſupd-ſupd-weſt. Circius, auſtroafricus.
ſupd-ſupd-ooſt. Cæcias.
ſupdelick. Auſtralis, meridionalis.
ſupder zee. Lacus ſiue ſinus ampliſſim⁹ inter Friſiam & Hollandiam: ſinus Germanici maris. *vulgò* auſtrale fretum, *in meridiem nempe vergens, quibuſdam*, Lacus Fleui.
Supde. *friſ.* Plantago marina.
Sunghen. Sugere, lingere. *ger. ſaughen: gall. ſucher: ital. ſugare, ſucciare: ang. ſucke.*
ſupghē de mamme. Sugere vbera, premere mammam, lactere.
ſupghen. j. ſooghen. Lactare.
ſupgh-amme *ger. ſax. ſicamb.* Nutrix.
ſupgh-broederken. Collactaneus.
ſupgh-lam. Subrumus.
ſupgh-moeder. *vetus.* Nutrix.
ſupgh-verckſken. Porcellus ſubrumus, lactens.

ſuyghe'inck/ſooghelinck. Puer lactẽs.
ſuyghet. Suctor.
ſuyghet. Sanguiſuga in corpore muliebri: monſtri genus hirundinis more ſugillando ſugendoque fœtui infeſtum, ac ſanguinem adimens. *Leum. Lemnius.*
Suyle. *ger. ſax. ſicamb. friſ. holl.* Pila, columna.
ſuyle. *germ. ſax. ſicamb.* j. elſene. Subula. *ger. ſeulen: ſax ſ-wyl: it al. ſubba.*
ſuyle ſulle. *ſland.* Limen, hypothyrum. *gall ſeuil.*
ſuyle/ſuele. *ſland.* j. eemer. Situla, modiolus. *gall. ſeau, ſeille.*
ſuyl-ooze/hangh ooze. Pendula auricula: & Homo dimiſſis auriculis, deiecto animo, æger animo.
ſuyl-oozen. Demittere auriculas, deiecto eſſe animo. *metaphora ſumpta ab equis & iumentis quibus feſſis & ægris aures ſint marcidæ & reſolutæ.*
ſuyl-oozigh. Anxius, æger.
Suymen. Cunctari, cessare, tardare, morari. *ger. ſaumen: gall. chomer.*
ſuymen. *vetus.* Impedire, remorari, retardare.
Sunpe/ſope. Hauſtus.
ſuppen. Sorbere, ſorbillare. *germ. ſauffen: ang ſowpe, ſuppe.*
ſuppen/ſupp-dzanck. Sorbitio, ſorbillum.
ſuppen kandeel. Cyceon, miſcellanea potio.
ſuppken. Sorbitiuncula, illinctus, ecligma.
ſuppelick. Sorbilis.
ſupp-peere. Sorbum.
ſupp peer-boom. Sorbus.
Supz. *holl. ſic.* j. ſuer.
ſupzingh. *holl. friſ.* j. ſuerckel. Acetoſa.
Supz-ſee. j. ſuyder zee.
Suyſelen. Ceſpitare, titubare.
ſuyſelen/ſuyſen. Suſurrare.
ſuyſelinghe. Titubatio, ceſpitatio.
ſuyſelinghe. Vertigo.
ſuyſelinghe/ſuyſinghe. Suſurrus, ſibilus. & Tinnitus aurium: *ger. ſauſen: ſax ſuſingh.*
ſuyſel-bollen. Vertigine laborare.
ſuyſen/ſoeken. Sibilare, ſuſurrare.
ſuyſinghe ſuyſelinghe. Suſurrus, leuis aura, ſumma illum murmur.
ſuyſinghe der ooren. Aurium tinnitus, ſibilus.
Suytken. *holland.* Parus maior, fringillago femella.
Suyuel. Lactarium. *vulgò* lacticinium.
ſuyuel-maecker / ſuyuel-ver-hooper. Lactarius, caſearius.
Suyuer/repn. Mundus, nitidus, lautus, purus, ſplẽdidus, integer. & Caſtus, à libidinis labe immunis.
ſuyueren/ repnighen. Mundare, purgare.
ſuyuerheyd / repnighheyd. Munditia, mundities. & Caſtitas, caſtimonia.
ſuyuerlick/repnlick. Munditer, nitidè, purè, lautè, ſincerè, integrè, caſtè.
ſuyuerlick gaen. Lentè, ſenſim, lento gradu incedere, pedetentim ingredi.
ſuyuerlick ſpzeken. Purè, ornatè loqui: & Submiſſa voce loqui.
Suke. *ſax. ſicamb* j. ſiecktè. Morbus.
Suker. j. ſupcker.
Sulck ſolck ſo-lick. Talis, eiuſmodi. *ger. ſolch: ang. ſuke.*
ſulck-daen/ſulck-danigh. *vetus.* Talis.
ſul kerlep. Talis, eiuſmodi.
ſulcks. Talis, eiuſmodi.
Sul-maend. *vetus.* Februarius.
Sulle. j. ſuyle. Limen, hypothyrum.
ſulle. j. ſuyle. *ſax. ſicamb.* Pila, columna.
ſulle hepl-pael. Sublica.
ſulle ſille ſijle. Incile, aquagium.
ſulle ſulle-maend. j. ſelle ſelle-maend.
Sulte. *ſicamb* j. dzij-boet. Tripes.
Sulte. *ger. ſax. friſ. ſic.* j. pekel. Muria, ſalſugo: & Acetum quo lardũ conditur: & Lardum conditũ. & Omaſum.
ſulte. j. af-val van t'ver:ken.
ſult-ſoppe. j. bolnck-ſoppe/ penſ-ſoppe.
ſulte. *ſax.* Salina.
ſult-werck. Salgama. & Salſilago.
ſulten *holl. friſ.* j. ſouten. Muria condire.
Summer. *ſicamb* Modius.
Sumpe. j. ſompe.
Sund. *vetus ſax.* Fretum.
Sunde. j. ſonde. Peccatum.
Sunft. *germ ſax.* Collegium, cœtus, coitio ſodalium: tribus: ſodalitas, cuia.
Sunſt ſonſt ſuſt. *germ. ſax. ſicamb. friſ.* Aliter, alioqui, alioquin, cæteroquin, alias. Om ſunſt. Fruſtra, gratis.

Sup-

Suppier. j. cippier. Cippi cuſtos.
Surckel. j. fuerckel. Oxalis.
Surgyn. Chirurgus. *gall. chirurgien: ital. cerusico: hiſp. chirurgiano: ang. ſurgeon, chirurgion.*
ſurgije. Chirurgia.
Sus. Sic.
Sus ſuſ-daenigh. Talis, huiuſmodi.
ſus ende ſoo. Vtcũque, quoquo modo.
ſuſtigh. Talis.
Sus. j. ſunſt. Aliter.
Sus. Silentium, quies, tranquillitas. *hiſp. ſoſſiego.*
Sus/nus. St. Vox ſilentiũ indicentis.
ſuſſen. Ceſſare. & Tacere. & Sedare, tranquillare. *hiſp. ſoſſegar: ang. huſht.*
Suſter. Soror, germana. *ger ſchweſter: ang. ſiſter, ſuſter.*
ſuſters eñ broeders kinderẽ. Amitini.
ſuſterken. Sororcula.
ſuſterlick. Sororius.
ſuſterlinck. Sobrinus.
ſuſterlinghen. *holl.* j. ſuſters kinderen. Cõſobrini: ex duabus ſororib' editi.

S VV

Swachtel/arm-band. Mitella.
ſwachtel. *holland* j. ſelf ende.
ſwachtel. *holl.* Faſcia.
ſwachtels. *holl.* j. kindſ-boecken. Faſcię, cunabula. *ang ſwathel.*
Swack. Debilis, imbecillis, infirmus. eneruus, fragilis, fluidus, languidus. *germ. ſchwach: ang. weak.*
ſwack wack/taey. Lentus: quod facilè flectitur: flexilis.
ſwacken. Debilitare. & Debilitari, deficere.
ſwacken/ſwicken. Vibrare.
ſwackheyd. Imbecillitas, debilitas, defectio: fragilitas, infirmitas.
ſwackelick. Imbecilliter, infirmè.
Swadderen. Strepere.
ſwadderẽ. Profundere, turbare aquas, fluctuare.
Swade. *friſ. holl. ſicamb.* j. ſepſene. Secula, falx.
ſwade. *friſ. hol. ſicamb.* Fœni ſtriga: ordo demeſſi fœni, ita vt ſtratũ in paſcuis iacet. *ang ſwathe.*
Swadel. j. ſwachtel.
Swaden. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* Vapor & tenebræ.
ſwademen. *germ. ſax. ſicamb.* Vaporare.
Swaegher. j. ſwagher.
Swaelem/ſwaeluwe. Hierundo, chelidon: *germ. ſchwalm: ſax. ſwalcke: ang. ſwallowe.*
ſwaelem-ſteenken. Chelidonia.
ſwaelem-ſteertken/wouwe-ſteertken. Subſc⁹: tabella lignea, qua aſſere, aut materiæ compinguntur: ſecuricula. *vulgò* hirundinis cauda. *gal. queue d'aronda.*
ſwaelem-woꝛtel. Aſclepias, vicetoxicũ, hirundinaria.
Swaen. Cygnus, olor: albus ales: canorus ales, *Horat. germ. ſchwan: angl. ſwanne.*
ſwaen *ſland.* Genus menſurę geometr.
ſwaen-bꝛaegher. *ſland.* Baculus macelli: ciſtifer.
ſwaenaerd. Cygnus maſ.
ſwaeninne. Cygnus fœm.
Swaer. Grauis, grauidus, oneroſus, ponderoſus, difficilis, moleſtus, arduus. *ger. ſchwaer.*
ſwaer van kinde. j. ſwangher. Grauida, prægnans.
ſwaeren arbeyd. Labor improbus.
ſwaer werck. Opus laborioſum, difficile.
ſwaar-hoofden. Melancholicum eſſe.
ſwaer-hoofdigh. Melãcholicus, triſtis. & Grauedinoſus.
ſwaer-gheeſtigh. Melancholicus, mœſtus, triſtis, faſtidioſus,
ſwaer-moedigh. Melancholicus, triſtis, mœſtus, faſtidioſus.
ſwaer-moedigheyd. Melancholia, languor, triſtitia, faſtidium, mæſtitia.
ſwaeren. Grauare.
ſwaer-wichtigh. Ponderoſus: & Momentoſus.
ſwaerachtigh. Subdifficilis, ſubgrauis.
ſwaerheyd / ſwaerigheyd. Grauitas, pondus: & Difficultas, moleſtia, cura, ſcrupulus, ſolicitudo, negotium, obſcuritas.
ſwaerheyd oft ſwaerigheyd vã herten. Ægritudo.
ſwaerheyd van hoofde. Grauedo.
ſwaerlick. Grauiter, difficulter, difficilè, ægrè, grauatè, moleſtè.
ſwaerniſſe. j. ſwaerheyd.
ſwaerte. Pondus, grauitas.
Swaert. j. ſwere. Vlcus.

Swaercke. *vetus.* **j. ſwercke.** Nubes.

Swaerd. j. ſweerd. Enſis.

Swaerde. Cutis porcina, pellis ſuilla veſtuina: ſetoſa porci cutis, *φορίνη*, phorina, *vulgo* crinea, crineta. *angl. ſwarde.*

ſwaerde van den hoofde. Cutis capitis.

ſwaerde. *vetus.* Ceruix *ger. ſchwart.*

Swagher. Affinis, affinitate coniunctus: & Sororius: & Leuir. *ger ſchwager.*

ſwagher. *vetus. holl.* Gener.

ſwagher/ ſweger/ ſweger-heer/ sweer. *germ. ſax. ſicam. holl.* j. Socer, pater vxoris. *germ. ſchwaher, ſchweer.*

ſwaghers. Conſoceri: quorum liberi inter ſe coniugio iuncti ſunt.

ſwaghersinne. Affinis: & Glos: & Fratria: & Socrus.

ſwagher-ſchap. Affinitas. *ger. ſchwagerſchafft.*

Swalcke. *ſax. ſicamb.* **j. ſwaelem.** Hirundo.

Swalp. Fluctus, vnda fluctuatio.

Swalpen. Fluctuare, affluere, iactari fluctibus: vndare.

ſwalp-ep. *ſland.* Ouum requietum, nõ recens, putidum.

Swaeluwe. j. ſwaelm. Hirundo.

Swamme. *germ. ſax. friſ. ſicamb. ſland.* Spongia. *ger. ſchwam.*

ſwamme. *ſland.* **j. vonck.** Fomes igniarius.

ſwamme aen den boom. Tuber, panus, fungus: tumor fungoſus in arboribus.

ſwam-ſteenken. Spongites: lapis qui in ſpongiis inuenitur.

Swanck. Momentum.

ſwanck. Vibratio, libratio, motus.

ſwanckelen. Nutare, vacillare.

ſwancken. Librare, vibrare, quatere: & Vacillare, titubare, fluctuare, labare. *germ. ſchwencken.*

ſwanck-roede. j. wippe. Tolleno.

ſwanck-vederen. j. vlagh-vederé. Pennæ remiges.

Swanghet. *germ ſax. ſicamb.* Grauida, prægnans, fereus ventrem, fœta: infantaria.

Swants. *germ ſax. ſicamb.* Cauda: & Coles, penis.

Swarcke. j. ſwercke. Nubes.

Swart j. ſwert. Niger.

Swaſelinck. *vetus.* **j. ſwaegher.**

ſwaſenede. *vetus.* **j. ſwaegherinne.**

Swate j. ſwade. Falx.

Swauel. j. ſweuel. Sulphur.

Swede. *vetus. ſland.* **j. winckel-haeck.** Norma, regula, quadra, gnomon.

Sweem/ ſweemer/ ſweemerken. Ruſticula minor, gallinago minor.

Sweepe. Flagrum, flagellum, ſcutica.

ſweepen. Flagellare.

Sweer/ ſweyer. j. ſwagher. Socer, pater vxoris.

ſweer/ ſwaegher. *vetus. holl.* Gener. *ger. ſchweher. ſuebur apud Otfrid.*

ſweerinne. j. ſwaegherinne. Socrus.

Sweerd. Gladius, enſis. *germ ſchwert. ang ſworde.*

ſweerd. Planca lateralis ſilatæ aut altrius nauigij plani, *lateri nauis accincta tanquam enſis.*

ſweerd-dans. Pyrrhice: armata ſaltatio, qua pugnæ ſimulacrum imitantur iuuenes ſumma agilitate: chorea gladiatoria: chorea inter & ſuper gladios ſtrictos.

ſweerd-danſſer. Pyrrhicarius, pyrrhiciſta: ſaltator gladio & armis munitus: ludius, ludio.

ſweerd-houder. *ſax. friſ. ſicam.* **j. bruydegher.** Paranymphus: agnatus ſi põſi proximus.

ſweerd-maghe. *ſax. ſicamb.* Agnatus nobilis, ſiue gladium gerens: agnatus proximus, per virilis ſexus perſonas cognatione iunctus: *virorum enim eſt gladios; mulierum vero fuſos tractare: vnde etiam vetus dictio.* **Spillemaghe.**

ſweerd-ſyde. *ſax. ſicamb.* Conſanguinitas virilis ſexus.

ſweerd-ſtiem. Dolon.

ſweerd-vechter. Gladiator, buſtuarius, laniſta.

ſweerd-vegher. Polio onis: politor enſium ſiue armorum.

ſweerd-viſch. Xiphias, gladius piſcis.

ſweerdeken. Gladiolus, enſiculus.

ſweerdekens krupd. Gladiolus, xiphion.

ſweerdeler. *vetus.* Sicarius.

Sweet. Sudor. *ger. ſchweyſs: gal. ſuer: ang. ſweat.*

ſweeten. Sudare, defudare.
ſweet-bad. Sudatorium, hypocauſtum vaporarium, laconicum.
ſweet-doeck. Sudarium.
ſweet-gaetkens. Pori, cuticulares meatus, caulæ: inuiſibilia foramina, meatus cutis per quos ſudor erumpit.
ſweet-rockſken. *ſland.* j lijf-rockſken.
ſweet-ſtoue. j. ſweet-bad.
ſweetende ſiecktе. Morbus Anglicus, morbus ſolſtitialis, ſiriaſis: ephemera Britannica: ſudor Britannicus.
ſweetigh. Sudabundus.
Sweghel/ſweghel-pijpe. *germ. ſax. ſic.* Tibia. *ger. ſchweiglen.*
ſweghelen. *ger. ſax. ſic.* Tibiis canere.
ſweghel-pijper. Tibicen.
Swegher ſweer. j. ſwagher. Socer,
Swepdeler. *ſax. ſic.* j. knap-ſack. Mãtica
Swepffen. j. ſwepuen. Vagari.
ſwepf-ſterre. Planeta: ſtella errans: ſidus errans, palans.
ſwepuen. Vagari, euagari, diuagari, palari, oberrare, vacillare, fluctuare, fluctuari: nutare. *ger. ſchweiffen.*
ſwepuer. Vagus, multiuagus.
Sweken. *friſ.* j. ſwijcken. Infirmare, labefactare, deficere.
Swelcken. *vetus.* Premere, preſſare.
Swelcken-hout. Sambucus aquatica.
Swelen het hop. Verſare fœnum furcis.
Swelgh. *ſland.* Fauces, frumen. (cillis.
ſwelghen. Vorare, deuorare, haurire, glutire. *ang. ſwallowe.*
ſwelgherije. Heluatio.
Swelle ſwel. *ſicamb. ſland.* Tumor. & Callus. *ger. ſchwiele.*
ſwellen/ſwillen. Turgere, turgeſcere, tumere, tumeſcere, intumeſcere, inflari. *germ geſchwellen: ang. ſwell.*
ſwellen. *campin.* j. wellen/ſieden.
ſwellinghe/ghe-ſwel. Tumor, abſceſſus, inflatio: & Phlegmone, inflãmatio.
ſwel-buyck. Tympanites: aſcites: *genus hydropis quo venter vehementer intenditur.*
Swelte. Puella lãguida, ignaua, remiſſa
ſwelten. *vet. ſland.* Deficere, langueſcere, fatiſcere.
Swemme. Natatile.
ſwemmen/ſwimmen. Nare, natare. *germ ſchwimmen: ang. ſwymme.*
ſwemmer. Narator.
ſwemmer/duycker. Vrinator.
ſweminer-gans. Phalacrocorax. *ſax. ſchwemmgoes.*
Swencken. j. ſwancken. Labare.
Swenghe. j. ſwinghe.
ſwenghel. j. ſwinghel. Tollenon.
ſwenghen. j. ſwinghen.
Swent. *vetus.* Iuuenis.
ſwente. *vetus.* Virgo, iuuencula.
Swentſen/ſwentſelen. Vagari.
Swercke. *ſax. friſ. ſic. ſland.* j. wolcke. Nubes.
Swere ſwerẹ. Dolor: *hint* hooft-ſwere/tand-ſwere.
ſwere/ſwerẹ. Hulcꝰ, apoſtema, phlegmone. *ger. geſchwaer: ſax. ſwer, ſchwer: ang. ſore.*
ſweren/ſwerẹn. Dolere. & Vlcerare, ſuppurare. & Vlcerati, ſuppurari, exulcerari.
ſweringhe/ſwerẹinghe. Exulceratio, apoſtema, abſcellus: ſuppuratio.
ſwerenisſe. Exulceratio.
Swẹren/ſweeren. Iurare, fidem dare, iuramentũ præſtare, ſacramento dicere, dare iuſiurandum. *germ ſchweren: ang. ſweare.*
ſweren ten hepligh̃. Deum diuoſq; teſtes dare, adhibere: Deo teſte iurare, deierare.
Swerm. Examen, vua apum, examen glomeratum: melliſer exercitus. *ger. ſchwarm: ſax. ſchwarm: ſwerm: ang ſwarm.*
ſwerm. Coitio. (me.
ſwermen. Examinare, ducere agmina, vernare: agminatim volare: *ang. ſwarme.*
ſwermen. Confluere. & Scatere.
ſwermen/ſweruen. Vagari, diuagari, errare, palari.
ſwerm-gheeſt. Fanaticus, veſanus ſpiritus, ſpiritus vertiginis *apud Iſaiam.*
ſwerm-krupd. Bryonia, vitis alba: *herba quæ vertiginoſis & comitialibus ſubuenit.*
ſwermer. Vagabundus, erro, errabundus, erraticus.
ſwermer. Veſanus homo, vertigine laborans: homo phanaticus. & Hæreticus. *vulgo* ſectarius. *ger. ſchwirmer.*
ſwermerije. Vertigo, veſania.
ſwermſel j. ſwerm. Examen.
Swerre. *ſicamb.* Vermis porcinus.
Swert/ſwart. Niger, ater, piceus, fuligineus: furuus. *ger. ſchwartz.*

ſwert-ghtel. Luridus, rauus.
ſwert-grauw. Pullus, pullulus, fuſcus.
ſwerte konſte. Magia, magice: magicę præſtigiæ: ars Dardania: goetia: nigra magia. alba *autem* magia, *perfecta rerum naturalium cognitione à quibuſdam ſumitur.*
ſwert-konſtenaer. Magus, incantator.
ſwerte rupters. Milites nigri, *olim in inferiori Germania: quibus veſtes nigræ, haſta nigra, & vultus niger: qui ſe diabolos appellabant, ad incutiendum terrorem his contra quos mittebantur: & multis quidem, iuxta nomen, perniciem attulerunt, donec crebris bellis conficerentur. And. Altham. B. Rhenan.*
ſwerte ſuſter. Sororcula pollinctrix, pullata.
ſwert voet. Melampus, nigripes.
ſwertachtigh. Subniger, nigellus, obater, nigricans.
ſwerten. Nigrare, denigrare, infuſcare.
ſwerthęyd. Nigredo, nigrities, nigritia, nigror, atritas, atror.
ſwertſel. Fuligo, fuligo è tædis: atramẽtum fuliginem, atramentũ, nigrum, nigredo, nigror.
Sweruen. *holl.* Errare, deerrare, vagari, fluitare, fluctuare. *ang. ſwarue. ſquarue.*
ſweruer. Funda: *genus retis piſcatorij, quod in orbem ſpargitur.*
Swęſerick. Coleus, teſtis.
ſwęſerkens. Colei, teſticuli.
Swetſen. Garrire, argutari.
ſwetſer. Garrulus, rabula, logodędalus, aretalogus.
Swette. *ger. ſicamb.* Piſcina.
Swetten. *friſ.* Attingere limites agri, conterminum ſiue confinem eſſe.
Sweuel *germ. ſax. holl. ſicamb. friſ. ſland.* j. ſolfer. Sulphur.
ſweuel-ſtockiſken. *ſland.* i. ſolfer-ſteck.
ſweuen. j. ſwepuen. Vagari.
Swichten. Cedere, ceſſare, deſinere, deſiſtere: & Reprimere, ſedare, pacare. *ang. aſſwage.*
Swick ſwickiſken. Veruculũ, terebellũ quo dolia relinuntur: ſpina dolij.
ſwick. Flagrum, flagellum.
ſwick ſwanck. Vibratio, libratio.
ſwick-hout. Machinæ tractoriæ genus.
ſwickel. *ſicamb.* Terebra maior. & Cuneus.
ſwicken. Agitare, motitare, vibrare, libbrare.
Swiendigh. j. ſwindigh.
Swier. Gyrus, circumuolutio: & Vibratio.
ſwieren. Gyrare, in gyrum verti, circumuolui: & Vagari: & Vibrare.
Swijck. Defectus, defectio, labefactatio.
ſwijck-ſlaen. *ſland.* Deficere.
ſwijcken. Deorſum flecti, ſubſidere, ſubmittere ſe, labaſcere, deficere: labefacere, labefactare.
ſwijckinghe. Defectus, infirmatio, labefactatio.
Swijghen. Tacere, conticere, conticeſcere, obticere, obmuteſcere, immuteſcere, ſilere, conſilere, vocẽ premere, comprimere vocem.
ſwijghende. Tacens, tacitus.
ſwijghachtigh. Taciturnus.
ſwijghelinghs. Tacitè.
ſwijghelickhęyd. Taciturnitas.
ſwijghenthęyd. Taciturnitas, ſilentiũ.
Swijm. *holl.* j. be-ſwijmthęyd.
ſwijm-ſlaen. j. be-ſwijmen.
Swijm. j. ſwijmel.
Swijmel. j. ſwijmelinghe.
ſwijmelen. Falſa imaginari inſtar dormientium: & Vertigine laborare: & Ceſpitare.
ſwijmelen. Dormitare: ſoporari, languere ſopore.
ſwijmelinghe. Leuis ſomnus: ſopor.
ſwijmelinghe. Phantaſma, imaginatio falſa, quales ſunt quas dormientes videre ſibi videntur.
ſwijmelinghe. Vertigo: ſcotoma: & Deliquium animi: defectus animi, defectio animæ: & Vertigo capitis ac viſus obtenebratio, cùm omnia in gyrum circumagi videntur.
ſwijmen / be-ſwijmẽ. Deficere animo.
Swijn. Sus, porcus. *germ. ſchwein: angl. ſwyne.*
ſwijn. *flaud.* Menſuræ aridæ genus.
ſwijn-eghel. Mygale, mus araneus: & Erinaceus ſuillus. *ſax. ſwynegel.*
ſwijn-herder. *ſicamb.* Subulcus.
ſwijn-hond. Canis ſeuſius, ſiue porcarius. i. doctus, ad inueſtigandũ apros. *ita lex Salica Francor.*
ſwijn-ſchot. *vetus. ſicamb.* Hara.

ſwijl-

ſwijn-ſpiet/ ſwijn-ſpieſſe/ ſwijn-ſtaf/ ſwijn-ſtock. Venabulum, telum venatorum lato ferro, quo apros venantur: haſta amentata.

ſwijn-ſtije. *vetus.* Hara, porcile. *ang ſwyne ſtye.*

ſwijn-wachter. Subulcus.

ſwijner/ ſwijnder. Porculator, ſubulcus, ſuarius.

Swijnen/ ſwinden. Decreſcere, extenuari, minui.

ſwijnen/ ver-ſwijnen. Tabeſcere.

ſwijn-pupſte. Phlegmone, inflammatio tumorque cum rubore.

ſwijn-ſuchte/ ſwijnende ſieckte. Phthiſis, tabes: cachexia, atrophia. *germ. ſchweinſuchte.*

ſwijneren. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* Diminuere, attenuare.

Swil. j. ſwel. Tumor: & Callus.

ſwillen. j. ſwellen. Tumere.

Swilghen. j. ſweighen. Vorare.

Swilligh. *germ. ſax. ſicamb* **j. bockerael.**

Swimmen. j. ſwemmen.

Swinck/ ſwanck. Vibratio, libratio.

Swind-ſuchte *ſax. j ſwijnēde ſieckte.*

Swindel/ ſwindelinghe. j. ſwijnelinghe. Vertigo.

ſwindelachtigh. Vertiginoſus.

Swinden. j. ſwijnen. Tabeſcere, extenuari.

Swinde/ ghe-ſwinde. *vet.* Vehemēs.

Swindigh. *vetus.* Multus. & Magnus.

ſwindigh volck. Populus frequēs, copioſus.

Swinghe. Spatha, gladius maior & latior.

ſwinghe. Pertica.

ſwinghe. Aſſer ſiue baculus linarius, ſcutula, ſcytala. *vulgò* lintopta, quatſorium, ſumella. *ang. ſwyngling.*

ſwinghe. Lorum, habena.

ſwinghe van den waghen. Lignum tranſuerſum temonis.

ſwinghe. Ala accipitris, aut alterius id genus auis. *ang. winge.*

ſwinghel. j. ſwinghe. Flagellum linarium: ſcutula.

ſwinghel-berd. Aſſer linarius: quo linum molliatur. *vulgò* linipilus.

ſwinghen/ ſwinghelen. Vibrare, librare, quatere, iacere, ſtringere. *ger. ſchwingen.*

ſwinghen oft ſwinghelē het blas. Mollire linum flagello: contundere linū in lanæ mollitiem: terere, cōterere, frangere, ventilare linum; demulcere, & purgare. *vulgò* ſumellare.

ſwingh-ſchijue. Diſcus. (briū.

Swonck/ ſwonghe. Verſatile manu-

T A

Tabbaerd. Penula. *vulgò* tabardus. *ital. tabaro: angl. tabard.* **Langhen tabbaerd.** Toga. **Nacht-tabbaerd / taſel-tabbaerd.** Veſtis cœnatoria.

Tabozijn. j. tambozijn.

Tachtentich. j. achtētigh. Octoginta.

Tack. j. dack. Tectum. *germ. tach: gall. toict: ital. tetto.*

tack-balck/ dack-balck. j. haen-balck.

Tack. Ramus, brachium arboris. **tackſken.** Ramulus, ramuſculus.

tack-hout. Ramoſa ligna.

tacken. Suſpendere de arbore.

tacken. Ramos producere.

tacken. Ramos amputare.

tackelinghen. Ramalia, ſarmenta.

Tackel. *ſax. ſicam.* Traiectus, trāſenna, funis latùs in vtraque fluminis ripa, alligatus, vt pontonē dirigat & pro-

tackel. *ſax. j. troſſe.* Remulcus. (uehat.

Tack. *vetus.* Tactus.

tacken. Tangere, deprehendere.

tacken. Arripere, apprehendere, harpagare, captare, capere, figere. *ang. take.*

tacken. Percutere, lædere.

Tackſe. *vetus.* Tributum. *ang. ſax. taſc.*

tackſe. j. taecke. Penſum.

tackſ-werck/ taeckſ-werck. Penſum.

taecke. *vetus. j. ſtoop/ ghelte.*

Tackt *ſax. ſic. j. ſlagh des ſanghs.* Modi, moduli.

Taecke/ taeckſe. Penſum: inſta, orum: plena opera. *gall. taſche. ang. taſke.*

Taeckel/ hoofd-touwe. Rudens, funis nauticus maior.

taeckelen de ſchepen. Armamentis inſtruere, ornare, adornare naues: rudentibus armare ſiue inſtruere.

taeckel/ taeckelinghe. Armamenta nauium: inſtrumenta vel munimenta, ſiue gubernacula, vt funes, anchoræ, vela, & c. *ang. tacle, tackeling.*

taeckel/troſſe. *ſax.* Remulcus.
taeckelen/taeghelen. *ſax.* Nauē maiorem ſcapha trahere.
taeckelen. *holl.* j. binden.
taeckelen / op taeckelen de broecks. j. op neſtelen.
Taeckſe/taxe. Taxatio, pretium, æſtimatio. *gall. taux, taxe: ang. taſke.*
Taeffel. j. tafel. Menſa.
Taep. Tenax, lentus, fractu cōtumax: mollis, flexibilis. *ger. zaech.*
taepaerd. Homo tenax, auarus.
Taepe. *vetus.* Auia. *gall picard, taye.*
Verrompelde tape. Rugoſa anus.
Taele. Lingua, loquela, ydioma, oratio, ſermo. *ang. talke.*
taele ende andwoorde. Interrogatio & reſponſio.
taelen. *vetus.* Loqui, dicere. *ang. tell.*
taelen nae eenigh dinck. Interrogare, quærere, inquirere de re aliqua.
taelen. *vetus.* j. tellen. Numerare.
tael-baer. Facundus.
tael-lieden. Interpretes: & Cauſidici.
tael-man. Orator: & Aduocatus, cauſidicus, patronus.
tael-ſprake. Cauſidicus.
tael-ſpreken. Cauſam alterius agere ſiue defendere, patrocinari dictis.
tael-ſpreker. Cauſidicus.
tael-baerdigh. Facundus, diſertus, eloquens, lingua promptus.
tael-boerder. Interpres: & Cauſidicus.
tael-weerdigh/ta'-weerdigh. Memorandus, memorabilis, memoria dignus: & Spectabilis, obſeruabilis, obſeruandus.
Taem. j. tam. Manſuetus, cicur.
Taemen. Decere, conuenire. *germ. ziemen: ang. ſeeme.*
taemigh. Decens.
taemelick. Decens, conueniens: temperans, temperatus, modeſtus, mediocris. *germ. zimlich: ang. ſeemely.*
taemelicke ſchoonheyd. Forma ſtata & vxoria.
taemelick/ta melicken. Decenter conuenienter: temperatè, moderatè, mediocriter.
taemelickheyd. Decentia, conuenientia: mediocritas.
Taen. j. tepn.
taenen. j. tepnen/tannen. Concinnare coria.
Taenen/tenen. *ſland.* Irritare.
Taeperen. j. ſpertelen. Palpitare.
Taert/ſaert/t'ſaert. *vetus.* Tener, tenellus, mollis, delicatus. *germ. zart. Sabinis* tarentum, molle *dicitur.*
taerte. Placenta, ſcriblita. *germ. tart: gall. tarte, torteau: ital. torta: hiſp. torta: ang. tarte.*
taert-panne/blaep-panne. Teſtus, teſtum.
taertigh. *holl.* j. ſarp. Subacidus, acidulus, acerbus, immitis. *ang. tarte.*
Taeteren. j. tateren. Balbutire.
Taet-olf/tot-olf. Statua ſartoria, ſtipes veſtiarius, cui ſartor veſtem recens ſutam adaptat.
Taetſe/tatſe / hooſd-naghel. Clauus muſcarius, vmbellatus, rotundo capite inſignis. *ang. tache, tatche* i. fibula *ſiue* ſpinter.
Tafel. Menſa. *gall. table: ital. tauola: ang. table.*
tafel. Res quadrangula.
tafel/regiſter. Elēchus, index libri. & tabula.
tafel/ſchrijf-tafel. Pugillares.
tafel. Telonium, menſa publicanorū, vbi vectigal penditur: & Trapeza, menſa numulariorum, menſa argētarij.
tafel-berd. *holl. friſ. ſicamb.* j. taelhoot.
tafel-bier. Cereuſia cibaria, tenuis.
tafel-boeckſken. Palimpſeſtus. tabella deletilis, mēbrana deletitia, pugillares: pictatium: tabella gypſata, dealbata.
tafel-gaſt. Conuictor: epulo.
tafel-ghe-recht. Miſſus, ferculum.
tafel-ghe-ſelle. Conuictor: epulo.
tafel-houder. Cōuiuator, hoſpes, caupo.
tafel-houder. Telonio aut trapezæ præfectus, argentarius, menſarius.
tafel-houder. *hol.* Vſurarius, fœnerator.
tafel-kleed. Tapetum menſarium: & Mappa.
tafel-knecht. Structor.
tafel-laecken/amme-laecken. Mappa, linteum quod menſæ inſternitur.
tafel-pepre. Pirum pomponianum, mammoſum.
tafereel. Tabula picta.
tafel-rinck. Baſis: orbiculus cui vaſa eſcaria

caria imponuntur, ne mappas polluant, aut adurant.

tafel-ronde. Menſa Delphica, cilliba, cibilla, magis. Menſa tripedanea: mēſa rotunda: menſa orbicularis verſatiliſque: menſa cui æquali conſeſſu conuiuæ accumbunt, abſque delectu quo quiſque loco ſedeat.

tafel ronde. Ordo equitum: ſiue haſtiludij veteris genus, *ab Artho ſiue Arthuro Britãnię rege inſtitutum*: menſa Arthuriana, orbicularis *ſiue* circularis; *cuiuſmodi olim vſi ſunt Angli poſt militares decurſiones, virtutis bellicæ exercendæ gratia: ne quod diſcrimen inter nobiles & ambitione exiſteret: quadratæ autem menſæ, præſertim oblongæ, diſtinctos videntur habere accubitus, quoſdam ſupremos, quoſdam imos, alios medios: rotundæ autem eam diſtinctionem ignorant.*

tafel-ronde. Pandeſia, æ: conuiuium ad quod publicè veſcētes quiſq; domo fert portionem in medium: chariſia.

tafel-ſchraege. Trapezophorum, fulcrum menſæ.

tafel-ſilueer. Argentum eſcariũ: argentearum lancium ſupellex, quæ epulis ſeruit.

tafel-ſpel. Ludi conuiuales, oblectamētum conuiuale, fabula conuiualis.

tafel-tabbaerd/nacht-tabbaerd. Veſtis cœnatoria, cœnatorium: toga tricliniaris.

tafel-vriend. Amicus menſæ, ollæ, patinę: aſſecla menſæ: paraſitus, gloſſogaſtor, menſipeta: menſæ & ventris cauſa, non ex animo amicos colens.

tafel-wijn. Vinum cibarium, ignobile.

tafelet. Menſula, tabella: & Pugillares, tabulæ, codicilli, palimpſeſtus: *vulgò* tabuleta. *ger. tafelin: gall. tablette: ital. tauolella, tauoletta: hiſp. tablilla.*

tafelier. j. **tafel-houder.** Conuiuator.

tafelier. *ſland. ſic.* j. **tafel-gaſt.** Cõuictor, conuiua quotidianus. *vulgò* commẽſalis.

tafelier *ſland.* j. **banck-houder.** Trapezita, menſarius, numularius, argentarius.

tafeltreel/tafereel. Tabula picta.

tafereel-beldeken. Pluteale ſigillum: imaguncula incluſa intra margines tabulæ: imaguncula pluteis tabuliſve incluſa.

Tafereelken. Tabella picta.

Taffetaf. Bombycina veſtis, coa: multitium: multitia orum. *vulgò* taffeta. *gall. taffetas: ang. taffeta.*

Tagghen. Diſceptare, litigare, vitilitigare, altercari.

tagger. Vitilitigator, altercator.

Takel. j. **taeckel.**

Tal. *ſax. ſic.* j. **ghetal.** Numer⁹. *ger. Zahl.*

tal-meeſter. j. **tel-meeſter.** Arithmeticus.

tal-hout. Talea: & Ligna quæ numero venduntur.

tal-ſchrift. j. **iaer-dichte.**

Talch. j. **talgh.**

Tale/talen. j. **taele/taelen.**

Talie. Inciſura, cæſura. *vulgò* talia. *gall. taillade, taille: ital. taglio.*

talie. Inciſura vlnæ: decima ſexta pars vlnæ: minima vlnæ pars.

talie in den ſanck. Tenor *vulgò dicitur.*

talie/ſchampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, teſſera præcidanea.

talioor. Orbis menſarius, orbiculus, quadra: menſa. *Virg.* diſcus. quadra *ſiue* diſcus quo vtimur in menſa ad epulas in fruſta conſcindēdas. *vulgò* talierus. taliare *autem & intaliare veteres Latini dixerunt pro* ſcindere *ſiue* incidere, *teſte Varrone. germ. teller: ſax. tellder, teller: gall. tailloir: ital. tagliere: hiſp. tajadero.*

talioor-lecken. Paraſitari. *q.d.* lingere orbes.

talioor-lecker. Paraſitus, gnato, liguritor, carillo, aſſecla menſarum: muſca.

tallagie. *vetus.* j. **ſchattinghe.** Exactio, vectigal. *gall. taille.*

Talgh/talch. *ſax. ſic. friſ.* j. **ruet.** Sæuum. *ang. tallowe.*

Talmaſche. Larua.

talmaſchen. Laruam induere.

Talp. Culcita vilis: & Incunabula, cunæ.

Tam. Manſuetus, cicur, domeſticus, mitis. *ger. zam: ang. tame.*

tam worden. Miteſcere, manſuefieri, manſueſcere, cicurari.

tammen. j. **temmen.** Manſuefacere, domare.

tammigheyd. Manſuetudo.

Tanckaerd. *vetus.* j. **kitte.** Obba: cantharus. *ang. tanckard.*

Tamboer/ tamborijn/ taborijn. *fland.* j. trommel. Tympanum. *vulgò* tamborinum. *gal. tambour, taborin: ital. tamborino: hiſp. tamburo: angl. tabber, tabour.*

tamboeren. j. trommelen.

tamboerijn. j. trommel-ſlagher.

Tand. Dens. *ger. zan, zen: ſax. tene: gal. dent: ital. dente: hiſp. diente: ang. tooth, tothe.*

tand van den kam. Radius pectinis.

tand. *ſax. ſicam.* j. **kerf.** Crena.

tandeken. Denticulus.

tand-beenen. Præſepia: oſſa quæ dentes continent.

tand-bick. Rictus: minax habitus oris.

tand-blicken/ blick-tanden. Ringere inſtar canis latraturi. *Lucret. Irritata canum quum primum magna moloſſum Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.*

tand-hollekens. Cauernæ, mortariola, loculamenta quibus ſinguli dentes ſunt infixi.

tand-koter. Dentiſcalpium.

tand-loos. Edentulus, edentatus.

tand-loos maecken. Edentare.

tand-pijne. j. tand-ſweer.

tand-ſchrabber. Dentiſcalpium.

tand-ſchuerſel. Dentifricium: medicamentum quo dentes fricantur vt albeſcant.

tand-ſtoker. Dentiſcalpium: inſtrumentum exeſis dentibus eradendis nitidandisque accommodum.

tand-ſweer. Odontalgia, dentiũ dolor.

tand-trecker. Euulſor dentium: dentifrangibulus.

tand-trecker/ tand-trecketken. Forfex, odontagra, dentiducum, dentifrangibulum: forcipicula euellendis dentibus comparata.

tand-vleeſch. Gingiua.

tand-wee. j. tand-ſweer. Odontalgia.

tand-wijſe. Dentatim, denticulatim.

tanden. Proferre dentes: dentire.

Tanden iemanden. *fland.* Impetere, inuadere aliquem.

Tane/ tanne. j. lope. Farina ſiue puluis corticis quercinæ. *vulgò* tanum. *gall. tan.*

Tanen/ tannen/ *& vulgatiùs* **tepnen.** *vet.* Præparare pelles, concinnare coria: perficere coria puluere corticum quercinorum. *gal. tanner: ang. tanne.*

tanept/ tannept/ tepnept. Color ranus, rauidus, ſuaſus, ceruinus, iecorarius, beticus, caſtaneus. *gal. tanné: hiſp. tenne: ang. tawny.*

taner. *vetus.* Coriarius. *gal. tanneur. ang. tanner.*

Tanen/ tenen. *fland.* Irritare.

Tanen/ thanen. *ſax. ſic.* Tẽdiculę auiũ.

Tanghe. Forceps, inſtrumentum quo prunas aut candens ferrum prehendimus, pyrolabes, pruniceps. *ger. zan: gal. tenaille: ital. tenaglia: hiſp. tenaza: ang. tonges.*

Tangher. Acer, acris, aſper: *&* Alacer, gnauus.

tangher. bijtende op de tonghe. Acris, aſper guſtu, vellicans linguam.

Tanneel. j. tooneel. Theatrũ, viſoriũ.

Tanſije. *fland.* j. **taſ-epe.**

Tap. Penis, veru, cornu: extremitas rotunda & acuta.

tap-ſtopſel. Obturamentum.

tap. Epiſtomium, papilla. embolium, veruculum vaſis, ſpina dolij *ger. zapf: ang. tappe.*

tap/ kraen. Siphunculus: fiſtula quæ dolio immiſſa liquorem reddit.

tap. Meatus cuiuſuis rei exſtans, qui aperiri & occludi poteſt.

tap. Heminaria venditio.

tap. Zytopolium, œnopolium, caupona, taberna potoria.

tapken. Peniculus, veruculum.

tapken in de kele. Vua.

tapkens krupd. j. keel-krupd. Hypogloſſum.

tappen. Promere, ſuppromere.

tappen/ ten tappe oft int cleyn verkoopen. Minutatim vendere: cauponari.

tapper. Promus, ſuppromus.

tapper. Tabernarius, caupo: zythopola, œnopola.

tapper. Coryliſta, heminarius inſitor, minutarius venditor.

tapperije. Caupona, taberna potoria.

Tāperen. *vetus.* j. **ſpertelen.** Palpitare.

Tapijt/ tapeet/ tapiſſerije. Tapetum, tapete, tapes, aulæa, peripetaſma, periſtroma, textilis pictura, plagæ. *gal. tapis, tapiſſerie: ital. tapeto, tapezzeria: hiſp. tapete, tapezeria: ang. tapeſtrie.*

tapiſ-

tapiſſier. Tapetopœus, polymitarius.
Taran. *ger.* **j. teuren-ſwijn.** Hiſtrix.
Taraſſe. j. **terras.** Rudus nouum.
Tarbot / tar-bot. Rhombus piſcis. *piſcis plani genus. gal. turbot, turbut.*
Targie. Parma, cetra, clypeus, ſcutum. *vulgò* targia. *ger. tartſche: gal. targe: ital. targa: hiſp. tarja: ang. targat.* Thireos, ſcuta patria *Gallos vocaſſe, eademque etiam hodie* **tarian** *Britannis dici, ſcribit Guil. Camd.*
Tarre. j. **terre.** Pix liquida.
Tarrijn-boghel. *fland.* Thropis, thraupis. *gall. tarin.*
Tartſche. j. **targie.** Cetra.
Tas. Aceruus, cõgeries, cumulus. *gall. tas.* **Tas** *Becano dicitur propriè* aceruus frugum ſiue pabuli. *q. d.* **t'as** / *ſiue* **t'aes.** i. ad alimentum, a l eſcam.
tas houts. Strues, meta lignorum.
taſſen. Aceruare, coaceruare, accumulare, componere, cõſtruere, exſtruere in aceruum, ſuperaddere. *ἐπάσσειν. gall. entaſſer.*
taſ-tyte. Moretum: libum ex lardo, pomis pyris, herbis, ſuperadditiſq; ouis confectum.
Taſſche teſſche. Marſupium, vidulus, facculus, pera, crumena, loculus, ināticа. *vulgò* taſcha. *ſax. taſſchen: ital. taſta: gall. picard. taſſe.*
taſſche. *friſ.* Appendix domus: *à ſimilitudine peræ pendentis.*
taſch-maecker. Marſupiarius, crumenarius, locularius.
taſchkens krupd. Burſa paſtoris. *germ. teſchelkraut.*
Taſſeren. *fland.* j. **ber-taſſeren.** Vim inferre: violenter exigere.
Taſt. Palpatio, attrectatio, contrectatio. **Met den taſt gaen.** Prætentare iter manibus aut pedibus.
taſten. Palpare, attrectare, contrectare, leuiter tãgere. *vulgò* taſtare. *gal. taſter, taſtonner: ital. taſtare: ang. autem, taſte.* i. guſtare.
taſten den pols. Tentare venam, pulſum arteriæ perrimari: manum mittere in carpũ: arteriæ motiones explorare.
Tãteren. Titubare, balbutire, confundere verba, imperfectè loqui. *hiſp. tartamudear.*
tateren. Horribili ſonitu taratantara dicere, inſtar tubæ.
tateren. *fland.* Maculare: ineptè aliquid facere.
tateren. Blæſus: atypus, balbus. & Blatero, vaniloquus *hiſp. tartamudo.*
tateringhe. Titubantia, titubatio.
tateringhe der trompetten. Taratantara.
Tats. j. **tets.** Tactus, *&c.*
Tatſe. j. **taetſe.** Clauus vmbellatus.
Tauerne. Taberna: popina, caupona, taberna vinaria, œnopolium. *gall. tauerne: ital. tauerna: hiſp. taberna: angl. tauerne.*
tauernier. Caupo, ſtabularius, œnopola. *vulgò* tabernarius. *gall. tauernier: ital. tauerniere: hiſp. tauernero: angl. tauerner.*
Tauw. j. **touw.**

T E

Te. Ad, a, in, *&c. Dictio hæc variè iuncta, variæ ſit quoq; ſignificationis.*
te bedde ligghen. Decumbere lecto, teneri lecto.
te be-waren gheuen. Credere, dare cuſtodiendum, deponere.
te hand / te hands. Mox, ſtatim.
te kennen gheuen / *vide* **kennen.**
te ghe-moete komen. Obuiam venire, obuiare.
te gronde gaen. Ire peſſum.
te lande gaen. Ire rus. & Proficiſci terra. **Te lande woonen.** Habitare ruri.
te lanck. Nimis longus, longior iuſto, longior, quàm vt, *&c.* **Te langhe.** Nimis diu, nimis longum. **Te ſeer.** Nimis, nimium. **Te veel.** Nimis, nimium, plus iuſto, plus quàm par eſt. **Te kleyn.** Minor, minor quàm. **Te groot.** Maior: maior quàm vt, *&c.* **Te out.** Senior, quàm qui, *&c.*
te maet. Simul. & Valde. **Al te maet.** Simul omnes.
te nacht. Nocte, de nocte.
te twee uren. Ad horam ſecundam, hora ſecunda.
te niete doen. In nihilum redigere. *vide* **niet.**
te paſſe ;yn. Valere.
te recht. Iuſtè, iure, meritò: ritè.
te ſamen / t ſamen. Simul, vnà.
te voete gaen. Ire pedes.

te bzeden tijn. *vide* Bzede.
te ber-ghees. Frustra.
te wegh brenghen. Perducere ad exitum. *vide* Wegh.
te wijle. Interim, interea.
Teder/teeder. *fland. holl.* j. teer. Tener.
Tedinghen. j. bedinghen / dinghen. Disceptare.
Teecke j. teke. Ricinus.
Teecken Signum, indicium, character, nota, tessera. *ger.* Zeichen: *ang.* token.
Teecken aen den pater noster. Sphærula precatoria, pilula precatoria.
teecknen. Signare, designare, notare, denotare: insignire.
Teele. *fland* j. teyle. Testa.
Teelen/telen. *sax. sicamb. fris. hol.* Gignere, generare, parere, producere: & Colere agrum, exercere tellurē. *ang.* tylle.
teel-man. *holl.* Agricola.
teelingh. *holl.* Querquedula minor: boscas: *auis ex anatum genere.*
teelinghe. Prouentus.
teelt. Fructus, quæstus, prouentus: fœtura.
teelt/teelte. Tempus oportunum quo haleces, aselli, ceti, alijque pisces prodeunt ac capiuntur.
Teem. j. hop-teem. Pertica fœnaria.
Teems. *vetus.* Tamen, attamen.
Teems. j. tems. Cribrum.
Teen. Digitus pedis. *ger.* zehen, zeen: sicā. tee, thee: *ang.* toe, too. Crooten teen. Hallus, alux, hallux: primus siue magnus pedis digitus.
Teen/teene. Vimen.
teen. j. band-roede. Vitile, lentum vimen.
teen-bosch. Virgetum, salicetum.
teen-ghe-was/tiend-ghe-was. Virgetum, virgultum, cremium.
teenen. Vimineus. Teenen hoef. Vimineum textum, fiscus, fiscina, qualus, calathus, corbis.
Teenen j. tenen. Irritare.
Teer. Tener, exilis, gracilis: iuncē, tenuis. τέρην. *gall.* tendre: *ital.* tenero: *hisp.* tierno: *ang.* tender. Teerkens. Tenellus, tenellulus: delicatus. & Tenerè, teneriter: delicatè.
Teer/teere. j. terre. Pix liquida.
Teer/teere/teeringhe. Consumptio, sumptus, impensa.
teere nae neere stellen. Sumptum facere pro quæstu: sumptus lucro metiri.
teeren/teren. Terere, atterere, tenuare, attenuare, sumere, absumere, consumere, sumptum facere. *germ.* zehren.
teeren/teren. j. wt-droogben. Tabescere. *tarir. gall.* i. arefacere.
teeren/teren. Edere, vesci, victitare: & Epulari, comessari.
teeren. Coquere, concoquere, peragere, perficere, digerere cibum.
teer-ghelt ouer wegh. Viaticum, viæ auxilium.
teer-ghe-selle. Conuictor, compotor.
teer-huys. *vetus.* j. her-berghe.
teer-kost. Penu. & Viaticum.
teer-penninck. j. teer-ghelt. Viaticum, legatiuum.
teer-sack. j. knap-sack. Pera viatoria.
teeringhe. Consumptio, sumptus, impensa, commeatus, alimentum, pastus, victus. & Viaticum.
teeringhe. *holl. sicamb.* j. wt-droogbende sieckte. Tabes, acrophia, phthisis.
teerlinck. Talus, tessera, alea, alea damnosa: *sic teuton. dicta, quòd momento multum pecuniæ aleis aliisque prodigatur consumaturque.*
teerlinck. Cubus: figura ex omni latere quadrata, instar tesseræ.
teerlinck-spel. Alea, lusus aleæ: ludus tesserarius.
teerlinck-steen. Tessera, alea.
teerlinck-wijse. Quadratus.
Teers. *vetus.* j. kul. Teres: longus & rotundus. & Mentula: hasta membri virilis: *vocabulum vetustum; Teutonibus olim honestum, nunc temporis vetè obscenum.*
Teesen. Carpere, vellere, vellicare, trahere.
Teetwe. Homo vilis, & seruilis conditionis. *ang. sax.* theowe.
Teffens. j. seffens. Simul, pariter.
Tegghen. j. taggben.
Teghel/teghel-steen. *sax. sicamb. holl. fland.* j. tichel.
Teghen/teghens. Contra, erga: aduersus, aduersum *germ.* gegen, entgegen *ang.* against.

teghen. Contrarius, aduerſus, aduerſans, repugnans.

teghen zijn. Aduerſari, contrarium eſſe, obeſſe, opponere, impedire. **Teghen zijn.** Sordere, contemni. **De ſpijſe is mp teghen.** Faſtidio cibū. **Het ſchrijuen is mp gheheel teghen.** A ſcribēdo prorſus abhorret animus.

teghen/te ghe-moete. Obuiam.

teghen baſtel-auend/teghen iaerſ miſſe. &c. Ad hilaria, ad cineralia, ad Calendas Ianuarias, *&c.*

teghen komen/teghen gaen. Obuiare, ire obuiā, obuium fieri, progredi obuiam, occurrere, venire alicui aduerſum, aduerſum ire, adire contra.

teghen bergh. Surſum. *gall contremont.*

teghen-borghe. Præs, ſubpræs, expromiſſor.

teghen-brief. Antapocha. *vulgò* contraſchedula.

teghen-deel. Pars aduerſa, pars aduerſatrix, pars diuerſa, aduerſator, aduerſarius.

teghen-gaeue. j. teghen-ghifte. Antidotum.

teghen-ghe-lupd. Echo, reflexio ſoni:

teghen-ghe-roep. Echo.

teghen-ghe-wicht. Æquipondium, ſacoma: id quod lanci trutinæ appenſum aut adiunctum æqualitatē ponderis conciliat. *vulgò* remedium.

teghen-ghift. Antidotum: remedium ſiue medicamentum quod cōtra venena datur: venenum datum contra venenum.

teghen-ghifte. j. teghen-gaeue. Antidotum, remuneratio.

teghen graeuen. Cōtra fodere: hoſtium cuniculos tranſuerſis cuniculis excipere.

teghen-houden. Suſtentare, ſuſtinere, fulcire, labentem retinere, ruiturum retinere.

teghen-houden. Obtendere: & Remorari, reſiſtere, impedire: obſiſtere, obſtare.

teghen-kerf. Anticopa.

teghen-klaeghe/teghen-klachte. Petitio mutua, reconuentio.

teghen-klanck. Echo, reflexio ſoni.

teghen-liefde. Mutuus amor.

teghen liſt. Antiſtropha.

teghen-loopen. Occurſare.

teghen-mijne. Cuniculus aduerſus ſiue trauſuerſus.

teghen-mijnen. j. teghen-graeuen.

teghen-morren. Admurmurare.

teghen-muer. Promurale, antemurale.

teghen-ouer. E regione, ex aduerſo, ex oppoſito: & Aduerſum, è cōſpectu.

teghen-ouer ghe-leghen. Oppoſitus, obiectus, contrapoſitus, reſpondens; aduerſus, è regione ſitus.

teghen-pand. Hypotheca.

teghen-partije. Aduerſarius, pars aduerſa.

teghen-partijdigh. Aduerſarius.

teghen-ſchenck. Antidotum, remuneratio.

teghen-ſchrift. Antigraphum.

teghen-ſchrijuen. Reſcribere.

teghen-ſeggheu. Contradicere, obloqui, refragari.

teghen-ſetten. Opponere obdere.

teghen-ſettinghe/teghen-ſetſel. Oppoſitus, us: oppoſitio.

teghen-ſlaen. Repercutere, repulſare.

teghen-ſlagh. Repercuſſus, repercuſſio.

teghen-ſpannigh. Repugnans.

teghen-ſpel. *vetus. ſitamb.* Contrarium, res contraria ſiue aduerſa.

teghen-ſpoed. Aduerſa, orum; res aduerſæ.

teghen-ſpraecke. j. weder-ſpraecke. Contradictio.

teghen-ſtellen. Opponere.

teghen-ſtoot. Aduerſitas: ictus contrarius: repulſus, repercuſſus, us.

teghen-ſtaen. Obſtare, contra ſtare, reſiſtere, refragari.

teghen-ſtaen. j. weder-ſtaen. Obſtare, contraſtare, reſiſtere.

teghen-ſtoote. Repulſare, repercutere.

teghen-ſtrijd. Repugnantia, rebellio.

teghen-ſtrijden. Repugnare, rebellare, reſiſtere.

teghen-ſtrijdigh. Repugnax.

teghen-ſtroom. Fluctus aduerſus.

teghen-ſtroom des haprs. Antithrix, pilus aduerſus.

teghen-ſtroom. j. teghen-ſtroom.

teghen-brijer. Riualis.

teghen-walle. Promurale, antemurale.

teghen-wille. Auerſa, ſiue aduerſa voluntas.

teghen-weer. Reſiſtentia.

teghen-willigh. Contrarius voluntate.
teghen-wind. Ventus aduerſus, cõtraria claſſi flamina, ventus à prora incumbens: reflatus, flatus aduerſus.
teghen-woꝛdigh. Præſens, præſto, inſtans: *à verbo* **woꝛden.** i. fieri, eſſe. *ger.* *gegenwirtig.*
teghen-woꝛdigh zijn. Adeſſe, præſentẽ eſſe, præſentem præſenti eſſe, coram adeſſe, præſto eſſe, intereſſe,
teghenwoꝛdighen tijd. Tempus præſens, inſtans.
teghen-woꝛdighepd. Præſentia, apparitio, παρουσία, vultus.
teghen-woꝛdighlick. In præſens, in præſentia, in preſentiarũ: & Coram.
teghen-woꝛp. Obiectio, oppoſitio.
teghenhepd. Aduerſitas, contrarietas: res aduerſæ.
Teggher. *ſicamb.* j. **ſtock.** Numellæ.
Tepcken *holl. ſicamb. friſ.* j. **teckẽ.** Nota.
Teple. Teſta, fictile, vas fictile, gabata figlina. *gall fland. telle. hiſp. teja.*
Tepne. j. **tane/taune.**
Tepnen. j. **tannen.** Concinnare coria.
Tepns. *vetus.* j. **tijns.** Cenſus, vectigal. *ger. zinſs.*
Tepte. Tata, pater. *ger. daetty: hiſp. taita: ang. dadde.*
Teke/hondſ-luys. Ricinus: vermis canes infeſtans, ſanguine plenus *vulgò* teca. *ger. zack: gall. tique, tiquet: hiſp. Zeca: ang. tyke.*
teke. *fland.* j. **pier.** Lumbricus terreſtris.
Telde. *vet.* Tentorium. *ger. Zelt: ſax. telte.*
Telde. j. **telle.** Equus tolutarius.
Telen. j. **teelen.**
Telghe/teighet. *ſax. ſicam. friſ. holl. fland.* Ramus, ramale, frons, frondes.
Telioꝛe. j. **talioꝛe.** Orbis.
Telle/telde/tellener/hackenepe. Equ' tolutarius vel tolutaris, gradarius, aſturco, inconcuſſo glomerans veſtigia dorſo. *Martial. Hic breuis ad numerum, rabidos qui colligit vngues, Venit ab armiferis gentibus Aſtur equus. vulgò* teldo, thieldo, ambulus. *ger. zeltner: ſax. telder.*
tellen/teldẽ/ten telle gaen. Tolutim ſiue tollutim incedere, tollutim carpere inceſſus, glomerare inceſſus, ad numerum colligere vngulas. *ſax. ein trede gahn.*
tellener. j. **telle.** Equus tolutarius.
Tellen. Numerare, annumerare, dinumerare, enumerare, numerum inire vel referre, comprehendere aliquid numero, ſupputare *ger. zehlen: telle. ang.* i. narrare & numerare.
tellen. *vetus. fland* j. **ver-tellen.** Narrare.
tel-baer. Numerabilis.
tel-konſte. Arithmetica.
teller. Numerator.
tellick. Numerabilis.
tellinghe. Numeratio, numerus.
Telte. *ſax.* j. **telde/tente.** Tentorium, papilio.
Tem. *fland.* j. **tam.** Cicur.
temmen/tam maecken. Domare, edomare, perdomare, coercere, cicurare, manſuefacere. *ang. tame.*
temmer. Domitor, domator.
temmigh/temmelick. Domabilis.
temminghe. Domitura. domitus, us.
Temmeren. j. **timmeren.**
Tempeeſt. Tempeſtas. cæli tempeſtas, procelia. *gall. tempeſte: ital. tempeſta. hiſp. tempeſtad.*
tempeeſten. Tumultuari.
tempeeſtigh. Tẽpeſtuoſus, procelloſus.
Tempel. Templum, delubrum, fanum, ædes. *germ. tempel: gall. temple: ital. tempio: hiſp. templo: ang. temple.*
Tempel/timpel. Decipulũ, tranſenna.
Temperen. Temperare, moderari. & Conuenienter miſcere. *gall. temper: ang. temper.*
temperinghe. Temperatio, temperamentum, temperatura, moderatio.
Templet/timplet. Plagula, velamen muliebre paruum: temporalia: faſciæ temporales, quibus mulierum tempora teguntur. *gall. templet, templette.*
Tems/temſt Cribrum, incerniculum. *vulgò* tamigium. *ſax. tecmiſs: gall. tamis: ital. tamigio.*
tems-rand. Telia, circulus cribri.
temſen/temſten. Cernere, excernere, cribrare: exprimere. *gall. tamiſer: ital. tamigiare.*
Ten. Ad, in, verſus. **Ten ooſten.** Oriẽtem verſus, ad orientem. **Ten tijde dat.** Tempore illo quo: cùm. **Ten leſten.** Demum, tandem, poſtremo. **Ten hooghſten.** Summum, ad ſummum. **Ten minſten.** Minimum.

Ten

Ten eerſten. Primò.
Ten/ tin. Stannum, plumbum candidum, plumbum argentarium. *ger. zin: ſax. thm, tin: ang. tinne.*
ten-ghieter. Stannarius.
ten-werck/ tennen-werck. Vaſa ſtãnea.
tennen. Stanneus, a, um.
Tenen / teenen / tanen. *ſland.* Irritare. *gal. atiner, ataÿner, taner.*
Tent/ thent. *vetus. holl.* Vſque, donec.
Tente. *ſland.* j. **repn-baer.** Athanaſia.
Tente. Tentorium, papilio, tabernaculum. *τέντα, τέντα παρ' ἡμῖν οἰκία ἐκ λίνου.* Tenda *apud nos* domus ex lino. *I. Lipſ. ex Suida. vulgò* tenta. *ger. zelt: gal. tente: ital. tente, tenda: hiſp. tienda: ang. tente.*
tenten-meeſters. Metatores, menſores.
Tente/ tentele. j. **tinte/ wiecke.**
Tepel. Papilla: mammæ capitulum vnde lac ſugitur.
Teppen. *friſ.* j. **teeſen.** Carpere, vellere.
Ter Ad, in, verſus. **Ter tafelen gaen.** Adire menſam. **Ter ſelver tijd.** Eodem tempore.
Ter tijd dat. j. **ten tijde dat.**
Ter ſtond/ van ſtonden aen. Extemplo, è veſtigio, confeſtim, continuò, actutum, protinus, quàm primùm, ilico, ſtatim, iam: dictum ac factum: ſubitò.
Ter wijle. Interea.
Ter. j. **terre.** Pix liquida.
Terbot. j. **tarbot.**
Terd. j **trede.** Paſſus, gradus: inceſſus, greſſus.
terd. j. **pas-** Staticuli.
terden. j. **treden.** Calcare.
Tere/ taere. *vetus.* Arbor. *ang. tree. hinc* **Appel-tere/ ſMiſpel-tere/ ſNotel-tere/ Holen-tere/ Eglen-tere/** *&c.*
Tere/ teringhe. j. **teere/ teeringhe.**
Terghen. Irritare, laceſſere, infeſtare, vexare, prouocare ad iram: exacerbare, agitare.
terginghe. Irritamen, irritamentum.
Tergie. j. **targie.** Clypeus.
Terle/ terlinck. *ſax. ſicamb.* j. **carnoelie.** Cornum. *ger. thierlebeere.*
terle-boom/ terlingh-boom. *ſax.* j. **cornoelie-boom.** Cornus. *ger. thierlebaum.*
Terlingh j. **teerlingh.** Alea.
Term/ termijn. Terminus. *gal. terme: ital. termino: hiſp. termino: ang. terme.*
Langhen term. Longa dies.
term-ghe-noot. j. **pael-ghe-noot.** Conterminus, finitimus.
termijn. Terminus, ſpatium temporis.
Terme. *ſicam.* j. **terle/ koornoelie.** Cornũ.
Termentijn. Reſina laricea, larigna, laricina: reſina terebinthina. *vulgò* termentina, & trementina *ger. terpentinhartz: ſax. terpentim: hol. torpentijn, terpentijn: gal. tormentine: hiſp. trementina: angl. torpentine.* **Benedſchen termentijn.** Lachryma abiegna, reſina oleoſa.
termentijn-boom. Terebinthus.
Terras/ tiras. Rudus nouum: tophus lapis, tophi rudera: materia pauimẽti faciendi, ma[illegible] *vulgò* terracia. *ital. terrazzo.* pauimentum *dicitur.*
terraſſen. Malthare, malta ferrumināre: obſtruere rudere nouo: incruſtare topho.
Terre/ teere. Pix liquida, pix fluida. *ſax. teere: ang. tarre.*
terre/ voghel-lijm. Viſcus, viſcum.
ter-roede. Viſcatum vimen, calamus.
terre-wijn. Vinum picatum.
terren. Linere pice, reſina, viſco: picare.
terren/ ont-terren. Diloricare, dirimere, lacerare, dilacerare. *ger. trennen: ang. tbeare.*
terren. *vetus.* Diducere. *ger. zerren.*
Terrette/ terretteken/ toerrette. Velamen tenue puellarum. *gal. touret.*
Terſtond. j. **ter-ſtond.**
Terwe. Triticum.
terwen brood. Panis triticeus.
Teſche. j. **taſche.** Pera.
Teſte. *ſax. ſicam. hol.* j. **teyle.** Teſta, vas fictile. *gal. teſt: ital. teſto.*
Tets. *ſland.* Glutinoſus, tenax, viſcoſus, lentus.
Tetſe/ tets/ tats/ tatſe. Tactus, ictus palmæ: tax *apud Plaut.* **Tetſken.** Leuis ictus palmæ.
tetſe/ tatſe. *vetus.* Palma pedis feri animalis.
tetſen. Tangere, icere: palma tangere ſiue leuiter verberare.
Teue. Canis. fœm. *vulgò* canina. **Heete teue.** Canis pruriens, maris appetens, catuliens. **Teſken.** Canicula, catella.
teue. *leod.* Numi genus parui valoris.
Teughe. j. **toghe.** Tractus.

teugh-

teugh-naghel.j.treck-naghel. Cuneolus.

teughel.j.toghel. Habena,lorum,retinaculum. (τύγλα. *ger.zieghel,zugel.*

Teulen/tupien. Colere agrum.& Laborare. *ang.tylle,toyle.*

Teuluwen. *fland.*j.touwen. Depſere, ſubigere.

Teuter-pot.j.toter-pot.

T H

Thendt. *holl.* Donec,vſque.

Thins/thiens/tins. *vet.ſax friſ.ſicamb. holl.*j.tijns. Cenſus,tributum.

Thoeuer. *ſicamb.*j.tijne. Tina.

thoeuer-boom.j.tijn-boom.

T I

Tichel/tichel-ſteen. Tegula,later,later coctilis. *germ.ziegel, zieghelſteyn: ſax. teghel: gall.tuille: ital.tegola: hiſp.teja: ang. tyle.* Tichelken. Laterculus.

tichel-beeſte. *fland.*j. ſteen-wozm/eſel-wozm. Oniſcus,multipeda.

tichel-backer. Laterarius.

tichel-dack/tichelen dack. Tectum tegulaneum,imbricatum.

tichel-decker. Scandularius.

tichel-gote. Imbrex,imbricium.

tichel-ouen. Lateraria,fornax coquēdis lateribus apta.

tichel-ſteen.i.tichel. Tegula.

tichel-werck. Opus latericium, opus laterarium.

tichelen.j.tichel-backer.

tichelrije. Lateraria,officina fingendis & coquendis lateribus apta.

Tichte. Crimen.& Accuſatio.

tichte ende aen-ſpraecke doen. Actionem edere,intendere.

Tick/tickſken/tip/tipken. Punctus.

Tick-tacken. Ludere ſcrupis.

tick-tack-berd. Alueus luſorius,magis, abacus.

ticke-bollen.j.tucke-bollen.

Tien/thien. Decem. *ger.zehen: ſax.teyne: ang.tenne.*

tien duſent. Myrias.

tien-taerigh. Decennis.

tien-mael. Decies.

tien-weruen. Decies.

tiende/tiendſte. Decimus.

tiende-man. Decanus,decurio,manipuli præſes:decarchus.

tiende/tienden. Decimæ,arum.

tienden-land/tiend-baer land. Ager decumanus,qui decimas quotannis pendit: prædium ſtipendiarium.

tiendenaer. Decumanus:conductor ſiue redemptor decimarum: manceps decimarum.

tienlinck. Denari⁹:decenarius:id quod decem continet.

tienlick/tielinck.j.tien-ſchoouen.

Tiene. *holl.*teene. Vimen.

Tier. Incrementum,accretio,augmē, augmentum.

tier/ge-tier. Fragor crebreſcens,ſonus creber,tumultus,tumultuatio,turba, turbatio,perturbatio, fremitus,ſtrepitus,clamor,vocis intentio.

tier. Geſtus,geſticulatio. & Modus.

tieren. Gliſcere,increſcere,accreſcere, augeſcere,crebreſcere,proficere,incrementum capere, prouenire,creſcere.

tieren. Tumultuari,turbare,perturbare,confundere.

tieren. Intentiore voce clamare:vociferari:clamorem,ſtrepitum ſiue geſtum edere.

tieren. Gerere:hoc aut illo modo ſe habere:geſtire.

tieren/ghe-lucken. Succedere.

Tierebus. *holl.*j.kierebus.

Tieretepn/dier-tepn. Veſtis lino & lana confecta:pannus linolaneus. *vulg.* liniſtima,linoſtema,burellum.

Tijcke. Culcita,culcitra.

tijck-weuer. Textor culcitrarius.

Tijd. Tempus,tempeſtas, hora,dies, æuum. tijden.i.tendere, *quod ſempe ulterius tendat. I. Gorop. Becan. gem.zeyt: ang.tyme.*

tijd ende wijle. Tempus vacuum:locus,ſpatium.

tijde.j.ghe-tijde. Tempeſtas,tempeſtiuitas.

tijd-baer. Tempeſtiuus,maturus,opportunus.

tijd-ghe-noot. Coætane⁹,coæuus,ſynchronos, æqualis.

tijd-lijd. j. lijd-den-tijd. Tempus ſiue diem ignauiter tranſigens.

tijd-lijd.j.tijd-ber-drijf. Oblectamentum.

tijd-koe.j.tijdighe koe.

tijd-koztinghe. Oblectamentum.

tijd-

tijd-loos. Momentaneus: & Intempeſtiuus, importunus.

tijd-looſe. Narciſſus.

tijd-looſe. Colchicum, hermodactylus, bulbus agreſtis: *græcè* ephemerō, & *germ.* Zeitloß: *dicitur, quòd florem habeat momentaneum fugaciſſimumq;, qui vno die mareſcit.*

tijd-pepꝛken. Pirum ſuperbum.

tijd-raepe. Rapum æſtiuum.

tijd-baerdigh. Tempeſtiuus.

tijd-ber-dꝛijf. Oblectamentū, delectamentum: delitiæ: ludicrum.

tijd-ber-dꝛijuen. Terere tempus.

tijd-ber-lieg. Iactura temporis.

tijdelick. Tempeſtiuus, oportun⁹, maturus.

tijdelicken. Tempeſtiuè, oportunè, maturè, tempori, tempore, in tempore.

tijdigh. Tempeſtiuus, oportunus, maturus.

tijdighe koe/tijd-koe. Vitula, bucula, iunix. **Tijdighen os/tijd-os.** Iuuencus. *germ.* zeitochß.

tijdighlick. j. **tijdelick.** Tēpeſtiuus, &c.

tijdelick. Temporalis, temporarius, inſtabilis, ad tempus durans.

tijde/tije. j. **ghe-tijde.** Æſtus maris. *angl.* tide.

tijde-hauen/tije-hauen. Portus maris æſtū recipiens, fluxu & refluxu gaudens.

Tijden/tijen. *vetus.* Tendere, vergere, trahere: *τείνειν.* & Proficiſci: ire. *germ.* ziehen: *ſax.* tehen.

tijden/tijen/be-trecken in recht. Vocare aliquem in ius, agere iure cum aliquo, accuſare aliquem.

tijdinghe. Nuntius, nuntium. *ang.* tidinges.

tijdinghe doen. Nuntium adferre, deferre, perferre: nuntiare, annuntiare.

Tijghen. *vetus.* j. **tijden.** Tendere, vergere.

tijghen. *vetus.* j. **tooghen.** Indicare: & Accuſare, imputare.

Tijm/tijm-moes. Thymus, *herba. ger. thymchen, thymian: gall. thym: ital. timo: hiſp. tomillo: ang. time.*

Tijne. Tina, æ: tinium, ij, lacus: *gal. tine: ital. tina: hiſp. tina.*

tijne/water-tijne/water-tonne. Tina aquaria.

tijn-boom. *vulgò* Tinale: Vectis, quo tina à binis geſtatur.

Tijns. *ſax.* j. **thins/tijns.** Cenſus.

Tijte/tijtken. *ſtand.* Pullus gallinaceus: auis quælibet minutior: *vulgò* titus, tita, titis. *De iuuenibus ignauis vulgò dicitur, quod ſint pulchri titi. Geſner.*

Tille. *friſ. holl.* Pons, ponticulus.

tillen. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* j. Leuare, tollere, mouere loco.

til-baer. *ſax. friſ. holl.* Mobilis.

til-baer goed. Res mobilis, bona mobilia.

til-baer haue. Ruta cæſa: ſupellex quæ terra non tenetur, nec ſtructili opere tectorióve.

til-bꝛugghe. j. **bal-bꝛugghe.**

Timber. j. **timmer.**

Timmer. Fabrica, ſtructura, cōtignatio, ſubſtructio: & Materia. & Tignum. *ang. tymber.*

timmer/timber. Apex, ſummitas acuminata.

timmer oft timber van den helm. Crista galeæ, conus galeę, ſumm⁹ apex. *gall. timbre.*

timmer oft timber van het klooſter. Tintinnabulum monaſterij ſiue cœnobij, quo monachi ſiue cœnobitæ conuocantur. *vulgò* ſquilla. *gal. timbre. anglicè autem tymbiell*, crepitaculum, tympanum *dicitur.*

timmeren. Ædificare, condere, ſtruere, conſtruere, exſtruere, fabricare, architectari. *ger. zimmeren.*

timmer-hof. Fabrica lignaria.

timmer-hout. Tignus, tignum, materia lignea ex qua ædificium conſtat.

timmer-huys. Fabrica lignaria.

timmer-man. Faber lignarius, materiarius, tignarius, abiegnarius, abietarius.

timmer-naghel. Impages.

timmer-plaetſe. Fabrica materiaria ſiue lignaria.

timmeragie. Fabrica, ſtructura, ædificium.

timmeringhe. Ædificatio, ædificium.

Timp. *holl* Cornu, angulus.

timp. *holl. friſ.* j. **kant bꝛoodts oft weggh.**

timp. *holl.* Panis minor triticeus eminentibus angulis.

timp/timpt. *ſax. ſicamb.* j. **aen-bijt.** Panis matutinus, ientaculum.

Timp. *ſicamb.* Focale, faſcia collum ambiens, & à frigore ceruicem defendens. *vulgò* collipendium.

timp. timpe. *ſicamb. holl.* Vmbraculum calyptræ muliebris: frontale pallæ.

Timpaen. *ſicamb.* Calantica, caliendrum, calyptra.

timpaen der druckers. Tympanum typographicum: inſtrumentũ membraua tenſa obtectum inſtar tympani militaris.

Timplet. j. **templet.** Plagula.

Tin. j. **ten.** Stannum.

Tincke. *ſland.* j. **ſlijc.** Tinca, æ. *gal. tence, tanche: ital. tenca: hiſp. tenca: ang. tenche.*

Tinghe tanghen. Tintinare. *gal. tinter.*

Tinghel. *ſland.* j. **netel.** Vrtica.

tinghelen. *ſland.* Mordicare.

tinghelen. *ſland.* j. **der-netelen.**

tinghelinghe. Acredo, acer ſapor, mordicans & rodens valido calore.

Tinne. *ſicamb.* Pinna.

tinne. Specula, minæ. *germ. zinne*

tinne. j. **tijne.** Tina.

tinne/tranſſe/ tanteel. Lorica, ſumma ambitus muri corona: pinnæ muri, minæ muri, ſepimentum, peribolus: corona tectorum quæ præcipitium prohibet. *vulgò* tinna.

Tins. j. **thins.** Cenſus.

Tinte. *ſland.* j. **tintel-ijſer.** Specillum.

tinte/ tente. j. **wiecke.** Peniculum, penicillum. *vulgo* tenta. *gal. tente.*

tintel. j. **tinte.** Specillum.

tinten/ tintelen/ tenten/ tentelen. Specillo tentare vulnus, percontari vulnus, vulnerum fiſtularumque altitudinem pertentare: leuiter pungere.

tint-ijſer/tintel-ijſerken/ tinte. Specillum, ſpecillum vulnerarium quo vulnerum altitudo tentatur. *ital. tenta: hiſp. tienta.*

tintelen. *hol.* j. **klincken.** Tinnire.

tintelen. j. **ketelen.** Titillare: & Leuiter pungere.

tintelen. j. **tinten.** Specillo tentare vulnus.

tintelinghe. Punctio leuis, punctiuncula. & Titillatio.

Tip/tipken. Apex, punctus.

tip-kanne. *ſax.* j. **tote-pot.**

tipken van d'oore. Auricula *infima*, ima auriculæ.

tipken van de borſte. Papilla. *germ. zitz, ſtim.*

Tippel. j. **tepel.**

Tiras. j. **terras.** Rudus nouum.

Tiretepn. j. **tierttepn.**

Titte. *ſax. friſ. ſic.* Mamma, mammilla. & Papilla. *gall. tette, tettin: hiſp. teta: ang. teat.*

T O

Tobbe. Labrum, vas patens lauando aptum, ſolium. *ang. tubbe.*

Tobben. j. **toppen.** Furere, tumultuare, *&c.*

Tobijaes/topijaes. *ſax.* j. **horen-biſch.** Acus.

Toch/doch. Certè, ſanè: denique, tandem.

Toch/tocht/toghe. Tractus, *&c.*

toch-bruggbe. *ſax. ſic* j. **treck-bruggbe.**

tocht/toght. Tractus, tractio.

tocht/af-tocht. *holl.* j. **gote.** Incile, aquæductus.

tocht. Iter, profectio.

tocht des heers. Expeditio, agmen, incurſus, incurſio: hoſticus incurſus, excurſio. *ger. zeugh, zug: ſax. toch.*

tocht. j. **tucht.** Diſciplina.

tocht/bp-leuen. Vſusfructus.

tocht-goed. Res vſufructuariæ.

tochtenaer. Vſufructuarius, fructuari'.

tochtenerſſe. Vſufructuaria.

Tocken. j. **tucken.** Tangere, icere. *gal. toucher: ital. toccare: hiſp. tocar.*

tocken. *ſax friſ. ſicamb.* j. **aen-tocken.** Allicere, pellicere.

tocken. Ludere.

tocke-bollen. j. **tucke-bollen.**

Todderen *ſland.* j. **tuperen.** Nectere.

Toe. Ad: & Vſque. *ger. zu: ang. to.*

toe. j. **ghe-ſloten.** Clauſus.

Toe-be-hooren. Attinere, pertinere, proprium eſſe, conuenire, decere.

toe-be-hoorte. Proprietas, congruẽtia, conuenientia, decentia.

Toe-be-trouwen. Confidere. & Committere alicuius fidei.

Toe bindẽ. Obligare, ligãdo claudere

Toe-boel. *vetus.* Concubina, pellex.

Toe-boete. *vet.* j. **toe-macte.** Auctariũ.

Toe-bringhen. Adducere, adferre.

Toe-doen/bp-doen. Addere, adiicere, appo-

apponere: admouere, adiungere, adhibere.

toe-doen/ſlupten. Claudere.

toe-doen. Dedere, applicare. **Sich toedoen ende be-gheuen tot eenighe ſaecke.** Dedere ſe, applicare ſe alicui rei: adhibere diligentiam, incumbere totis viribus, addicere ſe, intendere animum alicui rei. **Bp uwen toedoen.** Tua opera, tua diligentia.

Toe-dragben. Apportare, adferre.

toe-dragt der oogen. j. opdragt. Delachrymatio.

Toe-epgbenen toe-eegbenen. Dedicare deuorare, attribuere, addicere, proprium dicare.

Toe-gaen. Adire, accedere: & Procedere: & Succedere: & Incipere. & Incipi, fieri. & Euenire, accidere, cõtingere.

toe-ganck. Adit⁹, aditio, acceſſus, acceſ-

Toe-ghaue. j. toe-ghifte. (ſio.

Toe-ghe-daen. Additus, adiectus, appoſitus, intentus, ſtudioſus, deditus.

Toe-ghe-daen. Clauſus.

toe-ghe-daen. Affectus, addictus.

toe-ghe-daen zijn. Affici.

Toe-ghe-komen. Aduentitius.

Toe-ghe-maeckt. Ornatus, ſubornatus, imaginarius, fictus.

Toe-ghe-nepght/toe-ghe-neghen. Inclinatus, procliuis, pronus.

Toe-ghe-val. Accidens.

Toe-gheuen. Addere, attribuere.

toe-gheuen. Aliquid corollarij dare.

toe-gheuen/toe-laeten. Tribuere, concedere, annuere, permittere, indulgere: remittere.

Toe-ghifte. Additamentum.

toe-ghifte. j. toe-maete. Mantiſſa, auctarium: corollarium.

Toe-heplen. Glutinare, conglutinare: agglutinare, conſolidare: & Cõcreſcere, coire, conſolidari.

Toe-hooren. Auſcultare, audire.

Toe-hooren. j. toe-be-hooren. Attinere, pertinere.

Toe-keer. Refugium, perfugium.

toe-keeren. Aduertere. & Refugere.

Toe-knicken. Annuere.

Toe-komen. Aduenire, obuenire, contingere: obtingere.

toe-komende tijd. Tempus futurum, venturum.

toe-komelinck. Aduena.

toe-komſte. Aduentus.

toe-komſtigh. Venturus, futurus.

Toe-krupd. Herba condimentaria: quæ lactucæ, betæ, braſſicæ, aliiſque oleribus condimenti loco adiicitur.

Toe-lacchen. Arridere.

Toe-laeghe. *ſax. ſic.* Collecta, ſymbolum.

Toe-laeten. Admittere: & Permittere, remittere, indulgere, annuere, aſſentiri.

toe-laetinghe. Licentia.

Toe-laſt. j. wijn-vat. Cupa, doliũ: tina.

toe-laſt. j. dij amen tot ſeſſe toe.

Toe-leggbẽ. Apponere, admouere, applicare: animum applicare, cõcipere, conari. & Machinari, moliri.

Toe-loop. Accurſus.

toe-loopen. Accurrere.

Toe-lupſteren. Auſcultare, aduertere aures.

Toe-maecken/toe-doen/toe-ſlupten. Claudere, obſtruere.

toe-maecken. Ornare, adornare: & Subornare, clàm ſubmittere.

toe-maecker. Ornator, coſmeta.

toe-maeckſter. Ornatrix, coſmeta.

Toe-maete. Mantiſſa, additamentum, auctariũ, corollarium, acceſſio: vltra menſuram ponduſq; adiectũ: ſuperpondium, auctarium ponderis.

toe-maet-hop. Fœnum cordũ, ſerotinum: ſicilimentum.

Toe-naepen. Conſuere, reſuere.

Toe-naem. Agnomen, cognomẽ, cognomentum.

toe naemen. Cognominare: cognomẽ addere, vel imponere alicui.

Toe-nemen. Aſſumere: & Creſcere, gliſcere, augeri, incrementũ capere, proficere, vigere, vegetari, facere profectum.

toe-neminghe. Augmentum, incremẽtum.

Toe-nepghen. Acclinare, inclinare.

toe-nepginghe. Inclinatio, procliuitas.

Toe-neſtelen. Aſtringere, cõſtringere ligulis.

Toe-pad. Diuerticulũ, trames. & Cõpendium, methodus.

Toe-pand. Pignus acceſſorium.

Toe-pranghen. Adſtringere, cõſtringere.

Toe-

Toe-raden. Suadere, inducere, impellere, incitare, exſtimulare monitis.
Toe-rechten. Apparare.
Toe-reden. Alloqui.
Toe-rekenen. Adnumerare: & Imputare, acceptum referre.
Toe-roepen. Aduocare.
Toe-ruſten. Adornare, apparare, inſtruere, inſtaurare.
Toe-ſchick. Deſtinatio: & Fatum.
toe-ſchicken. Deſtinare, ſuppeditare, delegare.
Toe-ſchrijuen. Aſcribere, attribuere, aſſignare, tribuere, arrogare, ſumere, aſſumere.
Toe-ſeggħē. Addicere, condicere, polliceri, ſpondere, ſtipulari, affirmare: promittere, repromittere.
toe-ſeggħinghe. Stipulatio, condictum, promiſſio.
Toe-ſeghelen. Obſignare.
Toe-ſicht. Reſpectus, aſpectio, obſeruatio, obſeruatus, us: & Cautio.
toe-ſicht hebben. Obſeruare, reſpicere, habere rationem alicuius rei, rationem rei ducere.
toe-ſien. Circumſpicere, reſpicere, proſpicere, capeſſere oculis, prouidere, obſeruare, cauere, præcauere: conſulere ſibi, ſuis rebus, &c.
toe-ſiender. Spectator, obſeruator: & Monitor, curator operis. & Curator,
Toe-ſlaen. Plaudere, ferire.
toe-ſlaen het ver-bond. &c. Ferire fœdus, paciſci fœdus, contractum, nuptias, &c. plauſu manuum confirmare.
toe-ſlaen den koop. Addicere rem venalem: licitanti permittere vt eam auferat: plauſu manuum confirmare venditionem.
toe-ſlaen. Occludere, concludere, complicare.
toe-ſlagh. *friſ* j. **toe-maete.** Mantiſſa.
toe-ſluyten. Occludere, obſerare.
Toe-ſpijſe. Obſonium. προσφάγιον. q.d. pani additum. *vulgo* coedulium.
Toe-ſnauwen. Acriter redarguere.
Toe-ſpraecke. j. **aen-ſpraecke.**
toe-ſpreken. Alloqui, affari.
Toe-ſpringhen. Aſſilire, inſilire.
Toe-ſtaen. Clauſum eſſe.
toe-ſtaen. Concedere, permittere, conſentire, indulgere, ire in ſententiam: aſſentire.
toe-ſtaen. *ſax. friſ. ſicam.* Largiri, donare, dare.
toe-ſtaen. Pertinere, decere, conuenire.
toe-ſtaen. Aſſiſtere, auxiliari, adhærere, adeſſe.
toe-ſtaen. Ratum habere, approbare. & Auctorem eſſe.
toe-ſtaen. Suſcipere rem factam: agnoſcere quod factū eſt, idq̄ue præſtare velle.
toe-ſtand. *vetus* j. **bp-ſtand.**
toe-ſtandigh. Auxiliaris.
Toe-ſteken. Suggerere, ſuppeditare.
Toe-ſtellen. Inſtruere, inſtaurare, ornare: & Dirigere: & Suppeditare.
Toe-ſtemmen. Conſonare, accinere: & Suffragari: & Conſentire: & Aſſerere, affirmare. & Vna voce, ſine vno ore conſentire.
Toe-ſtoken. Incitare, excitare, inſtigare, prouocare, impellere.
toe-ſtokinghe. Incitamentum: impulſus, impulſio, incitatio, inſtigatio.
Toe-ſtoppē. Obſtipare, occludere, obturare, obſtruere.
Toe-ſtricken. Adſtringere, conſtringere, illaqueare.
Toe-ſtueren. Adminiſtrare, ſuggerere, appellere, adigere.
Toe-trecken. Attrahere.
toe-trecken/ſlupten. Attrahendo claudere.
Toe-val. Accidentia: & Accidēs, euentus, caſus.
toe-vallen. Accidere, euenire: & Accedere, adiungereſe, adiungi.
toe-vallen. Cadendo clauſi.
Toe-ver-laet. Refugium, perfugium, ſacra anchora: portus.
Toe-vlieden. Confugere, perfugere.
Toe-vlieghen. Aduolare.
Toe-vloeden. Affluere.
Toe-vlucht. Perfugium, ſuffugiū, refugium, profugium, ſubſidium, receptus, us. & Receptaculum: locus in quo aliquid in tutum recipitur: fugæ portus: & Aſylum, ara.
Toe-voeghen. Adiungere, applicare, adiicere.

Toe-boeren. Aduehere, afferre, apportare.

Toe-waȝe. j. **toe-woȝp.** Mantiſſa, auctarium,

Toe-was. Accretio, accrementum, incrementum.

toe-waſſen. Accreſcere, increſcere, cõcreſcere: & Concreſcere, coire, conſolidari, agglutinari: conglutinari.

Toe-wenchen. Annuere, nutu ſignificare.

Toe-werp/toe-woȝp. Adiectio, adiectus.

toe-werp. j. **toe-maete.** Mantiſſa, auctarium: additamẽtum, quod merci appenſæ & numeratæ, ſuperpondij loco, manu adiici ſolet.

toe-werpen. j. **toe-woȝpen.** Adiicere. & Addere.

Toe-wijf. *vetus.* Concubina: & Pellex.

Toe-wijſen. Aſſignare.

toe-wijſen niet recht. Adiudicare, addicere, ſecũdum aliquem iudicare: pro aliquo ſententiam ferre.

Toe-winden. Conuoluere, obuoluere, voluendo claudere ſiue obſtruere.

Toe-woȝpen. j. **toe-werpen.**

Toef doen *ſland* **j. toeuen/ont-haelen.**

Toelen. j. **tuplen.**

Toen-hape. Galeus glaucꝰ: *piſcis genus.*

Toer. Circulus, orbis, ambitus. & Fallacia, dolus. *gall. entour, tour.*

tour. Vicis, vicem. **Tis nu mijnẽ toer.** Meæ nunc ſunt vices.

trennopen. j. **toȝnopen.**

Toerette. j. **terrette.**

Toerte. j **pannen-koeck.** Teſtuaceum: Panis teſtuaceus, artoptitius: pulmẽtum teſtuaceum, ſcriblita: cruſtulũ. *vulgò* torta. *gall. tourte, tourteau: ital. torta: hiſp. torta.*

toert-ouenken/toert-panne. Teſtum, teſtus, clibanus.

Toetſen. Tãgere, attrectare. *gal. toucher: ital. toccare: hiſp. tocar: ang. touché.*

toetſen. Auri vel argẽti bonitatem explorare indice lapide.

toet-ſteen. j. **goud-ſteen.** Coticula, index, Heraclius lapis, Lydius lapis. *ger. tagſtein: gall. pierre de touche: ital. pietra del tocco: hiſp. toque: angl. touche ſtone.* à tangendo.

Toeuen. Exſpectare, morari.

toeuen. *vet.* Siſtere, retinere, ſtare facere.

toeuen. *ſland.* Blandiri.

toeuen/ont-haelen. Tractare, excipere blande, commodè curare hoſpitem, comiter accipere, prolixè accipere.

toeuelick/toef-ſaem. *vetus.* Tractabilis, facilis.

Tof-ſteen/tuf-ſteen. Tophus.

Toffel. *holl friſ. ſic.* j. **pantoffel.**

Toghe/teughe togh. Tractus.

toghe/teughe j. **dzonck.** Hauſtus.

toghel. j. **teughel.** Habena: lorum, retinaculum. *ger. zugel.*

toghen. *vetus.* Trahere.

toghen. j. **boech ſcrapen.**

togher/togher-garen. Euerriculum, ſagena, pantherum. *germ. zuggarn.*

toght. j. **toelt.** Tractus, &c.

Topen. Ornare, adornare. *hiſp. atauiar.*

topen/q. d. toogghen. Ornare, adoculum ſeparare. *Becan.*

Token. Trudere, arietari.

token. *ſland.* j. **tocken ſpelen.**

Tol. *ſicamb. holl.* j. **top** Turbo, turben, trochus. **Tolleke.** Trochulus. **Tolleken.** *holl.* j. **ſchuptken.** Linter, alueꝰ.

tolle. j. **knolle.** Rapum.

tollen. *holl. ſicamb.* Ludere trocho.

Tol. Vectigal, portorium, tributum, cenſus, τέλος. *ger. Zoll: ang. tole.*

tol-bancke. Telonium.

tol-huys. Telonium.

tol-meeſter. Publicanus.

tol-pachter. Redemptor vectigalium, manceps.

tol-ſchrijuer. Scripturarius.

tol-vry. Immunis à vectigalibus.

tollen. Pendere vectigal.

tollenaer. Telon, telonarius, telones, æ: telonis, is: publicanus, decumanus, portitor, redemptor, manceps: tributorum collector.

Tolck. *ſax. friſ. ſic. holl.* j. **tael-man.** Interpres.

tolcken/ver-tolcken. Interpretari.

tolmetſch. *ger. ſax. ſicam.* Interpres. à **tole** *ſiue* **tale.** i. lingua. (pretari.

tolmetſchen. j. **ver-tolmetſchen.** Inter-

Tombe. Vrna: vas aut theca in quo mortuorũ cineres conſeruãtur: tymbus, tumba. *gal. tombe: ital. tomba: hiſp. tumba: ang. tombe.*

Tonigh. *friſ.* Otioſus, vacans,

Tommen/ tommelen. *ſicamb.* Permutare, commutare merces.

Tommelen / tummelen. j. tupmelen. In gyros agere.

Ton. j. tonne.

Tonghe. Lingua. *φλογὰ.* i. vox, ſonus. *germ. zung: ang. tongue.* **De tonghe wt ſteken.** Exerere linguam: & Linguã ſitientis canis æmulari: ſubſannare.

tonghe. j. ſcholle. Lingula ca, ſolea, *piſcis.*

tonghe van de waghe. j. tonghes ken/ tong-yſerken.

tongh-blad. j. keel-krupd. Hippogloſſum. hypoglotſum.

tongh-yſerken. j. tongh-ſchroef ken.

tongh-krupd. j. kleef-krupd. Aparine,

tongh-loos. Elinguis. (aſpergula.

tongh-riem. *holl.* j. **ſpan-ader.**

tongh-ſchraabben. j. wt-haelen. Callidè expiſcari: indagare.

tongh-ſchraabber. Callidus percontator ſiue indagator.

tongh-ſchroef ken / tongh-byſ ken. Linguarium: inſtrumentum quo lingua alicui occluditur.

tongh-worm. j. hondſ-worm. Lytta, hyſſa: vermiculus ſiue paruus neruus vermiculi figura ſub lingua canum, qui exemptus rabiem auertit.

tonghes ken. Lingula, ligula.

tonghes ken/ ſchaer-tõghe. Cynogloſſus: *genus piſcis.*

tonghes ken van de waghe / waegh-tonghes ken. Examen: lingua ſiue lingula quæ in anſa huc atque illuc nutat, dum lancibus æquatis reſpõdeat ſummo puncto.

tonghes ken van de fluyte. Lingula ſiue ligula tibiæ.

tonghes ken/ adem tonghes ken. Epiglottis, gurgulio, ſublinguium: columella: penſilis de palato iſthmus.

tonghigh. Linguax.

Tonne. Tina, tinium, dolium, cadus, hãma. *ſax. tunne: gall. tonneau: hiſp. tinaja: ang. tunne.*

tonne goudts. Centies mille aurei, centum aurcorum millia: nummũm aureũm centena millia.

tonne wijns/ dat wijns. j. twee pijpẽ/ vier quarteelen. (pondẽ.

tonne oft dat *in aridis.* **j. twee duſent tonne.** Carcheſiũ, ſuprema mali pars: ſiue foramen per quod in ſummo malo funes traiiciuntur.

tonne/ zee-tonne/ baecke. Specula marina: ſignum inſtar dolij in mari eminens, quo nautis inſidioſi acceſſus & fallacia vada præmonſtrantur.

tonne-man. Speculis marinis præfectus: cui cura eſt ſpecularũ & rerum ſubmerſarum in mari.

ton-haring. Halec muriatum vilius.

tonne-ſetel. j. tonne-ſtoel.

tonne-ſtaue j. dupghe.

tonne-ſtoel/ tõne-ſetel/ kupp-ſetel. Sella familiaris: & Hemicyclus: ſedes ſemirotunda.

ton-viſch. Aſellus ſalitus.

tonnen. Infundere in tinã: defundere in dolium, fundere in cadũ. *gal. entonner.*

Tonnijn. Thynnus piſcis. *vulgò* tonnina. *germ. thunnb: gall. thon, thonnen: ital. tonno, tonnina: ang. tunnie.*

Tonſten/ tonſſen. *vetus.* Paciſci.

Tooghe. *ſland.* j. **toon.**

tooghen. *ſland.* j. **toonen.** Oſtendere.

tooghen. j. topen. Ornare, ad oculum ſe parare. *Becan.*

toogher. *ſax. ſic.* Digitus index.

Toom. Frænum, habena, lorum: retinaculum; retinacula, orum. *ger. zaum.*

toom-ghe-bit. Camus.

toom-ſpanghe. Bulla. (nos.

toomen. Frænare, refrænare, iniicere frę-

Toon. Tonus, ſonus, tenor, accentus, numerus. *gall. ton: ang. tune.*

Toon toone. Demõſtratio, oſtentatio, conſpectus: & Probatio, teſtificatio, teſtatio: teſtimonium. & Tabula in qua merces axpoſitæ oſtenduntur: proiectum tabernæ.

toon-baer. Spectabilis.

toon-berdt. Proiectum tabernæ.

toon-ſchijnigh. Aſpectu pulcher.

toone *vetus.* j. **ſpel.** Ludus: ludi, ſpectacula publica.

tooneel. Theatrum, viſorium: loc' ſpectaculi vbi ludi eduntur.

toonen/ tooghen. Monſtrare, demonſtrare, oſtẽdere, ſignificare, probare: & Teſtari, teſtificari.

toonen. j. donen. Sonare.

Toort. j. tort. Stercus.

Toouueren. Faſcinare, effaſcinare, incitare. *ger. zauberen.*

toout-

toouer-kruyd. Herba venefica: nocens, *Horat.* potens, *Virgil.* herbæ magicæ.

toouerer. Faſcinator, effaſcinator, præſtigiator, incantator, maleficus, magus, magicus, veneficus.

toouerersſe / toouerinne. j. **yere.** Saga, præſtigiatrix, incantatrix, malefica, maga, pharmaceutria mulier, venefica, lamia.

toouerije / tooueringhe. Faſcinatio, effaſcinatio, faſcinum, veneficium, incantamentum, cantamen, incantatio, carmen, magia, magice, ars magica, ars Dardania: goetia.

Top / dol. Turbo, turben, trochus, volubile buxum. *Virgil.* torto volitans ſub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exercēt: ille actus habena Curuatis fertur ſpatiis. *Virgil.* à **toppen.** i. circumuerti. *ſicut* **dol** / *ſiue* **tol** / *à* **dolē.** i ab errando, *ſiue* vagando, *dum ſcutica agitatur. germ.* topff: *gal. toupie: ang.* toppe.

top / tſop. Cacumen, ſupercilium, iugum, vertex, ſummum, ſummitas, culmen, ſupremus apex, faſtigium. *ſax. top: ang. toppe.*

top. j. **ton.** Carcheſium: ſuprema mali pars.

top des hoofds. Vertex. *ang. toppe.*

top oft tſop van den bergh. Superciliū montis, eminentior montis vertex.

top. j. **hoop.** Aceruus.

top van bijghen. j. **bijgh-koꝛf.**

top-haeren-top. Circus, tutulus, ſuggeſtum comæ.

top-hupue. Galea, caſſis, cudo.

top-ſeyl / meerſ-ſeyl. Thoracium, velum in ſummo mali faſtigio.

toppen / doppen. Ludere trocho, trochum agitare, turbinem, circūagere, voluere. *gall. toupier.*

toppen. Circumuerti, ambire. *gal. toupir.*

toppen / tobben. Inſanire, furere, graſſari: tumultuare. *ger. toben.*

toppen / tobben. *holl.* Crines pugnando inuadere, crinibus apprehendere.

Toppelen. *ſax.* j. **dobbelē.** Ludere alea.

Torbel. j. **turbel.**

Torck. j. **turcꝛ.** Turcus.

Torck. j. **toꝛtſe.** Spira funalis, funale: fax ex contortis funibus, cera aut pice oblitis.

toꝛckeel. *vetus.* Torques, torquis: murenula.

Toꝛde. j. **toꝛt.** Stercus.

Toꝛden / treden / treden. Calcare.

Toꝛen / toꝛre. Turris.

Toꝛen. j. **toꝛn.** Iracundia.

Toꝛf / turf. Ceſpes foſſitius, ceſpes bituminoſus, gleba foſſilis. *ang. turfe.*

toꝛf-dꝛaegher. Doliuarius, baiulus, gerulus.

Toꝛn toꝛnighheyd. Stomachus, iracūdia, ira, indignatio, bilis *ger. zorn: ſax, torn, torne.*

toꝛn-moedigh. Iracundus.

toꝛn-moedigheyd. Iracundia.

toꝛn-moedighlick. Iracundè.

toꝛnigh. Iratus, offenſior, infenſus, auerſus, ſtomachans.

Toꝛn / toꝛne. j. **toꝛre.** Turris.

Toꝛncel. *vet.* Trochus. & Pinna muri.

Toꝛnop / toernop. Decurſus, ambitus, flexio. *gall. tournoy: hiſp. torneo.*

toꝛnop / toꝛnop-ſpel. Decurſus, decurſio, decurſio ludicra, ſchiomachia equeſtris, hippomachia, equiria, ludus cāpeſtris, ludus militaris, ludus Troiæ: Troia. *Virg. 5. Æneid. Troiúque nunc pueri Troianum dicitur agmen. & c.* vulgò torneamentum, haſtiludium.

toꝛnopen. Circumire, ambire & Confligere. *gall. tournoyer: ital. torniare.*

toꝛnopen. Decurrere, imaginario ludo equis concurrere. Troiā ludere. *Suet.*

toꝛnop-plaetſe. Cataſtromus, decurſorium.

toꝛnop-lancie. Haſta velitaris, leuis.

Toꝛpentijn. *holl.* j. **termentijn.**

Toꝛre / toꝛē. Turris. *ger. thurn: ſax. thorn: gall. tour. ital. torre. hiſp. torre. ang. towre, tower.*

toꝛreel. *vetus. ſland.* Turris, turricula.

toꝛrier. *louan.* j. **cippier.** Carcerarius.

Toꝛre. *friſ. hol.* Vermis. & Scarabeus, ſcarabeus pilularius, cantharus.

Toꝛſch / troſch. Vua, racemus, botrus. *germ. troß.*

Toꝛſeelen. Ligare, faſciare: funibus arctè conſtringere.

Toꝛſſen. *ſlan.* Ligare, colligare. & Colligere veſtem, ſuccingere. *gall. trouſſer.*

Toꝛt / toꝛde. *vetus. ſland.* Merda, ſtercus: excrementum alui. *ang. torde, towde.*

toꝛt-weuel / ſchit-weuel. Scarabeus, cā-

thar⁹, coprio: vermis niger qui equino excremento enascitur.

Torteldupue. Turtur. *germ. turtel, turteldaub: gall. turturelle, tortorelle, torte: ital. tortora, tortole: hisp. tortola: ang. tortel doue, turtle doue.*

Torten. *fax. fris.* j. **trotsen.** Irritare.

tortel-moedigh. Morosus, difficilis & fastidiosus, iracundus, irritabilis, discolus.

Tortse. Fax, funale, tæda. *vulgò* intortitium. *germ. tortschen: gall. torche: ital. torchio, torcia: hisp. antorcha: ang. torche.*

tortsen-draegher. Daduchus, lychnophorus, lychnuchus, tædiger.

tortsen-maecker. Lychnopœus.

tortsen-krupd. j. **wol-krupd.** Verbascum, lucernalis herba, cãdela regia.

Tot. Vsque, ad, tenus: versus. **Tot hier.** Huc. **Tot hier toe.** Hucusque. **Tot noch toe.** Hactenus, vsque adhuc. **Tot huys gaen.** Ire domum, adire domum. **Tot den hecht toe.** Capulo tenus. **Tot den nacht toe.** Ad noctem, vsque ad noctem. **Tot dat.** Donec, quoad, quousque, tantisper dum, dum, donec. **Tot noch toe.** Etiamnum, adhuc, ad hoc vsq; tempus. **Tot uwen profyte.** In tuum commodum.

Tote / tupte. Tutulus, cornu, extremitas instar cornu, apex, conus: meta.

tote. Papilla, capitulum siue capitellum mammæ. *gal. tette, tetin.*

tote. j. **nol.** Epomis, amiculum, cucull⁹, gestamen humerale. *vulgò* superhumerale.

tote. *fland.* j. **mupl.** Rostrum. **De tote setten.** *holl.* Auriculas asini imitari, subsannare.

tote. *louan.* Libum cornutum.

tote van den schoen. Linula calcei, rostrum calcei.

tote-mupl. j. **tupte-mupl.** Bronchus.

tote-mutse. Pileus cornur⁹: pileus quadrangulus.

tot-olf. j. **taet-olf.** Statua sartoria.

tote-pot / tupt-pot / tupt-kãne. Cirnea.

tote-schoen. Calceus lunatus, rostratus, cornutus.

totel-manneken. Persona: figura eminens in ædificiis, quæ aquas ore vel mentula fundit.

toteren. Buccinare, buccina canere, buccina animos incitare.

toter-quaed. Buccinator mali, tuba mali, impulsor, qui ad malum alios impellit aut incitat: lituus malorũ: fax, incitator ad facinus.

Touter. Palpitatio.

touter. j. **touter-spel.** Oscillum.

touteren. Tremere, subsilire, pauitare, palpitare, leuiter & frequenter moueri, micare, motitari, iactari: & Motitare, iactare, pultare.

touteren / schongelen / schoppen. Ludere oscillis aut oscilla: is, oscillo iactari.

touter-spel. Oscillum, oscillatio, pẽsilis motio, & lusus genus rusticis puerisq; familiare, quo religatis altrinsecus de tigno arboréve restis finibus, in aëre librati subuectantur.

Touw. *fris. ang.* j. **werck.** Stupa.

touwe. Funis, restis.

touw-draeyer. Restio.

touw-leeder. Scalæ stupeæ nauticæ.

touw-slaegher. Restio.

touwe. *vetus.* Textura, texrus.

touwe. j. **ghe-touwe / werck-ghetouwe.** Instrumentum.

touwen. *vetus.* Nectere, texere. (igere.

touwen. Premere, prellare, agitare, subtouwen. Parare, apparare, digerere, efficere. *Becan.*

touwen. Macerare, emollire.

touwen / gaerwẽ. Depsere, tergora depsere, coria perficere, dẽsare, spillare, subigere. *ang. tawe.*

touwer. Alutarius. *ang. tawer.*

T R

Trachten. Cõcipere mente, cogitare, meditari, deliberare: & Niti, enim, contendere, studere. *germ. betrachten: sax. trachten.*

Trachter / trechter. Infundibulum. *ga. trachter.*

Traegh. Tardus, segnis, lentus, ignauus, piger, reses, deses, desidiosus *ga. traegh.*

traeghept. Tarditas, segnities, ignauia, pigritia, desidia.

traeghelick. Tardè, segniter, ignauiter, pigrè.

traeghen. Pigrescere, tardescere. & Tardare. *gal. targer: ang. taryc.*

Traen. Lachryma. *ger. trâher: ang. treare.*
Traenken. Lachrymula.
traen. Lachrymæ arborum: latex arboris in gummi abiens.
traen. Liquor, præſertim qui igne exprimitur. *Becan.*
traen. Oleum ex balenarum aruina excoctum: pinguedo marinarum belluarum.
traen ooghen. Lachrymari.
traenē. Lachrymari: lachrymas effundere. & Stillare. *θρυπᾶν.*
Traelie. Clathrus, clathrum.
traelien/ghheerden. Clathri, clathra, cancelli. *gall treillis.*
tralien-venſter. Tranſenna, feneſtra reticulata, cancellata, clathrata.
tralien-wijs. Cancellatim.
tralien. Cancellare, clathrare.
Trame. *friſ.* j. **ſpoꝛte.** Climacter, gradus ſcalæ.
Tramette. *ſax.* j. **trompette.**
Tranſeneren. Extorquere pecunias concuſſione.
tranſeneringhe. Cancuſſio, violenta pecuniæ exactio, angaria.
Tranſſe/ trenſſe. Funiculus neruum arcus ambiens.
Tranſſe. j. **tinne.** Lorica, corona ambitus muri. & Foſſa. & Vallus, vallum: cæcum vallum. *gall. trencee: ital. trincea: hiſp. trenchea: ang. trenche.*
Trant. *vetus.* Greſſus, paſſus, gradus.
tranten. *vetus.* Gradi lentè, lento paſſu.
Trante. *ſicamb.* Scarabeus cornutus.
trantſeien. Tardè & ignauè progredi.
Trap. Gradus.
trap. *ger. ſax. ſicamb* j. **trap-gans.**
trappen. Calcare, conculcare pedibus. *gal. triper.*
trap-gans. Anſer tard⁹, auis tarda, biſtarda, tetraõ, retrax: otis. *vulgo* trapp⁹.
trap-wijs. Gradatim: & Inſtar graduũ.
trap-wijs ghe-maeckt. Gradatus.
Trapenier. j. **dꝛapenier.**
Trappe. *vetus.* Muſcipula, decipula, tranſenna. *ang. trappe.*
trappen. *vet.* Capere, irretire. *ang. trappe.* *hinc* **be-trappen.**
Trat. *vetus.* j. **trede.** Greſſus.
tratten *vetus.* j. **treden.** Gradi.
Tratſen j. **trotſen.** *holl. fland.* Irritare, lacellere, inſultare, minari.
Trauwe. j. **trouwe.** Fides.
Trechter. j. **trachter.** Infundibulum, infuſorium.
Treck/ trecke/ toghe. Tractus, tractio.
treck. Deſiderium: affectio.
treck hebben tot eenigh dinck. Trahi deſiderio, deſiderare, affici deſiderio.
treck. j. **be-treck.** Delineatio, linearis pictura.
treck van de letterē. Ductus literarum.
treck. Diadema: capitis tegmen regale.
trecken. Trahere.
trecken eenen muer. Ducere murum, ædificare murum, ſtruere.
trecken. j. **be-trecken/ be-woꝛpen.** Delineare.
trecken de letteren. Ducere litteras.
trecken van leder. Ferrum, enſem, gladium ſtringere, nudare, euaginare, educere.
trecken/ repſen. Tendere, contendere, petere, proficiſci.
treck-becken. Collabellare, iũctis labris oſculari, labra labellis iungere, roſtra roſtris trahere, more auium: columbare, oſcula columbatim conſerere: ſuauiari: figere oſcula, iunctis dare oſcula roſtris.
treck-beeſte. Veterinũ animal, iumentũ
treck-bꝛugghe. j. **bal-bꝛugghe.**
treck-garen. j. **treck-net.**
treck-ghifte. Donum illex.
treck-haeck. j. **pꝛangher.** Harpago victorius.
treck-kabel/ treck-koozde. Funis ducularis.
treck-kabel. j. **boer-kabel.** Remulcus.
treck-lap. *ironicè.* j. **ſchoen-maecker/ ſchoen-lapper.**
treck-letter. Litera ductilis.
treck-naghel teugh-naghel. Cuneol⁹, clauus tigna aſſeresque contrahens.
treck-net. Verriculum: & Sagena.
treck-peerd/ waghen-peerd. Iumentũ plauſtrarium.
treck-plaeſter. Malagma: emplaſtrum emolliens: & Ceratum, cerotum.
treck-ſeel. Funis ductarius: & Helcium.
treck-tanghe. Forceps. de⁹ rat⁹ forpex, quo clauos extrahunt fabri.
treckinghe. Tractus, raptus.
treckinghe. Contractio.
treckinghe des monds. Spaſmus cynicus,

nicus,canina conuulsio:cùm canino rictu nares & labra contrahuntur.

treckachtigh. Trahax.

Trede.j.terd. Gradus,gressus,vestigiū

treden/terden. Gradi,ingredi,incedere.

treden.j.kneden. Depsere,subigere.

treden met voeten. Calcare,cōculcare: proterere pedibus. *ang.treade.*

Tree.*ang.*j.**tere.** Arbor.

Treeft. Tripus ferreus,chytropus,ollę sustentaculum.

Treen. *germ.sax.sicamb.* Fucus,*genus insecti.*

Treffelick. Serius,grauis,momentosus.*&* Præstabilis,præstans,eminēs, primarius,eximius,excellens:spectabilis,clarus. *ger.traeffenlich.*

treffelicke saecke. Res grauis, ardua, momentosa,seria.

treffelicken. Eximiè,vehementer,impensè:*&* Seriò,grauiter:seuerè,cum auctoritate.

treffelickheyd. Præstantia,excellentia, eminentia.

treffen. Tangere,cōtingere,ferire,cædere,tundere,verberare:*&* Attinere: *&* Præstare: *&* Magni esse momēti. *germ. traeffen.*

Treft.j.treest. Chytropus.

Trefter.j.trechter. Infundibulum.

Trepfelen. Blandiri,pellicere: nugari, ineptire. *ang.tryste.*

trepfelinghe. Blāditiæ,illecebræ:nugę. *ang.trysles.*

Treplen. *sax.sic.* Funem nauem trahere.

trepl-linie *sax sicamb.* Helcium.

trepler *sax.sicam.*j.**schupt-trecker.** Helciarius,qui funem nauem trahit.

Trepn. Tenor,modus:*&* Opus,opera, actiō,actus,operis progressus: operis continuatio.*&* Gressus,gradus: *&* Comitatus: agmina longa clientum *gall.train: ang.trade,trayne.*

trepn van coop-manschap. Negotiatio,mercatura,actus mercaturæ.*gal. train.*

trepnéren. Protrahere,differre.*gal.trainer.*

Treke treck. Tractus,tractio.*&* Delineatio.*&* Anfractus.*&* Fallacia,ars, laqueus.

Tremelle van de meulen. Infundibulum.*gall.tremue.*

Trempe.*fland.* j.**draeghstoel.**

Trennen.*ger.sax.* Disiungere,separare.

Trensse.*vetus.* Funiculus,vinculum.

trensse.*hol.* Camus,retinaculū equorū.

trensse/transse. Lorica.

Trensselen.j.trantselen. Ignauè operam præstare.

trensseler. Homo ignauus, lentus.

Trepelen.j.trippelen.

Treşen. *vetus.* Potare:potum tanquam per cribrum ingerere.

Treseer-becken.j.trijseer-becken.

Tresoor. Thesaurus *gal.thresor: ital thesoro:hisp.tesoro:ang.threasure.*

tresoor.j.trisoor. Abacus.

tresoorije. Gazophilacium.

tresoorije der kercken. Cimeliarchium sacrum.

tresoorier. Quæstor ærarius: tribunus ærarius, arcarius. *vulgò* thesaurarius.

Treuren/trueren. Mœrere, dolere, tristari. *ger. trauren.*

treur-gheestigh. Melancholicus.

treur-kleed.j.rouw-kleed.

treur-moedigh. Melancholicus.

treurigh. Mœstus,dolens, mœrens.

treurigh aen-sicht. Frons nubila, matutina, obducta.

treurighlick. Mœstè,dolenter.

Triaeckel.j.dieriaeckel. Theriaca.

Tribock. *vetus. ger.*j.**springhael/bijl.** *vulgò* tribucetum.

Trijle.j.trille.

Trijp/trijpe. Heteromallum,heteromaschalum, ἑτερομάσχαλον, vestis heteromalla lanea. *vulgò* tripa. *gall. tripe: ital. tripa: hisp. tripa.*

Trijp. *vetus.* Intestinum. *gal. tripe: ital. trippa: hisp. tripa.*

trijpen.j.pansſen. Omasum, omasi, orum. *vulgò* tripæ.*gal.tripes.ang.tripes.*

trijp-buyck / trijp-sack / pans-sack. Venter. *q. d.* saccus intestinorum.*&* Venter collatiuus;gluto,māduco,barathrū macelli,abdomē insaturabile.

Trille/trillen.j.dzille/dzillen.

Trijsel. Incerniculum, cribrum excussorium,cribrum frumentarium; instrumentum quo frumenta purgantur antequam molantur.

trijselen. Incernere, cribrare frumentū. *&* *metaphor.* Ignauè operam prestare, lentè & segniter agere.

trijseer-becken. Cribrum, concha fistulosa.

Tripe.j.trijpe. Omasum, *&c.*

Trippe. *sax.fris. sicamb.* Calopodium, calo, calceus ligneus.

trippen.j.trappen. Calcare, cōculcare. *gall.triper.*

trippen trippelen/trepelen. Saltare, tripudiare. *gall. trepiner.*

trippeler trepeler. Tripudiator.

Trits. *fland.* j. **klepn koetsken.**

tritsoor. Abacus, repositorium. *gal.dressoir, thressoir: ang.dresseure, dresser.*

Tritter dzitter. *vetus ger.* Tritterus, eques auratus, *sic dictus à* **trie** *siue* **dzie.** i. tres, *ob duos iunctos equites, deinde verò expuncta* **t** *siue* **d** *littera* **ritter.** Trimarchia *quoq; veteribus Gallis*, equestris pugnæ institutio *fuit, quæ ex tribus equis constabat q.d.* **trie-march.** i. tres equi. *Guil. Camd. ex Pausania.*

Trobel/troebel.j.turbel. Tumultus.

Troch. Alueus, linter. *ger.trog: sax.troch: ang.trouge.* **Berckens troch.** Aqualiculus.

troch. *holl.zeland.sicamb.fland.* j. **moelie.** Mactra.

troch-wijn.j.leck-wijn. Vappa.

Trochelen.j. dzieghen. Leuiter consuere.

Trock. *fland.* j. **treke.** Tractus.

Troef. Triumphus ludi.

troef-boeck. *fland.* Chartæ lusoriæ.

troef-spel.j.kaert-spel. *gall.ieu de trionfe: hisp.triomfo.*

troeffen. Ludere chartis.

Troeffel.j.truffel.

Troesten. *vetus. germ.sax.sic.* Hortari, instigare, incitare, animare.

Troeffel. *holl.fris.* j. **truffel.**

Troetelen. Palpare, palpari, mulcere, blandiri.

troetelen. Blandiri: omnibus modis & gestibus conari cuipiā placere, propriè suauiis & amplexibus, quod à turturibus docemur, *inquit Becanus.*

troetel-dupue / *per metathesim* **toztel-dupue.** Turtur, *Becano dicitur.*

Troffel. *holl.fris.* j. **truffel.** Trulla.

Trommel. Tympanum. *germ.trummen: sax.tromme: ang.drumme.*

trommelen. Pulsare tympanum, complodere tympana, tympanizare.

trommel-slagh. Taurinus pulsus, cōplosa tympana.

trommel-slagher. Tympanistes, tympanista, tympanotriba.

Trompe. *vetus.* Tuba, cornu: cornu venatorium. *vulgo* trompa. *gall.trumpe. ital.tromba: hisp.trompa.*

trompe. Crembalum, *χρέμβαλον*: instrumentum è stomomate concinnatū, pueris in vsu frequens, quod labris comprehensum, modulatum sonum edit, dum ligula inflexa, quæ mediū secat, digito agitata perstrepit. *germ. trompff.*

trompe van den olifant. Proboscis, promuscis, manus. *gall. trompe: ital. tromba: hisp.trompa.*

trompen. *vetus. fland.* Largiores & laxiores manicæ matronarum.

trompe. Fallacia. *gall.tromperie.* **Trompen ver-koopen.** Dare verba, fallere.

trompen. Modulari crembalo: & Canere tuba.

trompen/be-trompen. Fallere: allicere, circumuenire fallaciis. *vulgo* trompare. *gall.tromper.*

trōpette. Tuba, tuba bellica, tuba classis, classicum, buccina, *vulgo* trōpeta. *ger.trommette: gall.trompe, trompette: ital. tromba, trombetta, trompetta: hisp.trompeta: ang.trumpet.*

trompette. Tubicen, æneator. *ital.trombetta.*

trompettē. Tuba canere, clangere. *ital. trombettare.*

trompetter. Tubicen, æneator, buccinator. *gall.trompetteur: ital.trombettiere: angl.trompetour.*

trompet-blaeser.j.trompet-sticker.

trompet-slagh. Taratantara: tubæ sonus: classicum: clangor.

trompet-sticker. Tubicen: & Bucco, bucculētus: cui tumidiores sunt buccæ, aut os grandius.

Tronck.j.stronck. Truncus, stirps, stipes, corpus arboris: & Stirps, progenies *gall.tronc: ital.tronco: hisp.tronco.*

troncken.j.stroncken. Truncare. *gall. tronquer: ital.troncare.*

Tronie. Vultus. *vulgo* tronia. *gall.trogne.*

Troon. Thronus, solium.

Troost. Solamen, solatium, cōsolatio, leuamen, lenamentum, subleuamē.

& Fiducia, ſpes. *ger. troſt: ang. truſt.*

trooſte-loos. Inops ſolatij & conſilij, inops animi.

trooſtel-bier. *friſ.* Conuiuium funebre.

trooſten. Solari, conſolari, ſolatia vel conſolationes adhibere, dolorem animi leuare, ſolatio eſſe. *ger. troſten.*

trooſten. j. **troeſten.** Hortari.

Trop. j. **druyue.** Vua.

trop. *fland.* j. **hoop.** Cumulus.

troppe. *fland.* Grex, collectio, turba. *gal. troupe, troupeau.* **By troppen.** *fland.* Gregatim.

troppel. Globus, congeries, congeſtũ.

troppen. *vetus. fland.* Congregari.

Trozen. j. **treuren.** Mœrere.

Tros. Collectio.

tros/ troſſe/ tozſch. Racemus, vua, botrus.

tros troſſe. Faſcis, faſciculus. *ang. truſſe.*

tros / troſſe. *Impedimenta, ſarcinæ, aſſeclę exercitus, clitellaria iumenta, calones, caculæ.

tros troſſe. *ſax.* j. **boer-kabel.** Remulc⁹.

troſ-boeue. Calator, calo, cacula, militaris ſeruus.

troſ hoere. Sarcinaria ancilla, meretrix ſarcinaria, meretrix militaris.

troſ-peerd. j. **ſom-peerd.** Iumẽtum ſarcinarium.

troſ-wijf. j. **troſ-hoere.**

troſſeel/ tozſſeel. j. **pack.** Sarcina.

troſſen. Conuaſare, vaſa vel ſarcinas colligere.

troſſen. j. **packen.**

troſſen. Succingere, colligere, colligare, ſuffarcinare. *gal. trouſſer: ang. truſſe.*

troſſen den miſ-daedighen. Sublimem in carcerem rapere. *gal. trouſſer.*

troſſaerd. j. **dozſaerd.** Prætor, *&c.*

Trot/ trotte. *ger. ſax.* Torcular.

Trot. j. **draf.** Curſus, greſſus, ſuccuſſatio.

trotten. *ger.* j. **tozden.** Calcare.

trotten. *flan.* j. **drauen.** Currere, curſare, diſcurſare, ſuccuſſare, gradi. *vulgo* trottare. *gal. trotter: ital. trottare: ang. trotte.*

trotter. Curſor, ambulator.

trotter/ drauer. Equus tortor, crucians, ſuccuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius.

Trots. Irritamen, irritamentum, comminatio, minæ, inſultatio, contumelia. *ger. tratz.*

trotſen/ tratſen. Irritare, inſultare, minari: lacellere. *germ. tratzen.*

trotſigh. Minans, minitans, minax, contumelioſus: faſtoſus.

trotſighlick. Minaciter, minanter, contumeliosè.

Trouw/ ghe-trouw. Fidelis, fidus: iuſtus, verus. *germ. trew: ang. true.*

trouwe. Fides, fidelitas. *germ. treuw: ang. treuth.* i. veritas.

trouw-draecke. Perfidia.

trouw-draeckigh / trouw-drekigh. Perfidus, fœdifragus.

trouw-hander/ trouw-hand. Depoſitarius. *q. d.* fida manus.

trouw-hertigh. Fidus pectore, animo.

trouwe-loos. Infidelis, perfidus.

trouwe-looſheyd. Perfidia.

trouwelick/ghe-trouwelick. Fideliter.

trouwant. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, lateranus, prætorianus miles, ſomatophylax, lictor. *q. d.* **trouw-hand.** i. fida manus. *eo quod manuum vice ſit in defendendo. Ioan. Becan. germ. trabant: ſax. drauant.*

trouwant. *metaphor.* Vagabundus: & Paraſitus, ſcurra: & ludius, ludio, deceptor. *vulgò* trutannus. *gal. truant: hiſp. truhan.* **Lup trouwant.** Vappa, homo ignauus, iners.

trouwanten. Otiosè vagari: & Agere paraſitum, agere ſcurram: *vulgo* trutannizare, ſcurrari. *hiſp. truhanear.*

trouwanterije. j. **boeuerije.** *vulgò* Trutannia.

trouwen. Coniugio iungere: & Coniugio iungi, coniugij fidem dare. *ang. bethroute.*

trouwen. *vetus.* j. **be-trouwen.** Fidere, confidere.

trouw-bedde. Thalamus.

trouw-rinck. Annulus pronubus, annulus ſponſalis: quo ceu arrhabone coniugij fides obligatur.

trouw-ſchat. Arrha nuptialis: & Dos.

trouwens. Bona fide.

Trouweel. j. **truweel.** Trulla.

Truchſes. *germ.* Dapifer. & *ſicamb.* Prætor, præfectus.

Truchtin/ truhtin. *vet. teut.* Dominus. *Vulcan. Brug. vide* **Druhtin.**

Trueren. j. **treuren.** Mœrere.

Truffe. *fland.* Mendacium, nugæ, friuo-

tola, ſtropha. *vulgò* truffa. *gal. truffe. ang. triffles.*

truffe. Mulier mendax & fallax.

truffen. *fland.* Vendere nugas, vendere fnuola: decipere, fallere, imponere, *vulgò* truffare. *ang. triffle.*

truffer. *fland.* Nugiuendus, friuolarius, impoſtor. *vulgò* trufator. *ang. triffler.*

Truffel. *ſicamb.* j. truweel. Trulla.

truffel. *vetus.* j. hier-ſchuppe. Batillum.

Truffele. j. ſwamme. Tuber.

Trugh. *vetus ger.* j. bzogh. Fallacia, impoſtura.

trugh-licht. *ſicamb.* j. bzogh-licht.

trugh-naghel. *ger. ſicamb.* Bulla: caput vmbellatum claui, in bullæ modum faſtigiatum, quo ſuperbarum ædium fores configi ſolent: *inferioribus germanis* deur-naghel *&* harnaſ-naghel *dicitur.*

trugghelen. Æruſcare, æra ſeu pecunias & cibum vndique colligere præſtigiis & fallaciis.

trugghelen. Sortiri.

trugghelar. Æruſcator: qui mendaciis fallaciiſque captat quæſtum, & malis artibus corradit pecuniam.

Trupe. Sus, ſcropha: troia *apud veteres. ita Troiani, Troiam, id eſt,* ſcropham, *in ſua moneta dicuntur habuiſſe expreſſam. gal. truye: ital. troia.*

trupe. Machinæ bellicæ genus: inſtrumentum quo muros fodiebant, vt ſus terram roſtro. *Iuſt. Lipſ.*

Trul/ trulleken. Mentula. *vulgò trulla.* Trulla *autem veteribus Latinis teſte Varrone fuit* vaſculi genus, è quo aqua in aliud vas transfundebatur: *à transvolando traïciendóue dictum. vide* Totel-manneken.

Trunckelen. j. tronckelen.

Trutin. j. bzutin.

Truſ-man/ truceman. *flan.* Interpres. *gal. truchement, truceman: hiſp. trujaman: ital. drogueman: dictio Arabibus & Chaldæis familiaris, qui dicunt turgeman. Ægidio Tſchudo vox* truſcheman *videtur eſſe Germanica. q. d.* truſcher-man. i. vir Germanus ſiue Teutonicus.

Truwant. j. trouwant.

Truweel. Trulla: inſtrumentum cæmentariorum trigonum, quo calcem ſaxis impingunt. *gal. truelle: ang. trewel, trowel.*

T S

Tſaeghe. j. ſaeghe. Horror, *&c.*

Tſaemen. j. ſaemen. Simul.

Tſaerd. j. ſaerd. Tener, mollis.

Tſeffens. j. ſeffens. Vnà, ſimul.

Tſeghe. j. ſeghe. Capra.

Tſitteren/ tſetern. j. citteren. Tremere.

Tſop. j. ſop/ top. Cacumen, iugum.

tſoppen/ ſoppen. Apices ſiue cacumina demere aut amputare.

T V

Tucht. *ſicamb.* Diſciplina, doctrina, modeſtia, honeſtas, virtus. *ger. zucht.*

tucht-heer. Cenſor morum.

tucht-huys. *vetus.* j. ſchole. Schola.

tucht-leere. Ethice, philoſophia moralis.

tucht-meeſter. Cenſor, morum magiſter, moderator iuuentæ, pædagogus.

tuchtigh. Modeſtus, honeſtus, vrbanus, verecundus, caſtus, pudẽs. *ger. zuchtich.*

tuchtigh. *fland.* Catuliens. Tuchtigh zijn. Naturæ inſtinctu in Venerem rapi.

tuchtighen. Moderare, moderari, corripere, adhibere correctionem, domare, probos mores docere.

Tuck. Tactus, tactio, & ictus, pulſus frontis.

tuck. Fraus, fallacia, inſidiæ, machinatio, *δόλος. ger. duck, tuck.*

tuck-repſe. Agreſſio fraudulenta, excurſio.

tuckachtigh. Fallax, doloſus, fraudulentus: petulcus: petulans.

tucken/ tocken. j. toetſen. Tangere, icere. *gal. toucher: ital. toccare: hiſp. tocar.*

tucken. Arietare.

tucke-bollen. Arietare capite: coniſcare: capite quatere: capita inter ſe colli lere more arietum: aduerſis frontibus concurrere, inter ſe aduerſis cornibus incurſare.

tuck-noten j. zol-noten. Impetere nuce nucem.

Tuckele. *holl. friſ.* j. kekele. Stiria.

Tudder. *friſ.* j. tuper.

Tueghel. j. teughel. Habena.

Tuelen. j. tuplen.

Tuelauwen truluwen. *fland.* j. kneden. Depſere, ſubigere.

Tueuen. j. **toeuen.**

Tuf-ſteen/tof ſteen. j. **ſand-ſteen.** Tophus, porus, lapis arenarius. *ger. tuffſteyn, tophſtein: ſax. topſteyn: gall. tuffeau: ital. tofo.*

Tuffel/toffel. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* j. **pantoffel.** Crepida.

Tupd/tupt. j. **belghe.** Modiolus rotæ.

Tuper. Pedica, lorum, loramentū: reſtis qua pecora in paſcuis vinciūtur.

tuper. Series longa rerum cōnexarum.

tuperen. Vincire pecora in paſcuis: vincire pedicis, cōnectere, nectere cōtinuato ordine: ligare. *ang. tye.*

Tupf. *holl. ſicamb.* Tiara, cidaris. *ang. tuffet, tufie.* i. apex.

Tupf-ſteen. j. **tuf-ſteen/tof-ſteen.** Tophus.

Tupfel. j. **vijſel.** Mortariolum.

Tupgh/tupch/tugh. *ſax. ſic.* Materia.

Tupgh/ghe-tupgh. Arma, artium inſtrumenta, armamēta, impedimenta, ornamenta. *germ. Zeugh: ſax. tugh.*

tupgh-huys. *ſax. ſicamb.* Armamentarium. *ger. zeughauß.*

Tupghe. j. **ghe-tupghe.** Teſtis. *ſax. tuge.*

tupghen. j. **ghe-tupghen.** Teſtari, teſtificari, teſtimonium dicere. *ſax. tugen.*

tupgh-baer. Teſtimonio idoneus.

Tupl. Agricultura, agricolatio, labor, opera, opus.

tuplken. j. **kepken.** Flos armerius, cariophyllus minor: armeria.

tuplken. Sertum, ſerua, faſcicul' odoratus: paſtillus è floribus: olfactoriū: faſciculus florum.

tuplken. *Becano dicitur* id quod pileis ſupernè ornatus cauſa ſolet imponi.

tuplen. j. **teulen.** Colere agrum.

tuplen. Laborare, opus facere. *ang. toyle, tylle.*

tuplen. Laſciuire, laſciuè viuere. *Becan.*

tuplen ſijnen tupl. Furere ſuum furorem. *Virgil. Hunc ſine me furere antè furorem.*

Tupmelen. Voluere, volutare, circumagere, rotare, in gyros torquere: rotari: volui, volutari. *ſax. tummelen: ang. tumble.*

tupmelen. Petauriſtam agere, cybiſterem agere: voluere ſe in caput: in caput volui manibus pedibuſq; adductis: à capite in pedes imos ſe renoluere: præcipitari,

tupmeler. Petauriſta, cybiſter.

tupmeler. Tormenti bellici ſiue bombardæ maioris genus. *vulgò* morrarū.

tupmeler. *holland.* Delphin, delphinus: belua marina omnium animalium marinorum & terreſtrium velociſſima: *Hollandis ſic dicta à mirabili agilitate ſiue mobilitate, qua ſe in maris ſuperficie frequentiſſimè vibrat.*

Tupn-haghe. Sepes, ſeptum, ſepimētum, vallum.

tupn. *holl. friſ.* j. **hof/krupd-hof.** Hortus.

tupnen. Sepire, obſepire.

tupninghe. Sepimentum.

tupn-kerſſe. *holl.* j. **hof-kerſſe.** Cardamum, naſturtium hortenſe.

tupn-klocke. j. **klocke.** Conuoluulus.

tupn-koninckſ ken *ſax. ſicamb.* j. **netel-koninckſ ken.** Regulus, trochilus.

tupn-man. *holl friſ* j. **houenier.** Hortulanus, olitor.

tupn-ſchere. j. **back-ſchere.**

tupn-ſtaeck. Sudes, ſudis, palus, vallus, longurius. *& per metaph.* Homo ſtupidus, ſtipes: qui non mouetur ad aliquid agendum quod oportet.

Tupſchen. *ger. ſax. ſic.* j. **tuptelen/tummen.** Permutare, cōmutare, *à Theuth ſiue Theutate, hoc eſt, Mercurio, mercatorū negotiatorumq; Deo.*

tupſchen. Ludere alea, ludere aleam, ludere lucri ſpe & damni periculo. *à Theuth ſiue Theutate, id eſt Mercurio, priſco deo ſiue dæmone Ægyptiorū, talorum alearumq; primo inuentore, quem Galli & Germani in primis coluerunt.*

tupſch-baene. Area aleatoria.

tupſch-ſchole. Ludus aleatorius, ſchola aleatoria.

tupſch-ſpel. Alea, ludus aleæ, ludus teſſerarius.

tupſcher. Permutator.

tupſcher. Aleator, aleo.

tupſcherije. Ludus aleæ.

Tupt/tupte. *holl. friſ.* j. **belghe.** Modiolus rotæ.

tupte/tote. Papilla. *&* Mamma, *huber. virſiop. germ. tutte, dutte: gall. tette, ital. tetta: hiſp. teta: ang. teate.*

tupte. Obba, amphora, cyrnea.

tupte/tote. Cornu.

tupte. Tutulus, conus, cirrus, ſuggeſtū comæ, capillus in circū tortus: capilli mam-

matronarum ad verticem capitis conuoluti, & in altum congesti.

tupte. Panus, tramæ inuolucrum, filorum congeries.

tupt-band. Fascia crinalis, frontale muliebre, tænia.

tupt-hoꝛen. Cornu, buccina.

tupt-hoꝛenken. Fistula cornea.

tupt-mupl. Broncus, brochus.

tupt-pot/ tupt-kanne. Cirnea.

tupt-schoenen.ȷ.tote-schoenen.

tupt-wl. Bubo cornutus.

tupten. Canere cornu, cornu inflare, clangere, buccinare.

tupten. Tinnire, strepere.

tupten in de ooꝛe. Dicere in aurem, insusurrare in aurem.

tuptinghe. Susurrus, sibilus, tinnitus aurium.

Tuptelen.ȷ.tupschen/tommen. Commutare, permutare.

tupteler. Permutator.

Tulpe. Tiara, cidaris: tuliban: insigne capitis ornamentum Turcarum.

Tulpe/tulpisch. Stipes, stolidus, stupidus, bardus, ineptus.

tulpen.ȷ.slaen. Batuere, verberare. *ger. dulpen, tulpen.*

tulpen. *fland.* Comessari, pergræcari, bacchari, insanire.

tulpeꝛ. *fland.* Ebriosus, potor, potator, bacchans.

Tummelen. *sax.* **ȷ.tupmelen.** In gyros torquere equum.

Turbant.ȷ.tulpe. Tiara.

Turbel. Turba, tumultus, tumultuatio, turbatio, perturbatio. & Turbidus, conturbatus, confusus, non clarus. *gal. trouble.*

Turbot.ȷ.terbot.

Turck/ torck. Turca, Turcus. *vide in Nomenclatura.*

Turckoys. Iaspis aërizusa: iaspis Caspia: eranus, eranos, cyanus, cyanos: lapis turcinus. *vulgò* turcicus. *dictus autem* turcinus *à colore cæli: turcino enim coruleus color est Italis: Matthiolus. gall. turquoise: ital. turchesa, turchina: hisp. turquesa.*

Turf.ȷ.toꝛf. Gleba bituminosa.

Turtel-dupue.ȷ.toꝛtel-dupue.

Tusschen. Inter. *germ. zwuschend: sax. twischen,*

tusschen-beyde. Intermedius, interiacens.

tusschen-beyden gaen. Intercedere, interuenire, interiicere se contentioni, pugnæ, *&c.*

tusschen-beyden spꝛeken. Conciliatorem agere.

tusschen-beyden-heyd. Intercapedo.

tusschen-komen. Interuenire, intercedere.

tusschen-komer. Interuentor, interpellator, intercessor.

tusschen-scheed. Interuallum.

tusschen-setten. Interponere, interserere, interiicere.

tusschen-spꝛaecke. Interloquutio, sermonis interpositio.

tusschen-spꝛaecke.ȷ.middeler.

tusschen-spꝛeken. Interloqui, interfari.

tusschen-wand/tusschen-weegh. Paries medianus, intergerinus.

tusschen-wydde. Interstitium.

T VV

Twaelf.ȷ.twelf. Duodecim.

twalfaerd. *fland.* **ȷ.ooꝛt.** Duodecim minuta: quadrans, teruncius.

Twalch/twalck. *ger. sax. sicamb.* Loliũ.

Twantelẽ. Fluctuare, animo dubitare, in dubio esse: subdubitare.

Twee. Duo, bini. *germ. zwey, zween, zwo: sax. twe: ital. duo, dui: ang. two, twayne.*

twee en twee. Bini.

twee-back. *sax. sicam. fris. hol.* Panis bis coctus, panis nauticus, buccellatum: copta. **biscuit** *vulgò vocatum peregrino nomine.*

twee-blad. Bifolium, gramen Parnassi.

twee-bijl. Bipennis. *ang twibil axe.*

twee-boꝛelinghen. *vetus. fland.* Gemini.

twee-dagigh. Biduanus.

tweeder-lep. Bifariam, duplex.

twee-dꝛaght. Dissensus, dissensio, dissidium, discordia.

tweedꝛaghtigh. Discors, dissidens.

twee-hoeck. Biuium.

twee-iaerigh. Biennis, bimulus, bimus.

twee-klincker. Diphthongus.

twee-licht. *sax. fris. sicamb.* Crepusculũ, lux dubia. *ang. twylighte.*

tweelingh. Dydimus, geminus, gemellus.

twee-mael. Bis.

twee-mael gꝛooter. Duplo maior.

twee-

twee-ſick. *ſax. ſicamb* j. tweelingh.
twee-ſins. Duplici duobus modis, bifariam.
tweeſeken. *ſax.* Gemini, gemelli.
twee-ſnedigh/twee-ſnÿdigh. Anceps, vtrinque acutus.
twee-ſpalt. *ſicamb.* Diſſidium.
twee-ſpronghe. *holl.* j. twee-wegh. Biuium.
twee tongigh. Bilinguis.
twee-verwigh. Bicolor.
twee-voetigh. Biceps.
twee-vorckigh. Bifurcus, biſulcus.
twee-voudigh Duplex.
twee-wegh. Biuium.
twee-wegigh. Biuius.
twee-werf. Bis.
tween. *vetus.* Diſſidere, differre, diſcrepare.
tweelf. Duodecim, bis ſex. *germ.* zwolf: *ang.* twelue.
tweelf-mael. Duodecies.
tweelf-ſtecken. *ſax. ſicam.* Ludere duodecim ſcrupis.
tweelfſte. Duodecimus.
tweenter-dier/twinter-dier. *friſ.* Animal binum.
tweentigh. j. twepntigh / twintigh. Viginti.
tweern. j. twepn. Filum duplex.
twees. *holl. friſ.* j. twee-mael. Bis.
Tweefelen. *bland.* Blandiri, delinire.
Twep. *ſax. friſ. ſicamb.* j. twee. Duo.
twepffel. j. twÿffel. Dubium.
twepn/twÿn/tweern. Filum duplex, filum tortum, retortum. *vulgò* duplarium. à twep *ſiue* twee. i. Duo. *ang.* twyne.
twepnen/twÿnen. Duplicare, conduplicare fila.
twepn-draed. Filum duplex.
twepn-garen. Filum duplex.
twepn-molen. Rhombus.
twepntigh/tweentigh/twintigh. Viginti, bis deni, bis decem, viceni. *ger.* zwentzigh: *ang.* twentye.
twepntigh-mael. Vicies, vigecies.
Twelf. j. tweelf. Duodecim.
Twengh-riem. *holl. friſ.* j. ſpan-adder.
Twent. j. twint. Nihil.
Twern. j. tweern.
Twie. j. twee. Duo.
twic-licht. j. twee-licht.
twiet-broeder. j. ghe-tweet broeder.
Twÿ. *vetus.* j. twee. Duo.
twÿffel/twepffel. Dubium, dubitatio, ſcrupulus, à twÿ *ſiue* twep. j. duo, *ſicut* dubius & ambiguus à *duo* & *ambo*. *ger.* Zweyffel.
twÿffelen. Dubitare, ambigere, hæſitare, hærere animo, fluctuare, nutare, titubare, animo. *germ.* zwifflen.
twÿfel-moedigh. Dubius animi, deſperans.
twÿffel-moedigheyd. Deſperatio.
twÿfelachtigh. Hęſitabundus, hæſitãs, dubius, incertus, ambiguus, anceps, ſuſpenſus.
twÿffeligh. Ambiguus.
Twÿn. j. twepn. Filum duplex.
Twÿgh. *ger. ſax. ſicamb. friſ. holl.* Ramus, virga, vimen, ſurculus, frons. *ang.* twigge.
twÿghen. *ger. ſax. ſicamb. friſ.* Plantare, inoculare, inſerere, pangere.
twÿgher. *vetus.* Frutex.
Twint/twÿnt/twent. *vetus. bland. holl.* Nihil, nihilum, nihili, non, minimè, minimum.
Twint achten. *vet.* Floccipẽdere, floccifacere, nihili pendere, nihili facere, *dictio Poëtis Rhythmicis nunc adhuc vſitata.*
Twintigh. j. twepntigh. Viginti.
Twiſt. Diſcordia, altercatio, diſſidiũ, controuerſia, contentio. *q. d.* twiſt. à twee. i. duo.
twiſt. Rami abſciſſi, ramalia.
twiſt. j. twÿn. Filum duplex, retortum. *ang.* twyſt.
twiſten. Diſcordari, altercari, diſſidere, contendere, litigare.
twiſten. j. twÿnen. Duplicare, retorquere, contorquere fila.
twiſtigh. Contentioſus, litigioſus.

---

u Vocalis.

Uchten-ſtond. *holl.* Tempus matutinum.
Uder/ vder/ hvyder / wder / wÿder. Vber pecudum : οὖθαρ *ſax.* ieder: *ang.* vdder.
uder-bzedt/uder-braedt. Sumen.
uſenen. j. oeffenẽ. Exercere, exercitare.
unt j. wt. Ex.
ulck/ulcb. *ſicamb.* j. aiupn. Cœpa-

ulck/ullick. *friſ.* j. **biſſe.** Ictis.
ulle. j. **bulle.** Taurus.
ullinck. *ſcamb.* j. **ulck.** Ictis.
ulpen-been. j. **elpen-been.**
ummer. *holl.* j. **immer/emmer.**
unck/onck. Encauſtum: & Atramentũ.
uncken/uncketen. Gemere.
uncketen/huncketen. *ſland* Hinnire.
unghel. *vetus. ſicamb.* Abdomen, ſeuum.
ungheten. *boi* j **tooueren.**
ungher-hoere. *holl.* Maleſica, incãtatrix, mulier diabolica.
unghers. *hol.* Maleficus, veneficus, diabolicus.
unghers eyeren. *holl.* Volua, phalli, buſonum oua: fungus priapeius, phallus. *q. d.* manium ſiue cacodæmonũ oua. *Adr. Iun.*
unſel/unſchlit. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ruet.** Sebum.
unte. *vetus.* Vſque, eò vſque.
unſter/unſer/unſſel/enſſel. j. **knip-waghe.** Statera: trutina campana.
up. *ſland.* j. **op.** Super.
uppigh. *germ. ſax. ſicamb.* Laſciuus.
upſ-hemmen / upſ-hemen. Emutire, edere minimam vocem: incipere minimam mentionem.
uperken. Cheopina, hemina, cyathus.
ur. *ger.* j. **oz/ooz.** Magnus, *&c.*
ur-ald. Valde ſenex.
ure. Hora. ὥ *pa. gall heure: ital. hora: hiſp. hora: ang. houre.*
ure. Oportunitas, commoditas.
ure/ *ſiue* **ur/** *inquit Becanus, eſt* temporis oportunitas: *eo quòd nihil hac ſit ad res gerendas maioris momenti.*
ure. Viciſſitudo, mutatio ex alio in aliud. **Goede ure om pemandē aen te ſpycken.** Mollia tempora fandi, molliſſima tempora fandi: cùm quis ad colloquendum facilior eſt, minuſque morоſus. **De uren van eenen menſch kennen.** Viri molles aditus & tempora noſſe. *Virg.* **Ter goeder uren** Fauſto omine, bonis auib⁹, auſpicato. ἀ *ſia*, vĕtus ſecundus, & proſper. *hinc gall. heureux.* i. felix. *Ioach. Perion. gall. à la bonne heure.*
urigh/ur-maetigh. Mutabilis, inconſtans: & Horarius, vnius horæ.
urigh menſch/ur-maetigh. Homo verſatilis, ſui diſſimilis, moribus inęqualibus prædítus, varius, varians, mẽte mutabilis, ſibi ipſi inæqualis, parum ſecum conſtans, importunus, difficilis, parum commodis moribus, intractabilis, morоſus.
ur-klocke. Horologium: æramentum (horarũ.
ur-looper. j. **ſand-looper.**
ur-maetigh. j. **urigh.**
ur-werck. Horologium: horariũ, machina horaria.
ur-werck-maecker. Faber automatarius. (rius.
ur-wyſer/handeken. Solis vmbilicus, ſtilus hemiſpherij horas monſtrans: gnomon, ſciateron.
us. *vetus. ſland. friſ.* j. **ons.** Nos, nobis.
uſe. *vetus. ſland. holl. friſ.* j. **onſe.** Noſter.
uſaerd/uſwaerd. *vetus. holl. friſ.* Ad nos; apud nos.
uvel. j. **euel.** Malus.
uven/uvenen. j. **oeffenen.**
uveren. Auere, concupiſcere. *q. d.* **yuert/** zelare.
uveren/ nuveren. j. **hepſchen.** Petere, poſcere.

V Conſonans.

V A

Vacht/vlies. Vellus: & Globus lanæ, coagmentum lanæ.
vacht. Pars eſculenta.
vacht. *germ. ſax. ſicamb.* j. **maend-koſt.** Demenſum.
Vack. j. **vackeel.** Contignatio.
vacke. j. **ſackeel.** Fax. *ital. face.*
vacke. *ſax. ſicam. holl.* Apertura, foramẽ. & Capſa, capſella, loculamentum.
vacke. *ſax. ſicamb.* Ala *ger. facken.*
vackeel/vack. Cõtignatio, cõtabulatio ſtructũ, pars ſtructuræ aut ædificij.
Vadde Laganum: libi admoodum tenuis & flaccidi genus. (ribus.
vadde. Fungus, clauus, patella in arbo-
vadde. Ignaua mulier: iguana & deformis puella.
vadden. Deflorere, defloreſcere, flacceſcere. *ang. fade.*
vaddigh. Flaccidus, flacceſcens, lãguidus, ignauus, marcidus, torpidus, veternoſus, piger. *gall. fade: ang. faded.*
vaddighepd. Languor, marcor, ignauia, veternus, pigritia, torpor.
Vaddooſe. j. **vandooſe.** Venefica.

Vadem.

Vadem. *ſax. ſeamb.* j. **vraed.** Filum. *germ. faden: ang. fadome, fathome.*

vadem. Filum quod intra manus extenſas cõtinetur: menſura manuum expanſarum: vlna: paſſus, *ſpatium quod vtrimq; manus extenſione completur, continetq; pedes quinos*: orgyia, *pedes ſex cum quadrante.*

vademen een naelde. j. **beſſemẽ.** Acum filo traiicere.

vademen/om-vademen. Vtraque manu extenſa complecti.

Vader. Pater, parens, genitor. πατήρ: *ger. vatter: ital. padre: hiſ. padre: ang. vatter.*

vader des huys ge-ſins. Pater familiàs

vader-erue. Patrimonium.

vader-land. Patria: ſolum genitale, patriũ, natale: mater, populonia mater.

vader-landſch. Patrius, vernaculus.

vader-loos. Orbus patre, carens patre, ἀπάτωρ.

vader-loos kind. Pupillus, orphanus.

vader-ſlagh. Patricidium.

vader-ſlachtigh. Patricida.

vaderlick. Paternus, patrius.

vaderlick/vaderlicken. Patriè, paternè.

vaderſſe. j. **ghe-vader.** Onomaſtria: mater ſpiritualis.

Vadooſe. j. **vandooſe.**

Vadſigh. j. **vaddigh.**

Vaeck/vaecke. j. **vake.** Sæpe.

Vaeck. Sopor, ſomnus.

vaeck hebben. Dormiturire.

vaeck-loos. Inſomnis.

vaecken. Dormitare.

vaeckigh/vaeckerigh. Soporatus, ſomniculoſus, ſomnolentus.

Vaecken. j. **vaken.** Sæpe.

Vaeghen/veghen. Purgare, tergere, verrere, radere.

vaeghen-vier. Purgatorium, ignis purgatorius, rebus expiatorius.

vaeghſel. Purgamen, purgamentum: quiſquiliæ.

Vaegher/vegher. Qui ad quiduis cum alacritate expediendum eſt idoneus: expeditus ad quiduis promptè peragendum. *Becan.*

Vael/vaelwe. Heluus, giluus, color medius inter album & ruffum: ſubruffus, valius. *germ falb: ſax. vahl: gall. paille, paillet, baillet: ital. paglio: hiſp. pajo.*

vael-vruyn. Hyacinthinus, amethiſtinus. *ger. veilbraun.*

vaelen hengſt. Equus valius. *Adr. Iun.*

vael kleed. Veſtis decolor: cuius color euanuit & efflоruit, propter imbrem aut continuum attritum.

Vaele/ veple. Hedera.

Vaen. *vetus.* j. **vanghen.** Capere.

Vaendel/vendel. j. **vaene.** Vexillum.

vaendelingh/ vendelingh. *boll. ſland.* Vexillum.

vaene. Vexillum, ſignum, ſignum militare: bandum *apud Procopium*: labarũ, *ſiue* laborum, *vt ſcribit Turnebus*: cantabrum, *ſiue* contabrum, *vt conijcit Turnebus*. Aquila, draco, vexillum, flamula rufa; *mutа ſigna ſunt, ait Veget. germ. fenle: ſax. fehnlin: hiſp. vaendera, bandera.*

vaene/kerck-vaene. Labarum ſacrum, vexillum ſacrum: fano, fanon: confanum, *vulgò Eccleſ. dicitur.*

vaene/vendel/vaenkẽ/ vende krieghſvolcks. Cohors, turma militum ſub vno vexillo militantiũ. *vulgò* banda.

Vaene. Menſuræ quatuor *rerum liquidarum præcipuè.*

vaene. *vetus.* Palear: pellis è boum gutture inſtar vexilli dependẽs. *gal. fanon.*

vaen-be-ſchermer. Anteſignanus.

vaen-vraegher/vaen-vrigh. Signifer, vexillarius: cantabrarius, qui cantabra & alia ſigna fert, *Codex Theodoſ.* Draconarij. i. ſigniferi, *Modeſtus de vocab. rei milit.* Aquiliferi, qui aquilam ferunt: Imaginarij *vel* imaginiferi, qui Imperatoris imagines portant, *&c. Veget. de remilit. vulgò* bandophorus.

vaen-krupd. *ſland.* j. **nieſ-krupd.**

vaen-leen. *vulgò* feudum vexillatum, vanolehenum. *vide* **Koningh-ſtupl.**

vaenken. Paruum vexillum.

vaenken. j. **vlagghe.** Apluſtre.

vaenken krijgh-volcks. j. **vaene.** Cohors, turma militum.

Vaer. Metus, terror, horror: & Periculum. *gal. effroy, frayeur: ang. feare.*

vaer-weder. *vet.* Horrida tempeſtas.

vaeren. *vet.* Metuere, timere. *angl. fear.*

vaeren. Tædere. & Deſuetudine affici.

vaerlick/ ſorghelick. Timendus, terribilis, horrendus: & Periculoſus.

Vaer/vaerd/veer. Traiectus: locus vbi traiicitur fluuius: Portus, & nauium cymbarumq; ſtatio, à qua conſcenſa naui

naui aut ſcapha. traiicimus: portorium. *ger. phor, phord, phurt.*

Vaer-boot/varſſe. Nauis actuaria, nauigium actuarium.

vaer-ghe-wand. j. **ſchip-ghe-wand.** Armamenta nauis.

vaer-gheld. Naulū, portoriū, porthmion, ſors nautica vel traiectitia: pecunia traiectitia, pecunia nautica: vectura.

vaer-glas. j. **zee-kom-pas.** Amuſium, pixidicula nautica.

vaer-man. Portitor, vector: porthmē. & Nauta, nauiculator. *ang wherryman.*

vaer-meeſter. Portitor, vector, lintrarius: *qui traūcit homines.*

vaer-plepte. j. **vaer-ſchupte.**

vaer-ſchat. *flandr.* j. **vaer-gheld.** Naulum, portorium.

vaer-ſchip. Nauis vectoria.

vaer-ſchupte. Cymba. & Ponto. & Hippago, nauis traiiciendis fluminibus idonea.

vaer-water. Aqua nauigabilis.

vaer-wegh. Actus: via per quam iumentum vel vehiculum agere licet.

vaerd. j. **vaer.** Traiectus, traiectio.

vaerd/water-loop. Aquæductus, meatus, alueus, foſſa.

vaerd/vaerde/veerde. Iter, via: expeditio.

vaerdigh/veerdigh. Expeditus, accinctus, præcinctus: itineri accinctꝰ, paratus, promptus, agilis.

vaerdighen. Expedire.

vaerdighen. Offerre.

vaerdigheyd. Agilitas, promptitudo.

vaerdighlick. Expeditè, celeriter, agiliter.

Vaeren. Tendere proficiſci, vehi, petere locum aliquem, meare. *ger. faren.*

vaeren. Vehi naui aut curru.

vaeren. Valere, gerere, habere ſe hoc aut illo modo. *ang. fare.*

vaeren. j. **ghe-vaeren / ghe-ſchieden.** Fieri, euenire, contingere. **Het vaert ghemeynlick ſoo.** Ita plerumque fit.

vaeren in pemands reden. j. **ſchcuren.** Interloqui.

vaerende haue. Mobilia bona, res mobiles, ſupellex: & Ruta cæſa.

vaerende vrouwe/vaerende wijf. *vet.* Dryas, hamadryas, ſyluarum dea.

vaerende wijf. *vet.* j. **toouerereſſe.** Incantatrix, venefica: volatica mulier, *apud veteres, teſte Adr. Iunio.* ſtrix volatica.

vaerende wijf. *vetus.* Mulier peregrina. & Meretrix.

vaerende wijf. *vet.* j. **vaepende wind.** Turbo, vortex.

Vaeren/vaeren-krupd. Filix, thelypteris. *germ. farn, farn-kraut. ſax. farn, farnkrut: ang. ferne, fearne, farn.*

Vaeren. Metuere. *vide* **Vaer.** Metus.

Vaerent/verent. Anno præterito, anno ſuperiori. *q.d.* **ver-iaerent.**

Vaerghen/verghen. *fland.* Proponere, exigere.

Vaerinck/vaerincks. *fland.* Ilicò, citò, ſtatim.

Vaeſche. Fantaſia, delirium.

Vaeſche. *fland.* j. **veſche.** Faſcia.

vaeſchen. j. **veſchen.** Faſciis ligare.

Vaeſe. j. **vaeſken/veſe/veſken.** Fibra, capillamentum; feſtuca.

Vaeſe. j. **vaeſche.** Phantaſia, delirium.

Vaeſen/faeſen. *fland.* Farcire.

vaeſel-vorſe. j. **faeſel-vorſe.**

Vaeſemen. j. **veſemen/veſſemen.**

Vaeten/vaets. j. **vaten/vats.**

Vake/vaken. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* Sæpe, frequenter: & Citò, ſtatim.

Valck. Falco. *ger. falck: ſax. falck: gal. faulcon: ital. falcone: hiſp. faleon, halcon: angl. falcon.*

valcken-beck. *fland.* j. **hepd-hamer.** Ceſtra, malleus ferreus, acuminatus, *à roſtri falconis ſimilitudine dictus.*

valckenaer. Accipitrarius; auiarius, *vulgo* falconarius.

valckenet. Tormentum campeſtre, oblongum, ſed non ita largum. *vulgò* falco & falconellus, falconetū. *gall. faulconneau.*

Val. Caſus, lapſus, ruina: & Caſus fortuitus, fors, fortuna. *ang. fal.*

valle. Decipulum, decipula, tendicula, laqueus, tranſenna. *ger. fall. ang. pitfall.*

val-ſtrick der vogelen. Tēdicula auiū.

valle. Ophidium. *genus piſcis.*

vallen. Cadere, labi, collabi. dilabi, ruere, corruere. *ger. fallen: ang. falle.*

vallen tē deele. Obnenire, obtingere.

vallen in de ſtraffe. Multam committere.

vallen in slaep. Consopiri, incidere in somnum.

val-brugghe. Pons versatilis, pensilis, subductilis.

val-deure / vald-deure / vald-poorte / voud-deure. Valuæ, ianuę plicatiles, ianuæ bipatentes, valuæ biſores. *à* **valden** *siue* **falten** / *quod* plicare *Germanis superioribus dicitur.*

val-deure. Ianua subductilis, ostium cadens. *à* **vallen.** i. cadere.

val-hoed. Cesticillus: circulus qui puerorum capitibus, ne casu lædantur, imponitur.

val-poorte. Cataracta, porta ex funibus aut catenis pendens, quæ attolli & demitti potest.

val-strick. Laqueus.

val-veken / klap-veken. Claustrū prati vel agri: vectis: cataracta vltro recidens in seram, seque claudens.

vallende euel / vallende sieckte. Morbus caducus. *vide* **euel.**

valligh. Procliuis in ruinam, caducus, ruinosus: & Qui succumbit & causa cadit.

valligh oft velligh worden. *vetus.* Succumbere, cadere causa, amittere litem.

Valleye. Valles, vallis. *gal. vallée: ital. valle: hisp. valle: ang. valley.* **Rōde valleye.** Conuallis: vallis vndique montibus & collibus inclusa.

Valm-duyue. Palumbes, palumbus.

Valsch. Falsus, improbus, fallax, fucosus, fuco tectus, adulteratus, fictus, simulatus. *ger. falsch: gall. faux: ital. falso: ang. false.*

valschheyd. Fallacia, dolus, malitia, prauitas.

valschelick. Falsò, perperam, fallaciter, iniquè.

valschen. i. ver-valschen. Adulterare.

valscher. i. ver-valscher.

valschaerd. *sland.* i. ver-valscher.

Value / valuwe. i. vael. Heluus.

Van. De, à, ab, abs, ex, præ. *ger. von.*

van achter. A tergo, post tergum, retrò, ponè.

van by. Cominus, propè.

van liefde / van pijne / &c. Præ amore, propter amorem, præ dolore, propter dolorem.

van soncks af. *vide* **Jonck.**

van den hoofde tot de voeten. A capite vsque ad pedes.

van hier. Hinc.

van daer. Illinc, istinc.

van Antwerpen ghe-boren. Antwerpianus, ab Antwerpia, ex Antwerpia: è Corintho, ab Aritia, à Placentia, ex Aulide.

van deure tot deure. Ostiatim.

van deur af. Ab initio, iam inde ab initio, iam inde à principio.

van waer. Vnde.

van noode zijn. Opus esse.

van selfs. *vide* **selfs.**

van stonden aen. i. ter-stond. Ilicò.

van blijdschap weenen. Lachrymare præ gaudio.

Vanck. i. vangh.

Vanden. *fris. sicamb. holl.* Visitare, inuisere ægrum.

Vandoose / vaudoose. Lamia, incantatrix, mulier venefica, volatica: Thessala siue Thessalica: mulier Valdensis. *Valdenses gens præ cæteris veneficij & hæreseos nomine notata fuit: vnde venefici & incantatores vulgò habiti. gal. vaudoise.*

Vane. i. vaene. Vexillum.

Vangh / vanck. Captura, captus. & Decipulum, tendicula.

vangh / vanck. Pars carnosior bouis sub vētre circa femora siue femina, quæ manu capitur attractaturq; ad explorandam & tentandam bouis pinguedinem.

vanghen. Capere, prehēdere, comprehendere, apprehendere: corripere: iniicere manus, manicas, catenas: excipere incautum, deprehendere, coniicere in carcerem, in vincula: dare in custodiam, condere in carcerem, vinculis mandare.

vangh-draeghe. Cerastina: argumētatio sophistica inexplicabilis: argumentum cornutum.

vanghenisse. Carcer, captiuitas.

vanghenis-draecke doen. *sland.* Vincula carceris rumpere.

vanghen-slock. Robur, lignea custodia, arca robustea.

vanghet. Captor, apprehensor.

vanghet. i. slagh. Decipula.

vanghet/

vangher/weyd-ſack. Bulga, hippopera, alcopera.
Vare/varen. j. **vaere/vaeren.**
Varinck. j. **vaerinck.**
Varninck j. **varre.** Taurus.
Varre. j. **verre/ſtier.** Taurus.
Varſe/verſe verſ-kalf. Bucula, vitula, iunix, iuuenca.
Varre. j. **verre.** Longè.
Varwe. j. **verwe.** Color.
Vaſe. j. **vaeſe.**
Vaſel. j. **vaeſel/faſel.**
Vaſt. Firmus, fixus, ſolidus, ratus, conſtans immobilis. *ger. veſt: ang. faſt.*
Vaſt land. Continens, terra firma.
vaſt. Fitme, firmiter.
vaſt. Multum, multoperè, admodū, impendio, impensè, enixè, valdè, vehementer, magnoperè. & Aſſiduè, cōtinuò, ſemper.
vaſt in een. Denſus, confertus.
vaſt maecken. Firmare, confirmare, roborare, ſtabilire, ſolidare, ſolidum & firmum reddere: ratificare, ratū reddere.
vaſt ſlaepen. Altùm, aſtè, profundè, arctè dormire: grandi & arctiore ſomno teneri.
vaſt ſtaen. Conſtare, conſiſtere.
vaſt-ſtandigh. Stabilis, conſtans.
vaſt houdende. Tenax, auarus.
vaſtheyd/vaſtigheyd. Firmitas, ſoliditas, ſtabilitas, firmitudo.
vaſtelick. Firmè firmiter, & conſtāter, aſſeueranter.
vaſten. j. **veſten.** Figere. *ang. faſte.*
Vaſten. Ieiunare, abſtinere à cibo. *ger. faſten: ang faſt.*
vaſten-avonō / *& euphoniæ gratia*, **vaſtel-auend.** Dionyſia, Bacchanalia, Liberalia: Bacchantium ſiue inſanientiū feriæ, quæ quadrageſimale tempus præcedunt: dies hilariorum.
vaſtel-auond houdē. Bacchanalia agere, Dionyſia exercere.
vaſtene Ieiunium: & Tempus quadrageſimale, quadrageſima: quadraginta dierum ieiuniū perpes & continuū. *vulgo* carniſpriuium quadrageſimale.
vaſten-dagh. Feriæ eſuriales: & Feriæ præcidaneæ.
vaſten-dagh breken. Soluere ieiunia.
vaſt-nacht. *ger. faſt. ſic.* j. **vaſtel auend.**
vaſten-viyghe. Carica.
Vat. Vas, lolium. *Nomen,* **vat** *adeò eſt generale, vt etiam de templo, domo, naui, & omni eo quod aliquid capit dicatur. ger. vaß, feß, gefeß: gall. vaſe, vaiſſeau: ital. vaſo: hiſp. vaſ: ang. veſſel, vat. fat.*
vatken/vaetken. Vaſculum, doliolum.
vat kozens *ſicamb.* j. **twee veertelen.**
vat wijns. j. **ſes amen.**
vat *in aridis.* j. **twee duſent pond.**
vat-binder. *ſicam.* j. **kuyper.** Doliarius.
vat-kolen. *louan.* j. **boſch-kolen.**
vat-menghet. *vetus.* Doliarius.
vat-ſaed. *ſland.* Octaua pars iugeri ſiue bonarij: *quibuſdam* quadrans iugeri.
vat-ſpuel / vaet-ſpuel. Purgamen doliare, ſentina doliaris.
vats/ vaets/ vaetſch. Vitioſo ſapore aut odore infectus ex olido & mucido dolio: mucidus.
vats oft vaets ſmaecken. Sapere vas: *dicitur de potu qui ex olido ac mucido dolio ſaporem vitioſum contraxit.*
vatſche oft vaetſche tonne. Dolium ſiue vas vapidum, mucorem redolēs.
vaten. Infundere in vas, colligere in vas, implere vas.
vaten. Comprehendere, complecti, capere, concipere, accipece, excipere.
Vatten. Tenere. (*ger faſſen.*
vatten. Apprehendere, inuncare, harpagare, capere.
vatten den ſlagh. Excipere ictum.
vatſel. Capulus, anſa: id quo aliquid tenetur.
Vaudooſe. j. **vandooſe.** Lamia.

V D

Vder. j. **uder.**

V E

Vechten/vichten. Pugnare, certare, cōfligere, velitari, depugnare, digladiari, dimicare. *ger. vechten: ang. fight.*
vechten hand teghen hand. Certare monomachia, duello.
vecht-huys. *vetus.* Propugnaculum.
vecht-meeſter. Laniſta, gladiator, buſtuarius.
vecht-plaetſe. Circus arena.
vecht-ſchole/ſcherm-ſchole. Gymnaſium, ludus gladiatorius: xyſtus.
vechter. Pugnator, pugil, gladiator, agoniſta, athleta, præliator.

vechterije.j.ghe-vecht. Pugna, certamen, dimicatio.

Vedder. *ſax. friſ. ſicamb.* Patruus, auunculus: & Conſanguineus, propinquus: cognatus.

Vede. Mentula, penis. *gall. vit.*

V edel/ vedele/ *& per ſyncopen* **vele.** Pandura, fidicula. *vulgo* viella. *germ. fidel: ſax. fidel: ang. fidle.* **Vedelken.** Fidicula.

vedel-voogh ſken. Pectten, plectrum.

vedeler. Lyricen, fidicen lyræ.

Veder. Pluma, penna. *germ. faeder: ſax. fedder: ang. fether.*

veder aen den pÿl. Ala ſagittæ.

vederen aen den timmer. Capreoli: ligna vtrinque proclinata, quæ cantherios ſuſtinent.

veder-vedde. Culcita plumea.

veder-voſch. Criſta, faſciculus plumarum.

veder-loos. Implumis.

veder-ſpel. *vetus.* Aucupium.

vederen. Plumare, plumas emittere.

Vee.j.veete. Odium.

Vee/veech. Pecus, pecuaria, armẽtum. *ger. vych: ſax. vee, vehe.*

vee-vol. Mercator boarius.

vee-vief. Abigeus.

vee-viefte. Abigiatus, abactus.

vee-verder/ vee-voeder. Pecuarius, armentarius.

vee-vudde. Pecuaria.

vee-merckt. Forum boarium: & Forum ſuarium.

vee-mol. Bupreſtis.

vee-ſtal. Stabulum pecuarium: pecuaria, æ.

vee voeder. Pabulum, farrago.

vee-waeter.j. wee-waeter.

Veech.j.veegh/ vee. Pecus.

Veede.j.veete. Odium, ſimultas.

Veegh. *ſtand.* j. **veygh.**

Veegh.j.vee. Pecus.

veeghs. Pecuinus, belluinus.

Veel/vele. Multus, numeroſus, frequẽs, copioſus. *ger. viel.*

veel. Multum, multò, multopere.

veel te veel/ veel te ſeer. Pernimium. **Te veel.** Nimis, nimium. **Veel gheleerder.** Multo doctior, multis partibus doctior. **Veel vele.** Complures, plurimi, crebri, plerique.

veel-mael.j. vick-mael. Sæpè.

veler-hande/ veler-ley. Multifarius, multiformis, multiugus, multiugis, multimodus, multiplex, multigenus, varius.

veel-gaetigh. Multiforis, multiforus.

veel-iaerigh. Annoſus.

veel-ſeggh ighh. Multiloquus.

veel-tÿdts. *holl.* Sæpè.

veel-verwigh. Verſicolor, multicolor.

veel voudigh. Multiplex.

veel-voudighlick. Multipliciter.

veel-woordigh. Verboſus.

Veele/veelen.j. vele/ veplen.

Veeme. *vetus. ſicamb. weſtphal. ſax.* Iudiçium occultum, cùm noxius cauſa indicta capite plectitur. à Carolo Magno olim ob VVeſtphalorum duritiam inſtitutum. **Veeme-ſchepen/ veem-ſchepen.** *ſax. ſicamb. weſtphal.* Occultus iudex, latrunculator ſecretus, iudex maleficos ſecretò capite plectens, citra præuiam accuſationem, excuſationem, citationem: iudex arcanus: caput concilij nocturni, & præſtantiſſimus legũ cuſtos, *Ioach. Hopper. Huius meminit facit Eraſmus in Adag. Areopagita taciturnior. Extant, inquit, & hodie apud VVeſtphalos reliquiæ generis iudicum, ceni, vulgo dicuntur: qui in hunc ordinem admittuntur, magna religione adiguntur ad ſilentium. Eſt enim ratio quædam deprehendendi crimina, quam nullus intelligit, præter illos iuratos. Hactenus Eraſm. Sebaſtianus Munſterus in deſcriptione VVeſtphaliæ*, Veimaros appellat & Scabinos. *Abbas Trithem. in Poligraph.* Feimeros: *alij* Femeros. *Caroli Magni inſtitutione (inquit Io. Auent.) arbitrium penes quoſdam & poteſtas animaduertendi, etiam indicta cauſa, in pacis & fidei violatores religioniſque deſertores. Inde ius, vt vetant, VVeſtphalenſe deriuatum, ſilentio & taciturnitate ſacroſanctum. Iudices quos* **Wiſſenden/** *conſcios, nuncupant, neſcio quibus ceremoniis initiati ſe inuicem agnoſcunt: porrò prophanis ritum prodere religio eſt, & pro piaculo habetur: nec quiſquam omnium adhuc inuentus eſt qui huiuſmodi myſteria emulgarit: verùm hæc licentia antiquata, cohibita eſt, in publico procerum conuentu, decretoque Friderici tertij Auguſti, cùm ſordida conditionis quique in album*

huiuſmodi

huiſmodi conſultorum conſcripti, quoſuis licentius quàm boni ferre poſſent, furti perfidiæq; alligaſſent, indemnatosq; necaſſent. *vulgo* veymarus.

Veme. j. **venne.**

Vier. *ſax.* j. **vier.** Quatuor.

Vier/ vierdigh/ vieren/ *&c.* j. **vaer/ vaerdigh/ vaeren/** *&c.*

Vers. Verſus, carmen. *gall. vers: ital. verſo: hiſp. verſo: ang. verſe.* **Verſken** Verſiculus.

verſen met malcanderen. Verſus recitare alternatim: alternis dicere, alternis vicibus dicere verſus.

Verſe. j. **varſe.** Bucula.

Viert. *ſax.* j. **vierteel.**

Viertel/ vierthien/ viertigh. j. **viertel/ vierthien/ viertigh.**

Veſche j. **veſche.** Faſciæ.

Veſe/ veeſken. j. **veſe/ veſken.** Feſtuca.

veſelinghen. j. **veſelinghen.** Capillamenta, fibræ.

Veeſſe/ veeſche. j. **veſche.** Faſciæ.

Veeſt. j. **vijſt/ vijſtinghe.** Crepitus ventris, flatus ventris. *gal. veſſe. ang. fieſte.*

Vete/ veede/ vepde/ vied. Odium, ſimultas, odium occultum, inteſtinū: inimicitiæ occultæ: *&* Inimicitiæ apertæ, ſimultas aperta, capitales inimicitiæ, bellum: *vulgo* Faida, faida. Faidam *vocabant Franci* ſimultatem apertam, qua vnus aliquis vni vel pluribus bellum denunciat: *hinc* faidoſus. i. hoſtis publicus, qui faidam exercet: *in lege Salica Francorum. B. Rhen. ang. foe*, hoſtis, inimicus, *& foeth, fæd*, inimicitiæ *dicuntur.* faida, *id eſt*, inimicitia capitalis, *in Capitulari Caroli magni. G. Lamb.*

veten/ verden. Odium gerere, inimicitias gerere, exercere ſimultates, odio habere, odiſſe.

vet-ſchap. Odiū, ſimultas, inimicitiæ.

Vetſe. *vetus.* Cucurbita: *herba fructu rotundo.*

Veghen. j. **vaeghen.**

Vep. *ſland.* Vigens, vegetus.

Ven-noot. j. **vepn-out.**

Vepgh. Morti propinquus, maturus morti, qui præſentem mortem euadere non poteſt: qui mortem in procinctu habet: in quo omina & ſigna mortis apparent: capularis, morti contiguus. **Vepgh zijn.** Habere mortem in procinctu.

Vepl. Venalis, venditioni expoſitus. *germ. feil.*

vepl-baer. Vendibilis.

vepl-draghet. j. **wt-draghet.** Circitor.

veple. Hedera: herba venale vinum indicans.

veplen. Venale certo pretio proponere: venum exponere, venditare, addicere, indicare, rei venali pretium ſtatuere.

Vepligh. Tutus, peruius: *&* Tutus, liber: ſecurus. *&* Abſolutus, exemptus, immunis.

vepligh zee/ vepligh land. Mare patens, terræ patentes: cum mari terraq; omnia tuta ſunt & ſecura.

vepligheden de weghen. Secura reddere itinera terra mariq́ue.

vepligheyd. Securitas, libertas.

Vepme. j. **veeme.**

Vepn/ vepnt. *friſ.* Ruſticus, operarius, agricola. *&* Adoleſcens, iuuenis cælebs. *&* Socius, ſodalis.

vepntken. Adoleſcentulus, puer.

Vepn-out/ vepn-noot/ ven-noot/ ven-gnoot/ vepn-gnoot. *holl. Zeland. ſland.* Socius. *&* Collega, ſocius in magiſtratu, aut publico munere.

Vepnſen/ vepſen/ venſen. Fingere, ſimulare, diſſimulare. *gal. feindre: ang. faine.*

Vepnſen. *ſland.* Accendere ſiue accendi, tanquam ſcintilla è ſilice excuſſa.

Vepnt. j. **vepn.**

Veken. Vacerra, repagulum, cataracta, crates lignea, clathrus, clathrum.

veken/ onder-deure-herk. Dyathyrum, repagulū in veſtigio ædium, cſtium inferius.

Vel. Pellis, cutis, exuuiæ: tergus *ger. fael: gal. peau: ital. pelle: hiſp. pelleja: ang. fell.*

vel. Membrana, charta pergamena.

vel papiers. Folium, phylyra.

vel in d'ooge. j. **ſchemeringe.** Suffuſio.

vel. Scortum, meretrix. **Vupl vel.** Turpe ſcortū, turpis & illepida meretrix.

velleken. Pellicula, membrana, cutis, cuticula.

velleken op het melck. Cruſtula, membranula lactis.

Veld. Campus, rus, ager, amplum ſpatium terræ planæ. *&* Solum, ſuperfi-

cies, planities. *ger. feld: ſax. veldt, feldt: ang. felde, fielde.* **Te velde komen.** Dare ſe campo & certamen inire: inſtruere per campos prœlia, inferre ſe campo: deſcendere in arenam, conferre ſigna: in prœlia venire: inire prœlium: prodire in aciem.

velt van wapen-teeckenen oft ſchilden. Planicies ſiue æquor inſignium: ſolum. *vulgò* campus.

velt-aiupn. Bulbus leucanthemus minor, oi inthogalon.

velt/velt-legher. Caſtra, ſtatiua.

velt-dupue. j. valm-dupue. Palũbus.

velt-ghe-ſchrey. Clamor in prœlio. Vox tubæ, taratantara: claſſicũ, tuba bellica.

velt-ghe-ſchrey. Quiritatus, imploratio adferendum opem.

velt-ghe-ſchrey maecken. Ad arma vocare, ad arma ciere.

velt-ghe-ſchut. Bombardæ minores, tormenta caſtrenſia. *vulgò* falcones, falconeta.

velt-god. Pan: deus agrorum.

velt-heere. Prætor caſtrenſis, caſtrorũ præfectus. *vulgò* cãpiductor. **Opper-velt-heere.** Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus, princeps militiæ, dux primarius.

velt-hoen/perdrijs. Perdix, ruſticula.

velt-kappe. Chlamys.

velt-koetſe. Lectus caſtrenſis, ſponda caſtrenſis.

velt-krekel. Gryllus, cicada, acheta.

velt-kroppen. Phu minimum.

velt-legher. Caſtra.

velt-maer-ſchalck. Tribunus militaris: magiſter equitum.

velt-maete/land-maete. Gnoma gnomon: machina ad dimetiẽdos agros.

velt-meter. *ſax. ſic. j. land-meter.*

velt-muys. Mus agreſtis, campeſtris: nitedula: & Glis.

velt-munck. *vetus. ſax.* Frater ordinis mendicantium: monachus caſtrẽſis.

velt-pape. Sacrificus caſtrenſis.

velt-ſcherer. Tonſor caſtrenſis, vulnerarius ſiue chirurgus militaris.

velt-ſreck/acker-ſieck. Leproſus, elephantiacus: *qui ſeorſum in campis extra caſtra & ciuitatem habitare debet.*

velt-ſieckte/acker-ſieckte. Lepra, elephantia, elephantialis.

velt-ſlagh. Prœlium, conflictus, conflictio: prœlium terreſtre.

velt-ſtuck. Tormentum caſtrenſe.

velt-teecken. Teſſera militaris muta, ſymbolum mutum: ſignũ caſtrenſe: *vt hac tempeſtate ſunt tenia alba, purpurea, veneti, vel alterius coloris.*

velt-tuyn. Sepes aruorũ. velrezunius *in lege Salica Franc.*

velt-vluchtigh. *ger. ſax. ſicam.* Perfuga, transfuga: defector.

velt-voerder. *vetus.* Dux exercitus.

velt-wimpel. Signum militare, vexillũ.

velt-wepuel/velt-weuel. Dux militũ, ductor ordinum: anteſignanus.

veldachtigh. Campeſtris, ruralis.

Velden/vellen. Demoliri, æquare ſolo, diruere, ſuccidere, excindere, demetere, ſternere, proſternere in terram, deiicere in terram: & Supplantare. *ang. fell.*

velden den twiſt. *vetus. j. ſliſſen.* Diſcernere litem.

velden oft vellen het voordeel. Sententiam licere. *ſax. fellen.*

velden oft vellen met noten. j. hoopkens ſetten.

Vele. j. veel. Multus.

Vele. j. vedel. Pandura.

Velghe. j. rad-velghe. Modiolus rotæ.

velghen. *vetus.* Verſare.

Vellen. j. velden/doen vallen. Sternere, ſupplantare.

velligh. j. valligh. Caducus, *&c.*

vellicht. j. viellicht. Forſan, forſitan.

Velt. velts. *vet. ſax. ſicamb.* Petra: rupes. *ger. felſs, velſs.*

velt-ſteen. *vetus.* Silex. *ſax. felſteyn, velſteyn.*

Ven/venne. Palus. & Paſcuum, paſcuũ paluſtre. *Petrus Nannius libro 10. Miſcel. à fœno dici putat. ang. fenne.*

ven/moer-land. Palus bituminoſa.

ven-veſien. *holl. j. kraecke-veſien.* Vaccinia, baccæ paluſtres.

vennen het land. *holl.* Fœniſecio deputare, in fœniſecium ſeruare.

Venckel. Feniculum. *ger. fenchel: gall. fenoil: ital. finocchio: hiſp. hinoio: ang. fenel.*

Vendel/vendelyn. j. vaene/vaendel.

Veniſoen. Caro ferina, aprugna, ferina. *gall. venaiſon: ang. veniſon.*

Venijn. Venenum, virus, toxicum. *gal.*

venin: ital. veleno: hiſp. veneno: ang. venim.

venijnigh. Venenatus, venenoſus, virulentus, veneficus.

venijnighheyd. Virulentia, virus.

Vennoot. j. vepnoot. Socius.

Venne. j. ven. Palus.

Venſen. j. vepnſen. Simulare.

Venſter. Feneſtra. *ger. fenſter: gall. feneſtre: ital. feneſtra: hiſp. himeſtra, finieſtra.*

venſter-verd. *louan. j. veur-verd.*

venſter-hoyde. Tranſenna.

venſter liedeken. *ſland. j. lawept.* Cantio matutina ad feneſtrã ſiue oſtium amicæ.

Vent. j. vepn. Iuuenis, adoleſcens, puer

Vente. Venditio.

venten/vente houden. Vẽdere, venum exponere, venditare.

vent-baer. Vendibilis.

veute-goed. *ſland.* Merx venalis.

V E R *in compoſitione.*

Ver. *Præpoſitio inſeparabilis, exponitur plerũq; per præpoſitiones* per, re, de, diſ, ex, ab, pro, præ, con, & vltra. *germ. ver: ſax. vor: ang. for.*

Ver accoyderen. *vide* **accoyderen.** *in Append.*

Ver-acht. Contemptus, deſpectus, ſpretus.

ver-achten. Aſpernari, temnere, contemnere, deſpicere, ſpernere, vituperare, negligere, faſtidire, abiicere: improbare, vilipendere: nihili pendere: habere contemptui, deſpicatui ſiue deſpectui: parui ducere.

ver-achter. Contemptor, ſpretor, vituperator: vitupero, onis.

ver-achtelick. Aſpernabilis, contẽptibilis, contemnendus.

ver-achtelicken. Contemptim.

verachtinghe. Contemptus, aſpernatio, vituperatio, neglectio, faſtidium.

Ver-achteren. Remorari, retardare, impedire, poſtponere.

ver-achteringhe. Remora, retardatio.

Ver-ademen. Reſpirare.

Ver-aerden. Naturam mutare, ingeniũ immutare. & Degenerare.

Ver-aet. *vetus. j. vraet.* Vorax. **ver-aethepd.** *vetus.* Voracitas.

Ver-anderen. Mutare, immutare, alterare, alienare, variare.

ver-anderinghe. Mutatio, immutatio, variatio, varietas: viciſſitudo.

ver-anderlick. Mutabilis, variabilis.

Ver-and-woordẽ. Reſpondere: & Excuſare, purgare, defendere. & Dare rationem.

ver-and-woordinghe. Reſponſio. & Excuſatio, purgatio, apologia: oratio purgatoria.

Ver-arbepden/ouer-arbepden. Nimio labore ſe macerare, grauare, defatigare.

Ver-argh-waenen. Suſpectũ habere.

Ver-argheren. j. argheren. Deterius facere, deprauare.

Ver-armen/ver-armoeden. Depauperare, pauperẽ facere. & Depauperari.

Ver-bab-ſacken / ver-hab-ſacken. j. ver-boffen.

Ver-baeghen. *vet. ſland. j. ver-baeſen.*

ver-baeght. *vetus. ſland j. ver-baeſt.*

Ver-bael-monden. Perdere, cõſumere, prodigere, dilapidare, malè ſeruare ſiue tueri bona pupilli.

ver-bael-monder des goeds. Diſſipator, profligator, prodigus.

Ver-baeſen. Stupefacere, obſtupefacere, attonitum reddere, exanimare: conſternare. *ang. abaſhe.*

ver-baeſt / ver-ſchrickt / ver-ſlaghen. Perculſus, defixus pauore, ſtupore: conſternatus.

ver-baeſt zijn. Stupere, ſtupeſcere, ſtupefieri, obſtupere, obſtupeſcere: inſtupere, conſternari.

ver-baeſtheyd/ver-ſchrickthepd. Ecſtaſis: conſternatio: ſtupor, emotio mentis.

Ver-bal-laſten. *ſax.* Saburrare.

Ver-ban. Anathema, execratio: & Exilium, proſcriptio.

ver-bannen. Execrari, anathemate ferire, arcere ſacris.

ver-bannen. Relegare, exterminare, proſcribere.

ver-bannen. Execratus: & Relegatus, exul, proſcriptus, ferbannitus. i. exilio damnatus: *in legib. Ripuariis Francorum.*

Ver-band. *ſland. holl. ſicam. j. ver-bond.* Obligatio, fœdus.

ver-band-brief. Obligatio, tabulæ.

ver-banden. j. ver-binden. Obligare.

Ver-barnen. j. ver-branden.

Ver-baſtaerden. Adulterare, corrumpere rem ſinceram.

Ver-baurerē. *flan.* Attonitum reddere.

Ver-bedden. In alium lectum collocare.

Ver-beelden/beur-beelden. Imaginari.

ver-beelden. Transfigurare, transformare.

Ver-beenen. *ſland.* Vituperare.

Ver-beeſten. Brutum fieri, bruteſcere.

ver-beeſt. Brutus.

Ver-bepden. Expectare, manere, morari, cunctari, præſtolari, operiri.

Ver-belghen. *vetus. ſland.* Offendere aliquem, commereri aliquid erga alterum, bilem alicui mouere.

Ver-berghen. Abdere, celare, tegere, occultare, abſcondere, ſupprimere.

Ver-bernen. ſ. **ver-bzanden.**

Ver-beſighen. Vti. & Inſumere, abſumere, conſumere vſu.

Ver-beteren/beteren. Corrigere, emendare.

Ver-beuren. Perdere, amittere,

ver-beuren. Delinquere, committere, cōmereri, incurrere multam, pœnam, damnum: multari, incidere in multā.

ver-beuren ſijn poozterije. Amittere ius ciuitatis delicto ſiue propter delictum.

ver-beuren ſijn leen. Cadere feudo: delinquere feudum, *apud veteres I.C.*

ver-beurt maecken. In publicum addicere, confiſcare, publicare: in fiſci ius reducere.

ver beurte. Mulcta, multa, multatio, pœna, publicatio bonorum, *&c.*

Ver-bidden. Exorare, precibus flectere, impetrare, deprecari.

ver-biddelick. Exorabilis.

Ver-bieden. Prohibere, inhibere, vetare, interdicere. *ger. verbieten: ſax. verbeden.*

verbieden iemanden het huys. Interdicere alicui domo.

Ver-bijſteren. Perdere, vaſtare, deſtruere, depopulari, ad extremum redigere. & Ad inſaniam redigere.

ver-bijſtert munck. *vetus.* Apoſtata: deſertor monalterij.

Ver-bijten. Admordere, demordere: morſu necare.

ver-bijten ſich ſelven. Coercere ſiue refrenare linguam mordicus. & Continere ſe mordicus.

Ver-binden. Obligare, adſtringere, obſtringere, deuincire, religare, nectere.

ver-binden de wonde. Vulnus obligare, alligare vulnus, deligare.

ver-binden met eed. Obſtringere iureiurando: obnoxium reddere.

ver-binden lijf ende goed. *vide* **lijf.**

ver-bindinghe. Obligatio.

ver-bindinghe/ verbond. Pactum.

Ver-bitteren. Acerbare, exacerbare. & Inamareſcere. & Exacerbari, exacerbeſcere.

Ver-blaecken. Flamma adurere, flamma torrere, vſtulare.

Ver-blaeſen. Reſpirare.

ver-blaeſen. Diffiare, deflare.

ver-blaeſen melck. ſ. **ver-ſaent melck.** Lac cremore nudatum: cui oris flatu flos ſiue cremor ademptus eſt.

Ver-bleecken. Pallere, palleſcere, expallere, expalleſcere, exalbeſcere. & Euanere, euaneſcere, obſcurari.

ver-bleeckt. Pallidus, expallidus. & Obſcuratus.

ver-bleeckte verwe. Color euanidus, obſoletus, pallidus.

Ver-blijden. Gaudere, lætari: afficilætitia. & Exhilarare, delectare, oblectare, afficere lætitia: lætificare.

ver-blijdt. Lætus, hilaris, exhilaratus.

Ver-blijf. Manſio, habitatio. & Reliquiæ.

ver-blijuen. Permanere.

Ver-blinden. Cæcare, excæcare, occæcare, perſtringere oculos, viſum, oculorum aciem.

verblindt. Excæcatus, obcæcatus.

verblindtheyd. Cæcitas.

Ver-bloemen. Reflorere, refloreſcere: & Floribus ornare: & Cælare.

Ver-bloeſemen. *ſland.* ſ. **ver-ſchouden/ ver-blupſteren.**

Ver-blooten. Denudare.

Ver-bluffen met woorden. Obruere verbis, protelare dictis.

Ver-blupſteren. Adurere, torrere.

ver-blupſtert broot. Panis puſtulatus nimio feruore.

Ver-bod. Vetitū, res vetita, interdictū, interdictio, prohibitio, inhibitio.

ver-boden. Vetitus, interdictus, prohibitus.

Ver-bodemen. Fundum reficere.

Ver-bodemen. *j.* **ver-boomen.**

Ver-boelen/ ver-boeleren. Amoribus consumere, siue insumere.

Ver-boffen. *j.* **ver-poffen.**

Ver-bolghen. Iratus, obiratus, infensus, offensus.

ver-bolghenthepd. Ira, indignatio, furor.

ver-bolghentlick. Iracundè, iratè.

Ver-bond. Pactio, pactū, fœdus, conuentio, conuentum, conuētus, contractus, us: nexus.

Ver-bond-bzeker. Fœdifragus.

ver-bond-bzief. Tabulæ fœderis.

ver-bonden. Religatus, obligatus, deuinctus, obstrictus, astrictus. & Obnoxius.

Ver-boomen/ver-bodemen/ver-schepen. Transferre merces in aliam nauem.

ver-boomen. *j.* **ver-tollen.** Vectigal soluere portitori.

Ver-bozen/ ver-boozte. *j.* **ver-beuren/ ver-beurte.**

Ver-bozghen. Fideiubere: expromittere. & Cauere hypothecis.

Ver-bozghen. *j.* **ver-berghen.** Abdere, abscondere.

ver-bozghen. Abditus, absconditus, celatus, tectus, occultus, abstrusus, latēs.

ver-bozghen ligghen. Latere.

ver-bozghenthepd. Arcanum, mysterium.

ver-bozghentlick. Arcanè, abditè, absconditè, latenter, tectè, occultè.

Ver-bozmen. *j.* **ver-bermen.**

Ver-bozstelen. Horrere.

Ver-bossen. Offendere: offendere apud aliquem: & Incidere in mulctam, incurrere mulctam. & Infeliciter agere, peccare.

ver-bost maecken. Offendere, peccare.

Ver-botten/ver-plompen. Obtundere, hebetare.

Ver-bouden. *j.* **ver-stouten.** Audaciam sumere, audere.

Ver-bzaemen/ver-bzemen. *vet.* Vestis margines ornare ac munire.

ver-bzaemt. *vetus.* Fimbriatus.

Ver-bzanden. Vrere, adurere, deurere, cōburere, cremare, concremare, peruurere, exurere, igne absumere, igne abolere, flāmis consumere: vstulare.

ver-bzanthepd. Ardor, ambustio.

Ver-bzassen. Abligurire, absumere: & Plus æquo comedere.

Ver-bzepden. Dilatare, extendere, dispandere, propagare: & Propalare, palàm facere, diuulgare, promulgare, peruulgare, diuersè publicare.

Ver-bzeken. Confringere.

Ver-bzemen. *fax.* *j.* **ver-bzaemen.** Fimbriis ornare.

Ver-bzencken/ver-bzoken. *vetus.* *j.* **ver-beuren.**

Ver-bzeuwt. Consternatus, perculsus animo, perturbatus animo.

Ver-bzoederen/ *vide* **ver-susteren.**

Ver-bzoepen. *sland.* Superficiem panni leuiter adurere.

Ver-bzupck *j.* **mis-bzupck.** Abusus.

ver-bzupcken. Abuti. & Consumere, insumere.

ver-bzupcken/ ver-besighen. Consumere.

Ver-bupcken/ouer-bupcken. Onerare ventrem nimio cibo aut potu: saburrare.

Ver-bupten/ver-bueten. Permutare.

Ver-bupter-tieren. *sland.* Proteruè, petulanter & immoderatè agere.

Ver-bulderen. Protelare, perturbare sæuis dictis, obruere verbis.

Ver-cieren. Ornare, adornare, exornare, perornare, decorare, condecorare, comere, excolere: expolire.

ver-ciert. Ornatus, cultus, comptus, decorus, expolitus.

ver-cieringhe. Ornatus, comptus, us.

ver-cierset. *j.* **cieract.** Ornatus.

Ver-claeren/ver-coopen/ ver-crimpē/ *&c.* *j.* **Ver-klaeren/ver-koopen/ver-krimpen.**

Ver dacht. Excogitatus: meditatus.

ver-dacht. *vetus.* Suspectus.

ver-dachten. *sland.* Meminisse, meminisse, memorem esse.

ver-dachtigh. Suspicios us, suspicax.

Ver dadinghen. *j.* **ver-bedinghen.**

Ver-daeren. *vetus.* *sland.* Stupefacere, attonitum reddere. & Obstupere, stupefieri.

ver-daerenthepd. Stupor.

ver-daert. Attonitus.

Ver-dagh-baerden. j. daghbaerden. Citare, diem dicere.

ver-daghen. j. daghen. Citare, diem dicere.

ver-daghen. Prorogare, protrahere, differre, procraſtinare: ampliare.

ver-daghen. Conſiſtere ſiue manere per aliquot dies.

Ver-deck. Tegmen, velum.

ver-decken. Pertegere, contegere, abdere, velare. & Retegere.

ver-deckſel. Tegumen, velamen.

Ver-dedighen / ver-dedinghen. Defendere, defenſare, patrocinari: & Tranſigere, componere cauſam. *ger. vertedigben.*

Ver-deeghen. Maſſa ſue turunda exſaturare: & Faſtidire offam ſiue maſſam: pertædere.

Ver-deelen ver-deplen. Separare, diuidere, diſpertire, diſpertiri.

ver-deelen / ver-deplen. *vetus. ſax.* j. ver-oordeelen. Condemnare, abiudicare.

ver-deelthend. Diuiſio, ſchiſma.

Ver-deemſteren. j. ver-demſteren.

Ver-delghen / ver-dellighen. Delere: & Æquare ſolo.

Ver-deluwen. Liuere, liueſcere, palleſcere, decolorari, emarceſcere.

Ver-de-moedighen. j. ver-ood-moedighen.

Ver-dempen. Suffocare, extinguere: obterere. & Decoquere, abligurire.

Ver-demſteren. *vetus. ſland.* Obſcurare.

Ver-dencken. Excogitare, comminiſci, fingere cogitatione, animo: confingere: cogitatione aſſequi.

Ver-dertelen. Laſciuire.

Ver-derf / ver-deruenisſe. Pernicies.

ver-deruen / be-deruen. Perdere, deperdere, vitiare, violare, corrumpere, deprauare, vaſtare, deſtruere, inficere, ſubuertere, euertere, peruertere. & Corrumpi, perire, diſperire, ire peſſum, vitium facere, fracere, putrere.

ver-deruelick / ver-derffelick. Corruptibilis: quod corrumpi aut vitiari potest. & Pernitialis, pernitioſus, exitialis, exitioſus.

ver-deruelickheyd. Perditio exitium.

ver-deruelicken. Perniciosè,

ver-deruelinck. j. be-deruelinck. Deprauatus indulgentia: nepos, filius perditus.

ver-deruenisſe. Pernities, corruptela, corruptio, exitium, perditio, deſtructio, populatio, excidium, vaſtitas.

ver-deruer. Corruptor, vaſtator, deſtructor, violator.

ver-deruinghe / ver-deruenisſe. Perditio, pernities, corruptela, populatio.

Ver-dicken. Spiſſare, conſpiſſare, denſare, condenſare. & Spiſſari, conſpiſſari, ſpiſſeſcere, denſari, condenſari.

Ver-dichten. j. verſieren. Confingere.

Ver-dienen. Mereri, commereri, emereri, promereri: & Compenſare, referre gratiam, reponere merita.

ver-dienen de ſtraffe. Mulctam committere.

ver-dienſte. Meritum, promeritum.

ver-dient. Meritus.

ver-diente. *holl.* j. ver-dienſte.

ver-dienſtelick. Meritò, pro merito, dignè, iure.

Ver-diepen. Profundius reddere.

ver-diepinghe van t'huys. Contignatio; tabulata, orum.

Ver-dierē. Cari' reddere: & Cari' fieri.

ver-dieren. Licitari, liceri, augere pretium, pretium intendere, vincere licitatione, amplius licitari.

ver-dier-penningen. Nūmi auctionarij

ver-dierder. Licitator.

Ver-dinghe. Conductio, pactum, redemptio.

ver-dinghen. Conducere, redimere, tranſigere, locare, paciſci: condicere.

ver-dingen ſijn gheld. Litibus inſumere, conſumere, impendere pecuniam.

Ver-dobbelen / ver-dobbeleren. Duplicare, conduplicare, geminare.

ver-dobbelen. Alea perdere.

Ver-doemen. Damnare, condemnare.

ver-doemeniſſe. Condemnatio.

ver-doemt. Damnatus: dānas, *apud. l. C.*

Ver-doen. Perdere, conſumere, abſumere, inſumere, conficere, dilapidare.

ver-doen. j. dooden. Occidere, interficere.

ver-doen ſich ſelues. Seipſum perdere, interimere, necare: mortem ſibi conſciſcere: manus ſibi adferre.

ver-doenlick. Prodigus, profuſus.

ver-doenlickheyd. Profuſio, prodigētia.

Ver-doft. j. **ver-dooft.**
Ver-dolen. Errare, aberrare.
ver-dolinghe. Error, aberratio.
ver-dooft. Errans, errabundus.
ver-doolthepd. Error.
Ver-dompen. Suffocare, extinguere.
Ver-donckeren. Obfuſcare, obnubilare, obumbrare: obſcurare, inobſcurare, offendere tenebras: obnubilare, opacare. & Perſtringere. & Supprimere, occultare, celare.
Ver-donſten. j. **ver-tonſſen.**
Ver-doozen. j. **ver-ſotten.**
Ver-doouen. Exſurdare, ſurdum reddere. & Obſurdeſcere, ſurdum fieri.
ver-dooft. Surdus.
ver-dooſt/ver-doft. Surdus, ſitum redolens: ſordidus ſitu.
ver-dooſde oft ver-dofte ſpeterije. Aromata ſurda, exſurdata, ſitū redolentia.
ver-dooft oft ver-doft riecken. Spirare ſurdum odorem.
ver-doozen. Infatuare.
ver-dozren. Areſcere, exareſcere, perareſcere, inareſcere, arefieri, retorreſcere: & Tabeſcere, contabeſcere.
ver-dozuen. Perditus, deſtructus, corruptus: & Putridus, putris.
ver-dozſten. Accendere ſitim, adducere ſitim: & Areſcere ſiti, arida ſiti vri.
ver-doren. *ſland.* j. **ver-dutten.**
ver-douwen. Obterere, conterere, opprimere. & Attenuare.
ver-douwen de ſpijſe. Concoquere cibum, conficere, perficere, peragere, digerere, conſumere.
ver-douwelick. Coctibilis, pepticus, ad concoquendum facilis.
ver-douwinghe. Concoctio, digeſtio.
ver-draepen. Diſtorquere.
ver-dragh. Tolerantia, abſtinentia, relaxatio. & Ceſſatio. & Dilatio.
ver-dragh. Pactum, pactio, compoſitio, conuentio, conciliatio, deciſio, concordia. *vulgò* ſufferentia.
ver-dragh maecken. Paciſci.
ver-draghelijck. Tolerabilis: & Patiens, æquanimus.
ver-dragelicken. Toleranter, patienter.
ver-draghelickheyd. Tolerantia, patientia, æquanimitas.
ver-draghen. Transferre: aliò deferre.
ver-draghen. Ferre, ſufferre, perferre, tolerare, ſuſtinere, pati, perpeti. & Abſtinere, ceſſare, quieſcere, ſuperſedere: & tranſigere, paciſci, cōuenire, controuerſiam decidere, litemq; mutuo cōſenſu dirimere, facere pacem.
ver-dragen iemanden den eed. Iuriſiurandi gratiam facere, iuſiurandū vel ſacramentum remittere alicui, ſacramenti religione exſoluere aliquem.
Ver-draepen. Diſtorquere, retorquere, obtorquere, contorquere: contortè inuoluere.
ver-draept. Diſtortus, retortus, contortus: perplexus, prauus, peruerſus.
ver-draept van ſinnen. Perturbatus mente & animo.
Ver-drencken/ j. **ver-drincken.**
Ver-dreuen. Pulſus, propulſus.
ver-dreuener. *ſax. ſicam.* Exſul, extorris.
Ver-driet. Tędium, faſtidium, moleſtia: ſatietas.
ver-driet. *vetus.* Iniuria.
ver-drieten. Tædere, pertædere, diſtædere. & Pigere.
ver-drietigh/ver-drietelick. Tædioſus, moleſtus.
ver-drietighlick. Tædiosè.
ver-drietſaem. Pertæſus: & Tædioſus.
Ver-drijuen. Pellere, pellere de medio, vel è medio: expellere, propellere, propulſare, profligare, abigere, diſcutere, exigere, fugare.
ver-drijuen den tijd. Fallere tempus, temporis tædium excutere: traducere tempus.
ver-drijuen de draght. Abigere partū venenis, expellere medicamentis.
Ver-drincke. Mergere, demergere, ſubmergere, immergere: & Mergi, demergi, ſubmergi. & Abſumere potationibus: conſumere, inſumere poculis.
Ver-dringhen. Opprimere.
Ver-droogheu. Areſcere, exareſcere, ficcere, ſicceſcere, aſſicceſcere.
ver-drooght. Aridus
Ver-drotigh/ver-drietelick. Tædioſus, pertæſus. faſtidioſus. & Tædio ſiue faſtidio afficiens.
Ver-drucken. Opprimere.
Ver-dueren. Perdurare.
Ver-duft. j. **ver-doft.**
Ver-dupſemē. *vetus.* Attonitū reddere.
ver-dupſemt. *vetus.* Attonitus.

ver-daert. Attonitus.

Ver-dagh-baerden. j. daghbaerden. Citare, diem dicere.

ver-daghen. j. daghen. Citare, diem dicere.

ver-daghen. Prorogare, protrahere, differre, procraſtinare: ampliare.

ver-daghen. Conſiſtere ſiue manere per aliquot dies.

Ver-deck. Tegmen, velum.

ver-decken. Pertegere, contegere, abdere, velare. & Retegere.

ver-deckſel. Tegumen, velamen.

Ver-dedighen / ver-dedinghen. Defendere, defenſare, patrocinari: & Tranſigere, componere cauſam. *ger. vertedighen.*

Ver-deeghen. Maſſa ſiue turunda exſaturare: & Faſtidire offam ſiue maſſam: pertædere.

Ver-deelen ver-deplen. Separare, diuidere, diſpertire, diſpertiri.

ver-deelen / ver-deplen. *vetus. ſax.* j. **ver-oordeelen.** Condemnare, abiudicare.

ver-deelthend. Diuiſio, ſchiſma.

Ver-deemſteren. j. ver-demſteren.

Ver-delghen / ver-delligheu. Delere: & Æquare ſolo.

Ver-deluwen. Liuere, liueſcere, palleſcere, decolorari, emarceſcere.

Ver-de-moedighen. j. ver-ood-moedighen.

Ver-dempen. Suffocare, extinguere: obterere. & Decoquere, abligurire.

Ver-demſteren. *vetus. ſland.* Obſcurare.

Ver-denken. Excogitare, comminiſci, fingere cogitatione, animo: confingere: cogitatione aſſequi.

Ver-dertelen. Laſciuire.

Ver-derf / ver-deruenisſe. Pernicies.

ver-deruen / ve-deruen. Perdere, deperdere, vitiare, violare, corrumpere, deprauare, vaſtare, deſtruere, inficere, ſubuertere, euertere, peruertere. & Corrumpi, perire, diſperire, ire peſſum, vitium facere, fracere, putrere.

ver-deruelick / ver-derffelick. Corruptibilis: quod corrumpi aut vitiari potest. & Pernitialis, pernitioſus, exitialis, exitioſus.

ver-deruelickheyd. Perditio exitium.

ver-deruelicken. Perniciosè,

ver-deruelinck. j. ve-deruelinck. Deprauatus indulgentia: nepos, filius perditus.

ver-deruenisſe. Pernities, corruptela, corruptio, exitium, perditio, deſtructio, populatio, excidium, vaſtitas.

ver-deruer. Corruptor, vaſtator, deſtructor, violator.

ver-deruinghe / ver-deruenisſe. Perditio, pernities, corruptela, populatio.

Ver-dicken. Spiſſare, conſpiſſare, denſare, condenſare. & Spiſſari, conſpiſſari, ſpiſſeſcere, denſari, condenſari.

Ver-dichten. j. verſieren. Confingere.

Ver-dienen. Mereri, commereri, emereri, promereri: & Compenſare, referre gratiam, reponere merita.

ver-dienen de ſtraffe, Mulctam committere.

ver-dienſte. Meritum, promeritum.

ver-dient. Meritus.

ver-diente. *holl.* j. **ver-dienſte.**

ver-dienſtelick. Meritò, pro merito, dignè, iure.

Ver-diepen. Profundius reddere.

ver-diepinghe van t'huys. Contignatio; tabulata, orum.

Ver-dierē. Cari' reddere: & Cari' fieri.

ver-dieren. Licitari, liceri, augere pretium, pretium intendere, vincere licitatione, amplius licitari.

ver-dier-penningen. Nūmi auctionarij

ver-dierder. Licitator.

Ver-dinghe. Conductio, pactum, redemptio.

ver-dinghen. Conducere, redimere, tranſigere, locare, paciſci: condicere.

ver-dingen ſijn gheld. Litibus inſumere, conſumere, impendere pecuniam.

Ver-dobbelen / ver-dobbeleren. Duplicare, conduplicare, geminare.

ver-dobbelen. Alea perdere.

Ver-doemen. Damnare, condemnare.

ver-doemeniſſe. Condemnatio.

ver-doemt. Damnatus: dānas, *apud. I.C.*

Ver-doen. Perdere, conſumere, abſumere, inſumere, conficere, dilapidare.

ver-doen. j. **dooden.** Occidere, interficere.

ver-doen ſich ſelues. Seipſum perdere, interimere, necare: mortem ſibi conſciſcere: manus ſibi adferre.

ver-doenlick. Prodigus, profuſus.

ver-doenlickheyd. Profuſio, prodigētia.

ver-doft. j. ver-dooft.
ver-dolen. Errare, aberrare.
ver-dolinghe. Error, aberratio.
ver-dooft. Errans, errabundus.
ver-doolthepd. Error.
ver-dompen. Suffocare, extinguere.
ver-donckeren. Obfuſcare, obnubilare, obumbrare: obſcurare, inobſcurare, offendere tenebras: obnubilare, opacare. & Perſtringere. & Supprimere, occultare, celare.
ver-donſten. j. ver-tonſſen.
ver-doozen. j. ver-ſotten.
ver-dooven. Exſurdare, ſurdum reddere. & Obſurdeſcere, ſurdum fieri.
ver-dooft. Surdus.
ver-dooſt/ver-doft. Surdus, ſitum redolens: ſordidus ſitu.
ver-doofde oft ver-dofte ſpecerije. Aromata ſurda, exſurdata, ſitũ redolentia.
ver-dooft oft ver-doft riecken. Spirare ſurdum odorem.
ver-doozen. Infatuare.
ver-dozren. Areſcere, exareſcere, perareſcere, inareſcere, arefieri, retorreſcere: & Tabeſcere, contabeſcere.
ver-dozuen. Perditus, deſtructus, corruptus: & Putridus, putris.
ver-dozſten. Accendere ſitim, adducere ſitim: & Areſcere ſiti, arida ſiti vri.
ver-doten. *ſland.* j. ver-dutten.
ver-douwen. Obterere, conterere, opprimere. & Attenuare.
ver-douwen de ſpyſe. Concoquere cibum, conficere, perficere, peragere, digerere, conſumere.
ver-douwelick. Coctibilis, pepticus, ad concoquendum facilis.
ver-douwinghe. Concoctio, digeſtio.
ver-draepen. Diſtorquere.
ver-draegh. Tolerantia, abſtinentia, relaxatio. & Ceſſatio. & Dilatio.
ver-draegh. Pactum, pactio, compoſitio, conuentio, conciliatio, deciſio, concordia. *vulgò* ſufferentia.
ver-draegh maecken. Paciſci.
ver-draeghelijck. Tolerabilis: & Patiens, æquanimus.
ver-draegelicken. Toleranter, patienter.
ver-draeghelickheyd. Tolerantia, patientia, æquanimitas.
ver-draghen. Transferre: aliò deferre.
ver-draghen. Ferre, ſufferre, perferre, tolerare, ſuſtinere, pati, perpeti. & Abſtinere, ceſſare, quieſcere, ſuperſedere: & tranſigere, paciſci, cõuenire, controuerſiam decidere, litemq; mutuo cõſenſu dirimere, facere pacem.
ver-draghen iemanden den eed. Iuriſiurandi gratiam facere, iuſiurandũ vel ſacramentum remittere alicui, ſacramenti religione exſoluere aliquem.
Ver-draepen. Diſtorquere, retorquere, obtorquere, contorquere: contortè inuoluere.
ver-draept. Diſtortus, retortus, contortus: perplexus, prauus, peruerſus.
ver-draept van ſinnen. Perturbatus mente & animo.
Ver-drencken/j. ver-drincken.
Ver-dreuen. Pulſus, propulſus.
ver-dreuener. *ſax. ſicam.* Exſul, extorris.
Ver-driet. Tędium, faſtidium, moleſtia: ſatietas.
ver-driet. *vetus.* Iniuria.
ver-drieten. Tædere, pertædere, diſtædere. & Pigere.
ver-drietigh/ver-drietelick. Tædioſus, moleſtus.
ver-drietighlick. Tædioſè.
ver-drietſaem. Pertæſus: & Tædioſus.
Ver-drijuen. Pellere, pellere de medio, vel è medio: expellere, propellere, propulſare, profligare, abigere, diſcutere, exigere, fugare.
ver-drijuen den tijd. Fallere tempus, temporis tædium excutere: traducere tempus.
ver-drijuen de draght. Abigere partũ venenis, expellere medicamentis.
Ver-drinckẽ. Mergere, demergere, ſubmergere, immergere: & Mergi, demergi, ſubmergi. & Abſumere potationibus: conſumere, inſumere poculis.
Ver-dringhen. Opprimere.
Ver-droogheu. Areſcere, exareſcere, ficcere, ſicceſcere, aſſicceſcere.
ver-droght. Aridus
Ver-drotigh/ver-drietelick. Tædioſus, pertæſus. faſtidioſus. & Tædio ſiue faſtidio afficiens.
Ver-drucken. Opprimere.
Ver-dueren. Perdurare.
Ver-duft. j. ver-doft.
Ver-dupſemẽ. *vetus.* Attonitũ reddere.
ver-dupſemt. *vetus.* Attonitus.

Ver-duÿsteren. j. **ver-donckeren.**

Ver-duydschen. Interpretari Germanicè, vertere Teutonicè.

Ver-duyuelen. Furore diabolico corripi: furiari.

ver-duyuelt. Dæmoniacus, fanaticus, arreptitius, energumenus: spiritu correptus, infatuatus.

Ver-dulden. *vetus.* Pati, ferre, perferre, tolerare.

ver-duldigh. Patiens, tolerans, perferens.

ver-duldigheyd. Patientia, tolerantia.

ver-duldighlick. Patienter, constāter: forriter.

Ver-dullen. Insanire, ad insaniam redigi. & Ad insaniam redigere.

ver-dult. Insanus, ad insaniā redactus.

Ver-dunnen. Attenuare, extenuare.

Ver-dut. *vetus.* Delirus, delirans, mēte captus. *gall. radoté.*

ver-dutten/ver-doten. *holl. sicamb. fland.* Delirare, desipere, dementē esse. *gall. radoter.*

ver-dutten. Obtundere: & Obtundi.

Ver-duuelt. j. **ver-duyuelt.**

Ver-dwaelen. j. **ver-dolen.**

Ver-dwaesen. Stulteścere, ad insaniam redigi.

Ver-dwelmen. Perturbari mente.

Ver-dwenē. j. **ver-dwÿnē.** Euanescere.

ver-dwenen. Euanidus, emortuus.

Ver-dwÿnen/ ver-swÿnen/ ver-swinden. Euanescere, in auras ire, in fumum abire, tabescere, extabescere, consumi, emori, perire, emacescere, sensim colliquescere.

ver-dwÿnende. Euanidus.

ver-dwÿnende koortse. Hectica febris, marasmus, marcor.

ver-dwÿnigh. j. **ver-ganckelick.**

Ver-edelen. Restituere natalibus: ad nobilitatē adsciscere. *vulgò* nobilitare.

Ver-eelichē. Maritare, collocare in matrimonium.

ver-eelt. *holl.* Callosus.

Ver-een-baeren. Conciliare.

Ver-eenen. In vnitatem redigere.

ver-eenen. Pauescere, consternari: horrore perfundi ob solitudinem.

ver-eenlick/eenlick. Horribilis.

Ver-eenighen. Reconciliare, ad cōcordiam reducere, vnitati accōmodare,

ver-eenighen. Conuenire, coire, concordare.

ver-eenighen. j. **ver-eenen.** Horrere, siue perterreri ob solitudinem.

ver-eeninghe. Vnio, concordia.

Ver-eeren. Honestare, cohonestare, honore afficere, ornare, decorare, condecorare. & Venerari, colere, obseruare, reuereri.

ver-eeringhe. Obseruantia, reuerentia: honor, honos. & Honorarium.

ver-eeringhe/eeren-schenck. Honorarium.

Ver-eeuwighen. Perennare, perpetuare, æternare, æternum reddere.

Ver-effenen/ver-ghe-lÿckē. Peræquare, æquiparare.

Ver-eghelen. Tabere, tabescere, tabe consumi, contrahi.

Ver-eynden. Finire, finiri, finem capere: euadere, peruadere: & Peruenire.

Ver-eyschen. Requirere, postulare, exposcere.

Ver-eysen. Abhorrere, abominari.

Ver-ergheren. j. **ver-argheren.**

Ver-erren. *vet.* Iratū reddere: & Irasci.

Ver-erren. *vetus.* j. **ver-dolen.** Aberrare.

Ver-eten. Peredere, edēdo consumere.

Ver-etteren. Suppurare.

Ver-fellen. *vetus.* Stuprare. *vulgò* felonii facere.

Ver-fieren. Ferocire, proteruire.

Ver-flauwen/flauwē. Infirmare, debilitare: & Infirmari, debilitari cōcidere animo: deficere animo, frāgi animo, deficere, elanguere, elanguescere, submittere animos, demittere animos.

Ver-fletsen. Decipere blandiciis.

Ver-foeyen. Abominari tanquam ferdum, despuere, vilipendere, contemnere: respuere.

Ver-foortsen. j. **foortseren.** Cogere, vim adferre, vim inferre.

Ver-fraeyen. Venustare, ornare, decorare: & Recreare, exhilarare, ἱλαρύνειν. i. lætificare, lætum reddere, delectare.

Ver-frisschen/ver-verschen. Reficere, renouare, redintegrare: & Irrigare.

Ver-gaderen/ver-gaeren. Congregare, aggregare, colligere, congerere, coagmentare, accumulare: & Conuenire, coire, congredi, confluere,

capita

capita conferre, concilia facere, conuentus agitare.

ver-gaederen den raed. Cogere ſenatum, habere ſenatum, conuocare concilium.

ver-gaederinghe. Congregatio, collectio, congeſtio, coagmentatio, coagmentum, compages, compago, iunctura, coniunctio.

ver-gaederinghe van volck. Concio, cœtus, multitudo, turba, corona, frequentia.

ver-gaederinghe om ghe-mepne ſaecken. Synodus, conuentus, concilium, comitia, orum: conſeſſus, ſolennis & publicus conuentus.

ver-gaederinghe der ſtaten. Panegyris, conuentus panegyricus.

ver-gaederinghe houden. Conuentus agere, facere, celebrare.

Ver-gaen. Abire, diſcedere.

ver-gaen. Perire, interire, euaneſcere: peſſum ire.

Ver-gaeren. *j.* **ver-gaederen.**

ver garrſel. *j.* **ver-gaederinghe.** Coniunctio, compages.

Ver-gallen. Inficere felle, perfundere felle, tingere felle.

ver-gallen den viſch. Piſcem amaro ſapore inficere rupto felle interexenterandum.

Ver-ganckelick. Euanidus, caducus, fluxus, volatilis, momentaneus.

ver-ganckelickheyd. Interitus, corruptio.

ver-ganghen. Præteritus.

Ver-ganſen. *ſland.* *j.* **ver-hanſen.**

Ver-ganten. *ger. ſax. ſicamb.* Auctionari, auctione vendere.

Ver-garſt. Rancidus.

ver-garſten. Rancere, ranceſcere.

ver-garſtheyd. Rancor.

Ver-gauwe-looſen. *ſland.* Negligere, negligentia perdere.

Ver-geeſs. *j.* **ver-gheuens.** Fruſtra.

Ver-gheelen. Flauere, flaueſcere.

Ver-gheld. *vetus. ſland.* *j.* **ver-gheldinghe.**

ver-ghelden/weder-ghelden. Penſare, penſitare, rependere, repenſare, compenſare, referre, retribuere, reponere merita, paria facere, par pari referre, vicem reddere, gratiam reddere, remunerare, remunerari, remetiri, referre, parem gratiam referre: hoſtire, rehoſtire.

ver-gheldinghe. Penſatio, compenſatio, retributio, hoſtimentum: talio.

Ver-ghe-lijcken. Æquare, adæquare, exæquare, æquiparare, comparare, aſſimilare, conferre, componere, conformare: & Compenſare.

ver-ghe-lijckelick / ver-ghe-lijckigh. Comparabilis.

ver-ghe-lijckinghe. Aequiparatio, comparatio, aſſimilatio, collatio. & Proportio.

Ver-ghe-louen. *j.* **ver-louen.** Deuouere.

Ver-gheſelen. Perhorrere.

Ver-ghe-ſellen / ver-ghe-ſelſchappen. *j.* **ver-ſellen.**

Ver-gheſel. Obliuioſus.

ver-gheſelick ver-gheſelachtigh. Obliuioſus.

ver-gheſelickheyd / ver-gheſelheyd. Obliuio; obliuia, orum.

ver-gheten. Obliuiſci, dare obliuioni, tradere obliuioni, obliterare, deponere ex memoria, conterere obliuione, memoriam rei amittere. *germ. vergeſſen: ang. forget.*

ver-gheten. Oblitus.

ver-gheten heyd / ver-gheteniſſe. Obliuio: obliuia, orum.

ver-gheteniſſe. Obliuio.

ver-gheteniſſe in der eeuwicheyd. Amneſtia, præteritorum obliuio in perpetuum.

ver-gheſigh. Obliuioſus.

Ver-gheuen. Condonare, ignoſcere, remittere, dare veniam, parcere, facere gratiam delicti. *germ. vergeben: ang. forgeue.*

ver-gheuen. Malè dare, dando perdere, dando errare.

ver-gheuen. *j.* **ver-ghiften.** Inficere veneno: dare venenum: venenatum poculum miniſtrare.

ver-gheuer. Remiſſor, condonator.

ver-gheuer / ver-ghiftet. Veneficus.

ver-gheuens / ver-gheefs. Fruſtra, nequicquam, incaſſum, inaniter, abſre, gratis, gratuitò.

ver-gheuinghe / ver-ghiffeniſſe. Venia, remiſſio, gratia, condonatio, ignoſcentia: gratia delicti vel pœnæ.

Ver-gheuelick. Ignoſcibilis, venia dignus.

Ver-gheuigh. Ignoſcens: qui facilè ignoſcit.

Ver-ghe-wiſſen.j.ver-ſekeren.

Ver-ghicht. *holl.vet.* Paralyticus.

Ver-ghieten. Diffundere, effundere, refundere, profundere. & Transfundere, elutriare, de vaſe in vas trāsferre, decapulare.

Ver-ghif. *vetus.j.ver-ghiffeniſſe.* Venia, remiſſio.

ver-ghiffeniſſe.j.ver-gheuinghe. Venia, remiſſio, gratia: ignoſcentia, cōdonatio peccati.

ver-ghiffeniſſe.j.ver-ghift. Venenum.

ver-ghift. Venenum, toxicū, virus: deleterium: venenum pernitioſum, medicamētum mortiferum: donum veneno infectum: donum pernitioſum. *Virgil. eclog. 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona parārit.*

ver-ghiſten/ ver-gheuen. Inficere, veneno inficere ſiue coinquinare, venenare, veneficio necare, veneno extinguere, toxico inficere, toxica dare, potionare veneno, venenatum poculum miniſtrare, venena miſcere, porrigere: dare venenum.

ver-ghifter. Veneficus, venenarius: qui venenatum poculum miniſtrat.

ver-ghifterſſe. Venefica.

ver-ghiftigh. Venenatus, virulentus.

ver-ghiftighen.j.ver-ghiften. Inficere veneno.

ver-ghiftinghe. Veneficium.

Ver-ghijſelen. Obſidem dare.

Ver-ghiſſen. Malè coniicere, malè cōiectare.

Ver-glaeſen. Incruſtare vitro, incruſtare tectorio vitreo. *vulgò* vitrare.

ver-glaeſde pot. Olla fictilis incruſtata tectorio vitreo, vt exſudare aut trāſmittere liquorem non poſſit.

Ver-goden. Referre inter deos: cælo aſſerere: referre in numerū deorum: *vulgò* deificare.

ver-godinghe. Apotheoſis: relatio in numerum deorum: *vulgò* deificatio.

Vergonnen.j.ver-gunnen.

Ver-go;den/ver-goo;den. Cōprimere virginem, violare virginem: zonam virgineam vi diſſoluere, opprimere vi, vim inferre.

Ver goude. *ſland.* Chelidonia, herba luteo ſiue aureo flore.

ver-gouden j.ver-gulden. Aurare, deaurare.

Ver-grammen. Offendere, iratū reddere, irritare, ad iram prouocare, ira incendere, commouere, exacerbare, ſtomachum mouere: & Iraſci, excādeſcere.

ver-gramt. Iratus, offenſus, auerſus, alienus.

Ver-grijpen. Reprehendere, detrahere: & Malè prehendere, errare, falli, labi, delinquere.

ver-grijpinghe. Culpa, error.

Ver-grimmē. Efferare, ferocire, ſeuire.

Ver-groenen. Reuireſcere.

Ver-gronden. Sidere, ſubſidere, peſſum ire.

ver-gronden. Scrutari, perſcrutari, tentare fundum.

Ver-grooten. Augere, ampliare.

Ver-grouen. Condenſare, conſpiſſare.

Ver-grouwelen/ ver-grouwen. Abhorrere, cohorrere.

ver-grouwelt. Attonitus, perterritus.

Ver-guffen. *ſland.* Hallucinari, ducī errore.

Ver-gupſen. *vet.holl.* Deridere, contemnere.

Ver-gulden/ouer-gulden. Aurare, deaurare, inaurare, tegere aure.

vel-gulder. Aurarius, inaurator.

ver-guldt. Auratus, auro tectus.

Ver-gulligen. Deuorare, auidè haurire.

Ver-gunnen. Fauere, concedere: & Inuidere, malè fauere.

Ver-gutſen. *vet.j.ver-ghelden.* Rependere.

Ver-haf-ſacken/ver-haf-ſacken. Ingenti latratu perterrefacere & procelare.

Ver-hack-ſtucken.j.ver-hielen.

Ver-hackelen. Lacerare, diſcindere, cōſcindere.

ver-hackelt. Lacer, diſciſſus, conſciſſus.

Ver-haeghen. Conſepire, obſepire dumis.

Ver-haepten. *ſland.j.ver-langhē.* Auere, optare, exoptare, in deſiderio eſſe. *gall. ſouhaiter.*

Ver-haelen. Relatio, resumptio repetitio, commemoratio: & Compensatio; recuperatio.

Ver-haelen oft ver-reyck hebben. Authorem habere. *vide* **warand.**

Ver-haelen. Referre, retumere, repetere, recipere.

Ver-haelen den aessem. Respirare, halitum recipere, spiritum reciprocare.

Ver-haelen een reden. Referre, recitare, narrare, commemorare.

Ver-haelen de schaede. Sarcire, resarcire, recuperare damnū, pensare, compensare damnum.

Ver-haelick. Recuperabilis.

Ver-haerden. *vetus.* Abire, discedere, migrare. & Dissipari.

Ver-haeren. j. ver-haerden. Abire. & Dissipari.

Ver-haerē. Vri ardore aut frigore cęli.

Ver-haesten. Præcipitare, præproperare, deproperare: nimis festinare.

Ver-haet. Inuisus, exosus, inuidiosus: odiosus.

Ver-haten. Odio habere.

Ver haetende. Exosus, perosus.

Ver-handelen. Permutare.

Ver-hanghen. Malè suspendere.

Ver-hanghen. Suspendere se, laqueo finire vitā: laqueo nexili se strāgulare: pendēdo se interimere: dare se in laqueum: pensilem se facere, *Plaut.*

Ver-hanghen sijn aen een hoere. Hærere apud meretricem, *Plaut.* perditissime amare.

Ver-hansen. j. hansen. Satisfacere iuri societatis: inaugurari societati aut collegio.

Ver-hanteren. j. ver-tieren. Ære mutare, emere siue vendere pretio.

Ver-hechten. Defigere, refigere.

Ver-heeren. Dominari.

Ver-heer-schappen. Dominari.

Ver-heeten. *sax. fris. sicamb.* Promittere, repromittere.

Ver-heetsteren/ ver-heytsteren. Æstuare, incalescere, feruescere labore, itinere, cursu nimio.

Ver-hef. j. ver-heffinghe. *vulgò* Releuium.

Ver-heffen. Extollere, attollere, eleuare, erigere, exaltare, euehere, efferre, sublimare, prouehere: releuare.

ver-heffen het leen. Recognoscere feudū: patrono fundi acquisiti fidē dare, & ab eodem accipere: inuestituram petere à domino feudi: honorarium patrono introitus causa largiri: subleuare feudum à nouo, quod vasalli morte vel alio aliquo casu ceciderat: applicare se ad fundi acquisiti patronum, & fidem ei dare ab eoq; accipere. *vulgò* releuare.

ver-heffinghe. Eleuatio, erectio.

ver-heffinghe van leen. Honorarium quod nouus vasallus patrono largitur introitus causa: introitus vasallis: præmium renouationis emphiteuticæ. *vulgò* releuium.

Ver-heghen. *vetus.* **j. ver-beteren/ vermeerderen.**

Ver-hepsschē. j. ver-epsschē. Exposcere.

Ver-helen. Celare, dissimulare, abscondere, clam habere, abstrudere, reticere.

Ver-hemelen. Concamerare, fornicare, conuexum facere instar cæli.

ver-hemelen. *holl.* Abscondere.

ver-hemelte. Testudo, fornix, camera, opus concameratum: conuexitas: conuexum.

ver-hemelte des monds. j. ghe-hemelte. Palatum.

Ver-henghen. j. ghe-henghen. Sinere, permittere.

Ver-herden. Indurare, edurare, obdurare. & Indurere, indurescere, obdurere, obdurescere, callere, occallere. & Durare, perseuerare.

ver-herderen/ ver-herden/ ver-herren. Durare, perdurare, perseuerare.

ver-herdt. Durat⁹, indurat⁹, obduratus.

Ver-her-ghe-waeden het leen. j. ver-heffen.

Ver-heuen. Sublatus, elatus, eleuatus, sublimis, celsus, excelsus, editus.

ver-heuen werck. Anaglyphum, anaglyptum, cælatum opus, *vulgò* releuatum.

Ver-heughen. Delectare, oblectare, exhilarare, lætificare, recreare: & Delectari, oblectari, hilarescere, exhilarari, lætari.

ver-heughinge. Delectatio, delectamē, oblectatio, oblectamentū, voluptas.

ver-heughlick. Delectabilis, iucundus, amœnus.

Ver-heught. Hilaris, exhilaratus, iucundus, lætus.

Ver-hielen / ver-verſenen / ver-hackſtucken. Rehcere caligarum talos.

Ver-hinderen. Impedire, remorari, nocere.

ver-hindert. Impeditus.

Ver-hit. Incaleſcens, concaleſcēs, feruidus, feruens.

ver-hitté. Excalefacere, feruefacere: & Feruere, feruefieri: exardere, exardeſcere, incendi, inflammari.

ver-hitheyd. Feruor, calor vehemens.

Ver-hoeden / veur-hoeden. Cauere, præcauere, prouidere. & Tueri, cōſeruare, protegere.

ver-hoedinghe. Cautio: & Protectio.

Ver-hoghen. j. ver-heughen.

Ver-hoerēren. Meretricio amori impendere.

Ver-hopen. Diſpergere fœnum: Diſſipare: & Confundere.

ver-hopen ende ver-ſtropen. Diſpergere, confundere, diſſipare.

Ver-holen. Occultus, celatus, abſconditus, abſtruſus.

ver-holentheyd. Arcanum, ſecretum, myſterium: ſacrum operaneum, ſecluſum.

ver-holentlick. Occultè, arcanè, ſecretè.

Ver-hongheren. Frangere fame, macerare fame: premere fame.

ver-hongheren een ſtad. Famem inferre ciuitati, opprimere ciuitatem fame.

ver-honghert. Famelicus, fame emaceratus, fame effractus, fame oppreſſus.

Ver-hooghen. Efferre, erigere, tollere, attollere, extollere, exaltare, in altum euehere, eleuare.

ver-hooghen int koopen. Auctionari, auctionem facere, augere pretium: licitari.

ver-hooghinghe. Exaltatio, eleuatio: & Auctio, venditio per augmentū pretij: licitatio.

ver-hooghſel. j. ver-hooghinghe.

ver-hooght. Sublimis: in altum eleuatus.

Ver-hoonen. j. hoonen.

Ver-hooren. Audire, exaudire, dare aures.

ver-hoorigh. Dicto audiens.

Ver-hoovaerdighen. Superbire, efferi animo.

Ver-hopen. Sperare.

Ver-houden. Retinere, continere.

Ver-houwen. Dolare.

Ver-huren. Locare, ablocare, elocare.

ver-huerder. Locator.

ver-huerinnghe. Locatio.

Ver-hupſen. Migrare, cōmigrare, demigrare, tranſmigrare, domicilium mutare, habitationem transferre.

Ver-iaeghen. Abigere, exigere, fugare, cōiicere in fugam, eiicere, depellere, expellere: profligare.

Ver-iaeren. Perennare.

ver-iaeren. Redire anni ſpatio.

ver-iaeren. Differre ſiue protrahere in annum: & Differri ſiue protrahi in annum. **Het ver-iaert.** Annus reuolutus nūc eſt, iam annus elapſus eſt, annus nunc præteriit.

ver-iaeren ende ver-daeghen. Extendi vltra annum & diem.

ver-iaeringhe. Præſcriptio temporis, præſcriptio annorum, exceptio temporis: præſcriptio annua.

ver-iaerent. Anno præterito.

Ver ieghenen. *ſtand.* **j. ver-teghnen.** Obuiare.

Ver-ienten. Concinnare.

Ver-ijdelen. Vacuare, euacuare.

Ver-ijſen. j. ver-vrieſen. Conglaciare, in glaciem conuerti: congelare.

Ver-iolijen / ver-iolijſen. *ſtand.* **j. ver-vlijden.** Recreare.

Ver-ionghen. Iuueneſcere, repubeſcere.

Ver-ionnen. j. ver-gonnen.

Ver-kaleſaten. Interpolare, reficere. *propriè de nauibus dicitur.*

Ver-keeren. Vertere, cōuertere, mutare: & Inuertere, peruertere, retorquere.

ver-keeren. Ludum alearū vario iactu ambiguum facileq; mutabilem, orbiculis ſiue ſcrupis ludere.

ver-keeren. Conuerſari, conſueſcere, conſuetudine frui.

ver-keeren. Verſari, conuerſari, frequentare, celebrare.

ver-keeringhe. Conuerſio: & Inuerſio, peruerſio, deprauatio: & Conuerſatio, familiaritas.

ver-keerdelick. Inuerſè, peruerſè, præpoſterè, perperam, prauè.

ver-keerlick. Mutabilis.
ver-keer-verd/ſpel-verd. Alueus luſorius, magis: alueolus aleatorius.
ver-keert. Verſus, conuerſus, mutatus: & Inuerſus, peruerſus, prauus, deprauatus, præpoſter°, retortus, diſtortus.
ver-keert *ſland* j. ver-mont. Laruatus.
ver-keertheyd. Prauitas peruerſitas.
Ver-ketel-vorten. Reficere, reparare, *inſtar fabri ærarij.*
Ver-kielen. j. ver-voomen/ver-vodemen.
Ver-kieſen. Eligere, deligere, ſeligere, creare: optare, cooptare, adoptare.
Ver-kijckē. Malè obſeruare, hallucinari, conſpicicdo errare: & Negligere.
Ver-kilden. Vri frigore.
Ver-kindſchen. Repueraſcere.
Ver-kladdepen. Diſſipare, conturbare.
Ver-klaeghen. Accuſare, accerſere, deferre.
Ver-klaeren. Declarare, explanare, explicare, exponere, dilucidare, illuſtrare, planum reddere, enarrare, interpretari, aperire, oſtendere, ſignificare, proponere: & Pronuntiare, denuntiare, teſtificari.
ver-klaeren het ghe-ſicht. Clarificare viſum: clarum facere.
ver-klaeringhe. Declaratio, explicatio, explanatio, expoſitio, interpretatio.
Ver-klappen. Seipſum prodere nimia loquacitate, labi nimia loquacitate: lædere ſeipſum linguæ præcipitantia: ſuo ipſius indicio prodi.
Ver-kleeden. Mutare veſtes.
Ver-klepnen. Minuere, imminuere, diminuere, accidere, attenuare, extenuare, paruipendere, paruifacere: & Derogare, detrahere, detractare, contemnere.
Ver-kleumen/ver-kloemen/ver-klomen. j. ver-ſtijuen. *ſax. ſicamb. holl. friſ.* Obtorpere præ frigore, obrigere ex frigore, rigere, rigeſcere.
Ver-klicken. *holl. friſ.* Inſidiari, ſpecuları, indagare ſecreta alterius.
ver-klicker. *holland. friſ.* j. ver-ſpieder. Emiſſarius, calumniator ſubmiſſus, qui ſecreta indagat aliena: corycæus, explorator.
Ver-kloecken. Animum ſumere, audere: & Fallere, decipere. & Prœuertere alacritate: anticipare ſolertia.
Ver-klomen. j. ver-kleumen. Rigere, rigeſcere.
Ver-knapen. Famulari.
Ver-knoopen. Deuincire.
ver-knoopen. Intricare nodis.
Ver-koelen. Perfrigerare, refrigerare, leuiter frigefacere: & Frigeſcere, refrigeſcere, deferuere, deferueſcere. & Deferueſcere, ardorem animi remittere.
ver-koel-vadt. Frigidarium.
ver-koelende krupden. Refrigeratoriæ herbæ.
Ver-kocurēren. Cōquirere, acquirere, recuperare. *gall. recouurer: ang. recouer.*
Ver-koft. j. ver-kocht. Venditus.
Ver-koken. Diſcoquere: & Coquendo conſumere: decoquere.
Ver-kommeren. Narrare, referre, explanare.
Ver-kommelen. *zeland* j. ver-kouden/ver-ſtijuen van koude. Rigere nimio frigore.
Ver-konckelen. Diſtorquere: & Obſtruere.
ver-konckelt. Diſtortus: & Obſtructus.
ver-konckelt in de blaſe. Grauedinoſus: cui turbida eſt vrina.
ver-konckelde blaſe. Iſchuria.
Ver-kondighen/ver-konden. Nuntiare, denuntiare, ſignificare, indicare, publicare, peruulgare, euulgare, diuulgare, promulgare, edere, edicere.
Ver-koop. Venditio.
ver-koopen. Vendere, venundare, venūdare, diſtrahere, commutare ære.
ver-koopachtigh. Vendax.
ver-koopelick. Vendibilis.
ver-kooper. Venditor, inſtitor.
Ver-koperen. Ærare, ære tegere.
ver-kopert. Æratus.
Ver-kozen/ver-koſen. Lectus, electus, delectus, exquiſitus.
ver-kozen maen-dagh. *ſax.* j. ver-lozē.
Ver-kozſten. Incruſtare.
Ver-kozt. Decurtatus, breuiatus, abbreuiatus, contractus.
ver-kozt. Detrimentum, interrimentum, diſpendium, damnum, fraus.
ver-kozt doen. Detrimentum adferre, damnum inferre, fraudare.

ver-kort worden. Breuiari, abbreuiari. & Detrimentum pati, damno affici.

ver-korten. Decurtare, abbreuiare, diminuere, contrahere. & Damnum inferre, fraudare, defraudare, fraudi esse, damno aut malo esse.

ver-kortinghe. Decurtatio, breuiatio, contractio. & Damnum, fraus.

Ver-kosen. j. ver-kozen. Electus.

Ver-kouden. Refrigerare: & Refrigerari, frigescere, contrahere frigus: algere, algescere: inalgere, inalgescere: & Grauedinē contrahere frigore.

ver-koudt. Refrigeratus, exceptus frigore.

ver-koud ver-snot. Grauedinosus, grauedine laborans.

ver-kouthepd. Refrigeratio, frigus: & Grauedo, frigida grauedo, coryza.

Ver-krachten. Vim inferre, violare, opprimere. Violare, vitiare, comprimere virginem, vim inferre virgini, pudicitiam virginis imminuere.

Ver-krencken. Debilitare.

Ver-kreghen. Partus. **Ver-kreghen goed.** Parta bona, peculium.

ver-krijghen. Acquirere, conquirere, quærere, obtinere, nanciscì, adipiscì, assequi, consequi, potiri, părere.

Ver-krillen. j. ver-pzillen. Lasciuire.

Ver-krimpen. Contrahere, extenuare: & Contrahi, extenuari, decrescere.

Ver-kroken. Quassare, frangere: & Rugare, rugis pliciſque deformare.

Ver-kromnen. Recuruare.

Ver-krompen. Contractus, extenuatus, conuulsus.

Ver-kroppen. Ingluuiem nimis saburrare: turundis obturare, turūdis suffocare.

ver-kruppen. Proserpere siue prorepere alio: reptando euadere.

Ver-kunden/ver-kundighen. j. verkōdighen. Denuntiare.

Ver-lacken. Illecebris fallere: pellicere.

Ver-laeden. Degrauare, prægrauare, obruere.

Ver-laeghen. Insidiari.

Ver-laemt. j. verlemt.

Ver-laet. Derelictio, remissio.

ver-laet/sluyse. Emissarium.

ver-laet van den vliet. Diuerticulum fluminis.

ver-laet oft slagh der voghelen. Seclusorium: auiarium minus: quod alteri cum ostio coniungitur, ad secludendas acies.

ver-laeten. Linquere, relinquere, derelinquere, deserere, destituere, desolare, mittere, remittere, derelictui habere, pro derelicto habere.

ver-laeten den dienst. Deponere prouinciam, abdicare se magistratu, &c.

ver-laeten sich selven op pemanden. Fidere alicui, omnem suam spem in aliquem figere.

ver-laeten. Desinere, cessare.

ver-laeten/af-gieten de olie. Decapulare. deplere oleum.

ver-laeten den wijn. j. ver-vaeten. Elutriare vinum.

ver-laetenisse. Remissio.

Ver-lamt. j. ver-lemt.

Ver-landen. Redigi in continentem, in vadum, in terram: terra repleri.

Ver-langh. Momentum, spatium temporis. & Pondus. & Æstimatio.

ver-langh be-langh. Necessitas, res necessaria. **Een saecke van groot verlangh.** Res momentosa, res magni momenti. **Vaet en light gheen groot verlangh aen.** Non multum refert: non magni est momenti. **Vaet light groot verlangh aen.** Magni refert, plurimum interest, magnopere pertinet ad rem: magni est momenti.

ver-langhen. j. ver-lenghen. Prolongare, differre.

ver-langhen. Expectare, desiderare.

ver-langhen/ oft ver-langhenisse hebben. Desiderio longo expectare, præstolari auidè, ferri desiderio, desiderium capere, affici desiderio, moueri desiderio, teneri desiderio, desiderare.

ver-langhenisse. Desiderium.

Ver-lasten. Aggrauare, degrauare, obruere, opprimere.

Ver-lauwen. Tepere, tepescere.

Ver-lecken. Abligurire.

Ver-leckeren. Inescare.

ver-leckeren zijn gheld. Insumere pecuniam cupediis.

Ver-leden. j. veur-leden. Præterius.

Ver-ledighen. Liberare, expedire, eximere, soluere, leuare, otiosum & solu-

tum reddere. **Sich ver-ledighen tot bidden.** Vacare orationi.

ver-ledight. Expeditus.

Ver-leeden. Fastidire, nauseam habere. & Fastidium adferre, tædium creare.

Ver-leeghen. Humiliare, demittere.

Ver leelicken. Fœdare, deturpare. & Fœdari, deturpari.

Ver-leenen. Concedere, præstare, tribuere.

Ver-leeren. Dedocere.

Ver-leesten. Parem esse sumptibus: & Perficere, vltimam imponere manū alicui rei. & Acquirere, conficere.

Ver-legh. Erogatio. & Repræsentatio.

ver-legghen. Alio loco ponere, mouere loco vel ordine.

ver-legghen / *q. d.* **veur-legghen.** Erogare, exponere, expendere pecunias, suppeditare, prærogare, repræsentare.

ver-legghen / weder-legghen. Reiicere, reprobare, damnare, condemnare.

Ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Fœlus: & Vetus: obsoletus.

ver-leghen met kleederen. Impeditus vestibus.

ver-leghen oft ouer-leghen meersse. Merx importuna, obsoleta, exoleta, abiecta: vilis, fracida: vetustate corrupta.

ver-leghen epe. Ouum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. j. ver-schaeldt.

ver-leghē schulden. Impedita nomina.

ver-leghen hupsraedt. *Sax.* **j. ouden hupsraedt.**

ver-leghen van ghelde. Destitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghē zijn bā ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leghen. j. ver-ledighen.

ver-legheren. Mouere castra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Exstillare, guttatim effluere

ver-lemden. Diffamare. *ger. verlumbden, verleumbden.*

ver-lemmen / ver-lemen / ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt / ver-laemt / ver-lempt. Mutilus, mutilatus, eneruatus. *q. d.* **ver-lamt.**

Ver-lengh / ver-lenghinghe. Prolongatio, prorogatio.

ver-lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procrastinare, trahere, ducere.

ver-lenghinghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperēdinatio, procrastinatio.

Ver-lesen. Relegere.

ver-lesen. Seligere, secernere, discernere, seorsum colligere.

ver-lesen goed. Res viliores selectæ, merces viliores, merces reiiculæ.

Ver-lesschen. Extinguere.

Ver let. Omissio, prætermissio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procrastinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procrastinare.

Ver-lichten. Illuminare, illustrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver-lichten. Leuare, alleuare, subleuare: colleuare.

ver-lichten het hert. Animum leuare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminario, illustratio.

ver-lichtinghe. Leuamen, leuamētum, leuatio, alleuatio, alleuamentum.

Ver-lieft. Amore captus amans.

Ver-lieren. *vetus.* **j. ver-liesen.**

Ver-lies. Amissio, perditio, damnum, detrimentum, iactura dispendium.

ver-lies oft laet'tagie aen goud ende siluer. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wissel. Collybus.

ver-liesen. Amittere, perdere, disperdere, iacturam facere: damnum vel iacturā accipere. *ger. verlieren: sax. vorlesen, vorleren: ang. leese, loose.*

ver-liesen den moed. Abiicere animum

ver-liesen den slagh. Prælium aduersum facere, prælium infeliciter cōmittere.

ver-liesen het ghe-dinghe. Cadere causa, causam amittere, succumbere in agendis litibus.

ver-liesen den arbeyd / ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operā ludere, frustrari laborē, sumere ope-

ram ſruſtrâ:oleũ &operam perdere, in aëre piſcari,arare littus, aërẽ verberare,apros in mari venari, æthiopem dealbare.

Ver-lieuen. Adamare.

ver-lieuen op yemanden. Amorẽ concipere alicuius,capi amore,conferre amorem in aliquem.

Ver-ligghen. Locum ſiue ſitum mutare:ſtationem mutare.

ver-ligghen. *vetus.* Obliteſcere,deliteſcere.

ver-ligghen. *vet.* Languere,langueſcere. & Flaccere, flacceſcere, fracere, ſitum contrahere. & Deficere.

Ver-ligghen een kindeken. Infantem opprimere in lecto.

Ver-lijcken/ver-ghe-lijcken. Æquare, aſſimilare. & Compenſare,deducere in compenſationem.

Ver-lijd. Confeſſio.

ver-lijd/ouer-lijd. Tranſitus,mors.

ver-lijden. Confiteri.

ver-lijden ouer-lijden. Tranſire,præterire,meare: & Obire mortem,peragere mortem.

Ver-linghen. *j.* **ver-langhen.**

Ver-lochten. Ventilare,euentilare.

ver-lochten de boomen. Interlucare, collucare,ramos inutiles reſecare,vt amplior lux fiat arboribus.

Ver-locken. Pellicere.

Ver-lof. *j.* **oꝛlof.** Venia,permiſſio, *&c.*

ver-lof brief. Commeatus.

ver-lof gheuen. Commeatum dare.

Ver-loken vocht. Præſæpe.

Ver-loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegatus. **Ver-loochẽt menſch.** Apoſtata.

Ver-loop. Decurſus,excurſio.

ver-loop van woecker oft renten. Reditus vſuræ,prouentus,interuſuriũ, commodum vſurarum medij temporis.

ver-loop des tijds. Lapſus temporis.

ver-loop des iaers. Reuolutio anni.

ver-loopen. Fugere, aufugere, profugere,transfugere,vagari. & Excurrere.

ver-loopen/veur-by-gaen. Labi,delabi,præterire.

ver-loopen knecht. Seruus fugitiuus.

ver-loopen boeue. Defector,deſertor, perfuga.

ver-loopen monick. Erro monachus, monachus deſertor.

ver-loopende vier-daghen. Feriæ conceptiuæ: *feriæ quæ quotannis concipiuntur in dies certos incertóſve: cuiuſmodi nobis eſt dies Paſchæ. vulgò* feſta mobilia.

Ver looten looten. Plumbare, plumbo conglutinare,oblinere plumbo, illinere plumbum:ferruminare.

ver-looten. Incruſtare tectorio plumbeo,incruſtare plumbo.

ver-looten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loot. Plumbo incruſtatus.

ver-loote potten. Pocula vitrata,pocula plumbo oblita, pocula picata: *oẽm enim pice linere ſolent pocula.*

ver-lootinghe. Plumbatura,conglutinatio plumbea.

Ver-lozen. Perditus,amiſſus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus,caſſus.

ver-lozen arbeyd doen. *j.* **ver-lieſen den arbeyd.**

ver-lozen maen-dagh. Hilaria,orum: dies primus lunę poſt Regalia,luxui ſacratus. *Dicitur* **ver-lozen** */quod tumultuis,luſu & iocis perdatur: vnde & ſicamb.* **raeſ-maendagh** *dictus. alis* **ver-koren** */ quod magiſtratus tunc Belgę multis locis eligatur & creetur :* **ver-ſwozen** *ſiue* **ghe-ſwozen** */ quòd tunc in magiſtratum electi iuſiurandum præſtent.*

ver-lozen hoop. Emiſſarij milites: qui præcedunt aciem ad laceſſendum hoſtem,& temerè in mortem ruũt: ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire,intercidere,perdi, irritum perire, perire ſine fructu, incaſſum ire.

Ver-loſſen. Liberare,redimere,eximere,ſaluare:eripere periculo,damno, moleſtia.

Ver-louen/ver-ghe-louen. Condicere, fidem dare,promittere,polliceri.

ver-louen. Vouere, deuouere, vota nuncupare,ſpondere,deſpondere,iurare.

ver-louet. Votiuus,obligatus,promiſſus. **Ver-louede maeght.** Virgo deſponſa,deſponſata.

ver-louen. *j.* **ver-ſwozen.**

ver-louen goeds te doen. Deuouere omnem virtutem: iurare facinora.

ver-louen. *vetus.* Prohibere, negare.

ver-louen ouer-louen. Pluris indicare quàm par eſt.

Ver-luchten. *j.* **ver-lichten.**

Ver-lupaerden. Perdere pigritia, amittere negligentia.

Ver-luſten/ver-luſtighen. Delectare, oblectare.

Ver-maeck. Reparatio, reſtauratio, recreatio, refectio.

ver-maecken. Reficere, reparare, reconcinnare, interpolare, ſarcire, reſarcire, reſtaurare, inſtaurare, reformare.

ver-maecken. Recreare, oblectare, reficere, colligere, refouere, paſcere, remittere animum: colligere ſe: diſſipatas animi partes in ſuum locum congerere.

ver-maecken de wonde. Vulnus curare, alligare.

ver-maecken iemanden. Deformare: priſtinam bonam famam auferre: calumniari.

ver-maeckelick. Reparabilis.

ver-maeckelick. Delectabilis, iucundus

ver-maeckelickheyd. Delectatio, recreatio.

ver-maeckſel. *j.* **ver-maeck.** Reparatio, reſtauratio.

Ver-maegheren. Macreſcere, maceſcere: emacrari, extenuari, macrefieri: & Emaciare, macrũ reddere: macerare, attenuare.

ver-maeghert. Macilentus, ſtrigoſus.

Ver-maegh-ſchappen. Miſcere coniugia: affinitate ſiue conſanguinitate iungere.

Ver-maledijden. Deteſtari, execrare, deuouere, diris imprecationibus malũ alicui optare: maledicere *apud Eccl.*

Ver-maen. Mentio. & Memoria.

Ver-maen maecken. Mentionem facere, commemorare.

ver-maen. Monitio, monitus, monitum, admonitio, adhortatio.

ver-maen-teecken. Monumentum.

ver-maenen. Monere, admonere, commonere, commonefacere, hortari, adhortari, exhortari, cohortari. & Mentionem facere. Inducere in memoriam alicuius,

ver-maener. Monitor, admonitor, adhortator, exhortator.

ver-maenigh. Pareneticus, adhortatorius.

ver-maeninge. Monitio, monitus, monitum, admonitio, commonitio, hortatio, adhortatio, exhortatio.

ver-maninghe van koortſen. Tentationes: admonitio febris, morbi, doloris, *& c. vulgo* reliquiæ.

Ver-maerē. Diuulgare, fama celebrare.

ver-maerdt. Famoſus, celebris, clarus, nobilis.

ver-maerdtheyd. Celebritas, famæ claritas.

Ver-maerren. Ancillari.

Ver-maeſen. *vet.* *j.* **be-vlecken.** Commaculare.

Ver-manghelen. Permutare, commutare.

Ver-mannen. Viriliter audere, maſculo ſiue virili eſſe animo, concipere animum virilem.

ver-mannen. Vincere ſiue ſuperare numero virorum.

ver-mant worden. Superari multitudine virorum: à viro ſuperiore ſuperari.

ver-mannen. *vetus.* Nubere viro.

Ver-maren. *j.* **ver-merren.**

Ver-maſcheren/ ver-maſſchelen. Cõmaculare, maculis deformare.

Ver-meerderen/ver-meeren. Augere, adaugere, augmentare, auctare, auctitare, adauctare, ampliare, amplificare: multiplicare.

ver-meerder. Auctor.

ver-meerder des ryckx. Auguſtus.

ver-meerderinghe. Augmentum, augmentatio, incrementum.

Ver-meerſen. *ſland.* Augere.

Ver-meeſteren. Superare, vincere.

ver-meeſteren de wonde. Curare, ſanare vulnus.

Ver-mepen. Maio menſe ſpatiari, ſiue apricari: vere nouo recreari, oblectari: & Fronde viridi ornare,

ver-mepinghe. Oblectatio menſe Maio.

Ver-mepnen. Putare, reputare, credere: arbitrari, coniicere.

ver-mepnt. Putatus, reputatus, putatiuus, creditus, conceptus animo.

Ver-melden. Memorare, narrare, referre, recitare.

Ver-meluwen. Vermiculari, cariem contrahere.

ver-meluwet. Vermiculatus, carioſus.

Ver-mencken. *j.* **ver-mincken.**

Ver-menghen. Miſcere, intermiſcere, commiſcere, permiſcere, immiſcere, diluere, confundere, temperare.

ver-menghinghe. Miſtura, temperatura: confuſio, congeries, chaos.

Ver-menigheu. Multiplicare, augere. & Multitudine ſuperare.

Ver-menigh-vuldigheu. Multiplicare, augere.

Ver-merren ver-marren. Morari, demorari: tardare ſiue retardare longius. *q d.* **ouer-marren.**

Ver-mete. Arrogantia: & Intentio, propoſitum. & Actoris petitio: actoris intentio. *vulgò* prætentio.

ver-metel. Arrogans, inſolens, temerarius.

ver-metelhepd. Arrogantia.

ver-metelick. Arrogans.

ver-metelicken. Arroganter.

ver-meten *j.* **ver-metel.** Arrogans.

ver-meten. Arrogare, ſibi arrogare, ſibi tribuere, ſibi ſumere.

ver-meten recht te hebben. Prętendere ius in rem aliquam.

ver-metenhepd. Arrogantia, confidentia. *vulgò* præſumptio.

Ver-middelen. *j.* **middelen.**

ver-middelſt. *j.* **mits dat.**

ver-mids. *hol. friſ.* *j* **ouer mids.**

Ver-mieden/ver-mieten. *vetus.* Conducere. & Locare.

Ver-mijden. Euitare, deuitare, cauere, ſubterfugere, præcauere.

ver-mijdelick. Euitabilis.

Ver-miluwen. *j.* **ver-meluwen.**

Ver-mincken. Mutilare, membro aliquo diminuere. *vulgò* ſubneruare.

ver-minckt. Mancus, mutilus, truncus, truncatus, membro aliquo neceſſario diminutus.

Ver-minderen. Diminuere, imminuere, attenuare, extenuare, derogare.

Ver-minnen. *vetus.* Paciſci, recõciliare.

ver-minninghe ver-mint. *vetus.* Reconciliatio: pactum.

Ver-miſſchen. *j.* **ver-menghen.**

Ver-miſten. *vetus.* *j.* **ver-quiſten.**

Ver-moed. Suſpicio.

ver-moeden. Suſpicari, ſuſpicionem habere. & Exiſtimare, coniectare. *à* **moed.** *i.* animus.

ver-moedigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.

ver-moedinghe. Suſpicio.

Ver-moeden. Laſſare, fatigare: delaſſare, defatigare.

ver-moedt/ver-moeydt. Defatigatus, laſſatus. labore confectus.

ver-moedthepd. Laſſitudo, defatigatio

Ver-moeren oft ver-mueren het water. *j.* **moeren / mueren.** Turbare aquas.

Ver-moghen. Poſſe, potentem eſſe, valere, quire.

ver-moghen. Ferre, tolerare, pati. *μόγειν.* **Iemanden qualick ver-moghen.** Parum æquum eſſe, iniquum eſſe alicui, auerſari aliquem.

ver-moghende. Potens, validus.

ver-moghenthepd. Potentia, poteſtas, vis, vires, pollentia, facultas.

ver-moghentlick. Potenter, fortiter.

ver-moghigh. Potens.

Ver-molmen. *j.* **ver-olmen.**

Ver-molmt. *holl.* *j.* **ver-olmt.** Vermiculoſus, carioſus. *gall. vermoulu.*

Ver-molmſemen/ver-olſemen. *ſax. ſic. holl.* Cariem contrahere, cariem pati, carie & vetuſtate corrumpi. *gal. vermoulir.*

ver-molmſemt. Carioſus. **Ver-molmſende peyren.** *ſax. ſic.* Pira præmollia, putrescentia, fiacida.

Ver-momboozen / ver-momberen. Tutari, tueri, defendere pupillum.

ver-momboozt zijn. Degere ſub tutela ſiue curatione: aliena curatione teneri.

Ver-mommẽ. Laruam induere, capere alterius formã, mutare vel vertere ſe in formam aut faciem alterius, alienam ferre perſonã, induere alienam perſonam: diſſimulare: velare.

ver-momt. Perſonatus, laruatus.

Ver-monden. Loqui, dicere, eloqui, effari, referre, narrare, mentionem facere.

ver-mond-ſchap. *vetus. ſax. ſicamb.* Tutela, adminiſtratio tutelæ.

Ver-mondpelen. Subticere, reticere, mutare, velare, celare, abſcondere.

Ver-

Ver-moorden. Trucidare, obtruncare. *vulgò* ermordare, *in legib. Ripuariis Francorum.*

Ver-mozwen. Mitigare, mollire, emollire, remollire.

Ver-moſſen. Fracere, ſitum contrahere.

Ver-motten. Sentire tineas, pati tineas, à tineis exedi, & corrumpi.

Ver-muffen. Rancere: & Situm redolere.

ver-muſt/ver-duſt. Situm redolens.

ver-muſtheyd. Rancor, ſitus, pædor, ſqualor.

Ver-muylen. Stomachando amittere: & Contemnere cum indignatione.

Ver-mutſen. Cæcū amorem cōcipere.

ver-nuutſt. Cæco amore ardens, perditè amans, cæcus amore.

Ver-nachten. j. ouer-nachten. Pernoctare.

ver-nachtigh. Pernox.

Ver-nae-deelighen. Damnum inferre.

Ver-naeghelen. Clauo figere: clauis configere. & Clauo obſtruere; obturare impactis clauis.

ver-naeghelen een peerd. Lædere vngulam æqui clauo profundius adacto. *vulgò* inclauare.

ver-naeghelen het gheſchut. Foramen ſuperius bombardæ ſiue tormenti bellici obſtruere clauo.

ver-naeghelt. Clauo fixus: *vel* clauo læſus. & Clauo obſtructus.

ver-naeghelt peerd. Equus clauatus, clauo læſus.

Ver-naederen. Appropinquare.

ver-naederen den koop. j. kalendieren. Retrahere emptionem iure proximitatis.

ver-naederinghe. Appropinquatio. & Ius præferentiæ, ius retractus, ius protimeſeos.

Ver-naepen. Suturis inſumere.

Ver-naemen. Celebrare, illuſtrare, propalare, diuulgare nomen.

ver-naemt. Celeber, celebris, famoſus, clarus, nobilis, inſignis: inclytus.

ver-naemtheyd. Celebritas, claritas, nomen, fama.

Ver-nederen. Humiliare, deprimere, ſubmittere, demittere, deducere.

ver-nederen ſich ſelven. Submittere ſe. *vulgò* humiliare.

ver-nedert. Demiſſus, humilis, ſubmiſſus, abiectus.

ver-nederinghe. Humilitas, demiſſio, ſubmiſſio.

Ver-nemen. Scitari, ſciſcitari, inquirere, ſcrutari, indagare: & Percipere, excipere, accipere, audire, inaudire, reſcire, reſciſcere, comperire, cognoſcere, intelligere, animaduertere, ſentire.

ver-neminghe. Percontatio, indagatio, inquiſitio, perceptio.

ver-nemer. Indagator, emiſſarius.

ver-nemachtich. Curioſus ſciſcitandi,

ver-nemelſte. *vetus. holl.* j. **veur-nemſte.** Præcipuus.

Ver-nepen. Valde exilis, nimis contractus, parcus.

ver-nepentlick. Parcè, auarè.

Ver-neſtelen/ver-neſten. Nidum mutare: & Nido expellere.

Ver-netelen. Vrtica adurere.

Ver-neutelt/ver-nutelt. Vietus, languidus, flaccidus, friuolus: contractus. & Pumilus.

ver-neutelt mānekē. Homūcio, nanus, pumilio, exilis, contractus & rugoſus,

ver-neutelt veur-hoofd. Frons rugoſa, contracta.

Ver-nielen. In nihilum redigere, conſumere, abſumere, diſſipare, euertere, deſtruere, perdere, conficere, abrogare. *vulgò* annullare.

Ver-nieten/ver-nietighen. Exinanire: in nihilum redigere: & Nihili facere, nihili pendere, ſpernere, contemnere.

Ver-nieuwen. Renouare, innouare, inſtaurare, redintegrare, reparare, interpolare. *ang. renewe.*

Ver-nijpen. Minuere, contrahere. & Paruipendere.

Ver-noeghen. Satisfacere, ſatiare, explere animum alicui: ſatisfacere animo. & Sufficere.

Ver-noeght. Contentus, ſatiatus: æquus, animo ſatiatus.

ver-noeginghe. Satisfactio.

Ver-noep/ver-nop. *ſland. hol.* Tædium, afflictio, moleſtia, ægritudo: dolor. & Periculum.

ver-noepen/ver-nopen. *ſland. hol.* Tædere, tædium ſiue faſtidium adferre, pertædere: moleſtia afficere: & Nocere: & Diſplicere, faſtidire. *gal. ennuyer: ital.*

ital. annoyare, noyare: hiſp. enojar: angl. noye, annoye.

ver-noepelick/ver-nopelick. Importunus, moleſtus.

ver-nopt. Pertæſus.

Ver-nuchteren. Ieiunum ſiue ſobrium fieri, crapulam exhalare.

Ver-nuſt. Ratio, intellectus, ingenium, induſtria, mens.

ver-nuſtigh. Rationalis, ratione vtens: & Ingenioſus, induſtrius, ſolers, perſpicax, conſideratus, frugi.

ver-nuſtighlick. Ingeniosè, ſolerter, cordatè cõſideratè, ſobriè, frugaliter.

Ver-open. *vet. v. ſtand.* j. **ver-nopen.**

Ver-olmen. Cariem contrahere.

ver olmt. j. **ver-molmt.** Cariosus, verminoſus.

Ver-on-acht-ſaemen. Negligere, negligentia perdere ſiue omittere.

Ver-onder-panden. Oppignorare.

Ver-on-ghe-lijcken. Facere iniuriam, facere iniquum.

Ver-on-edelen. Degenerare. & Nobilitate priuare.

Ver-ont-ledighen. Occupare, impedire, occupatum detinere.

ver-ont-ledight. Occupatus.

Ver-on-rechten. Facere iniuriam.

Ver-on-repnighen. Contaminare, maculare. & Profanare.

ver-on-ſuyueren. Maculare, inquinare, coinquinare.

Ver-ont-ſchaemelen. Pudore exuto efflagitare, impudẽtia nimia impetrare: emendicare: impudenter petere & extorquere.

Ver-ont-ſchuldighen. Excuſare.

Ver-ont-ſtercken. Infirmare, debilitare.

Ver-on-weerdighen. Dedignari: contemnere.

Ver-ood-moedighen. Humilẽ præbere, humiliare, ſubmittere, demittere animum.

Ver-ooz-deelen. Damnare, condemnare, iudicare.

Ver-ooz-eten. Cibum nimium vel frequentem faſtidire.

Ver-ooz-ſaecken. Occaſionem dare, anſam præbere, inducere: & Cauſari.

Ver-ordenen. Ordinare, ſtatuere, conſtituere, decernere, deſtinare.

Ver-ouden/ver-ouderen. Seneſcere, vetuſteſcere, inueteraſcere: obſoleſcere, exoleſcere, veteraſcere.

ver-ouder-doint. Decrepitus nimia ætate.

ver-oudert. Exoletus, obſoletus, inueteratus.

Ver-oueren. Superare, exſuperare: & Obtinere, potiri, vincere. & Superlucrari. & Supereſſe.

Ver-ou-weerdighen. j. **ver-on-weerdighen.**

Ver-pachten. Locare, certo pretio vtendum dare. & Conducere. & Redimere.

Ver-pachter. Locator, qui rem aliquã pretio vtendam dat: & Manceps, redemptor, conductor.

ver-pachtinghe. Locatio: & Conductio.

Ver-paelen. Limites ſiue terminos reponere.

Ver paeren. Par pari iungere.

Ver-parren. Partiri, diuidere.

Ver-panden. Oppignerare, opponere pignori: dare pignori: dare in pignus.

Ver-paſſen. Malè quadrare, malè conuenire.

ver-paſſen/ver-manghelen. Commutare, permutare.

Ver-pecken. Picare, impicare, pice linere.

Ver-pepſen. Reconciliare.

ver-pepſen/ver-penſen. Excogitare.

Ver-perſſen. Supprimere, premere.

ver-perſt *ſtand.* j. **ve-nauwt.**

ver-perſthepd. *ſtand.* j. **ve-nauwthepd.**

Ver-pekelen. Reſolui in muriam ſiue liquorem ſalſum.

Ver-peuteren. Delinquere, offendere.

Ver-picken. Impetere roſtro.

Ver-planten. Transferre plantam.

Ver-plaetſen. Locum mutare, cedere.

Ver-plancken. Coaſſare, contabulare.

Ver pleghen. *vetus.* j. **ver-plichten.**

Ver-pletten/ver-pletteren. Conculcare, obterere, conterere. opprimere, calcando ſiue premendo lædere.

Ver-plicht. *vet.* Pactum, conuentio, fœdus.

ver-plichten. Obligare, adſtringere, deuincire, conuentionẽ facere, pactum vel fœdus inire.

Ver-plompen. Obtundere, hebetare. & Hebeſcere, obtundi.

Ver-pochen / ver-poffen. j. ver-ſnoꝛcken. Protelare.

Ver-pooſen. Reſpirare, refocillare. *vulgo* pauſare.

ver-pooſen. Alternare vices, variare vices, per vices quippiã agere, mutuas operas p̃ſtare, ſupperias viciſſim ferre.

ver-pooſinghe. Reſpiratio.

ver-poꝛren. Amoliri, remoliri, magno conamine amouere.

Ver-poteren. j. ver-peuteren.

Ver-pꝛeulen. *ſland.* **j. ver-quicken.**

Ver-pꝛillen. Hilareſcere, oblectari. & Laſciuire.

Ver-pꝛuelen / ver-pꝛuetelen. *ſland.* Reualeſcere, conualeſcere.

Ver-quackelen / ver-quackẽ. Diſſipare, profundere, rebus friuolis inſumere, conſumere ſiue diſſipare tãquam ſuperflua.

Ver-quaeden. *vetus* **j. ver-argheren.**

Ver-quantſelen. Permutare, commutare.

Ver-quepcken. j. ver-quicken.

Ver-quicken / ver-quickeren. Refocillare, recreare, reficere: & Refocillari, recreari, refici, reuiuiſcere, vernare, renaſci.

ver-quiſten. Abſumere, conficere, lacerare, oblimare, dilapidare, prodigere, conturbare.

ver-quiſter. Prodigus, dilapidator.

ver-quiſtigh. Prodigus, profuſus.

ver-quiſtinghe. Prodigalitas, proluuiũ, effuſio.

Ver-raed / ver-raederije. Proditio.

ver-raeden. Prodere, tradere, deferre, quadruplare: prodere conſiliũ: rumpere conſiliũ. *ger. verradtẽ. ang. bewray.*

ver-raeder. Proditor, traditor, quadruplator: & Qui patriæ conſilia hoſti prodit.

ver-raederſchap. Proditio.

ver-raederije. Proditio.

ver-raederlick. Inſidioſè, inſtar proditoris.

Ver-raetelen / in dupghen vallen. Rimas agere, diſſolui, rimis fatiſcere laxis compagibus.

Ver-raſſchen. Anticipare, præuertere, antecurrere, præuenire, antecapere, intercipere, occupare, præoccupare, antecapere, opprimere.

Ver-rand-ſoenen. j. rand-ſoenen.

Ver-rechten. Inſtaurare.

ver-rechten. *vetus.* Exequi, agere.

ver-rechten. Componere, dirimere, decidere lites, controuerſias, rixas.

Ver-recken. j. ver-repcken.

ver-reckt / ver-repckt. Extenſus: & Luxatus.

Ver-repck. j. ver-haet.

Ver-repcken. Exporrigere, extendere longius: diſtendere.

ver-repcken. Extorquere, luxare. *germ. verrencken.*

ver-repcken. Pertingere, attingere.

ver-repcken de ſchuld. Debitum liquidè probare.

ver-repcken den pand. Inſtare vt ſibi addicatur fundus obligatus.

ver-repckt. Extenſus, exporrectus, extortus.

ver-repckte / oft ver-reckte leden. Luxata membra, articuli loco moti.

ver-repckt van ſchuld. Cõuict⁹ debiti.

ver-repckt ende wt-ghewonnen goed. Bona in nexu poſſeſſionẽq; iure data.

Ver-repſen. Inſumere itineri, abſumere peregrinando.

Ver-rencken. *germ. ſax.* **j. ver-repcken.** Luxare.

Ver-reulen. j. ver-ruplen.

Verrier-gat. *vet.* **j. maſter-gat.** Riſcus.

Ver-rijcken. Ditare.

Ver-rijſen. Reſurgere, attollere ſe.

ver-rijſeniſſe. Reſurrectio.

Ver-rimpelen. Rugare, corrugare, caperare, replicare in rugas: & Rugari replicari in rugas, rugis contrahi: rugis criſpari.

Ver-roeckelooſen. Negligentia & temeritate in periculum pertrahere.

Ver-roemt. j. ver-naemt. Celebris.

Ver-roeren. Mouere, commouere.

Ver-roeſt. Rubiginoſus, rubigine infectus: æruginoſus.

ver-roeſten. Rubiginari, rubiginẽ ſiue æruginẽ contrahere rubigine infici.

ver-roeſthept. Rubigo.

Ver-rompelen / ver-rimpelen. Corrugare.

ver-rompelt. Rugoſus, coſſus, rugoſa macilentus cute: vietus.

ver-rompelde appelen. Mala vieta, flaccida, rugoſa.

ver-rompelde tape. Mulier ſtrigoſa: ſtrigis & rugis deformata.

Ver-rot. Putridus, putris, putrefactus: marcidus.

ver-rotten. Putrere, putere, putreſcere: cariem ſentire, pati: carie corrumpi.

ver-rotſel. Putredo.

Ver-rucken. Mouere vel dimouere loco, abſtrahere, diuellere, auellere. & Luxare. *ſax. vorrucken.*

ver-ruckinghe. Auulſio.

ver-ruckinghe der ſinnen. Ecſtaſis, mentis excellus, abſtractio mentis à corpore: mētis emotio. *vulgò* raptus.

Ver-ruyffelen. Corrugare: edecorare rugis: deformare nimiis plicis ſiue ſtriis.

Ver-ruylen/ ver-reulen. *hol. ſicam.* Permutare.

ver-ſaechten. Mitigare, mulcere, linire, mollire, emollire, remollire.

Ver-ſaecken. Negare, abnegare, inficiari: renunciare, renuere. *ang. ſo: ſake.*

Ver-ſaeden j. **ver-ſaeten.**

Ver-ſaedt/ ver-ſaeydt. j. **ouer-ſaeydt.**

Ver-ſaeghen/ ver-tſaeghen. Conſternari animo: deſpondere animum: abiicere animum,

Ver-ſaeght/ ver-tſaeght. Timidus, pauidus, meticuloſus, fractus animo, imbellis.

ver-ſaeghtheyd. Pauor, ignauia: animi abiectio, conſternatio.

Ver-ſaemen/ ver-ſaemelen. Colligere, congregare, accumulare, conglobare, coniungere, cogere, congerere: & Conuenire, congregari.

Ver-ſaenen. Cremorem adimere lacti.

ver-ſaent melck. Lac cremore nudatū.

Ver-ſaet. Satur, exſaturatus.

ver-ſaeten. Satiare, ſaturare, exſaturare, obſaturare, explere.

ver-ſaetheyd. Satias, ſatietas, ſaturitas.

ver-ſaetelick. Satiabilis.

Ver-ſanden. Arena grauari, obſtrui, arena repleri, arena impediri: denſari in arenam.

Ver-ſchaelen. Vento corrumpi, vappam fieri, in vappam verti, ſaporem & odorem genuinum perdere.

ver-ſchaelden wijn. Vinum euanidum, marcidum, mucidum: vappa: vinum quod odorem ſaporemq; genuinum exuit: vinum vento corruptum. *q. d.* in patera diutius relictū.

Ver-ſchaeren. Diſpergere, diſgregare, diſſipare, ſegregare.

ver-ſchaeren. Alternare vices, mutuas operas præſtare.

ver-ſchaerens. Alternatim, per vices.

Ver-ſchaffen. Exſequi, effectum reddere, efficere.

Ver-ſchalcken. Circumuenire, fallere, præuenire aſtutia, habere fruſtra, fruſtrari, eludere, dolo capere.

Ver-ſchat. *ſland.* Concuſſio, violenta exactio, tributum iniquum: & Lytrum: redemptionis iniquæ pretium.

ver-ſchatten / ouer-ſchatten. Pluris æquo cenſere: obruere exactionibus: exactionibus ſiue cenſuris grauare: extorquere pecunias.

Ver-ſchauden. j. **ver-ſchouden.**

Ver-ſcheeden. j. **ver-ſchepden.**

Ver-ſchepden. Diſgregare, ſegregare, ſeparare, diſiungere, ſeiungere, diuidere: diſcernere.

ver-ſchepden/ ſteruen. Emigrare è vita, cedere vita, cedere è vita, cedere fato.

ver-ſchepden. Diſgregatus, ſegregatus, ſeparatus, diuiſus: Varius, diuerſus. & Mortuus, defunctus.

ver-ſchepden-verwigh. Diſcolor, verſicolor, variegatus.

ver-ſchepdenlick. Separatim, diuiſim, ſeorſum & Diuersè.

ver-ſchepdenheyd. Diſcrimen, differentia.

Ver-ſchellen. j. **ver-ſchillen.**

Ver-ſchencken. Transfundere, in aliud vas traiicere, eluti are.

Ver-ſchepen/ ver-boomen. Tranferre in aliam nauim.

Ver-ſcheppen. Recreare, reficere, transformare.

Ver-ſcherpen. Acuere, exacuere. & Auaritia extenuare.

Ver-ſcheuren. Lacerare, dilacerare, dilaniare, rumpere, diſrumpere, dirumpere, diſcerpere, conſcindere.

ver-ſcheurt. Lacer, laceratus, dilaceratus, dilaniatus, ruptus, diſruptus, diſcerptus, conſcillus.

ver-ſcheurt/ ver-hackelt. Ruptus, pannoſus,

nosus, vestibus laceris vel laceratis.

Ver-schieten. Eiaculari.

ver-schieten oft veur-schieten het geld. j. ver-leggben. Erogare, prærogare, repræsentare. **ver-schoten geld.** Promutuum, pecunia promutua, prærogata, prænumerata, repræsentata.

ver-schieten / ver-schricken. Concuti, consternari, pauore resilire.

ver schietinghe. Saltus: membri alternatim vibratio.

ver-schietinghe. j. ver-schrickthepd. Consternatio, subsultatio, palpitatio, tremor.

Ver-schijnen. Apparere, comparere.

ver-schijnen ten daghe / plaetse / ende ure. Ad diem, locum & horam præsto esse: ad constitutum venire: obire diem, locum & horam: ad diem adesse, præsto adesse: sistere se. *vulgò* comparere. *sax. erschijnen.*

ver-schijnen. Cadere. **De pacht oft be-talinghe ver-schijnt.** Cadit pactio, cedit solutio, dies solutionis cedit.

Ver-schil / ver-schel. Differentia: Controuersia.

ver-schillen. Differre, distare, discrepare, interesse.

ver-schilligh. Differens.

Ver-schimmelen. Fracere, mucescere, albere situ: situm contrahere.

ver-schimmelt. Fracidus, mucidus, rancidus, incanus situ.

Ver-schocken. Concutere, luxare.

Ver-schoven. j. ver-loopen. Profugere.

Ver-schoonen. Decorare, ornare, adornare, honestare. & Purgare, diluere. & Excusare. & Parcere, veniam dare: indulgere: ignoscere.

Ver-schoppen. *germ. sax. sicamb.* j. **ver-stoppen.**

Ver-schouden / ver-schauden. Calida perfundere, calida adurere.

ver-schoudthepd. Adustio.

Ver-schouen. Elapsus, dilapsus: & Amotus, repulsus: & Abiectus, contemptus.

Ver-schrapen. Contrahere, conflare: colligere, corradere vndique.

ver-schrapen. Contrahi, corrumpi, & exsiccari: diffindi, scabrum fieri, corrugari, rancescere.

Ver-schricken. Percellere pauore, incutere terrorem: terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, stupefacere, consternare: exsternare: & Percelli pauore, perterrefieri, terrore concuti, consternari, obstupere, obstupescere.

ver-schrickēde peerd. j. schouw. Equus pauidus.

ver schrickt. j. ver-slaghen. Perculsus pauore, perterritus, attonitus, consternatus, stupefactus.

ver-schrickelick. Terrificus, terribilis, horribilis, horridus, horrificus, dirus.

ver-schrickelick dinck. Terriculamentum, terriculum.

ver-schrickthepd. j. verbarsthepd. Stupor, ecstasis, consternatio.

Ver-schrobben. j. verschraepen. Corradere.

Ver-schrompelen. Corrugare.

ver-schrompelt. Crispatus rugis.

Ver-schrooden. Circumcidere.

Ver-schroomen. Abhorrere, abhorrescere, exhorrere, abominari.

ver-schroomelick. Horridus, horribilis, abominandus.

Ver-schudden. Quatere, concutere, discutere, agitare: euentilare.

Ver-schupuen. Amouere, remouere, loco mouere, protrudere, propellere, amoliri: & Repellere, reiicere, contemnere.

ver-schupuen. Recedere, commutare locum. & Elabi, effugere.

Ver-schulden / ver-schuldighen. Commereri, delinquere.

ver-schulden. *vetus.* j. **ver-ghelden.** Rependere.

Ver-schuppen. Abijcere, reijcere, contemnere.

Ver-seer. *vetus. fland.* Dolor.

Ver-seren. Dolere: & Dolore afficere: & Vlcerare, exulcerare: & Recrudescere.

ver-serighen. *vetus.* Lædere.

Ver-seruwē. Laborare nausea marina.

ver-seruwt. Languens stomacho, vt mare nauigantes: tædulus: tædulus & fastidiosus. cui palatum nouis cibis reficiendum est: salo nauseaque confectus.

ver-seruwt. Elucus: hesterno potu languens.

ver-ſeeuwtheyd. Nauſea marina, appetitus mollities, languor ſtomachi.

Ver-ſeggheu. Referre.

ver-ſegghen. *vetus.* Negare, recuſare. & Prohibere, interdicere.

Ver-ſeghelen. *j.* **ſeghelē.** Sigillo notare.

Ver-ſeylen. Errare in mari, errare velificando.

Ver-ſekeren. Aſſeuerare, confirmare, certum promittere, fidem affirmare, certo aſſerere, ſecurum reddere, certiorem reddere, fideiubere, ſatiſdare, cauere. *vulgò* certificare, certiorare.

ver-ſekeren. *vetus.* *j.* **onder-trouwen.** Sponſare.

ver-ſekeren ſijn ſaecken. Cauere rebus ſuis. *vulgo* ſecurare res ſuas.

ver-ſekeren een ſchip. Periculum nauis & mercium in ſe ſuſcipere.

ver-ſekert. Certus, firmus, ſecurus, tutus.

ver-ſekerer. Aſſertor: confirmator. & Periculi ſuſceptor.

ver-ſekeringhe. Affirmatio, confirmatio: & Fides, ſecuritas, cautio: cautela, fideiuſſio.

ver-ſekeringhe doen van ghelde. Cauere de pecunia alicui.

Ver-ſellen. Sociare, ſocium iungere: & Sociari, comitari.

ver-ſel-ſchappen. Aſſociari ſocium ſe iungere, conſociare: comitari.

ver-ſel-ſchapt. Sociatus, aſſociatus, comitatus.

ver-ſencken. *j.* **ver-ſincken.** Demergi in abyſſum.

Ver-ſenden. Ablegare, relegare, amandare: & Relegare, exulem facere.

Ver-ſenghen. Vrere, adurere, vſtulare.

ver ſengh'. Aduſtus, vſtulatus.

Ver-ſetten. Tranſponere, tranſlocare, tranſmittere, transferre, remouere: mutare.

ver-ſetten te pande. *j.* **ver-panden.** Oppignorare.

Ver-ſieden. *j.* **in-ſiedē.** Decoquere, bulliendo conſumere.

Ver-ſien/ *aut potiùs* **veur-ſien.** Proſpicere, prouidere, cauere, præcauere. **Sich ver-ſien.** Conſulere ſaluti ſuæ, conſulere ſibi. **De hokene ver-ſien.** Inſtruere ſiue munire culinam cibis.

ver-ſiē. Malè obſeruare, negligere, prætermittere, non aduertere: inconſideratè & negligēter præterire: hallucinari, in conſpiciēdo falli, errare: **Sijn ſpel ver-ſien.** Ludum ſiue aleam perdere negligentia vel oſcitantia.

ver-ſiē. Prouiſus. & Munitus, inſtruct'.

Ver-ſierē. Comminiſci, fingere, effingere, confingere, commētari: excogitare, ementiri, aſſimulare.

ver-ſiert. Fabuloſus, fictus, confictus.

ver-ſierſel. Commentum, fictio.

ver-ſierdelick. Fictè.

Ver-ſijck. *ſland.* Periculum.

ver-ſijckelick. *ſland.* Periculoſus.

Ver-ſijpē. Exſtillare, guttatim effluere.

Ver-ſilueren. Argento tegere, includere, cooperire.

ver-ſiluert. Inargētatus, argento tect'.

Ver-ſincken. Perire, abire peſſum, demergi in abyſſum: abſorberi deſidere, concidere & hiatu deuorari. **Ver-ſincken moet ick/** *&c.* Tena mihi dehiſcat, ſi. *&c.*

Ver-ſinghelen. *j.* **ver-ſengen.** Adurere.

Ver-ſinnen/ be-denckē. Deliberare, animaduertere, reputare apud ſe, cogitare, cōſulere, conſultare, cōſiderare.

ver-ſinnigh/ ver-ſienigh/ veur-ſienigh. Circumſpectus, conſideratus.

Ver-ſitten. Cedere loco.

Ver-ſlaē/ hepmelick ver-ſtekē. Abdere, interuertere, abtrudere, ſupprimere, occultare, manticulari, amouere clā.

Ver-ſlaē. Interimere, cædere, occidere, ſternere, delere, cēdere ad internecionē.

ver-ſlaē. Refrigerari aliquantulum, regelare, egelidari.

ver-ſlaen/ ter aerden ſlaen. Sternere.

ver-ſlaen. Percellere, mentē concutere, mentem frangere, animi fortitudinem comminuere: conſternare: perturbare animo.

ver-ſlaen den dorſt. Sedare ſitim, leuare, reſtinguere, pellere.

ver-ſlaen het ghe-ſwel. *j.* **ver-ſachten.** Mitigare. (cere,

ver-ſlaen de hitte. Deferuere, deferuef-

ver-ſlaghen. Cæſus, occiſus, interemptus, ſtratus, proſtratus, afflictus.

ver-ſlaghen van blickſem oft donder. Fulguratus, fulminatus.

ver-ſlaghen ver-baeſt. Attonitus, conſternatus, exſternatus, ſtupefactus,

exani-

exanimatus, concuſſus, obſ[illegible]idus, exanimis, metu perturbatus, perculſus, concuſſus mente, defixus pauore, ſtupore, fulmine, tonitu, ſono, morbo, aut re ſubita, atque ſtupore, afflatus, ecſtaticus.

ver-ſlaghenheyd. j. verbaeſtheyd.

Ver-ſlapen. Perdere ſiue negligere dormiendo: & Inſumere ſomno. & Dormitare, obdormire.

Ver-ſlappē. Laxare, relaxare: retendere: remittere. & Laxari, relaxari: retendi.

Ver-ſlauen. Seruili labore frangere ſiue mitigare.

Ver-ſledderē ver-ſlentſen. Flacceſcere.

Ver-ſleeuwen. Attenuari, extenuari.

Ver-ſlemmen / ver-ſlempen. Abligurire, decoquere, dilapidare: degulare, *Plaut.*

Ver-ſlentſen. Flaccere, flacceſcere, marceſcere, immarceſcere, fracere, fraceſcere, corrumpi, putrefieri.

ver-ſlentſt. Flaccidus, marcidus, fracidus, vietus, euanidus.

Ver-ſleten. Tritus, attritus, obſoletus.

Ver-ſletteren. Flacceſcere.

ver-ſlettert. Flaccidus, marcidus.

Ver-ſleuren. Abſtrahere, amoliri, diſtrahere.

Ver-ſlicken. Abſorbere, deglutire: & Deglutiendo ſuffocari, præfocari, ſtrangulari.

Ver-ſlijten. Terere, atterere, conterere, deterere, obterere, abſumere, conſumere, attenuare vſu.

ver-ſlijten ſijn leuen. Degere ætatem, vitam ducere, tranſigere, traducere.

Ver-ſlinden. Vorare, deuorare, glutire, deglutire: abſorbere, ingurgitare.

Ver-ſlocken. j. ver-ſlicken / verſlinden.

Ver-ſlonſen. Turpiter terere & inquinare: ignauia & negligentia deterere & deturpare.

Ver-ſlooüen. Velare, operire.

Ver-ſluperen / verſlentſen. Flacceſcere, flaccere, marcere.

Ver-ſlupſen. Obſtipare, oppilare, obſtruere curſum aquarum.

ver-ſlupſen. Stagnare.

Ver-ſmachten. Obruere, adobruere, demergere.

ver-ſmachten. Suffocare, præfocare, extinguere animam: ſpiritum præcludere. & Vapore enecare. & Suffocari, extingui, perimi, obrui.

ver-ſmachten van honger. Perire fame, vrgeri fame.

Ver-ſmaedē. Vituperare, temnere, contemnere, dedignari. ſpernere, vilipendere: contumelia afficere: faſtidire.

ver-ſmaeder. Contemptor, vituperator: vitupero.

ver-ſmaedeniſſe. Contemptus, contumelia, infamia.

ver-ſmaedinge. Contemptio, contemptus, vituperatio, vituperiū, faſtidium.

ver-ſmaedheyd. Contēptus, vituperiū.

ver-ſmaedelick. Contemnendus, contemptibilis.

ver-ſmaedelicken. Contemptim.

Ver-ſmaelen. Extenuare.

Ver-ſmeden. Recudere.

Ver-ſmeecken. Eblandiri. & Exorare: flectere precibus.

Ver-ſmeltē. Liqui, liqueſcere, eliquari.

Ver-ſmeren. Perungere: & Vngendo prodigere: & Abligurire. (atteri.

Ver-ſmerten / ver-ſmoꝛten. Intertrigine

Ver-ſmijten. j. verſlaen.

Ver-ſmooꝛen. Suffocare, extinguere, obruere, adobruere, demergere, ſubmergere. & Suffocari, extingui, obrui, demergi, immergi, ſubmergi.

ver-ſmooꝛt vꝛoncken. Vino ſepultus: obrutus potu.

Ver-ſnauwen. Protelare ſæuis dictis.

Ver-ſneden. *ſax. ſicamb.* Caſtratus.

Ver-ſnellen / ver-vaſſchen. Præuertere, præuenire.

Ver-ſnijden. Diſſcindere, diſſecare, conſcindere, reſecare. & Caſtrare, emaſculare, euirare.

Ver-ſnipperen. Minutim conſcindere.

Ver-ſnoeyen. Cupediis impendere, abligurire.

Ver-ſnoffen. Grauedinem ſiue coryzam contrahere, rheumate laborare.

ver-ſnoft. Grauedinoſus, rheumaticus.

Ver-ſnooden. Vileſcere, euileſcere. & Vilipendere.

Ver ſnoꝛcken. Protelare, obruere minis, iactantia, &c.

Ver-ſnot. Pituitoſus: & Grauedinoſus, rheumaticus.

ver-ſnot zijn op ſijn voel. Perditè amare, miſerè amare: deperire amore.

ver-ſnothepd/ ver-houdhepd. Grauedo,coryza,theuma.

ver-ſnotert. j.**ver-ſnot.**

Ver ſnuft.j.**ver-ſnoft.**

Ver-ſoecht. Tētatus,probatus,expert⁹.

ver-ſoeck. Tētatio,probatio,experientia, experimentum: & Poſtulatus, poſtulatio: petitio. & Viſitatio.

ver-ſoecken. Tentare,attētare,probare, experiri,periculum facere,periclitari.

ver-ſoecken/aen-ſoecken. Poſtulare,ſolicitare,flagitare,poſcere,rogare,interpellare,ambire, petere. *vulgò* requirere.

ver-ſoecken/be-ſoecken. Viſitare.

ver-ſoecken. Deguſtare,delibare.

ver-ſoeck-vzief. Libellus ſupplex. *vulgò* requeſta.

Ver-ſoenen. Conciliare,reconciliare, placare,complacare, ſedare, pacificare,mitigare.

ver-ſoener. Conciliator,reconciliator, placator,pacificator.

ver-ſoeninghe. Conciliatio,reconciliatio,pacatio,pacificatio,placatio,placamen,placamentum.

Ver-ſoeten. Dulcare,edulcare,mitigare,demitigare,mitificare, mulcere, demulcere, permulcere, placare,pacare,tranquillare,temperare.

ver-ſoetinghe/ ver-ſoetſel. Lenimentum,delinimentum,mitigatio.

Ver-ſolen. Reficere ſoleas.

Ver-ſomeren. Æſtiuare. & Æſtiuo aëre corrumpi: corrumpi ſiue aduri nimio æ^u.

Ver-ſoncken. Demerſus,ſubmerſus.

Ver-ſonden Ablegatus,relegatus.

Ver-ſopen/ver-vzoncken. Submerſus, demerſus.

Ver-ſozen. *ſax. friſ.* j.**ver-vozren.**

Ver-ſozghen. j.**ve-ſozghen.**

Ver-ſot. Dementatus,ſtultus,ſtulteſcēs.

ver-ſot op een hoere. Demens ex meretrice.

ver-ſotten. Infatuare,dementare,ad inſaniā impellere: & Infatuari,dementari, ſtulteſcere,ad inſaniam religi.

Ver-ſouden/ver-ſoudijen. Auctorare militem,ſtipendio auctorare.

Ver-ſouten. Perſalire: nimium ſalire.

Ver ſpaeden. Differre ſeriius prorogare tempus: & Serum fieri,retardari.

Ver-ſpaeren. Compartere, parcere, parſimoniam adhibere.

Ver-ſpelen. Impendere ſiue perdere alea,ludo,&c.

Ver-ſperren. *ger. ſax. ſicamb.* Claudere, obſerare,clathrare.

Ver-ſpieden/ be-ſpieden. Explorare, ſpeculari,obſeruare.

Ver-ſpillen/ver-ſpilden. *friſ.* j.**ver-quiſten.** Dilapidare,diſſipare: attenuare.

Ver-ſpotten. j.**be-ſpotten.**

Ver-ſpouwen. Reſpuere: deſpuere: abominari.

Ver-ſpzeyden. Diſpergere.

Ver-ſpzeken. Condicere,promittere, fideiubere, ſtipulari.

ver-ſpzeken. Excuſare. & Fideiubere.

ver-ſpzeken. Obiurgare,arguere,reprehendere, contumeliam verbis facere,iniuriam dicere. & Refellere. & Hallucinari lingua.

Ver-ſpzenghen. Diſpergere.

Ver-ſpzinghen Diſſilire.

Ver-ſtaelen. Indurare chalybe.

Ver-ſtaen. Intelligere,capere,percipere;videre,apprehēdere intellectu,cognitū habere,cōprehendere animo.

Ver-ſtand. Intelligentia, intellectus, ſcientia,mens,ſenſus, cognitio,animus: & Ingenium. **Hemelick verſtand.** Coitio, actio arcana & factioſa,arcanum fœdus,clādeſtinum fœdus,conſpiratio.

ver-ſtandeniſſe. Intelligentia.

ver-ſtandeloos. Brutus,ſtolidus.

ver-ſtandel. *vetus. boëll.* j.**ver-ſtandigh.**

ver-ſtandigh. Intelligens,ſciens ſapiēs, prudēs,gnarus,cordatus,ſagax,perſpicax,cōſideratus,acut⁹,ingenioſus

ver-ſtandighepd. Intelligētia,prudentia,ſcientia.

ver-ſtandighlick. Intelligenter: & Prudenter,ſapienter.

Ver-ſtarren. j.**ver-ſterren.**

Ver-ſtauen. Fatiſcere rimis,diſſolui & nimia ariditate vndique perfluere.

Ver-ſteenen. Lapideſcere,in lapidem conuerti,in lapideam duritiem conuerti: & In lapidem,vel in lapideam duritiem conuertere.

ver-ſteent. Induratus inſtar lapidis.

ver-ſteenthepd. Obſtinatio,duritia immanis.

er-ſteken. Abſtrudere,retrudere:abdere: abſcondere,celare, ſupprimere, eam de medio remouere, interuertere,ſubducere amouere.

er-ſteken. Pellere,repellere,deprimere, reiicere, contemnere, repudiare, reprobare,reſpuere.

er-ſteken pemanden van ſijn recht. Excludere aliquem à ſuo iure,priuare ſuo iure. (culus.

er-ſtekelinck/ver-wozpelinck. Reii-

er-ſtellen. Tranſponere,tranſlocare, trãsferre,remouere,loco ſuo mouere.

er-ſtellen. Reconcinnare,reſtaurare.

er-ſtellẽ. Detorquere,malè collocare.

Ver-ſtelt zijn int ſlijck. Hęrere in luto,inſidere luto,inhærere cœno:implicari : hæſitare, neque poſſe progredi.

ver-ſterckẽ. Fortificare,roborare,corroborare,firmare,cõfirmare,munire: & Cõfirmari,roborari, validũ & fortẽ fieri, vires acquirere, prævaleſcere.

Ver-ſterren. *vetus.* Rigere,rigeſcere.

ver-ſterren. Perſtringere oculos ſtellanti lumine ſiue micanti ſplendore.

Ver-ſteruen. Demori,emori:intermori,interire.

ver-ſteruen. Obuenire hæreditate alicui : deuolui ad aliquẽ morte parentis aut propinqui : obuenire lege & ab inteſtato alicuius morte.

ver-ſteruenisſe. Hæreditas quæ iure legitimo & ab inteſtato ad aliquem redit:res relicta à parẽtibus aut propinquis.

Ver-ſticken. Præfocare,ſuffocare,extinguere: & Obruere:nimiũ replere aut farcire. & Elidere ſpiritũ. & Suffocari,extingui. *germ. erſticken.*

ver-ſtickinghe des adems. Intercluſio animæ.

Ver-ſtijuen. Rigere,ſtirigere,rigeſcere, obrigeſcere, indurari, indureſcere, obdureſcere,perdureſcere.

ver-ſtijft. Rigidus, induratus, adſtrictus: contentus.

ver-ſtijfthepd. Rigor.

Ver-ſtocken. Stirpeſcere,in ſtirpem ſiue truncum conuerti.

ver-ſtocken. Indurare,obdurare: & Indurari,obdurari,obdurere,obdureſcere. & Stupere.

ver-ſtockt. Induratus, obduratus: & Refractarius. & Stupidus.

ver-ſtockt bloed. j. etter-ſtock. Pus,ſanies.

ver-ſtockt goed. *ſax. ſic.* Merces corruptę:tẽpeſtate & aſpergine madefactę.

Ver-ſtommen. Obmutere,obmuteſcere,immuteſcere.

Ver-ſtompen. Mutilare: & Hebetare.

Ver-ſtompen/ver-ſtompelen. Obturare,abſcondere, celare.

Ver-ſtooꝛen/ſtooꝛen. Turbare,diſturbare,interturbare,obturbare,perturbare,proturbare, interpellare,irritare,exacerbare,offendere animum.

Ver-ſtooten. Protrudere,detrudere,repellere,repudiare,reiicere,excludere: contemptim conterere, abiectè deprimere,procuicare.

ver-ſtootelinck/ver-wozpelinck. Reiiculus.

Ver-ſtoppen. Obſtipare,obturare,oppilare,ſupprimere,obſtruere,occludere: opplere.

ver-ſtopthepd. Obſtructio,oppreſſio: difficultas ſpiritus:aſthma. & Suffocatio,præfocatio.

ver-ſtopthepd in de neuſe. Coryza, grauedo.

ver-ſtopthepd der blaeſe. Iſchuria,lotij retentio vel ſuppreſſio,obſtructio meatus veſicæ.

Ver-ſtoꝛten. Refundere,profundere.

Ver-ſtoꝛuen. Demortuus,emortuus.

ver-ſtoꝛuen wijn. Vappa.

ver-ſtoꝛuen goed. Bona relicta: bona per mortem parentum aut propinquorum ad aliquem deuoluta.

Ver-ſtouten. Animare,addere animũ, adhibere audaciã.accẽdere animos: & Audere,confidentiam ſumere.

Ver-ſtouwen. Abigere.

ver-ſtouwer. Abactor,abigeus.

Ver-ſtrecken. Extendere,contendere: & Durare.

ver-ſtrecken. Erogare,expendere,impendere,inſumere in re aliqua.

ver-ſtrechelick. Durabilis.

ver-ſtrechelick brood. Panis duratus, vetus. (gare.

Ver-ſtrengen. Cõſtringere: & Congre-

Ver-ſtricken. Obſtringere, obnectere, illaqueare.

Ver-ſtroyen. Spargere, diſpergere, diſſipare.

ver-ſtroyt. Diſperſus, diſſipatus.

ver ſtroyt van ſinnen. Mente captus, mente turbatus.

Ver-ſtupcken. Luxare: membrum intorquere & loco ſuo mouere ac ſoluere.

ver-ſtupckt. Luxus, luxatus, eluxatus.

Ver-ſtupuen. Diſpergere inſtar puluꝛis: & Diſpergi inſtar puluꝛis, euaneſcere.

Ver-ſuchten. Gemere, ingemere, ingemiſcere, ſuſpirare, ſuſpiria ducere.

ver-ſuchtinghe. Gemitus, ſuſpirium.

Ver-ſuckelen. Agitare, propellere. & Agitari, propelli. & Vagari.

Ver-ſuckt. *vetus. ſicamb.* Ecſtaticus.

ver-ſuckinghe. Ecſtaſis, exceſſus mẽtis.

Ver ſueren. Acere, aceſcere: peraceſcere, exaceſcere.

Ver-ſueten. j. ver-ſoeten. Edulcare.

Ver-ſuffen. Delirare, deſipere, hallucinari: inſtupere: perturbari mente. & Delirum reddere.

ver-ſuft. Delirus, delirans, ſtupẽs, inſtupens, incogitãs, ſocors: animi inops.

ver-ſufthepd. Stupor animi: vertigo, incogitantia.

Ver-ſupm. Negligentia, neglectio, indiligentia, incuria.

ver-ſupmel. *vetus.* Negligens.

ver-ſupmen. Negligere, prætereire, non curare, prætermittere, omittere negligenter.

ver-ſupmeniſſe. Negligentia.

ver-ſupmeniſſe van recht. Eremodicium: vadimonium deſertum, deſertio cauſæ abſentia ſiue negligentia partium facta.

ver-ſupmthepd. Negligentia.

ver-ſupmigh. Negligens, incurius, indiligens.

ver-ſupmighlick. Negligenter, indiligenter.

Ver-ſuppen. j. ver-dzincken.

Ver-ſupueren. Repurgare.

Ver-ſuſteren ende ver-bzoederen. Fratribus & ſororibus mortuis, hereditatem aliis cognatis deferre.

Ver-ſwacken. Langueſcere, flacceſcere: infirmari, debilitari: & Infirmare, debilitare.

Ver-ſwaert. Aggrauare, ingrauare, exaggerare: & Aggrauari, ingrauari, ingraueſcere, exaggerari, recrudeſcere.

Ver-ſwelghen. Deuorare, deglutire: abſorbere.

Ver-ſwenden. *vetus.* Diſſipare, perdere.

Ver-ſweren. Iurare: & deierare, ciurare, abiurare, deuouere.

ver-ſweren goed te doen. j. ver-louen. Deuouere virtutem.

ver-ſweren. Peierare.

ver ſweringhe. Deieratio, abiuratio: & Periurium.

Ver-ſweren/ver-ſwepren/ver-ſwellen. Suppurare, in pus conuerti: exulcerari.

ver-ſweringhe. Apoſtema, abſceſſus, ſuppuratio: vomica, exulceratio.

Ver-ſwyghen. Subticere, reticere, obticere, celare, ſilentio ſupprimere.

ver-ſwyghende. Taciturnus.

ver-ſwyghenthepd. Taciturnitas.

Ver-ſwymen. Hallucinari.

ver-ſwymthepd. Hallucinatio.

Ver-ſwymen. j. ver-dwynen. Perire, tabeſcere.

Ver-ſwinden. *ſicamb.* Euanere, euaneſcere, in auras ire: diſparere.

Ver-ſwozen/ver-ſwollen. Exulcerat', ſuppuratus: & Tumidus, turgens.

ver-ſwozen bloed. j. etter. Pus.

Ver-ſwozen. Abiuratus, deuotus, execratus: & Periurus.

ver-ſwozen eed. Periurium.

ver-ſwozen maen-dagh. j. ver-lozen.

Ver-taelen. Interpretari, transferre in aliam linguam. & Eloqui, efferre.

ver-taeler. Interpres.

ver-taelinghe. Interpretatio.

Ver-tappen. j. ver-gieten. Elutriare, de vaſe in fas transferre.

Ver-taeren. *ſax. friſ.* Remollire. & Remolliri, remolleſcere, effœminari.

ver-taerdt/ver-taerdigh. *ſax. friſ. ſicam.* Tener, tenellus, delicatus, mollicell', molliculus, effœminat', & Laſciu', petulans. **Ver-taerde kinderen.** Pueri delicati, molliculi. (delitiæ.

ver-taerdheydt. Teneritas, mollities.

Ver-taſſeren. *ſland.* Vi vrgere, vi extorquere, vim inferre. concutere, opprimere vi.

Ver-tasserer. Tyrannus, violentus, oppressor.

Ver-tasten. Malè tangere, errare tactu.

Ver-teeren. Consumere, inlumere, conficere, absumere, conterere. & Concoquere, digerere.

Ver-teghenen. Obuiare, obuium fieri.

Ver-teghen-woꝛdighen. Præsentem se exhibere, in conspectu adesse.

Ver-tellen. Narrare, enarrare, referre, dicere, memorare, commemorare, recitare, recensere. *ang. telle.*

Ver-teller. Narrator.

Ver-tellinghe. Narratio.

Ver-tennen. Incrustare tectorio stanneo, oblinere stanno, obducere stanno, illinere stannum: illinere stanno.

Ver tende oft ver-lootte potten. Incoctilia, ærea vasa fusili stanno incrustata, ollæ stanno oblitæ, tectorio stanneo incrustatæ.

Ver-téren. *j.* **ver-teeren.**

Ver-tienen. Decimas soluere.

Ver-tieren. Permutare, commutare, alienare, vendere, diuendere, distrahere. *dicitur* **ver-tieren** */q.d.* **ver-teeren**/ *id est*, consumere. *quod &* **slijten** *vocant.* **Veel goets ver-tieren oft slijten.** Vendere siue distrahere multas merces. *vulgò* consumere.

Ver-tieringhe. *j.* **slete.** Permutatio, distractio, venditio. *vulgò* consumptio.

Ver-tijd-baeren. Polire, interpolare, reconcinnare: vetera quasi in nouã speciem mutare: renouare, rediuiuũ reddere, in vitã noua assumpta forma denuo reuocare: vetera tanquã noua & huius temporis facere: renouare rem vetustã: mangonizare.

Ver-tijden/**ver-tijen.** Donare, condonare, remittere, cedere: ignoscere.

Ver-tijden/**ver-tijgen.** Abnegare, renũtiare iuri & actioni. *vulgò* resignare.

ver-tijden met den halm. *vulgò* Effectucare. *vide* **halm.**

Ver-tijghen. *j.* **ver-tijden.**

Ver-timmeren. Impendere siue consumere ædificiis.

Ver-tinnen. *j.* **ver-tennen.**

Ver-tissen. *vetus holl.* *j.* **ver-werren.** Intricare, confundere.

Ver-toeuen. Exspectare, præstolari, opperiri. & Cunctari, morari, differre.

Ver-tolcken. *holl. frisi.* Interpretari.

Ver-tolmetschen/ *germ. sax.* *j.* **ver-tolcken**/**tolmetschen.** Interpretari, vertere in aliam linguam, transferre.

Ver-tollen. Vectigal soluere portitori: pendere vectigal mercium nomine: proferri merces publicanis.

Ver-tonsen/**ver-tonsten.** Locare, elocare arrha data: auctorare. obligare mercede accepta.

ver-tonst. Obæratus.

ver-toogh. *fland.* Demõstratio: & Spectaculum.

ver-tooghen. *fland.* *j.* **ver-toonen.** Demonstrare.

Ver-toon *j.* **ver-tooninghe.** Demonstratio.

ver-toonen. Monstrare, demonstrare, ostendere, præsentare, docere, declarare, exhibere, spectandũ dare. **Sich ver-toonen.** Apparere, comparere.

ver-tooninghe. Monstratio, demonstratio, ostẽsio, præsentatio, declaratio, exhibitio: apparitio, comparitio.

Ver-tooueren. *j.* **be tooueré.** Fascinare.

Ver-toppelen. *sax. sicamb.* *j.* **ver-dobbelen.** Perdere alea.

Ver-toznen. Offendere, exasperare, exacerbare aliquem, bilem mouere alicui: stomachum mouere.

Ver-traeghen. Pigrescere, lentescere. & Retardare.

Ver-treck. Protractio, productio, dilatio, prolongatio, cunctatio, mora: & Secessus, locus à turba separatus: & Discessus. recessus: & Receptus, locus quo in tutũ se recipit exercit⁹.

ver-treck-brief. Missio causaria.

ver-treck-kamer. Conclaue, conclauium. & Procœtium, processtrium, antithalam⁹: cubiculum minus thalamo vicinum, vbi ancillæ aut ministri dormiunt.

ver-treck-plaetse. Secessus: locus à turba separatus.

ver-treckẽ. Protrahere, pertrahere, producere. & Mouere loco, abstrahere.

ver-trecken. Protrahere, differre, tardare, prolongare, cunctari, comperendinare, prorogare, moras agere, moram interponere, ducere, producere.

ver-treckẽ discedere, recedere, secedere, abire, referre, pedẽ: è medio discedere.

ver-trecken j. op breken. Soluere, obsidionem, castra mouere.

vertrecken. j. af-trecken den wijn/ver-vaeten. Elutriare.

ver-trecken/ ver-tellen. Referre, recensere, narrare, commemorare.

Ver-treden. Conculcare, proculcare, pessundare, opprimere pede: & Incedere, ambulare, deambulare, spatiari.

Ver-trepselen ver-treeffelen. Pellicere, lactare, decipere, allicere blanditiis.

Ver-trooſten j. trooſten. Consolari.

Ver-trooſter. Consolator.

Ver-trouwen/ be-trouwē. Confidere.

Ver-tſaeght. j. ver-ſaeght. Pauidus.

Ver-tſaert. j. ver-taerdt.

Ver-tupſſchen. Permutare, commutare, demutare: & Malè permutare: & Alea consumere, ludo aleatorio perdere.

Ver-tuptelen. Permutare, commutare: & Malè permutare.

Ver-tuttelde oft ver-tittelde woorden. Notæ, compendiose scripta verba.

Ver-tweefelen. *ſland.* j. **ver-trepſelen.** Pellicere, allicere: blanditiis fallere.

Ver-twijfelen. Desperare, abiicere animum, abiicere spem omnem, spe destitui, abduci in desperationem: despondere animū, & Oberrare, prorsus delirare: & Abduci in desperationem. & Incantare, fascinare, pellicere, inescare. & Infatuare.

ver-twijfelt menſch. Homo abiectus, homo abiecto animo: & Incātatus, fascinatus: & Delirus: & Infatuatus.

ver-twijfelinghe. Desperatio, spei abiectio, animi destitutio: & Delirium.

Ver-vaederen het kind. Infantem dare patri non vero, permutare patrem pueri.

Ver-vaeren. Peruenire, deuenire: euadere, exitum habere, ad exitum perduci.

ver-vaeren. Discedere, abire.

ver-vaeren. Perire, disperire, euanere, euanescere.

Ver-vaeren. Experiri, probare.

ver-vaeren man. Vir expertus, longo rerum vsu doctus, magno vsu perdoctus, vsu rerum callidus: exercitus: experientia doctus.

ver-vaerenheyd. Experientia, cognitio per vsum acquisita.

Ver-vaeren. Terrefacere, perterrefacere, terrere, deterrere, perterrere, proterrere, terrorem incutere, exanimare metu, pauorem iniicere: & Terrefieri, terreri, deterreri, perterreri, expauescere, pauere. *à vaer.* i. metus, terror, horror. *gall. effrayer. ang. feare.*

ver-vaerdt. Territus, perterritus: exanimatus. *gall. effrayé: ang. frayed.*

ver-vaerheyd. Pauor, terror, formido.

ver-vaerniſſe. Pauor.

ver-vaerlick. Terribilis, terrificus, formidabilis, horrendus.

Ver-vaeten. j. ver-vaten.

Ver-val. Casus, ruina.

ver-val. Emolumentum, commodum accidentarium, obuentiones. *vulgò* accidentalia.

ver-vallen. Collabi, dilabi, cadere, concidere, ruere, corruere.

ver-vallen. Recidere, relabi, reuolui.

ver-vallen. Vitium facere, ruinam minari.

ver-vallen. Recidere in morbum, denuo decumbere ex morbo, recidiuum morbum pati: concidere & Iacere.

ver-vallen ende betaelen de koſten. Pendere, soluere, exoluere sumptus: parem esse sumptibus.

ver-vallen muer. Parietina.

ver-valligh. Ruinosus, caducus. & Recidiuus.

Ver-valſchen. Adulterare, corrumpere, deprauare, vitiare, mentiri. *vulgo* falsare, falsificare.

ver-valſchen pemandts handt-teckē. Imitari alicuius chirographum, adulterare.

ver-valſcher. Adulterator, falsarius.

ver-valſcher van teſtamenten. Testamentarius, *Cic.* Adulterator testamenti.

Ver-vanghen. Capere, comprehēdere.

ver-vanghen. Cauere absentem ratum habiturum.

ver-vanghen. Captus.

ver-vanghen beeſte. Iumentum roborosum, teranicum.

Ver vaten. ver-vatten. Resumere, recipere.

Ver-baten/ver-batten. Comprehendere, continere.

ver-baten/ver-laeten. Transfundere, diffundere, elutriare: de vase in vas transferre. *vulgo* transfuasare.

Ver-beeren. *j.* **ver-baeren.**

Ver-belen. Crebrescere: & Nimia copia onerare, extra numerum & modum aliquid facere: nimium præstare: modum excedere, multitudine obruere.

Ver-bellen. Mutare cutem, veterē pellem exuere, membranam corporis renouare.

ver-bellinghe. Renouatio veteris cutis.

ver-bellinghe der slanghen. Vernatio serpentum, senecta.

Ver-berren. Procul abigere, amandare, ablegare.

Ver-berschen. Humectare, madidare, irrigare, refrigerare. & Renouare, recreare, restaurare: reficere, refocillare. *gall. refreschir: ang. refrishe.*

Ver-berssenen de koussen / ver-hackstucken *j.* **ver-hielen.** Reficere caligarum talos, reficere pedules posteriores.

Ver-beruen. Variare siue mutare colorem.

Ver-beur-deelen/ver-booz-deelē. Circumuenire iudicio.

Ver-beur-boeten de koussen. Reficere pedules anteriores. *vulgo* pedanare.

Ver-blieghen. Auolare.

Ver-blijten / ver-blijtighen. Alacrem fieri, alacritatem concipere.

Ver-bloecken. Detestari, execrari, abominari, deuouere, diris deuouere, dira imprecari, execrationibus deuouere, execrari diris imprecationibus: anathematizare *apud Eccles.*

ver-bloeckelick/ver-bloeckigh. Execrabilis, execrandus, detestabilis, detestandus, abhorrendus.

ver-bloeckinge. Detestatio, execratio, abominatio, dira deuotio: diræ.

ver-bloeckt. Detestatus, execratus, abominatus, sacer, deuotus. **Ver-bloeckt mensch.** Anathema, homo sacer, sceleratus, detestabilis.

Ver-bloten room. *fland.* Cremor lactis.

Ver-boechten. Humectare. & Humescere.

Ver-boeghen. Accommodare.

Ver-boeren. Auehere: & Abducere, seducere.

Ver-bolgh. Persequutio, prosequutio: & Afflictio: & Continuatio: & Consequentia. & Series, ordo.

ver-bolghen. Sequi, subsequi, insequi, persequi, insectari. & Affligere.

ver-bolgens. Continenter, consequenter, ex ordine.

ver-bolgher. Persequutor, prosequutor: & Afflictor, vexator.

Ver-booz-deelen. *j.* **ver-beur-deelen.** Iniuriam facere, circumuenire.

Ver-boozderen. Promouere, prouehere: & Accelerare, festinare. & Audere.

Ver-boozdsten. *vetus.* Differre.

Ver-bozmen. Reformare.

Ver-bozsen. *fland.* *j.* **verbzosen.**

Ver-bzachten/be-bzachten. Imponere merces naui aut vehiculo, certo vecturæ pretio.

Ver-bzemden. Alienare, abalienare. distrahere.

ver-bzemden van iemanden. Alienari ab aliquo, se alienare ab aliquo, auertere animum ab aliquo.

ver-bzemdt. Alienatus, abalienatus: & Auersus, iratus, iniquus.

ver-bzemdinghe. Secessio, alienatio.

Ver-bzeughden. *j.* **ver-beughen / verblijden.**

Ver-bziendschappen. Inire amicitiam.

Ver-bziesen/ be-bziesen. Congelare, congelascere, conglaciare, glaciari.

Ver-bzosen. Gelatus, congelatus.

Ver-bzomen. Augeri vigore, virtute, animo.

Ver-bzoeghen. Maturiùs venire, præuenire.

Ver-bzouden. *sax. sicamb.* Lætari.

Ver-bzouwen. Effeminari. & Lætari.

Ver-buplen. Fœdare, inquinare, fœdum vel sordidum reddere: & Sordere, sordescere, exsordescere, putrescere, computrescere: vitium facere, corrumpi, fracescere: situm contrahere.

ver-buplt. Fœdatus, inquinatus, sordidus, vitiosus, putridus, corruptus, fracidus.

ver-bupit bloed. Sanies, tabum.

Ver-bullē. Replere, explere, complere,

implere, adimplere, ſupplere, farcire, refercire, ſatiare.

Ver-wachten. Expectare, opperire, præſtolari.

Ver-wackeren. Euigilare. & Excitare.

Ver-waepen. Ventilare, euētilare, vento agitare. & Ventilari, vēto agitari.

ver-waepden haerinck. *ſland.* Halec vento ſiccatum, non ſatis duratum.

ver-waenen. Putare, reputare, credere.

ver-waenen. Gloriari.

ver-waendt. Putatus, putatiuus, creditus.

ver-waendt ſone. Falſiparens.

ver-waendt. Glorioſus, gloriabundus, arrogans: magnificus, ſplēdidus: qui vltrà quàm par eſt, de ſe cogitat: elatus opinione ſui. *q.d.* **ouer-waendt.** *ita quoq; gal. outrecuidé: ang. wanton.* i. laſciuus, petulans. **Rijck ende ver-waendt.** Diues & glorioſus, beatus.

ver-waendt. Laſciuus. & Delicatus, molliculus.

ver-waendtheyd. Arrogantia, gloriatio. & Laſciuia.

ver-waendelick. Glorioſè, arroganter. & Laſciuè, delicatè, molliter. & Magnificè, ſplendidè.

Ver-waer-borghen. Sponſorem conſtituere pro re vendita.

Ver-waeren / be-waeren. Cuſtodire.

ver-waeren de kraem-vrouwe. Curare puerperam.

ver-waerſter / vrouw-waerſter. Curatrix puerperæ, mulier quæ puerperam curat.

ver-waer-looſen. *holl.* Incuſtoditum relinquere, negligere. & Deſtruere, perdere.

ver-waer-looſt. Incuſtoditus, neglectus.

Ver-waet. *vet. ſlan.* Relictio, derelictio, deſertio.

ver-waet. *vetus. ſland.* j. **van.** Anathema, excōmunicatio: abſtentio. *D. Cyprian.*

ver-waeten. *vetus. ſland.* j. **ver-laeten.** Relinquere, deſerere.

ver-waeten. *vetus. ſland* Interdicere ſacris: extra ſynagogam, eccleſiā, ſiue congregationem eiicere: abdicare ab eccleſia: cōmunicatione interdicere, arcere à cōmunione: excludere vel reiicere ab eccleſia: abſtentū pronūtiare: ex ſancta hominum communitate exterminare.

ver-waeten menſch. *vetus.* Homo relictus, deſertus.

ver-waeten menſch. *ſland.* Excommunicatus, abdicatus ab eccleſia: abſtētus *apud D. Cyprianum: quod ſcilicet reliqui homines ab excommunicato abſtinere, eumque relinquere debeant:* reus cui ſacrificiis interdictum eſt. *Quibuſcunque autem ita interdictum eſt, in numero impiorum atq; ſceleratorum habentur: ab ijs omnes decedunt, aditum eorum ſermonemq; defugiunt, ne quid ex contagione incommodi excipiant: neque iis petentibus ius redditur, neque bonos vllus communicatur: ita Iulius Cæſar. lib. VI. de bello Gallico. ex quibus Cæſaris verbis, etymologia & ſignificatio tam dictionis* **ver-waeten** */ quàm ſynonymorum* **eer-loos / ee-loos recht-loos** & **wet-loos** *facilè patent.*

ver-waeteniſſe. *ſland.* Anathema, excommunicatio.

Ver-waeteren. Aqua nimia imbuere: nimio aquæ potu exſaturare: & Adaquare, aqua reficere ſiue perfundere.

ver-waetert peerd. *q. d.* **ouer-waetert.** Equus feruenter adaquatus, nimia aqua exſaturatus.

Ver-walghen. Faſtidire.

Ver-wallen weder. *vetus. ſland.* Aura feruens.

Ver-wandelen. *vet. ſland. ger. ſax. ſicamb. holl.* j. **ver-anderen.** Mutare, commutare, demutare.

ver-wandelick. j. **ver-anderlick.**

Ver-wandelen. Deambulare, ſpatiari.

Ver-want. *germ. ſax. ſicamb.* Cognatus, conſanguineus.

Ver-waſſen. Excreſcere, percreſcere, adoleſcere.

Ver-wecken. Excitare, ſuſcitare, incitare, concitare, prouocare: impellere, inſtigare, vrgere, inducere.

ver-wecken van de doodt. Suſcitare, reſuſcitare mortuum, à mortuis excitare, ad vitam reuocare.

ver-weckſel. Incitabulum, incitamen, incitamentum, ſuſcitabulum, fomes, ſtimulus.

Ver-wedden. Decertare pretio.

Ver-wederen / ver-weren in de ſonne. Inſolare:

Insolare: soli siue aëri exponere.
Ver-weeldighen / ver-welverighen. Lasciuire.
Ver-weent.j.ver-waent. Glorioſus.
Ver-weerdighen. Dignari.
Ver-weeren. Callere, calleſcere, occallere, occalleſcere.
Ver-weeren/ver-wepren. Defendere, tueri, propugnare: vim vi repellere: propellere.
ver-weeren de saecke. Causam dicere, se tueri, se depurgare apud iudicē, & aduersus accusatorem depugnare.
ver-weeren. *vetus.* Vsucapere.
ver-weerer. Defensor, propugnator.
ver-weerer in recht. Reus, causæ defensor.
ver-weeringhe. Defensio, propugnatio
ver-weeringhe in recht. Exceptio, oppositio Rei aduersus petitionem aut accusationem Actoris.
ver-weer-tozen. *vetus.* Propugnaculum, arx.
Ver-weesen. Orbare. **Ver-weest.** Orbus, orbatus parentibus.
Ver-weghen. Præponderare, pondere superare.
Ver-welcken/ver-welckeren. Flaccere, flacceſcere, fracere, fraceſcere, marcere, marceſcere, emarceſcere, tabeſcere, euaneſcere.
ver-welckt. Fracidus, putridus vetustate, flaccidus, flacceſcens, langueſcēs.
ver-welckinghe. Marcor, languor, putredo.
Ver-weldighen.j.ver-weeldighen. Lasciuire.
Ver-weldighen. Violare, vim inferre, vim facere, vi superare. vi opprimere, vi dominari.
Ver-wellen/ver-wallen. *vetus.* Mutare, vertere, inuertere.
Ver-wellen/ver-welen. *vetus.* Eligere.
Ver-wel-lustighen. Delectare, delectari.
Ver-welven. Camerare, concamerare, fornicare.
ver-welffel/ver-welf. Cameratio, concameratio, laquear, fornicatio, fornicis structura.
Ver-wenden. Conuertere, reuoluere.
ver-wendt. Reuolutus.
ver-wendt broot.j.ghe-wendt broot. **Ver-wendt.j.ver-waendt.** Glorioſus, lasciuus.
Ver-werken de stoffe. Insumere materiam operi: impendere labori vel in laborem.
ver-werken. Delinquere, peccare.
ver-werken. *vetus.* Incurrere mulctam aut pœnam.
ver-werken sijn leen.j. ver-beuren.
ver-werken sijnen vrient. Opere siue facto offendere amicum, malè mereri de amico, commereri aliquid erga amicū: infensum malefactis reddere amicum.
Ver-wermen. Calefacere, calsacere, excalfacere, fouere: focillare.
ver-werminghe. Fomentum, fomentatio.
ver-wermde spijse. Cibus recoctus.
Ver werpen. Abiicere, reiicere, aspernari, respuere.
ver-werpelinck. Reiiculus, abiectus.
ver-werpelick. Abiectè.
Ver-werren. Intricare, præpedire, impedire, turbare, perturbare, implicare, inuoluere, permiscere: confundere.
ver-werret. Perplexus, inuolutus, implicitus.
ver-werr hayr. Tricæ: capillus intricatus: & Nulla lege iacens coma, coma cæca, turbata.
ver-werrelick. Perplexè, implicatè, confusè.
ver-werringe. Intricatio, cōfusio tricę.
Ver-werselen.j.ver-werren. Intricare.
Ver-weruen. Impetrare, acquirere, cōciliare: obtinere, consequi, potiri: acquirere cum labore & molestia.
Ver-wesen. Damnatus, condemnatus.
Ver-wetighen/ver-wittighen. Significare, indicare, denuntiare.
Ver-wickelen. Inuoluere, implicare.
Ver-wijft. Effeminatus: & Vxorius: qui à muliere superatur: qui ab vxore imperiosè regitur.
Ver-wijsen. Damnare, condemnare, iudicare, adiudicare mulctæ, supplicio, morti: peragere reum: addicere supplicio, morti.
Ver-wijt. Opprobrium, probrum, exprobratio, improperiū, vituperium, conuitium, expostulatio.
ver-wijten. Opprobrare, exprobrare;

improbrare, improperare, obiicere culpam, imputare, incuſare: expoſtulare.

Ver wijuen. Effeminare.

Ver-wilderen. Efferare: & Efferari.

ver-wilderen. Silueſcere.

ver-wildert. Efferatus, efferus.

Ver-wille-keuren. Arbitrio permittere: & Deponere apud arbitrum. & Sponſionem agere.

Ver-willighen/ghe-willighen. Redlere voluntarium, beneuolum.

ver-willighen. Concedere, permittere, annuere, indulgere, tribuere, cõſentire, aſſentire, aſſentiri, adſtipulari.

ver-willinge. Conſenſio, conſenſus: aſſenſio, aſſenſus, volũtas, permiſſus, permiſſio, conceſſio.

Ver-winden. Obuoluere, inuoluere, implicare.

Ver-winnen. Vincere, conuincere, deuincere, euincere, reuincere, ſuperare, domare, debellare, expugnare, palmam obtinere, ferre trophæum.

ver-winnelick. Vincibilis, expugnabilis

Ver-winteren. Hyemare, hybernare.

Ver-wiſſelen. Mutare, commutare, permutare: ſupponere.

ver-wiſſelt. Suppoſitus, ſuppoſtus, ſuppoſtitius.

Ver-wittighen. *vetus.holl.* **j ver-wettighen.** Significare, indicare, denũtiare, certiorem facere.

Ver-woeden. Inſanire, furere, rabire, rabie agitari.

ver-woedt. Furioſus, furiatus, rabioſus, rabidus, inſanus, maniacus, mente captus: & Hydrophobus, lymphaticus, à rabido cane morſus.

ver-woedtheydt. Furia, furor, rabies, inſania, mania.

ver-woedighlick. Rabidè, furioſè, furibundè.

Ver-woeſten. Vaſtare, deuaſtare, euaſtare, depopulari, perpopulari, euertere, exterminare, deſtruere, deſolare, ſolum & deſertum facere, & excidere, euertere, delere.

ver-woeſt land. Ager deſertus à plebe & à cultura hominum.

ver-woeſter. Vaſtator, deuaſtator, populator, exterminator.

ver-woeſtinghe. Vaſtatio, deuaſtatio, populatio, depopulatio.

ver-woeſtinghe der ſtadt. Excidium, euerſio vrbis.

Ver-wonden. Conuulnerare, conſauciare.

ver-wonderen. Mirari, demirari, admirari, affici admiratione.

ver-wonderinghe. Miratio, admiratio.

Ver-wurghen. Suffocare, præfocare, ſtrangulare, gulam frangere, angere, fauces elidere.

ver-wurghen met den ſtrop. Interimere laqueo, premere collum laqueo.

Ver-wurmen. Vermiculari, verminare, vermes contrahere, vermibus corrumpi.

ver-wurmt. Carioſus.

ver-wurmtheyd. Caries.

Ver-wurpen j ver-werpen.

Ver-wurtelen. Radicare, radicari, radices agere, radices emittere.

ver-wurtelde koortſe. Febris hectica, marasmus. *vulgo* ethica.

Ver-wreeden. Ferocire, deſæuire.

Ver-wringhen j. ver-draeyen. Diſtorquere.

ver-wronghen. Diſtortus.

VER *extra compoſitionem.*

Ver-anghene j. dol-appel. Malum inſanum. *vulgo* melangenum. *ital. melanzane, merezane.*

Verckelẽ met een ſchupte. Nauicularì.

Vercken. Porcus, ſus. **Verckſken.** Porcellus, porculus, nefrens.

vercken eſel-wurm. Millepeda, multipeda: onyſcus, aſellus, porcellio. *vulgò* porcellus. *à porci ſimilitudine.*

vercken-back. Alueus, linter, aquaſiculus.

verckenſ-broot j. ſeughen-broot.

vercken-drijuer. Subulcus.

verckenſ-gras j. wegh-gras. Polygonium.

vercken-hoeder. Subulcus, porculator, porcarius.

verckenſ-kot / vercken-ſchot. Hara, ſuile.

vercken-kudſer. Porculator, ſubulcus.

vercken-luys. Vermis porcinus.

vercken-merckt. Forum ſuarium.

vercken ſmer. Aruina.

vercken-ſpeck. Lardum.

vercken-ſteen j. krauw-ſteen. Pumex

quo porcorum cutis fricatur.
ercken-stront. Succerda.
ercken-swijnet. Subulcus.
erckens-trogh. Alueus, linter, aqualiculus ligneus, alueus porcorum.
erckens traenen krijten. Eiulare absque lachrymis. *De pueris plorantibus & nullas lachrymas dantibus dicitur. grunnit enim & altè vociferans porcus lachrymas non emittit: vt nullum ferè animal præter hominem lachrymari, communis est opinio.*
erckens-venckel. Peucedanum, pinastellum. *vulgo* feniculus porcinus.
ercken-vleesch. Caro porcina, suilla.
Verde *holl. j.* **verre.** Longè.
Verd-iuys. Omphacium, vinum omphacites: succus acerbæ & nondum maturæ vuæ in sole densatus & resiccatus. *vulgo* agresta. *gall. verdjus: ang. verdiuice. q.d.* viride ius.
Vere. *j.* **veder.** Penna.
Vere. *j.* **vaer/veer.** Traiectus.
Verét/vaerent/vernẽ. Anno superiore.
erent wijn. *rectius.* **vernen wijn/vierné wijn.** Vinum anni præteriti, vinum non huius anni, vinum bihornum, annotinum, vinum vetus. *ger. fornen.*
Verghen. *flan. holl. sic.* Proponere, offerre, obiicere, exhibere: & Exigere, poscere, petere, quærere. & Exequi.
Vermillioen. Cinnabaris, sanguis draconis, minium. *vulgò* vermilium, vermiculus. *gall. vermillon, vermeilon: ital. vermiglio: hisp bermellon: angl. vermillion.*
ermillioen-rood. Miniatus.
ermillioenen. Pingere minio, miniare.
Vernen oft vernigher. j. verent. *vulgò* Vernus. i. veteranus *dicitur Germanus. hinc* Vernulphus, *q.d.* veteranum auxilium. *Adr. Iun.*
Vernis. Gummi iuniperi, gummi iuniperinũ, sandix, sandarax, sandaracha. *vulgò* vernix. *gall. vernis: ital. vernice: hisp. barniz: ang. vernysshe.*
verniſſen. Fucare sandaracha, inficere sandaracha, purpurissare, purpurissò inficere, vernice illinere.
verniſſinghe. Purpurissum.
Verre/verde/varre. Remotus, distans, longinquus. & Lõgè, porrò, procul. *ger. fern: ang. farre.* **So verre,** Eatenus, eousque. **So verre als.** Modò, dummodo, si.
verre liende. Lynceus, vehemẽtor perspicax.
verre-liende man. Homo longè in posterum prospiciens. *Cic.*
verheyd. Distantia, loginquitas, spatium, interuallum.
Verre/varre/stier. Taurus, bos admissarius.
verren-huyd. Tergus taureum: taurinum tergum. *Virgil.*
verren-iaegher. Contus, venabulum longius.
verre-koe. Taura.
verren-teers. Taurea, *Iuuenal.*
verſ kalf. j. varſe. Vitula.
Verrier-gat. j. maſier-gat. Riscus.
Verſch. Recens, nouus, nouitius. *vulgò* frescus. *ger. frisch: gall. frez: ital. & hisp. fresco: ang. fresshe.*
verſch. Vdus, madidus.
verſch ey. Ouum recens.
verſche kaeſe. Caseus recens, musteus.
verſche wonde. Crudum vulnus, adhuc cruentum, recens.
verſchelick. Recens, recenter.
verſchendt. Humor, humiditas, mador.
verſchen. Vdare, humectare, madefacere, madidare.
Verſe. *j.* **varſe.** Bucula.
Verſſen/verſſene/hiele. Calcaneus, calcaneum, calx, pars posterior pedis imi: malleolus, tibiarum processus imus. *ger. ferſſen.*
Verſt/verſte. *ſland. vetus.* **j. friſt/virſt/voꝛſt.** Dilatio, procrastinatio: & Induciæ: & Ampliatio, comperẽdinatio, intermissio *ſax. friſt.*
Verſten. *j.* **voꝛſten/friſten/voꝛdſten.** *vetus.* Procrastinare, differre: ampliare, comperendinare: inducias facere: cessare à lite vel bello.
Vert. *j.* **voꝛt.** Crepitus ventris. *ger. furtz: ang. farte.*
verte. Mulier pedens siue crepitũ ventris emittens frequenter.
verten/voꝛten. *vetus. j.* **vijſten.** Pedere. *ger. furtzen: ang. farte.*
Verve/verwe/varue. Color, tinctura, tinctus, venenum. *ger. farb: ſax. ferue, farue.*

verve der ſchilders. Pigmenta, colores pictorum.

verven/varven. Colorare, colore inficere, ſufficere: colorem inducere: tingere.

verver. Tinctor, infector, offector.

ververs ketel. Cortina, ahenum tinctorium.

ververije/verw-huys. Officina tinctoria, baphia.

verwinghe. Tinctura.

verwiſſel. Tinctura: infectus, us.

Veſche veſchte. Faſcia, cunæ, cunabula, incunabula.

veſchen/veſchien/vaeſchen/winden het kind. Colligare infantem incunabulis: involuere puerum faſciis, pannis: faſciare.

Veſe veeſe. Feſtuca, fibra. *ſax. feſe.*

veſel veſelinghe. Fibra.

veſelinghen der wortelen. Capillamenta, fibræ radicum.

veſelen. Leuiter virgarũ extremis capilla mentis ſiue libris cædere nates.

Veſicken. Suſurrare.

veſicken in d'oore. In aurem dicere, in aurem inſuſurrare, muſſitare, muſare, murmurare, ſubmiſsè loqui, immurmurare: inſuſurrare: Leui ſuſurro in aurem alicui dicere.

Veſpercen/veſper-ghe-tijden. Horæ veſpertinæ, preces veſpertinæ, ſacra pomeridiana. *vulgò* veſperæ.

veſper-brood Merenda, cibus qui poſt meridiem ſumitur: antecœniũ. *Apul.*

veſper-tijd. Veſper, veſpera, tempus veſpertinum.

veſperene. *ſland* Merenda: veſperna, *id eſt*, cœna, *apud Plautum, teſte Feſto.*

veſperenen. *ſland.* Sumere merendam ſiue antecœnium.

Veſſemen een naelde. Acum filo traiicere, filũ inſerere in foramen acus.

Veſt j. veeſt. Crepitus ventris.

Veſt. *ger. ſax.* j. **vaſt.** Firmus.

veſt-halm. Infeſtucatio, calamus inueſtituræ. *vide* **halm-goedinghe.**

veſte. Munimen, munimentum, munitio, robur, fortitudo.

veſte der ſtad. Mœnia: muri vrbis.

veſten/veſtighen/vaſt eñ ſterck maecken. Firmare, confirmare, roborare, corroborare, munire, communire: & Figere. *germ. feſten: ang. faſten.*

veſtinghe. Munitio, munimen.

Vet. Pinguis, obeſus, opimus: & Pinguis, vnguinoſus. *germ. feiſs: ang. fatte.*

vet land. Ager pinguis, fœcundus, ferax, fertilis, felix.

vet/vettighepd. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obeſitas, aruina.

vetachtigh. Suppinguis.

vetten. Pinguefacere, impinguare: & Saginare, obeſare. & Pingueſcere, pinguefieri: craſſeſcere.

vetten. Adipe, aruina, oleo vngere.

vetten het leder. Macerare, concinnare corium, aruina pingui linere: *vulgò* tanare, frunire.

vetten donder-dagh. Hilaria: dies Iouis ante quadrageſimale tempus, luxui ſacratus. *q. d.* dies Iouis pinguis.

vet-maſt. *ſicamb.* Sagina.

vet-ſack. Venter, ventrioſus, pinguis aqualiculus, homo pinguis. *q. d.* ſaccus pinguis.

vette-waere. Merx pinguis: adipes.

vette-waerier. Pinguiarius: qui candelas, adipes, olea, aruinas, aliaq; pinguia & liquamina vendit.

vette-waerier/vettaglier/victualier/vettuwaerier. Macellarius, qui res victui neceſſarias venum exponit in macello. *gall. vettualier: ital. vettuaglie-re. vulgò* victualiarius.

vette-waerije. Officina pinguiaria.

vetter j. gaerwer. Coriarius. *vulgò* tannator.

vetterije. Officina coriarij.

vettighepd. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obeſitas.

Veter. *holl. friſ. ſicamb.* j. **neſtel.** Ligula.

veter. Catena.

veter/helde. Neruus, pedica, compes, boiæ, arum: cippus. *ang. fetter.*

veteren. Catenare, religare catena: cõſtringere catenis: & Compedire. *ang. fetter.*

veter-ſlot. Sera catenata.

Veulen/volen. Pullus equinus, equulus, equuleus, equus nouellus: mannulus. *germ. fule: ſax. valen: ang. fole.*

veulenen. Edere fœtum equinũ, edere equulum.

Veur/voor. Pro, præ, ante. *germ. fur, for: ſax. vor: ang. for, before.*

beur mijn deel. Pro mea parte.
beur de deure. Ad ianuam, ad fores, pro foribus, ante fores.
beur niet. j. om niet. Frustra: gratis.
beur de hand dichten. Fingere ex tempore, imprǽmeditatè.
beur een iaer. Ante annum.
beur een iaer / beur een maend / beur eenen dagh. In vnum annum, in vnum mensem, in vnum diem: in spatium vnius anni, mensis, diei.
beur ooghen. Præ oculis, ante oculos.
beur sijnen vriend wat doen. Pro amico aliquid facere, amici causa: amico aliquid præstare.
beur den verweerder spreken. A reo dicere.
beur den rechter. Coram iudice, ad iudicem, apud iudicem.
beur dat. j. eer dat. Antequam, priusquam.
beur handen. Præ manibus, ante manus, ad manum, in promptu, instans, imminens.
beur handen zijn. Instare, imminere, præsto esse, adesse.
beur-handigh. Imminens, instans.
beur elcken ruyter / beur elck hoofd / beur elcke stad. In militem, in capita singula, in viros singulos, in ciuitatē.
Beur auend. Occiduum tempus, serum diei.
Beur-baene. Prima via. **Hem op de beur-baene maecken.** Præcedere, præire. **Die op de beur-baene is.** Prævius.
Beur-baer / beur-baerigh. Præstans, præcellens, excellens, eminens: inclytus, insignis.
Beur-baete. Prior commoditas, prærogatiua.
Beur-be-dacht. Præmeditatus.
beur-be-dachtigh. Præmeditatus.
beur-be-dachtighlick. Præmeditatè.
beur-be-dencken. Præmeditari.
Beur-be-dieden. Portendere.
beur-be-diedsel. Portentum.
Beur-be-spreek. Condictio, condictum. & Obnunciatio. *vulgò* protestum.
beur-be-spreken. j. be-spreken. Condicere: & Obnunciare.
Beur-beld. Prototypon, archetypō, typus, archetypus, exemplar, exemplū.
beur-belden. Præfigurare. & Imaginari.
Beur-berd. Tabula proiectitia, proiectum tabernæ.
Beur-bergh der zee. Promontorium.
Beur-be-suten. Præoccupare.
Beur-be-wijs. *vetus.* Exemplum.
Beur-bidden. Intercedere deprecari.
beur-biddinge. Intercessio, deprecatio.
beur-bidder. Intercessor, deprecator.
Beur-bij. Trans, præter, vltra.
beur-bij gaen. Præterire, trāsire, transgredi.
beur-bij laeten gaen. Prætermittere.
beur-bij vaeren. Præteruehi equo, curru, naui: transuehi.
beur-bij seylen. Legere, præternauigare, prænauigare, præterire nauigio, præteruehi nauigio.
Beur-binden. Præligare, præuincire.
beur-bind. *vetus.* Redimiculum, tænia, fascia crinalis.
Beur-blesse. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.
Beur-bode. Prænuncius: & Præsagiū.
beur-bod-schappen. Prænunciare.
Beur-boghe. *vetus.* Antilena.
Beur boors-man. Proreta.
Beur-borgh / beur-borght / beur-gheborght der stadt. Pomœrium, suburbia, suburbana, propugnaculum. *vulgò* antemurale. *gall faulx bourg.*
beur-borgh / beur-bocht der hellen. Limbus inferni, fauces orci.
Beur-borst. Thorax.
Beur-broecke. Subligar, subligaculum, pudendorum velamen,
Beur-dachte. Præmeditatio, circumspectio.
beur-dachtigh. Circumspectus, prouidus.
beur-dachtighlick. Cogitatò, cogitatè.
Beur-dack. Proiecta, proiectura: corona, lorica: *vulgò* protectum.
Beur-dagh. Tempus antelucanum.
Beur-daghigh. Antelucanus.
Beur-dansen. Præsultare, præsilire, choream ducere: rectum ductare in chorea, *Terent.*
beur-dansser. Præsultor, choragus: qui chorum ductat.
Beur-deel. Prærogatiua, præstātia, eminentia, commodū, promotio, omne

id quod nos iuuat & promouet ante alios : *contrarium* **achter-deel.**

veur-deel. Primæ, primæ partes, primus in aliqua re locus. Pars ſiue portio quam quis præ alijs ſumere debet. *Io. Becan.*

veur-deel hebben. Primas tenere. ſ. partes: potiorem eſſe.

veur-deelen. j voo3deren. Promouere.

Ver-dencken. Præmeditari.

Veur-deure. Ianua, oſtium, fores.

Veur-dichte. Dictata, orum: thema.

veur-dichten. Dictare.

Veur-doeck. *ſicamb.* Succinctorium, ſemicinctium : & Velamen.

Veur-doen. Præponere, proponere.

veur-doen / voo3t-doen. Merces venum exponere.

veur-doen. j. veur-verd. Proiectum tabernæ.

veur-doen. Præire facto: facere aliquid quod alius imitetur.

Veur-dzaeghen. Præferre, proferre, offerre.

Veur-dzincken. Præbibere, propinare.

Veur-ende van t'ſchip. Prora.

Veur-gaen. Præire, præcedere, antecedere, anteire. & Exemplum præbere.

veur-gaende. Præcedens, ſuperior.

veur-gangh. Præceſſio : & Prærogatiua, præſtantia.

veur-gangher. Præuius: præceſſor, anteceſſor : & Dux, ductor.

veur gangher / veur-ſaet. Deceſſor. *vulgò* prædeceſſor.

veur-gangher. Procurator, adminiſtrator.

Veur-ghe-vo3ght / veur-ghe-vucht. j. veur-vo3gh.

Veur-ghe-rep. Antilena.

Veur-ghe-ſpan. Antilena, lorum ante pectus equi.

Veur-ghe-tuyghh. Antilena.

Veur-ghe-vecht. Præludium pugnæ, præluſio: principium pugnæ.

Veur-gheuel. Frontiſpicium.

Veur-ghiſteren. j. eer-ghiſteren.

Veur-haem. Antilena.

Veur-hay3. Antiæ, capronæ.

Veur-hals. Iugulus, iugulum, pars anterior colli.

Veur-hamer. Tudes, malleus maior.

Veur-handigh. Imminens, inſtans,

Veur-hanghen. Præpendere.

veur-hangh. Velum.

veur-hanghſel. Velum, ſiparium: velarium.

veur-hanghſel van vedden oft kameren. Periſtromata, velaſia, velamina, peripetaſmata.

Veur-hemen. Antehac, antea.

Veur-hoede. Cautio. & Exercitus frons, prima acies. *vulgò* auantgarda.

veur-hoeden. Cauere, præcauere.

veur-hoedigh. Præcauens.

Veur-hof. Cauædium, cauum ædium, ſubdiale, hypæthrum: & Cors, cohors, area villica : anterior villa. & Veſtibulum : & Atrium. & Propylæum. & Colonia: villa ruſtica prædio iuncta.

Veur-hoofd. Frons, frontis: anterior pars capitis.

veur-hoofden der balcken. Proceres.

veur-hoofdinghe. Sinciput, ſincipitis.

veur-hoofd-locken. Cincinnus.

Veur-houd. Propoſitum, thema, ſermo, oratio.

veur-houden. Proponere : & Opponere. & Obiicere, exhibere.

Veur-hupd. Præputium.

Veur-hups. Primæ ædes, atrium, veſtibulum.

veur-hupſken van den bie-koſ. j. ſchutſel. Propolis.

Veur-iaeghen. j. verjaeghen. Fugare.

Veur-iaer. Annus incipiens, principium anni: & Ver: ver nouum, ver primum.

Veur-kael. Præcaluus, recaluus, recaluaſter.

Veur-kaſteel. *ſax. ſicamb.* **j. veur-ſchip.** Prora: & Roſtrum : pars nauis acuminata in prora eminens.

Veur-kennen. Præcognoſcere.

Veur-kercke. Pronaum, veſtibulum templi, porticus templi.

Veur-kind. Puer prioris tori : ex primis natus nuptiis.

Veur-komen. Prꝛeuenire, prꝛeoccupare: anteuertere, occurrere. & Obuenire, obtingere.

veur-komen. Obuerſari oculis, menti, animo.

veur-koop doen / veur-koop houden. In ſolidum antè empta diuendere, merces

merces præemere minoris, easque post pluris vendere.

Veur-kooper. Propola, qui merces prior emit, vt pluris reuendat: dardanarius.

Veur-kop. Sinciput.

Veur-land aen den dijck. *j.* **schooz.**

Veur-leden / ver-leden. Præteritus, transactus: exactus priſtinus.

Veur-legghen. Præponere, anteponere, opponere.

Veur-lente. Ver primũ, nouum, iniens.

Veur-leſen. Prælegere.

Veur-lichten. Prælucere.

Veur-lijf. Pectus.

Veur-loop. Prȩcurſus, præcurſio.

Veur-loop / ſcheut-wijn / leck-wijn. Protropum vinum: multũ quod ſponte profluit antequam vuæ calcentur: vinum lixiuium, vel lixiuum.

Veur-loopen. Præcurrere, antecurrere: & Curſu anteuertere, currendo præuertere: & Terga dare, fugere.

Veur-looper. Præcurſor, antecurſor, prodromus.

Veur-looue. *j.* **looue.** Podium.

Veur-maels. Antea, olim, quondam.

Veur-maend. Menſis incipiens, principium menſis.

Veur mangher / veur-menger. *j.* **veur-kooper.** Propola.

Veur-mid-dagh. Tempus antemeridianum.

Veur-monde. *germ. ſax. friſ. ſicamb.* *j.* **mond-booz.** Tutor. & Aduocatus. *q. d.* ore aſſiſtens.

Veur-monder. Conciliator: & Tutor.

Veur-mondinghe. Tutela.

Veur-mondſchap. *vetus.* Tutela.

Veur-mouwe. Manica.

Veur-nacht. Conticinium, prima pars noctis, ſecunda vigilia.

Veur-naem. Prænomen.

Veur-naem / veur-nem. Eximius.

Veur-naemſte / veur-nemſte. Præcipuus, principalis, peculiaris. **De veur-naemſte des volcks.** Optimates, primates, præcipui: primarij.

Veur-nemen. Antecapere, anticipare, præſumere, præoccupare, præripere: & Proponere, animo proponere, decernere, ſtatuere, conſtituere, in animum inducere, deſtinare, decernere animo: ſuſcipere conſilium.

Veur-nemen / veur-neminghe. *j.* **opſet.** Propoſitum, decretum, intentio, ſententia.

Veur-nemlick. Præcipuè, præſertim, imprimis, comprimis.

Veur-nemſte. *j.* **veur-naemſte.** Præcipuus, principalis.

Veur-noen. Tempus antemeridianũ.

Veur-onder des ſchips. Receptaculum in prora.

Veur-ouders. *j.* **veur-ſaeten.** Maiores: generis auctores.

Veur ooghen. Coram, præſens, ante oculos.

veur-ooghenthedt. Præſentia.

veur-ooghentlick. Coram.

Veur-ooz-deel. Præiudicium.

Veur-ouer. A fronte, è regione.

veur-ouer hanghen. Propendere.

Veur-pand van de koetſe. Sponda lecti, fulcrum lecti anterius.

veur-pand van t'kleed. Lacinia anterior veſtis.

Veur-peerd. Equus funalis: qui in curru duobus vnà iunctus tertius antecedit.

Veur-proeuen. Prægustare, prælibare.

veur-proeuer. *j.* **proeuer.** Prægustator.

Veur-raed. Conſilium ante factum: deliberatum. **Met veur-raed.** Conſultò, conſultè, deliberatè.

veur-raeds. Conſultò, deliberatè.

veur-raed / veur-raet / veur-aet. Penus, penu, cõmeatus, cõditio rei familiaris.

veur-raed. Prouiſio, prouiſus.

veur-raed van kozen. Prouiſio, frumenti, frugum conditio.

Veur-rede. Præfatio, prologus, proœmium, proloquium.

veur-reden / veur-redenen. Præfari, proloqui.

Veur-repcken. Prætendere.

Veur-repden. Præparare.

Veur-reppel. *vetus.* Antilena.

Veur-ſaeghe. *vetus.* Prognoſticum, præſagium.

Veur-ſaet. Deceſſor. *vulgò* Predeceſſor.

veur-ſaeten. Maiores, generis auctores, ſuperiores. *vulgò* prædeceſſores.

Veur-ſangh. Antiphona.

veur-ſangher. Præcentor, choroſtates. *vulgo* intonator.

Veur-ſchantſe. Propugnaculum, præ-

tentura,æ:prætenturæ,arum.

Veur-ſchantſen. Præmunire.

Veur-ſchelligh. Præcellens, præuertẽs, anteuertens, antícipans.

Veur-ſchepen. Protobulenta, primus ſiue ſummus ſenator: conſul.

Veur-ſchieten. Obiicere, obiectare.

veur-ſchieten yet gheld. j. **ver-ſchieten.**

Veur-ſchyn. Aſpectus, conſpectus, apparitio, præſentia. **Te veur-ſchyn.** In conſpectu, coram. **Te veur-ſchyn komen.** Comparere, apparere, coràm adeſſe, in conſpectu venire, in publicum venire. **Te veur-ſchyn bzengẽ.** Siſtere, offerre, præſentare, in cõſpectum dare, in lucem prodere, in apertum proferre: exhibere.

Veur-ſchip. Prora.

Veur-ſchoot. Caſtula, præcinctorium, ſinus, ſemicinctium, ſuccinctorium, ventrale.

Veur-ſchzeuen. Præſcriptus.

veur-ſchzift. Exemplar.

veur-ſchzift den kinderen geuen. Præformare literas pueris.

veur-ſchzijuen. Præſcribere: & Præformare literas alteri.

Veur-ſchupf. Obex, peſſulus.

Veur-ſchutſel aen de deure. j. **ſchutſel.** Diathyrum.

Veur-ſegghen. Prædicere.

veur-ſegghẽ. Præire verba, præire verbis, verba præfari quæ alius reddat ac imitetur.

Veur-ſenden. Præmittere.

Veur-ſet. j. **op-ſet.** Propoſitum.

veur-ſetten. Proponere, anteponere, præponere: apponere.

veur-ſetten wille. j. **op-ſet.**

Veur-ſicht. Prouiſio, prouiſus, prouidentia.

veur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus, prudens, ſagax.

veur-ſichtighevd. Prouidentia, circumſpectio: prudentia.

veur-ſichtighlick. Prouidè, circumſpectè: cautè, prudenter.

veur-ſien Prouidere, prouidere, proſpicere, cauere.

veur-ſienigh veur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus.

veur-ſienigheyd. Prouidentia.

Veur-ſinghe. i. Præcinere.

Veur-ſlagh / vroef-ſlagh. Præludium pugnæ.

veur-ſlagh. j. **raed-ſlagh.** Ratio, propoſitum.

veur-ſlagh van de ure. Præambulum horæ.

veur-ſlaghs. Ante ictum, ante factum. **Veur ſlaghs wel weten.** Præſcire. *q.d.* ſcire ante ictum: *metaphora ſumpta à gladiatoribus.*

Veur-ſloof ken der mannelickheyd. Præputium.

Veur-ſnyden. Præcidere.

veur-ſnijder. Sciſſor, ſtructor, chironomanta, carptor: qui cibum carpens ſcindenſque præminiſtrat.

Veur-ſomer. Ver, prima æſtas, noua æſtas, incipiens æſtas, æſtatis principiũ.

Veur-ſone. Prioris tori filius.

Veur-ſorghe. Prouiſio, cautio, cura.

veur-ſorgher. Curator.

veur-ſorghen. Curare, procurare.

Veur-ſpan. *vetus.* Fibula.

Veur-ſpanne. Lichas, interuallum inter pollicem & indicem extenſos.

Veur-ſpel. Præludium.

veur ſpelen. Præludere.

Veur-ſpellen. Præire literas, ſyllabas verba: præire verbis: & Dictare, ſuggerere.

Veur-ſpoed. Proſperitas, ſucceſſus, res ſecundæ: emolumentum.

veur-ſpoedigh. Proſper, fauſtus, ſecundus.

veur-ſpoedighlick. Proſperè.

Veur-ſpraecke. Antiloquium, protologia.

veur-ſpraecke. Cauſidici, aduocati, ſiue patroni oratio.

veur-ſpraecke. Aduocatus, actor, patronus, cauſidicus, orator, rhetor, interpres. *germ. furſprach: ſax. voorſprake. homines enim ſæpè pro re capiuntur: vt diximus in voce* **maegh-ſchap.**

veur-ſpreken. Præloqui, præfari, anteloqui. & Fideiubere. & Stipulari. & Defendere verbis.

veur-ſpreker. Cauſidicus: & Interpres: & Fideiuſſor.

veur-ſprekinghe. Stipulatio.

Veur-ſpringhen. Præſilire.

Veur ſtad. Suburbia, orum, ſuburbiũ.

Veur-ſtaen. Anteſtare: & Præeſſe. & Aſſiſtere,

Aſſiſtere, ſtare pro aliquo, patrocinari, tueri, defendere.

beur-ſtaen. In memoria eſſe. **Dat ſtaet mp beur.** Supereſt mihi huius rei memoria, memoriæ inſidet, in memoria habeo, memini. **Laeten beur-ſtaen.** Præſumere opinione: ſibi perſuadere: in animum inducere.

beur-ſtand. Defenſio, auxilium, patrocinium.

beur-ſtander. Defenſor, patronus: & Antiſtes, præſes.

beur-ſtauen. j. **beur-ſpellen.**

Beur-ſteken. Præfigere.

Beur-ſtel. Propoſitum. & Propoſitio.

beur-ſtellen. Proponere, præponere.

Beur-ſteue. Prora. pars nauis anterior.

Beur-ſtoot van den bie-korf. j. ſchutſel. Propolis. *ger. vorſtoß.*

Beur-ſtoue. Apodyterium: vbi lauaturi veſtes exuunt.

Beur-ſtrecken. Prætendere.

Beur-ſtrijden. Propugnare.

beur-ſtrijder. Propugnator. & Anteſignanus.

Beur-ſweuen/beur-ſwepuen. Obuerſari, verſari ante: obuerſari oculis vel ante oculos: obuerſari menti, animo.

Beur-tanden. Dentes primores, inciſores, tomices, gelaſini.

Beur-teecken. Præſcitum, prognoſticum, augurium, oſtentum: portentum, prodigium.

beur-teeckenen. Præſignare.

Beur-tijd. Tempus præteritum.

beur-tijds. Olim, quondam.

beur-tijdigh. Præcox, præmaturus.

Beur-toght. Prima acies, primus exercitus. & Prærogatiua: primæ partes.

Beur-treffen. Præcellere.

beur-treffelick. Præcellens, præſtabilis, præſtans.

Beur-baeders, Maiores, generis auctores.

Beur-bat/onder-bat. Excipulus.

Beur-bechten. Propugnare.

beur-beehter. Propugnator, agoniſta, pugil. & Anteſignanus.

Beur-beſte. Propugnaculum. *vulgò* antemurale.

Beur-bingher. Index, digitus pollici proximus, digitus ſalutaris.

Beur-bluchtigh. Profugus,

Beur-boet. Pedulis, pedule, faſcia pedulis. **Beur-boeten.** Pedules, faſciæ pedules.

beur-boets. *vetus. ſland. holland.* Statim, eueſtigio.

Beur-wachs. *holl.* Propolis.

Beur wachte. Prima & ſecunda vigilia. & Procubitores.

Beur-waer. Certè, ſanè, profectò, enimuerò reuera: nempe.

beur-waerde. *q. d.* **beur-woord.** Conditum, conditio, conditio, pactum, pactio, contractus.

beur-waerde in ghe-ſchrift. Tabulæ contractus, ſyngrapha, ſyngraphus, ſyngraphum.

Beur-waerts. Antroiſum.

Beur-weer/beur-weeringhe. Propugnaculum.

beur-weeren. Propugnare.

beur-weeren. *ſax.* j. **ghe-weren.** Præſcribere.

Beur-weghigh. Præuius.

Beur-wenden. Prætendere, prætexere: obtendere, obiicere, proponere.

beur-wendſel. Prætextus, obtentus, us.

Beur-werpen. Obiicere.

Beur-weſer. *ſax. ſicamb.* j. **ſchaffenaer.** Magiſter, cuſtos. & Procurator.

Beur-wete. Prænotio.

beur-weten. Prænoſcere, præſcire.

beur-wetigh. Præſcius.

Beur-wijſen. Præmonſtrare.

Beur-wind. Ventus ferens, ventus ſecundus, ventus qui à puppe ſequitur.

Beur-winter. Prima hiems, noua hiès, principium hiemis.

Beur-witte/beur-wittigheyd. Curioſitas. *germ. fürwitz: ſax. vorwitz.*

beur-wittigh. Curioſus.

beur-wittighlick. Affectatè.

Beur-wo;pelinck. Abortiuus.

Beurders. *vetus. ſland* j. **beur-ouders.**

Beuren j. **beur.** Ante. **Te beuren ghe-uen/ten beſten gheuen.** In ſumptum dare, *vulgo* in antipodium dare.

Beurigh. Præcedens, priſtinus, prior.

Beurſt. Culmen, faſtigium, cacumen. *germ. firſt.*

beurſt des boets. j. **wijf.** Mons pedis, pectus, conuexum pedis.

beurſt/beurſt-ſteen. Imbrex. (*firſt.*

Beurſt/beurſte. Primus, anterior. *angl.*

beurſte

veurſte vingher. Digitus index: ſalutaris.

Veurſt/voꝛſt. Princeps,dux,heros,regulus. *germ.fuͤrſt: ſax.foerſt.*

veurſt-voꝛigh. Illuſtris: ducum ſiue principum ſanguine natus.

veurſten-dom. Principatus, ducatus, dominium principis,ſatrapia.

veurſten gaue. Donatiuũ,congiarium.

veurſten-hof/veurſten-hups. Aula. palatium,regia.

veurſten-ſchat. Fiſcus, principis ærarium.

veurſter.j.voꝛſter. Præfectus pagi,prętor ruſticus.

Veuren/voeren. *ſland.* Caſtrare.

Veuſen *ſland.* Generare piſcium more.

V I

Vichten.j.vechten.

Vied.j.veed. Odium.

Vieder. *holl.* **j.eemer.** Situla.

Viel-licht/vil-licht. Forſan,forſitã,fortè,fortaſſe.*q.d.*facilè accidat.*germ.villeicht.*

vier. Quatuor.*ger.vier:ſax.veer:ang.foure,* (*fowere.*

vier-bancke. *vetus.ſax.* **j.vier-ſchare.**

vier-daghſche koꝛtſe. Febris quartana: quadrimi circuitus febris. *Plin.* Saturni filia,*ab antiquis dicta. Adr. Iun. ex Oct. Horat.*

vierdeel/vierde deel. Quadra,quadrãs, quartarius,quarta pars.

vier-deel lands.j.hondert roeden.

vier-deel dagh-wercks. Quadrans operæ.

vier-deel vander uren. Quadrãs horæ.

vier-deel vander mijlen. Quadrans miliaris.

vier-deelen. Diuidere ſiue diſſecare in quatuor partes: quadripertire.

vier-dobbel. Quadruplus.

vier-donck. *vet.* **j.vierlinck.** Quadrans, quarta pars.

vier-eck.j.vier-hoeck.

vier-eckigh.j.vier-hoeckigh.

vier-hoeck/ Quadrum, quadratum.

vier-hoeckigh. Quadratus: quadrangulus: tetragonus.

vier-iaerigh. Quadrimus.

vier-iaerighen tijd. Quadriennium, ſpatium quatuor annorum.

vier-kant. Quadrum,quadratum: tetragonus.

vier-kant gat. *adag.* Spatium oſtij.

vier-kant hout. *adag.* **j.galghe.**

vier-kante talicoꝛe. Quadra.

vier-kantigh. Quadratus.

vier-kanten. Conquadrare.

vier-mael. Quater.

vier-mael ſo veel. Quadruplum.

vier-mael grootter. Quadruplo maior.

vier-ſaed. Hyporrimmata:bellaria arida ſaccarata, tragemata ſaccarata quatuor ſeminum.

vier-ſchaere. Tribunal,forũ iudiciale, forum iudiciarium,iudicũ conſeſſus. *q. d.* congregatio quatuor virorum: *nempe* iudiciis, actoris, rei, & ſcribæ: *aut* prætoris, iudicis, accuſatoris & rei: *vel vt in Saxonia & aliis nonnullis locis olim,* prætoris,& trium ſenatorũ ſiue ſcabinorum: *requiruntur enim ſecundum leges Saxon. Magdeburg. parte I. cap.2. dict.1. tres ſcabini, quorum primus concipit ſiue adinuenit, reliqui duo aſſentiuntur, iudex ſiue prætor ſententiam pronunciat.*

vier-ſchaere/ *inquit Iac. Marchan.q.d.* quadriturba: *quia quatuor perſonarum illic vſus eſt, actoris, rei, iudicis, & baillui.*

vier-ſchaer-dagh. Dies faſtus.

vier-ſcheutigh/vier-ſchotigh. Quadratus. *ſax.veerſchatigh.*

vier-ſchoodigh. *ger.ſax.ſic.* Quadratus.

vier-ſpletigh. Quadrifidus.

vier-ſpoꝛonghe. Quadriuium.

vier-tael. *ſland.* **j.vier-tel.**

vier-tel/veertel. Quartarius,quadrans menſuræ. *vulgò* quartallum,fertilla. *germ.viertel: ſax.veert.*

vier-tien. Quatuordecim: bis ſeptem.

vier-tien nacht. Spatium quatuordecim dierum.

vier-tiẽ nacht. Noctes quatuordecim, ſiue dies quatuordecim: Dies iuridicus ſemimenſtruus; nempe à decima quarta nocte ad decimam quartam noctem. *vulgò* quindena. *vide* **Ghe-nacht.**

vier-tienſte. Decimus quartus.

vier-tigh/veertigh. Quadraginta.*ger. viertig: ſax.veertigh: ang.fourty.*

viertig-ghmael. Quadragies.

viertighſte. Quadrageſimus.

vier-voetigh. Quadrupes, quadrupedans.

vier-voud. Quadruplum.

vier-

vier-voudigh. Quadruplex, quadruplus.

vier-voudighlick. Quadruplo.

vier-wegh. Quadriuium, gruma.

vier wegh-ſcheede. Quadriuium.

vier-wekigh. Menſtruus.

vier-wekighe ſieckte. ɉ. **maend-ſtondē.**

vierde Quartus.

vier-derley. Quadruplex.

vier-lingh. Quadrans, quarta pars aſſis.

vier-lingh. *ger. ſax. ſicamb.* Cotyla, hemina.

Vier/vuer/vuyr. Ignis. πῦρ. pyr. *germ. feur: ſax. vuer, fur, vuhr: ang. viere, fiere.* **Helſch vier.** Ignis infernalis, tartareus. & Eryſipelas, ignis ſacer. **Wilt vier.** Phlyctena, puſula, ignis ſilueſtris.

vier bal. ɉ **vier-pijl.**

vier-becken. Peluis ignitus, ignitabulum, foculus.

vier-boete baecke. Specula, pharus, locus vnde indicium fit accenſo igne.

vier-boeten vier. Ignis ſpeculatorius, ſpecularis.

vier-bout. Phalarica.

vier-vyand. Torris, titio.

vier buſſe. Bombarda, tormentum igniuomum.

vier-doeck. ɉ. **vonck.** Fomes.

vier-gaffel. Furca igniaria: rutabulum.

vier-haeck/vyand-haeck. Hama, harpago.

vier-hoep ɉ. **vier-reep.** Malleolus.

vier-yſer/vier-ſtael. Igniarium ferrum.

vier-yſer. ɉ. **dry blancken.** Numus ab effigie igniarij ſic dictus.

vier-kepe. ɉ. **vier-ſteen.**

vier-kloot. Pyrobolus.

vier-krupd/wyang-krupd. Conſiligo, pulmonaria, veratrum adulterinum, nigrum: helleboraſtrum. *officin.* pomelea.

vier-mugghe. Pyralis, pyrauſta.

vier-nieuw/vyand-nieuw. Recens ab officina profectum, a ſollibus calēs, modò productum à ſollibus ærariaque fornace.

vier-nieuw gheld. Numus aſper, recenter cuſus & ſignatus.

Vier-ooz-deel. Ignis ſententia, iudiciū ferri candentis: examinatio ad vomeres ignitos, *vulgò* ordalium ignis. *Erat olim criminis purgandi genus, cùm reus perpauculis paſſibus incedens ferrum candens nuda manu ferebat, aut nudo pede ſuper ignitos quoſdam gradiebatur vomeres: qui ſi fortè incolumis euaſerat, inſons pronunciebatur: ſi igne peruſtus deprehendebatur, criminis damnabatur. De ordaliis huiuſmodi eſt lex quædam Æthelſtani Regis Angliæ. Hæc ex Specul. Sax. ex Conſtitutionibus Caroli Magni, & ex Guilhelmi Lambardi explicationibus veterum verborum Saxonicorum. Vide reliqua in* **water-ooz-deel.**

vier-panne. Trulla ferrea: vas in quo noctu funalia ardent.

vier-panne. Foculus, ignitabulum, peluis ignitus: batillus cubicularius.

vier-pijl. Pyrobolus, ignis miſſilis, telū miſſile ignitum, ignis proiectilis.

vier-reep/vier-hoep. Malleolus: manipulus ſparteus pice & ſulphure illitus, qui inflammatus de muris in hoſtes deuoluitur incendendi gratia: ſtupea flamma. *Virgil.*

vier-roeper. Vigil ſiue excubitor incendij nocturni, proclamator.

vier-roer. ɉ. **ſengh-roer.**

vier-rood. Igneus, rutilus, ſaturo ſplendore rubens, flammeus.

vier-ſchilder. ɉ. **maleren.** Encauſtes.

vier-ſchilderije. Encauſtice.

vier-ſchuppe. Batillus.

vier-ſlaē. Excudere ſiue excutere ignē, rapere in fomite flammam. *Virg.*

vier-ſlagh/vier-ſtael. Igniarium, inſtrumentum è ferri acie attemperatum, quo ignis ſemina excuduntur.

vier-ſtaeck. Rutabulum.

vier-ſtael. ɉ. **vier-ſlagh.**

vier-ſtede. *ſtand. ſicamb.* ɉ. **heerd-ſtede.** Focus. *germ. feurſtatt: ſax. vierſtad.*

vier-ſteen. *ſax. ſicam.* ɉ. **vier-kepe.** Silex, ſilex igniarius. *ger. feurſtein.*

vier-ſteen/koper-ſteen. Pyrites, lapis ærarius, marchaſita, lapis luminis; lapis extritu ignem reddens.

vier-ſtock. Fiſtula igniuoma, bombarda.

vier-tanghe. Pyragra: pyrolabes, *Lud. Viues.* Forceps igniaria, ptuniceps.

vier-teecken. Phryctus: Specularis ſignificatio, quæ fit igne è ſpecula oſtenſo: indicium ignis.

vier-

vier-teple. Foculus, ignitabulum.
vier-tuygh. j. **vier-slagh.** Igniarium.
vier-vonck. Fomes.
vier-waeghen. Foculus.
vier-werck. Machinæ igneæ, igniuomæ, ignes artificioſi.
vier-wozm. Scarabeus lucanic⁹, taurus.
vierigh. Igneus, ignitus, ardens, flagrans.
vierighept. Ardor, feruor.
vierighlick. Ardenter, flagranter, feruidè, feruenter.
vieren. Incendere: & Feſtos extruere ignes: celebrare Vulcanalia.
Vieren. Feriare, feriari, feſtos dies agitare, otiari. *ger. feiren: ſax. vyren.*
vieren den hepligben dagh. Celebrare diem feſtum, agitare diem feſtum.
vieren pemanden. Alicui honorem ſolennem exhibere: magni facere aliquem. & Parcere alicui.
vieren. *holl. zeland.* Laxare.
Schoot-vieren. *vide* **Schoot.**
vier-auend. j. **hepligh-auend.** Feriæ præcidaneæ, pridie feſti. *q. d.* veſper feriarum. *Communiter enim feſtum celebratur de veſpera in veſperam, vel de media nocte in mediam noctem, inquit Caietanus. Dies feſtus, inquit Siluester, quantum ad ceſſationem ab operibus ſeruilibus, regulariter incipit à veſpera vigiliæ, id est, ſero vel vltima parte diei ſeu occaſu ſolis, & terminatur in veſpera ſequenti.*
vier-auend hebben. Habere vacationem.
vier-dagh. Feſtus dies, dies feriatus: feria, æ; feriæ, arum.
vier-daghen. Supplicationum dies otioſi. *Cic.*
vierlick. *vetus.* Solennis.
vierte. *vetus.* Solennitas, feſtiuitas.
Viern vier. *ger. ſax. ſicamb.* Vetus cereuiſia. *vide* **Verent.**
viernen wyn. Vetus vinum.
Vies. Phantaſticus: & Moroſus.
vieſe-vaſe j. **viſe-vaſe.** Phantaſma.
vief hend. Moroſitas.
Vigghe. Porculus, porcellus, nefrens. *ang. pig ghe.*
vigghen/vigghen. Edere porcellos, fœcare: fœtificare.
Vyand. Hoſtis, inimicus, aduerſarius. *ger. feynd: ſax. fiendi.*
vyand des lands oft des landſ-ghe-ren. Perduellis.
vyands landt. Hoſticũ, terra hoſtilis.
vyandigh. Hoſtilis, hoſticus, infenſus, infeſtus.
vyandighlick. Hoſtiliter, inimicè: infeſtè, inimico animo.
vyandſchap. Inimicitia, ſ multas, hoſtilia, odium.
Vyf/vyue. Quinque. *ger. funff: ſax. vif: ang. fiue.*
vyf blader krupd. Penthaphyllum, quinquefolium.
vyfder-lep/vyfder-hãde. Quintuplex.
vyf-hondert. Quingenti.
vyf-iaerigh. Quinquennalis.
vyf-iaerighen tyd. Quinquennium: luſtrum, penteteris.
vyf-mael. Quinquies.
vyffte. Quintus.
vyftigh. Quinquaginta.
vyftigh-mael. Quinquagies.
vyftighſte. Quinquageſimus.
vyf-tien. Quindecim.
vyf-tien-mael. Quindecies.
vyf-tienſte. Decimus quintus.
vyf vingher-krupdt. j. **vyf-blader-krupd.**
vyf-voet. Stella: *piſcis ſic dictus à quinque pedum numero.*
vyf-werue. Quinquies.
Vyfwouter. *ſax. friſ. ſicamb* j. **pepel.** Papilio: *nonnullis* **vyfelter** *dicitur. germ. pfeiffholter, pifholter, zweyfalter.*
vyfwouter j. **pepel.** Orchys ornitophora *herba genus.*
Vyghe. Ficus. f. g. *germ. feige: gall. figue: ital. fico: hiſp. higo: ang. figge.* **Groene vyghe.** Groſſus. **Blaw vyghe.** Ficus Chelidonia, purpurea. **Dwoghe vyghe.** Carica, ficus paſſa.
vyghe dote *holl.* j. **dodeſche vyghe.**
vyghe. Fimus aſininus, ſtercus aſini.
vyghe fyck. Ficus m. g marisca, ſycoſis: thercoma.
vyghe. Toxicum, virus malum. cabo ficus. *fortè quòd in ficubus venenum mixti & exhiberi ſoleat.* **Jemanden een vyghe gheuen.** Miſcere toxicum, ſpargere venena, venena infundere alicui.
vyghe. Digitus medius, digit⁹ infamis, medius vnguis, verpus. *ital fica: hiſp. higa.* **De vyghe ſetten oft gheuen.**

Obſce-

Oſtendere medium digitū, oſtēdere vel porrigere verpum, oſtēdere medium vnguem, ſummo contemptu ac ludibrio afficere aliquem. *gal. faire la figue: ital. ecco il fico, ecco la fico: hiſp. higas dar. Fridericus Barbaroſſa Imperator (ob contumeliā Imperatrici factam à Mediolanenſibus, qui eam mulæ impoſitam capite obuerſo in caudam beſtiæ, tradita in manus eius, beſtiæ cauda pro freno, ludibrio habuerant) Mediolano poſt longam obſidionem capto, deditos ciues ea lege ac conditione in gratiam accepit, vt qui vitam ſeruare vellent, ficum de genitalibus mulæ dētibus eximerent: vnde nata eſt Italis illa contumelioſa irriſio, cùm digito inter duos oſtenſo proferunt, ecco la fico. Sebaſt. Munſter. ex Krantzio.*

bÿgh-bÿter. *ſax. ſicamb.* Ficedula, *auis.*

bÿgh-blad. Folium ficulneum.

bÿgh-boom Ficus, arbor ficulnea.

bÿgh-boone. Lupinus.

bÿgh-koꝛf. Orca: maſſa caricana: palatha.

bÿgh-pupſte. j. bÿgh-warte. Ficus, mariſca.

bÿgh-ſaed / bÿgh-lupſen. j. lupſen. Granum ficariū, frumentum ficariū.

bÿgh-waerte. Ficus, mariſca, ſycoſis, tuberculum vlceroſum in ano ad fici ſimilitudinem.

Bÿle. Sagitta acuminata, *βέλος.*

Bÿle. Lima, ſcobina, inſtrumentum fabrile quo ferrum aliúdve exterendo politur, & aſpredines leuigantur. *ger. feilen: ang. file.*

bÿlen. Limare, elimare, limâ radere: aſpredines limâ læuigare.

bÿlſel/bÿl-ſtof. Scobs, ferrago: limatura, ramentum: puluiſculus limando deraſus.

Bÿſe/ſchnoeue. Cochlea. *vulgò* viſa. *gal. viſe, viz: ang. vice.*

bÿſen/ſchnoeuen. Cochleâ ſpiratim attollere & vicißim dimittere: vertere cochleam.

bÿſ-tanghe. *ſland.* Cochlea.

Bÿſel. Mortarium, mortariolum.

Bÿſels. j. ſtutten/ſchoon-hout. Anterides, tibicines, eriſmæ.

Bÿſt. j. beeſt. Flatus ventris, ſine ſtrepitu aut ſonitu.

bÿſten. Pedere, crepitum ventris emittere, ventris flatum edere, poſtico crepare. Viſire, *ſiue vt quidam volunt,* viſtire, *apud veteres Latinos eſt,* pedere ſine ſonitu. *gall. veſſir: ang. fieſte.*

bÿſter. Peditor.

bÿſter. *ſland.* Intritum, intritum alliatū: moretū alliatū, ventris flat⁹ prouocās.

Bÿt. Hulcus digitale. *quibuſdam* **fÿt** & **fÿck** *dicitur.*

Bÿue/bÿuer/fÿue/fÿuer. Verminatio, cyclus: morbus periculoſiſſimus animalium, cùm à verme præcipuè infeſtantur, *gall. auiue.*

Bÿue. j. bÿf. Quinque.

Bÿuer/wouwer. Viuarium, piſcina. *ger. weyer: gall. viuier: ital. bivaio: hiſp. biuar.*

bÿuer-viſch. Piſcis paluſtris.

bÿuer-bieſen. j. matten-bieſen.

Bilepn. Vilis, impurus, illiberalis: ruſticus, inurbanus. *q. d.* villanus. *gall. vilain: ital. villano: Gallicè nobilitatis vulgus,* villanos, viles *dicunt, ignominioſo vocabulo.* Villani *autem propriè ſunt omnes qui gentiles homines, id eſt, ingenui ab ipſa gentis origine non ſunt. Ita Gilbertus Cognatus.* Villanus (*inquit Budæus*) *dicitur, quòd* villæ adſcriptus & colonarię conditioni addictus aut ipſe ſit aut maiores ſui fuerint: *quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam iam verſit.* Villanum *enim &* vilem *vernacula ſimplicitas confundit.*

bilepnije. Impuritas, turpitudo, probrum, cōtumelia, conuitium, opprobrium, ſcelus, facinus capitale. *vulgò* felonia. *gall. vilenie: ital. villania.*

bilepnigh. Impurus, illiberalis, probroſus.

bilepnighepd. Impuritas, probrum.

bilepnighlick. Impurè, ignominioſè, fœdè, turpiter.

Biliere/bioliere/ſtock-bioliere. Viola alba.

Billen. Glubere, deglubere, excoriare.

billen de wolle. Lanam diſcutere, extricare & purgare.

biller. *ſax. ſicamb.* **j. racker.** Cloacarius.

Billicht. j. bielkicht. Forſan.

Bilt. Pann⁹ coactilis, veſtis coacta, ſubcoacta: ſubcoacta, orum, *Cæſar:* coactilia, *Vlpian.* Lanę coactę, *Plin.* Veſtis coactilis, tegmen ſtricturis compactum ex villis groſſioribus. *vulgò*

feltrum

feltrum. *germ. filtz: ſax. filt: gal. feultre: ital. feltro.*

vilt/ vilten hoed. Petaſus coactilis, galerus è lanis coactis: cauſia,

vilt/ vilten mantel. Penula coactilis.

vilt/ vilten ſchoen. Calceus coactilis, impilia, ſculponeæ, vdo cilicius: tegmina pedum ex lana ſubacta.

vilt-krupd j. ſchoꝛfte/ wꝛanghe. Caſſuta, podagra lini. *ger. filtz kraut.*

vilt-lups. *ger. ſax. ſicamb.* j. **plat-lups.**

vilt-maecker. Coactiliarius.

vilt-maeckerije. Taberna coactiliaria. *Iul. Capitol.*

vilt-mantel. Sagum.

Vilt. Sordidus, putridus, vilis, auarus homo. *ſax. viltz: ang. filthe.*

viltachtigh. Sordidus, auarus.

Vimme/ vinne/ vlimme. Pinna, ſquamma. & Ariſta.

Vincke. Frigilla. *vulgò* vinca. *ger. finck: ſax. fincke: ang. finche.*

vincken. *hol.* j. **plocke-vincken.**

vincke. Scapus lateris infumibuli.

vinck-net. Pantherum.

vinck-ſlagh. Decipulum: machina irretiendis fallendiſque fringillis & aliis auiculis comparata.

vinck-ſteke. j. **vinck-ſlagh.** Decipulũ.

vincken. Aucupari frigillas.

Vinckooꝛde. j. **maeghdẽ palm.** Vinca, peruinca, clematis peruinca, clematis Daphnoides, chamædaphne. *herba in funiculi modum ſeſe porrigens, & vicina quæque vinciens.*

Vinden. Inuenire, reperire, nanciſci, offendere. *ger. finden: ang. finde.*

vinden ende wijſen het ooꝛdeel. *vetus.* Inuenire, exactè cognoſcere, & dicere ſententiam. *vide* **vondniſſe.**

vinder. Inuentor.

vinder. *ſland.* Iuratus opificiorum collegij.

vindinghe/ vond. Inuentio.

Vingher. Digitus, dactylus, *q. d.* **vangher/** *à capiendo ſiue apprehendendo. ger. finger: ſax. finger: ang. finger.*

vingher naeſt den duym. Index. & *metaphor.* Amicus pernecceſſarius, valde coniunctus & propinquus.

vingher-dickte. Digitalis craſſitudo.

vingher-ledt. Articulus, internodium digitorum: phalanx.

vingher-lengde. Digitalis longitudo.

vingher-hoed. Digitabulum, digitale: quo digitorum oræ muniuntur aduerſum acus.

vingher-hoed. Lychnis: digitalis herba: *à digitabuli ſpecie.*

vingherlinck. j. **vingher-hoed.** Digitabulum.

vingherlinck/ vingherlijn. j. **vingherrinck.** Anulus.

vingher-naghel. Vnguis.

vingher-rinck. Annulus ſiue anulus, lunula, condalium, dactylium.

vingher-ſpel ſpelen. j. **kockock herken.** Micare digitis, ſortiri digitis.

Vingheren. Digitis attrectare, contrectare. & Harpagare, ſurripere: inuolare, inuncare.

Vinne/ vloed-vinne. *holl. friſ.* Hulcus.

vinne. j. **vinnighepd.** *ſax. ſicamb. hol.* Grando, lepra porcorum.

vinne. Cæſura, inciſura, inciſio.

vinne/ hacht. Pars abſcilla.

vinne eetens. Offa.

vinne / vimme van den viſch. Pinna, pinnula. *ang. finne.*

vinnigh. Acer aſper, crudelis, ſæuus, vehemens.

vinnigh tot wꝛaecke. Acer vltor, auidus vltionis vel vindictæ.

vinnigh. *ger.* Rancidus. & Mucidus: putris, corruptus.

vinnigh/ vꝛeck. Auarus, ſordidè auarus.

vinnigh. *ſax. ſic. hol.* Grandinoſus. **Vinnigh vercken.** Porcus grandinoſus.

vinnighepd. Aſperitas, crudelitas, ſæuitia, vehementia.

vinnighepd. Rancor: & Mucor: & Auaritia.

vinnighepd der verckenen. Grando, lepra qua porci infeſtantur.

Vinnen. *vetus.* j. **vinden.** Inuenire.

Vint. Alauſa piſcis.

Vioole / fioole. Phiala, poculum planum & repandum. *gal. phiole: ital. piala: ang. vyole, vial.*

Vioole. j. **violette** Viola.

Vioole. Parua lyra, fides, fidicula, chelys *gal. vielle: ital. viuola, viola: hiſp. vihuela.*

Vioolette/ vioole. Viola nigra, purpurea: & Leucoyon. *ger. viole: gal. violette: ital. viola: hiſp. violetta: ang. violet.*

vioolet/ vioolet-vꝛupn. Ianthinus amethyſtinus

rhyſtinus color: hyacinthinus, violaceus.

Vioolier/vioolierken. Viola, leucoiū: & Violarium. *gall. violier.*

Vioolonſſe. Fidicula, chelis.

Vipperer. *ſax. ſicamb* Ardelio.

Virſt. j. friſt. Dilatio, intermiſſio.

virſten / firſten / friſten. *vetus. ſaxon.* j. **voordſten/verſten.** Differre, procraſtinare: protrahere: ampliare.

Viſch. Piſcis. *germ. fiſch: ſax. viſch: gal. poiſſon: ital. peſce: hiſp. pece: ang. fiſhe.*

Viſchken/viſchelken. Piſciculus.

viſch-anghel. Hamus piſcatorius.

viſch-been. *ger. ſax. ſic.* Sepium, teſtum.

viſch-been. j. zee-ſchuym. Haloſachne.

viſch-boeper. *ſland. brug.* Locus vbi piſcatores & cetarij piſces recondunt.

viſch-boot. Lembus, lenunculus, cymba, horra.

viſch-dagh. Dies piſculentus: quo carnibus abſtinetur.

viſch-dijck. *vet. ſax. ſic.* j. **vijuer.** Piſcina.

viſch-gaeren. Sagena, euerriculum.

viſch-gracht. Piſcina, viuariū, ichthyotrophium.

viſch-graet. Ariſta, ſpina, os piſcis.

viſch-haeck/anghel. Hamus.

viſch-houder/houder. Naſſa.

viſch-kaercken. Branchiæ.

viſch-karre. Naſſa.

viſch-kooper. Piſcarius.

viſch-koꝛf. Fiſcella: viminea ſporta, in qua piſces ad vſum ſeruantur.

viſch-koꝛf. j ruſſe. Naſſa.

viſch-kouwen. Branchiæ.

viſch-krauwel. j. elgher. Fuſcina.

viſch-lijm/ mond-lijm/ ſteur-maghe. Ichthyocolla: gluten ex piſcibus confectum.

viſch-mengher / zee-viſch-mengher. Cetarius, ichthyopola. *ang. fiſhemanger.*

viſch-merckt. Forum piſcarium, piſcaria, macellum cetariorum: ichthyopolium.

viſch-net. Rete piſcatorium.

viſch-oozen. Branchiæ.

viſch-put. Piſcina, ſtagnum.

viſch-rijck. Piſcoſus, piſculentus.

viſch-roede. j. anghel-roede. Calamus.

viſch-ſchip. Nauis piſcatoria.

viſch-ſchuytken. Lembus, nauigiolum piſcatorium.

viſch-ſchubbe. Squama.

viſch-ſchulpe. Teſta.

viſch-ſop. Liquamen piſcium.

viſch-ſpaen / ſchuym-ſpaen. Spatha, rudicula, ligula.

viſch-vanck. Piſcatus, us.

viſch-vederen. Pinnæ.

viſch-ver-kooper. Piſcarius, cetarius, ichthyopola.

viſch-vinnen. Pinnæ.

viſch-wijer. Viuarium, piſcina.

viſchen. Piſcari, piſcibus inſidiari, piſces venari.

viſcher. Piſcator.

viſcherije. Piſcatus, piſcaria: & Piſcina.

Viſe menſchen. Homines phantaſtici, phanatici.

viſe-vaſe. Viſum, ſpectrum: phantaſma, phantaſia.

Viſenompe/viſomije. Effigies: ſimulachrum: vultus. *gall. phiſonomie: ang. fiſnomie.*

viſier/helm-viſier. Buccula, buccarum tegmen, per quod ſpiritus ducitur. *vulgò* viſera. *germ. halmviſier: gal. viſiere: ital. viſiera: hiſp. viſera.*

viſier-gat. Buccula.

viſieren. Collimare: & Speculari, contemplari, imaginari, excogitare, cōminiſci, fingere.

viſieringhe. Imaginatio.

viſieren. Vaſa meturi, menſuram vaſis deſignare virga.

viſier-roede. Virga qua vaſis capacitas deſignatur.

viſierlick. Phantaſticus, imaginarius. & Concinnus, elegans, ſolers.

viſomije. j. viſenomije.

viſouwe. Conſideratio, animaduerſio, ſenſus.

Viſſe/fiſſe/vitſche. Putorius, muſtelæ genus valde putidum.

Viſſel. Fiſcina, fiſcella caſearia, forma caſearia.

viſſel-krupd. Thlaſpi.

Vite. *ſland* j. **treke.**

Vits. Creber, frequens: & Agilis, ardens, properus, citus *gal viſte.*

vits zijn. *ſland.* Habitum habere alicuius rei: aſſuetum eſſe frequenti actu.

Vitſe/wicke. Vicia. *ger. wicke: gal. veſche: ital. veꝛza: ang. vetſche, fetſche.*

Vitſe/ vitſel/ vitſ-roede / vand-roede. Vimen maius.

vitſelen. Contexere vimina.

Vitten. *ſland.* j. **paſſen.** Conuenire, quadrare. & Accommodare.

Vittinghe. *vetus. ſland.* j. 54. **mudden.**

V L

Vlack. Planus, æquus, æqualis. & Diductus, dilatat⁹, explicatus. *ſax. vlack.*

Vlack. Superficies. & Æquor.

vlache hand. Palma, manus explicata, manus diducta ac dilatata.

vlacke neuſe. Naſus ſimus.

vlack veld. Camporum æquora.

vlack-voetigh. Planipes: plaut⁹, planc⁹

vlacke zee. Aequor, mare æquale.

vlacke. Aeſtuarium: locus viciſſim æſtu maris vel nudus, vel aquis ſtagnantibus offertus.

vlackheyd. Aequor, æquum, planities, ſuperficies plana.

vlacken. Spargere flammam: vibrare inſtar flammæ: coruſcare.

vlackeren. Extendi in æquor.: vel extendere in æquor.

Vlaeck. *friſ.* j. **hoyde.**

Vlaede/ vlaeye. Placenta, ſcriblilita, libum, artolaganum. *germ. fladen: ſax. flade: gall. flan.*

vlaede/ pannen-koeck / toerte. Panis teſtaceus: teſtuaceum.

vlaed-paime. j. **toert-panne.** Teſtus, teſtum.

vlaeden-backer. Libarius. & *metaph.* Adulator.

vlaeden. *vetus.* j. **vleyden.** Blandiri, adulari.

Vlaeden/ vlaen. *ſland.* j. **villen.** Deglubere. excoriare. *ang. fley.*

Vlaeghe. Nimbus: repentina & præceps pluuia: & Procella. tempeſtas.

Vlaeghen. j. **vlaen.** Deglubere

Vlaen/ vlaeden/ vlaeghen. *ſland.* j. **villen.** Deglubere, pellem detrahere: excoriare. *ang. fley.*

Vlaer-boom. *holl.* j. **vlier-boom.**

Vlaeſch. *vetus.* j. **boſch.**

Vlaet. *vetus.* Appendix domus.

Vlagge. Apluſtre, ampluſtre, apluſtrū, vexillum nauale: ornamentū nauis, quod ſummo malo imponitur. *ang. flagge: ſax. flege.* i. flammeum, flammeolum.

vlagh-ſpille. Pertica apluſtris.

vlaggheren. j. **flaggheren.** Flaccere, laxari: & Volitare.

Vlamme. Flamma. *ger. flamm: gall. flâme: ital. fiamma: hiſp. llama. flama: ang. flame.*

vlamme/ vlagh in de boomen. Sideratio: fungus, clauus, patella.

vlammen. Flammare, exardere, flagrare, deflagrare.

vlammigh. Flammeus, flagrans: flammans, rutilus.

Vlas/ vlaſch. Linum. *ger. flachs: ſax. flaſs: ang. flaxe.*

vlaſch-boken. *ſland.* Mollire ſiue demulcere linum. & *per metaph.* Blandiri, demulcere caput, palpari.

vlaſch-boker. *ſland.* Adulator.

vlaſch-bolleken. Granum lini.

vlaſch-haemer. Malleus ſtuparius.

vlaſch-haer. Lini fibra ſiue pilus.

vlaſch-locke. Hapſus.

vlaſch-man. Linarius, linopola.

vlaſch-rock. Penſum.

vlaſch-vrouwe. Linaria.

vlaſch-verwe/ blont. Xerampelinus.

vlaſch-vincke/ lijn-vincke. Linaria.

vlaſchaerd. *vetus.* Pannus villoſus: lodix villoſa.

vlaſſchen/ vlaſſen/ van vlaſch. Lineus. *ger. flaſchin: ſax. flieſſen.*

vlaſſchen baerd. Lanugo, flos, pilorum ad tẽpora eruptio, barba tenuis, prima.

Vlck. j. **ulck.**

Vlechte. *vetus.* Crates. *ſax. ſicam. flechte.*

Vlechte. *vet.* Impetigo, lichen *ſax. flechte.*

Vlechte van hayr. Cincinnus, cirrus & Tricæ.

vlecht-ſnoer. Redimiculum, tenia, vinculum quo vittæ nodantur.

vlechten/ vlichten. Nectere, texere, contexere, viere: plectere.

Vlecke j. **placke.** Macula, *& c. ſax. flecke.*

vlecken. j. **placken.** Maculare.

Vledder. *ſax. ſicam. holl. friſ.* j. **vlier.** Sambucus.

Vledderen/ vlederen. Palpitare, leuiter & frequenter mouere: & Volitare: plaudere alis.

vledder-muys / vleder-muys / vlermuys. Veſpertilio. *q. d.* mus volucer, volitans: *nam alas tum geſtat, tecta muris habet: vnde & gall. dicitur rate volage, & ratte penade. q. d.* mus volatilis:

eilis: & mus pennatus. *Petr. Belon. ger. fledermauß: ſax. fledermuß: ang. flittermouſe.*

Vlederick/vledderick/vlerick. *vet. ſland.* j. **vlerck.** Ala.

Vlederrijn. j. **flederrijn.**

Vleeſch. Caro. *ger. fleyſch: ſax. fleyſch: ang. fleſhe.*

Vleeſch ende bloed. Propinquus, cōſanguineus: Os & caro, *apud Eccleſ.*

Vleeſch-ader. Nervus.

Vleeſch-bancke. Menſa lanionia: epixenus, epixenum.

Vleeſch-block. Truncus carnarij: truncus in quo ſecantur carnes: epixenus, epixenum, ἐπίξενος, ἐπίξενον.

Vleeſch-daghen. j. **vleeſch-tijd.** Dies carnarij.

Vleeſch-darm. Inteſtinum ieiunum.

Vleeſch-deyl. Viſceratio.

Vleeſch-gaffelken. Creagra, fuſcinula.

Vleeſch-haeck/vleeſch-pyem. Creacentrum: creagra.

Vleeſch-halle. j. **vleeſch-huys.**

Vleeſch-hanck. Carnarium, laniena, laniarium.

Vleeſch-hoere. Meretrix ſanguinaria: cuius cauſa cædes aut homicidiū fit.

Vleeſch-houwer. *vet.* Carnifex: & Homicida.

Vleeſch-houwer/been-houwer. Lanius, lanio, carnarius.

Vleeſch-huys. Carnarium, taberna carnaria: & Laniena, officina laniorū: laniarium.

Vleeſch-kruyd. Herbæ condimentarię: quibus carnes condiuntur.

Vleeſch-kuppe. Orca, calus ſalſamentarius, vas in quo ſalſamēta & carnes muriatæ conduntur: vas carnarium.

Vleeſch-maede. Termes, termus: vermis qui carnibus ingeneratur.

Vleeſch-manger/vleeſch-menger. *vetus.* Carnarius, lanius. *ang. ſax. fleſhmonger.*

Vleeſch-merckt. Carnarium, forum carnarium.

Vleeſch-moelie. *vetus. ſax. ſic.* j. **vleeſch-ſoppe.** Iuſculum è carne. & Offa carnis.

Vleeſch-muys. j. **ſpier.** Torus, lacertus, pulpa.

Vleeſch-nat. *ſicambr.* j. **vleeſch-ſop.** Ius.

Vleeſch-paſtepe. Artocreas, atis: artocrea, æ.

Vleeſch-pyem/vleeſch-haeck. Creacētrum, baculus præpilatus quo carnium fruſtra configunt ac prehendunt coqui ac lanij.

Vleeſch-rieckſken. Creagra, fuſcinula.

Vleeſch-ſlachter. j. **vleeſch-houwer.** Lanius.

Vleeſch-ſop. Ius, iuſculum, liquamen carnium.

Vleeſch-ſtande/vleeſch-kuppe. Orca, cadus ſallamentarius.

Vleeſch-taerte. j. **vleeſch-paſtepe.**

Vleeſch-tijd. Tempus carnarium: tempus à natali Chriſti incluſiuè uſque ad quartam feriam cinerum exclusiuè, quo Romanæ eccleſiæ ritu carnibus veſci licet.

Vleeſch-ver-kooper. Carnarius.

Vleeſch-vol. Carnoſus, carnulentus.

Vleeſch-voyckſken. Creagra, fuſcinula.

Vleeſch-winckel. Taberna carnaria.

Vleeſch-wonde. *vetus.* Vulnus in carnea corporis parte, vnde neque periculū mortis neque mutilationis.

Vleeſchachtigh. Carneus. & Toroſus.

Vleeſchachtigh/poeſelachtigh. Carnoſus, lacertoſus, toroſus.

Vleeſchelijck. Carneus. *vulgò* carnalis.

Vleeſchelick broeder. Frater germanus.

Vleeſchelicken luſt. Concupiſcentia carnis: Venus.

Vleeſchelick. Carnaliter, *vulgò.*

Vleeſchelick be-kennen een vrouwe. Corpus commiſcere cum muliere.

Vleet/ſnuptert. Raia oxyrinchos.

Vleggher *holl.* j. **vloghel.** Ala.

vleggheren. *holl.* j. **vledderen/vlercken.** Volitare, plaudere alis.

Vleghel. Flagellum, teres lignum quo frugum faſciculi excutiuntur: fuſtis verſatilis, flagellum frumentarium. *ſax. flegel: gall. fleau.*

Vlepden/vlepen. Blandiri, adulari, aſ-

vlepd-baerd. Adulator. (ſentari.

vlepd-baerden. Adulari, in os laudare.

vlepd-ſteerten. Blandiri cauda: adulari cauda, *more canum.*

vlepder Adulator, aſſentator, colax.

vlepdinghe. Adulatio, aſſentatio.

vlepſch. j. **vleeſch.**

Vlepſſem, *holl.* j. **frenſſel.**

Vleke/vleken. *ſax. ſic.* j. **pepel.** Papilio.
Vlemme. j. **vlieme.**
Vler-boom. *vetus holl.* j. **vlier-boom.**
Vler-muys. j. **vledder-muys.**
Vlercke. *ſland* j. **vleughel.** Ala.
vlercken. Volitare, concutere alas.
Vleſche. j. **fleſſche.**
Vlete. Rete piſcatorium.
Vletten. *vetus.* Fluctuare, fluctuari.
Vleughe/vloghe. Volat⁹, us: volatura.
vleughe/vlugghe. Columbarium. & Auiarium.
vleughe. Caterua volatilis, grex auiũ.
vleughel/vloghel. Ala. *germ. flugel: ſax. flogel.*
vleughelen/vloghelen. Alas conſtringere: reuincire vel retorquere alicui man⁹ poſt terga: reiectas in dorſum manus vincire: manus poſt terga connectere: reſtringere à tergo manus. *metaphorâ ab auibus ſumpta.*
vleughs. Statim, ilico, mox, confeſtim, *q. d.* volando.
Vleuwen/vleeuwen. *vet. ſlan.* j. **vlepdẽ.**
Vlichelen. Volitare, ſubuolare, concutere alas.
vlichel-ſteerten/vlich-ſteerten. Micare cauda: per interualla mouere caudã. & Diſcurrere.
vlicheltere/ vijfeltere. j. **pepel.** Papilio.
Vlichten. j. **vlechten.** Nectere.
Vlickeren/vlicken. Micare.
Vlieden. Fugere, aufugere, terga vertere, terga dare. *germ. flyehen: ang. flye.*
vlied-bergh. *vetus. ſland.* Refugium, aſylum, locus refugij.
Vlieder. *vetus.* j. **vlier.** Sambucus.
Vliegh/wind. Aëlio, lælaps: canis admodum velox. *q. d.* volans.
vliegh-wouter. j. **pepel.** Papilio.
vlieghe. Muſca. *ger. fliegh: ſax. flege: ang. flye.* **Groen vliege/ Spaenſche vlieghe/keuer.** Cantharis.
vlieghen-lap. Muſcarium.
vlieghen-net. Conopæum: textile tentorium, quod lectis imminet, arcẽdis muſcis & culicibus comparatum.
vlieghen-ſteker. *ſax.* j. **vlieghen-vangher.** Cinclus, muſcipeta: culicilega, motacillæ auiculæ genus: *vulgò* muſcicapa.
vlieghen-waeyer. Muſcarium.
vliegh-walop. *ſland.* Curſus gradarius, rotundus. *vide* **Galop.** *in Append.*
vlieghen. Volare, verberare aera pẽnis, verberare alis æthera. *ger. fliegen: ſax. flegen: ang. flye.*
vlieghen ende iaeghen. Aucupari & venari, venari aues & feras, aucupio voluptatem quærere, aues & feras conſectari.
vlieghelen. j. **vlichelen.** Volitare.
vlieghende dier. Animal volucre, volatile.
vlieghende hert. Scarabæus lucanicus, taurus. *vulgò* ceruus volans.
vlieghende ooghen. Oculi emiſſitij: oculi vagi: huc atque illuc excurrentes, omnia curioſè obſeruante: *Adr. Iun.* & Oculi peti, petuli, laſciui, ignea quadã mobilitate præceleres ac quaſi volantes. *Cæl. Rhod.*
vlieghende peerd. Pegaſus.
vlieghende vier. Scabies volatica.
vlieghende vendelen. Signa erecta.
vliegende woord. Volaticum verbum, quod auolat & euaneſcit ſimul atq; pronunciatum eſt: verbum inopinatum.
vliegher/voghelaer. Auceps.
vlieghter. Drachma: nummus quatuor ſtuferorũ, aquilæ ſiue angeli volantis effigie denarius.
vlieghter. Palla: veſtis muliebris antrorſum diuiſa, & alarum inſtar replicata: ſtola: recinium. **Vlieghter** (*inquit Georgius Coluenerius*) *Belgis* eſt veſtis ſuperior aperta parte anteriori: atque nunc ferè mulieribus tribuitur. *à volando nomen accepit. Locos è autem* canis *vulgò dicitur, quia dum hac veſtis à tergo eleuatur, inſtar canis à tergo ſubſequatur.*
Vlieme/vlijme. *vet.* j. **ſlijme.** Phlegma.
Vlieme/vliem-ijſer/laet-ijſer. Scalprũ chirurgicum, ſcalpellum, phlebotomum. *ger. fliedmen. ſumptum, vt videtur, à Græcis vocabulum. Geſner.*
vlieme van 't'kozen. Ariſta.
vlieme van den viſch. Ariſta, ſpina piſcis: aculeus piſcis: & Pinna.
vliemen. Incidere ſcalpello, ſcarificare.
vliemen den ſweyr. Reſcindere ſummum vlceris, incidere apoſtema, ſcarificare: excidere carnem putridam.
vliem-ijſer. j. **vlieme.** Scalpellum.
Vlien/vlijen. *ſax. friſ. ſicamb.* Ornare, comere,

comere, concinnare, componere, aptare in ordinem.

Vliender. j. **vlinder.**

Vlier/vlier-boom. Sambucus. *ſax. flederbom.* **Wilde vlier.** j. **addick.** Ebulus.

vlier-buſſe. j. **klater-buſſe.**

vlieren/van vlier. Sambuceus.

Vlies. Vellus, pellis cũ villis: melota, æ: melote, es: pellis ouina vnà cũ lana corpori detracta. & Lana ex oue empta & conglobata: globus lanę. *ſax. fluſs: ang. fleeſe.*

vlies. Numus aureus & argenteus, vellere inſignitus.

vlieſſken. Membrana, membranula, cuticula.

vlieſſken op het melck. Cruſtula, membrana lactis: id quod in ſuperficie calefacti lactis, aliarúmve rerum coit atque concreſcit.

vlieſ-heeren/heeren van t'guldē vlies. Proceres aureo vellere torquati, equites torquati.

vlieſ-ſteen. j. **vier-ſteen.** Silex. *q. d.* lapis aurei velleris.

vlieſen de ſchaepen. *vetus.* Vellus demere ouibus, tondere oues.

vliet. *holl.* j. **vlijt.** Alacritas.

vliet. Amnis, fluuius, flumen, riuus. *ſax. fleth.* **Vlietken.** Fluentum.

vliet-ſlupter/boom-ſlupter. Portitor, limenarcha.

vliet-water/vloet-water. Flumen viuum.

vlieten. Fluere, fluitare, meare, manare, labi, fluere, abundare. *βλύσαμ. ger. flieſſen: ſax. fleten: ang. flyte.*

vlieten. *friſ.* Tollere pinguedinem ſupernatantem.

vlieten *zeland.* j. **vloten.** Cremorem lacti adimere.

vlietigh. Fluens, manans: & Liquidus, fluidus.

vlietigh. j. **vlijtigh.** Alacer, acer.

vlijen. j. **vlien.** Ornare.

vlijme. *vetus.* j. **ſlupme.** Phlegma.

vlijt. Diligentia, opera, ſtudium. *germ. fleiß: ſax. flijdt.*

vlijtigh. Diligens, ſtudioſus, ſedulus, alacer, acer, agilis, impiger, induſtrius: intentus, gnauus: viuidus, vegetus.

vlijtigh ghe-ſichte. Frons exporrecta, hilaris.

vlijtighen. j. **be-vlijtighen.** Diligentiam adhibere.

vlijtighheyd. Induſtria, diligentia, ſtudium.

vlijtighlick. Diligẽter, ſedulò, alacriter, acriter, impigrè, attentè, vigilanter.

Vlimme. j. **vlieme.**

Vlinder. Herba podagraria.

vlinder/vlinder-boom. *ſland.* Sambucus.

Vlinder. *holl. friſ.* j. **pepel.** Papilio.

Vlinte. *ſax. friſ.* j. **kepe.** Silex. *ang. flynt.*

Vllinck/vlck. *vide* **ullinck/ulck.**

Vlocke/locke. Floccus. *germ. flock: gall. floca, floquet: ital. fiocco: hiſp. flucco: ang. flocke.*

vlocke. Tomentum.

vlock-aſſche. *vetus.* Fauilla.

vlock-vieſe. j. **kotteen-vieſe.**

vlock-vedde. Culcita.

vlock-haer. Lanugo, tenera lanugo.

vlock-wolle. Lanugo.

vlock-vulſel. Tomentum.

vlockaerd. Homo fluxus, ignauus, laxus, remiſſus, reſoluto & fluxo corpore, languidus: defloccatus.

vlocken. j. **ſneeuwen.** Ningere. *ital. fiocare.*

vlockigh. Villoſus.

Vloeck. Deuotio, imprecatio, ſiniſtra imprecatio, execratio, diræ, diræ imprecationes, dirum imprecamẽ, dira deuotio, deteſtatio, maledictum, maledictio: horrenda imprecatio.

vloecken. Imprecari, ſiniſtra imprecari, dira imprecari, execrari, deuouere. *ger. fluchen.*

Vloed. Fluxus, fluxio, profluuium.

vloed. Flumen, fluuius, amnis. *ger. fluſs: ſax. floeth, floth, fleth: ang. floude, fludde.*

vloed der zee. Æſtus, acceſſus maris, incrementum maris. *gall. flot.*

vloed des buycks. j. **loop.** Profluuium alui.

vloed-beke. Riuus, torrens.

vloed-papier. Papyrus bibula, perfluẽs.

vloed-viſch. Piſcis fluuiatilis.

vloed-water. Flumen viuum, aqua fluuialis, fluminea: aqua iugis, aqua perennis.

vloeden/vloepen. Fluere. *ang. flowe.*

vloedigh. Fluidus, fluxus, a, um.

vloedtighheyd, *vetus.* Copia.

Vloegh. Striges, canaliculi, caui canaliculi columnæ ſtriatæ.

Vloer. Pauimentum, area. & Contabulatio. *ſax. flor: ang. floore.*

vloer-dupue. j. kuyſ-dupue. Columba cicur. & *metaphor.* Meretrix.

vloer-duyuen. Domi latitare.

vloer-tichel. Tegula.

vloeren. Pauimentare.

Vloes/vleus/vlus. *vet. j.* **tegen-wooꝛdigheyd.** Inſtans, inſtans momentũ, breuiſſima pars temporis. & Mox.

Vloghe/ vloghel. j. vleughe/ vleughel.

Vlope/vloo. Pulex. *germ. floch: ſax. floch: ang. flea.*

vlop-kruyd. Perſicaria. & Coniza, pſyllium, pulicaria herba. & Pentaphyllum, quinquefolium.

vlopẽ. Venari pulices, captare pulices.

vlopen. Scrinium ſiue marſupium alicuius compilare: ſuppilare, manticulari.

Vlome. *ſax.* Abdomen. (cis.

Vlome. *ſax. ſic. j.* **ſchubbe.** Squama pi-

vlomen. j. ſchubbẽ. Deſquamare piſcẽ.

Vlooten. j. vloten.

Vlot/ vlott. Ratis, ſchedia, connexæ inuicem trabes: nauigij genus ex rudibus aſſeribus & trabibus nexum. *germ. flotz, flotte: ang. flote.*

vlot. j. ancker-vlot/ boeye.

vlot van vieſen. j. dobber. Scirpea ratis.

vlot-baicken. Ratis.

vlot-gras. Gramen aquis innatans.

vlote van ſchepen. Claſſis, multitudo nauium. *vulg.* flota. *ſax. vlate: gal. flote: hiſp. flota.*

vlote. Raia minor. *piſcis genus.*

vloten. j. vlotten. Natare: & Fluctuare.

vloten/ vlooten/ vlieten het melck. *ſland. friſ. Zeland.* Cremorem lactis colligere, cremorem tollere.

vlot-hout. j. kozck.

vlote melck. *ſax. holl. zeland friſ. j.* **verſaent melck.** Lac ſine cremore.

vlote melck. *ſax. ſicamb.* Lac gelatum. *ſax. ſtoetmelck.*

vlot-papier. j. vloed-papier.

vlotte. Fluctus, vnda. *gal. flot: ital. fiotto.*

vlot-vederen. Pinnæ piſcium.

vlotten. Fluctuare, fluctuari, fluitare, iactari fluctibus: & Natare, ſupernatare. *gal. flotter: ang. flitte.*

Vlouwe. Tendicula, nebula: nebulatum rete, quod turdis & gallinaginum generi tenditur.

Vlucht. *vetus.* Volatus. *ang. flight.*

Vlught. Fuga. *germ. flucht: ang. flyght, flight.*

vluchtigh. Fugitiuus, profugus.

vluchten. Fugam capere, capeſſere, petere, agere: fugere, aufugere, fugæ ſe dare: coniicere ſe in fugam.

Vlugghe. Volucer, volatilis, volatui maturus, penniporens. *ang. fowle.*

vlugghe. Pubens, pubeſcens.

vlugghe. Apricus homo: aprica auis & ſole gaudens.

vlugghen. Plumare, plumeſcere, plumas emittere: & Pubere, pubeſcere.

vlugghen in de ſonne. Apricari, in aprico eſſe, captare ſolem, in loco aprico & ſoli expoſito verſari & geſtire inſtar auium.

vlugh-voghel. Auis aprica.

vlugghelen. *vet. j.* **vlichelen.** Volitare.

vlughs. Ocyus, cito. *ger. flughs.*

vlughs/ flughs. Velox: & Velociter. *ger. flughs.*

vlughs. j. vloes. Inſtans. & Mox.

V N

Vncken/ vnghel/ vnſter. j. uncken/ unghel/ unſter.

V O

Vochel/ ghe-vochelte. Oui vmbilicus.

vochelen. j. voghelen. Inire, coire more auium.

Vochs. j. vos. Vulpes.

Vocht. *vetus. j.* **ghe-vecht.** Pugna. *ang. fight.*

Vocht. j. voght. Tutor.

Vocht. j. voght. Madidus.

Vodde. Panniculus: pannus craſſus, vilis, attritus & laceratus.

vodde. Mulier pannoſa, pannucia, ignaua. & Meretrix.

vodde/ wiſch/ wiſch-doeck. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

vodden/ vodderije. Scruta, orum.

vodden ende ſleerſen. Panniculi triti.

vodden/ ver-vodden/ lappen. *Interpolare.*

vodder/ vzodder. Interpolator.

vodderije. Scruta, orum: peniculamenta trita & lacera: pannicularia, pannicoli.

vodderije. Interpolatio.
voddigh/vodachtigh. Pannoſus.
Vodſigh. *holl.* j. **modderachtigh.** Paluſtris.
Voecht/vucht. Humidus, humectus, vdus, madidus, madens. *germ. feucht: ſax foucht, fouchtich.*
voecht-aers/vucht-aers. *ſicam.* j. **ſcholuer.** Carbo aquaticus.
voechten/vuchten. Humectare, rigare.
voechtig j. j. **voecht.** Humidus.
voechtigheyd. Humor, mador, latex.
voechtighen. Humectare, rigare.
Voeden/vueden. Alere, nutrire, fouere, educare. *ang. feade.*
voeder j. **voedſel.** Alimentū, alimonia, pabulum.
voeder der beeſten. Pabulum, paſtus, paſtio. *vulgo* fodrum. *germ. futer: ſax. foder, voder. gall. fourrage: ang. forage, foder.*
voederen. Nutrire, cibare, paſcere. *angl. feede.*
voederen. Pabulare, pabulum pecori ſuppeditare.
voeder-korf. Corbis pabulatoria.
voederinghe. Pabulatio, pabulum, pecudum paſtus, paſtio.
Voeder. *vetus.* Theca. *germ. futer: ſax foder: gall. fourreau* vagina, theca enſis *dicitur.*
voeder j. **voghen-koker.** Corytus. *ſax. foder.*
Voeder. Pelles ſubductitiæ, pannus ſubductitius: *ang. furre.* i. pelles.
voeder-hemde. *ſax. ſic.* Subucula. *ſax. foderhemde.*
voeder-laecken. Pannus ſubductitius.
voederen. Fulcire, munire.
voederen een kleed. Fulcire, ſuffulcire, duplicare veſtem.
voederen met pelſſen. Pelliculare, ſubducere pellibus. *vulgò* foderare, forrare. *gall. fourrer: hiſp. enforar: ang. furre.*
voederer. *ſland.* j. **peltier.** *gall. fourreur: ang. furrier.*
voederinghe. Pannus ſubductitius, pelles ſubductitiæ: ſuffultura. *vulgò* forratura *germ futertuch: gall. fourrure: ital. enforro: hiſp. fodra: ang. furre.*
Voeder. j. **voer.** Veles.
voeder wijns. *vide* **voer wijns.**
voeder-wijn/ voer-wijn/ ghe-baette wijn. Vinum factum, vinum dolcare: in dolia conditum nec turbulentum amplius: nouum, nec dum veteranum. *ger. fuerweyn.*
Voedſel. Alimentum, alimonia, nutrimentum, eſca, cibus: & Fomentum, fomes.
voedſtere. Nutrix.
voedſterer/voedſter-heer/voedſter-bader. Nutritius, nutritor.
voedſter-kind. Alumnus, puer lactens.
voedſter-loon. Nutritia, orum: merces nutricis.
voedſter-bader. *ſland.* Nutritius.
voedſteren. Nutrire puerum, lactare infantē, nutrire, nutricari, educere, alere.
voedſterlinck. Alumnus.
Voeghe. Iunctio, iunctura, coniunctio, compages, compago, commiſſura. *ger. fug.*
Voeghe. Commoditas, oportunitas, decentia.
voeghe. Diſpoſitio, ſimilitudo, modus, ratio, ritus, mos. *ital. foggia.* **In derſer voeghen.** Hoc modo, hoc caſu, hac ratione, hac conditione, hoc pacto.
voeghen. Iungere, aptare, accommodare, applicare, componere, diſponere, committere. *ger. fugen.*
voeghen. Decere, cōuenire, decorū eſſe.
voeghelick. Commodus, accommodº, aptus, appoſitus: congruus, opportunus.
voeghelicken. Commodè, accommodè, conuenienter, aptè, appoſitè.
voeghelickheyd. Commoditas, conuenientia, aptitudo.
voeghſel. Iunctio, coniunctio, iunctura, compages, compago, commiſſura.
Voeper. j. **voeder.** Pabulum.
Voeper. j. **voeder.** Pelles ſubductitiæ.
Voeper. j. **voer.** Veles.
Voele. *vetus. holl.* j. **vele.** Multus.
Voelen. j. **ghe-voelen.** Tangere. & Sentire. & Sapere. *ang. feale, fele.*
Voer/voeper/voeder. Veles, vehis: vectura. *germ. fuher, fahrt: ſax. foder, voeder.*
Voer oft voeder houts. Veles lignorum.
voer oft voeder wijns. Culeus. *vulgò* plauſtrum vini. Plauſtrum *autem, inquit Andr. Alham. Germanis eſt* men-

ſura duodecim vrnas continens. *antwerp.* ſes amen.

voeren-wijn. j. **voeder-wijn.**

Voeren. Vehere, ſubuectare, ferre, deferre: gerere, portare, ducere, deducere: ductare: comitari.

voeren een ſchip. Agere nauē, exercere nauem: facere nauicularia: regendæ nauis artem exercere. *ger. fuhren.*

voeren een ſaecke. Cauſam agere.

voeren een oꝛ-loghe. Bellum gerere, bellum ducere.

voeren het woꝛd. Orare, cauſam aliorum orare, orationem habere.

voer-kabel/ vuyꝛ-kabel/ treck-kabel. Remulcus, funis quo religata maior nauis minorē ſequitur remis actam.

voer-lieden. Aurigæ.

voer-loon. Vectura, merces quæ pro vectura ſoluitur.

voer-man. Auriga, aurigarius, eſſedarius, quadrigarius, plauſtrarius, carrucarius, ciſiarius. *ſax. vohrman.*

voer-wijn. j. **voeder-wijn.**

voerer/ voerder. Vector, auriga: & Dux, ductor.

Voere. Actus, actio, geſtus, mos. (uus.

voer-loos. Immodeſtus, petulās, laſci-

voer-looſ heyd. Immodeſtia, petulātia, laſciuia.

Voeren/ bueren/ boꝛen. *ſland. holl.* Caſtrare, exſecare.

voerſelinck. *holl. ſicam.* Porcus caſtratus.

Voerne. *ſland. ſicamb.* Varius: truta. *piſcis genus.*

Voeſteren. j. **voedſteren.**

Voet. Pes. *ger. fuß: ſax. voth. foth: ang. foote.* **Te voet gaen.** Iter pedibus ingredi, ire pedibus.

voet bp ſteck ſetten/ voet bp voet ſetten. Collato pede præliari: gradum conferre cum hoſte: conferre manū: ad manus venire.

voet houden. Conferre pedem: collato pede prœliari.

voet/ voet-maete. Pes, quatuor palmi, ſiue digiti ſedecim.

voet oft ſchꝛaeghe. Fulcrum.

voet van het ſtock-beld. Suppedaneū: quod ſimulacrorum pedibus ſubſternitur.

voet van de kolomne. Baſis: pes ſiue fulcimētum columnæ: ſpira, abacus; quadra ſiue lamina colūnæ ſubiecta.

voet. j. **onder-ſetſel.** Baſis.

voet van den bergh. Radices montis, pes montis.

voet van den maſt. Calx mali: ima pars mali.

voet. Modus, modulus. **Voet houden in danſſen/ ſlagh houden.** Saltare in numeros: pedes & brachia certa arte ac lege mouere: arte ſaltare ad præcinentis vocem.

voet. Mod⁹, lex, cōditio. **Op dien voet.** Eo modo, ea lege, ea conditione.

voet. Anſa, occaſio. **Den voet gheuen/ oꝛ-ſaecke gheuen.** Dare anſam, præbere occaſionem, feneſtram aperire.

voet-anghel. j. **minck-yſer.** Murex, gibulus.

voet-bancke. Scabellum ſuppedaneū, ſcabile: hypopedium.

voet-band. Compes.

voet-becken/ voet-tobbeken. Pelluuiū, pelluuia, æ. *vas lauandis pedibus aptum.*

voet-boeyen. Compedes.

voet-boghe. Baliſta chalybea, arcubaliſta, ſcorpio: arcus chalybeus, arcus baliſtarius: qui pedibus, dum tenditur, deprimitur. *vulgò* arcus pedalis.

voet-bogh-ſchutter. Arcubaliſtarius, ſcorpionarius.

voet-boeck. Pedule.

voet-euel. Podagra.

voet-flercyn. Podagra.

voet-futſel. j. **voet-boetſel.**

voet-gangher. Pedes, pedeſter.

voet-ghichte. *holl. friſ.* Podagra.

voet-ghichtigh. Podagricus.

voet-helde. *ſax. ſicam.* Compes, pedica.

voet-hol. Vola, concauum pedis.

voet-hoꝛen/ hoef-hoꝛen. Vngula.

voet-yſer. Neruus, numella, compes.

voet-yſer. j. **minck-yſer.** Murex.

voet-yſer/ yꝛs-ſpoꝛe. Encentris.

voet-keten. Compes, numella.

voet-knecht. Pedes. **Voet-knechten.** Pedites, peditatus.

voet-lieden. Pedites.

voet-looper. j. **lackepe.** A pedibus.

voet-maete. j. **voet.** Pes, quatuor palmi.

voet-naegel. *friſ.* j. **minck-yſer.** Murex.

voet-pad. Semita, via anguſta: & Callis, via trita.

voet-

oet-piine. Podagra.
oet-ſchemel. *ſax. ſicamb.* j. **oet-banc-ke.** Scabellum ſuppedaneum.
oet-ſand. *vetus.* Litus.
oet-ſlets j. **oet-futſel.** Pedule.
oet-ſpoze. Veſtigium pedis.
oet-ſole j. **ſole.** Planta pedis.
oet-ſtaens. Statim, actutum, eueſtigio. *vulgo* pede ſtante.
oet-ſtap. Veſtigium, peda, æ.
oet-ſtijl. Suppedaneum.
oet-ſtellinghe. *ſtand.* Retentio, *vulgò* arreſtamentum.
oet-ſtrick. Pedica.
oet-tol. Tributum à pedite exigi ſolitum. *vulgò* pedagium.
oet-trede j. **oet-ſtap.** Veſtigium.
oet-val. Supplicatio: & Homicidij expiatio, reo ſupplice in genua prouoluto: expiamentum, expiatio necis humanæ.
oet-val doen. Procidere in genua ante pedes alicuius: ſupplicem fieri: ad genua alicui accidere, ſe ad pedes alicuius abiicere. & Cædis offenſam expiare: cædem piaculo luere.
oet-valligh. Supplex, ad pedes alterius ſeſe proſternens, ſupplex genibus pronis: prouolutus ad genua vel ad pedes alicuius, ſupplex ad pedes
oet-verſſen. Calx. (iacēs,
oet-vloghelen. Talaria.
oet-voetſel/ oet-vutſel/ oet-futſel. Fomenta pedum, pedule, pedulia. & Meretrix, concubina.
oet-volck. Pedites, peditatus: copiæ pedeſtres.
oet-wegh/ voet-pad. Semita, trames.
oetigh. Pedalis.
oetken. Petiolus, pediculus, paru⁹ pes.
oetken ſetten. Supplantare: pede ſuppoſito in terram deiicere.
oetken veur voetken. Pedetentim, tacito pede, lento pede.
oetelingh. Pedule, ſolea caligæ.
voghel Auis, ales, pecus volatile. *germ. vogel: ſax. vogel, vagel: ang. foule.* **Voghelken.** Auicula.
voghel int ey j. **ghe-voghelte.**
vogel. *metaph.* Vir alacris, ſtrenu⁹, acer.
voghel-waetken. Dormitare inſtar auium, leuiter dormire.
voghel-vuer. *ſax.* Cauea,
voghel-gioole. Cauea.
voghel-grijp. Gryps, gryphus.
voghel-hepn. Onocrotalus. *q.d.* auis peregrina ſiue extranea: *quale Machlinia aluit quinquaginta & amplius annos.*
voghel-herde. *ſax.* Area.
voghel-hond. Canis auceps: canis aucupatorius.
voghel-huys. Auiarium, cauea auiaria: cohortalium auium ſtabulum.
voghel-iacht. Aucupium.
voghel-kooy. Auiariū: ornithoboſciō, ornithotrophium: locus in quo aues nutriuntur.
voghel-krupd. Alſine, hippia.
voghel-lijm. Viſcus, viſcum, glutinum aucupum.
voghel-man. Auiatius, fartor.
voghel-meſter. Fartor.
voghel-net. Rete aucupis: tendicula, pantherum.
voghel-neſt j. **neſt.** Nidus.
voghel-neſt. Coronopus. *vulgò* herba ſtella. & Paſtinaca erratica. & Satyrion abortiuū, orchis abortiua. *vulgò* nidus auis. *herba radicum fibris implicitis inſtar nidi auis.*
voghel-recke. Sedile auium.
voghel-roede. Ames.
voghel-ſlagh/ knippe. j. **ſlagh.** Tranſenna, decipula auium.
voghel-ſtanghe. Ames.
voghel ſtrick. Tendicula.
voghel-teue. Canis aucupatoria, ſagax.
voghel-terre. Viſcus, viſcum.
voghel-vangh. Aucupium.
voghel-vanghen. Aucupari.
voghel-vangher. Auceps.
voghel-voet. Ornithopodium, *id eſt,* auis pes: *vitium frumentoū, ſic dictum à ſimilitudine pedum auicularum, quas recurua articulataque ſiliqua refert.*
voghel-waer-ſeggher. Augur.
voghel-waer-ſeggherije. Augurium.
voghel-weyde. Ornithoboſcium. & Solum ceſſans, ager effœtus, glabretum. *q.d.* paſcuum auium.
voghelen. Aucupari, aues conſectari, quærere, venari: & Inire, coire, rem veneream exercere: *ab auium ſalacitate metaphora ſumpta.*
voghelen. Auceps: venator auium. & Homo ſalax.

vogheler.j.rabaudeken. *vet.fland.* Tormenti bellici genus.

voghelrije. Aucupium,auiarium.

Voght/vooght. Præfectus,toparcha, ſatrapa,ſatrapes,dioœcetes: qui prouinciam regis vel magnatis alicuius gubernandã ſuſcepit: eparchus, prouinciæ præfectus: & Prætor,iuridicus,iudex: & Tutor, pupilli defenſor,pupilli curator: & Educator, nutritor,nutriti⁹. **Voght.** *ſland.iprenſ.* Conſul. *βουλὸς.* i. principis auxiliaris miniſter: *Iod.VVillich.* præfectus:adiutor,auxiliator,fautor. *vetus.ger.voeth.* i.aduocatus,patronus. *ſax.vaget.*

voghtdije. Prouincia,ſatrapia,eparchia, toparchia, præfectura,prætura,iuriſdictio: *βουλεία.* & Tutela,patrociniũ. *ger.vogthey,voethey.*

voght-ghe-nachte/voght-ghe-dingh/voght-dagh. Iudicium Comitis:iudicium à prætore agi ſolitum,certis anni temporibus:dies comitialis.

voght-ſchap.j.voghdije.

voght-dingh. *vet ſax.* Iudicium.

voghtdeſſe/voghtdinne. Tutrix.

voght-kind.j.wreſe. Pupillus,orphan⁹

voght-ſchap.j.voghdije.

voghten. *vetus.* Gubernare,tueri,curare: & Educare,fouere,nutrire.

voghteniſſe/voghtniſſe.j. vondniſſe. Iudiciũ.ſententia iudicis,iudicatum.

voghteniſſen/voghtniſſen. *vet.j.vondniſſen.* Iudicare.

voghtniſſer. Iudex.

Vone. Matrix,femina quæ fœtus gratia alitur: femina cuniculi: mater.

Vone/friſe/blocm-werck. Zophorus, pictus baltheus in quo metopa & figuræ exſculpuntur.

vone oft friſe van de koetſe. Frons lecti, pars anterior ſuperiorque fulcri: ora ſiue extremitas operis inteſtini.

vone van de kercke. Ambitus, circuitus templi ſuperior:peribolus,murus ſolarium ambiens: repagula tecti plani:lorica.

vonen/kanteelen. Acroteria:eminentia faſtigij ędificiorum pinnacula & ſigna: pinnæ.

Vone ſone/letſte. Vinum profectitiũ, ſymposium viæ cauſa. *gall.voye*, iter *ſignificat.*

Vons/vonſe. Vox. *gall.voix: ital.voce. hiſp.voz: ang.voyce.*

vons.j.keur-ſtemme. Suffragium.

Vokelaer. Chryſanthemum ſegetum, bellis lutea: chamæmelum luteum.

Vol. Plenus,refert⁹,differtus,implet⁹, repletus. *ger.voll: ſax.full: ang.full.*

vol. Fœtus,fœtuoſus,plenus fœtu,grauidus.

vol oft ſwaer harnas. Grauis armatura. **krijghs-man int vol harnas.** miles grauis armaturæ, cataphractus, cataphractarius.

volle be-taelinghe. Integra ſolutio.

volle macht. Poteſtas plena,abſoluta.

volle maene. Plenilunium:ſolis & lunæ oppoſitio.

volende ſat. Satur. **Volle verwe.** Color plenus, ſatur.

vol *in compoſitione ſignificat* perfectionem actus verbi cum quo componitur: *ſicut* per *apud Latinos.*

vol-bzenghen. Implere,cõplere,perficere,cõficere,exſequi,perſequi,cõsummare,abſoluere,tranſigere,peragere.

vol-bzenghen ſynen wille. Explere animum: ſatisfacere animo.

vol-dancken. Referre gratiam: plenè gratias agere.

vol-dienen. Emereri.

vol-dient. Emeritus.

vol-doen. Implere,complere,perficere, peragere,abſoluere: & Satisfacere, ſatisdare:in allem ſatisfacere:exſoluere,perſoluere.

vol-doen de be-loften. Promiſſa factis perſequi.

vol-doeninghe. Satisfactio.

vol-dueren. Perſeuerare,perſtare,permanere,perdurare.

vol-duerigh. Perſeuerans, aſſiduus, pernix.

vol-duerighlick. Perſeueranter.

vol-eynden. Perfinire,exequi,abſoluere,peragere,ad finem perducere,colophonem addere, ſiue imponere: complere.

vol-herden. Perdurare,perſtare,perſeuerare, conſtare,conſtanter permanere: perſequi: continuare,pernare.

vol-herdigh. Perſeuerãs,conſtãs,pnix.

vol-herdighepd. Perſeuerantia, conſtantia.

vol-herdighlick. Perſeuerāter,cōſtāter.
vol-hooge. Omnino alt°,prorſum alt°.
vol-iaerd. Adultus,adulta ætate:plenis nubilis annis,*Virg.*
vol-iaerigh. Maior annis.
vol komen. *vetus.ſland.* Perficere,conſummare,abſoluere,exequi.
vol-komen. Perfectus,integer,abſolutus:totus,plenus.
vol-komenheyd. Perfectio,integritas, abſolutio,plenitudo.
vol-komēlick. Perfectè,abſolutè,plenè.
vol-leeren. Perdoçere: & Perdiſcere.
vol-leert. Perdoctus.
vol-leeſten. Perficere,efficere,abſoluere,ſatisfacere:perdurare.
vol-lyuigh. Corpulentus,compactus corpore,carnoſus,pinguis,habitior: ſolidus corpore:obeſus.
vol-lyuighheyd. Corpulentia.
vol-louen. Plenè & dignè laudare.
vol-macht/vol-machtight. Procurator,ſyndicus *vulgò* mandatarius: cui libera adminiſtratio & abſoluta poteſtas data eſt.
vol-machtighen. Dare abſolutam poteſtatem.
vol-maecken. Perficere,abſoluere: expolire : extremam manum imponere. & Implere,explere.
vol-maeckt. Perfectus,abſolutus,integer:ad vnguem factus.
vol-maeckthеyd. Perfectio,integritas.
vol-maecktelick. Perfectè, abſolutè, conſummatè,integrè.
vol-nae. *holl.* **j. by-nae.** Propè,propemodum: ferè,fermè.
vol-op. Benigno cornu,pleno & largo cornu,plena manu,affatim,abundè.
vol-pijſſen.j.vol-louen.
vol-ſchieden. *vetus.* Confici,perfici.
vol-ſeggheu. Perorare.
vol-ſlaeghen kleed. Veſtis laciniata, laciniosa,ampla,ſinuoſa,ſtriata.
vol-ſtaen. Conſtare. & Perſiſtere. & Satisfacere.
vol-ſtandigh. Conſtans,perſiſtēs,perſeuerans.
vol-ſtrecken.j.vol-brenghen. Exſequi, perficere,perpetuare.
vol-ſwert. Perniger.
vol-toonen. Plenè probare teſtibus.
vol-voeren. Tranſigere,peragere,exſequi:ad exitum perducere: perficere: abſoluere,complere rem inceptam.
vol-waſſen. Creſcere ad iuſtæ ſtaturæ ſuæ altitudinem:excreſcere.
vol-waſſen. Adultus,exoletus,bupęda.
vol-wercken. Perficere.
vol-wijgh. *vetus.* Bellum,prœlium.
vol-wooꝛd/volgh wooꝛd. *vetus.* Affirmatio,aſſertio,approbatio,aſſenſus, conſenſus.
vol-wooꝛden. *vetus,* Affirmare,aſſerere, approbare,conſentire.
vollen.j.vullen. Implere.
vollick. Plenè: & Confeſtim.
vollinck *ſland.* Farraceum:edulium ex alica farris.
Volard/vollaerd. *ſland.brug.* Genus libi oblongi: & *louan.brux.* Genus libi quod feſtis natalitiis Chriſti donatur: libum Saturnalitium : apophoretum adereum : libum cuneatum: *vide* **kerſt-ſeel.**
Volck. Populus, plebs, gens, vulgus: volgus *apud veteres præcipuè comicos. ger. volck : ſax.volcker : ital.volgo : ang. folke.*
Volckſken. Popellus,plebecula.
volck-rijck. Populoſus,plenus populo.
volck-wijgh.j.vol-wijgh. Prælium.
Volen.j.veulen. Pullus equinus.
Volghen. Sequi, conſequi,ſubſequi. *germ.folghen: ang.folowe.*
volghen. Aſſentire,conſentire.
volghen het vonniſſe. Pedibus in ſententiam ire.
volgh-eed. Iuriſiurandi ſiue ſacramenti præcedentis perſequens aſſertio.*q.d.* ſequens iuramentum.
volgh-eeden/volgh-eeders. Iuramenti ab alio facti aſſertores.
volgh-heeren.j. volgh-ſchepenen/iae-heeren.
volgh-ſchepenen/volgh-heeren. j. iae-heeren. Pedarij ſenatores.
volgh-ſpraecke volgh-wooꝛd. Aſſentio,approbatio,aſſertio rerum ab alio dictarum.
volgh-vonniſſe/iae-vonniſſe. Sententia pedaria. *Gell.*
volgh-wooꝛd.j.volgh-ſpraecke.
volgher. Sectator,aſſectator.
volgher j.volgh-heer.
volgher. Currus minor,maiorem præcedentem ſequens.

Vollegher.j.vullegher.
Vollen.j.vullen. Implere.
Vollen/in den kom ſpringhen. Argutari pedibus : telam laneam rudem ſubigere pedibus ſubſaltando identidem: fullonio ſaltu veſtimēta calcare, premere & denſare : cogere pannum pedibus: obterere, proterere. *gall fouller.*
vol-kom. Alueus fullonis : in quo telam laneam pedibus ſubigit.
voller. Fullo, nacca, ſtybis, *à calcandi vſu. Cal. Rhodig. gall. foullon: ang. fuller.*
volders aerde / vol-aerde/ waſch-aerde. Terra Cimolia, terra Cretoſa, creta Cimolia, terra fullonum: terra alba qua fullones vtuntur in extergendis & eluendis pannis.
vollerije. Fullonia, fullonica, fullonis officina. & Fullonis ars.
Voncke. Fomes, ſuſcitabulū, igniariū, materia arida quæ de facili ignitur.
voncke/ghenſtere. Scintilla: ſtrictura. *ger. funck.*
vonck-hout. Igniarium: lignum cariosum facilè ignem concipiens.
voncken. Scintillare.
vonckſel.j.voncke. Fomes.
vonckſken. Scintillula, igniculum.
Vond/vindinghe. Inuentum, inuētio.
vond/liſt Dolus, commentum.
vondelingh. Repertitius, inuentitius.
vondelingh. Expoſitus puer, puer abiectus in publicum, puer proiectitius, abiectus & fortunæ commiſſus, inuentitius. **Sijn kind te vondelingen ſetten.** Puerum exponere: proprium puerum reiicere, & alicubi deponere vbi inueniatur: abiicere, fortunæ cōmittere.
vonden.j.ghe-vonden. Inuentus.
vond-meeſter. Manceps ſiue redemptor rerum inuentarum.
vondniſſe/vonniſſe. Sententia, iudiciū, res iudicata. **Vondniſſe** *à* **vinden** *ſiue* **vinnen.** *id eſt*, ab inueniendo *dici videtur.* **Met vonniſſe vinden.** *antiquiſſima eſt phraſis, tam apud nos quàm apud veteres Sicambros & Saxones :* Audita vtraque parte, & cauſa ex allegationibus & probationibus penitus cognita, ſententiam eruere, & inueſtigando inuenire, atque inde pronuntiare. *vetus. ſtand.* **vonneſſe.** *Quidam veteres libri habent* **vognis** & **voghtnis:** *à* **voght.** i. præfectus, iudex.
vondniſſen/vonniſſen. Iudicare, ſententiam dicere, dare, ferre.
vondniſſer/vonniſſer. *ſtand.* Iudex.
vondiſſick/vonniſſick. *vetus.* Iudiciarius, iudicialis.
Vondel/vonder. Ponticulus, paruus pons.
Vonte/vunte. Baptiſterium, fons ſacer: piſcina luſtralis : colymbetra : lauacrum ſacrum. *gal. fons : ang. fonte.*
vont-waeter. Aqua ſacra, aqua baptiſmi.
vontigh.j.vuntigh.
Vooghs.j.voos. Fungoſus.
Vooght.j.voght. Tutor.
Vooꝛ.j.veur. Ante, præ.
Vooꝛd. *vetus.* **j.vaerd.** Alueus: & Vadū. *germ. furt, waſſer-furt: ang. forde.*
Vooꝛd. Vltra, vlterius, præterea. *ang. forth, further.*
vooꝛd-aen. Poſthac, deinceps, vlteriùs, de cætero, amodo.
Vooꝛd-bꝛenghen. Producere, proferre, gignere, procreare, progignere, progenerare.
Vooꝛd-doen. Pergere in opere, pergere: facere, perficere cœptum.
vooꝛd-doen. Proponere, exponere.
vooꝛd-doen/veur-doen de kraemerije. Merces exponere, expedire, explicare: venum exponere.
Vooꝛd-dꝛijven. Propellere, vrgere.
Vooꝛd-gaen. Procedere, progredi, pergere, prodire: & Succedere.
vooꝛd-ganck. Progreſſio, progreſſus: & Succeſſus.
Vooꝛd-haelen. Producere, promere.
Vooꝛd-helpen. Adiuuare, promouere.
Vooꝛd-komen. Prouenire, prodire, procedere in medium.
Vooꝛd-kruppen. Prorepere.
Vooꝛd-langhen. Promere.
Vooꝛd-loopen. Procurrere, procurſare.
Vooꝛd-meer. Vltra, amplius, deinceps.
Vooꝛd-roepen. Proclamare, citare, vocare.
Vooꝛd-rollen. Prouoluere.
Vooꝛd-ſegghen. Alteri dicere, dicta referre. & Pergere dicendo, referre vlteriùs.
Vooꝛd-ſettē/vooꝛd-ſtellen. Proponere.

Voꝛd-ſtaen. Proſtare.
voꝛd-ſtaē met koop-man-ſchap. Merces expedire, explicare, oſtendere, vēditare in taberna.
Voꝛd-ſtel. Propoſitum, inceptio, conatus machina, machinatio.
voꝛd-ſtellen. Proponere: & Edere: & Committere, patrare: & Conari, machinari, moliri, parare, ſtruere.
Voꝛd-ſteller. Machinator, auctor.
Voꝛd-ſtieren. Adigere, propellere, promouere.
Voꝛd-ſtooten. Protrudere, propellere, & Vrgere, incitare, ſtimulare.
Voꝛd-ſtauwen. Propellere, impellere. & Vrgere, ſtimulare.
Voꝛd-trecken. Protrahere.
Voꝛd-treden. Progredi.
Voꝛd-baeren. Pergere, proſequi, procedere, progredi.
Voꝛd-werpen. Proiicere.
Voꝛder. Vltra, vlterius. (ſtulare.
Voꝛderen. *vet.* Exigere, requirere, po-
Voꝛderen. Promouere, accelerare, proficere. *ger. funderen.*
voꝛderen iemanden. Promouere, prouehere, ornare aliquē, commodare alicui. **God voꝛdere h.** Bene fortunet Deus quod agis, incepta ſecūdet Deus: proſperè ſuccedat quod agis, ſit fauſtum ac fœlix quod aggrederis.
voꝛder-bꝛief. Literæ commendatitię.
voꝛderlick. Vtilis, commodus.
voꝛderinghe. Promotio, proceſſus, progreſſus.
voꝛders. *vetus. friſ. holl.* **j. beur-ouders.** Maiores.
Voꝛdſte. Vltimus. *ang. furtheſt.*
voꝛdſten. j. voꝛſten. Differre.
Voos j. voys. Vox.
Voos/ vooſch/ vooghs. Spongioſus, fungoſus: rarus & leuis inſtar fungi: & Inſipidus. & Vietus.
vooſe tozuen. Ceſpites fungoſi.
vooſe raepen. Rapæ fungoſæ, inſipidæ, fatuæ, victæ.
Voꝛcht. j. vꝛucht. Timor.
voꝛchten. j. vꝛuchten. Timere.
voꝛcht-ſaem. Timidus.
Voꝛcke/ gaffel. Furca, bidens, bipalium, tridens. *ſax. forcke: gal. fourche: ital. forca: hiſp. horca: ang. forke.*
Voꝛe/ voꝛre. Sulcus, elix, lyra, ſtria, canaliculus, lacuna. *ger. furhen: ſax. fhare: ang. furrowe.*
voꝛen. Sulcare, ſtriare. *ſax. fharen.*
Voꝛght. j. voꝛcht. Timor.
Voꝛle. Ora, margo agri: & Plantarium in extremitate agri. *orlo, ital.* i. extremitas. *orilla. hiſp.* ora, æ.
Voꝛme. Forma, figura: ſpecies, ratio. *ger. forme: gall forme: ital. forma: hiſp. forma: ang. fourme.*
voꝛm-ſnyder. Sculptor.
voꝛmen. Formare, conformare.
voꝛmen de kinderen / *rectius* **vꝛomen.** Roborare ſiue confirmare pueros in fide Chriſtiana. *vide* **vꝛomen.**
voꝛmſel. Formatura.
voꝛmſel der kinderen / *rectius* **vꝛomſel.** Confirmatio puerorū in fide Chriſtiana.
Voꝛſch. *ſicamb* **j. berſch.** Recens.
Voꝛſch. Rana, batrachos. *ger. froſch: ſax. froſche: ang. frogge.*
voꝛſchken. Ranunculus.
Voꝛſelinck. j. boerſelinck. Porcus caſtratus.
Voꝛſen/ beurſen. *ſland.* Gignere: *dicitur de cyprinis ſiue carpionibus & aliis piſcibus. gal. fourſer.*
Voꝛſen. *vetus.* **j. vꝛieſen.** Gelare.
Voꝛſt. foꝛſt. *vetus. ſax. ſicamb.* **j. foꝛeeſt.** Sylua.
Voꝛſt. Culmen. *ger. furſt, firſt.*
voꝛſt. j. beurſt. Princeps.
voꝛſte. j. beurſte. Anterior. *ſax. forſte.*
Voꝛſt. *q. d.* **vꝛoſt.** Gelu, gelatio, gelicidiū, algor, frigus. *ger. froſt ſax. froſt: ang. froſt.*
voꝛſtigh. Gelidus, alſioſus.
voꝛſten. j. vꝛieſen.
Voꝛſt. *ſax. friſ.* **j. berſt/ friſt.** Intermiſſio.
voꝛſten/ friſten/ berſten/ vooꝛdſtē. Differre, ſuperſedere: Ceſſare à lite, aut bello: ampliare.
voꝛſtinghe. Inducię, ampliatio.
Voꝛſter/ foꝛſter. Prætor ruſticus, prętor ruralis, præfect° pagi: & Præfectus carceris: & Præfectus ſiluæ, *qui vulgò* foreſtarius *dicitur. gal. foreſtier: ang. forſter, forſt ſiue farſt, veteribus Germanis* ſilua *dicitur. vide* **foꝛeeſt.**
Voꝛt. j. ber-rot. Putris, mucid°, carioſus
voꝛt. j. bert. *ſax. ſicamb. holland.* Crepitus ventris. *ang. farte.*

voꝛten.

Vorten. *ſland.* j. **ver-rotten.** Putreſcere.

Vorten/ vertten. *ſax. ſicam holl.* Crepitum ventiis reddere, pedere. *ang. farte.*

Vorthepd. Mucor, caries.

Vos/ voſſe/ voſch. Vulpes. *& metaphor.* Vafer, veterator: vulpio, onis, *Apul. Vulpes enim aſtuta, malitioſæ & callidæ ſunt. ger. fuchß: ſax. fochß, voß: ang. foxe.*

Voſ-ſwants. Cauda vulpis.

Voſ-ſwautſer. *germ. ſax.* Adulator.

Voſ ken. Vulpecula.

Voſſen-ſteert. Cauda vulpina. *&* Alopecurus, *herba.*

Voude. Plicatura, ruga, ſtria. *ger. falt: ſax. folde: ital. falda: ang. folde.*

Voude *ſiue* **voud** *in compoſitione* multiplicationē *ſignificat. vt* **menigh-voud/ hondert-voud/ duſent-voud.** *&c.*

Vouden. Plicare, complicare, rugare.

Voud-ſtoel. Sella plicatilis: cōpactilis.

Voud-veuren. j. **val-veuren.** Valuæ.

Voud-ſele/ ſpenne-lioctſe. Scamnum cubiculare, ſedile dormitorium. *q. d.* ſedile plicatile.

Voudigh. Plicatilis. *hinc* **menigh-voudigh/ veel-voudigh.** *&c.*

Voute. Fornix, arcus, concameratio, teſtudo, cella concamerata, teſtudineata, fornicata, arcuata: locus ſubterraneꝰ concameratus: *&* latrina cōcamerata: *&* Apotheca, cella. *gall. voulte: ital. volto: hiſp. boueda: ang. vault.*

Vout-ren/ welue. Fornicare, camerare.

V P

Vp/ vperken. j. **up/ uperken.**

V R

Vracht. Vectio, vectura, vehes, geſtatio. *&* Naulum, portorium, velatura. *ſax. fracht: ang. fraycht.*

Vrachten. Vectare, vehere: *&* Vectura onerare, vecturā imponere: implere nauim: nauicularian facere. *ſax. frachten: gall. freter.*

Vracht-gheld. Vectura, merces quæ pro vectura ſoluitur.

Vracht-gheld / ſchip-loon. Naulum: merces quæ p vectura in naui datur.

Vracht-loon. Naulum, vectura.

Vracht-man. Vector, qui vehit.

Vracht-ſchip. Nauis vectoria.

Vracht-waeghē. Vehiculum plauſtrū.

Vrack. Fucus marinus. *&* Nauis ſubmerſa.

Vrack. j. **vreck.** Auarus.

Vrack. *vetus.* Vitioſus, non probus.

Vraeghe. Quæſtio, interrogatio, rogatio, percontatio, propoſitio, inquiſitio. *germ. frag.*

Vraeghen. Interrogare, quærere, inquirere, percontari, petere. *ger. fragen.*

Vraeghen nae eenigh dinck. Interrogare, quærere de re aliqua: *&* Curare rem aliquam: laborare, angi, ſollicitum eſſe de re aliqua, penſum habere. **Niet vraegē nae eenigh dinck.** Nihil morari, non curare, floccipendere, paruifacere, ſuſque deq; ferre, nihil penſi habere, pro nihilo ducere: non magnopere deſiderare.

Vraegh-ſteck. Auidus interrogator.

Vraegh-ſtuck. Problema.

Vraegg-ſtucken. Percontationes. *vulgò* interrogatoria.

Vraeghachtigh. Auidus percontator.

Vraegher. Interrogator, percontator.

Vraeghſel. Quæſtio. *&* Ænigma.

Vraet. Heluo, guloſus, māducus, mādo, mādūco, edo, onis: gurges. *q. d.* **ver-aet.** *ſiue* **ouer-aet.** *ger. fraß: ſax. fraß, fraa.*

Vraet. *vetus.* Interrigo.

Vraeten/ ouer-eten. Vorare. *ger. freſſen: ſax. freten.*

Vraethepd. Ingluuies.

Vraetigh. Vorax. *q. d.* **ouer-attigh.**

Vrame. *ſland.* j. **vromē.** Commodum.

Vramen. *vet. ſland.* j. **vromen.** Prodeſſe.

Vranck/ vrij. Liber, immunis. *vulgò* frankus *gall. franc: ital. franco: hiſp. franco: ang. francke.*

Vrauwe. j. **vrouwe.** Mulier.

Vre. j. **ure.** Hora.

Vreck. Auarus, ſordidus, præparcus.

vreckaerd. Homo auarus.

vreckhepd. Auaritia, ſordes.

vreckelick. Auarè: ſordidè, præparcè.

Vrede. Pax. *vulgò* fredus. *germ. frid.* *vide* **Oor-vrede.** Fredus *ſiue* fredum, compoſitio qua quis pacē à Principe impetrat, *vocatur in vetuſtiſſimis legibus Ripuariis Francorum, teſte Hermanno Comite Nuenario.* **Te vrede.** Contentus, æquus, quietus. **Te vrede zijn.** Quietum eſſe, acquieſcere, non eſſe ſollicitum, continere ſe finibus rerum ſuarum: contentum eſſe ſuis, animo ſatiatum eſſe: æquo animo quieſcere: nihil præterea deſiderare. Ick bin

vreden. Placet, per me licet, eſto, ſane, ego verò, audio, fiat, acci-
cõditionem, legẽ. **Te vredẽ ſtel-** Pacare, pacificare, ſedare, cõten-
reddere, explere animũ alicui, isfacere alicui.
-bode. Caduceator.
-vraecke. *vetus.* Infractio pacis aut onciliationis.
-vreken. Infringere pacem aut onciliationem.
-vreker. Infractor pacis.
-vaghen. *vetus.* Induciæ.
-ſaem/ vred-ſaemigh. Pacificus, acidus.
-ſaemheyd. Pax, pacis amor.
-ſaemlick. Pacificè, placidè.
-ſtaf. Caduceum: virga Mercurij.
-teecken. Caduceum.
-vier. Dioſcuri: ignes ſiue fulgores arini, qui per tempeſtates appare- ſolent: aut geminæ ſtellæ nautis alutares, & proſperi curſus prænũ- i. *q. d* ignes pacis.
elick. Pacificus, pacatus, placidus.
elicken. Pacificè, pacatè, placidè.
en. Pacificare, pacem conficere, conciliare pacem inter diſcordes.
digh. *j.* **vredelick.** Placidus.
dighen. Pacare.
eeſe. Timor, metus, pauor, formido, terror.
eeſe-loos. Impauidus, intrepidus.
eeſen. Timere, metuere, pauere, formidare, horrere, inhorrere, terreri, tremere, trepidare, vereri, reuereri: φείδομαι.
eeſachtigh. Timidus, meticuloſus, pauidus.
vreeſelick. Horribilis, terribilis, formidabilis: tremendus, timendus.
Vremd. Peregrinus, alienus, extraneus, exoticus, externus. *&* Rarus. *germ. froembd. dicitur* **vremd.** *q. d.* **ver-heymd.** i. longè à patria ſiue domo.
vremd haer. Coma adoptiua, adſcitia, galericulũ, ſurile capillamentũ.
vremde luſt. *j.* **vrouwen-luſt.** Pica, abſurdus appetitus.
vremdelinck. Aduena, peregrinus, externus, exterus, hoſpes.
vremdelinck. Mirum in modum.
vremden. Alienare.
Vrenghen. *j.* **vringen/ wringẽ.** Vrgere,

Vrept. *zeland.* Petulans, laſciuus.
Vreſſen/ freſſen. *ger. ſax. ſicamb.* Vorare.
Vreten/ freten. *ſax. ſicamb.* Vorare. *q. d.* **ver-eten/ ouer-eten.**
Vreuel. *j.* **freuel/ wreuel.** Petulans, temerarius.
Vreughd. Lætitia, gaudium, exultatio, delectamentum, deliciæ.
vreughd-ghe-ſchrey. Iubilum.
vreughden-iaer. *vetus.* Annus iubileus.
vreughden-ghe-ſchrey. Iubilum.
vreughden-loos. Illætabilis, iniucundus, inamœnus.
vreughdigh. Lætus, iucundus, hilaris.
Vriend. Amicus, neceſſarius. *ger. freund: ang. frende.*
vriend ende weerd. Carus, charus.
vriend/ maeghe. Agnatus, cognatus.
vrienden ende maeghen. Neceſſarij, amici, cognati, affines.
vriend-dagh. *ſland.* *j.* **vrijd-dagh.**
vriend-houd. Fidelis amico, fauẽs amico, tenax amicitiæ: humanus, benignus, officioſus.
vriend-loos. Carens amicis.
vriend-ſchap. Amicitia, neceſſitudo, familiaritas, conſuetudo, coniũctio. *&* Beneficium, officium.
vriend-ſchap iemanden doen. *j.* **goed doen/ deughd doen.**
vriend-ſaem/ vriend-ſaemigh. Amabilis.
vriendelick. Amabilis, benignus, blandus, humanus, affabilis, comis.
vriendelickheyd. Benignitas, humanitas, affabilitas, comitas.
vriendelicken. Amicè, amabiliter, amãter, benignè, blandè, humaniter, comiter, charè.
vrienden. *vet.* *j.* **vrijden.** Amare.
vriend-dagh. *ſland.* *j.* **vrijd-dagh.** Dies Veneris.
vriendinne. Amica.
Vrieren. *germ. ſax. ſicamb.* *j.* **vrieſen.** Gelare.
Vries/ vrieſe. *j.* **vorſt.** Gelu.
Vries. Gauſape, gauſapina: veſtis ex maioribus villis, hyberno tempore aduerſus frigoris & tempeſtatum iniurias commoda.
vrieſeren. *j.* **frieſeren.**
vrieſen. Gelare, gelaſcere, cõgelare, glaciare. *dicitur* **vrieſen.** *q. d.* **ver-yſen/** *id eſt.*

eſt, in glaciem mutari. *germ. gefrieren: ang. freaſe, freſe.*

vrieſen. *vetus.* Algere, frigere.

Vrij. Liber, expeditus, ſolutus, immunis, non obnoxius. & Tutus, ſecurus. *ger. frey: ang. free.*

vrij-dom. Libertas, ius libertatis.

vrij eyghen goet/ vrij goed. *vide in Append* Allodiale.

vrij/ſeker. Securus, tutus.

vrij/mild. Munificus, liberalis.

vrije konſten. Artes liberales, ingenuę.

vrije ſtraete. Via regia, via publica.

vrij-boyſt/adel-boyſt. Tyro liber & nobilis.

vrij-bueter. Præmiator: prędo cui quicquid ab hoſte capitur, in præmium cedit. & Pirata.

vrij-dom. Libertas: ius libertatis.

vrij-gheuigh. Liberalis, munificus.

vrij-gheuighęyd. Liberalitas, munificentia.

vrij-ghe-boytigh. Ingenuus.

vrij heere. Dynaſtes, Dynaſta: comes liber, baro.

vrij-hertigh. Ingenuus, liberalis, liberali ingenio, candidus pectore, candidus animo, apertus, nihil ſimulans: & Animoſus, audax, intrepidus.

vrij-hertighęyd. Ingenuitas, candor animi, libertas animi: robur animi, fortitudo.

vrij-hertighlick. Ingenuè: & Audacter, intrepidè, animosè: liberè & ſimpliciter.

vrij-huys. j. **vrijhęyd.** Aſylum.

vrij-laet. Libertinus: frilaſſus *in lege Salic. Franc.*

vrij laeten. Liberum dimittere, libertate donare: & Emancipare: & Manumittere, libertate donare, rude donare.

vrij-laetinghe. Emancipatio.

vrij maecken. Vindicare in libertatem.

vrij-moedigh. j. **vrij-hertigh.**

vrij mondigh. Planiloquus: qui liberè, planè & apertè dicit quod ſentit: liber.

vrij-willigh. Voluntarius, ſpontaneus.

vrij-willighlick. Voluntariè, ſponte, ſua ſponte, ſuapte ſponte, ſuopte nutu.

vrijelick. Liberè, audacter, ingenuè.

vrijen. Liberare, ſoluere, libertate donare, immunitatem dare: & Emancipare, manumittere, vindicare in libertatem, rude donare.

vrijen. j. **vrijden.** Amare.

vrijhęyd. Libertas, immunitas, exemptio.

vrijhęyd/vrije heerlickhęyd. Libera iuriſdictio.

vrijhęyd. Municipium, vicus maior & oppidi æmulus, κωμόπολις.

vrijhęyd/vrije plaetſe. Aſylum: locus ſacer, quò perfugis tutus eſt receptus.

vrijd-hoof. Cohors, hortus concluſus: hortus ſiue hortulus ædibus contiguus: clauſum vel ſeptũ in anteriore domo vel villa: & Colonia: & Atrium: & Cœmiterium: & Aſylum.

Vrijden, vrienden/vrijen. Amare, ambire.

vrijd-dagh. Dies Veneris: proſabbatũ *apud Eccl. Flandri quidam* **vrijd-dagh** *dicunt, à* **vrijenden**/*id eſt*, amare: *eſt enim Venus dea amoris. Adriano Iunio dies* procantium *dicitur. ger. freytag: ſax. fridach: ang. frydaye.* Frea *Saxones Venerem dixere: vnde* dies Veneris *frydey Anglus nominatur. Guil. Camd. Petrus Nannius in Miſcell. videtur velle deduci à Græcis. Addubito, inquit, magnopere, num à voce ἀφροδίτης ſit hoc vocabulum corruptum: verbum enim* **vrijen**/ *apud nos ſpõſam ſiue Venerẽ ambire ſignificat, quaſi ex ἀφροδίτης deſcendens.*

vrij dagheſche merct. *antwerp.* Forum rerum veterum venalium, *diebus Veneris præcipuè.*

vrijder. Amans, amaſius, procus.

vrijderſſe/vrijerſſe/vrijdſter. Amaſia, amica.

vrijdſter. Amaſia, amica. *& holl.* Virgo nubilis, matura viro, tempeſtiua viro.

Vrijten. j. **wrijten.** *ſicamb.* Tornare.

Vrijuen. j. **wrijuen.**

Vringhen. j. **wringhen.** Torquere, vrgere.

Vritſelen. j. **writſelen.**

Vro. *ſax. ſicamb.* j. **vrolick.** Lætus.

Vrocht. *vetus. fland.* j. **vrucht.** Timor.

Vroed. Frugi, ſapiens, induſtrius: & Parcus, attentus ad rem.

vroed-dom. *vetus. fland.* Prudentia, ſapientia. & Iudicium.

vroed-moeder. *holl.* j. **vroed-vrouw.**

vroed-

vroed-ſaem. Frugi, conſideratus.
vroed-vrouwe. Obſtetrix, adſeſtrix. *q. d.* ſapiens mulier: *ita quoq; gall. ſage femme.*
vroed-vrouwen loon. Mæorum: merces quæ obſtetrici datur.
vroed-wijf. *holl.* j. **vroed-vrouwe.**
vroed-ſchap. *ſland.* Sapientia: & Frugalitas, parcimonia.
vroed-ſchap. *vetus.* Senatus, magiſtratus: concilium.
vroedelick. Sapienter: & Frugaliter, parcè.
vroedheyd. Frugalitas, parcimonia.
vroeden. *vetus.* Sapere.
vroeden. *vetus. holl. friſ.* Iudicare.
vroedſche. *vetus. ſland.* Sapientia.
Vroegh. Mane, tempus matutinum. *ger. fruh: ſax. fro.*
vroegh des morghens. Prima luce, primo mane, primo diluculo, ab aurora.
vroegh grijs. Prę can⁹, can⁹ ante tẽpus.
vroegh rijp. Præmaturus, præcox, præcoquus, præmaturè matureſcens.
Vroegh oeſt. Mala prę coqua, prę cocia: fructus verni, æſtiui.
vroegh-tijdigh. Præcox, præcoquus.
Vroem. j. **vroom.**
Vroente j. **vruntè.**
Vroetẽ vroetelen. j. **wroeten.** Suffodere.
Vrolick. Lætus, hilaris, gaudens, lætabundus, ſerenus. *germ. frolich: ſax. fro, frolick.*
vrolick zijn. Lætari, perfrui lætitia, hilarem eſſe, frontem explicare, vel exporrigere.
vrolickheyd. Lętitia, hilaritas, feſtiuitas
vrolicken. Lætè, feſtiuè, hilarè.
vrolocken. Plaudere, iubilare, gratulari. *ger. & ſax. frolocken.*
Vrom/vroom/vrome. Sedulus, nauus, gnauus, ſtrenuus, acer, impiger, animoſus: fortis, vegetus: & Probus, candidus, integer, frugi, bonus. *germ. from: ſax. frame.*
vrom van leden. Robuſtus, robuſtus membris, toroſus.
vrom ruyter. Miles virtute præſtans, fortitudine excellens.
vrome feytẽ. Fortia facta, heroica facta.
vrom-hertigh. Probus, integer.
vrom-moedigh. Strenuus.
vrome. Fructus, vtilitas, vſus fructus.
vrome van een iaer. Opera, fructus vnius anni.
vromen. Corroborare. & Corroborari: inualeſcere, vireſcere.
vromen. Animare, animum augere.
vromen/voꝛmen. Cõfirmare initiatos Chriſto ad ampliorem Spiritus ſancti gratiam: roborare in fide Chriſtiana.
vromen. Prodeſſe, proficere, creſcere.
vromigheyd. Sedulitas, ſtrenuitas: & Probitas, candor, integritas.
vromelick. Strenuè, animoſè, fortiter: ſedulo: & Probè, candidè.
vromſel/voꝛmſel. Confirmatio in fide Chriſtiana: ſacramentum Confirmationis.
Vronck. j. **wronck.**
Vroone. *vetus.* j. **fronè.** Vectigal.
Vroone/vroon-land. *zeland.* Prædium optimo iure, alodium, bona alodialia, nulli cenſui obnoxia.
vroon-heer. *zeland.* Dominus ſiue poſſeſſor fundi liberi atque ab oneribus, cenſibus, aut vectigalibus exempti.
Vroſt. j. **voꝛſt.** Gelu.
Vrouwde. *ſax. ſicamb. holl.* j. **vreughd.** Lætitia. *germ. froud, frauw: ſax. fruwe, frowe.*
vrouwden. *ſax. ſicamb. holl.* Lætari. *ger. freuwen, frouwen: ſax. frowen.*
vrouwe. Femina, mulier. *q. d.* **vro-hou.** i. lætitiam & iucunditatem conſeruans. *Betan. germ. frauw: ſax. frowe, frouwe.*
vrouwe. Domina, hera, magiſtra. *Principum vxores olim dominæ vocabantur. Sebaſt. Munſt.*
vrouwken. Mulierecula.
vrouwken. *campin. holl. ſic.* j. **groot-moeder.** Auia.
vrouwen ader. Saphena: vena in cauo pedis. *ger. frauwen ader.*
vrouwen beeld. *vet.* Fœmina. *q. d.* Imago muliebris.
vrouwen-broeder. Carmelita.
vrouwen buyck. j. **moeder.** Vterus.
vrouwen hayr. Capillus muliebris. & Adianthũ: capillus Veneris, cincinnalis, capillaris: terræ ſupercilium. *herbæ genus.*
vrouw-hertigh. Effeminatus: animo muliebri.
vrouwen-huys. Gynæceum.

vrouwen-kleed. Veſtis muliebris.
vrouwen-kracht. Stuprum, probrum.
vrouwē-krupd. j. **melisse.** Melissophyllum: *herba cuius folia teneriora puerperis post partum saluberrima.*
vrouwen-loſt / vremden loſt. Malacia, citta, pica: absurda mulierū grauidarum appetentia.
vrouwen-man. Mulieroſus, mulierarius, Venereus, nimium fœminę appetens: & Vxorius.
vrouwen-perſoon. Mulier, femina.
vrouwen-ſchenden. Stuprare, violare.
vrouwen-ſchender. Stuprator.
vrouwen-ſchenderye. Stuprum.
vrouwen-ſieck. Mulieroſus, mulierarius.
vrouw-waeren. Cuſtodire puerperam.
vrouw-waerſter. j. **ver-waerſter.** Curatrix puerperæ.
vrouwachtigh. Mulieroſus, mulierarius, effeminatus.
vrouwelick. Muliebris, fœmineus, fœmininus.
vrouwelickheyd. Muliebria, natura, hortus, genitale aruum, interfemineum, volua, cunnus, pudenda mulieris, pudendum muliebre.
Vrucht / vurcht / vorght / vrocht. *germ. ſax. ſicamb. fland.* Timor. *germ. forcht: ſax. fruchte.*
vruchten / vurchten / vorchten. *germ ſax. ſicamb. fland.* Timere.
Vrucht. Fructus. *ger. frucht: ang. frute.*
vrucht ende proffijt. Prouentus.
vrucht / vraght. Fœtus.
vruchten der aerden. Fruges, fruges Cereales.
vrucht-baer. Ferax, fœcundus, huber, fertilis, fructuarius, fructuoſus, fœtifer, fœlix, lætus, fructifer, frugifer.
vrucht-baerheyd. Feracitas, fœcunditas, huberras, fertilitas.
vrucht-baerlick. Fertiliter, fœcundè.
vrucht-loos. Infructuoſus ἄκαρπος.
vrucht-looſen arbeyd. Labor irritus, vanus.
vrucht-ſpijcker. Granarium, horreum, oporotheca.
Vrueten / vroeten. Suffodere terram.
Vrund. j. **vriend.** Amicus.
Vrunte. Ager compaſcuus, communis ad paſcenda pecora: paſcuum publicum: & Carcer publicꝰ: cuſtodia publica, cuſtodia libera.

V u

Vucht. j. **voecht.** Macidus.
Vueghe / vueghen. j. **voeghe / voeghen.**
Vuer. j. **vier.** Ignis. *ſax. vuer, fuer.*
Vuere / voere. j. **viſſe.** Putorius.
Vueren / vueren-hout / vuyren-hout. Pinus ſilueſtris, pinaſter. *germ. foehen, fuerenholtz: ang. fire tree.* i. abies.
Vueren / vozen / voeren. *fland. holl.* Euirare, caſtrare.
Vupcke. Excipulus, rete aut ſeptum inſidiis piſcium expanſum.
Vupl. Turpis, immundus, impurus, fœdus, ſpurcus: ſordidus, ſqualidus: & Putridus, marcidus: & Ignauus, ſegnis, piger: & Sordidus, auarus: qui etiam è ſordibus lucrum petit. cui odor lucri bonus ex re quauis. *germ. faul: ang. fowle.* φαύλος. i. piger, vilis, vitioſus, murcidus, ignauus.
vupl vleeſch. Caro mortua in vulnere, caro putrida: caro in vlcere vel vulnere exuberans vel putreſcens: gangræna.
vupl maecken. j. **be-ſmetten.**
vupl-boom. *vetus.* Alnus nigra. *germ. faul baum: ſax. fuel bom.*
vupl-verſſe. j. **kack-verſſe.**
vuplachtigh. Subturpis.
vuplen. Conſpurcare, contaminare, fœdare, inquinare, turpare: & Sordere, ſordeſcere, tabeſcere, putreſcere.
vuplick. Turpiter, fœdè, ſordidè, inquinatè. (marcor.
vuplighevd. Sordes, putredo, caries,
vuplniſſe. Sordes, immunditia, immūdities, inquinamentū, illuuies, ſquilor, quiſquiliæ.
vuplniſſe / ſlijck. Cœnum, lutum.
vuplniſ-back / vuplniſ-kupl / vuplniſ-hoeck. Colluuiarium: purgamentorū & colluuiei receptaculū: cloaca.
vuple. j. **klippe.** Scopulus.
vupl-rif. Puluinus ſcopuloſus.
Vuyren-hout. j. **vueren-hout.**
Vuyr-kabel / voer-kabel. *holl.* j. **tuck-kabel.** Remulcus.
Vuyr / vuer / vier. Ignis, &c.
vuyr-muer. *vetus.* j. **vuyrſter.**
vuyrſter. *campin. fland.* j. **ſchoor-ſteen.** Focus. *gall. foyer.*

vuyr-

vuyſter/vier-teple. Foculus, ignitabulum.
vuyſter-gat. j. **maſier-gat.**
Vuyze. *ſicamb.* j. **viſſe.**
Vuyſt. Pugnus: contracta, clauſa, vel compreſſa manus. *ger. fauſt: ſax. vueſt: ang. fiſte.* **Vuyſtken.** Pugillus.
vuyſt-haemer. j. **her-haemer.** Ceſtra: malleus militaris ferreus, qui pugni formam plerumque refert.
vuyſt-loock eten Edere pugnos. *Plaut.*
vuyſt-loock t'eten gheuen. *adag.* Infringere colaphos, infringere alapas, ingerere pugnos: os pulſare, depalmare, pugnis ferire, contundere.
vuyſt-not. *ſland.* Nux decumana, prægrandis.
vuyſt pepze. Pirum volemum.
vuyſt-recht. *vet. ſax.* Duellum, pugna.
vuyſt-recht ghebzupcken. *ſax.* Duello ius ſuum defendere.
vuyſt roer. j. **hand-roer.** Sclopetum manuarium.
vuyſt-ſlagh. Pugnus, colaphus, alapa.
vuyſtelinck. j. **vuyſt-roer.** Sclopetum manuarium vel pugillare. *ſax. fuſtling.*
vuyſtinck/vuyſtinck. Pirum ſiue pomum volemum.
Vuyſter j. **vuyſter.** Focus.
Vul. *ſland.* j. **vol.** Plenus.
vul-bozd. *ſax. ſicamb.* Plena poteſtas, conſenſus.
vulle. j. **vulſel.**
vullen. Implere, replere, opplere, farcire: & Supplere, ſubſtituere. *ger. fullen: ſax. fillen: ang. fille.*
vullen de vendelen. In ceſorum numerum ſupplere militares copias.
vullegher/vollegher. Vas vinarium minus, vnde reliquis maioribus menſura adimpletur.
vulſel. Fartura, fartum, fartus: & Tomentum.
vulte. Plenitudo, ſaturitas.
Vuncke. j. **voncke.**
Vunte. j. **vonte.** Fons ſacer.
Vuntigh/vuntſtigh. Mucidus, ſitum reſipiens.
Vurcht. j. **vrucht/vozcht.** Timor.
Vutſel/futſel. Panniculus.

Wach-arme. Proh dolor.
wachalder/wacholder. *ſicamb.* Granum iuniperi.
wachalder-boom/wacholder-boom. *ſax. ſicamb.* Iuniperus.
wachalter-voghel/wacholter-voghel. *ger. ſax. fic.* Turdus.
Wachs/was. Cera. *q. d.* **wack.** i. vdus, lentus, mollis: *quia ratione & μάλθη,* cera mollita *Græcis dicitur.* & cera liquida, liquens, tenuis, tenella, mollis, *Poetis vocatur. germ. wachs: ſax. was: ang. waxe.*
wachſ-licht. Cereus: candela cerea.
wachſ licht-maecher. Ceroplaſtes.
wachſ-gheel/wachſ-verwigh. Cereus, cerinus color.
wachſ-wozm. Acarus.
wachſen. Cerare, cera obducere: incerare.
wachſen. Cereus, cerinus.
wachſen-keerſe. Cereꝰ, candela è cera.
wachſen-keerſ-maecher. Ceroplaſtes, lychnopœus.
wachſ-achtigh. Ceroſus.
wachſ-gheld. j. **ſeghel-gheld.** Cerariũ.
wachſ mãger. *vet.* cereariꝰ negotiator.
Wachte/waecke. Cuſtodia: & Cautio. & Vigilia. *germ. wacht: ang. watching, watche.*
wachte/ſchaer-wachte. Excubiæ, caſtrenſis vigilia, ſtatio, ſtationarij: & Vigiles, excubitores. *germ. wacht: gal. guet: ang watche.*
wachte houden. Excubare, vigilare, excubias ſiue vigilias agere, agere ſtationem.
wachten. Cuſtodire: & Cauere.
Wacht v. Caue tibi.
wacht v van hem. Caue illum, caue tibi ab illo.
wachten ende ont-houden ſi ſelven. Continere ſe, abſtinere.
wachten/ver-wachten. Expectare, morari, demorari, opperiri, præſtolari. *ang. wayte.*
wachten ende ve-ſpieden. Inſidiari, obſeruare, ſpeculari, ex inſidiis aucupari, captare.
wachten. j. **wachte houden.** Excubare. *ang. watche.*
wacht-hond. Canis domeſticus, villa-

ticus, canis peruigil.

wacht-huys/waeck-huys. Statio: locus ad excubias agendas deſignatus.

wacht-knecht.j.ſergeãt. Viator, ſatelles

wacht-meeſter. Præfectus vigilum. & Teſſerarius.

wacht-plaetſe. Statio.

wacht-ronde/ ronde/ rond-wachte. Circuitores.

wacht-toꝛn/koer-toꝛn. Specula: locus editus vnde ſpeculari quis poteſt.

wacht-wooꝛd. Teſſera, vigiliarum teſſera.

wachter. Cuſtos.

wachter. Excubitor, cuſtos, vigil.

wachter op den wacht-toꝛn. Excubitor ſpecularius.

wachters. Vigilię, vigiles, excubitores,

Wachtel. *ger. ſax. ſicam.* **j.quackel.** Coturnix.

Wachtel. *ſicamb.* **j.geneuer-beſie.** Bacca iuniperi.

Wachtel-boom *vetus. ſicam.* Iuniperus.

Wack. Vdus, vuidus, humidus, madẽs, ſolutus, laxus, liquidus, mollis: & Lẽtus, flexibilis, vietus. *germ. weich: ang. weake.*

wack/weeck ſwack. Debilis, imbecillis

wack weder. Cælum vdum ſiue vuidũ, aër humidus.

wacke roede. Virga lenta, flexilis, minimè fragilis.

wack van lichaem. Agilis, flexibilis, expedito corpore.

wackheyd. Mollitia, mollities, lentitia, lentitudo, flexibilitas. & Debilitas, imbecillitas.

Wacker. Vigilans, vigil, inſomnis, experrectus, expergefactus: & Gnau⁹, impiger, vegetus, ſtrenuus, agilis, expeditus: viuidus, vegetus.

wacker zijn. Vigilare.

wacker maecken/wecken. Expergefacere, excitare è ſomno.

wacker wo:den. Expergiſci, expergefieri, excitari è ſomno.

wackerheyd. Vigilantia: & Agilitas.

wackerlick. Vigilanter, agiliter.

Wad.j.waede. Vadum.

wadden.j.waeden. Vadare.

Waddinghe *holl. friſ.* Sepimentum aggeris, litoris, ſiue ripæ.

Waddelke. *ſax. ſicamb.* Serum lactis.

waddener.j.wadener. Parazonium.

Waecke.j.wachte. Vigiliæ, excubiæ.

waeckẽ. Vigilare, excubare, vigilias vel excubias agere: & Lucubrare, elucubrare, *ger. wachten: ang. wacke, watche.*

waecken eñ bꝛaecken. Fraxare, *Feſtus.* Frangere ſe vigiliis.

waeck-huys.j. wacht-huys.

waeck-teecken. Symbolum, teſſera.

waeck-toꝛn.j.wacht-toꝛn. Specula.

waecker. Vigil, excubitor.

waeckigh. Inſomnis, vigilans.

Waeckel. *ſcamb.* Vlcus.

waeckelachtigh. Vlceroſus.

Waede. Vadum. *ital. guado: hiſp. vado.*

waede/waepe. *ſax. ſic.* Tragula, ſagena.

waeden/wadden. Vadare, vadum trãſire. *germ. watten: ſax. waden: gall. gayo: ital. guadare: hiſp. vadear: ang. wade.*

waeden. *vetus. ſland.* Fluere, effluere.

waede/waepe. *ſicamb* **j.wouwer.** Piſcina. *ger. weyer.*

Waede/waepe. *ger ſax. ſicamb.* **j.bꝛaede/bꝛaepe.** Sura.

waedener/waddener. Parazonium, pugio de zona pendens.

Waede waet.j.ghe-waede/ghe-wãd. Veſtis, indumentum.

waed-ſack/waet-ſack. Hippopera, pera.

Waedel. *germ. ſicamb.* Senium lunæ.

Waedel/wadel. *ger. ſax. ſic.* Flabellum: & Cauda.

Waefel. Laganum, pemmatium, popannum, cruſtulum, libum, placenta, eſcharites. *gal. gaufre: ang. wafre.*

waefel-bacher. Libarius.

waefel-ijſer/koeck-ijſer. Artopta: teſtus libarius.

Waeghe. *germ. ſax. ſicamb.* Gurges: & Fluctus: & Procella, vnda: & Piſcina. *Becano dicitur* Fluctus ventorum impetu criſpatus. *gall. vague: ang. wawe.*

waeghe-ſchot. Lignum ſcriniarium, materia ſcriniaria: tabula quercea ſiue quernea maior; lignum quernũ mai⁹: tabula vndulata: aſſer rigrin⁹: lignũ quod ſponte fluctuãtis maris vndas imitatur, *Cornelio Aurea:* lignũ vndulatum: maris criſpantis vndas imitans, *Adr. Iunio. ſax. wagenſchot. Becano dicitur* lignum excreſcens in modum

modum vndarum ſeſe criſpantium. *ang.wanſcotte.* i. materiaria incruſtatio.

waeghen-ſchotten. Contabulare aſſeribus tigrinis, veſtire parietes tabulis.

waeghe-ſchotten be-ſetſel. Opus inteſtinum, ſublicium: materiaria incruſtatio.

Waeghe. Libra, trutina, ſtatera. *ger.wag: ang weght.*

waeghe ghe-wichts. j. 165. **pond.**

waegh-balck. Librile, ſcapus libræ: iugum.

waegh-yſer. Librile: ſcapus libræ.

waegh-meeſter. Libripens, præfectus explorandis ponderibus, zygoſtates.

waegh-beure. Agina: qua inſeritur ſcapus trutinæ, *id eſt*, in quo trutina agitur & vertitur.

waegh-ſchaele. Lanx: *& metaphoricè*, Alea, fortunæ caſus.

waegh-ſchotel. Lanx.

waegh-ſtand. Æquilibriū, libramentū.

waegh-tonghe ſken. Examen, bilancis ſiue ſtateræ lingua.

waeghelen. j. **wagghelen.**

waeghen/ghe-waeghen. Mouere, librare, vacillare. & Moueri.

waeghen. Iactare omnē aleam, extremam aleam experiri, ſubire aleam: fortunam tentare, euentum fortunę cōmittere ſiue exponere, vltima experiri, rem fortunæ arbitrio cōmittere, committere rem fortunę, caſui: audere: periculo committere, periclitari: obiectare ſe fortunæ dubiæ.

waegh-hals. Audens, audax.

waegh-hals. Miles leuis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles rorarius. *ſax wagehals.*

waegh-ſpel. Alea, ludus aleę, ludus teſſerarius.

Waeghen. Currus, plauſtrum, vehiculum, farracum, carpentū, ciſium, petorritum, eſſedum. *ger.wagen: ſax.wage, wagen: ang.waggon, wayne.* *Dicitur* **waeghen** *Becano, quòd inter duos axes longo ductu pendens quodammodo libretur trematque ſub pondere.*

waeghen. Septentriones, arctos, plauſtrum: ſydus ſimile plauſtro.

waeghen van wijn-gaerd. Arcella vitis: arcellata vitis.

waeghen-ackſe. Axis.

waeghen-boſgh / waeghen-ſchantſe. Propugnaculum confertis curribus exſtructum: vallum ex curribus: tumultuaria caſtrorum munitio, cùm pro vallo diſpoſitos currus mutuo nexu iungunt. *Iodoc.VVillich.*

waeghen-boſgh. j. ſpeel-waeghen. Pegma, lignea machina in altum educta, de loco in locum portatilis: aut quæ vehi poteſt, vt in pompis fieri ſolet.

waeghen-diſſel. Temo.

waeghen-gheld. Vectigal.

waeghen-huyue. Tympanum, teges quo currus operitur.

waeghen-koſf. Ciſta vehicularis, crates vehiculi: corbis carrucarius.

waeghen-leeren. Spondæ currus, lateralis ſtructura currus, ſcalæ currus.

waeghen-leeſe. Orbita, veſtigium rotæ decurrentis in via. *ger.wagenleyſs: ſax. wagenleyſe.*

waeghen-lieden. Aurigæ.

waeghen-loopigh peerd. Equus furēs, indomitus, currum raptans, ſiue rapiens. *vide* **hollen.**

waeghen-maecker. Carpentarius, quadrigarius, eſſedarius ploſtrarius, ſiue plauſtrarius: faber carrucarius.

waeghen-mā. Auriga, aurigarius, carrucarius: *&* Arctophylax, bootes: ſydus quod in modum bubulci plauſtrum ſequitur, atque vehit.

waeghen-man-ſchap. Vellatura.

waeghen-peerd. Iumentum plauſtrarium vel ploſtrarium: equus vehicularis, vectarius, carpentarius, funalis, helciarius, iugalis.

waeghen-radt. Rota vehicularis.

waeghen-ronghe. j. **ronghe.**

waeghen-ſchantſe. j. **waeghen-boſgh.** Caſtra ex curribus.

waeghen-ſchot. j. **waege-ſchot/** *à* **waeghe/** *id eſt*, fluctus.

waeghen-ſlagh. j. **waeghen-leeſe.** Orbita.

waeghen-ſmeer. Axungia, vnguen vehiculare, pinguedo inueterata qua axes curruum inunguntur.

waeghen-ſmout. Axungia.

waeghen-ſpan. *ſax. ſicamb.* Sufflamen.

waeghen-ſpel. Ludi: ſcenici ludi, ſpectaculum.

waeghen-ſpelder. Scenicus, hiſtrio.
waeghen-ſpoze.j.wagen-leeſe. Orbita.
waeghen-ſterre. Vrſa, arctos, ſignum ſeptentrionali polo nixum.
waeghen-wegh. Veha.
waeghener.j.waeghen-man. Auriga.
waeghelen.j.waggelen. Agitare, motitare.
Waepe.j.waede. Piſcina: vadum, *&c.*
Waepen. Flare, ſpirare: & ventilare: ventum excitare. *ger. weyhen: ſax. weyen.*
waepen. Ventilare. *germ. wadlen.*
waepen. Plangere alis.
waeper. Flabellum: & Muſcarium: *ger. wadel: ſax. weyer.*
waepinghe.j.wind. Ventus, aëris fluxus, flabrum, flamen.
waepinghe. *adag.* Leuis alapa.
Wael. *vetus. fland.* j. **wel.**
Wael. *holl. vet.* j. **wiel/diepte.** Gurges.
Wael / wael-not / wael-pot. j. **Wale/ wal-not/ wal-pot.**
Waele. *vetus.* Electio, ſuffragium, delectus, optio. *germ. waal: ſax. whal.*
Waen/waenen. *vetus. holl. flan.* Vnde. *ger. whaunen: ang whence.*
Waen. *fland. holl.* Opinio: & Præſumptio.
waenen. *fland. holl.* Opinari, opinionem habere, putare. *germ. waenen: ſax. wenen: ang. weene.*
waen-ſchijn. *vetus.* Viſus, ſpecies, ſpecimen, ſignum, argumentum.
waen-ſtoel-ganck/ wan-ſtoel-ganck. Tenaſmus, crebra & inanis egerendi voluntas.
waen-teecken. Præſagium.
waen-trooſt. j. **wan-trooſt.**
waen-wetigh. j. **wan-wetigh.**
waen-wijs. Delirus.
waen-wijs ſot. Stultus qui ſibi videtur ſapiens.
waenſch. Opinione conceptus.
Waeninghe. *holl. friſ.* j. **inghenijſſe.** Inguen.
Waenen. *vetus. holl.* Vnde.
Waepen. j. **wapen.**
Waer. Vbi, in quo loco. *germ. wo: ang. wh.r.*
waer. Quò, ad quem locum.
waer bp. Vnde.
waer deur. Quâ.
waer deur. Vnde.
waer henen. Quò, quorſum.
waer lancks. Qua.
waer toe. Quorſum, ad quid.
waer dattet zijn. Vbiubi, vbicunque.
waer-om. Quare, quamobrem, quapropter: quid, quidnam, quid autem.
waer-waert. Quò, quouam, quorſum.
Waer. Verus. *ger. war, warhafftig: gal. vray: ital. vero.*
waer maecken. Ratum facere, probare, approbare, comprobare, re ipſa præſtare.
waer-mepnen/waerſ-mepnen. Putare rem eſſe veram.
waer-nemen. Aduertere, animaduertere. Obſeruare, rationem habere, habere curam. *gal. prendre garde.*
waer-raeden Diuinare.
waer-ſchijn. Veriſimilitudo.
waer-ſchijnigh. Veriſimilis, rationi conſentaneus.
waer-ſchijnelick. Veriſimilis. & Veriſimiliter.
waer-ſchouwen. Monere, prę monere, commonefacere, ſignificare, docere, certiorem reddere.
waer-ſeggen. Verum dicere.
waer-ſeggen. Augurare, augurari, diuinare, profari, hariolari, vaticinari, præſagire, coniectare, coniecturam facere.
waer-seggher. Augur, diuinus, præſagus, fatiloquus, fatidicus, hariolus, vates, mantes: haruſpex: exriſpex: metoſcopus: chiromantis: chiromanticus, phyſiognomus.
waer-ſeggherſſe/waer-ſeghſter. Fatidica, fatiloqua, vates, hariola: diuinatrix: mulier quę profitetur ſe vera dicturam: veratrix, *Apul.*
waer-seggherije / waer-seggbinghe. Augurium, auſpicium, haruſpicium, hariolatio, haruſpicina, vaticinium, vaticinatio, diuinatio, mantice, oraculũ, chiromantia, phyſiognomia.
waer-teecken. Indicium veritatis, argumentum certum. & Omen.
waer-woordigh. Verax.
waerigh. Verus.
waerachtigh. Verax, veridicus, verus: & Veriſimilis. *germ warhafftig.*
waerachtighepd. Veritas: & Veriſimilitudo.

waerachtighlick. Verè, certè, reipſa. & Veriſimiliter.

waerlick. Verè, reipſa, profectò, certè, certò, næ, quidem, equidem, ſanè.

Waerd. *vetus.* **j. wooꝛd.** Verbum. *hinc* **beur-waerde.**

Waerd. j. **weerd.** Dignus.

Waerde/warde. *vet.* Cuſtodia. & Vigilia. *vulgò* guardia. *gall. garde: ang. warde.*

waerde. *ſax. ſicam.* **weerde.** Specula. *ger. warte.*

waerde-toꝛen. Specula.

waerd-ruibbe/waerd-robbe/waerdereibbe. Veſtiarium, conclaue. *gall. gardrobbe: ang. wardrope.*

waerd-ruibbe. Latrina domeſtica.

waerden. *vetus.* j. **waeren.** Cuſtodire.

waeren/waerden. *vet.* Cuſtodire, ſeruare, obſeruare, curare, cauere, tueri, defendere, immunè ſeruare. *ſax. waren: gal. garder: ital guardare: hiſp guardar.*

waeren. Vindicare, aſſerere. (nere.

waeren. *vet.* Obſeruare & in officio te-

waer-boꝛghe. j. **waerande.** Aſſertor, auctor, euictionem præſtans.

waer-boꝛghen. j. **waeranderen.** Aſſerere, vindicare.

waer-bꝛief. Literæ aſſertoriæ, literæ rei venditæ.

waer-gheld/waert-gheldt. Auctoramentum, arrha. *ſax. wartgelt.*

waer-looſen. *vetus.* Negligere.

waer-ſchap. Cautio, ſatiſdatio, vindiciæ, aſſertio.

waer-ſchap doen. Cauere, ſatiſdare.

waer-ſchap be-louen. Promittere de euictione.

waer-toꝛen. j. **waerde-toꝛen.**

waer-wolf. j. **weer-wolf.** (ſtos.

waerder. j. **be-waerder/waerdepn.** Cu-

waerder-ken-penninck. Auctoramentum, arrha, arrhabo.

waerder. *vetus.* Specula, pharus.

waerande. *vetus.* Cuſtodia: & Defenſio. & Cautio, aſſertio. *vulgò* warandia.

waerande. Roborarium, viuarium, cuniculatium, leporarium, theriotrophiũ: locus ſeptus vbi feræ incluſæ cuſtodiũtur & aſſeruantur. *vulgò* garenna. *gall. garenne: angl. warrÿn.*

waerande. *vetus.* Indemnitas: & Fideiuſſio: & Satiſdatio.

waerande. *vet.* Fideiuſſor. *vulgò* warãt.

waerande/garande. Aſſertor, auctor, euictionem præſtans, defenſor, cauſam alterius ſuſcipiens. *vulgò* waranda, & warandator. *gall. garand: engl. warrante.*

waerãderen. *vetus.* Defendere, protegere, cuſtodire. *vulgò* guarentare.

waerãderen. Cauſam alterius ſuſcipere, defenſorẽ ſe profiteri: cauere, aſſerere, ſatiſdare, indemnẽ ſeruare, vindicare: euictionem præſtare, *vulgò* warandire: guaretare, & warãtizare, guarentizare. *gal. garantir: ang. warẽte.*

waerãd-ſchap. j. **waer-ſchap.** Cautio. *vulgò* warandia.

waerdepn. Cuſtos. *gall. gardien: ang. wardeyne.*

waerdepn. j. **weerdepn.** Præfectus monetæ, æſtimator monetæ, penſitator, penſiculator.

waerderen. j. **weerderen.**

waerderer. j. **weerderer.** Cenſor.

waerdigh. j. **weerdigh.**

waeren. Probam eſſe mercẽ ſpondere.

Waere. Merx, mercimonium. *ger. whar: ang. ware.*

Waeren. *vet. hol.* j. **wandelen.** Ambulare. *Paul. Merul.*

Waeringh. Pergula, excurſus per totã nauim, agea, cataſtroma. & Ambulacrum.

Waeriſon. *vetus. flandr.* j. **garniſon.**

Waerm/warm/werm. Calidus, calẽs. *ger. warm: ſax. warm: ang. warme.*

waerm-bad. Thermæ: lauacrum, nymphæum.

waerm houden. Fouere, confouere.

waerm werden. Calefieri, caleſcere, in-

waerm ẓijn. Calere. (caleſcere.

waerm-moes / waerm-moeſ-krupd. Olus, olus coctiuum, olus conciſum. herba eſculẽta. *dicitur* **waerm-moes.** *q.* d. calidum pulmentum: *licet hac voce herbæ non tantùm elixæ aut coctæ, ſed frigidæ & crudæ etiam apud nos vocentur. Iodocus Badius Aſcenſius (ſuper illud Perſij ſat. 3 poſitum eſt algente catino Durum olus.) Olus, inquit, calidum ſimi vult: inde Flandris pulmentarium calidum, etiamſi frigidum ſit, vocatur.*

waerm-moeſ-hof. Hortus, hortus olitorius.

waerm-moeſ-krupd. Olus.

waerm-moeſ-man. Olitor.
waerm-moeſ-merckt. Forum olitoriũ.
waerm-moeſ-wijf. Olitrix: mulier oliſcularia. *Lud. Viues.*
waermc-ſante/warmeiaute/waermegifte. *friſ.* Cyceon, miſcellanea potio. *q.d.* calidum donum. *vide* kandeel.
waerm-ſtoue. j. ſtoue/ ſweet-bad.
waermen. Calefacere. *ger. warmen. ſax. warmen, wermen: ang. warme.*
waermte. Calor. *ſax. wermede.*
Waernen j. waer-ſchouwen. Præmonere, commonefacere, commonere. *germ warnen: ang. warnen.*
Waerpte. Stamen.
Waerſte. j. wartte. Verruca.
Waeſe. j. waſe.
Waeſem. j. waſem. Vapor.
Waeſigh ſand. Arena ſubnigra puluini: puluinus ſubniger.
Waeſtepne. *vetus* j. woeſtijne. Vaſta ſolitudo. *vulgò* vaſtina.
Waet/ghe-waet. *vetus.* Veſtis, veſtitus: arma, munimenta corporis. *hinc* lijn-waet kerck-ghe-waet/ *&c.*
waet-ſack waetſcher. Aſcopera, mantica.
Waet/ waete. Acies, acumen.
waete van het mes. Acies cultri.
waetigh. *vetus.* Acutus.
Waeter. Aqua, lympha, latex, vnda. *ger waſſer: ſax. water: ang. water.*
waeter. Color margaritarum & adamantum.
waeter int baeren. Secundæ.
waeter/ piſſe. Vrina. Waeter maecken. j. piſſen. Reddere lotium.
waeter/ waeter-ſuchte. Hydrops. Het waeter laeden. Laborare hydrope.
waeter-alf. Dæmon aquaticus, Ennoſigæus, Neptunus.
waeter-back. Ciſterna: & Alueus, vinarium.
waeter-bad. Lauacrum, nymphæum.
waeter-baere. Vnda, fluctus.
waeter-beckigh. *ſland.* j. waeter-loopigh. Saliuans.
waeter-becken. j. waeter-loopigh zijn. Saliuare, *&c.*
waeter-beke. Torrens, riuus.
waeter-blaeſe. Bulla.
waeter-blaeſer. Phyſeter, flator. *balenæ genus.*
waeter-bobbel. Bulla.
waeter-bupſe/waeter-buſſe. Siphon, ſiphunculus, tubus, tubulus.
waeter-dier. Animal aquatile, aquaticum.
waeter-dzaegher. Aquarius.
waeter-dzencke. j. dzencke. Aquarium.
waeter-dzup. Gutta, ſtilla. & Stillicidium.
waeter-eppe. Sium, lauer.
waeter-galle. Humor bilioſus & amarus ventriculũ obſidẽs: bilis, cholera.
waeter-ganck. Aquagiũ, aquæductus.
waeter-geute. Alluuies.
waeter golue. Vnda, fluctus.
waeter-graue. Foſſa.
waeter-groeue. Elix, ſulcus aquarius.
waeter haelen. Aquari.
waeter-haeler. Aquator. (rilis.
waeter-hoẽ. Fulix, fulica, gallina aqua-
waeter-hond. Canis aquaticus, canis villoſus.
waeter-kanne. Hydria, aqualis,
waeter-kant. Ripa, litus crepido, margo: ora terræ quam aqua alluit.
waeter-kerſſe. Siſymbrium aquaticũ, naſturcium aquaticum.
waeter-krupcke. Hydria, vrceus, aqualis.
waeter-laedinghe. Hydrops.
waeter-laet. Aquæductus, riuus.
waeter-lepde. Aquæ ductus, aquagiũ.
waeter-liſch. Sparganium: gladiolus paluſtris. (ſtris.
waeter-loock. Scordium triſſago palu-
waeter-loop. Aquagium, aquæductus.
waeter-loopigh/ waeter-beckigh. Saliuans, cui ſaliua in ore creſcit: & *metaph.* Appetens.
waeter-loopigh zijn / waeter-becken. Saliuare, ſaliuam ore ſiue roſtro concipere: & Appetere, appetentia rapi.
waeter-loopigh oft waeter-beckigh maecken. Saliuam mouere: deſiderium excitare: *ſumpta metaphora à cibis delicatis, ad quorum vel intuitum, ex appetentia, in ore ſaliua mouetur.*
waeter-man. Aquarius.
waeter-merckt. j. waeter-ponghe.
waeter-mugghe. Cynips.
waeter-meulen. Hydromyla, mola quę vi aquarum rotatur.
waeter-meulen-radt. Tympanum.

waeter-

waeter-mugghe. Cynips.

waeter-necker. Dæmon aquaticus, Neptunus.

waeter-not. j. minck-iſſer. Tribulus aquaticus. *q. d.* nuces aquaticæ. *profert enim hæc herba fructus auellanis nucibus maiores, & nigricantes.*

waeter-oꝛ-deel. Vndæ ſententia, iudicium aquarium: iudicium aquæ feruentis: examinatio ad aquã feruentem: *vulgò* ordalium aqueum. *Genus purgationis, cùm ille qui in aquam bullientem brachium vſque ad cubitum immittit, aduritur, criminis reus ſiue noxius habetur: innocens autem & purus, ſi minimè. Aut cùm accuſatus in gelidam aquam totus immittitur, criminiſq; purus in fundo reſidet; ſceleris verò conſcium aqua protinus à ſe reiicit. Qua etiam ratione ferrum ignitum nudis manibus deferri, aut nudis pedibus calcari in innocentiæ ſignum ſolet, idque* **vier-oꝛ-deel** *vocabant. Specul. Saxon. lib. 1. artic 39. de iis qui omnem facultatem probandi per iuramentum perdidsrunt, ſic ait: Ex tribus actibus magis eligant congruentem: vt calidum ferrum ferant, vel in aquam bullientem brachium vſque ad cubitum mittant, aut ab incurſu in area certantes ſe defendant, &c. Verùm huiuſmodi diras conſuetudines Chriſtiana religio tandem abolevit, vt patet ex Decreto Stephani papæ. 2. quæſt. 4. cap. conſuluiſti, &c. Fit etiam mentio poculi redargutionis, & aquarum amariſſimarum, quæ mulieri dantur exhauriendæ, Num. 5. in quibus cum execratione congeruntur maledicta in ſacrificio Zelotypiæ, ſiue oblatione inueſtigante adulterium. Ad huiuſmodi aquæ iudicia accedit quoque veterum Teutonum conſuetudo, qui puerulos recèns natos clypeo vel galea impoſitos in Rheno flumine explorare ſolent: qui ſi fluitarent natarèntve, vt legitimi recipiebantur; ſi verò ſubſiderent, vt adulterini deſerebantur: vnde & Rhenus ἐλεγχίγαμος dicitur, velut arbiter coniugij, atque vindex ſeuerus coniugalis fidei, &c. Eſt etiam apud Plinium Olochas Bithyniæ fluuius, cuius gurgite periuri notantur pati velut flammam vrentem, &c. Erat & aquæ frigidæ iudicium, teſte B. Rhenano, in formula pacis Elſat. Plebeius & minoris teſtimonij ruſticus aquæ frigidæ ſe purget iudicio. &c.*

waeter-pas. Perpendiculum, libella.

waeter-paſſer. j. paſ-loot.

waeter-peerd. Hippopotamus.

waeter-peper. Hydropiper, piper aquaticum.

waeter-pepken. Pirum ſuperbum.

waeter-poel. j. plaſch. Lacuna.

waeter-ponghe. j. back-ponge. Lauer, anagallis aquatica.

waeter-pot. Hydria. & Matula.

waeter-puyſte. Oedima. *vulgò* vndimia.

waeter-radt. Tympanũ, rota aquaria.

waeter-raeue. Phalocrocorax, coruus aquaticus.

waeter-ratte. Mus aquaticus, mus mergus, fluuiatilis.

waeter-ſack. Hydropotis, aquæ potor. & Hydropicus, tympanicus.

waeter-ſchap. Aquagiũ, aquæductus.

waeter-ſcheuten/onder-ghe-was. Stolones: ſoboles: coliculi inutiles à radicibus aut lateribus caudicis ſuccreſcentes.

waeter-ſchepper. Hauſtrum.

waeter-ſchouwigh. Hydrophobꝰ, lymphaticus, qui metu aquæ torquetur.

waeter-ſchouwinghe. Hydrophobia.

waeter-ſepl. j. blinde.

waeter-ſieckte. j. waeter-ſuchte.

waeter-ſlanghe. Hydrus, chelydrus.

waeter-ſluyſe. Cataracta, comma.

waeter-ſneppe. Perdix aquatilis.

waeter-ſpinne. Tipula: vermis leuiſſimus, ſuper aquas currens: araneus aquaticus.

waeter-ſpuyte. Sypho, ſyphon.

waeter-ſteen. j. moſe. Vrnarium: lapis quadratus ſuper quo vaſa eſcaria eluuntur.

waeter-ſtroom. Fluctus, vnda, flumen.

waeter-ſuchte. Hydrops, aqua intercus, aquoſus humor, aquoſus languor: morbus ſubtercutaneus.

waeter-ſuchtigh. Hydropicus, tympanicus.

waeter-ſwaelm. Apus: dreponis, ripariola, hirundo aquatica.

waeter-ſwert. Aquilus, fuſcus, ſubniger, glaucus.

waeter-walle. *vet. ſax. ſicam.* Cataracta.

waeter-vanck. Ciſterna, aquilegium.

waeter-vat. Vrna, ſtula, trulla, naſi, terna, vas aquarium.

waeter-verwe. Color aqueus, aquilus, glaucus. & Color aquatus, pigmentum aqua tritum.

waeter-vliet. Flumen.

waeter-vloed. Flumen.

waeter-vloep. Pulex aquaticus: *animalculum pulice paulo maius, quod supra stantes aquas velocissimo motu cietur.*

waeter-voghel. Auis fluuiatilis, volucris fluuialis: auis fluminea aquatica.

waeter-voze. Elix, sulcus aquarius: lira.

waeter-walle. Fluctus, vnda.

waeter-wiede. *Sax. sicamb.* Siler.

waeter-wilghe. j. **ghepl.** Siler.

waeterachtigh. Aquosus.

waeterigh. Aqueus.

waeteren. Rigare aqua, madefacere: irrigare, humectare.

waeteren. Aquare.

waeteren/dzencken. Adaquare.

waeteren den wijn. Diluere merum: infuscare vinum, *Plaut.*

waeteren. j. **pissen.** Meiere.

waeter-pot. j. **pis-pot.** Matula.

waterigh/waeterachtigh. Aquosus, aquatus, aqueus, vuidus.

waeteringe. Aqua, amnis, fluui⁹, flumē

waeteringhe. j. **dzencke.** Aquarium.

Waetscher. j. **waet-sack.** Ascopera.

Waeueraet. Liquamen Garum: muria, decoctum piscium vel carnium sale maceratarum, liquor rerum elixarum. *vulgò* salmuria.

Wafel. j. **waefel.**

Waggbe. Tibiale, fascia crurulis, pero: tibiale laxum.

Waggbelen/waeghelē. Vacillare, agitare, huc illuc voluere, motitare, continuo motu huc illuc ferre. *Sax. wacklen: ang. wagge.*

waggbelen. Depsere, subigere manib⁹.

waggbel-beenen. Cespitare, vacillare gressu.

waggbel-peren. Pira manibus subigenda, vt mollia & mitia reddantur.

Wághen. j. **waeghen.**

Wakel. *vetus.* Vlcus, apostema.

Wal. j. **walle.** Vallus.

Wal. *vetus. sland.* Abyssus.

wal. *germ sax. sicamb.* Balena, cetus. *vulgò* Baleus. *ger walfisch: ang. whal.* **Wal** *commune cetacei generis nomen est; multaq; nomina piscium in* **wal** *desinunt. Gesner.*

wal-schot. Maris flos, sperma ceti *vel* balenæ, ambar subalbidum: *q.d.* balenæ eiectamentum genitale, siue semen: **walrat/baldrat/** & **wal-ram** *dicunt & scribunt quidam. Gesner.*

wal-visch. Balena, cetus, cete, pristis: *ger. walfisch: gall. baleine: ital. ballena: angl. whal.*

walck. *sicamb.* j. **lauw.** Tepidus.

walcken. *sland.* Premere, prelare, obterere, calcare.

walcken. *germ. sax. sicamb.* j. **blepcken.**

walcker. *Sax. sicamb.* Fullo.

Wald. *ger. sax. sicamb.* j. **woud.** Sylua, nemus.

wald-beeren. j. **bosch-besien/ haeuerbesien.**

wald-meester. Matrisylua, alysson, aspergula odora.

Wale. j. **waele.** Electio.

Wale/wael. Gallus, Gallus Belga. *vulgò* VValo, VVallus. **Wale/walsch-man.** *Germanis dicitur* homo exoticus, *qui* aliam à Germanis linguam habet: homo alienus, qualis est Gallus, Italus, & alij qui lingua à Germanis differunt. *hinc etiam* VValli Britanni *dicti. Polydor. Virgil. Æg yd. Tschudus, Io. Gor. Becan⁹, &c.* **Welsch** *inquit G. Cād. dicitur* id quod exterum & peregrinū est, *vnde etiam VVallones in Belgica, & VVallachi ad Danubiū nomina traxerūt.*

wal-berck. Cedrus Mauritana. *q.d.* Betula Gallica siue exotica.

wal-bercken bercht. Manubriū apiatū.

wal-bercken tafel. Mensa apiata: densa quadam quasi granorum congerie crispata aut inspersa, tanquam apum excrementis passim aspersa.

wal-huys. j. **walle.** Prætorium.

wal-not/walsche-not. *ger. sax. boll. sicam.* j. **oker-not.** Iuglans, basilica, regia nux. *q.d.* nux Gallica *siue* Italica, nux Persica, *è Perside scilicet translata. sax. walnut: ang. walnutte.*

wal-pot/wael-pot. *louan.* j. **pinte/ haluen pot.** *q.d.* Gallicum poculum. *vulgò* VValpodium.

wal-stroo. Galium, galium luteum.

Wit wal-stroo. Mollubo, galium album.

wal-vaerd. *vetus.* Peregrinatio.

wal-woztel/wael-woztel. Alus Gallicus,

cus,ſymphytum, petræum,mula ruſtica,confirma maior,conſolida maior.*ger.* **wat'wurtz.**

walen/waelen/wallen. *germ.ſax.* Peregrinari,ambulare.& Mutare,vertere. *ang.walle.*

Walghe. Nauſea,faſtidium.

walghen. Nauſeare,nauſeam habere, faſtidire.

walghigh/ walghachtigh/ walgelick. Nauſeoſus.

walghinghe. Nauſea, inane vomendi deſiderium.

Walle. Vallum: munitio caſtrorum aut vrbium: mœnia,agger,mur⁹. *ſax. walle: ang walle.dicitur autem* **walle** *propriè* murus è ceſpitibus.

walle. Vallum: aggeſtum è terra & ſudibus ad labrum interius foſſæ,velut murum. *Iuſt. Lipſ.*

walle. *fland.* Agger:monticulus. ‖ **Molen-walle.** *fland.* **j. molen-bergh.**

wal-lups j. wand-lups.

walle. Foſſatum,foſſa & vallum.

walle.j.bope. Ambitus turris vel templi: murus ſolarium ambiens: peribolus.

walle. *vetus.* Abyſſus,profundum.

walle. *boll.* **j. waeter-kant.** Ripa,crepido: ora terræ quam aqua alluit.

walle/wal-hups.j.wepd-hups. Prætorium. Domus ampla extra vrbem foſſis cincta.

walleken. *fland.* Paruum prætorium.

Walle. *ger. ſax. ſicamb.* Vnda,fluctus: & Scatebra.

walle. Ebullitio.

wallen. *ger.ſax.ſicamb.* Scaturire.

wallen/wellen. Voluere,volutare. *ang. wallewe.*

wallen/wellen. *fland.* Bullire, ebullire, feruere, æſtuare: fluctuare.

wallinghe. Bullitio,ebullitio.

Wallen.j.walen. *vetus.* Peregrinari.

wal-oppe.j.bliegh-wal-oppe.

Wal-wozte. *vet flan.* **j. badick.** Ebulus. *ang.walwurt.*

Walm/ glupe. Faſciculus ſtraminis, ſtramen,ſtramentum: & Faſcis ſtraminis ardentis.

walm-aſſchen. Fauillæ ſtramineæ.

Walſche not.j.wal-not.

Wambeps. Thorax,pectoris tegmen & amictus,præcipuè conſtans ex lino xylino, *quod vulgò* bombicinum, bombaſiū & bambaſiū *vocant.* **Wāboп** / *veteribus dicitur* venter: *& hinc fortè facta vox* **wambeps**/ *quo* pectoris tegmen & amictus *ſignificatur. Paul. Merul. in VVillerami Cantic.* **Wāba**/*vetus* Venter. *Vulcan. ſax. wammes: ang. autem wombe.* i. aluus, venter.

Wamme. *germ.ſax. ſicamb.* Palear,palearia, pelles ex gutture boum dependentes.

wammen der viſſchen. Branchiæ piſcium.

Wan. *ger.ſax ſicamb.* Quando,cùm. *ger. wen: ang whan,when.*

Wan. j.wanne. Vannus.

Wan. *fland.holl.zeland.* Vanus,inanis, Vacuus.& Malus: prauus. *gall. vain: hiſp.vano: ang.vaine.*

wan. *vet.* Defectus: indigentia, inopia, *ang.wante.*

wan-daeghs. *ſax. ſicamb.* Olim, antehac,antea.

wan-deel. *vetus. ſax.* Damnum:& Pœna,multa:& Præiudicium.

wan-deelen. *vetus.* Luere.

wan-ghe-bruyck. Deſuetudo.

wan-ge loone. Falſa fides,incredulitas

wan-ghe loouigh. Non fidēs,non credens.

wan-ghe-ſicht. *vetus. ſax. ſicamb.* Ex improuiſo.

wan-gunnen. Malè fauere,inuidere.

wan-gunſte.j.af-gunſte.

wan-gunſtigh.j. af-gunſtigh. Inuidus.

wan-haeghen. *vetus. flan.* **j. miſ-hagen.** Diſplicere.

wan-heughen. *vetus.* Deſperare.

wan-hope. Deſperatio.

wan-hopen. Deſperare,ſpe deſtitui.

wan-hopigh Deſperans,deſperatus.

wan-klaeghen. *vetus. fland.* Calumniari,falſo queri.

wan-klaegher. *vetus.* Calumniator.

wan-koſt. *vetus.* Suſpicio:& Zelotypia.

wan-luſt. Languor,nauſea.

wan-luſtigh. Languens,nauſeās flaccido calore, *vt interpretatur Leuin. Lemnius.*

wan-maete. *zeland.* Menſura nō plena.

wan-raeck. *vetus.* Caſus fortuitus.

wan-

wan-ſchaepen/ wan-ſchappigh. *holl. friſ.* Informis: imperfectus.
wan-ſchapenheyd. Deformitas.
wan-ſchickelick. Incompoſitus, indecens.
wan-ſede. *zeland.* Malus mos, mala conſuetudo, praui mores.
wan-ſinnigh. *vetus.* Demens.
wan-ſinnigheyd. Dementia.
wan-ſlaeperigh. Semiſopitus, ſemiſomnis.
wan-ſout. Non probè aut non ſatis ſalitus.
wan-ſtoel. j. **waen-ſtoel-ganck.** Tenaſmus.
wan-trooſt. Deſperatio.
wan-trooſtigh. Inconſolabilis, deſperatus.
wan-trooſtigheyd. Deſperatio.
wan-trouwe. Diffidentia.
wan-trouwen. Diffidere.
wan-trouwigh. Diffidens, ſuſpicax, ſuſpicioſus.
wan-trouwelick. Diffidenter.
wan-wete. *vetus.* Ignorantia, dubium. & Delitamentũ, delirium, deliratio.
wan-weten. *vetus.* Ignorare, dubitare. & Delirare.
wan-wetigh. Ignarus, dubius, dubitans: inſipiens, delirus, delirans.
wan-wijs. Demens, inſipiens.
wan-wittigh. *ſax. ſicamb.* Inſanus, demens, delirus, inſipiens. *germ. wanwitzigh.*
wannigh j. **wan.** Vanus, vacuus.
wannigheyd. *vetus.* Inanitas.
Wanck. *ger. vetus.* Momentum.
wanckel. *vetus. holl.* j. **wanckel-baer.**
wanckelen/ wancken. Vacillare, labefactare, motitare, nutare, labaſcere, variare: & Dubitare, fluctuare, titubare.
wanckel-baer. Mutabilis, inconſtans, inſtabilis, momentaneus: tremulus.
wãckel-baerheyd. Inconſtãtia, leuitas.
wanckel-baerlick. Inconſtanter.
wanckel-moedigh. Inconſtans animo, fluctuans.
wanckel-moedigheyd. Inconſtantia animi.
wancken. j. **wanckelen.** Vacillare, motitare.
Wand/ want. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **laecken.** Pannus: & Veſtis.. & Rete, caſſis, plaga.
Wand-borſte. *ſax.* j. **kleer-beſſem.**
wand-ſnijder. *ſax. ſicam.* j. **kleer-maecker.** Sartor.
wand-ſchere. j. **droogh-ſchere.**
wand-ſcheren. j. **droogh-ſcheren.**
wand-ſcherer. j. **droogh-ſcherer.**
wand. *vetus.* Velum.
wand. Paries, lutamentum.
wand-luys/ wal-luys/ weeghluys. Cimex. *vermis odore retro in parietibus argillaceis, & lectorum ſpondis latitans. germ. wantze, wentel: ſax. wandlus: ang. wallyſe, wallelyſe.*
wand-luyſ-krupd/ weeghluyſ krupd. Xyris, iris agreſtis, ſoarula fœtida. *herba cuius folia ſi confricentur & digitis atterantur, grauem fœduinque odorem ſpirant, tanquam cimices.*
wand-ſchot. *vetus.* j. **waghen-ſchot.** Materiaria incruſtatio.
wand-ſchotten. Veſtire parietes tabulis. *ang. wanſcotte.*
Wandel. Ambulatio, peregrinatio, iter.
wandel ende handel. Conuerſatio, cõſuetudo, vſus, familiaritas, commercium. & Mores, ſtudium.
wandelen. Ambulare, deambulare, obambulare, inambulare, ſpatiari: & Peregrinari. *ger. wanderen.*
wandelen ende handelen met iemanden. Verſari cum aliquo, cõſueſcere alicui, familiariter vti aliquo.
wandelen. *vetus. ſland.* j. **ver-anderen.** Mutare. *ger. verwanderen.*
wandeler. Ambulator: & Peregrinator: viator.
wandelinghe. Itio, iter, profectio. & Conuerſatio.
wandelinghe. Ambulatio, deambulatio, inambulatio, obambulatio: Ambulacrum.
wandel-baer. *vetus.* Mutabilis, variabilis, inconſtans.
wandel-baer gheld. *vet. ſland.* j. **gangh-baer.**
wandel-ge-ſells. Socius itineris, comes.
wandel-plaetſe. Ambulatio, ambulacrum.
wandel-rede. *vetus. ſax. ſicamb.* Sermo varians & inconſtans.
wandel-redigh. Inconſtans in verbis.

wandel-ſtock/kretſe. Ærumna, ærumnula, muli marjani: fulcimentũ doſſuarium: vncus baiularius: furcula baiularia.

wanderen. *ſax. ſicamb. holl. friſ.* j. **wandelen.** Ambulare. *ang. wander.* i. Vagari, diſcurrere, errare.

Wanghe. Gena, mala. *ſax. wang: ital. guancia.*

wanghe. *vetus. ſicamb* j. **hzaede.** Sura.

wanghte/wanghen-ſlagh. Alapa, colaphus *ital. guanciata.*

wanghten gheuen. Depalmare.

Wanne/wan. Vannus, ventilabrum. *germ. wan: gall. van: ital. vanno: angl. fanne.*

wanne-waeper. Accipiter tinnũculus. *ſic dictus, quod alas extendat ventiletque inſtar ventilabri. Geſner.*

wannen Vannare, euannare, ventilare, euentilare: aceres & frumenti retrimenta ad ventulum vanno excutere & repurgare.

Wannigh. j. **wan.** Vacuus.

Wanneer. Quando. *germ. wen: angl. whan, when.*

Wanſch. Alacris, lepidus, venuſtus, ſcitus.

Want. Quia, quoniam, nam, enim, quippe, quandoquidem.

Want. j. **wand.** Pannus, veſtis.

want. *vetus. ang.* Defectus, indigentia.

want. Defenſor. *hinc* **trouwant.** *Becan.*

Wante. Chirotheca, manica. *vulgo* ganta. *gall gante: ital. ganto: hiſp. guante.*

wante. *vetus.* Duelli teſſera.

wante j. **wanghte.** Alapa.

Wapen. Arma, armatura. *germ. waffen: ang. weapon.*

wapen/werck-tuygh. Inſtrumentum opificis.

wapen wapen roepen. Ad arma vocare, ad arma excitare. *Ouid. Certatimq; omnes vno ore arma arma vocabant. gall. alarme. q. d.* ad arma.

wapen ende ſeghel. Inſignia, orum: ſigna, orum.

wapen in den ſchild oft helm/wapen-teeckẽ. Arma clypearia, inſigne, inſignia, imago gentilitia, gentilitia armorum inſignia, ſymbolum clypei.

wapen-buſſe. i. **ſtad-buſſe.** Spinter.

wapen-hzaegher. Armiger.

wapen-hzencken. *holl.* Vinum, cereuiſiam, aquam aut ſimile quid in faciẽ alicui incutere.

wapen-huys. Armamentarium.

wapen-kamer. Armamentarium.

wapen-kleed. j. **wapen-rock.**

wapen-loop. *vet. fland.* Concurſus ad arma.

wapen-loos. Inermis.

wapen-riem. Baltheus, baltheum.

wapen-rock/rijd-rock. Sagum, militare indumentum, quod armis ſuperinduitur: epheſtris: paludamentum.

wapen-teecken. j. **wapẽ in den ſchild.** Inſignia, ſigna.

wapen-ſchouwinghe. Armiluſtrium, armorum luſtratio.

wapen-ſmidt. Faber armorum.

wapen-tuer. *vetus. fland.* Eques cataphractus, armiger.

wapen-tuygh. Armamentum.

wapen-waegher. Politor armorum.

wapenen. Armare, armis induere, armis munire.

wapeninghe. *vetus. fland.* Arma, armatura. & Exercitus. & Seditio.

wapeninghe maecken. *vetus. fland.* Inſtruere exercitum. & Excitare ſeditionem.

Wapper/wippe. Tollenon.

wapper. Flagellum, ſcutica, taurea.

wapper. Cæſtus.

wapper. Librillum.

wapper. Plumbata, martiobarbulus, pila plumbea.

wapper. *holl. ſeptent.* j. **hzoogh-ſcherer.**

wapperen. Pendere.

wapperen. Vacillare, motitare, agitare, librare, vibrare.

Warde. j. **waerde.**

Ware warande/warm/&c. j. **waere/waerande/waerm/&c.**

Warm. j. **waerm.** Calidus.

Warren. j. **werren.**

Wars/warſt/warſſe. j. **wes.**

Warte. j. **wzatte/werte.** Verruca.

Warte-gheld. *ſax.* j. **loop-gheld.**

Was. j. **wachs.** Cera.

Waſch. Lotio, lauatio, lotura.

waſſchen. Lauare, abluere, eluere. *germ. waſchen: ang waſhe, weſch.*

waſch-aerde. j. **wal-aerde.** Terra cimolia.

waſch-

waſch-balie. j. **waſch-kuppe.**
waſch-blouwel. Malleus lotorius.
waſch-huys. Lauatrina, lacus.
waſch-kuppe. Labrum, labrum eluarium, vas in quo ſordes veſtiũ eluuntur: ſolium.
waſch-plaetſe. Lauatrina.
waſch-tobbe/waſch-kuppe. Labrum: vas lotorium.
waſcher. Lotor.
waſcherſſe. Lotrix.
waſcherije. Lotura: & Lauatrina. **ghemeyne waſcherije.** Lacus, publica lauatrina, vbi lintea eluuntur.
waſchinghe. Lotio, lauatio, lotura.
Waſe. *ger. ſax. ſicamb.* Cæſpes.
Waſe *ſland holl.* j. **ſlijck.** Limus, lutum, cœnum.
Waſe. *vetus.* Fax.
Waſem. *ſland holl. ſicamb.* Vapor.
waſemen. *ſland. holland. ſic.* Vaporare.
Waſſe. Incrementum, accretio.
waſſen. Creſcere, excreſcere, accreſcere, augeſcere, adaugeſcere, ingrandeſcere incrementum recipere, adoleſcere: inualeſcere, gliſcere, grandeſcere, ſurgere. *ger. wachſen.*
waſ-baer. Adoleſcens, vigens.
waſ-dom. Incrementum, augmẽtum, prouentus. & Emolumentum.
Wat. j. **wad/wade.** Vadum.
Wat/ewat. Aliquid, quid, quidpiam, quicquam, nonnihil: paulum, paululum pauxillum. *ger. etwas.*
Wat? Quid? quidnam? & Quis? qualis? *germ. was, whas: ſax. ang. what. frequens eſt varietas idiomatum Germanicæ linguæ: inter alias autem literarum ſ. & t: vbi enim Germani ſuperiores habent* **ſs** *Saxones & Oceani accolæ & Germani inferiores omnes* **t** *vſurpant: vt* **waſs/wat: daſs/dat: waſſer/water: beſſer/beter.** *Ita quoque vbicunque duplex σσ, in communi lingua Græca, Attici ſemper habent duplex ττ, vt γλῶσσα, γλῶττα. θάλασσα. θάλαττα, &c. interdum etiam mutant ſimplex σ in τ, vt σύμμορον, τύμμορον: σκύτλον, κτύτλον, &c.*
wat iſt dan? Quid tum? quid tum poſtea?
wat groote pijne. Quãtus dolor, quàm magnus dolor.
Water. j. **wacter.** Aqua.
Watte. *holl.* j. **waede.** Vadum.
Wauteraet. j. **watteraet.**
Wauteren. j. **wouteren.**

VV D

Wder. j. **hupder.** Vber pecudum.

VV E

Webbe. Tela: textus, textum, textura. & Stamen. *ger. wupp: ang. webbe.*
webbe. *ſland.* Faſcia, tænia: & Cingulum, cinctus, us: cingulum textum.
web-draed. Stamen.
web-boom. Liciatorium, iugum.
web-gaeren. Stamen.
web-riem. Cingulum textum.
web-ſpinne. Araneus, aranea.
Wech. j. **wegh.** Via, iter.
Wecken/wacker maecken. Excitare, euigilare. *germ. wecken, auffwecken, erwecken: ang. wake.*
wecker. Horologium excitatorium.
Wedde. *ſland.* j. **weet.** Glaſtum.
Wedde. *vetus. germ. ſax. ſicamb. ſland holl.* Merces, præmium: & Pignus, depoſitum: & Fides data, ſponſio: & Dos. *vulgò* guadia, wadia, wadium.
wedde/wedde gheld. *vetus.* j. **wette.** Mulcta, multa: id quod iudici penditur pro multa.
wedde. *vetus. ang. ſax.* Fideiuſſor, vas.
wedde-bode. *ſland.* j. **klupuer.** Exactor, executor rei iudicatæ: *fortè à* **wet.** i. ſenatus, magiſtratus. *q. d.* nunci⁹ magiſtratus, *fortè à* **wedde.** i. mulcta.
wedde. *ſax.* Curriculum, ſtadium. *germ. wette.*
wedde-loop. Stadium, curſus in ſtadio. **Ter wedde-loop loopen.** Currere ſtadium, currere in ſtadio.
wedden. Certare pignore, decertare pretio: depoſito pignore certare. *vulgò* vadiare.
wedden ende by-ſetten. Deponere.
wedden. *vetus. ſax. ſland.* Spondere, polliceri. fideiubere: vadimonium conſtituere. *vulgò* wadiare, guadiare.
wed-ſpel. Certamen.
weddinghe. Certatio, decertatio: & Sponſio: & Pignus: & *apud ſland.* Literæ vel inſtrumentum, quo emptor prædij vrbani vel ruſtici promittit ſe pretiũ conſtitutũ vẽditori ſoluturũ.
weddinghe doen. Sponſionem facere, deponere, certare pignore.

Wede,

Wede. j. **weede.** Glaſtum.

Wede. *vetus.* Virga. & Vimen. & Salix. *ger. weyde: ang. withe.*

wedeken. Virgula, vimen.

wederick. Lyſimachium, ſalicaria: *herba quæ ſalicis folia habet.*

wede-hoppe. *ſax. ſic.* Vpupa. *germ. wydhopff.*

wede-maend / weed-maend / wepd-maend. Iunius. *dicitur &* **weder-maend.**

wede-wael. j. **weed-wael.** Galgulus, oriolus, auis colore flauo. *vulgò* wide wallus. *ger. wittewal.*

wede-winde. *vetus.* Hædera.

Weder/wedder. Tempus, tempeſtas, aura, cælum. *ger. wetter: ſax. weder: ang. wether.*

weder-blick. j. **weder-licht.**

weder-haen. Gallus tempeſtatis: qui peculiari quadam facultate ad indicandum ſuo cantu aëris mutationes præditus videtur.

weder-haen. Triton, bractea, auræ vẽtorumque index. *galli præſertim ſpecie, qui ſummis turrium metis imponitur. vulgò* auræ gallus.

weder-licht. Fulgetrũ, fulgetra, fulgur, fulgor, coruſcatio.

weder-lichten. Fulgurare, fulminare.

weder-maeckſter. Saga, venefica, pharmaceutria: mulier tempeſtates excitans incantationibus. *vulgò* tempeſtaria. *Tibull. lib. 1. eleg. Hanc ego de cœlo ducentem ſidera vidi: Fluminis hac rapidi carmine ſiſtit iter. Hæc cantu finditque ſolum, maneſque ſepulchris. Elicit, & tepido deuorat oſſa rogo. Cùm libet obſcuro depellit nubila cœlo, Cùm libet æſtiuo conuocat orbe nives.*

weder-maend / wedder-maend. *ſax. ſicamb.* Iunius: *menſis quo tempeſtates plerumque oriuntur.*

weder-boghel/wind-boghel. Arquata: *genus gallinulæ, ventorum, pluuiarum & tempeſtatum prognoſticum.*

weder-wijs. Præſagus ſiue præſcius futuræ tempeſtatis: *quales ferè ſunt valetudinarij, aëris intemperiem præſagientes.*

Weder/weders. Vtrum: vter. *germ. weder: ang. whether.* **Weder hebtdy lieuer.** Vtrum mauis, mori an miſerè viuere?

Weder/wederom. Rurſus, iterum, denuo, ab integro, de integro. *ger. wider, widerumb: ſax. wedder.*

weder eñ wepnd loopen. Vltro citroque curſitare.

weder. Contra, aduerſum.

weder-baeren. Regenerare.

weder-bieden. j. **ber-bieden.**

weder-bod. *vetus.* j. **ber-bod.**

weder-bꝛupd-loſt. j. **nae-bꝛupd-loſt.** Repotia.

weder-bꝛenghen. Referre, reportare, reducere.

weder-boꝛſtigh. Stomachoſus, iracundus, rebellis.

weder-deghe. Ouis reiicula.

weder-dedigh. Reiiculus.

weder-dood. Trichomanes, polytricum, fidicula capillaris. *herbæ genus.*

weder-dooper. j. **ber-dooper.** Anabaptiſta.

weder-dꝛaeghen. Reportare.

weder-epſſchen. Repetere, repoſcere.

weder-gaede. Conſors, compar.

weder-gaen. Redire, reuerti.

weder-galm. Echo: reflexio ſoni.

weder-galmen. Reſonare, retonare.

weder-ganck. Reditus.

weder-ghe-bozen. Renatus.

weder-ghe-boozte. Palingeneſia, regeneratio, renaſcentia.

weder-ghelden. Retribuere, rependere, talionem reddere, vicem reddere.

weder-gheldinghe. Retributio, talio, æqualis redditio.

weder-ghe-lupd. Echo.

weder-ghe-peps. j. **weder-peps.**

weder-gheuen. Reddere, reſtituere, retribuere, referre.

weder-haeck. Mucro, reflexus, vncinus recuruus: vncus reflexus.

weder-hael. Repetitio, relatio.

weder-haelen. Referre.

weder-houden. Retinere, continere: & Cohibere, reſiſtere: abſtinere.

weder-keer. Reuerſio, conuerſio, reditus.

weder-keeren. Reuerti, regredi, redire. & Conuertere.

weder-keerigh. Reciprocus.

weder-keerlick. Reciprocè.

weder-klaeghe. Relatio actionis. *vulgò* reconuentio.

weder-

weder-klaeghen. Experiri contra actorem, referre actionem.
weder-klanck der ſtemme. Echo, reflexio vocis ſiue ſoni.
weder-klincken. Reſonare, retonare.
weder-klinckende. Reſonus, reſonans.
weder-komen. Redire, reuenire, reuerti.
weder-komſte. Reditus, regreſſus.
weder-krijghen. Recuperare, redipiſci.
weder-krijghlick. Recuperabilis.
weder-laetigh. *vetus.* Remiſſus.
weder-leggben. Reponere.
weder-leggben. Reiicere, repudiare, recuſare, refellere, refutare, redarguere, reprobare.
weder-leggbinghe. Confutatio, refutatio.
weder-leggbelick. Refutabilis.
weder-leyden. Reducere.
weder-leſen. Relegere.
weder-liefde. Reciprocus amor.
weder loon. Remuneratio, retributio.
weder-loonen. Remunerare, remunerari, retribuere, compenſare, beneficium reddere.
weder-loop Recurſus.
weder-loopen. Recurrere.
weder-lupd. | weder-ghe-lupd.
weder-maecken. Reficere, reſtituere.
weder-mael-tijd. Repotia.
weder-man. Aduerſarius.
weder-nemen. Recipere, reſumere.
weder-om. Iterum, rurſus, rurſum, denuo. *ger. widerumb.*
weder-om be-ghceren. Repoſcere, reperere.
weder-om be-ſoecken. Reuiſere, reuiſitare.
weder-om bzengben. Reportare, referre.
weder-om bzaeghen. Reportare, referre.
weder-om bzijuen / weder-om ſtouwen. Redigere, retrorſum agere, ad redeundum compellere.
weder-om gaen. Redire, repedare, remeare, repetere.
weder-om leyden. Reducere.
weder-paer. Compar, conſors.
weder-partije. Pars aduerſa.
weder-partijdigh. Aduerſarius.
weder-pepns / weder-ghe-pepns. Remorſus, vellicatio, accuſatio conſcientiæ.
weder-raeden. *vetus. ſland.* Diſſuadere.
weder-rede. *vetus.* Reſponſio. & Contradictio.
weder-rechten. Reſtituere.
weder-roep. Reuocatio, retractatio, palinodia.
weder-roepen. Reuocare, retractare, palinodiam canere.
weder ſaecke. *vetus.* Pars aduerſa: aduerſarius.
weder-ſaecker. Aduerſarius, contrarius, inimicus.
weder-ſanck. Recantatio, palinodia.
weder-ſchal. Echo, reflexio ſoni.
weder-ſchap. Contrarietas.
weder-ſchijn. Nitor, ſplendor. & Obiectum viſus.
weder-ſchijnen. Reſplendere, relucere, refulgere.
weder-ſchrijuen. Reſcribere: contra ſcribere.
weder-ſchrift. Contraſcriptum.
weder-ſchuld. Nomen, id quod nobis debetur: æs meum, æs noſtrum, æs ſuum, quod alij nobis debent.
weder-ſeggben. Repetere, referre: & Contradicere, recuſare, negare, refragari.
weder-ſenden. Remittere.
weder-ſien. Iterum videre. Tot weder-ſiens. In reditum, in proximum congreſſum. *vulgo* vſque ad reuiſum.
weder-ſien. Deſpicere, contemnere, auerſari: vultum auertere à re contempta: odio habere.
weder-ſien ende ver-acht. Deſpectus: inuiſus, odioſus. & Suſpectus.
weder-ſieninge. Deſpicientia, deſpectus, contemptus.
weder-ſienlick. Deteſtabilis, abominabilis.
weder-ſijds / weder-ſijdens. Vtrinque: viciſſim: hinc inde: vltro citroque.
weder-ſins. Contrario modo.
weder-ſlaen. Repercutere, referire.
weder-ſlagh. Repercuſſio, repercuſſus, us.
weder-ſlagh des ge-luyds. Echo, reflexio ſoni, vocis repercuſſæ repraſentatio:

ratio: vocis imago: vocis relatio: ſonus reſultans.

weder-ſlagh gheuen. Reſonare, reboare, retonare, remugire.

weder-ſpannen. Obtendere, tendere aduerſus, repugnare.

weder-ſpannigh. Repugnans, repugnax, contumax, pertinax, obſtinatus, calcitroſus: & Retrectans.

weder-ſpannighepd. Repugnātia, contumacia, pertinacia, obſtinatio.

weder-ſpel. j. **teghen-ſpel.** Cōtrarium.

weder-ſpels. Præpoſterè.

weder-ſpoed. j. **teghen-ſpoed.**

weder-ſpoꝛigh. Calcitroſus.

weder-ſpꝛaecke. Contradictio, obiectio.

weder-ſpꝛeken. Contradicere, obloqui.

weder-ſpꝛonck. j. **bot.** Reſultus.

weder-ſtaen. Reſiſtere, obſiſtere, obſtare, repugnare, reniti, obniti, refragari: aduerſari, impedire.

weder-ſtand. Reſiſtentia, renixus.

weder-ſtoot. Repulſus, us: & Aduerſitas.

weder-ſtreuen. Repugnare: obniti, obluctari.

weder-ſtreuigh. Contrarius, repugnans.

weder-ſtrijdigh. Rebellis.

weder-taele. Reſponſio: & Contradictio.

weder-taelen. Reſpondere: & Contradicere.

weder-ticht. Relatio actionis. *vulgò* reconuentio.

weder-ticht doen. Referre litem, iudicium, actionem. *vulgò* reconuenire.

weder-toon. Reſona vox, reſonans ſonus: vocis relatio.

weder-toonen. Reſonare, ſonū referre.

weder-baeren. Euenire, obuenire, aduenire, contingere.

weder-baeren. Aduersè contingere.

weder-bal. *vetus. holl.* j. **teghen-ſpoed.** Aduerſus caſus.

weder-was. Vegrādis, veſcus, corpore veſcus. *q. d.* contra vel malè creſcens. *Ouid. vegrandia farra coloni, Quæ malè creuerunt, paruaque veſca vocant.*

weder-waſſen. Decreſcere, contra creſcere.

weder-werck. *vetus.* Repugnantia.

weder-werdigh. *ger. ſax. ſicamb.* Aduerſarius, contrarius.

weder-werdighepd. Aduerſitas, contrarietas.

weder-werigh. Rebellis, repugnans.

weder-wille. Rebellio. & Aduerſitas.

weder-willigh. Inuitus: & Rebellis. & Aduerſarius.

weder-wolf. j. **weer-wolf.**

weder-woord. Contradictio.

weder-woꝛdigh. j. **weder-werdigh.**

weder-wꝛaecke. Vindicta, vitio.

wederen/weeren. Reſiſtere, aduerſari.

wederigh. Aduerſus, aduerſarius, contrarius.

wederinghe. Contrarietas, aduerſitas, aduerſum, res aduerſa ſiue contraria.

Weder/weer/ram. Aries. *Dicitur* **weder** */ab aduerſando, quòd ſit pugnax, bellator, & cornu ferox in hoſtem crebro ictu feratur. vel fortè, inquit Geſnerus, quòd retrocedens ac reſiliens impetu renouato & ſubinde repetito in hoſtem feratur. germ. swider: ſax. weder: ang. wether, wedir.*

weder/weer/hamel. Veruex, aries caſtratus.

weder-lam/weer-lam. Agnus.

Wede-wael j. **wrede-wael.**

Weduwe/witwe. Vidua, mulier orba viro, mulier vidua. *ger. witwe, witfrauw: ſax. wedewe: gall. veſue: ital. vedoua: hiſp. biuda, viuda: ang. widowe.*

weduwe-ſchap. Viduitas.

weduwer/weduwenaer. Viduus, vir viduus.

weduwelicken ſtaet. Viduitas.

Wee. Væ: *interiectio dolentis.*

wee. Dolor. *germ. wehe: ang. who.*

wee-dagh. *ſicamb.* Languor, tormentum: dolor, morbus. *germ. ſax. wehetag.*

wee doen. Dolere.

wee-dom. Dolor vehemens, tormentum, languor.

wee-klaeghe. Lamentatio, planctus, gemitus.

wee klaeghen. Lamentari.

wee-moed. Luctus, puſillanimitas.

wee-moedigh/ween-moedigh. Lugubris, lachrymabundus, ad lachrymas pronus, puſillanimis.

wee-wijte/wee-wite. *vetus. ſland.* Dolor, calamitas.

Weech.j.weegh. Paries.

Weeck.j.endt/endt-voghel. Anas: anas mas.

Weeck/wepck. Mollis, vietus, tenuis, tener, lentus, imbecillus, languidus, marcidus. & Fluidus liquidus. *germ. weych: ſax. weke: ang. weke, weake.*

weeck ghe-ſoden ey. Ouum molle, tremulum, ſorbile, apalum.

weeck-been/weeck-beenken. Cartilago.

weeck des lijpcks. Ilia. *ſic dicta à laxitate. ger. welch: ſax. weke: ang. weke.*

weeck der ſijden. Hypochondria.

weecke kaeſe. *ſax. ſicam.* **j. platte kaeſe.** Lac preſſum.

weeck-plaeſter/wepck-plaeſter. Malagma.

weeck-ſinnigh. Mentis inops.

weeck-wercker. Faber abietarius.

weeckachtigh. Molliculus, tenellus.

weeckelinck. Mollis, effeminatus.

weeckelick. Molliter, tenerè, teneriter.

weeckheyd. Mollities, teneritudo.

weecken *ſland.* **j. wepcken.** Mollire, macerare, tenuare.

Weed/weedte. Glaſtum, iſatis, luteum. *vulgò* guadum. *germ. waid, waidkraut: gall. guede, guedde: ital. guado: ang. wad, woad, wode.* **gu** *autem nobis* **w** *facit.*

Weed-aſſchen wepd-aſſchen. Cineres ex oſſibus animalium cõbuſtis. *vulgò* cineres clauellati, *Geſner.* & Cineres ex pinu, abiete, aut ſimili arbore reſinifera: cineres ſtigmatici.

Weede-wael/geel goſſe. Galgulus, galbula, chlorion, iterus: ales luridus. auis lurida, *Plin vulgò* Oriolus. & widewallus. *auis lutei coloris. germ. wittewal, widde-wael: ang. widdewol.*

Weed-maend/wede-maend. *ſland.* Iunius. *dicitur etiam* **wepd-maend/** & **weder-maend.**

Weede/wede. *ſax. ſicamb.* Vpupa.

weed-hoppe/wede-hoppe. Vpupa. *ger. wydhopff.*

weeden *ſland.* **j. wepden.** Paſcere.

Weegh/waud. Paries, luramentum.

weegh-luys/wand-luys. Cimex.

weegh-luyſ-krupd. j. wand-luyſ-krupd.

weegh-ſlecke/wegh-ſlecke/luyſ-ſlecke. Cochlea nuda, limax.

Weehen. Vagire.

Weel. *vetus. friſ.* **j. wie/welck.** Quis.

Weel/weele. *holl. zeland.* **j. wiel.** Vertex aquarum. & Lacuna: pars terræ inundata.

Weelde.j.welde. Voluptas.

Weeme. *ſax. friſ. ſic.* **j. pzieſteragie.** Domus parochi, ædes curionis: flaminia, domus flaminis.

Weene. Ploratus, fletus, luctus.

weenen. Plorare, flere, lachrymari, ragire, lugere.

ween-moedigh.j.wee-moedigh. Lachrymabundus.

weeninghe. Ploratus, fletus.

weeningh. Gen° anſeris, vario colore, ſemper ſtreperi.

Weepſch. *ſicamb.* **j. wepſch.** Inſipidus.

Weer.j.weder. Aura, cælum, aer.

Weer.j.weder. Iterum. & contra.

weer-wolf/waer-wolf/wepz-wolf/weder-wolf. Lycaon, lycanthropos, veriſipellis nycterobius. *Hos lupos, inquit Io. Bodinus, Germani dicunt* **werwolf** / *Galli loups garous: Picardi loup warous, at ſi lupos varios dixerint enim in locum w ſufficiunt Galli. Graci* λυκανθρώπους, & μορμολυκεῖα, *Latini* varios & veriſipelles *vocãt. Franciſcus Phœbus Foxenſis Comes in libro de venatione, voce garous ait ſignificari gardez vous, i. cauete vobis. Abr. Ortelius in Theſauro Geogr.* **weder-wolf** *interpretatur. q. d.* denuo *vel iterũ* lupus: per intervalla lupus, *vt diſtinguatur à lupo bruto, qui ſemper lupus. Verum Plin. homines in lupos verti rurſumque reſtitui ſibi, negat, fabuloſumque eſſe ait, lib. 8. natural. Hiſt. cap. 22. Veroſimilius, lycanthropiæ morbum talia phantaſmata ciere, vt miſeri homines ſeſe in lupos transformatos imaginentur, vt ſcribit Guil. Camden. vulgò* lupus ambiguus, & raphus *dicitur.*

Weer/wepz/ge-weer. Arma, munitio, defenſio: & Propugnaculum: id quo vim arcemus, noſque defendimus. *ſax. wehr, wher.*

weer. *ſland.* Sepimentum, ſeptum, palatio, pedatio, vallum.

weeren/wepzen/weren. Defendere, reprimere, arcere, prohibere, auertere, propulſare. *q. d.* **wederen.**

weeren.j.weren, Durare.

weerachtigh. Durabilis.
weer-baer. Bellipotens, bello aut armis aptus.
weer-haemer. j. **heyr-haemer.**
weer-los. Inermis: & Bello siue defensioni ineptus.
weerigh. Durabilis.
Weer. j. **weder.** Veruex, aries castratus: & *campin.* Aries.
weeren-bleesch. *fland. holl. zeland. sicamb.* j. **hamelen bleesch.**
Weer. Callus, callum: & Nodus, tuber.
weer-ooghe. Hordeolum, grando, chalaza, chalazion, exiguum tuberculū in palpebris, aut circa palpebrarum crepidines.
weerachtigh. Callosus.
weeren/ver-weeren. Callere, callescere.
Weerd/weert/wert/weerder. *vetus.* Insula: insula amnica. & Propugnaculum: agger. *ang. sax. worth, weorth. Hinc* **Kepsers-weert / Bomels-weert.** *q. d.* Cæsaris insula, Bomeli insula. *Guil. Camden.*
Weerd-ribbe. j. **waerd-ribbe.**
Weerd/waerd/weerdigh. Dignus. *ger. waert, wirdigh: ang. worthy.*
weerd. Carus, charus: grat⁹ & pretiosus.
weerd zijn. Valere, in pretio esse.
weerde. Valor, pretium.
weerderen/waerderen. Æstimare, appretiare, taxare, censere, pretium imponere, pensiculare, pensitare, adærare, ære æstimare.
weerderer. Æstimator, pensitator: pensiculator, censor.
weerdepn. j. **waerdepn.** Præfectus monetæ: æstimator.
weerderinghe. Æstimatio.
weerderlick. Aestimabilis.
weerdigh. j. **waerdigh.** Dignus, condignus: & Honorandus, venerandus. *ger. wirdigh: vet. sax. worthum: ang. worthy.*
weerdighepd. Dignitas: & Honor, honos, splendor, amplitudo.
weerdighlick. Dignè, condignè: & Amplè, magnificè, splendidè.
Weerd. Hospes, qui hospitio accipit. Caupo, stabularius: & Conuiuator. *gem. wirt.*
weerdinne. Hospita.
weerd-schap. *sax. sicamb. holl. friſ. fland.* Conuiuium, epulum, populare conuiuium: & Nuptiæ, conuiuium nuptiale.
weerd-schappen. *sax. sic. holl.* Epulari.
weerds-huys. Caupona, diuersorium, hospitium.
Weeren. Callere. *vide* **Weer.** j. Callus.
Weeren. Defendere. *vide* **Weer.** j. Arma, defensio.
weeren. Impedire.
Weeren. j. **weren.** Durare.
weerigh/duerigh. Durabilis.
Weereld. j. **wereld.** Mundus.
Weers-hoofd. *holl.* j. **dwaepende windt.** Turbo.
Weert. j. **woer.** Alga, *herba.*
Weese/wees-kind. Pupillus, orphanus. *ger. weißle: sax. weyse.*
weesen-huys. Orphanotrophium.
weesen-meester. Orphanotroph⁹, præfectus pupillorum.
weeselingh. Pupillus, orphanus.
Weede/weet pastel. Glastum. *ger. gwaid: gall. gwede: ital. guado: ang. wede.*
Weffel/weuel. *fland.* j. **streme.** Vibex.
weffel. Pustula siue tumor exilis ex aculeo muscæ, apis, vespæ, vel morsu pulicis.
Wegghe/wigghe. *germ. sax. sicamb. holl. fland.* j. **beptel.** Cuneus. *germ. weck: ang. wedge.*
wegghe. Massa. *ang. wedge.*
wegghe. Panis triticeus: libum oblongum. & Libum lunatum.
wegghe / boter-wegghe / wegghe boters. Massa butyri oblonga, vtrinque acuta: butyrum cuneatum, in formā cunei coactum.
Wegghelen/wigghelen. Voluere, inuoluere.
weggben. *vetus. sax. sicamb.* Mouere.
Wegh. Via, iter. *ger. wegh: sax. wech: gall. voye: ital. via: ang. waye.*
wegh. A, ab, de.
wegh. Apage, apagete.
wegh-bladeren. Arnogloſſa, heptapleuros.
wegh-bree. Plantago: herba passim in plateis siue viis nascens.
wegh doen. Amouere, semouere, remouere, amoliri, auferre, tollere, asportare.
wegh draghen. Asportare, auferre.

wegh-drijuen. Abigere, propellere.
wegh-gaen. Abire, recedere, discedere.
wegh-ganck. Abitus.
wegh-gheld. Vectigal, portoriũ. *vulgò* pauietrium: *quia penditur pro sternendis pauimentis siue plateis silice aut glarea:* strastura *in Legib. Francorum: nunc* strastura *&* wegstura *Germanis dicitur. B. Rhenan.*
wegh-gheuen. Donare, donatione alienare, dilargiri.
wegh-gheselle. Comes.
wegh-gras. Polygonum, proserpinaca, seminalis: centinodia, corrigiola, sanguinaria. *vulgò* gramen viarum.
wegh-haelen. Auferre, tollere.
wegh-iaeghen. Fugare, repellere, propellere, exigere.
wegh-komen. Euadere.
wegh-laeghe. Insidiæ.
wegh-laeghen. *vetus.* Insidiari.
wegh-legghen. Seponere, repone.
wegh-lepden. Abducere.
wegh-loopen. Aufugere.
wegh-maecken/ wegh-gaen. Abire, dare se in viam.
wegh-maecken sijn goed. Abalienare bona: & Testamento legare.
wegh-nemen. Auferre, demere, adimere, tollere, semouere.
wegh-repsen. Abire.
wegh-scheede/ wegh-schepde. Compitum, biuium, triuium, quadriuium.
wegh-schencken. Donare, donatione abalienare.
wegh schicken. Amandare, ablegare, dimittere.
wegh-schijte. *sic.* j. **weer-oogh.** Hordeolum, tuberculum in palpebris, *quod quidam fabulantur enasci cùm quis in via publica ventrem exonerat.*
wegh-senden. Ablegare, amandare, abmittere.
wegh-sijn. Abesse.
wegh sijnde. Absens.
wegh-slecke. Cochlea nuda, limax.
wegh-steken. Abstrudere.
wegh-stooten. Propellere.
wegh-strouwen. Abigere, propellere.
wegh-strijcken. Amouere.
wegh-strijcken. Abire, discedere festinanter.
wegh-swemmen. Abnatare.
wegh-trecken. Abstrahere.
wegh-trecken. Abire, discedere.
wegh-vaerd. Iter.
wegh-vaerdigh. Accinctus itineri.
wegh-vaerdigh man. Viator.
wegh-vlieden. Aufugere.
wegh-vlieghen. Auolare.
wegh-voeren. Abducere, auehere.
wegh-werpen. Abiicere, reiicere.
wegh-werperken. *fland.* Reiculus.
wegh-werpsel. Reiectamenta.
weghe. Via, modus, ratio. **Te weghe brenghen.** Commodè applicare siue deducere rem aliquam, aptè accommodare: & Perducere ad exitũ, peragere, efficere.
weghe. Nomen, causa, gratia, ergo. **Vã weghe.** Ob, propter. **Van noods wege.** Necessitatis causa. **Van Gods weghe.** Dei nomine. **Vã des landsheeren weghe.** Auctoritate Principis, nomine Principis. **Sy is noch maeght van mijnen weghe.** Integra à me virgo est. **Groet hem van mijnen weghe.** A me salutem dic illi, meis verbis, meo nomine. **Betalẽ van iemands weghe.** Soluere, numerare, dare ab aliquo. **Vreesen van alle weghe.** Timere ab omni parte, ex omni parte. **Aller weghe.** Passim, vbique locorum.
weghen. Dirigere in viam, monstrare iter, viam docere.
weghen ende wijsen iemanden. Deducere & instruere aliquem.
Weghel. *fland.* Trames, semita transuersa.
Weghen. j. **waeghen.** Mouere.
weghen. Librare, pendere, appendere, expendere, ponderibus examinare: pensare, ponderare, trutinare. *ger.* **wagen:** *ang.* **waeye, waeyght.**
weghe-schaele. Lanx.
wegher. Ponderator, pensator, pensitator.
wegher. j. **waegh-meester.** Libripens.
wegher. *ger. sax. sicamb.* Potior, melior: potiùs, meliùs.
Wey. Serum, pars lactis aquea, succus lactis. *ang.* **whey, whay.**
wey-kaese. Lac coagulatum.
Weygh-beld. j. **wijck-beld.**
Weyck. j, **weeck.** Mollis: maceratus.

Weycke. Maceratio. **Te weycke ſetten.** Macerare in aqua: inſuccare liquore.

Weycken. Emollire, macerare humore aliquo. & Macerari, macereſcere, madefieri. *germ. weychen.*

Weycken. *ſicamb.* Cornum.

Weycken-boom. *ſicamb.* j. **Weyppken-boom.** Cornus.

Weyde/ghe-weyde. j. **in-gewand.** Viſcera animalium, exta, *ger. eyngweyd.*

Weyden/wt-weyden. *vetus.* Exenterare, euiſcerare.

Weyde. Paſcua, orum: ager paſcuus vel compaſcuus, pratum.

Weyden. Paſcere, impaſcere, cõpaſcere: paſci, impaſci, compaſci, carpere herbam, tondere, pabulari: errare. *germ. weyden: ang. feede.*

Weyd-boom. *vetus.* j. **wilghe.** Salix. *ger. weyden-baum, wyd: ang. withie.*

Weyd-land. Ager paſcuus: paſcua.

Weyd-huys. *vet. ſic.* Prętorium: magnificum ædificium in ruſticis prædiis & villa vrbana.

Weyd-maend. Iunius menſis: *menſis quo pecora in paſcua ducuntur.*

Weyd-man. Venator, auceps: auceps rapacibus quibuſuis auibus vtens, *Geſner. ger. weydman: ſax. weydeman.*

Weyd-mes. Culter venatorius.

Weyd-ſack. Pera venatoria, pera viatoria, bulga aſcopera, mantica.

Weyd-ſchaep. Ouis paſcalis: quæ paſſim paſcitur.

Weyd-veld. Ager paſcuus, cõpaſcuus.

Weyd-teſſche. j. **weyd-ſack.**

Weyd-voghel. Accipiter.

Weyd-werck. Venatio, aucupatio.

Weydener. Venator.

Weyder. *vetus.* j. **herder.** Paſtor: qui pecus paſcit.

Weydigh. Venaticus, venatorius: aucupio & venationi deditus.

Weydſch. Venaticus, venatorius.

Weydſch man. Venator, auceps.

Weydelick voghel. Accipiter, auis rapax.

Weydelick. Magnus, validus, fortis, potens, bonus, probus: habilis, aptꝰ: egregius, excellens.

Weydelick. Valde, vehemẽter, fortiter, potenter: probè: egregiè. *ger. weydlich.*

Weydelick gaeſſelẽ. Probè virgis cędere

Weydelinck. *germ. ſax. ſicamb.* Cymba, ſcapha, alueus, linter, lembus.

Weyfel/weyuel. Viator, ſtator, apparitor, accenſus: & Peditum prędfectus. *germ. weybel.*

Weyfelen. Vagari, vacillare, fluctuare, nutare, incõſtantem eſſe: omni vento verſari: nunc his nũc illis partibꝰ fauere: colludere cum vtraq; parte.

Weyfeler. Homo vagus, inconſtans, leuis, inſtabilis, vacillãs, verſatilis: homo lubrica & ancipiti fide, qui ſe diuerſis applicat partibus: cothurnus, cothurno verſatilior.

Weyfeler. j. **weyffel.** Viator, ſtator.

Weygh. j. **weydigh.** Venatorius.

Weygh-veld. j. **wijck-veld.**

Weyghere. Negare, denegare, recuſare, renuere, abnuere, detrectare, defugere.

Weyghering he. Negatio, recuſatio, repulſa, detrectatio.

Weyghering-teecken. Renutus, capitis ſignum quo repulſa vel negatio ſignificatur.

Weyghering-teecken doen. Renuere.

Weynden. j. **wenden.** Veitere.

Weyn. *vetus.* Dolor.

Weynen. j. **weenen.** Flere.

Weynigh. Parum, paulum, modicum: & Parumper, pauliſper. *ger wenigh.*

Weynigh. Paucus, pauci. *ſax. wene: ang. wene.*

Weynigh. *vetus.* Paruus, modicus.

Weynighevd. Paucitas, exiguitas.

Weynighlick. Modicè, exiguè.

Weynighſken. Perpaulum, pauxillum, aliquantulum.

Weyppe/weype/weyppken. *ſic.* Cornus.

Weyppken-boom. j. **coznoelie-boom.**

Weyntelen. j. **wendtelen.** Voluere.

Weyzen. j. **weren.**

Weyz-wolf. j. **weer-wolf.**

Weyſteren. Mobilitare ante oculos.

Weytel. *ſicam.* j. **ſchal-bijter.** Scarabeꝰ. *ang. betell.*

Weyte. *ſax. ſicamb.* j. **terwe.** Triticum. *germ. weytze: ang. wheate.*

Weyten-brood. j. **witten-brood.** Panis triticeus.

Weyten. *vetus. ſland.* j. **roetaerd.** Graculus.

Weyt-kruyd. *germ. ſax. ſic. friſ.* j. **weete.** Iſatis.

Weputel. *j.* **wepffel.** Apparitor.

Weke. Hebdomas, hebdomada. *vulgò* ſeptimana, ſeptiduum *germ. woch: ſax. weke: ang. weke.*

wek-merckt / weken-merckt. Forum hebdomadarium: nundinæ hebdomadarum.

weke. *i. ſax* **j. wepcken.** Macerare.

Wel. Bene, belle, rectè, probè: *&* Valdè: *&* Satis. *ger. wol: ang. wel.*

wel vele. Bene multi. **Wel verre.** Bene longè. **Wel dioncken.** Probè potus, appotus. **Wel lang.** Bene longus, valdè longus. **Wel te peerde.** Expeditus equo. **Wel te voet.** Expeditus pedibus. **Wel vroegh.** Planè manè, bene mane.

wel aen. Age, agedum, hoc age: eia, ſodes, macte

wel aen zijn. Bene valere: bene agi cum aliquo.

wel-daed. Beneſactū, beneficiū, gratia.

wel-daedigh. Beneficus.

wel-daedighheyd. Beneficentia, benignitas.

wel doen. Benefacere: *&* Beneficium præſtare.

wel-eer *holl.* **j. eer-tijdts.**

wel-ghe-vorē. Generoſus, nobili proſapia ortus, natalibus clarus, nobili loco natus: nobili genere natus.

wel-ghe-legghen. Appoſitus, commodus, opportunus.

wel-ghe-maeckt man. Vir formoſus.

wel-ghe-maeckt werck. Opus artificioſum, elaboratū, artificioſè factū.

wel-ghe-moedt. Alacer.

wel-ghe-moedt. Origanum. *ger. wol gemuud: ſax. wolgemot.*

wel-ghe-val. Voluptas, delectatio, placitum.

wel-ghe-vallen. Cōplacere, collubere.

wel-ghe-vallen hebben. Delectari, complacere.

wel-hebben. Satis habere, fortunas ſatis amplas habere, rem habere, facilè habere, facilè agere.

wel hebbende / wel-hebbigh. Satis dives opulentus.

wel-kom zijn / wille-kom zijn. Comiter excipi aduentu. *q. d.* **wel-ge-komē.** *Ita quoque gall. bien venu: ang. welcome.*

wel-kom zijt dy. Aduentus tuus eſt perquam gratus: optatò ades: optatò ades: optatus & gratus aduenis: expectatus venis: deſideratus venis.

wel-kom heeten. Aduentum felicem gratulari alicui: ſaluum aliquem aduenille gaudere.

wel-kom-beker. Philoteſius crater.

wel-kom-geld / in-kom geld. Iſagogicum. (uere.

wel-kom be taelen. Iſagogicū perſol-

wel-kom-mael tijd. Cœna viatica: qua peregrè reuerſi amici excipiuntur: conuiuium aduentorium.

wel-komen. Opportunè & optatò aduenire: *&* Aduentum gratulari.

wel-luſt. Voluptas, oblectamen, oblectamentum, delectatio, delectamentum, deliciæ, libido.

wel-luſt-ſoecker. Epicureus, epicuri de grege porcus, homo voluptarius.

wel-luſtigh. Voluptari', voluptuoſus, deliriioſus, libidinoſus.

wel-luſtighlick. Voluptuosè: *&* Libidinosè.

wel-rieckende. Fragrans, odoratus: bene olens.

wel-ſmaeckende. Grati ſaporis.

wel-ſprekende. Eloquens, facundus, diſertus.

wel-ſprekenthey. Eloquētia, facūdia.

wel-ſprekentlick. Facundè.

wel-ſtaen. Decere, conuenire.

wel-ſtaende. Decens, conueniens.

wel-ſtand. Decorum.

wel-ſtand. Salus, proſperitas.

wel-vaerd. Bona valetudo, proſperitas, proſpera valetudo, ſalus: incolumitas.

wel vaeren. Bene valere.

wel-vaerende. Sanus & ſaluus, vegetus, incolumis.

Welck. Quis, quæ, quod: qui. *germ. welcher: vetus ſax. hwilce: ang. which.*

welck van beyden. Vter.

welcker-hande. Qualis.

welcker-ley. Qualis, cuiuſmodi.

welcker-wijſe. Qualiter.

Welck. *vetus.* Vietus, flaccidus, marcidus, fracidus. *ger. ſax. wælck.*

welcke. *vetus.* Marcor.

welcke. *j.* **bleyne.** Puſtula. *ang. whelke.*

welcken ver-welcken. Marcere, marceſcere, elanguere, elangueſcere.

Weld. *vetus. friſ. j.* **ghe-weld.**

weldigh.

weldigh. *vetus.* j. **ghe-weldigh.**
Welde/weelde. Voluptas, laſciuia, petulantia, deliciæ, luxuria, luxuries. & Opulentia, diuitiæ, opes. *vetus ſax. wela: ang. welthe.*
weldigh/welderigh. Voluptuoſus, laſciuus, petulans, luxurians, delicatus, plenus deliciis. & Diues, opulentus. *ang welthy.*
Welfſel/weluinghe. Camera, teſtudo, concameratio, fornix, arcus, apſis.
welfſel van den ſolder. Lacunar, lacunarium, laquear, laquearĩu, laqueare, lacus: tignum concamerationis.
Welle/walle. *vetus.* Aqua fontana, aqua putealis: & Scatebra, ſcaturigo: & Fluctus. *ger. walle: ang. welle.*
welle/walle. Bullitio, ebullitio.
welle/ſinck-ſand. Aeſtus, arena inſtabilis omnia abſorbens & hauriens: & Charybdis, vorago, gurges vorticoſus. *θύελλα.* i. procella.
welle. Cylindrus: & Sucula: & Palãga.
welle. Voluol⁹: lignum teres inſtar cylindri, quo voluto æquatur ſolũ: occa.
welle. *vetus. fland.* Vertigo capitis.
wellen/wallẽ. Feruefcere, bullire, ebullire: vndare. & Scaturire, erumpere.
wellen. Voluere. *ang wallow.*
wel-berd vã d'orghelen. Pinax, ſumma tabula foraminoſa organi pneumati-
wel-hout. Cylindrus. (ci.
wel-ſand. *holl.* j. **duif-ſand.**
wel-ſteen. Cylindrus. *ger. walſteyn.*
wellen het melck. *holl.* Lac tepefacere conficiendo caſeo.
weller. Silurus, *piſcis.*
wellinghe. Volutatio. & Scaturigo: & Bullitio. & Procella. & Gurges.
wellinghe. *ſax. ſicam. flan. campin.* Iuſculum. & Puls, pulticula.
Welpe j. **wulpe.** Catellus.
Welteren. *friſ. ſicamb.* j. **wentelen.** Voluere, volutare. *germ. weltzen: gal. veaultrer.*
Weluen. Camerare, arcuare, fornicare. *ger. welben: ſax. woelfen, woeluen.*
weluinghe. j. **welfſel.**
Weme. j. **weeme.** Domus flaminis.
Weme. *ſax. ſicamb.* j. **ſpijcker-boor.** Terebra, terebellum. *ang wimble.*
wemelen. *ſax. ſicamb.* Perforare terebra, terebrare.
wemelen. Circumagere, obuerſare, circumuerſare: & Circũagi, obuerſari, circũuerſari: micare: interpoſitis interuallis moueri: & Palpitare: frequenter & leuiter mouere.
Wen. *germ. ſax. ſicam.* j. **wanneer.** Cùm, quando.
Wenck. j. **winck.** Nutus.
wencken. j. **wincken.** Nuere.
Wenck. *vetus.* j. **maeghden-palm.**
Wendel. j. **windel.**
wendel-boom. Iugum, liciatorium.
wendel-graet. Cochlea, cochlis, ſcalæ quibus per gyrum adſcenditur.
wendel-ſteeghet. *fland.* Cochlea.
wendel-ſteen. Cochlea.
wendel-trap. Cochlea, cochlis, ſcalæ cochlides, ſcalæ in gyrum ſcanſiles.
Wenden. j. **winden.** Vertere.
wend-ijſer/bzand-ijſer. Crateuterium: ferrum in quo vetu vertitur.
wendelick/wendigh. Verſatilis.
wender/winder. j. **endtrick.** Anas mas.
wendtelen. Voluere, volutare, circumagere, circumuoluere, verſare. *germ. weltzen.*
wendtelen int ſlijck. Volutari in luto.
wendtel-graedt. j. **wendel-graet.**
wendtelinghe. Volutatio, volutatus, us.
Wenghel. *ſicamb.* Ceruical.
Wengher. *ſic.* Scamnum præ foribus.
Wenigh. j. **wepnigh.** Parum.
Wennen. *vet.* Ablactare. *ger. entwennen: ang. weane.*
Wennen. j. **ghe-wennen.** Aſſuefacere.
wenſel. j. **ghe-wente.** Aſſuefactio.
Wenſch/wunſch. Votum, deſiderium, optatum, animi ſententia. & Imprecatio. *ger wunſch: ang wiſh.*
wenſchen/wunſchen. Optare, exoptare, precari, cupere, deſiderare, expetere, auere. *ger. wunſchen: ang wiſhe.*
wenſchelick. Optabilis.
Wentelen. j. **wendtelen.** Voluere.
Wepe. j. **weppe.** *ſicamb.* Cornus.
Wepel. *vetus. fland holl.* Vagus, inconſtans. & Vacuus, vacans.
wepel. j. **weyfel.** Accen us. *germ. weybel.*
wepel/wepeler. Accenſus, adſcriptitius, vacans munere: liber à muniis: priuatus: vacuus à negotiis publicis: immunis: liber ab onere ſiue officio publico.

wepelen j. **wepffelen.** Vagari.
wepel-ſteerten j. **wiſpel-ſteerten.**
wepelter j. **wepffelter.** Vagus, incenſtās.
wepelter. j. **wepel.** Accenſus, *&c.*
Wepſch / weepſch. *ſicamb.* Inſipidus, ſine ſapore aut odore.
Werck. Stupa, lini ſtupa, linum vile, lini purgamentum, lana craſſior & recrementitia. *ſax. werck.*
Werck. Opus, operatio, actus opificiū, negotium. *ger werck: ang. woorke.*
werck maecken van eenigh ſaecke. Laborare de re aliqua: magnifacere, magnipendere rem aliquam. **Geen werck maecken van eenigh dinck.** Paruifacere, paruipendere, nihilipendere, floccipendere, negligere rem aliquam.
wercken. Laborare, operari, opera moliri, opus facere, agere.
wercken het deegh j. **kneden.** Depſere, ſubigere farinam.
werck-alaem. Inſtrumenta operariorum, arma.
werck-beeſte. Iumentū: pecus operariū
werck-dagh / wercken-dagh. Dies operoſus, negotioſus, profeſtus.
werck-ghe-touwe. Inſtrumentum.
werck-ghe-tuygh. Inſtrumentum.
werck-ghyterigh. Operoſus.
werck-huys. Officina, taberna, fabrica, ergaſterium, opificis officina.
werck-lieden. Operę, operarij, opifices.
werck-man. Operarius, opifex. **Konſtigh werck-man.** Mechanicus, operarius.
werck-meeſter. Architectus, artifex.
werck-ſaem. Operoſus.
werck-ſchoen j. **boet/boet-maete.** Pes. *menſuræ genus.*
werck-ſtadt/ werck-ſtede. Officina.
werck-ſteen. Lapis operarius: lapis qui ſeruit opificum operis, vt cos.
werck-ſtuck. Opus.
werck-tuygh. Inſtrumenta, arma, organa, armamenta, ſupellex.
werckelick / werckigh. Operoſus. & Mechanicus.
werckelickheyd. Efficacia.
werckelijck. Operarius.
werckachtigh. Operoſus.
werckinghe. Actus, operatio.
Werd/werder/werrd. *vetus.* Inſula: & Propugnaculum: ſeptum. *ſax werdt.*
Werdel. j. **wozdel.** Verticillum, verticillus, harpax.
Werden j. **wozden.** Fieri.
Werder. j. **weerd.** Inſula. (Agger.
Were. Defenſio. & Munitio, arma. &
were. *ſland.* Sepimentum.
were/wepze. *vetus. ſax.* Poſſeſſio.
were. *vetus. ſax. ang.* Luitio. Pretium redemptionis, mulcta pecuniaria ob hominem læſum aut occiſum: pretium hominis, eſtimatio capitis ſiue corporis: multa æſtimationis capitis, *&c. Olim multæ pecuniariæ reputabantur cædi, rapinæ, furto, & malis abs facinoribus: inter alias autem capitis erat æſtimationis mulcta, & eius rei gratia æſtimabantur quique, & à ſummo ad infimum, capite cenſebantur ſinguli: vt patet ex variis legibus Anglorum & Saxonum. Guil. Lombard. vulgo* wera, werigeldium, & wergelta. *q.d.* pretium ſiue pecunia defenſionis. wergelta, *inquit Hermannus Comes Nuenarius, in legibus Ripuariis Francorum, eſt* pecunia, qua quis multam ſoluit aut redimit, *à* **weren** *id eſt*, defendere, *&* **geld** *id eſt*, pecunia.
were-gheld j. **were.** Luitio.
Wereld. Mundus, orbis, orbis terræ. **wereld** *dicitur à* **weren.** i. durare, perdurare. *Mundi enim corpus ita conſtatum eſt, & tam aptè coheret, vt vllo modo nequeat diſſolui, niſi ab eo à quo eſt colligatum, vnde & æternum aſſeruerunt Ariſtoteles, Plato, & alij. At manet immotus mundus ſuaque omnia verſat, Quæ vetat ingreſſus auget, minuitque ſenectus, Nec minimo puncto curſit, curſuque fatigat. Idem ſemper erit, quoniã ſemper fuit idem. Non alium videre patres, aliúmve nepotes Aſpicient, &c. Cui neque principium eſt vſquam, nec finis in ipſo, &c. Manil. 1. Aſtronom. ger. welt, werelt: vetus germ. worold, apud Otfridum VVeiſſenburgenſem: ſax. worold: friſ. werld: ang. world.*
wereldlick. Mundanus: & Prophanus, laicus.
wereldlick recht. Iusciuile, humanum, cæſarium, imperiale.
wereldſch. Mundanus. & Profanus.
weren. j. **weeren.** Defendere.
weren. j. **weeren.** Durare, perdurare. *ger. waeren: ſax. waeren, weren.*

Werf/ werue. Actio, actus. *hinc* een-werf/ twee-werf/ eerſt-werf/ leſt-werf/ &c.

Werf. *vetus.* Officina: & Villa: & Domus. & Area.

Werf. Acta, ægialus, crepido litoris, ripa, moles, agger. **werf/** *inquit Ioan. Becan:* in fluminibus & mari *dicitur* id quod vltra natiuum ripę litoriſve ductum in aquas ab hominibus eſt proiectum, ne naues vadi breuitate appellere prohibeantur: aut vt eo vis fluminum coerceatur.

Werm.j.warm. Calidus.

Wermoed. *ſax.ſicamb.* Abſinthium. *ger. wermut: ſax. wormte: ang. wermwoode, à vermibus necandis.*

Wern-ooghe.j.weer-ooghe.

Werp.j.worp. Iactus.

werp/ werpte. Stamen.

werpen/worpen. Iácere, iactare, ruere, mittere, iaculari.

werpen de ionghen. Fœtificare, edere fœtum, fœtare.

werp-draed.j. werpte. Stamen.

werp-gaeren.j.werpte. Stamen.

werp-goed. Merces proiectæ in mare ad exonerandam nauem.

werp-ghiſten. Miſſilia.

werp-kote. Talus emiſſarius.

werp-loot.j. diep-loot.

werp-mael. Iactus.

werp-net. Funda, verriculum.

werp-pijl. Spiculum, telum miſſile: iaculum.

werp-ſchijue. Diſcus.

werp-ſchoepe. Ventilabrum.

werp-ſteen. Lapis miſſilis.

werpel/worpel. *ger. ſax.* Alea, teſſera.

werpel-ſpel/ worpel-ſpel. Alea.

werpelick. Miſſilis, iaculabilis.

werpelinck/ worpelinck. *vetus.* Reiiculus.

werpel-aerſen. *ſland.* Recalcitrare. & Culum ſiue nates in ſublime iactare.

werper/worper. Iaculator.

werpte.j.ſcheer-draed. Stamen.

Werre/ werringhe. Tricæ.

werre. *vetus.* Contentio, diſſidium, inimicitiæ, bellum: *vulgò* werra, guerra. *gal. guerre: ital. guerra, gara: hiſp. guerra: ang. warre.*

werren. Turbare, intricare, cõfundere.

werren. Contendere, diſſidere.

werren. *vetus.* Bellare. *gall. guerroyer: ital. guerreggiare: hiſp. guerrear: ang. warre.*

werren. Subigere intritam rutro.

wer-gaeren. Fila intricata, tricæ. & Homo litigioſus.

wer-gheeſt. Phanaticus, veſanus ſpiritus, ſpiritus contradictionis.

wer-haeck. Rutrum.

wer-vogel. Perturbator, interturbator.

werringhe. Tricæ, contentiones, diſſidia, diſcordia, interturbatio: confuſio.

Wers/wirs. *vetus.* Malus, nequam. & Malè.

wers/ wars/ warſch. Contrarius, aduerſus, malus. **Te wers zijn.** Contrarium eſſe, aduerſari: & Abhorrere, faſtidire. *Dicitur* **wers** *per ſyncopen. q. d.* **weders.** *ang warſſe, worſſe.* i. nequam, **warſte.** i. nequiſſimus.

werſ-heyd. Aduerſitas: contemptus.

werſ-heyd van ſpijſe. Faſtidium.

werſ-ſaem. *vetus.* Contrarius.

werſelen. Reluctari, reniti, obniti.

werſel-hoofd. Refractarius, cõtumax.

werſelinge. Repugnantia, cõtrarietas.

werſeler. Refractarius, contumax, tricо, contentioſus.

Werte/ wratte. Verruca. *germ. wratze, wartze: ſax. warte: ang. warte.*

werte.j. worte. Cereuiſia muſtea.

Weruel/ woruel. Verticulum, peſſulus, repagulum, repages, obex. *gal. verrouil.*

weruel. Gyrus, turbo, vertex, vortex. *ger. winbel: ſax. weruel.*

weruel. Spondylus, vertebra.

weruel. *ſax. ſic.* Verticulum, ſpondyliũ.

weruel. *ſax. ſicamb.* Vortex, gurges.

weruel des hoofds. Vertex capitis.

weruelen.j.draeyen. Vertere.

weruelen. Pellulo ſiue verticillo claudere.

weruel-been. Vertebra, ſpondylus, mola, polus. *ger. winten: ang. whirlebone.*

weruel-poel. Vertex, vortex, vorago, gurges. *ſax. weruel: ang. whirlepole.*

weruel-poel. Phyſeter. *piſcis. an. whirlepole*

weruel-ſieck.j.woruel-ſieck.

weruel-wind. Turbo: ventus contortus: vertex, vortex.

weruelen. Gyros agere, in orbem verſari. *ang. whirle.*

Weruelueren. *ſland.* Tergiuerſari.

Werue. j. **werf.** Actio, &c.

weruen. *ger. sax. sicam.* Agere: & Petere. & Exercere. & Negotiari.

weruen. *vet.* Depoſcere. & Solicitare. *ger. waerben.*

weruen/ver-weruen. Acquirere cum labore. *Becanus.*

Weruen-hout. Genus ſalicis ripariæ. *q.d.* **werf-hout.** i. materia proiectorū ſiue molis: *conuenit enim molibus in flumina iaciendis & firmandis. Becan.*

Wes. *holl.* Quid, quod.

weſchen. *ſax.* Garrire, nugari.

weſcher/waeſcher. *ſax. ſic.* j. **ſwetſcher.** Nugator, gerro.

Weſeke. *vetus ſax. ſicamb.* Cognata.

Weſel/weſelken. Muſtela, muſtella. *vulgò* viſela, *à ſono quem edit. q.d.* **weſel/** *teſte G. Agricola. germ. wiſelin: ang* **weeſel,** **weaſil, weßil, weſil.**

Weſemot. *ſax.* Plumbum cinereum. *ger* **weyßmuth.**

Weſen. Eſſe. **Het weſen.** Status: conditio. **Het weſen des aen-ſichts.** Vultus, os. **Het weſen oft r'ghe-laet.** Geſtus, mores, vultus.

weſenhend. Eſſentia.

weſenlick. Modeſtus, compoſitus, decens: vultu modeſto ſiue venuſto: & Mediocris, modicus.

weſenlicke ſchoonheyd. Modica & modeſta forma, ſtata, vxoria.

weſenlicken. Modeſtè, compoſitè, decenter: & Mediocriter.

Weſpe. Veſpa. *ger. weſpe: gall. gueſpe: ital. veſpa hiſp. abiſpo: ang. waſpe.*

weſpe. *metaph.* Oeſtrum, inſania, furor.

Weſſe. Dilutum malti ceruiſiarij: muſtea ceruiſia: decoctum. i. **wozte.**

Weſt. Occidens. *germ. weſt: gall. oueſt: ang. weſt.*

weſt-ſterre. Heſperus.

weſt ten zuyden. Hypafricus.

weſten-wind. Zephyrus, fauonius. *ger. weſten wind, weſt: gall. oueſt, vend d'oueſt: ang. weſtwinde.*

weſtelick. Occidentalis.

weſterſche zee. Mare occidentale.

wet. *vetus. holl.* j. **wat.** Quid, quod.

Wet. Lex. *Dicitur* **wet** *à* **weten.** i. ſcire. *debent enim leges ab omnibus intelligi, vt inhibita declinent, & permiſſa ſectentur. l. leges. C. de legibus. Eadem ratione* lex *quoque Latinè dici videtur, quòd palàm legatur, vt omnibus nota ſit. Nannius in Miſcel.* **wet** *quaſi* **wit** *dici ait, ab albo nempe prætoris.*

wet. Senatus, ſenatores.

wet-bancke. j. **bancke van recht.**

wet-breker. Legirupa, qui legē frangit

wet-ghe-leerd. Legiſperitus, iuriſperitus.

wet-houder. Iudex, nomothetes, nomophylax, ſenator.

wet-loos. Exlex, illex. ἄνομος, iniquus, flagitioſus. & Excommunicatus. *vide* **ver-waeten.**

wet-ſteller. Nomotheta, legifer, legiſlator, legumlator: lator legis, lator legū.

wette. *ſax.* Multa: pœna tam pecuniaria quàm capitalis, quam iudex ſiue magiſtratus dicebat ſecundum legē. *ve. ſax. wuthe.*

wettelick. Legitimus: & Legitimè.

wettigh. Legitimus. **Wettighe huyſ-vrouwe.** Vxor legitima, iuſta. **Wettighe kinderen.** Legitimi liberi, iuſti liberi, ex iuſtis nuptiis nati.

wetten. *vetus. ſax. ſicamb.* Multare, multam dicere vel irrogare: & Multam præſtare ſiue dare.

Wete. Scientia: & Renuntiatio, relatio, ſignificatio.

wete-loos. Ignarus, inſcius.

wete-luſtigh. Amans ſcientiæ: cupidus ſcire.

weten. Scire, tenere, intelligere, cōpertum habere, cognitum habere, non ignorare. *germ. wiſſen.*

wetens. Scienter. **Mijns wetens niet.** Non quod ſciam. **Willens ende wetens** Ex induſtria, data opera.

weteniſſe. *vetus.* Cognitio: ſcientia. & Teſtis, teſtimonium. *ang. witneſſe.*

wetenlick/wetentlick. Scienter, dedita opera, ſponte, conſultò.

wetenheyd. Scientia, cognitio.

wetenſchap. Scientia, cognitio.

wetigh. Sciens.

Wetſcher. *germ. ſax. ſicamb.* j. **watt-ſack.** Bulga.

Wette. *germ. ſax. ſicamb. holl.* j. **vtencke.** Aquarium, lacus.

Wette/waete. Acies cultri.

wetten/ſcherpē. Acuere, exacuere, acuminare, procudere, in cote ſubigere.

ge-

ger. whetzen: ang. whette.

wet-steen. Cos: lapis cuius in acuendo ferro est vsus: lapis naxius.

wettigh/waetigh. *vet.* j. **scherp.** Acut°.

Weue. *vet.* j. **webbe.** Tela.

weuel. Subtegmen, subtemen, trama. *ger. waefel: ang. woufe.*

weuel/weffel. *fland.* Vibex.

weuel/weuel-wozm. j. **kalander.** Curculio. *ger. wiblen: ang. vuyuel, weuil.*

weuel/boon-wozm. Midas: vermiculus in fabis natcens.

weuel. *fax. ficamb.* j. **hozndeder.** Scarabeus cornutus.

weuel drael. Trama.

weuel-gaeren/in-slagh. Subtegmen, subtemen, trama: fila quæ stamini intertexuntur.

weuen. Texere, telam conficere, radio telas percurrere, & infilia calcare: percurrere pectine telas. *ger. waeben: ang. weaue.*

weue-ghe-touwe. Tibicines, machina textoria, instrumentum textorium: fulcra textoria telam sustinentia.

weuer. Textor.

weuers-boom. Liciatorium, iugum.

weuers-spoele. Radius textoris: panelium, panuelium, *Varro.*

weuer-wozm. j. **weuel.**

weuersse. Textrix.

weuerije. Textrina: officina textoris.

weuerije/weefsel. Textura.

weuinghe. Textus, textura.

VV I

Wichelen. j. **wijchelen.** Hinnire. & Hariolari.

Wicht/wight. *ger. fax. sic.* j. **ghe-wicht.** Pondus. *germ. gewicht: fax. wicht: angl. weyght, wicht.* Moles.

wicht. Infans, puer. **Wichtken.** Infantulus. **Boos wicht.** Tellurus inutile pondus, homo sceleros̃us.

wicht-baerigh. Ponderosus.

wichte. *vetus.* j. **waeghe.** Libra.

wichten. Vibrare, librare, ponderare.

wichtigh. j. **ghe-wichtigh.** Grauis.

Wicke. j. **vitse.** Vitia. *germ. wicke: fax. wicke.*

wick boone. *fax.* j. **bijgh-boone.** Lupinus. *ger. feigbonen.*

Wickelen/wigghelen. Voluere, inuoluere. *ger. wicklen: fax. wicklen.*

Wicken. j. **wichten.** Vibrare.

Wicket. j. **wincket.**

Wicker. *vet. ficamb.* j. **wijchelaer.** Angur.

wickerije. j. **wijchelrije.**

Wie. *ger. sic.* j. **hoe.** Qui, quomodo.

wie. Quis, qui. *ger. wer: ang. who.*

wie van beyden. Vter.

wie groot. j. **hoe groot.** Quàm magnus, quantus.

wie-danigh. j. **hoe-daenigh.**

wie vele. j. **hoe vele.**

Wiechelen. j. **wijchelen.**

Wiecke. *vetus. hol. ficamb.* j. **bloghel.** Ala.

wiecke. *fland.* j. **lemmet.** Ellychnium. *ang. weyke, weke.*

wiecke/wond-wiecke. Turunda, linamentum, pannus, lemniscus, peniculus, penicillus, cuneolus. *fax. weke.*

Wiede. *fax. sic.* j. **wepde.** Vimen: & Salix: & Reßis, funis.

wied-hamme. j. **wijd-hamme.** Salicetum.

wiederick. Salicaria.

Wieden. Purgare. *gall. vuider.* i. vacuare.

wieden dē acker. Runcare agrum, runcare segetem, euellere inutilē herbarum luxuriem, sarrire, agrū purgare à noxiis herbis, exstirpare herbas inutiles. *fax. weden: ang weede.*

wied-yser. Sarculum. & Marra.

Wiegh. j. **wijgh.** Prælium.

Wieghe. Cunę: cunabula: incunabula. alueus infantilis. *germ. wiegen: fax. weege.*

wiegh-boecken. Incunabula.

wieghen-tuygh. Incunabula.

wieghen. Mouere cunas.

wieghen/waeghelen. Mouere, motare, ventilare.

Wiehen. j. **wijen.**

Wiel/spin-wiel/spoel-wiel. Rhombus, girgillus.

wiel. Rota, orbiculus versatilis. *angl. whele, wheele.* **Wielken.** Rotula: & Spira.

wiel/kolck/wielinghe. Vortex, vertex, cōtorta in se aqua: gurges: profundus in amne locus quo aqua circūagitur.

wiel-brood/wielken. *holl. fland.* j. **krakelinck.** Spira, panis rotarius.

wielken. *holl.* j. **katerol.**

wielinghe. j. **wiel.** Vortex.

wiel-esche. Ornus, fraxinus siluestris.

Wiele

Wiele/wiel-doeck/wijle. Velum ſacrarum virginum: plaga: velamen quo mulieres caput tegunt. *gall. voile: ital. velo, vela: hiſp. vela: ang. vayle.*

wielen. Velare, velo caput tegere.

Wieme/wimme. *ſax. friſ. ſicamb.* Fumariū: locus vbi carnes ſuſpenſæ fumo durantur & conſeruantur: carnariū.

Wie-roock. j. wij-roock. Thus.

wie-waeter. j. wij-waeter. Aqua luſtralis.

Wier. *ſland. vetus. j.* **weer.** Nodus, callus.

Wier. *holl. j.* **zee-gras.** Alga, vlua, fucus marinus.

wieren. *vetus.* Videre, luſtrare: circumſpicere: circumquaq; aſpicere, oculis ambire.

wieren. Gyrare, circuire. *gall. virer: ital. girare.*

Wieſen. *ger. ſax. ſicamb. holl.* Pratum.

Wiſt eñ licht. *vet. holl.* Leuis, temerari⁹.

Wigghe. j. weggghe. Cuneus.

Wigghelen. Voluere, inuoluere: & Motitare, vacillare.

Wigh-vier. *hol.* Lignum carioſum nocte lucens: & Lignea materia facilè ignem cōcipiens: igniarium, fomes igniarius.

Wight. j. wicht.

Wiheleu. *ger. ſax. ſicamb.* Hinnire.

Wij. Nos. *germ. wir: ſax. we: ang. we, wy, wee.*

wij-lieden. Nos, nos homines.

Wijch. j. wijgh. Prælium.

Wijchelen/wiechelen. Hinnire. & Hariolari, ariolari, diuinare, vaticinari, augurari. *Ex equorum hinnitu Germanos præſagia experiri ſolitos, teſtis eſt Corn. Tacitus. Saxones quoq; equorum hinnitus tanquam præſagia in primis obſeruarunt.*

wijcheler. Augur, ariolus, aruſpex: diuinator futurorum.

wijchelrije. Auguria, auſpicia, aruſpicia, diuinationes, hariolatio.

Wijck. *vetus. j.* **dijck.** Agger.

wijck. Propugnaculum, perfugium.

wijck. Sinus maris, litus curuum, maris flexus. *B. Rhenan.* & Statio ſecura, vbi coniunctioribus ædificiis habitatur. *Adr. Iun.* & Sinus excurrēs fluminis, ſtagni, aut maris. *Andr. Altham.* & Caſtrum, *Alfricus Saxo. In* **wijck** *autem ſiue* **wick** *multa oppidorum & pagorum nomina deſinunt apud Germanos & Anglos.*

wijck. Flexio, ceſſio.

wijck. Vicus, regio, vrbis tractus: curia: & Quadriuium.

wijck. *vetus.* Iuriſdictio, ditio.

wijck-beld. *vetus. ſax. ſicam.* Territoriū, iuriſdictio ciuitatis, quæ lignea crucis ſtatua erecta deſignari ſolet. & Ciuitas, oppidum, municipium.

wijck-beld-recht. Ius municipale.

wijck-huys/wijgh-huys. *vet.* Propugnaculum: & Specula.

wijck-meeſter. Magiſter vici, præfectus regionis in vrbe, tribunus: magiſter curiæ.

wijck-wijs. Regionatim.

wijcken. Cedere, concedere, abſcedere, recedere, diuertere. *ger. weychen.*

Wijd. Amplius, latus, ſpatioſus fluxus, laxus, prolixus. *ger. weyt: ſax. wyde: ang. wyde.*

wijd/veel in-houdende. Capax.

wijd ende vreed. Lax⁹, latus, latè patēs. **Wijd eñ vreed ver-vrepdt.** Latè lōgeque diffuſus, multis in locis diſſeminatus.

wijd ende woeſt. Vaſtus.

wijd. j. verre. Remotus. & Procul.

wijde/wijdde. Amplitudo, latitudo, capacitas, ſpatium. **Wijdde tuſſchen beyden.** Interſtitium, interuallum, intercapedo, ſpatium, diſtantia.

wijd-beck/wijd-back-huys. Bucco, bucculentus: cui tumidiores ſunt buccæ aut os grandius.

wijd-loopigh. Prolixus, latus, ſpatioſus, amplus, largus.

wijden/wijd-maecken. Ampliare, amplificare, dilatare, diſtendere, laxare.

wijders. Ampliùs, vlteriùs.

Wijden. j. wijhen/wijen. Sacrare, inaugurare.

Wijde/wije. *ſax. ſicamb. j.* **wiede.** Salix: ſiler: & Vimen.

wijd-hamme. Salicetum, viminetum.

wijddauw. *vetus. j.* **teenen.** Vimina.

wijderick/wiederick. *ſax. ſic.* Salicaria: lyſimachium.

Wije. j. wijde. Salix.

Wije/kiecken-wije. *ſax. ſicamb. j.* **wouwe.** Miluus. *ger.* **wey.**

Wije/wijh/wih. *vet.* j. **hepligh.** Sacer.
wijen/wien/wieden. Purgare, luſtrare.
wijen/wijhen. Dedicare, dicare Deo, ſacrare, cõſecrare, deuouere, inaugurare, initiare. *ger. weyhen: ſax. wyhen.*
wijnghe/wijhinghe. Initia, orum. *vulgò* ſacer ordo.
wijnghe ont-fanghen. Initiari.
wij-biſſchop. Initiator, epiſcopi vicari⁹. *vulgo* Suffraganeus. *ſax wyhelbiſchop.*
wij-kruyd. Verbena, herba ſacra.
wij-nacht/wie nacht/wijh-nacht. *ger. ſax. ſicam friſ.* Natalis Chriſti. *q. d.* nox ſacra ſiue ſacrata: *nam* **wih/ wie/** *&* **wepgh** *vetuſtiſſimis Teutonibus* ſacer eſt *&* **wephen/wihen/wijen** *Germanis ſuperioribus & inferioribus dicitur* ſacrare *ſiue* conſecrare. *Eſt enim hæc* nox (*vt canit Eccleſia*) ſacratiſſima, quam Deus veri luminis illuſtratione clarefcere fecit. **wijn-nacht/** *Adr. Iun. & B. Rhenan. dici putant à* **wijn.** i. vinum: *&* **nacht.** i. nox. *quod diem noctemq; epulari conſueuerunt olim Germani.*
wij-quaſt/wijhe-quaſt. *ſax. ſic.* Aſpergillum ſacrum.
wij-roock/wie roock. Thus. *q. d.* fumus ſacer: *à ſuffitu ſiue fumante vapore in ſacrificiis.*
wij-roock oft wij-waeter van den houe. Fumus aulicus: ſplendidæ & magnificæ pollicitationes aulicorum, quæ ſuo tamen carent effectu: aqua ſacra aulicorum.
wij-roock-brand. Thymiama.
wij-roock-kaſſen. Acerra, thuris arcula ſiue repoſitoriũ, nauicula *apud Eccl.*
wij-roock vat. Thuribulum, acerra pẽſilis qua thus inter ſacra ſpargitur.
wij-roockẽ. Sacro fumo imbuere, ſpargere thura, fumigare odore Arabico: vaporare fumo.
wij-waeter. Aqua luſtralis, aqua ſacra, conſecrata.
wij-waeter-quiſpel. Luſtrica, aſpergillum, aſperſorium.
wij-waeter-vat. Aquiminarium, amula, vas luſtrale.
Wijer j. **vijuer.** Vitarium, piſcina.
Wijf. Mulier, femina. *&* Coniux, vxor; marita, nupta. *ger. weyb: ang. wife.*
wijf-wl. *holland.* Vxorius: nimium obnoxius & deditus vxori.
wijfachtigh. Muliebris, femineus: *&* Effeminatus, mollis: *&* Mulierarius, mulieroſus.
wijflick. Muliebris, femineus.
wijflickheyd. j. **vrouwelickheyd.**
wijffch. Muliebris, femineus: *&* Effeminatus, mollis.
wijffch-beld. *vetus. germ.* Femina.
Wijgh/wiegh. *ſland.* Conflictus, certamen, prælium.
wijghlick ridder. *vetus.* Miles ſtrenuus.
Wijghant/wiegant. *vet. ſlan.* Gigas: *&* Bellator ſtrenuus. *&* Vir fortis & potens. *gall. geant. ital. gigante: hiſp. gigante: ang. giant.*
wijgh-huys. *vetus.* Caſtrum, caſtellum.
Wijh/wije. *vetus.* j. **hepligh.**
wijhen. j. **wijen.** Sacrare.
Wijle. j. **wiele.** Velum.
Wijle. Momentum, temporis ſpatium, tempus. *ger. whail. ang. wyle.* **Ter wijle.** Interim, interea, tantiſper. **Vp wijlen/ſom-wijlen.** Aliquando. **Onder-wijlen.** Subinde.
wijle. Vice, vicem.
wijle. Otium, tempus vacuum.
wijlen/wijlent/wijlents. Olim. *&* Præteritus, defunctus. *ger. weyland.*
wijlen. *vet.* Aliquando. *vet. ſax. huilum.*
wijlen-eer. *vet.* Olim.
wijlinghe. Viciſſitudo.
wijlken. Paruum temporis ſpatium, paruum momentum. (liſper.
wijlkẽs. Parumper, paruo tẽpore: pau-
Wijme. Pumila ſalix: *&* Viminale, vimen: *&* Salix viminalis: *&* Locus viminalis. *&* Tranſenna viminea.
Wijm-brauwe. j. **wimp-brauwe/ wind-brauwe.** Palpebra.
Wijn. Vinum. *οἶνος. ger. weyn: ſax. wijn: gall. vin: ital. vino: hiſp. vino: ang. wine.*
wijn ſeck. j. **roomenije.** Vinum Hiſpanienſe. *gall. vin ſec: ang. ſacke.*
wijn tint/wijn van Alicanten. Vinum atrum, rubeum.
wijn-arent. *ſax. ſicamb.* Vindemia.
wijn-back. Lacus: vas amplum in quod muſtum prælo expreſſum recipitur.
wijn-balgh. j. **wijn-baſte.**
wijn-baſten. Vinacea, orum.
wijn-bergh. Vinetum. (ceus.
wijn-beſie. Acinus, acinum, acin⁹ vina-

wijn-

wijn-beſie-ſteenkens. Vinacea, orum: grana vuæ.
wijn-blad. Pampinus.
wijn-bꝛauwe. j. **wind-bꝛauwe.**
wijn-daede/wijn-daepe. Dactylus recens: fructus palmæ arboris ab arbore ſtatim decerptus. *q.d.* dactylus vinaceus: *ex dactylis enim recentibus & ab arbore ſtatim decerptis vinum fieri author eſt Plinius, lib. 14. cap. 16.*
wijn-dꝛoeſſem. Floces.
wijn-dꝛoncken. Vinolẽtus, temulẽtus.
wijn-dꝛupue. Vua, racemus.
wijn-gaerd. Vinea, vinetum. *q.d.* hortus vitibus conſitus.
wijn-gaerd/wijn-ſtock. Vitis.
wijn-gaerd-blad. Pampinus, folium vitigineum.
wijn-gaerd-bouwer. Vinitor, pampinator.
wijn-gaerd-looue. Vitis compluuiata, vitis tecti in modum longè lateque fornicata: vitis pergulana, arcella.
wijn-gaerd-man. Vinitor.
wijn-gaerd-mes. Falx vineatica, putatoria falcula, ſcirpicula.
wijn-gaerd-planter. Vitiſator.
wijn-gaerd-rancke. Palmes, ſarmentũ.
wijn-gaerd-rijs. Sarmenta.
wijn-gaerd-rijſinghe. Rorario: morbus vitium, quũ floreſcentes rore læduntur.
wijn-gaerd-ſcheute. Pampinus, ramus folioſus à palmite exiens.
wijn-gaerd-ſlecke. Cochlea opercularis.
wijn-gaerd-ſnijder. Frõdator: putator vitium.
wijn-gaerd-ſnijdſel. Sarmentum.
wijn-gaerd-ſtaeck. Ridica, pedamentum vitis, adminiculum, ſudes, ſtatumen, pertica, palus.
wijn-gaerd-ſtaketſel. Iugum.
wijn-gaerd-ſtock. j. **wijn-ſtock.** Propago.
wijn-gaerd-waerghen. Iugum. & Vitis compluuiata: vitis pergulana: vitis arcella.
wijn-gaerd-wꝛm. Voluox, volucra, inuoluulus, conuoluulus, vermis qui vitem erodit.
wijn-gaerdenier / wijn-gaerder. *germ. ſax. ſic.* Vinitor.
wijn-ghe-was. Vinetum.
wijn-god. Bacchus, Liber pater, Lyæus.
wijn-heffe. Floces, fæx vini.
wijn hoede. j. **wijn-ſtande.**
wijn-huys. Oenopolium, taberna vinaria.
wijn-kanne. Oenophorum, cantharus.
wijn-keller. Apotheca, cella vinaria.
wijn-klaret. Vinum rubellum. *gall.* claret: *ang.* claret wyne.
wijn-koop. j. **lijf-koop.**
wijn-koeper. Vinarius.
wijn-lãd. Terra vinealis, regio vitifera.
wijn-leſen. Vindemiare.
wijn-leſer/wijn-plucker. Vindemiator, vindemitor, vinitor, maturæ vinitor vuæ.
wijn-leſinghe. Vindemia.
wijn-maend. October. *q.d.* vindemialis menſis.
wijn-mede. Mulſum, œnomeli.
wijn-mugghe. Ephemera: culex vinarius. *vulgo* bibio.
wijn-nacht. j. **wij-nacht.**
wijn-perſſe. Torcular, torcularium, torculus: torcular vindemiale.
wijn-pijpe. Cadus, vas vinarium.
wijn-plucken. j. **wijn-leſen.**
wijn-plucker. j. **wijn-leſer.**
wijn-pocke. Puſula, phlyctæna.
wijn-pot. Oenophorum.
wijn-rancke. Palmes.
wijn-roede. j. **biſſer-roede.**
wijn-rupte. Ruta.
wijn-ſchenck. *ſax.* Oenopola.
wijn-ſnijden. Vindemiare.
wijn-ſnijder. Vindemiator.
wijn-ſnijdinghe. Vindemia.
wijn-ſtaeck. j. **wijn-gaerd-ſtaeck.**
wijn-ſtande. Labrum vinarium, cornea, cupa.
wijn-ſteen. Fæx vini: lapidoſa cõcretio ex vino in doliis: fæx vini inſtar cruſtæ concreta, cadorum vaſorumque lateribus adhæreſcens: robur vini: *vulgo* tartarum.
wijn-ſteenkens. Vinacea, orum.
wijn-ſtock. Vitis: & Propago vitis, malleolus.
wijn-ſtoop. Oenophorum, cantharus.
wijn-ſtruyck. Vitis.
wijn-ſuyper. Merobibus.
wijn-tap. Oenopolium: taberna vinaria.

Wijn-tapper. Oenopola, tabernarius, vinarius.
Wijn-tauerne. Oenopolium, taberna vinaria.
Wijn-tauernier. Oenopola.
Wijn-tijd. Vindemia.
Wijn-tros/ch. Vua, racemus.
Wijn-vat/ toe-last. Cupa, dolium: vas vinarium.
Wijn-ver-kooper. Oenopola: vinarius.
Wijn-vlieghe. *j.* **Wijn-mugghe.**
Wijnden. *j.* **Windē.** Torquere, voluere.
Wijnd-vzauwe. *j.* **Wimp-vzauwe.**
Wijp/ wijpe. *j.* **Wip.** *vetus.* Fax.
Wijpper. *ſtand* *j.* **ſpijt.**
Wijpperen. *ſtand.* *j.* **ſpijten.**
Wijs. Sapiens, prudens, cautus, catus, conſultus, ſagax, ſciens. *ger. weyß: ſax. wiſe, wite: ang. viſe.*
Wijs maecken iemanden eenighe ſaecke. Perſuadere alicui rem aliquam.
Wijs zijn. Sapere.
Wijſe moeder. *ſicamb.* Obſtetrix.
Wijſe vzouwe. *vetus.* *j.* **vzoede-vzouwe.** Obſtetrix.
Wijs-bol. Aretalogus: tertius Cato: homo tetricus & grauis ſermone.
Wijs-dom. Sapientia: & Iudicium, ſententia iudicum, iudicatum, res iudicata. *ſax. wiſdome: ang. wiſdome.*
Wijs-segghen. *germ. ſax. ſicamb.* *j.* **waer-segghen.**
Wijs-seggher. *j.* **waer-seggher.**
Wijs-sot. Morosophus.
Wijs-heyd. Sapientia, prudentia, ſal.
Wijslick. Sapienter, prudenter, cautè.
Wijs/ ghe-wijs. Inſtar.
Wijſe/ ghijſe. Ritus, modus, mos, ratio, tenor, modulus, forma, via. *gal. guiſe: ital. guiſa: hiſp guiſa: ang. guyſe.*
Wijſe van een lied. Modus, modulus, modulamen, modulatio: numerus.
Wijſen. Monſtrare, oſtendere, indicare.
Wijſen. Iudicare, iudiciū ferre, decernere.
Wijſer. Monſtrator, index: & Iudex.
Wijſer/ wijs-vinger. Digitus index, demonſtratorius, ſalutaris.
Wijſer/ ure-wijſer. Index horologij, gnomon: æneus ſtylus horarum diſcrimina deſignans.
Wijte. Incuſatio, reprehenſio.
Wijte. *vetus.* Mulcta, *vulgò* wita.
Wijten. Incuſare, imputare, adſcribere: cauſam in aliquem reiicere. & Obiurgare. *ang. twite.*
Wijtingh. *j.* **wittingh.** Apua. & Aſellus mollis.
Wijue. *j.* **wijf.** Mulier.
Wijuen. *vetus.* Ducere vxorem.
Wijuwe. *vetus.* *j.* **wouwe.** Miluus.
Wiket. *j.* **winchet.** Portula.
Wild. Siluester, ſilueſtris, ferus, agreſtis, ferinus, indomit⁹, effrenis, effrenus, immanſuetus. *germ. wila: ang. wild. dicitur* **wild** */q.d* **willende** */à* **wille.** *i.* voluntas: *quod pro voluntate & animi deſiderio, abſque ratione, impetu quodam feratur animal ferum.*
Wild ende woeſt. Vaſtus.
Wild. Vagus.
Wild. *j.* **wild dier.** Fera.
Wild-vzaed. Ferina. caro ferina, ceruina aprugna. *q.d.* ferinum aſſum. *Solent enim olim aſſari carnes ferarum, non, vt nunc ferè mos eſt, elixæ, inſtar artocreatum in clibano coqui: toſtiſque non elixis carnibus proceres & heroes veſci ſolent. ger. wildbraet: ſax. wildbret.*
Wild gaſt/ *vide* **gaſt.**
Wilde. *ſax.* *j.* **wilde-waeghe.** Stagnum.
Wild dier. Fera.
Wilde zee. Oceanus, mare vniuerſam ambiens terram.
Wild ſwijn. Aper.
Wild-vanck. Accipiter ſorus: accipiter iunior, indomitus & vagabundus, qui nidum relinquens, plumis nondum muratis, ab aucupe capitur domaturque. *& metaphor.* Homo iuuenis, ferociens, temerarius, refractarius, contumax.
Wild vercken. Aper.
Wild vier. Phlyctena, puſula: ignis ſilueſtris: feræ papulæ.
Wilde waeghe. *ſax. ſicamb.* Stagnum amplum, quod vento mouetur abſq; procellis.
Wildelingh/ wilden appel. Arbutum, vnedo.
Wildelingh-boom. Arbutus.
Wildernisſe/ woeſtijne. Eremus, ſolitudo, ſeceſſus.
Wille. Voluntas, mens, nutus, animus, arbitrium, ſtudium. *germ. wil: ang. wil.*
Weterſten wille. *vide* **Weterſte.**
Wille. Cauſa, gratia, ergò. **Om dies wille.**

wille. Illius cauſa, illius ergò. **Om uwen wille.** Cauſa tua. *vulgò* cauſa tui.

wille/willeken. Malleus maior fabri ferrarij.

wille-keur. Arbitrium: & Electio libera: & Conſenſus: & Edictum.

wille-keuren. Arbitrari: & Eligere liberè: & Conſentire: & Suffragari: & Edicere.

wille-keurer. *vetus.* Arbiter.

wille-kom. j. **wel-kom.**

wille-loos. Impos voluntatis.

wille-moedigh. Volens, lubens.

wille-veerdigh. Promptus animo.

willen. Velle. *ger.* **wœllen**: *ſax.* **wyllen**: *ang.* **wyll.**

willen. j. **be-gheeren.** Cupere, ſtudere.

wilt niet vreeſen doen/ &c. Ne timeas, ne facias: Noli timere, noli facere, &c. *in ſacra ſcript. Eman. Sa.*

willens. Volens, lubens.

willens ende wetēs. Prudēs & ſciens: volens ſcienſque: conſultò, conſulta opera, deſtinata voluntate, dedita opera: ex induſtria, ſtudio.

willigh/ghe-willigh. Volens, voluntarius, vltroneus, ſpontaneus, lubens, facilis, non grauatus.

willighheyd/ghe-willighheyd. Spōtanea volūtas, prompta voluntas, lubentia.

willighlick. Voluntariè, voluntariò, vltrò, ſponte, ſua ſponte, lubenter, non grauatè, non inuitè, æquo gratoque animo. *ger.* **willighlick**: *ſax. vet.* **willung**: *ang.* **willingly.**

willighe/wilghe. Salix. *dicitur* **willighe/** *quod prompta & voluntaria ſit in creſcendo: ſicut Latinè* ſalix *à ſaliendi & creſcendi celeritate. ang.* **willow tree.** *Gothus* **wilga** voluntas *dicitur, Bon. Vulcan.*

willighen. Saligneus.

willighen-boſch. Salicetum, ſalictum.

willighen. Voluntarium facilemque reddere.

Wils *ſax. ſicamb.* Amia. *piſcis genus.*

Wime. *ſland.* j **wijme.** Vimen.

Wim-brauwe. j. **wimp-brauwe.** Supercilium.

Wimme. j. **wieme.** Fumarium, carnarium.

wimme. *germ.* Vindemia.

wimmen. *germ.* Vindemiare.

Wimp-brauwe/ wijn-brauwe/ wijn-brae/ wijnd-brauwe/ wijngh-brauwe / win-brauwe / wimbrauwe/ oogh-brauwe. Supercilium: ductus pilorum ſupra palpebras. *hæc dictio variè à variis ſcribitur & pronunciatur.*

wimp-brauwen ſwertſel. Calliblepharum. *Plin.* medicamentum quo ſupercilia denigrantur ad ornatum.

wimp-ooghen. j. **pinck-ooghen.**

Wimpel. Velum, velamen. *gall.* **gimple.**

wimpel. Vexillum.

wimpel-doeck. Velum, velamen: peplum.

wimpelen. Velare, velo operire: involuere, implicare.

Wimpel. *vet.* Terebellum. *ang.* **wimble.**

Win. j. **winne.** Agricola.

Winck. j. **wincke.** Nictus oculi, nutus.

winck-ooghen. j. **wincken.**

Winckel. *ger. ſax. ſicamb.* Angulus.

winckel. Taberna, officina, ergaſterium: opificis officina: taberna vbi merces exponuntur: pergula, locus accommodatus exponendis rebus venalibus.

winckel-haeck. Norma, regula angularis, regula angulos explorās. *vulgò* quadra:

winckel-houder. Propola.

winckel-knecht. Tabernarius, inſtitor.

winckel-marte. Norma angularis, regula.

winckel-tanden. Dentes angulares, intimi, genuini.

Wincke/wencke. Nictus oculi, nutus.

wincken/wenckē. Nictare, connuere: & Nuere, innuere, oculorum nutu ſignum dare. *ger.* **wincken**: *ang.* **wincke.**

Wincket/wiket. Portula, foricula, fenestella. *gall.* **wichet, guichet**: *ang.* **wicket.**

Wind. Ventus, aëris fluxus, aëris fluor, flabrum, ſpiritus, flatus, flamen, aura.

Wind *Becano dicitur à* **winden** / *fiue* **wenden.** i. vertere, voluere: *quod nebroſe & alia omnia vertat & voluat. ger.* **wind**: *gall. vent*: *ital. vento*: *hiſp. viento*: *ang.* **wynde.**

wind/aeſſem. Spiritus, pneuma.

wind. Crepitus ventris, flatus ventris.

wind gheuen. j. **locht gheuen.**

wind/wind-hondt/haſe-wind. Canis venā-

venaticus: canis celer volucerque instar venti.

wind-bal. Harpastum, follis pugiliatorius, pila ventosa.

wind-bzauwe. j. wimp-bzauwe. Supercilium.

windſ-bzuyd. Turbo, ventus vorticosus: typhon, procella: vertex aquarū. *ger. windſ-braut: ſax windſbrut.*

wind-buſſe. Cucurbita. *vulgo* ventosa.

wind-dzooghe. Vento aliquantulum siccatus.

wind-dzooghen haerinck. Halex recens, vento siccata, nec satis durata.

wind-eye. Ouum subuentaneum, zephyrium, hypenemium, irritum, vrinum, ventosum.

wind-gat. Spiramen, spiramentum.

wind-haerinck. j. ber-waepden haerinck.

wind-hond. j. wind. Canis venaticus.

wind-loos. j. wind-ſtil. Tranquillus.

wind-licht. *ger. ſax. ſicamb.* **j. toztſe.** Fax, tæda.

wind-maend. *germ. ſax. ſicamb.* Nouember. *quibuſdam* December. *q. d.* mensis ventosus. *dicitur etiam* **winter-maend** *&* **windel-maend.**

wind-meulen. Mola alata, pneumatica: quæ vento circumagitur.

wind-pijpe. Canna pulmonis, animæ canalis, aspera arteria.

wind-reghen. j. ſtof-reghen.

wind-ſtil. j. kalm. Tranquillus.

wind-ſtilte. Tranquillitas, malacia.

wind-ſtozm. Procella.

wind-ſtozmigh. Procellosus.

wind-bäck. Spiritalis machina fodinę.

wind-banck. j. ſchutſel. Obstaculum venti.

wind-banck ban de ozghelen. Episomium: obturaculum quo cōtinetur spiritus aut laxatur in organis.

wind-blaeghe. Turbo: procella.

wind-boghel/winter-boghel. Arquata, *q. d.* ventorum auis, *ventos & tempestates prædicens.*

wind-weruel/weruel-wind. Turbo.

wind-wozm/ wind-wozp. *ſax. ſicamb.* **j. mol.** Talpa.

windachtigh. Ventosus.

winden. *vetus* **j. waepen.**

windigh. Ventosus.

wind-as wind-aſſe. Trochlea: rechamus, *Vitru.* Succula, *Veget.* Prehensio, *Cæſ. gal. guindal: ang. windlaſſe.*

wind-aſ, boom. Vectis ergatæ.

wind-aſ-boghe/wind-boghe. Arcubalista, catapulta: arcus qui trochlea tenditur.

wind-aſ-gat. Chelonia.

wind-aſ-boet. Chelonia, ansæ succularum.

winde-boom. j. windel-boom.

winde-kardeel *ſax. ſicamb.* Funis tractorius, opifer.

winde/katerol. Trochlea, & Ergata.

winde-naghel. Axiculus.

winde-ſeel. Funis ductarius.

winde-ſtanghel/ windel-ſtāgh. Vectis.

winde. Helxine cissampelos.

winde/wzange. Volubilis, cōuoluulus, smilax leuis, campanula, scādulaca, coniugulū, funis arborum: *herba stipitibus & arboribus se circumuoluens.*

windel/wendel/ windel doeck. Fascia, fasciola, inuolucrum, iacunabula.

windel. j. polepe. Trochlea.

windelē. Fasciis inuoluere siue vincire

windel-band. Fasciæ.

windel-boom. j. wendel-boom.

windel-graet. j. wēdel-graet. Cochlea.

windel-maend. *vetus.* **j. wind-maend.** December.

windel-ſtange. j. wind-boom. Vectis.

windel-ſteegher. *ſland.* Cochlea.

windel-ſtock. j. garen-winde/ haſpel. Girgillus.

winden. Torquere, contorquere, intorquere obtorquere, voluere, inuolucre, implicare, versare, vertere. *ger. winden: ſax. wennen: ang. winde.*

winden. Sursum tollere. *gall. guinder.*

winden op een klouwen. Glomerare.

winden. j. beſchen. Fasciis inuoluere.

wind-boom/ wind-aſ-boom/ windel-ſtanghe. Vectis ergatæ: palus ligne? ferreusve quo circumagitur ergata traiecta aut succula.

wind boom/ dzaep-boom/ kapeſtand. Ergata.

wind-boom/ laecken-boom. Liciatorium, iugum.

wind-bzauwe/ wimp-bzauwe. Supercilium.

wind-hals. j. dzaep-hals. Torquilla.

wind-naghel / windel-naghel. Axiculus.

winder. j. **wender.**

windſel. Inuolucrum.

windſel. j. **kindſ-doecken.** Cunabula, faſciæ.

windtelen. j. **wendtelen.**

Winne / win / land-winner. Agricola, agricultor.

winne. *vetus.* j. **hoeue.** Villa.

winnen. Lucrari, lucrum facere, quæſtum facere, proficere, rem facere, acquirere. *germ. gewinnen: gal. gaigner: ang. winne, gaine.*

winnen / verdienen. Mereri.

winnen den prijs. Palmam ferre.

winnen den koſt. Quærere ſibi victũ, parare ſibi victum.

winnen den koſt met ſpinnen ende weuẽ. Lana ac tela victũ quæritare.

winnen. j. **ver-winnen.** Vincere.

winnen t'ghedinghe. Obtinere litem, obtinere cauſam, cauſam expugnare, vincere.

winnen de ſtadt. Potiri vrbe.

winnen de herten van t'volck. Animos populi præuertere amore, beneficiis: conciliare animos.

winnen / land winnen. Colere agrum, colere terram, agere agriculturam, colligere fructus terræ. **winnende land.** Aruum, ager colonus.

winnen / kinderen winnen. Gignere, generare, procreare, ſuſcipere liberos.

winnende ledẽ. *vet.* Membra genitalia.

win-baer. Vincibilis, ſuperabilis.

win-hof. *louan.* j. **hoeue.** Villa.

win-ſaem. j. **win-baer.**

winnelick. Vincibilis, ſuperabilis.

winnende land. Ager, ager colonus, aruum.

winnende gheld. Pecunia quæſtuoſa, fœnore occupata.

winner. Victor. & Colonus.

winner. *vetus.* Genitor.

winninghe. Quæſtus, lucrum, emolumentum, captura.

winſte. Quæſtus, lucrum.

winſter. *vetus.* Genitrix.

Wint. j. **wind.** Ventus.

Winter. Hyems, bruma. *germ. winter: ang. wynter.* **Winter** / *quaſi* **windheer.** j. ventorum dominus, *dicitur Petro Nannio. Becano autem,* **win-ter.** j. lucrum abſumens. *vtramque etymologiam veriſimilem approbo, confirmoque: Nannij quidem, carmine Ouidij, Imperium ſeuis hyberno tempore ventis: Becani autem, carmine Virgilij, Frigoribus parto agricolæ plerumque fruuntur.*

winter-appelen. Serotina, autumnalia, hyberna mala.

winter-dagh. Dies hyemalis, bruma.

winter-frupt. Poma ſerotina.

winter-goed. Hybernæ fruges.

winter-groen. Limoniũm, betaſylueſtris, tintinabulum terræ, pyrola.

winter-kerſen. j. **krieken out wijf.** Halicacabus, veſicaria. *vulgò* alkakengi.

winter-koe. Vacca hyeme lac prebens. & Vacca ſterilis.

winter-koninckſken. Troglodites paſſer. *q. d.* regulus hyemalis.

winter-krape. Cornix, cornicula.

winter-legher. Hyberna, hybernacula: caſtra ſiue loca in quibus hyeme ſtant milites.

winter-legheren / winter-leghe houden. Hyemare, hybernare.

winter-maend. *ſax. ſicamb.* December, brumalis menſis, brumalis december. *Superioribus Germanis nonnullis eodem nomine etiam* Nouember & Ianuarius *appellantur.*

winter-oeft. Poma hyberna, autumnalia, ſerotina: opora, fructus autumnales.

winter-rock / pije. Endromis.

winter-rooſen. Malua maior, hortenſis: moloche.

winter-terwe. j. **roggbe.** Siligo. *q. d.* triticum hybernum.

wintrachtigh. Hyemalis, hybernus, brumalis.

winteren. Hiemare. **Het wintert.** Hyemat, hyems vrget.

winterſch. Hybernus, hyemalis, brumalis.

Wip. Vibratio, agitatio tremula atque ſubita.

wip / wijp. *vetus.* Fax, lumen. & Lux micans, lumen tremulum, conſcans, ſubitò micans: vibratio luminis. & Nictus oculi. **Scheele wip.** Lumen obliquum, oculus limus: & Strabo, ſtrabus: qui oculos habet diſtortos.

wippe,

Wippe. *vetus.* Flagrum, flagellum. *ang. wippe.*

Wippe. Tolleno, tollenon, ciconia: pertica putealis.

Wippe. Patibulum tollenonis instar constructum: furcilia.

Wippe. j. stroppe-hoozde. Fidiculæ.

Wippen. Micare, per interualla fulgere: & Pendere, atq; tremulo motu agitari: & Agitare, vibrare.

Wippen. *vetus.* Cædere flagris, flagellare. *ang. whippe.*

Wip-galghe. Tolleno & Patibulum.

Wip-steert. Gnaphalus: *auis plumis & cauda mobilibus.*

Wip-steerten. j. wispel-steerten. Agitare caudam.

Wipperer. *sax. sicamb.* Ardelio.

Wis. j. ghe-wis. Certus, verus.

Wis-konste. Mathematica.

Wis-konstenaer. Mathematicus.

Wis-seggher. *vetus. sax.* **j. waer-seggher.** Augur, diuinus.

Wislick. j. ghe-wislick. Certò, certè.

Wisch/wische. *sax. sicamb.* Pratum: *dicitur alijs* **wiesen.**

Wisch. Inuolucrum herbæ, straminis, panni, &c.

Wisch. Penicillus, penicillum, peniculus, spongia. *ger. wisch.*

Wisch-doeck. Peniculus, penicillus: peniculum, penicillum. *ger. wischtuch.*

Wisch/hoofd-wisch. j. hoofd-wisghel. Cestricillus.

Wisschen. Tergere, detergere, verrere, purgare. *ger. wischen.*

Wispel. *sax. sicam.* Corus: duo trimodij.

Wispelen. Vacillare, vagari.

Wispelen. *sax.* Balbutire.

Wispelen. *sicam.* Sibilare, susurrare, mussitare, mutire. *ang whisper.*

Wispeler. Vagus, vagabundus.

Wispeler. *sax. sicamb.* **j. lispeler.** Blæsus, balbus.

Wispel-steerten. Cercopissare: mota cauda adblandiri, motare caudam, iactare caudam.

Wispel-duerigh. Inconstans, vagus, mobilis.

Wispel-tupte. Homo mobilis, inconstans, vagus.

Wisperen. j. wispelen. Insusurrare, in aurem dicere leui susurro. *ang. wisper.*

Wisse. Vimen.

Wisse houts. Fascis lignorũ maiorũ: ligna maiora in fasces ligata, foco destinata.

Wisse. Restis.

Wis-hout. j. wisse houts. Fascis lignorum maiorum.

Wissel/wisselinghe. Permutatio: & Collyb°, pecuniæ permutatio. *vulgò* cambium, concambium. *ger. wechsel: sax. wessel.*

Wissel. j. wissel-bancke. Trapeza.

Wissel-baer. Mutabilis.

Wissel-balgh. j. wisselinck. Puer subditicius.

Wissel-bancke. Trapeza, mẽsa, taberna argentaria, numularia: argentaria, ç.

Wissel-bzief. Tessera, collybistica, tessera nummaria: schedula qua exhibitæ pecuniæ repræsentantur.

Wissel krupd. Thlaspi.

Wissel-loon. Collybus.

Wissel-roede. j. bisier-roede.

Wisselen. Mutare, permutare, alterare.

Wisselen het gheld. Commutare, permutare nummum: nummo maioris pretij accepto minutam pecuniam per partes reddere. *germ. wechslen: sax. wesselen.*

Wisseler. j. banckier. Argentari°, nummularius, collybista, mensarius: qui quæstum facit fœnerandis permutandisque pecuniis.

Wisselinck/wissel-balgh. Puer subditus, subditicius, suppositus, supposititius.

Wisselinghe. Commutatio, permutatio pecuniæ, collybus.

Wissender. *vide* **Weeme.**

Wit. *vetus.* **j. wet.** Lex.

Wite/witte. *vet.* **j. wete.** Notitia, scientia, prudentia: & Ingenium. *ang. witte.*

Witen. *sax. fris. sicamb.* **j. weten.** Scire.

Witigh/wittigh. *vet. holl.* Sciens, prudẽs, ingeniosus. *ang wittingh, wyttie.*

Witelick/wittelick. *holl.* **j. wettelick.** Legitimus.

Wit-heer. Auus. *fortè à scientia: fortè ab alba canitie sic dictus.*

Witeken/witteken. *sland. campin.* Auia.

Wite/witigh/witte/wittigh. *vet.* Sciẽs, prudens, peritus: *hinc* **ael-wite/ael-witigh.**

witc-vrouwe / witſke-wijf / witte-vrouwe / wit-vrouwe. *friſ. ſicamb.* Lamia, larua : ſaga, maga, mulier ſciola : incantatrix : *ſic dicta, quod mulier ſcire velit : qua ratione etiam* ſaga *&* maga *Latinis vocatur. ang. wytche.*

wittigh. *vet.* Sciens, prudens. *ger. witzig: vetus ſax. wite: ang. wittie.*

wittighen. *ſax. friſ. ſicamb.* Vaticinari, hariolari, augurari : *&* Significare, prænuntiare.

wittigher. *ſax. friſ. ſicamb.* Vaticinator, hariolus, haruſpex.

witingh / wittingh. *vet.* Magus, ſciens: *&* Ingenioſus, ſolers : *&* Gnarulus, ſciolus. *ang. witting, wittie. Hinc* **Louentſche witting** *dicitur* Sciolus Academiæ Louanienſis alumnus.

Wit. Albus, candidus, niueus, lacteus, cygneus, olorinus, eburneus. *germ. weyſs: ſax. wit: ang. white.*

wit / grijs. Canus, incanus.

wit gheld. Moneta argentea.

wit wachs. Cera punica, candida.

wit der ooghen. Album oculi, albugo.

wit van den boom. j. ſpint. Alburnũ.

wit van den kapuyn. j. ſpier. *q. d.* album. *gall. blanq du chapon.*

wit van den doel. j. doel-wit.

wit van d'eye. Albumen oui, albor oui, candidum oui.

wit daer men nae ſchiet. Scopus.

wit vrood / witten-vrood. Panis candidus, primarius, ſiligineus.

wit gaerwer. Alutarius.

wit-grauw Leucophæus.

wit-haerigh. Canus.

wit-heer. Auus. *vide* **wite.**

wit-maecker. *ſicamb.* j. **wit-gherwer.** Alutarius.

wit-man. *vetus. ſicamb.* Viduus.

wit-moes. Athera: puls ex tritici farina lacti permiſta: leucophagum: cibus lactarius.

wit-penninck. j. twaelf hallers.

wit quiſpel. Penicillum tectorium.

wit-viſch. Apua, phalerica, alburnus, piſciculus candidus.

wit-vrouwe. j. weduwe. Vidua. *q. d.* alba mulier : *matronæ enim lugentes tam apud nos quàm apud Romanos albis vſæ ſunt veſtibus olim: & nunc temporis in Gallia & Belgio ſtola pulla indutæ & candido linteo, luctum oſtentant.*

wit-vrouwe / wite-vrouwe. j. alue / alruinne. Larua. *&* Saga, venefica. *vulgò* alba mulier, Sibylla alba. *ang. witche.*

wit-wercken. j. weeck-wercker : & klepn-wercker.

witachtigh. Albidus, ſubalbidus, candidulus: ſubcandidus.

withyed / wittighyed. Albedo, candor.

witte. *ſax. ſicamb.* As aſſis, quadrans: ſemiobolus.

witte wite van den waeghen. *ſland. j.* **hupue.** Tympanum currus, *ex linteo albo plerumque conſtans.*

witteken. j. witeken. Auia.

wittekens. Candidulus.

witten-vrood / wit vrood. Panis candidus, primarius.

witten-vrood. j. wepten-vrood. Panis triticeus.

witten donder-dagh. Feria quinta maioris hebdomadæ : feria Cœnæ Domini: pridie paraſceues. *q. d* albus dies Iouis : *quod ſtips triticea, hoc eſt, triticum, & triticei ſiue albi panes in feria cœnæ Domini, ſiue pridie paraſceues, poſt prandium, & die paraſceues ante prandium, eleemoſynæ loco erogentur pauperibus: vnde Galliæ quibuſdam locis nadj blanc, & ipſa eleemoſyna panitea ſiue triticea, blanc dieu dicitur. Germanis etiam quibuſdam* **wepſsfridtag / witfrijdagh** : *aliis, nempe Colonienſibus, & Iuliacenſibus,* **mêdel-dagh** *&* **menghel-dagh** *dictus : &* **mendel-vrood / menghel-vrood** / *panis ex farragine, triticoque nempe & ſecali, quæ tunc pauperibus erogatur: panis autem candidus in templis ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridie paraſceues, qui* **menghel-vrood** *Iuliacenſibus, Flandris Brugenſibus* **krickemicke** *vocatur.*

witten-ſon-dagh. *vetus. ſicamb.* Dominica in albis: octaua paſchæ : *à candidis veſtibus quibus veteres octo diebus à ſabbatho paſchæ vſque ad ſabbathum ſequens ſolent poſt baptiſmum vti. ger. weiſſ ſontag.*

witten-ſon-dagh. *vetus. ſland* Dominica Pentecoſtes. *ang. whitſonday.*

witten-vrijdagh. *vetus. germ.* j. **goeden vrij-dagh.** *vide* **witten donder-dagh.**

wit-wortel. Polygonatum. *vulgò* ſigillum Salomonis. *germ. weiſswurtb: ſax. witwortz: ang. wytewurt.*

wittighepd/ witbepd. Albedo.

witten. Cãdefacere, dealbare, gypſare: albarium inducere.

wit-quiſpel/ wit-quaſt. Peniculus tectorius, quo albarium inducunt parieti.

witſel. Calx vda qua dealbatur paries, gypſus: tectorium: alborium, opus albarium.

wittighepd. j. **witbepd.** Albedo.

wittingh. j. **wit-biſchken.** Apua, alburnus.

wittingh/ wijttingh. Aſellus mollis: piſcis argenteo ſplendore è genere aſellorum molliſſima carne. *ang. whyting.*

witteken. j. **witeken.** Auia.

witte. j. **weduwe.** Vidua.

Wittingh. j. **witingh.** Sciolus.

VV L

Wl. Vlula, noctua. *& metaphor.* Homo ſtolidus & improbus. *ger. vl, eul: ſax. wle: gal. hulote: ang. owle.*

VV O

Woack. *vetus holl.* j. **doot-kleed.** Amiculum ferale. *Adr. Iun.*

Wocke. *ſax.* Funiculus.

Wocke. *ſax. ſicamb.* j. **ſpin-rock.** Colus.

Woe. *ſicamb.* j. **hoe.** Quomodo.

Woecker. Fœnus, vſura, fructus è pecunia fœnori data collectus. *germ. wucher: ſax. woker.*

woecker. *ſland. brug.* Vſurarij taberna.

woecker-gheld. Nummi vſurarij: æs circumforaneum: pecunia è tabernis argentariorum fœnori accepta: pecunia fœneratitia.

woecker-wijſe. Fœneratò, cum fœnore.

woeckeren. Fœnerare, fœnerari, fœnori dare, vſuram facere, exercere, agitare: & Augere.

woeckerer. Fœnerator, daniſta, vſurarius.

woeckerije. Fœnus, fœneratio.

woeckerſch. Vſurarius, fœneratorius.

Woed woede. Rabies, furor, inſania.

woeden. Furere, inſanire rabie, rabire, ſæuire, agitari. *ger. wueten: ang woode.*

woeden. *vetus.* j. **bloeden.** Fluere.

woedigh/ ber-woedt. Furioſus, furibundus, rabidus, ſæuus. *germ. wuetig: ang. woode.*

woeder. *vetus. ſax. ſicamb.* Tyrannus. *ger. wueterig: ſax. woeter.*

woederije. *vetus.* Tyrannis.

woedeniſſe. Rabies, furor. *ang. woednes.*

woedighepd. Rabies, furor.

woedighlick. Rabidè, furioſè.

Woegh-ſteertken. j. **ſwalm-ſteertkẽ.** Subſcus.

Woel/ ghe-woel. Scaturigo: & Tumultuatio. & Preſſura.

woelen. Scaturire, ſcatere, abundare. & Tumultuari. & Volutare.

woeldigh. Abundans.

Woelen. *ſland.* j. **woeghen.** Premere, angere, ſtringere, obſtringere, conſtringere, torquere.

Woelteren in het ſlijck. Volutare in luto. *gal. veaultrer.*

Woelghe. *ſland.* j. **hoelie/ ſteen-kolen.** Carbones ſaxei.

Woenſ-dagh/ *melius & frequentius* **goenſ-dagh.** Dies Mercurij. *ang. wednſday, wenſday.*

Woer. *zeland.* Algæ herbæ ſpecies, *hollandis* **wier** *dicitur.*

Woer-haen. *vetus.* Phaſianus.

Woeſſet. Veſtis ſubſerica.

Woeſtepn. j. **fuſtepn.**

Woeſt/ wueſt. Vaſtus, vaſtatus, depopulatus, deſertus. *ger. wueſt: gal. gaſte: ital. guaſto.* & Sordidus, obſcœnus, turpis, ſqualidus, deformis: incultus.

woeſt land. j. **ber-woeſt.**

woeſt menſch. Homo agreſtis, ſylueſter, ſylueſtris, ruſticus, durus, indomitus, inconſtans, animo volubili, indomito & irrequieto, nulli rei ſaris attentus.

woeſten. j. **ber-woeſten.** Vaſtare. *germ. wueſten, ver: wueſten: gal. gaſter: ital. guaſtare: hiſp. gaſtar.*

woeſten. *vetus. zeland.* Exterminare, in exilium agere, proſcribere.

woeſtijne/ woeſtenije. Eremus, ſeceſſus, ſolitudo, deſertum, vaſta ſolitudo, ſolitudo deſerta, locus ſolitarius. *vulgò* vaſtina.

woeſtheyd. Vaſtitas, vaſtitudo, deſolatio: & Sordes. & Inconſtantia, animi volubilitas.

Wolcke. Nubes, nubilum: vndæ aëriæ. *ger. wulck.* **Wolckſken.** Nubecula.

wolckachtigh. Nubilus.
wolcken. Nubilare, nubilari.
Wolf. Lupus. *germ. wolf: ſax. wulf: ang. wolfe.*
Wolf. *holl. ſicam.* Tinea apiaria, araneæ inſtar telam texens.
Wolf. j. wolfs-pels. Maſtruca: diphthera.
Wolf. Phagedæna: herpes exedens, vlcus depaſcens. *vulgo* lupus: cancri genus, cutim, & ſubiectam carnem ſerpendo ad oſſa vſque corrodens ac vorans, inſtar lupi.
Wolf. *ger. ſax.* Paratrimma, intertrigo.
wolfinne woluinne. Lupa.
wolfken. Paruus lupus.
wolfken. Lycitça, lycas, canis lupo ſimilis.
wolfs. Lupinus.
wolff-beſien. Herba paris ſiue paridis: vua lupina, vua vrſa.
wolff-ghe-bit. Lupatum.
wolff-klauwe. Lycopodium, pes lupi: herbæ genus.
wolff-krupd. Aconitum.
wolff-maend, December. *q.d.* luparius menſis: *quod ſcilicet lupi tum atrocius graſſentur.*
wolff-mantel pelſ-rock / wolff-pels. Rheno: maſtruca.
wolff-melck. Tithymallus, lactuca marina. *q.d.* lac lupinum. *à lacteo ſucco qui ex tithymallo manat.*
wolff-pels. Maſtruca: diphthera: veſtis confecta ex luporum vel vrſorum pellibus.
wolff-ſcheet / bult. *holl.* Lupi crepitus, fungus glomeratæ rotũditatis ſporgiæ non abſimilis. *germ. bubenfiſt: gal. veſſe du loup: ital. veſcie de lupo.*
wolff-tanden. Dentes lupini ſiue ſilueſtres: dentes parui qui poſtrema parte maxillæ equorum adnaſcuntur.
wolff-wortel. Aconitum, napellum lureum, luparia.
Wolle. Lana. *germ. wul, ſax. wulle: ang. wolle.*
wolle metter ieecken j. ieck-wolle. Lana ſuccida.
wolleken aen bloemen ende krupden. Lanugo.
wol-blad / wol-krupd. Verbaſcum.
wol-haer / wol-haerken. Lanugo.
wol-kaerder. Carminarius, carminator.
wol-kaerdſter. Carminaria, carminatrix.
wol-klopper. Carminarius.
wol-krupd / wol-blaederē. Verbaſcum, lucubria, lucernalis herba, candela regia, candelaria: *officin.* tapſus barbatus.
wol-locke / wol-blocke. Floccus.
wol-ſlaegher. j. wol-kaerder.
wol-man. Lanarius.
wollen / wullen. Laneus.
wollen hemde. j. lijf-rockſken.
wollen laecken Pannus laneus.
wollen ſocke. Pedule.
wollen-werck. Lanificium, lanicium, lanæ opificium.
wollen-wercker. Lanarius, lanifex, lanificus.
wollen-werckſter. Lanifica.
wollen-weuer / wullen-weuer. Lanarius, textor lanarius.
Wollinck. Farraceum: ex alica farris edulium.
Wolpe. j. wulpe. Catulus.
Wommelen. *ſicamb. friſ.* **j. krielen.** Scatere.
Wompelen. *vetus. flandr.* **j. wimpelen.**
Wonde. Vulnus, plaga. *germ. wunda. ſax. wund: ang. wounde.*
wonden. Vulnerare, ſauciare, infligere vulnus, inferre vulnus vel plagam.
wond-arſte. *ſax. ſicamb.* Chirurgus: medicus vulnerarius. *ger. wundartzt.*
wond-arſtedije. Chirurgia.
wond-ijſercken. j. tintel-ijſercken. Specillum.
wond-krupd. Solidago.
wond-krupd. j. ſmeer-wortel. Craſſula maior, fabaria, faba craſſa.
wond-mael. j. wond-teecken. Cicatrix.
wond-meeſter. Chirurgus.
wond-olie. Oleum vulnerarium.
wond-plaeſter. Pittacium, emplaſtrum vulnerarium.
wond-ſalue. Vnguentũ vulnerarium.
wond-ſeerken. Cruſtula vulneris.
wond-teecken. Cicatrix.
wond-wiecke. Turunda.
Wonder. Mirum, res mira, miraculum, admiratio. *germ. wonder: ſax. wunder: ang. wonder,*

wonder-baer. Admirabilis, admirādus, mirus, mirificus, mirabilis.

wonder-baerlick. Admirabilis: & Admirabiliter, mirabiliter: mirificè.

wonder-boom. j. **krupſ-boom/molen-krupd.** Ricinus. *ger. wunderbaum: ſax. wunderbom.*

wonder-daed. Miraculum.

wonder-daedigh. Mirificus.

wonder-reden. Paradoxum.

wonder-ſaem. *vetus.* Mirabilis.

wonder-teecken. Prodigium, oſtentū, portentum, ſignum.

wonder-werck. Miraculum.

wonderen. j. **ver-wonderen.** Mirari, admirari.

wonderlick. Mirabilis, mirus, admirandus, admirabilis.

wonderlick/wonderlicken. Mirabiliter, admirabiliter, mirè, mirificè, mirum in modum: mirandum in modum.

Wonne/wunne. *ger. ſax. ſicam.* Gaudiū. & Gratia.

won-ſaem. *vetus.* Iucundus, lætus.

wonne-maend *ſax. ſicam.* Maius mēſis, *ſic dictus Carolo Magno. q. d.* menſis amœnitatis & gaudij. *Mich. Beut.*

Wonſ-dagh. j. **woenſ-dagh.**

Woon. *vetus.* j. **ghe-woon.** Suetus.

woon. Habitatio, habitaculum.

woonen. Habitare, morari, cōmorari, manſionem habere, ſedem habere, ſtabulare, ſtabulari, manere, cōſiſtere in loco aliquo. *ger. wonen: ſax. wanen.*

woon-baer. Habitabilis.

woon-huys. Domicilium, habitaculū.

woon-plaetſe. Habitaculum, habitatio, ſedes, domicilium.

woon-ſtad. Habitatio, habitaculum, locus habitationis.

woon-ſtede. j. **woon-ſtad.** Habitatio, habitaculum.

wooner. Habitator, cultor.

wooninghe. Habitatio, habitaculum, manſio, domicilium, ædificium.

wooninghe. *holl.* Domus ruſtica.

woonlick. Habitābilis.

woonlick. *vet.* j. **ghe-woonlick.** Conſuetus.

woonte. *vetus.* j. **ghe-woonte.** Conſuetudo. *ang. wente.*

Woord, Verbū, dictio, oratio, locutio, ſermo, vox. *germ. wort: ſax. word, woerd: ang. woorde, worde.*

Woord/woord-teecken. j. **loſe.** Symbolum, bellicum ſymbolum.

woord doen voor iemanden. Poſtulare pro aliquo, agere cauſam alicuius, agere pro aliquo.

woord-boeck. Dictionarium.

woord-ſtrijd. Velitatio, rixa.

woord-praetigh. Magniloquus.

woord-rijck. Verboſus.

Woorde *holl. friſ.* j. **endtrick.** Anasmas.

Wordel/werdel/wortuel. Verticillus, verticillum, ſpondylus, harpax. *germ. wirtel: ang. whorle, wharle.*

wordel/wordel-been/rug-graet-been. Spōdylus, nodus, ſeu vertebrā ſpinę.

Worden. Fieri, effici, exire: euadere. *ger. wirden, werden: ſax. warden, werden, wurden. Piam & Scripturæ ſacræ conſonam etymologiam reputo, ſi* **worden.** i. fieri, & **woord** *ſiue* **word.** i. verbum, *eiuſdem fiant proſapiæ. Verbo enim Domini cæli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum: quoniam ipſe dixit & facta ſunt, ipſe mandauit & creata ſunt: Pſal.* 32. *Dixit Deus, fiat lux, & facta eſt lux, dixit, fiat firmamentum, & factum eſt ita, dixit, congregentur aquæ, & factum eſt ita, dixit, germinet terra, & factum eſt ita, &c. Geneſ.* 1. *Verbum tuum Domine, opus perfectum. Verbum tuum proceſſit, & opus ſtatim fiebat:* 4. *Eſdr.* 6. *Phraſi autem Hebraica* Verbum *pro re geſta ſiue facto accipitur. Luc.* 2. *Videamus hoc verbum quod factum eſt. &* 2. *Paralip.* 36. *Reliqua verborum Ioacim & abominationes eius quas operatus eſt, &c. Sic quoque* ſermo, res *vel* factum *dicitur Geneſ.* 24, 50. *Exod* 16, 16. 1. *Reg.* 21, 2. 2. *Reg.* 12, 21. 3. *Reg.* 15, 5. 4. *Reg.* 11, 5. 2. *Paralip.* 13, 22. & 23, 3. *Iob.* 6, 9. & 27, 14. *Pſal.* 55, 5. & 63, 6. *Prou.* 25, 2. *Sap.* 2, 2. *Ierem.* 14, 1. & 40, 3. *Dan.* 28, 11, 23. 1. *Mach.* 6, 3. *Matth.* 21, 24. *Act.* 8, 21. *Rom.* 9, 7. *vt annotauit Emanuel Sa, in ſacra Scriptura Phraſibus.*

Wordt. *ſax. ſicamb.* j. **werdt.** Septum.

Worgh in de kiele. Angina, ſynanche.

worghen/wurghen. *vetus.* Stringere, premere.

worghen/wurghen/ver-worgē. Strangulare, ſuffocare, præfocare, angere,

viam ſpiritui præcludere, ſtringere, gulam vel guttur, obſtringere fauces. Laqueo collum obſtringere, comprimere: obtorto collo præfocare, ſtringendo gulam necare: laqueo gulam frangere. *ger. erwurghen.*

Wozghen *vetus. ſax.* Iugulare, necare.

Wozgh-euel. Angina.

Wozgh-pepzen. Pyra ſtrangulantia, ſtringentia gulam.

Wozghinghe. Strangulatio, ſuffocatio.

Wozld. *frij. ang.* j. **wereld.** Mundus.

Wozm. Vermis. *ger. wurm: ang. worme.*

wozm der peerden. Verminario: vitium in iumentis, cùm à verme infeſtantur.

wozm/ aerd-wozm/ pier. Lumbricus, tinea, inteſtinum terræ. **Wozmken.** Vermiculus.

wozm-kruyd. Abſinthium ſeriphium vel marinum: ſemen lumbricorum.

wozm-kruyd / repn-baeren. Parthenium mas.

wozm-ſieck. j. **wozmigh.**

wozm-ſiekte in den buyck. Vermina, orum.

wozm-ſteke. Vermiculatio, caries.

wozm-ſiekigh. Vermiculoſus, vermiculans, vitioſus.

wozm-ſiekigh wozden. Vermiculari, cariem trahere, carie infeſtari.

wozm-moedt. j. **wermoed.** Abſinthium.

wozmachtigh. Verminoſus, vermiculans.

wozmigh peerd. Iumentum farciminoſum: cui fiſtulis quibuſdam ſubtercutaneis corruptus humor manat, plurimaſque toto corpore collectiones patitur. *Adrian. Iun.*

wozmte. *ſax. ſicamb.* Abſinthium.

wozmten-wijn. Abſynthites.

Wozminghe/ wozmene. Laquear. & Culmen domus: faſtigium.

Wozp/ werp. Iactus, miſſus, bolus.

wozp der dieren. Fœtus.

wozpen. j. **werpen.** Iácere, *&c.*

wozpen / werpen. Canum more fœtare, fœtificare.

wozp-net. j. **werp-net.** Funda.

wozp-pijl. Iaculum miſſile.

wozp-ſchoepe/ werp-ſchoepe. Ventilabrũ. *ger. wurpfſchauffel: ſax. worpſchuffel.*

wozp-riem. Pugillare ligamen: ligaculum quo accipiter in pugno aucupis tenetur.

wozp-roede. Iaculum miſſile.

wozp-ſpieſken. Pilum.

wozp-top. j. **nonne.** Trochus.

wozpel. *germ. ſax.* Teſſera, alea.

wozpelinck. Fœtus. & Catulus, catellus.

wozpelinck. j. **ber-werpelinck.** Reũculus.

Wozs. j. **wers.** Malus.

Wozſelen. j. **werſelen.**

Wozſſe. j. **weſſe/ wozte.** Decoctum.

Wozſt. Lucanica, botulus, botellus, farcimen, hila. *ger. wurſt.*

wozſt-maecker. Fartor: qui farcimina & farta implet ad eſum.

wozſt-ber-kooper. Allantopola.

Wozſtepn. j. **fuſtepn.**

Wozſtelen. Luctari, colluctari, certare lucta, contendere lucta. *ang. wraſtle.*

wozſtel-bzoecke. Campeſtre.

wozſtel-plaetſe. Palæſtra.

wozſteler. Luctator, palæſtrita.

wozſtelinghe. Lucta, luctatio, luctamen, luctatus, us.

Wozte oft meddigh bier/ gheſoden mout. Muſtea ceruiſia, & tepida: dilutum ex quo poſtea ceruiſia coquitur: condimentum cereuiſiæ, condimentum polentarium; potionis ſiue pultis genus ex farina hordei torrefacti aliiſque aqua perfuſis conſtans, quæ poſt adiecta miſtaque cereuiſiæ recens coctæ colorem ſaporemque adfert: *quibuſdam etiam* **nae-bier** & **nae-goed** *dicitur. ang. woorte. vulgò* braxium.

Wozte. *vetus.* j. **wozrel.** Radix.

Wozte. *ſland.* j. **warte/ werte/ wratte.** Verruca.

Wozrel. Radix. *germ. wurtzen: ſax. wortz.*

wozrel. *machlin.* j. **pee.** Siſer, carota ſubalbida.

wozrel-wozm. Rauca: vermis radices arrodens.

wozrelen. Radicare, radices agere, radices emittere.

wozrelachtigh. Radicoſus.

wozrelings. Radicitus: à radice, vſque ad radicem, vnà cum radice.

Wozuel/ weruel/ wozdel/ werdel. Verticillus,

ticillus, verticulū, verticillum, ſpondylus: annulus qui ima parte fuſis commodius torquendis rotandiſq; adhibetur.

Woꝛuel. j. **gꝛendel.** Repagulum.

Woꝛuel. j. **weruel.** Gyrus.

Woꝛuel-ſieck. Appioſus. **Woꝛuel-ſiecke beeſte,** Iumentum appioſum: quando micat auribus, caligat viſu, & gyrat in circulum tanquam ad molas.

woꝛuelen. j. **weruelen.** In gyros agere.

Woſen. Aqua bulliente decreſcente aliam infundere.

Woud. j. **boſch.** Silua, *germ. wald: ſax. wold: ang wood, woode.*

woud-bꝛoeder, *vetus.* Anachoreta, eremita.

woud-eſel. Onager.

woud-heer / woudt-her. Syluarum præfectus, ſyluarum dominus: & Syluanus deus, Faunus. **Wilde woudt-her.** Syluanus agreſtis, Faunus agreſtis, Satyrus: Pan.

woud-her-man / woudt-her-manneken. Faunus: & Spectrum, terriculamentum.

woud-her-mannekens. Penates, lares.

woud-meeſter. Saltuarius.

woud-raue. Coruus ſyluaticus.

woud-ſlanghe. Coluber.

woud-ſneppe. Perdix ſyluatica.

woud-boꝛſter. Nemorum præfectus, ſyluarum cuſtos, ſaltuarius: cui latè cuſtodia credata campi. *Virg.*

woud-achtigh. Silueſtris, nemoroſus.

Woude. Vellem. **God woude.** Si dis placet, Deo volente, Deo fauente: dij bene vertant.

Wouteren. Volutare, voluere. & Volutari, volui. *gal. veautrer: ſax. wolteren, walteren: ang. waltre.*

woutꝛen. Succedere: accidere bene aut malè.

wouter-block / wouter-ſteen. *vetus.* j. **welle.** Voluulus, cylindrus. *germ. walſteyn: ſax. wolteſteyn, wolteblock, walter.*

Wouwe. Lutea, luteola. *gal. fland. waude: ang. wede.*

Wouwe / wouwer. j. **kiecken-dief.** Miluus, miluius. *ger. weibe.*

wouwe-ſteertken. *fland.* j. **woegh-ſteertken.** Subſcus.

Wouwer. j. **vijuer.** Viuarium, piſcina, ichthyotrophium.

Woudken. *mechlin.* j. **oudken.** Auia.

VV R

Wꝛ / wder. Vaccæ vber.

Wꝛack. *fland.* j. **bꝛack.** Acidus: & Salſus.

Wꝛack / wꝛaeck / bꝛack. Improbus, reiiculus, vilis: *dicitur de mercibus quibuſdam minus probis. ſax. brack.*

Wꝛacke. *vet.* Naufragium. *ang. wrecke.*

wꝛacke. Nauis naufragio rupta: nauis partes naufragio ruptæ. & Merx naufragio corrupta.

wꝛacken oft wꝛaecken haeꝛinck. Halec reiicula: halec vilior relicta, ſelectis melioribus.

wꝛack-baeꝛ oft wꝛaeck-baeꝛ goed. Merx minus proba, merces viliores à ſelectis ſeparandæ & reiiciendæ.

Wꝛaddel. Palear, palearia: pellis ex gutture boum dependens.

Wꝛaeck. j. **wꝛack.** Improbus, &c.

wꝛaecke. *vetus. holl.* Repulſa.

wꝛaecken. *holl.* Reiicere, repellere, improbum habere: iudicare mercem non eſſe probam.

wꝛaecken de ghetuygen. *fland. hol. Zeland.* Reiicere teſtes.

wꝛaeck goed. j. **wꝛack goed.** Merx improba.

wꝛaeckinghe doen op de ghe-tuygen. *vetus.* Teſtes refutare, refellere, inceſſere, reiicere.

Wꝛaecke / wꝛekinghe. Vindicta, vltio. *germ. raach.*

wꝛaeck-gieꝛigh. Auidus vindictæ.

wꝛaeck-gieꝛighepd. Libido vlciſcendi ſiue vindicandi.

wꝛaecker. j. **wꝛeker.** Vltor: vindex.

wꝛaeckel. *vet.* j. **wꝛaeck-gieꝛigh.**

Wꝛangh / wꝛanck van ſmaeck. Adſtringens, auſterus, aſper guſtu.

Wꝛanghe. j. **winde.** Volubilis, ſmilax leuis.

wꝛanghe. j. **ſchoꝛſte.** Caſſutha.

wꝛangh-kꝛupd / bier-kꝛupd. Conſiligo, pulmonaria.

wꝛanghen. *vetus. ſax. ſtramb.* Aſtringere.

Wꝛanſch. *flandr.* Acerbus, auſterus, amarus.

Wrant. *friſ.* Homo muſſitator, litigator, altercator, moroſus.
wranten. *friſ.* Muſſitare, litigare.
wrantigh. *friſ.* Litigioſus, querulus, moroſus.
Wraſe. j. **wraeſe.** *ſicamb.* Cæſpes.
Wraſtelen/wratſelen. *holl.* j. **wozſtelen.**
Wratte. j. **werte.** Verruca.
wratachtigh. Verrucoſus.
Wre. j. **uder.** Vber.
Wre. j. **ure.** Hora.
Wreed. Sæuus, atrox, ferus, trux, truculentus, crudelis, toruus, inhuman⁹, dirus, immanis, immitis, ſeuerus, auſterus. *ſax. wreyth: ang. wrath.* i. ira, *& wroth.* i. iratus.
wreedheyd. Sæuitia, atrocia, ferocia, truculentia, crudelitas, ſeueritas.
wreedelick. Atrociter, ſeueriter, truculentè, toruè.
Wrencken wt de handen. Extorquere, eripere è manibus.
Wrept. *vet.* j. **wreed.** Auſterus, acerbus. *ſax. wreyth.*
Wreken / wraecke doen. Vindicare, vlciſci, exequi iniurias, perſequi iniurias, retaliare, compenſare iniuriã, vindictam reddere, ſumere, capere: vltionem facere.
wreken. *holl.* j. **wrepcken.** Extorquere è manibus.
wreker. Vltor, vindex.
wrekinghe/wraecke. Vltio, vindicta.
Wremelen. Motitare, palpitare.
Wremp. *ſland. holl.* Deprauatio oris.
wrempen/wrimpen. *holl. ſlan.* j. **grijſen.** Os diſtorquere.
Wrenghen. j. **wringhen.**
Wrenſchen/wrinſchen. Hinnire.
Wreuel/wreuelen. j. **freuel/freuelen.**
Wrijf des voets. Conuexum, mons, pectus pedis: ſuprema pars pedis.
wrijuen/vrijuen. Terere, atterere, conterere, friare, fricare. *germ. reyben: ſax. reyffen: ang. freate.*
wrijuer. Tritor.
wrijf-ſteen/ſand-ſteen. Tophus.
wrijf-ſteen. *ſax. ſic.* j. **krauw-ſteen.** Strigilis, pumex.
wrijf-ſteē der ſchilders. Lapis pigmẽtarius.
Wrijten/vrijten. *ſicamb.* Tornare, torquere, intorquere, obuoluere. *ang. wry, writh.*
wrijter/vrijter. j. **vraepelet.**
Wrimpen. *holl.* j. **wrempen.**
Wrinckel. Ruga. *ang. wrinckle.*
wrinckelen. Rugare. *&* Criſpare. *ang. wrinckle.*
Wringhen. Torquere, contorquere, vrgere, premere, conſtringere.
wringhen ende wozſtelen. Luctari.
wring-aerſen. Vibrare culum.
Wrinſchen/wrenſchen. Hinnire.
Writſelē. Torquere, intorquere, inuoluere. *ang. writh.*
writſelen/vritſelen. Motitare, mobilitari: ſubſilire.
Wrock. *holl.* j. **wronck.** Simultas.
Wroeghen. Vrgere, torquere, angere: *&* Accuſare: deferre.
wroegher. *ſland. holl.* Accuſator.
wroegher-ſchap. *vet. ſland.* Accuſatio.
wroeginge. Torſio, angor: *&* Accuſatio.
wroeghinge der ghe-wete. Remorſus, vellicatio, ſtimulus, accuſatio, labes conſcientiæ: alaſtor: animus ſibi cõſcius: ſyntereſis: vermis cõſcientiæ.
Wroeten/wrocten. Suffodere roſtro humum: proſubigere: ſcrutari roſtro, verſare roſtro.
Wronek. Torſio, contorſio.
wronck/wrongh. Iniuria: *&* Simultas, latens odium. *ang. wrong.*
wronck. *ſland.* Spira: *&* Ceſticillus.
wronck van bloemen. Sertum.
wronckel. Contorſio: *&* Ruga.
wronckelen/wrinckelen. Cõtorquere: *&* Rugare.
Wrongel. Spira: *&* Ceſticillus: *&* Cinnus.
wrongel van pieren oft wormen. Examen lumbricorũ, vermium, &c.
wrongel. *ſlan. hol.* j. **mattẽ.** Lac ſciſſum: pars caſeoſa lactis à ſero ſeparata.
wrongelẽ. *ſlan. holl.* j. **matten worden.** Coagulari, concreſcere: diſcerni tanquam lac à ſero.

VV S

Wſſel. j. **vnſel.** Statera.

VV T

Wt/upt. E, ex, extra, de. *germ. auß, vs: ſax. vt, vth: ang. out.*
wt/buyten. Foras, foris.
wt/ijdel. Vacuus, inanis.
wt zijn. Abeſſe. *&* Vacuum eſſe.
wt zijn om iemanden te be-virghen. Inten-

Intendere alicui fallaciam.

t zijn om eenigh dinck. Venari, quærere rem aliquam, aucupari aliquid, moliri aliquid, niti, conari, machinari: ſtudere.

Ot-banuen. Relegare, in exilium ablegare, mittere, agere.

Ot-beelden. Effingere.

t-beeldinghe. Effigies.

Ot-berren/wt-branden. Exurere.

Ot-berſten. Erumpere, & Scaturire.

Ot-bieden. *uetus.* Prouocare, proritare, ciere, laceſſere, poſcere in prælia.

Ot-blaeſen. Efflare, exſpirare.

Ot-blijuen. Emanere.

Ot-bluſſchen. Extinguere.

Ot-bollen de wooꝛden. Effundere verba, effutire.

Ot-boꝛtelen. Erumpere, egredi cum impetu.

Ot-botten. Gemmare, gemmaſcere, fruticare, pullulare, expullulare, efflorescere: extuberare.

t-botten / wt-loopen van ſchoꝛfte bend. Fruticari vel fruticare ſcabie.

Wt-branden. Exurere, perurere.

Wt-brenden. Dilatare.

Wt-breken. Erumpere, effringere.

Ot-breken. Rumpere vincula: effracto carcere euadere.

Ot-breken. Caput facere, frangi inſtar apoſtematis, erumpere.

Ot-breken. Effundi, effluere. & Palàm fieri, diuulgari.

Wt-brenghen. Efferre, proferre, expromere: & Palàm facere, manifeſtare: vulgare, euulgare, diſſeminare, reuelare. (oua.

Wtbroeden. Excudere vel excludere

Wt-bundelen. Excernere.

Wt-daeghen. Prouocare, laceſſere, in prælia poſcere, excire, euocare.

Wt-deplen. Diſtribuere, diſpartiri: dilargiri, elargiti.

Wt-delghen. Delere,

Wt-dienen. Emereri.

Wt-doen. Demere, eximere: & Extinguere: & Delere, expungere.

wt-doen / ont-kleeden. Exuere tunicam, veſtem: exuere tunica, veſte.

wt-doenlick. Delebilis.

Wt-dooꝛren i. wt-dꝛooghen. Exarescere, perarescere.

Wt-douwen. Exprimere.

Wt-dꝛaegē. Efferre, expertare: egerere.

wt-dꝛaeghen. Effutire, dicta foras eliminare: diuulgare.

wt-dꝛaeghen om te ver-koopen. Venale deferre, venum deportare.

wt-dꝛaeghen ſchade-loos. Indemnem reddere, damnum præſtare.

wt-dꝛaegher van dinghen die vepl zijn. Circuitor, circitor: qui merces veſtéſve diſtrahendas vicatim circumfert: veſtiarius.

wt-dꝛaegherſſe/wt-dꝛaeghſtere. Circuitrix: inſtitrix, cui veſtes & aliæ res circumferendæ & diſtrahendæ dantur: veſtiaria.

Wt-dꝛijuen. Exigere, expellere, exturbare.

wt-dꝛijuen. *ſland.* Eliminare, propalare.

Wt-dꝛincken. Ebibere, eporare, educere: exantlare vinum poculo, *Plaut.*

Wt-dꝛinghen. Extorquere.

Wt-dꝛooghen. Exſiccare. & Exarere, exarescere.

wt-dꝛoogen. Tabescere, contabescere, extabescere, intabescere, atrophia laborare, confici tabe.

wt-dꝛooghende van ſieckte. Tabidus, phthiſicus: quem tabes conficit.

wt-dꝛooghende ſieckte. Tabes, ſyntexis, atrophia.

wt-dꝛooghinghe. Exſiccatio: & Tabes, atrophia.

Wt-dꝛucken. Exprimere.

wt-dꝛuckelick. Expreſsè, enucleatè: nominatim, manifeſtè, liquidò.

wt-dꝛuckſel. Expreſſio. & Effigies.

Wt-dꝛuppen. Exſtillare.

Wt-dwinghen. Extorquere.

Wt een doen. Diſiungere, diſſoluere.

Wt-eynde. Extremus finis.

Wt-eyſſchen. j. wtbieden. Prouocare.

Wt-eten. Exedere.

Wt-gaen. Egredi, exire, prodire.

wt-gaen. Deſinere, finiri.

wt-gaen. Extingui, emori: animam finire: vita diſcedere.

wt-gaen. Vectigali fundo expendi.

wt-gaen/ ver-tijen. Renuntiare.

wt-gaen ſijn goed. Cedere bonis, transferre bona.

wt-gaende. Exiens.

wt-gaende iaer. Annus extremus.

wt-gaende ſchijft. Litera fugiens, exoleſcens, vetuſtate cedens.
wt-ganck. Egreſſus, exitus: finis.
wt-ganck. Vectigal, cenſus, reditus annuus qui penditur.
wt-ganck des ſpels. Cataſtrophe, extrema pars fabulæ.
Wt-ghe-bouwt land. j. wt-ghe-mergelt. Ager effœtus, ſolum defatigatum.
Wt-ghe-dient krieghſ-man. Miles emeritus.
Wt-ghe-houwen beeldt. Sculptile.
Wt-ghe-laeten. Emiſſus.
Wt-ghe-leerd. Edoctus, perdoctus.
Wt-ghe-leghde hinne. Gallina effœta.
Wt-ghe-leydt. Eductus, deductus.
wt-ghe-leyde. Deductio.
wt-ghe-leyde doē. Deducere abeuntē.
Wt-ghe-leſen. Perlectus.
wt-ghe-leſen. Lectus, delectus, electus, ſelectus, exquiſitus.
Wt-ghe-loopen munck. Monachus erro, apoſtata.
Wt-ghe-mergheld land. Ager effœtus, defatigatus, exhauſtus.
wt-ghe-mergheld peerd. Iumentum coriaginoſum.
Wt-ghe-monſtert. Exauctoratus, expunctus ſtipendiis, ære dirutus.
Wt-ghe-nomen. Exceptus, exemptus: demptus.
wt-ghe-nomen. Eximius.
wt-ghe-nomē be-halue. Præter, præterquam, niſi.
Wt-ghe-oꝛlooght. Fractus bello, exhauſtus bello.
Wt-ghe-raecken. Elabi, euadere, emergere.
Wt-ghe-raedt. *ſax. ſicam.* Emācipatus.
wt-ghe-raede dochter. *ſax. ſicam.* Filia emancipata.
Wt-ghe-ruſt/op-ghe-ruſt. Inſtructus, exornatus.
Wt-ghe-ſeght. Proſcriptus, relegatus, iuſſus exire fines patriæ: iuſſus ciuitatem ſiue ſodalitatem relinquere.
Wt-ghe-ſight/wt-ſight. Proſpectus.
Wt-ghe-ſlaeghen. Excuſſus, expulſus.
wt-ghe-ſlaeghen/ver-ſchimmelt. Mucidus.
Wt-ghe-ſneden. Exectus, exciſus.
wt-ghe-ſneden ſchoen. Calceus apertus, breui obſtragulo.
Wt-ghe-ſocht. Exquiſitus.
Wt-ghe-ſondert. Exceptus.
Wt-ghe-ſpannen. Extenſus, extentus.
wt-ghe-ſpannen peerden. Equi interiuncti, abiugati.
wt-ghe-ſpannē venſter. Fenestra opere meniano protenſa.
Wt-ghe-ſteken. Expunctus.
wt-ghe-ſteken/wt-ghe-nomen. Exceptus, exemptus.
wt-ghe-ſteken/be-haluē. Præter, præterquam.
Wt-ghe-teert. Exhauſtus.
Wt-gheeſſelen. Exigere flagello in exilium.
Wt-gheue. Expenſæ, expenſum, expēſa: pecuniæ ſiue res expēſæ: erogatio.
wt-gheuen. Edere, emittere.
wt-gheuen eenē boeck. Edere librum.
wt-gheuen/be-ſteden. Erogare, pēdere, impendere, expendere, exponere.
wt-gheuen ſi ſelue. Prædicare ſe diuitem, doctum: oſtentare ſuas opes, ſuam ſcientiam: profiteri ſe diuitem, doctum, *&c.*
wt-gheuen valſchelick. Mentiri, mentiri, fingere, ſimulare.
Wt-ghieten. Effundere.
Wt-grauen. Effodere, exſculpere.
Wt-haelen. Efferre, eximere.
wt-haelen/wt-langhen. Exprome, in medium proferre.
wt-haelen. Examinare, perquirere, exquirere, elicere, callidè expiſcari, indagare, percōtari: examinare incautum.
wt-haelen de ooghen. Effodere, exſculpere, eruere, excutere oculos.
Wt-hanghen. Propendere.
Wt-helpen. Eripere aliquem malo periculo, *&c.*
Wt-hiſſen iemanden. Exſibilare, ſibilatione expellere.
Wt-heymſch. Extraneus.
Wt-hoeck. Exterior angulus.
Wt-hoeſten. Extuſſire.
Wt-holen. Excauare.
Wt-honghēren. Fame ſuffocare, fame conficere, inopia conficere, enecare: famem inferre ciuitati, fame frāgere ciuitatem, fame premere.
Wt-houden. Retinere ex numero: excipere, recipere, reſeruare.

Wt-houwen. Exſecare.
Wt-houwē. Dimicare: cęſim pugnare.
Wt-iaeghen. Expellere, exigere, eiicere, exturbare.
Wt-kant. Confinium.
Wt-keeren. Prohibere ingreſſu, auertere.
Wt-kęren. Euerrere.
wt-kęrſel. Quiſquiliæ, peripſema, purgamen, purgamentum.
Wt-kieſen. Eligere, ſeligere, deligere, eximere numero.
Wt-kijcken. Proſpicere: & Protuberare, eminere, prominere, ſupereminere, exſtare.
wt-kijckende wt-ſtekende. Exertus.
Wt-kloppen. Excutere, extundere, excudere: & Extendere cudendo: procudere, extenuare ſiue prolatare cudendo: ducere malleo: extenuare in laminas.
Wt-komen. Egredi, emanare, prodire, prouenire, euadere.
wt-komen. Reſciri, emanare, emergere in lucem, prodire in lucem.
Wt koop. Redemptio.
wt-koopen. Redimere.
Wt-krijten ſijn ooghen. Efflere oculos, nimio fletu ſe excæcare.
Wt-laeghe. *vetus.* Exilium, relegatio, exterminatio. & Exul, relegatus. *ang. autlawe.* i. exul: abalienatus iure regni vel imperij. *about.* i. extra & *lawe.* i. lex. *q. d.* exlex. i. **wet-loos.** *&c.*
wt-laeghen. *vetus. ang ſax.* Omni legis patrocinio excludere. *vulgò* wtlagare. *Guil. Camden.*
Wt-laet. *vetus.* Proiectura, proiectum, appendix ædificij.
wt-laeten. Emittere, mittere, efferre, in medium proferre:
wt-laeten den ghe-banghenen. Soluere vinctum.
wt-laeten/ achter-laeten. Omittere, prætermittere.
wt-laeten gaen enen boeck. Edere librum: peruulgare, publicare.
Wt-lander. Externus, extrarius, extraneus, exterus, peregrinus, aduena, alienigena.
wt-landſch. Externus, peregrinus, exoticus.
Wt-langhen. Expromere, proferre, depromere, ducere, edere.
Wt-leenen. Commodare: vſum alicuius rei ad tempus concedere.
Wt-leeren. Ediſcere, perdiſcere: & Perdocere.
Wt-legghen. Exponere, explicare.
wt-legghen. Egerere.
wt-legghen. Exſcreare, expuere, reiicere è pectore ſputum aut ſaliuam.
wt-legghen/wijden. Dilatare veſtem, explicare, *&c.*
wt-legghen. Exponere, explicare, explanare, interpretari, aperire, enarrare, diſſerere.
wt-leggher. Expoſitor, explicator, explanator, interpres.
wt-leggher. Nauis ſtationaria, ſtationalis, præſidiaria.
wt-leggh inghe. Expoſitio, explicatio, explanatio, interpretatio.
Wt-leken. Exſtillare.
Wt-leſen. Perlegere, ad finem vſque legere.
wt-leſen een ghe-bod. Promulgare edictum, pronuntiare palàm.
wt leſen. Eligere, ſeligere, deligere, excerpere.
Wt-leſſchen. Extinguere, reſtinguere.
Wt-locht. Menianum. *ſax. wtlucht.*
Wt-locken. Elicere, prolicere.
Wt-loop. Excurſio, excurſus, procurſio, digreſſio: & Effugium, euaſio: & Exundatio.
wt-loopen. Excurrere, procurrere: & Effugere, euadere: & Exundare, effluere: effundi.
wt-loopen/ wt-botten. Germinare, fruticare, pullulare.
wt-loopen van ſchorfthen. Fruticare vel fruticari ſcabie. **De mont loopt wt.** Os ſcabie fruticat: ſcabies ſubnaſcitur ad oris angulos, ſiue oras.
wt-looper. Excurſor.
Wt-maegheren. Emaciare, macerare.
Wt-maecken. Perficere, efficere, confi-cere, abſoluere.
wt-maecken. j. toe-maecken. Subornare, clàm ſubmittere.
Wt-maelen. Depingere, effingere.
Wt-maenen. Coniuratione eiicere, exorcizare.
Wt-melcken. Emulgere.
Wt-merghelen. Emedullare: & Emacerare,

cerare,macerare,attenuare,extenuare.

wt-merghelen het land. Defatigare agrum,ſuccum omnem ſoli exhaurire, aſſidua cultura & rara ſtercoratione.

Wt-meten. Demetiri,emetiri.

Wt-mondigh. Futilis.

Wt-monſteren. Exauctorare,eximere numero:expungere.

Wt-nemen. Eximere,excipere,excerpere.

wt-nemē den viſch. Exēterare piſcem.

wt-nemende. Eximius,egregius,excellens,inſignis,præſtabilis,elegās.

wt-nemende groot. Enormis.

wt-nemende ſchoon. Eximiè pulcher, perpulcher.

wt-nementlick. Eximiè,egregiè,excellenter,eleganter,lectè,exquiſitè: inſignitèr,inſignitè.

wt-neminghe. Exceptio, exemptio, delectus.

Wt-ooſen. Exantlare, exhaurire, deplere.

Wt-paele. Terminus,limes.

Wt-perſſen. Exprimere,extorquere.

Wt-plucken. Euellere.

Wt-polſſē het waeter. Egerere aquas. *ang.powſhe wt.*

Wt-puplen. Protuberare,extuberare.

Wt-putten. Exhaurire.

Wt-raden *ſax.ſcamb.*j.**wt-roden.**

Wt-raecken.j.**wt-ghe-raecken.**

Wt-rechten. Erigere.

wt-rechten. Exequi,expedire,efficere, obire,accurare, præſtare , perfungi, explere: peragere,tranſigere, conficere,perficere.

wt-rechten. Fallere,decipere,circumuenire aliquem:imponere alicui.

Wt-reeden een ſchip. *ſax.* Inſtruere nauem.

Wt-rencken. Extendere,porrigere:& Erogare,ſuppeditare,præbere,præſtare,ſuggerere,ſubminiſtrare:promere.

Wt-roden/wt-raeden. Eradicare,exſtirpare,extinguere radicit⁹,funditus & ab ipſis radicibus euellere, delere atque eiicere: ſtirpitus extrahere: tollere radicit⁹,ſtirpitus euellere vel eruere: funditus tollere:runcare,eruncare,ruere,eruere funditus. *ſax. wtraeden: ang.roote out.*

wt-rodinghe. Extirpatio,eradicatio.

Wt-roep. Proclamatio,promulgatio: & Præconium.

wt-roep. Præconium auctionis,auctio, haſta,haſtæ auctio: haſtarium: venditio auctionaria.

wt-roep houden / koop-dagh houdē. Haſtæ ſubiicere,ſub corona vēdere, in propatulo vēdere, haſtam in foro ponere,bona præconis voci ſubiicere,auctionari,auctione vendere, cōſtituere auctionem. **koopen in den wt-roep.** Emere ab haſta: emere in auctione.

wt-roep-boeck / koop-dagh-boeck. Tabulæ auctionariæ, liber in quem bonorum auctione venditorum ratio relata eſt.

wt-roepen. Euocare, prouocare.

wt-roepen. Proclamare,promulgare, publicare,vulgare,diuulgare.

wt-roeper. Præco.

Wt-roepen.j.**wt-roden.** Eradicare.

Wt-roopē. Runcare,eruncare,euellere, exſtirpare.

Wt-ruckē. Euellere,extrahere,eripere.

Wt-ruſten/wt-ſtellen. Inſtruere,concinnare,exornare.

Wt-ſcharrē de aerde. Proſubigere terrā

Wt-ſchauen. Eradere,edolare.

Wt-ſchepden. Diſcedere, excedere. & Separare,ſegregare, deplere.

Wt-ſcheppen. Exhaurire:deplere.

Wt-ſchicken. Emittere.

Wt-ſchieten. Exoriri,oriri,conſurgere, eiaculari.

wt-ſchieten. Germinare,pullulare,expullulare: vernare.

wt-ſchieten den rock. Tunicam feſtinanter exuere.

wt-ſchieten. Eximere è numero,ſeligere. & Reiicere è numero.

wt-ſchot. *vet.* Electio. & Merx ſelecta.

wt-ſchot/letſoen. Merx reiectanea,reiicula.

Wt-ſchilderen. Effingere.

Wt-ſchrabben. Eradere,abradere,radendo delere , expungere, exterere. & Exauthorare.

Wt ſchrift. Apographum,exemplar, exſcriptum,deſcriptum:exemplum, transſcriptū ex aliquo ſcripto: exēplū duplum,copia.

wt-

ut-ſchꝛijuen. Exſcribere, deſcribere: transcribere.

Ut-ſchyudden. Excutere, & Effundere.

ut-ſchyudden de kleederen. Exuere veſtes, ſpoliare veſtib⁹, detrahere veſtes, exſpoliare veſtes, deſpoliare veſtibus.

Ut-ſchuld. Aes alienum, creditum.

Ut-ſchutten. Excludere muro ſiue ſepimento.

Ut-ſegghen. Eloqui, effari.

ut-ſegghen. Proſcribere, relegare, in exilium mittere, exilium indicere, iubere exire fines patrię: ciuitate aut ſodalitio eiicere, exterminare ex hominum communitate, interdicere alicui ciuitatem, ciuitate.

Ut-ſenden. Emittere, foras mittere. & Legare, in legationem mittere.

Ut-ſet. j. ut-ſtel. Dilatio.

ut-ſet. Expoſitio.

ut-ſet j. ut-ſettighhepd. Lepra.

ut-ſetten. Exponere.

ut-ſetten het kꝛieghſ-volck. Exponere copias in terram, exponere ex nauibus milites.

ut-ſetten/ut-ſtellen. Differre.

ut-ſettē den ſone. Emancipare filium.

ut-ſetten / ut-ſtellen ten houwelicke. Collocare nuptui, elocare, dotare.

ut-ſetten zijn ghelꝺ. Collocare, locare fœnori pecuniā, occupare pecuniā: pecunias ad calendaria largiri: nominibus collocare pecunias.

ut-ſet-daghen. j ut-ſtel-daghen. Dies iuſti ampliatio.

ut-ſettigh. Leproſus. *q.d.* expoſitus & extra vrbis pomeria ablegatus: *quòd lepra laborantibus locus à reliquis hominibus ſeparatus publicè aſſignetur: cùm ſoli extra ciuitatem & caſtra habitare debeāt: & è caſtris eiciantur mandato Domini. Num. 5. Leuit. 13.*

ut-ſettighhepd. Lepra, elephas morb⁹. *ger. außatz: ſax. utſat.*

ut-ſettinghe. Expoſitio: & Dilatio: ampliatio.

ut-ſetſel. Expoſitio: & Dilatio, procraſtinatio, ampliatio.

ut-ſetſel. Bona dotalitia, dos. & Paraphernа, paraphernalia.

Ut-ſien. Proſpicere, proſpectare, ſpeculari.

ut-ſicht. Proſpectus.

Ut-ſinnen. j. ont-ſinnen. Dementari: mente capi.

ut-ſinnigh. j. ont-ſinnigh. Inſanus.

Ut-ſlaen. Excutere, extundere, elidere, verberibus exigere. & Expellere, explodere.

ut-ſlaen het vier. Elicere ignē conflictu & ictu lapidis: excutere ignem.

ut-ſlaen/ut-ſpꝛupten. Pullulare.

ut-ſlaen. Efflorescere in cute: feruida cutis eruptione extuberare: papulis ardentibus extuberare.

ut-ſlaen het vleck. j. ut-kloppen. Ducere laminam.

ut-ſlaen den bal. Expulſim ludere.

ut-ſlaen on-nutten klap. Effutire inania verba.

ut-ſlaen van achter. Calcitrare, recalcitrare: calces reiicere: calces elidere, calce ferire.

ut-ſlaende peerd. Equus calcitro, calcitroſus.

ut-ſlaen ende ver-ſchimmelen. Mucere, fracere, humorem ſiue mucorem emittere.

ut-ſlagh in de waghe. Momentum: & Auctarium.

Ut-ſlapen. Edormire, edormiſcere.

Ut-ſlibberen. Elabi.

Ut-ſlijpen. Exacuere.

Ut-ſlijten. j. ut-ſnijden. Minutatim aut particulatim vendere.

Ut-ſlozpen/ut-ſuppen. Exſorbere.

Ut-ſlupten. Excludere.

Ut-ſmeden. Excudere.

Ut-ſmijten. Expellere, excutere.

Ut-ſnede. Exciſio.

ut-ſnede. Particularis venditio.

ut-ſnijden. Exſecare, exſcindere, interſecare, excidere.

ut-ſnijden/ver-koopen met de ſnede.

ut-ſlijten. Minutatim aut particulatim vendere.

ut-ſnijder. Cotyliſta, heminarius inſtitor: minutarius telæ aut panni venditor.

Ut-ſnutten. Emungere.

Ut-ſonderen. Excipere, ſeligere.

Ut-ſpannen. Extendere, contendere, diſtendere, protendere, diſpandere.

ut-ſpannen de peerden. Equos interiungere: diſiungere, iugo ſoluere.

ut-ſpannen. Stabulari.

wt-ſpanninghe. Extenſio, diſtenſio.

wt-ſpanninghe. Stabulum, hoſpitium, diuerſorium.

Wt-ſpoelen. ſ. **wt-ſpuelen.**

Wt-ſpouwē. Exſpuere, exſcreare: euomere, reuomere.

Wt-ſpraecke. Eloquium, pronūtiatio, pronuntiatū, effatum, oratio, concio.

wt-ſpraecke des richters. Sententia, iudicium.

wt-ſpraecke doen. Orationem habere: & Sententiam pronuntiare.

wt-ſpreken. Eloqui, effari, enuntiare, proferre, pronūtiare, exprimere, oratione cōſequi: enunciare, explanare.

wt-ſprekelick. Effabilis, dictu effabilis, enarrabilis.

wt-ſprekinghe. Eloquutio, eloquium, pronuntiatio.

Wt-ſprepden. Expandere, diſpandere, extēdere, diſtēdere, dilatare: diducere.

Wt-ſpringhen. Exſilire, proſilire.

wt-ſpronck. Excurſio.

wt-ſpronck/wt-ſtekinghe/beur-dack. Proiectura, proiecta, corona, ſupercilium parietum: prominentia parietū ad arcenda ſtillicidia: lorica teſtacea.

Wt-ſprupten. ſ. **wt-ſchietē.** Fruticare, fruticari, vernare.

Wt-ſpuelen/wt-ſpoelen. Eluere, proluere.

wt-ſpuelſel. Eluuies.

Wt-ſtaen. Exſtare, eminere. **Iet wt-ſtaende met iemanden hebben.** Negotij quippiam aut cōtrouerſię cum aliquo habere.

wt-ſtaende tanden. Dentes exſerti.

Wt-ſtampen. Exculcare.

Wt-ſteke. Eminentia.

wt-ſteke in de zee. Lingula, lingua, angusta terræ portio, ſeu puluinus oblongus, qui in mare excurrit ad exertæ linguæ modum.

wt-ſteken. Expungere, effodere, configere.

wt-ſteken den ſwęr. Reſcindere ſummum vlceris.

wt-ſteken de ooghen. Effodere, exſculpere, exturbare, eruere, configere oculos: exoculare.

wt-ſteken de ooghen met ghiſten. Muneribus corrumpere, capere muneribus.

wt-ſteke tē de tonghe. Exerere linguam.

wt-ſteken den arm. Exerere, extendere brachium.

wt-ſteken. Exſculpere, exſcalpere, inſculpere, cælare.

wt-ſteken. Excipere.

wt-ſteken. Extrudere, expellere.

wt-ſteken/wt-kijcken. Protuberare, eminere, prominere, exſtare, ſupereminere, ſuperexſtare, propendere, emicare, excellere. **Wt-ſtekende tanden.** Exſerti dentes.

wt-ſteker. Extruſor, expulſor.

wt-ſteker. Celator, ſculptor.

wt-ſtekinghe. Extruſio, expulſio.

wt-ſtekinghe. Eminentia, exſtantia.

wt-ſtekinghe/wt-ſpronck. Proiectura, proiecta.

wt-ſtekinghe. Sculptura, cælatura, inciſio.

wt-ſtekinghe der ſchilderijen/luſter. Splendor, vigor picturæ.

wt-ſtekinghe. Exceptio.

Wt-ſtel. Extenſio.

wt-ſtel. Dilatio, procraſtinatio, mora, ſpatium: ampliatio: prorogatio.

wt-ſtel-daghen. Dies iuſti: ampliatio.

wt-ſtellen. Exponere, extendere.

wt-ſtellen. Differre, procraſtinare, protrahere, comperendinare, protēdere, extrahere: in longū trahere, ducere: ampliare.

wt-ſtellen/wt-ruſten. Exornare, inſtruere.

wt-ſtellen/wt-ſetten ten houwelicke. Collocare nuptui, elocare: dotare: viro tradere filiam.

wt-ſtelſel. ſ. **wt-ſetſel.**

Wt-ſtooten. Extrudere, expellere, eiicere, exturbare, deturbare, excutere.

Wt-ſtorten. Effundere.

Wt-ſtrecken. Extendere, exporrigere, efferre: execere, expandere, protēdere.

Wt-ſtrijcken. Extergere, exterere.

wt-ſtrijcken. Delineare, depingere.

wt-ſtrijcken. Elimare, polire, expolire, ornare, interpolare, mangonizare.

wt-ſtrijcken. Fucare.

wt-ſtrijcken ende be-dręgen. Decipere, circumſcribere aliquem, imponere alicui, fucum facere *alicui*, os oblinere: impoſturam facere, ludificari, illudere, eludere.

wt-ſirſycker. Politor,exornator,mango: & Planus,impoſtor.

wt-ſirſyckerye. Mangonium: & Impoſtura,fucus,fraus.

Wt-ſuppen. Exſorbere.

Wt-ſupueren. Expurgare,emundare.

Wt-ſunderē. Excipere,eligere,ſeligere

Wt-ſweeten. Exſudare.

Wt ſwemmen. Enatare,enare.

Wt-tackelen/ wt-taghelen. *vide* **taeckelē.** Nauem maiorē trahere ſcapha.

Wt-takelen/ wt-taeckelen.j.taeckelē. Armamentis inſtruere naues.

Wt-tappen/wt-ver-koopen. Diuendere,minutatim vendere.

Wt-téren. Exhaurire,effœtū reddere.

wt-téren. Extabeſcere,tabe confici.

Wt-toght. Breuiarium,epitome. *vulgò* extractum.

wt-tocht.j.wt-val. Eruptio, excurſio.

wt-tocht doē. Excurrere in agrū hoſtiū

Wt-treckē. Extrahere,eruere,expromere,excerpere,euellere,exerere:educere.

wt-trecken het kleed. Exuere veſtem.

wt-trecken het ſweerd. Educere gladium è vagina, denudare, expedire enſem vagina,ſtringere,exerere,vagina liberare enſem.

wt-trecken. Egredi,exire.

wt-trecken met ghe-weld. Erumpere, egredi cum impetu.

Wt-vaeghen/wt-vēghen. Extergere, euerrere.

wt-vaeghen den pot. Exſiccare poculum,exhaurire,ebibere: ſiccare calicē.

wt-vaeghſel. Quiſquiliæ,purgamēta.

Wt-vaerd. *vetus.* Egreſſus,exitus.

wt-vaerd. Exequiæ,funus,inferiæ,ſolennia funerum: iuſta,iuſta exequiarum,iuſta funebria,pompa funebris, dici ſupremæ celebritas : officia ſuprema. *ab* **wt-vaeren.** euehi,efferri: *cadauer enim efferri dicitur, quum funus celebratur, aut dum ſepelitur. q. d.* extra vrbē ferri: *ſiquidem apud veteres ſolebant extra vrbem ſepeliri. vide* **Godſ-acker.**

wt-vaerd voor ouders/vrienden ende maeghen. Parentalia.

wt-vaerd ve-ſchicker. Libitinari⁹: qui neceſſaria ad funebrē pompā ꝓcurat.

wt-vaerd houden. Iuſta facere, iuſta funebria agere, funebre obſequium exequi,ſoluere ſuprema: parentare,

wt-vaerd-mael-tijd. Epulū ferale,epulæ ferales, epulum funebre, epulum parentale.

wt-vaeren. Efferri,extra ferri,euehi,extra vehi.

wt-vaeren. Exire,egredi.

Wt-val. Excurſio militum,eruptio.

wt-vallen. Excidere.

wt-vallen. Erumpere,eruptionem facere in hoſtem è caſtris vel vrbibus.

wt-vallen. Defluere.

wt-valligh hayr. Defluus capillus.

wt-vallinghe des hayrs. Defluuium capillorum,alopecia.

Wt-veghen.j.wt-vaegen. Extergere.

Wt-ver-koopen. Diuendere.

wt-ver-kooper. Propola, minutarius negotiator, qui à ſolidariis coempta pluris vendit.

Wt-ver-kozen. Electus, delectus, exquiſitus.

Wt-ver-leſen. Eligere,ſeligere.

Wt-vlieden. Effugere.

Wt-vlieghen. Euolare.

Wt-vlieten. Emanare,effluere.

Wt-vloed. Effluentia,effluctus.

wt-vloeden. Effluere,effundi.

Wt-vluchte. Effugium.

wt-vluchten. Effugere.

Wt-voeren. Euehere,efferre,educere.

wt-voeren. Exequi,exigere,perficere.

Wt-wachte. Procubitores qui noctu cuſtodiæ cauſa extra caſtra excubāt.

Wt-waepen. Vento efflare,vento extinguere. & Vento effiari, vēto extingui.

Wt-waerts. Extrorſum,extrinſecus, externè ab exteriori parte,verſus exteriorem partem.

Wt-waſſchen. Eluere.

Wt-waſſen. Excreſcere.

Wt-weenen.j.wt-krijten. Efflere.

Wt-wegh. Locus auius.

wt-weghigh. Auius,a,um.

Wt weghen. Expendere.

Wt-wendigh. Exterior,externus: & Extrinſecus.

wt-wendige ge-ſtelteniſſe. Superficies.

wt-wendigh. *germ.ſax.ſic* Memoriter.

wt-wendigh. Amplus,magnificus,ornatus,ſuperbus : exteriore ornatu ſe venditans:luxurioſus: veſtiū ornatu modum excedens.

Wt-wendighheyd. Amplitudo, magnificentia, ſuperbia: luxuria, luxurioſus cultus.

wt-wendighheyd. Superficies, ſuperior pars cuiuſque rei, & facies quæ exterius oculis cernitur.

wt-wendighlick. Externè, extrinſecus, ab exteriori parte: & Extrorſum.

wt-wendighlick. Amplè, magnificè, ſuperbè.

Wt-werck. Effectus.

wt-wercken. Efficere, perficere.

Wt-werpen. Eiicere, proiicere.

wt-werpen de kullen. Exerere teſtes, virilia exſecare: caſtrare.

wt-werpelinck. Reiiculus.

wt-werpinghe. Eiectio, eiectamen.

wt-werpſel. Eiectio, eiectamen, eiectamentum, retrimentum, egeſtio, excrementum.

Wt wieden.j.wieden. Runcare, ſarrire.

Wt-wijſen. Demonſtrare, ſignificare exactè. **Nae het wt-wijſen.** Ex præſcripto: ad normam: lege, formula: ſecundum legem, normam, formulam.

Wt-winnen. Euincere, vincendo extorquere.

Wt-wiſſchen. Extergere, euerrere, expungere, diſpungere, eradere, delere, eluere.

Wt-wozpen.j.wt werpen. Eiicere.

Wt-wozſtelen. Fluctuari.

Wt wozteten. Fradicare.

Wt-wzpuen. Exterere, expungere.

Wt-wzinghen. Extorquere, exprimere.

Wten epnden. Finire.

Wten/wt-ſpzeken. Eloqui, eſſari, enuntiare, edere, explicare, explanare, proferre, exprimere, pronuntiare, publicare. *ang vtter.*

wten het vonniſſe. Pronunciare iudicium.

Wterlick. Extra, externè, extrinſecus: exterior, externus. & Penitus, planè, prorſus. *ang vtterly.*

Wterſte. Extremus, extimus, vltimus, nouiſſimus: ſupremus.

wterſte. Suprema, orum: ſupremum vitæ tempus: mors.

wterſten dagh. Summus dies: & Dies extremi iudicij.

Wterſten wille. Suprema voluntas, extrema voluntas, teſtamentum: ſupremæ tabulæ: mandata ſuprema: codicillus: elogium: ſcriptura vltimę voluntatis.

VV u

Woeden.j.woeden. Furere.

Woelen.j.woelen. Tumultuari.

Woepelen. *ſland.vet.* Vociferari, exclamare.

Woeſt.j.woeſt. Vaſtus, ſqualidus.

Wolle. *ſland.j* **wolle.** Lana.

wollen/wollen. Laneus.

Wolpe/welpe. Catulus, catellus. *ſax. woelpe. ang whelpe.*

wolpe van den leeuw. Schymnus.

wolps. Temerarius, inconſideratus, diſſolutus, laſciuus inſtar catuli.

wolps zijn. Iuuenari, temerè & inconſideratè iuuenũ more aliquid agere, iuueniliter laſciuire, iuueniliter ſe gerere: vitulari.

wolpſ-heyd. Iuuenilis temeritas, petulantia, laſciuia.

wolpſchelick. Temerè, inconſideratè, petulanter, more iuuenum.

Woluen/woulfſel.j.weluen.welſel.

Woumme *vetus ſax.j.* **wonne.** Gratia.

Wurghen/wurm/wurp/wurſt/wurtel/ *&c.* **j. wozghen/wozm/wozſt/wozrel/** *&c.*

Y

Ydel / yeghelick / yemand / yſe / yuer / *&c. vide* Idel / ieghelick / iemand / ijſe / iuer. *&c. literæ.*

Z

Zebolle / zedel / zeghe / zeker zitteren / *&c. vide* Zebolle / cedel / cege / cerren / citteren. Zee / zeer / zeemer / zickel / zijde / zijn / *&c. vide* See / ſeer / ſeemer / ſickel / ſijde / ſijn / *&c. Hæ plane ſimiles vocæ. ab* Y *&* Z *incipientes, ſi aut* C *aut* S *hic ſcribendæ ducimur, ex inueniendi ratio ſit facilior.*

APPENDIX PEREGRINARVM, ABSVRDARVM, ADVLTERINARVMQVE DICTIONVM.

C. Kilianus Lectori.

HACTENVS inter dictiones vernaculas ac merè Teutonicas, aliquot exoticas, assiduiore vsu nobis nunc quodammodo communes, à vulgo passim receptas, & in Teutonicam adscitas admissasque coloniam, promiscuè collocauimus & enucleauimus: Nunc reliquas, malè Latinas, Gallicas, Italicas, Hispanicas, ac cuiuscunque denique farinæ, seorsum, ordine continuo, ad calcem libri, Appendicis loco, breuiter commodeque addendas reputauimus, vt hac etiam opella studiosis prodesse possimus.

A

Abandon. Indulgentia, licentia.
abandonneren. Deserere, destituere, derelictui habere.
Abbreuiatie/abbreuiature. Nota compendiaria: compẽdium lectionis aut scripturæ.
Abricock. Armeniacum malum.
Absolueren. Absoluere, eximere noxę, pœnæ.
absolutie. Absolutio, liberatio à crimine, noxâ, pœnâ.
absolut. Absolutus, perfectus.
Abus/abuys/abusie. Abusus, error: & Frustratio, impostura.
abuseren. Abuti: & Frustrari, fallere: & Falli, errare.
Accent. Accentus, tonus. (pulari.
Accepteren. Accipere, suscipere. & Sti-
Accident. Accidens, accidẽtia, euentus: & Symptoma: id quod morbo accidit: passio, pathos.
Accointãtie. Familiaritas, cõmercium.
Accollade. Amplexus.
Accoꝛd. Consensus, cõsensio: assensus, assensio, conuentio: & Pactio, transactio, condictum.
accoꝛd bã ghe-luyd. Symphonia, harmonia, consonantia, concentus.
accoꝛderen. Concordare, concordem esse, consentire, conuenire, assentiri, concedere, respondere, contonare.
Accoutreren. Adornare, aptare, comere, instruere, ornare, concinnare.
Achauteren/achauten acouten/acouteren. Auscultare. & Prospicere, animaduertere: & Insidiari.
acouter. Explorator, coryczus.
Acket. j. aket. Insidiæ.
Acte. Actio, actum, factum, perpetratio.
acte van t'võnis. Acta litis decretoria.
acte. Senatusconsultum: sententia, decretum.
acte. Auctoritas cõsignata: & Tabulæ, memoria publica.
Actie. Actio, dica, condictio. & Ius persequendi in iudicio.
Adieu. Vale.
adieu seggheu. Valedicere, iubere aliquem valere.
Adꝛesse. Compendium, iter compendiosum. **Bꝛieuen van adꝛesse te houe.** Diploma curiæ inscriptum.

adreſſéren. Deducere in viam.

Aduenant. *q.d.* Aduenies, conueniens. **Mae aduenant.** Pro rata parte, pro rato, conuenienter.

Aduertéren. Commoneſacere, monere, indicare, nuntiare.

aduertiſſement. Monitum, monitio, ſignificatio.

Aduijs/aduis/auijs. Sentẽtia, ſenſus, opinio, conſilium, iudicium, arbitratus, ratio: & Atteſtatio. & Monitum, monitio.

aduiſéren/ auiſeren. Animaduertere, præuidere, conſiderare, deliberare, conſultare, iudicare. & Monere.

Aduocaet. Aduocatus, actor, paraclet⁹, cauſidicus, patronus. *vulgo* aduocatus.

Aduouéren/aduoperẽ. Agnoſcere, ſuſcipere in ſe factũ: & Ratum habere.

aduopement. Ratihabitio.

Aepſement. Commoditas, facilitas.

Aepſement. Latrina.

Affaire. Negotium, commercium.

Affectaet. Nimis exquiſitus, curioſus.

affectéren. Fucare, mangonizare, ornare: & Nimis exquiſitè velle facere.

affectie. Animus, ſtudium, voluntas, affectio.

Affineren. i. **raffineren.**

Affunte. Theca tormenti bellici.

Agat. Achates: gemma verſicoloribus venulis diſtincta.

Agent. i. **facteur.**

Aget. Gagates, gángitis: lapis odore grauis. **Swert aget.** Thracius lapis.

Aggreable. Acceptus, gratus.

Aggreatie. Ratihabitio.

Agnus dei. Bulla, bulla ſacra: orbiculus cereus ſacratus cui agni figura impreſſa eſt.

Aket/aguet. Inſidiæ, obſidiæ.

Alarm. Ad arma. **Alarm ſlaen oft roepen.** Claſſicum canere, ad arma conclamare, ciere, vocare, *&c.* **Looſen alarm.** Ficta impreſſio.

Alcumye/alkemye. Alchymia, alchumia, calchumia, chymia: ars quæ purũ ab impuro ſeparat: ars qua aurum vel argentum ex pulueribus metalli cõficitur, vel aurũ à cupro ſeparatur.

alcumiſt/alkemiſt. Chymiſta, alchymiſta. **Alkemiſt/** *arabicè* i. fuſor, trãsfuſor.

Alembick. Galea, ſiue capitellũ ſtillatorium: ſublimatorium, meta ſtillatoria: turbo furnarius.

Alferes. Signifer.

Alimentéren. Alere, nutrire.

alimentatie. Alimentum.

Allee/allepe. Ambulatio, ambulatiuncula, deambulatorium.

Allegéren. Allegare, in medium proferre, adferre, citare, adducere, applicare.

Allelupa. Oxys: trifolium acetoſum.

Alliéren. Alligare, iungere, adiungere, ſociare, fœderare, fœdus facere, ſocietatem coire. & Commiſcere aurum, argentum, *&c.*

alliancie. Fœdus, confœderatio, neceſſitas, neceſſitudo, ſocietas, affinitas.

Allop. Materia monetæ, conſtans auro aut argento, cui vilius aliud metallũ certo pondere legibus monetalibus præſcripto additũ eſt: duorum metallorum pretioſioris & vilioris allegatio ſiue commixtio: mixtura auri vel argenti. & Bonitas, qualitas, perfectioque auri vel argenti.

Allodiale goeden. Prædium optimo iure. Fundus optim⁹ maximus: liber, nemini obnoxius. *vulgò* bona allodialia, *quaſi* alaudialia. *quòd in eorum laudem auctor non cenſeat.*

Aloë. Aloë. Herba amariſſimi ſucci.

Aloës hout. Agallochum. *vulgò* lignum aloes.

Almanack. Kalendarium, ephemeris. *vulgò* almanacus. *vide Etymolog.*

Aloſe. Aloſa, triſſa: piſcis genus.

Alteréren. Variare, mutare: & Permutare: & Sinire.

alteratie. Variatio, permutatio.

Amaraut. Smaragdus, lapis viridis.

Ambelen. Tollutim incedere. *q.d.* ambulare.

Amende. Emendatio, correctio, multa, mulcta.

Ameril. Smiris, lapis quo vitrum ſcinditur, & ferrea inſtrumenta expoliuntur.

Amethiſt. Amethyſtus, gemma violacei coloris: & Hyacinthus.

Amict. Tutulus, amictus Phrygius, ſuſtibulum: veſtimentũ album prætextum quadrangulum, quo ſacrificantes in capite habent.

Ampt.

mye. Amica,amaſia: & Concubina, meretrix.
mys. Amaſius.& Concubinus.
my-ſchap. Concubinatus.
myzeus. Amans,amator,amaſius, procus.
myzeuſe. Amica,amaſia.
immunitie. j. **munitie.**
myztiſeren. Humano cõmercio eximere prædia : emortuæ manus ius cõcedere. *vide in Etym.* **Doode hand.**
Angelica. Angelica herba,ſmyrnij ſiue coſti genus.
Annate. Vnius anni prouẽtus:caduca, caducaria commoda ſacerdotiorũ: caducaria iura,caducariç obuentiones Archidiaconorum:iura Pontificum:vectigal eccleſiaſticum.
Annichteleren. In nihilum redigere,abolere.
Anniuerſarie. Annua parentalia. *vulgò* anniuerſaria.
Annulleren. Abolere,abrogare.
annulleren de procedure. Cognitionẽ circumducere. *Bud.ex Vlpian.*
Antijck/antijcks. Antiquus,antiquo opere & ſumma arte factus.
antijcketeyt. Antiquitas.
antijcketeyt ſoecker. Antiquarius,antiquitatis ſtudioſus.
Antſoume/anſſoye. trichia,trichis,encraſicholus:piſcis ex apuarũ genere.
Antimonie. Stibium,ſtimmi,ſtibi. *offic.* antimonium.
Apart. Seorſum,ſeparatim,ſeparatè, ſeiunctim,particulatim. & Priuatè, priuatim.
Apocryph. Apocryphus,arcanus,occultus : cuius occulta & ignota origo eſt.
Apoplexie. Apoplexia,morbus attonitus.
Apoſtille. Literæ dimiſſoriæ: apoſtoli: & Annotatio marginalis.
Apoſtume. Apoſtema, abſceſſus,ſuppuratio , materiæ collectæ in pus conuerſio.
Appareil. Apparatus,cultus.
Apparentie. Viſio,viſus:ſpecimẽ,ſpecies,indicium,veſtigium,ſignum.
Appaſt. Sagina,eſca.
Appelle/appellatie. Appellatio,prouocatio.
appelléren. Appellare,prouocare.
Appetyt. Appetentia, orexis, *vulgo* appetitus.
Appointement. Reconciliatio,fœdus, tranſactio.
appointéren. Tranſigere,componere, decidere de negotio aliquo, controuerſiam dirimere.
Approbéren. Approbare,comprobare, laudare.
Arbitre. Arbiter, diſceptator.
Arcenael. j. **Arſenael.**
Arcier. Arcitenens,ſagittarius:& Doryphorus,ſtipator, ſatelles,latero.
arcier te peerde. Hippotoxata.
arcion. Ephippij pars anterior, arcus ephippij.
Arcke. Arca: & Cadurcum.
Arcke-bupſe. Sclopus, arcus hypotreticus, arcus perforatus, tormentum manuarium. *vulgo* arcus buſius.
arcke-buſier. Sclopetarius, pyrobolarius.
Areſt. j. **arreſt.**
Armepe/armade. Copiæ,agmen,exercitus: & Claſſis armata.
Armeſynen. Pannus ſericus. *vulgo* ormuzinus: *ex Ormuz inſula primùm allatus.*
Armure. Armatura,armatus,arma.
Aronde. Hirundo.
Arre/ar-penninck. Arrha.
Arrement aen-nemen. Poſt digreſſionem redire: iter inceptum rurſus perſequi.
Arrentéren. Elocare fundum.
arrentement. Elocatio.
Arreſt/areſt. Retentio: & Manus iniectio: & Conſtitutio , placitum, arreſtum : ἄρρητον : ſenatuſconſultum, decretum curiæ.
arreſtéren. Retinere,retentare, manus iniiceere : & Statuere, conſtituere, decernere.
Arriere-garde. Exercitus tergum, poſtrema acies, tertia acies,ſubſidium: poſtremum agmen:opiſophylaces.
Arriuéren. Aduenire, peruenire, appellere,petere portum.
Arſenael. Nauale. & Armamentarium.
Arſenick. Arſenicum,auripigmentum.
Artijcke. Morbus articularis, arthritis.

Artijckel. Articulus. **Artijckel der wet.** Caput legis.

Artiſchock. Carduus altilis, cynara, ſtrobilus, ſcolymnus. *vulgo* artichoca.

Artillerije. Machinæ bellicæ, machinamenta miſſilia, tormenta miſſilia, tormenta bellica, tormenta muralia: bombardæ, catapultæ igniariæ, machinæ igniuomæ, tormenta igniuoma, tormenta ænea vel ferrea, res machinaria.

artillerij-huys. Armamentarium.

artillerij-meeſter. Præfectus machinarum, præfectus rei machinariæ, tribunus armamentarij.

Artiſaen. Artifex, opifex.

artiſt. Technites, artifex, artis peritus, artis profeſſor: artificioſus.

Aſare. Aſarũ, nardus ruſtica: vulgago.

Aſperges. Aſparagus.

Aſſay/eſſay. Tentamentum, tentatio, experimentum: examen probitatis monetæ.

aſſayéren. Experiri.

aſſayeur. Probitatis monetæ examinator.

Aſſaiſin. Latro, grallator.

aſſaiſine. Homicidium mercenarium.

aſſaiſinéré. Spoliare, grallari, latrocinari

aſſaſineur. Homicida mercenarius, ſicarius: percuſſor pretio conductus.

Aſſaut. Oppugnatio, aggreſſio, inſultus, impreſſio.

Aſſeſſeur. Aſſeſſor: qui à magiſtratu vel præſide in conſilium adhibitus, aſſidet in iure dicendo.

Aſſeurêren. Aſſeuerare, certũ promittere, affirmare, cauere: & Firmare, ſecurum reddere, fidem aut fiduciam dare: & Periculum mercis aut alterius rei in ſe ſuſcipere.

aſſeurancie. Confidentia, ſecuritas, fides, cautio: & Receptio periculi.

Aſſigner n. Aſſignare, attribuere, deſtinare, conſtituere, condicere, nomen debitoris creditori in ſolutum dare.

aſſimatie. Aſſignatio, attributio: & Vadimonium.

aſſignatie van ghelde. Pecunia attributa, pecunia quæ adnumerari quæſtori ſolet à tribunis ærariis in ſtipẽdium militum.

Aſſiſtencie. Auxilium, aſſeſſio, aduocatio. *vulgò* aſſiſtentia.

aſſiſtéren. Aſſiſtere, adeſſe, auxilio eſſe.

Aſur.j. laſur. Cæruleus, cærulus.

Attentéren. Attentare, tentare.

attentaet. Contra prouocationem admiſſum: factum ſiue deſignatũ contra prouocationem interpoſitam.

Atteſtéren. Teſtari, teſtificari.

atteſtatie. Teſtificatio, teſtimonium: & Tabula.

Auancéren. Accelerare, maturare, proficere: & Promouere, prouehere, ornare aliquem: & Augere.

auancéren het gheld. Repræſentare pecuniam: præ manu pecuniã dare.

auancement. Acceleratio, progreſſus, progreſſio, proceſſus: & Ornamentum, honorificum beneficium.

Auantagie. Plus, amplius: & Potiores partes, prærogatiua: & Lucrũ, compendium, augmentum.

Auant-garde. Exercitus frons, prima acies.

auant-garde. Emiſſarius, qui ante exercitum emittitur, aciemq; præcedit ad laceſſendum hoſtem vel ad explorandum.

Auant-perſe. Perſicum præcox, Armeniacum, Armenicum.

Auctoriſeren. Auctoritatẽ interponere.

auctoriteyt. Auctoritas, poteſtas, præfectura: ditio, ius, imperium.

Audiencie. Audientia, auditio.

audiencie gheuen. Fauere linguis, benignè attenteq; audire aliquem, dare aures ſuas alicui: admittere ad dicendam cauſam.

audiencier. Præco forenſis, præco iudiciarius.

auditeur. Iudex caſtrenſis: militarium cauſarum diribitor.

Auijs.j aduijs.

Autentijck. Authenticus, approbatus, comprobatus ab aliis qui auctoritate pollent: auctoritatem obtinens.

B

Bahu/bahu-kiſte/ bahoele. Arca camerata, ciſta.

Balade/balepe. Rhythmus, homœoteleuton: & Chorea, tripudium: ſaltatio. *vulgò* balada, balario.

Baladen/balepen. Tripudiare. βαλλίζειν.

Balaffre/ barlaffe. Vibex, cicatrix, ſignum

gnum vulneris. & Vulnus cęsim inflictum, præsertim in faciem.

Balance. Bilanx, libra, statera, trutina.

Balepe. Balena. & Aruina siue pinguis liquor ex balenis.

Balleps. Carbunculus candidus, lapis pretiosus extremo visu nubilũ quid præse ferens.

Balloeu/palloen. Harpastum, follis, follis pugillatorius, pila ventosa.

Ballote. Marrubium: *herbæ genus.*

Balsem. Balsamum.

balsemen. Balsamo condire.

Bandon. *j.* **abandon.**

Bandupn. Stipulatio.

Banderolle. Vexillulum, paruum vexillum.

Baptiseren. Nominare, nomen imponere. *q.d.* baptizare.

Barbacane. Antemurale, promurale, pomœrium. & Tormentorũ bellicorum siue bombardarũ maiorum sedes, collocatio, locus.

Barcke. Biremis: & Nauis vectoria. & Nauis prætoria.

Bardasse. Catamitus, cynædus, ganymedes, pathicus.

Barlaffe. *j.* **balaffre.**

Baraterije. Fraus.

Baroen. Heros, Baro: qui inter nobiles opibus & potentia antecellit.

Basaen *j.* **besaen.**

Baseler. Hastæ, iaculi, vel ensis genus.

Baseler. Xilocassia, cassia ligni.

Basiliscke. Basiliscus, regulus.

Baseleſmanes. Oscula mauu reddita, osculum digitis delibatum, & ad os relatum.

Basement. Basis ædificij, fundamentum ædificij, sterobata.

Basilicom. Ocymon, basilicum.

Basse. Tormenti ænei aut ferrei minoris genus.

Bastant. Sufficiens.

basteren. Sufficere, satis esse.

Bastepe/bassepe/pastepe. Propugnaculum, munitio, arx, castrum.

Bastillie. Propugnaculum, castellum, munitio.

Bastonade. Fustuarium.

Batalie. Dimicatio, conflictus, præliũ, acies: batualia, æ, à *batuo, is.*

batalle, Secunda acies.

batalien. Præliari, conflictari.

Batement ebatement. Ludus, ludus scenicus.

batement-speler. Mimus.

Bedeguacrd. Spina alba, acẽtha leuce.

Beffrop/belfort/belfroot. Specula, pharus, arx, propugnaculum: specula militaris, prætẽtura. *q.d.* pulchra arx fortis.

Bellier. Aries.

Behen. Lychnis, lychnis coronaria, cæleſtis rosula, flos louis. *offic.* behen.

Benedictie. Eulogia, benedictio.

Ben. Myrobalanus, nux vnguentaria: glans Ægyptia: ben *officinis vocatur voce Arabica.*

ben-olie. Oleum balaneum: oleũ glandis vnguentariæ.

Beneficie. Beneficium, meritum: & Sacerdotiũ: Ecclesiæ possessio presbytero benemerito, quoad viuat, concessa ab Episcopo: *tàm alioqui ſõleant Clerici ab Eccleſia per Epiſcopũ menſibus ſingulis victus cauſa meritam ſtipem accipere. Baron. ex D. Cypr. vide* **Prebende.**

Beniupn. Laser Cyrenaicum: gummi benzoinum. *vulgo* assa dulcis vel odorata.

Bergantine/bigantine. Celox, catascopium, nauis speculatoria: & Nauis prædatoria, piratica.

Bernagie. Buglossum latifolium, borrago.

Besaen/basaen. Pellis ouina, corium ouillum, aluta vilior.

Besane. *j.* **mesane.** Epidromus.

Besonie. Opus, opera, negotium.

besonseren. Operari, operam dare.

Beuernacrd. Pimpinella maior, saxifraga magna.

Beuernelle. Bipinella, saxifraga minor.

Bien-venue. Gratulatio aduentus: cæna viatica.

bien-venue be-taelen. Ilagogicum dependere.

Bigarẽren. Variegare, distinguere, variare.

Bijbel. Biblia, orum: bibliorum codex, canon sacrarum literarum: libri rituales, libri sacri.

Biket/buket/trebuket. Trutina, momentana, trutina monetaria, libella.

Billet/ bullet. Inſcriptuim.

Billion. Æs, confuſaneum: Materia monetaria, cui plus admixtũ eſt extranei & vilioris metalli, quàm per leges liceat: moneta adulterina.

Biſcuit. Panis bis coctus, panis nauticus.

Blaſphemie. Execratio, maledictum. *vulgo* blaſphemia.

blaſphemeren. Execrari, impiè & irreligiosè loqui. *vulgo* blaſphemare.

Bliter. Mendicus.

Bombarde. Tuba ductilis, tuba ahenea. *vulgo* bombarda.

Boras. Santra, chryſocolla, auri gluten, auri ſanies, natiua chryſocolla. *vulgo* borax.

Borat. Genus panniſerici.

Bote. Pero.

Bzaule. Orbis ſaltatorius: ſaltatio motoria.

Bzaſelet. Brachiale, armilla, ſpinter.

Bzaue. Ferox, feroculus: & Bellus, comptulus.

bzauèren. Ferocire.

Bzeſilien hout. Crotinus: lignum acanthinum. *vulgo* breſilium.

bzeſilien verwe. Purpuriſſum.

bzeſilien peper. Piper Indicum.

Bzeue. Nota muſica conſtans duabus menſuris. *vulgo* breuis.

bzeuiature. j. abbzeuiature.

bzeuier. Epitome, breue, breuiarium: codex ſacrarum precum, codex horarius. *vulgo* breuiarium.

Bzicole/ bzicolle. Baliſta maior.

Bzicolèren. Geſticulari in ſphæriſterio: geſticulationes exercere ludo pilæ.

bricoleren. *metaphor.* **j. diminuëren/ eenchelen.**

Bzigantine. Paro, myoparo, nauis prędatoria, piratica.

Bzootſe. Veru: ligo dentatus, runcina.

Buggher. Pædico, pederaſtes, pædicator, pullopremo, pullopremus, fellator, irrumator, cotyos contubernalis, cotyos ſodalis, κοτύ⊙ βιασώτης: Sodomita: cuius teterrima libido ne capiti quidem parcit, *Lactant.* qui ne à ſanctiſſima quidem parte corporis hominum, impuram intemperantiam propulſat, *Cicero.* draucus emaſculator.

buggeren. Offendere buccam, illudere ori, illudere capiti, *Arnob. Lactant. Sueton.* Fellare, irrumare, pædicare, *&c.*

buggherije. Pæderaſtia: auerſa venus: libido contra naturam: peccatum Sodomiticum.

bug-ſeerden. j. buggheren.

bug-ſeerden/ boegh-ſeerden. Remulco trahere. *re turpiſſima ad rem nauticam ab obſcenis nautis tracta. vide Etymolog.*

Burat. Multitia, orum.

C

CAbinet. Ciſtula, conclaue, pinacotheca, cimeliarchium.

Cachet. Signum, ſigillum.

cachetteren. Obſignare literas.

Cacidonie. Carchedonius: lapidis pretioſi genus.

Cadencie. Symphonia: concentus manifeſtior.

Cadet. Filius minor natu, exhæres, qui à filio natu maiore ex aſſe hærede, mortuo patre, alitur.

Caffa. j. armeſijn. Genus panniſerici.

Caffaerd. Blatta. & Hypocrita, ſimulator.

Cagie. Cauea, cors, ciſta, corbis doſſuaria.

cagiaerd. Ciſtifer, qui cauearn aut corbem portat.

Calabaſſe. Cucurbita ventricoſa.

Calamaer. Theca pennaria, theca calamaria, graphiarium.

Calamijn-ſteen. j. klemijn-ſteen.

Calcedonie. Onyx. *vulgo* Chalcedonius lapis.

Calcinëren. Metalla in puluerem ſiue calcem redigere igne.

Calculëren. Computare, ratiocinari, calculos ſubducere.

Calmus. Calamus aromaticus, acorus, piper apum.

Camerade. Commanipulo, cõmilito.

Campanie. Campeſtria, campeſtris locus, planities: ager, campus.

campëren. Caſtra ponere, caſtra metari.

Canale. Canalis, alueus.

Canalie. Canes, grex canum: & Grex nebulonum, fæx plebis, fæx ciuitatis: vulgus iners.

Cancelëren. Delere diſpungere. *vulgo* cancellare.

Cantons/cantonen. Fœmoralia,feminalia.

Canon. Tubus tormenti ænei,tormẽtum æneum. *vulgo* canna muralis.

Canon van de misse. Arcana effata sacrificij:canon: sacrum opertaneum. *vulgò* secreta missæ.

Canter. Chori sacri præfectus : exarchus chori sacri.

canterije. Exarchatus chori sacri.

Cape. Promontorium.

Capeau. Pileus,pileum.

Capelet. Corona.

Cantons. Pagi Heluetiorum. *vulgò* cantones.

Capelyne. Pileus.

Capitulant. Suffragij in sodalitio ferendi potestatem habens.

Capitulêren. Articulosè pacisci : conditiones ferre & accipere.

capitulacien. Excepta, cauta & sancta in fœderibus: pactiones.

Caporal. j. corporal.

Capreol. Capreolus.

Caprifolie. Periclymenus,caprifolium.

Carabijn. Equesexpeditus,ferentarius, leuis armaturæ: hippoſclopetarius.

rarabijnen. Prædari,diripere.

Carate. Ceratium,siliqua,grana quatuor. & Mensura intrinsecæ bonitatis auri: *summa autem puritas auri est viginti quatuor carattarum.*

Carde benedict. Atractylis hirsuta. *offic.* carduus benedictus.

Carene. *vulgò* Carena, quadragena: publicæ pœnitentiæ siue indulgentiarum genus.

Carenten/corinthen. Vuæ Corinthiacæ: apyreni.

Caresse. Blanditiæ,illecebræ,adulatio.

caressêren. Blandiri.

Carkan. Collare, torques,segmentũ.

Carlijne. Chamæleon albus. *offic.* Carlina.

Carneol. Gemma rubedine diluta. *vulgò* Carnalium.

Carnier. Carnarium, locus vbi carnes asseruantur.

Carriere. Latomia,latumia,lapicidina: & Hippodromus, curriculũ equorũ.

Carup. Carum. *officin.* caruy.

Cas. Casus: & Causa: & Facinus: flagitium, crimen admissum.

Casamatte. Humilis & tecta castrorũ lorica: propugnaculum subterraneũ.

Cassidonie-steen. Carchedonius : & Onyx.

Cassie fistel. Cassia fistularis, siliqua Aegyptia.

Cassijne. Iugamenta,fenestrarum structuræ.

cassijne. Fenestra papyracea vel membranea, tympanum.

Catarre. Catharrus, rheuma,rheumatismus: coryza, grauedo.

Cathedraal kercke. Basilica.

Catholijck. Catholicus,vniuersalis: & Orthodoxus.

Caual. Caballus, equus.

Caualerye. Equitatus, equites.

caualooter. Mango equorum.

Cause. Causa, ratio.

causêren. Efficere,gignere, causã dare.

Cauterisêren. Inurere.

Cautie. Cautio fideiussio. Præs, vas, appromissor, fideiussor.

Celebreren. Facere sacrum: facere rem sacram, rem diuinam.

Celidonie. Chelidonea herba.

Cement. Lithocolla.

Centenaer. Centenarius : Centenarium pondus.

Ceremonie. Cæremonia.

ceremonie-meester. Designator, magister cæremoniarum.

Ceron/cerote. Ceratum, cerotum.

Certeyn. Certus, indubitatus: & Certè, enimuero, proculdubio, indubitãter.

certeynlick. Certè, enimuerò.

certificeren. Certum alicui facere, asseuerare.

Certificatie. Libellus, epistola assertoria. *vulgò* certificatio.

Cerusse/cerupse. Cerussa, psimmythiũ.

Cessie. Cessio.

cessie doen. Cedere bonis, perfugere ad aram cessionis.

Cilinder. Cylindrus.

Ciment. Opus signinum : è tusis testis addita calce.

Cinober. Cinnabaris.

Citeren. In ius vocare, diem dicere, iubere adesse. *vulgò* citare.

citatie. In ius vocatio, libellus quo quis citatur.

citatie-brief. Libellus.

Citadelle. Arx vrbi imminens.
Ciuet. Zibethum, odoramenti genus.
Claroen. Lituus, cornu.
Clisterie. Clyster, clysterium, infusum.
Coadiuteur. Episcopus designatus: Abbas designatus.
Cochenille. Cochenilia: vermiculi genus: & Coccus baphica, coccus tinctorum, granum infectorium. *vulgò* cochenilia.
Cochin. Mendicus, homo petax, amator siue sectator culinæ. & Homo ineptus. & Nebulo, vappa, tenebrio.
Codicille. Codicillus, scriptura vltimæ voluntatis elogium continens.
Coers. Cursus, meatus, curriculum.
Coers hebben. In vsu esse.
Coersier. Equus celer, cursorius.
Coertier. Emissarius: & Proxeneta, pacarius, sequester.
Coetelas. Machæra: ensis amplus, brevis & anceps.
Cohiere. Scriptum: commentarius.
Colere. Cholera, bilis: fellitlua passio.
Colijcke. Colica, colicus dolor.
Collacie. Antecœnium, procœnium, ientaculum: comessatio à cœna. merenda, symposium, compotatio.
collacien. Antecœnium sumere.
Collationeren. Tabulas conferre: conferre & componere descriptum siue exemplum cum exemplari vel archetypo: descriptionem conferre cum tabulis.
Collecteur. Collector. & Exactor.
Collegie. Collegium, cœtus sodalium.
Collette. Mamillare.
Collice ghe-stampt. Intrita, intritum, cibus in mortario subactus & colo expressus. *q. d.* ius colatitium.
Colonel. *j.* **cozonel.**
Coloquinte. Colocynthus, cucurbita siluatica.
Comete. Cometes, cometa, stella crinita.
Comijt. Celeustes, nauigationis moderator, hortator.
Commandeur. Dictator, magister populi: qui præcipit & imperat.
commandeur-schap. Dictatura.
Commensael. Conuictor. *vulgò* commensalis.
Commere. Mater initialis, lustrica parens, mystica parens, onomastria. *vulgò* commater.
Commissaris. Commissarius, delegatus, disceptator, recuperator: iudex selectus.
commissaris van krieghs-volck. Conquisitor.
commissaris van prouande. Annonæ præfectus.
commissie. Mandarum, prouincia, delegatio, epistalma authoritas mandati.
Commitimus van t'hof. Ius forensium codicillorum, ius fori eximium, ius codicillare.
Communicatie. Participatio, commercium. & Colloquium.
communiceren. Communicare, agere cum aliquo: & Colloqui. & Participare, in medium adferre. & Communionem sacram sumere.
Communie. Synaxis, communio sacrosancta.
Compact. Pactū, conuentio, conditū.
Companion. Socius, sodalis.
companye. Consortium, conuentus, collegium, societas, sodalitas, sodalitium: & Cohors, turma, caterua.
Comparéren. Comparere, adesse, præsto esse.
comparitie. Apparitio, præsentia.
Compassie. Misericordia, miseratio, commiseratio.
Compensëren. Compensare, pensare, rependere.
compenseren de costen van t'proces. Litis impendia inter actorem & reū non absre exæquare: de litis sumptibus paria inter partes facere.
Compère. Pater initialis, parens mysticus, onomasta initialis: arbiter initiationis. *Bud.* susceptor. *vulgò* compater.
compêr-schap. Lustrica cognatio, initialis necessitudo, spiritualis necessitudo siue propinquitas in Baptismo contracta.
Competent richter. Iudex competens, iudex suus & legitimus, iudex ipse.
Complainte. Questus, conquestus, conquestio, querela, querimonia postulatio, expostulatio.
Complexie. Natura & mores, constitutio corporis: crasis.
Complice. Socius flagitiorum & rapinarum:

narum:ſceleris particeps. *vulgò* complex.

Comploot. Coitio,fœdus,pactum.

Componerē. Muſica arte componere.

componiſt. Muſurgus:qui legibus artis cantiones & rhythmos cōcinnat. *vulgò* componiſta.

Compoſeren. Componere:& Confi cere,decidere,tranſigere.

compoſitie. Compoſitio:& Deciſio.

Compyen. Diploma,linteum complicatum.

Concerneren. Spectare,pertinere.

Concierge. Inſularius:& Præſes.

Concluderen. Decernere,in pauca cōferre,perorare,cōcludere,clauſulam addere.

concluſie. Concluſio,epilogus,coronis:& Summa.

Concordact concorderen. *j.* **accordact/ accorderen.**

Concubijne. Concubina,pellaca.

Concuſſie. Repetundæ,arum.

Conditie. Conditio,lex,forma,modus, res,ſtatus.& Mores.& Munus.

Conſilie de greph. Meliſſophyllō,meliphyllon, melitæna,apiaſtrum,citrago.

Conſort. Solatium,conſolatio.

conforteren. Confirmare.

Confronteren. Componere alterum cum altero: conferre,committere.

Confuys. Confuſus,commiſtus. Indiſtinctus:& Turbatus, perturbatus: & Pudore affectus,animoq; perturbatus.

confuyszijn. Obrui cōfuſione vel pudore.

confuſie. Confuſio,miſcellanea,chaos.

Congè. Copia,venia,facultas.

Conqueſt. Quæſtum,partum acquiſitum,conquiſitio.& Finium imperij propagatio ſiue dilatatio.

conqueſteren. Conquirere,acquirere, rem facere, adipiſci: & Imperium facere:vincere: adiungere ad imperium:imperium dilatare,fines imperij proferre:& Debellare, ſubigere, ſubiugare,ſuperare.

Conroot. Multitudo,congregatio,frequentia hominum.

Conſcientie. Conſciētia,conſcius animus,mens ſibi conſcia: & Fides:& Religio.

conſcientie maeckē van eenige ſaecke. Impediri religione, religioſū habere, religionem habere vel adhibere, religioni habere rem aliquam, obſtringi religione: conſcientiæ metu moueri.

conſcientieus. Religioſus:iuſtus:rectº.

Conſent. Conſenſio,conſenſus, aſſenſio,aſtipulatio:voluntas.

conſenteren. Aſſentire,aſtipulari.

Conſerue. Conditanea,orum:ſalgama. *vulgo* conſerua,*à conſeruando.*

conſerue van rooſen. Intrita roſacea.

Conſierge. *j.* **concierge.**

Conſigneren. Attribuere.

conſigneren. Deponere,in manū dare, exhibere,repræſentare.

Conſiſtorie. Concilium, conuentus, conſeſſus,ſynodus: ſynedrium: orcheſtra:ſeſſio ſenatus & primorum. *vulgò* conſiſtorium.

Conſorte. Conſors,ſocius,par,ſimilis, conſimilis: & Coniux.

conſorten. Conſortes,pares:gregales. & Conſcij affineſque ſceleris.

Conſpiratie. Conſpiratio,conſpiratus, coniuratio,coitio.

Conſtituēren. Conſtituere,ſtatuere, imponere.

conſtitutie. Conſtitutio,decretum,ſtatutum,ſanctio.

conſtitutie brief. Literæ originariæ reditus conſtituti.

Contenancie. Habitus,ſtatus,vultus,os, facies,geſtus,actio.

Content. Contentus,æquus,compos.

contentzijn. Contentum eſſe,non pœnitere,ſatis habere.

contenteren. Satisfacere alicui,explere animum alicui. *vulgò* contentare.

contentement. Satisfactio.

Contract. Contractus,res contracta, commercium,pactum, pactio: perſcriptio,inſtrumentum pacti.

contracteren. Contrahere.

Contrarie. Contrarius,aduerſus.

contrarieren. Contrarium eſſe,aduerſari,repugnare.

Contrebrief. Antapocha. *vulgò* contra-litera.

Contrebalance. Sacoma.

Contreborghe. Præs.

Contrecedulle. Antapocha.

Contreſijn. Plumbum cinereum.

Contreman. Aduerſarius.

Contremine. Cuniculus aduerſus, obliquus, tranſuerſus, contrarius.

contremineren. Hoſtium cuniculos tranſuerſis cuniculis excipere, obuiã ire cuniculis.

Contretol. Antigraphum, cuſtodia: & Contraria accuſatio.

contretolleren. Cuſtodire: obſeruare: contrariam actionem inſtituere.

contretolleur. Antigrapheus, cuſtos, obſetuator, inſpector, annotator, officij exactor: actor ſummarum: rationarius, rationalis. *vulgo* contrarotulator. **Cõtretouleur** (*inquit VVolphgangus Hungerus, dicitur* is qui contra indicem alterius coactoris ſiue receptoris pecuniæ publicæ elenchum conſcribit in reddenda ratione cum altero conferendum.

Contreſcharpe. Lorica exterior arcis aut vrbis: contramurus: loricula ante præcipuum murum vrbis ducta. *vulgo ital.* contraſcarpa.

Contrepoint. Modulatio extemporanea ſimpliciori cantui accõmodata: occentus: plani cantus diuerſis melodiis ſubita & improuiſa ex ſorte ordinatio. *q. d.* contrapoſitus vocibus concors concentus arte probatus. *vulgo* contrapunctus.

contrepoint ſinghen. Planum cantum certis conſonantiis ex improuiſo ordinare. *vulgo* ſortiſare.

Contrepoint. j. contreſcharpe.

Contrepois. Aequilibrium, ſacoma.

Contreſeghel. Sigillum minus maiori oppoſitum.

Contreteneur. j. hoogh-konter. Occẽtus. & Occentor: altitonans contracantor.

Contreuenteur j. Pacti fidem violans, legis tranſgreſſor.

Contribueren. Contribuere, conferre ſymbolum.

contributie. Contributio, ſymbolum, collatio.

Conuent. Conuentus: & Cœnobium, monaſterium.

Conuentie. Conuentus, conuentum. *vulgo* conuentio.

Conuers. Neophytus. *vulgo* conuerſus.

Conuerſerẽ. Verſari, cõſueſcere alicui: vti aliquo: ſæpè multumq; eſſe cum aliquo: frequentare: conſuetudine alicuius vti. *vulgo* conuerſari.

conuerſatie. Conuerſatio, conſuetudo, vſus, familiaritas, conuictus.

Conuoy. Aſſectatio. & Præſidium in itinere: publicus commeatus: præſidiarium auxilium, ad perducendos in tutum receptum viatores.

conuoyeren. Aſſectari, deducere.

Copije. Deſcriptio, deſcriptũ apographum, exemplar, exemplum, exemplum deſcriptum, exſcriptum.

copieren. Deſcribere, exſcribere.

copiſt. Antigrapharius: formularius.

Corage/coragieus. *vide Etymolog.*

Cordegarde/corps de garde. Statio, vigilum ſtatio.

Cordiael. Amicus ex animo.

cordiaelick. Ex animo, corde & animo.

Corinten. Leptorages: vuæ dulcibus acinis, tenuibus & minutis: apyreni: vuæ Corinthiacæ. *vulgo* Corinthiæ.

Corneol. Cerneol⁹, Sardius lapis: ſarda.

Cornet. Cornu flexum, curua tibia: tibia miluina.

cornet ruyteren. Turma equitum, centuria equitum.

Coronel/colonel. Primopilus, primipilus: primus centurio, dux legionis, præfectus legionis: dux millenarius, chiliarcha, chiliarchus, tribunus legionum. *vulgo* colonellus, columella, maior ſeruus in familia.

Corporal/caporal. Centurio, pentecꝫſiarchus: primipilaris.

Corporal. Sacroſanctum ꝑuluinar.

Corps de garde. Vigilum ſtatio.

Corpulent. Habitior, bene habito corpore.

corpulentie. Statura, habitus corporis.

corpus. Corpus, pars, tribus, multitudo populi.

Correctie. Correctio, emendatio: notæ.

Correſpondentie. Reſponſus, ſymmetria: conuenientia: conſpiratio, conſenſus.

correſpondentie van maeten. Commenſuum reſponſus, conuenientia menſuræ.

correſpondentie in liefde. Amor mutuus, reciprocus.

Corresponderen. Respondere, consonare: conspirare.
Corrosif. Sepcticus, putrefaciendi siue erodēdi vim habens: depascens, exedens & absumens. *vulgò* corrosiuus.
Corruptie. Interitus, dissolutio: vitium, marcor, putredo.
Corsalet. Ægis, idis, thorax.
Corsier. *j.* courtier.
Cortelas. *j.* coetelas.
Cortisatie. *j.* quete.
Couent. *j.* conuent.
Creancie. Creditum, fides.
creancier. Creditor.
credencie. Credulitas, fides: & Prægustatio, prælibatio, securitas in edendo & bidendo quę magnatibus pręstatur: & Abacus, vasarium.
credencier. Prægustator.
credit. Fides, auctoritas, gratia: & Creditum, pecunia credita, æs alienum, debitum.
Cresse. Byssus.
Crime. Crimen.
crime lese maiestē. Perduellio.
criminel. Capitalis.
criminele iustitie. Iustitia sanguinaria, vindexque publicæ securitatis.
criminele saecke. Res capitalis, causa criminis, causa ex crimine, causa criminalis, quæstio criminalis.
criminel proces. Iudicium capitis, iudicium capitale.
Crops. Augmentum. & Fomes.
Cropseren. Decussare, adnotare paragraphis: illustri signo solenniq; prænotare: adnotare crucis signo.
Cronijcke. Chronica, orū, annales, ium.
Croppier. Postilena.
Crotse. Lituus pontificius, pedum, baculum.
Cubeben. Cubebæ, carpesium.
Cubit. Cubitus, cubitum, vlna: sesquipes.
Curepe. Visceratio quæ canibus venaticis datur: & Libamentum capturæ accipitribus in aucupio volucri dari solitum: & Medicamentum formaboli siue turundæ, quo vomitus auibus venaticis prouocatur: stupea turunda.
Curēren. Curare, mederi, curationem adhibere, remedium adhibere.
Curieus. Curiosus: percurioſus, affectator.
curieus heyd. Curiositas, affectatio.
Custodie. Custodia, theca.
custodie van den boghe. Corytus, theca arcus.

D

DAmaskenēren. Encaustica pictura ornare: opere Damasceno elaborare: expolire gladios, reddere cæruleos.
Damast-bloeme/dames-bloeme. Viola Damascena, viola alba, viola matronalis. *q.d.* flos siue viola dominarum, *Gallis violette de dames dicitur.*
Damast-pruyme. Prunum Damascenum: passum, rugosum.
Damasten kleed. Vestis Damascena: vestis Damasceni operis: vestis scutulata.
Dame/damme. Domina, hera.
Dame/dam-steck. *j.* dammeler. Scrupulus, calculus.
damen/dammen. Ludere scrupis duodecim. *vulgò* ludere ad dominas. *quidam à* dam. i. agger. *deriuant.*
dame-spel/dam-spel. Lusus duodecim scruporum, siue calculorum.
dammeler/dam. Scrupus, lapis siue globus diada in lusu valens.
dam-berd. Alueolus, fritillus.
damoiselle. Matrona mitellata, mitrophora.
Dangier. Discrimen, periculum.
dangereus. Periculosus, incommod⁹.
Daerd. Iaculum, telum.
Date van den brief. Datum, data. Dies in litteris adscripta: æra, hera.
datēren. Diem in litteris adscribere.
Debat. Altercatio, certatio, controuersia, rixa: discrimen, dissensio.
debatēren. Altercari, certare, rixari: disceptare, discertare.
Declinēren. Declinare: & Ius domum reuocare, iudicium transferre.
declinatooze. Exceptio translatiua: præscriptio siue exceptio litis trāslatiuę.
Decoctie. Decoctum, decoctus, us. *vulgò* decoctio.
Decret. Decretū: & Authoritas publica,
Defailléren. Deficere.
defaillantie. Defectus, deliquium.
Defalckēren. Tollere, amputare, *vulgò* defal-

defalcare. *q d* falce abſcindere.

defalcièren van de ſomme. Deducere, decidere, demere de ſumma.

Defaut. Abſentia. & Eremodicium: vadimonium vel iudicium deſertū.

Definitif. ſ. **diffinitif.**

Degradèren. Honore priuare.

degradèren. Infulis exuere ſacerdotem: exaugurare, reſecrare ſacerdotem, deſecrare: abrogare alicui ſacerdotiū.

Delay. Dilatio, mora, procraſtinatio, prottractio, ſpatium.

delayèren. Comperendinare, differre, procraſtinare, protrahere: morā interponere, cauſas nectere, ducere cauſam.

delatoire exceptien. Præſcriptiones & exceptiones litis moratoriæ: præſcriptiones moratorię, litemq; trahētes.

Delfijn. ſ. **dolfijn.** Delphinus, *&c.*

Delicaet. Delicatus: & Lautꝰ: & Mollis.

Delict. Delictum, error.

Demeyne/domeyne. Ditio, imperium.

Demeyne. Publica vectigalia, canon: legitima & ordinaria penſitatio, vt ſunt vectigalia & portoria: ſacrum principis patrimonium. *vulgò* canon dominicus, domanium, demanium.

Depoztèren. Quieſcere, deſiſtere, finē facere.

Depoſièren. Dicere pro teſtimonio, dicere teſtimonium.

depoſitie. Teſtatio, teſtimonium.

Depoſſedèren. Deiicere vel dimouere aliquem de poſſeſſione.

Deſauoèren. Auctoritatem defugere, abnuere, inficiari: controuerſiam facere.

Deputèren. Delegare, præficere negotio exequendo: conſtituere iudicem, arbitrum, recuperatorem, *&c.* **Ghedeputeerde.** Syndici. *vulgò* deputati.

Deſolaet. Deſertus, deſolatus, vaſtus, vaſtatus.

deſolaet. Abſque ſolatio, non conſolabilis.

deſolaetelick. Inſolabiliter.

Deſperaet. Exſpes, deſperās, deſperatꝰ.

deſperatie. Deſperatio: ægritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum.

deſperèren. Deſperare, deſinere ſperare, omni ſpe deſtitui.

Deſtruèren. Deſtruere, profligare, euaſtare, perpopulari, depopulari, ad exitium & vaſtitatem redigere, euertere, excindere, excidere.

deſtructie. Diſperditio, ruina, vaſtitas, vaſtatio, excidium, depopulatio, extium, euerſio. *vulgò* deſtructio.

Determinèrē. Determinare, terminare, deſignare, præfinire, definire: & Decernere, conſtituere.

Deuis. Colloquium: & Deſignatio: & Inſigne: & Forma, modus.

deuiſèren. Fabulari, ſermocinari, narrare, ſerere ſermones, cōferre cōſilia.

Deuoor. Officium, munus.

Deuoot. Religioſus, pius, ſanctus: religioni deditus, religionem colens. *vulgò* deuotus.

deuootie. Religio, pietas.

deuootelick. Religioſè, piè.

Deus Duo. **Deus int ſpel.** Dias. **Deus aes.** Dias & monas. & Homo treſſis, homo ſemiſſis, diobolaris: homo nihili, parui momenti.

Diamant. Adamas.

diamant-ſlijper. Gemmarum politor, gemmarum mango.

Dicte. Dieta: victus ratio: præſcripta viuendi formula.

Diffamèrē. Infamia afficere aliquem, infamiā aut ignominiā inferre alicui.

Different. Differens.

different zijn. Differre, diſtare: & Diſſidere.

differente. Contentio, controuerſia.

differentie. Differentia, diſcrimen, delectus, diuerſitas.

Diffinitiue oft definitiue ſententie. Sententia litis decretoria. *vulgo* definitiua.

Dignitept. Dignitas, honor, ornamentum, decus, præſulatus.

Dilay. ſ. **delay.**

Dilunie. Eluuio terrarum, vniuerſalis inundatio. *vulgo* diluuium.

Diminuèren. Minuere, diminuere, imminuere.

diminueren. Modos concidere & frāgere: voce ſe remittēte canere: minutionem citare, minutiōē citare ſue cantare: voculas multifariam frangere & concidere. *vide* **trencketen.**

diminueringhe. Chroma, modulatio crebri-

crebritate & ſolertia modulorũ oblectans: frequentamentum.

Diſcant. Cantus compoſitus: muſica: modi diſcordes: ſymphonia diſcors: vocũ diſcordia concors: cantus diuerſis vocibus cõſtitutus. *q.d.* diuerſus cantus: & Cantilenæ pars ſuprema: harmonia puellari voce modulanda: cantus ſuperior. *vulgò* diſcãtus.

diſcanter. *vulgò* Incentor, diſcantus.

diſcanteren. Muſicam canere.

Diſcipel. Diſcipulus, auditor.

Diſcoꝛd. Diſcordia, diſſidentia, diſcrepantia.

diſcoꝛderẽ. Diſſidere, diſcrepare, variare

Diſcourreren. Narrare, recenſere, ratiocinari.

diſcours. Narratio, ratiocinatio.

Diſcret. Prudens, ſapiens, modeſtus, honeſtus.

diſcretie. Prudẽtia, modeſtia, iudicium, moderatio: & Diſcrimen.

diſcretelick. Prudenter, modeſtè.

Diſoꝛdze. Confuſio.

Diſpenſeren. Diſpenſare: & Legibus ſoluere, gratiam facere legis: ius cõmune relaxare.

diſpenſeren van den eed. Facere gratiã iuriſiurandi, ſoluere vinculo iuriſiurandi. *vulgò* diſpenſare aliquem de iuramento.

diſpenſatie. Vacatio vel ſolutio legis: relaxatio iuris communis.

Diſpenſier. Oeconomus, condus, promus. promus cõdus, procurator peni, cellarius, victus quotidiani adminiſter, obſonator nũdinalis. *vulgò* diſpenſator.

Diſponẽren. Diſponere.

diſponeren bp teſtamente. Superfamilia pecuniaque legare. *Budæus.*

Diſpoſitie. Affectio.

diſpoſt. Affectus: conſtitutus. & Aptus, paratus, præparatus, agilis.

Diſputẽren. Diſputare, diſceptare, diſſerere.

Diſtribuẽren. Diſtribuere, erogare, diuidere in viros.

diſtributie. Diſtributio, aſſignatio: & Sportula, ſtips ſportularia.

Diſtrict. Diſtrictus, diſtrictio, iuriſdictio: regio.

Diuerſch. Diuerſus, diſſimilis, varius.

diuerſchelick. Variè.

Diuiſeren. j. **deuiſeren.**

Doaris. j. **douarie.**

Dobbel. Exemplar, tranſſcriptum. *vulgò* duplum.

Doctooꝛ. Doctor.

doctooꝛ in de rechten. Iuris enarrator & interpres: iuriſperitus, iuriſconſultus.

doctooꝛ-ſchap. Doctoris dignitas ſiue munus. *vulgo* doctura, doctoratus.

Dolfyn/delfyn. Delphinus, delphin. Genus piſcis ſiue beluæ marinæ.

dolfin. Regis Galliarum filius primogenitus. *vulgò* delphinus.

dolfin. j. timp. Focale.

Doliancie. Dolor, languor, ægritudo: & Querela, querimonia, expoſtulatio. *vulgò* dolentia.

Domepne. Dominiũ, ditio, imperium.

domepne. j. **demepne.** Publica vectigalia.

domineren. Dominari.

dominatie. Dominatus. *vulgò* dominatio.

dominie. Dominium, ditio.

Done. Mulier, domina, matrona.

Doꝛmter. Cubiculum dormitorium: dormitorium, *Plin.*

Doſe. Doſis: portio ſimplicium medicamẽtorum compoſitionem ingredientium.

Doſyne. Duodecim, duodenarius.

Douarie. Dotalitium, dotarium, antipherna, donatio propter nuptias: id quod vxori maritus viciſſim loco doris dat. *vulgò* doerium.

douagiere douagierighe. Vidua antiphernis fruens.

Dzagant. Tragacantha herba.

Dzagie. j. **tregie.**

Dzaghme. Dragma octaua vnciæ pars.

Dzagon. Dracunculus hortenſis, dracunculus acetariorum.

Dzeſſeren. Dirigere, rectum facere, erigere: & Parare.

Dzeſſooꝛ. Abacus, repoſitorium.

Ducaet. Ducalis aureus, num⁹ aureus à ducatu ſiue magiſtratu Romano ſic primùm dictus.

Duo. Diaronum, modulatio naturalis, & concentus duarum vocum.

Duplyche. Duplicatio, tertia depulſio:

tertia

tertia contradictio: ſecunda rei defenſio, vel replicationis depulſio: reſponſio rei ad actoris replicationem: depulſio rei ſecunda.

E

Ebatement/batement. Oblectatio, ludus, luſus, iocus.

Eben. Ebenus.

Eclips der ſonne. Eclipſis ſolis, defectus ſolis, deliquium ſolis.

eclips der mane. Eclipſis lunæ, deliquium lunæ, defectus lunæ: labor lunæ, obſcuratio lunæ.

Effect. Effectus, effectio, opus, opera.

effect. Res ipſa, exitus rei.

effectuêren. Exequi.

Effort. Conatus, molitio, niſus.

Electuarie. Medicamentum ex ſelectis remediis compoſitum. *vulgò* electuarium, & electarium.

Element. Elementum.

element des biers. Æther, ignis.

elementen. Elementa, genitalia corpora, prima corpora, & fontes rerum.

Email. Encauſtum.

emailléren. Pingere encauſto.

Emaraude. Smaragdus, viridis lapis.

Embre.j.ambre. Succinum.

Embuſcade/embuſche. Inſidiæ: *ſic dictæ quod in buſcis ſiue ſiluis plerumque poni ſoleant.*

Emende.j.amende.

Emologéren.j.homologeren.

Empeſchéren. Impedire.

empeſchement. Difficultas, impeditio, impedimentum, obſtaculum.

Emploperen. Sumere vel inſumere in re aliqua.

emploperen ſi ſeluen. Vires vel neruos in re aliqua adhibere, conferre ſua ſtudia, operam impendere, collocare, inſumere.

Enfanterye. Peditatus, pedites.

Engien. Ingenium: & Inſtrumentum: & Machina: & Tormentũ bellicum.

engien-meeſter/engienieer. Præfectus machinarum bellicarum, præfectus rei machinariæ: & Architectus.

Enqueſte. Inquiſitio, pcõtatio, examẽ

enqueſtéren. Quærere, inquirere, ſcitari, ſciſcitari.

Enterinéren. Poſtulationẽ iudicialem promus auribus exaudire.

E

enterineren de conincklijcke brieuen. Diploma comprobare: Diploma à principe impetratum iudici loci exhibere comprobandum.

enterinement. Inſpectio codicillorum & probatio.

Entreye/entree. Introitus.

Entremets / entelmes / entelmets. Ferculum interpoſitum. & Bellaria, tragemata: *vulgò* impomentum.

Entrepzinſe. Cœptum, inceptum, res inchoata, ſuſceptio, operis inſtitutio, conſilium, ratio, conatus.

Enule campane. Heleniũ. *vulgò* enula campana. (conus.

Epiſteler. Hypodiaconus. *vulgò* ſubdia-

Equipéren. Inſtruere.

equipagie. Inſtrumentum: apparatus.

Erre.j.errement.

Eſſay.j.aſſay.

Eſſe. Eſſentia, eſſe. **Noch in eſſe.** Exſtare, ſupereſſe.

Eſſue/eſſuwe.j.eruwe. Exitus, &c.

Eualueren.j.balueren.

Euangelier. Diaconus.

euangeliſt. Euangeliſta.

Examinatie. Examen: & Inquiſitio.

examinéren. Examinare, inquirere.

Excellent. Exquiſitus, præſtabilis, ſingularis, ſplendidus, clarus, præclar, eximius, præſtans.

Exceptie. Exceptio: oppoſitio rei aduerſus petitionẽ actoris: & Præſcriptio

Excès. Sumptus, luxus, intemperãtia & Delictum, error, erratum, crimen: & Exſuperatio.

exceſſiff. Inſolẽs, immodicus, profuſus, nimius, præter modum.

Excommunieeren. A cœtu piorum concilioque abigere: à ſancta matre eccleſia abdicare: progrãmate diro & execrabili cõfigere. *vulgò* excommunicare.

excommunicatie. Execrabile programma, dira proſcriptio.

Excuſe. Excuſatio, purgatio, apologia.

excuſeren. Excuſare, eximere è culpa: obiectũ crimen purgare, vel diluere.

Executeren. Exequi: curare officiũ: & Exequi rẽ iudicatã, lege agere: & Pignora capere, lege agere & pignerari.

executeur. Exſequutor.

executeur van t'bonniſſe. Exſequutor, tranſ-

transactor ſententiæ & iudicati: peractor rei iudicatæ, exſequēdæ rei iudicatæ diſceptator, exſequi rem iudicatam iuſſus.

Executeur van teſtament. Procurator mandatorum ſupremorum, arbiter teſtamentarius, curator teſtamenti.

Executie van het vonniſſe. Legis actio, exequutio iuris, actio iudicati.

Executie doē. Lege agere, exequi ſentētiā à iudice latā: iudicis iuſſa explere.

Exemplaer. Exemplar, apographum, exſcriptum, exemplum.

Exempel. Exemplum: documentum.

Exempt. Expers, immunis.

Exempt zijn. Habere immunitatem, legibus ſolutum eſſe.

Exemptie. Immunitas, vacatio.

Exercitie. Exercitium, exercitatio, functio, ſtudium, agitatio.

Expedieren. Expedire, conficere, exequi, explicare negotium ſiue mandatum aliquod.

Experientie. Experientia, vſus, res, documentum.

Expert. Expertus, experiens, peritus: ſolers, prudens.

Exploot. Expeditio, confectio.

Exploot van recht. Legis actio.

Exploteren. Efficere, conficere, expedire, exequi: & Lege agere.

Exprès. Expreſſus.

Expreſſelick. Definitè, nominatim, priuatè: liquidò, apertè.

Exſpireren. Exſpirare. **Den tijdt is ghe-exſpireert.** Tempus abiit.

Exſecuteren. i. **executeren.**

Extract. Epitome, breue, breuiarium, commentarius breuis.

Extraordinaris. Extraordinarius, extra ordinem, præter ordinem.

Exuwe / iſſuwe / iſſue / exuwe-gheld. Iura exitus: pecunia quam ciuis ex ciuitate migrās pendere debet: exagogicum: vectigal vel portorium quod pro exportatis mercibus ſoluitur. *q.d.* exitus. *vulgò* ius iſſuarum. *gal.* *Iſſir, & ang. iſſewe.* i. exire.

F

Fabrijcke. Fabrica, ſtructura, ædificium.

Fabrijck-meeſter. Fabricæ præfectus, fabricenſis.

Factiende. Negotium, res.

Fagot. Inſtrumentum muſicum infimi ſoni.

Faiſant. Phaſianus, phaſiana.

Falliſt. Leguleius.

Falſaris. Falſarius, temerator.

Fanterie. i. **enfanterie.** Peditatus.

Farcie / farſſe. Fabula, comœdia ludicra, mimus.

farcie-maecker. Comicus.

Fatale. Terminus, dies ſiue tempus ad proſequendam actionem ſiue appellationem.

Fatras. Nugæ.

Fauorabel. Propitius, ſecundus, popularis. *vulgò* fauorabilis.

Fauſſet. Fallæ voculæ. *vulgò* falſetum. **In fauſſet ſinghen.** Pæanē citare: eliſa voce canere: elidere vocem, vocē cenſim excitare, contentiore voce altum & acutum ſcanſim intonare.

Feber / fieber. Febris.

Femme. Femina.

Fermerije. Valetudinarium, noſocomium. *vulgò* infirmaria, infirmatorium.

Fiente. Fimus.

Fierilafanfe. Laſer medicum vel Syriacum. *vulgò* aſa fœtida.

Figuere. Figura.

figuer-ſnijder. Sculptor.

figueréren. Effingere.

Fijtemus. Lineamenta, forma, facies. *q.d.* vidimus.

Fijnéren. Defæcare, purgare.

Firmament. Cælum ſtelliferum.

Fioole. Phiala, ampulla.

Fiſtel. Fiſtula, vlcus manans.

fiſtel in d'oogh. Ægilops, ægilopa: fiſtula oculorum.

fiſtike. Piſtacium.

Flambeel. Fax, funale.

Flanckéren de mueren oft veſtē. Propugnaculis à latere munire mœnia.

flanckeringhe. Propugnacula exſtātia à lateribus.

Fleur / floze. Flos. **In den fleur zijn.** Florere, vigere.

Florêren. Florere, vigere, vernare.

floziin. Numus aureus flore inſignis. *vulgò* florenus.

Flourtee. Genus panni ſerici.

Foole, Preſſura. & Turba populi.

Foclêren. Opprimere, premere, obterere, proterere.

Fozfept. Scelus atrox, facinus, flagitium.

Fozmulaer. Stylus, formula. *vulgò* formularium.

Fozmieren. Ornare, munire, instruere: & Perficere, finire: & Administrare, suppeditare.

fozniſſement. Suppeditatio.

Foꝛt. *j.* **foꝛtreſſe.**

foꝛtificatie. Munimentum, munitio.

foꝛtificêren. Munire, permunire, communire. *vulgò* fortificare.

foꝛtreſſe. Arx, propugnaculum.

Foſſe. Fossa, fouea.

Foſſet. *j.* **fauſſet.**

Frambeſie. Morum rubi Idæi.

Fraude. Fraus.

Fregat. Cataſcopium.

Fredon. Frequentamenta vocis.

Frequentêren. Frequentare, celebrare, frequentem esse.

Frer-mineur. Frater minor, minorita, Franciscanus.

Freſe. Fragum.

Fringotêren. *j.* **diminuêren.** Modos cõcinere, modulos siue voculas frangere: cantitare.

Furnieren. *j.* **foꝛnieren.**

Fuſe. Octaua pars mensuræ musices: nota fusè, raptim & celeriter cãtata, vnco designata. *vulgò* fusa, fusilis.

fuſe/fuge. Eadem modulatio alternatim & per vices diuersis vocib⁹ expressa, ita vt cantores se mutuo insequi, & quodam modo fugare videãtur.

Fuſepe. Pyrobolus, telum missile ignitum, ignis missilis, *vulgò* fusoria.

G

Gabelle. Vectigal.

Galand. *j.* **galland.**

Galeon. Nauis præsidiaria maior, nauis turrita: & Paro, onis: myoparo.

galeon. *fax.* Rostrum nauis: prora fastigiata.

Galeote. *vide in Etymolog.*

Galeard. Hilaris, lætus, elegans homo: lepidus.

galearde. Tripudij agilioris genus: lepida chorea.

Galetijn. *j.* **gelatine.**

Galland. Homo scitus, elegans, graphicus, lepidus, bellus.

Galoppe/waloppe. Gradarius cursus, rotundus cursus.

Galoppêren. Gradatim, saltuatim, rotundo cursu currere. *vulgò* galopare. καλπάζω, καλπᾶν. i. equum ad ingressum exsultantem vrgere.

Gambupn. Petaso, perna.

Garance. Rubia tinctorum.

Garde. Custodia.

Garde-nappe. *j.* **tafel-rinck.** Basis: basis potoria, mensaria.

Garde-robbe. Vestiarium.

Garlande. *j.* **ghirlande.** Corolla.

Garment. Amict⁹, ornatus, vestit⁹, us.

Garnieren. Munire, instruere, armare.

Garſon. Puer: famulus. *vulgò* garso.

Gaugie/gauge. Vasis mensura & capacitas.

gaugieren/bergieren. Dolia metiri virga, mensuram vasis designare.

gaugierer. Doliorum mensor.

Gelatine. *j.* **gelepe.**

Gelepe/ielepe. Iusculum coactum siue coagulatũ, ius congelatum, glaciatum: *vulgò* gelatina.

Gendarme. Miles.

gendarmerpe. Copiæ militares.

Generêrē. Generare, gignere, procreare.

generatie. Generatio, procreatio, progenies, prosapia, ortus, soboles.

Generael. Generalis, vniuersalis.

generael capitepn. Strategus. *vide* **Capitepn.**

generael bã de minder-broeders. Primas minoritarum.

generael ont-fangher. Tribunus ærarij, præfectus ærarius, quæstor. *vulgò* receptor generalis.

generaelick. Generaliter, vniuersè, generatim, vniuersim.

Gerfau. Gyrofalcus.

Geſte. Gestus, us: gesticulatio: ludus, iocus, & Vultus.

geſten. Res gestæ, acta.

Geule. Color ruber in armorum insignibus.

Geus. Mendicus impudẽs. *vide* **Gheus** *in Etymolog.*

Gierau. Pica glandaria.

Ghieraffe. Camelopardalis. *vulgò* giraffa.

Ghier-

hier-valck. Gyrofalco, gyrofalcus, herodius: accipiter maior, prædam circumagens. *vulgò* Hierofalco.

hierlande/guirlande/garlande. Corona, corolla, ſtrophium, ſertum.

hirole. Siſer, ſiſarum.

hiſarme/guiſarme. Teli ſiue lanceæ genus.

laetſe/gelaetſe. Planities glaciata.

loȝie. Gloria.

oȝiéren. Gloriari.

oȝieus. Glorioſus: iactator.

oȝieus ȝijn. Mirari ſe, placere ſibi.

oȝieuſ hepd. Gloriatio, iactatio.

oȝieuſlick. Gloriosè.

loſe. Gloſſa, gloſſema, expoſitio, commentum, commentatio, ſcholium.

oſéren. Interpretari, explanare, exponere, commentari. *vulgò* gloſare.

locoen. Gluto, heluo.

oȝias. Mammillare.

oȝiere. Stillicidium.

ouernéren. Gubernare, moderari, regere.

uerneur. Gubernator, rector, moderator.

uerneur-ſchap. Gubernatio, præfectura, ſtrategia.

uernante. Gubernatrix, moderatrix.

uernement. Gubernatio, moderatio, regimen.

ȝametſe/gremetſe. Geſticulatio: diſtortio oris.

ȝand mercis ſeggben. Magnas gratias agere.

ȝatie. Gratia: & Decor, lepos, elegãtia.

ȝatieus. Comis, affabilis, benignus, lepidus, vrbanus.

ȝatieuſ hepd. Comitas, affabilitas, facilitas, vrbanitas.

ȝatieuſlick. Blandè, benignè, vrbanè, lepidè.

ȝauitept. Grauitas, ſeueritas, dignitas

ȝauitept houden. Tenere grauitatem, retinere dignitatẽ, ordinis ſui dignitatem tueri.

ȝauitept houden int ſpȝeken. Magnificè loqui.

ȝenaet. Carbunculus carchedonius.

ȝief. Graue, aſperũ, moleſtũ, moleſtia.

ȝoſſéren. Grandire, ampliare, augere. & Extendere & explicare ſcripta compendiario.

groſſéren. Tabulas conficere, inferre in tabulas.

Gȝuier/gruwier. Saltuarius, cuſtos nemoris: & Aucupio & piſcatui præfectus. *videtur potiùs dici poſſe* **gruenier** *ſiue* **groenier** *noſtrate dictione: cùm etiam gallicè Verdier dicatur in eadem ſignificatione.*

Guerdon. Præmium.

Guichet. Foricula, portula.

Guide. Dux, ductor, index viæ.

Guidon. Signum, vexillum.

Guirlande. ȷ. **ghirlande.** Sertum.

Guiſarme. ȷ. **ghiſarme.**

Guiterne. Cithara, teſtudo minor.

H

HAbil. Habilis, aptus, idoneus.

habilitéré. Habilem reddere. *vulgò* habilitare.

Haranghe. Oratio ad populũ, concio.

Haubert. Lorica.

Herbariſt. Herbarius.

Heremijt. Eremita, anachorita: eremũ ſiue locum ſolitarium religionis ergò incolens: homo ſolitarius.

heremijtagie. Eremus, ſolitudo, deſertum: locus ſolitarius.

Hermelijne/hermijne. ȷ. **armijne.**

Hermodactilen. Colchicum, bulbus agreſtis, hermodactylus.

Hiacint. Hyacinthus: chryſolitus.

Hipocras. Vinum aromatites, vinum aromaticum: murina, nectar, paſſum, melicratõ: vinum tertiò diſtillatum, vinum Hippocraticum: ex Hippocratis doctrina per laneum ſaccum mixto ſaccaro & variis aromatum ſpeciebus diſtillatum.

Hipocrijt. Hypocrita, ſimulator, fucatus homo, fucatę ſanctitatis homo, fuco ſanctimoniæ perſonatus.

hipocriſije. Hypocriſis, ſimulatio virtutis: virtus adumbrata.

Hipoteke. Hypotheca, connexum.

Holette/hoelette. Pedum, agolum.

Homagie. Fides clientelaris, clientelæ, *vulgò* homagium.

Homologéren/emologéren. Ratum facere, comprobare: ὁμολογῶ: auctorem fieri, aſſentiri, permittere.

Horologie. Horologium.

Hoſpitael. Noſocomiũ, *vulgò* hoſpitale.

Hoſtie. Hoſtia, victima.

Iacopijn. Dominicanus, Iacobita.
Iandarme/iendarme. Miles.
Iasminijn. Iasme, apiaria, zambachum, leucoij species fruticantis.
Idioot. Idiota, illiteratus, imperitus.
Illiquide schuld. Nomẽ controuersũ.
Illuminéren. *j.* **lumineren.**
Imaginéren. Cogitare, fingere, cogitatione depingere vel fingere, animo comprehendere, speciem alicui° rei cogitare, imprimere notionẽ aliquã.
imaginatie. Cogitatio, notio animo impressa.
Immeuble goeden. Bona immobilia.
Impatient. Impatiens, immodicus, impotens.
impatientlyck. Impatienter, intolerater.
Impertinent. Ad causam nihil pertinens: alienus à re ipsa.
Importancie. Momentum. **Saecken van importancie.** Seria, res seriç: res momentosæ.
Impost. Indictio, collatio, collecta, oblatio, exactio, tributũ, vectigal. *vulgò* impositio.
Incarnaet. Russus, purpureus color. *vulgò* incarnatus: colorem viuæ carnis referens: ex albo rufescens.
Incarnatine medicijne. Medicamẽtum incarnans.
incarnatie. Carmen chronicum, chronographicum.
Incident. Casus.
Incident. Liticula subnata, disceptatiũcula appendix, appẽdicula litis: quçstio emergẽs: liticula nata è sũma re.
Inclinatie. Procliuitas, facilitas, propẽsio.
Incompetẽt richter. Iudex non legitimus.
Inconuenient. Infortunium, casus aduersus.
Incorporéren. Incorporare, in corpus trajicere, deuorare: & Cõcorporare, in vnũ corpus redigere: conflare in vnũ corpus: cõficere vnum corpus: vnire.
Incorrect. Mendosus.
Indiscrét. Temerarius, immodestus, expers modestiæ.
Infanterije. Peditat°: exercit° pedestris
Infel. Insula: mitra episcopalis.
Infermerije. *j.* **fermerije.** Valetudinariũ
Informatie. Quæstio, inquisitio: inuestigatio. & Cognitio, notitia.
informatie doen. Quærere, inquirere *vulgò* informationem facere.
informéren. Inquirere in delatos, & testibus maleficij testimonium denunciare: cognoscere de actis alicuius.
Ingien. *j.* **engien.**
Inhabil. Inhábilis, ineptus.
Iniurie. Iniuria, maledictum, probrum, conuitium.
iniuriéren. Malè accipere aliquem verbis, lædere aliquem iniuria, dicere vel facere conuitium alicui, *iniuriis* aliquem afficere, iniuriam alicui inferre siue imponere.
Inquisitie. Inquisitio, examen, indago: inuestigatio.
inquisiteur. Inquisitor, inuestigator, indagator. & Iudex violatę religionis.
Insel. Insula.
Insinuéren. Profiteri: publicè vlro denunciare. **Insinueren sich selven/ &c.** Insinuare se alteri.
Insoluent. Non soluendo, soluere debita non potens.
Instantie. Instantia, sedulitas, assiduitas, continua intentio, contentio. & Postulatio, petitio. & Actio, causa, lis, disceptatio, iudicium.
Instructie. Institutio, præceptum, disciplina, catechesis.
instructie der ghe-santen. Commentarius legatorum.
instrueren. Instruere, præcipere, docere.
Instrument. Instrumentum.
instrument. Instrumentum, munimentum, monumentum scripturarum ad res gestas pertinentium: tabulæ: authoritates.
instrument van musijcke. Instrumentum siue organum musicum.
Insufficiẽt. Exiguus. *vulgò* nõ sufficiens.
Intentie. Intentio, propositum, mens, voluntas, consilium: institutum.
Intenteren een proces. Intendere actionem, dicam scribere: condicere, cõstituere accusationẽ: ius experiri, agere.
Interest. Damnum detrimentum.
interest. Versura, vsura, fœnus. **Gheld op interest nemen.** Versuram facere.
Interineren. *j.* **entrineren.**
Interlocutoire sententie. Decretum iudicis interpositum, interloquutio decretoria, sententia disceptationis inter-

interposita: sententia interlocutoria: quæ non definit controuersiam, sed aliquid obiter ad causam pertinens, decernit.

Interrogatoris. Interrogationes: interrogatoria.

Intimeren. Denuntiare, significare: prouocare in ius, diem iudicij dicere.

Intimatie. Denuntiatio.

Intituleren. Nominare, inscribere, nũcupare.

Intoneren. Præcinere: præire præcinendo, quasi viam præmonstrare.

Introye. Introitus.

Intricaet Perplexus.

Introyise. j. introyinse.

Inualideren. Infirmare, infirmũ siue inualidum reddere.

Inuentaeren de goeden. Bona redigere in commentarium.

Inuentaris van goeden. Apophasis, apographa, index, catalogus, elenchus, commentarius bonorũ: *vulgò* repertorium, inuentarium.

Inuentie. Inuentio, excogitatio, machinatio.

Inuenteren. Excogitare, inuenire, adinuenire, machinari.

Inuenteur. Inuentor, architectus.

Joncture. Iunctura, commissura, iunctio, coniunctio: artus, articuli.

Joynael. j. iournael.

Joynep. Sagũ, tunica militaris, tunica siue manicis: colobiũ, exomis, hiemitogium *vulgò* giornea.

Joste. Decursus, decursio ludicra *vulgò* giostra.

iosteren. Decurrere, concertare hastis, concurrere inter se. *vulgo* giostrare.

Journael. Ephemeris, diarium.

Jssue. j. eruwe.

Item. Item, similiter. & Nomina. & Reliquum debiti.

Jubilee. Veniæ seculares, vel semiseculares: iubileum.

Judicature. Iudicat°: magistratus iudicialis.

Juge. Iudex.

iugeren. Iudicare.

Juglier. Circulator, præstigiator.

Juys. Succus, cremor.

Juleb. Iolabum, ἰολάβον: iuleb. i. violarum infusio: clarificata potio: clarus liquor potabilis. *vulgò* Iulepus, iulapium, zulapium.

Jupiter. Stannum *dicitur chymistis.*

Jurisdictie. Iurisdictio, præfectura.

Jurist. Iurisperitus, iurecõsultus, iurisconsultus, consultus iuris: leguleius.

Justeren. Æquare, adæquare.

Justicie. Iustitia.

iusticie doen. Iustitię æquitatisq; sacris operari, leges exercere, exequi iudicis officium: obire munus iudicandi.

iusticier. Iudex, prætor.

iustificeren. Purgare crimen: & Absoluere à crimine.

Juiube. Zizyphum. *officin.* iububę: fructus zizyphi arboris.

L

Labeur. Labor, industria. & Agricultura.

labeuren. Laborare, opus facere, moliri. & Terram moliri, arare.

Lac/gomme-lac. Gummi, *genus tincturæ conueniens. quod vulgò* Lacca & Cancamum *dicitur.*

lac. Colofis rubri genus.

Lambris/ lambrisseersel. Materiaria incrustatio. & Laquear, lacus in ædificiis.

lambrisseren. Vestire parietes tabulis.

Lancette. Phlebotomum, scalprũ chirurgicum.

Laps van tijde. Lapsus temporis.

Lastagie. Saburra.

Lasur/asur. Cæruleum, fossile: color cæruleus, cyaneus, glaucus. *vulgo* axurinum: lazurium: color azureus, asureus, lazureus.

lasur-steen. Lapis cyaneus, cæruleus, stellatus. *vulgo* lapis lazuli *vel* azuli.

Lauderen. Compromittere.

Leael/lopael. Fidelis, fidus.

lealick. Fideliter.

Legaet. Legatus.

Legende. Vita diuorum, gesta diuorũ.

Legitimen. Legitima: portio hæreditatis iure naturali liberis debita.

legitimeren. Legitimum reddere, natalibus restituere.

Liberael. Liberalis, munificus.

liberaelheyd. Liberalitas, munificẽtia.

liberaelick. Liberaliter, munificè.

Librije. Bibliotheca, librarium.

Licenten. Vectigalia: tributa quæ euehendi commeatus, armorũ aliarumque mercium nomine soluuntur.

Licentiaet. Ad professionẽ theologiæ, iuris,

iuris, medicinæ admissus. *vulgò* licentiatus.

Lieutenant. Legatus, vicarius, præfectus. *vulgo* locum tenens.

Ligue/ ligghe. Fœdus, societas. *vulgò* Liga.

Limiten. Limites, fines.

limitatie. Præscriptio, præscriptum.

limitêren. Definire, determinare, circumscribere, præscribere.

Linagie. Genus, prosapia.

linagier. Gentilis, hæres.

Liquide schuld. Nomen liquidum.

Locate. Hypodidascalus, vicarius.

Lop. Lex.

Lopael. j. leael.

Longhe. Nota musices constans quatuor mensuris. *vulgò* longa.

Luminêren de schilderije. Miniare picturam: viuos colores inducere.

Luna. Argentum *dicitur Chymistis.*

Lupijne. Lupinus: leguminis genus.

Lutenant. j. lieutenant.

Luxurie. Luxus, luxuria, luxuries.

luxurieus. Luxuria diffluens: delicatè & molliter viuens, libidinosus.

M

MAcis. j. folie. Macis, macer.

Maculature. Chartæ ineptæ, maculatæ; segestre. *vulgo* maculatura: macultergium.

Madame/ madone. Domina, mea domina.

Madrigael. Cantio celerior Italica: musica leuicula.

Magasin. Promptuarium, horreum, apotheca.

Magistraet. Magistratus.

Magneet. Magnes, sideritis.

Magnifijck. Megaloprepes. *vulgo* magnificus.

Maiestept. Maiestas.

Maintenêren / mantenêren. Manu tenere, defendere, seruare, obtinere, retinere, sustentare, sustinere.

maintenue. Iusta possessio.

Malcontent. Offensus.

malcontentzijn. Ægrè ferre.

Maledictie. Dira deprecatio, imprecatio.

Malcus sweerd. Ensis falcatus, harpe.

Manckêren. Deesse, deficere.

Mandaet. Edictum.

mandataris. Mandatarius, commissarius.

mandement. Mandatum, edictum.

Mandragore. Mandragora, circæa, malus terrestris, antropomorphos.

Mantenêren. j. maintenêren.

Manuael. Libellus manualis, enchiridion, *vulgo* manuale.

Manufacture. Opus manu factum, forma operis manu facti.

Maraud. Mendicus.

Marcêren. Ambulare, gradi, iter facere, viam facere, incedere, progredi, gradum conferre. & Equitare.

Marckis/marquis. Marchio.

Marescagie. Palus.

Marglier. Æditimus, ædituus, templi œconomus.

Mariage. Annulus connubialis.

Marmelaete. Cydonite placenta. *officinis* diacydonium, cydoniatum.

Marmoset. Mastos. & Persona.

Maroene. Balanitis: genus castaneæ rotundioris & maioris.

Maronier. Nauta, nauita.

Mars. Ferrum *dicitur Chymistis.*

Martagoen. Cynorrhodon: lilium rubrum.

Mastick. Mastiche, resina lentiscina.

mastick-boom. Lentiscus.

Mastin. Canis rusticus: canis maior & mordax. *vulgo* mastinus.

Marime. Nota constans octo mensuris. *vulgo* maxima.

Medalie. Toreuma, signum, sigillum, sculptile fusileque opus, emblema, numisma.

Mediaene/ mediaen-ader. Vena media inter iecorariam & humerariam siue cephalicam.

Melancholije. Melancholia, atra bilis & Dolor, cura grauis, mentis alienatio ex atra bile nata, cum mœstitia metuque coniuncta.

Melancholijck. Melancholicus.

Melansse. j. beranghene. Melangenum: malum insanum.

Melisse. Apiastrum. *herba.*

Melodije. Melos, melodia, cantus suauitas, modulatio, modulamen.

Memorie. Memoria, mens, recordatio, monumentum.

memo-

memoriael. Libellus memorialis, ſignum memoriale.
Mercurius. Argentum viuum.
Menagie. Supellex, res familiaris: & Familia.
menagier. Familiæ præfectus, dominus, æconomus.
Mentie. Mentio, memoria.
mentie maecken. Memorare, mouere mentionem: facere, inferre, habere mentionem.
Meſane. j. **mezane.**
Meſ-kief/nuſ-kief/meſchief. Infortunium, caſus aduerſus, vitium.
Meſnije/meſſenije. Familia.
Meſſagie. Nuncium.
meſſagier/meſſelgier. Nuncius.
Meſus. Abuſus, delictum.
meſuſeren. Abuti, delinquere.
Meubel. Mobilis.
meubele goeden. Res familiaris, ſupellex, bona mobilia.
Mezane. Epidromum, epidromus, velum ad puppim.
Mezereon. Granũ Gnidiũ, fructus thymeleæ.
Milion. Decies centum millia, millies mille: mille chiliades. *vulgò* millio.
Min-re. Fodina, vena.
mineren/minen. Fodere, ſuffodere.
Minime. Vocula, voculatiuncula muſices, nota deſignans mediam menſuræ partem. *vulgò* minima.
Minueren. j. **diminueren.**
Mizobalane. Myrobalanus, glans Aegyptia. (rabicæ.
Mirre. Myrrha: lachryma arboris A-
Miſerere mei. Ileus, voluulus, tormẽtum chordapſon: grauiſſimus periculoſiſſimuſque tenuioris inteſtini morbus.
Miſſine. Epiſtola, literæ, tabellæ.
Miſterie. Myſterium, ſacrum arcanum, ſecluſum.
Mitridaet. Mithridatium antidotum. *vulgò* Mithridaticum.
Mode. Modus, ratio, mos, forma.
Model/model-beld. Proplaſtice, typus, forma, imago ex gypſo ad cuius ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſteſve cædit. aut æs fundit. *vulgò* modulus.
Moderéren. Moderare, moderari, temperare.
Mommie/mummie. Piſſaſphaltum factitium. *vulgò* mummia, mumia.
Monopolie. Monopolium: & Coitio, conſpiratio.
Monſieur. Dominus, herus.
Monſtrancie. Hierotheca.
Monteren. Aſcendere. & Equum conſcendere, & Inſtruere, adornare. **Wel ghe monteert.** Clytopolus, κλυτόπωλος: inclytus equi. *Budæus.*
Mozion/mozrion. Caſſis, idis: galea bellatoria cono ſiue apice criſtiſque inſtructa.
Mozd-maet/mozmael. Cacoëthes, vlcus mali moris, vlcus malignum: & Gangræna, malum mortuũ, caro emortua ex hulcere vel inflãmatione.
Moſaick. j. **muſaick.**
Moſtaetſe. j. **muſtatſe.**
Motet. Epigrãma ſacrum, cantio muſica ſacra: modulus ſacer Latinus.
Motijf. Argumentũ, cauſa, cauſa mouens, incitamentum, propoſitum.
Motſetſe. Puer, famulus vilior.
Munitie. Munitio, munimen, munimentum: præſidium, propugnaculum, auxilium. & Præmunitio: & Commeatus: annona militaris, ſtellatura: alimonia exercitus. *vulgò* munitio.
Muſaick/moſaick. Muſiuum, moſaicum, muſæacum opus, opus teſſellatum, ſegmentatũ, ſcalpturatum, vermiculatum, aſarotum.
Muſckel. Muſculus, lacertus.
Muſijcke. Muſica: cãtus ſymphoniac⁹.
muſicien. Muſicus, melicus.
muſicienen. Cantare muſicam, canere ſymphoniam.
Muſtatſe. Myſtax: barba ad ſuperius labrum: muſtaca.

N

Narciſſe. Narciſſus, bulbus vomitorius.
Narde. Melanthium, nigella, gith. *officinis* Nigella Romana.
Natie. Natio: genus hominum: & Sodalitas, ſocietas, collegium.
Natiuiteyt. Ortus, dies natalis. *vulgò* natiuitas.
Natuere. Natura, phyſis: rerum opifex, parens, creatrix rerum: & Sexus, naturalia. & Indoles.

natuerēren. Coire, generare.
natuerlick. Naturalis, genuinus, natiuus, phyſicus. & Naturâ, naturaliter.
natuerlick ſaed. Genitura, ſemen genitale, vrina genitalis.
natuerlick kind. Filius naturalis, filius illegitimus, natus ex parentibus inter quos matrimoniū conſtare poſſet: Parthenius, filius è virgine non nupta editus.
Naueeu. Napus, rapæ genus.
Negocieren. Negotiari, mercaturæ operam dare.
negotiatie. Negotiatio mercatura.
Negromantie. Necromantia, Pſychomantia.
Neuter. Neuter: & Neutri parti addictus: integer, *Cic.* Medius & neutrius partis, *Sueton.*
neuter zijn. Integrum ſe ſeruare, *Cic.* Neutri parti ſe addicere.
neutrael. Medius, indifferens. *vulgò* neuter, neutralis.
Niehil op de requeſte geuē. Poſtulatori abſcindere ſpem impetrandi: ſupplicanti abſciſsè negare quod flagitat: præcidere ſpem impetrandi quod poſtulat.
Notoor. Euidens, manifeſtus, manifeſtarius. *vulgò* notorius.
Nul. Friuolus, nullius pretij.
nul eñ van onweerdē. Friuolus, irritus.

O

OBedient. Obediens, audiens, obſequens, morigerus.
obedientie. Obedientia.
obedientelick. Obedienter, obſequēter.
Oblaete. Oblatio, libum fertum. & Hoſtia. *vide* **Oblije.**
Obligatie. Obligatio, ſyngrapha, ſyngraphum, chirographum, ſymbolū, tabulæ: & Auctoramentum.
obligēren. Obligare, adſtringere, obſtringere. deuincire.
Obſtakel. Obſtaculum, obiectamentum, obex.
Obſtinaet. Obſtinatus, obfirmatus, pertinax, præfractus.
obſtinactichept. Obſtinacia.
obſtinactelick. Obſtinatè, præfractè, pertinaciter.
Occaſie. Occaſio, anſa, facultas, cauſa, locus.

O

Octroye. Beneficium.
octroyen / octroyēren. Indulgere, annuere, tribuere alicui.
Oculaet. Euidens.
Offenſerē. Offendere, lædere aliquem, malè mereri de aliquo.
offenſie. Offenſio, offenſus, læſio, culpa, noxa.
Onijckel. Onychium: onyx Arabica.
Operēren. Operari.
operatie. Operatio. **Natuerlijcke operatien.** Actiones corporis naturales.
Operment. Auripigmentū, arſenicum.
Opinie. Opinio, ſententia.
opiniatre. Pertinax, capito.
Oppoſēren / opponēren. Opponere, obiicere, recuſare, aduerſari, intercedere, morari: impedire, prohibere.
oppoſant. Aduerſator, interceſſor.
oppoſitie. Oppoſitio, interceſſio: impeditio, prohibitio ne quid fiat.
Oragie. j. **ozeeſte.**
Ordinaris. Legitimus, iuſtus, ſolennis, vſitatus, ordinarius.
Ozeeſte / ozagie. Horrida tempeſtas, vis maior.
Ozient. Oriens.
ozientael. Orientalis.
ozientael ghe-ſteente. Lecti orientes lapilli: gemmæ orientales: valdè pretioſæ.
Oziginael. Archetypus, archetypum, exemplar: authenticæ tabulæ: primum & principale exemplar.
Ozijne. j. **vrijne.** Vrina.
Oziſon. Oratio.
Oznement. Ornatus, cultus, comptus, us; exornatio.
Oubliancie. Obliuio.
Outragie. Contumelia, inuectio, offenſio, atrocitas, importunitas.
outragēren. Contumelia afficere, inſequi contumelia.

P

PAcificatie. Pacatio.
Pagadez. Solutor: quæſtor.
Pallet. j. **pilliet.**
Pagie oft ſijde van een blad papiers. Pagina, pagella, cera.
Paliſſade. Sepes ex palis: vallū, ſeptū.
Paradijs. Paradiſus, hortus voluptatis, campi Elyſij.
paradijs-grepn. Cardamomum.

paradijs-vogbel. Auis paradisea. *Indis dicitur* manucodiatta.

Paragon. Specimen, exemplar: canon: & Proba, experientia: & Res quæ aliis composita & collata facilè illas delet sua excellentia: & Vnio siue margarita excellens. & Parilitas, æqualitas: & Par, æqualis.

paragonèren. Comparare, conferre, æquare.

Parate executie. Exequutio iuris subitaria.

Pardon. Venia, remissio, gratia, indulgentia: venia errati.

pardon-brief. Diploma veniale, codicilli veniales.

Pareil. Par, parilis, æqualis, similis.

Parèren. Parare, ornare, exornare.

Parèrsel. Ornatus.

Parfum. j. **perfum.**

Parietarie. Parietaria, muralis herba, helxine.

Parlement. Colloquutio, colloquium, sermo, disputatio: & Senatus supremus, curia supremæ iurisdictionis: tribunal supremum.

parlementen. Colloqui: & Disceptare, disputare, contendere.

parlementèren. Colloqui, colloquia conferere: agere de pace, induciis, vel deditionibus vrbium, arcium, *&c.*

Parmesaen. Parmensis caseus.

Partagie. Partitio, diuisio.

Partiael. Homo sui iuris, sui arbitrij, suæ sententiæ.

Particulier. Peculiaris, proprius, singularis, specialis: priuus, priuatus.

particulierlick. Peculiariter, propriè, specialiter, seperatim, priuatim. & Definitè, distinctè: specialim.

Pasquil/ pasquin. Libellus famosus, satyra.

Passabel. Tolerabilis.

Passemese. Chorea progrediens passu vno & dimidiato.

Passepasse. Præstigium, gesticulatio circulatorum.

Passie. Passio: morbus, ægritudo, affectio: affectio animi, perturbatio.

Pastoor. Pastor, parœcus, curio.

pastoorschap / pastoorije. Curionatus.

Patente. Codicilli à Principe impetrati, codicilli regij, diploma: principum literæ: & Libellus, epistola assertoria.

Pater noster. Precatio dominica.

pater noster. Spherulæ precatoriæ, quibus certus numerus precationum dominicalium & salutationum angelicarum recitatur: pilulæ precatoriæ: calculi precatorij.

pater nosters/ duym-yzers. Manicæ, sphærulæ: nodi & vincula quibus manus constringuntur.

pater nosters. j. rack-klooten. Mala lignea, quæ pilulas precatorias imitantur.

pater van t'klooster. Cœnobiarcha, præfectus vel antistes cœnobij, monachorum, virginum sacrorum, *&c.*

Patient. Patiens: & Placidus, clemens.

patientie. Patientia, tolerantia.

patientie hebben. Ferre patienter, æquo animo sufferre, tolerare.

patientie. Lapathum, rumex satiuus, hippolapathum.

patientigh. Patiens, tolerans.

patientighlick. Patienter, toleranter, humanè: & Placitè, placidè, tolerāter.

Patrimonie. Patrimonium.

Patriot. Patriæ amans. & Conterraneus, sympatriota.

Pauoys. Clypeus.

Pedestael. Stylobata, stylobates: lapis siue basis columnæ supposita.

Penitentie. Pœnitentia, mœtanea.

penitentie doen. Piacularem pœnam luere, dare de se vltro suppliciū Deo.

Pensie/ pensioen. Pensio: vectigal.

pensier. Dispensator.

pensionaris. Vectigalis.

pensionaris. Pensione conductus, à *pensione qua honoratur à ciuitate.*

pensionaris. Syndicus ciuitatis, actor vniuersitatis, assessor iudicum siue senatus: collegij aut corporis alicuius consiliarius, eisque in consiliis assistens.

Peonie. Pæonia casta, aglaophotis.

Pardon. j. **perdon.**

Peremptoor. Peremptorium: in summam decretorium vnū pro multis. **Exceptie peremptoor.** Præscriptio quæ iugulum causæ petit.

Perfect. Perfectus, absolutus, consummatus.

perfectelick. Perfectè, absolutè: ad vnguem.

Perfum/parfum. Vnguen, vnguentū, pigmentum; vnguentum fragrans: odores: odoramenta: Suffimen, suffimentum; aromata.

perfumêren. Condire odoribus, suffire, vaporare, fumigare, fumificare.

Permissie. Permissus, permissio, consensus, concessus: potestas: ius, copia, facultas.

Perplex. Perplexus.

perplexitept. Perplexitas, angustia: difficultas.

Perrupcke/perhupcke. Galericulum, coma adscititia, adoptiua, appositicia, sutile capillamentum.

Persecutie. Vexatio, afflictio.

Perseuerêren. Perseuerare, persistere, permanere, pergere.

Persistêren. Persistere, perseuerare.

Persoon. Persona, prosopon.

Personagie. Persona. **Hy sooteen treffelicke personagie.** Homo altus & excellens: vir summus, vir maximus, præstans, præstantissimus.

personagie van t'spel. Persona, personatus. **Spelen de personagie oft rol van eenen slaue.** Agere partes serui.

persoonel. Personalis.

persoonelick. Personaliter.

persoonelick erghens ver-schynen. Sistere se aliquo in loco.

Perspectiue. Optice, ars perspectiua: & Scenographia, sciographia.

Pertinent. Pertinens ad rem, appositus, decens, commodus.

pertinentelick. Appositè, decēter, commodè.

Pertisaen/pertusaen. Gæsum, gesum, venabulum, hasta, telum: tragula: hasta velitaris.

Pessarie. Pessus: id quod digiti forma feminis & vtero affectis subiicitur.

Petitie. Petitio.

petitoor. Petitorius. & Iudicium titularium: *Budæus.*

petitooze actie. Actio petitoria.

Pillet/paliet/paillet. Vinum heluolū, medium inter album & ruffum.

Pilagie. Præda.

pilêren. Prædari: pilare *apud Ammian. teste I. Lipsi.*

Pingier. Pictor.

Pingion. Vexillum, signum.

Pinnasse. Nauis præsidiaria, bellica.

Pirole. Limonium, beta siluestris.

Pisçyne. Piscina.

Pistolet.j.sengh-roer.

Pitancie. Oblonium pulmentarium. & Diarium. & Demensum, dimensum, mensura stata alimenti.

Planêren. Planare, complanare, explanare, planum facere.

Planete. Planeta, sydus errans: *stella erratica, vaga.*

planêt-kenner/planêt-leser. Mathematicus, genethliacus, apotelesmaticus, planetarius:

Pleuris. Pleuritis, pleuresis, dolor lateris acutus & pungens.

Plombet. Plumbi lamina.

Plebaen. Curio, parochus.

Podaghel. Podagra: chiragra. *hac voce etiam Saxones vtuntur.*

Poëte. Poëta.

poëterye. Poësis, poëmatium, carmen.

Popson/puson. Venenum.

Polanen/pollanen. Cornua siue acumina calceorum.

Pongieren. Pugnare.

Pontificael. Liber ritualis, *vulgò* pontificale.

Populasse. Popellus, plebecula.

Portanten. Telamones, atlantes, signa virili figura, quæ in ædificiis mutulos aut coronas aut aliud quid sustinent: & Caryatides, signa cōsimilia atlantibus, muliebri specie.

portatif. Organū pneumaticū vno folle, *quod facilè transferri & portari potest.*

Positif. Organum pneumaticum duobus follibus: *quod de loco ad locū transferri, & poni potest.*

Possessour. Possessor.

possessie. Possessio, fundus, prædium,

possessooze. Iudicium possessionis: causa possessoria, ius possidendi.

Posterne. Posticum, postica.

Postume.j.apostume. Apostema.

Postille. Scholium: breuis interpretatio, *vulgò* postilla.

Postulêren. Postulare: causas agere, causidicum esse.

Potente. *vide* **Krucke** *in Etymol.*

Pragheuaer. Pragensis culter: culter confo-

confectus Pragę, ciuitate Bohemiæ. *Ortel.*

Prandijs. Prandium.

Prebende. Præbenda, orum: ſacerdotium, ſacerdotis prouentus: & Sportula: pecunia quotidiana, aut cibus quotidianus, ad victum ſacerdotum. *vide* **Beneficie.**

Precieus. Pretioſus.

Precis/preciſelick. Præcisè, cum compendio, abruptè & abſciſsè.

Prefatie. Prefatio, prologus, exordiū.

Preiudicie. Præiudicium: præſumptū de aliquo iudicium. & Captio. & Iactura, damnum, nocumentum.

Prelaet. Præſul, antiſtes: ſacer magiſtratus.

prelaetſchap. Præſulatus, primatus.

Preſcriptie. Præſcriptio: & Vſus & auctoritas: & Vſucapio.

Preſent. Munus, donum, oblatum honorarium: donatiuum.

preſent-wijn. Vinum honorarium.

preſent. Præſens, præſto, inſtans.

preſentie. Præſentia, aſpectus, conſpectus. **In preſentie.** Coram.

preſentéren. Præſentare, offerre, ſiſtere, exhibere, in conſpectum dare.

preſentacie. Exhibitio: editio: oppoſitus, us.

preſentacie-wijn. ſ. **preſent-wijn.**

Preſeruéren. Conſeruare, tueri.

preſeruatif. Antidotum, antidotus, alexipharmacum. *vulgo* preſeruatiuum.

Preſident. Præſes, antiſtes. *vulgò* præſidens.

Preſt. Preſtò, promptus, paratus.

Preſuméren. Arbitrari: & Audere, arrogare, inſoleſcere.

preſumptie. Suſpicio præſumpta, opinio præſumpta: & Arrogantia, inſolentia, audacia, temeritas.

preſumtueus. Arrogans, inſolens. *vulgo* præſumptuoſus.

Preſuppoſéren. Fingere, fingere ita eſſe, ponere ita eſſe.

Pretert. Simulatio, ſpecies, nomẽ cauſę.

pretert/pretencie. Obtentio. *vulgò* prætextus.

Pretendéren. Prætendere, intendere, obtendere.

Prioor. Præſul, antiſtes, cœnobiarcha, præfectus monachorum, *vulgò* prior.

prioorſſe/prioorinne. Antiſtita.

Priſon. Carcer, cuſtodia.

priſonnier. Captiuus, cuſtodia clauſus.

Priuilegie. Priuilegium, diploma, vacatio.

priuilegiéren. Ornare priuilegio, concedere priuilegium: ſoluere legibus.

Probéren. Probare, experiri, periclitari.

Procurator. Epiſtates.

procuraterſſe. Epiſtata.

Profeſſie. Profeſſio, ſtudium.

profeſſie van religie. Hierodulia.

profeſſie van religie doen. Verba ſe deuouentis effari: in manum conuenire antiſtitis: ſacramentum ſacrę ſodalitatis inire.

Profete. Propheta, hariolus.

profetéren. Hariolari, prædicere. *vulgò* prophetare.

profetije. Oraculum, reſponſum, effata.

Proffijtéren/ proffijt doen. Proficere, profectum facere, frugem facere: & Prodeſſe.

Prologe. Prologꝰ, præfatio, procœmiū.

Prolongéren. Prolongare, prorogare, ducere, producere, trahere.

prolongatie. Prolongatio, prolatio, productio, protractio, prorogatio.

Prognoſticatie. Prognoſticum, prædictio, augurium, auguratio, diuinatio.

Propice. Propitius, bonus: & Aptus, idoneus.

Proportie. Proportio, portio, rata portio: apta decenſq; compoſitio. **Naer proportie.** Pro portione & æqualiter.

Propoſt. Propoſitum, inſtitutum, decretum, ſtatutū, ſententia, conſilium: & Sermo, oratio, narratio. **Te propoſte.** Ad rem: commodè, oportunè.

Proprietaris. Proprietarius, dominus.

Proſpertiue. ſ. **perſpectiue.**

Proſe. Proſa ſiue prorſa: oratio, verba ſoluta: oratio ſoluta, non adſtricta numeris.

Proteſt. Obnuntiatio.

proteſt doen. Teſtari, teſtificari palàm. & Obnuntiare.

proteſtéren Proteſtari: teſtari, teſtificari palàm: & Teſtato reclamare: obnuntiare.

Protocol. Monitor, ſubmonitor, poſticus monitor.

Protocol. Protocollū: breuiter & ſuccinctè

cinctè à tabellione notatum: aduersaria, orum.

Protonotaris des Paus. Logothera. *vulgò* protonotarius apostolicus.

Prouene. Præbenda, sportula.

Prouensche roose. Rosa Alabandica.

prouensch hout. Lignũ in paruos vertices crispum: vel crispo ac intorto macularum discursu variegatum.

Prouensche tafel. Mensa pantherina: intorto macularũ discursu variegata. *vulgò* prouincialis.

Prouincie. Prouincia.

prouinciael. Prouinciæ præfectus.

Prouisie. Prouisio, cautio: & Copia: & Subsidium.

prouisie. Decretum temporarium siue interlocutoriũ magistratus. **Momboor bp prouisie ghe-gheuen.** Tutor fiduciarius.

prouisie van kost. Penus, penu, annona, commeatus.

prouisie van gheldt. Argentarius commeat⁹. **Prouisie doen.** Præparare cibos, ligna & cætera necessaria: congerere penũ, &c. **Prouisie doen van gheldt.** Argentũ comparare, præparare pecuniã, rem numariã curare.

prouisie van sout. Annona salaria.

prouisionel. Fiduciarius: precarius.

prouisoor. Censor ecclesiasticus, proepiscopus.

Publick. Publicus: & Publicè.

publicatie. Editio, diuulgatio, promulgatio, publicatio.

publicéren. Edere, vulgare, diuulgare, promulgare, palam facere, publicare.

Pulpit. Pulpitium, suggestus, suggestũ.

Puluer. Puluis.

puluerен/pulueriséren. Puluerare, dispuluerare, in puluerem redigere.

Purge. Purgatio siue dilutio criminis, culpæ amotio. **Sich ter purge stellen.** Se purgare, expurgare se à criminis suspicione, seq; innocentem probare: depurgare siue diluere crimen: demoliri culpam de se.

purgéren. Purgare, depurgare, expurgare: & Piare, expiare, lustrare.

purgatie. Purgatio, expurgatio: & Medicamentum catharticum, medicamentum ventrifluum, quod aluum deiicit: purgatio cathartica.

Puson/popson. Venenum.

Putoor/butoor. Ardea stellaris, *vulgò* butorius, botaur⁹: & Putorius, ictis: mustelæ genus putidum & fœtidũ: *quod* **biſſe** *siue* **fiſſe** *teutonicè dicitur.*

Q

Qvadraet. Quadratus. & quadrum.

quadraet aspect der planeten. Aspectus tetragonus.

Quadran. Horologium sciatericũ, solarium. & Regula, norma. & Pixis nautica. *vulgò* quadra, quadrans.

Quadrupliycke. Triplicationis depulsio, responsio rei ad actoris triplicationem.

Qualiteyt. Qualitas, habitus, forma: & Persona: & Conditio.

Quarene. *j.* **carene.**

Quarriere. *j.* **carriere.**

Quartepne. Febris quartana: quadrimi circuitus febris.

Quaterne. Quaternio.

Quatertemper/quatertemper dagen. Quatuor temporũ ieiunia: triduana ieiunia quatuor anni temporibus.

Querelle. Controuersia, iurgium, dissidium: contentio, lis: iurgium, causa, simultas.

Questie. Quæstio: & Controuersia, lis, contentio, altercatio, causa.

Quid pro quo. Antiballomenõ: pharmaci vnius in alterius deficientis locum substitutio.

Quinancie. Cynãche, synãche, angina.

Quinckennelle. Quinquẽnalis dilatio: prorogatio in quinquennium.

Quinterne. *j.* **catarre.** Catharrus, distillatio.

Quinterne. Instrumentum musicum. *vulgò* quinterna.

Quote. Quota pars: symbolum: & Taxatio, æstimatio.

quotiséren. Ratam partem, vel symbolum exigere.

quotéren. Præcidere: designare quotũ quemq; articulum, quotum quodque caput oppugnare velit litigator. *vulgò* quottare.

R

Rabarber. Radix Barbara, rha, rheon, rhaponticum, rhacoma, rhecoma, *vulgò* rhabarbarum.

Rabat. Deceſſio de ſumma. *vide Etymol.*
rabattéren. Detrahere, dimittere vel remittere de ſumma.
Racoutrêren. Interpolare, inſtaurare, concinnare, reficere.
Raepiamus. Farrago, diuerſarum rerum commiſtio.
Raffuiéren. Purgare, repurgare, perficere ſal, argentum, *&c.*
Rape/radie. Radius.
raperen. Delere, circumſcribere, expungere, eradere.
Ranclieur/rancune. Odium, ſimultas.
Rapas/repas. Vicus, pagus.
Rappel. Reuocatio.
Rappoꝛt. Reportatio, relatio, renunciatio, elogium. **Valſch rappoꝛt.** Crimen, criminatio, detractio.
Rappoꝛt doen. Renunciare.
rappoꝛtêren. Reportare, referre.
rappoꝛteur. Renunciator, enarrator: & Commentator, expoſitor cauſæ ſiue litis.
Rate. Rata portio. **Mae rate.** Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis, pro rata portione.
Ratificêren. Ratum facere, firmare: & Ratum habere.
Raueling. *i.* **contreſcharpe.** Sepimentum militare aggere & foſſa circundatum ante muros ſiue portas: promurale antemurale: vallum antemuranum, *I. Lipſ. ex Am. Marcell.*
Reael. Drachma Attica. *vulgò* Numus regalis: regale numiſma.
reael. Regius, regalis, baſilicus: & Magnificus: & Liberalis: & Sincerus, ingenuus, candidus.
reaelick. Regiè: & Magnificè: & Liberaliter: & Sincerè.
Rebel. Rebellis, contumax, perduellis: qui à republica defecit.
rebel;ſen. Rebellare, rebellionem facere: à republica deficere vel deſciſcere.
rebellie. Rebellio, contumacia, perduellio, defectio.
rebellêren. Rebellare.
Recapitulatie. Anacephalæoſis, epilogus, peroratio.
recapitulêren. Capita rerum ſummatim repetere.
Receptiſſe. Acceptilatio.
Recept. Pharmacum.
Recerce. Inquiſitio, diſquiſitio.
Recipꝛoke. Reciprocus: & Mutuus.
Recolêren de ghe-tuyghen. Teſtes reuocare, repetere.
Recommandêrē. Commendare. **Sich recommanderen aen iemanden.** Salutem alicui nuntiare, vel annuntiare: impertire alicui ſalutem: & Se ſuaque alicui commendare.
recommandatie. Commendatio: literæ commendatitiæ: ſalus.
Recompenſe. Penſatio, penſitatio, compenſatio.
recompenſêrē. Penſare, penſitare, compenſare, rependere, repenſare, remunerare, paria facere, retribuere.
Reconcilêren. Conciliare, reconciliare, reducere in gratiam.
Reconuenêren. Referre litem, iudicium, actionem.
reconuentie. Relatio actionis, petitio mutua. *vulgò* reconuentio.
Recours. Refugium, ſubſidium.
Recouurêren. Recuperare.
recouurement. Recuperatio, reparatio.
Recreantie. Vindiciarum præiudiciũ: vindiciæ: vindiciæ temporariæ: fiducia: poſſeſſio fiduciaria.
Recreatie. Oblectamentum, oblectatio, animorum remiſſio, laxatio, relaxatio, recreatio.
recreatif. Iucundus, iocoſus, feſtiuus, amœnus.
recreêren. Oblectare, reficere.
Rectoꝛ. Rector, gubernator.
rectoꝛ van de ſchole. Gymnaſiarchus, gymnaſiarcha, moderator vel gubernator ludi, ſcholæ, academiæ.
Redit. Repetitio, iteratio. *q.d.* redictum.
Redreſſeren. Erigere: & Reponere: & Corigere, emendare.
Reêle executie. Præſens exſequutio: exſequutio iuris ſubitaria.
reêlick. Re ipſa: ipſo facto.
Referendaris. Relator, enarrator, expoſitor cauſæ.
Reformêren. Reformare, vertere in meliorem ſtatum: in ordinem ac ſtatum decorum reſtituere.
reformatie. Reformatio, cenſura, ſubſcriptio cenſoria.
reformateur. Cenſor, morum magiſter, diſciplinæ magiſter.

Refuſéren. Abnegare, denegare, recuſare, refugere, detrectare.
Regael. j. reael. Regius, &c.
regael papier. Charta regia, Claudiana, Imperialis: macrocolū: charta maior.
regaelick. Regificè, regiè.
Regard. Aſpectus, conſpectus, reſpectus, circumſpectus, us: obtuitus, obtutus: inſpectio, ratio: cura.
regard nemen. Adſpicere, obſeruare, animaduertere, conſiderare.
Regent. Rector, moderator, præceptor, & Gymnaſiarchus.
regente. Rectrix, moderatrix.
regêren. Regere, gubernare, moderari.
regiment. Regimen, gubernatio, moderatio, regnum, principatus.
regiment van oꝛlogh̄ſ-volck. Legio. *vulgò* regimentum.
regiment hebben. Potiri rerum.
regiment-heer / regiment-meeſter. Cenſor, magiſter diſciplinæ, magiſter morum.
Regiſter. Catalogus, matricula, elenchus propriorum nominum: album, commentarius, commentarium, codex rationalis. & Regeſtum: tabulę. *vulgò* regiſtrum.
regiſter van den koop-dagh. Tabulæ auctionariæ.
regiſter. Elenchus, index libri, ſyllabus.
regiſters. Tabulæ, perſcriptiones, regeſta: literæ publicæ, *vulgò* regiſtra.
regiſters van oꝛghelen. Pleuritides regulæ, regulæ laterales.
regiſtrêren. In commentarios referre, redigere in acta vel in codicem, redigere in tabellas, redigere in literas publicas: adſcribere: referre in tabulas, in librum.
regiſter-klerck. Librariolus.
Repn / repnken / repnaerd / renaerd. Vulpes.
Relaes. Oratio, ſermo, narratio; relatio, relatus, us: renuntiatio.
relaes doen. Orationem habere, orare, narrare, recitare.
relatêren. Referre, recitare, narrare.
Relaxêren. Relaxare, remittere.
Releef / relef / releue. Reliquiæ cœnæ vel prandij: ana. acta.
Relef. Honorarium quod nouus vaſallus patrono introitus cauſa largitur, *vulgò* releuium.
Releuêren. Releuare. **Sich dom releueren te houe.** Diplomatis priuilegio alleuari: item diplomate interpolare: cauſam repetere impetrato diplomate: retractare cauſam codicillari venia: diplomate litem ſarcire: petere reſtitutionem in integrum.
releueren de partÿe. Actionem reſtituere: reſtituere eum qui cauſa ceciderat.
releueren ſÿn appellatie. Appellationem exercere: prouocationem teſtato denuntiare prouocato & iudici à quo curia appellata eſt: diem iudici dicere ob rem perperam aut iniquè iudicatam, & eum ad curiam diplomate prouocare ſecundum quem iudicatum eſt.
releuement van t'hof. Reſtitutio diplomatica, reſtitutio in integrum.
Relief. j. releef. Analecta.
Religie. Religio, pietas.
religieus. Religioſus, religionis cultor, pius.
Reliquie. Reliquiæ, arum.
Remonſtrêren. Commonſtrare, demonſtrare, proponere, ſignificare, oſtendere.
remonſtrancie. Demonſtratio, iudiciū.
Remburſêren. Præſtare quod factum eſt impenſæ: refundere.
Remedie. Remedium, medicina, antidotum, antidotus, medela, ſalus.
remedie. Sacoma: ponderis aureorum nummorum ſupplementum.
remedieren. Mederi, medicinam adhibere, remedium ferre, conſulere, prouidere.
Remis. Impunitas: venia errati: remiſſio, *apud Eccleſ.*
remis ghеuen. Eximere noxæ, pœnam remittere, gratiam criminis facere. *vulgò* remiſſionem dare.
remiſ-bꝛief. Codicilli veniales.
Rempart. Munitio, munimentū, vallum acclive: promurale, antemurale.
Remonſtrêrē. Monſtrare, demōſtrare, commonſtrare, indicare, oſtendere, proponere, ſignificare, declarare, probare, docere, monere, ſuadere.
remonſtrancie. Demonſtratio, ſignificatio, declaratio, indicium, probatio, docu-

documentum,admonitio.

Rencontre. Offenſio,occurſus.

rencontréren. Offendere,occurrere,occurſare,obuiam fieri.

Renoncéren. Renunciare,negare,abnegare,eiurare: deſiſtere,abdicare, abrogare.

Renuop. Remiſſio,relegatio:tranſlatio fori.

renuopéren. Remittere,relegare:tranſferre.

Reparéren. Reparare,reficere,reſarcire,inſtaurare.

reparatie. Reparatio,refectio,inſtauratio.

Repas/rapas. Pagus,vicus,viculus.

Repas. Paſtus,refectio.

Replijcke. Iteratio,repetitio,replicatio.

replijcke. Replicatio:cõtradictio:actoris reſponſio ad rei exceptionem: actio ſecunda.

replicéren. Replicare,referre,repetere, iterare.& Refutare.

Repreſalie. Androlepſia,clarigatio,pignoratio,violenta repetitio. *vulgo* repreſalia.

Repreſentéren. Repræſentare:in conſpectu,in oculis,ante oculos ponere: exhibere: proferre in mediũ:& Agere: & Imitari.

Repzobe. Exprobratio, opprobrium, obiectatio,refutatio.

repzocheren. Exprobrare,improperare, refellere,refutare, infamare,arguere, ignominiæ aut criminis coarguere: & Teſtes reiicere.

Republijcke. Reſpublica:& Politia.

Reputatie. Aeſtimatio,exiſtimatio,dignitas,auctoritas,fama, bona fama, nomen.

Requeſte. Libellus,poſtulatũ libellare, libellus ſupplex: & Poſtulat⁹,poſtulatio,poſtulatũ,petitio, imploratio, rogatio,preces principi oblatæ.

requeſt-meeſter. Magiſter libellorum, præfectus libellis ſupplicibus.

Reſerueren. Reſeruare,aſſeruare.

reſeruoor. Secluſorium, recluſorium piſcium:naſſa.

Reſidẽtie. Habitatio aſſidua:aſſiduitas: aſſiduũ obſequium vel miniſterium.

reſideren. Habitare: domicilij ſedem figere:& In aſſidua eſſe functione.

Reſignéren. Reſignare:abdicare ſe vltro: per manus alicui tradere munus aut ſacerdotium:& Eiurare.

reſignatie. Eiuratio.

Reſiſtentie. Reſiſtentia,repugnantia, obſtaculum.

reſiſteren. Reſiſtere,obſiſtere,repugnare,obſtare.

Reſoluéren. Reſoluere,diſcutere: decernere: ſtatuere,conſtituere: concludere: definire,determinare,diſcutere: deliberare.

reſolutie. Definitio: decretũ,ſtatutum, ſententia.

Reſoꝛt van recht. Iudicatus,conuẽtus, us. *vulgo* reſortitio,reſortitum.

reſoꝛteren. Accedere:& Reſortiri: iura petere,cadere ſub iudicium. **Reſoꝛteren onder Antwerpen.** Cadere ſub iudicium ſenatus Antwerpiẽſis:iura petere à ſenatu Antwerpienſi.

Reſpect. Reſpectus,conſideratio,ratio: obſeruatio.

reſpect hebbẽ. Spectare aliquem,rationem alicuius ducere vel habere.

reſpectiuelick. Vltro citroque:vt vtrique eſt conſentaneum.

Reſpondant. Fideiuſſor,conſpõſor,adpromiſſor,confirmator,ſequeſter.

reſpondencie.i.coꝛreſpondentie.

Reſtituéren. Reſtituere,reddere.

reſtooꝛ. Reſtitutio.

reſtooꝛ doen. Reſtituere,reddere.

Reſtrictie. Moderatio,præſcriptio,præſcriptum.

Retorijcke. Rhetorica.

retoꝛiſijn. Rhythmic⁹ poëta,rhythmicus rhetor.

Retractéren. Retractare:& Recognoſcere: & Recantare,palinodiam canere,reuocare: & Delere.

Retret/retrept. Receptus,us.

Reuenge/reuanche. Repetitio luſus: certamen reuincendi cauſa inſtauratum: certaminis ſiue luſus repetendi copia.

Reuenge. Vindicta,vltio.

Reuerencie. Reuerentia,obſeruantia, honos,honor,cultus,genuflexio.

reuerencie doen. Venerari,reuereri,colere,obſeruare, genuflectere: habere honorem,afficere honore.

Reuerſale. Reciproca cautio.

Reuocéren. Reuocare, retractare, mutare quod factum aut dictum est: infectum facere quod factum est.

Reuelatie. Reuelatio, prophetia: cælitus vel diuinitus oblata species: apocalypsis.

Reuisie van t'proces. Recognitio rei iudicatæ, iudicium instauratiuum, litium postliminium rei.

reuisoor. Arbiter honorarius, ab vtraque parte constitutus.

Reuolte. Reuolutio. & Defectio, ad hostes transitio.

reuoltéren. Reuoluere, inuertere: & Ire in defectionem, rebellionem facere, ad aduersarios transire.

Reuolutie. Replicatio, circulus, orbis; rotundus ambitus, conuersio. *vulgò* reuolutio.

reuolutie der sonnen. Solis conuersio, decursus, recursus.

Rigeur. Rigor, seueritas.

rigoreus. Inclemens, præfractus, seuerus, durus.

rigoreuselijck. Acerbè, acerrimè, duriter, inclementer, seuerè, rigidè.

Riuéren den naeghel. Clauum obtundere.

Robijn/rubijn. Carbunculus, pyropus, lapis ignei flammeiue coloris.

robijn-sack. Æruscatio, mala ars qua pecuniæ corraduntur: præstigiæ: gemmarum mangonium: & Mendicatio, mendicabulum: *q. d.* saccus carbunculorum adulterinorum.

Rondelle. Parma, orbis cauus.

Rongnie. Scabies.

Rubijn. *i.* **robijn.**

Rubrijcke. Rubrica, terra rubri coloris, minium.

rubrijcke. Miniata litera, scriptura rubea: & Titulus.

Ruine. Ruina, casus: & Exitium, excidium, pernicies.

ruinéren. Euertere, peruertere, excindere, demoliri, perdere, vastare.

Rustier. Rusticus, agricola.

S

SAccagéren. Depopulari, prædari, deprædari diripere.

saccagie. Depopulatio, direptio.

Sackeboet. Tuba ductilis.

Sacre/saecker. Falco sacer, sacellus, hierax: aquila leporaria, melanaëtus, valeria: accipiter Cretensis. Buteo, treorchis, *vt putat P. Bellon.*

Sacrement. Mysticum sacrum: sacramentum, *apud Eccles.*

sacrement-huysken. Sacrarium.

sacrificie. Sacrificium, immolatio, hostia, victima, piaculum.

sacrificie doen. Sacrificare, immolare.

sacristije. Sacrarium, sanctuarium, adytum.

sacristije/tresorije. Cimeliarchium sacrum.

sacristij-meester. Sacrarius, hierophylax, hierophanta, custos sacrorum, mystagogus. *vulgò* sacrista.

Saffer. Lapidis genus, vnde color cæruleus conficitur.

Saffier. Sapphirus, syrtites: & Cyanus: gemma colore cæruleo.

Saftier/sauetier. Sutor veteramentarius, suppactor, cerdo.

Saillye. Saltus.

saillye. Eminentia, proiectum, podium.

Saisine. Manus iniectio: & Possessio.

saisinéren. Manum iniicere, occupare, apprehendere.

Salade. Cassis, galea.

Salaris. Merces, præmium. *vulgò* salarium.

Salette. Aulula, cœnatio.

Salamander. Salamandra.

Salomons seghel. Polygonaton, sigillum Salomonis. *herbæ genus.*

Saluatie. Contradictorum dissolutio.

saluatie van brieuen. Tabularum confirmatio.

saluatie van ghe-tuyghen. Exornationes & commendationes testium.

saluatie ghenen. *i.* **saluéren.**

saluéren. Seruare, salutem dare, custodire, saluum facere.

saluéren/saluatie ghenen. Argumentis refellentibus auctoritates rescribere, maledicta probrosa in testes diluere, fidem testium calcatam obtritamque subleuare, testes & testimonia confirmare: contradicta dissoluere: testium vel testimoniorum obtrectationibus rescribere.

Salupt. Salus.

Salupt. Salutianus: genus aureæ monetæ.

Samblancie. ſ. ſemblancie.
Sandael. Sandalium.
Sappine. Tyrrhenicum ſiue Hetruſcum ſandalium: *crepidæ genus, Italis & Hiſpanis vſitatum, edito admodum ſolo. vulgò* ſappinus.
Sardijn. Sarda, trichia, trichis: *genus piſciculi.*
Sarpeliere. Segeſtre, inuolucrum.
Sater. Ratis.
Saturnus. Plumbum *dicitur chymiſtis.*
Sauceraed. Condimentum.
Sauetier. ſ. ſaftier.
Sauope. Braſſica Sabauda. *vide Nomenclat.*
Sauuoꝛ. ſ. reſeruuoꝛ.
Sauue-condupt. Commeatus tutus & liber: fides publica interpoſita: interpoſitio fidei publicæ, pactū tranſitionis. *vulgò* ſaluus conductus.
ſauue-condupt gheuen. Recipere aliquem in fidem publicam.
ſauue-condupt bꝛief. Diploma tuti & liberi commeatus: ſymbolum.
Sauue-garde. Clientela, tutela, protectio: fides libera & tuta, publica cuſtodia. *vulgò* ſaluagardia. **In ſauue-garde ſich ſelven gheuen oft ſtellen.** Dare ſe alicui, dare ſe in alicuius clientelam: cōmendare ſe alteri in clientelam: in cuſtodiam alterius ſe tradere: conferre ſe in fidem & clientelam alicuius.
Schandaliſêren. Offendere aliquem: & Culpæ damnare aliquem: exprobrare culpam alicui.
Schappêren. Aufugere, effugere.
Schapulare. Capitiū: exomis: collobium: veſtis ſcapularis. *vulgò* ſcapulare.
Scharpe. Anteris, tibicen.
Schiatica. Iſchias, iſcion, iſchiadicus morbus: coxarius, ſiue coxendicus morbus.
Schꝛiftoꝛis. Theca calamaria. *vulgò* calamarium.
ſchꝛifture. Scriptura.
ſchꝛifture in recht. Libellus.
Schꝛupel. Scriptulum, ſcripulum. & Scrupulus. & Religio.
ſchꝛupuleus. Scrupuloſus: & Religioſus.
Sebeſten. Myxa, myxarra. *vulgò* ſebeſten: fructus arboris inſtar pruni.
Sec. Vinum Hiſpanienſe.
Secours. ſ. ſoccours.
Secrêt. Clandeſtinus, clancularius: & Secretum, arcanum, abditum.
ſecrêt. Latrina.
ſecrete plaetſe. Abditum, receſſus, locus ſecretus.
ſecreten raed. Priuatum conſilium: ſanctius interiuſq; conſilium: intimum conſilium, intimus ſenatus.
ſecrêt man. Homo arcanus, qui quæ audit tacet: taciturnus.
ſecretaris. A ſecretis, ab aure, ab epiſtolis, amanuenſis curiæ, ſcriba curiæ, ciuitatis, principis, magiſtratus. *vulgò* ſecretarius, auricularius.
ſecretelick. Abditè, celatim, clàm, clanculum, ſecretò.
Secte. Secta, hæreſis, factio.
Seduar/ſedoar. Zeduaria, zerumbeth.
Semblancie. Vultus, facies, ſpecies, ſimilitudo, forma, ſimulacrum.
ſemblancie maecken. Simulare.
Semibꝛeue. Nota Muſices, conſtans vnica menſura. *vulgò* ſemibreuis.
ſemiſuſe. Decima ſexta pars menſuræ muſices: nota quæ celerrimè canitur, & binis vncis deſignatur. *vulgò* ſemiſuſa, ſemiſuſilis.
ſemiminime. Nota muſica deſignans quartam menſuræ partem.
Senaet. Senatus, curia, ordo amplißimus.
Sententie. Sententia: & Iudicium: & Cenſura.
ſententie gheuen. Sententiam pronuntiare, iudicare.
Sentinelle. Excubiæ, vigiliæ: primæ excubiæ: excubitor exſtans: ſtatio, ſtationes. *à ſentiendo. Iuſt. Lipſ.*
Sequeſter/ſequeſter hand. Sequeſter, ſequeſtra manus. **Stellē in ſequeſter hand.** Sequeſtrare, deponere ſiue reponere apud ſequeſtrum: ſequeſtro deponere rem controuerſam: rem dare ſequeſtro.
Sermoon. Sermo, concio, oratio ad populum.
ſermoonen. Concionari, concionem habere, orationem habere.
Seruuoꝛ/reſeruuoꝛ. Secluſorium piſcium.
Sider. Sicera, vinū è pomis factitium.

Siegie. Sedes. & Obſidio.
Signael. Signaculum, ſignum, nota.
ſignature. Signatio, ſigillatio, ſubſignatio.
ſignet. Signũ: & Annulus ſignatorius: annulus ſigillaris: gemma vda, *Iuuen.*
Silgieren. Conſumere.
Simonije. Ambitus rerum ſacrarum: nundinatio rerum eccleſiaſticarum. *vulgò* Simoniæ.
Sindael. Sindon.
Siment. ſ. **Ciment.** Signinum.
Simpliciſt. Herbarius.
Sinjoor. Domin⁹, princeps. *q.d.* ſenior.
ſinjoorije. Ditio, dominatus, dominatio, dominium, principatus.
Sinober. Sinopis, ſinopica rubrica, ſinopicum minium.
Sis/ſijs/ſiſe. Sex: ſenio, latus teſſeræ ſex oſtendens puncta.
Siſepne. Quarta vnciæ pars.
Soccoers. Suppetiæ, ſubſidium.
ſoccoers doen. Subuenire, opem ferre, opitulari.
Sodomijt. Pæderaſtes: pædicator. *vulgò* ſodomita.
Sol. Aurum *Chymiſtis dicitur.*
Solaes. Solatium, ſolamen, leuamen.
ſolagéren. Leuamento eſſe, colleuare, leuare laborem alicui: & Oblectare.
Sinople. Color viridis in armis ſiue ſcutis equitum
Soldaen. Supremus princeps *Arabicè dicitur. vulgò* ſultanus.
Solicitéren. Solicitare, vrgere, inſtare, perſequi, curare, depoſcere, agere.
ſolicitéren eẽ proces. Cauſi procurare.
ſolicitéerder van proceſſen. Cauſarum curator, pragmatic⁹, ſequeſter, inſtitor.
Smalte. Gemmæ factitiæ genus, quo anuli & alia vaſa aurea ornantur.
Smaraude. ſ. **emeraude.**
Solaes. Solatium, ſolamen, leuamen, leuamentum.
ſolagéren. Solari ſolatio eſſe, leuamẽto eſſe, leuare laborem, dolorem alicui.
Soluent zijn. Soluendo eſſe, debita ſoluere poſſe.
Somme. Summa, *&c.*
ſommarie. Summa, ſummarium, caput: argumentum, periocha.
ſommeren. In ſummam redigere, ſummam conficere, colligere.
ſommeren. Citare, interpellare, in ius vocare, denuntiare iudicium.
ſommeren een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare vrbem tradi.
ſommatie. Denuntiatio.
Sommelier. Promus, cellarius, œconomus domus.
Sonet. Carmen, cantio.
Sorcorte. Palla, palliũ muliebre, veſtis muliebris ſuperior.
Sotijl. ſ. **ſubtijl.**
Souerepn. Præcipuus, eximius, ſupremus, ſummus, ampliſſimus. & Quæſtor parricidius, quæſitor: ſummus capitalium rerum vindex. *vulgò* ſupremus baliuus.
ſouerepnſchap. Summum imperium.
Speciael. Specialis, peculiaris, priuat⁹: ſingularis: & Inſignis, egregius, præcipuus.
ſpeciaelick. Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, nominatim.
Specificéren. Deſignare. & Præcidere.
Spinette. ſ. **clauecimbel.**
Spitael/ſpitel. ſ. **hoſpitael.**
Squadron. Turma, caterua, agmen quadratum.
Squinancie. Angina, cynanche, ſyniche, inflãmatio faucium præfocãs enecans. *vulgò* ſquinancia.
Staffier. Stator, apparitor: & Strator, anaboleus, circumpedes: ſeruus qui herum in equum ſuſtollit & ſtapedum curam habet.
Statupt. Statutũ, dogma, decretum, ſenatuſconſultum, ſcitum, conſtitutio: lex.
Steccade. Vallus, vallum, ſeptum: claustrum è ſudibus & palis.
Stijl. Stylus, vena, formula: ritus, mos.
ſtijl van t'hof. Iuriſdictionis forma, & vſus fori.
Stipuléren. Stipulari, inſtipulari, reſtipulari.
ſtipulatie. Stipulatio, ſponſio.
Storcade. Sica.
Studéren. Studere, litteris operã dare.
ſtudent. Studens, ſcholaſticus.
ſtudoor. Muſæum.
Subdiaken. Hippodiaconus. *vulgò* ſubdiaconus.
Subhaſtatie. Auctio, auctio haſtæ, haſta.

Subijt. Subitus, ſubitaneus, repentinus, improuiſus.

ſubijtelick. Subitò, repentè, repentinò, confeſtim, de improuiſo, ex tempore.

Submitterē. Submittere, ſubdere, ſubiicere. & Permittere ſe iudicio alteri⁹.

Subſtantie. Subſtantia, natura.

Subſtituéren. Subſtituere, ſubrogare, ſufficere.

Subſtitut. Subſtitutus, vicarius.

ſubſtitut in de ſchole. Hypodidaſcalus.

Subtijl. Subtilis, argutus, exilis, tener, tenuis, tenuiculus: & Sagax, induſtrius, acutus, callidus, perſpicax, prudens, ingenioſus, ſolers.

Subtijlheyd. Subtilitas, machinæ, ſolertia, argutia.

Subtijlick. Subtiliter, ſolerter, argutè, ingeniosè, peracutè.

Succeſſeurs. Poſteri, hæredes.

Succeſſie. Hæreditas.

Succours. j ſoccours. Suppetiæ.

Sufficiēt/ſuffiſāt. Sufficiēs. & Idone⁹.

Sufficient. Aſſiduus, locuples, ſufficiens, ſatis commodus.

Suffragaen. Epiſcopi vicarius, initiator: chorepiſcopus. *vulgò* ſuffraganeus: *à ſuffragando, hoc eſt, auxiliando.*

Superintendent. Rector, gubernator, præpoſitus.

Suppine. j. ſappine.

Suppliant. Supplicans, ſupplicator, ſupplex poſtulator. (ſupplex.

ſupplicatie. Poſtulatio, libellus, libellus

Supplicéren. Supplicare. (uor.

Suppoſt. Adminiculū, ſuffragatio, fa-

ſuppoſteren. Sufferre, ferre.

Suppoſitoꝛie. Balanus, glans: id quod ſedi immittitur ad deducēdam aluū. *vulgò* ſuppoſitorium.

Suppoſt. Subditus. *q.d.* ſuppoſitus.

Surcotte. j. ſoꝛcotte.

Surplis. Veſtis linea religioſa. *vulgò* ſuperpelliceum.

Surplus. Reliquum, ſuperfluum, quod ſupereſt: auctarium.

Surpꝛinſe. Deprehenſio, captio, oppreſſio inopinata.

Surteantie. Quies, ceſſatio, dilatio.

T

Tabernakel. Tabernaculū, ædicula.

Tamariſch-boom. Tamarix, tamariſcus, murica.

Tantafaire. Ardelio, homo inquies.

Taſſéren. Vim inferre, violenter extorquere.

taſſeringhe. Vis, violentia, concuſſio, violenta exactio.

Taxe. Taxatio, æſtimatio, pretium: indicatio, indicatura.

taxéren. Taxare, æſtimare: & Taxare, carpere, reprehendere, perſtringere.

taxeren de coſten. Sumptus æſtimare, rationes inire in lites expenſorum: rationem ſumptuum litis inire, rationes ſcripturarias litium inire & arbitrari: litis inſpectæ & expoſitæ iuſta æſtimare.

Tempel. Templum, fanum.

tempoꝛiſéren. Tempori ſeruire, tempori cedere, vti foro.

Teneur. Tenor.

teneur. Contentum in diplomate: argumentum.

teneur. Occentor: qui medium inter ſuccentorem & cantorē ſeruat tenorem. & Cantilenæ vox media: cantilenæ relationis fundamentum.

Tentéren. Tentare, pertentare.

tentatie des duuels. Impulſus dæmonis.

Tergie. j. tregie.

Tercelet. j. tiercelet.

Terme. Terminus: & Stat°, ſors, caſus.

Termijn. Terminus.

termijn. Vocabulum, verbum. **Al met eenen termijn ſpꝛekē.** Loqui iiſdem verbis.

terminéren. Terminare, finire.

Teſtament. Teſtamentū, teſtimonium extremæ voluntatis, tabulæ vltimæ.

teſtament-ſchꝛijuer/ notaris. Teſtamentarius: ſcriba qui vltimi elogij voluntatem adnotat.

teſtamenteur. Hæres fiduciarius, fidei commiſſarius: qui velut per fiduciā hæreditatem ſuſcipit, alteri traditurus: curator teſtamenti, exſequutor teſtamenti.

teſtateur. Teſtator, legator.

Teſtoen. Numi argentei genus. *vulgò* teſto, teſtonius, dormitor.

Text. Contextus, lectio authoris.

text van de wet. Scriptum legis.

Tiercelet/tercelet. Falco mas. *vulgò* tricellus, trizolus, tertiolus, tercellinus.

Tincture/wijn-tint. Vinum atrum, rubeum.
Tiran. Tyrannus.
tirannije. Tyrannis.
tirannisch. Tyrannicus.
Titel. Titulus, epigraphe, index, inscriptio: & Nomen.
titel. Apex literarum. & Punctus.
titel. Nota, compendium lectionis aut scripturæ, apex abbreuians, nota compendiaria.
titel van eeren. Titulus, nomen, laus, dignitas.
titel. Ius, auctoritas, tituli auctoritas.
Tombe. Tymbus, tumulus, bustum, arca, vrna.
Tercelet. j. **tiercelet.**
Torbel. j. **turbel.**
Torment. Tormentum, torsio, crux, cruciatus, supplicium.
torment-eren. Torquere, cruciare, vexare, affligere.
Tortijse. Funale, facula, tæda, fax ex contortis funibus.
torture. Tormentum, quæstio, fidiculæ.
Tractere. Tractare, agere: & Accipere.
tractaet. Tractatio: & Actio: & Opus, liber, lucubratio.
tractaet. Fœdus, pactum.
tractaet van peps. Actio de pace.
Traffijcke. Commercium, mercatus, mercatura, negotiatio, commutatio.
traffick-eren. Commercari, negotiari, commutare.
Tragie. j. **tregie.**
Translat-eren. Transferre, vertere.
Transport. Transportatio, translatio: & Mutatio. & Transscriptio, transscriptum, ius transscriptitium.
transport-eren. Transferre, transportare, mutare: & Transscribere.
Trauaille. Labor, nisus: & Statumen.
trauaill-eren. Laborare, opus facere, pœnas dependere, operam dare: & Fatigare, infestare, inquietare, vexare, exagitare.
Trebuchet. Trutina momentana.
Tregie tragie tergie. Tragemata, bellaria, hypotrimmata: bellaria arida ex saccaro & aromatibus.
Trepan. Trepanum, terebrum, modiolus, terebellum.
trepaner-en. Terebrare, pertundere cranium.
Tresoor. Thesaurus.
tresorier. Quæstor. *vulgò* thesaurarius.
Treue. Inducia. *vulgo* treuga.
Tribupt. Tributum, vectigal, census.
Trieren. Legere, eligere, seligere, segregare.
Trio. Concentus trium vocum.
Triomffe. Triumphus.
triomffant. Triumphans, ouans.
triomffantelick. Instar triumphantis.
triomffer-en. Triumphum agere, triumphum ducere.
Tripe. Intestinum. *vide* **Trijpe** *in Eyn.*
Triplijcke. Exceptionis rei depulsio, responsio actoris ad secundã rei defensionem siue duplicationem: vel instantia petitoris tertia: actio tertia.
Troeble. j. **turbel.**
Troepe. Turba, grex.
Troon. Thronus, solium.
Tulipa. Lilio-narcissus.
Turbant. Tiara, cidaris: ornamentum capitis ex longa & subtilissima vel linea vel serica tela in globi aut sphæræ formam conglomeratum siue conglobatum.
Turbel. Turba, turbatio, perturbatio: tumultus: & Turbidus, turbatus, conturbatus, commotus.
turbelen. Tumultuare: turbare.
Turkois. Iaspis, aerizusa, iaspis Caspia, eranus, cyanos: lapis turcinus, turcini siue cærulei coloris.
Tuttel. j. **titel.**

V

Vacantie. Vacatio, intermissio, cessatio.
vacantie. Feriæ solennes.
vacantie van recht. Iustitium: dies nefasti, feriæ: dies otiosi: tempus quo negotiis forensibus & iuri dicundo supersedetur.
Vacatie. Ars, professio, artificium, studium, opera: & Operæ præstitæ merces.
vacer-en. Vacare, vacuum esse.
vacer-en. Vacare, operam dare, obire munus.
Vagabond. Vagus, vagans, erraticus, erro: qui sedem stabilem & domicilium certum non habet. *vulgò* vagabundus.
Valeur. Valor, pretium, æstimatio.

Valiant. Validus, ſtrenuus, bellicoſus, armipotens.

Valuaſſeur / vauaſſeur / vauaſeur. Valuaſor, vauaſor *vulgò*. Nobilis qui ſummæ coërcitionis ius habet. Vir nobilis, qui proximum locum poſt Baronem tenet: qui à Duce, Marchione, Comite aut Capitaneo plebem plebiſve partem accepit: qui ſummæ coërcitionis, ſed non nundinarum & mercatus ius habet. *Guilbel. Camd. Sigonius, Butelerius.*

Valuacie. Valor numi.

Vanteren. Venditare ſe, iactare ſe.

Vaſſael. Cliens, fiduciarius, poſſeſſor fundi inferioris, beneficiarius, poſſeſſor prædij clientelaris.

vaſſalaegie/vaſſaelſchap. Clientela.

Vauaſſeur. ſ. **valuaſſeur.**

Vendue. Venditio, auctio.

Vengeancie. Vindicta, vltio.

Veniſon. Ferina, ceruina, aprugna caro.

Ventoſe. Cucurbita, cucurbitula. *vulgò* ventoſa.

Venus. Cuprum *dicitur Chymiſtis.*

venus dierken. Lepida puella: & Scortillum.

venus lancker. Perditè amans: & Scortator.

venus pepre. Pirum venereum, coloratum.

Verangene. ſ. **melanſſe.** Melangenum.

Verbael. Cauſæ oratio.

verbaelick. Verbo, ore.

verbaliſeren. Cauſam verbis ſiue ore agere, non ſcripto.

Vergier. Viridarium.

Vergieren / gangieren. Vaſa metiri, menſuram vaſis deſignare, dolia dimetiri virga. *Germani* **viſieren** *dicunt.*

vergierder. Menſor doliorum.

Verificeren. Conuincere.

Vexeren. Vexare, exagitare.

Vice-ammirael. Vicarius archithalaſſi, legatus præfecti maris: qui vicarias præfecti maris vices agit.

Vice-comte. Procomes.

vice-rop. Prorex: qui regis vice res ipſius adminiſtrat, eique vicariam operam præſtat: & Interrex: qui regis defuncti vices implet.

Victalie. Commeatus, annona militaris: cibaria.

victalier. Macellarius.

victalieren. Commeatum ſiue annonam ſupdeditare exercitui.

Victorie. Victoria, trophæum, palma, triumphus.

victorieus. Victor, compos victoriæ.

Vignetten. Acanthi, volutæ, helices, encarpi, frondes fructuariæ, thyrſi. *q.d.* viticulæ.

Vigeur. Vigor, neruoſitas.

Vigilie. Funeralia, cantus feralis, mortualia, iuſta funebria, iuſta funeralia. *vulgò* Vigiliæ mortuorum.

vigilie/vigilie-daghen. Feriæ præcidaneæ. *vulgo* dies vigiliarum.

vigilie van den kerſt dagh. ſ. **kerſtauond.** Pridie natalis Domini.

Virginael/pinet. Monochordū, clauecymbalum, & Virginale. *vulgò* Inſtrumentū muſicū virginibus frequens.

Viſibel. Aſpectabilis.

Viſion. Viſio, viſus, viſum, phantaſma: ſpectrum.

Viſiteren. Viſitare, viſere, inuiſere, obire, perluſtrare, inſpicere.

Vitriol. Chalcanthum: atramentum ſutorium.

Vluandier. Cupedinarius, macellarius, annonarius.

Vnie. Cōcordia, cōciliatio. *vulgò* vnio.

vnieren. In vnū conducere, cōgregare.

Vniuerſiteyt. Academia, gymnaſium. *vulgò* vniuerſitas.

Vopagie. Iter, peregrinatio.

Vops. Vox: & Suffragium, punctum.

Volgiteren. In gyrū agere: & In gyrū ſiue in orbem volitare: circumferri.

Vrap. Verus.

Vrine/urine. Vrina, lotium.

vrinael. Matella, matellio. *vulgò* vrinale, vrinarium.

Vſancie. Vſus, mos, ritus, aſſuetudo.

Vſeren. Vti: & Aſſuefacere.

VV

Wallop ſ. **galop.**

Wideren. Vacuare, euacuare, deplere, inanire, exinanire.

wideren ter proces. Finem liti imponere, decernere controuerſiam, dirimere litem.

NOMENCLATVRA TEVTONICO-LATINA,

Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Syluarum, veteres & recentes appellationes paucis complectens.

A

A/Aa/Aya. Agino, Aginona, Euneno, onis. *flu. Gal. Flã. Nomina fluuiorum Germanicorum pleraque in* **Aya** *desinunt, vt* **Kuntaya/ Schiltaya/ Wolfaya/** *&c. B. Rhen.*

A/Aa/Aade. Aada, Ada. *fluu. Campin. Brab.*

Abbach. Abudiacum. *oppid. in Bauaria.*

Abbeville. Abbatis villa. *oppid. Picard.*

Abenſperch. Abuſina. *oppid. in Bauaria.*

Aelſel. Accella. *Fland pagus.*

Ade.j.A/Aa. Aada. Ada.

Ader.j.Oder. Odera.

Aelſt. Aloſtum. *Fland. oppid. Imperiale.*

Aer. Arula. *flu. in Heluet.*

Aerden-borgh. Ardenburgum. *Flan. op.*

Aerſchot. Arſchotum. *oppid. & ducatus in Brabantia.*

Aeſborgh/ Aeſchelborgh/ Aſborgh. Aſciburgium. *vicus infra Colon. Agrip.*

Aet. Athæ, Eſſui, Aeſſui. *Hannoniæ opp. & pop.*

Aichſtadt. Aureatum. *op. Germ. ſup.*

Aire.j.arie.

Aken. Aquiſgranum, Nuagerra, Grani palatium, Thermæ grani, Aquæ. *Ger. oppidum.*

Alcala de Henares. Complutum. *opp. Hiſpaniæ, Academia.*

Alemaer. Almeria, *vulgò* Alcmaria. *opp. Holland.*

Alemanie. Alemania, Germania ſuperior. *hinc* **Alemanie/alemande/** chorea Alemanica ſiue Germanica.

Alfen/alphin/alphen. Albiniana, Albimana, Albiniana caſtra, *Hollan. pagus nunc, olim præſidiarium oppidum Batauiæ.*

Algarbie. Algarbia, Turdetanorum regio. *pars regni Portugalliæ.*

Alicante. Illice, Illicen. *Hiſpan. vbi vinum nigro nobiliſſimo celebrata.*

Alpen. Alpes: *montes qui Italiam à Germania & Gallia ſeparant.*

Alphen.j.Alfen.

Alt/Olt. Aluta, Alutius, *Hungariæ flu. in Danubium fluens.*

Altorf. Vlmania, Altorfium. *opp. Germ. academia.*

Ambergh. Canticœbus. *Ger. op. ad Hercinniam ſiluam.*

Amerfort. Amerfordia, Amerfurtum, *op. Holland.*

Amerike. America, Atlantis Inſula, India occidentalis.

Amiens. Ambianum, Ambiani. *op. & pop. in Picard.*

Amper-zee. Ambra. *flu. in Rhetia.*

Amſtel. Amſtela. *flu. Holl.*

Amſterdam. Amſtelodamum, Amſtelrodamum, Amſterdamum, Amſterdami, orum. *op. Holland.*

Andernaeck. Antenacum, Antiniacũ. *op. Ger. ad Rhenum.*

Angiers. Andes, Iuliomagus, *vulgò* Andegauum. *op. Gall. Lugdunenſ. epiſcopat.*

Angoleſme. Aginũ, Engoliſma. *op. Gal.*

Anjou. Andegauia, Ager Andinus: Andegauenſes, Andegaui, Ondicæuæ. *Gall. Lugdun. populi & regio.*

Antwerpen. Antverpia, Andouerpia, Andouerpa, Andoverpum, Handoverpia: Aduaticum, *Ioan. Becan. opp. Brabant. emporium celebre.*

Antwerpenaers. Antuerpienſes, Antuerpiani: Ambiuariti, *Ortelio & Ado. Iunio.*

Aquitanie.j.Guienne. Aquitania.

Aragon,

Aragon. Iberia, Aragonia. *pars Hiſpaniæ.*
Aras. j. **Atrecht.**
Arckelens/Yerckelens. Caſtra Herculis. *op. Ghelriæ.*
Ardennen-boſch. Arduenna ſilua, *maximus Galliæ ſaltus.* **Arden** / Syluam *apud priſcos Britannos & Gallos ſignificaſſe videtur: cùm in Gallia Belgica ſilua maxima,* **arden** / *ſiue* **ardennen boſch:** *& ſilua etiam in Anglia in agro VVarwicenſi: oppidum quoque in Flandria iuxta alteram ſiluam* **Ardenborgh** *vocetur. Guil. Camd. Hinc fortè etiam* **Audenaerde.** *q. d.* Antiqua ſilua.
Aren-bergh. Areburgum. *vicus inter Treuiros & Coloniam.*
Argiere. Argiera.
Arle. Aria. *oppidul. Arteſiæ.*
Arle/Arlon. Ara lunæ, Arlunum. *Gall. Belg. op. in ducatu Luxemburg.*
Arles. Arelate, Arelatum, Arelas. *Gall. Narbon. oppidum.*
Armentiers. Armēteria. *Gal. Flan. pagus.*
Armuyde. Arnemuda, *Zeland. oppidul. & portus.*
Arnhem. Arenacū, Arnhemium. *Gheldriæ oppidum.*
Artops. Arteſia, Arteſiæ, arum: Arteſiū.
Artopſien. Atrebas, Arteſius.
Artzburgh/Artzbergh. Cenum, Artobriga minor. *Germ. op. in Vindel.*
Aſſborgh. j. **Aeſborgh.**
Aſie. Aſia.
Aſpere. Aſpera, æ. *Holland. oppidul.*
Atrecht. Atrebatum, Rigiacum. *Belgij op. in Arteſia.*
Atrechtener. Atrebas, Atrebatius.
Audenaerde. Aldenarda, Aldenardum, Vetus Neruium, *op. Fl. vide* **Ardenne.**
Auden-borgh. Aldenburgū. *pagus Flan.*
Auennes. Auenna, æ: Auennæ, arum. *oppidul. & comitatus in Hannonia.*
Auerne. Aruernia, Aruernorū. *vrbs in gal*
Auinion. Auenio, Auenniorū colonia. Volcarum oppidum. *vrbs Gal. Narb.*
Augſborgh. Auguſta Druſi, Druſomagus, Auguſta Vindelicorū. *vrbs Ger.*
Augſt. Auguſta Rauracorum. *pagus Baſileæ vicinus.*
Aurerre. Vellaunodunum Cęſaris, Auſtricum, Autricum, Altiſſiodorum, Antiſſiodorum. *vrbs in Burgundia.*
Axel. j. **Aeſel.**

BAcharach. j. **Barcharach.**
Baden. Aquæ, Caſtellum aquarū. Thermæ Heluetiorum. *opp. Ger. circa Tigurum.*
Baer. Abnoba. *mons in Germania.*
Baperen. j. **Bepren-land.** Bauaria.
Baione. Baiona, Tarbella, Aquæ Auguſtæ, Tiruacia. *op. in Hiſp. Tarraconẽſi.*
Bamberghe. Bamberga, Grauionarū. *op. Ger. ad Mœnum.*
Bapaume. Bapalma. *oppidul. Fland. & Picardic.*
Barbanſſon. Barbanchonia. *pagus & Baronia in Hannonia.*
Barbarije. Barbaria, Africa minor.
Barcelonie. Barcino, Barchino, Barcinon. *Hiſp. Tarraconenſ. vrbs.*
Barcharach/Bacharach. Arę Bacchi. *oppid. Germ. nobilitate vini celebre.*
Bardewijck. Barduicum. *holl. pagus.*
Barwick. Orcouices, Orcouici, Bremerium, Borcouicum. *Britan. inſ. oppid.*
Baſel. Baſilea, *Germaniæ vrbs ad Rhenum, olim Imperij, nunc Heluetiis confœderata. & oppid. in Gallia Belgica. & pagus in Fland.*
Baſtonack. Baſtonacum. *opp. in ducatu Luxemburg.*
Batenborgh. Batenburgū, Batauodurum *nonnullis. oppidulum. Hol. Gheld.*
Bauay. Bauacum, Bagacum, Baganū. *Gall. Belg. op. in Hannonia.*
Beane/Beaume. Belnæ, arum, Bibracte. *opp. Heduorum.*
Beaumont. Bellus mons. *op. Hannon.*
Beaubois. Belgium, Bellouacum, Bellouaci. *op. in Rhemis.*
Bebenhauſen. Phebiana caſtra. *Rhetiæ oppidum.*
Bedfort. Bedfordia. *oppid. in Anglia.*
Behem / Bemerland. Boiohemum. Boiemum, Bohemia: *Ortel.*
Behemer-wald. Hercinia ſilua.
Bepz. Vindelicus, Nariſcus.
Bepzen-land. Bauaria, Noricium, Vindelicia. *Germ. regio.*
Beldt. Sinus Balticus. *ad Cherſoneſum Cimbricam.*
Belle. Balliolum, Belgiolum, Bellula, Bella. *oppidul. Fland.*
Bemer-land. j. **Behem.**
Benthem. Benthemum, Tubantium regio. *comitatus Friſiis vicinus.*

Berck. Tiberiacum, Berca. *op. ad Rhenum ditionis Colonienſ.*

Berchel. Berchela. *flu. Germ. infer.*

Berghen in Henegouwe. Mons, Montes. *Hannoniæ oppidum.*

Berghen op de Zoom. Bergæ, arum, Bergo zoma, Bergę ad Zomã. *op. Brab.*

Bringhen. Beringa. *oppidul. Brab. Leod.*

Berghepm. Tiberiacum. *Ortel op. prope Rauennam, & pagus Fland. & Brab.*

Bern. Berna. *op. in Heluet.*

Bern. Verona. *Gal. Ciſalp. opp.*

Bernits. Bernicus. *Rhetiæ flu.*

Berry. Biturigum regio. *in Gall.*

Berwick. Ordolucæ, Beruiciũ. *Ang. op.*

Beſanſon. Veſontium, Veſontio. *op. in Comitatu Burgund.*

Betune. Betunia. *op. Arteſiæ.*

Betuwe. Batauia, *pars Hollandiæ.*

Betuwer. Batauus.

Beuerwijck. Beuervicum. *municip. Holl.*

Beune. j. Bolonie. Geſſoriacum.

Bierne. Beneharnum, Benarna, Beranenſium ciuitas. *op. Gal. Aquitan.*

Bier-vliet. Biervlietum, Bereſletum. *op. Fland.*

Binch/Binchs. Binchium. *op. Hannon.*

Bingh/Binghen. Bingiũ, Vingio. *Ger. ſup oppid. inter Maguntiã & Confluentias.*

Birck. j. Berck.

Biſants. Veſontium. *op. in Burgund.*

Biſcane. Cantabria, Celtiberia, Biſcaia. *Hiſp. regnum.*

Blais. Blæſa.

Blanckebergh. Blãcoberga. *Flan pagus.*

Blockſ-bergh. Bructerus, Broccus.

Bockſtel. Bockſtela *pagus Brab.*

Bodenhuſen. Aſtuſa. *Germ. ſup. op.*

Bodenzee. Acronius lacus, Brigantin⁹, Conſtantienſis *lacus Heluetiorum.*

Boetſ-bergh. j. Botſ-bergh.

Boemel. Bomela, Bomeliũ. *op. Ghel. Hol.*

Bolonie. Felſina, Bononia. *op. Æmiliæ, ſiue Galliæ Togatæ, academia celebr.*

Bolonie/Beune. Geſſoriacum, Bolonia, Bononia. *nauale Morinorum.*

Bomelſ waert. Bomeli inſula.

Bonne. Bonna. *Ger ſup. op. epiſc. Colon.*

Boone. j. Beune. Geſſoriacum.

Bopard. j. Poppard.

Borbon. j. Bourbon.

Borborgh. Borburgus. *oppidul. Fland.*

Bordeaus. Burdegala, Bituriges, Vibiſci. *Gal. oppidum & populus.*

Borgondie. Burgundia. *Galliæ Celticæ.*

Borgondion. Burgundus, Heduus, Aeduus, Sequanus.

Boſch. Buſcum, Silua. *opp. & pagus in Brabantia.*

Boſchener. Siluius, Buſcoducenſis. *vide* Hertoghen-boſch.

Botſ-bergh. Iura, Iuraſſus, & Vocetus, Vocetius. *in Heluet.*

Bouines. Bouiniacum. *pagus circa Luſenburg.*

Bourbon. Boia, Borbonium, Boiorum vrbs. *in Gall.*

Bourbonnops. Boius.

Bourges. Biturix, Biturigium, Biturgium. *Gall. op. & pop.*

Brabant. Brabantia, Auſtria inferior *aliquando dicta. Ducatus in Germ. inferiori,*

Braine. Bibrax. *op. Gall. Remor.*

Brandwijck. Brantuicum. *pag. Hell.*

Brandenborgh. Brandeburgum, Soderanorum vrbs.

Breda. Breda. *oppid. Brabant.*

Bregents. Bregantium, Bregantia. *opp. Heluet. ad lacum Acronium.*

Brepne. Brennia. *oppidul. Hannoniæ.*

Breme. Phabiranum, Brema, æ: Bremæ, arum. *Germ. Sax. opp.*

Breme. Brema, Fabiranum, Phabinum. *vrbs ad Viſurgim.*

Bremer. Chaucus, Cauchus, Bremenſis.

Breſlauw. j. Presslauw.

Bretanie. Britannia, Armorica, Hermionia, Albion.

Bretten. Bretta, Solicomium. *in Germ.*

Brianſon. Brigantium. *op. Cenoman.*

Briel. Briela. *op. Holland.*

Briſach. Briſiacus mons, Briſacum. *op. German. in Ripa Rheni.*

Biren. Sabona. *op. Germ.*

Bronck-horſt. Bronckhorſtum. *oppid. Gheldriæ.*

Brouck-burgh. Brouckburgum, Brouckburgus. *op. Fland.*

Brouwers hauen. Brouereſ hauia. *inſula Zeland.*

Brucomar. Brocomagus. *Germaniæ vicus, duobus miliaribus infra Argentoratum.*

Bruesſel. Bruxella, æ; Bruxellæ, arum *op. Brabant. & op. & pagus Germ ſuper.*

Brugghe.

Brugghe. Brugæ, arum: Grudij. *Betan. Flandriæ emporium.*

Brupnſwijck. Brunſwiga, Brunopolis, Tuliſurgium. *Ger. vrbs.*

Bude. j. Buen.

Bullon. Conſediæ, Bullonium. *Gal. Belg. oppidum.*

Buren. Bura. *oppidul. Holland. Comitatus nomine inſigne.*

Buren. Bura, Ebura. *opp. Brabant. ab Eburonibus denominatum. Hubert Thomas Leodius.*

Burgos. Brauum, Auca, Auguſtobriga, Murbogorum: Maſburgi. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*

C

CAſand. Cadſandria, Caſſandria. *Inſula & pagus in Fland.*

Cahors. Cadurci. *Gal. oppid.*

Calenberg. Cetius mons. *Inter Noricum & Pannoniam.*

Cales. Iccius portus, Icium nauale, Morinus portus, Calitium. *Morinorum nauale, in confinibus Gal. & Fland.*

Calis malis. Gades. *inſula Hiſp. ad Herculeum fretum.*

Calkar. Calciaci. *op. Sicamb. in Cliuia.*

Calmar. Calmaria. *op. in Sued.*

Camerijck. Samarobrina, Cameracū. *Gal. Belgicæ vrbs, in Ambianis ad Scald.*

Camerſp. Cameraceſium.

Campanie. Campania, Campi Cathelauni. *in Gal.*

Campen. Naualia, Campi. *opp. Germ. inferioris, ad Rhenum in Tranſiſala.*

Can. Cadomum. *Gal. vrbs in Norman. academ.*

Candie. Candia, Matium, Creta. *Cretæ inſulæ litoralis vrbs & metropolis.*

Canfer. j. Vere. Campoveria.

Cantelbergh. Durouernum, Dorouernum, Cantuaria. *Cantiorum in Britannia inſula metropolis.*

Carlemont. j. Karlemont.

Capijck. Caprica. *pagus Fland.*

Caſſel/ Keſſel. Caſtellum Menapiorū. *Ortel. Pet. Diu. Belgic. op. ad Moſam.*

Caſſel op den bergh. Caſtellum Morinorum, *Ortel.* Caſſetum. *op. Fland.*

Caſſel/ Keſſel. Caſtellum: *Geldriæ regio & pagus inſignis.*

Caſſel. Stereontium, Caſſillium, Caſſellæ. *Heſſiæ oppid.*

Caſtilie. Caſtilia, Caſtellæ regnum, Bardulorum regio. *in Hiſpania.*

Cats. Cattium. *op. Zeland.*

Catſenellebogghe. Cattimeliboci, Melibocus, Cattorum mons. *opp. Germ. in Halſia.*

Catwijck. Catvicum, Cattorum vicus. *pagus in Hollandia.*

Celler zee. Lacus Venetus.

Ceſtre. j. Lancaſtre. Ordouices.

Chalons/ Halons op de Sone. Cabillonum, Caballinum. *op. Heduorum in Gal. Lugdun.*

Chalons/ Halons op de Marne. Catalaunum, Cathalaunum. *opp. Gal. in Campania.*

Chartres/ Hartres. Carnotū. *op. in Gal.*

Chiers. Chirſus. *flu. Lotharingiæ.*

Chonad. Genadium. *Hungar. oppidum.*

Cipres. Cyprus. *maris mediterr. inſula.*

Clabbeke. j. Glabbeke.

Cleue. Cliuia, Cliuium, Caſtra Vlpia, Calonis. *Ducatus Cliuiæ, & eius vrbs primaria.*

Cleuener. Vſipius.

Cleremont. Gergobia, Auerna. *vulgò* Clarus mons. *Galliæ in Auernis opp.*

Cloceſtre. Claudia. *oppidum Angliæ.*

Clupſenborgh. Claudiopolis. *oppid. in Hungaria.*

Clupſen-borgh. Zeugma. *op. Daciæ.*

Cobolents. j. Coblents.

Cochers-bergh. Pharetrius mons, mons Concordiæ.

Cochers-bergh. Concordia. *Germ. op. inter Argentoratum & Bingium.*

Colen. Agrippina, Colonia, Vbiorum vrbs. *ad Rhenum. academia.*

Coldinghen. Coldingum. *op. in Dania.*

Colmaet. Colmaria, Columbaria. *opp. Germ. in Suetia.*

Comine/ Coomé. Cominium. *op. Fland.*

Compiegne. Compendium.

Compoſtelle. Brigantium, Flauium Brigantium, Compoſtella. *op. Hiſpaniæ.*

Condept/ Condé. Condetum, Condatum. *oppidul. Hannon.*

Conſtancie. Auguſta Romanduorum, Conſtantia Caſtra. *opp. Gal.*

Conſtantie. Conſtantia, Tomis. *Mœſiæ inferioris oppidum.*

Coomen. j. Comine. Cominium.

Coopmanſ-haue. j. Copenhaue.

Conſtantinopel. Conſtantinopolis, Byzantium. *Thraciæ nobiliſſima vrbs.*

Copenhaghe / Coopmanſ-haue / Copenhaue. Codania, Copenhaga, Hafnia, *Daniæ metropolis: academia.*

Corbeil. Ioſedum, Corbolium. *Galliæ op. ad Sequanam flu.*

Cordua. Corduba. *op. Hiſp.*

Corfu. Corcyra. *Maris Ionij inſula & op.*

Cornewalle. Corinia, Cornubia, Cornauiorum regio: Cornwallia. *in Britannia.*

Cortrijck. Corteriacum, Cortracum. *Fland. op. ad Scaldim.*

Coſtens. Ganodurum, Vitodurum, Nantuates, Harudes. *Ger. op. & pop. ad Acronium lacum.*

Coſtnitz. Conſtantia. *oppid. ad Acronium lacum.*

Couin. Coninum. *opp. Eburonum.*

Coblents. Rigodulus, Cõfluentes. *Ger. oppid. ad confluentes Moſellæ in Rhenum. vulgò* Confluentia.

Crakaw / Crakouie. Cracouia, Carodunum. *Sileſiæ vrbs. academia.*

Cranenborgh. Burcinacium, Burginatium, Craneburgum. *oppid. in Cliuiæ comitatu.*

Crepnborgh / Crainburgh. Carradunum. *op. in Carinthia.*

Croonſtad. Corona, Stephanopolis, Segethuſa. *oppid. Hungariæ, Daciæ vel Tranſſiluaniæ.*

Culenborgh. Culenburgus, Culenburgum. *opp. Hol. comitatus titulo illuſtratum.*

Curiſche zee. Sinus Venedicus, Curienſis.

D

Dagherot. Rubeæ. *promont. Liuoniæ ad Balticum mare.*

Dalem. Dalemum. *oppidul. & comitatus in Brab. prope Aquiſgranum & Leodium.*

Dam. Dammum. *op. Friſ. & op. Fland. & pagus Brab.*

Damvilliers. Damvilierſum. *opp. in ducatu Luxemburg.*

Dantſick / Danſwijck. Gedanum, Gythonium, Dantiſcum. *vrbs & emporium ad Viſtulæ oſtium.*

Dele. Dilia. *flu. Brabant.*

Denſe. Dayſa, Donſa, Deinza. *Flan. op.*

Delft. Delphi, orum. *op. Holland.*

Delfine. j. **Dolfine.**

Delfſil. Delphſila. *pagus Friſ.*

Demer. Demarus. *flu. Brab.*

Dene. Danus.

Denemerck. Dania, Danomarchia. *peninſula maris Germanici, inter Suetiam & Saxoniam.*

Denemercker. Danus.

Denre / Dender. Dendra, Tenera. *flau. Gal. Belg.*

Denre-monde / Dermonde. Teneramunda. *opp. Fland.*

Derbent. Caſpiæ portæ. *oppid. ad mare Caſpium.*

Deſe. Deſa. *flu. Gal. Belg.*

Deuenter. Dauantria, Anſibariorum ciuitas. *op. Tranſiſalæ.*

Diepe. Diepa.

Dieſt. Dieſtemium, Dieſtum. *opp. Brab.*

Dietenhouen. Diuodurum, Theonis ſiue Theodonis villa. *Gall. Belg. opp. in ducatu Luxemburg.*

Dietmarſe. Dietmarſus, Teutomarſus, Dictmarſia, Thietmarſia. *tractus Friſiæ Occidentalis.*

Dietrich-bern. j. **Bern.** Verona.

Digeon / Dpon. Diuio, onis; Diuionũ *Burgund. vrbs.*

Dijle. Dilia. *flu. Brab.*

Dillinghe. Dillinga. *op. Germ. academia in diœceſi Auguſtana.*

Dinant. Dianantum, Dinantum. *oppid. in Eburonib. ad Moſam.*

Dixmude. Dixmuda. *op. fland Occiden.*

Dockom. Dockemum. *Friſ. oppid.*

Doeſborgh. j. **Dupſborgh.**

Doeuere. Doris, Daruenum. *Portus & Traiectus Britanniæ. vulgo* Douerium.

Dole. Dola. *oppid. in comitatu Burgund. academia.*

Dolphiné / Dolphinaet. Delphinatus, Narbonenſis prouincia, Narbonenſis Gallia, Allobrogum regio.

Dommele. Dommela. *fluu. in Campin. Brabantiæ.*

Done. Tanais. *fluuius Europam ab Aſia diuidens.*

Donouwe. Danubius, Iſter. *Europæ maximus fluuius.*

Dornick. Baganum, Turnacum, Tornacum, Dornynũ. *Neruiorum ad Scaldim oppid.*

Dordrecht / Dort. Durdrechtum. *vulgò*

vulgò Dordracum. *oppidum Hollandiæ.*

Douap/Duap. Duacum, Cattuaci. *Gal. Flandr. op. academ.*

Dra. Drauus. *flu. Hungar.*

Drent. Drenta. *Tenctcrorum regio.*

Dreckſhupſen. Traiana legio, Drechthuſæ. *op. Ger. ſup. ad Rhenum.*

Dub. Dubis, Dubius. *flu. Galliæ.*

Duene. Duna. *flu. in Liuonia.*

Dueren. *vide* **Duren.**

Duerſtadt/Duerſtede. Batauodurum. *op. Batauiæ.*

Duffle. Duffla. *pagus & Baronia Brab. ad Nitam flu.*

Dunkercke. Dunkerca. *pagus Fland.*

Dupſborgh. Dyſporum, Diſpargum: Aſciburgium, *nonnullis* Teutoburgum. *ciuitas trans Rhenum, Montenſis comitatus. Eſt & pagus Brabantiæ antiquiſſimus.*

Duptſch. Teuto, Germanus, Alemannus.

Duptſch-land. Germania, Alemannia.

Duptſch. Diuitenſe munimentum, Diuitenſium municipium: *vulgò* Tuitium. *pagus è regione Coloniæ Agrippinæ.*

Dupue-land. Duuelādia. *inſula Zeland.*

Durdt. j. **Dordrecht.**

Duren. Marcodurum, Duromagus, Dura. *Vbiorum op. in Ditione Iuliacenſi.*

Duringhen. Turingia, Thoringia, Landgrauiatus.

Duringher/Turingher. Thoringus, Turingus.

Duringher wald. Silua Semana, Bacenis. *in Germ.*

Durlach. Durlacum, Budoris. *oppid. Germ.*

Durmeghen. Duromagus. *op. Germ.*

E

Eerwijck. j. **Jorck.**

Edam. Edamum, Ydamum, Yedamum. *op. Hol.*

Eder. Adranus, Adrana. *flu. Germ. in Heſſia.*

Eeckloo. Ecloa, Eclonia. *pagus Fland.*

Eed-genooten. Heluetij. *q. d. confederati.*

Egipten-land. Aegyptus.

Egiptenaer. Aegyptius.

Eghmond. j. **Heghmond.**

Eghſtad. Aureatum. *op. Germ.*

Eghelſtepn. Druſi moles. *turris Maguntiæ inſcripta Druſo.*

Eyer-land. Oonæ. *inſula Zeland. q. d.* Regio ouorum.

Eyffel. Rigoduſus. *vallis prope Cõfluent. in Germ. Adr. Iun.*

Eyndhouen. Endouiæ, arum. *oppidul. Brabantiæ.*

Eynghen/Enghin. Angia. *oppidul. in Hannon.*

Eymaghen. Rigomagus. *Germ. oppid.*

Elbe. j. **Elſt.**

Elburgh. Elburgus. *oppidul. Gheld.*

Elſt/Elue/Elbe. Albis. *flu. Ger. in Sax.*

Elſas. Alſatia.

Elſe. Aliſuncia. *flu Luxemburg.*

Emden. Emdæ. *op. Friſ.*

Emerick. Emerica, Aſciburgium. *Althamero, oppid. trans Rhenum, comitatus Montenſis.*

Ems/Emſe. Amiſius, Amaſia: Amaſus, *Ortel. Ger. flu. qui Emdanæ ciuitati nomen dat.*

Enckhupſen. Enchuſa. *oppid. Holland.*

Eſchelborgh. Aſciburgium. *op Germ.*

Enghel-land. Anglia, Albion, Britānia, Prydania.

Enghel-lander/Enghelſ-man. Britannus, Anglus.

Enghel-ſtad. Angeloſtadium. Ingolſtadium. *opp. Germ. academ. vide* **Ingolſtad.**

Ens. Aniſus. *flu. in Auſtria.*

Ens. Laureacum. *vrbs in Auſtria.*

Erckelens. Herculis caſtra. *opp. Gheld.*

Ermentiers. Ermentiera. *Fland. oppid.*

Ertfort/Erfurd/Erfort. Bicurgium, Biturgium, Erphurdia, Ertphordia. *Ger. vrbs in Tuingia: academia.*

Eſſer. Trinobantes. *pop. & regio in Ang.*

Etzel. Adula. *mons inter Alpes.*

Europe. Europa.

Eureus. Ebroicum, Eburaicum. *op. in Norman.*

Exeeſtre. Iſca. *Angliæ oppidum.*

F

Falcken-borgh. j. **Valcken-borgh.**

Ferrarie. Ferraria, Forum Alieni. *vrbs Galliæ Ciſalpinæ, academia.*

Ferte. Fertæa. *oppidul. in ducatu Luxemb.*

Fichtel-bergh. Piniſer mons Germaniæ. & Sudeti montes.

Fijn-land. Finlandia, Phinni, Fenni, Eningia. *Regio Europæ ſeptentrionalior.*

Fijn-

Fyn-marck. Chadeni. *Scandiæ populi Orientaliores.*

Fledozp/ Flodozp. Fleuum. *pagus Friſ.*

Fledozp. j. Vliedozp.

Flozencie. Florentia: *olim.* Fluentia. *vrbs primaria in Hetruria. academia.*

Fozthepm. Locoritū. *Ger. op. ad Mœnū.*

Franiker. Franci, Francorum vrbs. *vulgo* Franekera. *oppid. in Friſia.*

Franck. Francus. *vulgò* Franco.

Francken-land. Terra Franca, terra Vrilatorum. *in Fland.*

Francken-land. Francia Orientalis, Tenćteri. *Germ. regio & pop.*

Franckfozt. Francofurta. *opp. Germ. ad Viadrum flu. academia.*

Franckfozt. Helenopolis, Francofurta, Francofurtum. *vrbs in Germania ad Mœnum flu. nundinis clara.*

Franckemont. Francimons. *Arx Eburonum ad Arduennam ſiluam vergens.*

Franſſops. Gallus.

Friburgh. Friburgum, Cardabianca. *opp. Germ. in Briſgoia. academia.*

Furne. j. burne.

G

GAronne. Garumna. *flu. Gal.*

Galiſſie. Galicia, Galæcia, Galaici, Galleci. *Hiſp. opp. & pop.*

Gart-ſee. Lacus. Benanus, Garda.

Gaſconie. Gaſconia, Gallia Nouempopulana. *Galliæ Aquitanicæ pars.*

Gaſconiers. Vaſcones.

Ge. *vide* Ghe.

Gheertrupden-bergh. Gertrudis mōs, Gertrudobergum. *op. Hol. ad Meruam fluuium.*

Gheertſ-berghe. Gerardi mons, Grandi mons, Geerdſberga. *op. Fland.*

Gheete. Geta. *flu. Brabantiæ.*

Ghelozp/ Ghelre. Calonis, Gelduba. *Ducatus Geliæ vrbs.*

Ghelder-land. Gelria, Gelriæ ducatus, Sicambria, Menapiorum regio.

Gheldersſ-man. Sicamber, Menapius.

Gheldernaecken. Geldernachum. *oppidul. Brabant.*

Ghele. Chela, Ghela. *pagus Brab.*

Ghemblours. Gemblacum. *opp. Gall. Brabant.*

Ghemunderzee. Lacus Felicis. *in Auſt.*

Ghenape. Genapum. *pagus Brab. Gall.*

Ghendt. Ganda, Gandauum, Geſſoriacum nauale, Gorduni, Gunduni. *opp. & pop. Fland.*

Ghend. Ganda. *oppid. Geld.*

Gheneue. Geneua. *opp. Allobrogum, ad lacum Lemanum.*

Gheneuerzee. Lemanus. *Lacus in quem Rhodanus influit in Gall. Narbon.*

Gheppinghen. Legio gemina. *Ger. op.*

Gherdliet. Gervlietum. *op. Holl.*

Ghironde. Girunda, Caretha. *Licij maris inſula.*

Ghiſtel. Ghiſtella. *pagus fland.*

Glan. Clares. *flu. in Carinth.*

Gloceſtre. Cleuum. *Ang. vrbs. G. Cand.*

Goepland. Goylandia. *pars Holl.*

Goerede. Goreda. *inſula Holland.*

Goes. Goeſa. *op. Zeland.*

Gogh. Gocha, Herenatium. *opp. inf. Ger. in Geld.*

Golette. Goletta.

Glabbeke. Glabbeca. *pagus & flu. Gallobrabantiæ, vnde lapillorum inſtar gemmarum copia.*

Gozckhom. Coricomium. *opp. Hol.*

Gotte. Guta, Gottus, Goth⁹, Iuta, Iuto.

Got-land. Gotlandia, Gothia, Gotniſcandia.

Gottaerd. Alpes ſummæ, Mons ſancti Gothardi.

Gottozp. Gottorpia. *arx Holſatiæ prope Sleſuicum.*

Goude. Gouda. *op. Holland.*

Gran. Granua, Grana, Strigonium. *opp. Hungariæ.*

Granate. Granada, Illiberis. *op. in Hiſp.*

Grauelinghe. j. Greuelinghe.

Grauen-haghe. j. haghe.

Grauen-ſand. Grauеſanda, Grauеſandum. *q. d.* Comitis arena. *pagus in Hol. olim oppid.*

Grenoble. Acuſiorum colonia, Gratianopolis, Grannopolis. *op. Gal. Narbon.*

Greuelinghe/ Grauelinghe. Greuelinga. *op. Fland.*

Grieck. Græcus, Graius, Graiugena. *vide Etymolog.*

Griecken-land. Græcia, Attica.

Griecks Wepſſenbozgh / Griecks Wittenbozgh. Taurunum, Taurucum, Belgradum, Alba Græca. *Pannoniæ inferioris vrbs.*

Grimberghe. Grimberga. *pagus & baronia Brabantiæ.*

Groninghen. Philæum, Groninga, *Friſ. vrbs.*

Groeninghen-diep. Vidrus. *fluuius Groningam interſecans. Beran.*

Grol. Grolum. *op. Geld.*

Guienne. Aquitania, Aremorica. *Galliæ pars.*

Gulck. Iuliacum, Gugernorũ oppidũ.

Gulcker-land. Iuliacenſium regio.

Gulckenaer. Gugernus, Iuliacenſis, Menapius.

Gurment. Sacarbantia. *vrbs Auſtriæ, ad Arrabonem flu.*

H

H. j. Ha.

Haghe/ Grauen-haghe. Haga, Comitis haga. *q. d.* domus *ſiue* palatium Comitis. *pagus inſignis Holland.*

Haghenouw. Aganoa. *oppid. Germ.*

Hayne. Haina. *flu. Hannoniæ.*

Halber-ſtad. Halberſtadium: Pheugarum. *Germ. vrbs.*

Halen. Halena. *oppidul. Brabant.*

Halle. Hallæ, arum. *op. Brab. Hannon. & op. in Saxonia.*

Haluer-ſtad. Pheugarum. *op. Germ.*

Hamborgh. Treua, Hamburgum, Hamburga, Gambriuium. *emporium ad Albim.*

Hancin. Aquicinctum. *in Hannon.*

Hannut. Hannutum. *oppidul. Brab.*

Harderwijck. Hardervicum. *op. Geld.*

Harlebeke. Harlebeca. *pagus Fland.*

Harlem. Harlemium. *op. Holl.*

Harlinghen. Manarmanis, Harlinga. *portus Friſiæ.*

Harſtal. Harſtalium. *pagus Eburon. vide* Herſtel.

Hartſwalt. Melibocus. *Germaniæ ſaltus in Miſnia.*

Haſe-broeck/ Haſen-borgh. Haſebrocha, Haſeburgum. *Fland. pagus.*

Haſpengouwe. Haſbanium, *Ortel. Leodienſis diœceſis tractus.*

Haſſelt. Haſſelum, Haſſeletum. *oppidul. Leodienſ. & oppidul. in Friſia.*

Hauſruck. Noricum ripenſe. *Auſtr. opp.*

Hegmond. Hegmonda. *pagus & comitatus in Holl.*

Heydelberg. Durlacum, Heydelberga. *op. Germ. academ. ad Nicrum amnem.*

Heyden-tongheren. j. Tongheren.

Helmond. Helmonda. *oppidul. Brabant.*

Hemſkercke. Hemſkercka. *Holland.*

Henegouwe. Haginoia, Hãnonia. Carbonarius ſaltus, *Ortel. Belgij regio.*

Henegouwier/ Henewier. Hannonius, Aruaricus.

Herck. Herca. *fluuius & pagus in diœceſi Leodienſi.*

Herckelens. j. Arckelens.

Hermanſtad. Cybunium. *Daciæ oppid. mediterr.*

Herentals/ Heeren-dal. Herentalium, *q. d.* Heroum vallis. *oppidul. Brabant.*

Herſtel/ Harſtal. Hariſtalium, Heriſtellium, Harſtalium, Hæreſtallum. *pagus haud procul Leodio.*

Hertoghen-boſch. Buſcum ducis, Sylua ducis, Duſyluia. *oppid. Brabant.*

Hertoghen-rode. Vatuca. *oppidul. inter Aquiſgranum & Iuliacum.*

Heſdin. Heſdinum, Helena. *op. in Arteſia.*

Heſſen. Heſſia, Haſſia.

Heſſeners. Heſſi, Haſſi, Heſſones, Catti, Chattæ. *Germ. pop.*

Heuckloo. Huclonium. *op. Holland.*

Heuſden. Heuſdenum, Hoeſdenum. *oppidul. Hol. ad Vahalim flu.*

Hier-land/ Ier-land. Hibernia, Iris, Iuuerna. *inſula in Britannia.*

Hier-lander. j. Ier-lander.

Hieriſch. j. Ieriſch.

Hieruſalem. Hieroſolyma, æ; Hieroſolymæ, arum; Aelia, Vrbs ſacra.

Hilderſ-heym. Aſcalingium. *Germ. opp.*

Hoeye. Hoia. *opp. Leodienſ.*

Hole. Olmo. *op. non longè à Baſilea.*

Holland. Hollandia, Batauia. *regio Germaniæ inferioris. Eſt & Hollandia regio Angliæ.*

Holſtepn. Cimbrica Cherſoneſus, Holſatia Cimbrorum.

Hondſ-boſch. Canina ſylua. *in Hol.*

Hondſ-kote. Honſchot. Hondſchota. Pleumoſiorũ vrbs. *pagus Fl. Occidental.*

Honte. Honta: Scaldis fluuius, *per Flandriæ litora Zelandiam petens. à latratu & fremitu dictus. Leuin. Lemn.*

Hongarije/ Hongher-land. Pannonia inferior, Hungaria.

Honnefleur/ Honfleur. Iuliobona. *Calecorum op. & portus.*

Hoogh-ſtraete. Strata alta, Hoghſtrata. *pagus & comitatus in Brabantia.*

Hoogheu-

Hooghen-waert. Ripa prima. *Rhetiæ oppid.*

Hoogh-duptſch-land. Germania ſuperior.

Hoxbozgh. Argentuaria. *oppid. Sequanorum in Burgundia.*

Hozne. Horna. *oppid. Holl. & oppid. & comitatus in Brabant.*

Hoſtie. Hoſtilia. *op. Venetæ regionis.*

Huckel. Huchela. *pagus Brab. foro iudiciario olim inſignis.*

Huecklom. Hueclonium. *oppidul. Holl. ad Lingam amnem.*

Hups te Bzetten. Armamentarium. *in Holland.*

Hulſt. Huluſtum, Hulſtum. *op. Fland.*

Hunnen. Hunni, Hungari. *pop.*

I

Ie/ Ye. Ia, Eda. *riuus Holl.*

Ier-land/ Ieriſch-land. j. Hier-land. Hibernia.

Ier-lander. Hibernus.

Ieriſch. Hibernus, Hibernicus.

Ieruſalem. j. Hieruſalem.

Ijpere. Hypera, Hypra, Ipera, Ipretum. *op. Fland.*

Ijſ-land. Iſlandia, Thule, Brettania. *Inſula Oceani.*

Ijſ-zee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum. *Adr. Iun.*

Indie. India. *Aſiæ maxima regio.*

Inghel-land. j. Enghel-land.

Ingolſtad. Auriapolis, *Ad. Iu.* Ingolſtadium *op Ger. acad. vide* Enghelſtad.

Inne. Oenus. *Auſtriæ flu.*

Inſpzuck. Inſprucha. *op. Ger. Tirolenſis comitatus: quibuſdam* Oenipons *dicitur.*

Iode. Iudæus, Hebræus, Iſraëlita, Recutitus, Apella, Sabbatarius.

Ioden-bozgh. Virunum. *op. Styriæ.*

Ioden-land. j. Iodſ-land. Iudæa.

Iodſch-land. Iudæa, terra Solyma.

Ioden-lijm. Bitumen.

Ionne. j. Yonne. Icauna.

Iozck/ Yozck. Eboracum. *Britan. op.*

Ipere. j. Ypere.

Ir-land. j. Ier-land.

Iſack. Iſacus. *flu. in Rhetia.*

Iſel. Foſſæ Druſianæ. Iſala. *flu. Ger. infer.*

De oude Iſſel. Aliſo. *Dionyſ.*

Iſel-bozgh. Aliſo. *caſtellum circa Rhenũ, vt putat Hier. Verrut.*

Iſelmond. Iſelmonda.

Iſel-ſteyn. Iſelſteinium. *oppidul. Holl.*

Iſen-bozgh. Iſidis mons. *in vrbe Auguſtana. Adr. Iun.*

Iſer-bozn / Yſer-bozn. Iſerborna. Tongrorum fons.

Italien. Italia, Oenotria, Auſonia, Heſperia, Latium.

Italiaen. Italus, Oenotrius.

Itter/ Itter-beke. Ittera. *fluuiolus Brabantiæ.*

Iupt-land. Iutlandia, Iutia, Cartris, Cimbrica Cherſoneſus. *extima Germaniæ pars verſus Septentrionem.*

Iuop. Iuoëum. *oppidul. in ducatu Luxemburgenſi.*

K

Kalen-bergh. j. Calen-bergh.

Karlemont. Carolomontes. *oppidul. in comitatu Namurtenſi.*

Karlſoozgh. Chertolabus. *op in Auſtria.*

Kepſer-ſtoel. Forum Tiberij. *vrbs Heluetiorum.*

Kepſerſ-waerd. Colonia Traiana, Cæſaris inſula. *op. Germ. infer. ad Rhenum.*

Kempen. Toxandria: Campinia Brabantiæ. *I. Becan.* Brabãtia campeſtris.

Kempenaer. Toxander.

Kempten. Campidunum. *op. in Rhet.*

Kennemer-land. Kinheimaria, Kinnemaria. *vulgò* Kermerlandia. *Hollandiæ pars.*

Kennemerlanders. Kinnemarij, Caninefates. *Batauiæ pop.*

Kent. Cantium, Cantia. *Britanniæ inſula promontorium Orientale.*

Kernten. Carinthia, Carmia.

Keſſel. j. Caſſel.

Kiel/ Kil. Chilonia. *op. in Holſatia.*

Kil. Gelbis, Celbis. *fluuius ſe in Moſellam exonerans.*

Killian. Celnius. *Albionis inſula flu.*

Reliqua vide in litera C.

L

Lancaſtre. Mediolanium, Alone, Alion, Ordouices. *Britan. inſ. opp.*

Landzeep. Landreceiũ. *oppidul. Hamon.*

Langhedock. Longolocha, Gallia Narbonenſis, Septimania, Ocitana, Braccata Gallia.

Langres. Lingones: Ligonica. *pop. & op. Celtarum.*

Lanop. Lanoia. *op Gall. Fland.*

Laon.

Laon. Laudunum. *Galliæ vrbs.*
Laubach. Neoportus, Laubacum. *Ger. op. Adr. Iun.*
Lauſſops/Laurops/Luſſops. Alexia, *Celtica metropolis.*
Lecke. Lecca, Foſſa Corbulonis. *Ortel. fluuius Hollandiæ, Rheni brachium.*
Leerdam. Lerdamum. *oppidul. Holl.*
Leerwaerde. Lewarda. *op. Friſ. occident.*
Leyden. Lugdunum Battauorũ, Leyda, æ, Leydæ, arum. *op. Holl.*
Leye. Legia, Liſa. *flu. Fland.*
Lembeke. Lembeca. *pagus Fland.*
Lemboꝛgh. Lemburgum. *Ducatus & op. in Brabant.*
Lends. Lendium, Nimetacum. *vrbs in Arteſia.*
Leon. Legio Germanica, Septima, Subiantia, Regia Legia. *opp. Hiſp.*
Leons. j. **Lions.** Lugdunum.
Lerdam. j. **Leerdam.** Lerdamũ. *op. Hol.*
Leuſe. Luſa. *oppidul. Hannon.*
Liere. Lira, Viueſdum, Viueſdunca, Ledo. *op. Brabant.*
Lieſ-veldt. Arx Liſueldia. *in Hol.*
Lieue. Leuia, Liuia. *flu. Fland.*
Lyf-land. Liuonia.
Lyf-lãders. Lemouij, Liuones, Effłui, Lithuani. *Germaniæ Septentrionalis pop.*
Lilers. Lilertium.
Limboꝛgh. j. **Lemboꝛgh.**
Limoſins. Lemouices, Limouici, Lemouicum, Ratiaſtum. *Galli Aquit. pop. & opp.*
Lincolne. Lindum, Lindõ, Lincolnia. *Ang. oppid.*
Linter. Diablinteres. *pagus Brab. ad flu. Getam.*
Lints. Aredata, Aurelianum. *opp. in Auſtria.*
Lions. Lugdunum. *Gall. opp. emporium celebre.*
Lippe. Lupia. *flu. Ger. in VVeſtphal.*
Lipſick. Lipſia. *op. Ger. academia.*
Liſbone. Iulia felix, Salaria, Olyſſipo, Vlyſſippo, Olyſippo, Vlixbona. *Luſitaniæ vrbs.*
Liſieus. Lexouij. *Gall. op. & pop.*
Lithauwe. Lituania. *Regio ſub regno Poloniæ.*
Lithauwers. Alani, Fenni, Lithuani.
Lobeck. Lobecum, Heriſpicha. *arx Hollandiæ.*
Lombardije. Lombardia, Longobardia, Gallia Ciſalpina.
Londen. Londinum, Londinium, Auguſta. *Angliæ emporium.*
Loo. Loa. *Fland. oppidul.*
Loon/Loen. Comitatus Loſſenſis ſiue Loenſis. *in diœceſi Leodienſ.*
Looze. Ligeris. *Gall. fluuius.*
Lozepne. j. **Lotrijck.**
Lozepnops. Tulingus.
Loſane. Lauſonium. *vrbs ad Lemanum lacum.*
Lotrijck. Lotharingia. *Regio inter Rhenum, Schaldim & Moſam flumina. quondam* Auſtraſia, *&* Auſtria, Tulingorum regio.
Lotharingh. Lotharingia. *arx & oppidum Eburonum, & prouincia inter Moſam & Rhenum. Hub. Thom. Leod.*
Louen/Loeuen. Louanium, Grudiorum vrbs. *Brab. vrbs, Muſis ſacra.*
Louenaer. Grudius, Leuacus, Louanienſis.
Loueſtepn. Loueſtenium. *arx in Holl.*
Lubeck. Lubecũ, Lubeca: Marionis, *Ortel.* Treua, *Gerardo Mercatori. Ger. op.*
Lucerne. Lucerna. *op.*
Ludick. j. **Lupck.**
Lupck. Leodium: Leodicũ, *Lipſio Ortelio & aliis. Eburonum ciuitas.* **D'landt van Lupck.** Carbonarius ſaltº, Carbonaria ſilua.
Lupckenaers. Leodicenſes, Leodienſes, Eburones.
Luneboꝛgh. Marionis, *Petro Apian.* Chauci maiores. *Iudoc. VVillich.* Cheruſci, *Adr. Iun.* Luneburgũ. *Ger. ciuitas & pop.*
Lutſenboꝛgh / Luxemboꝛgh / Lutſelboꝛgh. Auguſta Romanduorũ, Lutſenburgum, Lucisburgum. *Ger. inf. oppidum & ducatus.*

M

Malbeuge. Malbodium. *Hannoniæ oppidul.*
Machelen. Machlinia, Mechela. *opp. in Brabantiæ meditullio.*
Macheler. Malinas, Machlinienſis.
Madzid. Mantua Carpentanorum, Viſeria, Madritium. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*
Maeghden-boꝛgh. j. **Meyde-boꝛgh.**
Maeſe. Moſa *flu. Gal, Belg.*

Maes

Maestricht. Traiectum ſuperius, Traiectum Moſæ, Traiectū ad Moſam. Obtricenſe. *op. Brab. Leod. ad Moſam.*

Maeſeyck. Maſacum, Maſaci, Maſacium, Marſacium. *oppid. Leodienſ. ad Moſam. Adr. Iun. Hubert. Thom. Leod.*

Mains/ Mans/ Mayne. Cenomani, Cenomanorum oppidū. *in Gal. Lugd.*

Malta. Melita. *vulgò* Malta. *Inſula quā Rhodienſes milites nunc habitant.*

Maluaſie. Epidaurus, Monembaſia. *Laconiæ vrbs maritim. Adr. Iun. vide Etymolog.*

Mandſ-veld. Manſveldia. *Cheruſcorum ditio ſiue comitatus: portio veteris Saxoniæ.*

Mantue. Mantua. *Cenomanorum in Italia vrbs.*

Marburg. Amaſia Cattorum, Marpurgum. *Ger. op. in Heſſia. academ.*

Marcenne. Marcenæ.

Marien-borgh. Mariæburgum. *oppid. Hannoniæ.*

Marcke. Marcia.

Marne. Matrona. *flu. Gall.*

Mars/ Marſes. Martia. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*

Marſen. Maſacorum pagus. *in Hol. prope Traiectum.*

Marſ-diep. Marſorum gurges, abyſſus, ſiue profundum.

Marſilie/ Marſeille. Maſſilia, Phocenſium colonia. *Gal. Narbonenſ. vrbs maritima.*

Martens dijck. Martinianus agger, Martiniana ciuitas. *in Zeland.*

Maſcon. Matiſcona, Matiſſana. *oppid. Galliæ.*

Maſe. j. Maeſe.

Maſiere/ Maſiers. Maſeriacum, Magetrobia. *oppid. Belg.*

Meaus. Meldæ. *Galliæ Lugdunenſis pop. & vrbs.*

Mechelen. j. Machelen. Machlinia.

Mechel-burg. Megaloburgum. *in Ger.*

Mechel-burger. Pharodinus, Megaloburgenſis.

Medenblick. Medemblicum. *municipium Hollandiæ.*

Meenen. Meninæ, arum; Menina, æ. *pagus Fland.*

Meeſſen. Meſſinæ, arum; Meſſena, æ. *pagus Fland.*

Meeus/ Meaus. Meldæ, arum. *Galliæ Lugdunenſis populi, & oppidum ad Matronam amnem.*

Meghem. Megema *pagus & comitatus in Brabantia.*

Mepn. Menus. *fluu. German. in regione Franconia.*

Mepdenburg/ Maeghdēburgh. Menium, Meſuium, Meſouium, Magdeburgum, Parthenopolis. *vrbs Ger. ad Albim ſita.*

Mepſſen. Miſnia, Miſna. *Ger. regio ad Albim flu.*

Mepſſen. Lupfurdum, Ludfurdum, Miſna. *Miſniæ oppidum in Germ.*

Mepſſener. Hermandurus.

Melane. j. Milane.

Melck. Claudianum. *Ger. op. ad Danubium. Adr. Iun.*

Melding. Medullum. *oppid. in Vindel.*

Melun. Melodunum. *Celticæ op.*

Memel. Chronus. *fluu. in Lituan. & Pruſſia.*

Memminghen. Druſomagus, Auguſta Druſi. *Rhetiæ oppid.*

Menin. Meninæ. *oppidul. Fland.*

Ments. Maguntia, Maguntiacum. *Ger. vrbs Epiſcopalis. academ. ad quam Mœnus in Rhenum influit.*

Merckfelder. Quadus. *olim* Bohemus.

Merghem. Mergemum, Menariacum. *Fland. oppidul. ad Lyſam flu.*

Merich. Maryſus. *flu. in Tranſſylvania.*

Mets. Mediomatricū, vrbs Meteſis, Diuodurum. *vulgò* Metis. *oppid. in Gallia Belgica.*

Middelborgh. Metelli caſtrum: Metelliburgum, Middelburgum, Mediaburgum. *emporium Zelandiæ.*

Milane. Mediolanum. *ducatus & vrbs in Inſubr.*

Milanops. Inſuber, Mediolanenſis.

Moeſel. Moſella, Obrincus. *Galliæ Belgicæ flu.*

Molins. Gergobia. *oppid. Gall.*

Mommedy. Mommedium. *oppid. in ducatu Luxemburg.*

Monfort. Monfortium *op. & caſtellum Holl. & Geld.*

Monicken-dam. Monachodamum. *oppidum Holland.*

Monpelliers. Agathopolis, Agatha, Mons peſſulanus, Mons peſſulus. *op. Gall. academia.*

Mon-

Monſtreul. Monſteriolum. *op. in Meriuis, in Belg.*

Mooz. Maurus, Æthiops.

Mooren-land. Mauritania, Æthiopia.

Moſcouie/ Moſchouwe. Moſcouia, Moſchica regio. *ad Hircanum mare verſus occidentem.*

Mude. Muda. *pagus Fland.*

Mupde. Muda. *op. Holl. ad Vechtæ amnis os.*

Munchen. Combodunũ, Monachum. *Bauariæ opp.*

Munſter. Mediolanium. *Adr. Iun.* Monaſterium. *op. Germ. in VVeſtphalia.*

N

NAle. Naus, Naua. *flu. qui apud Bingium Rheno miſcetur.*

Naeldwijck. Nalduicum. *pagus Holl.*

Naerden. Nardenum. *oppidul. Holl.*

Namc/ Namur. Namurcum, Namia. *op. & comitatus in Belgio. op. Eburonum.* Namurra *dicitur Hub. Thom.*

Nancy. Nanceium, *Leucorum op.*

Nantes. Nannetes, Nanetum. *Gal. opp.*

Napels. Neapolis, Parthenope, Parthenopæa. *Campaniæ vrbs regni titulo & Academia celebris.*

Narbonne. Narbo, Narbo Martius, Colonia Decumanorum ſiue Atacinorum. *vrbs quæ Gallis Narbonenſi nomen dedit.*

Nauarre. Nauaria, Nauarra. *pars Hiſp. Septentrionalis Vaſconibus adiacens.*

Nauarropſen. Vaſcones, Autrigones.

Nauel der zee. Vmbilicus maris: *Oceani vorago circa littus Scãdiæ orientale, haud procul a Norwegiæ continente.*

Necker. Nicer, Nicrus, Neccarus. *fluu. Germa. in ducatu VVirtenberghenſi.*

Neder-land. Germania inferior ſecunda: Belgium, Belgicũ Gallia Belgica.

Nederlander. Belga: Germanus inferior.

Nethe. Nitha. *fluuius Brab.*

Neuers. Auguſtonemetum. *Aruernorum in Gallia vrbs.*

Nienhoue. Niniuæ, atum: Ninhoua. *oppidul Fland.*

Nieucaſteel. Nouiocaſtrum. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*

Nieumeghen. Nouiomagum, Neomagum. *Gheld. oppidum.*

Nieupoꝛt. Neoportum, Neoportus. *op. Fland. & olim op. Hol. nunc municipium.*

Nijl. Nilus. *Africæ fluuius.*

Nimes. Nemauſus. *Galliæ Narb. vrbs.*

Niuel/ Nijuel. Niuella, Niuigella. *oppidul. Brabant.*

Nopon. Nouiodunum. *Belgarum vrbs finitima Sueſſionibus.*

Norenbergh. Segodunum, Noriberga, Nurenberga. *Germaniæ oppidum & emporium celebre.*

Noꝛtgouwe. Nortgoia, Palatinatus Bauariæ.

Noꝛdweghe. Nerigos, Noruegia. *regio Scandinauiæ.*

Noꝛmandije. Normandia, Normannia, Nortmannia. *Gall. regio.*

Noꝛtfolck. Iceni, Norfolcia. *in Anglia.*

Noꝛtwich. Venta, Nordouicũ. *Ang. op.*

Noꝛweghen. j. Noꝛd-weghen. Norwegia, Nerigos.

Noꝛwich. Ordouicum. *Britanniæ vrbs.*

Nups. Noueſium. *Germaniæ ſecundæ op. ad Rhenum, infra Coloniam Agrip.*

O

OChſenfoꝛt/ Ochſſurt. j. Oxenfoꝛt.

Oder/ Oder. Viadrus, Odera. *fluu. Germ. in Pomerania.*

Ofen. j. Ouen.

Oldenboꝛgh. Semproniũ. *op. in Auſtria.*

Olm. j. Olm.

Oldenburg. Atilia. *op. in Vindelicia.*

Olſtepn/ Holſtepn. Olſatia.

Oldenboꝛgh. Flexum. *op. in Pannonia.*

Olt. j. Alt.

Onderſee. Lacus Venetus.

Oꝛſchot. Orſchotum. *pagus Brab.*

Ongher. j. Hongher.

Ooſt-burgh. Ooſtburgum. *op. Fland.*

Ooſt-zee. j. Ooſter-zee.

Ooſt-hꝛieſen. Chauci, Cauchi, Friſij maiores, Oſtfriſij.

Ooſt-hꝛieſland. Friſia Orientalis.

Ooſten-ryck. Auſtraſia, Auſtria, Pannonia prima, vel ſuperior.

Ooſter zee. Mare Balticum, Morimoruza, mare Suedicum.

Ooſter-gouw. Oſtergoa. *diuiuncula Friſiæ Tranſrhenanæ.*

Ooſterbant. Auſtrebatenſis pagus. *in Hannonia.* Oſteruandũ, Oſtrogothorum regio. *comitatus in Hannonia.*

Ooſterwijck. Auſtrouicus, Oſteruicũ, Eteruicum. *pagus in Brab. & in Holl.*

Oppenheym. Ruffiana, Bancona. *Ger. op. ad Rhenum.*

Orangie. Arauſio Secundanorum, Auraica. *Gall. Narbon. op.*

Orchies. Orchieſa. *oppidul. Gal. Fland.*

Orleans/Orliens. Genabum, Aurelia. *Galliæ op. academia nobile.*

Oſtende. Oſtenda. *oppidul. & portus Flan.*

Ottenwald. Abnoba. *mons Germaniæ.*

Oudenaerde. ſ. **Audenaerde.**

Oudewater. Oudewatera, Aquæ veteres *oppidul. Hol.*

Ouen/Ofen. Salinum, Buda, Curta, Aquincum. *Pannoniæ inferioris urbs.*

Ouer-ijſel. Tranſiſala regio.

Ouer-ijſelers. Buſacteri, Buſactores, Tranſiſalani.

Ouer-land. Germania ſuperior, prima.

Ouer-weſel. Voſauia, Ficelia. *op. Germ. ad Rhenum.*

Oxenfort/Orfort. Oxonium, Oxonia. *Angliæ op. academia inclitum.*

P

PAdelborn/Padeborn. Teuderium, Tuderiũ, Padelborna, Padeborna. *op. Germaniæ.*

Padue. Patauiũ, Padua. *Ital. op. academ.*

Palerm. Panormus. *Siciliæ opp.*

Pals/Palts/Palſ-graefſchap/Palſgrauen land. Capellatium, Palas, Palatinatus. *arx exigua in medio Rheni alueo, Palatinatus titulum præferens. vide Etymologicum.*

Pamel. Pamela. *oppidul. Fland.*

Pampelone. Pampelon, Pampelos, Pompelon. *vulgò* Pampelonia. *Vaſconum urbs Hiſp. Tarraconenſ. Hodie* Pampelona, Pampeluna, *vulgò nominatur. Nauarræ regni ciuitas primaria.*

Parijs. Luteria, Leucotetia. *Guil. Cãd.* Pariſij, orum. *urbs, Gal. emporium, acad.*

Parme. Parma. *Galliæ togatæ urbs inter Placentiam & Cremonam.*

Parmeſaen. Caſeus Parmenſis.

Paſſaw/Petaw. Patauia, Petouio, Boiodurum. *vulgo* Paſſauia. *opp. Germ. ad Danubium.*

Pau/Paw. Padus, Eridanus *flu. Italiæ.*

Pauye. Ticinum, Papia, Pauia. *opp. Italiæ, academia celebre.*

Peel-land/Peel. Pæmania. *Betaſiorum regio in Brabantia.*

Peel-lander. Betaſius, Pæmanus,

Pegnitz. Pegneſus. *flau. Noribergæ, in Germania.*

Pepenhuſen. Fabiana, Phebiana. *opp. in Rhetia.*

Peronne. Peronia, Perona. *op. Veromand.*

Peru. Ophir. *Indiæ regio auri fera.* Ophir Cofala. *eſt in Africa. Ortelio.*

Peruſe. Peruſium, Peruſia. *op. & academia in Italia.*

Peruſin. Peruſium, Peruſia. *op. in Ital. Tuſc. academ.*

Perweps. Peruiciacum, Peruesiæ, arũ. *Regio & pagus in Brab. Gal.*

Petaw. ſ. **Paſſauw.**

Petten. Pettenum. *pagus Holl.*

Philippe-ville/Philips-ſtadt. Philippopolis. *op. Hannoniæ.*

Picardije. Picardia.

Piemont. Pedemontium, Cottiæ alpes, Pedemontana regio, Taurinorum regio.

Piemontois. Pedemontanus, Aquenſis, Taurinus, Tauriſcus.

Piſe. Piſę, arum; Piſa, æ. *op. Ital. in Tuſcia, academ.*

Placentie. Placentia. *Ital. colonia & urbs in Gallia togata.*

Podſ-bergh. Podſbergia ſilua. *in Flan. & Hannon.*

Poelie. Apulia, Iapygia. *regio Italiæ.*

Poictiers. Auguſtonitum, Vrbs Pictauia, Pictauium. *oppid. Pictonum in Gal. Aquitan.*

Poictou. Pictonum ſiue Pictauorum regio.

Polack. Polonus.

Polen. Polonia, Sarmatia Europæa.

Pomeren. Pomerania. *Germ. regio.*

Pontoyſe. Pontiſara.

Poperinghe. Pupurningahemum, Poperinga. *pagus Fland.*

Poppaerd. Bodobriga, Boudobrica. *Ger. op prope Confluent.*

Portugal. Portugallia, Luſitania. *Hiſp. regio.*

Poſnaw. Poſnauia, Stragona. *op. Polon.*

Praghe. Praga, Bubiemũ. *regni Boem. primaria urbs, academia.*

Praghener. Pragenſis. *vide Etymolog.*

Preghel. Pregela. *fluu. in Lituania & Pruſſia.*

Pyrenner. Pyrene, Mons Pyrenæus, mons Tyrolis.

Pyſ-bergh.

Pzef bozgh. Flexum.*op. in Pannon.*
Pzeflaum. Budorgis, Budurgis, Vratiſlauia, Bratiſlauia. *Sileſiæ vrbs, ad Viadrum amnem.*
Pzouencie. Prouincia Narbonenſis, Gallia Narbonēſis: Anatilorū regio.
Pzouins. Agendicum, Agedicum. *vrbs Galliæ.*
Pzupſſe. Boroſſus, Pruthenus, Bructenus.
Pzupſſene/Pzupſſie. Boruſſia, Pruſſia. *in Sarmatia Europæa.*
Purmerende. Purmerenda. *municipium Hollandiæ.*
Purpurepne. Purpuranea. *op. Friſiæ.*
Putte. Putta. *pagus Brab. foro iudiciario inſignis.*

Q

Qvaetraedt. Quadriburgum. *Ortel. Germ. infer. op. inter Iuliacum & Agrippinam Coloniam.*
Quennop. Quercetum. *oppidul. in Hannonia.*

R

Rab. Arabon. *flu. in Hungaria.*
Rab. Arabonia, Laurinum. *opp. in Hungaria.*
Rauenne. Rauenna. *vrbs Italiæ.*
Raueſtepn. Raueſtenium. *oppidul. Brab.*
Reghenſbozgh/Repnſbozgh. Quadrata, Ratiſbona, Tiberina, Auguſta Tiberij, Reginopolis, Imbripolis, Reginoburgū. *vrbs Ger ad Danub. flu.*
Repns. Durocottorum, Vrbs Rhemorum. *in Gall. Belg.*
Reuel. Reualia, Riualia. *Suecia regio.*
Reuen. Grimes. *Batauiæ op.*
Rentp. Rētica, Renteium. *op. in Arteſia.*
Reus. Rodium, Rhetia. *oppidul. Hannoniæ.*
Rieme. *j.* **Repms.**
Rijen-land/land van Rijen. Ambiuariti. *oppida & populi Brabantiæ, inter Moſam & Scaldim. Ioan. Becan.*
Rijghe. Rica. *in Liuonia.*
Rijn. Rhenus. *flu. Germ.*
Rijn-gouw. *j.* **Ringouw.**
Rijn-meghen. Rigomagus. *opp. Germ. ad Rhenum.*
Rijſſel. Inſulæ, arum. *vulgò* Lila. *op. Gal. Flandr.*
Rijſ-wijck. Riſuicum. *pagus Holl.*
Ringouw/Rijngouw. Obrincus, Germaniæ tractus *ad Rhenum flu. Ortelio.*
Ringouwer. Rhinucius, Riguſcus, Riuncus.
Rocelle. *j.* **Roſſelle.**
Roan *j.* **Rouan.**
Roceſtre. Rutupia, Roffa. *Ang. op.*
Rockenbozgh. Bragadurum, Bragodunum, Rockēburgium. *op. Ger. in Rhet.*
Rodaen. *j.* **Rone.** Rhodanus.
Rodes. Rhodus. *Carpathij maris inſula.*
Roer. Adrana. *flu. Ger.*
Roeſſelaer/Roſſelaer. Rolarium, Roſſelara. *pagus Fland. & pagus Brab.*
Romerſwale. Romerſwalla. *oppidul. Zeland.*
Romkeſſel. Caſſiliacum. *op. in Rhetia.*
Rone. Rhodanus. *flu. Gall.*
Ronſſe. Rotornacum, Ronſa, Reneſa. *pagus Fland.*
Room. Roma. *Orbis caput: olim* Valentia *dicta.*
Roomepn. Romanus.
Rooſendael. Roſæuallis, Roſendala. *pagus Braban. & Monaſterium ad Nitam fluuium.*
Roſſelaer *j.* **Roeſſelaer.**
Roſſelle/Rocelle. Rupella. *Sanctonum portus.*
Roſtock. Laciburgium, Roſtochium. *Ger. op. ad mare Balticum, academia.*
Roter. Rotera. *flu. Holl.*
Roterdam. Roterodamum. *op. Holl.*
Rotwil. Taxagetum. *vrbs Rhet.*
Ruffach. Rufacum, Rubeaquum. *opp. Alſatiæ in Germ.*
Rouan/Roan. Rhotomagus. *Gall. op.*
Rouſſilon. Ruſcino, Perpinianum. *Gal. Narbon. vrbs.*
Rumſt. Rumeſta. *pagus Brabant.*
Rupel. Rupla, Rupela, Rupera. *flu. Bra.*
Rupel-monde. Ruplæmunda. *municip. Flandriæ.*
Rure. Rura, Rora. *flu. infer. Germ.*
Rure-monde. Ruræmonda. *op. Geldr.*
Rus. Vrſa, Ruſa. *flu. in Helvet.*
Ruſſen. Ruſſia, Ruthenia, Sarmatia. *Ducis Moſcouiæ imperium.*
Ruſſen. Ruxolani, Rutheni, Sarmatæ. *Sarmatiæ Europæ pop.*

S

Sael. Sala. *flu. in Saxon.*
Saftinghe. Saftinga. *pagus Fland.*
Saintes. Mediolanū. *op. Santonū in Gal.*

Salamanca. Salmantica. *vrbs Hiſp. academia.*

Salon. ſ. Chalon.

Salts. Iuuauius. *flu. Saltzburgum præterfluens.*

Saltſ-burgh. Iuuauia, Iouiacum, Pœdicum, Saliſburgum, Salfburgum, Celodunum. *Boiariæ ſiue Bauariæ vrbs.*

Sambre. Sabis. *Gall. Belg. fluuius.*

Sand-houen. Sandhouia, Curia arenaria. *pagus Brab. foro iudiciario inſignis.*

Sandwÿck. Sandvicus. *regio & portus Ang.* Rutupia *quibuſdam.*

Santen/Xanten. Vetera, Vetera caſtra. *Cliuiæ op. infra Colon. Agrip.*

Santonie/Xantonie. Santones. *Gall. Aquitan. pop. & op.*

Saone ſ. Sone.

Sartres. ſ. Chartres.

Saſſem. Saſſemum. *q. d.* Saxonum domicilium. *pagus Holl.*

Saſſen/Saxen. Saxonia.

Saſſenaer. Saxo, onis.

Sauoye. Sabaudia. *regio Gal. Narbon.*

Sauoy/ Sauoy-koole. Braſſica Sabauda.

Sauoyens. Sabaudi, Allobroges, Delphinates.

Sauwe. Sauus. *flu. Pannon.*

Schaghe. Scaga, Cimbrorũ promontorium. *municip. Holl.*

Schaker-boſch. Sacrum nemus. *in Holland.*

Schalck-wÿck. Scaluicum, Scaluicus. *pagus Holl.*

Scheſhuſen. Scheſhuſium. *op. Germ.*

Scheldt. Tabuda, Scaldis *Belgÿ flu.*

Schekel. Geſſaces mons, Cæcius, Cæclus, *Mons Hungariæ.*

Schellinck. Scellinga. *Inſula Holl. Friſ.*

Scherpe. Scarpa. *flu. Gal. Belg.*

Schie. Schia. *flu. Hol.*

Schiedam. Schiedamum. *op. Holland.*

Schoon-houen. Schoon-houium. *op. Hol.*

Schoon-landt. Scandinauia, Scania. *in Dania.*

Schot. Scotus.

Schot-land. Albania, Britannia minor vel ſecunda, Caledonia, Scotia.

Schoude/ Schoud-landt. Scaldia. *Zelandiæ inſula.*

Schrickfinners. Crefennæ, Scritifini, *Scandiæ pop.*

Serlÿn. Seclinium.

See-land. Selandia. *regio inferioris Germaniæ, Batauiæ appendix.*

See-land. Cadanonia, Zelandia, *in Dania.*

See-landers. Mattiaci, Zelandi: Friſiabones *dicuntur. Adr. Iunio.*

Segenbergh. Segebergum. *arx Holſatiæ.*

Segeth. Segedunum. *op. Hungariæ ad Tibiſcum flu.*

Sepne. Sequana. *flu. Galliæ.*

Senderin. Singidunum. *Hungariæ op. ad Danubium.*

Sene. Sena, vrbs Senenſis. *in Ital.*

Senlis. Siluanectum. *Gall. op.*

Sens. Senones. *Galliæ pop. & op.*

Seuille. Hiſpalis, Iulia Romulea, Seuilla *vrbs Hiſp.*

Seuenberghen. Septimontium, Seuenberga. *oppidul. Holland.*

Seuen-boÿghen. Dacia Mediterranea, Ripenſis, Septem caſtra.

Seuen-boÿghers. Iazyges, Metaniſtæ, Septemcaſtrenſes.

Sichenen. Sichenæ, arum. *op. Brab.*

Sicilie. Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris. *inſula celebris maris Mediterran.*

Sicilianen. Siculus.

Sierickzee. Siricæa, Zirizea. *op. Zeland.*

Sÿpe. Zipa. *Vadum Hollandicum aggeribus cinctum.*

Silgen-ſtad. Salingoſtadiũ. *op. aſſiſen.*

Simach. Sermium. *op. in Pannon.*

Simay/ Cimay. Simacum. *oppid. Hannoniæ.*

Sims. Sunici. *op. ditionis Colonienſis, tenuio notum.*

Sint Amand. Fanum Amandi, Elnonenſe monaſterium. *Nerviorum op. ad Scaldim flu.*

Sint Andries. Fluuium. *Carinthiæ op.*

Sint Galle. Sangallum. *op. in Helvet.*

Sint Glaude. Iura, Iuraſſus, *mons Gall. Narbonenſis.*

Sint Gillepn. Vrſidungum, fanum Giſleni. *Hannoniæ oppid.*

Sint Hubert. Andainum, Andagium, Fanum Huberti. *monaſterium in Arduenna ſilua.*

Sint Omer. Audomaropolis, Icius portus, Fanum Odomari. *op. Arteſiæ.*

Sint Gottard. ſ. Gottard.

Sint

Sint pol. Fanum Pauli. *op. Arteſiæ.*
Sint Quintin. Auguſta Veromāduorum, Fanum Quintini. *Galliæ Belg. op.*
Sint Trupen. Centrones, Fanū Trudonis. *op. Brabant. Leod.*
Sint Vaſt. Nobiliacum, Monaſteriū S. Vedaſti: *ſuburbium op. Atrebat.*
Sint Vijt. Viti fanum. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*
Sint Vijt. Candollica. Viti Fanum, *vrbs Germ. in Noricis.*
Sint Winocks. j. Winockſ-berghe.
Sion. j. Sitten.
Sitten. Sedunum, metropolis Sedunorum. *in Gall.*
Slauonie. Slauia Pannonia, Illyris, Illyricum, Slauonia.
Sleſtad. Elcebus, Heluetum, Seleſtadium. *op. Germ.*
Sleſe. Sileſia. *Germ. regio.*
Sleſner. Sileſius, Lutiburus.
Sleſwijck. Sleuicum. *olim* Heideba. *in Olſat.*
Sleſwijck. Cimbrica Cherſoneſus.
Slupe. j. Welle.
Slups. Sluſa. *Flan. portus olim* Laminſvlietum. *& Brugenſium municipium in Fland.*
Sopſſon. Auguſta Veſſonum. Sueſſionum. Sueſſiones. *op. & pop. in Gallia Belgica. Becan.*
Solms. Solicimum. *op. Ger.*
Solothurn. Solodurum. *op. Heluet.*
Some. Somona, Phrudis. *Gal. Belg. flu.*
Somerſ-dijck. Someredicha. *inſul. Holl.*
Somme. Samabrina. *Gall. flu.*
Sone/ Saone. Arar, Araris. *Galliæ Narbon. fluu.*
Spe. Sueuus, Suebus. *Germ. flu.*
Spanie. Hiſpania, Spania, Iberia, Heſperia vltima.
Spaniard. Hiſpanus.
Sparn. Sparnus. *flu. Holl.*
Sparn-dam. Sparnodamum, Sparendamum. *pagus Holl.*
Spey. j. Spier.
Speſſhart. Ingiones, Abnoba. *mons Ger. circa VVirtenbergenſium ducatum.*
Spier/ Spiers/ Spey. Spira. Nemetum vrbs. Vangionum vrbs, Ad Pyrum, Pyri mons. *Ioan. Herold. Germaniæ vrbs ad Rhenum, Epiſcopatu & Camera Imperali decorata.*
Spre in de Marcke. Sueuus, Sprea. *flu.*
Stain. Sabaria. *op. Auſtr. ad Angrum flu.*
Stampe. Stampæ, arum. *op. Gall.*
Stargart. Stargatium. *in Megapoli.*
Staueren. Sturij. *vrbs Friſiæ maritima.*
Steegher. Stegra, æ; Stegræ, arum. *pagus Flandriæ.*
Stepgher-wald. Abnoba. *mons Germ.*
Steen-berghen. Steynberga. *op. Brab.*
Stey. Geſſodurum. *op. Auſtriæ.*
Steken. Stechena. *oppidul. Fland.*
Stetiner-land. Sedinorum regio: territorium Stetinenſe.
Stiermarck. Valeria, Pannonia interamnenſis, Stiria, Tauriſcorum regio.
Stockholm. Holmia. *Sueciæ metropolis & regia.*
Straeſ-burgh. Argentoratum, Argentina, *oppidum. Ger. academia.*
Straete. Fretū Gaditanum, Herculeū.
Strand-frieſen. Friſij minores.
Straubingh/ Strubing. Auguſta Acilia. *op. Germ. ad Danubium.*
Suffolcke. Iceni, Suffolcia. *in Ang.*
Suyder-zee. Fretum auſtrale. *vide in Etymolog.*
Sulpich. Tolbiacum. *Belg. oppidum.*
Sund. Fretum Codanum, Sinus Codanus.
Sund. Bunitium. *Germ. vrbs in parte Septentrionali.*
Surick/ Surck. Tigurinus pagus, Tigurum, Turegium. *Heluetiæ vrbs.*
Suricker-ſee. Lacus Tigurinus.
Sutfen. Sutphania, Nuſipi, Vſipetes. *Gheld. vrbs & pop.*
Swartſ-wald. Sylua Hercynia, Orcynia, Martiana.
Swats. Sæuatum. *opp. Auſtriæ.*
Swaue. Sueuus, Vindelicus.
Swauen-land. Sueuia, Rhetia prima vel ſuperior, Vindelicia.
Sweden. Suecia, Suedia.
Sweden. Suiones, Suedi. *Germ. pop.*
Swerin. Seuerianum. *opp. Pannon.*
Swert-waeter. Vidrus. *Germ. inf. fluu. circa Rheni oſtia in Friſ. vulgo* Nigra vnda.
Switſer. Heluetius, Suicerus, Suitēſis. *à Suitia Heluetiorum pago. And. Altham.*
Switſer-land. Heluetia.
Swolle. Suolla, Suolli, orum: Naualia. *vrbs Ger. infer. in Tranſiſala.*

T

Talenbergh. Didattium. *Sequanorum in Belgica oppidum.*

Tartar. Scytha, Mæota, Sarmata.

Tartarije. Scythia, Sarmatia, Tartaria. *magni Chami Imperium.*

Tepius/Tems. Thameſis. *flu. Angliæ.*

Teps. Tibiſcus. *flu. in Dacia.*

Terouane. Tarauanna, Morinum. *Morinorum oppidum.*

Teonville. j. Dicten-houen. Theonis villa.

Teſin. Ticinus. *flu. Ital.*

Teſſel. Tecelię, Teſſalia. *pagus Hollandiæ.*

Teſſender-loo. Toxandria, Taxandrū. *opp. ad Moſam. P. Diuæus & Ioan. Becan.*

Tiber. Thybris, Tiberis, Albula. *flu. Ital.*

Tiel. Tila. *oppidum Gheld.*

Tielt. Tilętum. *pagus Brab. & Fland.*

Tienen. Thenæ. *oppid. Brab.*

Tije. Tya. *flu. Hollandiæ.*

Tirol. Theria, Comitatus Tirolenſis. *regio Alpina.*

Toel. Tullium, Leuca. *opp. Lotharing. ad Moſel.*

Toerhout. Turholtum, Sylua Thoraldi. *pagus Fland.*

Toernhout. Turnholtum. *pagus Brab.*

Toerins. Taurinum. *op. in Pedemont.*

Toers. Turonia, Turonum vrbs, Turonica, Martinopolis. *Galliæ vrbs.*

Toerepne. Territorium Turonicum. *in Gallia.*

Toerin. j. Turin. Taurinum.

Toledo. Toletū. *Hiſp. vrbs Tarraconenſ.*

Tolen. Toletum. *op. Zeland.*

Toloeſe. Toloſa. *Colonia Gall. Narbon.*

Tongheren. Tungri. *op. Belgicæ in Eburonib.*

Tongherloo. Aduaticum *ſiue* Aduaca Tungrorum. *Abbatia Brabantiæ.*

Torck. j. Turck.

Torgow. Argelia. *op. Miſniæ in Germ.*

Tornesis. Torneſium, Tornacenſe territorium. *Caſtellania Tornacenſis.*

Torout. Thoroutum, Thorontum. *op. Flandriæ.*

Toſcane. Tuſcia. *olim* Etruria, Tyrrhenia.

Traue. Treua, Traua. *flu. Lubecā alluens.*

Trente. Tridentum. *op. Alpinum, Germaniæ extremum.*

Tricht. j. Maeſtricht.

V

Trier. Auguſta Treuirorum, Treuiris. *Galliæ Belg. op. ad Moſellam flu. academ.*

Trope. Troia. Ilium. *Aſiæ minoris vrbs.*

Tzope. Trecæ, arum; Tricaſſium, Tricaſſini, Tricaſſij. *vrbs & pop. in Gal. Lugdunenſi.*

Tubinghen. Tubinga. *oppid. in ducatu VVirtenburgenſi. academia.*

Tul. Tullium. *op. ad Moſam.*

Tunes. Tunetum, Tunes, Tunicenſe. *opp. in Mauritania.*

Turck. Turcus, Turca.

Turckije. Turcia.

Turin/Toerin. Auguſta Taurinorum, Taurinum. *opp. Pedemontanum.*

Turinghen. j. Duringhen.

Tuſen-land. Tuſiorū ditio. *in Holland.*

Twendt. Tubantes. *Germ. pop. Friſiis contermini.*

V

Valckenburgh. Falcoburgum. *oppidul. in Hollandia, Comitatu inſigne.*

Valcken-burgh. Coriouallum, Nuagerra. *op. inter Iuliacum & Traiectum Moſæ.*

Valcken-ſtein. Valckenſteinum. *Vicus & arx Boiariæ.*

Valencie. Valentia. *op. Gal. Narbon.*

Valencien. Valencenæ, Valentianæ, Scaldis pons. *oppid. Hannoniæ.*

Vecht. Fleuum, Vidrus. *Germaniæ fl. circa Rheni oſtia.*

Vels. Locus felix. *Auſtriæ opp.*

Veltenburgh. Artobriga minor, Cornum. *opp. Germ.*

Veltſick. Veltcicum, Ciceronis caſtra. *pagus Fland.*

Veluwe. Felua, Velania, Caninefates. *Holl. & Gheld. inſula.*

Vendomine. Vindinum. *Gal. opp.*

Venetie/Venegie. Venetiæ, arum. *Europæ emporium nobiliſſimum in ſinu Hadriatico.*

Venetiaen. Venetus.

Venetſchezee. Mare Adriaticum, mare ſuperum.

Venlo. Venloa. *op. Gheld.*

Verdun. Verodunum. *Gall. Belg. oppid.*

Vere. Veria: Veriæ, arum: Campoueria. *op. Zeeland.*

Vermandois. Veromandui. *Gall. Belgicæ pop. & prouincia.*

Verone. j. Bern. Verona.

Verun,

Vertun. Vertodunum.
Vetuin. Verbinum. *Veromanduorum oppid. in Gal. Belg.*
Veurne. Furna,æ; Furnæ,arum. *oppid. Fland.*
Viane. Viana. *oppidul. Holland. ad Leccam amnem.*
Vicht. Vectis. *Insula Britannici maris.*
Viconie. Viſconium.
Vienne. Vienna, Senatoria. *opp. Gall. ad Rhodanum.*
Villach. Carnicum Iulium, Vacocium, Vocorium, Villacum. *Carinth. op. in Norico.*
Vilvorde. Vilvordia. *q. d.* villa fortis. *oppidul. Brab.*
Viterbe. Viterbum, Vitulonia. *Tuſciæ oppidum.*
Vlandere. Menapiſcus pagus, Ruthenia, Flandria, Flandriæ Comitatus.
Vlaemingh. Pleumoſius, Flander.
Vlaerdinghe. Phladirtinga. *Ortel.* Vlardinga. *municip. Holl. ad Moſæ oſtium.*
Vlie. Fleuum, Rheni oſtium.
Vlie-doꝛp/ Fledoꝛp. Fleuum. *Friſiæ oppidum.*
Vliſſinghe. Vliſſinga. *op. Zeland.*
Vlm/ Olm. Vlma, Alcimoennis. *Germ. oppidum.*
Voghel. Adula mons: & Mons Claudius. *mons inter Alpes.*
Vollenhoue. Fleuum. *Friſiæ oppidum.*
Voꝛne. Vorna. *inſula Hollandiæ.*
Vꝛanck-rijck. Francia, Franciæ regnū, Gallia, Celtogalatia, Gallia Comata.
Vꝛies. Friſo, Friſus, Friſius.
Vꝛieſ-landt. Friſia.
Vꝛije. Ager Franconicus. *in Fland.*
Vꝛijboꝛgh. Friburgum. *op. Germ.*
Vurne / furne. Pleumoſij, Bloetini: Vurna, Furna. *opp. Fland.*

VV

Wael. Vahalis, VValis. *fluuius Batauorum, pars Rheni: & Rhenus, qui prope Neomagum ſic cognominatur.*
Wael. Gallus.
Wael-hem. VValhemum. *pagus Brab. ad Nitham flu.*
Waes. VVaſius.
Waeſ-land/ land van Waes. VVaſia, terra VVaſiorum. *in Fland.*
Waeſtene. VVaſtena. *pagus Fland.*
Wagheninghe. Vada, Vagunum, Baganum. *oppid. Holl. Gheld.*
Waplinghen. Vangiones. *in Sueuia.*
Wallache. Dacia.
Wallachier. Dacus, Geta.
Walchere. VValachria. *Zeland. inſula.*
Wallie. Cambria, VVallia. *Britanniæ regio.*
Walſch. j. Wael. Gallus.
Walſch-land. Gallia.
Walſch-Brabandt. Gallo-Brabantia.
Walſch-Vlaenderen. Gallo-Flandria.
Walſch-Waure. Gallo-waura. *in Gallo-Brabant.*
War-wijck. Verouicum, Verouiacū, Virouiacum. *Angliæ oppidum.*
Waſtene. j. Waeſtene.
Waeter-landers. Friſiabones, Friſij minores, Friſij Ciſrhenani, VVaterlandi. *in Holland.*
Waure. VVaura. *pagus Brabant.*
Weene/ Wiene. Vienna, Viana, Ala Flauiana, Caſtra Flauiana, Iuliobona, Vindebona. *op. Auſtriæ ad Danubium, academia inſigne.*
Weert. j. Wiert.
Wepſ-baden. Bucinobantes. *op. Germ. thermis nobile, è regione Moguntiæ.*
Wepſſenboꝛgh. Alba Iulia, Apulium, Sebuſium, Noricia. *op. Sueuiæ in Germ.*
Gꝛicks Wepſſenboꝛgh. j. Gꝛiecks Wittenboꝛgh.
Welle. Vmbilicus maris. *Oceani vorago circa litus Scandiæ Orientale.*
Wels. Locus felix. *Auſtriæ oppidum.*
Wende. j. Winde.
Werwick. VVerwica, Virouiacum. *pagus Fland.*
Werwick. Verouicum, Virouiacum. *op. Britan.*
Weſel. Veſalia, Aliſo. *Adr. Iun. oppid. circa Rhenum.*
Weſelburgh. Piſonium. *opp. Germ. ad Danubium.*
Weſer. Viſurgus, Viſurigis, Veſaris, Itargus. *Germ. flu. in Saxon.*
Weſet. Vegeſatum, Toxandria, Taxādrum. *opp. ad Moſam inter Traiectum & Leodium.*
Weſop. VVeſopum. *op. Holl.*
Weſpe. VVeſpa, Veſpa. *oppidul. Hol.*
Weſten-rijck. Nauſtria, VVeſtraſia. i. occidentale regnum.
Weſter-gouwe. VVeſtergoa. *ditiuncula*

cula Friſiæ Tranſrhenanæ.

Weſtfaelen. VVeſtphalia. *pars Germ.*

Weſtfaelinck. Chamauus, Angriuarius, VVeſtphalus.

Weſt-vrieſen. Minores Friſij, Friſiabones, Friſij Ciſrhenani, VVeſtfriſij.

Weſt-vrieſland. Friſia occidentalis.

Wickſel. Viſtula, Iſtula. *flu. Germ.*

Wielingh. Heliũ, *oſtium Rheni ſiue Schaldis, inter Zeland. & Fland.*

Wien. j. Weene.

Wieringh. VVieringa. *inſula Holl.*

Wiert. VVierta. *oppidul. in comitatu Hornano in Brab.*

Wijck te Duerſtede. j. Duerſtede.

Wijngarten. Vimania. *Rhetiæ vrbs.*

Wilſnach. Suſudata. *Ger. op. in Marchia Brandeburgica.*

Wilteburgh. j. Vtrecht.

Wimpen. Cornelia. *op. Germaniæ.*

Wincestre. Venta, Bimonium. *op. Angl.*

Winde / Wende. Vandalus, Venedus, Fennus, Sclauus.

Winden-land. VVandalia, Illyricum, Sclauonia.

Windiſch / Wendiſch. Vandalicus.

Windiſch. Vindoniſſa. *op. in Heluet.*

Winockſ-berghe. VVinociberge, Bergæ Diui VVinoci. *op. Fland. olim* Groeneberga.

Wirtenbergh. Decumates agri, Caritini: VVirtenberga. Regio VVirtenbergenſis. *in Ger. ducatus.*

Wirtſ-burgh. Artaunum, Arctauium, Herbipolis. *op. Ger. academia.*

Wiſchelburgh. Piſonium. *opp. Germ. ad Danub.*

Wiſſenburgh. Sebuſiani, Saliſo. *oppidul. Ger. inter Argentinam & Spiram. B. Rhenanus.*

Wittenbergh. VVittenberga, VVitteberga, Viteberga: Calegia. *Adr. Iun. Saxoniæ op. ad Albin, academia.*

Witten-bergh / Witten-burgh. Alba Iulia, *in Hungaria.* **Griecks Wittenburgh.** Alba Græca, Belgradũ, Taurunum. *Pannoniæ inferioris vrbs.*

Wirſel. j. Wickſel.

Woerden. VVoerdenum. *op. Holland.*

Worcom. VVorcomium. *op. Holl. & op. Friſiæ.*

Worms. VVormatia, Borbetomagus, Bormitomagum. *Ger. oppidum.*

Wtrecht / Wtricht. Traiectum, Vltraiectum, Traiectum inferius: Traiectum ad Rhenum, Vtriceſium, Vtricetum, VVilteburgum. *vrbs Batauorum epiſcopali ſede nota.*

X

Xanten. j. Santen. Vetera, *&c.*

Xantes / Xantonie. j. Santes / Santonie. Santones, *&c.*

Y

Yorck. j. Jorck. Eboracum.

Yorck. Icauna. *flu. circa Antiſiodorum vrbem in Burgund.*

Yper. j. Jiper. Ypra, *&c.*

Z

Zurich / Zutphen / &c. j. Surich / Sutphen. &c.

COLOPHON,
PROPRIA HOMINVM,
PRAECIPVE GOTHORVM, VANDALORVM, GERMANORVM,
Teutonum, Saxonum, Anglo-saxonum, vetera nomina paucis explicans.

Lectori C. Kil.

HEN habes, candide Lector, Colophonis loco, Propria hominum, præcipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Anglo-saxonum vetera nomina, variè admodum à variis Scriptoribus interpretata; quorum inuentiones neque probare neque reprobare in re tam difficili & controuersa est animus: tametsi verisimiliores etymologias nonnullas à Gothis, Vandalis & aliis peti posse existimem. Huic autem negotio viros doctos operam aliquando daturos spero: imo hoc nostro præuio incitamine, ad huiusmodi opus Reipub. literariæ imprimis necessarium, gnauiter serioque aggrediendum ac præstandum, incendi & inflammari cupio, atque opto. Vale.

A

Abelheyde. Abelheydis.
Aberrick. Abericus. *Adr. Iunius.* q. **auer-rick / ouer-rick.** i. prædiues.
Achiulf. Achiulfus. i. munitus ope pẽnigerorum, securiferorum, siue stipatorum. *Adr. Iun.*
Acherick/Acherich. Acherichus. *q. d.* Diues agris. *I. Stumpff.*
Adal *vide* **Adel.**
Adalbert. j. Albert. Adalbert⁹, Albert⁹.
Adalrich/Alreich. Adalaricus, Alaricus. i. nobilitas regni, *siue* nobilitatis dives. *Io. Auent.*
Adel. Adila.
Adelaerd. Adelhardus.
Adelbald. Adelbaldus.
Adelbeich. Adalouicus. i. cedẽs nobilitati: via nobilitatis. *Io. Auent.*
Adelbert. Adelbertus. *q. d.* nobilis & generosus barbâ. *Adr. Iun.*
Adelbrecht/Albrecht. Albrechtus, Adelbrechtus. *q. d.* fractor nobilitatis. *Legitur &* **Adelbrecht:** *quod à* dignitate *denominatur.* **brecht** *enim* dignum *declarat. Ioan. Auent.*
Adelfrid/Adalfrid. Adalofredus. *hoc est,* nobilitatis pax. *Ioan. Auent.*
Adelgar. Adelgarius. *hoc est,* omnino nobilis. *B. Rhen.*
Adelger. Adalogerion. *I. Stump.* Adalogarius. *Iodoc. VVillich.*
Adelger. Adologerion, *hoc est,* nobilitatis auidus. *Ioan. Auent.*
Adelgots. Adalogotus. i. nobilitatis Deus. *Ioan. Auent.*

Adelgund/Adalgund. Adelogunda, *hoc est*, quæ fouet nobilitati. *Io. Auent.*

Adelhard/Adalhard/Alhard. Adelardus.i. nobilitatis fons & thesaurus. **hard**.i. thesaurus. *Io. Auent.*

Adel-heyde. Adelheidis, *q.d.* nobilitas, nobilis virgo. *Adr. Iun.*

Adelheit/Adelhait. Adaleda, quæ colit ac fouet nobilitatem. *Ioan. Auent.*

Adelhoch. Adelhochus.i. nobilitas suprema. *Io. Auent.*

Adelhold/Adelhuld/ *diminutiuè* **Adold.** Adeloldus, Adeloaldus, Adoldus.i. nobilitatem amans. **hold** *siue* **huld**/ amor *est*. *Io. Auent.*

Adelmer/Almer/Almar. Adalomarus, *hoc est*, nobilitatem augmentans. *Io. Auent.*

Adelmund. Adalomundus, *q.d.* os nobilitatis. *Io. Auent.*

Adelpzecht.i. Adelbzecht.

Adelram/Adalram/Alram. Adaloramus.i. nobilitatis gloria. *Io. Auent.*

Adelrick/Adelrich/Odelrich. Athalaricus, Autharichus, Diues nobilitate. *Adr. Iun. I. Stumpff. vide* **Odalrich.**

Adelswind. Adalouinda, *hoc est*, ventus, siue spirans nobilitatem: *siue* nobilitatis testis & vinculum. *Io. Auent.*

Adoald. Adoaldus. *q.d.* **het-wald.** Patris potestas: vicè patris tutor, patronus. *Mart. Isleb.*

Adolph. Adolphus, Athulffus, Athaulphus, *q.d.* iuramenti tenax: iurisiurãdi auxiliator, vel auxilium nobilitatis: adiutus à nobilitate. *Adr. Iun.*

Adolf *corruptè pro* **Hatthulf.** *q. d.* pater auxiliaris. Hatto *enim siue* Haetto *dicitur* pater. *Mart. Isl.*

Adolf/Adolhof. Athaulphus, Athulphus, Adolphus, *q.d.* nobilitatis auxilium. *Io. Auentin.*

Aerckle/Aergle.i. Arcle/Argle.

Aerenperck. Ariopagus, *hoc est*, honoris riuus. *q.d.* **Eren-berk.**

Agarick/Agarich. Agaricus, Agericus, *q.d.* **epghenrich.** *Io. Stump. vide* **Aigenrick.**

Agilmond/Eckmund. Agilomundus, *I. Stump.*

Agilmond. Agilmundus. *q.d.* aureo ore ob eloquentiam: *vel* incuruato oris rictu instar aquilæ, *Adr. Iun.*

Agilulff. Agilulphus, Astulph⁹. i. citum siue velox auxilium. *q.d.* **eil-hulff**/ *ab* **eil**.i. festinatio. *vel q.d.* **eptel-hulff**/ *hoc est*, merum & planum auxilium. *M. Isleb. vel q.d.* **haest-hulf**.i. celeriter adiuuans. *Mart. Isleb. Adr. Iun.*

Agneet. Agnes, Hagnes, Hagna.

Aighenrick/Aigenrich/Agarick. Agarichus. *q.d.* **eghen-rich**/ *id est*, à seipso diues. *I. Stump.*

Aisbrand. Aisbrandus. *q.d.* Hus brennus, *id est*, domus tutor: qui armis domum & familiam tuetur ac defendit. *Mart. Isleb.*

Aistulf. Aistulphus, *q.d.* Festinum auxilium. *M. Isl. vide* **Agilulf/Astulf.**

Alard. Alardus, Halardus.

Alarick. Alaricus. *q.d.* vltra omnes diues, prædiues. *Adr. Iun.*

Albesleue. Albosleda, *hoc est*, semper lauta & munda. *Io. Auent.*

Albzecht. Albertus. *vide* **Adelpzecht.**

Albert. Albertus. *q.d.* totus barbarus, *Adr. Iun.*

Alberick/Alberich. Alberichus. *q.d.* semper diues. **Albe**.i. semper: **rich**.i. diues. *Ioan. Auent.*

Albzecht. Albrechtus. *q.d.* **adelwerd/ adel vnd werd.** Nobilis & carus. *M. Isl.* πολυφημος, famosus, illustris, *And. Altham.*

Albzecht. Albertus. *q.d.* fractor nobilitatis. *vide* **Adelpzecht.**

Albewin. Albewinus, Alguinus, Alcuinus, Alboinus. *q.d.* **alwin/alghewin.** omnia vincens. *Mart. Isl.*

Albewin. Albùinus, Alboinus. *q.d.* **al bewin.** omniũ rerum satagens. *Adr. Iun. vide* **Anbopn.**

Aldegond. Aldegundis.

Aldman. Aldmannus.

Alfons. Alphonsus. *q.d.* **helf ons.** adiutorium nostrum. *M. Isl.*

Alfrick. Alfricus.

Algewin *vide* **Albewin.**

Alman/Almon/ *vulgò* **Altmul.** Almanus, Alemanus. *q.d.* omnino vir. *Rex fuit Germaniæ cognomine Hercules. Scribitur quoque* Alimonius, Alimonia. *Ioan. Auentin.*

Alrick/Alrich. Alaricus, Olrichus, Alrichus. *vulgò* Alrichus, *hoc est*, prorsus diues. *Mar. Isl. I. Stump. Adr. Iun.*

Altbrin.

Alcbein/Alcwein. Albinus. *q. d.* antiquũ vinum. *nomen regis Longobardorum. Ioan. Auent.*

Alcmul. *i.* **Alman.**

Alwig. Olouico. *

Alcwig. Altuigus. Altwichus, *id eſt*, ſenex æſtimatus. *I. Stump.*

Amalfrid/Amalfred. Amalfredis. *I. St. vide* **Amelfrede.**

Amalrick/Amalrich. Amalaricus. *I. St.*

Amalaſuente. Amalaſuẽtha. *q. d.* puella cæleſtis, *vel* cælo demiſſa. Amal *Gothis* cælum *dicitur*, & Suentha, *ſiue* Swentha, virgo, iuuencula, & **Amalini**/cæleſtes. *Adr. Iun.*

Amalaſuitte. Amalaſuitta. *q. d.* **himelſwitte.** Sapientia cæleſtis: diuinitus erudita. *Mart. Iſleb.*

Amand. Amandus. *

Ambigat. Ambigatus. *I. Stump.*

Ambiorick. Ambiorix: ditionum & terrarum quibus ius dicit locuples, *Adr. Iun.* & Magiſtratus multa ſobole diues. *Ioan. Becan.*

Amelberg. Amalaberga, Amelberga. *q. d.* cæleſtis mons. *Adr. Iun.*

Amelberg. Amaloberga. *q. d.* mons nutritius. *Io. Auent.*

Amelcine. Amaleia. **Amel**/ nutrix *eſt*, *Io. Auent.*

Amelfrede. Amalafreda. *q. d.* cæleſtis pax.

Amelfrede. Amalofreda. *i.* nutritionis pax. *Io. Auent.*

Amelpꝛecht. Amalopertus, *id eſt*, qui puero nutricem parat.

Amelſwente. *i.* **Amalaſuente.**

Amelſwitte. *i.* **Amalaſuitte.**

Anboyn/Albewin. Anboinus, Alboinus, Omnia vincens. *vel q. d.* **bandwin.** i. victrix manus, inuicta bello dertera. *Mart. Iſleb.*

Angelbert. Angelbertus, Ellenhardus. *I. Auent.*

Angelmaꝛ/Enghelmaꝛ. Angilomarus, *hoc eſt*, augmentans limitẽ ac cardinem. **Angel** & **engel** aculeum, cardinem, limitem. *Germanis Boijs ſignificat. Io. Auent.*

Angis. Angiſus. *i.* qui inſtituit. *Ioan. Auent.*

Anſbꝛand. Anſbrandus. *q. d.* galeatus heros. *Adr. Iun.*

Anſbert. *i.* **Anſbꝛecht.**

Anſbꝛecht / Anſbert. Anſbertus. *I. Stump.*

Anſgis. Anſegiſus, *hoc eſt*, excellens, præſtans, famoſus, celeber. *I. Stump. vel* Anſegis, *ſiue* Hanſegis, *hoc eſt*, obſes ſocietatis, *ab* **anſe**/**hanſe**/*id eſt*, ſocietas, & **gis** *ſiue* **giſel.** i. obſes. *Io. Becan.*

Anſes *Gothis* proceres *dicuntur*, ob victoriam, *quaſi* ſemidei: *vnde* Anſegiſi & Anſelmi *vocabula. B. Rhenan.*

Anſbꝛecht. Anſbrechtus. *B. Rhenan.*

Anſhelm. Anſelmus. *B. Rhen.*

Anſwald. Anſwaldus, Anſoaldus. *B. Rhen.*

Anthelm. Anthelmus.

Apatur. Apaturius. *I. Stump.*

Arbar. Erbar/Erbo. Arabarius, *q. d.* **eerbaer/ehrbar.** Honeſtus, honorandus. *I. Stump.*

Arbogaſt. Arbogaſtes. *I. Bec.*

Arbꝛecht. Aribertus, Aripertus. *q. d.* **ehrewerd.** Honoratus, charus, honore dignus. *Mart. Iſl. Ioan. Stumpff.*

Arcle. *i.* **Argle.**

Ardꝛick/Ardꝛich/Herdꝛich. Ardaricus, *id eſt*, terrarum locuples. *Adrian. Iun. I. Stump.*

Argle/Aergle/Arcle/Aercle. Hercules, *q. d.* ferus leo. *I. Auent.*

Ariouiſt. Ariouiſtus. i. honeſtatis tenax. *Mart. Iſl. vide* **Ertueſt/Ernueſt.**

Armegaſt. Armogaſtes.

Armin. Arminius. *q. d.* **eerman / herman.** *I. Stump.*

Armin. Arminius. i. heroicus animo: *vel* exercitus rector. *Adr. Iun.*

Arneſt. *i.* **Ernеſt.**

Arnold/Arnhold/Arnhoud/Arnoud. Arnoldus. i. honeſtatis conſeruator. *Adr. Iun. vel q. d.* **ernhold** / honeſtus, amans honeſtatis & virtutis. *Mar. Iſl.*

Arnold. Arionoldus. i. decus honeſtatis amans. *Ioan. Auentin.*

Arnolf/Arnolph. Arionulphus. i. decus honeſtatis adiuuans. *I. Auent.*

Arnulf. Arnulphus. i. auxilium aquilę: *vel* Ernhulfus. *q. d.* **ernhulf.** qui virtuti & honeſtis artibus operã dat: honoris auxilium: honeſta virtutemque promouens. *Mart. Iſl. Adr. Iun.*

Arrigo. Arrigis, Errichus, *q. d.* **errich.** diues honoris. *Mar. Iſl.*

Aſmar.

Aſmar. Aſomarus. i. qui cadauera augmentat, *militare nomen ab* **as.** i. cadauer. *I. Auentin.*

Aſpzecht. Aſopertus. i. qui cadauera facit. *Ioan. Auent.*

Aſtul. j. Agilulf / Aiſtulf. Aſtulphus, Aiſtulphus, Agilulphus, *hoc eſt*, properus auxilio. *q.d.* **haeſthulff.** *Adr. Iunius.*

Athaulf. j. Adolf.

Atſel/ Hetſel. j. Attel. Attila. *I. Stumpff.*

Atte/ Atto. Atto, Otto, Hatto, *hoc eſt*, pater.

Attel. Attila, *hoc eſt*, paterculus, paruus pater. *Mart. Iſl.*

Attelrick/Attalrich/Hattalrich. Attalaricus, *id eſt*, pater per omnia diues. *Mart. Iſl.*

Audemaer. j. Oudemaer. Audomarus.

Autbert. Autbertus.

Autrick. Autaricus. *q.d.* **houtrich.** *Ægid. Schud.*

Auſterberth. Auſterbertha.

Auſtergiſel. Auſtregiſilus.

B

BAld. Baldus, *hoc eſt*, audax & temerarius. *Io. Becan.*

Baldwps / Balduis. Bellouesus. *I. Stump. &* Belloues *Ægid. Schud. &* Ballouesus. *Io. VVell. vide* **Balweps.**

Baldwin/Balduin. Balduinus, *id eſt*, cito vincens. *M. Iſl. Adr. Iun. vel* Baldvinus *pro* Baldwinus. *B. Rhenan.*

Balthe. Balthus, *id eſt* ferox. *Adr. Iun.*

Balthier. Baltherius. *Ioan. Stumpff.*

Balweps. Belloues⁹. *q.d.* peregrinationum ductor. *Ioan. Auent. vide* **Baldwps.**

Barmond. Variomundus, Pharamundus, *hoc eſt*, verax ore. *Ioan. Auent. vide* **Waermond.**

Barmar. Britomarus. *B. Rhen.*

Baue. Bauo.

Bathilde. Bathildis.

Begghe. Bega, Begga.

Bepnmapz/Beinuer. Vinomarus. *q.d.* vinum augmentans. *Ioan. Auent.*

Beinbzid/Beinfrid. Vinofridus. i. pacificus vinum bibens. *Io. Auent.*

Bellewese. Bellouesus. *I. Becan.*

Belphard. Belphardus, Belfo, Velipho. Guelpho: *à* **belgh.** *i.* catulus, canicula. *Io. Auent.* **Belph.** *autem pro* catulo, *Germanis inferioribus* **Welpe** *dicitur.*

Benne. Benno.

Beremond/Berimond. Berimundus, Beriſmundus, Beremundus, *id eſt*, os vrſi. *Adr. Iun.*

Beringer. Berengarius, *hoc eſt*, apro congredi audens. *Io. Auent.*

Bernard. Bernardus, vrſinũ ingeniũ. *Adr. Iun. vel, q.d.* **bern-hart** / *hoc eſt*, qui vrſinum cor ſiue animũ habet, *Io. Becan. Ita quoq; Eraſ. Roterod.* **Got-art/ Geb-art/ Gepz-art/ Eber-art/ Er-art / Rich-art / Leuwen-art/ Rein-art/ Engel-art/ Wolf-art/** *ab ingenio dicta putat: quibus nos aſperitatis nimis auidi.* **h** *apponimus. Æg. Schud.*

Bernhard. Veronardus. *q.d.* durationis theſaurus: *&* durus ſiue durans fortiter vt aper. *Io. Auent.*

Bernhard. Bernhartus. *Mart. Iſl. vide* **Bernard.**

Bernher. Verouero. i. arcens exercitum. *Ioan. Auent.*

Bernher. Bernarius, *hoc eſt*, vrſorum dominus: *vnde olim deductum nomen* Bernarius, *quod modo* Bernhardus. *Æg. Schud.*

Berthe. Bertha, Berichtha, *hoc eſt*, digna. **Berth** *enim, ſiue* **berht.** *i.* dignus *Latini in* bertus *&* pertus tranſmutant. *Io. Auent.*

Berthold. Beritholdus, *hoc eſt*, pacis amator. **Berit** *&* **bericht** *Germanum Hebraeumq; vocabulum*, fœdus, pactum, compoſitionem *ſignificat. Ioan. Auentin.*

Bertrade. Bertrada, *id eſt*, expediti præſentiſq; conſilij. Bertrada. *q.d.* VVerthrada, *à* pretioſo theſauro *dicitur. B. Rhenan.*

Berte. Bertha. i. digna. *Io. Auent.*

Beſterwald/ Weſterwalder. Veſtrovalda.

Berther/ *vide* **Perther.**

Berthout/ Berchtold. Berchtoldus.

Bertin. Bertinus.

Bertrand. Bertrandus.

Bertulf. Bertulphus.

Bilibald. j. Wilibald. VVilibaldus.

Bilimer. j. Wilimer.

Billebald/Bilbold. Viliualda. *à ſylua cognominatur. Io. Auent.*

Billehelm/ Bilhalm, / *vide* **Wilhelm.**

Bird-

Birdmer. Viridomarus. i. qui maior fiet. *à* **berden** i. fieri. *Io. Auent.*

Bitwar/Witwar. Viduarius. *I. Stump.*

Bodo. Bodo. *q.d* **bod** i. fotor, paſtor; almus, *&* alumnus. *Mart. Iſl.*

Bodmar/ Botmar. Vadomarius. *I. St.*

Bodogaſt. Bodogaſtus, *hoc eſt*, honorandus, quia leges ferre, & imperare norit. *I. Becan.*

Boduognat. Boduognatus. *q.d.* **bodegnaet** .i. clemens erga famulos, *vel q.d.* **boden hoo-gnat**/ *hoc eſt*, excelſa clementia præditus, vel in mandatis exigendis, vel in famulis & ſubditis bene tractandis. *I. Becan.*

Bohemond. Bohemundus. *q.d.* **wagemon**/ *id eſt*, audax: qui rem fortiter audet aggredi. *M. Iſleb.*

Bolphard/ Bolphgang/ *vide* **Wolfard/ Wolfgang.**

Both. Botho. i. nūcius, interpres. *I. Auē.*

Brecht. Brechrus. i. prorſus celebris. *B. Rhenan.*

Breitmar. Britomarus. i. qui latè auget. *Ioan. Auent.*

Brenne. Brennus. *q.d.* **berenner**/ *hoc eſt*, qui equitatu longè lateque hoſtium agros incurſat. *I. Becan.*

Brenner. Brennus. i. incēdiarius. *A. Iun. melius* Berno. *Iodoc. VVillich.*

Brenner. Bernus, Brennus, Berno, Brēno. i. galeatus. *à* **bren** *ſiue* **brin** i. galea criſtata ſeu cornuta. *Mart. Iſl. Io. Stum. Ioan. Auent.*

Breitmar. Britomarus. *Iod. VVillich. à* **meren** i. augmentare. *Io. Auent.*

Britomar. j. Fridmapr/ Fridmaer. Britomarus. i. pacis arbiter. *Adr. Iun. I. Stumpff.*

Brunhyld/ Braunhyld. Brunhylda, *q.d.* vrens amor. *Ioan. Auent.*

Brunoghilde. Brunoghildis. *q.d.* **brunog hilde.** Heroina cui oculi ſubnigri. *Ioan. Becan.*

Burchard / Burghard / Burckard. Burchardus. *q.d.* **burg-rat.** cōſul arcis ſiue ciuitatis. *Mart. Iſleb. vel* fortis vt caſtrum. *Io. Auent.*

C

Caltenmantel. Catamantaledus. *Ægid. Schud.*

Cambaule. Cambaules. i. noctuę criſta. *Adr. Iun.*

Camil. Camillus, Cadmillus. *q.d.* **cat/ cat**/ *ſiue* **quaed mel.** *hoc eſt*, mali reuelator. *Io. Becan.*

Carel. Carolus. *q.d.* **kerle.** *eſt autē* **kerle**/ vir proceræ ſtaturæ & grandis corporis, qualem Carolum primum fuiſſe ſcribunt. *Mart. Iſl.*

Carel. Carolus. *q.d.* **car-hel** / *hoc eſt*, claritas & apex eorum qui cari ſunt. *Ioan Becan.*

Carel/ Carel-man. Carolus, Carolomannus. i. vir carus, amatus. *I. Stump. vel* vir fortis. *Io. Auent.*

Carel/ Charel. Charolus. i. vir fortis & ſtrenuus. *Iod. VVillich.*

Carwald. Cariovaldus, *hoc eſt*, magna vis carorum. *Io. Becan.*

Caſtwig/ Gaſtrig. Caſtigus. *I. Stump. &* Caſtugo, Caſtigo. *Æg. Schud.*

Catibulck. *q.d.* **Gotbolck.** Catiuulcus. *Ægid. Schud.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps. *B. Rhen.*

Catouald/ Catowald. Catoualda. *q.d.* **Gutwald.** *I. Stumpff.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps. *Adr. Iun.*

Celt. Celtus. *I. Stump.*

Cheribert. Cheribertus. *q.d.* **herbrecht/ herbert.** *I. Stump.*

Childebert. Childebertus, Hildebertus, *q.d.* **hilfwerd.** *I. Stump. vel q.d.* **Childebert**/ *hoc eſt*, dignus ſtrenuis & inſignibus viris, *Io. Becan. vel q.d.* **Childebert.** Ghildebertus, *hoc eſt*, rutilus barba. *Adr. Iun.*

Childerick. Childericus. *q.d.* **huldrich**/ *id eſt*, diues ſuffragiis. *I. Stump. vide* **hulderich.**

Chilperick. Chilpericus, Hilpericus, *q.d.* **hilf-rich** / *hoc eſt*, diues auxiliis. *I. Stumpff.* Chilpericus. *q.d.* **hilp-rich.** *ab auxilij copia. B. Rhen. vide* **hilperick.**

Cinſinar. Ciuiſmarus. *B. Rhen.*

Clitow/ Elitow/ Clitoueus, Elitouius. **Ludwig.** *I. Stumpff.*

Clops. j. **Lops.**

Clody. Clodius. *q.d.* **Lutp.**

Clodobert. Clodobertus. *q.d.* **Lutprecht.** *I. Stumpff.*

Clodomir. Clodomirus, Lodomirus, *q.d.* **lupdemeer**: qui felici ſucceſſu populo

populo præeſt, populumq; & prolem auget: populi promotor, & gentis ampliator. *I. Becan.*

Clodomir / Clodomer. Clodomirus, Clodomerus. *q. d.* **Lutmeyer.** *Io. Trittenhemius.*

Clotaris. Lotarius. *q. d.* C. Lotarius, *id eſt*, **Coninck Lotaris** / Rex Lotarius, *ſiue* Lautarius, *litera prima perperam adiecta, ſicut in* Clodoueus, Clodomirus, Childebertus, Chilpericus: C. *enim propriis regum Francorum nominibus præfixũ, idem valet quod* **Coninck.** *Dicendum autem* Lautarius, *à* **lauter / lautar** / *hoc eſt*, purus. *I. Beca. Aut* Clotharius, Clodoardus, *q. d.* **Luthart.** *Ioan. Stumpff.*

Clotild / Clothild. Clothildis, *q. d.* **Luitgild.** *I. Stumpff.*

Coen. Cuno, Chuno, Cunradus.

Coenraed. i. **Conrad.**

Colman. Colmannus.

Congolitan / Conwald / Cunwald. Congolitanus, *q. d.* **Coning** *ſiue* **Kuning Goldan.** *I. Stumpff.*

Conman / Cunman. Conomannus. *I. Stumpff. &* Commanus. *Æg. Schud.*

Conigilde. Chunigilda, Chunilda. i. regis amor. *Io. Auent.*

Coningund. Cunigũdis, Chunigunda, Chunegunda, *q. d.* **Coning-gund** / *hoc eſt*, regis fauor. *I. Becan. Io. Auent.*

Conimond. i. **Cunimund.**

Conmeyer. Conomarus, *hoc eſt*, audax. præfectus. *vide* **Conodomar.**

Conodomar. Chonodomarius, *hoc eſt*, ferus præfectus, *vel* audax equorum ſeſſor, vel eques in neceſſitate. *Ad. Iun.*

Conrad / Cunrad. Cutruatus. *Æg. Schu.*

Conrad. Conradus, Conradinus, *hoc eſt*, Valens ſiue potens conſilio: prudẽs: ſcientia conſiliorum valens. *Mar. Iſl. &* Conſultæ audacie vir. *Adr. Iun. &* Qui ſcit conſilium dare. *Io. Auent.*

Conuolmar. Combolomarus.

Conwald. i. **Cunwald / Congolitan.**

Cunibert / Gunibert / Hunibert. Cunibertus, Hunibertus. *Mart. Iſl. vide* **Gunibert.**

Cunigunde. i. **Conigunde.** Chunigũda, Cunegundis.

Cunimond. Cunimundus. i. animoſus & ferox. *Adr. Iun.*

Cunman. i. **Conman.**

Cunrad. i. **Conrad.**

Cuntze. i. **Cunrad.**

Cunnolmar. Combolomarus. *B. Rhen.*

Cunwald. i. **Congolitan.**

Curliman. Corolamus. *Ægid. Schud.*

Cuthbert. Cuthbertus.

D

Daegenwaert / Degenwart. Dagewartus, *hoc eſt*, Victorioſi, militaris, intrepidique nomine dignus. *Io. Stumpff.*

Dagobert / Dagobertus, Dogubertus. i. cuius barba in mucronatum acumẽ pugionis inſtar deſinit: *vel* ſtrenuus & probus ex barbæ forma. *Adr. Iun. vel* Dagubertus, *q. d.* **daegenwert** *ſiue* **daegenbzecht.** *I. Stump. Verùm I. Bec.* **Dagobert** *interpretatur, q. d.* **dagenweert** / *id eſt*, dignus qui ad multorum dierum ſpatia vitæ tempus extendat. *vel*, qui dignus eſt, vt cum die ipſo comparetur. Dagobertus *à gloria ſtrenuitatis dictus, q. d.* **thegabzecht. thegan** *autem Francis dicitur* vir fortis, ad arma promptus. *B. Rhen.*

Degenhart. Degenhartus, *id eſt*, robur virtutis: conſtans & firmus in virtute. *Mart. Iſleb.*

Degenwart. i. **Daegenwart.**

Detzel. i. **Doetzel.**

Deudiſch. Deudiſchus. *à* **Deud** *ſiue* **Dud.** i. Deus. *Dicuntur* Deudiſchi, Germani, *à* **Deud** / *ſicut* Gothi *à* **Got.** *Mart. Iſl.*

Deutwald. Theutwaldus, *hoc eſt*, diuina potentia, *ſiue* Deus potens. *B. Rhe.*

Diebold. Dipoldus, *q. d.* **Liebhold.** *Mart. Iſleb. vide* **Dietpolt.**

Diethold. Theobaldus, Diopoldus, Diethboldus, Theodoualdus. i. qui vult officium facere. *Io. Auent.*

Diethelm. Diethelmus, Theodehalm', *hoc eſt*, galea Dei. *I. Stum.* **Diet / Deud / Dud / Dyd / Diet / Theut / Thiet** / *apud veteres Germ.* Deus *dicitur. Mart. Iſleb.* **Diet / Thiet** / *Gothicâ linguâ* Deus *eſt. Io. Stum. B. Rhenan.*

Dietlin. Theodelinus, *hoc eſt*, paruulus deus. *Ioan. Stum. vide* **Teudelin.**

Dietmar / Eutmar. Diethmarus, Theodomarus. *I. Stump.* **Diethmar.** *q. d.* augens officium. *Io. Auent.*

Diet-

Dietpolt. Theobaldus, Theodebaldus. *I. Stumpff. vide* **Diepold/Dietbold.**

Dietpzecht. Theodebertus, Theutbrechtus, *hoc est*, in quo Dei gloria comprehenditur. *I. Stump.* diuina gloria: *vel* Deus gloria plenus. *B. Rhen. vel* officiosus. *Ioan. Auent.*

Dietrich/Dietrick. Dietrichus, Tietrichus, Theodericus, *hoc est*, Deũ imprimis colens, *vel* diues Dei, diues in Deo, diuinus. *I. Stum. vel* diues incrementorum, *I. Becan. vel* diuina copia, *B. Rhenan.*

Dietrich/Dietreich. Theodoricus *hoc est*, facinorum diues. *Io. Auent.* **Dieth** (*inquit Auentin.*) *vetus vocabulum*, diuitias, officium, præclara facinora *significat*: *Latina incude* Theodo *formatur*.

Dietſchalck. *j.* **Godſchalck.**

Diettaeghen. Diettagenus, pugil Dei. *I. Stumpff.*

Dietwald. Theodoaldus. *j.* **Ditwald.**

Dietwin/Gutwin. Theodewinus. *Io. Stumpff.*

Dietſel. *j.* **Doetſel.**

Digobert. Digobertus, *hoc est*, virtute præditus: qui in pretio & valore est, *Mart. Iſl.*

Ditſel. *j.* **Doetſel.**

Ditwalt. Ditwaltus, Tipoldus, Theobaldus, *id est*, præfectus Domini. **Dit** *enim* Dominũ *siue* poſſeſſionem *significat. vel* **Deutwald/Dudwalt.** Dei poteſtas, *Mart. Iſl. vel* **Dietwald/Thietwalt.** Theodoaldus, *hoc est*, in quo Dei poteſtas comprehenditur. *Io. Stumpff. vide* **Tiebald.**

Ditwin. *j.* **Dietwin.**

Diuitch/Duffwig. Diuitiacus. *Mar. Iſl. vide* **Diuitiach.**

Diuith. Diuico, *hoc est*, caput excubiarum. *I. Becan.*

Diuitiach. Deuitiacus. *q. d.* **die biantiacht** / *hoc est*, qui hoſtes in fugam vertit.

Diuitiach. *vide* **Ditig.**

Dodle. Totila, *id est*, paruus Deus, *à* **Deud** *siue* **Dud.** i. Deus. *Mart. Iſl.*

Domnozick. *j.* **Dumnozick.**

Druy. Druius. *I. Stump.*

Dudelin. *j.* **Thedelin.**

Duffwigh. *j.* **Diuitch.** Diuico. *Æg. Schu.*

Dumerich. Domnorius. *Ioan. Stumpff.* Dumnorix. *Ægyd. Schud.*

Dumnozick/Domnozick. Dummorix, *id est*, Diuerſorũ ſacerdotiorum opimis prouentibus affluens, *Adr. Iun.* verũ **Domnozick.** *Io. Bec.* Domnorix, Ἰωμηξ, fienorum diues *dicitur*.

Durlach. Dorulacus. *Iodoc. Villich.*

E

EAdulf. Eadulphus. i. Iuramenti ſiue matrimonij tutor aut defenſor. *Adr. Iun.*

Eardulf. Eardulphus, *hoc est*, opem ferens terræ patriæ ſiue ſolo genitali. *Adr. Iun.*

Ebald. *j.* **Ehewald.**

Eberard. Eberardus, *id est*, verrinus ingenio. *Adr. Iun.*

Eberbein. Eburouinus. *q. d.* **erber-bein/erber-wein.** i. qui etiam vinũ potans ſeruat honeſtatem. *Io. Auent.*

Eberhard. Eberhardus. *q. d.* **ober rat.** i. ſupremus conſul, proconſul. *Mart. Iſl. vel* fortis vt aper. *Io. Auent.*

Ebzoin/Ebzowin. Ebroinus. *q. d.* **eberwin** / *hoc est*, vincens verrem ſilueſtrem. *I. Becanus.*

Eckbert. Eckbertus.

Eckhard. Eckhardus, *rectiùs* **Hegerat/** *id est*, prudenter & conſulte ſeruans ac cuſtodiens. *Mart. Iſleb.*

Eckhard. Eckardus, Eckhardus, Ecardus, Egardus. i. conſtans vt angulus & ſuſtentans. *Io. Auent.*

Edeltrud. Edeltrudis, Ediltrudis.

Eerenrich. *j.* **Hermanrich/Erentrich.**

Eewald. *j.* **Ehewald.**

Egbert. Egbertus, Engbertus. i mucronatâ barbâ, vel in anguſtum deſinente. *Adr. Iun.*

Egilbold. Egilboldus.

Ehewald. Ehewaldus. *per ſyncopen* Ebaldus: *perfectiùs dicendum* **Hegewalt.** i. qui habet poteſtatem vel officium cuſtodiendi & ſeruandi. *Mart. Iſleb.*

Eiſenhard/*vide* **Iſenhard.**

Eiſengrin/*vide* **Iſengrin.**

Eiſterwoner. Iſtenon. *I. Stump.*

Eland. Elandus. *q. d.* Exul. *Ioan. Auent.*

Elbert. *j.* **Adelpzecht.**

Ellico. *I. Stump.*

Elſe. Elſa, Eliſſa, Iſabella, Eliſabetha. *Io. Auent.*

Elſetrude. Elſetruda, Chunila. *Io. Auen.*
Emberich. Ambiorix. *Ægyd. Schud.*
Emerick/Emerich. Emericus. Immerichus. i. ſemper diues, nunquam deficiens. *Mart. Iſl.* Verum Hæmericus, Aemericus, Heinrichus. *Ioan. Auent.*
Emmenhard. Emmenhardus, Aymardus. *Io. Auent.*
Engelbert. j. Angelbert. Engelbertus.
Engelſchalck. Engelſchalcus.
Enrich/Henrich. Enricus. *I. Stump.*
Erard. Erardus. i. Indoles honeſtatis auida. *Adr. Iun.*
Erb. Aribo. *q. d.* hæres. *I. Auentin.*
Erbar. Arabarius. *vide* Arbar.
Ercle/Ergle. Hercules, *vide* **Argle.**
Ercko. Erocus. *I. Stump.*
Erenprecht/Erenbrecht. Eremprechtus, Erenbertus, *hoc eſt*, honore dignus. *Io. Auent.*
Erentrich/Erentrick/Erenrich. Ἀργεντόριξ. Orgentorix, *hoc eſt*, honorabilis, honorandus, honoris diues. *Iod. VVill.*
Erhard / ehrhard. Erhartus, *hoc eſt*, robur honoris: honeſtum robur. *Mart. Iſl.*
Erelieue. Erelieua, *hoc eſt*, amans honoris, & caſtitatis. *Adr. Iun.*
Erendraud. Ariodruda. i. quæ fidit honeſtari. *Io. Auent.*
Erenhold. Arionoldus, Erchanoldus. i. qui amat honeſtatem. *Io. Auent.*
Ereueſt/ Erenueſt. Ereueſtus, Arioui-ſtus, *hoc eſt*, honeſtatis plenus: fama integer, fidei tenax. *Adr. Iun. vel* pertinax decoris, ac honeſtatis conſtans, *Ioan. Auentin. vel* qui in omnibus & agendis & dicendis, honoris conſeruandi ſe præſtat tenacem. *Ioan. Gorop. Bec. vide* **Arioniſt.**
Erhard. Ariouardus. i. honeſtatis theſaurus. *Io. Auent.*
Erick. j. Errick.
Erling. Erlongus, Erlingus. *Io. Auent.*
Erneſt. Erneſtus, *hoc eſt*, ſerius & grauis. *Adr. Iun. Io. Auent.*
Ernſt. Erneſtus: Aneroeſtes, Arioui-ſtus. *I. Stumpff. Ægid. Schud.*
Ernſt. Arioniſtus, Arnuſtus. i. ſeuerus. *Io. Auent.*
Ermelinde. Ermelindis.
Ermigild. Ermigildus.
Ernhold. j. Arnold. *Io. Auent.*

Ernueſt. Arioniſtus. *Iod. VVillich. hoc eſt*, glorio[illegible]; *aut potius*, honeſtatis & gloriæ tenax. *I. Stump. Io. Auent.*
Errick/ Errich. Arrigis, Errichus, *hoc eſt*, diues honoris. *Mart. Iſl. &* Ericus, *hoc eſt*, honoratus, honoribus illuſtris, honore diues. *Adr. Iun. dicitur etiam* Oricus. *Io. Auent.*
Erſtbeg/ Erſtbic. Ariſtouicus. *Ioan. Auentin.*
Ethelwold. Ethelwoldus.
Etho/ *vide* **Otho.**
Euerard. j. Eberhard. Euerardus.
Euermar. Euermarus.
Eutharich/Eutherich / Otherich. Eutharicus, Vthericus, *hoc eſt*, ſupra modum diues. *Vel* diues vberum, *ſiue* mammarum. *Adr. Iun.*

F

Fraulf. Faraulfus. *q. d.* **warhulf.** VVarhulfus, *hoc eſt*, veritatis vel cuſtodiæ auxiliator. *I. Becan.*
Faremond/ Faramond/ Pharamõd. Faramondus. *q. d.* **waer-mond** / verum os. *Ioan. Becan. vide* **Waermond & Warmond.**
Faſterad. Faſtrada, Faſtarada. *q. d.* conſilij conſtans, *Adr. Iun. Vel* optimum conſilium, *Mart. Iſl.*
Faſtrad. Faſtrada. i. domeſticus: potẽs in re familiari ſiue domeſtica. *I. Stum.*
Faſtrad. j. Werdrad. Frugi. *I. Stump.*
Filebert. j. Philibert.
Flois/ Flozents. Florentius.
Folckmaer/ Volckmaer. Folckmarus.
Folrad. Folradus, *hoc eſt*, plenus conſilij, bonus conſultor. *Adr. Iun.*
Franck. Francus, Frãco, Liberius, Eleutherius, à **frij.** i. liber, & **anck.** i. adoleſcens, iuuenis. *Mart. Iſleb. Io. Auent. Verùm I. Becan.* Vrancus, *id eſt*, liber, *ſcribendum putat.*
Frantſe/ Frantſel. Franculus, Franciſcus. *Ioan. Auent.*
Fraomar. Fraomarus, *hoc eſt*, liber præfectus, baro. *q. d.* **vrij meyer.** *Adr. Iun.*
Fredegund / Fredgund. Fredegunda. i. fauor, & pax, & gaudium. *Io. Auent.*
Fredegund / Fredgund / Fridgund. Fredegundis, Fregundis, Fridgundis, *id eſt*, ad pacẽ procliuis, pacem appetens. *I. Stump. vel* Pacem fauore ſuo adducens vel conſeruans. *Ioan Becan.*

Fri-

Frēdeger.i. Frediger.

Fredmar / Fridmar / Fridmeyer/ Vridmeyer.i. Vritomar. Viridomarus. *I.VVillich. B.Rhenan.*

Frederick. Fredericus, Friderichus, Fretella.i.diues pacis,siue pax regni. *Ioan. Auentin.*

Frederick/ Friderick. Fredericus, Fridericus, *id est*, pacis diues, pacem amans. *Adr. Iun.* & Pacificus, diues pacis: Salomon, Irenæus. *Mart. Isl. Ioan.Clauis. Iod.VVillich.*

Fredrich/ Fredrick. Eporedorix. *Æg. Schud.*

Frediger/ Fridger. Frigidernus, Viridogerion. *Ioan.Stump.*

Fredigern/ Fritiger. Fredigernus, Fritigernus, *hoc est*, pacem amplectens. *Adr.Iun. Ioan.Becanus.*

Fregiled/ Freudleid. Frigiledus. *Ioan. Stumpff.*

Fregund/ Fridgund. i. Fredegund. Fredgundis.

Frid.i. Fred.

Frigerid. Frigeridus, *hoc est*, liber equitatu. *Io.Becan.*

Frits.i. Frederick.

Fuchſbrand/ Fuchſbren/ Fuſbren. Fuchſbrandus, Fuchſbrenus: miles pedester galeatus. *Mart.Isleb.*

Fulbert. Fulbertus, *hoc est*, grauis & plenus barba. *dicitur etiam* Volbertus. *Adr.Iunius.*

Fulbert. Fulbertus. *q.d.* **wolwerd/bolwerd**/ *hoc est*, bene siue plenè dignus. *Mart.Isleb.*

Fuſbren.i. Fuchſbren.

G

Galaet. Galates. *I.Stump.*

Gamper. Gambriuius. *q.d.* **kempfer/kamper**. *I.Stur.*

Gandolf.i. Gangolf.

Gangolf. Gangolfus, Gangulfus. *q.d.* **ganghulf** / prosperum auxilium feliciter procedens. *Mart.Isleb.*

Gantſrich/ Gantſreich. Genſericus.i. totus dines. *vel* Integrum regnum. *Io. Auent.*

Garbald/ Gerbolt. Garioualda.i. qui penitus & omnia vult. *Io. Auent.*

Garbald. Garibaldus. *q.d.* **gerwald/garwald.i. volmacht**. *Mart. Isleb.*

Garbald/ Garwald. Carbaldus, *hoc est*, omnino audax, *vel* omnino potens. *Io.Becan.*

Gardzud / Gerdzud. Gariodruda.i. quæ omnia fidit. *Io. Auent. vide* Gerdzud.

Garman. Caromandus. *Ægid.Schud.*

Gartrud.i. Gertrud.

Gaſtrich. Gaſtrigus Gaſtrichus, ξενος .i. hoſpitalis. *Iod.VVillich.*

Gaſtwig.i. Caſtwigh/ Caſtig. Caſtigo. *Ægid.Schud.*

Gaugerich. Gaugericus.

Gebhard/ *vetus* Gebzat. Gebhardus. Gebratus, *hoc est*, dator consilij, potēs consilio. *Mart.Isl. vel* **Gebhard**/ Gebhardus, *hoc est*, liberalis animo, & largiri paratus. *Adr.Iun.*

Gebzich/ Giberich. Gibericus.i. liberalis, opum largitor, & munerū dator. *Adr.Iun.*

Gebhuld/ Gibhuld. Gibuldus. *I.Stum.* i.da pacem. *Io. Auent.*

Geps/ Gepſbert. Giſbertus, *hoc est*, dignus vt sit obses. *Io. Becan. vide* Giſbert.

Gepſel. Giſala. *q.d.* obses. *I. Auent.*

Genebald/ Geneboud. Genebaldus, Genebaldes. *q.d.* **gend-be-hald** / *siue* **gent-be-haud**/ *hoc est*, elegantiæ cōseruator. *I.Becanus.*

Geneuefue. Genouefa.

Genſerich/ Genſerich/ Gantſrich. Gēſericus. *I.Stumpff. vide* Gantſrich.

Gerard. Gerardus, *hoc est*, ingenium vulturium & rapax. *Ad.Iun. vel* Gerhardus. *q. d.* **gar hard**/ omnino durus. *B.Rhenan.*

Gerberghe. Gerberga.

Gerbzecht. Gerbrechtus, *hoc est*, hæreditario iure tenens, siue possidens. *Adr.Iun.*

Gerdzud/ Gerdzaud/ *vide* Gardzud.

Gerlack. Gerlacus.

German. Germanus. i. qui auet viro congredi: qui vltro hostem petit. *Io. Auentinus.*

Geroch. Gerochus.

Gerold. Geroldus.

Gertrud/ Gartrud. Gertrudis, *hoc est*, prorsus fidelis, fideique tenax. *Adr. Iun. vel* omnino amabilis. *Io. Stumpff. vel* quæ fidam se præbet nostris desideriis. *Io.Becan.*

Geuer. Cauarus, Cauarinus, Cauarill⁹: Gebhardus, Geuardus. *Æg. Schud.*

Geuaerd. Gebhardus, Geuardus.

Giberick. j. Gebzick.

Gibhuld. j. Gebhuld.

Gildebert. j. Childebert.

Gilepn. Giſlinus.

Gilimer. Gilimerus, *id eſt*, præfectus cõmeatui publico. *à* **gilep** *ſiue* **gelep.** *vel* iucundus & hilaris præfectus: *à* **gilp** *ſiue* **gillp**/ *quod Gothis & Britannis dicitur* delectabilis. *Adr. Iun.*

Gilmer. Gilomarus. *I. Stump.*

Giſbert. j. Geps. Giſſebrechtus. Giſus *inquit B. Rhenanus, cum multis componitur, vt* Giſulphus, Giſlebrechtus, VVili-giſus, *&c.*

Giſele. Giſala. *q. d.* Obſes. *I. Auent.*

Giſerick. Giſericus. i. anſeribus diues, *Adr. Iun.*

Glaude. Clodius, Claudius.

Godeberte. Godeberta.

Godwin. Godwinus.

Godeleb. Godelebus, Godelaibus, *hoc eſt*, iucundam vitam ducens. *Ad. Iun.*

Godelieue. Godeliua, Godoliua, Godoleua. *q. d.* Deo chara.

Godfrid. j. Gotefrid.

Godgeſel. j. Godſaeligh/ Gotſaelig.

Godpzecht. j. Gotpzecht.

Goede. Gutha, Agatha. i. bona. *I. Auen.*

Goedele/Guedele. Gudula.

Goemar/Gomer. Gomarus, Gummarus, *hoc eſt*, homo bonæ famæ. *Ioan. Becan. vide* **Gotmaer.**

Goerick. Goericus.

Gonwald. Gundebaldus. *I. Stumpff.*

Goſwin. Goſwinus. *q. d.* **huſwin**/ *id eſt*, victor domorum, *vel q. d.* **Joſquin**/ **ioſkin**/ *id eſt*, iuſtus, iuſtulus. *Mar. Iſl.*

Gotefrid/godfrid. Gotefridus, Gotfridus, Gotofridus, Godfridus, *hoc eſt*, pace bonus, *vel* diuinę pacis munere inclytus. *Adr. Iunius. Vel*, diuina pax. *Ioan. Auent.*

Gotmaer/Goemaer/Gutmeper. Gomarus, *hoc eſt*, bonus ſuperior. *I. Stum. vide* **Goemaer.**

Gotmeper/Gutmeper. Gothemarus. *I. Stump.*

Gotpzecht/ Godpzecht. Godoprechtus. i. Deo dignus. *Io. Auent.*

Gotrat. Cutruatus.*

Gots/Gotz. Cotiſo. *Io. Stumpff.*

Gotſbzecht. Godſbrechtus, Theudbrechtus. *B. Rhen.*

Gotſon/Diedon. Theodon. *B. Rhen.*

Gotſchalck/Dietſchalck. Gotſcalcus.

Gotſaeligh/Gotgeſel/Gutgeſel. Gotegiſelus. *I. Stumpff.*

Gotſhold. Godſholdus. *Hóqui⊙. Ann. Altham.*

Gotthard/Gottard. Gotthardus, Gotardus, Gothardus, *hoc eſt*, robur Dei, *vel* bonus indole. *Mart. Iſleb. vel* bona indoles. *Adr. Iun.*

Gotvolck / Catibulck. Catinkus. *Ægid. Schud.*

Gotwald. j. Gutwald.

Granick. Granicus. *I. Stump.*

Grimald/Grimwald. Grimoaldus. *q. d.* **grimwald**/ *hoc eſt*, iræ poteſtas: iudex qui exercet iram in facinoroſos: ſeuerus in gubernatione & poteſtate. *Mart. Iſl. Io. Stump. vel* Grimmoaldus. *q. d.* **grimmewalt**/ *hoc eſt*, iracundorum crudelitatẽ vi ſua compeſcẽs. *I. Becan.*

Grimald. Grimoaldus. *à ſuæ poteſtatis dictus. q. d.* Grimwaldus. *B. Rhen.*

Grimold/Greimhold. Grimoldus. i. impetum amans. *Io. Auent.*

Grimwald. j. Grimald.

Grothild. Grothilda. *q. d.* magn⁹ amor.

Guibert. j. Wibert.

Gudel/Goedel. Gudula.

Gudwald. Gudwaldus, Gudualdus.

Guinomad/Gwinomad. Guinomadus. *I. Stumpff.*

Gundebald. Gundobaldus. *hoc eſt*, magna fauoris vis. *I. Becan.*

Gunderick. Gundericus, *hoc eſt*, fauoris ac popularis ſtudij potens. *Adr. Iun.* i. **Guntrick.**

Gunibert. Gunibertus. *q. d.* **Gunibert.** *id eſt*, audax, fortis, & ſimul charus foris fortis, & domi charus. *Mart. j. vide* **Cunibert.**

Gunther. Gontharus, Gunterus, Gontherus. *I. Stump.*

Gunthol. Gunthold⁹. i. fauor & amor. *Ioan. Auent.*

Guntram. Guntramus, Gunthramn⁹. *q. d.* **gunt-ram** / *hoc eſt*, fauorem latè extendens, *vel* **gunt-gram** / **gunt-kram**/ *hoc eſt*, taberna fauoris. *I. Bec.*

Gunt-

Guntrand. Guntrandus.
Guntrick/Guntrich. Gundericus. *Io. Stump. i.* Gunderick.
Gutacker. Gundagrius, Gutackerus, *hoc est*, bonus & fructuosus ager. *Io. Stump.*
Gutbott. Teutobochus. *I. Stump.*
Gutmeyer. *i.* Gotmeyer.
Gutto. Cotus. *Ægid. Schud.*
Gutdzaud/Gutdzud. Gutodruda. *i.* bene fidens, nihil mali timens. *Io. Auen.*
Gutram. Gutoramus. *q. d.* bona fama & gloria. *Io. Auent.*
Gutrad/Cunrad. Cutruatus. *Ægid. Schud.*
Gutwald/Godwald. Cataualda. *Io. Stump.*
Gwalbert. *i.* Walbert.

H

HAns. Ianus, Ioannes.
Hadfreid. Hadofreda. *i.* quæ gaudium habet.
Hainrich. *i.* Heynrich.
Harbart. Harbartus.
Hardewick. Harduicus.
Hardwick. Hartouicus. *q. d.* dura via, *Io. Auent.*
Hardtman. Arminius. *Iodoc. VVillich.*
Hartman. Harmannus.
Hasthulf / Hasthulph. Hastulphus. *i.* habens auxilium *Io. Auent.*
Hatte. *i.* Atte. Pater.
Hatthulf. Hatto. *vide* Adolf.
Haug/Hugh. Hugo. *q. d.* cęsim feriēs. *ab* hauen/haugen/hougen. i. cæsim ferire. *Io. Auent.*
Haunold. Hunoldus. *Io. Auent.*
Haupzecht. Hugopertus. *Io. Auent.*
Hechtar. Hector. *I. Stump. I. VVilich.*
Hechter. Hichtor, Hector. *Io. Auent. vide* Hickar.
Hedde. *i.* Hatte. Pater.
Heddewig/Hedwig. Heddewigis, Heduiga, *id est*, patris refugium. *Mart. Isleb.*
Heidweg/Heidwich. Hedouica. *I. Auen.*
Heyligbe. Hælica. *q. d.* sancta. *Io. Auent.*
Heimrick/Emberich. Ambiorix. *Æg. Schud.*
Heimrick. *i.* Himrick/Heinrick.
Heinrick/Heynrich. Heinricus, *aut potius* Heimrichus, *hoc est*, domiciliis diues, *Ad. Iun. vel* Heimerichus, *hoc est*, locuples domorum, *vel* qui domi diues est. *Io. Becan.* Honoricus, Hæmericus, Aemericus. *Io. Auent.*
Heinrick/Heinrich. Honoric°, Henric°.
Heinrick. *i.* Himrick.
Heinrick. Ambiorix. *
Hegwalt. Hegwaltus, *hoc est*, qui collecta, demessa, decerpta recipit, domū vehit, condit & custodit; promus. *Mart. Isleb.*
Heimeram. Heimeramnus.
Heimund / Homund. *i.* Hunimond. Hunimundus. *Io. Stumpff.*
Helpzick. *i.* Hilperick.
Helt. Helitonius, Heros. *Ioan. Auent. Iod. VVillich.*
Hemel. *vide* Himel.
Herbert/Herebert. Herbertus, Heribertus, Herebertus, Heribertus. *q. d.* herwert / *hoc est*, dignus præfectura exercitus. *Io. Becan.*
Herhenderick/*vide* Ozgetozick.
Herbzecht. *i.* Herwert.
Herlinde. Herlindis.
Herman. Hermanus, Hermannus. *q. d.* heerman/ *siue* herman. Dux exercitus, bellator, vir exercitus. *Mart. Isl.* *Vel* publicus monitor. *Io. Becan.*
Herman. Artminus. *Adr. Iun. q. d.* Erman/eerman. *I. Stump.*
Herman. Hermion, Herimanus. *q. d.* vir exercituum. *Io. Auent. Io. Stump.*
Hermanrich/Ermrich. Hermanerichus. *Io. Stumpff.*
Hertard. Hortarius. *Io. Stumpff.*
Hertwig. Ortiago. *i.* Hoztiag.
Herwald. Heroaldus, Heribaldus, *hoc est*, celebris & potens in bello. *I. Stum.*
Herwert/Herbzecht. Heribertus. *Ioan. Stumpff. vide* Herbert.
Herwick. Heruicus.
Hette. *i.* Hedde/Hatte/Atte. Atto, Pater.
Hettel/Hettil/Hattel. Paterculus, paruus pater. *Mart. Isleb.*
Hickar / Hikar. *i.* Hechtar / Hichtar. Hector.
Hilde. *i.* Luithilde. Luithildis.
Hildebert. Hildebertus *q. d.* heldwerd/ *id est*, heros charus, pretiosus. *Mar. Isl.* *Verùm Ioanni Auentino* Hildepzecht *dicitur. i.* amari dignus.
Hildebzand/Hiltepzand. Hildebrādus,

hoc est, amoris titio. **Hild** *enim siue* **Hild** amor *est. Io. Auent.*

Hildebrecht. Hildebrechtus, *siue* Luitharius. *B. Rhen. vide* **Hildebert.**

Hildegard. Hildegarda, Hildegardis, *hoc est*, amoris hortus. *Io. Auent.*

Hildegast. Hildegastꝰ. *Io. Trittenhemius.*

Hildeprecht. *vide* **Hildebrecht.**

Hilderick. *j.* **Hulderick.** *Io. Stumpff.*

Hildewarde. Hildeuardus.

Hildolf. Hildolphus.

Hildulf/Hildolf. Hildulphus.

Hilfrick. *j.* **Hilperick.** Chilpericus.

Hilfwert. Hildebertus, Childebertus, *hoc est*, dignus qui adiuuetur. *Io. Stump.*

Hille. Helena.

Hilperick/Helprepck/Hilfrich/Hilfrepch. Hilpericus, Chilpericus, *hoc est*, auxiliis potens. *Adr. Iun. Ioan. Stumpff. vel* adiuuans regnum. *Celtæ in* Childericum *deprauant. Ioan. Auentin. vide* **Chilperick.**

Hiltgar/Hiltgard. Hiltgarus, Hiltgardus, *hoc est*, valde celebris. *Io. Stumpff.*

Hiltebrand/Hildebrand. Hiltebrādus, Hildebrandus, *hoc est*, Incentiuū fortium virorum & animoſorum iuuenum: inceſor, impulſor. *vel q. d.* **Helt-bren** *id est*, heros ſiue gigas brennorum: eques galeatus: galeatus heros. *à* **bren** *dictione priſca Cimbrorum, quo* galea bellatoria *deſignatur. Mart. Iſleb. Adr. Iun. vel* amoris titio. *Ioan. Auent.*

Hiltprecht. Hiltprechtus, *hoc est*, latè diuulgatus, celebris. *I. Stumpff.*

Hiltrud. Hiltrudis, *hoc est*, celebris amabilitatis cauſa. *Ioan. Stumpff.*

Himelgarde. Himelgardis.

Himeltrud/Himeltraud/Himeltrud. Himelotruda, *hoc est*, quæ cælo fidit. *Io. Auent.*

Hinrick/Henrick/Heinrick. Hinricus, Henricus, Heinricus *hoc est*, intus ſeu domi diues. *Mart. Iſleb. aut* domiciliis diues. *Adr Iunius.*

Hinrick/Hertogh Hinrick. Vercingētorix. *Mart. Iſleb. vide* **Hertingetorick.**

Holdwerd. Holdwerdus, *hoc est*, gratia ſiue fauore dignus *Mart. Iſl.*

Hooftrick. Autaricus.

Horderich/Horderich/Horrich. Hordericus, Orgetorix. *I. Stumpff. Æg. Schud.*

Hormcard. Hormocardus.

Hortiag/Hertwig. Ortiago. *Æg. Schud.*

Houwaerd. *j.* **Holdwerd.**

Hubert. Hubertus.

Hude/Hudo. Otto.

Huder. *j.* **Other.** Vtharius.

Hugho/Hupghe. Hugo, *vide* **Haug.**

Hugobert/Hugprecht. Hugobertus. *Ioan. Stumpff.*

Hulderich/Hulderich. Huldericus, *id est* ſuffragiis potens. *Adr. Iun. aut* diues fauoris: cui multum fauetur. *Ioan. Stump. & I. Trittenh. etiam* **Hilderich/Hulderich/& Hildenrich** *ſcribunt.* Hildericus, Vlricus. *Celtæ* Childericum *corruptè nominant. Io. Auent.*

Hulfar. *j.* **Helfar.** Auxiliaris.

Hulfgang. Hulfgāgus *perperam* VVolfgangus. *i.* auxilium proſperum, feliciterque procedens. *Mart. Iſl.*

Humbert. Humbertus, Humpertus, *q. d.* **hnwert.** Non charus. *Mart. Iſleb.*

Hunegund. Hunegundis.

Hunerick. Hunericus, *hoc est*, diues gallinaceis. *Adr. Iun.*

Hunfrid. Hunfredus.

Hunger. Hungerus.

Hunibald. Hunibaldus.

Hunimond. Hunimundus, *hoc est*, eloquens mellito ore. *Adr. Iun. Verum Ioan. Stumpff.* **Honmond/Hepmund** *ſcribit.*

Huſmar/Huſmer. Huſmarus. *q. d.* **Huſmeter.** *i.* maior domus. *B. Rhen.*

Huſmar. Inducio marus. *B. Rhenan.*

I

IAn. Ianus, Ioannes.

Ilderick. Ildericus, *hoc est*, vberum ouium diues. *ab* **ilder** *ſiue* **elder.** *i.* vber *ſiue* mamma. *Adr. Iun.*

Ilge. Iuliana.

Ilſingh. Vlyſſes. *Iod. VVillich.*

Inducio mar. Inducio marus. *I. Stumpff.*

Ingram. Ingrauius. *Ioan Stumpff. Iodoc. VVillich. Verum Icāni Auent.* Ingramus *dicitur q. d.* **ingram.** *i.* maximè infenſus ſiue offenſus.

Inwoner. Ingeuon.

Joder. *j.* **Theoder.** Theodorus. *I. Stum.*

Jooſt. Iuſtus, Iudocus.

Irmengarde. Irmēgarda, Irmingardis

Itel. Italus. *Ioan. Stumpff.*

Iſbrand. Iſbrādus. *q. d.* **iſenbren/iſſenbrun/**

Yzen/ ferrea galea, ferreæ galeæ munimen: ferreus suorum defensor. *vel* Glacie accendere volens, *hoc est*, impossibilia aggredi tentans. *Adr. Iun.*

Isengrin/**Eisengrein**. Eisengrinus.

Isenhard/**Eisenhard**. Isenardus. i. durus vt ferrum. *Io. Auent.*

Isenot/ **Eisenot**. Isenotus, *hoc est*, qui in calamitate aduersitateque, perinde ac si ferrum esset, non cedit. *Io. Auent.*

Iugunde. Iugunda. *a iuuentute dicta. Io. Auent.*

L

Lambert/**Lampert**. Lambert⁹. *q. d.* **lang werd**. Diu charus, diu gratus. *Mart. Isleb. vel q. d.* **landtbrecht**. *B. Rhenan.*

Landelin. Landelinus.

Landhilde. Landhilda. i. patriæ amās. *Io. Auent.*

Landin. Landinus. *Ioan. Stump. fortè* **Laudin**.

Landoald. Landoaldus.

Landolf. Landolphus. *q. d.* **land-hulf**/ *hoc est*, terrarum salus, regionis auxiliator. *Mart. Isl.*

Landrade. Landrada.

Larepn. Laërtes. *I. Stumpff. Iod. VVillich. I. Auentin.*

Laudin. Laudinus. *Iodoc. VVillich. fortè* **Landin**.

Leenhart. Leonardus, *hoc est*, robur leonum. *Mart. Isl.*

Lenhart. Lomnorius, Leonorus. *Iodoc. VVillich.*

Leodgard. Leodegarius.

Leonard. Leonardus, *hoc est*, Leoninus animus. *Adr. Iun. q. d.* **leeuwenhardt**/ *hoc est*, cui animus est leonis. *I. Becan.* Λεωκράτης, *And. Altham. vel* mercedis præmiique thesaurus. *Io. Auent.*

Leonhart/**Lowenart**. Lomnorius. *Io. Stumpff.*

Leopald. Leopaldus.

Leupold. Leupoldus. *q. d.* **Liebhold**/**lieb vnd hold**. Amabilis, dilect⁹. *Mart. Isl.*

Leuthar. Leutharis, *hoc est*, purus, putus. *I. Becan.*

Leutholf. Leutholphus. Ludolphus, *hoc est*, hominibus auxilium prestans, opemque ferens. *Adr. Iunius.*

Leuwegild. Lewigildus, *hoc est*, leonum contubernalis. *Adr. Iun.*

Lidwid. Lidwidis.

Lidwig. Lidwigis, Liduigis.

Lienhart. Leonarius. *I. Stumpff.*

Liuen. Liuinus, Leuinus. *q. d.* amatus, dilectus.

Liuard. Liuardus. i. amoris gaza. *Ioan. Auentinus.*

Lodolf/**Lodulf**. Lodolphus. *q. d.* **lupdhulf** *siue* **leudhulf**/ *hoc est*, auxilium populi, Alexander. *Mart. Isleb.*

Lodomer. j. **Luidemer**.

Lodowick. j. **Luitwigh**.

Loner. Lomnerius, Leonorius. i. qui mercede conductus est & stipendia facit. *Ioan. Auent.*

Lot. Lotarius. *Io. Becanus.*

Lotharis. Lotharius, Leutharius, *hoc est*, populi dominus, *vel* purus putusque. *Ad. Iun. vide* **Leuthar**/ **Ludher**.

Lotharis. Lotharius, Lutharius. *q. d.* **luther**/**ludher**; herus siue dominator hominum. *Mart. Isl. vide* **Ludher**.

Lother. Lotharius.*

Lodolf/**Lodulf**/**Ludolf**. Lodolphus, Ludolphus. *q. d.* **lupdhulf** *siue* **leudhulf**/ *hoc est*, auxilium populi. *M. Isl.*

Lops/**Clops**. Ludouicus, Clodoueus. *vide* **Lodewick**.

Lonher/**Loeuenher**/**Loeweher**. Lomnorius. *vnde postea natum est nomen* Leonhardus. *Ægyd. Schud.*

Ludewick. j. **Luitwig**.

Ludewick/**Lodowick**. Litauicus. *q. d.* **Luitwick**. *hoc est*, populi refugiū, *vel* is qui pro populi salute excubias agit. *I. Becan. vide* **Luitwig**. *&* **Clotaris**. *Vel* præstantissimus populi, *vel* populis valens: *nam* **luith** populus *est*, *&* **wich** homo strenuus, *vel* Clodio, Clodoueus, Ludouicus. *I. Auent.*

Ludel. Ludouicus, Clodio.

Ludger. Ludgerus.

Ludolf. j. **Lodolf**.

Ludwig. j. **Luitwig**. Clodoueus.

Luer. Luerius. *I. Stumpff.*

Luidemer/**Lodemer**. Luidemer⁹, Lodomirus, Litomarus. *q. d.* populi promotor, gentis ampliator. *I. Becan. vide* **Clodomir**.

Luitbrand. Luitbrandus, *hoc est*, galea *siue* apex populi: *vel* instigator incensorque populi. *Adr. Iun. vide* **Luitprand**.

Luitbrand/Luitprand. Litoprandus, *id est*, populi titio & amor. *Io. Auent.*

Luit/Luitken.j. Lupthilde. Luithildis. *Io. Becan.*

Luitbold/Luitbald. Leopoldus, Leopaldus, Lupoldus, Luitbaldus, Litoualdus. i. qui popularis est, & bene vult populo. *Io. Auent.*

Luitgar. Luitgarius, Leodegarius. *B. Rhenan.*

Luitgarde. Luitgarda, Ludmilla.

Luithar/Luitgar. Luitcharus, *hoc est*, acceptus populo. *Io Stumpff.*

Luithilf. Luitholfus, Litolfus, Litoldus, i. populi adiutor. *Ioan. Auent.*

Luithilde/Clothilde. Luithildis, Clothildis. *q d.* excellens in populo: heroina populi: sic excellens in populo, vt dici mereatur heroina. *Becan.*

Luitholt. Luitholdus. i. populi amator. *Io. Auent.*

Luitmeper.j. Lutmeper.

Luitpold. Luitpoldus.

Luitprand. Hominum galeatus: *hoc est*, qui homines armis tutatur. *Mart. Isl.* *vide* **Luitbrand.**

Luitwig/Luitwick/Ludowick/Ludowick. Clodoueus, Clitoueus, Clitouius. Elitoueus *hoc est*, magni ponderis, siue æstimationis apud populum, & acceptus populo. *I. Stumpff.* & populi refugiũ. *Io. Becano dicitur* Clodoueus, Lodoinus, Ludouicus, *vide* **Ludowick/Lubewick.**

Luitwin.j. Lutwin.

Lupold. Lupoldus, Leopoldus.

Lutbold.j. Luitbold.

Lutger. Lutgerus.

Lutgard. Lutgardis.

Luthart.j Lotharis. Lotharius, Lutharius *I. Stumpff.*

Luther. Lutharius, Lutherius, Lotharius. *Iod. Willich. Æg. Schud. Io. Auent.* i. clarus sincerus.

Lutmeper. Luitmerus, Lodomirus, Clodomir⁹, *hoc est*, populi præfectus. *B. Rhen.*

Luitmer. Litomarus, qui populum auget. Clodomirus *Celtis corruptè vocatur. Io. Auent.*

Lutmund. Leudemondus. *Io. Stumpff.*

Lutsind. Lutiswinda. *Ioan. Stump.*

Lutwig. Litauicus.*

Lutwin. Lutwinus, *hoc est*, populos vincens. *Adr. Iun.*

M

Machthilde/Machthilde. Machthildis, Matildis, Machtilda, *hoc est*, virginum heroina. *Ioan. Becan.*

Malerick. Malorix, Malorichus *hoc est*, molarum diues. *Adr. Iun.*

Mallobaud. Mallobaudes: conseruator & salus conuiuij. *q. d.* **mal-bo baud.** *Io. Auent. Io. Becan.*

Man. Manus, Mannus. *I. Stumpff.*

Mangolt. Mangoldus. *Ἀνὴρ θεός. And. Altham.*

Manhard. Manhardus, *hoc est*, virili animo præditus. *Adr. Iun.*

Manshoft.j. Menschkop.

Marbot/Marbode/Marobod. Marobodus. *I. Stumpff.*

Marckard. Marquardus. *q.d.* **marckrat/marckrad.** Consul prouinciæ. *Mart. Isl.*

Marckman. Marcomanus *hoc est*, limitis monitor, limitis designator, *vel* monitor diligenter considerandus, *vel* monitor vt accuratè quippiam contempletur. *Ioan. Becan.*

Marckmeper. Marcomirus, *hoc est*, præfectus limitaneus, finiũ præses. *Adr. Iun.*

Marckmer. Marcomarus. i. limitem augmentans. *I. Auent.*

Marckmer. Marcomarus. *Ioan. Stump.* & Marcomirus. *Ioan. Becan, hoc est*, finium ampliator.

Marcomer. Marcomerus. *Io. Trithem.* Marcomeres. *B. Rhen.*

Marobot/Marbot. Marobodus, Marobodus. *q.d.* **mehrer-bod/mehrbod.** Alumnus maior: qui reliquis vodis, alumnis, siue pastoribus præest. *Mart. Isl.*

Marobod/Marbode. Marboduus, *q.d.* **meer-bode/** *hoc est*, famulus rem domini augens, *vel q. d.* **mer-bodhu.** magistratus siue dominus, famulorum custos. *Ioan. Becan.* *vide* **Merbod.**

Marobod. Marobodus, *hoc est*, equinũ corpus. *Althamer.*

Mars. Marsus. *Io. Stump.*

Martel. Martellus, *hoc est*, malleus ferreus omnia confringens, *cognomen Caroli*

Caroli Franc. Regis. Ioan. Becan.

Mathaſwentha. Mataſuentha, *hoc eſt*, virguncula tenella. *Adr. Iun.*

Medegeſel/ Mutgeſel. Medegeſilus. *I. Stump.*

Mederick/ Medrich/ Mutrich. Medericus. *Io. Stump.*

Menofrid. Menofredus. i. meum gaudium mea pax. *Io. Auent.*

Menhard. Menardus. *q. d.* mea gaza, meus theſaurus. *Io. Auent.*

Meyer. Maior, præfectus. *Ioan. Stumpff. B. Rhenan.*

Meyerwich. Maiorvichus, *hoc eſt*, magnæ auctoritatis. *I. Stump.*

Menhard. i. manhard.

Menſchkop / Manſhoft. Mœnicaptus. *Æg. Schud.*

Merbeg. Meroueus. i. qui viam augmentat. *I. Auent.*

Merbod. Marobodus. *q. d.* augens fundos ſiue prædia. *Io. Auent. vide* Marbod.

Mernerefrid. Mernerefridus, *hoc eſt*, pacis auctor. *Adr. Iun.*

Merohaud. Merobaudes. *q. d.* merbehaud/ qui mare conſeruat. *Ioan. Becan.*

Merwich/ Merwig. Meroue⁹. *B. Rhe. I. Stump. verum I. Bec.* Merow/ Merme. Meroueus dicitur. *q. d.* mer-houwe/ *id eſt*, mare tenens.

Minulf. Minulphus, *hoc eſt*, meū auxilium, mea ſalus. *Mar. Iſieb.*

Modowald/ Modoald. Modoaldus.

Mundzucht. Muntzuchus. *I. Stumpff.*

N

Nmes. Numeius.

Nerepn/ Norepn. Noricus, Nero, Noreus, *à* nereu/ i. alere, nutrire. *Ioan. Auent.*

Nuwmep. i. Numep.

Nodomar. Nodomarius, *hoc eſt*, eques in neceſſitate, *vel* præfectus in neceſſitate. *Adr. Iun.*

Norepn. i. Nerepn. Noricus. *I. Stumpff.*

Norbert. Northertus.

Numep/ Nuwmep. Numeius. *Ægid. Schud.*

O

Odacker/ Oedacker. Odoacer, Odagrius, *hoc eſt*, infructuoſus ſiue ſterilis ager. *I. Stump.*

Odacker / Oetacker / Odagker / Oetagker. Odacer, Odager, Odagrius, Odacer, Oetagri⁹. *q. d.* vaſtator agrorum. *ab* oede. i. incultus, deſertus: eoden. i. incultum facere, vaſtare, in ſolitudinem redigere. *Ioan. Auent.*

Odemar. Odemarus. *I. Trittenhem. vide* Otmar/ Audemar.

Odibald. Odibaldus.

Oenemar. Oenomarus. *Ioan. Stump.*

Odolf. Odulphus.

Oldrad. Oldradus. *q. d.* old-rat. Senior, ſenator, ſenatus. *Mart. Iſl.*

Omer. Audomarus.

Orgetorick/ Orgentrick. Orgetorix, Orgētorix. *i.* locuples, locorū diues, diues poſſeſſione. *Adr. Iun. verùm Ioan. Stump. dictionem* Orgetorix, *interpretatur* Horderich/ Erentrich. *Io. Becan. in Gallic.* Orgentorix *interpretatur*, Herhenderick ὑπερτρὶξ, *hoc eſt*, dominus à multis manibus diues. *vel* ὠργεντρὶξ *q. d.* oor-gent-rich / *id eſt*, natalīū elegantia diues.

Ortwin. Ortwinus, Ortuinus, *hoc eſt*, ditionem ſiue locum in ſuam poteſtatem redigens. *Ad. Iun.*

Oſwald. Oſwaldus, *rectius* Huſwalbus/ *hoc eſt*, gubernator domus, præfect⁹, œconomus. *Mart. Iſl.*

Othmeyer. i. Othmar. Othomarus, *Io. Stumpff. B. Rhenan.*

Otmar. Otmarus, Ottomarus. *q. d* hotmar / *hoc eſt*, vir qui eſt caput inter eos qui bonæ famæ ſunt. *Io. Becan.*

Otto. i. Atto. Pater. *Mart. Iſleb. verum Ioan. Auentino* Huto/ Hudo/ Oto/ Odo & Otto *dicitur, ab* hued/ huet. i. cuſtodia, *ſiue* galea.

Ottel/ Outel/ Houtel. Outilo, Houtilo, Vto, *à* cuſtodia & galea. *I. Auent. vide* Otel/ Otil.

Outbert. i. Autbert.

Ottocar. Ottocarus.

Oudmaer. Audomarus.

Oue. i. Oue.

P

Perther/ Berther. Bertharius. i. equorum dominus, & equorum exercitus. *Io. Auent.*

Pertrich. Berthericus. i. equorum diues. *Io. Auent.*

Pharamond. j. Waermond. Varamundus.

Philibert. j. Wilprecht/Dilwert. Polyphemus. *B. Rhenan.*

Pipin. Pipinus, *hoc est*, sibi ipsi fauens: propriæ volũtatis studiosus. *Adr. Iun. Verum* **Pipin/ pippin.** Pipinus, Pippinus, *Ioanni Becano dicitur, q. d.* **pippin** *hoc est*, parturientis dolor. *à* **pipen** .i. acutum sonum edere instár parturientis, *&* **pin.** i. dolor.

Pipis. j. Pipin. *Io. Stumpff.*

Pluthilde. Pluthylda, *hoc est*, sanguinis amor. *q. d.* **bloethilde: plut** *enim* sanguis est. *Celtæ* Plyctyldam *vocant*, quæ visu amorem prodentem *significat*. *Io. Auentin.*

Plutrude. Plutruda. *Io. Auent.*

Q

Qvirÿn. Quirinus, *q. d.* **werin.** i. defensor. *Ioan. Becan.*

R

Raban. Rabanus.

Ratbode. Rodbodus, *hoc est*, consilij audacis & præcipitis. *Adrian. Iunius.* *vel* concilij nuncius. *Cornel. Kempius.*

Radboud. j. Radbode. Radbodus.

Radegais. Radegaisus, *hoc est*, ruber caper, hispidus rubentibus pilis. *Ad. Iun.*

Radegoude. Radegunda, Radegundis.

Radulf. Radulphus,

Radwig. Raduicus, *id est*, ponderosi & deliberati consilij. *Io. Stumpff. vel* Radewichus. i. consilio præstans. *B. Rhe.*

Raimund / Raymond. Raymundus, *q. d.* **rygeman/** *siue* **rugeman/** *hoc est*, quietus, tranquillus vir. *Mart. Isleb.*

Rainald. j. Reineld. Rainaldus.

Rathulf. j. Rodolf.

Regenbraud. Reginodruda. *Io. Auent.*

Regenfrid / Reinfrid. Reginfredus, Reinfredus, *hoc est*, purus & integer pacis amator. *Adr. Iun.*

Reich. *vide* **Ric/Rich.**

Reinard/Reinhard/Reinart. Reinardus, *hoc est*, integer animi, doli inscius. pudico & incorrupto ingenio. *A. Iun. vel* purus & pudicus ingenio. *Mar. Isl. forte* **Rugenhart/** *hoc est*, pacis robur. *Mart. Isleb.*

Reineld/ Reinald. Rainaldus.

Reinelde. Rainelda,

Reinier. Rainerius, Raginerus. *I. Auent.*

Remaeckel. Remaclus.

Remerus. Remigius.

Reinfrid. j. Reginfrid.

Reynoud/Reynold. Reynoldus.

Reward. Reuvardus, Reuardus, *hoc est*, pœnitens animus. *Adr. Iun.*

Rembert. Rembertus.

Ricard. Ricardus, Reichardus, *hoc est*, animo excelsus & spe diues. *Ad. Iun. vel q. d.* **reichrat. j.** diues cõsul. *Mart. Isleb. vide* **Reichgar.** Richardus. *Ioan. Auentino dicitur* diuitiarum *siue* regni thesaurus.

Richbert. Rigobertus.

Richel. Richila. *I. Stumpff.*

Richgar/ Richard. Richardus, *hoc est*, omnino diues, potens. *Ioan. Stumpff. vide* **Ricard.**

Richmeper. Richomarus, Richimerus. *Io. Stump. I. Trittenhem. B. Rhen.*

Richemer/Rikemer. Richomerus, *q. d.* **meerder des rijcks/** *hoc est*, regni ampliator, augustus. *Io. Becan.*

Richmund. Richomundus. *I. Stumpff.*

Richwin. Richouinus, Radeuicus.

Rick/Rijck. *vide* **Ric/ Rich.**

Ricktrud. Rictrudis.

Rickstride. Rixfridus.

Robert/Rubert. Robertus. *rectius* Rotbertus. *q. d.* ruffus barba. *Adr. Iun.*

Robert/Ruprecht. Rubertus, Robertus, Ruprechtus, *corruptè: nam* **Ratswert** *dicendum est, hoc est*, consilio valens, consilio charus. *Mart. Isl. vide* **Rutprecht.**

Rodolf. Rodolphus, Rodulphus, Radulphus, *id est*, cito iuuans, *vel* consilio iuuans, *Adr. Iun. vel* **Rathulf/** Rathulphus, *id est*, consilium & auxilium. *Mart. Isleb. vide* **Rudolf.**

Rodwald/ Rodwalt. Rodoaldus. *q. d.* **ratwalt/** *vel* **rotwald/** *id est*, redemptor, liberator, ereptor. *à* **retten/** *id est*, liberare, saluare. *Mart. Isl.*

Roeland/Roland. Rulandus, Rolãdus.

Rogel. Rugila. *I. Stumpff.*

Rogier/Rudiger. Rudigerus, Rogerius, *hoc est*, qui petit otium & quietem. *Io. Auent. Hinc Gallis, Roger bon temps.*

Romwald / Rombald. Romoaldus, Romwaldus. *q. d.* **roemwald roumwald/** *à plausibili potestate. B. Rhenan.*

Rosea

Roſemond/Roſmond. Roſemundus, Roſemunda, *hoc eſt*, roſeo purpureoque ore. *Adr. Iun.*

Rothar. Rotharis. *q.d.* retter, *hoc eſt*, liberator, ſaluator. *Mart. Iſl.*

Rotmund. Roſemundus. *Io. Stump. vide* Roſemund.

Rotrude. Rotrudis, Rotruda.

Rubert. Rubertus, *hoc eſt*, hiſpidus barba. *Adr. Iun. vide* Robert.

Rudiger. j. Rogier.

Rudpzecht/Ruetpzecht. Robertus, Rupertus. i. qui otium quietemque frangit. *Ioan. Auent. vide* Robert.

Rudolph. Rudolphus. i. quietem & pacem adiuuans. *Ioan. Auen. vide* Rodolf.

Rumer/Rumher/Rumar. Rumarus. *Io. Stumpff.*

Rumold/Rumhold. Rumo, Rumoldus. *I. Stumpff.*

Rumwald. Rumualdus, *hoc eſt*, ſuæ gubernationis & poteſtatis gloriã habens. *Io. Stumpff. vide* Romwald.

Rupert. Rupertus.

Ruthard. Ruthardus.

S

Salagaſt. Salagaſtus, *hoc eſt*, dignus ob equeſtrem diſciplinam veneratione. *Ioan. Betanus.*

Samot. Samotus. *Io. Stumpff.*

Schonmeper. j. Sunmeper. Sonomarius.

Sebald. Sebaldus. *q.d.* Seewald. *hoc eſt*, œconomus qui foras exportat, ſeminat, plantat, arat, colit terram, rus, hortum, *&c.* à ſeen *ſiue* ſepen. i. ſerere. *Mart. Iſleb.*

Seerſinrich. j. Verſinrich. Vercingetorix. *Ægid. Schud.*

Sege. j. ſige. Victoria.

Segebeis / Sigbeis. Sigoueſus, *vide* Sigwijs.

Segebot/Sigebot/Sigbot. Segibothus: victoriæ interpres, & nuncius. *Ioan. Auent.*

Segebert/Sigebert. Sigebertus, *hoc eſt*, victoriosa barba. *Adr. Iun. vel* dignus victoria. *Io. Betan.*

Segebert / Sigebert / Sigbzecht/ Sigwert. Sigebertus, Sigisbertus. *I. Stumpff. vide* Segiſbert.

Segefrid/Segifrid. Segifridus, Segifredus. i. victoriæ pax, *vel* victoriæ gaudium. *Ioan. Auent.*

Segemond/Segimond. Segimũdus, Segiſimundus, *hoc eſt*, victorioſum os. *Adr. Iun. Io. Auent. vel* Sigeſmundus, *hoc eſt*, qui victoriam ore profert, vel qui ore ad victoriam poteſt incitare, vel oratione hoſtes ſuperare. *Ioan. Betan.*

Segerick/Sigrich. Segericus *q.d.* ſegerick/ *hoc eſt*, diues victoriis, ornatus victoriis. *Adr. Iun.*

Segeſt. Segeſt⁹. *q.d.* hengſtus. Eques, vir equeſtris. *Mart. Iſleb.*

Segiſbert/Sigiſbert/Segebert. Sigiſpertus. *q.d.* ſiegwerd/ *hoc eſt*, victor & charus. *Mart. Iſl. vide* Simpzecht & Sieglwert.

Segiſmund/Sigiſmund. Sigiſmundus. *q.d.* ſiegman. i. victor, vir vincẽs. *Mart. Iſleb.*

Segimund. j. Segemond.

Segoues. j. Sigwijs.

Segrich/Sigrich. j. Segerich.

Seibot/Seibat. j. Segebot.

Sige. j. ſege. Victoria.

Sigbot. j. Segebot.

Sigebert/Sigemond/Sigerick/Sigiſbert/Sigiſmond/*&c. vide* Segebert/Segemond/Segerick/Segiſbert/*&c.*

Sigwijs/Segebeps. Sigoueſus, Sigoues. *Io. Stump. Iodoc. VVillich. Æg. Schud. Nomen* Sigoueſus. *Ioan. Betanus interpretatur. q.d.* Sigoues/ *hoc eſt*, cuius tota vitæ ratio & mores victoriam promittunt. *Ioanni Auentino dicitur* Sigoueſus. *q.d.* victoriæ dux, à bepſen. i. ducere. bepſer. i. dux.

Simentrick. Cingetorix, Cingentorix. *Ægyd. Schud.*

Simpzecht. j. Segiſbert. Segiſbertus. *pro quo deprauatè* Symphorianus. *Mar. Iſleb.*

Sinſubel. Cinſibulus.*

Sonomar/Sunmeper. Sonomarius. *q.d.* Schonmeper/ *hoc eſt*, pulcher præfectus. *I. Stumpff.*

Suenthibald. Suenthiboldus, *hoc eſt*, ferox & animoſus iuuenis. *Adr. Iun.*

Suibert. Suibertus, Swibertus.

Sunman. Senanus. *I. Stump. Æg. Schud.*

Sunmeper. j. Sonomar.

Tetard. Theodardus, Tetardus.

Teſſel/Theſſel. Thaſſilo. *I. Stump. quibuſdam* Taxilo *&* Theſſolo: Theſſalones. *Ioan. Auen.*

Teudelin / Dudelin / Theudelin. Theudelina, Dudelina. *i.* paruula dea.

Teutbeck. Teutobecus. *q. d.* Steutobecus, *hoc eſt*, audax ore, iactabundus oris. *Adr. Iun.*

Teutſchbot. Teutobodiacus. *Io. Stump.*

Teutwald/Theudwald. Theutwaldus. i. Diuina potentia, Deus potens. *B. Rhenan.*

Theodor. Theodorus, Theodolus. *Io. Stumpff.*

Theſſel *vide* **Teſſel.**

Theudbald. Theudibaldus. *q. d.* **baldeughdelick/** *hoc eſt*, propere virtuoſus. *Adr. Iun.*

Theuderick. Theudericus, *hoc eſt*, virtutibus affluens, virtutibus diues. *Ad. Iun.*

Thiet. j. Diet. Deus. *Gothica lingua Ioan. Stumpff. hinc* **Thiethelm / Thietrich/** *&c. i.* **Diethelm/Dietrich/** *&c.*

Thraſimond. Thraſimundus, *hoc eſt*, os nimium præceps: os inſanum, & furioſi impetus. *q. d.* **teras.** i. nimium feſtinus & præceps. *Adr. Iun.*

Tiebald/Tiebout. Theobaldus. *q. d.* **dietwald.** Incrementorum magna vis. *Ioan. Becan. vide* **Dietwalt.**

Tiebert. Theodobertus, Theudibert⁹. *q. d.* **diet-bert.** Dignus incremento. *Ioan. Becan.*

Tiebout / *vide* **Tipolt/Tiebald.**

Tipold/Tiebout. Tipoldus, Theobaldus, *vide* **Dietwalt.**

Totile. Totila. *q. d.* **dodle/** *hoc eſt*, paruus Deus. *Mart. Iſleb.*

Trude/Trudde. Trudo.

V

Vde. Vda, *quaſi dicas* **Hude** / *nomen mulieris deductum à cuſtodia. Ioan. Auent.*

Vadomar/Valdomar. Vadomarius, Valdomarius. *q. d.* **waldmeyer/** *hoc eſt*, præfectus ſiluæ. *Adr. Iun.*

Varamund. Varamundus, Pharamundus, *hoc eſt*, os verax. *vel* linguæ continens, *vel* os dignum & pleuum maieſtatis. *Adr. Iun.*

Vaſt. Vedaſtus.

Vdalrick/ Vdelrick/ Ulrich / Alarick. Vdalricus, Alaricus, Alricus, *hoc eſt*, omnium locupletiſſimus: ſupra omnes locuples. *Adr. Iun. vide* **Alarich/ Alrick.**

Vederick. Vedericus: diues pecoris. *Adr. Iun.*

Velleda. Velleda. *q. d.* **veelleed/** *hoc eſt*, multa mala multaſque calamitates pariens. *Vel q. d.* **veel hepde.** i. multos latoſque agros habens. *Adr. Iun.*

Venerick. j. Wenerick. Venericus.

Vercingetorick. j. Verſingetorick.

Vergobert. Vergobretus, *hoc eſt*, ſupremus exſequutor, ſummus magiſtratus. *Adr. Iun. Vel* Magiſtratus vitæ neciſq; poteſtatem habens: magiſtratus, cuius eſt ea quæ velit, in deliberationem vocare: magiſtratus cui ſumma ſit poteſtas & ſenatus habẽdi & ea proponendi, quæ viſum fuerit ad præſentem reipub. ſtatum pertinere: *quam dignitatem ij nunc in ciuitatibus noſtris habent, quos* **burgemeeſters/** *id eſt*, ciuium magiſtros vocamus. *Ioan. Becan. Verum* **Vergobret/** *eum nobis denotat* magiſtratum, cui vel poteſtas eſt ſtrangulandi. *I. Becan.* Vergobretus. *q. d.* **obereſt/** primus princeps: **werg.** i. opera, *quaſi* magiſter operum. *Franciſc. Hotoman.*

Vernulf. Vernulphus. i. veteranum auxilium. **vernum** *enim* veteranum dicitur *Germanis. Adr. Iun.*

Veromir. Veromirus, *hoc eſt*, præfectus prætoriis. *Adr. Iun.*

Verſinrick. Vercingetorix.

Verſingetorick. Vercingetorix, *apud Cæſarem, pro* **ſeer-ſin-rich/** *hoc eſt*, valde ingenioſus. *Ioan. Clauus, vel vt Ioannes Becanus explicat*, **ver-ſienichheptrich/** *hoc eſt*, diues facultate longe lateque omnia prouidendi. *vel* **ver-ſinnichept rich/** *hoc eſt*, qui prompto & ſolerti ingenio ad quæuis excogitanda abundat. *idem Becan.*

Vilpzecht. j. Vilwert. Vilipertus. *Ioan. Stumpff.*

Vilbzecht. Villibrechtus, *vide* **Philibert.**

Vertichο. Vertico. *q. d.* **vertich** *ſive* **verdich hooft/** *hoc eſt*, qui caput habet promptum & cõſilia expedita. *I. Bec.*

Vilwert/Vilprecht. Viluertus, Vilprechtus, Vilipertus, *hoc eſt*, multæ æſtimationis, auctoritatis & gloriæ. *Io. Stumpff.*

Viridomar/Vridomar. Viridomarus, Vridomarus, *hoc eſt*, pacis arbiter, *ſiue* præfectus. *Ad. Iun. Verùm Io. Stumpff. dicitur* **Fridomar/Fridmeper.** *Ioan. Auentino dicitur à* **meren.** i. augmentare.

Viſomar. Viſomarus, *hoc eſt*, prudens præpoſitus. *Adr. Iun.*

Vitig. Vitigis. *q. d.* **wittig**/*hoc eſt*, prudens, peritus. *Mart. Iſl. &* Induſtrius, prudens in re militari. *à* **witty.** i. catus, *apud Cymbros & Angloſaxones. Adr. Iunius.*

Vitomar. Vitomarus. *q. d.* **wijt-mar.** *hoc eſt*, vir latæ famæ. *Io. Becan.*

Vlfard. Vlfarus, *hoc eſt*, auxiliator, ſalutator. *Mart. Iſleb.*

Vlrick.i. Vdalrick. Vlricus, Vdalricus. *Adr. Iun. vide* **Alrich/Vulderick.**

Vlſing. Vlſingus, Vlyſſes. *Io. Auent.*

Volbert. Volbertus. *q. d.* **wolbert**/*hoc eſt*, lanuginoſus barba: cui barba eſt mollis inſtar lanæ. *Adr. Iun.*

Volckard/Volckhart. Volcardus, Volckhartus, *hoc eſt*, populi ſuſtentaculum & robur, populi columen. *Adr. Iun. Mart. Iſleb.* Demoſthenes, *vt interpretatur Andr. Althamar.*

Volckhart.i. Volckard.

Volcker. Volcherus. *virolá ☉. vt interpretatur Aud. Althamerus.*

Volckmaer. Folckmarus.

Volckwin. Volckwinus, Volckuinus, *hoc eſt*, populos vincens. *Adr. Iun. Verùm Mart. Iſlebius ſcribit* Volckwinus, *&* Volgewinus: victor populorum.

Volfran/Vulfran. Vulfrannus.

Volmar/Vulmar. Vulmarus.

Volmeper/Volmaer. Volmarus.*

Volrat/Wolrat. Volratus, *hoc eſt*, bene conſulens. *Mar. Iſleb. Io. Stump. aut q. d.* **Folrad**, *B. Rhen.*

Volwert.i. Fulbert. Volwerdus, Fulbertus. *Mart. Iſl.*

Vredegunt.i. Fredegunt.

Vridmeper.i. Viridomar.

Vridomar.i. Viridomar.

Vrſmar. Vrſmarus.

Vtel/ *vide* **Ottel,** Vto. *I. Stump.*

Vtil/Voudil. Vtilo, *diminutiuum eſt à cuſtodia & galea. Io. Auent.*

Vther. Vtharius. *q. d.* **vuder:** cuſtos exercitus. *Ioan. Auent.*

Vtherick.i. Eutherick.

Vto.i. Otto. *Ioan. Auent. vide* **Otto.**

Vue/Vue. Vuo, Ouo, Obo, Abaus, Vbā, Aba. *Ioan. Auent.*

Vulfran.i. Volfran.

Vulmar.i. Volmar.

VV

VVerdhoch. Verodoctius. *Ægyd. Schud.*

Waermond. Pharamundus, Variomundus. *q. d.* waramondus, *hoc eſt*, verum os, veritas oris, verus: *I. Stumpff. B. Rhenan. Io. Auent. vide* **Faramond & Varmond.**

Walbert. VValbertus, Gualbertus.

Walburg.i. Walpurg.

Walfrid. VValfredus.

Walther. VValtherus. *Io. Trittenhem.*

Waltrud. VValtrudis, VValdetrudis.

Walo. Vallia. *Io. Stumpff.*

Walprecht. VValprechta. i. VValwerda. *Mart. Iſl.*

Walpurg. VValpurga, VVolwerda. *Mart. Iſl.*

Wandler. Vandalus. *Io. Stumpff.*

Wandregiſel. VVandregiſilus.

Wanner. Vannius. *I. Stumpff.*

Welf. VVelpho.

Welphard/ *vide* **Velphard.**

Wenerick. Venericus, *hoc eſt*, paluſtriũ locorum diues. *Adr. Iun.*

Wentſelin/Wencelin. VVenceſlaus.

Werdrad. Frugi. *Io. Stumpff. vide* **Faſtrad.**

Werdwig. Vertico. *Æg. Schud.*

Wergobret/ *vide* **Vergobert.**

Werenfrid. VVerenfridus.

Wernher. VVernherus.

Werthrade. VVerthrada, *hoc eſt*, digna bonaque conſilia dans. *Adr. Iun.*

Weſterwalder.i. Weſterwald. Veſtiowalda. *Io. Stumpff.*

Wibert/Guibert. Guibertus.

Wicard/Wikard. VVichardus.

Wide/Guide. Vido, Guido.

Widmer. Vidomarus. *Io. Stumpff.*

Wigold/Wigoud. VVigoldus.

Wighelin. VVigelinus.

Wilfrid. VVilfridus.

Wilhelm. VVilhelmus, Gulielmus, Guilhelmus. *Germani ex duplici* **w** *prius in* **g** *vertunt. Iodot. VVillich. Verùm Ioan. Auentinus* **Willehelm/ Wilhalm/** *deriuat à* **hellen** *siue* **billen**. i. velle. *q.d.* qui vult galeam. Vilelmius *Pomponio Leto dicitur.*

Wilibald. VVilibaldus. *q.d.* **bile-walt/** *hoc est*, multis præfectus, multa gubernans. *Vel* **Wolwalt/** VVolwaltus, *hoc est*, bene gubernans. *Mar. Isl.*

Willebord. VVillebrordus, VVillibrordus.

Willehad. VVillehadus.

Wilimer/ Bilimer, Bilimerus.

Wilprecht. j. Wilwert/ Philibert.

Wilhilde. VVilhilda, Bulylda.

Windogast. VVindogastus, *hoc est*, honorandus ob victoriam. *Ioan. Becan.*

Winock. VVinocus.

Wirdtmer. j. Fridmaper. *Io. VVillich.*

Wire. VViro.

Wismar. VVismarus, *hoc est*, prudens præpositus. *vel* gnarus equorum, gnarus ductandi equestres copias. *Adr. Iunius.*

Witechund. Vitechundus. i. longè lateque notus. *I. Auent.*

Witherick. VVithericus. *q.d.* arietini gregis diues. *Adr. Iun.*

Witsineper. Visomarus. *Io. Stumpff.*

Witwer. j. Bitwar. Viduarius. *I. Stum.*

Wolf. VVolfius, λυκος, *hoc est*, lupus. *proprium nomen à Græcis sumptum, sicut* **Volckhart/ Leonhart/ Mangolt/** *&c. And. Althamer.*

Wolfard. VVolfardus. i. Bene valens, felix: beatus: fortunatus. *Ioan. Stumpf. Adr. Iunius.* cui res rectè succedit, aut qui feliciter pergit. *B. Rhen.*

Wolfart. VVolfardus, Lupinus & subdolus: indolis lupinæ. *Ad Iun.*

Wolfart. VVolfardus, *rectius* **Hulffart.** *vnde conuersum nomen* Rathulfus. *Mart. Isleb.*

Wolfard. VVolfardus. *q.d.* **Wolfhard** .i. is cui res rectè succedit, aut qui feliciter pergit. *B. Rhen. Verùm* **Wolphard/** Voliphardus *dicitur. Io. Auent. q.d.* fortis vt lupus.

Wolfel. VVolphelmus.

Wolfgang. j. Hulfgang. VVolfgangus, Hulfgangus. *Mart. Isl. &* Guolfgangus. *priore* **u** *in* **g** *mutato: sicut in* **Wilhelm.** *Iod. VVillich. sed Ioan. Auentinus* **Wolphgang/** VVolfgangus *interpretatur, q.d.* lupi incessus: **Wolph** *enim* lupus *dicitur, quem nos* **Wolf** *vocamus.*

Wolfger. VVolfgerus.

Wolmer. Valomarius. *I. Stumpff.*

Wolphram. Voliphoramus. *q.d.* luporum venator. **Wolphram** *Io. Auent. dicitur.*

Wolrat. j. Wolrat. Voleradus, Volratus. *Mart. Isl. I. Stumpff.*

Wolther. j. Walther.

Wolwerde. VVolwerda, Eucharia, gratiosa, venusta, Venus. *à* **wol/** *hoc est*, bene, *&* **werd/** *id est*, charus. *Mart. Isl.*

Wortigern. VVortigernus, *hoc est*, splendore auctoritatis acquirens. *M. Isleb.*

Wouter/ Wouther. j. Walther. VValtherus.

AVCTA-

AVCTARIVM,
PROPRIORVM NOMINVM GERMANICAE ORIGINIS ETYMA ET SIGNIFICATIONES vtriusque sexus declarans.

D. Ludolphus Potterus Groeningensis candido Lectori S.D.

GErmani veteres infantibus nomina non dabant, cùm primùm in lucem essent editi; sicuti hodie à prima natiuitate, eos, aut ab euentu, aut delectu quodam, & ex arbitrio nominamus: sed cùm ætatis progressu, possent naturæ atq; indolis suæ certa indicia prodere; tum è re puero vel puellæ nomen imponebant, quod obseruatam & quodammodo perspectam indolem significabat. Quod sapientiæ profectò ac prudentiæ est haud vanum, sed prope singulare quoddam documentum. Voluerunt enim prisci illi Theutones, probitatis, fidei ac virtutis amantissimi, sibi & suis honesta nomina dare, quorum monitu, frequentissimáque auditione, sese ac suos perpetuò ad honestatis studia, rectáque vitæ officia exhortarentur & incitarent. Quod cùm ex propriorum nominum Etymologijs euidentissimum sit, operæ pretium me facturum opinor, si Etyma à viris doctissimis perspicaci mentis acie, ac felici coniectura inuestigata, ad propriorum nominum originem & significationem faciliùs promptiúsq; cognoscendam, eis præfigeremus, vt labores nostri proficiant omnibus. Ex Francisco Irenico, & Ponto Heutero, huius studij diligentissimis cultoribus, plæraq; etiam ex eisdem autoribus, quos D. Kilianus, in compositorum significationibus explicandis, citat, desumpsi, quæ hoc Auctario, beneuolo lectori offero; ne, legendis Germanorum historiis, in quibus frequens horum nominum fit mentio, inanem operam sumat. His igitur fruere, ac vale.

A

Ard/aerd. Indoles. **Gottard.** Gottardus: bona indoles.

Albe. Semper. **Alberich.** Alberichus: semper diues.

Al. Totus. **Alrich.** Alaricus: totus opulentus.

Amal. Cœlum. **Amalfred.** Amalafreda: pax cœlestis.

Amel. Nutrix. **Amelfrede.** Amalofreda: nutritionis pax.

Anck. Adolescens, iuuenis.

Angel/Engel. Aculeum *significat, siue* limitem, *aut* cardinem. **Angelmar.** Angilomarus: augmentãs limitem.

Anse *vel* **Hanse.** Societas. **Ansegis** *vel* **Hansegis,** Societatis obses.

Athal.

Athal/Adel. Nobilitas. **Athelrÿck.** Athalaricus: nobilitatis diues.

B

Barth. Barba. **Adelbart.** Adalbertus: nobilis barba.

Brand. Hæc nomina incenſorem notant, & impulſorem. **Hiltebrand.** Hiltebrandus: amoriſtitio.

Brecht *ſiue* **Brecht.** Dignum, carum. **Adelbrecht.** Albrechtus: nobilis & carus. *Latini in bertus & pertus tranſmutant in nominum compoſitione.* **Dagobrecht.** Dagobrechtus: dignus qui ad multorum dierum ſpacia vitæ tempus extendat.

C

Coun/Coen. Audax, ferox. **Counrad/Coenrad.** Conradus: audax conſilium, conſultæ audaciæ vir.

D

Dit. Dominus. **Ditwald.** Ditwaldus: præfectus Domini.

Deud / Dud / Dÿd / Diet / Theut/ Thiet. Deus. **Deutwald.** Deudwaldus: **Theutwald.** Theutwaldus: Deus potens, diuina potentia.

Dieth. Officium, diuitiæ, *aut* præclara facta *ſignificat. Germanica nomina quæ finiunt in* **Dieth** */aut* **Died** */ Latini ea in* Theos *tranſtulerunt.*

Dietrich. Theodorus: facinorum diues, *aut* diues dei, *vel* multorum animalium. **Died/ Diederÿck.** *Hinc fecêre ſemigræcam & ſemigermanicam.* Theodoricus. *vtrumque corruptè, ſiquidem Germanica ſunt.*

F

Frÿ. Liber.

Frid. *Hæc à pace nominantur.* **Frideric.** Fridericus: diues vel amans pacis. **Fridgund.** Fredgundis: pacem ſuo fauore adducens.

G

Gard. Hortus. **Ermgard.** Pauper hortus. *id eſt*, exigui lucri.

Geis/Gis/Giſel. Obſes.

H

Hard. *à robore.* **Leonhard.** Leonardus: cui animus Leoninus: robur Leonis.

Hard. *Non ſemper* robur *ſignificat, ſed &* indolē, theſaurū, *ac* nobilitatis fontem. **Erard.** Erardus; indoles honeſtatis, *aut* honeſtati amans. **Liuard.** Liuardus: amoris Gaza.

Haue. Peculium. **Hauerÿck.** Hauericus: peculij diues.

Heir/Heer. Herus, Dominus.

Hette/Hedde/Hatte/Atte. Auo: Pater.

Hued/Huet *id eſt*, cuſtodia, *ſeu* galea.

Huld *ſiue* **Hild** *aut* **Hold.** *id eſt*, natura, indoles, *aut* amor. **Adelhold.** Adelholdus: nobilitatem amans. *Incompoſitione in bonam malamque partem accipitur.*

Hulf. Auxilium. **Landolph.** Landelphus. *q.d.* **Landhulff.** regionis auxilium.

L

Lauter. Purus. Lotarius, *quaſi* Lautarius, *à* **Lauter/Lautar.** Purus.

Luid. Populus. **Luidhulf.** Populi adiutor, defenſor.

M

Man. *id eſt, A* viro *quædam nomina ducuntur.* **Hartman.** Carolomannus.

Marc *vel* **Merc.** Limes eſt.

Mer. *à fama.* **Filmer.** *vel ab augendo* **Luitmer.** Litomarus: populum augens. Marus, *aut in* Marius, *quæ exeunt, præfectum magiſtratus ſignificant, aut quoddam augmentum.* **Waldomar.** Valdomarus: præfectus ſiluæ. **Adelmer.** Adalomarus: nobilitatem augmentans. *hæc à* **meeren** */ id eſt, ab augmentando dicuntur.*

Meyer. Maior, præfectus. **Conmeyr.** Conomarus. Audax præfectus.

Mund. *ab oris pulchritudine, vel à fatu.* **Adelmund.** Adelmundus: os nobilitatis. **Sigiſmund.** Sigiſmundus: os victoriolum.

O

Oede. Incultus, deſertus. **Odacker.** Odacer: ſterilis ager.

P

Pÿrecht. Poteſtas, dignitas.

R

Rad. *à conſilio.* **Chunrad.** Conradus. **Roen in radt.**

Retten. Liberare, ſaluare.

Rich. *à diuitiis.* **Henrich/ Hauenrich.** Opulentiam *ſignificat.*

S

Sige/Sege */ aut* **Zege.** Victoria.

Sigebot/ *aut* **Segebot.** Segibothus: victoriæ nuncius.

V

Vl. Totum *significat.* Vlrichus: totus diues.

VV

Wald/Walt. Potestas. **Romwald.** *q.d.* **Roemwald.** Romwaldus: potestatis gloriam habens.

Weert. Charus.

Win. Vincens. **Luitwin.** Luitwinnus: populos vincens.

Quædam nomina à Græcis originem habent ipsa compositione: vt, δημοδίνης. *nos* **Volckart.** λεωκράτης. **Leonhart.** χρύσωνδρος. **Mangolt.**

Wol. Bene.

VIRORVM NOMINA.

A

Adeldagh. Adeldagus: dies nobilis, felix.

Adelprecht. Adelprechtus: maiorum dignitas, honor.

Adelwaert. Adelawardus: nobilis, gratus hospes.

Alberedt. Alberedus: ad omnia paratus.

Alhart. Alardus: firmus, robustus.

Aluerhart. Aluerardus: obstinatus, pertinax.

Alwin. Alcuinus: vndiq; rem faciens.

Amalberg. Amalaberga: mons cœlestis.

Armgast. Armogastus: hospes pauper.

Arenhold / *vel* **Arnhoud.** Arnoldus: aquilis abundans sylua.

Arnold/ Arnoud. Arnoldus, *ac si diceres* **Ernhold.** Honestatis amans.

Arnhulf. Arnulfus: aquilinum auxilium.

Audeel. Audoëlus: antiqua nobilitas, antiquatores.

B

Balrijch. Balricus: subitò dives.

Bartijn. Bartinus: barbatus, adultus.

Benne. Benno: existens, sempiternus.

Berthold/Berthoud. Bertholdus: Bertam tenens seu amans.

Berthulf. Berthulfus: Bertam iuuans, defendens.

Bertwald. Bertwaldus: Bertam violans.

Blimar. Blimarus: boni rumoris author.

Boesmond. Boëmondus: os prauum, maledicum.

Boothulf. Botulphus: famulorum auxilio dives.

Breithard. Breithardus: cor amplum, magnificum.

Brupn. Bruno: fusci coloris.

Burghart. Burghardus: cor arcis instar firmum.

C

Carl/Carel. Carolus: durus, fortis.

Cheribert. Cheribertus: *vide* **Herbert.** *q.d.* **Herwert.** dignus præfectura exercitus.

Choun/Coun. Chuno, cuno: audax, ferox.

Chulbert. Chilbertus. *vel* **Childebert.** Childebertus: rutilis barba.

Chulprecht. Chilprechtus: aurea dignitas.

Clotard. Clotarius, *corruptè, à* **Gloothart** animo magno atque excelso.

Cunibert. Cunibertus: audaciam præ se ferens.

D

Dagprecht. Dagobertus: Dei *aut* diuina dignitas.

Dode. Dodo: mortuus. *à colore dictus.*

Dodeschijn. Dodechimus: mortis vmbra.

Dunentijc. Dumnorix Cæsaris: multorum collium possessor.

E

Eberhard. Eberardus: præfectus, legatus, *vel* verrinus ingenio.

Egbart. Egbertus: Barba rara.

Egenwin. Eguinus: singularis ac proprij lucri studiosus.

Elaerd. Elardus: indoles honestatis amans.

Erenbol. Erimboldus: caput honoratum, honore dignum.

Erijc. Ericus: gloria & honore abun-

abundans, honoribus illustris.

Ermenfred. Ermenfredus: pax miserac, alamitosa.

Ermgard. Ermgardus: hortus pauper, & exigui quæstus.

Ernst. Ernestus, Cæsari Arionistus: prudens, efficax, diligens: honestatis plenus.

F

Folrad. Folradus: plenus consilij.

Folbart. Folbertus: Barba densa, plena.

Fraihil. *corruptè* Pharahildis: elegans indoles, natura.

Framund. *corruptè* Pharamondus: ab oris dignitate ac gratia dictus.

Franc frp. Francus, ingenuus, liber.

Fredegans. Fredegandus: totus pacificus.

Fredegern. Fridigernus: pacem amās ac sectans.

Frederic. Fredericus: diues pacis, pacificus.

Fremond. Fremondus: os pacificum, paci studens.

Fribert. *corruptè* Philibertus: Bertam amans, ambiens.

G

Gairbald. Garibaldus: diligentissimus.

Garbrant. Garbrandus: igneus, ardens.

Gaudcrijc. Gaudericus: auri diues.

Geberhart. Geberhardus: animus liberalis.

Geberijc. Gebericus: largus, liberalis.

Geldaert. Gildardus: indole alacri.

Gelsont. Gelsondis: valetudo bona, firma.

Gerlaken. Garlacus: pannus integer. Nomen metaphoricum, significans talem hominem.

Gertbold. Gertholdus: Gertam tenens, amans.

Gild. Gildus, alacer, promptus. *Hinc componuntur* **Ermgild / Rijcgild.**

Giraerd. Giraldus, *vel* Gerardus: indoles vulturina, *id est*, rapax, vorax.

Godeleuen. Godelauus: vita otiosa, mollis, desidiosa.

Godehart. Godehardus: cor ac animus diuinus.

Godomar. Gundimarus: boni rumoris author.

Goetaert. Gotardus: bona ac innocens indoles.

Goofwin. Gosvinus: diuitiarum aceruator.

Gotefred. Gotefridus: pax diuina.

Gotschalc. Gotscalcus: bene in rebus diuinis versatus, diuina ratione cautus, strenuus.

Grimbald. Grimbaldus: ad iram pronus.

Groot-ald. *corruptè* Clodoaldus: ætas decrepita.

Guldhelm. *corruptè* Guilihelmus, *vel* **Willem.** VVilhelmus: deaurata cassis ac galea, quòd talem capite gerebat.

Guldebart. *corruptè* Guibertus: barba aurei coloris.

Gundmar. Gummarus: boni rumoris author.

Gundibald. Gundibaldus: bona ac oportuna festinatio.

Gundalt. Gundaldus: vegeta senectus.

Gutlah. Gutlacus: compotatio, *aut* conuiuium exigui sumptus.

Guntraat. Guntranus: bonum, syncerum consilium.

Gijsbert. Gisbertus: Gisam ardens, ambiens.

H

Haasthulf. Hastulfus: festinum auxilium.

Harald. Haraldus: crines antiqui, cani: coma moris antiqui.

Hartman. Hermannus: vir fortis, durus, robustus.

Heinhold. Heinholdus: prouinciæ Lucus.

Heinric. Heinricus: amplos possidens agrorum limites.

Helmond. Helmoldus: os tartari.

Helt. Helto: adolescens, *aut* puella calidi cordis, animosa.

Herbrand. Herbrandus: herum ardenter amans.

Herebert. Herebartus: *barba Heroica*, dignitatem præ se ferens.

Hillebrand. Hillebrandus: Hillam ardens, amans.

Hildehulf. Hildehulfus: bonarum indolum promotor.

Hulfs

Huiſprecht. Hubertus: domeſtica dignitas, laus.

Hunfred. Hunfredus: vicinorum pax.

I

Induitſmaer. Induciomarus. *Cæſaris.*

Iiſbrant. Iſbrandus: Iſam ardens, ambiens.

K

Katisfolc. Catiuulcus. *Cæſaris*: populus miſer.

Ketille. Cetillus: qui facilè titillatur, commouetur.

Kounhelm. *corruptè.* Cenelmus: inſigni galea fidens.

Kundigund. Cunigundis: bona ac prudens audacia.

L

Lancfranc. Lancfrancus: diuturna ac antiqua libertas.

Landalt. Landoaldus: antiqua prouincia.

Landwijn. *corruptè.* Landelinus: terrarum domitor.

Landprecht. Lambertus: ditionis ac prouinciæ potentia, ſcutum.

Landric. Landricus: multorum agrorum poſſeſſor.

Lau. Laudus: tepidus, ignarus parium ac factionum.

Laubulf. Laudulfus: tepidum ac paruum auxilium.

Laumaer. Launomarus: tepidus ac ſubfrigidus de aliqua re rumor.

Leeubard. Leobardus: barba leonina.

Leeumond. Lemontius: os leoninum.

Leeupold. Leopoldus: pes leoninus.

Leenwenhart. Leonhardus: cor leoninum.

Loothart. Lotharius: cor plumbeum, *id eſt* molle.

Lootwijch. Lodowicus: vicus plumbo abundans.

Luithulf. Ludolfus: populi adiutor, defenſor.

Luitprant. Lutprandus: homines in ſui amorem ardens excitator.

Luitwijch. Ludowicus: via popularis.

Lutfred. Luitfridus: pax populi.

Lutgier. Lutgerus: populi imperium affectans.

Luthard. Luthardus: cor populi.

Luthold. Lutholdus: Lutam tenens, ambiens,

M

Maerſcalc. Marſcalcus: cautus limitū præfectus.

Manfred. Manfredus: pax virilis, firma.

Manhard. Manardus: virilis animus.

Marcmaier. Marcomirus: finium præfectus.

Marthulf. Marculfus: Martis auxilium.

Medart. Medardus: animoſus cum cæteris multis.

Medehulf. Medulfus: ſocius, auxiliator.

Mederijc. Medericus: inter alios diues, opulentus.

N

Noodburg. Notburga: arx periculoſa, aut in extrema neceſſitate refugium præbens.

Nootmeier. Nodomarus: præfectus neceſſarius.

Noztbert. Nortbertus: lignum aquilonare, homo ita ſtupidus.

O

Oltgoetrijc. Orgetorix. *Cæſaris*: antiqua iuſtè poſſidens bona.

Othmaer. Othmarus: ſparſus ab Ottone rumor.

Othulf. Odulfus: Ottonis auxilium.

Otwin. Otwinus: Ottonis victoria.

P

Pippin. Pippinus: proprij commodi ſtudioſus.

Plechelm. Plechelmus: *A* Galea *diuerſis coloribus* variegata *dictus.*

Puppe. Poppo: vir ſe inſtar puppas comans.

R

Rampprecht. Rambertus: laudis ac honoris dignitas.

Ratbode. Ratbadus: nuncius diligens, celer.

Ratfreid. Ratfridus: pacem ſuadens.

Rathair. Ratherus: conſilij præſes, præfectus.

Rathulf. Radulfus: conſilio iuuans.

Reinbart. *corruptè.* Reinbartus: barba pulchra.

Reineer. Reinerus: ſyncera laus, honor verus.

Reinhart. Reinardus: animus integer, ſine fraude.

Reinheer. Reinherus: probus & æquus herus.

Reinier. Reinirus: puris renibus, *id est*, callus.

Reinolt. Reinoldus: casta, pura senectus.

Rijchair. Richarius: insigni coma ditatus.

Rijcmar. Rigomarus: rumor opulentus, *id est*, opulentiam promittens.

Rolant. Rolandus: terra rubra.

Root-dier/Rogier. Rogerius: animal rubrum.

Rothulf. Rotulfus: cohortis præsidium.

Rouhart. Ruwardus: cor & animus pœnitens.

Ruichbart. Rupertus: barba hispida, pilosa.

Ruimholt. Rumoldus: sylua rara, infrequens.

S

Scarpzecht. Scaprechtus: ius summũ, ad vnguem examinatus.

Scildric. Scildericus: scutato abundãs milite.

Sigebart. Sigibertus: barba victoriosa, posit victoriam videlicet sumptam aut depositam.

Sigefreid. Sigifridus: pax fœlix, boni ominis.

Sigismond. Sigismondus: os victoriosum, *hoc est*, de omnibus bene loquens.

T

Tankrecit. Tancredus: laborãs è dentibus.

Thietart. Theodardus: diuina inspiratione audens.

Thietdolen. Theodolus: diuina ope non errans.

Thiethulf. Theodulfus: diuinum auxilium.

Thietmaer. Thietmarus: rumor diuinus.

Tietberg. Tietberga: mons diuinus, sacer.

Tietzecht. *corruptè.* Theobertus: diuina potestas, dignitas, laus.

Tietrijc. *corruptè.* Theodorus: abundãs gratia diuina.

V

Vbald. Vbaldus: cito tuus, *scilicet* futurus.

Volchart. Volcardus: populi cor, *id est*, robur.

Volcher. Volckerus: populi dominus.

Volmar. Vulmarus: plenus rumorum aut rerum nouarum.

VV

Waldemair. VValdemarus: rumor violentus.

Walderaat. VValderanus: consilio pollens.

Walfreed. VValdefridus: pax tenera, *id est*, mollis, instabilis.

Walpert. VValpertus: valli munimentum, robur.

Walrijc. VValeric⁹: diues oppidorum vallis cinctorum.

Waltheer/Woutheer. VValtherus: syluæ, nemoris dominus, præfectus.

Wanijng. VVaningus: opiniator, variis deditus opinionibus.

Warmbolt/ *aut* **Warmenbaut.** VVermebaudus, VVarboldus: brachia calida, *id est*, delicata.

Warnar. VVarnerus: planè stolidus, fatuus.

Werenfreed. VVerenfridus: pacis impeditor, euersor.

Wibrant. VVibrandus: latè spargens flammam sui desiderij.

Willebort. VVillebordus: voluntarum explorator.

Willehad. VVillehadus: planè voti compos.

Wimont. VVimo: os patulum.

Winoc. VVinocus: felix in rebus agendis.

Winzin. VVinzinus: sensuum humanorum conciliator.

Witekint. VVitekindus: puer candidus, albus.

Wolbart. VVolbartus: barba lanea, prima lanugo.

Wolffang. VVolfardus: Luporum captor, domitor.

Wolfgang. VVolfgangus: incessus Lupinus.

Wolfhelm. VVolfhelmus: galea Lupina, *scilicet* eius pelle tecta.

A

Aal/Ael. *diminutiuum,* **Aelken.** Adelheidis: nobilis, præclara.

Adelacht. Adelegia: nobilitatis dignitas.

Adelgund. Adelgundis: antiqua probitas.

Adelhild. Adelhildis: nobilis indoles.

Altru/Aldetru. Altrudis: antiqua, *id est,* constans fides.

Amalfred/ *vel* **Emelfred.** Amalafreda: pax cœlestis.

Aude/Autgen. Auda: prouectior ętate.

Auerzoet. Auezuta: dulcissima, omnino suauis.

B

Baert. Barbata: barbam gerens, *id est,* adulta.

Baldegond. Baldegondis: matura ac præcox bonitas.

Balthild. Balthildis: alacris ac matura indoles.

Bathild. Bathildis: lucro dedita indoles.

Becce/Begge. Begga: ore venustatem præ se ferens.

Belie/ *corruptè, à* **Beelde.** Belda, *aut* Belia: imaguncula.

Berte. Bertha: digna.

Blijthild. Blitildis, Blichildis: læta ac hilaris indoles.

Brecht/à Precht. Brechta: grauis, dignitate plena.

Bruinhaut. Brunehuta: fuscæ cutis fœmina.

Bruneschild. Bruneschildis: à clypei fuscedine dicta.

C

Conigilde. Chunigilda: regis amor.

Conne. Cunera: audacula.

Cunigund/ *vel* **Kundigund.** Cunigundis, Chunigunda. *q. d.* **Coning gund.** regis fauor.

D

Dode. Doda: mortua. *à colore dicta.*

E

Edeltru. Edeltrudis: fides clara ac nobilis.

Elstruit. Elstruidis: stirpis nobilis, illustris.

Erlieue. Ereliua: honoris ac pudoris studiosa,

Els. *diminutiuum,* **Elsken.** Elsa: fragilis: *vt hoc ligni genus.*

Elure. Elura: hora præclara, boni ominis.

F

Fasteraat. Fasterada: consilij constantis ac tenacis.

Fredegund. Fredegundis: pax bona, syncera.

Fredewijt. Fredeswida: amplam possidens pacem.

G

Gardzud/ Gerdrud / Gertrud. Gertrudis: quæ omnia fidit.

Geisel/Gisel. Gisella. *q. d.* obses.

Gheert. *diminutiuum,* **Gheerthen.** Gherta: petitrix, desideratrix.

Godebaert. Godebarta: Berta bona, honesta.

Godelieue. Godeliua: deo chara.

Gudele/Goedele. Gudela: pars bona, felicem partem sortita.

H

Halinne. Halina: omnia sua faciens.

Heetwijch. Hedwigis: cunas ardenter agitans.

Heile. Heila: beatrix, liberatrix.

Hildegard. Hildegardis: bonarum indolum custos.

Hildegrond. Hildegrondis: profunda indole prædita.

Hiltru. Hiltrudis: indole fideli, aperta.

I

Ide. Ida. *Nomen veteris Teutonum Deæ.*

Ingund. Ingondis: omnino tota bona, ac proba.

Ise. Isa: glacialis, *id est,* frigida.

L

Landhilde. Landhilda: patriæ amans.

Leeuinne. Leuina: leæna.

Liefwijf. Liedewildis: fœmina ad tolerantiam nata.

Luite. Luta: popularis, familiaris.

Luitgarde/Lutgard. Luitgarda, Lutgardis: populi hortus.

M

Machtilde. Machtildis: robusta natura, virginum Heroina.

Malberch. Malaberga: mons stultorum.

Malhute. Malhuta: cute, carne, fatua, laſciua, ſalax.

N

Naecthilde. Nanthildis: nuda, aperta indoles, *ſeu* natura.

O

Oltcommer. Outcommera: vetus, antiquum debitum.

Ontcommer. Ontcommera: debitis ac oneribus liberata.

Oſterbert / Auſterbert. Auſtreberta: Berta orientalis.

Oud. Ouda, Oda: ſenior.

P

Puiſin. Puſinna: *felis nomen puellis datum.*

R

Ragenfreid. Ragefredis: pacem pluēs, *ſcilicet*, eloquenti lingua.

Rangetru. Rangetrudis: anguſta, ac dubia fides.

Regenſwijt. Regenſwida: generalis pluuia. *fœminæ nomen, cuius garrulitas omnibus nocet.*

Reinhelt. Reinaldis: probitas virilis, animoſa.

Rijcgild. Rijcgildis: alacritate abundans.

Rijchild. Richildis: indoles magna.

S

Soet. *diminutiuum*, **Soetken.** Zuta: dulcis.

Stilchild. Telechildis: modeſta indoles, natura.

V

Veelleets. Velleda: infelicium ominum vates.

VV

Walburg. VValburgis: arx munitiſſima, huius conſtantiæ fœmina.

Walraat. VValrada: bene conſulens.

Waltru. VValdetrudis: fides inſtar valli firma.

Welberade. VVelberada: bonum ſequens conſilium.

Wilde. VVildis: fera, agreſtis, dura.

Witeburg. VViteburga: arx ampla. *fœminarum nomina allegorica.*

NOMEN-

NOMENCLATIONES ANIMALIVM QVADRVPEDVM, VOLATILIVM, ET PISCIVM.

Lectori D. Ludolphus Potterus Groeningensis S. D.

DElegi, candide lector, Animalium quadrupedum, volatilium, ac piſcium nomenclaturas, quæ ad ſupellectilem vberem & fœcundam linguæ Latinæ, atque ad eruditionem inſtruendam plurimùm mihi habituræ momenti viderentur. Integram verò & exactam animalium deſcriptionem, quia à multis viris doctis ſuſcepta eſt ex profeſſo, non inſtituo, verùm ſuis eam autoribus relinquo; niſi quod de illis tantùm, quantùm docentibus in ludis ac diſcentibus conſtare, adprimè vtile ac neceſſarium eſt, breuiter indico, ne ſtudioſi rerum optimarum cognitione fraudarentur. Quod certè fieret, ſi quis eos remitteret ad fontes, hoc eſt, immenſa autorum volumina, quibus res tantæ, támque variæ, & accuratè & copioſè explicantur. Hæc quidem D. Kiliani lucubrationibus cenſui adiungenda, quòd multa appellationum occaſione adiiciantur, inſtituto labori conuenientia, ſcitúque digniſsima, vti lector æquus animaduertet ac probabit.

NOMINA ANIMALIVM quadrupedum.

A

Ape/Apinne. Simia. Simi⁹. *Apud poëtas nominatur, à* ſimis naribus, *id eſt*, preſſis: *aut* Simiæ *quaſi* mimæ *dicuntur, id eſt*, imitatrices, *quòd æmulæ ſint actionum hominis. Hinc Ennius citante Nonio: Simia quàm ſimilis turpiſſima beſtia nobis. Sunt autem diuerſorum generum, & cum accidentibus quibuſdam, tum vel maxima faciei figura inter ſe diſtinguuntur.* Simiæ *ſimpliciter ſunt, quæ hominis referunt faciem.*

Gebaerde Ape. Callitriches: Simiæ *ſpecies eſt. Dicta à* barbitio, *quòd* τριχας *Græci vocant: differt à cæteris Simiis toto aſpectu. Barba eſt in facie, cauda latè fuſa priori parte.*

Hont-ape. Cynocephali: *quæ canis faciem habent.*

Meer-katte/Meer-ape. Cercopithec⁹: *eſt* Simia caudata. *Germani* Maris Simiã *vocant, ideo quod tranſmarina fere appellent illi quæcunq; peregrina ſunt.*

Verckens-ape. Chœropitheci: quæ porci faciem reddunt. *Has Gaza* Simias porcarias *nominat.*

Vos-ape. Simia vulpina: *anteriore parte vulpẽ, poſteriori Simiam referens, Cercopitheci cauda, veſpertilionis aurib⁹, manibus huma-*

humanis, natos filios vtero exteriore tanquã magna crumena gestans. Gesnerus his addit duo genera Simiarum. Satyrus, Simiarum est genus pernicissimũ, tum quadrupes, tum rectè currens humana effigie, non autem hominum genus, quod credere puerorum est. Sphynx, Simiarũ generis animal est, fusco pilo, nammis in pectore geminis. Animal in Æthiopia natura mitissimâ. Sed Sphynx monstrum poëticum est, & fabulosum.

B

Beer/Beers. Vrsus, quasi Orsus. *Animal ab informi sic appellatum figura qua nascitur, actum demum lambendo (si vera sunt, ea de re quæ ab autoribus narrantur) à matre complatur. Siquidem ad commendandam industria atque assiduitatis vim, similitudinem illam autores nonnulli arripuisse videntur. Atq; hinc de Virgilio natum illud esse, se Vrsæ more versus suos parere primùm, sed deinde formare & perficere, laboriosè scilicet retractando & emendando. Vide vitam Virgilij.*

Water ofte zee-beer. Vrsus aquaticus, colore albo. *Cuius coloris in oceani insulis, ac præcipuè Islandia, Vrsi magni ac sæui reperiuntur. Vrsus hybernis mensibus somno se pascit, ac tempore sui latibuli nihil edit: sed ex eo egressus, herbã Arum (Aron) degustat, vt intestinum inedia contractum & corrugatum rursus laxet. Aristoteles.*

Brandhert. Tragelaphus. *vide* **Hert.**

C

Cameel/ofte Kemel. Camelus. *Dicitur κάμηλος, velut κάμπτηρ, quia μέσους κάμπτει τοὺς μηροὺς, hoc est, femora media inflectat, cùm ad sedendum cubandúmve se demittit. Belua inter bisulca maxima, longo & gracili collo, capite exili, altis cruribus, amplo pectore & villoso, tuberibus in dorso binis vt Ephippia eminentibus, colore fusco, qui & Camelinus dicitur. Plinius scribit, sitim hoc animal tolerare posse quatriduo, vnde & sitiens à Persio dicitur.*

Indiantsche Cameel/ofte Cameel ende Panterssche ghestachte. Camelopardalis, *animal à Cameli figura & maculis Panthera (Pantherã enim Græci Pardalin vocant) dictum, Varrone teste.*

Loop-Cameel. Camelus dromas. *vulgò* Dromedarius. *Cameli species est Arabica, à cursu seu velocitate sic appellata. Cameli Dromedarij sunt Cameli minores, omnia reliqua cum Camelis habentes communia.*

Chameleon. Chamæleon. *India animal quadrupes, facie lacerta, corpore toto aspero cuiusmodi Crocodilo est, murẽ quem Rattum dicunt, magnitudine & cauda refert, & lacertum, quem reliqua specie bona ex parte repræsentat. Animal pauidũ, colorẽ suum mutat, inflatus, pro corporis cui adhæret ratione, idque in timore potissimùm facit. Habet enim paucas in corde tãtùm sanguinis guttas: quæque sunt sanguine exiguo animalia, omnia frigidiora sunt; quæ frigida, idem & timida. Hinc, Chamæleonta mutabiliorem, prouerbiali dicimus figura, versipellem, inconstantem, ac tempore sese vertentem in omnem habitum, cuiusmodi Atheniensem fuisse legimus Alcibiadem.*

Ciuet. Cibeta, *quæ & Ciuetta Arabico nomine dicitur. Animal ab odoratis excrementis notũ. Gesnerus* Zibethi feles, **Zibethkatte** *nominat. Est enim* Zibethum, *aut* Zibettum, *odoramentum musco assimile odore, nascens in vtriculo testiculorum felli non absimile.* Catos *vocat hæc animalia ex Syria delatos Matthiolus.*

Crocodil. Crocodilus. *Animal quadrupes, ex genere amphibiorum, dictus ἀπὸ τοῦ κροκίζεσθαι κρόκον, quod croci reformidet nidorem. Animal est Ægypti, timidum, natura improbum, fallax, & ad rapinas faciendas, insidiasq; comparandas acerrimum ac promptissimum. Nascitur ex ouo, magnitudine oui anserini, vnde excrescit in horrendam magnitudinem ad cubitos vsque quindecim, vel etiam sexdecim. Sunt qui Crocodilum tamdiu augeri asserunt, quamdiu viuit. Squamis præduris, ostreorum modo, animal illud totum obducitur, & cute est contra omnes ictus inuicta. Solus bestiarum eliguis. Plinius, interdiu in terra, noctu in aquis degere Crocodilum, scripsit, tepentis vtrumque ratione. Noctu enim tepidiorem aquam experiuntur. Ad hæc, Crocodilo visus in aqua hebes, extra acerrimus. Omne Crocodili robur in cauda situm, qua captum vincit, ac mox cõficit. Hominis imprimis insidias struit, ac discerptũ deuoratúq; deplorat. vnde Paræmia orta, Crocodili lachrymæ.*

D

Dasse. Meles, *vel* Melis. *Officinis* Talus, *vel* Taxus, *animal medium inter Vrsum & Suem, Galeno teste. Dictum à melle, cuius auidissimum esse ferunt.*

Dos

Dromedaris. *vide* **Loop-Cameel.** Camelus Dromas. *in dictione* **Cameel.**

E

Eeghel. *vide* **Yser-vercken.**

Eenhoren. Vnicornis, Monoceros. *Fera atrociſſima, ac ſolitaria, in montibus excelſis, vaſtiſq; ſolitudinibus errans, vnicum cornu in media fronte gerens, cubitorum duorum longitudine, in acutiſſimum mucronem deſinens. Reperitur in India, Indiæq; vicinis deſertis. Vnicornes gemini ab Imperatore Turcico, in vrbe Arabiæ Mecha, ſepulchro & delubro Mahometis celebri, aſſeruantur, & miraculi loco oſtentantur: quorum maior cornu habet in fronte vnicum trium cubitorum. Geſnerus in hiſtoria animalium: Monocerotis cornu in maximo eſt pretio, quia venenis reſiſtit, & multis difficilibus morbis ex conuulſione ortis medicina eſt.*

Eeckhoren. Sciurus. *Animal ſic appellatum à tegumento caudæ villoſæ, qua ſupra dorſum reflexa ſe tegit & inumbrat. Sciuri tempeſtates præſagiunt, obturatiſq; qua ſpiraturus eſt ventus cauernis, ex alia parte fores aperiunt. Plinius.*

Elephant. Elephas. *Græcum & Latinum vocabulum. Cicero alēq́ boni autores* Elephantus *dicunt. Sabina lingua* Barrus *vocatur, vnde & Ebur dictum putāt, quaſi è* Barro. *Animalium terreſtrium maximum, docile, clemens, prudens, memoria valens. Mures maximè oderunt Elephanti.*

F

Fret. Muſtela ſylueſtris. *vulgò* Viuerra, furo, *quod genus facillimè cicuratur, albedine partis inferioris, morum aſtutia Muſtelæ ſimilis, aliearibus officit, mellis enim auida eſt.* Muſtela domeſtica, **Weſel** *vulgò dicitur.*

H

Hondt/ oft Teue. Canis. *animal φιλάνθρωπον, quare & κύων Græcis dicitur, à κύειν, amare.*

Bracke/ Spoor-hondt. Canis odoriſequus, ſagax, odorus.

Baſtarde windt/ half windt. Canis hybris, *vel* hybrida, ex venatico & gregario natus.

Dupnhondt. Vortagus: Canis qui ſua ſponte exit, domumq; prædam reportat. **Die voor hem ſelfs iaeghet.**

Engliſche Dogghe. Canis Molo-ſus. *Molοſſi, gentes Epiroticæ, fœcunditate canum generoſorum celebres.*

Gouchelaers hondt. Canis mimicus, qui mimorum vel hiſtrionum operibus ſubſeruit.

Haeſewindt/ wind-hondt. Canis venaticus.

Hupſ-wachter / Hupſ-rekel. Canis domeſticus, villaticus, villæ cuſtos.

Ioffrou hondeken. Catellus Melitæus: *qui ad fœminarum delitias ex inſula Melita, quæ vulgò Malta vocatur, Romā aduehi ſolet.*

Legge-hond / Vogel-hondt. Canis coturnicum.

Schaep-herders hondt. Canis paſtoralis, pecuarius, qui oues à lupo-rum iniuria defendit.

Scheepſ-hondt. Canis nauticus, qui mercium in naui cuſtos eſt.

Water-hond. Canis villoſus, aquaticus, qui plærumque villoſus.

Canum nomina vtriusque ſexus, ex Ouidio, Iunio, aliiſq; autoribus, conſcripta.

Al-vraet/ ſlock. Pamphagus, omniuorus.

Baſſer/ wachter. Hylactor, Hylax: *à latratu.*

Baſſerken/ Gupter. Canache. παρὰ τὸ κναχεῖν, *quod latratu perſtrepat.*

Bergh-hondt. Oreſitrophus: montibus innutritus.

Bergh-klemmer. Oribaſus, montiuagus.

Beſchiegen. Anyte: *à perficiendo, quòd herilibus votis in venatu reſpondeat.*

Blanck/ witken. Leucon: *à pili candore.*

Blicktandt. Aglaodos: *ab inſigni dentium nitore.*

Bonte hond/ Schimmel. Stricte: *quaſi* maculoſa & punctis interſtincta.

Boſch-hondt. Nape: *quòd ſaltus, qui νάπαι dicuntur inerret.*

Gautgen/ Hiet toe. Dorceus: *à perſequendis Damis, quas Græci δορκὰς vocāt: vel ab oculorum acie, quaſi* Derceus, *à δέρκω.*

Grijp. Harpalus: *quaſi* abundè rapax.

Guntere. *vide* **Baſſerken.**

Haeſt-op/ Snel. Podargas, *à pernicitate pedum.*

Haſe-windt. Leporarius, *ab indagando & capiendo, vel* lagon, *à venatu leporum.*

Jachtken. Agre: canis venaticus & venatica.

Leuken. Charon. *Æſchylo χάρων, quaſi* Leunculus *à ſuauedine Leoni peculiari.*

Loopaert/Snel. Dromas: *à curſu pernici.*

Moor/mozelle. Aſbolus: *à fuligine nigra.*

Pijl Snel/Vleich. Tigris: *à velocitate ſagittæ ſimili, quæ Tigri rapidiſſimo Hyrcanus amnis nomen creauit.*

Raſch/Snel. Argus, Vlyſſis canis: *à candore, vel à velocitate curſus.*

Raue. Corax: *à coruina nigredine.*

Rehe-hondt. Nebrophonus: hinnulorum pernicies.

Rupgèrt/Rupch-haer. Lachne, *quaſi* villoſus, *ab hirtis villis.*

Schaep-wachters hondt. Pœmenis: gregis cuſtos, *quaſi* paſtoricia canis.

Schiminel. *vide* **Bonte-hondt.**

Slit toe. *vide* **Gautgen.**

Slock/Wolf. Harpyia: *à rapacitate ſingulari.*

Slupmer. Læthargus: clanculũ mordens.

Snel/ *vide* **Haeſt-op.**

Snelle. Thous, pernix.

Spoor-hondt/Spoor-volgher. Ichnobates: feræ veſtigiis inſiſtens.

Sterck. Alce: *à roboris præſtantia.*

Swartgen. Melaneus & Melancheres: *à nigris villis, quaſi* atripilus.

Swart-voet. Melampus, nigripes.

Vleich. Aello: *ab impetu.* ἄελλα, *hoc eſt,* procellæ, non abſimili.

Vleich/Snel. Labros: *à rapida velocitate:* Pterelas, *quaſi alis actus.*

Voſgen. Lampurus: *à candæ nitore, aut vulpina ſpecie.*

Wachter. *vide* **Waſſer.**

Wilde-hondt. Theron ferinus: *à feræ indagine, aut à truci aſpectu.*

Windt/Vleich. Lælaps: *ab impetu turbinis in orbem veloci.*

Witſtert/ *vide* **Voſgen.**

Witten/ *vide* **Blanck.**

Wolf/ *vide* **Slock.**

Wolfken. Lyciſca: *veluti* Lupi progenies.

Woudt-hondt. Hylæus, *quaſi* ſyluaticus.

Hert. Ceruus. Cerui *dicti, quòd magna cornua gerant.*

Hinde. Cerua. *Animal vinax, imbelle, ac formidoloſum.*

Jong hert. Ceruus ſubulo, *cui prima erumpunt cornuum tubercula, habentq; cornua ſimplicia, minimeq; ramoſa, ad ſubularum ſimilitudinem.*

Biand-hert. Tragelaphus: *ex hirco & ceruo nomen inuenit. Nam hirci quidem inſtar videtur eſſe barbatus, cerui gerit ſpecie, ceruinus ipſi color, ſed nonnihil nigreſcens, quod & nomen Germanicum indicat. Eſt enim denſioris & nigrioris pili.*

Los/Lochs/Luchs. Ceruarius lupus. Lynx *quoq; dicitur: vnde Germanici* **Luchs.** *Fera acutiſſimi viſus. Excrimenta eius, quam ſub terram ſemper occultat, naſcitur lapis pretioſus,* **een Luchs ſaphir** / *quaſi* Lyncis ſaphirus. *Georg. Agricola.*

Peerd-hert. Hippelaphꝰ: *animal equo & ceruo ſimile, vnde nomen factum.*

I

Jiſer-vercken/Eghel-ſwijn. Echinus, *qui &* Erinaceus, *&* Herinaceus *dicitur: animal terreſtre cuniculi magnitudine, ſed ſpecie porcina, aculeis vallatus, quemadmodum Hiſtrix eſt. Inſidias ſibi fieri ſentiens, conuoluitur in formã pilæ, ne quid comprehendi, præter aculeos, poſſit.*

Swijn-eghel. Alterum genus Echini, roſtrum habens cani ſimile.

L

Loſch/Luſch. *vide* **Los/Lochs/Luchs.**

Luppaerd. Panthera, Pardalis, *vulgò* Leopardus: *animal ferum & maculoſum, Syriæ & Africæ peculiare. Maſculus appellatur* Pardus. *Latini* Variam *nominarunt, propter pellem maculoſam. Fera eſt Leoni capite ſimilis, & membrorum formã, minor tamen.*

M

Marder/Mater. Martes, is, fœm. *Fera exigua, ex genere Muſtelarum ſylueſtriũ, cuius pellis in magno eſt pretio: dicitur* Martes Scythica, Muſtela Scythica, Muſtela Sobella, *vel* Zobella: *genus eſt Muſtelarum omnium pulcherrimũ & nobiliſſimum. Pelles nominantur,* **Zabelen oft Marteren bellen.**

P

Peerd. Equ⁹, caballus: *animal generoſum, atque inter quadrupedes vtiliſſimum, multis modis, humanæ vitæ, ingenij ſimul & corporis viribus.*

Achter-wt-ſlaende peerdt. Equus calcitro.

Afwerpende peerdt / oft ketelich peerdt. Equus ſternax, qui ſeſſorem dorſo excutit.

Appel-grauw peerdt. Equus ſcutulatus.

Bruyn / Caſtanien-bruyn peerdt. Equus ſpadiceus.

Cort-boſtich peerdt / oft dempich. Equus anhelus, ſuſpirioſus.

Een cleyn peerdeken. Mannus, & Mannulus, equus puſillus, *apud Hor.*

Een magher peerd / magher-harſt / oft magher-hein. Equus ſtrigoſus.

Een ruyn. Equus canterius, *vel* cantherius, cui adempti ſunt teſticuli.

Een telle oft hakenepe. Aſturco, equus toletarius, gradarius.

Een treck-peerd. Equus helcyarius.

Geſadelt peerdt. Equus Ephippiatus.

Hardt-drauich peerdt / dat een harden draf heeft. Equus ſuccudator. Succullarij *dicuntur, qui ſubſultim moleſtè ingrediuntur.*

Hardt in de mondt / oft int gebit. Equus refractarius, duri oris.

Huer-peerdt. Equus meritorius, cõductitius.

On-geſadelt peerdt. Equus deſultorius, *vel* deſultor, à quo facilè deſiliunt inſedentes.

Op een telle gaen. Tolutim incedere. *Aſturcones & Gradarij tolutim carpunt inceſſus.*

Op een drp-slagh gaen. Eſt inceſſus equi tripedarij, diuerſus à ſuperiori. *Iunius exprimens vocem τριπαλον.*

Peerdt dat ſtruyckelt / oft ſtronckelt. Equus ceſpitator.

Poſt-peerdt. Veredus: equus viatorius.

Sacht-drauende peerdt. ὑπόπους, *opponitur* Succullario: *à Seneca* Tolutaris *dicitur, quia tollat volubiliter ac modicè veſtigia.*

Schimmel. Equus glaucus.

Schouwachtigh peerdt. Equus pauidus.

Spring-hengſt. Equus admiſſarius.

Vael peerdt. Equus giluus.

Wagen-peerden. Equi vectarij.

Motus equorum quatuor ſunt, vt Albertus tradit.

Die draff. Trottatio: *à qua Trotones equi dicti.*

Gaen op den draf. Peditatio, Trottationi ſimilis.

Die gangh / voet voor voet gaende. Ambulatio.

Die ſpronck. Curſus qui ex ſaltibus conſtat.

His addit Iunius, ἱππασιαν κυκλοτερῆ, *vernacula lingua fortè* **ronden draf** / *velut* rotundum curſum.

S

Salamander. Salamandra. *Lacerti genus, ſeu ſpecies potius maximè venenata, Crocodilo terreſtri facie perquam ſimilis, licet non ſit ſtellione maior: in igne viuit, eumque extinguit. Ariſtot. Plin. qui hanc rem vt exploratam ſcribunt, cauſam etiam inueſtigarunt, cur id efficiat* Salamandra: *quia corpus habet frigidum, maximeque humidum, quo ſingula quæcunque contigerit humectet, multo magis quàm limaces faciãt, illumq; humorem à corpore diffluentem, vim eam habere, vt ignem extinguat quem attigerit. Animal hoc Germani à maculis & punctis, quibus toto corpore pingitur & diſtinguitur, nominant* **ein maal** / *à pictura, vt videtur, macularum. Vocant & Molch / à lacteo liquore ſeu ſanie, quã irritata emittit, quod Plinius teſtatur, & experientiã conſtat. Durare in igne poteſt Salamandra, ſed breui tempore, Galeno etiam teſte. Si enim diutius manere in eo cogatur, exuritur in cinerem. Et Pierius, Salamandram non modo ardentes prunas non extinguere, verùm etiam è veſtigio emori, experimẽto ſe comperiſſe affirmat in ſua Salamandra. Fabuloſum itaque eſt, igne Salamandram non offendi, quanquã illud Plinianis adhuc temporibus incompertum erat. Illud ſanè admiratione dignum, quod traditur ab Æliano, Sues Salamandra impunè veſci, verùm vbi quis eius Suis, qui Salamandram deuorarit, carnem ederit, præſentaneo eo veneno correptum interimi.*

V

Vos. Vulpes. *Animal notum, fallax, malitiosum, astutum. Vulpes quæ apud nos capiuntur, rutilos habent pilos. Albæ in Hispania reperiuntur: nigræ & albæ in Moschouia, Norwegia, vbi & Vrsi & Cerui candidi, sed rarius conspiciuntur. Sunt & alia Vulpium genera.*

Vool-vossen. Vulpes, quibus gutur est quasi carbonum puluere conspersum, in albo videlicet nigricans.

Vrups-vossen. Alterum genus insigni nota à primo distinguitur. *Nam ab ore per caput, tergum, caudam, recta nigri coloris linea ducitur, tum per reliquum corpus, & pedes anteriores transuersa, ita vt crucis exprimat similitudinem. inde nomen illis est,* **Vrups-vossen** */quasi crucigeræ.*

Vlaeuw-vossen. Tertium genus est, quòd colorem Isatidis aut cœli sereni refert.

Z

Zibet-katte. Zibethi feles. *vide* **Ciuet.** Ciuetta.

AVIVM NOMINA.

A Rend. Aquila. *Regina auium, cui maximus est honos, & maxima vis, testimonio Plinij. Aquila, vt nomen interpretemur, ab acutè videndo dicta, vt nonnullis ex veteribus videtur, vtpote qui Aquilam, quasi aculam, ab acumine dictam asserunt. Alij ab aquilo colore vocem ducunt. Est enim aquilus color fuscus & subniger, ab aqua denominatus. Iniquissima vero circa pullorum educationẽ Aquila est: Alterum enim è duobus quos excluserit, in terram deiectum, pulsu alarum allidit, & alterum tantùm educat fœtu proprio, dum laborem nutricationis fugit, abalienato. Deiecti autem à parente vociferantur, periclitanturque, sed Ossifraga recipit eos benignè, & tuetur & alit, dum quantum satis est adolescant. Aristot. Non æquè omnia tamen Aquilarum genera prolem fastidiunt, sed difficilior in alendo Pygargus est. Diuersa sunt species Aquilarum, permagnæ, mediocres, paruæ. Plinius libro 10. cap. 3. sex Aquilarum species recensẽt, quem potissimùm sequemur.*

Arend/Adeler/*quasi* **Adel-arn.** *Hæc vox Germanis vsitatior est, videturq; composita, quasi* **adel-arn. Een edel arẽt.** Aquila nobilis. *Vt per excellentiam de vero ac nobiliori genere dicatur. In Aquila visus est acutissimus, in illa maximè quæ* Aquila nobilis *vocatur. Alluſit huc Horatius libro primo Serm. Sat. 3. Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum, Quàm aut Aquila, aut serpens Epidaurius. Hinc & pullos suos adhuc implumes vngue suspensos radijs solis obijcit, & aduersus solem intueri cogit, quos viderit ceu dignos genere, conseruat, qui verò flexerint obtutum, solisq; fulgorem ferre nequeunt, eos vt adulterinos abijcit.*

Been-breker. Ossifragus, & Ossifraga. *Aquilæ species est, ita dicta, quod ossa ab alto deijciat & frangat. Ab alijs vocatur,* **Steen-breker** */quasi dicas* Saxifraga, *quoniam ossa saxis iniecta confringat. Magnitudo eius, quàm Aquilæ, maior est.*

Vondten Arend. Heteropus, odis. *Aquila est, cuius crura coloribus diuersis insignantur, sinistrum cæruleo, vt rostrum quoque, dextrum fusco albicante. Venter fuscus est, & punctis nigricantibus maculosus, vt pectus etiam & collum, reliquum corpus magis nigricat, oculi subrubent, pars etiam alarum fusca est, & punctis notatur nigris vt venter. Capitis & ceruicis pennæ summæ rigere videntur, & dorsi mitium circa alarum summitates in gibbum attollit.*

Ent-vooder/oft Eent-vlieter. Aquila anataria, *quam &* clangam, plangam, *seu* morphium *appellant, ab anatum cæde, quasi dicas* Anaticida.

Vleck-arend. Aquila Nævia: *sic dicta à macula pennæ, cuius ingenium est testudines rapere, & deiectas è sublimi frangere ad saxa. Æschylus poëta, qui (vt ait Quintil.) tragœdias primus in lucem protulit, tali ictu extinctus est. Nam cùm in loco Aprico sederet, expositus soli, Aquila desuper volitans illius deluſa caluitie, quam lapidem esse putauit, testudinem quam pedibus vncis gestabat, demisit in Æschyli caput, tanquam in lapidem, vt fractæ testudinis carne vesceretur, eoque casu perijt. Valer. Max. lib. 9. cap. 12.*

Visch-arend. Haliæetus: Aquila marina. *Est enim Aquilæ genus in mari victũ quærens. Pascitur & rapina, sed quia vin-*

bus

bus destituitur, minoribus tantùm auibus, quibus prœualet, infestus est. Huius auis esus vetitus est Iudæis, Leuitici cap. undecimo.

Wit-stert. Pygargus. *Genus est Aquilæ, sic dictum, quòd caudam habeat albicantẽ.* παρὰ τὸ πυγὴν ἔχειν, ἀργὴν, καὶ λευκὴν. *Hesychius. Sunt qui putant esse Erodiorum genus: quæ ales coitui infesta est, vt quum mas cum fœmina coire velit, acri dolore oculorum vtrinq; soluantur, ac morientium penè similes abeant. Viuit Aquila longissimo tempore, quod adagium monet: Aquilæ senecta, Corydi iuuenta: Moriuntur autem Aquilæ non senio nec ægritudine, sed fame, in tantum superiore accrescente rostro, vt aduncitas aperiri non queat. Plinius.*

Berck-hoen. Attagas, Attagen. *Docti in Italia hanc auem* Francolinum *aut* Francolinam *nominant, voce diminutiua, à* Franco, *id est,* nobili, *quòd in cibo auium nobilissima delicatissimaq; sit. Germani vocant* een hasel-hoen / *id est,* Gallinam Corylorum, *quòd inter Corylos versari soleat.* Attagenes, *id est,* frangolinos aues, *Romæ Cardinalium cibum appellant. Amatus Lusitanus.*

C

Craepe / winter oft swarte craepe. Cornix, Cornicula. *Cornici vita longissima est, vtpote cui nouem nostras ætates dedit Hesiodus, vbi nouem pro multis accipiendum poëticè. Est autem hyperbole prouerbialis quod Martialis ait: Et cornicibus omnibus superstes, de vehementer annosis, ab auis huius prodigiosa viuacitate sumpta.*

Bonte craepe / oft Schilt-craepe. Cornix varia, cinerea, hyemis nuntia.

Hout-craepe. Cornix fera & agrestis: *maior reliquis est; color ei partim cinereus; ad albedinem vergens; partim fuscus, vt in capite & collo; ala variis mixtim coloribus tincta: degit in Syluis. Peucerus.*

een Roeck. Cornix graniuora: *est rostro albo, cætera nigra. Hanc* σιτοφάγον, frugilegam, *Arist. nominat.*

Steen-craepe. Pyrrhocorax, *id est,* cornix rupium: *quòd in rupibus degat & nidificet.*

Schijr-craepe. *Oceani Germanici accolæ, fortè quasi* clamosas cornices, *vel nomine per onomatopœiam facto, cornices quasdam appellãt, quæ Aquilam marinam sequuntur, & reliquias eius deuorant.*

E

Eendt-voghel. Anas.

De Wooyt. Anas mas. *Auis amphibia, à natãdo appellata, quæ & Græcis* νῆττα *vel* νῆσσα *dicitur, à* νήχεσθαι, *quod est natare.* Cicures, *sunt* anates domesticæ, *& sylvestres seu* feræ, **tamme/ ende wilde eenden**/ *diuersorum generum.*

Een Slupf/Slub. Boscas, anas sylvestris: *est rostro latiusculo, ad quandam cochlearis speciem, minor anate, colore cinereo, nigredine variato.*

Sinkente. Penelops. *Et hæc minor est anate, sed insigne habet puniceo colore collii.*

Een Teeling. Querquedula: minor Boscas. *Per onomatopœiam sic nominata videtur: aut fortassis à* querquero, *id est, frigido & hyemali tempore, quo maximè appareat. Iactas me, vt febris querquera, inquit Lucilius.*

Pijl-steert. Glaucium, *dicta auis ab oculorum colore: habet enim oculos glaucos: paulò minor est anate.*

Spiegel-eendt / een wild blaeuw eendt. Anas fera torquata minor.

Muggen-eendt. Anas muscaria, muscas supra aquam volantes captans.

Stoer-eendt. Anas fera torquata maior, *hoc est,* anas scrutatrix, *quòd rostro fodiens fundum, arenam & herbas, victum sibi perscrutetur.*

Een pijp-eendt. Anas fistularis, *à sono acutiore, quem fistulæ modo emittit, denominata. Tota quidem ponatur anas, sed pectore tantùm, Et ceruice sapit, cætera redde coco. Martial. lib. 13.*

Een Duycker. Mergus, *auis columbæ minor,* ab immergendo *dicta. Victum enim ex aquis conquirit, se immergens.*

Swarte duycker. Colymbus, mergus niger, fulica.

Ijs-duycker. Merg⁹ glacici, *vel* brumalis, *quem &* Mergum varium *appellant,* albo nigroq; distinctus.

G

Gans/Gent. Anser mas.

Goes. Anser fœm. *Anseres bonitate iecoris præstant. Plinius.*

Aal-ganser. Anguillarum deuoratores, anseres qui toti sunt nigri.

Grauw-gans. Est cinereus maior, *qui à colore vulgò* **grauw-gans** *dicitur.*

Est

Est eiusdem coloris ac figuræ minor, qui propter corporis leuitatẽ altius ac longius volat.

Boom gans. Anser Bassanus, siue Scoticus. Anserem arboreum *vocant vulgò. Est Anseri minor, sed eundem tamen voce & formâ referens. Nidificat in mari Scotico, in rupibus excelsis insulæ Bassi.*

Snee-gans/ Hagel-gans. *vulgò* Anseres niuis *siue* grandinis *vocantur: Estque hoc genus Anserum totum album, præter alarum extremas quatuor vel quinque pennas, quæ nigerrimæ sunt. Dicuntur*

Snee-ganseu/ *quòd sub initium hyemis, imminentibus iam nobis niuibus, migrare soleant. Sunt sanè qui Anserem niualem longè viuaciſsimum esse putant, ita vt ætatem maximè longæuam significaturi, vulgò dicant:* **Soo out als een Snee-gans/** *hoc est, tam prouectæ ætatis quàm anser niualis.*

Swemmer-ganseu. Phalacrocoraces: anseres natantes: maculam habent in medio capite. *Hinc fortaſsis nominantur, quia φαλακρὸς existimatur dici, quasi ὁ τὸ ἄκρον ἴχων φαλὸν, id est, λαμπρὸν: aues Balearibus insulis peculiares. A quibusdam* Aquatici corui *appellantur.*

Trap-gans. Tetraon. *Decet (inquit Plinius) Tetraonas suus nitor, absolutaque nigritia, in supercilijs cocci rubor.*

H

Hauick. Accipiter. *Appellatio communis est omnibus propemodum auibus rapacibus. Genera Accipitrum magnitudine, formâ, & venandi modo, inter se differunt.*

Buzart/ Bupsard. Buteo. *Genus præcipuum Accipitrum, à rustica quadam & vili ignauia & tarditate: Nam telo petitum, non ad primum vel secundum ictum, sed vix ad tertium cedere aiunt. Quæ Buteonis pigritia prouerbio occasionem præbuit, quod in homines, aut diutiùs ad mensam aut alibi ociosè desidentes, torquetur.* **Hy sittet als een Busard.** Buteonis instar sedet. *Item,* **Hy is wel te schieten.**

Oupuen-balcke. Accipiter palumbarius, Falco columbarius. *Palumbes imprimis persequitur.*

Smeerlin/ Smeerlin. AEsalo, *vel* AEsalon, AEsalus. *Genus Accipitris, qui soius omni tempore apparet, cùm extèri auolent. In quo Aristoteles à Plinio dissentit, illudque Triochi tribuit.*

Sperwer. Accipiter fringillarius: *qui à recentioribus* Nisus *vocatur.*

Steen-smetzer. Tinnunculus Accipiter. *Qui &* **Wannen-waher** *appellatur, quod alas Tinnunculi extendant, ventilentq; instar ventilabri, quod vannum nominant.*

Wachtel-hauick. Accipiter qualearius, qui coturnices venatur.

I

Ijs-hoghel. Alcyon, & Halcyon: *ab appellata, παρὰ τὸ ἰν ἁλὶ κύειν, quòd in mari pariat, Latinè* Alcedo. *Germani vera Alcyonis appellatione carent. Nam* Ispida *(quæ nomen à sono vocis habet) propriè dicitur* Auis glacialis, **Ijs-hoghel:** *Per hyemem enim apud nos manet, & circa aquarum ripas glacie concretas degit.* Ispida auis *est maximè solitaria, pennarum venustate pulcherrima, colore medio inter viridem & cæruleum.* Halcyones marinæ *raro apparent in littoribus, paulo maiores passere, colore cæruleo, viridi & subpurpureo mixto, rostro longo, tenui & luteo. Idem vtriusque nomen, quod in glaciali hyeme nidificent, pullosq; excludant. Vide Plinium de huius auis speciebus. Nidificant in scopulis maris, & incubare ouis, ac excludere pullos, in media solent bruma: quo tempore mare, tanquam inseruiens illis incubantibus, quietum est & placidum per quatuordecim dies, septem ante brumam, dum scilicet incubant, & septem à bruma, posteaquam pulli excluſi fuerint. Quibus quidem diebus ea tranquillitas non semper quolibet in mari contingit, at in Sicilo mari ferè semper. Plinius. Hinc prouerbium: Halcyonis agis dies: de tranquillam & ociosam vitam agentibus. Nam hi dies, quibus Alcyones incubant, & pullos educunt, dicuntur, ob eam tranquillitatem,* Halcyonides, Halcyonij dies, & Halcedonia, orum.

L

Lijster/ Lijster-hoghel. Turdus. *Auis nota, inter primas, à saporis bonitate, insignis. Martialis lib. 13.*

Inter aues Turdus, si quis me iudice certat,
Inter quadrupedes, gloria prima lepus.

Aristoteles Turdorum tria facit genera.

Viram

Vnum viſciuorum, quod Ariſtoteles ἰξοβόρον, Athenæus ἰξοφάγον nominat: Pica eſt magnitudine, nec niſi viſco atque reſina veſcitur. Hinc prouerbium Turdus ipſe ſibi malum cacat. Siquidem viſco capiuntur aues. Viſcum autem, atteſtante Plinio, non prouenit niſi maturatum in ventre, ac redditum per auium aluum maximè Palumbium & Turdorum. Alterum, Trichada: *Gaza* pilare *vertit. Hoc genus* Auē iuniperorum *vocant, quòd earum baccis paſcatur, magnitudine eſt Merulæ. Germanis* Turdum pilarem *vocant,* **een Kirammetz-voghel/ Wach-holder-voghel.** *Turdi tertium genus,* Iliacum *dicitur, Turdorum minimum, minuſque maculis diſtinctum. Theodorus & Athenæus* ἰλιάδα, *alij* τηλάδα *nominant. Eſt congregale, & Hirundinum modo nidificat: vulgò* **Wijn-droeſſel**/ *quòd uuas veſcatur. In vinetis enim ſub autumnum frequens eſt, & capitur. Eiuſdem generis eſt, quam aliqui* Turdelam *tanquam Latinè nominant: vulgò* **een Droeſſel:** *auis præ cæteris muſica. Eberus & Peucerus,* **een Sang-droeſſel/ Sangh-lijſter**/ *id eſt,* Turdum muſicum, *ad differentiam* Turdi Iliaci *ſuperioris, quem aliqui* **Root-droeſſel.** *i.* Turdum rubrum, *appellant.*

Lepeleer. Pelicanus, Platea: *à cochleari, cuius ſimilitudinem quandam Pelicani habet roſtrum. Pulli Pelicanorum parentes vbi conſenuerint paſcunt, veluti Ciconiarum etiam & Herodiorum pulli, quòd in ipſis nutriendis ſingulari beneuolentia parentes vtantur priùs. Cùm enim aliunde cibus non ſuppetit, eſculenta quæ priùs ederant, euomunt, & ad educandos pullos conuertunt, & ad volandum imperitis ipſis duces ſunt. Ælian. Quæ de Pelicano peregrina aue pictores finxerunt, & à quibuſdā literis prodita, quòd mater roſtro pectus aperiat, ſanguinemque ſuper pullos ſuos mortuos effundat, vt eos viuificet, nullo affirmari experimento poſſunt.*

M

Meerle. Merula. *Auis tota nigra, propter cantum pretioſa, ſed circa ſolſtitium muta.*

Blaeck-meerle. Merula noualis, nouālium: *quòd in nouālibus agris ferè degat, & circa loca paluſtria, roſtro & cruribus oblongis.*

Bruyn Meerle. Merula fuſca, *ex genere Merularum, quæ ſimilis eſt nigræ: ſed fuſca colore, & magnitudine paulò minor, ſaxa incolens, non canora.*

Ringh-meerle. Merula torquata. *Lineam habet albam ſub gutture verſus pectus, quæ totum eius collum ambit. Id genus circa montes reperitur, vocaturq; ab alijs* Merula ſyluatica, *aut* montana.

Steen-meerle. Merula ſaxatilis: *in ſaxis habitans, & propter cantum pretioſa.*

Watermeerle. Merula aquatica. *Veſcitur vermiculis aquaticis: Hanc Turnerus cornicē aquaticā nominat, & in Alcyone deſcribit eam Sturno paulò minorem.*

Witte Meerle. *Ariſtoteles in Hiſtoria animalium, & hunc ſecutus Plinius, teſtantur, quòd* Merulæ *circa Cyllenem montem Arcadiæ, nec vſquam alibi, candidæ naſcuntur. Albicant Merulæ, vt & Monedulæ in Norwegia. In Heluetia quoque captæ ſunt albæ Merulæ, roſtro tamen flauente, quod Geſnerus affirmat.*

Meeuwe. Larus, λάρος: Gauiam *tranſtulit Gaza. Auis auida & vorax. Gauiæ aliæ ſunt albæ, aliæ cinereæ.*

Larus cinereus, *vel* Gauia cinerea, (*plus enim cinerei habet, quàm reliqui*) *circa aquas dulces degit, & ad flumina lacuſque aſcendit, quæruláque ſemper eſt & clamoſa, piſciculos captans, & vermes ad ripas lacuum:* **een Meeuwe.**

See-meeuwe. Larus marinus albus: *in mari circumvolitat, Fulicis coniunctus.* Catarractes, Larus marinus: *maximus in Larorum genere, Miluo ferè æqualis, qui cadaueribus etiam hominum veſcitur. Alij* Mergum magnum *nominant:* **een Scholuer/ Scholfert.** *Eſt & alia ſpecies Lari,* Sterna *appellata, quæ marinis Laris ita ſimilis eſt, vt ſola magnitudine & colore ab illis differre videatur. Eſt enim ille Larus, marinis minor & nigrior. Volat ferè perpetuò ſuper lacus & paludes, nunquam quieſcens, ſed prædæ ſemper imbians. Friſij quoque hanc auem* **Stern** *appellant, eſtque apud illos fuſci coloris, & improbè clamoſa. Vide adagium:* Larus parit.

O

Ooruaer/ Ouwebaer. Ciconia: *Græcis* πέλαργος *dicitur, ab albis nigriſq; pennis: πελὸς enim nigrum, ἀργὸς candidum eſt.*

Cico-

Ciconijs non inesse linguas obseruatum est. Ideoq; earum vocem murmurationi potius esse similem, quàm clangori. Alites hæ parentes, solâ bonitate naturæ, nunquam desinunt; senectutem eorum curant; nec patrem neque matrem errare huc illuc cibi causa patiuntur, & dant operam vt eorum labore pascantur, quos ipsi genuerunt, educarunt-que. Vnde pientissimum illud ἀντιπελαργᾶν usurpatum in adagijs, quod significat mutuã officij vicem rependere, maximè nutricandi fouendique eos, à quibus aliquando fueris enutritus aut institutus. Ciconias non solum in ædium fastigijs & acroterijs, sed in altissimarum quoque abietum verticibus nidificare comperitur, quamuis quonam è loco venirent, quóve se referrent, Plinij tempore incompertum erat. Etenim siue discedant siue adueniant, obseruantes fallunt, quòd nocturnis temporibus vtrumque aggrediuntur: venisse igitur non venire videntur. Ex Africa ad nos vsque proficisci, multorum nõ incerta opinio persuadet. Ante abitum certo in loco congreganur, ex omniq; prouincia omnes in vnum cogumtur, consilia quasi publica de abitione ineuntes, ac commurmurantes, & si quam segnities morata est, aut adulterij crimen conuicit, eam communibus sententijs dispungunt, occidunt-q;.

Swarte Opeuaer. Ciconia nigra. *Reperitur in montanis & syluosis Heluetiæ locis circa Eremum D. virginis, circa Lucernam oppidum, & alibi. Forma & magnitudine à Ciconijs propriè dictis non differt.*

P

Paradijs-vogel/lucht-vogel. Paradisea vel Paradisi auis, *quam Gesnerus* Apodem Indicam *appellat: magnitudine est Turdelæ, miræ leuitatis, pennas habet tenuissimas, cauda & alis in orbem extensis, cùm pedibus careat, haud dubium est, sponte sustineri: vicissitudo etiam, si quid est lassitudinis, illam excutere potest. Cibum ei nullum esse putant præter cœli rorem, qui simul sit cibus & potus. Sunt qui nominant,* een **Lucht-vogel** / auem aëris, *siue quòd in aëre semper ferè degat, siue quòd eo etiam viuere vulgò credatur. Sunt & aues Paradisi dictæ, non quia ex paradiso veniant, sed ob insignem pulchritudinem, qua ita excellunt, vt nullus eis color deesse videatur. Captæ gemere non desinunt, nisi in libertatem restituantur. Super Nilo habitant, qui de Paradiso profluere perhibetur, rarè alibi repertu.*

Pellecaen/ *vide* **Lepeler.**

Phenix. Phœnix. *Arabiæ auis nobilissima, solitaria, Aquilæ magnitudine narratur, auri fulgore circa collum, cætera purpureo, cæruleam roseis caudam pennis distinguentibus, cristis capu: que plumeo apice coronestante. Extat de hac aue Epistola regis Æthiopiæ ad Pontificem Romanũ, quam Cosmographiæ suæ Munsterus inseruit his verbis. In terra mea est Phœnix auis, cuius anni vitæ sunt trecenti: Hæc prope finem vitæ tam altè cœlum versus euolat, vt à sole accendatur: Tum descendens & nido suo se ingerens, totus comburitur: E cinere verò subnatus vermis, in aliam eiusdem generis auem excrescit. Et Ouidius 15. Metamor. Vna est quæ reparet, seque ipsa reseminet ales, Assyrij Phœnica vocant, &c. Vide omnia quæ de Phœnice, seu fabulosè, seu verè prodi solent, apud Lactantium, in carmine inscripto, Phœnix.*

R

Reigher. Ardea: *dicta videtur quasi ardua, quòd altè volet. Nam cùm tempestatem præsentit, altè supra nubes volare dicitur: Item, cùm accipitrem fugit. Estque diuersorum generum auis.*

Blauwe ofte grauwe Reigher. Ardea pulla, cinerea, *vel simpliciter* Ardea: auis Diomedæa.

Witte Reiger. Ardea alba, Leucon: *ab albedine dicta.* Ardeola pelas *appellata, quòd non ita in altum volat, ab aduerbio πέλας, propè, quæ Græcis ἰρωδιὸς dicitur: ea de coitu ita angitur, vt sanguinem ex oculis emittat. Grammatici dictam volunt παρὰ τὸ ἐν ἕλεσι διατρίβειν, quòd in paludosis & humidis locis versetur, quasi* helodium *dicas.*

Bunte Reigher/ Puttoot / Roerdump. Ardea stellaris minor, *Græcis ἀστερίας, quòd punctis tanquam stellis eleganter picta distinctaque sit. Recentiores* Butorium *vocant, & cum Onocrotalo hæc Ardea ab imperitis confunditur; quoniam vt Onocrotalus vocem absonam & horribilẽ emittit. Vide infrà* **Vogel-rein.**

Riet-reigher. Ardea arundinũ: *quod inter arundines degere soleat, à diuersa facultate*

quem

quem edit : aliquando enim roſtro in cauo aliquo terræ inſerto ſonat, alij arundini alij aquæ roſtrum cum mugit inſerere eum putant. Sunt qui aquam roſtro haurire dicant, & rurſum emittere. Ardea quoddam genus compoſitum videtur ex ardea pella & ſtellari. Id Geſnerus appellat Ardeam ſtellarem maiorem.

S

Sneppe. Ruſticula, perdix ruſtica maior, Gallinago, ficedula. Ficedulam *appellant* **Sneppe** *quòd auidiſſimè hiantibus faucibus muſcas captet & culices. De alia verò Ficedula ſenſiſſe videtur Martialis quod ſcripſit lib. 13. Quum me ficus alat, quum paſcar dulcibus uuis, Cur potius nomen non dedit uua mihi? Geſnerus hanc auem Curruca vel atricapillæ ſimillimam ſcribit, aut potius Erithacum eam eſſe.*

Hout-sneppe. Ruſticula ſyluatica, menſarum delicijs maximè nobilis.

Poel-sneppe. Ruſticula minor: Gallinago minor, *ad ſtagnorum crepidines frequens auicula:* Delicias menſarum, & Heroum dapes *vulgò nominamus.*

Strups' vogel strups. Struthocamelus, *non* Struthiocamelus, *inquit Geſnerus: Latini recentiores* Struthionem *vocant. Auis Libyca prægrandis, crura ei alta, ſimilia cruribus Camelorum. In altum porrigit caput quidem exiguum, ceruicem verò magnam & proceram, molles plumæ, vngula fiſſa, magnitudine propemodum bubuli.* Struthocamelus *ambiguus eſt inter terreſtria & aëria. Verè enim volucris non eſt, quæ nequaquam propter vaſti corporis magnitudinem, vt volucris, tollere ſe humo poteſt: Pennæ autem alæq; illi ob id tantùm à natura datæ vt curſum adiuuent: pernicißimè enim currit, vt ex Xenophonte liquet. Magnæ ſtoliditatis auis: Nam cùm auium ſit grandißima, ita vt altitudinem equitis equo inſidentis excedat; tamen ſi colla tantum fruticibus occultauerit, latere ſe totam exiſtimat, cum reliqua magna admodum corporis moles in aperto relinquatur. Quanquam Diodorus id non ex ſtupore fieri contendat, ſed quia ſit ſibi conſcius, habere ſe caput admodum debile, occultare id quamprimùm ſtudeat. Ferrum concoquere aiunt, quod ob caliditatem vehementem, & ventriculi contingit craſſitudinem. Abſurdum id penitus eſſe Cardanus probat. Idem affirmat Albert. Ferrum, inquit, à me pluribus huius generis auibus obiectũ eſt, quod illæ deuorare noluerunt: oſſa tamen magna in breues partes truncata, & lapides auidè comederunt.*

Swane. Cygnus. *Ab Ariſtotele dicitur* καλλίπαις *&* πολύπαις, *quia plures producat & ſpecioſos fœtus. Item* εὔγηρως, *quòd ad ſenectutem ſatis commodè & non grauem ſibi perueniat. Latini* Olorem *dicunt. Iunius* **Ijupler** *eum propriè dicti putat, à querula voce. Secundum alios* Olor, *quaſi* ὅλος ὠρᾶος, totus pulcher: cygnus, *à* κνκάω, *id eſt,* fodere, *vel* turbare, *quòd* cœnum, *alimentum quærens, præ cæteris auibus aquaticis turbare ſoleat. Morituri ſuauiter canunt, quod tamen ſine experimento certo aliquo de ijs proditur. Martialis lib. 13. Dulcia defecta modulatur carmina linguâ Cantator Cygnus funeris ipſe ſui. Hinc Cygnea dicitur cantio, quicquid vel in Eloquentia vel doctrina alicuius ſenis, ſedatum, ſuaue & elaboratum eſſe videtur. Cygnum canentem pauciſſimi audiuerunt, etiamſi vulgatior fama tenet, ingruente fatali momento, vt inquit Cælius. Ælianus lib. 1. hiſtoriæ variæ: Ego Cygnum, ait, nunquam audiui canere, fortaſſe neque alius.*

V

Valck. Falco. *Auis ex accipitrum genere, dicta, quòd vngues more falcis habeat introrſum flexos. Feſtus.*

Bergh-valck. Falco montanus.

Boom-valck. Dendrofalcus, *ſeu* arborarius falco.

Blauw-voet-valck. Falco, cui pedes cærulei ſunt: Cyanopoda *dixeris.*

Cool-valck. Carbonarius falco, niger.

Groote oft gier-valck. Falco magnus. Hierofalcus, *quaſi ſacer Falco: quod nomen magnitudinis & virium ergò meretur.*

Hoger-valck. Falco gibboſus: quòd breuitate colli & alis eminentibus, inſignis gibbo videatur.

Roode-valck. Falco rubeus: *ex numero maiorum eſt Falconum, qui cùm mactilentus eſt, melius aucupatur.*

Steen-valck. Lithofalcus.

Witte valck. Falco albus: *à pennis albis.*

Vogel-vein. Onocrotalꝰ *Græcis vocatur,*

propter

nomen factum videri potest. Et Germani adeò **Vicken** *dicunt, pro tundere vel pungere, vt aues rostro solent.*

L

Lampzep. Lampetra, Mustela, *vel* Lāpreda: *Piscis lubricus, colore cæruleo, septem paruis fistulis, mirabili ordine distinctis, acceptam aquam remittens, quem alij* Mustelam stellarem *vocant.* Lampetra *dictus est à* lambendis petris, *quòd integrum ferè diem, ore succiso, denticulis circũuallato, saxis quemadmodum & picatis nauium clauis sic inhæreat, vt ea lambere videatur.*

M

Mosselen. Conchæ, Conchylia. *Sed* Conchylium *nomen est generale omnibus Cõchis. Illud autem Concharum genus, quo littora oræque maritimæ apud nos scatent,* Mitulos *vocant,* μύαχας. *Nam* μύαξ *Concha species est, Latinè* Mitulus. *Conchylium tamen nec buccinum est, nec purpura.*

O

Oesteren. Ostrea, æ: *Pisces biualuij, testa duriore contecti, Concharum generis nobilissima, atque inter lautissimos recepta cibos.*

P

Pieterman. Draco marinus, *quem* Araneum *Plinius vocat. Piscis est littoralis, noxiam in dorso spinam ferens. Plin. lib. 9. cap. 48.*

Pijl-steert. Pastinaca. *Piscis marinus, caudam habet oblongam, & in ea aculeum seu radium, quo nihil est venenatius. Græcis* τρίγων *dicitur, est planus cartilagineus, læuis, sine squamis aculeáq; in toto corpore præterquam in cauda, in qua aculeũ (vt dictum) habet. Germani inferiores vocant* **Pijl-steert**/ *quæ vox sagittæ caudam significat, id est,* caudam sagittatã. *A quibusdam appellatur* Raia venenata. **Stekel-roche.** *Ab aculeo siue radio in cauda venato. Venatu detenta, spinam quã in cauda gestat, in raptorem iaculatur, ictu maximè letali, nisi coagulo leporis vel hœdi vel agni drachmæ ponderis ex vino succurratur.*

Posch/**Post.** Porculus, Porcellus. *Piscis est Porcum mentiens, continente spinarum serie ad modum setarum, capite & cauda eidem animali non dissimilis. Gesnerus* Cernuám *appellat.*

Q

Quappen. Holothuria, orum: *aqualiũ sunt, minimùm sensus ac motus habentia, quæ cibis idonea non sunt, sed in litoribus neglecta iacent.*

R

Roche. Raia. *Piscis plurimorum est generum: Græci* βάτον *vocant, ex eo quod eius cauda aculeis quibusdam armata sit, ad similitudinem rubi sentis, mora agrestia ferentis, qui Græcis* βάτος *dicitur. Piscis est planus cartilagineus, fœcundissimus, fœcunditatis causa est, quod fœtus eius propter aculeos à paucis piscibus deuorari potest. Germani* **een Roche** *nominant, ab asperitate forsan: nam* **Rupch**/ *nobis asperum est.*

Glatte Roche. Raia læuis.

Kamelot Roche. Raia vndulata, *siue* Cinerea læuis. *Species prima, à maculis vndarum modo flexuosis.*

Steern Roche. Raia asterias, stellata: *à stellularum muricupata pictarum specie.*

Nagel-Roche. Raia clauata: *ab aculeorum magnitudine & similitudine cum clauis æreis aut ferreis.*

een Bleet/**Snuptert.** Raia oxyrynchos: *ab acumine rostri: corpore maximo, quam vaccam vulgo vocant.*

Spieghel oft Ooghen-Roche. Raia oculata: *à maculis oculorum figuram referentibus appellatur. In vtroq; enim latere magnam maculam habet oculis similem.*

S

Salm. Salmo. *Piscis ille generosus fluuiatilis est, si recens sit: sin salitus,* **Lachs** *dicitur. Vocabulum à sale deductum videri potest, quod hi pisces in magna copia salis, vel sale muriaq; imeterari soleant, in tonos conciti.*

Lachs. Esox salsus, infumatus. *Putant* **Lachs** *dici, quasi* Lassum, *à langiditate.*

Jonghe Salm. Salar: paruulus Salmonis fœtus.

Half-wassen Salm. Sario, onis: mediæ ætatis Salmo.

Scharde / Scharre. Rhomboides, à Rhombo paululum differens.

Schelluisch. Asellus callarias: *Dictus autẽ* **Schelbisch**/ *à scabra cute, vel squamata, quia* **Schelle**/ **oft Schelffe**/ squama *est. Etenim squamis densis cau-*

contextus est: piscis mari peculiaris, ex Asellorum genere, sed minor.

Schip-beletter. Echeneis: *dicta ἀπὸ τοῦ ἴσχειν τὰς ναῦς: à retinendis nauibus. Latinis ab eodem effectu* Remora, *à Plauto* Remiligio *vocatur: quia nauibus adhærens, remorari eas creditur. Aristoteli & Plinio paruus est piscis, non maioris quàm pedalis magnitudinis, limacis magnæ similis, nauigia stare cogit, nullo suo labore, nec alio modo quàm adhærendo carinæ, cui pinnas applicans, & in transuersum dilatans, nauis citissimæ cursum moratur. Gesnerus talem vim* Lampetræ *adscribit, ac Romam proficiscens, id se expertum testatur. Imago est infirmitatis humanarum virium quæ à lenissimis etiam creaturis, infringi & euerti possunt.*

Schoen-maker/Zeelt/Slije. Tincta. *Piscis est palustris & fluuiatilis. Ex recentioribus quidam* Teucam *aut* Thincam *eum nominant:* Tinca *magis arridet, quasi tincta: colore enim à plarisq; aliis piscibus multum differt, & viridi nigricante quasi tincta videtur. Ausonius.* Quis non & virides vulgi solatia tincas Norit. *Hanc natura ipsa videtur in vulgi pauperisq; plebeculæ solatium protulisse.*

Scholle/Platdijs. Passer piscis. *Passeres à colore passerum auium dictos putant, parte enim supinâ candidi, pronâ verò terrei coloris sunt. Passerem Ausonius* Platessam *dixit. Nos* **Platdijs** *nominamus, à Græco* πλατὺς: *est enim de genere planorum & latorum: aliqui appellant* **Scholle.** *Quod nomen ad soleas tantùm pertinere, vt & nomen præ se fert, putatur.*

Scholle/oft Tonghe. Solea: *à figura soleæ, quæ solo pedis subiicitur. Piscis planus, tenuis, longiore contractioreq; corpore quàm Passer, ita vt Passer inter Soleas & Rhombos medius sit, pedali magnitudine, supinâ parte candidâ, pronâ nigricante, in qua oculi insunt, ore incuruo sine dentibus. Vocant alij* **Scholle**/ *alij* **Tonghe.**

Spierinck/ Stinck-visch. Apua cobitis, vel Aphya: *Dicta Aphya ὡς ἄμα ἀφύης ἔχειν, quasi non nata, teste Athenæo. Sunt minutissimi pisces, ex spuma maris apud Batauos copiosè generantur, vbi post diuturnas siccitates copiosi imbres ingruunt.* Apua vera *vel* Aphya *Aristoteli* ἀφρίνη, *Athenæo* ἀφρύη *dicitur, neque enim gignit, neq; gignitur, sed ex spuma & originem & nomen habet: ἀφρὸς enim spuma est.*

Spyot. Apua infumata, Halecis soboles.

Steur/ Stoer. Accipenser, *qui vulgò* Sturio *dicitur: vel* Aquipenser, *ab acuta rostri figura porrecta, estque corporis trigonâ specie. Cibi parum aut nihil admittit Sturio, cùm sola aëris tranquillitas ad cibum ei sufficiat. Hinc celebre apud nos prouerbium in hominẽ nullius aut parcissimi cibi: Aere eum vesci instar Sturionis:* **Hy leeft hy die windt als een Steur/** *hoc est, vore pascitur aut victitat.*

Spuytser/ die water wt de zee op blaset. Physeter. *Belua marina admirandæ magnitudinis, ex genere Balænarum, à quo ἆμ, quòd aquas in altum reflet, & sibilum quem flatus suo meatu, præsertim per angustum eluctans, edat: Et quia vndas capite emittit & eiaculatur. Maximum igitur terrorem nauigantibus incutiunt Physeteres.*

T

Tonghe. *Vide suprà* **Scholle.** Solea linguaca.

Tumelaer/meer-swijn. Delphin, Delphinus: Sus, *vel* Porcus marinus. *A mirabili agilitate, qua se in maris superficiem sæpissimè vibrat,* **Tumelen** *vulgò dicitur. Estq; inter omnia animalia terrestria & marina velocissimus, quippe qui malos etiam nauigiorum maiorum supersiliat, perinde ac sagitta pernix. Constat autem vnicuique maris accolæ, quanta se velocitate Delphini iaculentur, quæ cùm referuntur, incredibilis habetur ijs qui non spectarint. Belua hæc marina est* φιλάνθρωπος, *& incredibili erga homines, præcipuè impuberes, affectu, illisq; colludere gestit, ac minis biandimentis gratificari. Plerisque mortalium, extremo vitæ periculo in mari laborantibus, ab animali hoc sponte auxilium allatum, multis exemplis confirmat Plutarchus, Delphinum natura, terra procul, adeò violentum, pernicem, atque agilem esse iussit, vt velocitate cuncta animalia superet. eundem autem simulatque terram attigerit, vix in arenam exceptum, confestim emori.*

V

Vijf-voet. Stella. *Piscis marinus, sic dictus à stellæ pictæ specie: habet enim quinque radios, qui ex multis particulis tanquam ex multis vertebris componuntur, vt in aqua*

mobiles eſſent, in quarum medio oris ſitus eſt & quinque dentium. Sunt multæ earum differentiæ, de quibus copiosè Geſnerus.

Vooren. Trutta, Truta, Forio. *Piſcis hic* Varius, *&* Variolus *aliàs dicitur. Hatũ aliæ ſunt fluuiatiles, aliæ lacuſtres.* Trutas, *inquit Platina, à* trudendo, *quaſi truſiles, linguâ vernaculâ dictas putat: ſemper enim in aduerſum & impetuoſum flumen Truta nititur, aduenientes vndas ſuperare contendens. Germanicum nomen* **Vooren** *ab igne factum videri poteſt, quaſi* **Vuyren**, *à rutilantibus igneo colore maculis. Vnde &* Varius *à punctorum varietate nominatur, vel à voracitate: aliqui enim* Truttam *appellatam volũt, quaſi* troctam, *quod Gracis voratem ſignificat.*

VV

Waluiſch. Balæna. *Belua marina, qua & Cetus, vel Cete neutr. plurale: Piſcis Cetaceus omnium aquatilium maximus. Balænam à βάλλειν, quod aquas emittat, dictam putant. Melius autem quaſi φάλαινα, hoc eſt, beluam conſpicuam, propter maculas albas quibus ſplendet. Naues euertunt Balænæ vel Ceti illi, niſi ſono tubarum, aut miſſis in mare rotundis & vacuis vaſis, abſterreantur.*

Wijtinck. Aſellus mollis. *Eſt hic Aſellorum è genere molliſſimus omnium.*

Z

Zee-haen. Lyra, Gallus marinus.

Zee-haes. Lyra altera, lepus marinus: *à longiuſculis cirris ſub branchijs, tanquam auriculis, dictus videtur. Veterum Lepus marinus erat venenatus.*

Zee-hond/ Zee-kalf. Phoca: *Nomine ducto ex βόαω, ob boatum vel mugitũ quem per ſomnia edit. Belua marina corio & pilis tecta, vnde &* Vitulus marinus *appellatur,* **Zee-kalf.**

Zee-wolf. Lupus marinus: *Appianus* Feram marinã *dixit, vulgus vernaculâ lingua nunc* Lupum marinum, *nunc* Canem *nominat.*

Zee-coninck. Mullus, Barbatus. *Varr. Adr. Iunius.*

De marinis & fabuloſis aliquot Poëtarum monſtris.

Meer-man/ Zee-man. Homo marinus, *qui &* Triton *dicitur, de quo Virgil. Frons hominem præfert, in piſcem deſinit aluus. Eſt monſtrum marinum, à capite ad vmbilicum homo, inde Delphinus, & tanquam ἰχθυοκένταυρος, id eſt, ex piſce Centaurus. Eugenio quarto Pontifice apud vrbem Sibinicum in Illyrico captus eſt marinus homo, qui ad mare puerum trahebat. Is à currentibus, qui rem aſpexerant, lapidibus fuſtibuſque vulneratus, in ſictum retractus eſt. Huius effigies penè humana, niſi quod cutis anguillæ erat ſimilis, & in capite duo parua habebat cornua. Manus quoque duorum tantùm digitorum formam exprimebant. Pedes autem in duas veluti candas finiebantur, à quibus ad brachia ala, ut in veſpertilione, extendebantur. Baptiſta Fulgoſius. Anno* 1546. *captum eſt monſtrum marinum in mari Balthico, non procul ab Hafnia Danici regni metropoli, caput, collum, humeri, thorax, humanâ ſpecie, caput raſum, vt monachi, de collo humeros, thoracem, cucullus quaſi pependit, qui niger & rubris maculis fuit variatus. Vnde monachi ipſi nomen impoſuerunt. Monſtrum ad regem delatũ, & obrauitatem & miraculũ aſſeruatum eſt. Aliud illo mirabilius captum eſt in Polonia Epiſcopi habitu anno* 1531.

Zee-ioffrouw/ Meer-minne. Siren. *Sirenes Poëtis mõſtra ſunt marina, ſupra aues, (nõ piſces) ſuperius homines virgines facie. Ouidius. Monſtra maris Sirenes erant, quæ voce canorâ, Quaſlibet aduiſſas dementẽt rates. Sirenes igitur inter aues commemorandæ ſunt, quia aues ſunt monſtroſæ, tametſi & marinæ horrendæ monſtra legantur, quæ alicubi dicũtur* Virgines marinæ. *Plinius aues fabuloſas eſſe putat. Huic aduerſantur Gaza & Trapezontius, qui eas in mari ſe vidiſſe affirmant. Sirenem mortuam ſpectaculi cauſa Genuam ſectam aduexiſſe fertur Philippus Archidux Auſtriæ anno* 1548. *Duos item Satyros vidi, alterum puerili ætate, alterum virili.*

Meer-wijf. Nereis: *Nereides belluæ ſunt marinæ, toto corpore hirſutæ, ſpeciem aliquã habẽtes homini conformem, appellant* Mulierculas marinas, **Zee-vrouwen.** *De Nereidibus quod fingitur, non omnino fabuloſum eſſe Plinius ſcripſit lib. 9. cap. 5. Et in littore Oliſiponenſium ſpectatã fuiſſe, cuius morientis etiam cantum triſtem accolas longè audiuiſſe narrat, ſuamque opinionem pluribus ibidem exemplis confirmat.*

Water-peerdt. Hippopotamus. *Quadrupes eſt, monſtri aquatici ſpeciem referens, ſed*

ſed marinus non eſt. Nilo tantùm gaudere legimus. Byzantini modò Porcum, modò Bouem marinum appellant, dorſo iubaq; equum refert, inſuperq; hinnitu, quemadmodum Plinius tradit.

Zee-peerdeken. Hippocampus: ab ἵππος equus, & κάμπη, flexura. Equinum caput & collum gerit: corpus autem Erucæ, inquit Bellonius. Sunt qui pro certo velint Hippocampum eſſe piſciculum illum, vel potiùs marinum monſtrum, qui Draculus quibuſdam dicitur, alijs Equiculus marinus.

Chimæra, monſtrum poëticum triforme. Ante Leo, retroque Draco, mediumque capella: vt in verſu Heſiodi eſt: flammas ex ore & naribus expirans. Re vera, (inquit Seruius, illud Virgilij lib. 6. explicans: Flammiſq; ornata Chimæra,) mons eſt Chimæra Lyciæ, cuius hodie ardet cacumẽ, iuxta quod ſunt Leones, media autem paſcua ſunt; ima verò montis, Serpẽtibus plena. Hunc Bellerophon habitabilem fecit, vnde Chimæram dicitur occidiſſe. Alij longè aliã monſtri figmẽtiq; interpretationẽ afferunt, quã copioſè explicat Natalis comes in ſuis Mythologijs.

Griffoen/vogel-grijp. Gryps, Gryphs. Animal quadrupes, pennatum, auritũ, omni ex parte Leo, alis & facie Aquilis ſimile. Animal Plinio autore fabuloſum. Mela in deſcriptione Scythiæ Europæ: Gryphi, inquit, ſæuum & pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egeſtum mirè amant, mireque cuſtodiunt, & ſunt infeſti attingentibus. Ioannes de Monte villa ſcribit, corpus magni Gryphis maius eſſe octo Leonibus, bouemq;, equum, vel hominem etiam armatũ occidere, plenoque volatu illum auferre poſſe. Vngues eius tanquam cornua bouis eſſe, è quibus magni pretij pocula fiant, vt de pennis eius arcus rigidi, & miſſilia, & ſagittæ ad iaculandum aptæ. Sed rerum ſcriptores dubitant, an huius imaginis animal inueniatur. Plin. lib. 10. ait: Pegaſos equino capite volucres, & Gryphos auritos, aliũcitate roſtri, illos in Scythia, hos in Æthiopia fabuloſos reor. Quanquam idem tamen lib. 33. c. 4. apud Scythas ait aurum à Formicis & Gryphibus erutum. Sed hoc ait ex vulgatæ hiſtoriæ opinione. Nã illud Virgiliani Eclog. 8. Iungentur iam Gryphes equis: nihil aliud ſibi vult, quàm euẽturũ, vt ea quæ minimè fieri poſſunt, protinus fiant. Aëria quippe animalia, cum terreſtribus eidem iugo ſubmittere, natura minimè patitur.

Harpijt/roof-vogel. Harpyia. Harpyias aliqui fabulantur in Thracia fuiſſe corporibus vulturum, auribus vriſorum, facieibus virgineis, fuiſſeq; alatas, & humanis brachijs & pedibus, ſed vnguibus monſtroſis vultures referentibus. Sunt monſtra rapacia & obſcœna, vt liquet ex 3. Virg. Æneid. Dictæ ſunt Harpyiæ ἀπὸ τῦ ἁρπάζειν, à diripiendo, quod omnia ſecum raperent, quanquam quæ relinquebant, ita tetro & fœtido excremento inquinabant, vt fœtor omnino perferri nõ poſſet. Vis igitur nominis indicat, eas ab effectu nominatas: nam Harpyia rapacitatẽ notat, vnde harpax & harpagare verbum apud Plautum. Et Suidas ait ἁρπακτικὸς δαίμονας εἶναι. Sidonius Apollinaris pro cruẽtis ſanguinariſq; raptoribus, qui pecunias vel immoriãtur, Harpyias vſu paſſe videtur. Alij mulieres fuiſſe aiunt, in luxum prodigas & ſumptuoſas.

Vlieghende Peerdt. Pegaſus equus. Fingitur alatus, ex ſanguine Meduſæ ortus, dum eius caput deſecaret Perſeus. Qui ad montem Parnaſſum aduolãs, quum terram vngula pedis effoderet, πηγὴν, id eſt, fontem produxit, à quo ipſe Pegaſus cognominatus eſt. Anſelmus de imagine mundi, huic equo quædam addit: dicit illi cornua eſſe, cumque igneum habere anhelitum, & ferreos pedes, vt totus monſtro ſit ſimilis: ſed hæc ab alio nemine traduntur. Fulgentius Pegaſum interpretatur æternũ fontem, quia fama egregiorum hominum indeficiens eſt.

AD ZOILVM.

Scripſimus hæc patriæ celebrantes commoda linguæ,
Ne deſint Verbis lauſq; decuſq; ſuis.
Confugite in proprias procul hinc exotica terras:
Omnia Teutonicus ſermo referre poteſt.
Tu quoque cum Verbis peregrinis Zoile abito:
Nil nobis tecum: da quibus illa placent.

Orthographiæ Latinæ Querimonia.

OLim Orthographiæ causâ lis nulla Latinis,
Aut si parua fuit, paruo est finita tumultu,
Dum patriam vnanimes linguam coluêre periti;
Atque vsum penes arbitrium, ius, normáque mansit.
Nunc ah nunc quàm dira animis discordia gliscit,
Postquam me nimio certatim ornare nitore
Perstudiosa cohors, votis contraria, cœpit!
Quæ non arma malo sunt suppeditata furori?
Hic veteres magno lapides conamine profert,
Marmoreas moles, cippos, pylásque volutat,
Audet & intrepidus vastas motare columnas;
Exesa ast illi est rubigine lamina præsto:
Bractea scabra alijs, numíque ex ære vetusti,
Membranæ putres, maculis fœdata papyrus,
Et libri, quorum fugientes litteræ, & annis
Extritæ, ambiguæque notæ, turpésque lacunis,
Absurdo sensu, dubijs, mendísque redundant.
Postquam adeò sæuis cœptum est certarier armis;
Cordatè à doctis intercessum fuit: vnde
Gratia Tortelli merito tibi magna, deinde
Et Despauterio, Vallæ, Villichio, & Aldo,
Nemio, & arte bonis, quotquot sunt, semper agetur.
Hinc equidem certam cœpi sperare quietem:
Verùm spes hæc me, pacísque fefellit amantes.
Namque animis hæsit multorum praua simultas,
Qui noua præfractè meditando prælia, rursum
Diram funesti præbent certaminis ansam.
Tali autem satagens maturè occurrere noxæ,
Orthographos omnes obtestor & obsecro, pacem
Anteferant bello, nec seditionibus instent:
Et parui faciant, insueto littera more
Si tollatur ab his, aut adiiciatur ab illis,
Mutetúrve frequens; eadem modo dictio constet.
Accentus, apices, diphthongos, denique quidquid
Esse superuacuum, paruíque putabitur vsus;
Hebræis, Græcis, quorum hæc inuenta, relinquant:
Hisce nec vtantur, nisi cùm res postulat, aut cùm
Tollendi causa dubij, hærentémque iuuandi
Lectorem, in primis censebitur esse necessum.
Hæc sunt Orthographos paucis quæ scire volebam.

Ludebat Corn. Kil. D.

BIBLIOTH. ACADEMIAE LAUSAN.
LIBERTAS ET PATRIA

APPROBATIO.

In hoc elaboratiſsimo Dictionario Teutonico-Latino, Collectore & interprete Cornelio Kiliano Dufflæo, in humanis literis verſatiſſ. quod vel Catholicæ S. Rom. Eccleſiæ Religioni, vel bonis moribus, aut Regiæ Maieſtati contrarium ſit, continetur nihil: imò quàm vtiliſsimum & digniſsimum eſt vt & imprimatur & legatur: Quod hac mea ſubſcriptione atteſtor. Datum Antuerp. Anno M. D. LXXXVIII. IX. Kalend. Octobr.

D. Henricus Zibertus Dunghæus, S. T. D. Librorum Cenſor, Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Beatæ Mariæ Virginis Antuerp.